Digitized by Google

BIBL. NAZ.
Vitt. Emanuele III
RACCOLTA
VILLAROSA
H
36
NAPOLI

Digitized by Google

605149
Racc. Vill. H. 36

CAMILLI DE LARATHA

I. C. NEAPOLITANI

CAVSARVM OLIM PATRONI PRÆSTANTISSIMI,

NVNC MAGNÆ CVRIÆ IN CRIMINALIBVS Iudicis integerrimi.

CONSILIA, ſiuè RESPONSA

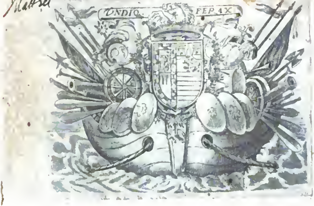
IN QVIBVS EA, QVAE AD QVOTIDIANVM VSVM; Forenſibus in negotijs, & controuerſijs ſpectant, ſubtiliſſimè, & exactiſſimè perſtringuntur.

Studioſis omnibus, & in foro verſantibus commoda apprimè, & vtilia.

INNVMERIS SVPREMORVM TRIBVNALIVM DECISIONIBVS ſuis quibuſque locis repoſitis aucta.

CVM RERVM ARGVMENTIS, VERBORVMQ. OMNIVM, & materiarum Indice fideliſſimo, ac locupletiſſimo.

libri Matthei de Be..

NEAPOLI,

Ex Typographia Hæredum Tarquinij Longi. Anno M. DC. XX.

Superiorum permiſſu.

Bibliothecae de Rosa
Cas. 155
Digitized by Google

Digitized by Google

ILLVSTRISS. ET EXCELLENTISS. PRINCIPI

D. PETRO GIRON

OSSVNENSIVM DVCI,

Orueñæ Comiti, Marchioni de Peñafiel, Potentiſſimi Regis noſtri Maiori Camerario, eiuſque Notario Maiori Regnorum Caſtellæ, & in hoc Regno Proregi inclyto.

CAMILLVS LARATHA EX CASERTANORVM COMITIBVS I. C. & in M.C.V. Criminum Iudex, perennem fœlicitatem.

C*VM duo ſint potiſſima humanæ vitæ inſtituta, quæ in optima quaq; Republica pertinaci conſuetudine retinentur, armorum ſcilicet, & literarum, qui ſapiunt viri nobiles, quique ad turpe otium non ſunt à natura comparati, alterutrum neceſſariò amplexantur, horum, & ego exemplo vſus, cum ad militiæ diſciplinam, in quâ maiores mei continenti ſerie non exiguam Regibus operam, neque abſque gloria nauarunt, fortunæ, temporumque inconſtantia à ſummo familiæ ſtatu deiectus aggredi minimè poſſem, ad literas (quod reliquum erat) animum appuli, illamque mihi partem excolendam delegi, quam Iuris prudentiam ſapientiores appellant, quamq; bono publico natam, nemo eſt, qui non agnoſcat, in hac multos annos non ſine labore, ac forenſi ſtudio verſatus, ſiue clientum patrocinia ſuſciperem, ſiue pro rei occaſione de iure reſponderem, tandem tua benignitate (Princeps opptime,) cum extra omnem ambitionis aleam poſitus, nihil minus cogitarem, criminum quæſitor in hoc ſummo Magnę Curię Tribunali renunciatus ſum, affecit me mirum in modum ſingulare hoc beneficium lętitia, multipliciq; nomine, primùm quidem, quod eſſet ſe ipſo conſpicuum, & contemplatione dignum, deinde quòd ab acerrimi, rectiſſimiq; iudicij Principe ſponte collatum ad laudem, & gloriam nominis mei, non parum conduceret, poſtremò, quod dignitatem hanc abs te Duce militari laude, rebuſq; terra, mariq;*

præclarè geſtis cum priſcis conferendo, homini itidem ex militari genere, armorumq; gloria inſigni, (liceat vera proferre) bono fato tributam animaduerterim, quid ipſe in hoc munere obeundo præſtiterim, quàm bene tuæ expectationi reſponderim, aliorum velim eſſe iudicium; illud ſanè compertiſſimum, me accuratam dediſse operam, vt, quantum fieri poſſet, conceptam ſemel opinionem, haud imminuerem. Sed nolo in beneficij magnitudine animiq; ſenſu explicandis, adeò occupari; vt eius, quod tibi debeo, quod certe non exiguum eſt, videar oblitus. cogitaui ſæpe mecum, quodnam deuinct animi ſpecimen, atq; argumentum tibi exhiberem, ſed quamuis anxio animo multa percurrerem, omnia tamen infra meritorum tuorum amplitudinem, ſed ſupra virium mearum imbecillitatem ſunt viſa, non tamen deſpondi animum, ſed re paulò accuratius excuſsa ſatius eſſe duxi, aliquid, ſin minus pro rei dignitate, ſaltem pro viribus, vt vt eſſet, periclitari, quàm ingrati animi turpiſſimam omnium conſenſu notam ſubire. Idcirco iuris prudentiæ reſponſa, quæ iam dudum ſummis vigilijs, ac pertinaci labore conſcripſeram, ad publicam vtilitatem in lucem emiſſurus, decreui illico ampliſſimo nomini tuo (quod nunc facio) ſubmiſſo animo conſecrare, ratus fore, vt ſi tanto patrocinio inſcripti prodirent; præter quàm, quod æternum apud poſteros mei in te ſtudij monumentum extarent, cunctos, qui in alienos labores prauo ingenio inuehi ſolent, iniecto metu ab obtrectationibus auerterent, quis enim nomen illud non reformidet, quod Chriſti hoſtibus Regiſq; noſtri inuictiſſimi perduellibus formidinem incutit, quod, vel extremi orbis fines iam audierunt, quod ſuſpiciunt omnes, quod amirantur omnes? videtur quidem primo occurſu, hoc togatæ prudentiæ munus à militari ſago abhorrere, ſed ſi res acrius, ac diligentius perpendatur, fatebuntur in te omnes præter militarem Alexandri præſtantiam, Solonis, Lycurgiq; prudentiam elucère; id bene norunt, qui, cum arduis de cauſis ad te referretur, in quibus, vel exercitatiſſimi Iureconſulti animo hæſiſſent, te acri, viuidoq; ingenio, iuris nodos ex tempore explicantem, non ſemel audierunt, poſſem ego, ſi vt vellem, ita liceret me in tuas laudes vlterius inſinuare, ſed cum probè noſcam his dicendis integrum hiſtoriarum volumen deberi, prudens abſtineo, ne videar breui hac dicatiuncula velle, quod expleri nequit, attingere, quod nunc enixè oro, illud eſt, vt meum hunc laborem, qualis qualis ille ſit, hilari fronte ſuſcipias, muneriſq; exiguitatem, ea qua ſoles animi generoſitate, compenſes. Interim te Deus Opt. max. ad totius Chriſtianæ Reipublicæ decus, tuorumq; clientum, quo titulo ipſe glorior, ornamentum, incolumem diù tueatur. Neap. Kal. Iunij 1620.

Digitized by Google

MVTII RECCHI IVRE CONSVL.

AD LECTOREM.

EN habes amice Lector Cōſiliorum librum Aduocatis,aliiſq;omnibus in foro verſantibus vtilitatis redumdantia, nouarumq; rerum ſupremis Regni Neapolis in Tribunalibus deciſarum,fertiliſſimum,atq; tandiù optatiſſimum. CAMILLO DE LARATHA authore,cuius encomia niſi me affinitatis vinculum retineret,latiùs explicarem.elaborauit enim vir ex Didaci illius deſcendens ſanguine, qui Roberti Regis in Florētino,& Ferrarienſi bello, in Gallia Narbonenſi, Romandiola,& Comitatu Brittonū Generalis Vicarius, & magnus Regni Camerarius extitit,& ex illius item Balthaſſaris,magnus eiuſdem Iuſtitiarius,ex quorum generoſa proſapia,& Caſertæ,& Montorij, & Alexani, & Sanctæ Agatæ Comites,nonnullarumq; aliarum Ciuitatum, & Oppidorum domini, ex Hiſpania oriundi, in Italia latè floruerunt.vir,qui & ſi maiorum ſuorum nō immemor, teneris ab annis pace iam renata,& armis fugatis,ſub potentiſſimo Auſtriacorum Imperio,leges, earumq; ſectatores amplexus eſt,ita in ſecundis moderatus, vt in aduerſis conſtans; Cumq; tot antiquarum dignitatum, reliquias aliquas poſſideret, Aduocati munus aliquot per annos exercuit, ſummis viris cognitus, omnibus carus, odioſus nemini; ſolitariam deindè vitam eligens, vt ſibi ſtudijſq. viueret,ad difficilliores Iuris materias explicādas,earumque dubia enodanda, & ad luculentā conſonantiam redigenda,totus incubuit, vitamq. illā quouis Regno potiorem, æquitas animi ei fecerat, ſed ecce Excellentiſſimus Oſſunæ Dux, Potentiſſimo Regi noſtro

Digitized by Google

cariſſimus,ex quiete illa ipſum reuocans,in Magna Curia criminali iura dicere demandauit, munus non iam petitum,ſed à tanto potius Principe ſponte delatum, & reuerenter,& maxima animi alacritate ſuſcepit; etenim & honores, & dignitates, vt ambitu malè acquiruntur, ita per bonas artes non ſunt ſpernendi. In quo quid de ſua dicam modeſtia cum maioribus, obſeruantia inter æquales, atq; erga ſubditos iuſtitia? cum quibus nulla ambitione, gratia, pecunia, odio, amore, vi, nec moueri, nec terreri poteſt; quid de ſua circumſpectione in inquirendo delicta, animi temperantia in proceſſu cauſarum, & promptitudine in adaptando leges negotijs? idq; totum ea animi quiete, manſuetudine, grauitate, doctrina, vt vndiq; iuſtitia, & æquitas inuicem oſculentur, adeò quòd, ne dum Ciuitatis Proceres,ſed,& idem Princeps publicè ſua ſit gauiſus electione, ſuo lætatus pertractandis in rebus conſilio, ſuam admiratus muneribus in reijciendis conſtantiam, legumq; obſeruationem. Sed cum plura, nec perſonæ,nec temporis, nec loci ſint,ſi maiora de familiæ ſuæ ſplendore deſideras,perſcrutare hiſtorias,de animi, corporiſq; dotibus, vniuerſale iudicium interroga,de doctrina,librum ipſum require,illum accipias,perlegas,bonique rogo, vt cōſulas,atq; valeas.

I N D E X
ARGVMENTORVM CONSILIORVM, pariter, & Deciſionum.

Conſil. 1. Deciſum.

DE caducitate rei emphyteuticæ propter alienationem, irrequiſito Domino factã, & ob cenſus biennio Eccleſiæ, & triennio priuato non ſolutos. De prælatione in alijs alienationibus factis. De laudemij, ſiuè quarteriæ ſolutione, ac cenſus, & de alijs ad materiam. fol. 3.

Conſil. 2.

Præcedentiam, an quis à die conceſſionis, vel datæ priuilegij conſequatur. fol. 14.

Conſil. 3. Deciſum.

Alienata parte ſubfeudi plani, & deindè alia re nominata capud ſubfeudi ſinè Regio *aſſenſu, an venditor, qui primam rem alienatam recuperauit, partẽ dictam capud, ſecundo loco alienatam, recuperare poſſit. fol. 23.*

Conſil. 4.

De nullitate aſſenſus per ſubreptionem, trãſmiſſione inſtantiæ ad hæredem ſuper feudo, etiam in gradu non ſucceſſibilẽ, & qualiter, fol. 28.

Conſil. 5.

De rebellione, reſtitutione, annullatione cõceſſionum, & alijs fol. 35.

Conſil. 6. Deciſum.

De Regio *Banno impediente fabricas, & ſi eo ſtante, cenſuarij territoriarum ad opus fabricandi, teneantur ſoluere cenſus conuentos, & de alijs ad rem. fol. 55.*

Conſil. 7.

De Priuilegio Apoſtolico conceſſo Ordini S. Benedicti, ſiuè Sanctæ Iuſtinæ, alienandi bona cum decreto duorum Fratruum, an tale priuilegium reuocari poſſit, ſtante receptione pecuniæ, & an contractus bonorũ taliter alienatorum ſit nullus, & bona auocari poſſint. fol. 61.

Conſil. 8.

Numquid fœmina non familiæ origine, nec patria, aut habitatione Neapolitana, iure ſecundi matrimonij filios uniuerſales hæredes inſtituat, legitima tantum filiabus primi matrimonij relicta ad intellectum l. hac adictali, C. de ſecund. nupt. fol. 68.

Conſil. 9. Deciſum.

De datis, & promiſſis contemplatione matrimonij, patre ſtipulante prò ſe, & hæredibus & poſtea nominatim prò filijs, an filij veniant vti filij, vel vti patris hæredes, & de poteſtate alienandi. fol. 75.

Conſil. 10.

De exceptione Regiæ pragmaticæ editæ Thori, conceſſione immunitatis, & quando iuri tertij deroget, ac de alijs. fol. 86.

Conſil. 11. Deciſum.

De ſententia libello conformi, & actione perſonali contra tertium poſſeſſorem non concedenda, atq; de Sacri Conſilij ſtylo in pecunias vendita ex re peruentas liberando. fol. 92.

Conſil. 12.

De exceptione Regiæ Pragmaticæ editæ Thori, & reuocatione tranſactionis, ex defectu aſſenſus. fol. 95.

Conſil. 13. Deciſum.

De nullitate laudi lati vltra compromiſſa, & ſinè citatione. fol. 97.

Conſil. 14.

De donatione reciproca falſam propter cauſã in vna, reſcindenda pro alia, fol. 99.

Conſil. 15. Deciſum.

De intereſſe propter dotes debito, & vſufructu patris in bonis filij, & nepotis, etiam dotalibus. fol. 102.

Con-

Conſil. 16. Deciſum.
De exequutione decreti prò parte acceptati, & prò parte appellati. fol. 104.
Conſil. 17. Deciſum.
De ſententia lata contra mortuos, & viuos, quod ſit nulla, & eius exequutio reſpectu omnium impediatur. fol. 106.
Conſil. 18. Deciſum.
De prælatione ſecundi conductoris, & eiectione primi fol. 107. In fine d. conſil. 18. eſt addēda deciſio tenoris ſequentis vʒ Referente R. Conſiliario D. Nicolao Antonio Gizzarello die 1. Decembris anni 1590. in Banca Iulij Cæſaris Galterij, fuit prælatus ſecundus cōductor per prę dicta.
Conſil. 19. Deciſum.
De peremptione inſtantiæ in criminalibus, falſitate, & alijs. fol. 111.
Conſil. 20. Deciſum.
De oleis recollectis extra Ciuitatem Monopolis, an debeatur gabella intraturæ granorum octuaginta ſeptem fol. 113.
Conſil. 21.
De exequutione ſententiæ Sacri Conſilij, non obſtante reconuentione, & quando locum habeat reconuentio. fol. 115.
Conſil. 22. Deciſum.
De nullitate ſententiæ contra minorem latæ, reſtitutione in integrum, & alijs. fol. 118.
Conſil. 23.
An primogenita feudorum refutataria à paragio excludat ſecundogenitam in burgēſaticis inſtitutam, quæ adita hæreditate, nullum confecit inuentarium. fol. 120.
Conſil. 24.
Paragium ingreſſarum, qualiter debeatur, & num iuramentum, data enormiſſima læſione obſtet renuncianti. fol. 122.
Conſil. 25.
Vidua lucri ante nuptialis vſufructuaria per filij exiſtentiam, ſi moriatur filius, an plena fiat proprietaria, non obſtante quod ex alto, & primo eiuſdem patris matrimonio, filij ſuperſint. fol. 126.
Conſil. 26.
Filia indiſcretè dotata à patre, & nupta pari an poſt mortem patris ſupplemētum petat legitimæ, etiam ſi amplius petere, ſit teſtamento prohibita. fol. 130.
Conſil. 27. Deciſum.
De nullitate ſententiæ, & omnium ex ea dependentium. fol. 136.
Conſil. 28. Deciſum.
De nullitate decreti, ob interuentum Iudicis propter ſuſpitionem remoti, exceptione rei iudicatæ, ceſſionis periurij, & alijs. f. 139.
Conſil. 29.
Donatio facta filijs naſcituris, quando ſit inofficioſa, & quæ concurrere debent, vt obſtet exceptio rei iudicatæ. fol. 146.
Conſil. 30.
De depoſito nullitatum non faciendo prò laudo, & credito antiquo tutoris non exigendo, & ſatisfaciendo, donec computa ſuæ adminiſtratæ tutelæ non reddiderit, cum reliquorum reſtitutione. fol. 150.
Conſil. 31. Deciſum.
Remedia Capitulorum Regni prò, vel contra poſſeſſorem quando competunt, & aduerſus quem. fol. 155.
Conſil. 32. Deciſum.
Olim cauſæ Aduocatus prohibetur in illa eadem iudicare, & an alteri committere ſuſpectus Iudex poſſit, vel delegare. Item quando Fiſci patronus poſſit vti ſuſpectus recuſari. fol. 161.
Conſil. 33.
Conceſſo feudo cum poteſtate alienandi, an nouus requiratur aſſenſus tempore alienationis. fol. 165.
Conſil. 34.
Pars feudi Regio cum aſſenſu ab alia parte diuiſa, nùm feudum ſit de per ſe. folio 167.
Conſil. 35.
Baro, qui pecunia recepta terram vnam fecit Cameram, nùm variando aliam poſſit eligere. fol. 169.
Conſil. 36
Legatum factum per verbum dono, quo tempore debeatur, & an alienatio rei legatæ adimat legatum, & quid ſi factum eſſet, alia ex cauſa creditori. fol. 171.
Conſil. 37. Deciſum.
Alienatio rei Eccleſiæ ſinè aſſenſu Apoſtolico, & in euidentem Eccleſiæ læſionem, eſt ipſo iure nulla. fol. 172.

Con-

Index Argumentorum.

Conſil. 38. Deciſum.
Pretium ex venditione rei feudalis peruentum, qualiter liberandum ſit. Quæ minoris contractum conualident, quando aſſenſus ſit nullus, vel paragium ſit anterius. fol. 175.
Conſil. 39. Deciſum.
In nomine debitoris, quod venit in obligatione, quando compenſatio locum habeat. fol. 181.
Conſil. 40. Deciſum.
Res feudo reddititi a in emphyteuſim cōceſſa, an iure congrui petatur, & quid in ſimulato contractu fol. 182.
Conſil. 41.
Vaſalli num præferantur extraneis in locatione iurium Baronalium. fol. 185.
Conſil. 42.
Debitum cum cautione contractum, ſi ſit ſolutum, & quietatum, an ſequuta euictione contra creditorem, fideiuſſor teneatur. fol. 187.
Conſil. 43. Deciſum.
Maior pars Vniuerſitatis, an in præiudiciū minoris partis concludat, & quando aſſenſus conualidet actum. fol. 188.
Conſil. 44. Deciſum.
Tranſactionem impugnans, an antè omnia teneatur ob tranſactionem recepta reſtituere. fol. 189.
Conſil. 45.
Vniuerſitas, an habeat iuſcongrui in bonis Ciuium. fol. 191.
Conſil. 46.
Clericus, quando habeat iuſcongrui contra laicum, vel è contra, & quid in Ciuitate Neapolis, fol 196.
Conſil. 47.
Diſpoſitio taxatiua, conditionalis, & incertę rei adiuncta, redditur inutilis. fol. 199.
Conſil. 48.
Fideicommiſſum, an ex coniecturis etiam inducatur, & an in conditione poſiti, cenſeantur vocati. fol. 203.
Conſil. 49.
Succeſſio in fideicommiſſo, an in ſtirpem fiat, vel in capita & qualiter vſusfructus inter vſufructuarios tranſmittatur. fol. 207
Conſil. 50. Deciſum.
Fideicommiſſum, quando dicatur ſimplex in caſu alienationis tantum, vel complectatur etiam caſum mortis. fol. 210.
Conſil. 51.
De Fideicommiſſo, & donatione facta contemplatione matrimonij, fol. 213.
Conſil. 52.
Sententia nulla ex defectu citationis ad dicendum, non eſt exequenda, & an legitima in bonis reſtituendis, capi poſſit. f. 215
Conſil. 53. Deciſum.
Qualitates, & conditiones in inſtitutionibus & fideicommiſſo poſitæ, cenſentur in ſubſtitutionibus repetitæ, ſed vltra vocatos, non extenduntur. fol. 217.
Conſil. 54. Deciſum.
Re legata euicta, & condemnato hærede ad extimationem, omiſſo intereſſe pro fructibus, an debeatur intereſſe. fol 222.
Conſil. 55. Deciſum.
De compenſatione cum legato. fol. 223.
Conſil. 56.
Filiæ à patre non inſtitutæ rumpunt teſtamentum, etiam quod fuerint maritatæ, & dotatæ. fol. 224.
Conſil. 57.
An Habitatores, ob ſpirituum timorem, & periculum, non ſoluta mercede, domos relinquere poſſint, fol. 225.
Conſil. 58.
Legata, & donationes irreuocabiliter inter viuos, etiam ad pias cauſas in teſtamento facta, & factæ, reuocari poſſunt. fol. 226.
Conſil. 59. Deciſum.
Alienatio bonorum fideicommiſſo ſubiectorū, licet fiat in linea deſcendenti ex cauſa dotis, requiritur tamen neceſſitas dotandę, & non procedit in collaterali. fol. 229.
Conſil. 60. Deciſum.
Teſtamentum ſinè interuentu Mundualdi, an ſit nullum. fol. 231.
Conſil. 61. Deciſum.
Fides depoſiti publico à Banco facta, nullam recipit exceptionem, vt retardetur ſolutio. Item Clericus non incedens in habitu, & tonſura fori priuilegio non gaudet. f. 233.
Conſil. 62. Deciſum.
Euictio locum non habet aduerſus venditorē, lite ei non denunciata, vel ſententia non exequuta. Item reſtitutio in integrum petita, & euidenter, non calumnioſe, impedit exe-

exequutionem ſententiæ. fol. 235.

Conſil. 63.

*Maior pars Vniuerſitatis conducens Medicum neceſſarium, non poteſt minori parti contradicenti præiudicare. fol.*237.

Conſil. 64. Deciſum.

Anterior creditor, quando poſſit auocare pecuniam à creditore vigilante exactam, fol. 238.

Conſil 65 Deciſum.

*Debitum ex contractu, quando longi temporis taciturnitate, præſumatur ſolutum. fol.*239.

Conſil. 66.

*Donatio facta nepoti ob merita, & ſeruitia, an per ſuperuenientiam liberorum reuocetur. fol.*241.

Conſil. 67.

*De excuſſione principalis debitoris facienda, antequam agatur contra fideiuſſorem ſiuè indemnitatem promittentem, qui facto aliquo impeditus, non eſt in mora. f.*243.

Conſil. 68.

*An maritus in præiudicium vxoris, partem fructuum dotium ſocero relaxare poterit & an ſit dotium, & fructuum dominus. fol.*245.

Conſil. 69. Deciſum.

*Legatum factum in primo teſtamento, confirmatum per donationem inter viuos per aliud teſtamentum non reuocatur. Item paragium filiæ de bonis paternis, & materni debitum transfertur ad hæredes, etiā quod non nubat. fol.*247.

Conſil. 70.

*Inſtitutio, ſubſtitutio, legatum, & prælegatū poſtea factum, quando in reſtitutione fideicommiſſi veniant. f.*251.

Conſil. 71. Deciſum.

*Diſpoſitio in teſtamento mulieris decedētis ſinè filijs, non comprahendit niſi medietatem dotium, & alia medietas eſt reſtituenda proximiori, iuxta Conſuetudinem Neapolitanam, ſecundum quam fuit contractum. fol.*257.

Conſil. 72. Deciſum.

*Poſſeſſio bonorum fideicommiſſo ſubiectorum an ſtatim mortuo grauato ad fideicommiſſarium ſpectet, cum fructibus pendentibus fol.*259.

Conſil. 73. Deciſum.

*Fructus pendentes, & introitus non exacti in vita grauati, ad fideicommiſſariū ſpectant. fol.*260.

Conſil. 74. Deciſum.

*De fideicommiſſo, ex prohibita alienatione in ducto, & quod ſemper bona ſint pœnes deſcendentes, & ipſos de familia. f.*263.

Conſil. 75.

*Creditum priuati, præfertur omnibus in teſtamento honoratis, & anterior præfertur etiam Fiſco. fol.*264.

Conſil. 76.

Prohibita ſimpliciter alienatione, an inducatur fideicommiſſum inter cohæredes, ita vt vnus ex cohæredibus extraneum inſtituere non poſſit fol. 268.

Conſil. 77. Deciſum.

Inſtitutio in proprietate, & poſtea in vſufructu, quomodo intelligatur. Item onus, in portione bonorum antiquorum vigore Conſuetudinis, & bonorum maternorum, ac in legitima, non imponitur. fol. 274.

Conſil. 78. Deciſum.

Sententia, ad non expreſſa non extenditur; Item licet victori pro ſe introducta contēnere. Item fideicommiſſaria ſub conditione ſi ſinè filijs deceſſerit, poſſunt offerri fructus vita durante. fol. 280.

Conſil. 79.

Conditiones appoſitæ in legato facto in teſtamento, an cenſeantur repetitæ in legato codicillari. fol. 283.

Conſil. 80.

*Fiſcus aduerſus creditores anteriores non vtitur priuilegio, quo contra vxores adminiſtrantium officia Fiſcalia, latinè Primipili vtebatur antiquitus, & quare. fol.*287.

Conſil. 81. Deciſum.

Sequeſtrum, quibus ex cauſis fieri poſſit. fol. 290.

Conſil. 82. Deciſum.

*Creditores ad rem emendam, qualiter cōcurrant. Item an ſoluens ſcienter debitum ceſſum, liberetur. Item an mulier, quæ hypothecæ ſuæ renunciauit, habere poſſit regreſſum nouum ſuper re ſibi antiquitus hypothecata. fol.*292.

Con-

Index Argumentorum.

Conſil. 83.

An in tranſactione feudalium, regius requiratur aſſenſus, de intellectu verbi, mandato noſtræ Curiæ, in conſtit. conſtitutionem diuæ memoriæ, de præſcriptione centū annorum, & temporis immemorabilis. f. 296

Conſil. 84. Deciſum.

Vniuerſitatis quilibet poteſt infra legitima tempora demanium petere, & illud, in quo exiſtunt, defendere. fol. 300.

Conſil. 85.

Defenſiones poſſunt fieri per ſcripturas, per teſtes, & omni alio modo, & à nullo, quantumuis ſupremo Principe tolli poſſunt. fol. 303.

Conſil. 86.

An Dominus ſuas Ciuitates, Terras, Caſtra, & loca cum vaſallis ipſis inuitis, alienare poſſit, & an ipſi vaſalli venditi poſſint pretio ſe redimere. An ius redimendi competat vaſallis, vt vniuerſis, vel vt ſingulis, & an Rex terras de demanio effectas, quibus priuilegio in demanio tenere promiſit, poſſit alienare, ſuumq; priuilegium, ipſe, vel ſui ſucceſſores reuocare. An Terra de demanio effecta, ſi vendatur, pretium ſpectet ad Regem, vel ipſam Vniuerſitatem. fol. 308.

Conſil. 87. Deciſum.

Præcedentia, an primo in poſſeſſione officij, & poſteriori in data priuilegij, debeatur, vel è contra. fol. 322.

Conſil. 88. Deciſum.

Nullitates in Conciſtorio Principis à decretò coram eo lato, nùm proponi poſſint, & an præſens, & aſſiſtens, neceſſariò citandus ſit. fol. 332.

Conſil. 89. Deciſum.

Iudices, qui in prima inſtantia iudicarunt, an, & in ſecunda iudicare, & Commiſſarij eſſe poſſint de Iure Regni. f. 340.

Conſil. 90.

Pretij rei venditæ, data dilatione, nùm debeantur vſuræ, & quid in cenſu vitalitio. fol. 345.

Conſil. 91. Deciſum.

Clauſulæ ſequentes, ad præcedentia referuntur cum omnibus qualitatibus ſuis, ſuntq; repetitiua ad omnia præcedentia. f. 355.

Conſil. 92. Deciſum.

Reconuentio, an habeat locum in cauſa appellationis, & quando fieri debeat, vt pari paſſu procedatur, vel Iudicis proroget iuriſdictionem. fol. 359.

Conſil. 93.

Aſſiſtentia, an pro legato debeatur contra tertium poſſeſſorem, & an dominij ſuperuenientia, obligationem rei alteri donatæ, conualidet. fol. 365.

Conſil. 94. Deciſum.

Feudū conceſſum prò hæredibus, ad quos peruenire debeat, & an quando ſoluitur quarteria, ſinè aſſenſu alienari poſſit, & quid ſi non præſtetur fidelitas, nec perſonale ſeruitium, an transeat ad extraneos. f. 368.

Conſil. 95. Deciſum.

Clericus Ciuis, ius habet paſcendi cum Ciuibus, & lignandi. fol. 371.

Conſil. 96. Deciſum.

Clericus allegans Iudicem ſuſpectum, an depoſitum facere teneatur. fol. 372.

Conſil. 97.

De Minore inhabili ad contrahendū, & eius reſtitutione ex contractu illicito. f. 373.

Conſil. 98.

Bonorum ſericorum per mercatorem, dolo, & fraude emptorum, an ſit translatum dominium, & an venditores ea vendicare poſſint. fol. 374.

Conſil. 99. Deciſum.

Diuiſio, & Concordia, cum dolo, & enormiſſima læſione factæ, reſcindi debent? f 376.

Conſil. 100. Deciſum.

Spoliatus authoritate Iudicis, vigore ſententiæ ſpoliato nō vocato, latæ. reſtitui debet etiā cum fructibus, & quando fideicommiſſum fauore familiæ factum intelligatur, & an perpetuum ſilentium, inauditos afficiat. fol. 378.

Conſil. 101.

Filiæ Rebellium, ab eorum hæreditate non excluduntur. ad intellectum l. quiſquis §. filij vero, & §. ad filias ſanè, C. ad l. Iuliā maieſt. fol. 381.

Conſil. 102. Deciſum.

Delictum cum Sclopo, vel Baliſta ad ſagittā an ſit proditorium, vt indultu non gaudeat, & quando, vel ex quibus præſumatur mandatum. fol. 383.

Con-

Digitized by Google

Index Argumentorum.

Conſil. 103. Deciſum.

Capitaneus triremis, an, & in quo teneatur pro fuga condemnati ad triremes. Item de Banno, quos liget, & quando. fol. 389.

Conſil. 104. Deciſum.

Sententia ex falſa cauſa lata, eſt nulla, & falſitate vtens, cauſam amittit, ac mulier obligata, Velleiano iuuatur. fol. 392.

Conſil. 105. Deciſum.

Clericus effectus poſt delictum, per quem Iudicem cognoſcatur. fol. 394.

Conſil. 106.

In Reſcripto Principis, an attendatur data, vt ſtatim afficiat omnes, & an in generali indulgendi poteſtate conceſſa, comprahendatur coitus deteſtabilis cum Moniali. fol. 396.

Conſil. 107. Deciſum.

Teſtibus inuerisimilia, incredibilia, & varia deponentibus, & non conteſtibus, pauperrimis, inimicis, & ſolitis falſum deponere, credi non debet. fol. 400.

Conſil. 108. Deciſum.

Stuprum cum famula expoſita, qualiter puniatur, an praſcribatur, an contra hæredes ſtuprantis detur actio, & an alimenta concubina debeantur. fol. 403.

Conſil. 109. Deciſum.

Occidens, nedum ipſe, ſed eius filij priuantur ſucceſſione occiſi, etiam in bonis fideicommiſſo ſubiectis. fol. 407.

Conſil. 110. Deciſum.

Vulneratus, quando mortuus de vulneribus cenſeatur, & de pœna percuſſoris, ac de alijs. fol. 416.

Conſil. 111.

Mulier hypothecam expreſſam, vel tacitam, ſiuè perſonalem actionem habens, an creditoribus eaſdem habentibus præferatur, & de intellectu l. aſſiduis C. qui pot. in pign. habeant. fol. 419.

Conſil. 112. Deciſum.

Ex Fideicommiſſo de certa re prò primogenitis deſcendentibus, & pro paragio in beneficium fœminarum deſcendentium, an fuerit ius irreuocabile quæſitum, & ſi poſſeſſor rei ſubiectæ reſtitutioni, poſſit eam filiæ in dotem dare; Auth res quæ, in quibus caſibus habeat locum, & de reſciſſione contractuum ob dolum, & enormiſſimam læſionem. fol. 422.

Conſil. 113. Deciſum.

Tertius comparens in iudicio, inter alios moto, quando, & quomodo admittatur, & an ei competant beneficia. fol 430.

Conſil. 114.

Depoſitio vnius teſtis, vel mediatoris ſiuè proxeneta, aut coniectura, quando probent, vel indicium faciant contra Officialem, vt torqueri, vel condemnari poſſit. f. 437.

Conſil. 115.

De ſucceſſione filiorum in pupillari ætate, vel ab inteſtato, quandocunq; decedentiũ, in bonis omnibus in beneficium proximiorũ ex parte patris, præterquàm in bonis maternis, in quibus ſuccedunt proximiores ex parte matris, & an Conſuetudo habeat locum, patre, vèl matre exiſtente in medio, & quod nouus vſus eſt eadẽ Conſuetudo, & de renunciatione particulari ſucceſſionis filiorum nòn neceſſaria. fol. 455.

Finis Indicis Argumentorum.

CAMILLI DE LARATHA I. C. CELEBERRIMI CONSILIA,

CVM EORVM DECISIONIBVS, ſuis quibuſque locis repoſitis.

SVMMARIVM.

1 *Caducitas, ſeù deuolutio committitur, ob alienationem irrequiſito Domino.*
2 *Emphyteuta, alienare volens debet requirere directum Dominum, & per duos menſes expectare.*
3 *Directus Dominus non habet neceſſe probare dominium, ſi rem emphyteuticam ab extraneo vendicare vellet.*
4 *Emphyteuta canonem non ſoluens cadit à iure ſuo, & poteſt expelli.*
5 *Quod procedit etiam pacto non exiſtente.*
6 *Item etiam ſine interpellatione.*
7 *Dies legalis ſicut dies conuentionis interpellat.*
8 *Emphyteuta deficiens in parte canonis cadit à tota re.*
9 *Conditio eſt indiuidua.*
10 *Canonis non ſolutio reſpicit perſonam, non rem.*
11 *Pœna contemptus integra committitur.*
12 *Emphyteuta non ſoluens canonem cadit etiam à meliorationibus.*
13 *Exceptio rei iudicatæ, vt obſtet, requiritur rei, perſonæ, & agendi identitas, & num. 55.*
14 *Modus agendi in primis obſeruandus eſt.*
15 *Qualitas adiecta facit, actionem intentatam dignoſcere.*
16 *Exceptio rei iudicata non obſtat, cum diuerſa cauſa, & qualitas intentatur, & num. 18.*
17 *Cauſa eorum obligationes ſequuntur.*
19 *Cauſa cenſetur expedita, ex qualitate propoſita.*
20 *Diſcuti non poſſunt non deducta.*
21 *Sententia vt obſtet, oportet, quod ſit deciſum illud, quod petitur.*
22 *Proteſtatio fraudulenta non prodeſt.*
23 *Proteſtatio, ſaluo iure directi Domini, & non aliter, nec alio modo, facta traditione à caducitate non excuſat.*
24 *Emphyteuta alienans partem rei cadit à tota re.*
25 *Emphyteuta alienans rem pro franca, non in rem, ſed in perſonam delinquit, & cadit à tota re.*
26 *Emphyteuticæ rei venditio pro allodiali præſumitur in fraudem Domini.*
27 *Alienatio rei emphyteuticæ, ex quibus reddatur neceſſaria.*
28 *Cauſa prima ſemper ſpectatur.*
29 *Neceſſitas voluntaria ex cauſa deſcendens, tanquam à radice infecta, nullum fructum affert.*

30 *Contractus primus quoad iuris effectum dicitur voluntarius.*

31 *Matrimonium dicitur liberum, tametſi qui contrahit ſe iureiurando ligauerit.*

32 *Initium volũtarium neceſſitatem ex poſt facto non conſiderat.*

33 *Cauſans, & non cauſatus conſideratur.*

34 *Decreta loquentia de debitis propriè, & ſtrictè, intelliguntur de neceſſarijs.*

35 *Culpa cum voluntariè ineſt, nulla neceſſitatis ratio excuſat.*

36 *Compromittent voluntariè, & ſuccumbens, contra venditorem de euictione non agit.*

37 *Delinquens quaſi contrahit cum Fiſco.*

38 *Alienatio, quæ fit ob delictum fieri dicitur ex cauſa neceſſaria.*

39 *Emphyteuſis alienari prohibita non tranſit in Fiſcum, etiam pro hæredibus quibuſcumque conceſſa, deciſum nu. 41.*

40 *Emphyteuſim pleno iure ſpectare ad directum Dominum. deciſum.*

42 *Debitum licet à principio ſit voluntariũ, ex poſt facto eſt neceſſarium.*

43 *Prohibitiones alienationũ irrequiſito Domino non ſunt ſuperfluæ poſitæ.*

44 *Emphyteuta dum ſine Domini conſenſu alienat, circumuenit legem, & iura dominicalia.*

45 *Occaſio malignandi eſt auferenda.*

46 *Alienandi prohibitio legis, & hominis, quando concurrunt, alienatio non valet, nec in caſu à lege permiſſo, & ita deciſum pluries.*

47 *Prohibitum in termino, prohibetur & in via.*

48 *Prohibito vno, cenſentur prohibita omnia per quæ ad illud peruenitur.*

49 *Venditio rei debitoris facta per Iudicem, obligat debitorem ad euictionem.*

50 *Iudex iuri alterius derogare non poteſt.*

51 *Iniquiſſimum, lex dicit, ex facto vnius alium grauari.*

52 *Negligentiam vnius alteri incommodum eſſe non conuenit.*

53 *Iuri naturali repugnat, ex facto alieno quempiam lædi.*

54 *Sententia, & actus contra emphyteutam, feudatarium, & fructuarium Domino directo, & proprietario non vocato non præiudicat.*

56 *Fructus pro præterito emphyteutica rei deuolutæ debentur.*

57 *Res, & pœna, propter diuerſas cauſas exiguntur, nec pœna ſuccedit loco rei.*

58 *Furtiua res reſtituitur, & pœna furti debetur.*

59 *Prælatio etiam in bonis ſubbaſta alienatis directo Domino competit.*

60 *Emphyteuta debet Domino denuntiare venditionem, & pretium, ac eum per duos menſes expectare, & ſi rem voluerit ei dare tenetur. deciſum.*

61 *Directus Dominus præfertur vicino retrahere volenti, & ita in dies decidi-tur.*

62 *Dominus directus poterit purgare moram duorum menſium, ſi in re præferri voluerit.*

63 *Directus Dominus præfertur, etiam in alienationibus ſubbaſta, & ita deciſum.*

64 *Emphyteuſis ſi irrequiſito Domino alienetur, vel non ſoluto canone, directus Dominus authoritate propria eam capere poteſt.*

65 *Gloſſarum authoritas cæteris præferenda.*

66 *Directus Dominus capit rem alienatam eo inſcio, vel non ſoluto canone, abſque ſententia declaratoria.*

67 *Emphyteuta facta alienatione irrequiſito Domino, vel non ſoluto canone, ſtatim cadit à iure ſuo, nec ciuiliter, nec naturaliter amplius poſſidet.*

68 *Emphyteutæ ius per alienationem irrequiſito Domino, vel per non ſolutionem, ſtatim extinguitur.*

69 *Emphyteuta ad ſuum ius per alienationem irrequiſito Domino, vel non ob ſolutum canonem extinctum, regreſſum habere non poteſt.*

70 *Priuationis ad habitum, non datur regreſſus.*

71 *Qualitas non poteſt eſſe ſine ſubiecto.*

72 *Spolium non datur aduerſus directum Dominum, qui authoritate propria res emphyteuticas caducatas capit.*

73 *Emphyteuta propter iuramentum illicò cadit à iure ſuo, & à meliorationibus.*

Dire-

Digitized by Google

74 *Directus Dominus ſtatim, quod declarat velle rem deuolutam abſque ſententia emphyteuta à iure ſuo, & meliorationibus cadit.*

75 *Directi Domini declaratoria, ſi vult rem deuolutam, licet requiratur, non tamen requiritur Iudicis ſententia.*

76 *Directus Dominus bona deuoluta poteſt alijs authoritate propria concedere.*

77 *Emphyteuticæ rei quando debetur laudemium debetur quinquageſima, vel iuxta conſuetudinem loci.*

78 *Laudemium deberi etiam de bonis ſubhaſta venditis. deciſum.*

79 *Neceſſitas non conſideratur in præiuditium alterius, niſi fauore dotis, & quomodo.*

80 *Domini conditio ex neceſſitate vaſalli deterior fieri non debet.*

Pro Illuſtriſſimo Domino Cardinali Spinello vti Ciuitatis Auerſæ Epiſcopo, contra nonnullos poſſeſſores bonorum emphyteuticorum.

ARGVMENTVM.

De caducitate rei emphyteuticæ propter alienationem irrequiſito Domino factam, & ob cenſus biennio Eccleſiæ, & triennio priuato non ſolutos. De prælatione in alijs alienationibus factis. De laudemij, ſiue quarteriæ ſolutione, ac cenſus, & de alijs ad materiam.

CONSILIVM I.

Illuſtriſſimus Dominus Cardinal. Spinellus vti Auerſanç Ciuitatis Epiſcopus, tria petit.

Primò, territoria ſui Epiſcopatus in emphyteuſim cõceſſa quond. Carolo Coppulæ, ob alienationes irrequiſito Domino factas, & cenſus non ſolutos eſſe deuoluta.

Secundò quatenus, talis deuolutio non procederet, (quod non credit) in omnibus alienationibus præferri.

Tertiò, & ſi prædicta non procederent (quod etſi minus cogitat) condemnari poſſeſſores ad quartam partẽ pretij pro laudemio, & ad cenſus propterito non ſolutos.

Et vt ordinatè procedam quoad primum caput duplicem deuolutionis cauſam habens vnam ob alienationes irrequiſito Domino; alteram ob redditus non ſolutos circa ipſam primam cauſam deuolutionis, dico.

Primò, omnino deuolutionem ob alienationes irrequiſito Domino factas eſſe
1 commiſſam, † etiam ſi in inſtrumento conceſſionis alienandi prohibitio non adeſſet (prout adeſt) *iuxta text.in l fin. C.de iure emphyt.vbi legitur: Minime licere emphyteutæ, ſine conſenſu Domini, meliorationes ſuas vendere, vel ius emphyteuticum transferre*, per quem text. iure ſuo emphyteuta priuatur, vt ibidem voluerunt *Bart. Bald. Salycet. Iaſ. & alij, Iaſ.in l.non ſolum §. morte ff.de nou.oper. nunciat. Hieron.Cagnol.in auth. qui rem num.23. C.de ſacroſanct.eccleſ.cap.potuit locat.& conduct.vbi Abb. Anton.de Butr. Petr. Anchar. Bero. & Imol.in princ. Pariſ.conſ 86.nu.13.vol.4. Alciat. reſponſ. 753.num.1.* & eſt * communis opinio, & regula, vt inquit *Socc.Iun.conſ.70.nu.14. libr.3. Iul.Clar.libr.4.ſentent.recept.in §. emphyteuſis q.13. in princ. Gulielm. Rodoan.in tractat.de rebus eccleſ.non alien. de caduc.ob rei alien. fol.515. num.1. & ſeq. Alexan.conſ.6.nu.4.lib.4. Corn.conſ. 166.nu.4 lib.2. Caphal.conſ.95.nu.2. lib. 2. Corbul.in tract. de iure emphyteut.in tit.de cauſ.priuat. ob alienat. cap.decimaquarta ex cauſa num.1.fol.95.* qui alios adducunt.

Non obſtat ſi dicatur emphyteutam ſuas poſſe meliorationes alienare, ſaluo
2 ſuo vtili dominio; † quia directum Dominum requirere debet, ſi pro ſe vellet, pro pretio, quo verè, ab alio reperitur, & per duos menſes expectare, vt reiectis contrarijs firmat *Corbul.ibidem ampliat.*

39.*per totam*, cum emphyteuſis irrequiſito Domino alienata, duplici ratione deuoluitur; vna eſt, vt Dominus poſſit offerre idem pretium, ſi ipſe emere voluerit, *vt in d.l.fin. & d.cap.potuit*; altera eſt, vt propter conſenſum, & receptionem noui emphyteutæ, Dominus laudemium conſequatur, quod ſoluere tenentur omnes, qui recipiunt, non comprehenſi in contractu primæ conceſſionis.

3 Nec neceſſe † eſt probare dominium, ſi vellet agere, & rem vendicare aduerſus extraneum, in quem eſſet res alienata, vt declarat *Bart.in l.in venditionibus ff de verbor. ſignific. & in l.qui Romæ §. duo fratres penul. col. ff. de verbor. obligat.* & * communiter Scribentes *in d. l. fin. C. de iure emphyt.* teſtatur *Bertrand. conſ.*123.*num.*4.*lib.*1. *tradit Hieronym. Gabriel.conſ.*54. *nu.* 9. & ante eum *Aretin.conſ.*41.*nu.*4.*&* 5. refert, & ſequitur *Corbul.d.in loco limit.*1.*nu.*2.

Secundo veniendo ad ſecundam cauſam deuolutionis, quæ eſt ob redditus,

4 ſiuè cenſus non ſolutos. Dico † emphyteutam Eccleſiæ per biennium cenſum non ſoluentem cadere à iure ſuo, *vt dicit text.in d.cap.potuit locat. & conduct. ibi: Ceſſando in ſolutione canonis per biennium, & ſi cæleri ſatisfactione poſtmodum ſibi conſulere ſtuduiſſet iuſtè potuiſſet expelli*, vbi *Gloſ. & Doctores omnes* * hoc communiter firmant, & emphyteutam priuari per triennium, ſimiliter à iure ſuo cadere, dicit litera *text. in l.*2.*C.de iure emphyt.ibi: Per totum triennium nequit pecunias ſoluere, neque apochas tributorum reddiderit, volente eum licere à prædijs emphyteuticarijs expellere*, & ita ex multis firmat *Iaſ. ibidem, Corneus conſ.*187.*num.*1. *lib.*1. * communem teſtantur, *Specul.in tit. de locat.§.nunc aliqua q.*78. *Bart.in l.*1.*C.de liber. & eor. liber. in l.adoptiuum §. patronum ff. de in ius vocand. Salycet.in l.fin. C.de iure emphyt. Anchar.& Imol. in cap.ex parte de feud.Alex.conſ.*119.*in fine, & ſeq.lib.*5. vbi ſimiliter * communem teſtatur *Gozzad.conſ.*46.*nu.*13.*Ruyn.conſ.*162.*nu.*6. *lib.*1.*Hippolyt.Riminald.conſ.*94.*nu.*1.*lib.*1.*& ex alijs Corbul. in dicto ſuo tractatu in cauſa* 15.*quæſt. de cauſ.priuat. ob non*

5 *ſolut.canon. num.*1. & cadit † à iure ſuo, etiam ſi de hoc nullum adfuerit pactum, ſed ex ſola emphyteuſis natura, vt notat *Iaſ.in d.l.fin.in* 4.*notab.nu.*4. *& ibidem Salycet.in princ.*'*ac Alber. num.*1. *Corn. conſ.*219.*ex duplici capite in princ.lib.*2. *Corbul. in d. cauſa limit.* 1.*per totam*.

6 Item etiam † ſi à Domino pro canone interpellatus non fuerit, *vt in d.l.*1. *C.de iure emphyt. ibi: Cùm neminem oporteat conuentionem, vel admonitionem expectare, ſed vltro ſe offerre, & debitum ſpon-*

7 *tanea voluntate perſoluere*. Nam † dies legalis ſicut dies conuentionis interpellat, *vt eſt text. expreſſus in d.cap.potuit in fine*, & ſecundum *Anton.Gabriel.in ſuis commun.opinion.in tit. de ſolut. & liber.concluſ.*9.*nu.*7.*verſ.quinto amplia, gloſ.vltim.in d.cap.potuit, & ibi Io.Andr.in addit.Anchar.nu.*9.*Imol.nu.*50.*& alij, ibi Scribent. Gulielm.Rodoan. in dicto ſuo tract.de ſolut.canon.emphyt.q.*19. *nu.*6.*fol.*433. *& q.*24.*cap.*2. *num.*2. *fol.* 494. Pro qua re facit *gloſ. in l.ſi mora ff. ſolut.matrimon.* quæ vult, vt dies tacita, ſubintellecta à lege ita interpellet, & conſtituat in mora, ſicut dies expreſſa, vt etiam notant *Imol. & Roman. in l. ſi ex legati cauſa ff.de verbor.obligat. Bart. in l. ita ſtipulatus la grande nu.*40. *ff. eodem, Bald.in rubr.C.de conſtit.pecun.q.*3. *& in l vnica §.cum autem col.*2. *C.de rei vxor.act.gloſ.*1.*in* 3.*§. verſ.nunc de officio ff. de eo, quod cert. loc.* quam ad hoc notat ibidem *Angel. & ex alijs idem Corbul.eadem cauſa ampliat.*3.*per totam*.

Quinimmò, defectus ſolutionis canonis

8 tantæ vis eſt, † quod ſi emphyteota defecerit in parte, cadit à tota re, ſicut ſi nihil ſoluiſſet, vt notant *Caſtrenſ.& Alex. in l. in executione §. ſi ita ff. de verbor. obligat. Bald. in cap. ſi proponente de reſcript. & in rubr. C.de contrahend.empt. q.*10. *Iaſ.in authent. qui rem C.de ſacroſanct. eccleſ.* vt etiam fatetur *Plot. in repetit.l.*4.*§.Cato nu.*29. *ff. de verbor. obligat. Dec.conſ.*120.*nu.*17.*Roland.à Valle conſ.*17.*num.*14.*lib.*2. *Caphal.conſ.*139.

Digitized by Google

nu.18. poſt Oldrad. conſ.29. Hippolyt. Ri-
minald.d.conſ.94.nu.2.per Imol. & alios
omnes in d.cap.potuit, Franc.Viu. deciſ.
434.nu.3.Tiraquel.de iudic.in reb.exig.
for.verſ.5 t.il ſecondo, vbi multos more
ſolito congerit, & ratio eſt. Tùm quia
omnis ſtipulatio pœnæ, quando ad com-
miſſionem pœnæ continet conditionem,
9 ſcilicet ſi non detur, † omnis conditio
regulariter eſt indiuidua, vt inquit Ca-
ſtrenſ.in d.l.in exequutione S.ſi alia ff. de
verbor. obligat. per l. cui fundum de con-
10 dit. & demonſtrat. † Tùm etiam, quia
delictum non ſolutionis canonis, non re-
ſpicit rem, ſed perſonam, cui canon ſol-
uendus erat, & eſt pœna contemptus,
non pœna ſuccedens loco rei, & pœna
11 † integra committitur, Bald.in cap.1. S.
aut ſi libellario num.1. in fine, quib.mod.
feud.amitt. Natta conſ.479. nu.8. & ex
alijs etiam reiectis contrarijs firmat Cor-
bul. in d. cauſ. priuat.ob non ſolut. canon.
ampliat.5.nu.1.& plurib.ſeqq.

Ex prædictis habetur, quod emphy-
teuta Eccleſiæ per biennium, & priuati
per triennium canonem non ſoluens ca-
12 dit nedum à iure, † ſed etiam à melio-
rationibus ſuis, per d.l.fin.de iure emphyt.
vbi in verbo cadat circa princip. gloſ. hoc
denotat, quam Anton.de Butr.conſ.22.nu.
1. à nemine dicit eſſe reprobatã, & quod
non reperit per aliquem eſſe in dubium,
eamque refert, & ſequitur Iaſ.in d.l.fin.
nu.103.& ſeq ibiq; omnes Scrib.tenẽt,
& ſignanter Alberic.in princ.idem Iaſ.nu.
4.& alij, quos congerit Corbul. vbi ſupra
d.cap.15.nu.1.& ampl.39.nu.1.& proin-
de cõcludendum conuentos condemnari
ad relaxandum bona perita duplici ex
cauſa deuoluta, vt prædictum eſt.

Non obſtat ex aduerſo prætẽdi, quod
ſtante ſententia, qua Carolus Coppula
fuit abſolutus à deuolutione per præde-
ceſſorem dicti Illuſtriſſimi Domini peti-
ta, quoad ipſam deuolutionem rei iudi-
catæ exceptionem oppoſitam obſtare,
13 cum rei † iudicatæ exceptio, vt obſtet
tria copulatiuè requiruntur, rei, perſonæ,
& agendi idemtitas, l.cum quæritur cum
duab. ſeqq. ff. de except. rei iudicat. vbi
Bartol.& Doctores omnes, & Bertrand.
conſ.1.num.14. lib.1. dicit, quod eſt ipſa
veritas: Videamus modo, quid tũc tem-
poris fuit petitum, diſcuſſum, & iudica-
tum: nempè in primo libello, ex quo la-
ta fuit allegata ſententia, fuit petitum
territorium declarari deuolutum, ob cẽ-
ſus non ſolutos: nunc verò petitur deuo-
lutio ob alienationes irrequiſito Domi-
no directo factas, quod eſt pęnitus exor-
bitans à prædicta petitione, & ſic eſt di-
uerſus modus agendi, & ex diuerſa qua-
litate, & qualitas eſt maximè attenden-
14 da.† Tùm quia modus agendi in primis
obſeruandus eſt, l. habebat in princ. ff.de
inſtit.act. vbi gloſ.& Doctores per Inno-
cent.in cap.dudum de elect in l.edita C.de
edend. Tùm etiam, quia ſuccumbens ex
vna qualitate, ad idem agere poteſt, ex
alia Alciat.reſponſ.31.nu.1.& ſeq.lib.6.
facit, quod notat Bartol in l.denunciaſſe
S. quid tamen ff. ad l.Iuliam de adulter.
15 Item ex qualitate adiecta, † dignoſci-
tur quæ actio intentata ſit, vt per Bartol.
in d.S.quid tamen: vnde cum expreſsè,
& ſpecialiter ſecundo loco in currenti iu-
16 dicio, † ex alia cauſa, & qualitate deuo-
lutio petatur, agi poteſt, & rei iudicatæ
exceptio, non obſtat, ad text.in l.mater
S ſi quis autem ff.de except. rei iudic. vbi
legitur: Si quis autem petat fundum ſuum
eſſe, Titius eum ſibi tradidit, ſi poſtea alia
ex cauſa petet, cauſa adiecta non debet
ſubmoueri exceptione, Iſern. in cap.ſi de
feud.fuer.col.2.in fine, & nu.9. ibi: Nam
ſi vellet iure ſuo vendicare, &c.ſi de feud.
fuer.controu. Io.Vincent.de Anna ita iu-
dicatum firmat in allegat.8.nu.6. in fine
per l. & an eandem S. actiones ff. de ex-
cept. rei iudic. in quo text. legitur: Quod
cum eadem res, ab eodem mihi debeatur
17 ſingulas † obligationes, ſingulæ cauſæ ſe-
quantur: nec vlla earum, alterius petitio-
ne vitietur, vbi Bart.nu.12. In actione
reali, ſi expreſſa ſit certa cauſa, vt in caſu
noſtro agenti, ex alia; exceptio rei iudi-
catæ non obſtat, per d.S.ſi quis autem,
18 ex mutatione cauſæ, † & actionis, l.ne-
que C. ad exhib. ibi: Quia commutatione
litis, alia res incipit, ibiq; id firmant Petr.

Digitized by Google

Cyn. Butric. Caſtrenſ. & Doctores omnes notant in l. penult. de ingen. manumiſſ. facit l. hæreditas matertera C. de petit. hæredit. cum ſimil. Sententia enim lata, bona non eſſe deuoluta propter cenſus non ſolutos, ſuam nititur cauſam, & ad limites ſuos reſtringitur, vt decidendo arguit *Pariſ. conſ. 5. nu. 37. lib. 1. refert, & ſequitur Pinell. in l. 1. par. 3. limit. 2. nu. 49. C. de bon. matern. Peregrin. in tract. de fideicommiſſ. art. 53. nu. 6. Octau. Oſaſc. Pedemont. deciſ.* 157. qui alios adducunt, & potuit eſſe, quod non erat elapſum bien-
19 nium ſolutionis; † & ſic ex qualitate propoſita tantum cauſa expedita cenſetur, *iuxta text. in l. ex teſtamento ff. de except. rei iudic. cum l. ſeq. ad quod facit lex, qui cum tutoribus §. traditio ff. de tranſact.* & cum qualitas deuolutionis per alienationes irrequiſito Domino, &
20 nullitatum cóceſſionis non fuerit † deducta, diſcuti non poterat, quo caſu ſententia non obſtat, vltra prædicta *per text. in l. minor ff. de euiction. Bald. in l. recepticia nu. 5. C. de conſtit. pecun. & in conſil. 462. ad euidentia lib. 3. Petr. Rebuf. conſ. 176. verſic. immò ſi lata ſit ſententia,*
21 *&c.* ſubdens, † antequam obſtet exceptio rei iudicatæ, oportet, quod ſit deciſum illud idem, quod petitur, & cum deuolutio ex præſenti qualitate adiecta, non fuerit deducta, & ſic non diſcuſſa, nec iudicata cenſetur, & per conſequens prætēſa rei iudicatæ exceptio non obſtat per iura, & authoritates iam dictas.

Nec obſtát, quod in inſtrumento illorum de Fulgore, vbi Carolus Coppula conceſſit modia 22. dicti territorij quondam Ioanni Antonio de Fulgore, nec aliud inſtrumentum in quo idem Carolus Coppula vendidit alia modia 60. Petro Antonio Coppulæ ſaluo, & reſeruato aſſenſu Epiſcopi, & non aliter, nec alio modo, & ſic ſaluo iure Domini directi, cum talis proteſtatio non excuſet, quia tali venditione, Domini cōditio fit deterior, & dicta reſeruatio tanquam fraudulenta
22 non valet, † ex eo, quia bona fide, res non geritur, vt notatur *in l. ſi ita quis §. ea lege ff. de verbor. obliga. ita notat Bald. in cap. Cumana nu. 5. verſ. & prædicta faciunt extra de electiōn.* Talis enim proteſtatio tanquam contraria facto non attenditur, & cum ſit contra ius, nec dependet ſolum à voluntate proteſtantis, quia etiam directi Domini requiritur voluntas, nihil operatur, vt tenet etiam *Felyn. in cap. quæ in Eccleſiarum nu. 88. extra de conſtitut. Iaſ. in d. l. fin. nu. 14. Ripa in cap. cum M. Ferrarienſis nu. 80. eodem titulo de conſtitut.* vbi hanc* communem eſſe dicit opinionem, quam ſententiam vti ſimiliter * communem amplectitur *Dec. in conſ. 160. num. 2. & ex alijs eandem * communem tuetur Iul. Clar. lib. 4. ſentent. recept. §. emphyteuſis q. 13. verſic. item quæro,* & ex alijs innumeris iuribus, authoritatibus, & rationibus *Corbul. in d. ſuo tract. de iure emphyt. eademq; cauſa priuat. ob alien. &c. ampliat. 31. num. 2.* dicit, quod hæc ſententia non ſolum eſt magis * communis, ſed etiam verior, & quamuis aliqui ipſiſmet contrarij ab ea recedant, contrarijs reiectis firmat, quod etiam ſi in alienatione dicatur, ſaluo aſ-
23 ſenſu directi Domini, & non aliter, nec alio modo, talis alienatio, ſequuta traditione per talia verba, & proteſtationem à caducitate non excuſatur, vt ex multis firmat *Iul. Clar. & Corbul. in locis allega-*
24 *tis.* Amplius emphyteuta, † qui non totam rem emphyteuticam, ſed partem irrequiſito Domino alienat, cadit à tota, vt in indiuiduo caſus noſtri, cenſuit *Cuman. conſ. 41. in fine, Berous conſ. 122. nu. 6. vol. 1. Crot. in repetit. l. 4. §. Cato num. 61. ff. de verbor. obligat. & ex alijs per Corbul. vbi ſupra ampliat. 42. nu. 1. qui licet nu. 6. ex Iul. Clar. & alijs,* dicat quod cadit à parte alienata, de ipſis partibus non eſt exhitandum, cum ex alijs infra dicendis totum territorium quondam Alphonſo Coppulæ conceſſum, eſt deuolutum, & ita declarari debet.

Nec minus obſtare videtur Iſabellam de Luna, & Andrianam Ritiam ex intermedia emptione ſubhaſta partis, quā poſſidet tanquam ex prætenſa neceſſaria cauſa à caducitate excuſari.

25 Primò, † quia vti allodialia, & fran-

ca

ea alienata fuerunt, & hoc modo alienando, non in rem, ſed in perſonam Domini deliquerunt, & ratione iſtius offenſionis, quæ non poteſt pro parte fieri, etiam ſi partem rei alienaſſet, rota re priuatur, vt concludit *Iaſ. in d. l. fin. num. 125. C. de iure emphyt. Roland. à Valle conſ. 17. in fine vol. 2.* & communi Doctorum ſententia, *Natta conſ. 474. nu. 4. & ſeq. Gulielm. Rodoan. in d ſuo tract. nu. 9. verſ. ſi verò, & num ſeq. fol. 516. Alex. conſ. 187. nu. 10. & ſeq lib. 2. Berous con-*
26 *ſil. 102. nu. 61. lib. 1.* † & in dubio rem vti allodialem præſumitur vendidiſſe animo præiudicandi Domino, *in d. l. fin. Salycet. nu. 8. Bald. nu. 8. Iaſ. num. 86. Caſtrenſ. in l. ſerui elect. §. fin. ff. de legat. 1.* & eſt communis opinio, *teſtata per Berouum d. conſ. 102. nu. 60. & ex alijs Cerbul. d. ampliat. 42. nu. 7. & 8. contraria reijciens.*
27 Secundò † neceſſitas cõtingi ſolet, ex cauſa dotis, donationis propter nuptias, ob perſonam redimendam ab hoſtibus, ob vitam ſuſtentandam, ſi grandine forte, aut calamitate, qua alia fructus ſunt perempti, & cum debita Caroli ex dictis neceſſitatibus non ſint contracta, ſed voluntariè, & ſic emphyteuſis alienata, vt ex contractuum lectura, & ſi diſſolui poſtea neceſſe fuit, *iuxta text. in l. commodato §. ſicut ff. commod. l. ſicut C. de action. & obligat.* Non ex hoc caduci-
28 tas euitatur, † quia cauſa prima eſt ſpectanda, vt poſterioris formetur euentus, *ad text. in l. 1. circa finem C. de impon. lucrat. deſcript. lib. 10. ibi: Ad primordium tituli poſterior quoque formatur euentus, idem in l. ſed contra §. fin. ff. de negot geſt. ibi: Euentum non ſpectamus, debet vtiliter eſſet cæptum, & ex alijs multis per Aymon. in reſponſ. pro gen. nu. 33.* & dum
29 prima † cauſa debiti contrahendi fuit voluntaria, neceſſitas ab ea deſcendens tanquam à radice infecta, nullum fructum, & effectum afferre debet, *ad text. in l. final. C. de natur. liber. cap. ſicut, cap. cum inter vos de re iudic. cap. vulnerato*
30 *1. q. 1.* Et † quoad iuris effectum primus contractus voluntarius exiſtimabitur, *per text. in l. interdum in fin. ff. de iudic. ibi: Cum ſua ſponte ſibi banc obligationem cõtraxerunt, eſt & text. qui gladium ponit ad radicem in cap. quicumque il ſecondo 12. q. 2. idem habetur in gloſ. cap. requiſiuit de ſponſal.* vbi liberum, aut volunta-
31 rium matrimonium, † non ideò minus cenſetur, cum ad id contrahendum compellitur, qui iureiurando ſe aſtrinxit, *facit l. veteres in fin. ff. de itiner. actu priu. cap. 1. & cap. quæris de ætat. & qual. cap. innouamus 60. diſtinct. & ex alijs pluribus iuribus, authoritatibus, & rationibus comprobat Aymon. d. reſponſ. pro gen. à dicto nu. 32. vſque ad nu. 45.* Et quod ini-
32 tium † habuit voluntarium, vt in contractu mutui, & ſimilium, largiſſimo modo dicitur neceſſarium, & prætenſa neceſſitas ex poſt facto non eſt conſiderabilis, *Alexand. conſil. 215. num. 5. libr. 6.*
33 dicens, † quod quando vnus contractus cauſatur ab alio, non conſideratur cauſatus, ſed cauſans, *l. 1. §. idem Pomponius ff depoſit. & ex alijs multis firmat Octau. Oſaſc. Pedemont. deciſ. 167. nu. 24. & ſeq.* & in fine in proprijs noſtris terminis de-
34 ciſum dicit; † quod verba loquentia de debitis debent intelligi de neceſſarijs propriè, & ſtrictè, ad quæ quis à lege, vel à natura perſoluenda cogi poſſit, non autem de more ab initio voluntarijs, licet ex poſt facto neceſſarijs.

Tertiò, debita, quæ venditionem cauſarunt, fuerunt contracta per ipſummet Carolum Coppulam; ex quo neceſſaria venditio dici non poteſt, nec ea iuuari
35 debet, † quia vbicumque culpa, aut facto voluntario eius accedit, qui in ea laborat, rationem neceſſitatis non eſſe habendam, *dicit text. in l. ſi dictum §. com-*
36 *promiſero ff. de euiction. ibi:* † *Si cõpromiſero, & contra me data fuerit ſententia, nulla mibi actio, de euictione danda eſt, aduerſus venditorem: nulla enim neceſſitate cogente id feci:* nam & ſi ſententiæ iuſtæ, vel iniuſtæ neceſſe eſt ſtari, *l. diem proferre §. ſtari ff. de arbitr.* Tamen quia emptoris culpa, qui compromiſit neceſſitas hæc incidit, nihil contra venditorem facit, ſic in caſu noſtro, quia culpa Caro-

li

li Coppulæ debita voluntariè contrahē-
tis,territoria fuerunt vēdita, contra Epi-
ſcopum directum Dominū,actus,& ven-
ditiones nihil afficiunt, cum nedum ex
parte venditoris, venditiones ſunt vo-
luntariæ, vt diximus; ſed etiam ex parte
emptorum, qui vlla neceſſitate vrgente
ad licitandum aſtringebantur, *vt dicit
Amod. de Ponte in q. laudem. 37. fol.15.
allegando Io.Pap.lib.13.tit.2. arreſt.22.*
ergo caducitas ob alienationes irrequi-
ſito Domino euitari non poteſt. Ad hæc
37 faciunt,quæ dicuntur † delinquentem
quaſi contrahere cum Fiſco *l.Imperato-
res ibi: Ipſe te huic pœnæ ſubdidiſti, ff. de
38 iure fiſci*, † & alienatio, quæ fit ob deli-
ctum, non dicitur ex cauſa neceſſaria,
ſed voluntaria, vt ex multis firmat *Ioan.
Petr.Surd.deciſ.Mantuan.254.num.28.
39 & ſeq.* † & emphyteuſis alienari prohi-
bita non tranſit in Fiſcum,vt ex multis,
& magis * communem dicit, *idem Surd.
in d.deciſ. poſt nu.17. verſ.Stante autem
num.18.& ſequ. per totam deciſionem*;
40 & in fine † dicit fuiſſe deciſum bona
pleno iure ſpectare ad directum Domi-
41 num,† & adeò quod etiam ſi eſſent cō-
ceſſa pro ſe,& hęredibus quibuſcumque
ob delictum non confiſcarētur,vt ex alijs
multis ſimiliter deciſum firmat *Borgnin.
Caualcan.deciſ.32.num.51.par.3.* quod
dixi ad demonſtrandam potentiam dire-
cti dominij.

Quartò,etiam ſi neceſſariæ alienatio-
nes ipſæ eſſent, prout non ſunt, in præiu-
dicium alterius, & maximè directi Do-
mini eſſe non poſſunt, alias verba *in d.l.
fin. C.de iure emphyt. dictantia: Minimè
licere emphyteutæ ſine conſenſu Domini
meliorationes ſuas vendere, vel ius em-
phyteuticum transferre*, & ibi: *Atteſtatio-
nem Domino tranſmitti, & prædicere
quantum pretium re vera, ab alio accipi
poteſt*, & in fine ſequitur: *Sin autem ali-
ter fuerit verſatus,quàm noſtra conſtitu-
tio diſponit, iure emphyteutico cadet*; fru-
42 ſtra eſſent poſita † cum quodlibet debi-
tum,licet à principio eſset voluntarium,
tamen ex poſt facto eſt neceſsarium, *d.l.
in commodato §.ſicut ff. commodat.* & ta-
43 men dicta verba *in d.l final.* † & in alijs
iuribus,alienationes irrequiſito Domino
prohibentia,ſuperflua,& ſine effectu po-
ſita non cenſentur, *vt in l.1. cum gloſ. in
§ ait prætor ff.de vi, & vi armat.Bart.in
l.4. §.prætor nu.15.de damn.infect. Iaſ.
in l.fin.in princ.nu.5 ff ſi cert.petat. & in
l. ſi ſerui legati num 4. ff. de legat.1.Dec.
conſ.502.num.6. Bald.in rubr. C.de con-
trah.empt.q.5. & in l.1. poſt gloſ. ff. quod
44 met.cauſ.* † & eſset in poteſtate emphy-
teutę rem ſubiectam alienare,& circum-
uenire *d.l. & iura dominicalia contra
l. ſcire oportet ff.de tutor. & curator.dat.
ab his, & l.cum hi §.ſi cum lis ff.de tran-
ſact.* & in feudis firmat *Iſern. in tit.de
inueſt.de re alien fact.col.2.verſ ſed an
iuditialia, & in tit. an agnat. vel fil. col.
fin.verſ.*alioquin per vias circumſcripto-
rias directo Domino præiudicium affer-
45 ret, quod eſse nō debet *d.l.ſcire*, † vnde
dicit eſse auferendam occaſionem ma-
lignandi *§.ſed nedum talia Inſtit.vi bon.
rapt.*

Quintò *per d. l. fin. C. de iure emphyt.*
prohibetur alienatio irrequiſito Domi-
no,& idem in contractu conceſſionis, &
46 ſic concurrit duplex prohibitio, † ſcili-
cet legis,& hominis, & tali caſu aliena-
tio nunquam valet, etiam in caſu neceſ-
ſitatis, *ad text.in §. ſanctiſſimas in auth.
de alien.emphyt.ibi:Sanctiſſimas verò Ec-
cleſias omnes, ſeu Oeconomos Ciuitatum
præcipimus alienare res immobiles pro
captiuorum redemptione,niſi ſub hac con-
ditione aliqui eis dederint, vt nullo modo
has alienent*, & dùm dicta bona conceſ-
ſa fuerunt dicto Carolo Coppulæ, ne ir-
requiſito Domino alienaret,prout etiam
erat per dicta verba *d.§.ſanctiſſimas*,cla-
riſſima caſus noſtri habetur deciſio;quod
etiā in caſu neceſſitatis irrequiſito Do-
mīno bona ipſa alienari non poſſint, *&
firmat Gloſſ. in dicto verbo alienent*, di-
cens: *Quod pactum eſt ſeruandum, vt C.
de reb.alien.non alien. l fin.& de pact.in-
ter empt.& vendit. l fin. & § fin. auth.ſi
ſponſalia largitas, & per gloſ. in auth.hoc
ius porrectum in verſ. porrectum C. de
ſacroſanct.eccleſ.Rodoan.d.tract.§.cauſa
verò*

verò n.81.& ſeq. fol.116.Crau.cõſ.201. n.41.& magis in terminis,vbi q d.§.ſan ctiſſimas, procedit etiã de iure canonico, *Petr.Duen.regul.144.in verſ.conſuetudo, Franc.Marc.deciſ.889.in fin.par.1.Borgn.Caualc.deciſ.29.n.35.* vnde territoria in emphyteuſim conceſſa quondam Carolo Coppulæ, cum prohibitione legis,& hominis,nec ex cauſa neceſſitatis irrequiſito Domino alienati poſſunt; vltra prędicta,quia qui aliquo caſu alienari prohibetur, ei quoque interdicitur illud, ex quo ad alienationem peruenitur, *Dec.d.conſ.502. nu.3. Tiraquell.de retract.§.1.gloſ.14. num.14.Soccin.conſ.76.nu.4.lib.2.& ex multis alijs Surd.d. deciſ.254.nu.20.& ſeq. Iaſ.in l. quominus nu.18 ff.de flumin.* vbi dicit, † quod quando aliquid prohibetur in termino, cenſetur prohibitum, & in via, quibus deſeruit regula, *l. oratio ff. de ſponſal.* vbi † vno prohibito cenſentur prohibita omnia per quæ peruenitur ad illud, *idem in cap. cum quidem eodem tit. lib.6. Octau.Oſaſc.Pedemont.deciſ.168.nu.17.* qua prohibitione ſtante alienationes ipſæ irrequiſito Domino factæ, etiam ſubhaſta à caducitate non excuſantur.

47 (margin)

48 (margin)

Sextò,illud quod fit per Iudicem tem adiudicantem creditori, vel alio vltimo

49 licitatori, cenſetur † ab ipſo debitore fieri,qui primo ſponte debitum creauit, ideoq; de euictione tenetur,ac ſi ipſe feciſſet, & vendidiſſet, *l. ſi ob cauſam, vbi Bart.Bald.& alij, C.de euict.l.ſi pignora ff.eodem,idem Bald.in auth.qui iurat col. pen.verſ.modo quæro C.de bon.auth.& in cap.quoniam frequenter §.vlt.in fin. extra vt lit.non conteſtat.* vbi ex hoc dicit, quod cum Iudex dat in ſolutum creditori rem debitoris ex præcedenti cõtractu debitoris, videtur quod ipſemet debitor dediſſet, qui eſt caſus noſter, quod ex alijs firmat *Tiraquell. de retractu lignag. §.1. gloſ.14. nu.13.* & ex hoc in caducitatem cecidit dùm Domino directo non denunciauit, quia Iudex iuri alte-

50 rius † derogare non poterat, ſed quicquid decreuit,debebat intelligi ſaluo iure tertij, *per text.in l.Claudius ff.qui pot. in pignor.hab.* vbi in fine dicit: *Nec inter alios res iudicata alij prodeſſe, aut nocere ſolet,ſed ſine præiuditio prioris ſententiæ, ſolum ius alij creditori integrum relinquitur,* ſic in caſu de quo agitur ſententiam Iudicis inter alios directo Domino in ſuis dominicalibus iuribus,non præiudi-

51 care: † ſiquidem iniquiſſimum lex dicit ex facto alterius, alium grauari, *l. ſi ex duobus in fine ff.de negot.geſt.l.1.in princip.de alien.iud. mut.cauſ.fact. l.ſi ſeruus in fine ff.de diuerſ.& tempor.præſcript. l. ſi quis in ſuo §.1. C. de inoffic.teſtament.*

52 & negligentia vnius,†alij incommodam eſſe non conuenit, *l.rem hereditariam in fine ff. de euict.* Ius quidem ex errore, aut imperitia vnius recepit,ne fraudi alteri ſit,*l.mandatum in fin.ff.mand l.nam iniquiſſimum ff.de iur.& fact ignor.facit text.in l.ſupra §.apud ferorem ff.de aqua pluu.arc.ibi: Qui non fecit id reſtituere*

53 *oportere*, † ac iuri naturali repugnare ex facto alieno quempiam lædi, *iuxta text. in l.1. C.vt nullus ex vican.lib.11. in §.quoniam verò in auth.vt nulli iudic. quos duos text.adducit Roman.conſ.508. nu.5.& refert Aym.conſ.pro gen.nu.91.*

54 & in ſpetie, † quod ſententia, & actus contra emphyteotam, feudatarium, & fructuarium,non præiudicant, Domino, & proprietario non vocato, & idem è contra firmat *Dec.conſ.445.nu.32.Natta conſ.688.nu.12. per Ioſeph.Ludou.deciſ.Lucenſ.56. Magon.in deciſ. Lucenſ.5. nu.14.& 15.Loffred.conſ.10.per totum nu.10.& ſeq & num.22.23.Oſaſc.Pedemont deciſ.156.nu.6. & 7. qui alios adducunt*; & tanto magis in hoc caſu, vbi

55 nõ interuenit idẽptitas cauſæ, † & perſonarum,& proinde nõ obſtare,nec præiuditium vlli afferre, vltra prædicta firmant *Doctores in cap.penult. de re iudic. Alex. in l.ſapè ff. de except.rei iudic. Tiraquell. in regul. res inter alios acta cum alijs, quos breuitatis cauſa omitto.* Vndè cum in dictis iuditijs, & alienationibus directus Dominus non fuerit auditus,ei præiuditium afferri non potuit,& proinde territoria abſque conſenſu, & requiſitione dicti Illuſtriſſimi Domini,etiam ſubha-

Digitized by Google

ſubhaſta alienata deuoluta eſſe,maximè
quod alienationes non proceſſerunt a
vetuſtiori cauſa, ſed ab ipſomet Carolo
Coppula, debita contrahente, vt diximus,&
iuxta tradita *per Vrſill.ad Afflic.*
56 *deciſ.191. num. 1. & ſeq.* † & debentur
redditus pro præterito tempore non ſoluti
ſecundum *Bartol. in l. fundo §. ſi per
emptorem ff.de leg.comm. vt in princ. deciſ.171.dicit
Guid.Pap qui licet pedes non
bene figat,tamen Addens ad eum liter. A,*
dicit,quod hæc opinio eſt vera, & optima
ratione fundata:nam in hac ſpecie
ſunt duo,quorum quodlibet habet onus
ſuum,vnum ſcilicet, quod emphyteota
percipit fructus, vel per eum non ſtetit,
quominus perciperet per quod ad cenſum,ſiuè
penſionem tenetur,aliud quod
fuit in mora,& ratione penſionis ſoluendæ
per triennium, meretur expulſionem
57 ſi Domino placet; † res ergo,& pœna
propter diuerſas cauſas exiguntur: nec
pœna ſuccedit loco rei,*vt l.ſi quis rem
ff de arbitr.* vtraque igitur exigitur,quia
cum pœna expulſionis ſit pœna legalis,
exigi poterit ſicut res,& pęna,ſicut eue-
58 nit in furto, † in quo reſtituitur res furtiua,
& pœna propter furtum exigitur,
l.ſi pro fure 2.reſponſ ff.de fur. Iſtud proculdubio
procedere videtur,quãdo Dominus
primo expellit emphyteotam,
quod tunc poteſt penſionem petere,
*l. Colonus ff. locati, & §. ſcire autem emphyteotas
in authent.de non alien.aut permut.reb.eccleſ.quod
ex Bart.in l.2. C. de
iure emphyt. & ex alijs firmat Ranchin.
addens in d.deciſ.Guid. Pap.171.in princip.*
& ſic conuenti condemnari debent
relaxare bona, tanquam deuoluta per
alienationes irrequiſito Domino,& non
ſolutiones canonum, ſiuè cenſuum, &
quod ſoluant canones pro toto præterito
tempore nõ ſolutos ratione fructuum
rei perceptorum.

Quoad ſecundum principale caput,
quod eſt prælationis in territorijs alienatis,
& venditis, etiam ſubhaſta; dico,
59 quod † prælatio ipſa directo Domino
competit,vt expreſsè habetur *in d.l.fin.
C.de iure emphyt.ibi.Diſponimus atteſta-*
60 *tiones † Domino tranſmitti,& prædicere
quantum pretium ab alio re vera accipi
poteſt, & ſiquidem Dominus hoc dare
maluerit, & tantam præſtare quantitatem,quantam
ipſe re vera emphyteuta ab
alio accipere poteſt; ipſum Dominum omnimodo
hæc comparare:ſin autem duorum
menſium ſpatium fuerit emerſum,& Dominus
hoc facere noluerit,licentia emphyteotæ
detur,&c.* in fine cuius text. ſequitur:
*Sin autem aliter fuerit verſatus,quã
noſtra conſtitutio diſpoſuit,iure emphyteutico
cadat,idem diſponitur in d.cap.potuit
extra locat. & cõduct.* Ex quibus, & alijs
iuribus habetur,quod nemo emphyteota
ius ſuum vendere,nec alienare poteſt,
ſi Domino directo non denũtiet,& emere
pro ſe volẽti ei dare tenetur, vti *gloſ.
& Doctores omnes volunt in d.l.fin. quæ
gloſ. in verbo cadat, dicit ipſo iure cadat,
& Bart. Bald. Salyc. & Iaſ.ibidem,* tradunt,quod
quicquid contra dicta iura
fit,poterit directus Dominus vendicare,
quæ concluſio firmatur per eũdem *Bart.
etiam in l.1. §.quod autem ff. de ſuperfic.
Afflict.deciſ.129.nu.8. & Vrſill. addit
ad Afflict. deciſ.328. num.6. ac declarat
Euerard.in ſua centur.in loc. à feud. in
emphyt. Borgn.Caualc.deciſ.19.num.41.
par.2. Guid.Pap. deciſ.47. & 411. in
princ. Corbul. in d ſuo tract. de iure emphyt.de
cauſ.priuat.ob alien.&c.cauſ. 14.*
vbi cauſam requiſitionis etiã ponit *Theſaur.deciſ.Pedemont.169.nu.2.circa
medium verſ.poſſet tamen directus Dominus
offerre,referens ita deciſum Franc. Marc.
deciſ.Delphin.574.par.1.& deciſ.2. par.
2. D.de Franch.deciſ.226.num.2. & 5.*
61 Quinimmò † ſi vicinus eandem rem retrahere
voluerit,directus Dominus præfertur
vicino,etiam ſi alienationi conſẽtiſſet,
vt deciſum tradit *Capyc. deciſ.99.
& ex alijs ita in dies decidi firmat D.de
Franch. deciſ.510. num.2.* quia directus
Dominus habet ius commune pro ſe,
quod eſt potentius conſuetudine, quam
62 habet vicinus, † & Dominus directus
poteſt etiam purgare moram poſt duos
menſes in iure prælationis, à tempore
denuntiationis ſibi factæ, firmat *idem
Franc.*

*Franc.Marc.deciſ.*577. *par.*1. *ex Io.Andr.& alijs ibi per eum adductis*.

Non obſtat,ſi prętendatur in partitis ſubhaſta venditis prælationem directi Domini,locum non habere,quia in contrarium eſt veritas, & nedum patet ex ſupradictis,ſed in proprijs terminis, in
63 alienationibus † ſubhaſta directum Dominum præferri, decidit *Bald. ex multis in conſ.*306.*lib.*1. & quod ſic in dies decidiur firmat *idem D.de Franch.in d.deciſ.*277.*nu.*2.

Nec omittam dicere,quod alienata re Domino directo irrequiſito, & cano-
64 ne non ſoluto, † directus Dominus authoritate propria eam capere poteſt; quam opinionem firmat *gloſ.in d.cap.potuit locat. & conduct. verſ. expellat, & gloſ.in d.l.final. C.de iure emphyt.* & glo-
65 ſarum † authoritas ſemper eſt, cæteris præferenda,vt inquit *Iacob.Butric.in l.*1. *C. qui pro ſua iuriſdict.* & vbi gloſa firmat pedes,ab ea non eſt recedendum,vt ex alijs *Dec.cõſ.*140.*nu.*7.*&ſeq.*ex multis in vtroque prædictorum caſuum firmat, quod dirctus Dominus poſſit authoritate propria poſſeſſionem ingredi
66 abſque † ſententia declaratoria,& quod hæc eſt * communis opinio, à qua in iudicando non eſt recedendum, firmat *Aymon. conſ.* 18. *numer.* 8. quod ſine dubio eſſe dicit *per Bald.in cap.* 1. *in fine, per quos fiat inueſtit. & in cap.* 2. *de feud ſine culp. non amitt. Fulgoſ.conſ.vlt. circa finem, Soccin.conſ.*167. *in prima q.* 2.*difficultatis lib.*2.*& ex alijs Corn conſ.* 193.*&* 271.*lib.*3. *Abb.conſ.*62.*col.*2.*lib.* 2. per rationem, quia ius ſuum eſt extinctum:nam alienata re irrequiſito Domino directo, vel deuoluta propter redditus non ſolutos, nullum ius remanet
67 apud emphyteutam, † cum neque ciuiliter, neque naturaliter amplius poſſideat. Quoniam ſtante, quod per alienationem irrequiſito Domino, & per lapſum temporis ſolutionum non factarum
69 incidit in commiſſum,† & caducitatem, ius quod ante prædicta in ipſum durabat,fuit extinctum,argumento *cap.cum principale de regul.iur.in ſexto,& l.non dubium C.de legib.*Cum ergo per prædictas alienationes irrequiſito Domino, vel per tempus conuentum, non facta ſolutione, ius ſuum fuerit extinctum,ſe-
69 quitur emphyteutam† ad bona emphyteutica,regreſſum habere non poſſe,cum
70 de priuatione † ad habitum non detur amplius regreſſus, iuxta illud Philoſophi, & text. in iure noſtro *in l. qui res* §. *aream de ſolut.& in l.ſi cum quis* §. *fin.*
71 *de furt.*& qualitas † non poteſt eſſe ſine ſubiecto,*l.eius,qui in prouintia* § *final. ſi cert.petat.*& tanto magis ſi conceſſio eſſet facta ad tempus 29.annorum, vt res Eccleſiæ dari ſolent,in caſibus prædictis authoritate propria,& abſque partis citatione bona capi poſſunt.
72. Nec ex aduerſo haberet locum † ſpolium,vt ex multis *communibus opinionibus firmat *Ioſeph Ludou. in deciſ.Peruſin.*17. per totam omnibus contrarijs reſpondens;& licet *Afflict.*hoc pręcisè non teneat,ſed quod requiratur ſententia,& ita iudicatum firmat *deciſ.* 97. tamen *Vrſill.* ibi addens explicãdo intellectum *Doctorũ* per *Afflict.* adductorum, ex eiſdem concludit ſententiam non requiri, & ſi aliquis diceret,quod requiratur ad declarationem, non eſt recedendum ab authoritatibus Doctorum, qui pro * communi teſtantur, & à deciſionibus prędictis.

Accedat, quod emphyteota iurat irrequiſito Domino, non alienare, & penſionem annuatim ſoluere abſque interpellatione, vt iam diximus, tanto
73 magis ſtante iuramento, † cuius tanta eſt vis,quod emphyteuta contraueniens illico à iure,& meliorationibus cadit, vt cõplures Doctores exiſtimauerũt, & iſta fuit originalis deciſio *Bald. in cap. querela de iureiuran.*quam prædicat * communem, ſequiturq́; *Gulielm.Benedict. in cap.Raynutius* 2.*par.verſ.teſtamentum il* 3.*nu.*27. *de teſtam. Alex.conſ.*85.*& conſ.*126.*lib.*1.*Natt.conſ.*426.*nu.*21.*& licet Iul.Clar.in d.*§.*emphyteuſis q.*8. *poſt num.*2. Impugnare conetur,ſua iñ impugnatio non ſubſiſtit, & contra eum * eſt cõis opinio, *vt per Franc.Viu.deciſ.*501. *nu.*2.

num.2.& in commun.opinion.239.lib.1.
74 Immò † facta declaratione Domini ſta-
tim ipſo iure emphyteota cadit, nulla
alia Iudicis ſententia expectata; ſeù in-
teruenientе, vt per Ruyn.conſ.153.nu.6.
lib.1.conſ.57.nu.2.lib.4. Quæ quidem
75 declaratoria Domini, † licet requiratur
ſi vult bona, vt ſint ipſi deuoluta, vt in
d.l.1.C.de iure emphyt.ibi volentis, ibique
Bartol.& alij, Dec.conſ.138.col.2.conſil.
185.num.9.conſ.206.col.2.& conſ.561.
Riminald.Sen.conſ.389.num.48. Ruyn.
conſ.143.num.14.lib.1. Natt.conſ.274.
nu.12. Non tamen ſententia Iudicis de-
claratoria, eſt neceſſaria, ſecundum Bald.
in addit. ad Specul.tit.de locat. col.7. Sa-
lye.in d.l.1.col.2. Hoſtienſ.& Butr.* qui
communem eſſe dicūt in d.cap.potuit, Ro-
land.à Valle conſ.87.nu.5.& 12.qui pa-
riter* communem reſtatur lib.1.Imol.&
poſt eum Alex.d.conſ.6.col.pen.vol.3. &
alij plerique, quos cumulat Dec.conſ.146.
nu.8.& plenius Soccin.Iun.conſ.111.col.
2.lib.2. qui magis * communem eſſe fir-
mat: vnde tanto magis hoc eſt dicēdum
in caſu, de quo agitur, poſtquam inter-
uenit declaratoria dicti Illuſtriſſimi Do-
mini, & aliorum Epiſcoporum ſuorum
prædeceſſorum, dicta bona pro deuolu-
tis velle: & cum dicta territoria, cecidiſ-
ſent in commiſſum, & deuoluta ſint, vt
76 dictum eſt † Dominus directus ipſe Illu-
ſtriſſimus, poterit etiam alijs concedere,
vt voluit, & probat Roman.conſ.212.du-
bio 1. ibiq; Mandoſ. addens, Alex.conſ.6.
in fine lib.3. Roland.à Valle conſ.2. num.
171. vol.1. & dum Illuſtriſſimus Domi-
nus nō authoritate propria cæpit, & alijs
cōcedere noluit, vt poterat, ſed vrbanius
agendo, via iudiciaria petijt, libentius in
bonis alienatis obtinere debet, declarari
deuoluta, vel & poſſeſſores iure prælatio-
nis condemnari ad relaxandum cum fru-
ctibus ſoluto pretio cum intereſſe, vel ip-
ſis fructibus cum intereſſe compenſatis.
Quoad tertium, & vltimum principa-
le caput, quod eſt ſolutionis laudemij,
77 ſiuè quartetiæ de dictis † emphyteuti-
cis rebus debitis in hoc parum inſiſtam,
cum in d.l.final. C.de iure emphyteut.or-
dinatum extet, ibi: Niſi quinquageſi-
mam partem pretij, vel extimationis loci,
quem ad aliam perſonam transfertur, ac-
cipere, quod laudemiū, de iure communi
licet ſit quinquageſima pars pretij d.l.
fin. tamen ſoluitur, iuxta loci conſuetu-
dinem firmat Afflict.in cap.imperialem
de prohibit. feud. alien. per Federic. §. il-
lud quoque nu. 14. & aliquando ex pacto
Alex.conſ.5.& 123.in princ.lib.5. Aret.
conſ.41.in fin.& dixit Hoſtienſ.in ſumm.
in tit.de locat.& cond.§.quid ſi de natura,
verſ.& Dominus, quę in aliquibus locis
tricenum introduxit, & alibi tertiā partē,
Bertrand.conſ.129.nu.4.lib.2.pro facilio-
ri, Chaſſan.in conſuetud.Burgund.des cens
§.1. gloſ.1. in princ. & in hoc attenditur
vſus in modo, & quantitate ſoluendi, vt
dicit Iſern. in §. præterea Ducatus de
probib.feud.alien.per Feder.Bald.in auth.
quas ruinas col.2.verſ.quarto, & ſic, &c.
de ſacroſ.eccl.Imol.in d.cap.potuit nu.13.
extra loc.& cond.Paris de Put.in cap.in-
cip.pone, quod ſunt duo n.10. & 68.& in
cap.ſeq.nu.33.per Amod.de Pōt.in q.lau-
dem.4. Dum in Ciuitate Auerſę, & par-
ticulariter ipſi Illuſtriſſimo Domino, &
ſuis prædeceſſoribus Epiſcopis, eſt ſoli-
tum, & conſuetum pro laudemio, ſolui
quartā partē pretij emptionum, vt ex fa-
cto patet, quid dubij eſſe poteſt, conuē-
tos cogi debere quartetiam petitam ſol-
uere, iuxta conſuetum per prędicta iura,
78 etiam † de bonis ſubhaſta vēditis, Bald.
in cap.1.in princ.de probib.alien.per Feder.
ibi, ſaluo iure canonis, & hoc idem voluit
in d.conſ.306.lib.1.Tiraqu.de retract.§.
1.gloſ.14.nu.14. Cephal.conſ.255.nu.6.
lib.2.quos, & alios adducit Amod.de Pon-
te in d.q.27. vbi licet ſecus quando quis
incidiſſet in commiſſum ex neceſſitate
cauſata à lege, vel à natura, & latius di-
ximus ſupra: tamen ſequitur, quod non
ſufficit ſola addictio ex cauſa neceſſaria
79 in materia iſta, † neque eius neceſſitas
in præiuditium alterius conſiderari de-
bet, in quem ſpontè ſe quis conіecit,
Rot.deciſ.489.Bald.conſ.332.præmitten-
dum eſt, quod ordo nu.3 lib.1.& conſ.75.
quidam tutor eod.lib.Boer.deciſ.44.num.
27.

Digitized by Google

27.*Couarr.variar.reſol.lib.2.cap.16.nu.9.Octau.Oſaſc.Pedemõt.deciſ.167.& ſeq.* Quinimmò in cauſa verè neceſſaria niſi concurrat fauor dotis, videtur quod ſolui debeat laudemium,& quomodo conſideretur neceſſitas, & procedendum ſit in caſu ſimili, *Dec.cõſ.403.nu.17.& cõſ.587.nu.7.Neuiz.conſ.10.num.10.Oſaſc.Pedem.d.deciſ.165. & ſeq. Aym.pro gen.*
80 *num.32. & 386.* & Domini † conditio deterior fieri non debet ex neceſſitate vaſalli, & licet, vt plurimum, qui alienãt id faciunt, vt ſuis neceſſitatibus ſuccurrant, tamen deberi laudemium pluries deciſum firmat *Amod. de Ponte in d. q. 27.fol.35.* idque in dies iudicari in Sac. Conſ. *D.de Franch. firmat deciſ.277. & 488.* quod in dubium refragari non debet, & proinde quatenus Illuſtriſſimus Dominus, in deuolutionibus bonorum venditorum, ipſo irrequiſito, vel ob redditus non ſolutos, aut in prælatione ſuccumberet, quod non credit, condemnandi ſunt aduerſarij ad ſolutionẽ quartę pro laudemio, & ad canones pro pręterito non ſolutos, & ita videtur mihi à prædicto Illuſtriſſimo Domino, vt meam afferrem ſententiam, requiſito: *Pro vltimo capite ad beneficium Actoris fuit deciſum, in banca de Viuo, pro de Felice.*

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Nominatus prius in dignitatibus præfertur.*
2 *Gratia facta à Rege ſtatim verbo prolata afficit omnes, etiam ignorantes.*
3 *Voluntas Regis in priuilegijs, & gratijs, ſufficit ſolo verbo expreſſa.*
4 *Penſio conceſſa gratia, etiam ante expeditionem Bullæ ſalua conſcientia, exigitur.*
5 *Papa dicẽte fiat, ſtatim gratia perficitur.*
6 *Bullarum expeditio dicitur ſolemnitas extrinſeca iuris poſitiui.*
7 *Scriptura non requiritur, ad effectum gratiæ, ſed ad effectum probationis.*
8 *Regis authoritas, & prærogatiua magna eſt.*
9 *Rex ſuper omnia præcellit, & dominatur.*
10 *Sermo Regis poteſtate plenus eſt.*
11 *Prior ordine, & tempore in dignitatibus præfertur.*
12 *Ordo duplex in dignitatibus cõſideratur.*
13 *Tempore poſterior non debet locum præcedentis ambire.*
14 *Iura generaliter loquentia ſunt generaliter intelligenda.*
15 *Senectus ſemper venerabilis.*
16 *Vetuſtiori à iure incipere commodius eſt.*
17 *Dignitatem, qui prius adeptus eſt præfertur poſterioribus, & nu.38.*
18 *Marchio, Comitem præcedere debet.*
19 *Maiori in dignitate conſtitutus conſimilem aſcitum præcedit, & nu. 23.*
20 *Maiorem authoritatem habens, & ſi tempore ſit poſterior, præcedere debet minorem, etiam tempore anteriorem.*
21 *Epiſcopus doctor, præcedit Epiſcopum non doctorem.*
22 *Dignitas eſt inſeparabilis à perſona.*
24 *Antiquitatis argumẽtum non valet propter accidentia, quæ ſunt maioris ponderis.*
25 *Maior, qui eſt ordine, & dignitate præfertur.*
26 *Dux Magdaloni, quia erat Comes fuit prælatus Duci Boiani eodẽ die creato.*
27 *Conſuetudo attenditur in præcedentijs.*
28 *Conſuetudo præcedentiæ, ſiuè ſit contra ius, ſiuè præter ius, decennio inducitur.*
29 *Conſuetudo præcedẽtiæ, ſufficit aliquando obſeruata.*
30 *Actus vnicus in poſſeſſorio præcedentiæ ſufficit.*
31 *Marchio Lauri, ex priori data priuilegij fuit prælatus Marchioni Orsoli.*
32 *Data priuilegij fecit, quod Marchio Spinazzolę præcederet Marchionem Vulturariæ.*
33 *Data priuilegij, fuit cauſa, quod Regens Albertinus præcederet alios Regentes poſſidentes.*
34 *Data priuilegij fecit, quod Conſiliarius Nicolaus Antonius Gizzarellus præcederet Conſiliarium Fuluium Conſtantium poſſidentem.*
35 *Rex ſolo verbo creat Duces, Marchiones, & Comites.*

intellectu ſuæ gratiæ, & de per eum geſtis tractatur,& ſimiliter ad excelſos Iureconſultos, qui ſuo lateri aſſiſtunt, ſed quia Princeps ipſe Collis poſt ſcripta per alium Aduocatum à me, quid ſentirem,petijt,propterea dico.

Primò, verum eſſe apud ipſam Maieſtatem per Regni Neapolitani Proregem Principē Collis pro Principatu obtinendo fuiſſe nominatū, & conſultatum ante Principem Montis Mileti, alioſq; aduer-
1 ſarios, † & in dignitatibus prius nominatum præferri, vt firmat *Rebuf.in tract. de nomin. q.21.nu.1. & 4.* & in hac ſpetie dignitatis, & præcedentiæ, ex multis *D.Præſ.de Franch.deciſ.*138 *nu.* 2. quod etiam comprobat *Conſiliarius Fab. de Anna conſ.*136.*nu.*4.

Secundò,ſumus in gratia facta à Rege,qui ſine ſcientia concedit,*vt eſt gloſ. ordinaria per illum text.in cap.inſtitutio-*
2 *nis* 25. *q.*2. quæ gratia † verbo per Regem prolata, ſtatim afficit omnes, etiam ignorantes, *per text. in cap. quidam, & cap. dudum* §.*nos igitur de probat.in ſexto, & in cap.*1.*de conceſſ.præb. eod.libr.* 6.
3 & in priuilegijs, † & gratijs, ſufficit Regis volūtas,verbo expreſſa, *ad text.in d. cap. dudum ibi: Vniuerſa priuilegia verbo,vel ſcriptis*, & in hoc omnes Doctores concordant, vt ex pluribus firmat *Petr. Bellug. in ſpecul. Princip. de pub.ſor. priuil.rubr.*47.*num.*10. *verſ.ſed in contrarium, & in verſ. aduertè ſi places, vſque ad verſ. nunc videndum nu.* 12. *Chaſſan. in conſuet.Burg.des iuſtices rubr.*1.*num.*180.*fol.*61. *Archid.in prohem. 6.* §.*vniuerſitati,Felyn.Dec. & Rip. in rubrica de conſtitut.* teſtantes hanc eſſe * communem opinionem, quam firmat *Molin. de primogen.hiſpan. lib.*2. *cap.*7. *numer.* 55. *Gigas in tractatu de penſ. eccleſ.*
4 *quæſt.*34. latè firmat, † facta gratia ante expeditionem bullæ, penſionem ſalua
5 conſcientia exigi poſſe, † quia Papa dicente fiat, de iure naturali ſtatim gratia
6 dicitur facta. † Expeditio autem literarum dicitur ſollemnitas extrinſeca iuris poſitiui, quæ licet omiſſa fuerit, non re-
7 quirit ſcripturam † ad effectum gratiæ, ſed ad effectum probationis, *idem Bellug.d.nu.*12. *Chaſſan. d.nu.* 180. & alijs
8 idem in Rege, † cuius magna eſt pote-
9 ſtas, & prærogatiua, † *Eſdr. cap.* 4. *ibi: Rex ſuper omnia præcellit, & dominatur eorum, & omne quod dixerit illis facient, & verbum Regis non prætereunt,*
10 *& ſermo* † *illius poteſtate plenus eſt, Eccleſ.cap.*8. & ſoli verbo Regis ſtatur,*cap. nobiliſſimus* 96. *diſtinct. facit clement.literis de probat. cap ſi Papa de priuil. in ſexto*, vnde concluditur, à primo verbo talis gratiæ per Regem prolato ipſi Principi Collis gratiā quęſitā fuiſſe,& pręcedere aduerſarios tempore poſteriores.

Tertiò,Princeps Collis de anno 1607. Principatus dignitate honoratus,& inſignitus fuit, vt ex data ſui priuilegij, & non opus erat alia declaratione,& Princeps Montis Mileti,& alij poſteriori tempore, vt ex eorum priuilegiorum datis,
11 & in dignitatibus potior,† qui eſt ordine,& tempore præfertur, *ad text. in l.* 1. *C.de conſul.lib.*12.*ibi: Conſideratione tātum tpe ante ire, vbi gloſ. & Io.de Plat.*
12 expreſsè notant, † quod in dignitatibus duplex ordo repetitur, vnus prioritatis temporis,alius maioritatis honoris,*& in l.vnicuique C. de præpoſit.ſacr.ſcrin. eod. lib.* 12.*legitur: Vt nemini penitus liceat,*
13 *cum ſit* † *poſterior tempore locum præcedentis ambire,idem habetur in l.*1.*C.de præpoſ.ſacr.ſcrin.eod.lib.*12. *in l.*1. *ff.de albo ſcriben. in cap.* 1. *de maior. & obed. Bart. in l.*1.*ff.de obſeq.l.fin. C.de zizan.libr.*12.*gloſ. Alex. & Iaſ.in l.cum quis ff.ſi cert.petat.gloſ.Gemin.& Præpoſit.in cap. Iſidorus* 16.*diſtinct. & in cap. Epiſcopos* 17.*diſtinct.Innocent.& Panorm in cap.*1. *& in cap ſtatuimus de maior.& obed. in cuius rubr.firmat Felyn. cum concordantijs: ſuffragatur regula, qui prior de reg. iur.in ſexto,quam latè Dyn.& cæteri Doctores examinant,eſt etiam text.in l. qui prior,& in l.qui balneum ff qui pot.in pignor.hab.gloſ.in auth. de æqual. dot.* §.*his verò poſterior,& latiſſime Chaſſan.in cathal.glor. mund. par.*12. *conſid.*99. Quæ
14 regula, iura, † & authoritates, cum generaliter loquantur, in omni caſu locum

habent,*iuxta not.per Bart.Bald.& alios in l.3.§.hac regula ff.de iur.& fact.ignor. Iaſ.in l.id quod de leg.1.& cumulat Crauet.conſ.227.nu.3.*& in ſpetie,quod in dignitatibus,& honoribus,*iuxta d.regulā prior in tempore,prior ſit in iure,firmat Bald.in prin.conſtit. codic. facit lex ſemper ff de iur. immun. vbi legitur: Semper*
15 *in † ciuitate noſtra ſenectus venerabilis fuit, & in §. ſingulorum inſtit. de rer.di-*
16 *uiſ.legitur: Commodius † eſt itaque à vetuſtiori iure incipere, & idem in cap. antiqua de priuileg.Frecc.de ſubfeud.in pen. col. fol.471.Luc.de Pen.in l.2.nu.3. C.de Præfect.prætor.lib.12.& Chaſſan.in d.cathal.glor.mund.par.4.conſid.23.fol.92.& par.12.conſ.99.col.pen. verſ.8. & 9. fol. 328. qui in par.10.conſid. 29. fol.* 198. ex multis firmat,hanc eſſe iuris regulam,
17 quod qui prius † eſt dignitatem adeptus,præferatur alteri, eandem dignitatē poſteriori tempore conſequenti, & tradit *Grat.reſponſ.116.nu.6.lib.2.*multa adducens, & ex his concluditur, quod Princeps Collis tempore anterior alios præcedere debet.

Quartò, non ſolum, quia nominatione, verbo à Rege prolato, & data priuilegij Princeps Collis eſt in tempore anterior,ex quo præcedet aduerſarios, ſed etiam,quia ante dicti Principatus digni-
18 tatem adeptam,† erat Marchio Cercelli, & Principem Montis Mileti Comitē præcedebat,vt iuris erat,*vt per Frecc. de ſubfeud. cap. quis dicatur Marchio fol.* 118.*num.*2.dicentem in cętu procerum, & magnatuum Marchio ſedet,ante Co-
19 mites,& Barones: † nam qui maiorem dignitatem habet,pręcedet eum in ſimili dignitate aſcitum, qui illam maiorem dignitatem non habebat, ſed minorem, *ad text.in d.l. vnicuique C.de proxim ſacr.ſcrin.vbi legitur: Niſi fortè,qui tempore vincitur, labores comparatione ſuperatur ſubnixus, præcedentibus dignior iudicatur,hinc gloſ.in cap.placuit in verſ.proponimus 16.diſtinct.* tradit,quod illi,qui
20 ſunt † maioris authoritatis proponi debent, licet ſint tempore poſteriores, *per quam gloſ. dicit Gemin. quem allegat Felyn.in rubr.de maior.& obedient. num.3.*
21 quod Epiſcopus, † qui eſt doctor præcedit Epiſcopum non doctorem,etiam prius promotum,& ratio eſt,quia digni-
22 tas eſt † inſeparabilis à perſona, & dum in dignitate conſtitutus adeptus fuerit alteram dignitatem, non ex hoc dereli-
23 quit priorem, † ob quam alteram ęqualem dignitatem habentem præcedere debet, ſi prior dignitas erat maior, hoc probat ad literam *text.in l.1.C.de conſul. lib.12. & ex alijs comprobat D. Regens de Ponte conſ.14.nu.44.vol 1. Natt.conſ. 62.num.3.lib.1.Maſcard.infinitos cumulans conſ.26.nu.55.qui nu.*56.dicit,quod
24 non valet † argumentum ab antiquitate propter accidentia, quæ ſunt maioris ponderis, *Menoch.in ſpetie conſ 126.nu. 3.lib.1.Cæphal.conſ.615.nu.144 & 145. hinc Cardinalis à Turrecremat.in d.cap. Epiſcopos 17.diſtinct.*omnes caſus diſtinguendo pro regula tradit, quod primo loco præfertur, qui maior eſt ordine, & dignitate, ſequitur *Burſat. conſ.343. num.8.lib.4.* ac decidit *Boer.in tractatu magn. conſil. numer. 157. & propterea D.Praſ.de Franch.in deciſ.*365.decidit,
26 quod creatis † Ducibus eodem die, Magdaloni,& Boiani, fuit prælatus Dux Magdaloni, qui tempore creationis erat Comes, per rationes,iura, & authoritates,vt ibi per eum,& alia in *deciſ.*144.& ex multis alijs comprobat,& contraria etiam reijciens *Conſil.Fab.de Anna conſ. 40. à num. 14. vſque finem omninò videndus*, & ex his concluditur, quod ſi Principis Collis gratia, & data ſui priuilegij, etiam eſſet poſt datam priuilegij Principis Montis Mileti, (prout non eſt, ſed ante,) quia erat Marchio, & ſic dignior Comite,Princeps ipſe Collis Principem Montis Mileti, & alios omninò præcedere debet.

Quintò, adducitur conſuetudo antiquata, & notoria dans præcedentiam illis,qui datam priuilegij,& gratiæ ante-
27 riorem habent, † quæ conſuetudo in præcedentijs attenditur,*Bald.in cap.1.§. Marchio de his,qui feud.dar.poſſ.*dicens, quod Barones penes Regem debent ſe-

dere

dere ordinè conſueto, *& in cap. cum olim in 1 notab. de conſuet.* tradit pro regula, quod conſuetudo dat loca ſedendi, & ſtandi, quæ non debet præpoſterari, ex quo *Bald. & Leonin. German. conſ. 1. nu. 20.* qui in caſu præcedentiæ Ducis Florentiæ, cum Duce Ferrariæ conſuluit, & ex alijs firmat *Conſil. Fab. de Anna d. conſil. 40. nu. 1. & ſeq. qui nu. 4.* ſubdit, quod
28 hæc † conſuetudo, ſiuè ſit contra ius, ſiuè præter ius decennio inducitur, *ex Surdo conſil. 18. numer. 8. libr. 1.* quæ conſuetudo decennalis in hac materia ſufficit, etiam de iure canonico, *ex Aret. conſ. 73. nu. 11. in 4. dub. Grammat. deciſ. 64. nu. 34. Nauar. conſ. 26. nu. 3.* qui etiã conſuluit in cauſa pręcedentię inter eoſdem Duces Florentiæ, & Ferrariæ: maximè quando differentia eſt inter particulares perſonas, & de noſtro caſu nedum adeſt conſuetudo decennalis, ſed annorum 30. *vt idem Conſil. Fab. de Anna teſtatur ibidem, qui nu. 7. ex Rocch. de Curt. in repet. cap. fin. extra de conſtit. in rubr. 4. q. nu. 4. ex Marco Solone de pace poſt multos in l. 1. Tauri num. 101. 184.*
29 *& 215.* & ex alijs cõprobat † hanc conſuetudinem non requirere longum tempus, ſed tantum ſic aliquando fuiſſe obſeruatum, & prædicta habere locum in
30 petitorio: † ſed in poſſeſſorio vnicus actus attenditur, *per cap. cum Eccleſia ſutrina de cauſ. poſſeſſ. & propr. Iſern. in pluribus locis, & ex Menoch.* cumulante in materia præcedentiæ, firmat *idem Conſiliar. Fab. de Anna ibidme numer. 8.* & de hoc nedum habemus conſuetudinem, ſed obſeruantiam, & plures deciſiones. Nam per Dominum Proregem, ſuumque Collaterale Conſiliũ Marchio
31 Lauri, ex anteriori tpe data ſui priuilegij, fuit prçlatus Marchioni Orioli, non obſtante, quod priuilegium Orioli prius erat exequutoriatum in Reg. Cãcellar. vt teſtatur *D. Praſ. de Franch. deciſ. 62. nu. 1. 1. & ſeq.* & in anno 1594. in cauſa Mar-
32 chionis Spinazzolę, † cuius data priuilegij erat anterior, fuit decretum, quod præcederet Marchionem Vulturariæ, vt ex ſcripturis ex aduerſo productis, & in
33 anno 1594. † Dominus Regens Albertinus, cuius priuilegij data erat anterior, fuit declaratus debere præcedere alios Dominos Regentes, non obſtante, quod illi poſſeſſionem prius adepti fuiſſent, & priuilegium Domini Regentis Albertini infra annum non fuiſſet præſentatum, & exequutoriatum, vt ex relatis per *Frecc. de ſubfeud. libr. 2. cap. quis dicatur Dux nu. 64. & ſeq.* vbi omnia in proprijs noſtris terminis, & caſu, etiam reiectis contrarijs ex multis iuribus, authoritatibus, & rationibus, deciſio noſtri articuli firmatur, *& nu. 71.* dictam deciſionem in indiuiduo refert, & pro pręcedentia Domini Regentis Io. Franciſci de Ponte, notabiliter conſuluit *Conſil. Fab. de Anna conſ. 42.* ſcripſit, vbi ius Principis Collis in indiuiduo ex multis fundatur, & in fine refert per Dominum Proregem conſilio doctiſſimorum virorum determina-
34 tum fuiſſe † Conſiliarium Nicolaum Antonium Gizzarellum, ex data ſui priuilegij anteriori debere pręcedere Conſiliarium Fuluium Cõſtantium, non obſtante, quod Conſtantius ipſe poſſeſſionem teneret, poſſem de hoc alias adducere deciſiones, ſed quia eſt notorium, & de iure nulli dubium eſſe debet, quod Princeps Collis anterior cæteris præferatur, ſat adduxiſſe ſufficiat, ex quibus deciſionibus, & alijs iam dictis Princeps ipſe Collis ſuam habet intentionem fundatam, pro ſua obtinenda præcedentia, reſtat reſpondere contrarijs.

Prætendit namque Princeps Montis Mileti, quod licet data priuilegij Principis Collis ſit de anno 1607. non debet operari niſi ab expeditione ipſius priuilegij, quæ prætenditur facta de anno 1609. quando Rex cum particulari litera ipſum miſit Domino Proregi, & ſic nullum præiudicium afferre poteſt priuilegijs ante dictum annum 1609. & in Regno exequutoriatis, vnde quod hoc non obſtet attendatur.

35 Primò, † quia Rex ſolo verbo creat Duces, Marchiones, & Comites, *per text. in l. 1. C. ſent. paſſ. vbi Angel. & Scribens,*

Bart.in l.1.C.de dign.lib.12.nu.29. & ex
ſola conceſsione transfert dominium,
& poſſeſſionem, *dixit Bald.in l.1. C.de*
rer.perm.& in conſ.295.ad euidentiam
lib.3.ſcribit Loffred.in probem. parafraſ.
feud.col.2. Angel.in l.officium ff.de re iu-
dic. & Iacob.de S.Georg. in l. traditioni-
bus C. de pact. Iaſ.conſ.27.lib.1. & Prin-
36 ceps dominium, † etiam occaſione ſui
priuilegij,& gratiæ acquiſitum tollere
non valet, *ex Bald. in l. qui ſe patris nu-*
mer. 12. C. vnde liber. & firmat Mo-
lin. de primogen. hiſpan.lib.4.cap.3. num.
37 21.& habens† prius cingulum à Rege
præfertur ſecundo habenti poſterius,
etiam ſi ſecundus poſſeſſor ſit, *ad text.in*
cap.ſanctæ crucis de reſcript. per illum
textum ita reſpondet *Roman.omnino vi-*
dendus in conſ.298. circa præmiſſorum,
ſequitur Iaſ.d.conſ.27. alios adducens.

Secundò, ſi Princeps Montis Mileti,
ſuum exequutoriari fecit priuilegium
38 ante Principem Collis, † tamen quia
nominatione, verbo, ſignatura, & data
priuilegij Princeps Collis prius promo-
tus fuerat, potiri debet illis honoribus,
quibus potiretur, ſi prius ſuam gratiam
exequutoriari feciſſet, ad quod vltra ſu-
pra optimè fundata, *eſt etiam text. ſe-*
cundum Bart.in l.pen. C.de conſul lib.12.
cuius litera dicit: *In adoranda noſtra pur-*
pura, vel in conſequendis tantis conſulum
honoribus, & priuilegijs, ex anteriore pro-
uectionis ordinem ſibimet vendicantem,
quæ verba cum ſint clara, à nemine in
hoc tergiuerſari poſſunt, & dum loquun
tur in officijs, & dignitatibus, cum admi-
niſtratione, & ſic in fortiori caſus noſtri,
Princeps Collis facilius præcedere de-
39 bet: tantoq; magis, quia ſumus, † in gra-
tioſis in quibus data priuilegij attēditur,
vltra dicta adduco *text.in cap.tibi qui, de*
reſcript. in ſexto, in cap. ſi eo tempore eod.
tit.cap.cum tui de præb. in ſexto, cap. eam
te, & cap.cōſtitutus de reſcript. d.cap.ſan-
ctæ crucis, Luc.de Penn.in l.1. C.de Præ-
fect.prætor.in fine, Bald.& Caſtrenſ.in l.
1. C. vt lit. pend. facit l.ſi permittente C.
ad Maced. Rebuf. in d.tract. de nomina-
tione q.21.nu.1.

Tertiò, Sua Maieſtas certiorādo Do-
minum Proregem de tali gratia, mitten-
do priuilegium, & ex quo in litera dici-
tur, quod Princeps Collis inſeruiat de
ducatis ſexdecim millibus caſtiglianis,
gratia ipſa conditionalis, ſiuè modalis
prætendi non poteſt, cum à die verbi per
Regem prolati, effectuata ſit, vt ſuperius
fundauimus, & à principio gratia ipſa
fuit pura, & non à die literæ, in quam
40 prætenditur conditio, † ſiuè modus ap-
poſitus, vt ad literam dicit *Iſern.in cap.1.*
de natur.ſucceſſ.feud. nu.27. ibi: Proinde
ſicut conditione, exiſtente contractus ſit
purus à tempore quo fuit initus, & non
à tempore quo cōditio extitit, allegat text.
in l.neceſſario § ſi pendente ff.de peric. &
comm.rei vend. vbi legitur: Iam contra-
cta emptione in præteritum, & in l.potior
ff qui pot.in pignor.hab.& in l.nec emptio
ff de contrahend.empt.habetur idem, hinc
Iſern.in cap.1.qui ſucc.ten. nu.17. verſ.
41 *vnde,* dicit quod quando fit † inueſtitu-
ra de feudo vacaturo, ſi poſtea vacat, vi-
detur facta, quando à principio fuit fa-
cta, non autem quando poſtea vacauit,
& hic allegat *text.in l.de acceſſionibus in*
fine ff.de diuerſ.tempor. præſcript. vbi le-
gitur: Iam enim illo in tempore, quo con-
trahebat videri conſenſiſſe, venditioni ſi
pecuniam non intuliſſet: ſequitur Io.Vinc.
de Anna ſingul.264. allegando text. in
cap.moribus, ſi de feud.defunct.milit.con-
trou. fuer. Conſil.Fab.de Anna conſ. 45.
nu. 43. & ſi gratia ipſa fuiſſet conditio-
nalis, (prout non fuit,) ſed pura, & ſo-
lutio pecuniæ adhuc non fuiſſet facta,
adhuc ſuum habuit effectum à die, quo
verbo prolata fuit, & in memoriali, &
contractatione conceſſa per prædicta
verba *d.l. de acceſſionibus*, & circa ſolu-
42 tionem duc. ſexdecim mill. † Rex pote-
rat cogere Principem Collis pró adim-
plemento, *ad text.in l.naturalis §.1 ff.de*
præſcript.verb. l.1.ff.de rer.permut. l. iu-
riſgentium §.1.C.de pact.l.quoniam aſſe-
ueras C.de rer. permut. Sed dum dicta
gratia Principis Collis à die, quo fuit
43 verbo prolata per Regem, † & à priui-
legij data fuit perfecta, vt iam fundaui-
mus,

mus,& in ea Rex conditionem,ſiuè modum vllum apponere non poterat, *per text.in l.perfecta C. de don.ſqua ſub mod. in princ.dicentem: Perfecta donatio, conditionem poſteà non capit, Bald.conſ.*327. *pridie conſuluit lib.*1. intelligens, & am-
44 plians † *d.l.perfecta* habere locum, etiã in Principe, ſiuè Rege, quod ex alijs firmat *Io.Lopez in repet. cap.per veſtras de donat.inter vir.& vxor.§.69.* & ſic patet, quod dicta gratia Principis Collis fuit pura, & conditio, & modus non adfuit, nec adeſſe poterat.

Nec obſtat ex aduerſo prætendi gratiam ipſam fuiſſe factam,ſiuè expeditam tempore dictæ Regiæ literæ, & miſſionis priuilegij,& ſic eſſe poſteriorẽ, & ſic antea à die datæ priuilegij obſtare Regiam Pragmaticam de priuilegijs infra annum præſentandis,nam reſpondetur.

45 Primò, † quia communis eſt ſtylus in toto ferè orbe in Regijs Cancellarijs, gratias fieri,& deinde longo tempore poſt ſignaturam, ſeu gratiam conceſſam verbo,vel in ſupplicatione per verbum fiat, expediri priuilegium ſub data diei gratiæ conceſſæ,vt eſt notorium,& teſtatur *Frecc.d.cap.quis dicat.Dux num.*70.
46 *fol.*139.vbi ſubdit, † quia tunc per verbum Principis, perfecta eſt gratia, & vltra ſupradicta multa adducit,& in ſpetie non obſtante,quod priuilegium Domini Regentis Albertini non fuerat infra annum præſentatum, & oppoſita dicta Regia Pragmatica, ac cæteri Domini Regentes in poſſeſſione exiſterent,in fine refert fuiſſe per doctiſſimos delegatos à Domino Prorege deciſum Dominum Regentem Albertinum, cuius priuilegij data erat anterior debere præcedere alios, quæ deciſio cum ſit puntualis ad cauſam, licet de ea, & alijs dixi ſupra *num.* 31. *& ſequ.* eam hic repetere volui.

47 Secundò, † Pragmatica prætenſa non obſtat, quia habet locum quando negligentia impetrantis,habentis priuilegiũ, ſiuè literas gratiæ, & conceſſionis penes ſe retinuit in præiudicium Curiæ,& ſubditorum, vt litera ipſius pragmaticæ do-
48 cet: † quia negligentes permittentes labi tempus, à lege eis indultum,videntur eorum ius remittere, *l.ſi eo tempore C.de remiſſ. pign. cum ſimil.* Non enim negligentibus ſubuenitur, ſed rerum neceſſitate impeditis,*ad text.in l.non enim ff.ex quib.cauſ.maior. vbi gloſ. & Doctores.* Dum ergo priuilegiũ Principis Collis per Suam Maieſtatem fuit miſſum Domino Proregi,poſt elapſum annum à die datæ,& ex cauſa valdè nota, vt colligitur ex litera Domini Ducis Pignarandæ in actis producta, ac abſque culpa,& negligentia ipſius Principis Collis, ei tempus anni non decurrit,*per gloſ.in d. l. non enim ff ex quib.cauſ.maior. vbi in text. verſ.reſtituit legitur: Sed temporis anguſtia impeditus, & per text. in l.quod fortè ff de damn.infect.dicentem: Tunc rectè dicitur, cum non ipſius negligentia, ſed propter aliquod impedimentum ſibi non proſpexit, & per alios text. concordantes in d.gloſ.* quod in indiuiduo decidit,*Felyn.in d.cap.eam te de reſcript.*
49 *num.* 20. dicens in computando † anno dato ad vtendum reſcripto nè ſpiret per ſecundum imperratum ab aduerſario; non computari à tẽpore datæ,ſed à poſſibilitate præſentãdi.Sic Principi Collis annus pragmaticæ non decurrit, niſi à die,quo priuilegiũ fuit ei miſſum à Domino Prorege, & modum præſentandi habuit,quod ſtatim infra tẽpus exequutoriari fecit, ex quo pragmatica ipſa nihil obſtare poteſt, quin à die datæ præcedere debeat.

Tertiò,dum in dicta litera Rex dicit, quod fecit talem gratiam Principi Collis ab anno 1607.mittendo priuilegium cum tali data,& à dicto tempore, vſque ad tempus literæ annus pragmaticę iam erat elapſus, expreſsè determinat: quod gratia ipſa à dicto anno 1607.ſuum habetet effectum,& ipſi pragmaticæ,& om-
50 ni alio impedimento † fortè exiſtẽti videtur diſpenſare, & eo ipſo tollere pragmaticam,& iura contraria, ex quo Rex contrahit, vbi ius Inhibet, verba ſunt *Iſern.in cap.1.num.3.tit:quid ſit inueſtitura verſ.eo ipſo,per text.in l.pen.C.de donat.*

donat. inter vir. & uxor. & quod Rex hoc potuit facere,*eſt text.in l.quaris C. de natal.reſtit. & probatur in cap.ſi quis non habens in auth. quib. mod. nat. effic. leg.ibi: Poſtea verò ad illam deducat naturam,ac probat gloſ. in l.ſi vnus* §. *ſi pactus ne peteret, ff de pact.* vbi quan-
51 do alicui conceditur;† quod quis reducatur ad illud ius, quod antea ſibi competebat,etiam ſi hoc fiat in præiudicium alterius, non poteſt ille, qui ſentit damnum ex tali conceſſione conqueri, quod ex eo lædatur,hinc *gloſ.in cap.ab exordio*
52 *diſtinct.* 53.*dixit*, † quod non fit iniuria alicui, ſi quis reſtituitur ad priſtinum ſtatum, congerit pulchrè *Albert. Brun. in conſ.* 1.*Frecc.de ſubfeud.in d. cap. quis dicat.Dux nu.*68.*in fine* 1.*col.verſ.quod potuit Princeps*,quibus addo *Curt.Iun. cõſil.* 1. *num.* 22. *Hippolyt.Rimin.conſ.*18. *nu.*13.*vol.*1. Quinimmò ſi iuſtiria ipſius Principis Collis, non eſſet tam notoria, & ſua gratia eſſet poſterior (prout eſt an
53 terior) adhuc Rex, qui eſt ſuper omni gradu dignitatis, & ab eo deriuantur omnes dignitates, vt dicit *Cyn. in l.quoties C. vbi Senat. vel clariſ.* ipſum Principem Collis, quod cæteros præcederet poterat iubere, *ad text. in d.l.vnicuique C.de profeſſ.ſacr.ſcrin.lib.*12.vbi in ſpetie firmat *Io.de Plat.nu.*3. *Auila de Prætor. cap.* 44. *ante numer.* 2. *& per Conſiliar. Fab.de Ann. conſ.*136. *num.* 8. *&* 9. ſed dum Princeps Collis tempore ſuæ gratiæ, verbo, & ſcripto eſt anterior, omnium aduerſariorum facilius, & omninò præcedere debet.

Quartò,de tali præcedentia Principis Collis habetur Regis quatriplicata iuſſio, & voluntas: prima, quando verbo mandauit: ſecunda, quando in memoriali ſcribi iuſſit: tertia, dum dictum priuilegium firmauit: quarta, quando per dictam literam exequi voluit, cui plura-
54 li, † & etiam ſecundæ iuſſioni præciſe ſtandum eſt, *per text.in auth.de mandat. Princip.* §.*deinde competens collat.* 3. *vbi Bart.& in auth.vt nulli iud.*§.*& hoc verò iubemus collat.*9.etiam ſi ſecunda iuſſio eſſet in damnum Fiſci,& Reipublicę,
55 & importat † clauſulam motus proprij, & certæ ſcientiæ,vt ex alijs firmat *Frãc. Marc.deciſ.*806.*nu.*2.*lib.*1.& ex prædi-
56 ctis actibus habetur † Regis geminata voluntas, quæ animum deſtinatum, & determinatum demonſtrat *Alex.in l.* 1. *in princ.ff.de verb.oblig.Felyn.in cap.cum Ioãnes de fid.inſtrum.Bero.conſ.*175.*nu.* 3. *vol.* 3. *& infert certam ſcientiam, Felyn.in cap.ſi quando de reſcript.Io.Andr. Panormit.& alij in cap. porrecta de confirm.vtil.vel inutil.Bero.conſ.*72.*num.*3.
57 *vol.*1. & erroris † tollit præſumptionem *Alex.in rubr.ff.de verb.oblig.Bero.conſ.* 148.*nu.* 17. *vol.*1. maioremq; veritatem inducit *Afflict.deciſ.*236.*nu.*3. *Fab.de Monteleon.in pract.arbitr.par.*1.*in verb. meretricario morbo nu.*13.quos refert,& ſequitur *Hippol.Rimin.conſ.*45.*num.*92.
58 *lib.* 1. ipſęq; Regis † geminationes omne vitiũ excludunt, & ius Principis Collis fortius reddunt, per notatã *in l.cum fidem, C. de non numer.pec.ſcribit Paul. de Caſtr. conſ.* 186. *& congerit Aymon.*
59 *conſ.*53.& quod † geminatio habet vim clauſulæ non obſtante lege, & clauſulæ ex certa ſcientia, dixit *Ant.de Butr.in cap in Eccleſiarum pen.col. de conſtit.dicit Bald.in l.nec damnoſa C.de precib.Imper. offer.* & tantum operatur ſecunda iuſſio, ſeu geminatio literarum Regis, quan-
60 tum † motus proprius,refert,& ſequitur *Roman.in l.ſi viro* §.*de viro ff ſolut.ma-*
61 *trim.* † remouetq; inſuper vitium ſubreptionis,& obreptionis,congerit *Nicol. Euerard.in loco,an geminatio in* 1. *&* 2. *col. pen. Frecc.in d.cap. quis dicat. Dux num.*69.*verſ.item ne dum geminata*, ex quibus patet ipſius Principis Collis præcedentiæ nullo modo contrariati poſſe.

Quintò, licet gratia Principis Collis à principio fuiſſet pura,& perfecta, adeò quod cõditio,aut modus apponi non poterat,tamen audita voluntate ſuæ Maieſtatis, quod ſoluerentur ducati ſexdecim mille Caſtigliani,acceptauit velle eos ſoluere,dummodo precederet alios, qui poſt dictum annum 1607. gratias obtinuerãt, & proinde ipſa Maieſtas pro exequutione ſuæ præcedentis volunta-

tis

tis iam acceptatæ ante gratias aduerſariorum, vt ex litera Domini Secretarij de Zarate miſit priuilegium cum expeditione dicti anni 1607. temporis gratiæ perfectæ, adeo quod poſſumus dicere tale negotium tranſiuiſſe in contractum,
62 & contractus † Regis, cum ſubdito ligat ipſum Regem, eiusq; ſucceſſorem, nec poteſt reuocari, *ad text. in cap. 1. de nat. feud. & in cap. 1. vbi plen. per canon. de probat. Bart. in l. omnes populi ff. de iuſtit. & iur. in 3. quæſt. princ. ſcribit Bart. Soccin. conſ. 4. num. 1. per totum lib. 3.* Immò
63 Princeps † ius quæſitum ex contractu, etiam in ſpetie abſque cauſa publica tollere non poteſt, ſecundum *Bald. in d. cap. 1. de nat. feud. ante nu: 1.* vbi inquit, quod
64 quamuis † Deus ſubiecerit Principi leges, non tamen illi ſubiecit contractus, *& Molin. de primogen. hiſpan. lib. 3. cap. 3. numer. 15. & ſequent.* ex pluribus *
65 communibus opinionibus † firmat Regem ius tertio quæſitum ex contractu, nec ex poteſtate abſoluta tollere poſſe, ſed iuſtiſſimus, & benigniſſimus Rex noſter nè dum à tali oblatione, & contractu recedi noluit, ſed in dicta litera cum data priuilegij anni 1607. ſuã declarauit voluntatem, vt Princeps Collis præcederet alios, qui poſt dictam priuilegij datam eandem dignitatem obtinuerant: ex quo gratia iam quæſita fuerat à die quo fuerat verbo prolata.

Sextò, litera ex aduerſo producta per quam Rex mandat, quod in hac cauſa præcedentiæ fiat iuſtitia, non ſolum non obſtat, ſed etiam pro ipſo Principe Collis facit, dùm ſua pręcedentia eſt tam iuſtiſſima, & ipſamet Maieſtas in dicta præcedenti litera ſuam declarauerat voluntatem, & gratiam conceſſam à dicto anno 1607. mittendo priuilegium cum
66 talis temporis data: † nam taliter Rex reſcribendo, præſumitur ex iuſta cauſa feciſſe, prout fecit ex ſuperius dictis, quæ iuſta cauſa in Rege eſt præſumenda, ſecundum *gloſ. in l. relegati in princ. ff. de pœn. vbi Bart. & Cyn. in l. reſcripta C. ſi contra ius, vel vtil. publ.* Adeo quod non
67 admittitur † probatio in contrarium ſecundum *Panormit. & Felyn. in cap. quã in Eccleſiarũ de conſtit. per Franc. Marc. d. deciſ. 806. nu. 7. par. 1.* & à particulari litera, in qua Rex dicit feciſſe dictam gratiam Principi Collis ab anno 1607.
68 recedi non poteſt, † ſed obſeruãda eſt, vt iacet, ex adductis *per Oldrad. conſ. 230.*
69 *nu. 3.* nec ad eius † interpretationem, per quam ad diminutionem temporis & gratiæ ipſius deueniretur, ne lex circumſcribi videatur, *l. 2. §. hoc etiam huic legi C. de iuram. calumn.* & quemadmodum Iudex ſententiam non poteſt mutare, ſic
70 nec † interpretari, ea interpretatione, per quam ad correctionem deueniat, vt plene notantur *in l. ab exequutore ff. de appell.* ex prędictis, & alijs firmat *Oldrad. conſ. 230. nu. 3. vſque in fine.*

Accedat, quod fides Secretarij ſuæ Maieſtatis, quod Marchio Vulturariç fuerat conſultatus ante Marchionem Spinazzolæ, ad demonſtrandum, quod non obſtãte anteriori conſultatione Marchio Vulturariæ ſuccubuerat, & prelatus Marchio Spinazzolæ in data priuilegij anterior, nõ obſtat, quia in dicta fide non dicitur Marchionem Vulturariæ, ex tunc obtinuiſſe ſui Marchionatus gratiam, quia potuit eſſe, quod fuerit conſultatus, & non obtinuiſſe, prout re vera tunc temporis non obtinuit, ſed poſt Marchionem Spinazzolæ, ex quo ſuccubuit, vt diximus.

71 Vltimò, † Rex eſt lex animata in terris, *ad text. in auth. de conſul. §. fin. collat. 4. cum ibi adductis per gloſ. Chaſſan. in catbal glor. mund. par. 5. conſid. 24. verſ.*
72 *182.* & ipſe † ſolus caſum à lege non diffinitum diffinit, prout ipſi videtur, *l. cum de nouo C. de legib. l. itaq; ff. de fideicommiſſ. Chaſſan. dicto in loco verſ. 69.* & tanto magis in caſu, de quo agitur, cõcurrit veritas, gratiam ipſam fuiſſe conceſſam à dicto anno 1607. & ab ipſo tẽpore ſuum effectum habere debere, vt ipſa Maieſtas in dicta litera cum dicta data declarauit, cui literæ eſt præciſe
73 ſtandum, vltra prædicta, † quia litera, ſiuè epiſtola miſſa per Regem in omnibus cauſis vim legis habet, *text. & ibi Angel.*

Angel. in l. item veniunt de petit. hæredit. Martin. Laud. in tract. de primogen. num. 68. Chaſſan. in d. cathal. glor. mund. par. 3. conſid. 24. verſ. 104. & ideo ab ipſa
74 litera recedi non debet, quia temerarium eſſet Maieſtatem Regiam velle terminis limitare, *iuxta illud Prouerb. cap.*
75 25. ſcrutator Maieſtatis opprimitur, dicit *Luc. de Pen. in l. contra col. 4. in fine C. de re milit. lib. 12.* Quinimmo nec Iu-
76 dices † de factis Regis diſputare poſſe, *dixit Gratian. in cap. in iſtis 4. diſtinct. l. proſpexit ff. qui, & à quibus l. final. C. de legibus, ibi: Quis tantæ ſuperbiæ humidus eſt, vt Regalem ſenſum contemnere audeat? & vtrobique Scribent. Molin. de primogen. hiſpan. lib. 4. cap. 11. num. 61.*
77 cum Reges † ſupremam habeant poteſtatem, & eorum arbitrio omnia guber-
78 nantur, † & in eis ſufficit pro ratione voluntas, nec cur ita facis dici poteſt, *vt in Eccleſ. cap. 8. Iſern. in tit. quæ ſint reg. nu. 8. verſ. hæc videntur contraria in fine, vbi add. liter. B,* & hoc non ſine ratio-
79 ne, † quoniam diuinatio in labijs eius, *vt in Prouerb. cap. 16.* Sicut & Deo cur
80 huic † parcis dici non poteſt, *cap. quamuis in princ. de pæn. diſtin. 3.*

Ex quibus videtur per ſuam Maieſtatem, ſuosq; doctiſſimos Conſiliarios reſcribi debere Domino Proregi, quod in fauorem Principis Collis ſuam exequatur gratiam, vt præcedat Principem Môtis Mileti, & alios aduerſarios, quibus eandem dignitatem poſt eius priuilegij datam conceſſerat, & ita ſentio, remittendo omnia ad eandem Maieſtatem, ſuoſque Conſiliarios diſcretiſſimos, qui adeò omnia in ſcrineo pectoris habent, & non immerito eorum ſit leges promulgare.

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Feudi cuiuſcumque, & eius partes alienatio eſt prohibita, de iure diuino, communi feudorum, & Regni.*

2 *Subfeudorum in alienatione, Regis, & Baronis requiritur aſſenſus.*

4 *Alienatio rei particularis ſubfeudi omnino requirit aſſenſum.*

5 *Francorum iure cum viuatur in Regno, ideò ad ſolum primogenitum ſpectant, quia indiuidua.*

6 *Feuda omnia in Regno ſecundum ſtatuta Regni conceſſa cenſentur.*

7 *Francorum ius facit feuda indiuidua.*

8 *Feuda diuiſa non transferuntur.*

9 *Feudi res particularis ſi venditur ſine Regio aſſenſu, nullo tempore præſcribitur.*

10 *Rex diuidit vnum in pluribus, & è contra.*

11 *Papa Eccleſias diuidit, & Imperator, & Rex in Regno Prouintias.*

12 *Vaſalli intereſt plures non habere Dominos.*

13 *Domini intereſt vnicum non plures habere feudatarios.*

14 *Feuda, & ſubfeuda æqualiter diuidi prohibentur.*

15 *Feuda non differunt, teneantur à Rege, vel Barone.*

16 *Rex Dominus feudorum omnium, quæ de publico ſunt, quia patrimonium Regis.*

17 *Adhoamenta, & ſubuentiones authoritatem Regis, & publicam vtilitatem ſuſtinent.*

18 *Feuda non habent caput, & quid ſit vocari partem aliquam caput feudi.*

19 *Vocabuli ab etymologia non arguitur.*

20 *Nomen non tribuit ius tituli.*

21 *Parte digniori ſubfeudi conceſſa, non intelligitur totum ſubfeudum conceſſum.*

22 *Pars non prædicatur de toto in conceſſionibus.*

23 *Excluſus à toto, intelligitur excluſus à parte totius.*

24 *Caput idem eſt principium in re inanimata.*

25 *Caput feudi an per Baronem concedi poſſit.*

26 *Nominum diſtinctio non inducit pluralitatem feudorum.*

27 *Feudum licet diuerſa habeat corpora, & territoria, tamen Vniuerſitas eſt facti.*

28 *Subfeudi pars non dicitur ſubfeudum de per ſe, ſed pars, & omnes partes inte-*

integrum conſtituunt.

29 *Subfeudum indiuiduum, & quare.*

30 *Feudum, ſeù fundus vectigalis non diuiditur, nè ſolutio confundatur.*

31 *Subfeudi pars nominata caput, non eſt ſeparata reſpectu plurium corporum.*

32 *Conceſſio vnica vnicum facit ſubfeudum.*

33 *Dominium vtile vnicum, preſupponit poſſeſſionem naturalem vnicam.*

34 *Dominium totius feudi ſemper reſidet penes ſubfeudatarium legitimè inueſtitum.*

35 *Alienatio rei particularis ſubfeudi ipſo iure eſt nulla.*

36 *Diuiſionibus feudorum aſſentire per Regiam pragmaticam, etiam Proregibus eſt probibitum.*

37 *Contractus nullus, nec naturalem, nec ciuilem parit actionem.*

38 *Dominium rei particularis ſubfeudi ſine aſſenſu alienatæ non abdicatur à Domino.*

39 *Feudum eſt homo mutus, & tanquam pica, & organum petit, & ſuam gerit vicem.*

Pro Domino Comite Meliſiæ.

ARGVMENTVM.

Alienata parte ſubfeudi plani, & deinde alia re nominata caput ſubfeudi ſine Regio aſſenſu, an venditor, qui primam rem alienatam recuperauit, partem dictam caput ſecundo loco alienatam recuperare poſſit?

CONSILIVM III.

QVOD pars ſubfeudi nominata caput ſecundo loco ſine Regio aſſenſu alienata recuperari poſſit, his medijs demonſtrare conabor.

1 Primò, † feudi alienatio eſt prohibita de iure diuino, *iuxta illud Leuit. cap. 25. ibi: Terram quoque non vendat in perpetuum, quia mea eſt, & vos aduenæ, & coloni mei eſtis*; & ſine Regio aſſenſu de iure communi feudorum feudi alienatio, ſimiliter prohibita eſt, *cap. Imperator Lotharius de probib. alien. per Lothar. cap. Imperialem de probibita alienatione per Feder.* vbi * communiter Doctores, & ē de iure Regni, vt de prohibitione Regalium eſt, *Conſtitut. Regni ſcire volumus de feudis quaternatis, eſt conſtitut. conſtitutionem diuæ memoriæ*, & omnia alia feuda etiam plana alienari prohibētur quocumque alienationis titulo inter viuos, & in vltima voluntate, in totum, vel in parte, vt dicunt verba: *Conſtit. Regni hac edictali*, quæ loquitur de feudis planis, vt per colūnas diſcuriendo firmat *Camer. in d. cap. imperialem de probibit. alienat. per Feder. fol. 40. lit. A, & ſeq.*

2 Secundò, † in ſubfeudis alienādis requiritur aſſenſus prioris Domini, ſcilicet Regis, vt dicit *gloſ. in d. cap. imperialē §. illud verſ. niſi requiſitus de probib. alien. per Federic.* & latè firmat *Iacob. de feud. in tit. & cum pacto de non alienando nu. 21. qui poſt nu. 22.* dicit, quod hæc opinio eſt magis * cōmunis, & in iudicando non eſſet tutum ab ea recedere, *Cagnol. in l. conſilij § ſocij mei nu. 9. ff. de reg. iur. Zaſ. de feud. in 9. par. verſ. ſed occurrit.*

3 Nam apud ipſum † vaſallum poſt factam ſubinfeudationem nō remanet, neque directum, neque vtile dominium, ſed ſolummodo quædam reliquiæ vtilis dominij, quæ tanquàm modici momenti non attenduntur; ſed attenditur prima, & potior cauſa, quæ eſt dominium directum remanſum penes Regem primum Dominum, *Clarus in §. feud q. 32. verſ. in propoſito ex multis firmat.* Quinimmo licèt *Afflict. & aliqui alij* teneant in alienatione ſubfeudi plani aſſenſum Baronis ſufficere; ſed quod requiratur etiam Regis, non eſt recedendum ab opinione *Iſern. in d. cap. imperialem nu. 9 ibi: Conſenſus vtriuſque eſt neceſſarius, vbi addit. lit. L, & latius nu. 63. ibi: Nam vterque debet conſentire Camer. in d. cap. imperialem lit. Q, & latius fol. 73 lit.* C, hoc etiā tenent Sūmiſtæ, quia agitur de intereſſe

vtriuſque

vtriuſque, *argum.l.fin. C.de auth. præſt. cap. ad hæc in fine de offic. Archid. cum aliјs per gloſ.ibi lit.C,* alias ſolus Baro cōcedendo, facilius poſſet Baroniam diminuere in præiudiciū Regis, & ſic aſſenſus Regis, & Baronis requiritur, inde dixit etiam *Bald.in l.ſi permittente C.ad Maced.* quod feudatarius feudatarij debet requirere aſſenſum primi Domini, ſcilicet Regis, quia penes eum eſt ius principale, ſecundum *Guliel.de Cun.* & pro hoc facit *cap.Honorij incip.ſi contingat,* quod eſt pro *deciſ.* noſtri articuli, quod aſſenſus vtriuſque requiratur, ſed quid in hoc va
4 gandum, † ſi in caſu noſtro fuit alienata res particularis ſubfeudi, vt puta domus, vel vinea, quę diuidit feudum, quod fieri non poteſt, niſi ex expreſſa ſcientia Domini, ſcilicet Regis, & Baronis, vt eleganter explicat *gloſ.Pariſ.in* §.2.*nu.*29. *& 30 refert, & firmat Regens de Ponte de mente Iſern. Capyc. & Camer. in eius conſ.*3.*nu.*32.*& ſeq.& ſignanter nu.*46.
5 *& ſeq.* ſubdens, † maximè in Regno vbi Francorum iure viuitur, & ad vnum tantum ſpectāt feuda, ſuntque indiuidua, & alienari non poſſunt ſine aſſenſu prioris Domini, ſcilicet Regis, & Baronis, vt prædiximus.
6 Tertiò, † feuda omnia in hoc Regno cenſentur conceſſa ſecundum ſtatuta Regni, ſcilicet *cap.conſiderantes*, vbi legitur: *Primogenituræ, & maſculini ſexus prærogatiua ſeruata*, vbi *Napod. addens* dicit, quod feuda non veniūt ad primogenitos ordinatione teſtatoris, ſed iure ſucceſſorio vigore præſentis Capituli, quod etiam ex multis ibi firmat *Io. Ane.de Nigr.nu.*39.*& ſeq.* quia capitula in Regno pro lege ſeruari debēt, vt in ſpetie ad illius intellectum, dixit *Iſern.in conſtit.vt de ſucceſſionibus pen.col. verſ.ſimile quærunt fiſcales fol.*268.& quod feudum veniat ad primogenitos ſecūdum ius Francorum, firmat etiam *Iſern.in d.cap.imperialē de prohib.alien.per Feder.nu.*38.*circa finem, vbi addit.lit.N, & Capyc. in eodem cap.in fine*, *Præſ.de Franch.deciſ.*4. *num.*3.*&* 16. *Regens de Ponte d.conſ.*3.
7 *nu.*47.& proinde † per dictū ius Francorum dictum ſubfeudum eſt indiuiduum, *Iſern.in d. cap.imperialem nu.*36.*Camer. fol.*105. *lit.G,* & quando de feudo, contra ius Francorum, vt in caſu noſtro, de parte, & ſic diuidendo diſponitur, diſpoſitio non valet, *Afflict.deciſ.*219.*num.*2.
8 Quinimmò † diuiſa non transferantur, vt expreſsè dicit *Iſern.in d.cap.imperialem* §.*præterea Ducatus nu.*36. *ibiq; Camer.fol.*106. *propè lit. E,* & hoc adeò eſt
9 verum, † quod ſi vendatur res particularis ſubfeudi, vt domus, vel vinea, nullo tempore præſcribitur, *per conſtitut.conſtit.* §.*cæterū cum concordantibus, Luc.de Penn.in l.*2.*C.de omni agr. deſert.num.*9. *Afflict.deciſ.*254. *nu.*4. *Camer.in d.cap. imperialem fol.* 32. *lit.M, & ſeq.* latiſſimè firmat, & ſic diuidi non poterat.

Quartò, in alienatione rei particularis dicti ſubfeudi omnino Regius requirebatur aſſenſus, & nō ſolius Baronis, quia
10 Rex † vnum diuidit in plures, & è contra *l.*1.*C.de Metrop.Berit.lib.*11. §.*illud in auth. vt iud. ſine quoq ſuffrag. Albert. Brun.conſ.*54.*nu.*4.& de vno feudo facit plura, *Iſern.de cōtrou.feud.apud part.ter. num.*11.& in alijs locis per *Frecc.de ſubfeud. lib.* 1. *de origine Baronum num.*30. *fol.*13. *Regens de Ponte conſ.*57. *num.*8.
11 & ſicuti Papa Epiſcopatus diuidit, ſic Imperator, & Rex in Regno ſuo Prouintias, & feuda conſtituunt, & diuidunt, dicit *gloſ. in cap.*1. *diſtinct.* 10. quam dicit notabilem *Laudenſ. in tractat.primogen. nu.*299. *refert Frecc.de ſubfeud. cap.quis dicat. Comes nu.*34. *fol.*107. quia Regis deſtinatione hoc fit, *l.quod in rerum* §.*ſi quos ibi: Cum noſtra deſtinatione feudorū nomina, non natura conſtituantur, Iſern.in*
12 *cap.*1.*de capit.qui cur.vēd.n.*22.& † ſicut intereſt vaſalli plures non habere Do-
13 minos, † ita intereſt Domini plures non habere feudatarios in eodem feudo, maximè nè obligatio, & ſeruitium diuidantur, *Bartol.in l.*2.§.*ex his cum ibi notatis ff.de verb. oblig. facit l. tutor* §. *Latius ff. de vſur.Curt.Iun.in* 4.*par.ſui tract.num.* 143.*in fin.* intereſt etiam Domini feudū præſeruari integrum, *Frecc.de ſubfeud.q.* 8.*nu.*1.*verſ.ſed pone contrarium per tot.*

Quin-

14 Quintò, † diuiſio eſt prohibita tam de feudis, quàm de ſubfeudis, cum feuda minima à maioribus non differant, & eiſdem regulis ſubijciantur, *cap.1.§.fin.de his, qui feud. dar. poſſ. cap.1.de feud.dat. min.valuaſ.* & eorum eſt æquata condi-
15 tio, † nec differunt teneantur à Rege, vel à Barone, nec dubitatur, quia Baroni conceſſum eſt, cum deriuent á ſuo capi-
16 te, † & ſic à Rege Domino omnium feudorum, quæ de publico ſunt, quia feuda
17 patrimonium ſunt Regis, † & per ſubuentiones adhoamenta, ac ſeruitia perſonalia feudatariorum Regia authoritas ſuſtinetur, & Regni publica vtilitas in expulſione hoſtium, & vt Regis ſubditi in pace fruantur, & iuſtitiæ vigor ſit omnibus æqualis, omnia prædicta dicit *Frecc. lib.1.de ſubfeud: cap.fuit dubitatum in parlamento nu.7. & ſeq. fol.* 18. & ad ſolum Regem pertinet, vnire, & diſunire, iuribus, & authoritatibus in præcedenti *nu.* 4. vnde in alienatione rei particularis ſubfeudi Regius requirebatur aſſenſus.

Non obſtat ſi dicatur, quod res particularis dicti ſubfeudi alienata nominatur eius caput, & ſic ipſius emptorem poſſe recuperare aliam partem, & non dimittere ſuam venditori.

18 Primò, † quia nomen caput in noſtro caſu eſt, vt nomen proprium, quod ponitur ad beneplacitum pro habẽda cognitione rei, *l.ad recognoſcendos C. de ingen. & manumiſſ. l. ſi quis in fundi vocabulo*
19 *ff.de legat.*1. & propterea † ab etymologia proprij vocabuli arguere non licet,
20 dicit *Imol.in cap.1.de iudic.* † & nomen non tribuit ius tituli, *clem.fin. §.fin.de ſentent.excomm.* vbi idem *Imol.nu.*4. *ac Cardin.& Doctores*; in qua clementina habetur, quod ſi Papa etiam ex certa ſcientia nominet aliquem Canonicum non ex hoc, ius canonicatus ei tribuitur, nec efficitur Canonicus, ſic in caſu noſtro, nõ ex quo dicta res particularis dicti ſubfeudi vocatur caput, ius Vniuerſitaris totius feudi prędicti ei tribuitur.

21 Secundò, † conceſſa parte ſubfeudi non intelligitur cõceſſum totum ſubfeudum, licet pars cõceſſa ſit dignior, quam alia omiſſa, ſicut qui legat partem non intelligitur legare totum, *argum l.fin.C. de pact. conuent. l. maritus ff. de legat.*1.
22 quia † pars de toto non prædicatur, *l. qui ſolidum ff de legat.*2.& excluſus à to-
23 to † intelligitur excluſus à parte totius, *l.cum totum de except.rei iudic.l.ſi vnum §.ſi cum decem de pact. dotal.* & in re
24 inanimata † caput idem eſt principium, prædictas, & alias quamplures rationes ponit *Bald.in rubr.de allod.nu.*8.firmans prædictam noſtram concluſionem, quod parte ſubfeudi conceſſa, licet ſit dignior, non intelligitur conceſſum totum ſubfeudum, quod latius firmat *Paris de Put.*
25 *de reintegr.feud.* † *cap.an Baro poſſit concedere caſtrum, vel caput feudi per totum fol.*118. *à terg.*

26 Tertiò, † diſtinctio nominum non inducit pluralitatem feudorum, quando ex alijs conſtat vnicum eſſe, idemq; corpus ſecundum *Bald. in l. Caius §. Titius per illum textum ff.de legat.*2.quod pro-
27 cedit in feudis, † cum feudum licet cõſtet ex pluribus, & habeat diuerſa corpora, & diuerſa territoria, *l.pupillo §. territorium ff.de verb.oblig.*tamen eſt vniuerſitas facti ſecundum *Iſern. in tit. quid ſit inueſtit.ſub num.*5. *Camer.in d.cap.impe-*
28 *rialem fol.*39.*lit.A,& ſeq.* † & quælibet pars ſubfeudi non dicitur ſubfeudum de per ſe, ſed pars ipſius ſubfeudi, quæ pars cum alijs corporibus, ſiuè partibus omnia ſimul vnita vnicum, & integrum ſubfeudum conſtituunt, vt latè, & eleganter explicat *Gloſ.Pariſ. in §.1.gloſ.*4. *num.*29.

29 Et quod† dictum ſubfeudum ſit indiuiduum, vltra ſupradicta *nu.* 3. eſt etiam indiuiduum, quia corpora ſubfeudi non deſeruiunt, ſed ipſe ſubfeudatarius, cui, vt ſeruiat datur ſubfeudum, *cap.1.§.fin. ex quib.cauſ.feud amitt. Bald. in prælud. feud.nu.*8. *Paris de reintegr.feud. in pro-*
30 *hem. nu.*12. ex quo † nec diuidi poteſt, ſicut fundus vectigalis non debet diuidi, nè præſtatio vectigalis confundatur, *per l. communi diuidundo ff. commun. diuid. Paris de reintegrat. feud. cap.diuiſio*

C rei

*rei emphyteuſis num.6.fol.*25.
31 Quartò,† licet ſubfeudũ dicatur pars
feudi dominantis,non dicitur ex toto ſe-
paratum, *Gloſ.Pariſ.*§.1.*gloſ.*1.*fol.*14. Ta-
men quia continet plura corpora, quan-
tum ad feudum dominantem dicitur res
ſingularis; quantum verò ad res parti-
culares, in quibus conſiſtit, eſt vniuerſi-
tas, ſicut de Regno, & Comitatu, dicit
*gloſ.in prohem.conſtit. col.*8.*argum. l.na-*
32 *ue ff. de euict.* † vna eſt enim dicti ſub-
feudi conceſſio,vnum eſt ſubfeudum,ſci-
licet vniuerſitatis, quamuis ſint plura
corpora,*argum.l.grege ff.de legat.*2.*l.ſci-
re debemus ff de verb.oblig.* §.*ſtipulatio-
num l.cum eiuſdem de ædil. edict. l.in cõ-
modato* §.*duob.commod. l. quod ſæpe* §. *in
his,&* §.*igitur ſi grex ff de contrah.empt.*
33 Item vnum † eſt dominium vtile, & vna
naturalis poſſeſſio vniuerſitatis eiuſdem,
non autem ſicut plura corpora ſunt plu-
ra dominia vtilia,nec plures poſſeſſiones,
vt per eandem *gloſ.in prohem.conſtit.Re-*
34 *gni col.* 8. † & ſi dominium vtile totius
ſubfeudi prædicti ſemper reſideat, & ſit
penes ſubfeudatarium de integro ſubfeu
do legitimè inueſtitum, & in caſu noſtro
penes venditorem rei particularis dicti
ſubfeudi,in qua venditione Regis debe-
bat interuenire aſſenſus,& non interue-
nit,vt prædictum eſt.
35 Quintò, † contractus alienationis rei
particularis dicti ſubfeudi, in quo Regis
non interuenit aſſenſus, qui interuenire
debebat,vt ſupra *in princ.num.*2. *eſt ipſo
iure nullus,cap.*1.*de prohib.ſeud.alien.per
Lothar.cap.*1.*circa finem,de prohib.alien.
per Federic cap.*1.§.1.*de vaſall.qui contr.
conſtit.Lothar.feud.alien. cap. quæ in Ec-
cleſiarum extra de conſtit. Specul. in tit.
de feud.* § *quoniam, vbi Io.Andr. conſtit.
conſtitutionem diuæ memoriæ, ibi, omnes
alienationes, ſeù quoſcumque contractus
ſuper feudis,& rebus feudalibus minuen-
dis, aut commutandis nullam omninò fir-
mitatem habere, niſi de ſpeciali noſtra
licentia confirmetur*:quæ conſtitutio cum
generaliter loquatur, generaliter eſt in-
telligenda de omnibus feudis, & ſubfeu-
dis, cum non differat feuda teneantur à
Rege,vel à Barone,vt fundauimus ſupra
*nu.*5. *per totum*; & Carolus V. Impera-
tor, & huius Regni Rex, feliciſſimæ re-
cordationis,non contentus de tantis iu-
ribus diuiſionem,& diſmembrationem
36 feudorum † prohibentibus,per *Pragma-
ticam nouem capitum, quæ eſt quinta de
feud de anno* 1531.ordinauit quod Pro-
reges diuiſionibus, & diſmembrationi-
bus feudorum aſſentire non debeant,ſed
ſibi ſoli reſeruauit, & cum alienationi
rei particularis dicti ſubfeudi Regius
non interueniſſet aſſenſus, ſequitur ta-
lem contractum eſſe ipſo iure nullum
37 per ſupradicta iura; † & ex dicto nul-
lo contractu ſine Regio aſſenſu non
oritur, nec ciuilis, nec naturalis actio,
nec diſpoſitio,*l.ſi non ſortem in* 2.*reſponſ.
de condit.indeb. vbi notabiliter Bart. nu.*
2. *ibi in* 2.*reſponſ. l. non dubium C.de le-
gib.vbi Doctores Roman.conſ.*437. *nu.*4.
& nullum ius in re feudali conſtituitur,
*cap.*1.*de ſucceſſ.feud.vbi Iſern.& Docto-
res,Regens de Ponte conſ.*36. *nu.*41. nec
momento ius in re conſtitui,dixit *Came-
rar.in d.cap. imperialem fol.* 18. *liter. G.*
38 Quinimmo † dominium rei particularis
dicti ſubfeudi ſine Regio aſſenſu aliena-
tæ nunquam fuit abdicatum ab ipſo ven
ditore,*Præſ.de Franch.deciſ.*102.*nu.*32.
& ſic venditor ipſe adhuc perſiſtit legi-
timus vtilis Dominus,& in legitima om-
nium corporum poſſeſſione rerum parti-
cularium ipſius ſubfeudi.
39 Vltimo dicitur, † quod feudum eſt ho-
mo mutus, & vtitur miniſterio hominis
loquentis, apud quem conſiſtit, vt ſibi
loco,& vice ſui, & tanquam pica, & or-
ganum petat,ſuamq; gerat vicem in hac
parte, vt ſic intelligamus hunc haben-
tem feudum, eſſe intus in feudo, & feu-
dum intus in eo, ſicut in *cap.ſcire* 7.*q.*1.
& habens feudum gerit vicem, & perſo-
nam ipſius feudi,vt organum, *l.venditor
ff. de hæred. vel act. vend.* ex multis fir-
mat *gloſ.pen. in conſtit. Regni conſuetudi-
nem de rei actio.& except.fol.*280.*Frecc.
de ſubfeud. de forma in præmiſſ. nu.*6.*fol.*
382. §. 3. vnde ſtante nullitate contra-
ctus alienationis rei particularis dicti
ſubfeudi,

ſubfeudi, in quo Regius debebat interuenire aſſenſus, & non interuenit, & quod dominium ipſius ſubfeudi, ſuarumq́; rerum particularium omnium, numquã à venditore fuit abdicatum, concludendum ſequitur,† ipſi venditori concedendam eſſe reiuendicationem, rei particularis dicti ſubfeudi contra emptorem, , eiusq́; hæredes, *per cap.1. §. rei autem de inueſtit. de re alien. fact. vbi Iſern. cap. 1. de controu. inter vaſall. & Domin. de beneſ. inueſt. Aſſlict. in cap. 1. § præterea de capit. Corrad & deciſ. 265. nu. 21. circa finem*, vbi adducit etiam *cap. Abbate ſanè de ſentent. & re iudic. in ſexto, dicta conſtitut. conſtitutionem diuæ memoriæ l. iubemus* §. *ſanè ſi hac in fine, C. de ſacroſanct. eccleſ. l. non dubium, C. de legib. l. quemadmodum de agric. & cenſit. lib. 11. vbi Doctores omnes*, & rei vendicabit nõ obſtante, quod particularis res ſubfeudi prædicti ſine Regio aſſenſu alienata, & diſmembrata nomen capitis ipſius ſubfeudi retineat, & ita iudicandum eſſe cenſeo.

40 (margin number beside "dum ſequitur")

Hæc requiſitus ſcripſi à quondam Domino D. Thoma Moles olim Magnæ Curię in ciuilibus Iudice meritiſſimo, cognato dicti Comitis Meliſiæ, qui poſtea retulit per hæc, & ſecundum prædicta in Prouintiali Audientia Calabriæ Vltra fuiſſe iudicatum, parteſque ipſas neque appellaſſe.

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Proprietas rei controuertitur quando petitur creditum cum facultate vendendi, & adiudicatione.*

2 *Litigioſa efficitur res, quando de proprietate agitur.*

3 *Lite non enarrata aſſenſus corruit, tertio non nocet, & eſt ſubreptitius, & num. 6.*

4 *Princeps in præiudicium tertij non concedit.*

5 *Ius tertij in aſſenſu ſemper cenſetur exceptum, & eo maximè per clauſulam ſaluis iuribus cuiq; & alienis.*

7 *Modicum, & inefficax quodcumque ius tertij in impetrationibus à Principe exprimi debet.*

8 *Litis pendentia, etiam ſi doloſè non exprimatur impedit vires aſſenſus.*

9 *Litis generalis mentio non ſufficit, ſed verus ſtatus cauſæ exprimi debet, vt aſſenſus valeat.*

10 *Inſtantia ſi perit, non pereunt effectus conſumati, inter quos eſt vitium litigioſi.*

11 *Inſtantia in cauſis dotalibus non perit.*

12 *Litis conteſtatio perpetuat actionem, & tranſit ad hæredes, etiam extraneos.*

13 *Generaliter dictum, generaliter eſt intelligendum.*

14 *Pœnales, & etiam feudales actiones per litis conteſtationem perpetuantur.*

15 *Omne, qui dicit, nihil excludit.*

16 *Inſtantia licet pereat, effectus tranſmiſſionis ad hæredes non perit.*

17 *Concluſione facta, cauſa dicitur completa, & ſententiata.*

18 *Cautio pecuniam liberatam extare facit, & conſeruat iura, in cuius præiudicium fit liberatio.*

19 *Dominus poſſidens poteſt opponere contra non ſucceſſorem in feudo.*

20 *Feuda ſi vendita extent cum iuribus Dominicalibus, Dominus obijcere non poteſt.*

21 *Mulieres Neapolitanæ habent aſſenſum ſuper feudis, etiam titulatis, ſeruata forma inſtrumentorum dotalium.*

22 *Clauſula pro ſe, hæredibus, & ſucceſſoribus quibuſcumque, cum poteſtate capiendi, &c. ad habendum, &c. rem obligatam faciunt alienabilem ſine alio aſſenſu, num. 6. & eſt communis contra Frecciam, & nu. 26. 27.*

23 *Rex conſentiendo perdit dominium rei cui aſſentit.*

24 *Obligatio eſt cauſa alienationis, & per eã tranſit dominium directum, & ciuilis poſſeſſio.*

25 *Rex feudum mutat in burgenſaticum, ſiuè allodium.*

28 *Quod per ſe haberi non poteſt, per extraneum quandoque quis habet.*

29 *Pretium peruentum ex feudo eſt burgenſaticum.*

30 *Pecunia etiam non burgenſatica extare præſumitur per cautionem,vt ſupra,& tranſit ad quoſcumque.*

31 *Pecunia peruenta ex venditione feudi ad priſtinam reddit naturam.*

32 *Pecunia depoſita cenſetur eiuſdem qualitatis,prout erat tempore contractus.*

33 *Feudo vendito cum pacto de retrouendendo ad inſtantiam creditorum, cum aſſenſu,in eius pretio creditores ſine aſſenſu præferuntur.*

Pro D.Pompeo Piccolomineo de Aragonia,cum creditoribus Marchionis Licin.

ARGVMENTVM.

De nullitate aſſenſus per ſubreptionem, Tranſmiſſione inſtantiæ ad hæredem ſuper feudo,etiam in gradu non ſucceſſibilem, & qualiter.

CONSILIVM IV.

QVamuis per Dominum Collegam quamoptimè ſit ſatisfactum, tamen in hac cauſa hæc tria mihi fundāda videntur. Primo, quod prætenſi ex aduerſo carent aſſenſu, ex quo quamuis habeant, nullius eſt roboris,& momenti.

Secundo, D.Ioannis Baptiſtæ inſtantiam pro ſuo recuperando credito peremptam non eſſe, & in D. Pompeum eius hæredem teſtamentarium eſſe tranſmiſſam.

Tertio,D.Pompeum debere in prędicto credito ſuccedere,etiam ſi ſuper feudis ſit, non obſtante, quod eſſet quoad feuda in gradu non ſucceſſibili.

Quoad primum caput dicitur, quod D. Ioannes Baptiſta petijt ſibi pro ſuo
1 ſatisfieri † credito ſuper feudis,cum facultate vendendi, & adiudicatione, &
2 ſic de † proprietate feudorum ègit, quo caſu res litigioſa efficitur, *vt in auth. litigioſa C. de litig. ibi, de cuius dominio agi-*
3 *tur, &c.* † de qua lite non fuit facta mētio in memoriali eorum aſſenſus, & per conſequens aſſenſum non valere,*text.eſt in cap.1.extra de teſtament. cap.ex literis de dol.& contum.cap 1.vt lit.pēdent.cap. cauſam quæ de teſtam. cap. dudum de priuileg.argum l.tutores C. de excuſ. tutor. Frecc.de ſubfeud.q.30.nu.2.* etiam quia in præiudicium D.Ioannis Baptiſtæ non valet,*l. authoritate C. unde vi l.2.S. meritoS ſi quis à Principe ff.ne quid in*
4 *loc.publ.* † cum Princeps in præiudicium tertij conceſſiſſe non intelligatur, nec cogitaſſe pręſumitur,*Frecc.d.q.30.nu.3.*
5 nam in aſſenſu ius tertij ſemper exceptū videtur, *l. cum filius ff. de teſtam. milit. Io.de Plat.in l.quæcumque nu.2.de fide inſtrument. & iur. haſt.fiſc. C.lib.10.* & expreſſè ius D.Pompei fuit exceptum dum Rex in aſſenſu dicere conſueuit, & dixit,iuribus curiæ,& alienis ſemper ſaluis; & ſi tacitè intelligeretur, aliquid prędiudicare non poſſet,ex quo non reperitur res in eodem ſtatu, in quo erat, & ſic non poſſet retrotrahi ante litem motam.

Secundo,negari non poteſt,quin prætenſus ex aduerſo aſſenſus non ſit prędiudicialis; nam ipſi creditores ſine aſſenſu, in feudis nullum ius habent, ſi ergo Princeps eis conceſſit aſſenſum,non necest in præiudicium dicti D.Pompei,certè ſic: ergo debebant narrare Principi creditum D. Mariæ, & litem motam per dictum D.Ioannem Baptiſtam,ad hoc vt Princeps diſcernere habuiſſet,quod poſt quam dicti impetrantes nullum habebant ius, & poſſidens feuda erat vallatus tot clypeis, quod cum factum non
6 fuiſſet, merito ex aduerſo aſſenſus † non nocet, & cenſetur ſubreptitius, ita eleganter poſt *Innocent.in cap.cum dilectus de reſcript. conſuluit Aretin.conſ.7. in*
7 *fin.*† & ſi modicum ſit,& inefficax quodcumque ius tertij, in impetrationibus à Principe,expreſſa debet fieri mentio, vt firmat *Ant.de Butr. in cap.in noſtra de reſcri-*

de reſcript. Nam vbi trahi poſſet ad in-
iuriam alterius, præſumitur obreptitium,
ſecundum *Bald. in l. nec auus C. de eman-
cip. liber.* qui *Bald. in cap. fin. per illum*
8 *textum, vt lit. pend.* voluit, † quod iſta
pendentia litis, etiam ſi non doloſe
exprimatur, impedit vires priuilegij aſ-
ſenſus, ſequitur *Iaſ. in l. 2. C. vt lit. pend.*
9 vbi penit, † quod requiritur expreſſio de
vero ſtatu cauſæ, nec ſufficeret generalis
mentio litis, vt clarè etiam conſuluit *An-
char. conſ. 16. circa finem*: ſed ſic eſt, quod
minimè fuit narratum, litem ſuper feu-
dis fuiſſe moram, & compilatum proceſ-
ſum, ergo aſſenſus eſt nullus; & etiam ſi
10 prætendereretur † inſtantiam crediti D.
Ioannis Baptiſtæ eſſe peremptam non
obſtaret, quia eff. ctus iam conſumati nõ
pereunt, inter quos eſt vitium litigioſi,
quod non perit, perempta inſtantia,
*gloſ. in l. properandum §. & ſiquidem ſu-
per verſ. iudicij de iud. Bart. in l. cum lite
mortua ff. iud. ſolu. Caſtrenſ in l. 2. num.
2. verſ. in contrarium C. de fruct. & lit.
expenſ. Iacobin. in l. cum motu nu. 3. C. de
tranſact. vbi Angel. nu. 2. & alij per eoſ-
dem adducti*, vnde non video, cur aſſer-
tus creditorum aſſenſus non ſit nullus?
& ideò habendus, ac ſi non adeſſet, & re-
ſpectu noſtri crediti ex cauſa dotium
D. Mariæ, ampliſſimus adeſt aſſenſus le-
gis, de quo inferius dicetur.

Quoad ſecundum principale caput di-
citur. Primo, quod licet dictum credi-
tum dependat ex cauſa dotium D. Ma-
11 riæ, † & in cauſis dotalibus inſtantia
non pereat, vt latè firmat *Iaſ. in l. 1. ff.
ſolut. matrim. num. 20. verſ. ego autem te-*
12 *neo, &c.* Tamen facilius, † quia per litis
cõteſtationem perpetuatur actio, & tran-
ſit ad hęredes quoſcumque, etiam extra-
neos, per quos finiri poteſt, *l. final. C. de
præſcript. 30. vel 40. annorum in fine ibi:
Sed licet ipſe actor defecerit, tamen ſua
poſteritati cauſæ curſum eum definire
poſſe diffinimus, vt eius hæredibus, & ſuc-
ceſſoribus liceat eam adimplere nullo mo-
do triginta annorum exceptione ſubla-
ta, vbi Salyc.* rationem aſſignat, quia effe-
ctum ſuum produxit, & conſumauit cir-
ca perpetuationem actionis, quia de cau-
ſa ſi lis, ſiuè inſtantia litis poſtea expirat,
non eſt curandũ, referens *Gloſ. & Docto-
res*, in hac opinione eſſe, quæ *lex fin.* lo-
quitur in actione perſonali, & etiam rea-
li, vt dicit *gloſ. 2. in princ. & ita tranſit
Cyn. & Salycet. per l. ſicut, eodem, & cum*
13 *d. l. final.* generaliter loquatur, generali-
ter eſt intelligenda, quod comprehendat
omnes, & quaſcumque actiones, etiam
14 ad hæredes non tranſmiſſibiles † per li-
tis conteſtationem perpetuari, & ad hæ-
redes quoſcumque tranſire, prout de pę-
nalibus loquitur *l. 1. C. ex delict. defunct.
& inſtit. de tempor. & perpet. act. § pęna-
les, ibi: Si ab ipſis principalibus fuerunt
conteſtatæ, & hæredi dantur, & contra
hæredes, vbi gloſ. & Doctores*, & ſic etiam
de feudalibus, *l. omnes C. de præſcript. 30.
vel 40. annorum, & regul. l. omnes ff. de
regul. iur.* cuius litera dicit: *Omnes actio-
nes, quæ morte, aut tempore pereunt, ſe-
mel incluſæ iudicio, ſalua permanent*; &
15 qui omne dicit nihil excludit, *l. Iulia-
nus, & l. ſi auus meus §. 1. de leg. 3. Roman.
in l. id tempus ff. de vſucap.* & quod actio-
nes feudales præcisè tranſeant in hære-
des, vltra prædicta apertè ſenſit, dùm
in feudalibus loquitur, *Iſern. in cap. im-
perialem §. præterea ſi inter duos ſup.
nu. 76. per hæc verba ibi: Tranſlatio iu-
dicij, & proſequutio litis, nunquam fit, de
perſona in perſonã, niſi in hærede, & vni-
uerſali ſucceſſore, Innoc. in cap. quia verò
extra de iud. l. Pomponius §. cum quis de
acquir. poſſeſ.*
16 Secundò, † licet inſtantia pereat, ef-
fectus tranſmiſſionis ad hęredes non pe-
rit, *Bartol. in d. l. cum lite mortua ff. iud.
ſolu. vbi Doctores omnes. Roman. in l. cum
mota C. de tranſact. nu. 7. vbi etiam Iaco-
bin. num. 3. gloſ. in l. properandum §. & ſi
quidam C. de iud. in verſ. iudicij, ibi: Imò
in 40. annis perpetuatur per d. l. fin. C. de
præſcript. 30. vel 40. annorum*, & eo ma-
ximè prædicta procedunt in caſu noſtro,
cum in noſtra inſtantia ſit facta conclu-
17 ſio, & ad dicendum, † & concluſione
facta, cauſa ipſa dicitur conſumpta, *l.
quamuis indubitati ad l. Iul. de adulter. l.*

ſi rem § fin. ff. de euict. Bart. in l. ſi mater §. eandem in fine ff. de except. rei iudic. &
paria ſunt eſſe concluſum in cauſa,& ſẽ-
tentiam eſſe prolatã, *Iacob. in l. alia C. de
his, quib. vt indig. nu. 5. & 6. authoritate
Cyni, & aliorum,* & ſic remanebat ſolum
exequi,& dùm feuda fuerant vendita,
pretiumq; liberatum creditoribus, ipſo
18 D. Pompeo inaudito, † cum cautione
in forma, quæ cautio pecuniam libera-
tam extare facit *l. 1. & 2. ff. de fruct. ear.
rer. qua vſu conſum.* & per eam conſer-
uãtur iura ipſius creditoris,in cuius præ-
iudicium liberatio ipſa fieri non poterat,
*l. Procuratoris §. fin. ff de trib. act. vt latè
vtrumque per D. de Franch. deciſ. 75. nu.
9. & 10.* creditores ipſi quantitates re-
ceptas reſtituere debent.

Quoad tertium,& vltimum principa-
le caput dicitur. Primo, quod licet ex
19 aduerſo.† creditores non poſſint oppo-
nere D. Pompeum non eſſe ſucceſſorem:
quia hoc ſpectaret ad Dominum quan-
do poſſideret, vt eſt deciſio *Iſern. in cap.
1. de inueſtit. de re alien. fact. num. 3. ibi:
Quia poſſeſſor, & cap. 1. de capit. Corrad.
ibi, circa tertium num. 3. vbi addit.* Nec
20 Dominus poſſet obijcere, quia feuda
vendita extant cum iuribus dominicali-
bus, tamen attendendo originem huius
21 crediti,dicitur, † quod eſt ex cauſa do-
tium D. Mariæ, quæ vigore gratiæ mu-
lieribus Neapolitanis nubentibus con-
ceſſæ,habet aſſenſum ſuper feudis,etiam
titulatis, ſeruata forma inſtrumentorum
dotalium,latè *Frecc. de ſubfeud. q. 12. nu.
16. & per totum, & per totam pragmati-
cam de feud. 6.* quod procedit in matri-
monijs contractis, & inſtrumentis con-
fectis, etiam ante dictam Pragmaticam
ibi: Etiam titulatis,& cautelæ confectæ,
22 & conficiendæ,in quibus adſunt † clau-
ſulæ,pro ſe,& hęredibus,& ſucceſſoribus
quibuſcumque, cum poteſtate capiendi,
&c. ad habendum,alienandum,&c. Ope-
rantur, quod ſi eſſet propriè feudum
abſque alio aſſenſu obligari, & alienari
poſſet, vt latè firmat *Camer. in cap. im-
perialem de prohib. feud. alien. per Feder.
23 fol. 45. lit. F, & ſeq.* & Rex † ita conſen-
tiendo amiſit dominium, & quæſitum
fuit D. Mariæ, *argum. l. quædam ff. de
euiction. & l. ſi fundum, & l. nemo C. de
reb. alien. non alien. & l. 1. & 2. C. de re-
miſſ. pign.* cum Dominus dedit conſen-
ſum, quod vaſallus poſſit obligare feu-
24 da,† & per obligationem venit ad alie-
nationem, *Bartol. in l. in quorum de pign.
per l. oratio de ſponſ.* ergo dominium di-
rectum feudorũ obligatorum in D. Ma-
riam pro ſuis recuperandis dotibus, &
ciuilis etiam poſſeſſio tranſiuit, *ff. de
acquir. poſſeſſ. l. 3. §. in amittenda, & l. ſi
quis §. differentia, & argum. inſtit. de
rer. diuiſ. §. per traditionem, Doctores om
nes in cap. 1. de feud. non habent. propr.
feud. nat. & Iacob. de Bellouiſ. verſ. prop-
terea* ſubdit, ſibi imputet Dominus, qui
hac lege feudum dedit,& in caſu noſtro
ita largè obligari conſenſijt, ex quo nec
ipſe Dominus dictum creditum impedi-
25 re poſſet, † & Rex poteſtatẽ habet hoc
faciendi, & etiam mutandi feudum in
burgenſaticum, vt dicit *Iſern. in cap. 1. de
eo, qui ſibi, & hæred. ſuis num. 4. Frecc. de
ſubfeud. lib. 1. tit. de orig. Baron. nu. 32. non
amplius inſiſtendum.*

Secundo, pro faciliori diuiſione cauſę
26 dicitur, † quod omne creditum ſuper
feudis, cum clauſulis prędictis ad haben-
dum, alienandum, &c. & authoritate
propria capiendum, ſine alio aſſenſu ce-
di poteſt, vltra *Capyc. in inueſtit. feud. in
verb. neceſſitas verſ. ſecundo quæro, & alia
per D. Collegam adducta, idem Capyc. de-
ciſ. . . nu. 10. author. Iſern. Ant. de Alex.
& aliorum, latè Diomed. Maricon. addens
in conſtit. conſtitutionem diuæ memoriæ,
ibi: Habeo debitorem inſtrumentarium,
&c. ac Bald. in cap. 1. de feud. non hab.
propr. feud. nat. num. 4.* à qua opinione li-
cet videatur diſſentire *Frecc. q. 32.* Ta-
men à tantis viris recedendum non eſt,
& alijs per eundem ibidem allegatis, qui
27 de hoc † * cõmunem, & veram opinio-
nem faciunt, *& ſi Frecc.* vidiſſet *Capyc.* &
prædictos alios, vtique ab eis non diſ-
ſenſiſſet cum clauſulæ prædictæ in in-
ſtrumentis dotalibus non deficiant, & li-
cet D. Maria in D. Ioannem Baptiſtam

ad

ad maiorem cauthelam,cum aſsẽſu ſuas ceſſiſſet dotes, etiam ſine aſſenſu cedere poterat,vt notat *Bald.in l. 1. C.de priuil. dotal.col.4.verſ.quærunt Doctores de pulcherrima quæſtione, & eſt text. in l. emptor nominis, & in l. venditor actionis ff. de hæred.vel act. vend. Salyc.in l.ſi in ſolutum C.de actio.& oblig. Alex.in l.ſi viro ff. ſolut. matrim.* meritò D. Ioannes Baptiſta, & ſucceſſiuè D. Pompeus ſuccedunt in locum D.Mariæ ex cauſa ſuarum dotium,vt fuit petitum, & iuris eſt,
28 *l. 1.de his,qui in loc.prim.ſucc.* † Nam quod quis ex ſua perſona habere non poteſt,per extraneum haber,*l.ariſt.quib. mod.pign.vel hypot.tac.contrah.*ergo nullum debet eſſe dubium in fauorem D. Pompei pronunciandi.

Vltimo ex abundanti dicitur,quod D. Ioannes Baptiſta egit pro pecunia per eũ D.Mariæ mutuata, & alia per eandem ipſi donata inſtando pro venditione, & adiudicatione feudorum, quod poterat etiam ſine aſſenſu, (vt prædicitur,) quæ
29 poſtmodum vendita, † & pretium peruentum ex feudo eſt burgenſaticum, vltra per D. Collegam, eſt *text. in cap. ſi vaſallus ſi de feud.fuer.controu. ibi: Nec quod accepit tranſactionis nomine, late D. Præſ.de Franch. deciſ. 64. nu.3,* quæ
30 pecunia † licet burgenſatica ſit,tamen attento præſenti ſtatu præſumptio eſt, quod etiam ſi pecunia non eſſet burgenſatica extaret, *Iſern.in cap. 1. §.item ſi ſit de controu. inter maſcul. & fœmin.* & ſic trãſitoria ad hæredes quoſcumque,quæ pecunia, tempore contractus D. Ioannis
31 Baptiſtæ † erat burgenſatica, & venditis feudis ex vrgenti cauſa ad priſtinam naturam redijt, *l. 2. §.id quoque de collat.*
32 *bonor.*† & depoſitata cenſetur eſſe eiuſdem qualitatis,prout erat tempore contractus mutui, & donationis prædictæ, *Bart.in l.ſequitur §.idem labeo ff. de vſu-*
33 *cap.* quibus,& alijs rationibus licet, † in feudo cum pacto de retrouẽdendo poſtmodum retrouendito inſtantibus creditoribus cum aſſenſu, Sactum Conſilium iunctis aulis iudicauit in fauorem creditorum ſine aſſenſu, ipſosq; præferendo poſteriotibus aſſenſum habentibus, *D. Præſ.de Franch.d.deciſ.64.* idem iudicandum in caſu noſtro, etiam quod aſſenſus in noſtro credito non extatet, non obſtante alia deciſione eiuſdem *D. de Franch. 75.* & ſtylo liberationis pretij feudorum creditoribus aſſenſum habentibus,cum illud procedat quando ad inſtãtiam creditorum ſine aſſenſu,qui nullam habent actionem ſuper feudis, quæ vendi non poſſunt, niſi inſtantibus creditoribus cum aſſenſu, *vt ex eadem deciſ.D.de Franch.64. nu.16.* & poſtquàm prætenſis ex aduerſo creditoribus prætenſum aſſenſum,licet inualidum habentibus, non inſtantibus ipſis, feuda fuerunt vendita, ſed vrgente D. Ioanne Baptiſta ſolo, eiuſq; compilato proceſſu procedit *dicta deciſ.64.* qua determinatur, pecuniam ex feudo peruentam creditoribus ſine aſſenſu liberandam, iuxta anterioritatem,vt in fine; ſed pro noſtro recuperando credito, adeſt ampliſſimus aſſenſus legis, & etiam aſſenſus hominis in D. Ioannem Baptiſtam, licet eo opus non erat, & hæc ſufficiunt pro victoria D.Pompei tanti viri in extrema neceſſitate redacti, & ad perpetuum carcerem condemnati, eo maximè, quia dotes D. Mariç eius Auiæ iure ſucceſſionis ei ſpectant. Quæ omnia Domini iudicantes penſare dignentur.

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Poteſtas,voluntas,& modus omnes,actus canonizant.*

2 *Scientia habetur pro modo.*

3 *Modo, & ſcientia omiſſis num actus perficiatur.*

4 *Dux belli, & magiſter militum mobilia tantum inter milites diuidere poteſt.*

5 *Poſſeſſionem ſui officij,vt quis habeat,tria requiruntur, ſcilicet electio,acceptatio, & ingreſſus.*

6 *Conſuetudo pro iuriſdictione acquirenda eſt ſeruanda.*

7 *Officialis etiam Prorex, quicquid ante prædi-*

prædicta facit, eſt nullum.

8 *Priuilegium Imperatoris ante coronationem non valet.*

9 *Priuilegium ante adeptum officium, vel dignitatem ex importunitate conceditur.*

10 *Collaterale conſilium vacante Prorege, quæ ſunt iuſtitiæ tantum facit.*

11 *Capitulum ſede vacante, neceſſaria non voluntaria, ac iuſtitiæ, & non gratiæ gerit.*

12 *Munus Regentium quale ſit, & nu. 93.*

13 *Prorex, nec Regis Vicarius habet poteſtatem donandi, quæ Regis ſunt.*

14 *Adminiſtratorum nullus poteſt, quæ principalis ſui ſunt, donare.*

15 *Adminiſtrationem quantumcumque liberam quis habeat alienare non poteſt.*

16 *Poteſtatem faciendi, quicquid Dominus potuerit, donare non poteſt.*

17 *Frecciæ dictum reijcitur.*

18 *Differentia magna inter Proregem, & Vicarium.*

19 *Rex neminem dominio rerum ſuarum abſque legitima cauſa priuare poteſt.*

20 *Princeps quantumuis generaliter commiſerit, non intelligitur poteſtatem ius alterius tollendi, commiſiſſe.*

21 *Conceſſio, & donatio à Principe non ritè facta, eſt nulla.*

22 *Potentia eſt principium cuiuſcumque actus.*

23 *Voluntas actuum humanorum radix eſt, & ſubſtantia.*

24 *Contraria duo ſimul in eodem ſubiecto eſſe non poſſunt.*

25 *Reſcripta diuerſa de eodem, & eadem die ſunt nulla.*

26 *Teſtamenta duo eodem die ſcripta diuerſis hæredibus relictis non valent.*

27 *Contrarietas reddit rem ſuſpectam, & dubiam.*

28 *Contrarietas propter impetrantis falſam ſuggeſtionem perueniſſe præſumitur.*

29 *Conditio fit per ablatiuum abſolutum, & dicitur expreſſa conditio.*

30 *Conditione non adimpleta, omnia, quæ ſequuntur ſunt nulla.*

31 *Conditio debet adimpleri in forma ſpecifica.*

32 *Conditione non ſeruata, actus redditur nullus.*

33 *Forma quando deficit in actu agens dicitur delirare, & nu. 35.*

34 *Solemnia, qui non ſeruat actum illuſorium facit.*

36 *Conceſſio in tertij voluntatem collata, donec tertij voluntas ſuperueniat nullum ius conceſſionario quæritur.*

37 *Dictio, ad, inducit conditionem, & quomodo.*

38 *Beneplacitum facit diſpoſitionem conditionalem.*

39 *Bona non à merito, ſed à fato perueniunt.*

40 *Impoſſibile eſſe, quod ab vnius voluntate deſideratur.*

41 *Impoſſibilis conditio vitiatur ex defectu voluntatis.*

42 *Habere nemo dicitur id, quod à ſolo Principe habere poteſt.*

43 *Futuro, & incerto ab euentu, quæ pendent non ſunt in conſideratione.*

44 *Conditionis natura eſt, vt adimpleatur antequam emolumentum perueniat.*

45 *Aduerbium diſpoſitionem in futurum ſuſpendens, conditionem facit.*

46 *Actus, qui Superioris conſenſum ſperat, nullum ſortitur effectum conſenſu non ſequuto.*

47 *Contractus ſaluo aſſenſu ſtat in ſuſpenſo, donec aſſenſus non interueniat, & numer. 57.*

48 *Conditio dupliciter conſiderari poteſt.*

49 *Conditio donec impleatur non dicitur contracta obligatio.*

50 *Conditio, quæ reſoluit, reſolutione non facta, actus remanet purus.*

51 *Conditio quando reſpicit perfectionem actus, eſt ſuſpenſiua, quando diſceſſum ab actu, reſoluit.*

52 *Ius quod quis non habet in alium transferre non poteſt.*

53 *Diſpoſitio à ratificante, non à ratificationem promittente facta cenſetur.*

54 *Actus tunc perficitur quando ratificatur.*

55 *Confirmatio ſuperioritatis manifeſtum eſt ſignum.*

56 *Alterius nomine geſtum robur non habet, niſi ratum habeatur.*

58 *Tran-*

58 *Tranſactio facta cum clauſula ſaluo beneplacito curiæ, vel Papæ non inducit ſimoniam.*

59 *Beneplacito non ſequuto, actus remanet eluſorius.*

60 *Conditio nihil ponit in eſſe.*

61 *Dictio, tamen, eſt reſtrictiua, ſeù limitatiua.*

62 *Imolæ, & Decij, reijcitur contrarietas.*

63 *Conditio de præterito, vel de præſenti non ſuſpendit actum.*

64 *Conditio dependens ex futuro euentu ſuſpendit.*

65 *Conditio donec impleatur, dominij tranſlationem impedit.*

66 *Conceſſio ſine aſſenſu eſt nulla.*

67 *Beneplacitum poſt mortem non impetratur.*

68 *Commendator nihil aliud eſt, quam ſimplex depoſitarius, & detentor.*

69 *Dominium, & poſſeſſio eſt penes deponentem.*

70 *Poſſideri per alios poteſt.*

71 *Poſſidere meo, & alieno nomine poſſum.*

72 *Faciens per alium per ſe ipſum facere videtur.*

73 *Poſſum per alium, quod per me.*

74 *Delicto deperdita, indulgentia reſtituuntur.*

75 *Spolians de facto, ius ſuum amittit.*

76 *Iniuriæ occaſio naſci non debet, vnde iura naſcuntur.*

77 *Conceſſionario caſtri non licet illud authoritate propria inuadere, ſed iuris ordine ſeruato.*

78 *Mandati fines excedens à iure ſuo cadit.*

79 *Voluntas Principis, talis eſſe præſumitur, qualis legis ſcriptæ.*

80 *Priuilegio abutens amplius eo vti non poteſt.*

81 *Voluntas Principis, quando abeſt à conceſſione per importunitatem expreſſa, cenſetur.*

82 *Conceſſio iniuſta ex tedioſa poſtulatione orta præſumitur non ſpontanea.*

83 *Importunitas arguitur ex contrarietate in actibus.*

84 *Clauſula derogatoria facit ceſſare voluntatem.*

85 *Princeps per importunitatem concedens, nihil concedit.*

86 *Clauſula de mera, pura, & ſpontanea voluntate, quæ conceſſionem motu proprio præſupponit, quamuis ſubreptionis vitium tollat, non tamen intentionis, & voluntatis defectum.*

87 *Conceſſionem iniuſtam non ita de facili Princeps concedit.*

88 *Clauſula motu proprio ſolus Princeps vtitur. & nu. 91.*

89 *Actus à quolibet minimo dicitur motu proprio factus.*

90 *Clauſula motu proprio, deficiente concedentis voluntate, nihil operatur.*

92 *Clauſula motu proprio poſita à Superiorem non recognoſcente, alios effectus habet. quam ſi eſſet ab inferiore.*

94 *Quæſtores ſubſcribentes non ſubſcribenda puniuntur.*

95 *Dominium eodem iure retransfertur, quo fuerat tranſlatum.*

96 *Priuilegio Principis conceſſa non requirunt traditionem.*

97 *Reus Maieſtatis etiam poſt mortem damnatur.*

98 *Paria ſunt non eſſe, vel eſſe, & apparere non poſſe.*

99 *Negatiua, quando eſt coarctata ad aliquam ſcripturam, probatur per inſpectionem illius ſcripturæ.*

100 *Sententiam non eſſe latam, probatur per inſpectionem libri, vbi ſententiæ deſcribuntur.*

101 *Affirmatiua, & negatiua in ſcriptura poſita, probatur per ſcripturam.*

102 *Citatio rei neceſſaria eſt ante ſententiam.*

103 *Fidelis quilibet præſumitur in dubio.*

104 *Præſumitur pro delinquente in delictis, & contra Fiſcum.*

105 *In dubio ſemper excluditur delictum.*

106 *Probationibus, qui indiget, luce meridiana clariores facere debet.*

107 *Probatio iuri conſona ad excludendum delictum præualere debet.*

108 *Imperatori rebellem, quem aſſerenti non creditur.*

109 *Te-*

109 *Teſtimonium in cauſa propria nemo fert.*

110 *Clement.1.de probat. non procedit in inferioribus à Principe.*

111 *Deſenſio iuris naturalis, nec per* Principem, *remitti poteſt.*

112 *Aſſertiones ſine cauſæ cognitione factæ non obſtant.*

113 *Notorium illud dicitur, quod ex actis reſultat, & quomodo inducatur.*

114 *Notorium non dicitur, quod ex actis nō conſtat, nec præſumitur, quando probari debet.*

115 *Notorium non ſufficit dicere, cum debeat ex actis conſtare.*

116 *Notorium debet eſſe verum, quando de eo ſit aliqua diſpoſitio.*

117 *Notorium eſſe non poteſt, quod verum non eſt.*

118 *Notorium triplex eſt.*

119 *Notorio facti permanentis nullus debetur iuris ordo.*

120 *Notorio facti tranſeuntis omninò debetur probatio.*

121 *Notorium præſumptionis omnem iuris ordinem requirit.*

122 *Notorium non dicitur, quando aduerſus delictum competit excuſatio.*

123 *Rebellionis delictum an ſit notorium, ſententia declaratoria requiritur, & nu.ſeq.*

125 *Sententia declaratoria, ante apprehenſionem requiritur, etiam in pœnam ipſo facto quando quis incidit.*

126 *Cap. Regni bona proditorum, & nuper apud tranum intelliguntur in proditore manifeſto, amittente dominium ſuorum bonorum ipſo iure.*

127 *Sententia declaratoria ſemper neceſſaria eſt, etiam contra rebellem.*

128 *Feudo quis non priuatur ſi de culpa legitime non ſit conuictus.*

129 *Feudo quemquam priuare, nec Papa, nec Imperator poteſt, niſi cauſa cognita, & præuia ſententia.*

130 *Papa, & Imperatori licet Deus ſubiecerit leges, & tributa, non tamen ſubiecit conuentiones, & contractus, quibus obligantur.*

131 *Quilibet rei ſuæ eſt moderator, & arbiter.*

132 *Res inter alios acta, alijs nō præiudicat.*

133 *Confeſſionis erroneæ, falſæ, & per vim, & metum extortæ ratio haberi non debet.*

134 *Conceſſio feudi, quod vacat ex vna cauſa, ſi vacet ex alia non valet.*

135 *Donatio facta purè, quæ vt valuiſſet fieri debebat in diem, feudo aperto non conualeſcit.*

136 *Futura non veniunt in conceſſione præſentium.*

137 *Veritas narratorum attenditur à tempore conceſſionis.*

138 *Futura ſolus is concedit, qui ſuperiorem non recognoſcit.*

139 *Feudi vacaturi conceſſio prohibita, & quare.*

140 *Sententia requirit Iudicis ſubſcriptionem.*

141 *Sententiæ debet deſcribi annus, menſis, & dies, & publicè præſentibus Officialibus recitari.*

142 *Litera quod non dicit, nec nos dicere debemus.*

143 *Pœna populi rebellis in Dominum ſuum, quæ ſit.*

144 *Defuncti memoria poſt quinquennium damnari non poteſt.*

145 *Feudo quando quis priuandus venit, coram paribus curiæ proceſſus formandus eſt.*

146 *Vaſallus de perſona ſeruire debet contra inimicos Domini ſui.*

147 *Culpa omiſſionis, & commiſſionis inter ſe differunt.*

148 *Feudum propter ſeruitia non præſtita non amittitur.*

149 *Paupertas nimia excuſat à ſeruitio.*

150 *Adhoa ſolutio ſufficit pro ſeruitio, & loco ſeruitij perſonalis.*

151 *Excuſatur qui, quod non potuit non fecit.*

152 *Vaſallus non tenetur vltra poſſe, nec eui denti periculo ſe exponere.*

153 Commorari *cum inimicis non ſufficit, ſed eſt neceſſe contra Dominum commorari.*

154 *Licentia tributa per* Principem *Orāgiæ, vt vaſalli commorarent cum inimicis eos excuſat, & nu.155.*

Aſſa-

Digitized by Google

156 *Aſſaliens caſtrum, vt committat rebellionem, oportet, quod ſit ipſius Domini, & ibi Dominus habitet, vaſallo ſciente.*

157 *Vis in alium aquè vaſallum commiſſa Maieſtatis pœna non cohercetur.*

158 *Vaſallus ſi accedit cauſa recuperandi ſua caſtra modo meliori quo poteſt, excuſatur.*

159 *Defenſio omni iure eſt permiſſa.*

160 *Reſtitutio de omnibus delictis ob bonum pacis per Cæſaream Maieſtatem die 28. Aprilis anni 1528.*

161 *Reſtitutio alia de menſe Aprilis anni 1530.*

162 *Conceſſa quantitate ſuper pluribus corporibus, à corpore alieno reſtituto non ſit deductio.*

Pro D. Michaele de Mauro ex perſona D. Lauræ Carafæ, filiæ quond. Alexandri Carafæ, contra Regium Fiſcum, & D. Scipionem de Loffredo, ſuper reſtitutione Caſtri Rotundi.

ARGVMENTVM.

De rebellione, reſtitutione, annullatione conceſſionum, & alijs.

CONSILIVM V.

IN hac cauſa de pluribus eſt exhitandum.

Primò, prætenſam cõceſſionem per Principẽ Orangię Ioanni Gaſpari de Loffredo ob prætenſam dicti Alexandri rebellionem non obſtare.

Secundò, nec aliam conceſſionem per Cæſaream Maieſtatem Imperatoris Caroli V. factam Capitaneo Figheroæ, item nec ſententiam inde ſequutam in fauorem ipſius Figheroæ contra Loffredum.

Tertiò, pręrenſam dicti Alexandri rebellionem, nõ ſubſiſtere etiam ex vi ampliſſimæ reſtitutionis, & generalis indultus per eandem Cæſaream Maieſtatem.

Quartò, credita prætenſa per Loffredum prædictum ſuper dicto caſtro non militare.

Quintò, ipſum Michaelem tanquam legitimum ſucceſſorem dictum caſtrum obtinere debere cum fructibus, & ordinatè procedendo.

Quoad primum, de cõceſſione in Loffredum an ritè, vel rectè proceſſerit eſt videndum, de concedentis poteſtate, voluntate, ac modo; quæ tria, poteſtas, vo-
1 luntas, & modus, † ſecundum *Bald. in conſ. 316. Rex Romanorum num. 2. lib. 1.* omnes actus canonizant, cum ſine potentia nihil ad actum deducatur, & ſine voluntate nihil conſenſu perficiatur, ac ſine modo nihil in ſuum finem dirigatur,
2 quamuis idem *Bald.* † pro modo ſcientiam notauerit *in l. cum teſtamentũ nu. 3. C. de iur. & fact. ign.* & omiſſo modo vo-
3 lũtas, & ſcientia † duo tantum actũ perficere, dicebat idẽ *Bald. in l. omne verbum nu. 8. C. commun. de legat.* Vt tandem ad poteſtatem me vertam, dico conceſſionem Caſtri loci Rotundi in Loffredum ex defectu poteſtatis eſſe nullam: nam aut Princeps Orangiæ dictum caſtrum conceſſit, vt Dux belli, aut vt Prorex Regni, ſi vt Dux Belli, nulla fuit conceſſio,
4 cum mobilia tantum inter milites Dux Belli, & Magiſter militum diuidere poſſit: immobilia autem, vt caſtra, & feuda, quæ iure belli occupaſſet, cum ſolius Regis bellum indicentis ſit, donare, minimè valet, *l. Diuo ff. de iur. fiſc. Bald. in l. ſi quis pro redemptione col. 1. verſ. ibi in ſimili etiã modo C. de donat.* Rex dumtaxar ſolus immobilia hoſtium bona, vel quæ ex culpa ad Regem deuoluuntur concedit, *l. 1. C. de pet. bon. lib. 10. latius Frecc. de ſubfeud. lib. 2. ſub tit. quis dicat. Dux num. 31. & 32. fol. 130. in vltimo impreſſo*; ergo vt Dux belli dicti feudi conceſſio non ſubſtinetur, & vt Prorex nequaquàm ſuſtinebitur, cum dictæ conceſſionis tempore adhuc legitimè Prorex nõ erat: illa enim conceſ-

conceſſio fuit facta die 29. Nouembris anni 1528. & Principis Orãgiæ commiſſio, in qua Prorex à Cęſarea Maieſtate denunciabatur fuit die 25. Aprilis anni 1529. Neapol. pręſentata, & publicata, vt fol. 775. à quo tempore Principis iuriſdictio, vt Prorex cæpit, cum tria requi-
5 rantur, † vt quis in quaſi poſſeſſione ſui officij dicatur, electio, acceptatio, & ingreſſus, *l. Publius meuius ff. de condit. & demonſtrat. l. meminiſſe, & l. obſeruare* §. *poſt hæc ff. de offic. Proconſ.* ante verò gerere non poteſt, *l. pridie ff. de fer. Paris de ſindic. in cap. incip. in officijs, & eſt particularis text. in l. 1. ff. de offic. Præfect. auguſt. & ibi Bald.* quod maximè verum erit in Regno noſtro, ſæpius enim Proreges videmus, in Regnum accedentes, qui non prius adminiſtrare incipiunt, quàm poſt ingreſſum præſentata, & publicata commiſſione, receptoq; ab eo iuramento ſolito. Quæ conſuetudo etiam
6 in Officialibus † pro iuriſdictione acquirenda, ſeruanda erit, dixit *Iureconſultus in d. l. obſeruare* §. *ingreſſus etiam*, & quę-
7 cumque Proreges † ante prædicta facerent, eſſent nulla *d. l. obſeruare*, & facit,
8 quod dicitur de Imperatore, † quod non valet eius priuilegium ante coronationem, *Gloſ. in verſ. inſulas l. bene à Zenone C. de quatrien. præſcript.* Huiuſmodi enim priuilegia, & donationes, ex nimia petentium importunitate, frequentius con-
9 ceduntur † inquit *Luc. de Penn. in rubr. col. 1. nu. 21. & 24. C. de aur. coron. lib. 10.* quam importunitatem huic, de qua agitur, conceſſioni cauſam dediſſe, firmiter mihi perſuadeo, vt infra latius dicam, *ad text. in l. 1. C. de petit. bonor. ſublat. lib. 10.* & proinde conceſſionem fuiſſe nullam iudicãdum erit. Quæ nec aliquid ex Regentium ſubſcriptione iuuari poterit, quod ex Collateralis Conſilij authoritate ipſa ius, & robur quærere cupiat: cum ea conceſſio non à Collaterali Conſilio facta fuiſſet, ſed à Principe Orangiæ vti Prorege, vt ex ipſius initio habetur; & ideò omitti poſſet de authoritate Colla-
10 teralis Conſilij † verbum facere, etiam quia vacante Prorege ea tantum poſſet, quę iuſtitiæ eſſent, & ex cauſa neceſſaria, non autem quæ gratiæ, *vt Doctores* * *communiter tenent in cap. verum, & præcipuè Ant. de Butr. nu. 7. verſ. item nota de ſor. compet. tradidit Rota in deciſ. 6. de rer. permut. in nouis, Bellamer. conſ. 20. primo videre occurrit col. 4. verſ. ideò licet capitulum*, vbi quod licet capitulum
11 ſede † vacante ex iuris conceſſione in totali iuriſdictione Epiſcopi ſuccedat, hoc tantum intelligitur ad ea, quæ ſunt iuſtitiæ, non ad quæ ſunt gratiæ, ſicut sũt collationes beneficiorum, & ad neceſſaria, non autem ad voluntaria, & quod idẽ ſit in Collegio ſecularium perſonarum mortuo Rectore, vt per Collegium, Collegij nomine ſolæ literæ iuſtitiæ expediantur, & ideò non ſe intromittere poteſt circa collationem officiorũ, ſeù alia, quæ gratiã ſaperẽt, latiſſimè dixit *Franc. Marc. in deciſ. Delphin. 803. in 1. par. per totam, & ſignanter in fine*, & ita ſeruari ſubdit: Ergo nec ex Regentium ſubſcriptione dicta conceſſio ſubſtinebitur, quin nulla remaneat. Munus verò Regentiũ,
12 quale ſit, dixit *Frecc. de offic. Mag. Cancellarij nu. 29. fol. 53.* & quod Cõſilium Collaterale mortuo Prorege poſſit ſolum iuſtitiam exercere, dixit *Camer. in cap. imperialem de probib. feud. alien. per Feder. fol. 79. lit. N, verſ. quod notat*, quod non facit ad noſtram quæſtionem: ſed poſito, quod tempore habili Princeps Orangiæ eam vti Prorex conceſſiſſet, etiam nulla eſſet; cum Prorex in Re-
13 gno † eam facultatem nõ habeat, vt Regis bona, & fiſcalia donare, & alienare poſſit, prout nec Regis Vicarius haberet, *text. eſt in cap. final. de offic. Vicar. in ſexto, Iſern. in cap. imperialem de prohibita feud. alien. per Feder. nu. 12. ibiq; addit. lit. B, Capyc. fol. 31. Camer. fol. 76. lit. R, & ſeq.* quod generale eſſe in omni admini-
14 ſtratore, † ſubdit *text. in l. interdum* §. *qui tutela ff. de furt. l. qui fundum* §. *ſi tutor ff. pro empt. l. Procurator cui generaliter libera ff. de Procur. l. contra iuris* §. *final. ff. de pact. l. iuriſiurandi ff. de iuretur. & inſtit. de auth. tutor. in princ. & proinde ibi dicebat Iſern.* quod quantumcumque

15 que † quis liberam habeat adminiſtra-
tionem donare tamen non poterit, niſi
id ſpecialiter concedatur, *l.filius ff.de do-
nat.l.1. ff.de offic.Procurat.Cæſar. l.Præ-
ſes C. de tranſact.* cum hoc à iure tacitè
ſubintelligatur prohibitum, nè alienet
legibus ſupradictis, immò fortius ſecun-
dum *Bald.in l.1.in fine C.de bon.matern.*
quod ſi tributa eſt poteſtas faciēdi, quic-
quid verus Dominus, de re ſua facere
16 poſſet, adhuc non cenſetur † facultas
alienandi tradita, prout idem dixit *in l.ſi
Procurator C. de Procur.* quibus non ob-
17 ſtabunt † dicta per *Frecc. d.cap. quis di-
cat. Dux nu.* 33. cum iura per eum alle-
gata, quod Vicarius donare poſſit, illud
non dicant, & contradicunt textui par-
ticulari *in d.cap.fin.de offic.Vicar.in ſex-
to, & text in l.tutor, qui dignitate ff. de
adminiſtrat. tutor.* allegatos per *Frecc.*
licet corruptè, nam debebat allegare
*text. in l. cum plures, §. cum tutor ff. eo-
dem*, qui non loquitur de Vicario, ſeu Lo-
cumtenente, ſed de tutore, qui non re-
bus, dumtaxat datur, ſed perſonæ, & ea-
18 dem ratio non eſt in Prorege, † & Vica-
rio, inter quos magna eſt differentia, vt
*per Camer. vbi ſupra allegato fol.79. lit.
B, ibi quarta concluſio ſit, nec in gloſ.in
verb.literarum cap.ſtatuimus de reſcript.
in ſexto*, aliquid de Vicario dicitur, quod
applicabile eſſet, vt idem allegat ex men
19 te *Bald.* eo magis, † cum nec Rex ipſe
poterit aliquem dominio rerum abſque
legitima cauſa priuare, quia eſſet contra
ius gentium reſcribere, *Bald. in proœm.
ff.nu.4. Doctores omnes * communiter in
cap.cum Eccleſiarum de conſtit. text.par-
ticularis in l.venditor §.ſi conſtat ff.com-
mun.prædior.Soccin.conſ.164.col.7. verſ.
ſecundum fundamentum lib.2.* vbi multos
congerit, & inquit hoc etiam ratione de-
ficientis poteſtatis, ſi id eſt in Rege, quā-
to magis Prorex, ſeu Vicarius non pote-
rit aliquem ſuis bonis priuare, niſi iuris
ordine ſeruato; & in quacumque gene-
20 rali commiſſione † à Principe facta, non
venit, quod quis poſſit alteri ius tollere,
*Bart.in l.dotali C.de teſtam.milit. Aretin.
conſ.penult.circa finem.* Ergo cum Prorex
conceſſerit dictum caſtrum Loffredo, hoc
nullo iure facere potuit, cum cauſa non
adfuerit, & illa, quæ præſupponitur cau-
ſa.ſ.rebellio, cum ad non cauſam reduca-
tur, vt in facto demonſtratur, perinde eſt,
ac ſi à principio cauſa non fuiſſet: vnde
omittendo concluſionem ſolitorum, &
inſolitorū concedi debet, Proregem do-
nare nō poſſe, & ideò eum prætenſa con-
21 ceſſio, ſeu donatio † à Principe Orāgiæ,
non ritè, neque rectè proceſſerit, illam
nullam, & inualidam fuiſſe, & eſſe, ſequi-
tur, *l.rei capitalis §.final. in fine ff de pœn.*
cum cuiuſcumque effectus potentia ſit
22 principium: † qua deficiente quicquid
geritur incongruum, ac nullum reputa-
tur, *l.1. §.ſed ſi filiusfamilias ff.de legat.3.
l.1. ff.de reg. caton. l.ſi minor ff. de ſeru.
export.* Erit etiam nulla, & inualida
23 dicta conceſſio ex defectu voluntatis, †
quæ voluntas actuum humanorum ra-
dix, & ſubſtantia vocatur, ſine qua nulla
eſt ſubſtantia, *l. obligationum ſubſtantiæ
ff.de action. & obligat. l.1.§.conuentiones
ff.de pact.* & proindè antequàm vlterius
progrediar, aduertendum cenſui, quod
in re, de qua agitur, duæ leguntur ſcrip-
turæ, eodem die ſcriptæ, & ab eiſdem
ſubſcriptæ, inter ſe contrariæ: quarum
vnam commiſſionem vocabo, alteram
priuilegium; in commiſſione præſuppo-
nitur informationem captam de rebel-
lione Alexandri, non autem notorij re-
bellis: in priuilegio dicitur conſtare de
notoria Alexandri rebellione: in com-
miſſione præſupponitur bona Alexandri
ob dictam prætenſam rebellionem deuo-
luta eſſe ad Regiam Curiam, in priuile-
gio dicitur ob notoriam rebellionem
bona deuoluta, in commiſſione depo-
nuntur bona Alexādri pęnes Loffredum
nomine Regiæ Curiæ, in priuilegio con-
ceduntur, & donantur Loffredo ſimpli-
citer: in commiſſione Loffredus dictorum
bonorum depoſitarius efficitur, donec
declaratio contra Alexandrum ſequa-
tur, qua declaratione ſequuta ex nunc
pro tunc fit conceſſio, in priuilegio bona
abſque alia declarationis expectatione,
conceduntur: in commiſſione dicitur bo-

na Alexandri deuenienda pęnes Regiam
Curiam, donec ipſe Alexander compa-
ruerit, ac ſuam claruerit innocentiam, &
ſic non erat notorius rebellis: in priuile-
gio, vt notorius tractatur, & de ſuis bo-
nis diſponitur, nulla alia declaratione
expectata, in commiſſione apparet intē-
tio Principis Orangiæ procedendi con-
tra Alexandrum iuris ordine ſeruato: in
priuilegio Alexander ſuis bonis ſpolia-
tur de facto, & Loffredus prædictis bonis
inueſtitur nullo ordine ſeruato; In duo-
bus tantum dictæ ſcripturæ conueniunt
primum, quod cōceditur annua percep-
tio ducat. 200. ſuper dicto caſtro, & duo-
bus alijs, & quod ſunt conditionales, &
ad beneplacitum Cæſareæ Maieſtatis,
cum ergo tot inter dictas ſcripturas ad
ſint contrarietates, & impoſſibile eſt duo
24 contraria † eſſe in eodem ſubiecto, l.
vbi repugnantia ff. de regul iur. l. ſi ancil-
lam ff. pro ſuo, Bald. in conſ. 313. ſub nu. 3.
lib. 3. dico, quod neutra valeat, & vtra-
que ſit nulla dictis iuribus, l. vbi repu-
gnantia, & l. ſi ancillam, & proinde dice-
bat Ant. de Butr. in cap. ex tenore ſub nu.
25 9. de reſcript. † quod diuerſa reſcripta
ab eodem, ſub eadem data impetrata
non valent, & ſunt nulla, facit quod no-
tat Iſern in d. cap. imperialem §. præterea
ſi inter duos nu. 75. vbi proponendo quę-
ſtionem ſabatinam, ſi appareant duo te-
26 ſtamenta † eadem die ſcripta, & in vno
eſſet Titius hæres inſtitutus, & in alio
Sempronius; dixit ſecundum opinionem
Azon. neutri hæreditatem deberi, & ſic
27 vna contrarietas † reddit rem ſuſpectā,
& dubiam, cap. 1. vt eccleſ. ben. l. eos, & l.
qui falſa, & varia ff. de falſ. tot contra-
28 rietates † facient nullam, & præſuppo-
nendum eſt potius perueniſſe propter ni-
miam Loffredi importunitatem, & ex fal
ſa eius ſuggeſtione, quàm ab ipſo Prin-
cipe, cap. fin. de reſcript. in ſexto, & l. 2. C.
de petit. bon. ſublat. lib. 10. per quæ iura
Anchar. omninò conſ. 188. num. 6. Abfuit
etiam ex alio ſatis apertè à dicta con-
ceſſione Principis concedentis voluntas,
cum non purè, & ſimpliciter, ſed ſub cō-
ditione, quod ex infraſcriptis manifeſtè
demonſtrabitur: Conceſſerat enim Prin-
ceps Caſtrum loci Rotūdi, quod ex præ-
tenſa Alexandri rebellione ad Regiam
Curiam peruenire debebat Loffredo ex
nunc pro tunc ſequuta declaratione per
ablatiuum abſolutum loquendo, ergo
antequám ſentētia dicta eſſet, nullum ex
volūtate Principis ius Loffredo tranſla-
tum erat; ex quibus etiam apparet Ale-
xandrum non fuiſſe notorium rebellem,
poſtquam ſententia erat neceſſaria, & ip-
ſe poterat in defenſionibus ſuam demon
ſtrare innocentiam, vt ex eadem ſcriptu-
29 ra; ablatiuum abſolutum conditionem
facit, l. à teſtatore ff. de condit. & demon-
ſtrat. l. ab emptore ff. de pact. l. euictis ff. de
vſur. & in prædictis ll. Bart. & Doctores,
Bald. in l. 1. num. 6. C. quand. lic. ab empt.
diſced. Dec. in cap. tranſlato in 2. lect. nu.
3. de conſtit. & in conſ. 89. nu. 2. verſ. pri-
ma eſt, vbi Dec. dixit, quod talis condi-
tio, quæ reſultat, ex ablatiuis dicitur ex-
preſſa, & allegat Bart. in l. 1. col. fin. ff. de
condit. & demonſtr. & ideò niſi conditio
obſeruata fuerit effectum non habet,
Bald. conſ. 498. quæritur nu. 3. lib. 5. per
text. in l. iubemus §. ſi autem C ad trebell.
quod verificatur etiam ſi à Principe ali-
quod diſponeretur per ablatiuum abſo-
lutum, quia actus ſic geſtus ſubiacet, etiā
vitio nullitatis, & omnia inde ſequuta
30 dicuntur nulla conditione † non adim-
pleta, Roland. à Vall. cui me remitto nàm
multa ad propoſitum dicit, & multa alle-
gat in conſ. 65. nu. 20. vſque 26. lib. 3. &
ideò dicitur, quod conditio debet ſpeci-
31 ficè † adimpleri, l. qui hæredi ff. de con-
dit. & demonſtr. cum importet formam
Bald. in authent. matri, & auiæ C. quando
mul. tut. offic fung. pot. qua non ſeruata
32 actus redditur nullus, † l. non dubium C.
de legib. & vbicumquè actus peccat in
33 forma † dicitur agentem delirare, &
actum fruſtatorium facere, caſus eſt in l.
non ſolum ff. de action. & obligat. notat Ri-
pa poſt Paul. in l. 1. §. ſi quis ita nu. 29. ff.
de verb. obligat. in ſpetie dixit Alciat. in
l. nemo poteſt nu. 23. de legat. 1. vbi tenet,
34 quod qui ſolemnia † non ſeruat, vide-
tur illuſorium actum facere voluiſſe, l. an
inuti-

Digitized by Google

inutiles ff. de acceptil. Conceſſerat Princeps Orangiæ ſequuta declaratione, prout iuris, & ſic dedit formam qualiter actus ille adimpleri debebat, ea enim forma nõ adimpleta, omne quod ſequu-
35 tum fuit, nullum dicitur † ex prædictis, quia non ritè factum, *l. 4. §. condemnatum ff. de re iudic. l. non putaui §. non quegus ff. de bonor. poſſeſſ. contr. tab. l. quoties ff. qui ſatiſd. cogant.* & ſic in Loffredum nullum ius tranſlatum cenſetur, & cum ſententiæ declaratoriæ rebellionis prolatæ fuerint contra aliquos expreſsè exceptuatos, & rebelles declaratos in Indultu, tanto magis requirebatur ſententia contra dictum Alexandrum; qui etiã quod, ſi aliquod crimen commiſiſſet, fuit per dictum Indultum ampliſſimè reſtitutus, & cum ſententia declaratoria rebellionis contra Alexandrum numquàm prolata fuerit, ſequitur quod nullũ ius in Loffredum tranſlatum fuit, & per conſequens in dicta conceſſione, deficit voluntas, & modus, cum neutrum fuerit adimpletum.

Fuit etiam ex alio dicta conceſſio cõditionalis, cum Princeps Orangię dictum caſtrum Loffredo conceſſerit ad beneplacitum Cæſareæ Maieſtatis, quod beneplacitum cum ab alio, quàm á concedẽte procedere debuiſſet à futuro euentu, & incerto dependebat, potuiſſetq; eſſe, & non eſſe, & ex eo conceſſionis perfectio proficiſcebatur, & conceſſionem cõditionalem fecit conditione ſuſpenſiua,
36 non reſolutiua: † Quod enim ad tertij voluntatem conceditur, & refertur, conditionale eſt, & ex tali conditione prius quàm illius tertij voluntas ſuperueniat ad actus perfectionem, nullum ius conceſſionario quæſitum intelligitur, *cap. ſi pro te de reſcript. in ſexto, vbi* * *communiter Doctores, gloſ. in clem. 1. in verb. exequutorem verſ. ſolutio ibi de conceſſ. præb. vbi Arcbidiac. præcipuè col. 8. ſub 6. oppoſitione*, & proindè dicitur, quod dictio,
37 ad, † facit actum conditionalem, quando ipſi dictioni aliquid adijcitur adimplendum per aliquem, vel pendet ex viribus fortunæ: ſi verò adijceretur aliquid explicãdum per honoratum, faceret modum, *Bart. in l. quibus diebus §. termilius nu. 9. ff. de condit. & demonſtr. quem ſequutus fuit ibi Imol. & Soccin. in princ. Ruyn. conſ. 177. nu. 12. lib. 1.* vbi propriè quando aliquid refertur ad voluntatem alterius, & idem *Bart. in l. 1. nu. 23. ff. eodem, per l. ſi vis ff eod. tit. hinc idem Bart. in l. centeſimis §. fin. nu. 9. verſ. ſi verò diceret ff. de verb. oblig. quem ſequutus fuit ibi Angel. & Felyn. in cap. ex literis num. 13. verſ. ſubdit Bart. de conſtit.* quod ſi Iudex dicet pono te ad confinia, ad beneplacitum meum, vel ad voluntatem meam, non intelligitur ille confinatus, niſi poſtea declaraſſet, ſe velle, eum confinatum eſſe: Cum ea verba (ad beneplacitum) diſpoſitionem faciant conditionalem, ac ſi Iudex dixiſſet pono te ad
38 confinia ſi voluero, † per *l. poſt dotem ſecundum 2. lectur. ff ſolut. matrim.* Ergo in te, de qua agitur, cum beneplacitum Cæſareæ Maieſtatis fuerit reſeruatum, & alia explicanda ex viribus fortunæ, & futuro, ac incerto euentu, cum ex vnius ſupremi Iudicis dumtaxat dependebat voluntate, conceſſio conditionalis redditur, ſiquidem *Ioannes Carion in ſuo libello cronicorum lib. 3. de quarta monarchia ſub tit. de Comitibus Prouincialibus*
39 *fol. mihi* 415. Principum bona, † non illorum propriè eſſe, quia ea merentur; ſed quia eis ſunt deſtinata fato, quod adeò incertum eſt, quando quid à Principe ſperatur, quod dixerunt aliqui impoſſibile etiam eſſe, † quod vnius Principis voluntate deſideratur, *ad text. in l. idem Iulianus §. conſtat de legat. 1. vbi Iaſ. & Doctores not.* ea tamen impoſſibilitate, qua diſpoſitio vitiatur, & annul-
40
41 latur, † ex defectu voluntatis per impoſſibilem conditionem exiſtentem, *l. non ſolum ff. de condit. & demõſtr. l. impoſſibilis ff. de verb. oblig. l. impoſſibilium de regul. iur. §. ſi impoſſibilis inſtit. de inutil. ſtipul.* & non ea impoſſibilitate, qua diſpoſitio remaneret pura, reiecta cõditione, quod tantum eſt fauore vltimæ voluntatis, *l. 1. ff. de condit. demonſtr. & §. impoſſibilis inſtit. de hared. inſtit.* Quod adeò impoſſi-

41 bile reputatur, † quod nec habere dicitur ille, quia Principis voluntate tãtum aliquid conſequi poteſt, *Paul.de Caſtr.in l.Gallus* §. *& quid ſi tantum nu.*16. ff. *de liber. & poſthum.* Quæ autem à futuro,
43 & incerto † euentu dependent, & poſſunt ſe habere ad eſſe, & non eſſe, non ſunt in conſideratione, cum nullam habeant ſpem, in aliquo verò de præſenti, *Aegid.Bellamer.in deciſ.*749.*in fine, Felyn.in cap. in noſtra ſeptimo corollario de reſcript. qui ad prædicta multa allegat, & Gomeſ. in regul.cancell. de non toll.iure quæſit.concluſ.*4. *circa principium*: huiuſmodi erat prætenſa conceſſio in Loffredum facta, quæ tota à futuro euentu dependebat, & ſic conditionalis erat: quando enim conceſſioni aliquid adiungitur, quod adimplendum venit antequam emolumentum quæratur, tunc conceſſio conditionalis redditur, quia natura con-
44 ditionis eſt, † vt adimpleatur, antequàm petatur emolumentum, *Paul.de Caſtr.in d.*§.*termilius num.*3. *ex not. in gloſ. quæ incip.quo caſu in fin.l.cum pater* §. *cum Titio de legat.* 2. & regula eſt, quod om-
45 ne aduerbium † diſpoſitionem ſuſpendens in aliquem futurum euentum, conditionem facit *Bart.in d.l.*1. *nu.*22. *ff.de condit. & demonſtrat* vbicumque enim actus ſine conſenſu ſuperioris perfici nõ
46 poteſt, tunc actus, † donec conſenſus ſuperioris ſuperueniat, nullum ſortiri poteſt effectum; quia factum, quod indiget approbatione, vel confirmatione ſuperioris, non trahit ſecum effectum, donec approbetur, vel confirmetur à ſuperiore, *Bald.in l.*1.§.*deportatis ff. de legat.*3. *Afflict.in cap.imperialem nu.*12.*de prohibit. feud. alien. per Feder. Tellus Hernandes in comment.conſtitut.Taur.l.*26. *col.*38. *fol.mihi* 208.*col.*3. & faciunt notata per Doctores in materia alienationis feudi,
47 ſaluo Regio aſſenſu, † quod donec non ſuperuenerit aſſenſus, contractus ſtat in pendenti, de quo per Doctores *in d.cap. imperialem : ſed quia ſecundum Oldrad. in conſ.*285. *allegationes col.pen. verſ.ad*
48 *hoc reſpondetur*, † conditio duplex eſt, vna quæ ab initio ſuſpendit, altera quæ
49 reſoluit, † & prima ſic ſuſpendit, quod ante eius exiſtentiam nulla intelligitur contracta obligatio, ſed tantum ſpes eſt in debitum, *l.cedere diem ff.de verbor.ſignif.l.legata ſub conditione relicta ff. de condit. & demonſtr. l. ſub conditione ff. de condit.indeb.l.neceſſario* §.*ſi ſub conditione ff. de peric. & commod. rei vend.* alte-
50 ra, quæ reſoluit † præſupponit ius purum exiſtere, licet reſolubile, qua reſolutione non facta, actus purus remanebat, *l.proponebatur ff.de caſtrenſ. pecul. l.* 2.*ff de in diem addict. dixit Gomeſ.de impetr.beneſ.vac.perſ.hab.fam. Card q.*10. *& alibi ſæpius, idem Gomeſ.d.conſ. Oldr.* 285.*meminit.* Modo videndum eſt, an dicta conditio, quæ ex dicta clauſula ad beneplacitum inducitur, ſuſpenſiua, vel reſolutiua ſit, & in hoc eſt aduertendum: nàm *Imol.in l.centeſimis* §.*fin.col.penult. ff.de verbor.obligat.col.fin.* dicebat, quod dicta clauſula videtur facere conditionem puram reſoluendam ſub conditione, & ſequitur *Dec.conſ.*108.*nu.*5. *Bart. autem Angel. & Felyn.* quos ſupra allegaui, contrarium tenuerunt, quod dicta clauſula facit diſpoſitionem conditionalem, ſed conditione ſuſpenſiua, non autem reſolutiua; Pro veritate cuius propoſitionis animaduerto, quod quando
51 conditio † appoſita reſpicit actus perfectionem ſuſpendit, ſed quando reſpicit diſceſſum ab actu, tunc reſoluit, ita magiſtraliter *Soccin.in l.quibus diebus* §.*quidam Titio num.*8.*verſ.præterea ff.de condit. & demonſtrat.per gloſ.notab. in d.l.* 2. *ff.de in diem addict. & in l. obligationum ferè* §. *conditio ff. de action. & obligat.Neguſant.de pignor. in* 4.*par. princ. nu.*37.*verſ.prædictorum, hinc Oldrad. d. conſil.*285. in proprijs terminis dicit, quod quando pro conditione adimplenda alicuius voluntas requiritur, conditio eſt ſuſpenſiua, quando autem ſufficit, quod non appareat voluntas reſiſtens, cõditio eſt reſolutiua, in lege de qua agitur Principis beneplacitum reſeruatum, pro conceſſionis perfectione requirebatur, eiusq; aſſiſtens voluntas deſiderabatur: Ergo diſpoſitio ſub conditione

ſuſpen-

ſuſpenſiua, & non pura reſoluenda, ramen, vt alij dicebant, noluit Princeps Orangiæ eam conceſſionem ſimpliciter facere, quia non poterat, vt ſupra diximus, cum nemo plus iuris in alium tranſ-
52 ferre poſſit, † quam ipſe habet, *l. nemo plus ff. de regul. iur.* ſed cum de re aliena, ſcilicet Cæſareæ Maieſtatis ad beneplacitum diſponeret, pro actus perfectione aſſenſu Regis reſeruato, ac eiuſdem ratificatione, per aliud priuilegium in forma valida, expediendum promitteret: Ergo actus inutilis erat ante ratificationem ſubſequendam, & beneplacitum ſuperueniendũ, quia ratificatio facit, quod
53 diſpoſitio † cenſeatur facta à Domino ratificante, non autem ab alio ratificationem reſeruante, *l. ſi pupilli §. item quæritur, & § ſeq. ff de negot. geſt. Tiraquell. de retract. tit. 1. §. 1. gloſ. 10. num. 66.* &
54 tunc actus perficitur, † cum ratificatio ſubſequitur, vt idem Tiraquell. ibidem
55 latiſſimè probat: Cõfirmatio † eſt actus ſuperioris, & ſuperioritatis manifeſtum ſignum, *vt not. Bald. in l. fin. C. de leg. verſic. vlterius noto, Reſtaur. Caſtell. de Imper. q. 50. nu. 4.* qui enim actui dat robur, quia alias inutilis eſſet, ipſum actum cõficere cenſetur, *idem Tiraquell. ibidem nu. 67.* vbi etiam, quod nomine alterius
56 geſtum † robur non habet, niſi ille ratum habuerit, *cap. ſi tibi de præb. in ſexto,* & ante ratificationem nullum ius quæſitum intelligitur; ergo ſi ratificatio, & beneplacitum ſuperueniẽs erat illud, quod perficere debebat conceſſionem, & ex ratificatione actum ſuum habebat effectum, & robur, conditio dicitur ſuſpenſiua, & non reſolutiua, & idem eſſet, ac ſi conceſſio fuiſſet facta ſaluo beneplacito
57 Cæſareæ Maieſtatis: † ſiquidem per huiuſmodi conceſſionem nullum ius tranſlatum intelligitur de præſenti, *Brun. cõſ. 23. nu. 4. Octau. Oſaſc. Cacher. deciſ. Pedemont. 7.* niſi ius quodam præparatorium ad obtinendum plenius ius, perficiẽdum facto, & miniſterio ſuperuenientis beneplaciti, ac ratificationis, *l. oratio ff. de ſpõſal. dixit, & allegauit ſimilia Staphil. in tract. de grat. ſub tit. de mand. part. prouid. cap. incip. 3. form. nu. 12. verſ. nec obſtat fol mihi 33. & proindè dicebat Rebuf. in probem. concord. verſ. vigeſimoquinto,*
58 quod tranſactio † facta cum dicta clauſula ad beneplacitum Curiæ, vel de beneplacito Papæ, non inducit ſimoniam cum tota à beneplacito Curiæ, vel Papæ dependat, & ex prædictis ſtante dicta conditionali diſpoſitione in Loffredum, nullum ius, nec in re, nec ad rem tranſlatum fuiſſe cenſetur, niſi ſpes quædam cõſequendi ab Imperatore, *§. ex conditionali inſtit. de verbor. obligat.* & cum di-
59 ctum beneplacitum † nunquam fuerit ſubſequutum, nullum etiam ius tranſlatum intelligitur, *d. cap. ſi pro te de reſcrip. in ſexto latè Gomeſ. in d. q. 4 verſ primus*
60 *eſt*, conditio † enim nihil ponit in eſſe, *l. neceſſario ff de perſ. & comm. rei vend.*

Quod eo magis mihi perſuadeo cum dictæ clauſulæ ad beneplacitum, alia dictio, ſcilicet, tamen, adijciatur: Conceditur enim ad beneplacitum tamen Cæſa-
61 reæ Maieſtatis, quæ dictio, tamen, † eſt reſtrictiua, ſeu limitatiua diſpoſitionis, vt per *Aretin. in l. 1. §. pupillus circa princ. de acquir. poſſeſſ. Ruyn. conſ. 1. nu. 12. lib. 4. per l. pro hærede §. quid tamen ff. de acquir. hæredit.* Si ea dictio limitat, & reſtringit diſpoſitionem, conceſſio in tantum facta cenſetur, in quantum concurrat beneplacitum, & ſuperueniat ratificatio; ergo antequã prædicta adimpleãtur, deeſt concedentis voluntas, quibus
62 ſtantibus non obſtabunt † conſiderata per *Imol. & Dec. vbi ſupra,* qui loquuntur in ſatis diuerſo caſu; ibi enim non erat beneplacitum reſtrictum ad tertiũ, nec dependebat à futuro euentu, ſed reſtrictum erat ad vnum ex contrahentibus, in actu de præſenti ſecundum *Imol.* & in actu de præterito ſecundum *Dec.* &
63 conditio de præterito, † vel de præſenti non ſuſpendit actum, *l. cum ad præſens ff. ſi cert. pet. §. conditionales inſtit. de verb. oblig. & l. conditio in præteritum ff. eodem.* Conditio autem, quæ à futuro, & incer-
64 to euentu dependet, ea eſt, † quæ actum ſuſpendit, & nihil ponit in eſſe, *d. l. cum ad præſens, & l. itaque ff. ſi cert. pet. alia*

*per Dec.*conſiderata dictione, ad,& de
conditione reſolutiua ſunt ſupra reſolu-
ta, & reſpondebat etiam *Felyn. in d.cap.*
*ex literis nu.*1 3.*de conſtit.* qui videatur,
rogo, & ſecundum *Imol.* ibi, aliam reci-
pit interpretationem quando aliter con-
ſtaret de voluntate diſponentis, quia
tunc dicta clauſula, ad beneplacitum,fa-
ceret actum conditionalem,& non purũ,
quæ voluntas ſi ex ſupradictis conſide-
ratur,vndique habetur, quod potius vo-
luiſſet facere actum conditionalem,
quàm purum, & cum prædicta conditio
65 tranſlationis † dominij fuerit adiecta,
ante eius exiſtentiam, nullum ius trãſla-
tum intelligitur, ſecundum *Imol.in l.ſub*
*conditione col.*2.*nu.*4. *verſ.ſed non placet*
*ff.de ſolut.*qui cõfirmat dat *l.lege obueni-*
re ff.de verb.ſignif. Ergo ante confirma-
tionem datam non intelligebatur,& da-
66 ta conceſſio † tanquam ſine aſſenſu erit
nulla, vt per *Camerar.in d.cap. imperia-*
lem fol. 29.*lit. V*, & ex prædictis firma
remanet noſtra concluſio, quod dicta
conceſſio facta ad beneplacitum tamen
Cæſareæ Maieſtatis ſit conditionalis,
conditione ſuſpenſiua, & non reſoluti-
ua, & proinde nulla, cum dictum bene-
67 placitum † numquam interpoſitum fue-
rit,nec vlterius interponi poſſet, *d. l. ne-*
ceſſario ff. de peric. & comm.rei vend. &
cum ſub diuerſis conditionibus reſcrip-
tum in beneficiũ Loffredi Princeps Orã-
giæ ſcribi mandaſſet, ſcilicet ſequuta
declaratione rebellionis Alexandri, &
beneplacito Cæſareę Maieſtatis; interim
his conditionibus pendentibus, nomine
Regiæ Curiæ Loffredum Caſtrum tene-
re dicebat, ergo dominium, & poſſeſſio
dicti Caſtri ſemper pęnes Regiam Curiã
remanſit; non ſuperueniente Cæſareæ
Maieſtatis beneplacito, Loffredus vti
Commendatarius, Detemptor,& Admi-
niſtrator dicti Caſtri præſumi poteſt, &
non poſſeſſor, vel Dominus. Commen-
dator enim, nihil aliud eſt, quàm ſim-
68 plex Depoſitarius, † *l.commendare ff.de*
verbor.ſignif. l.Lutius ff. depoſit. cap.ne
quis arbitretur 22.*q.*2.& pęnes talem
non adeſt,niſi ſola detentio,*text.eſt in*
l.licet §.*rei ff.depoſit.* Dominium, & poſ-
69 ſeſſio † pęnes deponentem, *Gloſ.* 1. *in l.*
1. *ff.depoſit. & gloſ. in verb.terminos, l.*
Lutius ff.eodem, not. etiam gloſ. in cap. ſi
conſtiterit de accuſat. & omnes,gloſ.etiam
in cap.nemo de elect. in ſexto, facit text.
in cap. cũ nobis eod.tit. & quod per alios
70 poſſidere poſſumus, † nullum dubium
eſt, *l ſi id quod* §.1.*ff.de acquir. poſſeſſ.* &
71 meo, † & alieno nomine poſſidere, *l.*
quod meo nomine ff.eodem,& qui per aliũ
72 facit, † per ſe ipſum facere videtur, *l.ita*
autem §.*geſſiſſe ff.de adminiſtr.tutor. l.*1.
§.*deieciſſe ff. de vi, & vi armat.* & quod
73 poſſum per me, † & per alium poſſum,
l.ſi mihi §. *regula ff. de legat.* 1. & quod
dominium dicti Caſtri prætendatur pę-
nes Regiam Curiam dixit Imperator in
prætenſa conceſſione Figheroæ de anno
1534. vbi nulla facta mentione dictæ
conceſſionis in Loffredum, & Alexan-
drum numquam fuiſſe rebellem, & ſi in
aliquo crimine incidiſſet,quod expreſsè
negatur,fuerat per eandem Cæſaream
Maieſtatem ampliſſime reſtitutum,vt in-
fra plenius dicemus,cum quicquid deli-
74 ctum abſtuliſſet,indulgentiam reſtituiſ-
ſe cenſetur, *l final.* § *final. C ſentent.paſſ.*
vnde concluditur ex prætenſa conceſſio-
ne Principis Orangiæ dictum Caſtrum
in Loffredum tranſlatum non fuiſſe, nec
quoad dominium, nec quoad poſſeſſio-
nem,vt ſupradictum eſt.

Nec omittam, quod cum eam conceſ-
ſionem obtinuerit Loffredus, vicinus,ac
potentior, nullo iuris ordine ſeruato, de
facto, ac manu armata Alexandrum ſuo
Caſtro ſtatim ſpoliauit, eiuſdem Caſtri
75 poſſeſſionem capiendo, † ex quo ſpolio
omne ius,quod forſan,ex prætenſis con-
ceſſionibus conſequi potuiſſet amiſiſſe
cenſetur, *l.ſi quis in tantam C. vnde vi*,
quem text.in feudis etiam locum habere
dixit, *Curt.in tract.feud.in* 5.*par. nu.*55.
*Afflict.in conſtit.Regni violentias nu.*22.
Pro qua pęna euitanda dictis priuilegio,
& commiſſione iuuari non poterit, ne
76 inde iniuriarum † naſcatur occaſio, vn-
de iura naſcuntur, *l.meminerit C.vnde*
vi, per quam *l.* dixit ibidem *Bald.* quod
ſi Im-

ſi Imperator conceſſerit alicui Caſtrum,
77 ei non † licebit propria authoritate Ca-
ſtrum inuadere, ſed iuris ordine ſeruato,
tanto magis in re, de qua agitur, cum
Princeps cõmiſſionem firmaſſet pro red-
denda ſibi poſſeſſione, qua commiſſione
78 cum abuſus fuerit, † à ſuo iure cecidit,
vt ad literam habetur *in d.l. meminerit,*
& in proprijs terminis notat ibi *Bald.* de
cuius legis intellectu, & materia multa
videri poterint *per Afflict. in conſtit. cir-
ca violentiarum num.* 3. *verſ. bis ſubdo*
79 *quæſtionem*, voluntas † enim Principis
talis eſſe præſumitur, qualis eſt lex ſcri-
pta, *l. ex facto in princ. & ibi Doctores* ff.
de vulgar. & pupill. ſubſt. abfuerat ergo
Principis voluntas à dicto ſpolio, & Lof-
fredus ex eodem ſpolio ſuo iure priua-
tus cenſetur, nec amplius dictis priuile-
gijs vti poterit, cum ipſis abuſus fuerit,
80 † *l. auxilium* ff. *de minor. l. ex qua perſo-
na cum concord.* ff. *de reg. iur.* Abfuit etiã
81 Principis voluntas † à dicta conceſſione
cum per importunitatem omninò factam
fuiſſe cenſeatur, *l. 1. C. de pet bon. ſubl. lib.*
10. vbi Imperator annullat tales con-
ceſſiones, immò petentem punit, cum
82 enim non concedenda † conceduntur,
præſumptio eſt, ſi frequenti, & tedioſa po-
ſtulatione fuiſſe conceſſa, & non ſponte
dixit *Bald in eadem l.1. circa princ.* quam
83 importunitatem † arguunt etiam rantæ
contrarietates inter commiſsionem, &
priuilegium, vt prædiximus ex doctrina
Anchar. d. conſ. 188. *num.* 6. & ſic huiuſ-
modi conceſsio eſt nulla ex defectu vo-
luntatis, quæ abeſſe præſumitur, propter
84 clauſulam † derogatoriam, *d.l. 1. & l. nec
damnoſa C. de precib. Imperat. offer. vt in-
quit ibidem Io. de Plat. nu. 7. verſ. reſcrip-
tum ergo, & Bald. circa princ. ibi, quia
noſtra voluntas non eſt in reſcripto col. 2.
verſ.* ius iſtam, vbi quod ratio dictæ le-
gis, eſt deficiens voluntas concedentis,
argum. l. Celſus ff. *de acquir. hæredit. & l.
doli mali* ff. *de nouat.* hinc dicebat *Iſern.
in cap. 1. §. ſimiliter poteſt ſub nu.* 28. *col.*
5. *verſic. item ſi propter de capit. qui cur.
vend.* Certum eſt non valere, quod per
85 importunitatem † à Principe elicitum
fuit; quapropter facta fuit quædam Cu-
ria, vt ibi per *Iſern.* & licet prædicta reci-
piant limitationẽ, quando Princeps mo-
tu proprio tem conceſſiſſet, *eadem l. 1. in
fine*. Tamen in dubio conceſſionem fa-
ctã ad alterius poſtulationem præſumi,
niſi aliter expreſsè dicatur, dixerunt Do-
ctores *in d.l. 1. Bart. nu* 15. *Angel. in fin.
Io. de Plat. num. 7. verſ ſed quæro, Bald. in
l. 2. C. eodem col fin. verſ. quæro quid in
dubio*, & omnes mouentur per text. *cap. ſi
motu proprio de præbend. in ſexto*, nec ob-
ſtabit, ſi legatur in priuilegio de mera,
86 puta, † & ſpontanea voluntate, quaſi ex
hoc præſumatur conceſsionẽ motu pro-
prio factam, quia prædicta clauſula quã-
uis ſubreptionis vitium rolleret, non ta-
men etiam intentionis defectum, vt *not.
Ioan. Andr. & Doctores in d. cap. ſi motu
proprio, Abb. in cap. quia circa nu. 7. de
conſangu. & affinit. Felyn. in cap. in noſtra
ſub decimo corollario col. 14. verſ & pau-
lo poſt de reſcript. Vitalis in tract. clauſul.
clauſ. 24. cap. 15. in rubr. de vi, & effectu
clauſularum in cap. incip. ſubſequenter nu.
16. fol. mihi* 68. & quod dicta clauſula
non ſit poſita, ex concedentis intentione
aduertatur, quod in commiſſione nihil
dicitur, quod concedit ex liberalitate,
& ſic ad partis poſtulationem potius pręſ-
ſumendum, cum ſi ſciuiſſet Princeps di-
87 ctam conceſſionem prohibitam † de iu-
re, non conceſſiſſet, vel non, ita de facili,
cap. literis de reſcript. & quod dicta clau-
ſula ex Principis voluntate non proceſ-
ſerit ex eius poteſtate ſuam poſſumus ar-
guere voluntatem, cum ex iuris interpe-
tratione talis mẽs Principis dicatur, qua-
lis de iure eſſe debet, *Bart. in d.l. ex facto
ff. de vulgar. & pupill ſubſtit. Alex. nu.
8. Iaſ. nu. 5. Dec. conſ. 95. in princ.* Cum
& ſi Reges, Imperatores, & Pontifices, &
alij Superiorem non cognoſcentes ea
clauſula motu proprio, quoad omnes mo
tu proprio vti potuiſſent, non tamen ea-
dem clauſula, inferiores ab eis vti poſsẽt
88 vti Proreges, † & Legati, ſecundum opi-
nionem *Io. Monaci, Archidiac. & Philip.
Franch. in cap final. de offic. legat. in ſexto*,
quæ opinio licet non tranſeat ſine con-
tradi-

tradictionibus,cum quilibet etiam mini-
89 mus † ſuos actus motu proprio gerere poſſit,vt per *Dec.in l.3.1.not.quod quiſque iur.& alij Doctores in d.cap.fin.de offic. legat. in ſexto.* Hoc tamen verum
90 eſt† ad tollendam ſubreptionem,vt dixi,ſed quod ex dicta clauſula quis poteſtatem, quàm habuit acquirat, ex qua impotentia,& voluntatis defectus cenſetur, nullus eſt qui dicat; immò expreſsè dixit *Philip.Franch.in d.cap final.verſic. in gloſ final.* quod deficiente concedentis
91 poteſtate† talis clauſula nihil operatur, in iſto caſu concedens inferior, impotẽs neſciuiſſe præſumitur: nam ſi ſciuiſſet nõ contuliſſet,dixit *Zabarell.in clement. 2. verſ.ſi tamen velles de offic.iudic. ordin.* nihilominus eſto,quod inferioribus con-
92 ueniat, † alios effectus habebit, ſi à Superioribus apponatur, quàm ſi ab inferioribus, *Rebuf.in tract.concord.de form. mand. Apoſtolic.ſub 29.effectu,* cum legibus inferior derogare non poſſit, & iuri alterius præiudicare,& alia ex dictæ clauſulæ virtute inferuntur, & in hoc mirum in modum Regentes, Quęſtores, & alij, qui priuilegium ſubſcripſerunt, in culpa
93 fuerunt, cum eorum munus † optimè proſpicere,ſi quę Principi ſubſcribenda, & conferenda offerantur,ſint conceſſibilia, ſcriptaq; in priuilegio ritè, rectequè proceſſerint,& in proprijs terminis quãdo delinquẽtium bona ad Fiſcum deuoluta petuntur, eas poſtulationes reijcere
94 debent,& Quęſtores puniuntur,† dictat *d.l.2. quæ videatur C. de pet.bon. ſublat. vbi Doctores omnes,*& in hoc vnum tantum conſiderabile ſubnectam,quod tunc temporis Sigiſmundus de Loffredo erat Regens,& conceſſio admodum vitioſa Ioãni Gaſpari de Loffredo fiebat,ex quo quid ſequitur omitto; & ex prædictis ſimiliter concluditur dictam cõceſſionem eſſe nullam, & ex ea nullum dominium, nullamq; poſſeſsionem dicti Caſtri in Loffredum tranſlatam fuiſſe, vt ſupra. Nec Loffredum ipſum iuuari poſſe prætenſa emptione illius pluris à D. Petro de Toledo Vicerege, cum fuerit de anno 1534. poſt Alexandri reſtitutionem, per generale Indultum,de quo infra.

Quoad ſecundum principale caput, de conceſsione ab Imperatore facta Capitaneo Figheroę,& de ſententia inde ſequuta in eius fauorem contra Loffredum,paucis me expediendo, dico quod licet Alexander non fuiſſet rebellis,& ſi in aliquo deliquiſſet, quod negatur per generale Indultum Cæſareæ Maieſtatis fuit ampliſſimè reſtitutus de mẽſe Aprelis anni 1530. & prædicta conceſſio Figheroæ fuit de anno 1534. quæ in quadam parte aſſertionis nobis prodeſt dum dicit dictum Caſtrum fuiſſe tunc temporis pęnes Regiã Curiam, ergo per prius non conceſſum, & per conſequens per reſtitutionem Alexandro reſtitutum: nàm ſicut ipſo iure bonorum dominium in Fiſcum tranſit,ob alicuius rebellionem, ita etiam ipſo iure reſtituitur per Principis reſtitutionem, ex regula illa generali, quod eiſdem modis, quibus dominiũ
95 transfertur, † eiſdem ipſo iure retransfertur, *ad not.in gloſ.in fine in l. 1. C. de inoffic.donat. Alex.conſ.10.nu.2. lib.1. l. nihil tam naturale ff.de regul.iur.* & in
96 priuilegio facto † per Principem non requiritur traditio, *Doctores in cap.1.quid ſit inueſtit.* maximè in Regno noſtro, vt dicebat *Bald.in l.1. in fine C.de rer. permut.* Si dominium per dictam reſtitutionem erat pęnes Alexandrum retranslatum,& de reuocanda poſſeſsione lis agebatur contra Loffredum, quæ ratio poterit haberi de prædicta prætenſa conceſsione in Figheroam de anno 1534. lite pendente, eo magis cum dicta conceſsio facta fuerit à Cæſarea Maieſtate iuribus alterius ſaluis,& ſicut ius per dictam reſtitutionem erat Alexandro reintegratum per dictam conceſſionem nullum ei præiudicium illatum fuit, & in hoc alio talis dicta conceſsio Imperatoris nobis profuit, cum ex ea clariſsimè apparuerit, nullam fuiſſe conceſsionem Principis Orangiæ in Loffredum, cum Figheroa contra dictam conceſsionem Principis Orangiæ obtinuiſſet, quæ ſententia nullum præiudicium afferre potuit,quia res inter alios acta, alijs non præiu-

præiudicat toto titulo eodem.

Progrediendo ad tertium principale caput de rebellione Alexandri, quæ ex aduerſo ex pluribus conſtare prætenditur.

Primò, ex præſumpta informatione relata in conceſſione Loffredi.

Secundò, per aſſertionem Principis Orangiæ in priuilegio Loffredi.

Tertiò, per aſſertionem D. Petri de Toledo in ſupradicta venditione pluris dicti Caſtri facta eidem Loffredo.

Quartò, per aſſertionem Imperatoris in conceſſione Figheroæ.

Quintò, per aſſertionem in prædicta ſententia inter Figheroam, & Loffredum.

Sextò, per confeſſionem eiuſdem Alexandri in ceſſione per eum facta Loffredo.

Septimò, per quandam prætenſam notam à libro Iudicum rebellium extractam.

Octauò, per teſtes productos in hoc proceſſu per Loffredum, & proindè cum hodie poterit conſtare de Alexandri rebellione, quamuis lata non fuerit ſenten-

97 tia; † poterit etiam ferri contra defuncti memoriam, *iuxta text. in l. fin. C. ad l. Iul. Maieſtatis*, quibus omnibus ordinatè reſpondendo dico.

Quoad primum, quod eſt de prætenſa informatione, ſatis erit dicere, quod non

98 apparet, nec nunquam apparuit, † & paria ſunt non eſſe, vel eſſe, & non poſſe apparere, *l. cum res §. itaque ff. de legat. 1. l. rutilia polla ff. de contrab. empt. l. duo ſunt Titij ff. de teſtam. tut. Corn. conſ. 245. nu. 4. lib. 2. Brun. conſ. 84. nu. 4. & facit text. l. titia teſtores meos, vbi Bart. ff. de legat. 1. l. fin. C. de reb. cred. l. actor C. de probat.* Ex quibus habetur, quod quando nega-

99 tiua eſt coarctata † ad aliquam ſcripturam, probatur per inſpectionem illius ſcripturæ, eſt etiam *text. in l. non aliter, & ibi Bart. ff. de Aduocat. diuerſ. Iud.* & quod voluit *Bart. in l. 2. in fine poſt gloſ. & Iacob. Butric. C. de error. Aduocat.* quod iſta

100 negatiua ſententiã † non eſſe latã, probatur per inſpectionem libri, vbi ſunt deſcriptæ ſententiæ, & iſta non reperitur, cum ergo nos dicimus informationem non eſſe captam, iſta negatiua probatur ex ſe, quia dicta informatio, & ſententia nunquam apparuit, quæ ſi verè capta fuiſſet, non tantum laboraſſet Loffredus, dum probare nixus fuit in hoc proceſſu Alexandrum rebellem, ergo de ipſius rebellione per prius non conſtabat, quia Loffredus vti potẽs eo tempore, eam informationem habere potuiſſet, præſentaſſet, & ea vſus fuiſſet: nec proderit ſi diceretur, quod nos non ſumus in negatiua, negatiuę, ſed potius affirmatiuę, cũ Princeps affirmatiuè aſſerat informationem captam, quia ſortitur idem, quod dictum

101 fuit de negatiua † etiam in affirmatiua, vt in ſpetie dixit *Bald. in l. fin. nu. 3. C. de reb. cred.* Quando negatiua probanda venerit per certam ſcripturam, vt in re, de qua agitur, ſufficit dicere, in proceſſu non adeſt, & probat *Dec conſ. 487. nu. 4. & 496. num. 7. & alij quos omitto.* Ergo Princeps cum dixit rebellionem conſtare per informationem, quæ informatio etiam ſi adeſſet non obſtaret, vt in ſpetie *Bald. in conſ. 359 proponitur num. 2. verſ. item Princeps lib. 1* vbi ſi Princeps prætẽdit informationem per quaſdam literas, ſuper qua informatione ſe fundet, iſta informatio, ſiuè relatio non præiudicat

102 ignoranti, † quia Princeps citare debet, dum pronunciat, *d. l. meminerit, & l. ita Diuus ff. de adopt.* quia ſemper poſſeſſor citandus eſt, *cap. licet Epiſcopo de prebend. in ſexto, l. ſi deſerta C. ſi propter publ. penſit.* tanto magis cum dicta informatio non videatur: quinimmò de ea nulla ratio haberi debet, & ideò ipſa informatione non apparẽte, ceſſabit etiam præſumptio rebellionis Alexandri, cum

103 in dubio quilibet fidelis † præſumatur, & gratus, niſi contrarium probetur, *l. non omnis §. à barbaris ff. de re milit. l. omnimodo C. de inoffic. teſtam. Iſern. in cap. ſancimus col. 2. § fin. circa finem, quo temp. mil. & in cap. 1. § porrò nu. . . quæ ſit prima cauſ. benef. amitt. facit text. in l. marito ff. pro ſoc.* quia in delictis ſemper præ-

104 ſumitur pro eo, † qui excuſat delictum, *Bald.*

Digitized by Google

Bald. in l.precibus nu.21. C. de impub.& alijs ſubſt. & ideò dixit *idem Bald.in l.ſi quis teſtibus nu.8. verſ.ſed nota C. de teſtib.* qui allegat inimicitiam, debet eam probare, quia quilibet præſumitur ami-
105 cus, ſemper in dubio † excluditur delictum eſſe in his,quæ poſſunt eſſe ad bonum, & malum,vt permulta dixit *Aym. conſ.9.nu.20.Grammat.deciſ.18.num 5.* & propterea requiritur magis clara probatio, quia præſumptio, quæ vertit con-
106 tra eum, † qui habet probare aliquid, afficit ipſum duriori probatione, adeò quod requiruntur probationes luce meridiana clariores, *l.final. in princ. & ibi Bart.ff.quod met.cauſ. notat Bald.in l.ſiue poſſidetis col.2. C.de probat.Innocent.in cap.quia veriſimile de præſumpt.* Quinimmò cum pro parte Alexandri ſit ſatis legitimè probatum ipſum ſemper fuiſſe
107 fidelem, † iſta probatio tanquàm magis veriſimilis, & habens iuris præſumptionem pro ſe, attendens ad excluſionem delicti, omninò prævalere debet, prout notatur in locis præallegatis, *& in cap.in veſtra de teſtam.* ad quod bene facit, quod dicit *Petr.de Ancbar.in conſ. 254 in quæſtione Presbyteri nu.30.verſ. in iſta veritate dico*, quod cæteris paribus magis creditur teſtibus, deponentibus de bonitate alicuius,quia excludunt delictum,ex quo habent præſumptionem pro ſe, quám deponentibus contra, allegat *text. in cap final.de præſumpt.eſt gloſ. notabilis in cap.clerici,vel continentes 51. diſtinct. cuius meminit, & ſequitur Roman. conſ.241. num.5. vbi multa per ibi addentem.*

Quoad ſecũdum,tertium,& quartum, de aſſertione rebellionis Alexandri, nulla eſt habenda ratio,cum Proregi,Regi,
108 & Imperatori,non credatur,† dum aliquem aſſerunt rebellem, *Iſern.in cap.ſãcimus il ſecondo num. 3. circa finem, quo temp.mil.ibiq; Afflict. num.2. Dec. conſ. 410.nu.9.& latiſſimè Gigas in tract.de crimine læſæ Maieſtatis lib. 2. q. 19.* vbi me remitto, & eſt ratio ſecundum *Iſern.* ibi,quia in cauſa propria nemo teſtimo-
109 nium fert, † *l. nullus ff. de teſtam.* Nec obſtabit *text.in clement.1. de probation.* quia omiſſis alijs reſponſionibus, non
110 procedit † in inferioribus ſuperiorem recognoſcentibus, ſed in ſolis ſuperiorem non recognoſcẽtibus,vt in ſpecie dixit *Alex.in conſ.124.num 2.in fine lib.2. cõſ.112.nu.6.lib.7.& conſ.34.nu.4.lib.6. Dec: conſ.528. num.5.* vt in caſu noſtro, quia ſumus in aſſertione Proregis,etiam non habet locum dicta clementina,quãdo eius,quod aſſeritur in contrarium eſt veritas, *vt per Soccin.conſ.164.colum.5. verſ.ſed hanc obiectionem lib.2.collegium Doctorum Florentinorum inter conſilia Curt.Sen.conſ.50. & 59.verſ credi enim verbis Principis:* Clementina ipſa procedit quando Princeps aſſerit factum proprium, quia factum alienum noſſe non poteſt,niſi per alterius relationem, & ita tradit *Luc.de Penn.in l cognouimus verſ.proſunt autem C.de manc.& col.lib. 11. & alij,quos latè congerit Tiraquell. de vtroque retract lignag.§ 1.gloſ.14.nu. 49.* etiam quia tertio inaudito, & indefenſo nocere non poteſt;cum ipſa defen-
111 ſio, quæ naturalis iuris eſt, † nec per Principem remitti poſſit. *element. paſtoralis cum ſimilib.de re iudic.*& tanto magis dictæ aſſertiones non nocent, quia
112 factæ ſunt ſine cauſæ cognitione, † & potius ad confirmationem cõceſſionum, quæ tunc fiebant, vt omnia in ſpecie comprobat ex pluribus *Dec. conſ. 606. num.9.* & quod ſint factæ ad partis ſuggeſtionem demonſtratur, quia Princeps Orangiæ inquit: *che tutti loro beni deueno venire in potere della Regia Corte, ſin che comparendono eſſi moſtraſſero la loro innocentia*, & ſic dubitabat án rebellio vera eſſet, an verò per calumniam figuraretur, & tanto magis, quia ſe refert ad informationem,quæ numquàm apparuit, de qua nulla eſt habenda ratio, vt ſupra fundauimus. Et dum in priuilegio dicitur rebellionem notoriam Alexandri conſtare per informationem, quæ licet non adfuerit, vt prædiximus, videamus modo ſi Alexander notorius fuerit rebellis,ita vt contra eum tãquàm notorium rebellem procedi potuerit, ſi

tene-

tenemus opinionem, quod illud dicitur
113 notorium,† quod ex actis reſultat,pro-
ut reſpondit *Soccin.conſ.38.col.7. verſic.
ſeptimo principaliter lib.1. & Soccin. Iun.
conſ.16.nu.18. lib.1. Pariſ.conſ.111. nu.
7. lib.4. Neuizan.conſ.82.nu.32.quos al-
legat Menoch. de arbitr.iudic.lib.2. cent.
2.caſ.166.num.6.* vbi etiam multa quo-
modo inducatur notorium, quam opi-
nionem credendum eſt Principem Orã-
giæ ſequutum fuiſſe,cum aſſerendo Ale-
xandrum notorium rebellem ſubdat hoc
conſtare ex informatione, & ſic ex actis,
res erit expedita, cum ex actis non con-
ſtet,nec notorium quid eſſe præſumatur,
quia iſta qualitas, quod ſit notorium
probari debet, *Iſern. in d. cap.ſancimus,
quo temp. mil.* notorium ergo dici non
114 poteſt, † & proindè dicebat *Abb. in
cap. conſuluit 2.notab.de appellat.* non eſ-
ſe de facili procedendum ſuper aliquo,
tanquàm notorio, quia multa dicuntur
notoria, quæ non ſunt, & licet dicatur
115 aliquid eſſe notorium,† & non indige-
re probatione ipſius facti, tamẽ opus eſt,
quod Iudici conſtet ex actis,notorium
eſſe,cum non proſit ſolum allegare,*Cyn.
in l ea quidem 2.q.vbi etiam Bald.colum.
pen. verſ. quæro an ſit neceſſe C. de accu-
ſat. ſequitur Iaſ.in l.ſi verò §.qui pro rei
qualitate col.2.verſ.ſecundo aduerte ff.qui
ſatiſdar.cogant.vbi poſt Alex.*per eum al-
legata inquit, ita ſe habere* cõmunem
opinionem,immò dixit *Dec.in d.cap.con-
ſuluit in 3. notab.* quod quando diſponi-
116 tur aliquid ſuper notorio † non ſolum
conſtare debet,illud eſſe notorium, ſed
prius factum illud eſſe verum,quia quod
117 non eſſet,verum notorium † eſſe non
poteſt,*cap.quanto de tranſl.prælat.idem
Dec.in d.conſ.606.num.13.verſ.non ob-
ſtat, quod delictum eſſet notorium,ſequi-
tur Roland.à Valle conſ.99.nu.15.lib.1.*
118 Item notorium tripliciter † conſidera-
ri poteſt;facti permanentis,facti tranſeũ-
119 tis, † & præſumptionis:in notorio facti
permanentis † nullus requiritur iuris or-
120 do: † in notorio facti tranſeuntis licet
non debeat iuris ordo ſeruari, tamen
conſtare debet, quia per inficiationem
poteſt effici res dubia,& non dicitur am-
plius notorium: in notorio autem præ-
121 ſumptionis † omnis iuris ordo ſeruan-
dus erit, *Angel.de Peruſ.notat in repet. l.
ſi vacantia nu.156. C.de bon.vac.lib.10.*
licet aliter diuidat, & diſtinguat *Ant.de
Butr.in tract. de not.in 4.art.* Attamen
in ſubſtantia idẽ eſt notorium facti tran-
ſeuntis,nequaquàm,cum ſatis in proceſ-
ſu dubium ſit illud delictum, licet nos
non adeſſe delictum clarè eſſe prætenda-
122 mus, † & quando aduerſus delictum
aliqua excuſatio, ſeù defenſio compete-
re poteſt, non poteſt dici notorium, &
tunc ordo iuris ſeruandus eſt,egregiè di-
xit *Aretin.conſ.163.nu.6. Collegium Flo-
rentinorum inter conſil.Curt.Sen.24. nu.
13.* aſſerens omnium eſſe * communem
opinionem, *Iul.Clar.in pract.crimin.q.9.
nu.3.verſ ſed aduerte, Menoch.de arbitr.
iudic.lib.2. centur.3. caſu 235. num.15.*
& quod Alexandro aduerſus prætenſum
delictum competebat defenſio idẽ Prin-
ceps in eadem conceſſione eam reſerua-
uit,dum dixit: *fin che comparendo perſo-
nalmente moſtraſſe ſua innocentia*: Ergo
delictum non erat notorium, ſi de inno-
centia conſtare poterat: de notorio præ-
ſumptionis non loquor,cum pars aduer-
ſa eo vti non poſſit,dùm in eo iuris ordo
requiratur,quia facta inſtantia per Ale-
xandrum, vt ex aduerſo declararentur
capita rebellionis,non ſolum non fuerũt
declarata capita ad finem defendendi,
ſed dictum, nunquam poſſediſſe caſtrum
ob rebellionem Alexãdri fol.18. à rerg.
123 & quod in rebellionis delicto † etiam
notorio ſentẽtia declaratoria adhuc re-
quiratur *Couarr.in repetit.cap.alma ma-
ter nu 9.de ſentent.excommun. in ſexto*,
qui ſubdit opinionem * communiter re-
ceptam,*allegans Iul.Clar. vbi ſupra nu.
9.verſ.præterea quæro*,& non ſolum præ-
dicta notorij ſententia non apparet, ſed
nec ſententia rebellionis declaratoria,
quàm ferendam reſeruauit etiam Prin-
124 ceps in dicta conceſſione, † quæ ſen-
tentia de iure omninò requirebatur, ad
notata per *Iſern.in ſapius allegato cap.
ſancimus,& in cap.imperialem §. callidis
nu.*

num. 21. Luc. de Pen. in l. cum allegas col. pen. C. de re milit. Capyc. in inueſtit. feud. cap. feuda amittuntur verſ. ſententia priuatiua fol. mihi 45. Gigas in d. tract. crimin. læſæ Maieſtat. lib. 2. q. 25. latiſſimè Grammat. deciſ. 105. nu. 55. & ad hoc accedat, quod voluit Cardin. conſ. 127. incip. hunc punctum, quod ſi vaſallus commiſit culpam, per quam eum iura Regni priuant feudo, quod requiratur, quod iſtud declaretur per ſententiam, de quo plenius per Felyn. in cap. cum ab homine col. 5. num. 10. de iudic. & in cap. Rodulphus nu. 35. de reſcript. Abb. conſ. 3. col. 3. lib. 2. ſub 8. q. verſ. item, vt ipſe, & ſubdit, quod

125 † vbicumque quis incidit in pœnam ipſo facto ante apprehenſionem, ſeù exequutionem, ſententia declaratoria requiritur, & in hoc eſt aduertendum, quod licet in Regno per Capitula Regni bona proditorum, die Mercurij, & nuper apud

126 Tranum, diſponatur, † quod in crimine læſæ Maieſtatis dominium ipſo iure amittatur, tamen hoc intelligitur in proditore manifeſto, & publico, vt per Lucā de Penna in apoſtilla d. cap. nuper apud Tranum. & in l. 2. nu. 2. C. de pet. bon. ſubl. Grammat. in d. deciſ. 105. num. 35. & per addit. Iſern. in d. cap. ſancimus in verb. rebellatum, quod non erit in rebelle non publico, & non notorio, quia eo caſu nō poterit damnari, niſi fuerit citatus, conuictus, aùt confeſſus, & ad ſuas defenſiones admiſſus, & facit, quod habetur in d. l. 1. verſ. deprehenſus de pet. bon. ſublat. lib. 10. vbi * communiter Doctores, qui hæc examināt, & quod ſemper ſit neceſ-

127 ſaria declaratoria ſentētia, † ſiuè quis ratione culpæ veniat priuandus, ſiuè intelligatur ipſo iure priuatus, primo caſu requiritur ſententia ad bene eſſe, ſecūdo caſu ad exequutionem eſſe, not. Bald. in cap. 1. num. 1. de feud. ſine culp. non amitt. ſed quomodo prædicta ſententia procedere poterat, ſi nullum præcedebat delictum, nec culpa, & niſi quis de culpa le-

128 gitimè conuictus † fuerit feudo priuari minimè poteſt, cap. 1. de feud. ſine culp. non amitt. & duo alij tituli, quib. feud. amitt. latiſſimè per Capyc. in ſua inueſtit. in verbo feuda amittuntur, vt ommittam alios Doctores, qui in ſuis tractatibus, hanc materiam priuationis tractant: inde dicebat eleganter Bald. in cap. 1. in princ. de natur. feud. per illum textum, quod nec

129 Papa, † nec Imperator poſſit deueſtire vaſallum ſemel inueſtitum, niſi cauſa legitima, & culpa conuictum, & per ſentētiam, & licet Deus ſubiecerit Papæ, &

130 Imperatori leges, † & tributa, non tamen ei ſubiecit conuentiones, cōtractus, & conſuetudines feudales, quibus obligatur, idem voluit Bald. in auth. omnes peregrini nu. 7. C. comm. de ſucc. Curt. in tract. feud. 2. part. verſ. duodecimo quæro; & eo magis, vt dixi in re, de qua agitur, ſententia requirebatur, cum de voluntate concedentis appareat eam eſſe ferendam, dum quilibet in re ſua eſt modera-

131 tor, † & arbiter, l. in re mandata, C. mandat.

De quinta aſſertione, quæ eſt ſententia inter Loffredum, & Figheroam nulla eſt habenda ratio, tāquam res inter alios

132 acta, † & non ſolum inter alios, ſed inter eos, quorum intererat Alexandrum rebellem iudicari, aliter iura vtriuſque corruebant, quæ non in alio, fundabantur, quàm in rebellione Alexandri, & proinde tanquam res inter alios acta ipſi Alexandro, non nocere, latiſſimè Tiraquell. in tractatu res inter alios acta per totum.

133 Quoad confeſſionem † ipſius Alexandri, quàm primo loco poſuimus nulla debet ratio haberi, quia falſa, erronea per vim, & metum extorta toto titulo ff. & C. quod vi metus cauſ. & proinde reuocata per eundem Alexandrum, quæ nec parti aduerſæ in aliquo prodeſſe poterit, cum teſtetur Alexandrū ipſum fuiſſe rebellē de menſe Auguſti anni 1529. quæ rebellio ſi eſſet vera fuiſſet poſt cōceſſionem eidem Loffredo factam de anno 1528. ergo non eſt verum Alexandrum fuiſſe rebellem tempore conceſſionis, & iſtius rebellionis prætenſæ anni 1529. Quoad validitatem priuilegij Loffredus vti non poteſt, cum conceſſio fuerit facta, ex quo Princeps videbat feudum

dum

dum deuolutum ex Alexandri rebellione, quod non erat verum, ideò ſi conceſſio feudi fiat ſub expreſſione, quod va-
134 cet ex vna cauſa, † & re vera non vacat, vel vacat ex alia cauſa, cōceſſio non tenet, *text. eſt expreſſus in cap. ſuſceptum de reſcript. in ſexto, & cap. ex parte de conceſſ. præbend. eodem lib. 6. & in proprijs terminis Iſern. in cap. moribus nu. 2. vbi prædicta allegat, & multa iura, & ibi Alvarot. & Afflict. & Loffred. ſi de feud. defunct. milit. controu. fuer. Cardin. conſ. 92. Dec. conſ. 129. nu. 40. conſ. 544. num. 29. conſ. 606. nu. 15. & in l. fin. nu. 17. in fine C. de pact. Gomeſ. in Regul. Cancell. de impetr. benef. per obit. fam. Cardin. q. 4. Camer. in cap. imperialem fol. 9. verſ. nam videmus etiam, qui pro hoc allegat alium text. in cap. 1. de cleric. qui inueſt. fec.* vbi
135 vult, † quod ſi donatio eſt facta purè, & non valet, & valuiſſet in diem, feudo apetto non validatur, quia illa validatur tantum in diem, quæ à Principe facta fuiſſet, & quando conceditur, quod præ-
136 ſens eſt, † non venit futurum, *l. ſi à colono, & l. eum ſtipulatus ff. de verb. oblig.* & ideò ſi Rex concedit feudum Titij, quem creditur eſſe mortuum, & viuit, nō confirmatur poſtea ſi moriatur, *Frecc. de ſubfeud. lib. 2. cap. decimo quarto nu. 6.* qui alios multos allegat idem affirmantes, quos nè tædio afficiam ommitto, veritas
137 enim † narratorum conſideranda eſt, ſecundum tempus conceſſionis, & non eſt idem iuris narrata prius fuiſſe vera, vel poſt conceſſionem verificata, dixit *notab. Abb. in cap. quia circa in 1. colum. num. 4. de conſangu. & affinit.* & quamuis replicari poſſit vtrumque conceſſum fuiſſe, non ius præſens dumtaxat, & deuolutum, ſed ius futurum deuoluendum, vt in priuilegio Principis habetur, ibi transferens omne ius: nihilominus eſt aduertendum huiuſmodi conceſſionem iuris
138 futuri, † & deuoluendi fieri non poſſe à Prorege, & ab inferiore ſuperiorem recognoſcente, ſed tantum quando conceſſio fieret à Principe nullum habente ſuperiorem, & à Pontifice, vt in ſpecie dixit *idem Iſern. in d. cap. moribus*, & proinde dicebat *Abb. in cap. 2. nu. 2. de conceſſ. præbend.* quod beneficium viuentis non poteſt conferri per inferiorem à Papa, qui nec hoc conſueuit facere, propter votum captandæ mortis, licet poſſit ipſe ſolus, *in cap. inter cætera num. 5. & in cap. relatum num. 6. de præbend.* quia Papa quàmuis ſolus beneficia vacatura conferre poſsit: de honeſtate tamen facere non debet, *idem Abb. in cap. propoſuit nu. 5. de conceſſ. præbend.* & quod inferiores Principe non recognoſcente ſuperiorem non poſſint concedere feuda deuoluenda, dixit *Reſtaur. Caſtell. in tract. de Imperat. q. 110. verſ. 244. Afflict. decis. 292. num. 4.* & idem *Reſtaur.* dixit, quod ſolus Princeps, & non inferior eo poteſt facere expectatiuam de feudo, vel alio iure à tertio poſſeſſo, hinc dicebat *Philip. Franch. in cap. pen. §. prohibemus de offic. legat.* quod Legatus à latere non poteſt ius ad vacatura beneficia concedere, & ibi etiam *Anchar.* quod ſolus Papa hoc poteſt: ergo cum tempore conceſſionis Caſtrum loci Rotundi non erat deuolutum, nec de rebellione conſtabat, reſpectu eius, quod veniebat deuoluendum ex ſecunda rebellione prætenſa, non cenſetur facta conceſſio, etiam ſi hoc dictum fuiſſet, cum in hoc deficiat poteſtas, & proindè voluntas: Omittendo hic illam quęſtionem tanquàm non neceſſariam, an ius ſuperueniens authori profit ſingulari ſucceſſori, quia iſta quæſtio procederet quando conceſſio fuiſſet facta à Rege, Imperatore, vel Pontifice, & non à Legato, vel Prorege, vt ſupra fundatum eſt; & ſic illud, quod forſan pars ex confeſſione Alexandri pro ſe adduceret, cōtra ipſam facit, & quidem firmiter mihi perſuadeo, quod niſi ea conceſſio ita proceſſiſſet in priuilegio, Alexander non puteo ſummerſus interijſſet, ſed peius, cum conceſ-
139 ſio feudi vacaturi † ſoleat triſtes parere euentus, & proinde fuit prohibita, *l. fin. C. de pact.* quod fatis in Alexandro ſceleſtè interempto verificatum extitit.

Quoad ſeptimam, aſſertio, quàm pars prætendit extracta à libro iudicum re-

bellium, dicitur ſimiliter non obſtare, quia illa Alexandro non nocet, immò prodeſt, & ad hoc adduco formalia verba, videlicèt: *El Caſtillo de loco Rotundo en Tierra de Bare rebelle publico, eſte Caſtillo fuè de Alexandro Carafa concedido à Iuan Gaſparo de Loffredo, y lo poſſee Donato Antonio de Loffredo ſu hijo, es Tierra morada*; & latè deſcribuntur tur omnia particularia dicti Caſtri, & denique dicitur: *que haſta à hora nò hà cõpareſcido.* Quæ nota nullo modo ſententiæ vim habere poteſt, in qua requiritur
140 Iudicis ſubſcriptio, † vt *in auth. vt diuin. ſuffrag. in rubr. & nigr. gloſ. in l. fin. C. de diuerſ. reſcript. Bald. in l. fideicommiſſa §. quouis de legat. 3.* Item debet ſcri-
141 bi annus, & dies, † & debet partibus recitari publicè, & præſentibus Officialibus, *l. 2. & 3. C. de ſentent. ex breu. recit. l. cum ſententiā C. de ſentent. & interloq. omn. iudic.* Item non fuit auditus in hoc Alexãder, quod ſolum ſufficeret pro nullitate, *clement. paſtoralis de ſentent. & re iudic.* Quinimmò poſtquam cõmiſſio Iudicum rebellium fuit per Cæſaream Maieſtatem expedita eadem die poſt generale Indultum anni 1528. vt ex ea, quæ procederent, iuxta formam indulti hodiè per nos expediti, & ex dicto indultu Alexander, quatenus eſſet rebellis fuiſſet ampliſſimè reſtitutus, præfati Iudices contra Alexandrum procedere non poterant, prout nec proceſſerunt, immò fauerunt ipſum, dum petijt reſtitutionem Caſtri prædicti, ad quam non ſolum admiſerunt, ſed eidem Alexandro alimenta dari iuſſerunt, vt ex proceſſu, quia ſi fuiſſet rebellis minimè dediſſent, & ex prædicti notamenti lectura non apparet Alexandrum declaratum rebellem, ſed verba rebellionis reſpiciunt Caſtrum loci Rotundi rebellem publicum, hoc verum fuit, quod Caſtrum prædictum Alexandrum Dominum eiecit, & Venetis adhæſit taliter rebellionem committendo in Alexandrum Dominum vtilem, & Regem, vt latiſſimè per teſtes ad Alexãdri inſtantiam productos, quod etiam euidenti ratione probatur: nam notiſſimum eſt Venetos non pati eſſe Barones in eorum dominio, & ſic Alexander non poterat, ſic eis dare, quia ſimiliter Caſtro priuabatur, ſed vaſalli dicti Caſtri Venetis adhæſerunt cauſa obtinendi libertatem, nè dum reſpectu Baronis, verum etiam reſpectu Regis, & Alexandrũ fuiſſe rebellem negatur, quia hoc literæ
142 non dicunt, nec nos dicere debemus. † *argum. l. de pretio ff. de public.* aliter alias induceretur abſurdum, quia propter delictum ſubditorum, & rebellionem Caſtri, ſuo Caſtro, & feudo priuaretur Baro. Hoc ſcriptum non reperio in omnibus titulis, & libris, quos legerim, tractantes materiam, *quib. mod. vaſall. feud. priu.* pœ-
143 na autem, † qua populus ſuo Domino rebellis plectitur eſt, quod vaſalli efficiuntur ſerui, omnibus eorum bonis priuati, terra patitur aratrum, & in alium locum habitatores transferuntur, dixit *Iſern. in cap. 1. § ſimiliter poteſt in fine de capit. qui cur. vend.* non tamen propterea Baro eius Caſtro priuatur cõtra, *l. ſancimus ff. de pœn.* ibi debet eſſe pœna, vbi adeſt noxa, & propterea ſublatis prædictis, quæ per partem aduerſam prætendi poſſent, fruſtra quæritur procedi ad prolationem ſententiæ contra memoriam defuncti Alexandri, cum prædictus Alexander numquàm rebellis fuiſſet, nec hodie probatur, & quando aliquid probaretur, quod non conceditur, memoria defuncti hac in re delinquen-
144 tis † elapſo quinquennio minimè damnari poteſt, dixit *Gigas in d. tract. lib. 1. q. 23.* hanc etiam dixit eſſe * communem opinionem *Grammat. in d. deciſ. 105. nu. 22. argum. l. 2. C. de apoſt. ſub num. 20. & ſeq. & tot. tit. C. ne de ſtat. defunct.*

Deueniendo ad octauum, & vltimum caput, quod eſt prætẽſæ rebellionis Alexandri per teſtes depoſitæ, quod nouum eſt aliquem rebellem ſuo feudo deueſtire, & illud idem feudum alteri concedere, quæ forma rehaberet proceſſum contra ſpoliatum, vbi ſunt pares Curiæ, qui
145 interuenire habent, † quando aliquis feudo priuatur, *cap. 1. de conceſſ. feud. apud part. term. vbi Iſern. ſub num. 7. verſ. in*

vno

vno caſu, vbi proceſſus? vbi informario? vbi nototietas delicti? vbi ſententia declaratoria? nullus fuit in dicta conceſſione modus, nec ordo ſeruatus, ſed cum Loffredus Caſtri Carouinei Dominus optaret aliud Caſtrum proximum, quod erat Caſtrum loci Rotundi, iſtud deſiderium fuit cauſa prætenſæ rebellionis, (& de delicto nunquam commiſſo Deus ſcit, qui reſpondet pro pauperibus oppreſſis, & derelictis,) & demum dicti teſtes examinati ſunt vaſalli producentis, viles, & ſuſpectiſſimi, producti ad alium finem, contra quos Alexandri defenſio, competeret ſi viueret, cum etiam ſuper primo crimine ſaltim examinari debuiſſet, & ſæpius petitum, & inſtatum fuit, & in hoc maxima deber ratio haberi de teſtibus ad Alexandri inſtantiam productis, delictum excludenribus.

Vlterius conſideretur, omnes iſtos teſtes de rebellione loquentes eſſe nulliter examinaros, quia præceſſerar indultus generalis, per quem omnes fuerunt reſtituti, aliquibus ſolummodo exceptis fol. 136. poſtea fit commiſſio Iudicibus rebellium fol. 769. & propriè fol. 770. vbi ſolum tribuit eis poteſtatem recipiendi teſtes contra exceptuatos, iuxta indultum, vnde contra Alexandrum non exceptuatum teſtes de rebellione, vlterius recipi non potuerant, cui conſiderationi accedant ipſimet Iudices rebellium, in eorum litera directa Cæſareæ Maieſtati, vbi dicunt: *Pues antes de ſer verificada la condition de ſer declarados por rebeles hà venido l'indulto fol.* 549. & ſic de prædictis teſtibus, & probationibus poſt indultum ex aduerſo productis nulla eſt habenda ratio, Et ex abundanti, nè & iſtis machinationibus ſigillatim reſpōſum deſit, ex aduerſo opponuntur.

Primò, in articulo ſecundo vſque ad duodecimum, quod Alexāder ſeruitium
146 non præſtitit, † de perſona in primo bello contra inimicū, *iuxta text. in* §. *ſed nec eſt alia iuſtior, quæ ſit prim. cauſ. benef. amitt.* Reſpondetur, quod hoc ſi verum eſſet, de iure tamen non priuaretur ipſo iure, & conſequenter ſuorum bonorum conceſſio fieri non poterat, ſed requirebatur ſententia, in hoc enim diffe-
147 runt culpa omiſſionis, † & commiſſionis, vt per *Iſern. in cap. ſanè, quo tempor. mil. num. 68. in fine, ibi: Proprium ſerui-*
148 *tium non præſtitit*, † *vtile dominium non perditur ipſo iure, vbi addit. hoc in ſpetie notat, & latè concludit Iacobin. in ſuo tract. in verſ. & promiſerunt, eidem Domino in vltima quæſtione verſ. quinto, ego autem in ſecreto, vbi allegat Iacob. de Beluiſ. Bald. & alios.* Item reſpondetur, quod ſi ſeruitium non præſtitiſſet, excu-
149 ſaretur tamen † ex nimia eius paupertate, vt tradit *Iſern. in cap. imperialem, cap. firmiter num. 34. verſ. ſi verò propter paupertatem, & in cap. 1. § ſed nec eſt alia nu. 35. verſ. ſi verò non poſſet, quæ ſit prima cauſ. benef. amitt. Iacob. in verſ. & promiſerunt q. 24. in nona cauſa*, & quod fuerit paupertimus, patet, quia aliud nō habebar niſi hoc Caſtrū, quod erat redditus ducat. 150. vt ex Iudicum rebellium nota ſuperius allegata, & propter eius eximiam paupertatem cum vxore, & familia aliquando victu indigebat, vt deponunt teſtes in facto adducti.

Demùm reſpōdetur in iure, quod pro
150 ſeruitio † ſufficit ſolutio adhoæ, quæ in Regno ſuccedit loco ſeruitij perſonalis, & ita ſemper fuit obſeruatum, vt teſtatut *idem Iſern. in d. cap. firmiter, verſ. quia in Regno, & verſ. videmus*, & certè Alexander adhoam ſoluir, imò tunc non habens, vnde ſolueret cæpit pecuniam ad intereſſe, quàm poſtea reſtiuere non valens, fuit carceratus, vt deponunt teſtes in facto ſimiliter adducti, ex quibus eriam patet Alexandrum ſeruitia perſonalia præſtitiſſe.

Opponitur ſecundo in articulis duodecimo vſque ad decimumſextum, quod de menſe Aprilis 1528. Alexander audiens Ciuitatem Monopolis rebellionem commiſiſſe, illuc acceſſit, ibiq; in vaſallum Venerorum ſe dari curauit, quo peracto, & Caſtrum loci Rotūdi eum acceſſiſſet acclamauit Marce, Marce, & in hoc quæſo aduertatur inuériſimilitudo ſupra relata, quæ teſtes omnes falſos red-

dir,& etiam ex eorum contrarietate in ſuis dictis, vt in facto eſt reſponſum falſiſſimi demonſtrantur.

De tertia oppoſitione in articulo 16. quod Gabriel Baronus vti Vicerex Venetorum tranſiens per Caſtrum loci Rotundi Alexander eum capere,& carcerare non fecit: hoc enim eſt falſum cum nunquàm prædictus Gabriel fuerit Vicerex Venetorum, vt ex libris hiſtoriarum dicti belli, & dum vaſalli, vnanimiter ſe inimicis dederunt iidem Officiales Venetorum, Alexandrum carceratum detinebant: quomodo Alexander Gabrielem capere poterat, & auxiliū à vaſallis habere? & quāto magis dictus Gabriel ibat inermis tanto magis certum eſt ipſum ad Ciues, & ad hunc Caſtrum acceſſiſſe, tanquàm ad homines ſuos, & ad iuriſdictionem ſuam, prout latè de omnibus prædictis deponunt teſtes,
151 † quarè Alexander excuſandus eſt, ſi non fecit, quod non poterat, vt tradit *Bart.in l.1.§.occiſor ff. ad ſyllan.* Nec
152 teneri vaſallos † vltra poſſe, *cap.1.verſ. ſi autem poterat, vbi Afflict.in 16.notab. de nou.form. fidel.* nec euidenti periculo ſe exponere, *iuxta gloſ.in cap.1. in princ. verſ.ſed & conuenit,quib.mod.feud.amit.* Clarum eſt autem,quod eo tempore miſerrimus Alexander hoſtibus circuitus, ſuiſq; vaſallis deſtitutus ſolus ſine auxilio,ſi quid contra hunc Gabrielem deſignaſſet, manifeſtæ morti, ac dedecori ſe ipſum, & vxorem ſubmiſiſſet.

Quarta oppoſitio in attic.17.vſque ad 20. quod Alexander dicto Gabrieli præſtitit ligium iuramentum eſt pęnitus falſa, & nemo deponit de viſu, niſi vnus Antonius de Marinello, qui erat famulus, & vaſallus Donati Antonij de Loffredo,& omnia in omnibus articulis deponit ad vnguem, prout articulata ſunt, & certè ſi hoc verum eſſet appareret in libro homagiorum inimicis pręſtitorum, qui liber eſt pęnes Regiam Curiam, & dùm in eo Alexander non eſt adſcriptus, quicquid de hoc prætenditur, & teſtes deponerent eſt falſum.

Circa quintam oppoſitionem in art. 21. vſque ad 30. reſpondetur,

Primò, quod Alexander fecit ſuum poſſe, vt vaſalli eum cum vxore aſſociarent in Ciuitate Tarenti locum tutum,& noluerūt,& ipſe propter ſuam extremam neceſſitatem non perfecit,vt bene multi teſtes deponunt, etiam ex quo nec Gabrieli contradicere valuit, vnde excuſatur, vt per *Iſern. in cap.1. §.porrò nu.22. quæ ſit prim.cauſ.benef.amitt.*

Secundò, reſpondetur, quod non ſufficit commorari cum inimicis, ſed com-
153 morari † contra Dominum requiritur, vt per *Iſern.in cap.1.§.porrò nu.19.verſ. quærit autem,gloſ.quæ ſit prim.cauſ.benefic.amitt. & ibi gloſ. Aluarot. Cardin. & Afflict.deciſ.307. in princ. Curt.in 4.par. in verb.dictiq; vaſalli cauſ.5.*

Tertiò,reſpondetur, quod eo tempore Princeps Orangiæ Vicerex,& Capitaneus Generalis ad bonum finem dedit
154 licentiam Baronibus Regni, vt cum inimicis conuerſarent,vt teſtatur *Camer. in d.cap.imperialem fol.36.lit.K,* quæ li-
155 centia abſque dubio excuſat † ex his, quæ latè in hoc caſu in indiuiduo producit pro Duce Grauinæ, *Dec.conſ.604.* & 605.

Vltimo ex aduerſo in attic.30.& ſeq. prætenditur, quod cum Io. Gaſpar de Loffredo poſſeſſionem Caſtri loci Rotundi adeptus fuiſſet: nonnulli Veneti inter quos erat Alexāder eam Terram ingreſſi,expulſis Cuſtodibus,Alexander ipſius poſſeſſionem per menſem detinuit,idque de menſe Auguſti anni 1529. prout dicunt teſtes Loffredi ſuper art.38: 39. & 40. ad hoc reſpondetur.

Primò, quod ſi dicta cauſa eſſet vera, (quod expreſsè negatur,) non tamen conceſſionarius potuiſſet ex ea iuuari, quia tempore conceſſionis non erat, & tanquàm noua non venit in conceſſione, vt latè ſupra fundauimus.

Secundò, teſtes hoc deponentes erant vaſalli Loffredi,quatè ipſis de facili non eſt credendum.

Tertiò,hoc caput,aut eſt omninò falſum,aut fuit machinatio ipſius Loffredi, verum eſt enim, quod Loffredus cæpit

deti-

Digitized by Google

detinere Caſtrum loci Rotundi in fine Decembris 1528.& eo tempore retinuit carceratum eundem Alexandrum vſque ad menſem Octobris anni 1529. quo tẽpore per vim,& metum ab eodem extorſit prætenſas ceſſiones: ſi ergo de menſe Decẽbris 1528. vſque ad menſem Octobris 1529. carceratus extitit, quomodo medio tempore poterat hoc pertractare certè, aùt hoc omninò falſum, aùt idem Loffredus aduenientibus Venetis in Terram loci Rotundi curauit Alexandrum à carceribus educi,& inter Venetos commiſcere, vt ſic perduellionis nota ipſum afficere potuiſſet;ſic enim ipſius teſtis vigeſimus ſuper 33.attic. fol. 125. inquit Alexandrum à Terra Carouinei, (quæ Terra erat Loffredi) ad Terram loci Rotundi carceratum fuiſſe deductum.

Quartò, reſpondetur, quod ſi hoc verum eſſet,quod omninò negatur; nulla tamen ex hoc vmbra rebellionis oriri
156 poſſet:† vt enim aſſaliens Caſtrum dicatur rebellionem committere, duo requiruntur, Primò, quod ibi habitet Dominus, idquè ſecundum aliquos notum ſit vaſallo aſſalienti,licet in hoc aliqua ſit controuerſia. Secundo requiritur, qđ ipſum Caſtrum ſit ipſius Domini,& in hoc adeſt controuerſia,vt notat *Iacob.in d.tract feud. in verſ. dictiq; vaſalli promiſerunt non committere fellonism in decima cauſa priuat.nu. 33. ac Curt. in 4.par.in 10.cauſ.priuat.num.32. & ſunt verba clara Iſern.in allegato cap.1.§.porrò in princ.quæ ſit prim.cauſ.benef.amitt. ibi, aſſaliuit domum, vel vicum Domini, vbi erat Dominus,&c.* vetùm eſt autem, quod eo tempore, nec Cæſarea Maieſtas in hoc Caſtro aderat,nec ipſum caſtrum penes Cæſaream Maieſtatem reperiebatur,ſed illud poſſidebat Loffredus,vt ſupra diximus; quarè nulla perduellionis ſuſpirio in hoc conſiderari poterat, ſed
157 fuiſſet potius vis † quædã ipſi Loffredo per Alexandrum illata, ex quo perduellionis nota non oritur, vt per Doctores ſupra allegatos, quos miror non allegaſſent textum ad hoc egregium *in l.ſi quis ingenuum §.final.ff.de capt.& poſtlim.reuerſ.* vbi inquit Iuriſconſultus,quod in ciuilibus diſſentionibus ſæpè Reſpublica læditur, non tamen in exitium Reipublicæ extenditur, per quem textum id in ſpetie, quod quærimus determinauit *Bart.in conſtitu. qui ſint rebelles in verb.rebellandos nu. 1. 2. & 3. Anchar. conſ.287.nu.1.verſ contrarium de iure, Gigas in tract.de crimine læſæ Maieſtatis verſ.rebellibus act.13.* Quod quidem in caſu noſtro eſt fortius credendum, cum impoſſibile ſit voluiſſe Alexandrum poſt Cæſaream victoriam, quæ præceſſerat ſuum Dominum victorem derelinquere, vt adhæreret hoſtibus victis, & iàm eo tempore fugatis.

Quinto reſpondetur, quod conceſſio Principis Orangię,per Collaterale Conſilium fuit declarata nulla, ex quo condemnauit Loffredum ad reſtituendum dictum Caſtrum Ferdinando Figheroæ, & ſolum remanſerunt Loffredo prætenſa credita, vt ex ſententia, & ſic Loffredus non habebat ius in dicto Caſtro pro prætenſa conceſſione per Principem Orangiæ ſibi facta,nec pro prædictis creditis, cum agere debuiſſet ordinariè, & ſic, licitè Alexander ſi acceſſiſſet ad dictum Caſtrum, (quod negatur) cauſa recupetandi fuiſſet potius, cum omni modo meliori poterat, de quo excuſaretur, vt
158 determinauit † in ſpetie *Bald. in l.data opera num.67.de his,qui accuſ.poſſ. Innocent. in cap. olim cauſam de reſtit ſpol. & latè Calcan.conſ.51.nu.2. & 3.* Talis
159 enim defenſio † omni iure diuino, naturali,canonico,& ciuili permiſſa eſt,*cap. Dominus noſter,& cap.notandum 23. q. 2.l.1.§.cum arietes ff. ſi quatrup. pauper. feciſſ.dic.l.hoc iure ff.de iuſtit.& iure l.ſi alius §.belliſſime ff. quod vi, aut clam.*

Sed quid in hoc vagamus cum ex generali indultu, ſi Alexãder in aliquo crimine incidiſſet, fuit ampliſſimè reſtitutus, vt fol.536.& ſeq. vbi Imperator ob bonum pacis remiſit omnia delicta læſæ Maieſtatis, quamuis grauia etiam, quod de eis particulariter mentio fieri
160 debuiſſet, † necnon reſtituit omnes delinquentes ad omnia bona burgenſatica,

ca , & feudalia in ampliſſima forma, ſub
die 28.Aprilis 1528. cui ampliſſimæ re-
ſtitutioni pars opponit.Quod dubitanti-
bus Iudicibus rebellium , ſi ipſa reſtitu-
tio extenderetur ad bona alienata , illis
Imperator fol.549. reſpondit, talem re-
ſtitutionem non extendi ad bona aliena-
ta , ſed verum eſt dicit pars aduerſa ,
quod Terra loci Rotundi reperiebatur
alienata : ergo in reſtitutione non com-
prehenditur,ad quod faciliter reſponde-
tur,tres alienationes factas fuiſſe. Primã
per Principem Orangiæ ipſi Loffredo de
menſe Nouembris 1528. Secundam ab
Imperatore prædicto Figheroæ de men-
ſe Ianuarij anni 1534. Tertia à D. Pe-
tro de Toledo, qui concedit illud plus
Loffredo pro ducatis mille, reſtitutio
161 verò eſt de menſe † Aprilis 1530. &
ſic nihil diſputandum de ſecunda,& ter-
tia alienatione, quæ ſubſequitur: nàm ſi
reſtitutio ſuum ſortitum fuerat effectum
fruſtra de eadem re vlterius diſponi po-
terat ; & alienatio , quæ reſtitutionem
præcedit ea ſola eſt , quæ facta fuit per
Principem Orangiæ , & in hoc iterum
commemoro, quod conceſſum fuit, nàm
non ſolum Caſtrum,ſed ſolum annui du-
cat.200. adeò quod quicquid ſuperfuiſ-
ſet apud Regiam Curiam remanſerat ;
quarè & in hac cõceſſione iterum diſtin-
guendum eſt,quod aùt quærimus de iſto
redditu annuorum ducatorum 200. aùt
de eo,quod plus dictum Caſtrum valet ,
ſi de eo, quod dictum Caſtrum plus va-
let, quod iam remanſerat pęnes Regiam
Curiam, nullam in hoc video difficulta-
tem,quia per reſtitutionem illicò reſtitu-
tum fuerat , & ſic integrum Caſtrum eſt
reſtituendum , cum prædictæ conceſſio-
nes aduerſus ampliſſimam reſtitutionem
non obſtent,& cum dicti ducat.200. an-
nui fuerint conceſſi ſuper Terra prædi-
162 cta, † & ſuper duobus alijs Caſtris, ſe-
quitur quod talis deductio facienda eſ-
ſet pro rata, *iuxta text.in l.apud eos* §. *&*
*quia C. de deb. ciu. lib.*11. *& in l.1.C.quo*
quis ord.cõu.vbi Luc. & ita fuit determi-
natum per Regem Federicum, quod fie-
ret diuiſio debiti pro rata, teſte *Afflict.*
*in conſtit.ſi quis in poſterum num.*26. *&*
ſeq. verſ. ego vidi Regem Federicum, &
in contingentia ſimilis facti per eoſdem
Iudices rebellium de anno 1534. in cau-
ſa inter Regium Fiſcum , & Donatum
Mariam Franconum , Franciſcum Anto-
nium,& Reuerendiſſimum Fr.Oriam Cõ-
mendatorem, fuit determinatum , quod
vltra quantitatem gratiæ factæ omnia
bona reſtituerentur , & quantitatis con-
ceſſæ fieret contributio ſuper omnibus
bonis , ſuper quibus conſtituta fuit, ſed
nec pro rata dictum Caſtrum tangente
poteſt,nec debet deduci: nam quis hanc
conceſſionem opponit Loffredus , non
quia ei obſtet exceptio rei iudicatæ per
ſententiam Figheroæ, qua fuit dictum
conceſſionem Loffredi non obſtare, Ca-
ſtrum fuit datum Figheroæ , & Loffredo
remanſit ſola quantitas , nec Figheroa
ſua conceſſione ſe iuuare poteſt contra
Alexandrum, quia fuit poſt eius ampliſ-
ſimam reſtitutionem,quatenus in aliquo
crimine incidiſſet, tanto magis dum in
conceſſione Loffredi adeſt clauſula ſal-
uis iuribus cuiuſcumque,& etiam decla-
rat,dictum Caſtrum eſſe in dominio Re-
giæ Curiæ , & ſic nulla conceſſio ex ad-
uerſo contra Alexandrum opponi po-
teſt , & per conſequens eſt iudicandum
in fauorem dicti pauperrimi Michaelis
de Mauro prædicti Alexandri Carafæ
nepotis, & hæredis ex filia,beneq; fuiſſe
à ſententia reclamatum , & Dominum
Scipionem de Loffredo nũc prędicti Ca-
ſtri loci Rotundi detemptorem condem-
nari dicit ad relaxandum illud cum fru-
ctibus .

Camillus de Laratha .

SVMMARIVM.

1 *Præfationes, & declarationes , cauſam fi-*
nalem demonſtrant.
2 *Cauſa finalis,ex pluribus oſtenditur.*
3 *Contractus,ex qualitate contrahentium*
declaratur .
4 *Cauſa finalis eſt , ex qua oritur contra-*
ctus .
5 *Finalis cauſa attenditur in contractibus.*

6 Cau-

6 *Cauſa, & mens contrahentium ſemper attenditur.*

7 *Interpretatio, quam veriſimiliter interrogati contrahentes feciſſent, eſt attendenda.*

8 *Cauſa contractus reducta ad non cauſam reſoluit contractum.*

9 *Obligatio, quæ adempta cauſa finali, & motiua non poſſet adimpleri euaneſcit.*

10 *Solutio correſpectiua ad ædificia ſtatuta, ſtat vt indiuidua, & tanquam vna iudicatur.*

11 *Qualitates conſideratæ à contrahentibus ſi deficiant, & in contractu promiſſa deficiunt.*

12 *Ceſſante cauſa finali ceſſare debet promiſſio.*

13 *Emphyteotici contractus, qui ſint.*

14 *Remiſſio mercedis habet locum in locatione, & nu. 20.*

15 *Emphyteotæ ſit remiſſio quando ad deſtinatum vſum dari non poteſt vſus, & num. 21.*

16 *Vſus rei quando haberi non poteſt, dicitur res perempta.*

17 *Emphyteutica res ad menſuram conceſſa pro parte, quæ perit habet remiſſionem.*

18 *L. Lutio de euict. reſoluitur.*

19 *Periculum rei emphyteoticæ, & locatæ, quàm ob cauſam ad Dominum directum ſpectet.*

22 *Remedium l. 2. C. de reſcind. vendit. habet locum etiam in contractu emphyteutico.*

23 *L. 2. C. de reſcind. vendit. habet locum in omnibus bonæ fide i contractibus.*

24 *Locatio, contractus bonæ fidei eſt.*

25 *Læſio demonſtratur ex quantitate redditťuum.*

26 *Extimatio rei ſecundum redditus ſit.*

27 *Læſio oſtenditur quando vltra mercedem conſuetam ſoluitur.*

28 *Ex nimia, & exorbitanti ſolutione intolerabile damnum habetur.*

29 *Enormiter læſis, & deceptis ſuccurrendum eſt.*

30 *Promiſſori debet dari tempus habile ad aliquid faciendum ſecundum ſuam qualitatem.*

31 *Fieri poſſe dicitur, quod commodè fieri poteſt.*

32 *Diſpoſitio ſecundum qualitatem perſonarum præſumitur.*

33 *Mora vbi non eſt, fruſtra de ea diſputatur.*

34 *Petere nequit, qui contrarium poſtulaturus eſt.*

35 *Lucrum magnum quando adeſt, augmentum peti poteſt.*

36 *Renuntiationes ſunt odioſæ, & ſtricti iuris, & de ſtylu Notariorum.*

37 *Contractibus principalibus extinctis, omnia acceſſoria, & dependentia pereunt.*

38 *Acceſſoria ſine principalibus non ſubſiſtunt.*

39 *Deciſiones plures ſimiles contractus decidentes.*

Pro Cenſuarijs magnifici Iulij Angriſani, contra ipſum Iulium.

ARGVMENTVM.

De Regio banno impediente fabricas, & ſi eo ſtante Cenſuarij territoriorum ad opus fabricandi teneantur ſoluere cenſus cõuentos, ac de alijs ad rem.

CONSILIVM VI.

NOn ſolum ex facti ſerie contractus Cenſuariorum magnifici Iulij Angriſani reſcindi debet, ſed etiam ex reſultantibus in iure, & proindè animaduerto, cenſuarios ipſos territoria extra ianuam S. Ianuarij huius Ciuitatis conduxiſſe principaliter pro fabricando, & hanc finalem huius contractus fuiſſe cauſam, ſine qua alias non contraxiſſent: Aſſumptum hoc tripliciter comprobatur.

Primò, ex lectura contractus dum ibi dicitur, quod quilibet cenſuarius teneatur conſtruere domum, & erogare in fabricam

bricam ducatos centum, hæ vtique præ-
1 ſtationes, & declarationes, † in contractibus finalem cauſam oſtendunt *Dec. conſ. 600. nu. 2.* verba narratiua, etiam eam
2 demonſtrant *Pariſ. conſ. 23. lib. 1.* ſicuti prohemium, † & *Bart. in l. fin. ff. de hæred. inſtit. cum vulg.*

Secundò, ex geſtis poſt contractum dum cenſuarij erogauerunt in fabricam ducatos 5140.

Tertiò, ex qualitate contrahentium, quia ferè omnes ſunt fabricatores, & ob id nimis eſt inuerisimile attenta eorum qualitate territoria ad alium vſum, quã fabricæ conducere voluiſſe, poſtquàm vix ex eis ad rationem ducator. 8. pro quolibet modio percipiebatur, & pro cenſu ad rationem ducat. 200. ſoluiſſent: Ideoq; verè ipſos pro fabricando accepiſſe aſſerendum eſt: quinimmò quando in dubio eſſemus, (prout in clariſſimis verſamur,) & cauſa contractuum ignoraretur, tunc ex qualitate contrahẽtium
3 declararetur, † ita *Bart. in l. eum in plures verſ. aut de hoc dubitatur ff. loc at.* & hãc finalem cauſam non negat aduerſarius, ſed eam declarat in artic. 2. 4. & 5. fol. 232. & legitur in inſtrumentis fol. 7. 8. 112. 119. & 123. & quod fortius ipſe Iulius conſueuit cum licentia fabricandi per eum obtentam, & productam fol. 32. fabricati facere, ac declarauit fol. 38. ergo de tali finali cauſa non dubitandum,
4 etiam quia aliter † non contraxiſſent, *ex reg. leg. tutor §. curator ff. de min. 25. annis*, & in contractibus cauſæ finales ſunt
5 attendendæ, † non verba, *Soccin. conſil. 251. lib. 2. col. 7. Pariſ. conſ. 72. nu. 52. volum. 4.* Cauſa enim verborum, & mens
6 contrahentium ſunt inſpicienda, † *vt in l. ſi in venditione, & ibi gloſ. pen. ff. de contrah. empt. & per gloſ. in l. Blanditus C. de*
7 *fideiuſſ.* & in contractibus † illa interpretatio ſumenda eſt, quam contrahentes interrogati feciſſent, *vt ex vulgat. gloſ. & ibi Bald. in l. tale pactum §. fin. ff. de pact.* Cumque per bannum vltimum emanatum cenſuarij omninò fabricare non valeant, propterea cauſa cõtractus ad non cauſam reducitur, vnde oritur ipſius cõ-
8 tractus reſolutio, † & fit locus conditioni, *l. 1. ff. de condit. ſine cauſ. Iſern. in rubr. quæ ſint regal. feud nu. 5. & notatur in l. eum te, vbi Salycet. & alij C. de pact. inter empt. & vendit. Aymon. conſ. 299. nu. 1.* hinc *Bald. dicebat in l. nec apud C. de hæred. inſtit.* contractum ex defectu cauſæ finalis vitiari, *Dec. conſ. 351. num. 5.* Dùm igitur cenſuarij ſe obligauerunt ad cenſum propter promiſſam fabricandi licentiam, & ſpem ædificiorum, quod ex ſuperioribus patet, non poſſe veridicè
9 tergiuerſari, † cum hæc obligatio deueniſſet ad caſum, à quo incipere non poſſet attenta intentione, ac cauſa motiua, & finali, vtique ipſa obligatio euaneſcit, extinguitur, & actio non datur, *ex regula l. pluribus §. & ſi placet, & ibi Bart. ff. de verbor. obligat. & in l. quia in eum ff. ad l. aquil. & bene per Bald. in l. ad comparandas C. mandat.* quod eo magis procedit eum impedimentum, ac caſus ſuperuenerit ex poſt facto, *iuxta gloſ. in l. habitatores §. final. ff. locat.* Quarè rogo Dominos Iudicantes, vt conſiderent, qđ
10 hæc promiſſio, † & ſolutio cenſus eſt correſpectiua, ac habet oculum ad ædificia futura, & licet ſic videatur inter ſe diſtincta, ac ſeparata, tamen in intellectu, quia alias non contraxiſſent ipſi cenſuarij, nec tunc cenſum veriſimiliter promiſiſſent, ſtant vt indiuidua, & tanquàm vnum iudicantur, ex traditis *per Bart. ex l. græcè §. 1. de fideiuſſ. & in l. eadem dicemus §. cato ff. de verbor. obligat.* ad quod faciunt ea, quæ dicuntur de pacto de retrouendendo, vt tàm ipſa pacta, quàm venditio corruant, tanquã indiuidua attenta voluntate venditoris, qui alias non vendidiſſet, *iuxta text. in l. fin. C. de pact. inter empt. & vendit.* Cum igitur promiſſio cẽſus, ſit correſpectiua ad facultatem fabricãdi, cum licentia per ipſum Iulium obtenta, cum qua ipſis cenſuarijs cenſuauit, quæ facultas, & licentia fabricandi ex vi vltimi banni ſublata remanet, propterea dum qualitates iſtæ à contrahentibus conſideratæ, & promiſſę, nunc deficiunt, ac etiam promiſſio incidendi lapides ſimiliter deficiat, vt ex mandato

fol.

11 fol.326.deficit, † & promiſſio, *Dominus Min ad.conſ.*15.*nu.*7.*per text.in l.*1.*& *2. *C. de condit. ob cauſ. notabiliter Roman. conſ.*417. *Ancharan.conſ.*402. *& Tiraquell. tradit regulam notabilem in tract. ceſſante cauſa* 21.*limit.nu.*4.quod etiam promiſſio, vel donatio ex aliqua parte contrahentium in earum mente conſiderata licet verbis non expreſſa, tunc ea
12 ceſſante, ceſſat, † & ipſa promiſſio, vt habetur *in l.etiam ſi partis ff. de legat.*1.*l. ſi legatarius C.de legib. l.qui tutelam in princ.ff.de teſtam.tut. & Bart. in l.cum quid ff.ſi cert.pet.* ſed facilius in caſu noſtro eum cauſæ finales,ſcilicet ipſa fabrica,& facultas fabricādi,& incidēdi lapides,ſunt valdè expreſsè,vt ſupra fundauimus: ideò cum qualitates ipſæ ceſſent, vt ſupra; promiſſio cenſus ceſſare debet, & ex capite inobſeruantiarum prædictarum, pars territoria recipere renetur ſolutis ipſis cenſuarijs meliorationibus omnibus ducat.5140.erogatis,vt ex appretio.

Secundo principaliter conſidero contractus iſtos propriè emphyteoticos denominari, ſiquidem verè emphyteutici
13 contractus dicunrur † quando ſub paruo canone pro ſimplici tantum directi dominij recognitionem res conceditur, & ſi penſio non ſit modica, ſed magna, fructus rei correſpōdens tunc impropriè eſt emphyteuſis, & in omnibus locationibus aſſimilatur,& runc proculdubio fit
14 remiſſio mercedis, † prout fit cæteris conductoribus,firmat *Alex. conſ.*112.*nu.* 5.*& ſeq.vol.*1. *Natta conſ.*49. *Cagnol.in l.*2.*nu.*202.*C.de reſcind.vend. Iul. Clar. lib.*4.*ſententiarum*§.*emphyteuſis q.*1.*verſic. & aduerte*, qui dixit, quod in hoc omnes conſentiunt, & præ cæteris rogo legatur, *Catell. Cott. in memor.in verbo emphyteotæ regulariter*,qui multos cōgerit, & hanc * communem opinionem eſſe demonſtrat, cum in caſu noſtro penſio nè dum fructibus correſpondeat, ſed ſuperexcedit, meritò quemadmodum conductores, quando vſus rei ipſis caſu fortuito impeditur, remiſſionem, & excomputum petere poſſunt: ita etiam in iſtis cenſuarijs dicendum eſt, qui ob bāna re conducta, ad deſtinatum vſum fabricæ,vti prohibentur; ſunt ad hoc iura ſatis aperta, & vulgata *text. in l.ex conducto l.ſi fundus l.ſi quis domum,& l.habitatores ff. locat.* Ex qua concluſione tollitur motiuum, quod tunc tantum emphyteotæ fit remiſſio, vbi res caſmate periret, quoniam militat in propria emphyteuſi,non autem in iſtis contractibus,qui locationibus accedunt: immò in propria emphyteotica re fit remiſſio ca-
15 nonis, † quando ad deſtinatum vſum vti ea non poteſt; cum pro fabricando tantum territorium ipſum conceſſum fuerit, vt ſupra, & per vltimum bannum penitus, & in totum fabricari prohibetur territorium ipſum,in totum peremptum cenſetur: nam res dicirur perempta
16 † cum eius vſus haberi non poteſt,*l.ſi is qui rem* §.*eam qui ff.de furt.* & ſic ſtante prædicta fabricandi prohibitione territorium in torum peremptum cenſetur, propter quod ſolutio canonis,nullatenus debetur, *vulgat.l.*1.*C.de iure emphyteut.* & quando emphyteuſis conceditur ad ratam pretij pro qualibet perrica pro ra-
17 ta perempta † fit remiſſio canonis, vt tenet *Iul.Clar.in d* §.*emphyteuſis q.*8.*verſ. cum etiam*,nec obſtat *l.Lutio ff. de euict.*
18 † cum eius diſpoſitio habeat locum in emptione, & venditione tantum, vbi transfertur dominium in emptores, ſed
19 in emphyteuſi, † & locationibus non transfertur dominium, quia ſemper remanet penes directum Dominum, ideò periculum rei emphyteoticæ, & locatæ ſpectat ad ipſum directum Dominum, *d.l.*1.*de iure emphyteut.*& res ei perit, cuius eſt *l.pignus de pignor. act.* ſed in contractu emphyteutico, & locationis, res directo Domino remanet etiam poſt cōtractum perfectum, ſecundum *Bart.in d.l.*1.*C.de iure emphyteut. poſt num.*3. ſed facilius in contractibus prædictis, cum non propriè ſint emphyteotici, ſed impropriè, & in omnibus locationibus aſſimilantur, vt ſupra, & remiſſio mercedis
20 comperit cum re conducta † conductores ipſi liberè vti frui non valeant facto

ſupe-

ſuperioris, vel alio caſu fortuito, vt firmat *Firmian. in tract. gabell. in 2. par. q. 12.* & ſi vſus rei pro parte impediatur, pro parte ſit remiſsio, *Bart. in l. ſi vno §. item cum quidam l. ſi quis fundum §. Imperator ff. locat. Paul. de Caſtr. in d. §. item cum quidam nu. 3. Cott. in memor. in verbo conductor in verſ. quarto adde, & in*
21 *verbo emphyteota regulariter*, † excomputum debetur, tàm ſi impedimentum ſit diuinum, quàm ſi ſit humanum, ſecundum *Bart. & alios in prædicta allegata l. ex conducto § ſi vis maior num. 1. ff. locat.*

Tertio cōſidero, quod facilius remiſſio canonis fieri debet, quando quidem in contractibus adeſt læſio; & quàmuis aliqui Doctores exitauerint, ſi in contractu
22 emphyteutico cadat læſio † ſtante, quod in ſimilibus per Sacrum Conſilium fuit deciſum, vt in proceſſu ideò pertranſeo, & cum potius de locationibus tractetur, vt ſupra fundatum eſt, proindè in talibus contractibus, remedium *l. 2. C. de reſcind.*
23 *vendit.* † locum habere affirmare debemus, quæ in omnibus bonæ fidei contra-
24 ctibus procedit, † qualis eſt locationis contractus, *l. 3. C. commun. vtriuſq. iudic. gloſ. in l. ſi olei in verb. obtuli C. locat. eleganter Bart. & Bald. in d. l. item ſi pretio §. quemadmodum ff. eodem, latiſſimè Fabian. de Monte in eius tract. de empt. & vendit. 8. q. principali nu. 9.*

25 Læſio enormiſſima † primo demōſtratur ex quantitate redditumm iſtius territorij, *iuxta text. in l. ſi quos C. de reſcind. vendit.* nec nouum eſt rem ſecundum
26 redditum extimari, † *l. 3. §. diui fratres ff. de iure fiſci, & l. ſi fundum per fideicommiſſum, ibi excuſſo pretio, ſecundum redditum de lega.* 1. vt ex relatione Tabularij demonſtratur, quod erogauerunt in fabricam ducat. 5140. quorum intereſſe ad rationem ducat. 8. per centum eſt ducat. 411.1.0. qui coaceruati cum ducat. 234. 1. 16. cenſuum, faciunt ſummam ducat. 645.2.16. & de fructibus, & penſione domorum percipiuntur tantum ducat. 264.3.10. vt ex dicta relatione fol. 73. & ſequ. adeò quod non ſolum adeſt læſio vltra dimidiam iuſti pretij, & redditus, ſed longè maior, abſque tot laboribus, & ſudoribus in fabricando erogatis.

27 Læſio ſecundo apparet, † quia ſoluūt ſatis longè maiorem ſummam conſuetæ mercedis, *Roman. conſ. 245. Ari. Pin. in l. 2. in 1. par. cap. 3. num. 17. C. de reſcind. vendit.* & ſolita merces vix erat ad rationem ducat. 8. pro quolibet modio, poſtquàm tota maſſaria, iardenum, & domus dictus Iulius in anno 1575. per triēnium affictauit annuos ducat. 40. cenſuauit annuos ducat. 234.1.16. vt fol. 73. & ſteriliorem partem, propter quod conductores non ſolum læduntur vltra dimidiam ſolitæ penſionis, ſed vltra vicies to-
28 tidem, † & ſic intolerabile cenſetur dānum, *Bart. in l. licet C. locat. & in d. l. item ſi prætor §. quemadmodum ff. eodem, Aret. conſ. 5. col. 2. Alex. conſ. 107. lib. 6. num. 1. Canoniſtæ in cap. propter ſterilitatem extra locat. Gabr. commun. opinion. tom. 3. in tit. de iure emphyteut. col. 2.* Iſtis itaque
29 cenſuarijs taliter læſis, † & deceptis æquum eſt ſuccurri, maximè pro æqualitate ſeruanda, *iuxta l. final. C. de fruct. & lit. expenſ.* & ſic prædicti contractus ſunt reſcindendi, vt in ſimilibus per alias ſententias Sacri Conſilij fuit deciſum fol. 115. & 355.

Vna ex aduerſo poteſt fieri obiectio, videlicèt, quod ipſe Iulius conceſſit, & locauit territorium prædictum in anno 1579. cum licentia fabricandi, quod à dicto anno 79. vſque ad annum 83. vltimi anni erant elapſi ferè quatuor anni, infra quos totum territorium fabricare potuiſſent.

Hæc enim obiectio ex facto, & relatione Tabularij fol. 73. tollitur, qa quilibet cenſuarius tenebatur infra annum conſtruere domum vnam, & erogare in fabricam ducatos centum, vt ex conceſſionibus, & dum in duodecim partitis cenſuatis fabricare tenebantur duodecim domos, & erogare ducat. 1200. & fecerunt ſatis maiorem numerum domorum, & erogarunt ducat. 5140. & elapſo anno non fuit alius terminus præfixus,

quo

quo fit, vt circumſcripto termino ceſſet omnis mora, licet ad finem fabricandi conduxerint, & fabricare promiſerint, non propterea aſſiduè,& ſine aliqua intermiſſione fabricare cogebantur,*ex regul. text. in l.quod dicimus ff. de ſolution.*
30 promiſſori † enim debet dari. tempus habile,attenta illius qualitate ad aliquid faciendum, *iuxta text. in l.ſi fundum iuſſit. de inutil. ſtipul.* Ideò enim tàm magnum ſoluebant cenſum, vt cum eorum commoditate paulatim, & quando eis placuiſſet,ędificia conſtruere potuiſſent,
31 ex quo illud dicitur fieri, † quod commodè poteſt, *vt not. Iſern.in cap.ſi inter Dominum §.ſi à morte verſ.& nota,quia dicit de alien. feud. patern. per text. in l. nepos proculo ff. de verbor. ſignific.* Immò ex qualitate perſonarum id magis liquet
32 diſpoſitio, † namque regulariter procedit ſecundum qualitatem perſonarum, *ex regul.text. in l.plenum §.equitij ff.de vſu, & habit.* dicatur quæſo quomodo infra annum, vel ante vltimum bannum cenſuarij pauperes artiſtę erogare poterant tot miliaria ducatorum, vt totum fabricarent territorium,in tanto modico tempore,non ſolum eis erat difficilè, ſed impoſſibile,attenta eorum qualitate, ob quod cum non fuiſſet terminus pręfixus, & fabricauerunt ſatis vltra promiſſa fru-
33 ſtra de mora diſputatur, † quia re vera non adeſt,ad quod optimè eſt *text. in l. ſancimus §.item qui in inſulam ff.de verbor. obligat.*

Et quatenus ſuper excõputo pronunciandum eſſet,non poteſt ex aduerſo opponi, quod ſicut lucrum ex cenſuatione proueniens fuiſſet conductorum, ita & dãnum emergens nunc petere nequeant,
34 † cuius contrarium non fuiſſent poſtulaturi,*ad text.in l.penul.C.de ſolution.* Profectò in caſu de quo agitur, cum fructus vix ad penſionem ſufficientes percipiantur, & amittantur ducat. 5140. expenſi in fabricando, cumq; vſus tei per bannũ impediatur,claram iuris habemus diſpoſitionem, à qua nullo pacto recedere poſſumus, conductoribus excomputum fieri debere,vt latè ſupra fundatum eſt,
35 & quando † lucrum magnum adeſſet, prout verè magnum ſuperuenit dãnum, fortè pars augmentum tunc poſcere poſſet, *iuxta gloſ. in l.ſi merces §. vis maior in verb.cui, ff locat.de quo per Iſern. in cap.1. §.ſi quis de manſo nu.18. de contr. inueſt.* vnde prætextu lucri non exiſtentis,emendatio damni emergentis non eſt aliquo modo deneganda, & reducendum eſt territorium cenſuatum,ad granum vnum pro palmo, vt hodie cenſuãtur alia territoria contigua, vt fol. 356. vel reſcindi cõtractus omnes ſolutis meliorationibus,ſtante ſupradicta enormiſſima lęſione,inobſeruantia ipſorum contractuum, & falſi cum reuerẽtia aſſertione,ex parte dicti Iulij, dum dixit, quod cenſuarij inciderent lapides in reliquo eius maſſariæ, & poſteà mons ipſe erat, & eſt magnificorum de Fonſeca,ad quorum inſtantiam vigore decreti Domini Conſiliarij Vincentij de Franchis cenſuarijs ipſis fuit mandatum, vt lapides non inciderent fol.326.In tantum,quod adeſt falſa aſſertio, & inobſeruantia lapides incidendi. Ruſus alia inobſeruantia, quod cenſuauit cum licentia fabricandi, quam ipſemet Iulius præſentauit fol.32.& fatetur fol.38.& ſic noua prohibitio fabricandi non debet afficere ipſos cenſuarios, ſed ipſum Iulium, qui cum licentia cenſuauit, de qua omni iure tenetur, & ſic omninò reſoluendi,& reſcindendi ſunt contractus ipſi.

Et huic tàm indubitatæ, ac rationi conſonæ concluſioni, generalis renunciatio exceptionum,ex pluribus non ob-
36 ſtat, † quia renunciationes ſunt odioſæ, & ſtricti iuris, & potius de ſtylu Notariorum,vt tradit *Dec.conſ.352.*& proindè veniunt ſtrictiſſime interpretrandæ, maximè vbi ab idiotis perſonis factæ reperiuntur,quales ſunt ipſi cenſuarij,quapropter ſi verum,prout veriſſimum puto contractus omnes eſſe reſolutos,& reſciſſos, ex defectu cauſæ finalis, læſionis enormiſſimæ,& inobſeruantię promiſſionum ex parte dicti Iulij deficientium,vt ſupra; & extinctis principalibus contra-
37 ctibus omnia acceſſoria, † & dependentia

tia pereunt, *Bald. in cap. 1. de vaſal. de-*
38 *crepit. ætat.* renunciationes † tanquam acceſſoriæ, ſine principalibus non ſubſiſtunt, *ex regul. text. l. qui per manus ff. de iure codic.* meritò talium renunciationum non curandum, & ideò conſimilibus, & fortioribus, non obſtantibus renunciationibus Sacrum Cōſilium plures reſciſ-
39 ſit contractus, † vt ex ſententijs dictis fol. 315. & 355. & ſic in fauorem ipſorum cenſuariorum iudicandum puto ex prædictis *referente Domino Carolo Finitio Regio Conſiliario, iunctis aulis, aliqui fuerunt condemnati ſoluere medietatem cenſuum, aliqui integrum, & cum aliquibus ſuperſeſſum. Ioanne Dominico Cioffo Actorum Magiſtro.*

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Priuilegij ſumma, & conceſſio illius vigore.*

2 *Vltima derogant primis.*

3 *Solutio annua per Religionem Benedictinam, Summo Pontifici pro conſeruatione priuilegiorum.*

4 *Papa recipiendo annuam ſolutionem videtur omnia priuilegia confirmare.*

5 *Priuilegia per receptionem pecuniæ tranſeunt in contractum.*

6 *Contractus, ex conuentione legem accipiunt.*

7 *Priuilegiorum obſeruantia in contractum tranſacta, in præiudiciū eius, cui ius eſt quæſitum, non reuocatur.*

8 *Papa, & Princeps, eorumq; ſucceſſores per contractum obligantur, & nu. 10.*

9 *Deus ex promiſſione obligatur.*

11 *Papa, ſiuè Princeps animal eſt rationale, & mortale, & legis naturæ, & diuinæ ratione non eſt ſolutus, & nu. 23.*

12 *Papa, & Princeps licet ſint Domini legum, tamen non ſunt morum.*

13 *Princeps contractui ſuo, nec de plenitudine poteſtatis contrauenire poteſt.*

14 *Princeps quod contraueniat ſuo contractui inſolitum eſt.*

15 *Papa ligatur promiſſione, iuramento, & voto.*

16 *Fide recta nihil in Principe refulget ſplendidius.*

17 *Eccleſia adeò cultrix eſt iuſtitiæ, quod iniuſtitiam, nec in ſe, nec in alios patitur.*

18 *Variatio in Eccleſia deteſtatur.*

19 *Iuſtitia nulla maior, quam quæ ex contractu, & pacto oritur.*

20 *Lex noua ſi tollat legem veterem, non tamen tollit pactū vetus, & quæ ſit ratio.*

21 *Ius tertio quæſitum etiam in ſpe non tollitur.*

22 *Principi ſi ſunt ſubmiſſæ leges à Deo, non tamen pacta, & contractus.*

24 *Principis actus ſub lege diuina, & naturali ſunt.*

25 *Papa contractum etiam libertatis cum ſubdito ſine iuſta cauſa non reuocat.*

26 *Noſtrum quod eſt, ſine noſtra voluntate auferri non poteſt.*

27 *Papa, vel Princeps, ſi eorum contractus ad libitum reuocarent, carerent hominum commertio contrahendo.*

28 *Papam, vel Principem hominum carere commertio, ſatis eſſet abſurdum.*

29 *Pœna inter maiores eſſet, ſi quis hominum careret commertio.*

30 *Cōceſſio facta capta informatione, & cum decreto præſumuntur omnia ſolemniter proceſſiſſe.*

31 *Læſio non præſumitur, immò excluditur quando in alienatione adeſt decretum.*

32 *Legitimè factum retractari non debet.*

33 *Papa per generales prouiſiones iuri alterius non derogat.*

34 *Generales prohibitiones, particularibus priuilegijs non præiudicant, & nu. 36.*

35 *Species generi derogat, & non è contra.*

37 *Immunitas ſpetialiter conceſſa non tollitur per generalem impoſitionem onerum.*

38 *Cancellatio omnium priuilegiorum non operatur contra priuilegium alicui ſpetialiter conceſſum.*

39 *Legis nouæ diſpoſitio caſus priuilegiatos non includit.*

40 *Statutum generale non intelligitur loqui in caſibus ſpetialibus, & nu. 42.*

41 *Diſpoſitio generalis occidendi adulterum non comprehendit patronum adulte-*

rum

rum in libertum ſuum.

43 *Clauſulæ ampliſſimæ quibuſcumque priuilegijs non obſtantibus non operantur, niſi tenor derogandi ponatur.*

44 *Teſtamenti reuocatio in ſpetie eſt facienda, & nu. ſeq.*

46 *Ananiæ opinio reijcitur, & confirmatur contraria eius opinio, & communior.*

47 *Spetialis mentio priuilegiorum requiritur in derogatione, alias generalis non operatur.*

48 *Clauſula non obſtante, vel derogatoria, vel ad futura, quid operetur, & nu. 49. 50. & 55.*

51 *Clauſula motus proprij, quid importet.*

52 *Argumentum valet de contractibus ad vltimas voluntates.*

53 *Verba derogatoria impediunt voluntatem ſequentis actus, vltimæ voluntatis, & contractus.*

54 *Derogatoria clauſula præcedens habet vim proteſtationis, & declarat in futurum concedenda.*

56 *Deciſiones in exemplum non obſtant, quia ex modica mutatione facti totum ius mutatur.*

57 *Dictio excedentia eſt modificatiua.*

58 *Dictio ſiuè verbum, quæcumque, eſt vniuerſale.*

59 *Vniuerſalium verborum vis eſt, vt omnia, quæ dici, & excogitari poſſunt includat.*

60 *Totum qui dicit nihil excludit.*

61 *Vniuerſalia verba, trahuntur etiam ad caſum improprium.*

62 *Dictio, ſiuè verbum, etiam, de ſui natura adiungit caſui magis dubitabili, & implicat minus dubitabile.*

63 *Exceſſus præſuppoſitus in maleficijs, comprehendit omne maleficium.*

64 *Vniuerſalitas quando non verificatur in ſolo principali, extenditur ad acceſſoria & appendices.*

65 *Acceſſoria naturam principalium ſequuntur.*

66 *Acceſſorium non regulat principale, ſed è contra.*

67 *Stipulatio pœnalis etiam acceſſoria non veſtit pactum nudum ſuper ſorte, & principali.*

68 *Ordo S. Benedicti priuilegium habet, & decretum alienandi, & in emphyteuſim concedendi quacumque eorum bona.*

69 *Libertas extimationem non recipit.*

70 *Læſio attenditur à tempore contractus.*

Pro veritate iurium Monaſterij S. Seuerini, cum Marchione de lo Zirò.

ARGVMENTVM.

De priuilegio Apoſtolico conceſſo Ordini S. Benedicti, ſiuè ſanctæ Iuſtinæ, alienandi bona cum decreto duorum fratrum, an tale priuilegium reuocari poſſit, ſtante receptione pecuniæ, & an contractus bonorum taliter alienatorum ſit nullus, & bona auocari poſſint.

CONSILIVM VII.

1 Benedictinus, ſiuè ſanctæ Iuſtinæ ordo † ab Eugenio IV. ſummo Pontifice, particulare habet priuilegium, & poreſtatem alienandi bona minus vtilia, vſque ad ſummam florenorum ducentorum, & ab Innocentio VIII. nè dum confirmatum, ſed & ampliatum, ad quæcumque alia bona, etiam dictum valorem excedentia, alienationesq; ipſas fieri per duos Monachos tantū electos ad bona vendenda, & decreta interponēda. Dubitatur an ſtātibus poſterioribus Pōtificalibus ꝓhibitionibus, bona Eccleſiaſticā ſine decreto Apoſtolico alienari nō poſſe. Alienatio & in emphyteuſim conceſſio per Monaſterium S. Seuerini Marchioni de lo Zirò territorij extra ianuam Spiritus ſancti, propè mœnia Ciuitatis Neapolis, ad granorū quinque pro quolibet palmo anno quolibet, cum donatione riparum, ſine Apoſtolico decreto facta, ſit nulla, ita vt poſſet per Monaſterium reuocari, & bona auocari; & licet

prima facie videretut dicendum, quod
2 ſic, † cum vltima derogent priotibus,
vulgat l.pacta nouiſſima, vbi Dec. Iaſ. & alij C. de pact. Tamen dictam poteſtatem
taliter alienandi dicti ordini conceſſam,
eſſe validam, & eius vigore validè potuiſſe, & poſſe quæcumque bona alienate, & cõcedere, vt infra demonſtrabitur.

Primò, verum eſſe pro dictæ poteſta-
3 tis, & aliorum priuilegiorum† obſeruantia, quod ordo ipſe anno quolibet ſoluit
Summo Pontifici vntiam auri vnam,
4 quam† capiendo Summus Pontifex priuilegia omnia, inter quæ ſunt dicta de
rebus alienandis, ratificare videtur, vt
tradit *Alex. conſ. 88. colum. pen. lib. 5. poſt
Bart. in l. litibus C. de agric. & cenſit. lib.
11. Dec. conſ. 58. nu. 2. Ruyn. conſ. 39. nu.
2. vol. 4. Tiraquell. de conſtit. part. 3. li-
5 mit. 30. nu. 12.* per quam † receptionem
pecuniæ, & ratificationem priuilegia, &
eorum obſeruantia, trãſacta ſunt in contractum, *iuxta tradita per Paul. de Caſtr.
in conſ. 287. primum dubium procedit nu.
2. verſ. qui etiam dicunt vol. 1 per text. in
l fin. C. de præd. cur. lib. 10. idem dicit Bal.
in l. qui ſe patris C. vnde liber. verſic. hoc
ſcias, poſt Nicol. de Mat. Dec. conſ. 689.
6 nu. 5.* & cum † contractus ex conuentione legem accipiant, *l. 1. §. ſi conuenerint
ff depoſit. l. contractus ff. de re iudic.* Se-
7 quitur dictorum † priuilegiorum approbationem, & obſeruantiam in cõtractum
tranſactam, in præiuditium illorum, quibus ex ea eſt ius quæſitum, non reuocari, vt notat *Innocent. in cap. nouit de iudic.
Io. Andr. in addit. Speculat. in tit. de conſt.
§. nunc dicendum verſ. quid ſi vniuerſitas, Bart. in l. omnes populi ff. de iuſtit. &
iure, Bald. in d. l. qui ſe patris C. vnde liber. plenè notat Ant de Butr. in cap cum
M. de conſtitut. & per Roman. conſil. 352.
nu. 16.*

8 Secundo, † dico dubium non eſſe, Papam, ſiuè Principem, eorumq; ſucceſſores ex contractu de conuenientia ligari,
vt quemlibet priuatum, *vt eſt text. in
cap. 1. de probat. cap. 1. de naut. fen. cap.
poſtquam 25. q. 2. l. digna vox ff de legib.
vbi Bald. l. Princeps ff. de conſtit. Princ. l.
9 1. ff. de ſenat.* Qui *Bald.* † quærit an Deus
ex promiſſione obligetur? & inclinat,
quod ſic, & pro dicta opinione allegat
Magiſt. ſentẽtiar. & ipſe *Bald. dicit in l. 1.
in princ. ff. de pact. & in l. 1. in fine C. de
tranſact. & in cap. 1. per illum textum de
natur. feud. ac probatur in 3. Regum cap.
8. ibi, Dominus Deus Iſdrael, qui cuſtodis
10 pactum;* & Papa, † ſiuè Princeps ligatur taliter, quod ipſi, & ſui ſucceſſores à
contractibus factis non recedere, nec reuocare ſolent, *d. cap. 1. de probation. vbi
Doctores, & in cap. 1. de nat. feud. notant
Cyn. & alij in d. l. digna vox, Iaſ. in l. teſtamentum C. de teſtament. Bertrand. conſ.
360. ſpectabilis ante finem lib. 1. Grauett.
de antiquit. tempor. par. 1. nu. 17. Soccin.
conſ. 4. nu. 1. & per totum lib. 3. Hippolyt.
Riminald. conſ. 68. nu. 7. lib. 1.* & ex alijs
multis, & de * communi opinione teſtatur *Mandoſ. addens ad Roman. d. conſil.
352. verſ. careret per col.* & ex pluribus
alijs * communibus opinionibus firmat
*Molin. de primogen. hiſpan. lib. 3. cap. 3.
nu. 15. & ſeq.*

11 Tertio, † Papa, ſiuè Princeps animal
eſt rationale, & mortale, & ideò nulla
12 lex † nullus Senatus poteſt eum abſoluere à lege naturæ, vel à dictamine rationis, vel legis æternæ, & licet ſit Dominus
legum; tamen non eſt morum, *Bald. in
repetit. l. ſi aquam C. de ſeruit. & aqu.* nec
eſt ſupra legem contractus, *Stephan. Aufrer. in repetit. clement. 1. de offic. ordin.
fol. 15. col. 1. Dec. conſ. 48. nu. 5. & in d. l.
13 digna vox,* dicit, quod † Princeps contractui ſuo, nec de plenitudine poteſtatis contrauenire poteſt, & etiam dicit
*Bald. in cap. 1. §. ad hæc verſ. item nota
ex gloſ. de pac. iuram. firm. Igne. in repet.
l. donationes, quas diuus col. 3. C. de donat.
inter vir. & vxor. Barb. conſil.* 20. *pul-
14 chrè col. 5. lib. 2.* dicit, † quod inſolitum
eſt Principem contra conuentiones, &
pacta venire, cum alijs pluribus allegatis per *Cott. in ſuis memor. verſ. Papa li-
15 gatur*, ibi in ſpetie firmans, † quod Papa promiſſione ligatur, ac iuramento, &
voto, ex ſingulari doctrina *Antonij de
Butr. in cap. 1. colum. 3. de conſtit. & ex*

alijs

alijs per eundem Cott. dicto in loco.
16 Quartò, nihil eſt, † quod ampliori lu-
ce refulgeat, quam recta fides in Princi-
pe, *dicit text. in l. inter claras C. de ſumm.
trinit. & fide cathol.* & hoc maximè ve-
17 rum eſt, † in Eccleſia, quæ cultrix eſt iu-
ſtitiæ, & quicquam iniuſtum non pati-
tur in ſe, vel in alium fieri, dicit litera
text. in cap. 1. de alien. feud. cap. 1. §. ſed di-
18 *uerſum*, † in qua etiam variatio abhor-
reretur, *clement. cum illuſio de renunciat.
cap. cum autem de iurepatron. cum ſimil.
& Bald. in conſil. 136. pactum lib. 3.* di-
19 cit, † quod nulla maior iuſtitia eſt, quam
illa, quæ ex pacto, & contractu oritur,
& conſ. 90. ſciendum colum 2. lib. 2. dicit,
20 quod licet per legem nouam tollatur
l. vetus, non tamē tollitur pactum vetus,
quia eſſet contra ius gentium, naturalem
obligationem tollere, & illam natura-
lem iuſtitiam, quæ orta eſt conſenſu, im-
21 mò ius † tertio quæſitum ex contractu,
etiam in ſpe tolli non poteſt, ſecundum
Bald. in d. cap. 1. de nat. feud. ante num. 1.
22 vbi inquit, † quod quamuis Deus ipſi
leges ſubmiſerit, non tamen ſubmiſit pa-
cta, & contractus, *idem Bald. Bart. & alij*
23 *in d. l. digna vox C. de leg.* † & Princeps
licet ſit ſolutus legibus, non tamen eſt
ſolutus lege diuina, vel naturali, ſub qua
24 ſunt actus ſui, † *clement. paſtoralis de
re iudic. & ita exponitur illud Ioſue, ideſt
cuſtodies, & facies omnem legem, vt dicit
Archiep. Taurin ſuper Luc. cart. 60. cir-
ca medium.*

25 Quinto, magis in ſpetie, † quod Papa
ſuum contractum cum ſubdito, etiam ſi
libertatem contineat, ſine iuſta cauſa nō
reuocat, demonſtratur, *ex gloſ. ordinaria
in cap. ad Apoſtolica de re iudic. in ſexto,*
vbi eſt expreſſum, conceſſionem per Sū-
mum Pontificem factam, primatibus Ale
maniæ de eligendo Imperatorē, per eun-
dem ſine iuſta cauſa non reuocari, *quam
gloſ. ſequitur Iaſ. in l. ſi pecuniam num. 6.*
26 *ff. de condit. ob cauſ.* ea ratione, † quia
quod noſtrum eſt ſine noſtra voluntate
auferri non poteſt, *ad text. in regul. id
quod noſtrum ff. de regul. iur.* & huius eſt
27 etiam ratio, † quia ſi eſſet in ſola Papæ,
& Principis voluntate, contractum,
quem cum ſubdito facit, infringere, ve-
riſimiliter nullus contraheret, & ſic ho-
minum commertio careret contrahen-
28 do: † eſſet autem abſurdum, vt qui Pa-
pa, vel Princeps eſt, hominum careret
commertio, ſumitur hæc ratio, *ex text.
ad propoſitum notabilem in l. quod ſi mi-
nor, in l non ſemper ff. de minor.* Inter ma-
29 iores enim † pœnas reuocatur inter ho-
mines eſſe hominum carere commertio,
*l. hi qui factam C. de Apoſtat. Roman. d.
conſ. 352. nu. 24.*

Vltimo dicitur, quod dicta conceſſio
30 Marchioni fuit facta capta † informa-
tione per duos Monachos, cum interpo-
ſitione decreti, iuxta iam dictam pote-
ſtatem ipſi Religioni conceſſam, & ſic
præſumitur, interueniſſe omnia in priui-
legijs contenta, & conſequenter cauſæ
cognitionem requiſitam *in l. magis puto
§. nè paſſim ff. de rebus eorum, vt per gloſ.
in l. 1. C. de fide inſtrum & iure haſt. fiſc.
lib. 10. Guid. Pap. conſ. 50. Curt. conſ. 43.
col. 5. cum alijs adductis per Neutz conſil.*
31 *86. nu. 2.* Immò ſtante † decreto dolus,
aut læſio non præſumitur, ſed excludi-
tur, *l. 1. & ibi Bart. C. de decur. lib. 10.* &
per authoritatem Apoſtolicam vigore
dictorum priuilegiorum decretū, & om-
nia legitimè proceſſiſſe, & proindè impu-
32 gnari non poſſe, † quia factum legitimū
retractari non debet, *iuxta text. in cap.
audita de reſtit. ſpoliat. vbi Summus Pon-
tifex dicit: Quia tamen non intelleximus,
nec intelligi debuit, vt reuocetur, quod per
vos factum eſſet authoritate literarum
noſtrarum, & ibidem per gloſ. in d. verb.
non intelleximus.*

Ex prædictis habetur priuilegium, &
poteſtatem dictæ Religioni conceſſam
poſſe bona alienare, & in emphyteuſim
concedere, cum decreto duorum ex Mo-
nacis non eſſe reuocatam, & conceſſio-
nem dicti Marchioni factam eſſe vali-
dam, & propterea reſpondendo contra-
rijs dico.

Primò, iura, & bullas in contrarium
adductas, & quæ adduci poſſent, prohi-
bentes alienationes rerum Eccleſiaſtica-

rum,abſque Apoſtolico decreto non obſtare : nàm aut ſunt particulares , & in eorum particulari caſu reſident , & ad noſtrum non extenduntur , aùt ſunt generales , & cum clauſulis quantumuis ampliſſimis , & generaliſſimis , & noſtræ conceſſioni, nec præiudicant, quia Papa per generales ſuas ordinationes, & pro-
33 hibitiones, † nunquam iuri alterius derogare intendit,nec vult,*per text.in cap. quod verò 25.quæſt.2. cuius litera dicit: Quod verò dicitis noſtris temporibus debere ſeruari,quæ à meis quoque prædeceſſoribus tradita,& cuſtodita ſunt,abſit hoc à me, vt ſtatuta maiorum cum ſacerdotibus meis in qualibet Eccleſia infringam , quia iniuriam facio,ſi fratrum meorum iura perturbo* , ex quo ore Summi Pontificis habetur priuilegia per eum , & ſuos prædeceſſores perturbari non debere,
34 Secundò, † dictas generales prohibitiones, particularibus priuilegijs , numquàm præiudicare,per veram iuris concluſionem, & regulam *generi de reg.iur.*
35 *in ſexto*, † vbi generi per ſpetiem derogatur,& non è contra, & habetur etiam in *gloſ.in cap. dudum de præb. & dign. in ſexto, ibi: Quod ſecundum canonicas , & legitimas ſanctiones per ſpetiem generi derogatur, vbi gloſ.firmat, & concordantes text.adducit, ac notatur in l. hac perpetua C. vbi de cur.vel cobort.&c. ibi: In exceptis videlicet, his qui armata militia præditi ſunt , vel alias beneficio Principis ſe ſe defendunt, ad idem eſt text. in l.decurionibus C. de decur. lib.12.* vbi ſimili-
36 ter legitur: *Omnia priuilegia, quæ iam dudum Diuorum Principum iudicio meruerunt, legis iſtius præceptione nouerint eſſe firmata , non præiudicatura quacumque generalitate pragmaticæ, vbi gloſ. & Doctores, & ita per iſtos text. voluerunt Bald.conſ.60. quædam ſoror de Ordine Minorum in fine vol.5. & idem Bald. in cap.1.col.penult. verſ pone Princeps de re-*
37 *ſcript.* dicit , † quod immunitas alicui ſpetialiter conceſſa , non tollitur ex generali impoſitione onerum , *per d.l. decurionibus,& alia,& in d.cap.latè.ſequitur Barbat.& latius Felyn.col.8. verſ.ſecunda diſpoſitio, cuius l. decurionibus, voluit*
38 *gloſ.*quod vbicumque aliquod † priuilegium eſt ſpetialiter emanatum in fauorem alicuius, ſi poſtea generalis cancellatio omnium priuilegiorum venerit , illud priuilegium in alterius fauorem introductum , cancellatum non videtur , quod *ex Bal.& alijs firmat Barbat.in conſ.23.nu.16. inter conſil.Alexan.lib.4.* vbi multa ad caſum noſtrum.
39 Tertio adduco , † quod ſtatuti diſpoſitio caſus priuilegiatos non includit, vt notabiliter firmat *Salycet.in l.vltim.in princ. verſ.ex quo nota bonum argumentum C.de iur.dot.*quod ſtatutum generaliter diſponens inſtrumenta publica non probare, niſi ſint regiſtrata in memorialibus,ſiuè prothocollis, non comprehendit inſtrumenta dotalia fauore dotis, ita
40 priuilegiata: † nec generale ſtatutum intelligitur loqui in caſibus ſpetialibus habentibus ſpetialem fauorem,*per text. in l. ſi adulterium §.liberto patroni fa-*
41 *mam ff.de adulter.* vbi diſpoſitio † Diui Pij generaliter permittens adulterum occidi , non trahitur ad patronum à liberto inuentum , qui ſpetialiter occidi prohibetur, quem ad hoc notat, & dicit ſingularem *Iaſ. in l. cohæredi ſubſtitutus §.diſcretus in 4.notab. ff. de vulg. & pupill.ſubſtit.Abb.in cap.verum de for.compet.nu.22.Domin.Gemin.in cap.fin.nu.3. de immunit. eccleſ. lib.6. & latè adducta per Tiraqu.in tract.de præſcript.§.1.gloſ. 11. nu.1. & nu.4.* qui expreſsè conclu-
42 dit, † quod habens particulare priuilegium , de quo loquitur generale ſtatutum,ipſum generale,particularem non comprehendit,*& ex alijs multis comprobat in legibus cõnubialibus in gloſ.7.verſ. expreſsè nu.92.& ſeq.* & quod Papa eccleſiaſticis priuilegijs non derogat,vltra prædicta eſt etiam *text. ad literam in cap.de eccleſiaſticis 25.q.2. dicens: De eccleſiaſticis priuilegijs , quod veſtra paternitas ſcribit , hoc poſpoſita dubitatione tenens ,quia ſicut noſtra defendimus,illa ſingulis quibuſcumque Eccleſijs ſua iura ſeruamus, nec illi, quod ſui iuris eſt, ambitu ſtimulante derogabo* ; & ſic ex vi di-

cti.

cti,& aliorum canonum clariſſimè habetur voluntatem Summorum Pontificum numquàm fuiſſe, nec eſſe priuilegijs alicui quæſitis derogare, & in nihilo eis præiudicium afferre, & tanto minus dictis præfatæ Religioni conceſſis, quia etiam in contractum tranſiuerunt, vt ſuperius fundauimus.

43 Nec obſtant † clauſulæ in ipſis bullis generales, & prohibitiones, quantumuis ampliſſimæ eſſent, etiam dictantes priuilegijs quibuſcumque non obſtantibus, ipſiſq; priuilegijs etiam derogando, niſi ſpetialiter, & de ipſius tenore mentio fuerit facta.

Primò, per *text. in l. ſi quis in principio teſtamenti* ff. *de legat.* 3. vbi dum diſponit, quod teſtator poſſit ſuum reuocare teſtamentum, dicit: *Sed hoc ita locum ha-*
44 *bebit*, † *ſi ſpetialiter dixerit prioris voluntatis ſe penituiſſe*, cum in ſpetie di-
45 cere † debet non obſtante tali lege, vt notat *Bart. in l. final. verſ. quæro quid ſi Imperator C. ſi contra ius, vel vtil. publ.* & expreſsè voluit *Cyn. in l.* 1. C. *quando imper. inter pupill. & vid. & licet Ioannes de*
46 *Anan.* † *in ſuo conſ.* 56. *per conſ. Feder. de Sen.* 47. dicat in contrarium eſſe * communem opinionem, & allegat etiam *Felyn. ita tenuiſſe in cap. nonnulla extra de reſcript.* ſalua pace *Felyn.* ibi tenet contrarium, dum dicit, quod ſunt nonnulli alij caſus, in quibus non ſufficit, quod reſcriptum dicat non obſtante lege in contrarium faciente, ſed debet fieri mẽtio ſpetialis, & iſtam opinionem latè, & ſubtiliter, remouendo contraria firmat *Paul. de Caſtr. in conſ.* 278. *paſſus iſte dubitabilis videtur lib.* 1. quem refert, & firmat *Dec. conſ.* 164. *viſo tenore priuilegij alti paſſus;* dicens * communem eſſe opinionem in qua plures Doctores numero, & pondere concurrunt, contraria ſimiliter reijciendo, & ſignanter, quod contrarium voluit *Federic. de Sen.* eius quod dixerat *d. conſ.* 43. poſtea mutando, & maturius loquendo *in conſ.* 233. talis caſus eſt Monaſterij cuiuſdam Ordinis, vbi latè arguit ad partes, & firmi-
47 ter in iſta concluſione reſidet, † quod ſpetialis mentio ſecundum formam priuilegiorum requiratur, alias nunquam locum haberet priuilegium, quia ſemper illæ clauſulæ generales de ſtylu Curiæ ponuntur, & iſta opinio attenditur, & præualet *Roman. conſ.* 327. iſtæ ſunt rationes, quibus moueor, & ſi *Anan.* prædictos, & alios multos vidiſſet, qui ita tenent, à ſua opinione * communi contraria receſſiſſet, prout *Feder. de Sen.* fecit, quam opinionem, quod verba præfata non ſufficiant, ſed requiritur, quod fiat ſpetialis mentio, tenet etiam *Alex. conſil.* 25. *nu.* 4. *lib.* 3. *& conſ.* 163. *lib.* 7. *Carol. Ruyn. conſ.* 226. 228. *lib.* 1. *conſ.* 5. *conſ.* 10. *lib.* 2. *plenius Ioannes de Selu. in tract. de benefic. par.* 4. *q.* 14. *Anton. Rub. conſ.* 24. *Soccin. Iun. conſ.* 131. *num.* 10. 28. *& ſeq. lib.* 1. *idem Dec. in l. certum ff. ſi cert. pet.* vbi licet videatur aliquantulum ſubſiſtere, ex quo ſimilis cauſa pendebat tunc de facto coram eo; ob quod clarè non decidit, tamen conſulendo, idem tenuit in *conſ.* 582. *& in d. conſ.* 164. vbi hanc opinionem * communem eſſe firmat, cõtraria reijciens, vt prædiximus, & idem tenet *Neuiz. in ſuo conſ.* 12. *nu.* 174. *inter conſil. Albert. Brun.* dicens, non obſtat
48 clauſula, † quod tenor non obſtantium habeatur pro expreſſo, etiam ſi talia forent, de quibus eſſet facienda mẽtio ſpetialis, quia reſpondetur, quod omiſſa cõtrarietate *Federici* in conſulendo, & varietate Doctorum, magis * cõmunis opinio eſt, quod non ſufficiant præfatæ clauſulæ, non obſtantibus, &c. & quod priuilegio non dicatur eſſe derogatum ſufficienter, niſi de eo fiat ſpetialis mentio,
49 † deciſum refert ſimiliter *Grammat. noſter in deciſ.* 20. *circa finem, & per totam*, aliqua de prædictis referens.

Secundò, tanto magis in caſu noſtro, quia in priuilegijs particularibus poteſtatis præfatæ conceſſæ, dicto ordini, ad-
50 ſunt clauſulæ † derogatoriæ ad futura, de quibus etiam neceſſe erat mentionem particularem fieri, & expreſsè reuocari, *iuxta l. ſi quis in principio teſtamenti cum ſua materia ff. de legat.* 3. *iuncta l. nec dãnoſa C. de precib. Imperat. offer. & iuxta*

tradita per Bart.in l.omnes populi in 4.q. 3.q.principalis verſ.circa ſecundum ff. de iuſtit. & iur. & per Canon.in cap.1. de reſcript.& ita in priuilegijs Principis determinat *Iaſ.conſ.*105.*in cauſa mota col.* 2. *verſ.vnde ſuccedunt tritæ regulæ lib.*1.

Tertiò, prædicta procedunt etiam ſi
51 adſit clauſula † motus proprij, *iuxta notata per Imol.in cap.mandatum colum. penult.de reſcript.& per Felyn.in cap.cum olim* 5. *col. verſ. amplia ſecundo, etiam ſi Princeps de re iudic. Soccin.Iun.conſ.*77. *nu.*108.*lib.*1.& cum in generalibus prohibitionibus nulla ſit facta mentio clauſularum derogatoriarum dictorum particularium priuilegiorum,ipſa priuilegia afficere non videntur, *per d.l.ſi quis in principio teſtamenti de legat.*3. *l. ſi mihi, & tibi* §.*in legatis ff. de legat* 1. quæ licet
52 loquantur † in vltimis voluntatibus,idē eſt in contractibus,& actibus inter viuos, vt notatur per *gloſ.in l.pacta nouiſſima C. de pact.& ideò dicit Bald.in l.clari C. de*
53 *fideicommiſſ.* † quod verba derogatoria impediunt voluntatem ſequentis actus, tàm in vltimis voluntatibus,quā in contractibus, *& Roman.in d.cōſ.*436.*nu.*21. dicit, quod in materia hæc traditur firma regula,quod vbi reſcriptum primum priuilegiatum, habet ad ſequentia clauſulam illam derogatoriam, numquàm per ſecundum derogatum cenſetur primo, niſi in ſecundo de eo expreſſa mentio fiat, & quod determinat etiam *Archidiac.*25.*q.*2.*in Summa in d.cap.cum illis*,allegans ad hoc probandum, *d. l. ſi quis in principio teſtamenti verſ. ſed hoc, ita demùm Ioan. Andr.in cap.*1. *de exceſſ. prælat. quod confirmat Roman. in d. ſuo conſ.*436.

Quartò, adducitur ratio adducta per
54 *Roman. in d. ſuo conſil.* quæ eſt, † quod præcedens clauſula derogatoria habet vim proteſtationis, & declarat in futurum concedenda,*l.qui aliena* §.*fin.de acquir.vel amitt.hæred.l.at ſi quis* §. *plerique ff.de relig.& ſumpt. fun. l.fin.* §. *item ſi prædixerit ff.naut. caupon. cum ſimilib.* Cum itaquè in præpoſitis priuilegijs di-
55 ctæ Religioni conceſſis, † adſint clauſulæ derogatoriæ ad ſequentia, conſequēs eſt, vt generalis clauſula, prohibitionibus ſequentibus non deroget, vt ex iā dictis bene fundatur,& ex multis alijs *Aymon Crauett.in conſ.*126. contraria diſcutiēdo reijcit in fine, & firmat quod ſufficit ſpecialis derogatio, & præmiſſa fundamenta, quibus probatur communis opinio, procedere videntur, licet ad partis inſtantiam reſcribatur.

Quintò,& vltimo dicitur,quod etiam ſi in dictis prohibitionibus clauſulę quātumuis derogatoriæ, & ſpeciales adeſſent, in caſu noſtro non ſufficerent, quia priuilegia ipſa fecerunt tranſitum in contractum per receptionem vnciæ auri quolibet anno continuò per Summos Pontifices receptæ pro confirmatione, & obſeruantia priuilegiorum dicti Benedictini Ordinis,ex quo per ipſos Summos Pontifices ab eis recedi non debet, vt ſuperius fundatum eſt, & pro-
56 inde deciſiones in exemplum,& alia iura per Reuerendum Villaut in contrarium adducta, nec obſtant, quia ſunt de rebus locorum talia priuilegia, & alienandi poteſtatem non habent, & forſan per tunc temporis Monaſteriorum patronos, & defenſores prædicta non fuerunt oppoſita,vel ex alio diuerſo facto, & cum ex modica mutatione facti,eorum ius mutetur, de talibus deciſionibus ratio vlla in caſu,de quo agitur,haberi debet, etiam quia res inter alios acta, vnde prædictam conceſſionem Marchioni prędicto, vt ſupra factam, ob particularis Apoſtolici aſſenſus carentiam reſcindi non debere concludendum videtur.

Nec impugnaret ſi dicatur, quod poteſtas alienandi in dictis priuilegijs contenta, prima ſit de rebus parum vtilibus vſque ad valorem florenorum ducentorum,& in ſecunda licet dicatur, & quæcūque alia bona etiam dictam ſummam excedentia, quod poſſet importare duplum tantum, & ſic non vltra florenos quatuorcentum,quia reſpondetur.

Primò,quod parcat mihi Reuerendus Alphonſus Villaut S.Seuerini Abbas,qui multa in hac cauſa ſcripſit, ſed tamen

non

Digitized by Google

non fundauit, quo iure ad duplum poſſet talis alienario interpretrari, ſed ponderando dicta verba; & primò, dictam di-
57 ctionem, excedentia, † dico, quod eſt augmentatiua, *vt in l. ea tamen adiectio ff. de legib.* & verbum, quod poſtea ſequi-
58 tur, ſcilicèt † quæcumque alia bona eſt verbum vniuerſale, *vt in cap. nemo poteſt diſtinct. 1. de pœn. & ex text. iunctis his, quæ tradit Archidiac. & Io. Andr. in cap. nemo poteſt de præbend. lib. 6. & idem Io. Andr. in cap. quicumque de ſentent. excommun. eodem lib. 6. & quod traditur in cap. 2. de coniug. lepr.* voluit enim Papa Innocentius poſſe alienari, nè dum bona parum vrilia valoris ducentorum florenorum, ſed etiam, & quæcumque alia, etiam dictum valorem excedentia: nam ſi voluiſſet, quod dicta bona florenorum ducentorum, vel quatricentorum tãtum alienarentur, non dixiſſet principaliter, & in principio orationis augmentatiuæ, & quæcumque alia bona, etiam dictam ſummam excedentia per verba vniuerſalia.

59 Secundò, † verborum vniuerſalium ea eſt vis, vt omnia includat, quæ dici,
60 vel excogitari poſſunt, † nàm qui totum dicit nihil excludit, *l. Iulianus ff. de legat. 3. l. à Procuratore C. mãdati, l. omnes C. ſine cenſ. vel reliq. cap. ſolita de maiorit. & obedient. cap. 2. de obſeruat. ieiun. cap. ſi Romanorum 10. diſtinct.* Ideò quando contrahitur ſocietas omnium bonorum vniuerſaliter, omnia veniunt, quæ excogitari poſſunt, licet ſecus ſit in ſocietate ſimpliciter contracta, *l. 3. §. 1. iuncta lege coiri ff. pro ſoc. notat gloſ. in cap. paſtoralis de donat. in verſ. temporaliter*, & adeò
61 lata eſt ſignificatio verborum † vniuerſalium omnia comprehendẽs, quod trahuntur etiam ad caſum improprium, *per gloſ. in l. 2. §. alias C. de quatrien. præſcript.* & nulla diſtinctio, nulla reſtrictio, aùt limitatio ad verba vniuerſalia fieri poteſt, vt ex iuribus, & authoritatibus multis firmat *Aym. in ſuo conſ. 294. nu. 1. & 2.*

62 Tertiò, † ponderando verbum, etiam, video habere naturam addendi caſui magis dubitabili, & implicandi caſum minus dubitabilem, *vt in l. ſi contendat cum ſua gloſ. ff. de fideiuſſ. & notant Doctores in l. cum antiquioribus in princ. C. de iure deliber. & tangit Bald. in l. gerit ff. de acquir. hæredit.* & dum dicta dictio, etiam, adiungit caſum magis dubitabilem, debet intelligi in ſumma magna, & indefinita, & declarans ſequens verbum, florenos ducentos, excedere
63 ſummam indefiniram, † eo quia dum loquitur de exceſſu in maleficijs, comprehenditur omne maleficium, ſecũdum *Bald. in l. ſi quis in hoc genus C. de Epiſcop. & cleric. Alexan. in l. aut facta in princ. de pœn.* ſic in caſu noſtro dum legitur, etiam dictos florenos ducentos excedentia, debet referri ad omnem, & quamcumque ſummam, & quantitatem vniuerſalem, abſque vlla limitatione, ſicut præcedens, & principale verbum, quod poſſint vendi quæcumque bona, verbum vniuerſale, vt diximus, & cum
64 dicta † vniuerſalitas verificari non poſſit in ſolo principali, niſi includantur acceſſoria, & appendices, vniuerſalitas ipſa ad acceſſoria, & ad appẽdices ipſas trahi debet, *cap. quanto, vbi Dec. in 2. notab. de iudic. & per Aym. conſ. 149. nu. 6.*

Quartò, & fortius dicta verba, & quæcumque alia bona ſunt poſita, tanquàm principale, & dicta verba ſequẽtia, etiam dictos florenos ducentos excedentia, ſunt poſita tãquàm acceſſoria, & ſic dum natura principalis eſt vniuerſalis, vt fun-
65 dauimus, † ipſa verba ſequentia, tanquàm acceſſoria, eiuſdẽ naturæ ſui principalis ſunt, & ab eo non ſeparantur, *d. l. fin. & ibi Bartol. & notatur in l. 1. C. per quas perſ. nob. acquir.* & in indiuiduo caſus noſtri facit, quod dicit *Frãc. de Aret. in l. ex pupillari ff. de vulg. & pupill. ſubſt.*
66 quod acceſſorium non debet regulare principale, ſed è contra, & inde eſt, quod
67 ſtipulatio pœnalis, † etiam acceſſoria non veſtit pactum nudum ſuper ſorte, & ſuper principali, *l. nuda de contrahend. & comm. ſtipul. & l. ſi pactum, & firmat Franc. de Aret. dicto in loco, vbi addit.* ex alijs ſimiliter comprobant: facit etiam,

quod

quod de acceſſorio idem iudicatur, quod de principali, *l. ſi ex toto de legat. 1. cum ibi adductis per Alexand. eſtq; cap. acceſſorium de regul. iur. in ſexto, cap. quoniam §. ſi autem de conceſſ. præbend. in ſexto, & per Gulielm. Rodoan. in d. tract. de rebus eccleſ. non alien. in 12. q. de augmento rei alienatæ.*

68 Ergo ex prædictis fundatur † Monaſteria præfatæ Religionis ex vi particularium priuilegiorum poſſe quæcumquè bona ad quamcumque ſummam aſcendentia, alienare, & in emphyteuſim concedere cum decreto duorum ſuorum fratrum, & conceſſionem dicto Domino Marchioni taliter factam reſcindi non poſſe, nec expediens eſſe: nam ſi reſcinderetur ob carentiam Apoſtolici aſſenſus, eſſet in maximum præiudicium Religionis priuilegiorum, & in vanum ſolueretur annua auri vncia Summo Pontifici, pro conſeruatione dictorum, & aliorum priuilegiorum, ac alienandi liberta-
69 tis, † quæ extimationem non recipit, quia libertas toto mundi auro non comparatur, *l. libertas ff. de regul. iur. l. final. ff. de his, qui ſunt ſui, vel alien. iur. l. liber homo ad l. aquil. & l. liber homo de verb. obligat.* & ideò magis expediens eſſet nè dum habere canonem de ipſis bonis ſubmiſſis, ſed ea perdere, potiuſquàm ſua priuilegia deteriorare, & in obſeruan-
70 tiam deducere bene verum eſt, † quod ſi adeſſet læſio habito, reſpectu ad tempus conceſſionis, *iuxta l. ſi voluntate C. de reſcind. vendit. l. 3. §. Diui ff. de iure fiſci, & per Aymon conſ. 105. nu. 16.* poſſet Monaſterium de ea agere, & ita pro veritate negotij rogatus à Reuerendo Priore Sancti Seuerini conſului, die 8. Maij anni 1610.

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Frater conſanguineam ſororem excludit ſaluto tamen paragio, & quid in vterina.*
2 *Mulier habens filios qualiter diſponat.*
3 *Fœmina in Regno excluditur à maſculis, & quid in vterina.*
4 *Sororem de iure communi æqualiter cum fratre ad parentuum ſucceſſionem admitti, qualiter intelligatur, & nu. 17.*
5 *Fœminarum nulla ſucceſſio multis legibus ordinatur.*
6 *Filiæ propter maſculum excluſæ debetur paragium.*
7 *Sententia Regis pro lege eſt.*
8 *Statutum loquens de ſucceſſione patris, ad matrem extenditur, & quarè.*
9 *Neptis ex filio præmortuo amitam excludit.*
10 *Contrahentes ligantur legibus loci contractus, niſi aliud dixerint.*
11 *Teſtator in dubio dicitur diſponere ſecundum ius loci diſpoſitionis.*
12 *Pater contra ſtatutum diſponere nō poteſt.*
13 *Argumentum de dote ad alimenta procedit.*
14 *Agnationis, & Cognationis differentia iure nouo ſublata eſt.*
15 *Alendi, & Dotandi neceſſitas, à quo perueniat.*
16 *Frater vterinam dotare tenetur.*
17 *Soror vterina non niſi legitimam habet in bonis matris.*
18 *Fœmina de ſuis dotibus, qualiter & quando teſtatur.*
19 *Mulier, vt ſecundo nubat poteſt paciſci in præiudicium filiorum primi matrimonij pro filijs ſecundi.*
20 *Fœminis hæreditas matris ſtrictius debetur quàm patris.*
21 *L. hac edictali C. de ſecundis nuptijs declaratur.*

Pro D. Alphonſo Falangola.

ARGVMENTVM.

Numquid fœmina non familiæ origine, nec patria, aut habitatione Neapolitana, iure ſecundi matrimonij filios vniuerſales hæredes inſtituat, legitima tantum filiabus primi matrimonij relicta, ad intellectum legis hac edictali, C. de ſecundis nuptijs.

CON-

CONSILIVM VIII.

BEatrix de Loria in ſuo vltimo teſtamento Alphõſum Falangolam eius filium ex quondam Ioanne Antonio Falangola ſuo ſecundo viro ſuſceptũ vniuerſalem inſtituit hęredem, & cum Helenam, Rebeccam, & Iuliam Falangolam ex Nicolao Antonio Falangola eius primo quond. viro procreatas particulares inſtituiſſet hæredes in legitima, vel in eo, quod de iure eis competit, ipſa Rebecca petijt dictum Alphonſum ad portionẽ integram bonorum matris communis teſtatricis condemnari ex pluribus.

1 Primò, † nam & ſi iure conſuetudinario huius Neapolitanæ Ciuitatis, ſorores
conſanguineæ à fratre ex. luduntur, &
paragium habent, *iuxta conſuetud. ſed ſi
morienti*, & iudicatum firmat *Præſid. de
Franch. deciſ. 26. nu. 4.* & vterinæ habe-
bunt portionem per *conſuetud. ſi qua mu-
lier*, forſan quia frater non tenetur vte-
rinam maritare, *vt ex Napod. idem Præ-
ſid. in d. deciſ. 26. & deciſ. 375 num. 3. &*
2 *ſeq.* † Mulier habens filios de dotibus, ac
de alijs bonis ei peruentis ab agnatis, &
cognatis non poteſt diſponere, niſi de
decem partibus vnam, *vt in eadem con-
ſuetudine ſi qua mulier, vbi Napod. rela-
tus à Præſ. de Franch. in deciſ. 396. nu. 2.
& deciſ. 435. nu. 36. verſ. & hinc diceba-
tur, & deciſ 632. nu. 7. & deciſ. 667. nu.
2.* quod mater in his decem partibus ha-
bet labia clauſa, manus ligatas, & arbi-
trium refrenatum, vnde ſi vltra deci-
mam diſponit filium ſecundi matrimonij
hæredem vniuerſalem inſtituere non po-
tuit.

Secundò, de iure Regni *per conſtit. in
3 aliquibus*, † licet ſtantibus maſculis fœ-
minæ non ſuccedant, tamen aliqui Do-
ctores dicunt non procedere in ſorore
vterina, per eandem rationem, quia fra-
ter vterinam ſororem maritare non te-
netur, *vt ex Napod in rubr. conſuetudin. ſi
qua mulier, & expreſſius in conſuetud. ſed
ſi morienti, verſ. cum fratres, Præſid. de
Franch. deciſ 26. nu. 6.* & ſic dictæ vteri-
næ ſorores in integris ſolutionibus de-
bent ſuccedere.

Tertiò, de iure communi Romanorum
4 in bonis paternis, † & maternis ſoror in-
ſimul cum fratre ſuccedit ſublata ſexus
differentia, quam contra legem duode-
cim tabularum poſteritas induxerat, *per
text. in l. maximũ vitium C. de liber. præ-
ter. l. leg. 12. tabul. C. de leg. hęred. ibiq; gloſ.
& Doctores*, & ſic iſtę ſorores in portione
eis tangente ſuccedere debent.

Quartò, de directo obſtat *text. in l. hac
edictali C. de ſecund. nupt* in quo ad lite-
ram diſponitur contra conuenram.

His & ſimilibus non obſtantibus con-
trariam ſententiam veriorem eſſe puto.

5 Primò, † de iure diuino hæreditas pa-
rentum debetur maſculis, & non fœmi-
nis. *Numer. cap. 20.* circa finem, quando
Deus loquutus fuit Moyſi de morte
Aron ibi, cumq; Aron ſpoliaſſet veſtibus
ſuis induit eis Eleazarium filium eius, &
illo mortuo in montis ſupercilio aſcendit
cum Eleazario, *per quem text. ita firmat
Felyn. in cap. Eccleſia S. Mariæ col. 3. nu.
6. de conſtitut. Barbat. in cap. Raynutius
de teſtament. col. 35. Corn. conſ. 115. in
hac conſultat. in fine lib. 2. eſtq; de mente
Iaſon. in l. inter ſtipulantem §. ſacram col.
antepen. ff. de verbor. obligat. & Nicol. de
Lira, & D. Auguſtin. firmat, Afflict. in
d. conſtitut. in aliquibus nu. 2.* dicẽs, quod
in tota ſacra Scriptura non reperitur,
quod fœmina ſucceſſit.

Secundò, de lege Moſayca fœminæ
per maſculos à ſucceſſione excluduntur,
ex multis firmat *Tiraquell. de retract. li-
gnag. in præfat. nu. 9.*

Tertiò, lex Salica, quam per viginti
rationes comprobat *Pirr. Albergher. lex
Longobarda, & lex Barbara*, ſtantibus
maſculis prohibet fœminas ſuccedere,
*Afflict. in d. conſtitut. in aliquibus col. 2.
& alijs, Io. de Neuiz. in ſylu nupt. lib. 1.
cap incipient. veniendo igitur ad quæſt. no-
ſtram nu. 169. fol. mihi 23.*

Quartò, de iure communi Romanorum
maſculi præferuntur fœminis, *per text. in
l. lege 12. tabul. C. de leg. hæred. ibi: Dein-*

cepe

ceps autem legitimas fœminarum portiones, ſi iure conſanguinitatis non poſſident poſſeſſione legitima repelli, cum maribus eadem ſucceſſio pateat; quod concordat cum media iuriſprudētia, quæ ſolos maſculos admittebat, quia commodius erat ita iura conſtituere, vt plerumque ad maſculos confluerent, *§. cæterum inſtit. de legit. agnat. ſucceſſ. Napod. in conſuetud. ſi qua mulier lit. B, verſ. abſque diſcretione ſexus,* & non opitulantur verba ſequentia in eiſdem lege, & §. admittētes fœminas cum maſculis ad ſucceſſionem, quia loquuntur in ſucceſſione collateralium; in cæteris verò conceſſum non intelligitur, & remanet prima diſpoſitio *in ead. l. &* §. quod ſtantibus maſculis fœminæ non ſuccedant.

Quintò, de iure Regni expreſsè habe-
6 tur, † quod ſtantibus filijs maſculis fœminæ à ſucceſſione excluduntur, & paragium tantum habere debent, *vt in conſtitut. Regni in aliquibus ad literam,* mādat, quæ loquitur tàm in bonis paternis, quàm maternis, per verbum *parentum ſucceſſiones,* cuius verbi appellatione veniunt pater, & mater, *l. ſi quis à liberis §. item in liberis ff. de liber. agnoſc. l. 1. §. generaliter de leg præſtand. contra tabul. bonor poſſeſſ. gloſ. in conſtitut. foriudicatorum in verſ. aſcendunt, & proindè Iſern. in d. verſ. parentum,* dixit habere locum in bonis paternis, & maternis, ſi ita fuerit *per cōſuetud. interpretratum,* & in hac concluſione reſidet *Iſern. ibidem col. 8. & 9. verſ. ſed nunquid filius maſculus præferatur in ſucceſſione bonorum matris:* vnde dum per *conſuetud. Neapol. incipient. ſi moriatur aliquis, vel aliqua,* habetur, quod filijs maſculis, & fœminis ſuperſtitibus, maſculi tātum ſuccedant cum onere dandi paragium ſororibus, ſequitur, quod filia fœmina non ſuccedat, prout ita deciſum firmat *Afflict. deciſ. 178. nu. 1. & in d. conſtitut. in aliquibus num. 49: dicit: Ego ſemper eſſem in voto per text. huius conſtitut. quod etiam quod non probetur conſuetudo prædicta, quod ſoror à fratre debet habere legitimam in bonis maternis per rationes pro iſta parte inductas hic per Andr. & ita audiui pluries fuiſſe iudicatum, etiam per ſententiam Regis,*
7 *† quæ facit ius generale in Regno, vt in l. fin. C. de leg. & ex alijs ſuper eum d. nu.* 49. & per Sacrum Conſilium indiſtinctè iudicari dictam *conſtitut. in aliquibus* habere locum tàm in bonis paternis, quàm maternis, etiam conſuetudine ſublata, teſtatur *Præſ. de Franch. in d. deciſ. 171. & deciſ. 667. nu. 4. Regens de Pōte conſ. 74. nu. 8. vol. 1.* dum ipſa cōſtitutio non diſtinxit, ſi filij maſculi ſint ex vno, vel vtroque latere, nec nos diſtinguere debemus, & verba ſtatuti præciſa non recipiunt diſtinctionem, *l. in fraudem ff. de milit. teſtam.* cum ſimiliter, & à verbis conſtitutionis recedere non debemus *l. ſi ſeruus ſeruum §. non dixit ff. de acquir. hæredit. l. 1. §. ſi is, qui nauem de exerc. l. non aliter ff. de legat. 3. l. prætor §. donare vi bon. rapt. l. ſi verò §. viro ſolut. matrimon.*

Sextò, ſi in patre tantum dicta conſtitutio loquuta fuiſſet, (prout non fuit,) ſed in patre, & matre, vt diximus, adhuc fœminę à ſucceſſione matris excluſæ cēſentur, & tm̄ legitimam habere debent,
8 cum quando ſtatutum dat ſucceſſionem patris, etiam quod nihil dicat de matre, idē iuris erit in ſucceſſione matris, quod filiæ excluſæ ſint per id, quod decidit *Bart. Angel. & Paul. in l. ſeruo legato §. 1. ff. de legib.* vbi dicunt, quod in iſtis ſtatutis excludentibus fęminas propter maſculos non eſt inſpiciendum, ad quem verba diriguntur, ſed ad quem effectum mens ſtatuentium dirigitur, dum mens, & etiam verba talis *conſtitutionis in aliquibus, & ſtatuentium,* quod maſculis exiſtentibus fœminæ excluduntur; prout ita eā intellexerunt *Iſern. & omnes Scribentes ad eam,* & ita obſeruatur in Regno dicit *Afflict. ibidem nu. 7.* ibi tamen,
9 quod idē ſit primo, † & fortius in nepote ex filio præmortuo excludente amitam, reiectis contrarijs decidit *Præſ. de Franch. deciſ. 32. num. 9. & in deciſ. 182. num. 10. & 11. dicit:* Quia videmus ex conſtitutionibus Regni, & conſuetudinibus huius ciuitatis Neapolis, & quaſi ſtatutis

tutis

tutis totius Italiæ filios maſculos fœminis excluſis, matribus ſuccedere, dummodò dotentur: ipſamq; conſtitutionem habere locum, tàm in bonis paternis, quàm maternis, concludit *Minad. in d. conſtitut. 4. notab. num.* 19. *fol.* 132. *à tergo,* & apertè habetur ex *gloſ. in eadem conſtitut. verſ. ſuccedat,* dum vult prærogatiuam ſexus, etiam in collaterali linea ſeruari, non facta bonorum differentia, dum indiſtinctè conſtitutio ipſa loquitur, & ita fuit interpretata, & deciſa ſiuè maſculi ſint ex vno, vel vtroque latere, aùt vterini fœminas excludere debent per prædicta, & alia infra.

10 Septimò,† contrahentes in Regno ſecundum Regni conſtitutionē contrahere videntur, *l. ſemper in ſtipulationibus, vbi Dec. ff. de regul. iur. l. quod ſi nolit* §. *quia aſſidua ff. de ædilit. edict. latè Felyn. & Dec. in cap. cum M. Ferrarienſis,* & etiam

11 in dubio† teſtator videtur diſponere ſecundum ius cōſtitutionis Regni, *Ancbar. poſt Bald. in l. tres fratres ff. de pact.* ſequitur ſimpliciter *Alex. in l. Gallus* §. 1. *in fine ff. de liber. & poſthum. & firmat Arnon. ſingul.* 90. & etiam ſi teſtator dixerit, inſtituo filios meos maſculos, & fœminas in eo, quod eis tangit, intelligitur, quod eis debetur de iure Regni, vel cōſuetudine, *idem Arnon. cautel.* 25. dum per ſtatutum, ſcilicèt per dictam *conſtitutionem in aliquibus,* ſtantibus maſculis fœminæ non ſuccedunt, & habet locum tàm in bonis ex ſucceſſione patris, quàm matris, fœminę ipſæ debent habere legitimam tantum, & dū noſtra teſtatrix expreſsè, iuxta dictum ſtatutum diſpoſuit, iſtæ filiæ fœminæ ſolum legitimam prætendere poſſunt, & Alphonſus vniuerſam hæreditatem, licèt ex vno tantum latere ſit coniunctus, quia ſumus in matre, quæ ita per ſuum teſtamentum diſpoſuit, confirmando ſe dictæ Regni conſtitutioni.

Non obſtat primum contrarium, quod ex conſuetud. Neapol. mulieres habentes filios niſi de decē partibus diſponere poſſunt, quia nō ſumus in Neapolitano, nec ita contractū eſt; ſed in extera, dum ſecundum ius Regni diſpoſuit, & ita diſpoſuiſſe cenſetur, quod ſtantibus maſculis fœminæ ab inteſtato non ſuccedunt, vt ſuperius fundatum eſt, tanto facilius ex teſtamēto, in qua teſtatrix ſe conformauit *dictæ Regni conſtitutioni in aliquibus,* ſed quia non ſumus in Neapolitano in hoc non inſiſto.

Conſtitutionem Regni in aliquibus diſponentem ſtantibus maſculis fœminas non ſuccedere, non habere locum in fratre, ſiuè filio vterino, quia vterinam ſororem maritare non tenetur, vt in ſecundo contrario, nec obſtat.

Primò, quia ſupra benè fundatum eſt dictam conſtitutionem clarè loqui, ſucceſſionem patris, & matris maſculis tantū deferri, & abſq; vlla diſtinctione ex vno, vel ex vtroque latere, aut vterinus ſit filius maſculus, & ita indiſtinctè in bonis maternis, & paternis maſculum fœminis præferri, teneri, obſeruari, ac decidi, firmat *Præſ. de Franch. d. deciſ.* 171. *& ex alijs ſupra nu.* 5. *&* 6. & cum per dictam prohibitionem mater nō prohibeatur teſtari, conformando ſe dictæ conſtitutioni. Maſculum ſibi vniuerſalem inſtituit hæredem, & fœminas particulares hęredes in legitima, vel in eo, quod de iure

12 eis debetur, talis diſpoſitio valet. † Imò ſtante huiuſmodi ſtatuto excludente fœminas, non poteſt pater, ſiuè mater, neque teſtamento, neque pacto facere, vt filiæ fœminæ ſuccedant, quia ius eſt quæſitum maſculis, *vt ex Bald. Fulgoſ. Paul. de Caſtr. & alijs in l. fin. C. de pact. ibiq; Iaſon nu.* 19. atque omnes prædictos ſequitur *Pirr. Albergher. in l. ſalica in* 5. *atteſtatione fol.* 23. vbi ad regulam, quod maſculis ſtantibus, fœminæ non ſuccedāt viginti adducit rationes ad noſtrum caſum facientes, quas breuitatis cauſa omitto.

Secundò, quia dicta præciſa aduerſa ratio non videtur facere differentiam rationis, quare frater magis conſanguineam, quàm vterinam dotare tenetur, & dum non adeſt diuerſitas rationis frater

13 vterinam ſororem dotare debet, † & argumento de alimentis ad dotem, & ita concludit *Tiraquell. de primogen. q.* 62. *nu.* 3.

nu.3.& ſeq. Surd.de aliment.par.1.q.25.
nu.19. ex plurib.ſeqq. reiecta l. cum plu-
res §. cum tutor ff.de adminiſtr.tutor.di-
ctante : Non dabit dotem ſorori alio patre
natæ,quia ſatis lex procedit inſpecto iu-
14 re † ff. ſecundum quod agnati non ſuc-
cedebant cum cognatis,*vt inſtit.de legit.*
agnator.ſucceſſ. & ad Tertull. & ſi inter
eos non erat ſucceſſio, non erant dotan-
dæ. Cum nouo iure hoc ſit ſublatum, &
inſimul ſuccedunt §.*nulla autem auth.de*
hæred.quæ ab inteſt.l.fin.§.ſed neque C.
de legit.hæred.& ſignanter inter vterinos
ſucceditur, *auth.poſt fratres la prima C.*
de ſuis,& legit. & conſanguinea, & vte-
rina cum fratre ſunt in eodem gradu, &
15 ex affectione,† & charitate oritur neceſ-
ſitas dotandi, ſicut alendi, & eadem ca-
dit affectio ſecundum naturalem cauſam
erga vterinam,ſicut erga conſanguineã,
l. maximum vitium, C. de liber. præter.
16 vnde frater † ſororem vterinam dotare
tenetur, vt *Surd. dicto in loco*, hanc par-
tem veriorem, æquiorẽ,magis tutam,&
magis veram eſſe affirmat, & quod ſo-
17 ror † vterina in bonis maternis non poſ-
ſit habere, niſi legitimam,adeſt particu-
laris deciſio Sacri Conſilij, *per Piſanel-*
lum adducta addentem ad Affl.deciſ.160.
quæ ponit gladium ad radicem, quod
alio non eſt opus, ſic abſque dubio ſuc-
cedit diſpoſitio *conſtitut. in aliquibus*,
quod ſtantibus maſculis fœminæ non
ſuccedunt,& tanto facilius ex teſtamen-
to ſecundum eandem conſtitutionem
facto.

Ad tertium, & vltimum contrarium,
quod de iure communi filij tám maſcu-
li, quàm fœminæ æqualiter parentibus
ſuccedunt. Dico ipſo iure in contrarium
adducta loqui in parentibus ab inteſta-
to decedentibus, *d.l.12.tabul.C.de legit.*
hæred.ibi: Simili modo ad prædicta iura
18 *legitimæ* † *ſucceſſionis ab inteſtato voca-*
tis,idem in d.§.cæterum inſtit.de legitim.
agnat.ſucceſſ.§.1.in auth.de hæred.ab in-
teſtat.venient.in auth.in ſucceſſione C.de
ſuis,& legitim.& in omnibus,gloſ.& ali-
bi, & mulier de iure communi teſtari
non prohibetur, *vt ex gloſ.in l.ſi quæra-*
mus ff. qui teſtam.facer.poſſ. Immò mu-
lier de ſuis dotibus teſtari potuiſſe, &
poſſe,vt in terminis decidit *Præſ.de Frã-*
ch. deciſ. 196. in fine, & dicta Domina
dum condidit teſtamentum, in quo di-
ctum Alphonſum ex ſecundo matrimo-
nio natum ſuum vniuerſalem inſtituit
hæredem, & dictam Rebeccam, aliasq́;
filias ex primo matrimonio particula-
res hæredes in legitimã, vel in eo, quod
de iure eis ſpectabat, quod intelligitur
de iure Regni, vt diximus ſupra *num.7.*
conformando ſe cum dicta *conſtitutione*
in aliquibus,per exiſtentiam maſculi fœ-
minas excludente,iuxta notata per *Bart.*
& alios in l.hæres mei §.cum ita ff.ad tre-
bell. Hippolyt.Rimin.conſ.47.num. 20.
eius diſpuratio eſt valida, & de iure Re-
gni, & etiam communi Romanorum,
dictę filiæ licet in legitima ſint inſtitutæ,
teſtamentum matris impugnare non
poſſunt, dicit *Præſ. de Franch.deciſ.667.*
nu.1.& in fine.

Et licet *Iſern. in d.conſtitut. in aliqui-*
bus col.3. in terminis ipſius conſtitutio-
nis videatur facere differẽtiam bonorum
per text.in l.de emancipat. & in authent.
poſt fratres C.de legitim.hæred. Tamen
loquuntur quando ſucceſſores oẽs ſunt
maſculi, vel omnes ſunt fœminæ, inter
quos non eſſet habenda prærogatiua ſe-
xus, quia adeſt ſexus, & tunc debet per
ius commune declarari, ſed cum *per d.*
conſtitut.in aliquibus,aperta ſit mens ſta-
tuentium, ſtante maſculo fœminam non
admitti, & ſi admitteretur contra con-
ſtitut.fieret, & nulliter, *l.ea lege ff. de leg.*
vt dicit Minad.in deciſ.36.nu.11.& per
totam,ad noſtrum caſum multa dicit, er-
go dictæ filiæ fœminæ, niſi legitimam
tantum, in qua inſtitutæ fuerunt,habere
poſſunt.

Non obſtat, quod in primo matrimo-
nio per patrem teſtatricis, fuit pactum
cum primo viro, quod de ſuis dotibus
non potuiſſet diſponere, niſi de ducatis
19 mille, † quia pactum illud intelligitur
rebus ſic ſtantibus,nàm mortuo marito,
vt ſecundo nuberet, potuit illud reſcin-
dere,vti ex iuſta cauſa,vt nuberet,ſecun

dum

dum *Napod.in conſuetud. & ſi mulier*, & quiſquis in re ſua eſt moderator, & arbiter, *l.in re mãdata C.mandati*,& in trãſlatione rerum quæcumque pacta apponi poſſunr, vt in inueſtitura feudi, *de feud. non hab.propr. naturam feud.* & ſignanter in doratione, quæcumque pacta volunt contrahentes præfigi poſſunt, & diſponere ad libitum mulieres de ſuis dotibus,& bonis paternis,& maternis habitis, vt deciſum prædiximus per *Præſ.de Franch.d.deciſ.196.in fine*, & contractus ex conuentione partium legem accipiũt, *vt in regul. contractum ff. de regul. iur.* Vnde ex hac ſola poteſtate ipſa Beatrix
20 diſponere poruit, † etiam quia filiabus hæreditas matris ſtrictius debetur,quàm hærediras patris, *vt per Afflict.in d.conſtitut.in aliquibus nu.7.per text.in l.1. in longobard. & in auth. ſi qua mulier* C.de *ſacroſanct.eccleſ.*

21 Quartò, † non obſtat diſpoſitio *legis hac ædictali C. de ſecundis nuptijs*, quia loquitur, quãdo mulier ad ſecunda vota tranſiens ſecundo viro pluſquàm vni filio primi matrimonij relinquere non poteſt, quod non eſt in caſu noſtro, quia ſumus in filio maſculo à matre poſt mortem patris inſtiruto, vbi ſtante vitrici morte, nulla ſuſpitio *dictæ l.hac ædictali* cadere poteſt,& marer filios ſecundi matrimonij meliorare poteſt,filijs primi matrimonij legitima relicta,vr iſta Domina fecir,& potuir *per text.in auth.de nupt.§. penult. incipiente, illud quoque ſuper hoc addiximus*,licet hortando,& non ſanciẽdo dicat, quod æqualiter filij inſtituantur,vt in fine *d.§. legitur*, per quem textum, quod mater filios ſecũdi matrimonij meliorare poſſit,firmat *Bald.conſ.30. nu.4. caſus talis eſt lib.* 3. quem adducit ad hoc *Io.Dilect.Durand. de arte teſtandi tit.de legitim.cautel.65.num.2. item Bald.Paul.de Caſtr. & Iaſon in authent. vnde ſi parens C. de inofficioſ. teſtament. idem Bart. in l. 1. C.de inoffic. donat. & in d.l.hac ædictali, & cum diſtinctione Paul. de Caſtr. & Salycet.* quod quando relinquitur filijs ſecundi matrimonij contemplatione vitrici, vel nouercæ, quod non proſit refert,& ex pręd ictis firmat *Franc.Marc.q.27.per totam par.2.* & dum in caſu noſtro tempore diſpoſitionis virricus erat mortuus, talis diſpoſitio etiam artenta diſtinctione *Paul.de Caſtr. & Salycet.* vel etiam in terminis noſtris, quod inter filios ſecundi matrimonij meliorari poſſir relicta legitima filijs primi matrimonij deçiſum firmat *Gaſpar Theſaur. addens ad deciſione Antonij Theſauri 170. colum.1. in princ.* Ex quibus concludo ſolam legitimam relictam deberi filijs primi matrimonij, & ita iuris eſſe conſulo.

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Pater pro filijs natis,& naſcituris ſtipulari poteſt,& eis acquiritur actio.*
2 *Gloſ. l.ſi tibi decem §. ſi pactus* ff.*de pact. declaratur.*
3 *Promiſſio quando venit in filium per modum donationis, aditionem hæreditatis non requirit.*
4 *Filiatio eſt qualitas naturalis expreſſa in ſtipulatione, quæ non vincitur à qualitate hæreditaria,quæ eſt de iure ciuili, & tacita.*
5 *Filiorum, & hæredum mentio in ſtipulatione, qualiter intelligatur.*
6 *Donatio cõtemplatione matrimonij acquiritur filijs vti filijs ſecundum aliquos.*
7 *Regula, quod pater quando ſtipulatur ſibi, & filijs, intelligitur vti hæredibus, duobus modis limitatur.*
8 *Donatio contemplatione matrimonij, ex quibus percipiatur,& nu.9.*
10 *Dominij tranſlatio per quæ verba fiat.*
11 *Poteſtas alienandi conceſſa,non facit trãſferre dominium.*
12 *Ius oritur ex facto.*
13 *Ius mutatur ex modica facti mutatione.*
14 *Hæredum ſuorum appellatione, veniunt tàm ſui, quàm extranei, etiam quod poſtea nominentur filij, & num. 18. & ſeq.*
15 *Suorum appellatione quando veniant, etiam extranei.*
16 *Verba præcedentia in toto contractu poſi-*

G ta

ta cenſentur etiam in odioſis repetita.

27 Promiſſio contemplatione matrimonij expreſſè pro filijs vti filijs facienda eſt, alias vti hæredibus acquiretur.

18 Hæredum nomen in contractu intelligitur propriè, & requiritur, quod vocatus ſit hæres.

19 Contradicere ſibi ipſi alienum eſt à Bart.

20 Filij in relicto non incipiente à perſona patris, veniunt vti filij.

21 Stipulatio pro filijs regulariter vti hæredibus facta cenſetur, idem ſi ſit dubium nu. 22. & 25.

23 Qualitas naturalis expreſſa vincit tacitam qualitatem hæredis, cum limitatione ſua.

24 Rationes plures quis amplexus præſumitur, non vnicam.

25 Pater præſumitur in dubio pro filijs vti hæredibus ſtipulari.

26 Repugnantia excludi debet quacumque interpretratione.

27 Filiorum ſequens nominatio, intelligitur ſecundum præcedentem ſtipulationem pro hæredibus.

28 Sequentia declarantur à præcedentibus, maximè vt tollatur correctio, & num. 35. vbi plures deciſiones.

29 Sequentia quandoq; reſtringunt præcedentia.

30 Suorum appellatione veniunt filij, ſed nõ niſi hæredes patris, & in poteſtate ſiſtentes, & nu. 31.

32 Hæredum appellatione in feudo filij non veniunt, niſi ſint hæredes.

33 Appellatione hæredum maſculorum ex corpore legitimè, non veniunt deſcendentes niſi ſint hæredes.

34 Cauſa in matrimonio contrahendo non eſt finalis, ſed impulſiua.

35 Matrimonij cauſa non infert, quod ſtipulatio intelligatur facta pro hæredibus.

36 Contemplatio neceſſe eſt, quod ſit cauſa proxima acquiſitionis, vel remota, & immediata.

37 Donatio facta Titio, & ſuis, intelligitur de hæredibus, idem ſi dicatur Titio, & filijs nu. 38.

39 Doctor ſibi ipſi contradicens, tollendus eſt de numero contrariorum, & de eo non curandum.

40 Doctori creditur magis legenti, quàm conſulenti.

41 Ratio Bertrandi non militat.

42 Bartoli authoritas Bertrandi præferenda.

43 Donatio ſi facta ſit patri, & demum filijs, filij non venient niſi patris hæredes.

44 Filij appellatio regulatur à præcedenti verbo hæredum, etiam in feudis, & num. 45.

46 Finalis cauſa eſt, quæ diſpoſitioni cohæret.

47 Extenſio de perſona ad perſonam non fit.

48 Donatio præſumitur facta contemplatione notorum, non ſecus.

49 Filio patris contemplatione, quando donatum cenſetur.

50 Patris merita conſideranda, non filiorum.

51 Patris contemplatione, quod datum eſt filio, ac ſi pater dediſſet eſt.

52 Patris contemplatione, quod factum eſt ad patrem refertur.

53 Patruus donando nepotibus videtur fratri, & eius contemplatione donare.

54 Neptis à patruo inſtituta præſumitur contemplatione patris ſui.

55 Donata filio à conſanguineis patris, contemplatione patris, & ipſi patri donata videntur, idem in donatis ab extraneo, quando merita non proceſſerunt, & nu. 57. & 58.

56 Donata ſponſæ à conſanguineis viri, viro intelliguntur donata.

59 Donans pro alio, illum alium repreſentat.

60 Pater ſi ſibi donata ſtipuletur pro filio, intelligitur vti hæredi, & poſt mortem patris, & nu. 61.

62 Pater vt donata filio non alienet cautela eſt, quod exprimatur filios donatarij ſuccedere vti filios.

63 Omiſſum pro omiſſo habetur.

64 Propoſitum in mente retemptum nihil operatur.

65 Euentus triſtis non eſt attendendus.

66 Filij ſicuti in antefato, vti hæredes ſuccedunt, ita etiam in alijs donatis, & numer. 67.

68 Feu-

68 *Feudum contemplatione patris datum cenſetur primo patri, & deinde filio vti hæredi.*

69 *Conſtitutum, & præcarium operantur, tranſlationem dominij.*

70 *Rei ſuæ quilibet eſt moderator, & arbiter.*

71 *Subrogatus ſapit naturam eius, in cuius locum ſubrogatur, & nu. 72. & 73.*

74 *Verborum non eſt à ſignificatione recedendum.*

75 *Contractus eſt ſtricti iuris, & non niſi expreſſa complectitur.*

76 *Stipulationes ita latè patent ſicuti verba, quibus ſunt conceptę, per quæ verborum obligationes determinantur.*

Pro D. Fabio Caracciolo, contra D. Laudoniam Ruffam, & D. Troianum Caracciolum filium.

ARGVMENTVM.

De datis, & promiſſis contemplatione matrimonij, patre ſtipulante pro ſe, & hæredibus, & poſtea nominatim pro filijs, an filij veniant vti filij, vel vti patris hæredes, & de poteſtate alienandi.

CONSILIVM IX.

EX alijs dictis, & etiam ex aduerſo prætenſis, reaſſumẽdo, in hac cauſa duo diſcutienda veniunt.

Primũ an ſupplementum bonorum valoris ducatorum triginta quinque millium, iuxta promiſſionem quondam Pauli, & Liuij Caraccioli in capitulis matrimonialibus D. Flaminij Caraccioli, cum Domina D. Laudonia Ruffa, filij ipſi ſuppletionem habeant ex eorum propria perſona, vel vti Flaminij patris hæredes, taliter quod creditoribus bona ipſa ſint obligata.

Secundum, an dicta bona ſint acquiſita Flaminio, & deinde eius filijs ex iuris diſpoſitione, vel vigore pacti in dictis capitulis adiecti, illis verbis, verum, &c.

Et cum iuſtitia D. Fabij alias, in facto, & in iure, voce, & in ſcriptis dicta, ſit tàm notoria: quia vt audio, veriſſimas facti, & iuris concluſiones, ex aduerſo controuerti prætenditur, ad primi principalis articuli coniecturas deueniamus.

Prima enim ex aduerſo prætenſa con-
1 iectura eſt, † quod pater ſtipulari poteſt pro filijs natis, & naſcituris, & eis acquiritur actio, *l. quodcumque* §. 2. *ff. de verb. obligat.* maximè in contractu matrimonij, *ex Goffred. in l. ſi quis operas ff. de oper. libert. Bertrand. conſ. 234. col. 2. Tiraquell de iure primogen. in 6. q. nu. 3.*
2 Secundò, † pars adducit tres diſtinctiones *gloſ. in l. ſi tibi decem* §. *ſi pactus ff. de pact.* Quarum prima diſtinctio eſt, quando expreſsè pro filijs hæredibus ſtipularũ eſt, tunc veniunt vti hæredes: ſecũda quando vti filijs, & tũc vti filij veniunt: tertia quando eſt in dubio, & tunc veniunt vti hæredes. Prætendit promiſſionem eſſe factam contemplatione matrimonij, cum certa perſona, & quod ibi ſint nominati filij, & ſic eſſe in ſecundo caſu gloſ. & pactum in beneficium filiorum, vti filiorum, non vti hæredum eſſe factum, & ius quæſitum, *ex Bart. & alijs in d. §. ſi pactus.*
3 Tertia, † coniectura eſt, quod talis promiſſio veniat filijs ex donatione paterna per modum donationis, quæ non requirit aditionem hæreditatis.
4 Quartò, † quod filiatio ſit qualitas naturalis expreſſa in ſtipulatione, & eſſe hæredem ſit de iure ciuili, & tacitè, & naturalia à iure ciuili vinci non poſſe, nec expreſſum à tacito, & ſic, quod qualitas naturalis expreſſa qualitatem hæredis tacitam vincat, *ex Fort. Garſ. in l. Gallus* §. *quidam rectè num. 6. verſ. aliter ff. de liber. & poſthum. Ruyn. ibidem num. 83. & ex alijs.*
5 Quintò, † ſi in ſtipulatione ſit mentio de filijs, & hæredibus in re tranſitoria ad extraneos hæredes, videtur ſtipulari

filijs,& hæredibus,ſin autem requiritur, quod ſint filij,& hæredes,aùt ſit mentio de filijs in actu, qui conueniri poteſt filijs,vt filijs,& filijs vti hæredibus, & in dubio pater poteſt ſtipulari filijs,non vti hæredibus,etiam in re tranſitoria ad extraneos hæredes, *ex Soccin. Iun. in d.l. quod dicitur verſ.interdum ff. de verbor. obligat. & ex Iſern. & Feudiſtis*, in feudis conceſſis Titio,& filijs,& hæredibus, & Titio, & filijs, quod in primo caſu requiritur,quod ſint filij, & hæredes in ſecundo,quod ſint filij,*ex Artman Piſtor. q.1.tom.2.*

6 Sexta, † coniectura,quod in donatione contemplatione matrimonij, veniant filij vti filij, *ex Dec.conſ.234.num.4. & conſ.607. nu.10. Bertrand.conſ.167.nu. 4.vol.3.par.1.& conſ.234.nu.11.vol.2. Soccin.Iun. conſ.58.lib.2. Menoch.conſil. 506.nu.10. & 16.Regens de Ponte conſ. 80.nu.16. vol.1.* & ex alijs etiam ſoluto matrimonio per mortem vxoris,quando ſuperſunt filij, *ex Molin.de primogen. hiſpan.lib.4.cap.2.nu.18. & alijs.*

7 Septimò, † ad dicta Doctorum, quod quando pater ſtipulatur ſibi,& filijs cenſetur ſtipulari vti hæredibus, duas adducit limitationes. Primam, vt non procedat in re non tranſitoria ad quoſcumque hæredes,cum præſumatur ſtipulari filijs, vt filijs, *ex Bertrand.d.conſ.234.nu.11. lib.2.Maſcard.concluſ.1157.limit.4. nu. 11.& ſeq.* cum bona donata contemplatione certi matrimonij, non poſſint tranſire ad filios alterius mattimonij, quia eſſet contra ſubſtantiam pacti. Pro ſecũda limitatione dicit,quod quando pater ſtipulatur ſibi, cadit difficultas ſi filijs, vti filijs,vel vti hæredibus,ſed ſi ſtipulatur filijs tantum, & non ſibi tunc cenſetur ſtipulaſſe vti filijs, *ex Bald. in d. §. ſi pactus in fine*, (hoc verum in re,quæ ſumit originem tranſmiſſionis à parte,) *Alex.in d.l.quod dicitur nu.16.Iaſ.num. 27.verſ.vnde reſponde aliter,& ex Maſcard.in d.concluſ.1157. in 1.limit. nu.5. 6. & alijs.*

Circa ſecundum principalẽ articulum pars ſimiliter coniecturat.

Primò, promiſſionem ipſam factam filijs contemplatione patris, ceſſare, & prætendit, quod Paulus, & Liuius ex-
8 preſsè† donarunt cauſa matrimonij,cum dicta Laudonia, & donarunt Flaminio, & ſuis filijs naſcituris, & vt Iaurius poſſet in dicto marrimonio viuere, & ſic nõ eſſe in dubio, ſed in claris, *ex Bertrand. conſ.176.nu.4.vol.3.*

Secundò, quod Paulus, & Liuius non intellexerunt facere niſi Flaminium fratrem diuitem, vt vxorem ditiorem inue-
9 niret, † & promiſſorem, & bona eius venire obligata pro antefato, & dotium reſtitutione dictæ Laudoniæ, *ex Bald.in l.ſi præſes de donation. Molin.de primog. lib.4.cap.2.num.18.Feder.de Sol.de lucr. dot.lib.1.q.21.*

Tertiò, quod talis tefectio nõ fuit promiſſa Flaminio, nec præceſſit verbum actum ad tranſlationẽ dominij,*ex Iſern. in cap.1. §. ſi libellum de alienat.feud. patern. nu. 8.* cum non ſufficiat dicere re-
10 futo, † ſed requiritur nomen dono,vendo,transfero,vt ibi.

Quartò, coniecturat,quod verba, ibi, Flaminius poſſit diſponere in vita, & in morte,non poſſunt intelligi de pecunia reficienda,per Paulum,& Liuium,ſed de ducatis trigintaquinque mille, quos aſſerebant habere proprios Flaminium, & ſi intelligeretur de pecunia reficienda, non poſſe Flaminio acquiri, per dictam diſponendi poteſtatem ſibi traditam,
11 cum tradita poteſtate † diſponendi non cenſeatur tranſlatum dominium,*ex Soccin.conſ.131.col.fin. lib.1. Hieronym.Gabr.conſ.143.nu.6. lib. 1. & ex deciſ.Theſaur.97.*

Coniecturis ipſis, & alijs, quæ ex aduerſo adduci poſſent, non obſtantibus contrariam ſententiam iuri, & æquitati conſonam, & veriorẽ eſſe dijudico,& ſic pro Domino Fabio iudicandum. Et cum
12 ex facto† ius oriatur,*l.ſi ex plagis §.in cliuo ff. ad l.aquil. l.ex facto ff. de negot.*
13 *geſt.* † & ex modica mutatione facti totum ius mutetur,*vt per Alber.in d.§.in cliuo*, pro reſolutione primæ aduerſæ coniecturæ, videamus quid inter partes

ipſas

ipſas contractatum fuit: nam inuenio, quod Flaminius in principio ſui matri-
14 monialis contractus ſtipulauit, & promiſſionem recepit pro ſe, ſuiſq; hæredibus, & ſucceſſoribus, quo caſu veniunt hæredes tàm ſui, quàm extranei, *l. hæredis appellatione l.ſciendum ff.de verbor.ſignif.& ex alijs per Anton.Gabriel.in ſuis commun.opinion.lib.6.concluſ.2.nu.1.vbi nu.2.* Ampliat etiam ſi dixerit pro hæredibus ſuis,vt in caſu noſtro,& hanc * cõmunem eſſe opinionem, & ſi in alia parte contractus veniunt nominati filij, & contrahentes non expreſſerunt pro filijs vti filijs, ſtipulari: vti hæredibus ſtipulatum cenſetur, *Corn.conſ.53. col.2. & 3. lib.3.poſt Speculat.in tit. de inſtrum. edit. §. nunc autem videndum verſ. item quod præcedente, Natt.conſ.64.nu.12. Hippolyt.Rimin.conſ.59.nu.92.vol.1.cum alijs cumulatis per Surd. deciſ.322. num. 69.*

15 Et licet relatiuum † ſui plures habeat ſignificationes, & quandoq; extraneos etiam comprehendat, ſecundum ſubiectam materiam, & ſecundum mentem acquirentis,vt poſt alios notat *Peregrin. in tract.de fideicommiſſ.art.22. num.28.* Tamen quia etiam nomen filiorum, ſecundum ſubiectam materiam, & ſecundum mentem acquirentis, etiam ad extraneos extenditur, vt latè *Peregrin.loco citato nu.44.50. & ſeq.* & conſequenter eadem ratio iam militat in vtroque modo requiſitionis, vt rei natura conſideretur,ſi tranſitoria ſit ad extraneos,vt eo modo cenſeatur acquiſita, ſic etiam inſpicitur mens acquirentis, quomodo acquirere præſumitur, & cum hic expreſsè Flaminius pro hæredibus ſtipulatus ſit, & de ſupplemento pecuniæ tranſitoriæ ad extraneos hæredes filij ad ipſa bona ſi patris non ſint hæredes venire non
16 poſſunt,cum regulare ſit, † quod poſita in præcedentibus,in ſequentibus,& in toto contractu repetita cẽſeantur, etiam in odioſis, *ad text. in l.3. §.filij ff. de liber.& poſthum.cap.ſecundo requiris de appellat.& ex alijs Natt.conſ.64.nu.12.* & quamuis pater pro filijs ſtipulari poſſit,& eis acquiri, dum pro eis non ſtipulatus fuit, ſed pro hæredibus, defectus voluntatis obſtat.

Ad ſecundam partis coniecturam, quod ipſi filij ſint expreſsè vocati,& iuxta ſecundam diſtinctionem, *gloſ.in d.l.ſi tibi decem §.ſi pactus ff. de pact.* quam pars pro ſe prætendit, dicitur non obſtare, & eſt totum contrarium, quia pater, & contrahentes omnes pro ſe ipſis,& hæredibus ſuis ſtipulati ſunt, & ſic prima diſtinctio dictæ gloſæ, quia expreſsè pro hæredibus ſuis ſtipulatum fuit, & etiam, quod dubiè pro hæredibus, & filijs ſtipulatum eſſet,tertia diſtinctio eiuſdem gloſæ Fabium tueretur,quia pro hæredibus ſtipulatum fuit,& cenſetur: vnde filij ſi patris non ſunt hæredes, ad tale ſupplementum venire non poſſunt,quam *gloſ.Bartol.in d.§.ſi pactus,* dicit optimè loqui,& auream appellat *Bald.nu.3. & Angel.* inquit,nullam aliam inueniri meliorem,& ab omnibus notabilem reputari,*Caſtrenſ. & Fulgoſ.*cum ea tranſeunt, & eſt * communiter approbata ſecundum *Alexand. ibidem numer. 7. Iaſ. numer. 2.* eamq; * communem aſſerit *Fortun. Garſ.in d.l.Gallus §. quidam recte num.53.& 60.circa medium,* & magis * communem *Rubr.num.149.& 151. & ex alijs multis firmat Surd. d.deciſ.322. nu.32.Conſiliar.Fabius de Anna conſ.52. num. 15.*

Non obſtat ex aduerſo prætendi talem promiſſionem, & in contractu matrimonij, eſſe acquiſitum filijs vti filijs, quia opus erat non ſtipulari pro hæredi-
17 bus,ſed ſpecificè pro filijs vti filijs, † & eis ita acquiri, alias intelligitur acquiſitum ius filijs vti hæredibus patris per diſtinctiones dictæ gloſæ, & alias * communes ſupradictas authoritates,*ex Surd. d.deciſ.322.nu.84. & ſeq.* & ex alijs infra, & *nu,53.* maximè quod ſumus in
18 contractu, † in quo hæredis nomen intelligitur propriè,& requiritur,quod vocatus ſit hæres; & ſic Flaminij filij aliter, quam vti hæredes venire non poſſunt ſecundum diſtinctionem *Alexan.in d.l. Gallus §. etiam ſi parente nu.5. verſ. ſecundo fallit ff. de liber. & poſthum.* Ergo

go contemplatio matrimonij in hoc nihil operatur, poſtquàm filijs vti filijs facta non fuit, immò pro hæredibus, vt eſt dictum,& plenius infra.

Et licet doctrinis ex aduerſo adductis dum non adeſt prætenſum factum non eſſet opus reſpondere,& ipſis reſpondeat *Surd. d.deciſ.*322. tamen quatenus citatur *Bart. in d.l. ſeia*, quod pars prætendit, non dicit expreſsè, & proindè nè ſi-
19 bimet contradicat, † quod eſt alienum à *Bartol.*ſtandum eſt alijs locis,vbi hanc quæſtionem tractauit *in d.§.ſi pactus nu.* 8. vbi dixit, quod pater cenſeatur ſtipulatus pro filijs, vti hæredibus, & eſt * communis opinio,vt prædiximus *nu.*14. *& ſeq.*

Nec *Bald. in d. authent. quas ruinas* nobis aduerſatur,ſed tantum dicit,quod
20 tunc † filij veniunt tanquàm filij quando relictum, ſiuè datum non incipit à perſona patris,ſed quando incipit à perſona patris, vt in caſu noſtro, tunc filij non veniunt niſi ſint patris hæredes, ita tenet ipſemet *Bald.cum Gloſ.in d.§ ſi pactus nu.* 3. & communem * opinionem adduximus ſupra *num.* 16. *& ſeq.* & ex prædictis prima, & ſecunda partis coniectura, & Doctorum authoritates reſolutæ remanent.

Ad tertiam partis coniecturam,quod talis promiſſio ad filios Flaminij perueniat,ex donatione paterna per modum donationis,quæ non requirit aditionem: Reſpondetur,quod hoc ex facto non apparet, dum Flaminius pater nihil donauit ſuis filijs,& ſtipulatus ſit pro hæredibus,nec fundauit in iure:Immò ſi pro filijs ſtipulatus eſſet, prout non ſtipulatus fuit, vltra quod ex prædictis patet, filios non niſi, vti patris hæredes venire
21 poſſe, † regulariter ſtipulatio intelligitur facta pro filijs tanquam hæredibus, *Ruyn.conſ.*179. *num.*11. *verſ.nec obſtat lib.* 2. & ante eum idem probauit *Bald. Caſtrenſ.& Corn.* quos ponit,& ſequitur *Cephal.conſ.*303.*nu.*74.*& ſeq.& nu.*99. *& ſeq.* ad contraria etiam reſpondens *Surd.d.deciſ.*322. *num.*80. & ſi eſſemus
22 in dubio, † prout in claris verſamur,

quia pro hæredibus ſtipulatum fuit, ad hue filij Flaminij vti patris hæredes venire non poſſunt, *l.tale pactum* §.*final.ff. de pact. Gloſ. in d.§.ſi pactus, vbi Bartol. num.*8. *& in d.l. Gallus* §. *quidam rectè nu.*9. *vbi ſequuntur Angel. & alij*, & ex pluribus * communibus opinionibus, & authoritatibus firmat *Surd.d.deciſ.*322. *& nu.*32.*& Conſil.Fab.de Anna d.conſil.* 52.*& nu.*15.

Ad quartam coniecturam,quod filiatio ſit qualitas naturalis expreſſa,& eſſe
23 hæredem,eſt de iure ciuili,& tacitè, † & qualitas naturalis expreſſa vincit tacitam qualitatem hæredis. Reſpondetur, quod ſi in filijs concurrit qualitas naturalis,& qualitas expreſſa,& qualitas ſãguinis, videatur potior,tamen ſi intelligamus de filijs tanquam hæredibus factam eſſe mẽtionem, ea non excluditur, ſed vtraque concurrit, quia non negatur, quin vocati ſint filij, ſed dicitur, quod vocati ſunt cum qualitate, quod ſint hæredes,nec ipſi filij excludi poſſunt niſi hæreditatem recuſent: procederet autem contrarium ſi velimus excludere qualitatem ſãguinis, quam dicimus eſſe conſiderandam, ſed non ſolam, pro quo
24 facit, † quia in dubio motus quis præſumitur non vnica ratione, ſed pluribus *Salycet.in l.*2.*C.de noxal. Iaſ.in authent. quas actiones C.de ſacroſanct.eccleſ. Gozzadin.conſ.*203.*num.*19.*Ripa in rubr.ff. ſolut.matrim num.*62.*vbi addit Imol. & Curt.Sen.* Dicendum eſt ergo, ſtipulantem conſideraſſe, & ſanguinem, & ſucceſſionem,poſtquàm inuicem ſe compatiuntur, nec vnus reſpectus alium expellit, vt puntualiter firmat *Surd. d. deciſ.* 322.*nu.*63. *verſ.bis verò refragatur, & num.*64. & ſic quarta ex aduerſo coniectura non obſtat,maximè quia iam fundauimus, quod ſi pater ſtipulatus fuiſſet pro filijs ſuis, ipſi filij ad bona non niſi vti patris hæredes, venire poſſunt, & hæc eſt magis * communis,& verior ſententia comprobata authoritate ferè omnium Doctorum, vt prædiximus *nu.*14. *& ſeq.*

Circa quintam ex aduerſo coniecturam,

ram, quod in actu, qui poteſt conueniri
filio, vt filio, & filio vti hæredi in dubio
pater videtur ſtipulari filijs vti filijs, &
non vti hæredibus, etiam inte tranſmiſi-
bili ad extraneos hæredes. Reſponde-
tur, quod hoc quidem non militat, & eſt
contra tertiam diſtinctionem, *gloſ. in d. §.*
25 *ſi pactus*, dicentis, † quod in dubio cen-
ſetur ſtipulatum filijs vti hæredibus, ad
quod plures adduximus * cõmunes opi-
niones ſupra *nu.* 14. 16. *&* 24. & dum in
principio contractus Flaminius ſtipula-
tus eſt pro ſe, & hæredibus, ſi poſtea in-
telligeremus filios eſſe vti filios vocatos,
& non vti hæredes, certè ſubeſſet repu-
26 gnantia, † quæ excludi debet quacum-
que interpretratione, *Bartol. in §. idem*
quæſit num. 3. *in fine ff. de condit. indebit.*
Alex. conſ. 170. *lib.* 6. *infinitos ponit, Gra-*
ueſt. in reſponſ. pro gener. nu. 303. *& plu-*
27 *rib. ſeq.* † nominatio filio, &c. debet in-
telligi ſecundum præcedentem ſtipula-
tionem de hæredibus, ſcilicet, vt filij ſint
28 vocati, ſi patris ſint hæredes: † ſequen-
tia enim declarantur à præcedentibus,
l. ſi fuerint § final. ff. de rebus dubijs, l. il-
le, aut illa §. cum in verbis ff. de legat. 3.
Alexand. conſ. 47 *nu.* 18. *lib.* 1. vbi ſub-
dit, maximè id procedere, vt tollatur
29 correptio; † & quamuis aliquando ſe-
quentia reſtringant præcedentia, tamen
quando præcedentia ſunt clara, & ſe-
quentia ſunt dubia, vt in caſu noſtro, vbi
expreſsè ſtipulatur pro hæredibus ſuis,
& pro filijs vti filijs, nulla adeſt ſtipula-
tio, tunc res caret difficultate, quia ſe-
quentia intelliguntur, ſicut ea, quæ præ-
cedunt, ita poſt *Cyn. inquit Bald. in l. le-*
gatorum petitio §. final. ff. de legat. 2. *Iaſ.*
in l. ſi ſeruus plurium §. final. nu. 3. *ff. de*
legat. 1. Cum ergo filij pronuntiatio du-
bia ſit, & poſſit referri ad filios vti hæ-
redes, & ad filios vti filios, (vt ipſa pars
in dicta quinta coniectura fatetur,) vti-
que hæc dubitatio declaratur à præce-
denti ſtipulatione, quæ pro hæredibus
ſimpliciter facta fuit, vt firmat *Surd. in*
d. ſua deciſ. 322. *num.* 55. *verſ. quinta de-*
ducitur, & num. ſeq. Et ſi in dicta ſtipu-
latione, quia dicitur pro ſe, & hæredibus
30 ſuis, † per tale verbum ſuis veniunt fi-
lij: tamen non veniunt niſi ſint patris hę-
redes, *Dec. conſ.* 216. *nu.* 5. *Alexan. conſ.*
26. *lib.* 5. *ex Iſern. & alijs multis firmat*
Surd. in d. deciſ. 322. *num.* 61. *&* 62. &
31 cum appellatione † ſuorum veniant filij
in poteſtate exiſtentes, *vt in § ſui inſtit.*
de hæred. qualit. & different. & hæc ſti-
pulatio concordet cum ſtipulatione pro
filijs, ideò hæreditaria qualitas, in vtro-
que caſu neceſſaria eſt, eo magis, quia
ſumus in ſuppletione in pecunia, quę po-
teſt ſpectare ad extraneos hæredes, ad
filios vti hæredes, & ad filios, vti filios,
dum contrahentes non expreſſerunt ſpe-
ctare ad filios vti filios, vt neceſſe erat, ſi
ita eis acquirere volebant, non expreſſe-
runt: immò quia pro hæredibus ſtipula-
tum fuit, ipſi filij poſteà nominati, niſi
patris ſint hæredes promiſſionem habe-
re non poſſunt, vt ſuperius fundauimus;
& etiam infra, & ſic quinta contraria
coniectura reſoluta remanet, etiam au-
thoritate *Iſern.* & omnium ex aduerſo
adductorum, quia dum ſtipulatum fuit
32 pro hæredibus † omnes Feudiſtæ tenẽt,
quod filij poſtea nominati non ſuccedũt
etiam in feudo, niſi patris ſint hæredes,
vltra prædicta ex multis per *Surd in d.*
deciſ. 322. *num* 69. *&* 70. vbi contrarios
reprobat, & bis contra eos iudicatum
33 firmat: † Immò in feudo conceſſo Titio,
& hæredibus maſculis ex corpore legiti-
mè deſcendentibus filij, ſiuè deſcenden-
tes non ſuccedunt, ſi non ſunt hæredes,
vt voluerunt *Bald. Iacob. de Ardiz. Iſern.*
Aluarot. Imol. Aret. Cardin. Alex. Brun.
Ruyn. Pariſ. Soccin. Iun. Dec. Bero. Ripa
Rube. Didac. Sylu. & Oſaſc. quos omnes
citat, & ſequitur *Cæphal. omninò viden-*
dus in conſ. 303. *nu.* 39. *vbi nu.* 89. *vſque*
ad 110. contrarios reijciens infert, quod
feudum taliter conceſſum eſt mixtum,
in quo licet deſcendentes maſculi ſuc-
cedere debeant, tamen debent eſſe hæ-
redes, quod etiam voluit *Burſat. conſil.*
291. *nu.* 76. *& ſeq. Thom. de Marin. Ca-*
pyc. Frecc. Camer. Vrſill. & alij per ipſum
adducti, ſubdens, ſic fuiſſe ſępè iudicatũ,
& refert *Surd. in d. deciſ.* 322. *num.* 77. *&*
78.

78. Facilius in caſu noſtro contrariæ authoritates, & prætenſiones non obſtant, dum ſumus in re tranſitoria ad quoſcumque hæredes, etiam extraneos.

Sexta coniectura, quod in donatis contẽplatione certi matrimonij veniant filij, vti filij, nec ſubſiſtit, quia cauſa ma-
34 trimonij non eſt finalis, ſed impulſiua, vt in propoſito conſiderat *Oldrad. conſil. 5. ſequitur Dec. d. conſ. 216. num. 5. verſ. nec obſtant alia verba*, quia loquuntur
35 quando in principio diſpoſitionis † non infertur, quod minus intelligatur ſtipulatio facta pro hæredibus, vt inquit *Socc. Iun. conſ. 58. num. 11. vol. 2. Surd. in d. deciſ. 322. nu. 84.* & verbum contemplatione matrimonij nihil operatur: nàm vltra
36 prędicta † non omnis contemplatio ſufficit, quia opus eſt, quod illa ſit cauſa proxima acquiſitionis, vel ſaltim remota, & immediata, vt declarat *Bartol. in l. cum oportet C. de bon. quæ lib. vbi Alexand. de vulgar. & pupillar. ſubſtit.* & ex prædictis patet contemplationem matrimonij nihil operari, quia ſtipulatum fuit pro hæredibus, & non pro filijs, qui ſi poſtea nominantur, vti patris hæredes venire debent, & non aliter, vt ex ſupradictis * communibus opinionibus, & deciſionibus iam fundatum eſt.

Nec *Dec. in conſ. 239. num 4. & alibi*,
37 nobis contradicit, † quia in donatione facta Petro, & ſuis, tenet quod ſit facta pro ſuis hæredibus, quæ ratio etiam vr-
38 get, dum eſt facta pro Petro, † & filijs, vt etiam pro hæredibus intelligatur, ex prædictis, & * communibus opinionibus *num. 14. 16. 22. & 23.* & vt notat *Surd. d. deciſ. 322. nu. 85. in caſu, Decij* ſupponitur ius quæſitum filijs vti filijs, & idem *Chaſſan. conſ. 52.* quod hic non ſupponimus, immò contrarium, cum facta ſit promiſſio patri, cum poteſtate diſponendi, vt infra *num. 72. & ſeq.* & *Dec.* non negat, quin hæredes eſſe debeant, vltra quod non procedit in contractibus, in quibus ſtipulatio intelligitur facta vti hæredibus, & proindè de *Dec. & Chaſſan.* non curandum, etiam quia in alijs locis contrarium loquuti ſunt, ex dictis per *Surd. d. deciſ. 322. nu. 81. & 82. & Menoch. in conſ. 506. cum in lib. 3. præſumpt.*
39 *38. & 48.* teneat contrarium, † ex quo tollendus eſt de medio, vti ſibi contrarius, & poſt alios notat *Præſ. de Francb. deciſ. 240. num. 16.* vel ei magis creden-
40 dum † in lecturis, in quibus ſine pecunia tractabat veritatem articuli: nàm in conſilijs propter pecuniam, conſulebat amico, & non inquirebat de veritate negotij, vt per *Camer. in cap. 1. in 2. par. nu. 35. an agnatus, & conſ. Bertrand. 234.* vt filij veniant vti filij, nec obſtat, quia in alijs ſuis conſilijs 73. *lib. 2. & conſ. 281. 276. lib. 3.* tenet contrarium, & expreſsè vult, quod de datis, & promiſſis contemplatione matrimonij pater in filiorum præiudicium diſponere poteſt, quod multo fortius in caſu, de quo agitur, vbi Flaminio patri data fuit expreſſa diſponendi facultas, vt infra *num. 72. & ſeq.* Nec ommittam dicere, quod *Bertrand. in d. conſ. 234. num. 11.* dicit contra eum eſſe * communem ſententiam, & *Bartol.* ſed ait recedendum eſſe ab opinione *Bart.* & * communi, quia alias extranei
41 præfererentur filijs, † quæ ratio non militat, cum filij veniant, ſed cum qualitate hæreditaria, & dum pater illis præiudicauit, hoc non vrget, quia habuit poteſtatem de bonis promiſſis liberè diſpo-
42 nendi, † & inter *Bertrandum*, & *Bartolum* eſt maxima differentia in authoritate, & tanto magis, quia cum *Bart.* eſt magis vera opinio * communis, & pluries ita deciſum diximus *num. 16. 22. & 33.* & ita iudicandum, & ex his ſexta ex aduerſo coniectura reſoluta ſimiliter remanet.

Ad limitationem primam ſeptimę aduerſæ coniecturæ, quod in re non tranſitoria ad quoſcumque hæredes, vt promiſſa contemplatione vnius matrimonij non tranſeant ad filios alterius matrimonij. Reſpondetur, quod licet filijs dicti matrimonij nihil fuerit promiſſum, & pater ſtipulatus eſſet pro hæredibus, & ſucceſſoribus ſuis, vt pluries dictum, & fundatum eſt, quod filij non niſi patris ſine hæredes venire poſſunt, ſed magis in

ſpetie,

43 ſpetie,& fortius dico,† quod etiam in donatione facta patri,& demũ filijs contemplatione matrimonij, perſona filiorũ vti hæredum, non vti filiorum contẽplata cenſetur, vt perbellè firmat *Bertrand. dictis conſilijs 73.lib.2.conſ.281.& 276. lib.3.& Ioan.Fab.in l.final.C.de pact.* tenet,quod illud pactum, quod fit in contractu matrimonij, vt primogenitus ex illo matrimonio ſuccedat in tali re, intelligitur,dummodò illi paciſcentes in eadem voluntate perſiſtant, & ſic clarè ſentit patrem de illa re poſſe diſponere, & nil filio acquiſitum,niſi vti patris hæredi,poſtquàm pater diſponere poterat, vt ex alijs firmat *Conſil. Fab.de Anna d.conſ.52. nu. 22.* & tanto fortiùs ſtante poteſtate diſponendi data Flaminio patri,de qua infra *num.* . . & ex prædictis talis prima ex aduerſo limitatio reſoluta remanet.

Nec curandum de ſecunda limitatione patris, quod quando pater ſtipulatur filijs, & non ſibi, tunc filij veniant vti filij, & non vti hæredes figurando tranſmiſſionem non incipere à patre, quia ſtipulatio, & pmiſſio vlla filijs facta adeſt, ſed pro hæredibus,& ſucceſſoribus ſtipulatum fuit, & ſi poſtea filij nominãtur ta-
44 le verbũ † regulatur à præcedenti verbo hæredibus, & ſucceſſoribus ſuis, & promiſſio incipit à patre dum filijs nihil promiſſum fuit,ſed patri,& eius contemplatione, vt ſuperius fundauimus, & ſi poſtea filij venire prætendunt, non niſi vti patris hæredes venire debent, vt firmat *Iſern.in rubr.de ſucceſſ.feud. & in cap.huius autem generis nu.* 11. *ex quib. cauſ.feud.amittat. Bertrand.in conſ.*176. *num.*5. *volum.* 3. faciunt deciſiones adducta ſupra *numer.*34. *& ſeq.* & idem iudicatum dicit *Præſ. de Franch. dicta deciſ.* 213. *numer.* 59. qui ita conclu-
45 dunt in feudis, † & ſic in fortioti caſu, quàm eſt noſter, quia in re non tranſitoria ad extraneos hæredes,ſed ad filios,& tamẽ neceſſaria eſt hæreditaria qualitas, & hæc eſt veritas notoria à Feudiſtis obſeruata, & eo fortius ipſi filij non niſi vti hæredes venire poſſunt, dum ipſis nihil fuit promiſſum,nec donatum,ſed Flaminio patri, & ab ipſo patre tranſmiſſio incipere debet,vt ex alijs infra dicam.

Veniendo ad ſecundum principalem articulum,& ad primam ipſius coniecturam per quam prętenditur,quod expreſsè donatum ſit cõtemplatione matrimonij,cum D. Laudonia, & ſuis filijs vti filijs, vt lautius viuerent, & non eſſe dubium,quod filij venirent vti filij,& non vti hæredes ad hoc reſpondetur.

Primò,tale aſſumptum ab ipſo contractu non poſſe haberi, & pro veritate negotij,attẽdamus quid,& quomodo promiſſio ipſa facta fuit:nàm ex ea apparet, quod Paulus, & Liuius promiſerunt hæreditatem Flaminij aſcendere ad ducat. trigintaquinque millia, alias quãtitatem deficientem de proprio reficere,& ſic facultatem in perſonam Flaminij contemplarunt,quod demonſtratur ex alijs verbis ibidem adiectis cauſam finalem deſignantibus,quę ſunt,vt D. Laudonia cum Flaminio commodius viuere potuiſſet, & pro ſecuritate reſtitutionis dotium,& antefati,lucrifaciendi in caſu mortis Fla-
46 minij, † & quod iſtæ ſint cauſæ finales per cõtrahentes expreſſæ probatur,quãdo cauſæ ipſæ cohęrent diſpoſitioni.*gloſ. in l.demonſtratio* § *quod autem,vbi Bart. q.*3.*ff.de condit.& demonſtr. Salycet.in l.*1.*in fine C.de cauſ.falſ.adiect.legat.Soccin.conſ.*159.*col.*3. *verſ.conſequenter lib.* 2. *Tiraquell.in tract.ceſſ.cauſ.limit.* 1. *q.* 6.*num.*46.dicuntur autem cauſæ cohærere diſpoſitioni, ſecundum *Bald. & Salycet. in d.l.*1.quando illud,quod venit in diſpoſitione de neceſſitate, ſequitur ex illa cauſa,prout in hoc noſtro caſu, quia Flaminius commodius viuebat, ſi habebat ducat.trigintaquinque millia, quàm minorem ſummam, & ſic etiam D.Laudonia de ſuo antefato magis ſecura erat, quod antefatum D. Laudonia habere non poterat, niſi poſt mortem Flaminij, & ſic bona prædicti valoris fortius in perſona, & in dominio Flaminii rantum radicata, & contemplata fuerunt, & ad perſonam filiorum ipſo viuente extendi
47 non poterant; † cum extenſio de perſona

ad perſonam fieri non liceat, *Aret. in d.l.Gallus §.& quid ſi tantum col.4.eum ſimilib.per Dec.conſ.349.nu.8.Iaſ.conſil. 227.col.2.lib.2.latè Tiraquell.in l.ſi vnquam C.de reuoc.donat. & Hippolyt. Riminald.in d.conſ.59.nu.52.lib.1.* & ideò quia promiſſio ad beneficium Flaminii proceſſit, ipſius contemplatione facta cenſetur,& à perſona Flaminii trāſmiſſio ipſorum bonorum incipere debet, & ſic filii non niſi patris hæredes venire poſſunt ſupradictis iuribus, & authoritatibus,& ex aliis infra.

Secundò, Paulus,& Liuius perſonam
48 Flaminii eorum fratris, † notam habebant,non filiorũ naſciturorum, ideò promiſſio videtur facta contemplatione Flaminii patris, *l.ſed ſi plures §.in arrogato, ff.de vulg.& pupill.ſubſt.in fin.vbi Bart. & alij,& ibidem voluerunt Imol.& Alexand.*qui ponunt generalem regulam,
49 quod filio meo † donata à conſanguineis meis, mihi acquiruntur tanquàm mei contemplatione donata, ita declarant *Caſtrenſ. & Moderni in l.eum oportet,& in l.fin. C.de bon.quæ liber.& in l.final. C.de vſufruct.* & tunc datur, ſiuè relinquitur filio contemplatione patris, quando non erat aliàs daturus, vel relicturus, niſi reſpectu patris, & ad patris vtilitatem,quod præſumitur ſi ſolius patris merita proceſſerunt,ita dicit *Bald.in d.l.eum oportet, vbi ſequuntur Caſtrenſ. & Moderni*, & non ſolum expreſsè ad vtilitatem patris fuit ipſa promiſſio facta, ſed etiam præſumitur, quia ſolius patris
50 merita præceſſerunt, † & in propoſito merita Flaminii patris ſunt conſiderāda non filiorum naſciturorum, qui tūc cum non eſſent in rerū natura,nullum poterat in eis meritum conſiderari, *l. ſi quis in ſuo C.de inoffic.teſtam.Soccin.conſ.72.nu. 11. verſ.ſed prædictis non obſtantibus lib.2.* in legato facto filio, concludit deberi patri,facit *text.in l.dedit dotem verſic.occurrit æquitas ff.de collat.bon.ibi,&*
51 *quod † pater meus filiæ meæ propter me dedit,perinde eſt, ac ſi ego dederim, idem in l.3.§.fin.ff.de donat.inter vir.& vxor. ibi: Si donaturum mihi iuſſero vxori meæ dari, ait Iulianus, nullius eſſe momenti, perinde enim eſt habendum, ac ſi ego accepiſſem, & rem meam factam vxori meæ dediſſem,& in eadem l.3. §.igitur verſic.*
52 *ſancitum,legitur: Quod ex patris contēplatione, profectum eſt, hoc ad eum referri,vbi Gloſ. & Dec.conſ.278.nu.4.* vltra quæ,multa alia iura, & authoritates adducit *Surd.d.deciſ.322.à nu. 46. vſque ad nu.51.*vbi in patruo donante nepotibus, & ſic in proprio noſtro, & fortiori
53 caſu dicit, † quod patruus donando nepotibus videtur fratri dare, & fratris contemplatione,plus enim erga fratrem reuoluitur,quam erga nepotes, qui ſunt remotiores, *l.fin.C.de verbor.ſign.*& fratri præſumitur voluiſſe prius donare, *l cum ita §.final.ff.de legat.2.*& in terminis, de patruo dotante neptem, ſequitur *Alex conſ.179.nu.3.vol.5. Dec.conſ.81. num.5.Soccin.Iun.conſ.33.num.3.libr.1.*
54 vbi idem dicit, † quando patruus inſtituit neptem volēs, quod intelligatur inſtitutus intuitu fratris, quia inſtitutio eſt facta à cognato patris,*d.l.ſed ſi plures §.in arrogato in fine, vbi Bart. & alij in fine*,ibiq; idem voluerunt *Imol. & Alex.*
55 ponentes generalem regulam, † quod filio meo donata à conſanguineis meis, mihi acquiruntur, tanquàm mei cōtemplatione donata, idem dicunt in dona-
56 tione facta ſponſæ † à cōſanguineis mariti,*Lup.in rubr.de donat.inter virum,& vxorem §.45.num.1.& ſeq. Ruyn.conſil. 196.num.6.lib.2.Iſern.in cap.1.de alien. feud.patern.num.14.* dicit,quod etiam
57 ceſſante conſanguinitate, † donatum filio dicitur patris contemplatione donatū,quando in filio non cadit meritum, quia anniculus,& fortius in caſu noſtro, quia nondum nati erant,latè *Surd.d.deciſ.322.num.51. & ſeq.* cum patris con-
58 templatione facta ſit dicta † promiſſio pater videtur dediſſe,*d.§.in arrogato,vbi Bald. & alij d.l.generaliter,vbi Bald.*di-
59 cit, † quod dans pro alio illum repreſētat,*C.de ſecund.nupt. Mantica de coniect.vltimar.volunt.lib.8.tit.16.num.1. Simon de Petr. de interpret. vltimar. voluntat.dub.2.ſolut.6.num.2.& 3.fol.64.*

Lup.

Lup d.§.45.in princ. Natt.conſ.14.nu.1.
60 quod ſi patri † videtur donatum ſtipulã-
do filio, intelligitur vti hæredi, & poſt
mortem, quia alias non valeret, vt inquit
Imol. in d. l. quod dicitur col. 5. ſequitur
Alexand.nu.15. & Surd.d.deciſ.nu.54.
& ex prędictis validiſſimè habetur, quod
cum quid donatur filio ratione patris, &
perſonæ mediæ cenſetur donatum, & à
patre haberi dicitur, adeò quod pater di-
ſponere poteſt, & filij non niſi vti patris
hæredes venire poſſunt, vltra prædicta
Iſern.in d.cap.1.de alien feud.patern.nu.
13.& ſeq. ex pluribus firmat, & cum eius
opinione tranſeunt *Iaſ. in d. l. Gallus §.*
quidam rectè nu.40. Ruyn.conſ.122.nu.
3.verſ.ſecundo verò caſu lib.1.vbi ad hoc
citat Gloſ.Bart. Imol. & Alex. ita tenen-
tes, idem tenet Marco Brun. conſ.111.nu.
6.Gerard.Mazzol.conſ.1.num.96.Bur-
ſat.conſ.31.nu.8. Afflict.deciſ.393.nu.3.
61 *vbi Vrſill.nu.6.* dicit, † quod filij naſci-
turi in tali donatione poſſũt hæredes in-
ſtitui, *ex Bellamer. deciſ.17. Boer. deciſ.*
172.nu.4. & ſeq. Bero.in cap.Raynutius
num.106.verſ.ex quibus de teſtam. Put.
deciſ.66.nu.2.lib.1.Conſil.Fab.de Anna
conſ.52.nu.22. Surd.d.deciſ.322.nu.32.
& ſeq. Regens de Ponte conſ.80.num.6.
volum.1.

Ad ſecundam articuli ſecundi conie-
cturam, quod Paulus, & Liuius non intel-
lexerunt facere aliud, quam Flaminium
diuitem, vt ditiorem inueniret vxorem,
quæ antefato ſuo ſecurior eſſet. Reſpon-
detur, quod hoc nihil ad rem, quin filij
vti hæredes patris non venirent, quod ſi
agere volebant neceſſe erat vti recẽtiori
cautela in hac Ciuitate inuenta, vt quã-
62 do auus, patruus, † vel alius bona dona-
ta, vel promiſſa vult acqri filiis vti filiis,
& vt pater non diſponat, debet in ſpetie,
& expreſsè donare vt filii tanquám filij,
& non tanquàm hæredes ſuccedãt, alias
intelligitur donaſſe vti hęredibus patris,
& vt pater diſponat, ita *Regens de Ponte*
d.conſ.80.nu.16. ex multis Surd.d.deciſ.
322.n.44.& ſeq. & hoc eſt adeò verum,
quod ex mente dictorum contrahẽtium
appareret, prout in caſu noſtro nõ appa-
ret, voluiſſe acquiri filiis vti filiis, ad hoc
vt extranei eis non præferantur, tùm
quia dum ipſi patrui hoc non expreſſe-
runt, vtiq; noluerunt: nàm poterant ex-
primere, vt nepotes vti filii ſuccederent,
vt expreſſerunt pro ſecuritate antefati,
quo caſu ſuccedit regula iuris, quod dũ
partes noluerunt aliquid exprimere, &
63 omiſerunt, omiſſum, † pro omiſſo habe-
tur *ad text.in l.vnic.§.ſin autem ad defi-*
cientis C. de caduc. toll. & alij multi cu-
mulati per Surd.conſ.127.num.61. lib.1.
conſ.160.nu.33. & ſeq. conſ.163.nu.19.
64 *lib. 2.* Tùm etiam, † quia propoſitum
in mente retemptum nihil operatur, vt
eſt *text.in l.ſi repetendi C.de cond.ob cauſ.*
Surd.in d.deciſ.322. num.85. per ratio-
nem, quod cõſiderando dilapidationem,
& decoctionẽ fratris eſſet de malo euen-
65 tu conſiderare, † & proinde non habe-
tur in conſideratione, ac ſi de tali euen-
tu non cogitaſſent patrui ipſi promitten-
tes, *idem Surd.in d.deciſ.322.nu.86.* &
66 poſtquàm filii in antefato ſuccedunt vti
patris hæredes, vt eſt notorium, quid di-
uerſitatis in reliqua quantitate ratione
indiuiduitatis contractus, indiuiduitatis
rationis, indiuiduitatis ſtipulationis, pro-
miſſionis, & receptionis per patrem, pro
hæredibus, & ſucceſſoribus; ergo, &c.

Circa tertiam, articuli ſecundi conie-
cturam, quod talis refectio non fuit pro-
miſſa Flaminio, nec præceſſit verbum
actum ad tranſlationem dominii, & quod
requirebatur verbum dono, vendo, trãſ-
fero. Reſpondetur, quod quàmuis ſupra
n,15.& plurib.ſeqq. plenè fundatum ſit,
quod pater, & contrahẽtes ſtipulati ſint
pro ſe, & ſuis hæredibus, & ſic promiſſio
fuit facta Flaminio, dum dicitur pro ſe,
& deindè pro hæredibus, & filii non niſi
vti hæredes venire poſſunt; fortius dico,
quod ſi pater ſtipulatus eſſet pro ſe, & fi-
67 liis maſculis, † & maſculorum appella-
tione veniunt deſcendentes, illi ſi bona
capere volunt, hęredes eſſe debent, *Bald.*
in l.liberti, libertęq; num.37. C.de oper.li-
bert.& alij per Surd.d.deciſ.322. nu.77.
quod procedit etiam in feudo, in quo ſi
filii propriis nominibus non nominentur

ſemper

68 ſemper feudum †; ipſum contemplatio-
ne patris datum cenſetur,vt primo patri,
deinde filio,*l.ſi pater §.penult.ff.de legat.*
1.l.hæredes mei §.vltimo,vbi gloſ.final. C.
qui filij,ita demum ſuccedunt ſi ſunt pa-
tris hæredes, *Iſern.in rubr.de ſucc.feud.*
& in cap.1.§.huius autem generis ex qui-
bus cauſ.feud.amitt.num.11.& per Surd.
& de Anna in locis ſuperius allegatis; Et
miror partem dicere in tali contractu nō
adeſſe verbum tranſlationis dominii in
Flaminium, & neceſſe erat ponere ver-
bum dono,vendo,transfero: quia Paulus
& Liuius promiſerunt talem refectionem
ſummę deficiẽtis ad ducat.trigintaquin-
què millia, ſecundum naturam actuum,
cum opus non erat tunc temporis dare,
quia non apparebat de quantitate defi-
ciente ad dictam ſummam, ſed quid du-
bii eſſe poteſt, ſi ad hoc præcisè ſe obli-
garunt cum conſtituto præcario, & om-
69 nibus clauſulis neceſſariis; † quod con-
ſtitutum,& præcarium operantur trāſla-
tionem dominii rei promiſſæ à die talis
promiſſionis in tẽpore deficientię quan-
titatis,quod pro indubitabili per vtrum-
que. ſ. Collaterale, & Capuanæ Conſi-
lium fuit habitum, firmat *Præſ.de Fran-*
ch.d.deciſ.213.nu 1.Oldrad.conſ.114.nu.
3.Neguſant.de pignor.2.memb.2.par.nu.
5.Tiraquell.de conſtit.par.3. limit.2.nu.
15.& alij innumeri per prædictos coacer-
uati,& proindè talis ex aduerſo figurata
coniectura reſoluta remanet.

Ad quartam,& vltimam coniecturam
de poteſtate data Flaminio diſponendi,
fuiſſe reſpectu bonorum ipſius Flaminii,
& non de reficiendis, & per talem pote-
ſtatem,dominium tranſlatum non cenſe-
ri,reſpondetur.

Primò, pone caſum Flaminium poſſe
de omnibus diſponere, vt poteſt, cum
70 quilibet † rei ſuæ ſit moderator,& arbi-
ter,*l.in re mandata C.mandati, cum vul-*
gar. quid diuerſitatis in quantitate refi-
cienda, quæ eſſet ſubroganda in locum
bonorum Flaminio deficientium, vſque
ad dictam ſummam ducat.trigintaquin-
71 quemillium: † Cum ſubrogatum ſapiat
naturam eius, in cuius locum ſubroga-
tur,*l.ſi eum §.qui iniuriarũ ff.ſi quis caut.*
l.1.& ibi Bartol.ff.ſi quis teſtam.liber.
iuſſ.cum ſimilib. Quinimmò ipſi promiſ-
ſores in bonis ſupplendis, tanquàm Do-
mini onus, quod volebant imponere po-
terant, & ad demonſtrandum, quod ni-
hil filiis Flaminii promittebant, ſed Fla-
72 minio tantum, † dixerunt per talem
promiſſionem bonis ipſis onus nō impo-
ni, ſed quod Flaminius de eis diſponere
poſſet,in vita,& in morte, quæ verba ſo-
la in hac cauſa ad iudicādum pro D.Fa-
bio ſufficerent.

Secundò dico, quod per talem pote-
ſtatem diſponendi Flaminio datam, vl-
tra alia fuit ei acquiſitum dominium,
73 cum hæc poteſtas ſit, quæ datur Domi-
nis in rebus ſuis, de quibus ad libitum
diſponere poſſunt, *d.l.in re mandata,*
l.polla C.de his, quib.vt indig.l.dudum
C.de cõtrab.empt.cap.de his,in fine de ſe-
pult.& cum per dicta verba,& alias clau-
ſulas,ac per conſtitutũ,& præcarium bo-
na ipſa in Flaminium,& ipſius perſonam
74 tãtum primo collata cenſeatur, † ab ip-
ſis verbis recedere non debemus, *l.quod*
conſtitutum,vbi Bart.ff.de teſtam.milit.
& ab ipſorum verborum ſignificatione,
nec eſt recedendum, *l.ille,aut ille §.cum*
in verbis l.non aliter cum ſimilib.ff.de le-
75 *gat.3.* maximè, † quia contractus ſtipu-
lationis eſt ſtricti iuris, & in eo non ve-
niunt niſi expreſſa, *l. quicquid aſtringen-*
dæ ff. de verbor. oblig. idq; doctè Connan.
explicat in commentarijs ſuis iuris ciuilis
76 *lib.6.cap.3.col.1.* dicens, † quod ſtipula-
tiones tám latè patent,quàm verba ipſa,
quibus ſunt conceptæ, & ab his omnem
ſignificationem ſuam ſumunt, ideoquè
verborum obligationes dicuntur, vt fir-
mat *Hippolyt.Riminal.conſ.59.num.51.*
lib.1. & ex prędictis concludo D.Laudo-
niam vti matrem,& tutricem D.Troiani
Caraccioli filii,& hæredis quōdam Fla-
minii, ipſumq; D.Troianum condemna-
ri debere ad ſoluendū ipſi D.Fabio Ca-
racciolo, (ex iuribus etiam ceſſis ipſius
D.Laudoniæ) anteriori creditori omnes
capitalium quantitates debitas,& ſuper
quãtitate refecta per Paulum, & Liuium
Carac-

Caracciolos ſatisfieri debitoribus poſt matrimonium D. Laudoniæ contractis, cum intereſſe. *Die* 30. *Maij* 1616. *Referente Conſiliario Cæſare Alderiſio, iunctis Dominis duarum Aularum, cum interuentu Domini Marchionis Sancti Angeli Sacri Conſilij Præſidentis, fuit ſententiatum, quod ſuper omnibus bonis in Iudicio deductis dictus Fabius ſatisfiat de omnibus quantitatibus ſui crediti, iuxta Conſilium penes Carbonum Actorum Magiſtrum.*

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Titulus authoris iuuat ſucceſſori, qui iuribus authoris vti poteſt.*
2 *Succeſſor emptoris iuribus venditoris, & ſui authoris vti poteſt.*
3 *Pragmatica ædita Thori loquitur de bonis à Regibus Aragoneis conceſſis.*
4 *Verba legis, vbi deficiunt, deficit, & legis diſpoſitio.*
5 *Dominium ex conceſſione Regia ſine alio actu transfertur.*
6 *Pragmatica ædita Thori, quando locum habere videtur.*
7 *Conceſſio mediante pecunia tranſit in contractum.*
8 *Princeps ex contractu obligatur.*
9 *Deus ex promiſſione obligatur.*
10 *Princeps contra ſuum contractum venire non poteſt, nec de plenitudine poteſtatis.*
11 *Princeps rem alteri conceſſam, nec motu proprio alteri concedere dicitur, niſi ſpecialiter deroget, & nu.* 13.
12 *Papa rem prophanam alicui conceſſam alteri donando reuocare non poteſt.*
14 *Princeps circumuentus cenſetur, quando in ſecundo priuilegio de primo mentionem non facit.*
15 *Priuilegium ſecundum quando de primo non facit mentionem eſt manifeſta ſubreptio.*
16 *Pragmatica ædita Thori, vt locum habeat neceſſe eſt, vt diſpoſita, exequutionem habuiſſent tempore illius Regis.*
17 *Poſſeſſio in qua quis ſe fundat, vt conſeruetur, quæ ſint probanda.*
18 *Qualitas adiecta verbo, debet fundari ſecundum tempus verbi, vbi adijcitur.*
19 *Qualitas Canonicatus requiſita in actu commiſſionis, debet adeſſe tempore commiſſionis.*
20 *Teneri verbum meri facti eſt, & ad poſſeſſionem, & ad meram tenutam refertur.*
21 *Pragmaticæ caput ſecundum venit continuatiuè ad primum.*
22 *Dictio autem, continuatiuè venit, & repetit præcedentium qualitates.*
23 *Afflict. deciſ. 396. declaratur.*
24 *Pragmatica ædita Thori eſt correptoria iuris communis, & non extenditur.*
25 *Extenſio in correptorijs non fit.*
26 *Tutela defertur ex mente legis.*
27 *Libertorum hæreditates ad patronos deferri, & nu.* 29.
28 *Agnati vocantur ad hæreditatem, & ad tutelam ex extenſione legis.*
30 *Extenſio ceſſat in exorbitantibus.*
31 *Furtum, & damnum, quia ſunt diuerſa, ideò alter alterius appellatione non continetur.*
32 *Gabellæ exactionis, & immunitatis non eſt eadem ratio.*
33 *Pragmatica non habet locum quãdo vterque habet cauſam ab ijſdem Regibus Aragoneis.*
34 *Priuilegiatus non poteſt vti priuilegio ſuo contra æquè priuilegiatum.*
35 *Caſus omiſſus cenſetur in diſpoſitione iuris relictus.*
36 *Lex bene à Zenone de quatr. præſcript. poſt quatriennium prohibet ius reddi.*
37 *Pragmatica non habet locum contra potentius ius habentem.*
38 *Prior in tempore potior eſt in iure.*
39 *Odioſa reſtringenda, & nu.* 40.
41 *Pragmatica ædita Thori non comprehendit Fiſcum, qui eſt perſona ficta.*
42 *Item nouas lites repellit.*
43 *Regem diſpoſuiſſe, & conceſſionarium poſſediſſe requiritur.*
44 *Pragmatica ædita Thori cõceſſiones iam factas defendit.*
45 *Dictio, aliquid verificatur, in modico.*
46 *Pragmatica ædita Thori infert priuilegium*

H

gium reale bonis conceſſis.

47 *Statutum dum diſponit circa res, ipſæ res videntur affectæ, & diſpoſitio eſt realis.*

48 *Dictio, nec, copulat, & continuatiuè coniungit Orationes, præcedentes, & ſequentes.*

49 *Natura copulæ auget, & coniungit.*

50 *Lex prohibitiua impedit ingreſſum.*

51 *Conceſſa de plenitudine poteſtatis inficiari non poſſunt.*

52 *Conceſſio ex plenitudine poteſtatis facta aufert dominium, etiam ſine cauſa.*

53 *Certa ſcientiæ clauſula operatur ſilentij impoſitionem.*

54 *Rex Siciliæ ſuperiorem non recognoſcit.*

Pro V. I. D. Ioanne Thoma Coppula, contra Fideliſſimam Ciuitatem Neapolis.

ARGVMENTVM.

De exceptione Regiæ Pragmaticæ editæ Thori, conceſſione immunitatis, & quando iuri tertij deroget, ac de alijs.

CONSILIVM X.

IN hac cauſa V. I. D. Ioannis Thomæ Coppolæ, petentis quod Fideliſſima hæc Neapolitana ciuitas, ſoluat granum vnum pro qualibet ſalma farinæ, & Ciuitas oppoſuit exceptionẽ Regiæ Pragmaticę editæ Thori, licet per Collegam adeò doctè ſit ſcriptum, quod additione non egeat, addidi tamen, vt clientis precibus complacerem.

Ex facto enim apparet, quod Ioannes Thomas ipſe, ex perſona ſuorum authorum, ex cauſa venditionis factæ per Regem Ferdinandum I. dictæ gabellæ farinæ in burgenſaticum, pro ducatis mille, cum ſuis iuribus, emolumentis, & gagijs, ab anno 1487. eam poſſedit, ac poſſidet, & Ciuitas à Rege Federico quarumuis gabellarum immunitatem obtinuit, & quod exceptione dictæ Pragmaticæ Ciuitas ſe tueri in hoc non poteſt: Immò pro ipſo Ioanne Thoma, contra ipſam Ciuitatem Pragmaticam ipſam potius obſtare, videtur ex pluribus.

Primò, quia Ioannes Thomas ex perſona ſuorum prædeceſſorum cauſam
1 habens à Rege Ferdinando I. † titulus ſui authoris ſibi iuuat, *l. emptori C. de hæred. vel act. vend.* omnis enim, qui ab alio cauſam habet, poteſt illius iure vti, *per text. in l. ſi ante §. Iulianus ff. de except. rei iudic.* & ſic in locum primi emptoris
2 ſucceſſor † poteſt vti defenſionibus, nè dum ſuis, ſed etiam illius, qui vendidit, *iuxta text. in l. dolia §. eum ff de contrah. empt. vbi Scribent. facit etiam text. formalis in l. vſucapione §. 1. ff. de diuerſ. & tempor. præſcript. & per Piſanell. in eadem pragmatica poſt numer. 29. & ſequ. & num. 46.* Verba enim pragmaticæ lo-
3 quuntur quando † aliqui de feudis Baronijs, Caſtris, & alijs poſſeſſionibus, tàm feudalibus, quàm burgenſaticis, iure, vel iniuria, ſe ſpoliatos eſſe prætẽdunt, quod non eſt in caſu, de quo agitur, dum dicta gabella ante immunitatem Ciuitati datam; conceſſa fuerat prædeceſſori Ioannis Thomæ per Regem Ferdinandum
4 I. † ex qua dominium ſine alia actuali apprehenſione fuit tranſlatum in prædeceſſorem Ioannis Thomæ, & ſic in ipſũ, vt fundat *Dec. conſ. 187. col. 3. ibi ſtantibus omnibus, & in conſ. 191. col. 1. ac Afflict. in probem. conſtit. q. 12. col. 3. in princ.* cum ex verbis ipſius pragmaticæ habeatur, caſum noſtrum in ea non eſſe comprehenſum, & Ioanni Thomæ eam non obſtare, etiam quia vbi legis verba defi-
5 ciunt, † & ipſius diſpoſitio deficit, *ad text. in l. 4. §. toties, vbi Bart. & alij ff. de damn. infect. l. ita autem in princ. vbi etiã Bart. ff. de adminiſtr. tutor. cum infinitis concordantibus per Tiraquell. in l. ſi vnquam C. de reuoc. donation. verſ. liberta num. 2.*

Secundò, diſpoſitio ipſius pragmaticæ tunc

6 tunc videtur habere locum,† & denegare audientiam,quando bona ſunt capta, erecta, confiſcata, donata, & quouis alio modo diſpoſita, quæ omnia copulatiuè requiruntur, vt per eundem *Piſanell.ibidem num.* 37. & cum gabella ipſa à Rege Ferdinando I. per prius vendita fuiſſet prædeceſſori Ioannis Thomæ, & immunitas poſteà per Regem Federicum Ciuitati conceſſa, & non in hac Ciuitate,ſed per alias Regni Ciuitates,& loca, vt ex eius cõceſſione patet; ſequitur pragmaticam ipſam non obſtare, maxime
7 quod ſtante anteriori † conceſſione dictæ gabellæ prædeceſſori Ioannis Thomæ,mediante pretio,conceſſio ipſa tranſiuit in contractum, vt tradit *Paul. de Caſtr.conſ.*284.*primum dubium*;& Prin-
8 ceps† ex contractu obligatur, vt ex pluribus firmat *Dec.conſ.*688. *num.*5. *& 6.*
9 quod etiam † Deus ex promiſſione obligatur, & Princeps etiam de plenitudine
10 poteſtatis † non poteſt contrauenire, *vt per Dec.in d.conſ.num.*7. *& plur. ſeq. Ruyn.conſ.*45.*nu.*18. *vol.*1. & ſic immunitas ipſa erigi, confiſcari, & alteri concedi non poterat, in præiudicium contractus prędeceſſoris Ioannis Thomæ,ſecundum *Bald. in l.Imperium num.* 19.*ff. de iuriſdiction. omn. iudicum,& ſequitur Neuizan.inter conſil. Albert.Brun.conſil.* 12.*nu* 130.*Felyn.in cap.*1. *verſ.prædicta confirmantur de probation.& Roder.Suarez allegat.*9.hinc voluit *Bart.in l.final.*
11 *C. de locat.prædior. ciuil.* † quod Princeps rem ab ipſo conceſſam alteri,etiam motu proprio concedere non poteſt, niſi ſpetialiter deroget conceſſioni iàm factæ,prout etiam inquit *Alex.conſ.*3. *ex his,quæ in themate nu.*7.*lib.*5.*Iaſ.in l.fin. nu.*13.*ff de pact.* & eſt * communis opinio, vt latè firmat *Philipp.Port. in lib.*5. *commun. opinion.* & nè dum Imperator,
12 vel Rex, † ſed nec Papa donationem rei prophanæ à ſe alicui factam,alteri ſecũdo donando, irritare poteſt, *vt per Roman.conſ.*298.*nu.*2. *circa medium, ibiq; Addent.idem Roman.conſ.*345.*nu.* 9. *& ſeq.* alijs iuribus,authoritatibus,& rationibus firmat *Luc. de Penn. in l.prædia C.* *de locat.prædior.ciuil.*qui ad vtramque
13 partem triginta argumenta facit, † quia Princeps nunquàm; cenſetur reuocare priuilegium à ſe, & ſuo prædeceſſore conceſſum,niſi in ſecunda de prima conceſſione mentionem faciat, *cap. veniens de præſcript.l.decurionibus C.de ſilent.lib.*
14 12.† Ex quo quando de prima non facit mentionem,in ſecunda circumuentus cenſetur,*vt in cap. cum olim de re iudic. ibi, ſicut credimus, Roman. d. conſ.* 298. *Alciat.in tractat.præſumpt.lib.*3.*regul.*3. *præſumpt.*11.*nu.*11.quod habet locum nè dum ſi ſecunda gratia, ad partis poſtulationem, ſed etiam ſi motu proprio conceſſa eſſet, vt inquit *Felyn. in d. cap. cum olim col.*3. *verſ.amplia ſecundo, cui adde Bald.conſ.*327.*pridiè enim conſului nu.*4.*lib.*1. *quem ſequitur Dec. conſ.*292. *col.pen. verſ. & in propoſito, & in l.nemo poteſt ff.de regul. iur. Gozadin.conſil* 63. *prima facie nu.*19.*Ruyn.conſ.*98. *quia per priuilegium nu.* 2. *lib.*4. *Gramm.conſ.* 6.*num.*6.*& conſ.*100.*num.*98. *Grat.reſponſ.*103.*in præſenti nu.*15.*lib.*1.*Ferret. conſ.*6. *num.*4. Item quando in ſecundo
15 priuilegio † non ſit mentio,de alio alteri conceſſo,vt in caſu noſtro, eſt manifeſta ſubreptio, qua vitiatur Principis priuilegium,ita notat *text.in l.*1.*C.de natal. reſtit. cap.ex multiplici de decim.l.ſi non cognitio C.ſi contra ius, vel vtilit.public. Bald.in l. ſi præteritione eodem titulo col.* 3. *verſ.ego dico magiſtraliter, Abb. in cap.* 1. *de præſcript.* & quod ſubreptio vitiet Principis priuilegiũ,eſt *optimus text. in cap. quod ſuper his, verſ.vnde ſi talem de fide inſtrument.& in proprijs terminis Roderic.Suarez allegat.*8.*nu.*6. *& 7.* Ergo dicta pragmatica Ciuitatem ipſam contra Ioannem Thomam non defendit.

16 Tertiò, † vt pragmatica locum habeat,neceſſe eſt,quod diſpoſita habuiſſẽt exequutionem illis Regibus viuentibus, & ſic poſſeſſio neceſſaria tempore illorũ Regum,dum dixit ſic teneri, & ſine aliqua innouatione obſeruari debeant,velut illis viuentibus tenebatur, & obſeruabatur, vnde neceſſe erat, quod Ciui-

tas, tempore immunitatis conceſſæ ip-
17 ſius poſſeſſionem habuiſſet;† cum qui ſe fundat in poſſeſſione, vt in ea conſequetur virtute alicuius ſtatuti,debet probare,quod eo tempore poſſidebat,vt ſtatutum illud locum habeat,*iuxta notat.per Io.Fabr. & Doctores in* §. *retinendæ, inſtit.de interd.& per Piſanell in d.pragm.*
18 *nu.*36. †Qualitas enim adiecta verbo, debet intelligi ſecundum tempus verbi, cui adijcitur, *l.in delictis* §.*ſi extraneus, vbi Bart. & Doctores* ff. *de noxal.act. l. mela* ff. *de aliment. legat. l.*3. *de aur.& argent.legat. hinc gloſ.in d.cap. ſtatutum*
19 *de reſcript.in ſexto,* dicit, † quod qualitas Canonicatus requiſita in actu commiſſionis, debet adeſſe tempore commiſſionis, & non ſufficit, ſi poſteà ſuperueniat,faciunt dicta per *Dec.in l.ab initio ff.de regul.iur.*maximè quia adeſt ver-
20 bum teneri, † quod meri facti eſt, & nè dum ad poſſeſſionem, ſed etiam ad nudam tenutam refertur *text. eſt in l. quod dicitur, vbi Iaſ.poſt Aret.nu.*12. *in* 4.*notab.ff.de verbor.obligat. & iterum Iaſ.in l.naturaliter in princ.num.*7.*ff.de acquir.poſſeſ. l. poſſeſſio quoque* §. 1. *eodem titulo, & idem voluit Afflict.in deciſ.*407. *num.* 13.nec ſecus importat verbum obſeruare,*l.cum legati ff.ex quib.cauſ.in poſſ.eat.* Nec refert,quod illa verba referantur ad primum caput dictæ pragmaticæ, nec etiam ad ſecundum,de quo agitur,dùm Ciuitas prætēdit à Rege Federico ſuam habere immunitatis conceſſionem, quia
21 *text.in verſ.quantum autem*, † quem omnes ſecundum caput appellant, venit continuatiuè ad primum caput,repetendo etiam eaſdem qualitates illius,vt in-
22 dicat dictio, autem, † quæ licet præcedentibus aduerſetur,cōſequutiuè tamen venit, & repetit præcedentium qualitates,*Bald.in l.omnes populi col.*8.*verſ.tertio modo ff.de iuſtit.& iure,Iaſ.in l.*3. §. *ex contrario nu.*6. *ff. de acquir.poſſeſ. & in l.quominus nu.*11.*ff.de flumin.& in l.turpia* §.*ſi pars nu.*3. *ff.de legat.*1. *& in l.ſi filius ff.de acquir.hæredit. Alexan.in conſ.*99.*nu.*9.*lib.*7. *& alia affert Boer. in deciſ.*146.*nu.*10.ſed dum ſupra dixit de rebus naturaliter deſcriptis,de eiſdem intelligitur loqui in 2. *cap.* & proinde Ciuitati non ſufficit ſola conceſſio ſuæ prætenſæ immunitatis:nec prædictis cō-
23 tradicere † videtur *Afflict.in deciſ.*396. quia videtur loqui de eis,qui ſemel pacificè adepti fuerint poſſeſſionem,quàm poſteà ſine ordine iuris illam amiſerunt, & ſic præſupponit eos viuo Rege tenuiſſe, quod non eſt in ipſa Ciuitate, quæ nunquàm dictam immunitatem poſſedit, nec viuente Rege ei concedente,nec poſteà,& cum prædictus emptor,& ſui ſucceſſores, à tempore Regis Ferdinandi I. ipſam gabellam poſſediſſent, & nunc per ipſum Ioannem Thomam poſſidetur, & per ipſammet Ciuitatem ſoluta reperiebatur, vt ex proceſſu iàm patet, pragmatica non ipſam Ciuitatem, ſed Ioannem Thomam potius tuetur,& contra negatam ſolutionem gabellæ ipſi ciuitati obſtat, & ſoluere cogi debet ex nunc,etiam ante terminum.

Quartò,nec caſus noſter,ex mente legis, ſiuè pragmaticæ prædictæ cenſetur comprehenſus, nec ex identitate, vel
24 maioritate rationis, † quæ cum ſit correptoria iuris communis, vt probat *Loffred.in conſ.*34.*nu.*6.non poteſt extendi, etiam ſi ratio in l.ſcripta eſt, vt videre eſt in lege falcidia,vt probat *text.inſtit. de leg.falc.in princ. iuncto text. in* §. *ſed quia hæredes ſcripti inſtit.de fideicommiſ. hæred.* & tamen,quia lex tantum loquebatur de legatis,non etiam de fideicommiſſis,quæ in ſpetie à legatis diſtant, *vt Iaſ.& alij docent in l.*1.*col.*1. *ff. de legat.*1. ideò non poterant contineri niſi per ex-
25 tenſionem, † quæ non poteſt fieri in correptorijs, *l.ius ſingulare, l.quod verò, l.in his ff. de legib.* Ideò neceſſariò factus fuit Senatuſconſultus, comprehendens nuncupatiua fideicommiſſa,*d.*§.*ſed quia,*
26 idemq; videre eſt in tutela, † quia illa dicitur deferri ex mente, ſeu ſententia legis,quæ verbis legis non videtur prorſus deſtituta, alias ſecus, ecce tutela delata patrono, licet in lege duodecim tabularum,nihil de ea cautum ſit,tamen
27 cū iuſſiſſet lex hæreditates † libertorum,

liber-

libertarumq; ſi deceſſiſſent, ad patronos
pertinere,crediderunt veteres voluiſſe
legem , vt etiam tutela ad eos pertine-
28 ret, † quia & agnatos,quos ad hæredi-
tatem lex vocat, eoſdem & tutores eſſe
iuſſerat, *inſtit.de legit.agnat.ſucceſſ.*at tu-
tela delata parenti dicitur deferri,ex ex-
29 tenſione , quippe lex pęnitus deficiat,
cum nec ad tutelam,nec ad hęreditatem
eum vocauerit, *inſtit. de leg. patr.tut.per
totum*,& benè probat *text. in l ſciendum
ff.ad l.pomp.de parric.*vbi ſponſæ, & no-
uercæ à lege omiſſæ,continentur ex ſen-
tentia legis, vt prætendit Iuriſconſultus
ibidem,& idem quoque *text.in l.his ſolis
C.de reuoc.donat.*vbi mater prohibita re-
uocare donata filio,ſi ſecundas cõtraxe-
rit nuptias,intelligitur multo magis pro-
hibita, quæ reliquerit caſtitatem , & ſic
ex verbis legis prorſus non deſtituitur,
idemq; *text. in l.ſi vero* §. *de viro ff.ſo-
lut.matrimon.* vbi lex,quæ de viro,hære-
dibusq; eius tantum loquitur ad ſocerũ,
hęredesq; eius non extenditur,& ſic ple-
nius verba deficiebant, vnde ſola exten-
30 ſio, † poterat habere locum,quæ in caſu
noſtro ceſſat , cum ſimus in exorbitanti-
bus, vt probat *text. in l.illud ad l. aquil.*
31 vbi furtum, † & damnum iniuria datum
diuerſa ſunt,& alter, alterius appellatio-
ne non continetur, tàm & ſi ſit eadem
ratio:meritò lex loquens de vno,non in-
telligitur loqui de altero , ſed ex exten-
ſione poſſet eſſe, de qua loquitur *text. in
d. l. illud* , poſſem alia circa hanc exten-
ſionem non admittendam adducere,quę
omitto,ex quo hic non eſt eadem ratio ,
quia dicta pragmatica ſupponit rem
captam,confiſcatam,& alienatam,& poſ
ſeſſam per reum,& verum vni,magis quã
alteri competat, ſed hic Ciuitas Neapo-
litana contendit eſſe immunem à ſolu-
tione dictæ gabellæ farinæ , quæ per Re-
ges numquam fuit erepta , confiſcata , ,
nec ipſi Ciuitati alienata : immò per
Regem Ferdinandum I. gabella ip-
32 ſa † vendita prædeceſſori Ioannis Tho-
mæ , cum ſuis gagijs, iuribus, & emolu-
mentis omnibus, nemine pęnitus exem-
pto,quorum duorum non eſt par,eadem-
que ratio,*ad text. in l.2.ff.de ſtat. homin.
l.in pecudum ff. de vſur. l. iuſtiſſimè ff. de
ædil. edict.* & proindè pragmatica ipſa
pro Ciuitate non facit,& in caſu, de quo
agitur,locum habere non poteſt.

Quintò , Ioannes Thomas ex perſona
ſuorum authorum , cauſam habet à Re-
ge Ferdinando I. & Ciuitas á Rege
Federico,vt pluries diximus, & proindè
Ciuitas diſpoſitione ipſius pragmaticæ
33 vti non poteſt , † quia quando vterque
cauſam habet ab eiſdem Regibus Ara-
goneis,non intenditur confirmari magis
iſtius,quàm illius priuilegium , ſiuè con-
ceſſionem, ſed videtur ceſſare, cum hoc
34 caſu priuilegiatus, † non poſſit vti pri-
uilegio, contra æquè priuilegiatum , vt
notant *Cyn.Bart.Bald.Salycet. & Iaſ. in
auth.quas actiones,C.de ſacroſanct.eccleſ.*
Nec tunc dici poſſet, cur magis vnum
quàm alterum tueatur , ergo in vtroque
erit idem ius, *l.cuius bonis in fine ff. de
curat. fur. l. illud ff. ad l.aquil. l. à Titio
cum concordantibus,ibi in gloſ. ff. de ver-
bor.obligat.& Tiraquell. latiſſimè in tra-
ctat.ceſſ.cauſ. par.*1. *num.*151. & id tan-
35 quàm caſus omiſſus † cenſetur in diſpo-
ſitione iuris, *ad text.in l.ſi cum dotem in
princ.ff.ſolut.matrimon. l.ſi extraneus,&
ibi Iaſ.ff.de condit. ob cauſ l.commodiſſimè
ff.de liber. & poſthum. & ibi quoque Iaſ.
cum multis concordantibus per Tiraquel.
de iur.primogen.q.*40.*nu.*194. & illam
obiectionem pragmaticæ ceſſare , quan-
dò vterque,& actor, & reus, habet titu-
36 lum ab eiſdem Regibus, † eius intelli-
gentia ſumitur in eiſdem terminis , *ex l.
bene à Zenone, C. de quatrien. præſcript.*
quæ lex poſt quatriennium, prohibet ius
reddi,& ſic ſimilis parum ab ea differẽs:
immò eadem circa prohibitionem,& ta-
metſi opponatur , de lege illa aduerſus
illum, qui haberet titulum ab eodem
Rege,vel prædeceſſore, euitatur lex illa,
quaſi quod totum intelligatur, quando
ſolus conuentus haberet titulum à Re-
ge,*ita Roman.in conſ.*298.*per text.in
cap.Abbate,ſanè verſ. pro parte de re iu-
dic.in ſexto,Curt.Iun.per text.in l.prædia
C.de locat.præd.ciuil. lib.*11. *in conſ.*143.

poſt expeditum: Igitur circumſcripta ta-
li exceptione procedendum eſt in cauſa,
in cuius meritis conſiderandum eſt, quis
potiora, & meliora iura haber, & an ſe-
cunda conceſſio deroget primæ,quæ trã-
ſiuit in contractum, vel è contra, vt ex
prędictis patet,& in ſpetie licet alijs me-
dijs teneat *Curt.d.conſ.143.col.2. nu.5.
& in l.hæres abſens in princ. nu.9. ff.de
iudic. quem & Grammat. ſequitur in de-
ciſ.65. num.43. & ante eos Roman. qui
pluribus mouetur iuribus in d. ſuo conſil.
298.id tamen firmat Bero. in cap.quæ in
Eccleſiarum nu.56. de conſtit.quæ recte
impugnat Riminald.qui ſimpliciter Curt.
& ſequaces ſequitur in* §.1.*nu.76. cum
tribus ſequentibus, inſtit. quib.alien. lic.
vel non,* & in terminis huius exceptionis
id ipſum voluit *Loffred. licet prædicta,
non alleget in conſ.34. col.3. verſ.prate-
rea,quod Comes nu.11.* & exceptionem
dictæ Regiæ pragmaticæ non habere lo-
cum, quando ambo ab eiſdem Regibus
cauſam habent,nouiſſimè ex pluribus fir-
mat *Piſanell.in d.pragmat.nu.* . .

Sextò,exceptio ipſius pragmaticę,nec
locum habet in habente potentius priui-
37 legium, † vt in caſu,de quo agitur,ſtan-
te venditione dictæ gabellæ prædeceſſo-
ri Ioannis Thomæ, pretio mediante, &
ſic ex cauſa onerosa,vt firmat *Loffred. d.
conſ.34.in 3.col.nu.12.ex doctrina Bart.
in d.auth. quas actiones C. de ſacroſanct.
eccleſ.* & cum noſtra conceſſio ſit ante
conceſſionem dictæ-Ciuitatis, ſequitur
38 debere præferri per regulã, † qui prior
eſt in tempore,potior eſt in iure,& idem
voluit *Panormit.in conſ.94.in quæſt.in
3.dub.lib.2. Felyn.in cap. cum olim col.4.
verſ.& dixit Ludou.de re iudic.Dec.cõſ.
271.in caſu tranſmiſſo nu.5.conſ.580.eo-
dem numero, conſ.788. viſo puncto num.
12. Thom.Grammat. conſ. ciuil.6. Tira-
quell. in tract. de nobilit.q.37. num.56.
Cardin.Pariſ. conſ.11. caſtrum num.40.
lib.1.*

Septimò,non eſt prætermittendum,
quod pragmatica loquitur de perſonis
litigantibus, & eſt odioſa, quo caſu per-
39 ſona ficta, † & repreſentata non venit,
ſicut eſt vniuerſitas, *l. mortuo ff. de fide-
iuſſ.l.metum* §.*animaduertendum ff.quod
40 met. cauſ.* † & huiuſmodi perſonæ fictæ
non veniunt in ſtatutis odioſis, & corre-
41 ctorijs, † ſicut nec cõprehenditur Fiſcus,
ſimiliter perſona ficta, vt dicit *Piſanell.
in eadem pragmatica num.26. Bald.in l.
omnes populi col.penult. nu.23. in fine,
verſ.ſed numquid ff.de iuſtit.& iur.quem
ſequitur Ancbar.in cap.final. verſ.circa
tertium membrum extra de conſtitut. ad
idem eſt text.in authent.item quæcumque
verſ.vniuerſitas,vel perſona, & ibi notat
Bald.de Epiſcop.& cleric.idem in rubr.C.
ad trebellian. Alex.conſ.216.col.2. num.
11.lib.2. Afflict.in conſtit. ea, quæ ad de-
cus col.6.nu.11.*

Octauò, quamuis ex prædictis pateat
pragmaticam Ioanni Thomę non obſta-
re: amplius dico, quod pragmatica ip-
ſum Ioannem Thomam tuetur,& contra
Ciuitatem obſtat; adeò quod ſolutio-
nem ipſius gabellæ controuertere non
42 debet,nec poteſt:† nam pragmatica tol-
lit omnem litem, ex qua innouatio ali-
qua reſultaret ſuper conceſſis per illos
Reges, vt patet, ibi capta,erecta, in Fiſ-
cum redacta, &c. ſic teneri, & ſine ali-
qua innouatione obſeruari debeant, ve-
lut illis Regibus viuentibus tenebantur,
43 & obſeruabantur, † & ſufficit Regem
diſpoſuiſſe,& conceſſionarium poſſediſſe,
*Gloſ.eſt notabilis in cap.ſtatuta in fine,
verſ. & pro ea de decim. in ſexto, facit
gloſ.in l.ſtipulatio iſta* §. *hoc quoque ff. de
verbor. obligat. & concordantia adducta
per Dec.conſ.252.agitatur cauſa col.2.in
44 princ.* † Pragmatica enim illa voluit pri-
uilegium dare, quod de factis illorum
Regum vllo modo controuerſia infera-
tur,vt patet ex ea ibi,lis quæſtio,&c. ſo-
lum enim conſiderauit illud factum, er-
go poſtquàm conceſſio Ioannis Thomæ
prædeceſſoris eſt anterior, & cum pro-
miſſione euictionis, & ſic potior præten-
ſæ immunitatis ipſius Ciuitatis,& ipſam
ſuam potentiorem conceſſionem obſer-
uari voluit, quod ſequentia alia verba
demonſtrant,ibi (nec aliquid in iudicio,
vel extra de iure, vel de facto innodari,

ex

ex quo ſolutio dictæ gabellæ dilatari nõ
45 debet, † maximè per dictam dictionem, aliquid, quæ etiam in modico verificatur; *gloſ. in clement. 1. verſ. aut eorum parte de for. compet. Abb. in cap. ſuper eo in 2. notab. de eo, qui cog. conſ. vxor. ſuæ, Iaſ. in l. eum qui num. 2. ff. de iuriſd. omn. iudic.* vnde dico, quod ex quo Rex Ferdinandus I. dictam gabellam prædeceſſori Ioannis Thomæ conceſſetat, & per dictam pragmaticam ordinatur, quod nec iudicialiter, nec extraiudicialiter de conceſſis per dictos Reges Aragoneos, inter quos eſt dictus Rex Ferdinandus I. bona ipſa etiam priuilegiando, ita
46 quod priuilegium † Reale illis bonis conceſſum dicatur, *iuxta dicta per Bart. in l. cunctos populos col. 10. verſ. ſed poſſit, C. de ſumma trinit. & fide cathol.* vbi fir-
47 mat, † quod quando ſtatutum diſponit circa res, tunc res videtur affecta, & realis erit diſpoſitio illa, prout etiam idem latius firmauit *Alex. conſ. 44. col. penult. lib. 5.* Quin etiam habetur apertius in pragmatica ibi, nec aliquid in iudicio, nec extra iudicium de iure, vel de facto innouari, &c. & ſic prohibet omnem innouationem eius ſtatus, in quo erat tempore illorum Regum, & conceſſionis, & ſic Ciuitas innouare non poteſt, ſolutionem non facere dictæ gabellæ, poſtquàm per dictum Regem conceſſa fuerat, & ipſius per ipſammet Ciuitatem ſolutio fa-
48 cta fuit, † cum dictio illa, nec, copulet, & continuatiuè coniungit duas occaſiones, ſcilicèt præcedentem, & ſequentem, vt voluit *Bart. in l. quis ita ſtipulatus ff. de verbor. obligat. conſuluit Bald. conſil. 497. vol. 5.* dictioq; prædicta iuxta na-
49 turam † copulæ augendo coniungit, *l. ea tantum dicto ff. de legat. 3. cum ſimi-*
50 *lib.* † & confirmatur, quia pragmatica diſponit prohibitiuè, quod lis non moueatur, & ſic reſiſtit in principio, quod in caſu noſtro eſt idem, vt ſi dixiſſet, quod non impediatur exactio gabellæ Ioanni Thomæ, ſuo prædeceſſori conceſſa, *Bart. à contrario ſenſu in l. amplius non peti ff. rem rat. hab. in princ. dum allegat l. ſi decem cum petiens ff. de verbor. obligat.* cum alijs, quæ omitto, & ex hoc infertur etiam dum vult, quod ingrediens, ad litigandum reperit hoſtium clauſum, adeò quod eius prætenſionem allegare, incipere non poteſt, ſic dicta Ciuitas circa ſolutionem dictæ gabellæ per eam debitæ, nihil opponere poteſt, cum pragmatica contra eam obſtet, eiq; etiam excipiendi, hoſtium clauſum habet, eo maximè, quia venditio dictę gabellæ per Regem Ferdinandum I. prædeceſſori Ioanni Thomæ fuit facta, etiam cum approbatione ſui Conſilij, & de eius plenitudine poteſtatis, & clara eſt iuris
51 concluſio, † quod contra id, quod de plenitudine poteſtatis Principis factum eſt, nihil opponi poſſit, vt notat *Bald. in probem. decret. col. 4. vbi allegat concordantes, & in prælud. feud. 9. col. ibi, ſed*
52 *pauca de Principe,* † cũ qua plenitudine, etiam ſine cauſa dominium aufert, *iuxta illud dictum Angel. in l. item ſi verberatum §. 1. ff. de rei vendic. & tradit etiam Bald. in l. reſcripta col. final. ibi tertio quæro C. de precib. Imperat. offer.* & præſertim concurrente clauſula ex certa ſcientia,
53 quæ operatur † ſilentium imponi debere illi, qui contra eam aliquid prætendere vellet, vt notat *Bald. per illum text. in cap. 1. §. ſi quis autem de pac. conſtant. & habetur per Bart. in l. conficiuntur §. codicilli in princ. ff. de iure dot. & pro concordantijs, eſt videndus Dec. qui optimè id explicauit in conſ. 261. col. fin. ibi præterea, & in Rege non recognoſcente ſuperio-*
54 *rem,* † vt Rex noſtri Regni, maximè in temporalibus, *cap. per venerabilem extra qui fil. ſint legit. gloſ. prag. ſant. in probem. in prima, & ſecunda gloſ. clement. paſtoralis de re iudic. Iſern. in probem. feud num. 38. vbi latè addit. in verſ. exemptum, Addent. ad tract. Ioan. de Terra Rubea contra rebelles tract. 3. artic. 1. concl. 14. fol. 35. & colum. 2. idem conſuluit Dec. conſ. 269. col. 3. ibi ſi à te cum ſeq. & latè conſ. 341. iſto puncto per quatuor columnas,* & conceſſione feudi facta propter ſeruitia, latiſſimè idẽ *Dec. qui infinitos adducit in conſ. 588. viſo puncto prima, & tertia columna:* vnde ex his apertè videtur exceptio-

ceptionem Regiæ pragmaticæ Ioanni Thomæ, nedum non obſtare, ſed ipſum tueri, & ipſi Ciuitati obſtitiſſe, & obſtare, adeò quod ſolutionem ipſius gabellę impugnare non poteſt, & ex vi eiuſdem Regiæ pragmaticæ cogi debet, vt ſoluat, & proindè per Sacrum Conſilium debet dari terminus in cauſa, & interim prouideri, quod ſoluat, & ita ex prædictis currenti calamo adductis mihi videtur.

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Sententia ſtante pacto ingrediendi propria authoritate, exequitur contra tertium, & nu.13. & 14.*
2 *Nemo plus iuris in alium transfert, quàm ipſe habeat.*
3 *Prior in tempore, potior in iure.*
4 *Sententia non conformis libello non eſt exequenda.*
5 *Iudicis officium non extenditur ad illa, quæ de natura actionis non veniunt.*
6 *Sententia debet eſſe conformis libello quo ad rem, cauſam, & actionem.*
7 *Iudicis decretum, & authoritas, de contingentibus non inquirentis, nullius eſt roboris.*
8 *Diuerſitas inter interrogantem, & reſpondentem vitiat ſtipulationem.*
9 *Iudex condemnare non poteſt niſi ad petita.*
10 *Creditor hypothecariam intentans, ſaltim ciuiliter poſſidere debet.*
11 *Bart. opinio, quod debitor non poſſet priuare creditorem ciuili poſſeſſione, communiter reprobatur, & nu. ſeq.*
13 *Pactum de ingrediendo eum præcario non exercetur contra ſingularem ſucceſſorem, & ſic nec etiam contra tertium.*
14 *Actio perſonalis non datur contra tertiũ, ſed in rem.*
15 *Sententia iniqua, & iniuſta eſt ipſo iure nulla.*
16 *Sententia iuſta exequutioni demandatur non è contra.*
17 *Creditor non habet recurſum contra emptorem rei, ſed contra creditores poſteriores, quibus fuit liberata pecunia.*
18 *Pretium bonorum venditorum per Sacrum Conſilium liberatur, cum cautione de reſtituendo, cui quibus, & quando.*
19 *Hæres vendens rem hæreditariam, pro ſumma ſoluta creditoribus non moleſtatur.*

Pro magnifica Portia Sellarulo.

ARGVMENTVM.

De ſententia libello conforme, & actione perſonali contra tertium poſſeſſorem non concedenda, atque de Sacri Conſilij ſtylo in pecunias vendita ex re peruentas, liberando.

CONSILIVM XI.

AD euadendam exequutionem ſententiæ prolatæ in fauorem Ioannis Thomæ Cimini, & litis conſortium, contra magnificam Portiam Sellarolam tertiam poſſeditricem cuiuſdam domus, pauca dicam: nàm & ſi primo aſpectu aſſerendum videatur, licere prędictam ſententiam exequi, etiam contra ipſam tertiam poſſeditricem, ſtan-
1 te maximè illo pacto † in inſtrumento ingrediendi propria authoritate, ex adductis per *Bart. in l. creditores C. de pignor. colum. 7. Bald. in l. ob meritorum C. ne vxor pro marit.* qua ratione poterit exequi ſententia contta primum debitorem, eadem videtur poſſe exequi
2 contra ipſam tertiam, † quia nemo plus iuris ad alium transferre poteſt, quam ipſe habet, *per regulam nemo plus iuris de regul. iur.* & etiam, quia prædicti acto-
3 res priores † videntur in tempore, & ſic potiores in iure, *l. potior ff. qui pot. in pign. hab. & in regul. qui prior de regul. iur.*

Tamen his, & ſimilibus non obſtantibus dictam ſententiam nullam exequutionem mereri, eſſeque nullam, ex ſequen-

ſequentibus demonſtratur.
Primò, dum dicti actores petierunt di-
ctam magnificam Portiam condemnari
ad relaxandum domos in actis deductas,
cum fructibus iure dominij, vel quaſi, &
Sacrum Conſilium eam condemnauit,
ad ſoluendum annuos ducatos viginti
4 decurſos, & decurrendos, † ſententia ip-
ſa, quia non conformis libello exequu-
tionem non meretur, *ad text. in l. vt fun-
dus ff. commun. diuid.* & ibidem *Bart.* di-
5 cit, † quod Iudicis officium non ſe ex-
tendit ad ea, quæ ex natura actionis non
veniunt, & verba textus pro ratione ſunt
hæc: *Quia vltra id, quod in iudicium de-
ductum eſt, excedere poteſtas Iudicis non
poteſt, ſequitur Bald. in l. certi conditio ff.
ſi cert. pet.* vbi dicit ſententiam debere ſe
6 conformari cum libello, † & ſuper con-
tentis in eo, & non ſuper his, quæ ex na-
tura actionis non veniunt, *& Lanfran-
ch. in cap. quoniam contra falſam in verbo
interloq. de appellat. nu.* 29. dicit ſenten-
tiam debere eſſe conformem libello, quo
ad rem, quo ad cauſam, & quo ad actio-
nem intentatam, id eſt per ſententiam
debet determinari res deducta in libello,
ſecundum cauſam, ex qua res eſt petita,
& ſecundum modum agendi, deductum
in iudicio, & ſic quo ad modum diuiden-
di, ſequuntur ibidem Addentes, & latè
*Vant. in tract. nullit. tit. de nullitate ſen-
tentiæ ex defect. proceſſ. num.* 97. *fol.* 237.
Iaſ. in l. curare num. 27. *inſtit. de action.
verſ. quarto principaliter, Anchar. conſil.*
83. *num.* 3. vbi addit notabile verbum,
7 quod authoritas, † & decretum Iudicis,
de contingentibus non inquirentis, nul-
lius ſunt virtutis, ad hoc facit *text. in l.* 1.
§. *ſi quis ſimpliciter ff. de verbor. obligat.*
8 vbi dicitur, † quod diuerſitas inter in-
terrogantem, & reſpondentem facit vi-
tiare ſtipulationem, cum non videatur
reſpondiſſe, qui ad interrogata, non re-
ſpondit, *iuxta l. de ætate* §. *quod autem
ait prætor ff. de interrog. action. ſequitur
gloſ. in cap. inter dilectos in verſ. petitionis
de fide inſtrument.* Hinc ſolitum eſt dici,
9 Iudicem † non poſſe cõdemnare in aliud
quàm ad petitum, *l. final. C. de fideicom-
miſſ. libert.* & proindè ſententia proferri
debet, iuxta formam petitam à partibus,
*cap. licet de ſimon. Felyn. in d. clement. ſæ-
pè, verſ. iuxta petitionem per illum text.
ff. de verbor. ſignif.*
Secundò, quia ſententia ipſa eſt iniu-
ſta, cum tertia poſſeditrix non poſſit cõ-
demnari in actione perſonali, prout ipſa
Portia fuit condemnata ad cenſus de-
curſos, & decurrẽdos dicto Nicolao Ci-
mino mero creditori: quia certum eſt,
10 quod tunc creditor † poteſt hypotheca-
riam, & condictionem, *ex l. final. C. de ac-
quir. poſſeſſ.* aliaq; remedia cumulare pro
iure aſſiſtendi, ſi pro cenſibus prætenſis
petijſſet, quando creditor poſſidet ſal-
tim ciuiliter, vt dicunt *Bald. & Doctores
in d. l. fin. & habetur in l.* 1. *ff. de ſalu. in-
terd.* ſed dictus Nicolaus, & ſui hæredes
dictas domos ciuiliter non poſſident, er-
go per ius aſſiſtendi non poſſunt in eis
contra tertiam ſatisfieri, & quod non
poſſideant ciuiliter, patet, quia poſt obli-
gationem generalem, & delegationem
factam dictæ annuæ ſolutionis Ioannæ
Ciminæ creditrici hypothecariæ, & an-
teriori, & per alienationem, & traditio-
nem poſſeſſionis corporalis per quõdam
Ioannem Baptiſtam Octaianũ dictæ Por-
tiæ, Ioannes Baptiſta, ſuiq; hęredes, & ab
eis cauſam habentes ciuili poſſeſſione
bonorum generaliter obligatorum pri-
11 uati fuerunt: † nam licet *Bart. in d. l. cre-
ditores C. de pignor.* teneat debitorem
non poſſe priuare creditorem ſua ciuili
poſſeſſione, per præcarium tranſlata, tra-
dendo rem alteri: tamen ibi * cõmuniter
12 reprobatur, † & contrarium tenet idem
Bart. in l. celſus 4. *col. ff. de vſucap. verſic.
ſed pone, quod debitor*, cuius doctrina
rogo videatur, quia caſum noſtrum deci-
dit; & ſequuntur eam * cõmuniter Scri-
bentes ibi, & idem tenet *Bart. in l. qui pi-
gnoris ff. de acquir. poſſeſſ. Caſtrenſ. in
l. quamuis* §. 1. *ff. eodem titulo, Bald. in
l. nullo C. de rei vendic. firmat Ioannes de
Imol. in d. l. Celſus, & Addentes ad con-
ſtitut. Regni Neapol. pacis cultum*, vbi
13 etiam tenuerunt, † quod pactum de in-
grediendo propria authoritate, cum
præca-

Digitized by Google

præcario non poteſt exerceri contra ſingularem ſucceſſorem, & ſic nec contra dictam Portiam tertiam poſſeditricem per prædicta iura, & condemnari non
14 poterat in actione perſonali,† quia actio perſonalis non datur contra tertium poſſeſſorem,neque contra rem, *l.final.§.fin. ff.de contrah.empt.l.1.§.ſi hæres ff.ad trebell.l.dolus C.de reſcind.vendit. Surd.deciſ.306.num.*10.& ex prędictis patet in-
15 iuſtè fuiſſe condemnatam, † & ſententia iniqua, & iniuſta eſt ipſo iure nulla, *l. ſi pars,& ibi Angel.* ff.*de inoffic.teſtam.element.paſtoralis in verſ.piſana de re iudic. & per Vant. in titul.de nullit.ſentent. ex defect.proceſſ.num.*127.*fol.* 244. & dum eſt nulla exequutionem non meretur,
16 cum ſententia, † quæ exequutioni demandatur neceſſe eſt, quod ſit valida, *l.4. §.condemnatum* ff.*de re iudic.l.non putaui §.non quæuis* ff.*de contratab.D.de Franch.deciſ.*86.*nu*.5.

Tertiò,talis ſententia, nec exequi poteſt, quia manifeſtum errorem continet, dum ex eiſdem actis patet ipſam Portiā ſoluiſſe pretium rei petitæ,factis depoſitis authore eodem Sacro Conſilio, ipſis partibus auditis; ex quo iterum ſoluere cogi non poterit; ſed eſt comparendum in graduatione contra poſteriores creditores Ioannis Baptiſtæ Octaiani princi-
17 palis debitoris, † & contra fideiuſſores pro ſummis liberatis, *iuxta text.in l.fin. §. & ſi præfatam C. de iure deliber. & vult D. de Franch. deciſ.*272.*nu*.2. qui circa finem dicit,quod moleſtate emptorem, & poſſeſſorem bonorum raro acci-
18 dit, † quia conſueuimus quando venduntur bona,& ad nos creditores recurrunt,liberare pretium bonorum, cum fideiuſſoria cautione de reſtituendo, cui quibus,& quando per Sacrum Cōſilium
19 fuerit prouiſum: † immò vendita re per hæredem cum beneficio legis, & inuentarij pro quantitate ſoluta creditoribus, ipſum hæredem non moleſtari, iudicatum firmat ibidem in fine,quanto fortius dicta Portia terria poſſeditrix, quæ ſoluit, & pecunia eſt liberata ordine Sacri Conſilij, iuxta prænarratum ſtylum, & ſic ex prædictis debet prouideri,dictam ſententiam contra ipſam Portiam minimè eſſe exequendam, *& ita deciſum fuit in banca Iubeni.*

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Promiſſa per Regem abſquè pecunia, ipſemet reuocare poteſt.*
2 *Exceptio quando datur ex eodem actu, non debet impugnare actum.*
3 *Exceptio Regia pragmatica edita Thori non habet locum in non habente titulum.*
4 *Pragmatica habet locum in ſpoliatis iure, vel iniuria.*
5 *Verba legis quando deficiunt, & ipſa lex deficit.*
6 *Pragmatica habet locum, quando bona ſunt capta,erecta,& confiſcata,& quouis modo diſpoſita copulatiuè.*
7 *Poſſeſſionem ſtatuti,qui habere prætendit, debet tempore ſtatuti eam probare.*
8 *Qualitas adiecta verbo debet intelligi ſecundum tempus verbi,cui adijcitur.*
9 *Teneri verbum meri facti eſt, & ad poſſeſſionem, & nudam tenutam refertur.*
10 *Obſeruare verbum quid importet.*
11 *Pragmatica non habet locum,quando ambo ab eodem Rege cauſam habent.*
12 *Priuilegiatus non poteſt vti priuilegio contra æque priuilegiatum.*
13 *Caſus omiſſus cenſetur in diſpoſitione iuris.*
14 *Aſſenſus in Regno non præſumitur, niſi oſtendatur.*
15 *Feuda ad manus mortuas deuenire,Rex difficiliſſimè concedit.*
16 *Contractus ſine aſſenſu reuocatur.*
17 *Cedens ius ſuum alteri facit in illo præſumi acquiſitionem.*
18 *Poſſeſſio non datur in iuribus.*

Pro Domino Barone Arneſani, cum Vniuerſitate Ciuitatis Litij.

AR-

ARGVMENTVM.

De exceptione Regiæ Pragmaticæ editæ Thori, & reuocatione tranſactionis ex defectu aſſenſus.

CONSILIVM XII.

PETITA conſeruatione poſſeſſionis iuriſdictionis Caſalis Arneſani per Dominum Baronem,& Capitaneum Ciuitatis Litij ab exercitio ipſius abſtinere, compilato proceſſu,& cauſa introducta,Ciuitas Litij prætendens á Regibus Aragoneis cauſam habere,exceptionem Regiæ pragmaticæ editæ Thori oppoſuit, & quod verè ad differendum iudicium oppoſuerit,demõſtratur: nàm extrema huius exceptionis ſunt duo: poſſeſſio, & titulus, à sereniſſima domo de Aragonia, & cum hæc non habeat,exceptio nõ militat: priuilegium enim conceſſum, vt prætendit Ciuitas non eſt conceſſio ipſi Ciuitati facta, vt ipſa eſſet Domina Caſalium, & iuriſdictionis, ſed tantum Rex promiſit, quod Capitaneus Litij exerceret iuriſdictionem in toto Comitatu, & Caſalibus,
1 quam promiſſionem † quando non interuenit pecunia,ipſemet Rex reuocare poteſt,vt latè notat *Abb.in conſ.3.in q.19. ex regul.l.nemo paciſcẽdo ff.de pact.Bald. in l.qui ſe patris in verſ. & ſcias C. vnde liber.* & ita deciſum affirmat *Ioan. Vincent.de Anna allegat.*87.Cum igitur hæc prætenſio Ciuitatis fundata ſit ex prætenſo priuilegio à Sereniſſimo Ferdinando de anno 1466. ſuper quo eſt reuocatio gratiarũ factarum Ioanni Petro Guarino, & Bartholomeo Vrſino, & ſic nihil de caſu,de quo agitur; priuilegium autem anni 1476. vt clarè cõſtat,non concedit Ciuitati,& Rex poteſt hoc facere, quomodo in hoc iudicio poteſt eſſe locus huic exceptioni?

Fortius Dominus Baro propter inſigna ſeruitia, & in excãbium Terræ Gagliani, quæ erat maximi redditus, habet conceſſionem ab eodem Rege Ferdinando in anno 1489.die 12. Decembris, & ſic habet priuilegium poſterius ab eo-
2 dem Rege, † quando enim datur exceptio ab eodem actu,non debet impugnare actum, vt notat *Paul. de Caſtr. in l* 1. §. *ſcientiam de tribut.action.quos omnes adducit Ioan. Vincent.de Anna in d.allegat.* 87.*& Loffred. in conſ.*34. *num.*11. Cum
3 ergo Ciuitas non habeat priuilegium, † & quod habet per verbum,placet,poteſt Rex reuocare ſine vllo dubio, & Dominus Baro habet priuilegium ex cauſa onerosa in excambium Terræ Gagliani maximi pretij,& poſterius ab eodem Rege, quomodo in hoc iudicio poteſt conſiderari exceptio à Ciuitate oppoſita? & cum priuilegium dicti Baronis ſit potentius, pragmatica ceſſat ex adductis per *Loffred.d.conſ.*34.

Et quod in noſtro caſu pragmatica ceſſet, patet dum verba pragmaticæ loquuntur quando aliqui à Regibus Aragonum de feudis, Baronijs, Caſtris, & alijs cõceſſionibus tàm feudalibus,quàm
4 burgenſaticis, iure, † vel iniuria ſe ſpoliatos eſſe prætendunt,quod non eſt in caſu,de quo agitur,vnde ex verbis pragmaticæ habetur, caſum noſtrum in ea non eſſe comprehenſum, & dicto Baroni
5 non obſtare: † nàm vbi verba legis deficiunt,& ipſius diſpoſitio deficit,*ad text. in l.4. §. Titius, vbi Bart. & alij ff. de damn.infect.l.ita autem in princ.vbi etiã Bart. ff.de admin.tutor. cum multis concordantibus per Tiraquell.in l.ſi vnquam C.de reuoc.donat.verſ.libertæ nu.*2.& diſpoſitio illius pragmaticæ tunc videtur habere locum, & denegare audientiam,
6 quando bona ſunt capta, erecta, confiſcata,donata,& quouis modo diſpoſita, & omnia hæc copulatiuè requiruntur, vt nouiſſimè *per Ioãnem Angelum Piſanellum in eadem pragmatica nu.*37. & cum tale Caſale non fuerit confiſcatum, nec vlli per dictos Reges conceſſum, pragmatica locum habere non poteſt.

Nec Ciuitas ipſa iuuari poteſt, quod Rex Ferdinandus reuocauit gratias factas

ctas

factas Ioanni Petro Guarino, & Bartholomeo Vrſino, & capitulum per verbum placet, vbi idem Rex concedit Capitaneo Licienſi ſolam iuriſdictionem in omnibus Caſalibus ſuis,& deindè eidem Capitaneo conceditur poteſtas faciendi Locumtenentes per Caſalia, quia tale Caſale non oſtenditur fuiſſe conceſſum in talibus conceſſionibus, nec poſſeſſionem habuit de talibus diſpoſitis in dicto Caſali illo tempore, vt pragmatica man-
7 dat, † cum qui ſe fundat in poſſeſſione, vt in ea conſeruetur virtute alicuius ſtatuti, debet probare, quod eo tempore poſſidebat, vt ſtatutum illud locum habeat, *iuxta not. per Io. Fabr. & Doctores in §. retinendæ, inſtit. de interd. & per eũdem Piſanell. ibidem num. 36.*
8 † Qualitas enim adiecta verbo debet intelligi ſecũdum tempus verbi, vbi adijcitur, *l. in delictis §. ſi extraneus, vbi Bart. & Doctores ff. de noxal. action. l. mela ff. de alim. legat. l. 3. de aur. & argent. legat. bine gloſ. in cap. ſtatutum de reſcript. in ſexto*, dicit, quod qualitas Canonicatus requiſita in actu commiſſionis, debet adeſſe tempore commiſſionis, & non ſufficit ſi poſteà ſuperueniat, faciunt dicta *per Dec. in l. ab initio ff. de regul. iur.* maximè quia adeſt
9 verbum, teneri, † quod meri facti eſt, & nedum ad poſſeſſionem, ſed ad nudam tenutam refertur, *text. eſt in l. quod dicitur, vbi Iaſ. poſt Aretin. nu. 12. 4 notab: ff. de verbor. obligat. & iterum Iaſ. in l. naturaliter in princ. num. 7. ff. de acquir. poſſeſſ. l. poſſeſſio quoque §. 1. eodem titulo, & idem voluit Afflict. in deciſ. 407. num. 13.*
10 & poſito, † quod Ciuitas Litij prætenderet ſuam conceſſionem, dictum Caſale comprehendere, quod nega-
11 tur, † quia ambo ab eodem Rege cauſam habent, & dictus Baro ſuam habet conceſſionem, & ex cauſa oneroſa, pragmatica ipſa locum non habet, quia quando Rex duobus concedit, non intẽdit cõfirmare magis huius, vel illius pri-
12 uilegium, † & hoc noſtro caſu priuilegiatus non poteſt vti priuilegio contra æquè priuilegiatum, *vt not. Cyn. Bartol. Bald. Salycet. & Iaſ. in auth. quas actiones C. de ſacroſanc. eccleſ.* nec dici poteſt cur vnum magis, quàm alterum tueatur, ergo in vtroque erit idem ius, *l. cuius bonis in fine ff. de curat. fur. l. illud ff. ad l. aquil. l. à Titio cum concord. ibi in gloſ. ff. de verbor. obligat. & Tiraquell. omnium latiſſimè more ſuo ſolito in tract. ceſſ. cauſ.*
13 *part. 1. num. 155. & ſeq.* † & tanquam caſus omiſſus cenſetur in diſpoſitione iuris, *ad text. in l. ſi cum dotem in princ. ff. ſolut. matrim. l. ſi extraneus ff. de iur. dot. cum alijs concordantibus per Tiraquel. de iure primogen. q 40. num. 194.* & in tali caſu pragmaticam ceſſare, habetur ex *l. bene à Zenone C. de quatrien. præſcript. & per Roman. conſ. 298.*

Vltimò Ciuitas adducit trãſactionem initam in anno 1491. vbi Dominus Baro cedit, & renuntiat Ciuitati merum imperium, & è contra concedit Baroni intromiſſionem Muſti, & alia, vt in ea fol. 144. hæc ſcriptura, quam pars adducit pro fundamento ſuæ intentionis, maximè Baroni prodeſt, & in hoc poſſunt Domini Iudicantes quieſcere in ſui fauorem; & primò, tranſactio ipſa caruit
14 aſſenſu: † nàm cum in Regno habeamus ſpecificam formam, aſſenſus non præſumitur, vt benè *Frece. in q. 23. num. 3.* quinimmò non adeſt: nàm reperiuntur regiſtra in Regia Camera Regis Ferdinandi, & ex illorum inſpectione videtur non interueniſſe aſſenſum aliquem, *ex regul. l. Titio teſtoris ff. de legat.* 1. Benè ergo monſtratur aſſenſum non interfuiſſe, immò, & fortius aſſenſus adeſſe non pote-
15 rat: † nàm eſſet diuiſio iuriſdictionis hęc conceſſio facta Ciuitati, & etiam ad manus mortuas, quod Rex, aùt non conce-
16 dit, aùt difficillimè cõcedit. † Adeſt igitur reuocatio iſtius tranſactionis, ex beneficio *conſtitut. diuæ memoriæ*, & ſic vigore ipſius priuilegij ceſſat prætẽſio partis: immò hæc tranſactio antiquam poſſeſſionem dicti Baronis demonſtrat, vt in ea legitur, qua fit, vt Ciuitas, neque priuilegium, neque poſſeſſionem habeat: Eſt verum in iure, † quod quando quis, cedit ius ſuum alteri, lex fingit præcedere acquiſitionem, *l. ſi auia, vbi Paul. de Caſtr.*

Caſtr. C.de iur.deliber. Corn.conſ.79.lib. 4.num.10. idem Paul.de Caſtr.in l.ſicut maior C.de repud hæred.nu 3.

Quando igitur Dominus Baro die 12. Decembris anni 1491. ceſſit, & renunciauit Ciuitati, quid dubij, quod Baro
18 habebat poſſeſſionem, † ſeù quaſi? cum in iuribus non detur poſſeſſio, *vt in l. ſi ædes §.final.ff.de ſeruit.vrban.prædior.& l.ſeruus §.in incorporalibus, & ibi gloſ. ff. de acquir.rer.domin.*Capoll *in tract.de ſeruit.ruſtic.prædior. in cap.4. num. 58. de ſeruitute aquæductus,* cum eo tempore nondum inita eſſet tranſactio, quia Baro poſſidebat, nec ex cartula prouentuum ab ipſa Ciuitate præſentata fol. 5. demonſtratur poſſeſſio dicti anni 1490. ſed prætenditur per illas cartulas quædam nota prouentuum interpellatis longis temporibus, quæ vſurpationem, & nō poſſeſſionem dictę iuriſdictionis demonſtrant: tanto magis dum Dominus Baro tempore obitus ſui patris, erat minor, & nō potuit habere notitiam ſuarum ſcripturarum, vt in facto eſt notatum, & ſi Ciuitas quaſi clādeſtinè poſſedit poſt prædictam tranſactionem anni 1491. poſſedit vigore prædictæ inualidæ tranſactionis, & ſic nomine Baronis, quę tranſactio non ſolum eſt nulla, quia caret aſſenſu, & quatenus opus eſt, adeſt reuocatio folio 170. ex beneficio *dictæ conſtit. diuæ memoriæ,* ſed etiam ex defectu inobſeruantiæ intromiſſionis muſti ipſius Baronis in dictam Ciuitatem abſque ſolutione, quia ſemper dicta Ciuitas exegit, ac exigit ab intrantibus muſtum dicti Baronis datium carolenorum trium, & quatuor, pro qualibet ſalma, vt benè deponūt nouem teſtes notati in facto, & ſic ex aduerſo producta non militant: immò Ciuitas tenetur ad intereſſe, ad quod (quatenus contrarium iudicaretur, quod non credit) debet cōdemnari Regius Fiſcus, ſaluis iuribus, contra poſſeſſorem dictæ Terræ Gagliani, vt fuit petitum fol. 140. maximè quod Ciuitas ipſa prætendendo hoc in toto Comitatu, numquàm obtinuit, & ex prædictis contra noſtrum Baronem, nec obtinere poteſt, & ſi adeſt decretum facto verbo, quod vnus non impediat alterum in exercitio, & terminus currat, dum hodiè conſtat de non iure Ciuitatis, & de potiori iure Baronis debet prouideri, quod Ciuitas, ſiuè Capitaneus Litij, ipſum Baronem in iuriſdictione dicti Caſalis non impediat, nec ſe intromittat.

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Verbum ſignanter limitat, & reſtringit.*
2 *Vltima derogant primis in contractibus.*
3 *Laudum vltra compromiſſa eſt nullum ex defectu poteſtatis.*
4 *Probatio in iudicio, quantumuis ſummario requiritur.*
5 *Papa condemnare ad debita non probata authoritate ordinaria non poteſt.*
6 *Sententia eſt nulla quando abſque probationibus proceditur.*
7 *Laudum abſque citatione ad dicendum latum eſt nullum, etiam ſi nullitatibus renunciatum fuerit.*
8 *Donatio facta filio contemplatione matrimonij debet conferri.*

Pro Domino Annibale de Ligorio, cum Dominis Horatio, & alijs Fratribus,

ARGVMENTVM.

De nullitate laudi lati vltra compromiſſa, & ſine citatione.

CONSILIVM XIII.

FActo compromiſſo inter Dominos Horatium, Ferdinandum, Annibalem, Fuluium, & Fauſtinam, fratres, & ſororem de Ligorio, in perſonam duorum Aduocatorum pronunciato laudo per dictum Dominum Annibalem

lem fuit petitum per Sacrum Conſilium declarari, ſibi ſpectare integram quartam partem bonorum quondam Dominæ Sarræ Stinchæ eorum matris, quauis prætenſione,& laudo nulliter prolato,nō obſtantibus,vt ex ſupplicatione fol. 1. ipſumq; laudum nullam mereri exequutionem comprobamus.

Primò,quia ipſum compromiſſum fuit factum de differentijs donationis per dictam Dominam Sarram ducat. 500. dicto Domino Horatio: nam licet verba præcedentia dicant nonnullas differentias habere, deindè ſubſequitur verbum
1 ſignanter, † quod eſt ad inſtar verbi, videlicèt, cuius natura eſt limitare, & reſtringere præcedentia, *l. videlicet ff. de pact. gloſ. in clement. cauſam de elect.* & in
2 contractibus † vltima derogant primis, *l. pacta nouiſſima C. de pact. l. ſi vnus* S. *pactus ff. de pact.* Inſuper dicti arbitri non habebant poteſtatem, niſi in differentijs dictæ donationis, & deciderunt plura, & diuerſa capita,non compromiſſa, vnde
3 laudum † ipſum eſt nullum ex defectu poteſtatis,ſecundum *Ioan. Vincent. de Anna allegat. 99. num. 2. ex iuribus per eum ibi adductis.*

Secundò,Domini Arbitri proceſſerūt nullo formato proceſſu,& abſque ſcripturis,&
4 probationibus, † & in quocumque iudicio etiam ſummario requiritur plena probatio ſecundum *gloſ. communiter approbatam in l. 1. verſ. filium C. quorum bonor. prout teſtatur Alexand. conſ.* 139.
5 *circa finem lib.* 6. † quod nec Papa ad debitum non probatum condemnare poteſt authoritate ordinaria, *vt per Alex. conſ. 2. col. 1. verſ. eſt ratio lib. 2. Afflict.*
6 *deciſ.* 91. † & dùm abſque probationibus contra iuris formam proceſſerunt ſentētia eſt nulla, *vt per Bald. in l. ſi cum ſententia C. quand. prouoc. non eſt neceſſ. relatum per Afflict. in conſtit. vt vniuerſis poſt nu.* 33.
7 Tertiò, † prædicti Arbitri laudarunt abſque citatione,& monitione partium, ipſiſq; penitus inauditis, quo caſu dictū laudum eſt nullum, *per eundem Io. Vincent. de Anna in allegat. 99. nu. 1. vltra quæ Bart. in l. ſi quis arbitratur ff. de verbor. obligat.* dicit in laudo, omninò citationem requiri, & hoc probat per octo fundamenta, quam ſententiam ipſemet *Bart. firmat in l. Teopompus ff. de dot præleg. in l. alio de aliment. & cib. leg. Bald. etiam in d. l. ſi quis arbitratu, ibiq; Angel. & Imol.* * *communiter*, & hoc adeò eſt verum,quod etiam ſi in compromiſſo dicatur procedi abſque citatione, adhuc ſine ea procedi non debet, *vt per eundem de Anna d. allegat. numer. 9.* quibus nullitatibus ſtantibus dictum laudum nullam debet exequutionem habere, etiam ſi in compromiſſo nullitatibus fuiſſet renunciatum, prout in terminis noſtris fuiſſe deciſum, firmat *Minad. in deciſ.* 19.

Vltimò, licet ad merita cauſæ ſubintrari non debet, tamen vt eius notoria iuſtitia videatur, inter alia duo tantum dicam.

Primò, quod dicti Arbitri iudicarunt deberi dicto Domino Horatio ducatos
8 500. † donationis cauſa matrimonij ei factæ abſque collatione contra *text. in l. vt liber. & pen. C. de collat. vbi Doctores omnes*, & etiam ſi fuiſſet ſimplex donatio,adhuc conferre teneretur *per text. in authent. ex teſtamento, & in l. penult. eodem titulo de collat. ibiq; Doctores.*

Secundò, dicitur, quod integra pecunia debita pro tertia dotis maternæ per Regiam Curiam conſignetur dicto Domino Horatio ſtantibus alimentis præſtitis prædictis Dominis alijs fratribus, quod fieri non poterat abſque probationibus,cum nec Papa id poſſit, vt ſupra diximus,vnde ex prædictis cōcludo prouidendum eſſe per Sac. Conſ. quod laudo non obſtante detur terminus in cauſa; *& ita per Sacr. Conſ. fuit prouiſum, vt ex decreto penes Ruppulum Actuarium Sacri Conſilij.*

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Donatio facta cōtemplatione alicuius rei, vel cauſæ ipſis non ſequutis non valet.*

Primi-

2 *Primitiua ſi ſint infecta, inficiuntur, & deriuatiua.*
3 *Venditio introituum facta nõ præſenti pecunia eſt nulla.*
4 *Mens contrahentium ſemper attenditur, non verba.*
5 *Expreſſa videntur etiam, quæ ex coniecturis apparent.*
6 *Voluntas defuncti interpretatur, ex eo quod eſt veriſimilius, & idem in contractibus.*
7 *Argumentum de contractibus ad vltimas voluntates valet.*
8 *Veriſimile pro expreſſo habetur.*
9 *Lex fingit, quandoq; plus dictum, quàm ſcriptum.*
10 *Verba impropriantur, vt teſtatoris mens ſeruetur.*
11 *Dotis debitum transfuſum in cauſam mutui, tranſit cum ijſdem priuilegijs ſicut dos.*
12 *Debitum deſcendens ex aliquo contractu, ſumit naturas contractus, ex quo deſcendit.*
13 *Dolus dans cauſam contractui reddit ipſum nullum ipſo iure.*
14 *Donatio, debitorum delegatio, & ceſſio, contractus eſt bonæ fidei.*
15 *Contractus dolo ex propoſito, vel re ipſa non eſt ipſo iure nullus, ſed ope exceptionis.*
16 *Dolus præteritus non futurus remitti poteſt.*
17 *Dolus quid ſit.*
18 *Dolus probatur ex coniecturis, & ex inſidijs proſpicuis.*
19 *Dolus præſumitur in faciente prohibita.*
20 *Falſitas eſt mutatio veritatis.*
21 *Mendacium eſt falſa veri demonſtratio.*
22 *Soluens indebitum ignoranter, repetere poteſt.*
23 *Solutum indebitè ex turpi cauſa æquiparatur, cum ſoluto ex iniuſta cauſa.*

Pro magnifico Tiberio de Lega, contra Dominum Ioannem Camillum Mormilem.

ARGVMENTVM.

De donatione reciproca falſam propter cauſam in vna, reſcindenda pro alia.

CONSILIVM XIV.

Dominus Ioannes Camillus Mormilis pro donatione per eum facta magnifico Tiberio de Lega ſcutorum mille, ſibi debitorum per Ioannem Benedictum Conte, cum intereſſe ab anno 1544. vſque ad annum 1555. habuit ab eodem Tiberio per alium contractum in recompenſam, & cõtemplationem prædictæ donationis ducatos ſexcentos, & pro eis annuos ducat. 36. ſuper quadam domo, & cum per dictum Ioannem Benedictum nihil Mormili deberetur, & quatenus eſſet dubium de debito, ſub die 19. Decembris 1555. à Domino Cæſare Mormili hærede D. Ioan. Camilli, totum dictum debitum cum intereſſe relaxatum fuerat, & caſſata extitit obligatio: immò in ſatisfactionem dictorum ducatorum mille habuit annuos ducat. 92. vt ex publicis ſcriptu-
1 ris patet, † & cum omnis donatio contemplatione alicuius rei, vel cauſæ, re non tradita, vel cauſa nõ ſequuta reſcindatur, & non valeat, *iuxta text. in l. cum te fundum C. de pact. inter empt. & vendit.* Immò taliter datum, cauſa non ſequuta poteſt repeti, vt dicit *text. in l. 1. cum toto titulo de condit. ob cauſ. dat. cauſ. non ſequ.* Tiberius ad nihilum tenetur, & ſolutum repetere poteſt, item donatio ipſa eſt nulla, quia à principio cauſa in ea contenta erat falſa, dum debitum hæredibus debitoris fuerat ceſſum, vt dixi-
2 mus: † vnde primitiua infecta inficiuntur etiam, & deriuatiuà, *Bald. in l. final. C. de verbor. ſignific. & in authent. quas actiones C. de ſacroſanct. eccleſ.* maximè quod
3 re vera, † fuit emptio à iure prohibita *per Regiam Pragmaticam tertiam de emptione, & venditione:* dùm nulla fuit ſoluta pecunia, & etiam per *Bullam Pij*

Quinti per Nauar. in tract. de vſur. nu. 8.
mandantes annuos introitus non poſſe
emi, nec ſolui, niſi præſenti pecunia; &
quia non vidi inſtrumentum donationis
prædictæ ad inuicem factæ, quatenus nō
eſſet expreſſum, quod donatio facta per
dictum Tiberium, non dicit fieri ob do-
nationem factam per prius, vt à dicto
Domino Io. Camillo præſumitur, & erit
præſumptio iuris, & de iure contra
quam non admittitur probatio in con-
trarium: non eſt veriſimile ipſum Tibe-
rium donare voluiſſe Domino Ioanni
Camillo equiti, & diuiti, dum Tiberius
non erat diues, nec eius affinis, neque
agnatus, vel cognatus, & ſi cauſa, quæ
induxit Tiberium ad donandum, dùm
4 non eſt expreſſa, erit tacita, † & expreſ-
ſio eorum, quæ tacitè inſunt nihil ope-
ratur, & quando conſtat de mente con-
trahentium, eſt recedendum à verbis, vt
not. Archidiacon. in cap. ſi propter tuam
de reſcript. in ſexto, l. non aliter ff. de le-
gat. 3. & notat Io. Andr. in cap. Epiſcopus
de rebus eccleſ. non alien. l. 3. C. de liber.
præter. l. inter veſtem ff. de aur. & argent.
legat. & l. cum quæſtio C. de legib. & ex-
5 preſſa dicuntur eſse non ſolum, † quę ex
verbis expreſſis apparent, ſed etiam ex
coniecturis, l. licet Imperator ff. de legat.
1. l. ſi quis locupletior ff. de manumiſſ. te-
ſtam. & hæc quoque dicitur probatio
manifeſta ſecundum Bart. in l. ſi quando
C. vnde vi, & in l. 1. in fine ff. de verbor.
obligat. Alexand. conſ. 24. lib. 2. & pro-
batio apertiſſima dicitur, quæ fit per in-
ditia, d. l. Imperator ff. de legat. 1. & in
l. qui habebat ff. de rebus dubijs, & ſicut
6 in interpretranda † voluntate defuncti,
attenditur, quod eſt magis veriſimile,
l. inſpicimus de regul. iur. in ſexto, l. ſi ſer-
uus plurium §. final. C. de legat. 1. ſic etiam
in interpretanda voluntate contrahen-
7 tium, † cum valeat argumentum de
contractibus ad vltimas voluntates, &
8 quod eſt magis veriſimile † pro expreſſo
habetur, l. Titius §. 1. & ibi Doctores ff. de
liber. & poſthum. & eſt gloſ. notabil. in
l. tale pactum §. final. ff. de pact. Alexand.
conſ. 36. lib. 2. colum. 1. Immò fingit lex,
9 † quod contrahentes plus dixerunt, quā
fuit ſcriptum per Notarium, l. cum tuus
ff. de condit. & demonſtr. l. cum acutiſſimi
l. generaliter §. cum autem, Alexand. con-
10 ſil. 51. lib. 4. colum. 1. † & verba impro-
priantur, vt ſeruetur mens teſtatoris, l. nō
dubium C. de legib. l. proculus ff. de vſu-
11 fruct. † & ſicut debitum ex cauſa dotis
quando transfunditur in cauſam mutui,
facit mutuum tranſire cum iiſdem pri-
uilegijs, quæ habet dos, & maximè quo-
ad curſum vſurarum, & interuſurij do-
tis, vt dicit Capyc. in deciſ. 183. vti depen-
12 dens à dote, † quia mutuum deſcendēs
ex contractu emptionis, aùt ſimili, quo-
uis alio ſit indutus contractu, ſapit na-
turam eius contractus, á quo dependet,
& non mutui, Capyc. in d. deciſ. 183. nu. 3.
5. & 7. vbi multa allegat, ſic debitum
prædictum annuorum ducat. 36. cum de-
pendat ex contractu ex falſa cauſa, & aſ-
ſertione, vbi ineſt dolus dans cauſam
contractui, eſt extinctum, & reſolutum,
& eſt ipſo iure nullum, & debet reſcin-
di, & reſtitui, acceptum vltra prædicta
ex infraſcriptis alijs.

Primò, quia prædictus Tiberius fuit
deceptus, & dolo inductus ad contrahē-
dum, & donandum ducatos 600. & pro
eis dictos ducat. 36. credens præceden-
tem donationem delegationis debitorū,
ac intereſse prædictorum ſcutorum mil-
le, fuiſse veram non exactam, nec ceſ-
ſam, & à maior donatione prædicti Do-
mini Ioann. Camilli donatoris dolo fuit
inductus ad faciendum donationem ip-
13 ſam Domino Io. Camillo, † & quando
dolus dat cauſam contractui bonæ fidei,
reddit contractum ipſo iure nullum, l. ele-
ganter in princ ff. de dolo, vbi Bart. nu. 4.
& in l ſub prætextu C. de tranſact. nu. 4.
& 5. prout etiam dicit Couarr. in regul.
poſſeſſor de regul. iur. par. 2. §. 6. num. 6.
vbi ſubdit, * communem eſse opinionē,
ſed ſi contractus eſt ſtricti iuris venit an-
nullandus, vt per gloſ. §. actionum inſtit.
de action.

14 Secundò, † contractus donationis, de-
legationis, & ceſſionis intereſse eſt bonæ
fidei, vt dicit text. ad literam in §. actio-
num

Digitized by Google

num autem inſtit. de action. vbi enumerā-
tur omnes contractus, qui ſunt bonæ fi-
dei, & qui ſtricti iuris, ſed quando dolus
15 eſt re ipſa, † vel dolus ex propoſito, pu-
ta quando adeſt enormis læſio, tunc con-
tractus non eſt ipſo iure nullus, ſed ve-
nit reſcindendus, & annullandus ope ex-
16 ceptionis ſi opponatur; † & dolus præ-
teritus poteſt remitti, non dolus futurus
per contrahentes, *vt dicunt omnes Do-
ctores in verbo dolus*, & dolus malus eſt
17 calliditas, † fallacia, ſiuè machinatio ad
circumueniendum, ſiuè fallendum alium
adhibita, *l. 1. §. 1. ff. de dol. mal.* & dicitur
dolus malus ad differentiam doli boni,
quia dolus bonus eſt, decipere hoſtes, &
18 dolus probatur ex coniecturis, † & in-
ditijs proſpicuis, dicit *text. ad literam in
l. dolum C. de dol.* ſi ergo quis aliquid fa-
19 cit, † quod eſt ſimpliciter prohibitum
præſumitur eſſe in dolo, *l. 1. C. de ſicar. l.
ſi non conuitij C. de iniur. cap. 1. extra de
præſcript.* ſed ſi eſt ſimpliciter permiſſum
id quod facit, tunc non præſumitur eſſe
in dolo, niſi probetur, & in noſtro caſu, ſi
requiritur probatio, eam habebis ex præ-
ſentatione inſtrumēti donationis, & ceſ-
ſionis ſcutorū mille factę à Domino Cæ-
ſare Motmile ſub die 29. Decēbris 1555.
hæredibus quondam magnifici Benedi-
cti Conti, & ex alio inſtrumento dona-
tionis ſtipulato ab ipſo Ioanne Camillo
Mormile in anno 1576. & ſic in contra-
ctu adeſt falſa cauſa per ſupra allega-
ta., & falſum non poteſt eſſe ſine dolo;
ſunt enim correlatiua, & valet conſe-
quētia, eſt falſum, ergo dolus ineſt, quod
cauſa ſit falſa apparet ex falſa aſſertione
contractus, quo mediante dictus Ioan-
nes Camillus donat, & delegat, quod nō
habebat, & erat renunciatum, & remiſ-
ſum à dicto Cæſare Motmile eius patre,
20 & falſum eſt † mutatio veritatis, quæ
nocet, & tendit in detrimentum alte-
rius, & attenditur, prout verba ſonant,
vt ſumitur *ex l. quid ſit falſa de falſ. &
ibi Bartol. ac Corn. conſil. 45. volum. 3.*
21 & eſt falſa † veri ſignificatio, *Soccin. con-
ſil. 15. par. 1. verſ. item quia, ſecundum
Beatum Auguſtinum in lib. contra men-
dacium, & Beatum Thomam 2. 2. q. 90.*
Ad differentiam mendacij cum menda-
cium ſit mutatio veritatis tantum, quod
non nocet, nec tendit in detrimentum
alterius, & proptiè mendacium non pu-
nitur, niſi in aliquibus caſibus extraor-
dinarium, ſi deponit, vt principalis In
criminalibus, vel vt teſtis coram Iudice,
& propriè omnis contractus ex falſa aſ-
ſertione reſcinditur, quoad ciuilitatem,
prout etiam reſcinditur omnis ſententia
ex falſa cauſa, ſiuè probationibus falſis,
& eſt nulla, & punitur criminaliter com-
mittens falſum, vulgatis iuribus.

Tertiò, creditor ſatisfactus de prædi-
ctis annuis ducat. 36. & de alio ex præ-
dictis dependente tenetur acceptum, re-
22 ſtituere † vti ſatisfactio ex iniuſta cau-
ſa facta, *per text. in l. perpetuò ff. de con-
dit. ob turp. cauſ. vbi hoc Bart. ſummat, &
litera eiuſdem legis dicit, id quod ex iniu-
ſta cauſa apud aliquem ſit, poſſe condici,
in quo verbo condici Gloſſ. dicit ſi Do-
minus ipſe ſoluit*: Ecce qualiter lex ęqui-
23 parat indebitum ſolutum † ex turpi cau-
ſa, & ex iniuſta, ſeù falſa, *per totum titu-
lum de condict. ob turp. cauſ. ff. & C.* ergo
ex prædictis currenti calamo adductis,
cum cōtractus donationis, per Tiberium
factæ, ſit ex falſa, ſimulata, & inueriſimi-
li cauſa, eaq; numquàm ſequuta ſit, &
cum dolo aduerſarij, ſequitur quod ſit
nullus, & proindè Tiberius de Lega ab
impetitis ex aduerſo abſoluendus eſt, &
ita iuris eſſe mihi videtur pro dicta mi-
ſerabili ſene ſcribenti, cætera ſuppleat
iudicantium religio.

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Parentes vſumfructum habent in bonis filiorum maternis, idem etiam in dotalibus num. 2. & in aduentitijs num. 3. quod & ad nepotes extenditur nu. 4.*
5 *Nepotes ſunt in aui poteſtate, vt pater.*
6 *Tranſactione reſciſſa ad inſtantiam minoris, eius aduerſarius reſtituitur ad primæuas actiones.*
7 *Contractum reuocans habet intentionem,*

Digitized by Google

vt omnia reducantur ad priſtinum.
8 *Facti, quæ ſunt, probari debent.*
9 *Alimentorum præſtatio inter parentes, & filios mutua eſt.*
10 *Alimentorum præſtatio cauſæ cognitionem requirit.*
11 *Intereſſe dotium maternarum debetur filijs à die mortis patris non matris.*
12 *Patri liberum eſt emancipare nepotem, & filium in poteſtate retinere.*
13 *Vſusfructus non poteſt cedi, nec eo non vti in præiudicium creditorum.*
14 *Remittere, & donare idem eſt.*
15 *Prior in tempore præfertur poſteriori.*

Pro magnifica Elionora Mazza, contra Catharinam de Rogerio.

ARGVMENTVM.

De intereſſe propter dotes debito, & vſufructu patris in bonis filij, & nepotis, etiam dotalibus.

CONSILIVM XV.

IN præſenti cauſa magnificæ Elionoræ Mazzæ,
contra magnificam Catharinam de Rogerio re-
uocatur in dubium in-
tereſſe dotium quondã Hippolytæ Cap-
pæ ſanctæ, matris Iulij Cæſaris Mazzæ,
à quo tempore debeatur, & licet dubium
non ſit, nõ deberi, niſi á die mortis Mat-
thæi patris, cum res, quæ ex matris ſuc-
ceſſione, ſiuè ex teſtamento, ſiuè ab inte-
ſtato fuerint ad filios deuolutæ, ita ſint
in parentum poteſtate, vt vtendi, & fruẽ-
1 di facultatem habeant, † donec paren-
tes ipſi vixerint, *per text. in l. 1. C. de bon.*
matern. & nè dum peruenta ex materna
linea, quoad vſumfructum patri ſunt ac-
quiſita, *l. 2. eodem titulo*, ſed etiam bona
ad filios emancipatos peruenta, quoad
virilem vſusfructus, *l. 3. in princ. eodem ti-*
2 *tulo*, † & non modo pater potitur vſu-
fructu bonorum peruenientium ad filium
ex matre, & linea materna, ſed etiam lu-
crorum nuptialium, *l. 1. & 2. C. de bon.*
3 *quæ liber.* † & etiam omnium aduenti-
tiorum, dummodò non ex patris ſubſtan-
tia, *l. cum oportet eod. tit*, quæ diſpoſitio
4 extenditur ad nepotes, † & deinceps, *l. ſi*
viua matre C. eodem, adeò quod mortuo
filio ſuperſtite ſobole vſusfructus iure
poteſtatis adhuc apud parentes rema-
net, *l. final. C. comm. de ſucceſſ. iuncta gloſ.*
in verbo vſufructu, & in verbo perman-
ſuro, l. final. §. ſin verò C. ad Senatuſconſ.
Tertull. authent. de hæred. ab inteſt. §. ſi
5 *quis igitur*, cum nepotes, cæteriq; ex fi-
lio deſcendentes, ita ſint in parentuum
poteſtate, vt erat eorum pater, *§. qui igi-*
tur inſtit. de patr. poteſtat. & ideò prædi-
ctum intereſſe non poteſt deberi à die
mortis dictæ quondam Hippolytæ: Dif-
ficultas tamen reſultat ex contractu trã-
ſactionis initæ in anno 1548. inter pa-
trem, & filium, in quo aſſeruerunt, quod
nõ expediebat ipſis, inſimul ſtare, & qui-
libet volebat ex ſe viuere, & propterea
trãſegerunt de dotibus maternis, & vſuſ-
fructus ipſarum per Matthæum relaxa-
tus fuit, immò promiſit ſoluere annuos
ducatos triginta pro ducatis tercentis,
in quibus dictæ dotes remanebant, ex
quibus dicta Catharina intereſſe prçten-
dit deberi, ſaltim à dicto tempore tran-
ſactionis: hæc prætenſio ſubſiſtere non
poteſt, ſiquidem per dictam tranſactio-
nem dotis erant redactæ ad ducatos ter-
centos tantum, cui tranſactioni pars no-
luit ſtare, & illius reſciſſionem petijt, ac
per Sacri Conſilij ſententiam fuit decla-
ratum dotes remanere in ducatis ſep-
tingentis quinquaginta, & quis dubitat,
6 quod reſciſſa tranſactione, † inſtante
minore datur reſtitutio eius aduerſario
ad veterem actionem, exceptionem,
& replicationem? *per text. apertum in l.*
1. & 2. C. ſi aduerſ. tranſact. vbi Bart. &
Alberic. optimè, prædictis accedat, quod
vt reſciſſio, ſeù reuocatio fieri poſſit,
oportet quod quis offerat, ſeù tradat il-
lud, quod habuit ex illo contractu, quem
reuocare vult, ſic refert *Bald. in l. final.*

3. q.

3.q.C.de contrab.empt. diſplicentia enim
retraditionem deſiderat, quibus conue-
7 nir, † quod is, qui contractum reuocat,
videtur habere intentionem, quod om-
nia reducantur ad priſtinum, prout hæc,
& ſimilia refert *Diomedes Maricond. in
conſtitut. cõſtitutionem diuæ memoriæ poſt
dicta Iſern. circa finem*, qua de re reſciſſa
tranſactione inſtante aduerſaria, ob quod
Matthæus venit priuandus omni com-
modo tranſactionis, debet, & pars carere
commodo vſusfructus remiſſi, & omni-
bus reductis ad priſtinum, remanet di-
ſpoſitio iuris communis, quoad acquiſi-
tionẽ vſusfructus in bonis maternis pro
tempore, quo Matthæus vixit: dum pars
vult ſe iuuare verbis aſſertionis, quod
nõ expediebat ipſis inſimul ſtare, & qui-
libet volebat de per ſe viuere, ex quibus
prætendit ex illo die vſumfructum de-
beri, vel alimenta, iſtud expediens cum
8 ſit facti † non præſumitur niſi probetur,
*l. denique ff. ex quib. cauſ. maior. l. in bello
§. facta ff. de capt. & poſtlim. reuerſ. cum
ſimilib.* dato tamen, quod fuiſſet ſequuta
ſeparatio, quis dicit patrem teneri ad
vſumfructum, & non ad alimenta? & non
ad vſumfructum quæſitum patri, vt ſu-
pra fundatum eſt, aùt ad alimenta, quo-
9 rum præſtatio mutua eſt, † *l. ſi quis à li-
beris in princ. ff. de liber. agnoſc. toto titulo
C. de alend. liber.* quo potitur pater in
10 bonis aduentitijs filij: † alimentorum
enim præſtatio cauſæ cognitionẽ deſide-
rat, in qua Iudicis officium verſatur, ma-
ximè in cognoſcendo ſi pater eſt diues,
& filius inops, & è contra, *d. l. ſi quis à li-
beris ff. eodem*, vnde diuerſa eſt vna cau-
ſa ab alia, quod comprobatur Sac. Con-
11 ſil. deciſione, † diebus non longè de-
curſis facta in cauſa illorum de Bozza-
uotra, petentium dotes maternas, & in-
tereſſe ipſarum à die mortis eorum ma-
tris, & probauerunt non à patre habuiſ-
ſe alimenta, ſed aliundè, & nihilominus
declaratũ eſt à die mortis patris intereſ-
ſe deberi: cum autem ratione patriæ po-
teſtatis, vſusfructus prædictus patri, cæ-
teriſq; aſcendentibus debeatur, licet fue-
rit remiſſus Iulio Cæſari filio, virtute
dictæ tranſactionis de anno 1548. eo de-
functo in anno 1550. ſuperuiuente Mar-
thæo vſque ad annũ 1562. Nihilominus
illam habere debet ex perſona nepotũ,
etiam in poteſtate aui permanentium,
vt fundauimus, eo maximè quia liberum
12 eſt patri, † emancipare nepotem ex filio,
& filium in poteſtate retinere, & è con-
tra, *§. admonendi inſtit. quib. ex cauſ. ius
patr. poteſt. ſoluit.* qua de re quoad exi-
ſtẽtes in poteſtate potietur vſufructu ad-
uentitiorum, donec vixerit, & quoad
emancipatos potietur vſufructu pro par-
te virili, *l. 3. §. 1. C. de bon. matern.*

Non omittam vnum, quod (ni fallor)
claudit os parti, & eſt, quod Matthæus
pater non poterat remittere Iulio Cæſa-
ri filio, vſumfructum aduentitiorum in
præiudicium donationis factæ per eun-
dem Matthæum contemplatione matri-
monij Ioannæ Paſſarellæ, & filijs naſci-
turis, cuius virtute præſtita eſt aſſiſtentia
Dominæ Elionoræ, & ſic in præiudicium
creditricis hoc ignorantis, cui facta eſt
conceſſio perceptionis fructuum annuo-
rum. ſ. ducatorum centum, vt in proprijs
terminis cõſuluit *Ancharan. in conſ. 106.
nu. 5.* optimis fundamentis, quæ breuitati
ſtudens non refero, ſed omninò vidẽdus.
Inſuper vſusfructus fuit acquiſitus Mat-
thæo, eiuſq; creditoribus, & in fraudem,
13 † & præiudicium ipſorum remittere non
poterat per pactum, vel non vtendo, *l. 3.
§. geſta ff. qua in fraud. credit. iuncta gloſ.
in verb. amittit cum concordantibus:* con-
currunt modo ſuper dicto vſufructu, de
cuius ſolutione hodie tractatur ſuper bo-
nis Matthæi debitoris exiſtentibus, Do-
mina Elionora, quæ eſt creditrix ex cau-
ſa donationis anni 1542. & hæredes
quondam Iulij Cæſaris, cui prædictus
14 vſusfructus fuit remiſſus † in anno 1548.
virtute tranſactionis, & ſic donatus, *iux-
ta text. in l. non oportet §. ſin autem res C.
de bon. quæ liber.* In hoc concurſu credi-
torum præferenda eſt Domina Elionora,
15 tanquàm anterior † per ſex annos ex re-
gula iuris prior in tempore, potior in iu-
re, & *toto titulo C. qui potior. in pign. hab.*
Ex quibus omnibus prædictum intereſſe
non

non à die mortis Hippolytæ matris, nec à die tranſactionis deberi concludo, ſed à die mortis Matthæi patris, vſufructu ipſarum dotium omninò ſibi acquiſito, dùm ei Comes vita fuit in anno 1562. in beneficium creditorum; *& ita fuit deciſum referente Domino Conſiliario de Ponte, hodie Marchione Sancti Angeli, & Sacr. Conſ. Præſide meritiſſimo.*

Camillus de Laratbà.

SVMMARIVM.

1 *Connexorum idem eſt iudicium.*
2 *Separatorum de vno ad aliud non infertur.*
3 *Appellatio ab vno capite ſententiæ, quando non impediat exequutionem in alio, & nu. 5.*
4 *Sententia poteſt eſſe in vno capite valida, in alio inualida.*
6 *Appellatio vnius articuli non deuoluit, nec ſuſpendit exequutionem in alijs.*
7 *Sententia poteſt pro parte valere, & pro parte non.*
8 *Quantitas pecuniæ de ſui natura eſt ſeparabilis.*
9 *Quantitate vna per appellationem vitiata, reliqua remanet vtilis.*
10 *Adiectio inutilis ſeipſam tantum vitiat.*
11 *Iudex diuerſa poteſt pro parte confirmare, pro parte reprobare.*

Pro Domino Franciſco Filomarino, contra Dominum Marchionem Mariliani.

ARGVMENTVM.

De exequutione decreti pro parte acceptati, & pro parte appellati.

CONSILIVM XVI.

IN cauſa exequutionis petitæ per Dominum Franciſcum Filomarinũ decreti Sacri Conſilij, contra Dominum Marchionem Mariliani; ex quo ipſe Dominus Franciſcus à capitibus in dicto decreto contra ſe facientibus appellauit, & ab alijs pro ſe exequutionem petijt, ex aduerſo prætenditur appellationem ab vno, impedire exequutionem in alio, quod minimè verùm eſſe in iure, ex ſequentibus demonſtratur.

Primò, pro facili articuli deciſione eſt aduertendum, quod in dicto decreto, diuerſa continentur capita, vt ex calculo fol. 102. & ſeq. & ex eodem decreto fol. 129. cum in partita ducat. 164.2.15. . alia ducat. 12. 3. 18 . & alia reſiduorum Dominus Marchio condemnatur, & de alia partira ducat. 113.3.15. abſoluitur: nam ſi eſſet vnica partita, vel omnes annexæ condemnatio in vna eſſet in omnibus indiuidua, ex regula generali;
1 quod de connexis † idem eſt iudicium, *cap. cum omnes, verbo annexa, vbi Bald. extra de conſtit.* ſed quia erant diuerſa,
2 & ſeparata capita, † & in ſeparatis de vno ad aliud non infertur, *l. ſi maritus C. de donat. inter vir. & vxor.* & iura dicentia ſententiam pro parte non valere, habent locum in ſententia continente vnicum, & indiuiduum caput, quia tunc abſolutoria includit condemnatoriam, ſed
3 in caſu noſtro † cum ſint plura capita appellatio vnius non impedit, quin aliud caput in rem iudicatam non tranſeat, vt dicit *Felyn. in cap. cum Ioannes de fide*
4 *inſtrument. num.* 20. † vnde ſententia in vno capite eſt valida, & in alio inualida: nàm tot ſunt ſententiæ, quot ſunt capita diuerſa, *l. etiam la prima* §. 1. *& ibi gloſ. & Alberic. ff. de minor. cum alijs vulg.*

5 Secundò, † quando ſententia continet plures articulos, prout in caſu, de quo agitur, & ſupra demonſtratum eſt, grauatus in vno articulo, poteſt appella-
6 re, † & appellatio ſuper alijs articulis, ſuper quibus non fuit interpoſita, non deuoluit, nec ſuſpendit exequutionem, vt in terminis decidit *Boer. q. 73. num. 3.* per plura iura, & authoritates ibi adductas,
7 & ſic ſententia pro parte valet, † & pro parte non, idem dicit *Bart. in l. final. ff. de iuriſdict. omn. iudic. per text. in l. quadam mulier ff. famil. erciſc.* quæ eiſdem

verbis

verbis repetitur in *l. carmelia pia de iure patron. & voluere gloſ. Cyn. Bart. Bald. Salycet.& alij in l. 2. C. de re iudic. cum concordant. adductis per Roman. in l. 1. §. ſi ſtipulanti, & ibi Bart. col. 14. verſ. nunc inducitur, & cæteri recentiores ff. de verbor. obligat. Abb. in d. cap. cum Ioannes de fide inſtrument. verſ. item in vlt. par. nu. 9. Dominus Vincent. de Franch. deciſione 173. Aufrer. deciſ. Tholoſan. 215. incip. item fuit quæſitum ſi fuerunt ab aliquo, &c.*

Tertiò, dictum decretum vltra, quod continet diuerſa capita, quæ continent diuerſas pecuniarum quantitates, cum
8 quantitas † ſui natura ſit ſeparabilis: quantitate vna per appellationem vitia-
9 ta, † & inutili effecta, reliquæ remanent vtiles, *ff. de vſur. l. placuit, & de verbor.*
10 *obligat. l. 1.* † & inutilis adiectio in ſe ipſa ſola vitiatur, quia habetur pro non adiecta, *ff. de verbor. obligat. l. ſi quis ita ſtipulatus fuerit*, & ſic ſimili modo appellatio illius partitę inutilis, exequutionem aliarum, ad quas Dominus Marchio fuit condemnatus impedire non poteſt.

Quartò, non obſtat prætendentia partis, quod partita, in qua Dominus Marchio fuit abſolutus dependebat ex eodem negotio, cum non ſit verum, & ad hoc probandum dico, quod facta declaratione, quod Dominus Fabritius participaret decimam partem lucri affictus facti, introituũ Archiepiſcopatus Neapol. in liquidatione Dominus Marchio dedu xit ſibi deberi ducat. 113. 3. 15. pro decima ducat. 1177. 2. 10. quos prætenſũ fuit, ſolutos fuiſſe mediatoribus dicti affictus, vt ex calculo fol. 102. & ſequ. ſed non aliter probatum, quæ partita cum dicat pro totidem receptis per Dominum Marchionem, ſi ipſe recepit, ad hoc negotium trahere non poteſt, (& ſi à dicta partita fuit abſolutus, ex quo, non fuit auditus, Deus ſcit quomodo,) cum omninò debebat dictos ducat. 113. 2. 15. rectè dicto Fabritio debitæ, & proindè à dicto capite appellauit, petendo exequutionem aliorum: nec obſtat *gloſ. in l. etiam ff. de minorib.* quod coniuncta eſſe poſſunt, quando ex eodẽ negotio partim condemnata, & partim abſoluta ſit, ex aduerſo adducta, cum in contrarium adſint tot iura, & authoritates in 2. cap. ſupra adductæ, & ſignanter *l. carmelia pia, quæ eſt final. de iure patronat. & l. quædam mulier famil. erciſc.* vbi ad lite-
11 ram habetur, † quod in rebus depẽdentibus ex vna hæreditate, Iudex poteſt pro parte confirmare, & pro parte ſentẽtiã reprobare, idem habetur *in cap. Raynutius extra de teſtament. in cap. paſtoralis, per Innocent. extra de offic. delegat. & Felyn. in d. cap. cum Ioannes de fid. inſtrument. nu. 21.* dicit, quod datur practica, vt dicatur appello in parte, & partibus contra me facientibus, propter quod tollitur appellatio, & remedium appellationis, ceſſante ſuſpenſione ſententiæ in facientibus, & proindè exequutionem in petitis deberi, maximè quod per aliud decretum domi fuit dictum, quod oppoſitis non obſtantibus exequatur. *Quod decretum facto verbo fuit confirmatum ex prædictis Domino Ioanne de Meſtanza referente, prout in banca Terraciani.*

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Sententia contra mortuos lata eſt nulla, tàm pro, quàm contra.*
2 *Sententiam contra mortuos eſſe nullam, & exequi non debere, deciſum.*
3 *Nullitas reſpectu mortui, extenditur ad litis conſortem viuum, & numer. 4. & 5.*
6 *Decretum ſuper bonis poſſeſſis per infantem, & maiorem citatos, eſt nullum reſpectu omnium.*
7 *Sententia nulla, ratione indiuiduitatis.*
8 *Iuramentum eſt indiuiduum non obſtante, quod quantitates ſint diuiduæ.*
9 *Sententia nulla ob obreptionem.*
10 *Mortuus ad dicendum citari non poteſt.*
11 *Sententia ob deficientiam alicuius de ſubſtantialibus, eſt nulla in totum.*

12 *Lex*

12 *Lex ſcire debemus, qualiter intelligatur.*
13 *Sententia vitiatur propter vnicum conſtructum verborum, & voluntatis indiuidua iudicantis.*

Pro magnifico Tiberio de Lauro.

ARGVMENTVM.

De ſententia lata contra mortuos, & viuos, quod ſit nulla, & eius exequutio reſpectu omnium impediatur.

CONSILIVM XVII.

SEntentiam latam die 12. Decembris anni 1587. fol. 74. fuiſſe nullam re-
1 ſpectu mortuorum, † *eſt text. in l. Paulus ff. quæ ſentent. ſine appell. reſc. l. in ſumma §. final. de re iudic. l. ſi deceſſerit qui ſatiſdar. cog.* Tametſi extitiſſet viuus, qui defendiſſet, *l. quare ff. de re iudic.* & eſſe nullam, tàm pro, quàm contra, dixit *Iaſ. in d. l. ſi quis deceſſerit num.* 12. prout ſic die 14. Iunij anni 1588. fol. 110. fuit
2 ſententiatum, † & ordinatum contra mortuos minimè exequi, ſed an eadem nullitas reſpectu viui conſortis litis procedat, cum expectetur deciſio à verbo faciendo, nos ideò affirmatiuam tuemur ſententiam ex infra dicendis.

Primò, † ex indiuidua petitione porrecta contra eum, & Ioannem Nicolaum eius nepotem mortuum, in qua vti filios, & hæredes quondam Ioannis Petri de Lauro petitum fuit condemnari ad ſoluendum quantitatem petitam, cum aſſiſtentia in forma, & ad relaxandum bona in donatione contenta fol. 14. vt ex ſupplicatione fol. 1. & bona ponuntur in rubrica fol. 4. & à tergo, & in articulis partis fol. 44. ponuntur poſſideri per dictos Tiberium, & Ioannem Nicolaum de Lauro vti filios, & hæredes quondam Ioannis Petri de Lauro, qua indiuidua petitione ſtante, & poſſeſſione ſimiliter indiuidua, cum non conſtet de diuiſione, ſed de morte Ioannis Nicolai ante ipſam ſententiam, vt fol. 77. & poſſeſſio erat indiuidua, ſic etiam, & iudicium indiuiduũ
3 † nullitas mortui extenditur ad litis cõſortem viuum, *per text. in l. communem ff. quemadm. ſeruit. amitt.* & ſicuti dicta
4 ſententia declarata eſt nulla, † reſpectu mortui, ita etiam eſt declaranda nulla reſpectu ipſius Tiberij viui, vt in eiſdem terminis fuit deciſum per *Dominum Vincentium de Franch. in eius deciſ.* 28. in cauſa duarum ſororum in communi poſſidentium, quarum altera tempore ſententiæ erat mortua, altera erat viua, ibique plura videri poſſunt pro huius cauſæ deciſione.

Secundò, ex indiuiduitate ſententiæ, cum in ea vnico verborum contextu cõdemnentur hæredes Ioannis Petri, qui erant ipſi Ioannis Nicolaus iàm mortuus tempore ſententiæ, vt dixi, & ipſe Tiberius viuus ad relaxandum bona actrici donata, vigore vnici inſtrumẽti, & actionis, vt ex ſententia fol. 74. vnde ſtante indiuiduitate iudicij poſſeſſionis, & ſententiæ, quæ eſt nulla, & exequi non po-
5 teſt contra mortuum, † eſt etiam nulla, & exequi non debet, reſpectu ipſius Tiberij viuentis, decidit hoc idem *Bald. in l. 3. §. ſed verùm ff. de minorib. & in conſ.* 223. *lib. 2. incipient. proponitur, & Afflict. in conſtitut. Regni obſcuritatem de in integr. reſtitut. mulier. num.* 18. *verſic.*
6 *ſed iuxta hoc quæro,* † vbi nullum eſt decretum ſuper rebus communiter, & indiuiſis poſſeſſis per infantem, & maiorem citatos, & ſicuti eſt nullum reſpectu minoris, ita etiam reſpectu maioris, *per tex. in l. in hoc iudicio ff. famil. erciſc.* & etiam
7 dicta ſententia eſt nulla † ratione ſuę indiuiduitatis, *argumento iuramenti in-*
8 *diuidui,* non obſtante, quod quantitates in contractu poſitæ ſint diuiduæ, tanto plus in caſu noſtro, vbi pro indiuiſo bona indiuiſa poſſideri reperiuntur, *Bald. in l. final. C. falſ. inſtrum.* ac etiam dicta ſententia eſt nulla ob obreptionem, cum
9 non fuerit dictum, † Ioannem Nicolaum fuiſſe mortuum, *l. magis puto in fine ff. de*

reb.

10 *reb.eor.* † & cum mortuus ad dicendum citari non poterat,& in ſententia aliquid
11 de ſubſtantialibus deficiat,† ſimiliter in totum eſt nulla,*l.bi* §.*ſi prætor* ff.*de tranſaction.*

12 Nec obſtat *l.ſcire debemus*,† quod tot ſunt decreta, quot ſunt res, vel perſonæ, vt in indiuiduo decidit *Afflict. in deciſ.* 218.*verſ.& ideò fuit iudicatum,& dixit Bald.in l.*2.*C.de re iudic.* quia ſtante aſſumptu *Afflict. in dicta deciſione*, decretum vitiatur propter vnicum conſtructū
13 verborum, † eiusq; indiuiduitate, & ratione voluntatis iudicantis, *l.pedij de arbit.*vnde ex prædictis breuiter dictis præſuppono per Sacrum Conſilium debere prouideri, quod ſuſpenſa exequutione dictæ ſententiæ Tiberius ipſe ex integro audiatur, maximè quod pars actrix nullum fauet ius, dum Fabij de Lauro donataria eſſe prætendit, qui Fabius ſatis ante eadem bona Ioāni Petro ipſius Tiberij patri donauerat. *Referente Domino Horatio Marcheſio fuit iudicatū, quod ſuperſedeatur in exequendo reſpectu omnium,die 9.Aprelis anni* 1590.*vt ex proceſſu in banca Fontana, ad inſtantiam Portię de Lauro Actricis,contra prædictos Tiberium, & alios.*

Camilli de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Primus conductor quæſtionem prælationis inferre non poteſt, niſi reconductionem habeat in ſcriptis.*
2 *Libertas Dominorum, vt liberè locent à iure fauetur.*
3 *L.congruit C. de locat. prædior. an in ſolo Fiſco procedat.*
4 *Conductor primus ſi lucratus eſt, & Fiſcus non inuenit alium, poteſt cogi ad refirmandum.*
5 *Conductor primus præfertur ſecundo in locatione rerum fiſcalium.*
6 *Conductorem primū non præferri ſecundo in rebus priuatis,bis deciſum, & nu.*7.
8 *Leges laicales non ſe extendunt ad bona, & priuilegia eccleſiaſtica.*
9 *Leges antiquæ in aliquo loquutæ contra Eccleſiam, per Iuſtinianum ſunt caſſæ.*
10 *L.ne cui C.locat. expreſſè locum habet in conductore Eccleſiæ.*
11 *Tit.de locat.prædior.ciuil. fuit promulgatus ab Imperatoribus chriſtianis.*
12 *Tit.de locat. prædior. ciuil. per totum loquitur de reb.fiſcal. & Reipublicæ.*
13 *Templi appellatione quid veniebat apud antiquos.*
14 *Templorum verba ſunt expoſitiua præcedentium verborum fiſcalium.*
15 *Imperator, Fiſcus, & Reſpublica habent nedum propria,& priuata patrimonia, ſed etiam alia ſpectantia ad culmen Imperij.*
16 *Curia hoſtilia profanus locus, templum dicebatur apud antiquos.*
17 *Relocatio nulla ciuilis, vel canonica lege inuito Domino permittitur, niſi ex æquitate.*
18 *Lex congruit non extenditur ad colonos priuati, ſecundum veriorem ſententiam.*
19 *Lex ex æquitate procedens an videatur rigoroſam corrigere.*
20 *Iuſtinianus ſolus correxit aliquas leges.*
21 *Lex congruit, & l. ne cui, à quibus promulgatæ,& nu.*22.
23 *Abſurdum eſſet ſi lex anterior corrigeret poſteriorem.*
24 *Deciſio, & exemplum contrarium eſt in diuerſis.*
25 *Limitatio legis ne cui, quando conductor fecit meliorationes.*
26 *Reſponſiones in facto circa meliorationes.*
27 *Cap.ad aures loquitur, quando in totum quis meliorauit.*
28 *Diſtinctio pro concordia iurium.*
29 *Deciſio Capycij,quod ſi res non eſt in totum ſterilis non procedit cap.ad aures.*
30 *Conductio vltima facit ceſſare reliquias præcedentis conductionis.*

Pro Eccleſia S.Iacobi de Capra.

ARGVMENTVM.

De prælatione ſecundi conductoris, & iectione primi.

CON-

CONSILIVM XVIII.

FInita locatione molen-
dinorum Sancti Iacobi
de Capra,& facta alte-
ra locatione in perſo-
nam alterius,prætendit
primus debere præfer-
ri, excluſo ſecundo, pro quo interuenio,
vnde prætenſionem ipſam vanam de-
monſtrabo ex infra dicendis,& diſcutien
dis,eſt ergo videndum.
Primò,an circumſcriptis prætenſis me
liorationibus, ex æquitate primus con-
ductor præferatur ſecundo.
Secundò, an ſaltim prælatio debeatur
propter meliorationes deductas in facto.
Tertiò, an ex quo primus conductor
erat malpaghus, & multis ex cauſis pa-
tribus Monaſterij exoſus, ſit omninò eij-
ciendus.
Quoad primum vera eſt iuris conclu-
1 ſio, † quod primus conductor ſua loca-
tione finita,contra Dominum controuer-
ſiam inferre non poteſt, niſi in ſcriptis
probauerit relocationem, *per text. aper-
tum in l.ne cui C.locat.* idq; fauore liber-
2 tatis Dominorum, † vt liberè poſſint lo-
care, *text. ad literam in cap. 2. extra lo-
cat. ibi liberè, vbi hoc notab. Abb. & Ca-
rol.Ruyn.conſ.* 119.*num*.3. *in princ.* dicit
liberè ſine impedimento, & conquæſtu
tertij,immò *d.l.ne cui*, primo conducto-
ri acriter cæſo exilij pœnam, (quæ de
iure erit deportatio) imponit,vt eius li-
tera docet.
3 Nō obſtat, † *l.congruit C.de locat.præ-
dior.ciuil.* quia loquitur in bonis fiſcali-
bus, & non priuatis, *gloſ. Cyn. Odofred.
Bald.Salycet.& Fulgoſ.in d l ne cui*, vno
ore affirmant, & patet ex eadem *l. con-
gruit in text. ibi fundorum publicorum*,
4 in quibus ſi primus conductor † lucra-
tus fuerit, & Fiſcus non inuenerit ſecun-
dum cōducentem,poteſt cogere primum
ad refirmandum, *vt in l. cotem ferro §.
qui maximos ff.de publica.*meritò primus,
5 qui in vno grauatur, † præferendus eſt;
ſecundo quod ſecus,in omnibus alijs cō-
6 ditionibus, † vt per *Roman. conſ.*22.*nu.*
5. *Io.de Plat. & Iacob.Rebuff. in d.l.con-
gruit,Anton.Gomeſ. in commento tituli C.
locati nu.*5. vbi hoc dicit, * communiter
teneri, *Nicol.Boer. q.*107. qui alios ad-
ducit, & nouiſſimè ſic in ſpecie cum hac
ſolutione in affictu molēdinorum bis de-
ciſum refert *Dominus de Franch.* † *in
deciſ.*406.& latè de alijs exemplis habes
fol. 39. & cum iſta deciſione concordat
*Afflict.deciſ.*238. quatenus loquitur ex-
tra Ciuitatem Neapol. in bonis, in qui-
bus non requiritur denunciatio, vt eſt
caſus noſter.
Nec opitulatur,quia *dicta lex cōgruit
eſt ſituata in d tit.de locat. prædior. ciuil.
vel fiſcal.*ſiuè templorum, propter quod
loquendo in bonis templorum,& Eccle-
ſiarum,loqui prætēdatur: nàm primò ad
hoc reſpondet idem *Dominus de Fran-
ch.in d.deciſ.*406.dicens hoc eſſe onero-
8 ſum Eccleſiæ, † & leges laicales non ſe
extendere ad bona, & priuilegia Eccle-
ſiæ,& proindè Monaſterium Sancti Iaco-
bi prædicti Molendinorum Domini, *per
d.l.*arctari non poſſet, & ſi leges antiquę
9 aliquid † contra libertatem Eccleſiæ fue
rint loquutæ, fuerunt irritæ, & caſſæ per
*Imperatorem Iuſtinianum in auth. caſſa,
& irrita C. de ſacroſanct.eccleſ.* ſed illa
l.ne cui,expreſsè tranſit, & loquitur in
10 conductore Eccleſiæ, † vt per *Imol.in
conſ.*68. *in princ.*
Secundo reſpondeo, quod omnes le-
11 ges illius tituli † *de locat. prædior. ciuil.*
fuerunt ꝓmulgatę per Imperatores chri-
ſtianos, vt ex eis à principio vſque ad fi-
nem, & omnes loquuntur, aūt de rebus
12 fiſcalibus, † vel de patrimonialibus Cę-
ſaris, ſeù Domus Auguſtæ, vel de bonis
Reipublicæ, & nulla lex loquitur in bo-
13 nis Eccleſiæ. † Templum enim apud
antiquos erat locus prophanus, vndiquè
ſeptus, ad quem per vnum hoſtium in-
troebatur, *vt in Theſauro linguæ latinæ
in verbo Templum*, & ſic loquitur ille
textus in prædijs apertis,vel clauſis, *Ca-
lepin.in Dictionar.octo linguarum*,dixit:
Templum eſſe dictum à conſpiciendo,
quia Cœlum primo tuemur, & ex loco
diſcoperto,vndiquè contemplatur,ſupe-
rior

rior aer.& ſubdit, quod interca ponitur
pro ædibus ſacris.

14 Tertio dico, † quod illa verba tem-
plorum ſunt verba expoſitiua, pręceden-
tium verborum fiſcalium, nàm Cæſar ha
bet proprium rei priuatæ patrimonium,
15 ſic Imperator, † & Fiſcus, & Reſpublica
habent propria Fiſci, ſeù Principis bona
priuata, ſpectantia ad culmen Imperij, &
dignitatis, *l. 2. §. hoc interdicto nè quid in*
loco publico, & illa loca dicuntur fiſcalia:
16 vnde Curia hoſtilia † prophanus locus,
templum dicebatur apud antiquos, *Spi*
cileg. in verb. templum, & latiſſimè in
Theſaur. linguæ latinæ hac dictione.

Nec minus obſtat, quod dicit *Paul.*
de Caſtr. in l. ſi merces §. vis maior ff. *lo-*
cat. & conſ. 32. vbi tradit, quod nulla le-
17 ge ciuili, † vel canonica, quis arctatur
ad relocandũ, niſi ex ęquitate *legis con-*
gruit, quem ſequitur *Marant. in di-*
ſputat. 8. *num.* 40. vbi extendit *d. l. con-*
18 *gruit*, † etiam ad colonum priuati, vt pri-
mus præferatur ſecundo; & quod §. *qui*
maximos, loquatur etiam in conductore
priuati, quia parcant mihi, cum loquan-
tur, contra communes Doctorum ſcholas
in tribus locis, videlicèt, contra *Doctores*
in d. l. ne cui, & in l. congruit, & in d. §.
qui maximos, item contra eos eſt textus
apertus in eadem l. congruit, vbi æquita-
tem illam reſtringit ad conductores fun-
dorum publicorum, item ipſemet *Paul.*
aliter ſoluit *in conſil.* 142. *colum. final.*
Et quia paria ſunt dicere hæc lex pro-
19 cedit de æquitate, † illa de rigore, ac ſi
illa lex corrigeret illam, *vt per gloſ. ordi-*
nariam, vbi Bart. in d. §. qui maximos,
& Gribald. de ratione ſtud. in verb. paria
ſunt, & tunc ſequeretur, quod in vno co-
dice eſſet vna lex alteri contraria, & quę
alteram corrigeret, contra *l. 2. C. de vet.*
20 *iur. enucl.* † Solus enim Iuſtinianus per
nonnullas correxit aliqua, immò eſſet ſu-
21 pinus error, † quia *lex congruit* eſt facta
ab Honorio, & Theodoſio eius nepote,
ex Arcadio Germano præmortuo, & *l. ne*
22 *cui* eſt facta à Zenone, qui fuit Gener
Leonis Imperatoris, & imperauit anno
481. & obijt anno 492. poſt diuiſum
Imperium Occidentis, & Orientis, vt per
Euſeb. in chronologia fol. 90. *&* 95. *à terg.*
23 vnde eſſet abſurdum, † vt *lex ne cui*, vl-
timo loco facta á Zenone corrigatur per
legẽ congruit, quæ eſt Imperatorum præ-
24 cedẽtium, tanto plus, † quia *dicta lex ne*
cui, requirit ſcripturam, reſpectu primi
conductoris moleſtantis ſecundum, &
fruſtra requireretur, ſi de iure ſine ſcrip-
tura primus præfereretur ſecundo.

Ad ſecundum quæſitum partis, quod
primus conductor, qui meliorationes fe-
cerit, vt in caſu noſtro fol 60. præferatur
25 ſecundo, † iuxta prætenſam limitationẽ
eiuſdem legis ne cui, & ſic non procede-
re *text. in cap. ad aures de rebus Eccleſiæ*
non alien. pluribus reſpondetur modis.
26 Primò, † meliorationem non feciſſe
Gregorium in ſua vltima conductione
ab anno 1587. ad annum 1590. de qua
fol. 4. nec in penultima conductione
facta Pompeo Paſchali, & Ioanni Domi-
nico Trottæ à 3. Octobris anni 1583. in
antea, de qua fol. 20. à tergo, ſed in men-
ſe Maij anni 1583. in fine prædictæ lo-
cationis, & ſic in fine locationis factę de
anno 1583. in beneficium Ioannis Domi-
nici, & fratruũ Trottæ, ad quorum onus
Monaſterium voluit confici ſperonem
quendam, & Ioannes Dominicus poſteà
aggregauit Gregorium in affictu fol. 31.
& ſic tunc temporis Gregorius non erat
conductor Monaſterij, ſed alterius con-
ductoris, per contractum ſeparatum.

Secundò, *text. in cap. ad aures*, habet
duo capita, & ſecundum caput eſt, quan-
do cum eodem onere Monaſterium alijs
locaſſet, & tunc dicuntur factæ meliora-
tiones expenſis Monaſterij, quia eo mi-
nus conduxit Colonus, & quod nos ſu-
mus in hoc ſecundo capite, patet ex duo-
bus. Primò, quia tota penſio pro vno an-
no erat ducat. 1640. & tunc pro octo mẽ-
ſibus, Monaſterium locat pro duc. 970.
& ſic eo minus fit conductio. Secundò,
quia mox idem conductor aggregauit
Gregorium pro maiori quantitate vltra
ducat. 1000. vt fol. 31.
27 Tertiò, *text. in d. cap. ad aures*, † loqui-
tur in eo, qui ex toto meliorauit, redu-

cendo ſiluam nemoroſam ad culturam, & fertilitatem, & ſic quando forma rei fuit ex ſolo alterata, *vt in text.ibi ſyluis,* ſecus in faciente aliam meliorationem in parte rei,vt in caſu noſtro,vbi pro affictu annuorum ducatorum 1700.expenduntur pro vna vice ducat.60.modica expenſa pro commoditate exonerantium ſaccos,quia antiquitus paulo minus locabatur,& molendinum erat tutum à
28 procellis, † ſic in ſpetie pro concordia *text.in d.cap.ad aures,& l.2. C.de locat. prædior. ciuil. diſtinguit Paul. de Caſtr. conſ.142. paulo ante nu.3. verſ.nec etiam obſtat,l.2.lib.2.quem ſequitur Ruyn.conſil.126.lib.1.Burſat.conſ.130.num.138. lib.3.Imol.vbi ad eum Apoſtill.conſ.68. Vincent.Carrot.in tract.de locat. tit.de tranſmiſſione locationis num.4. & pro hoc facit quod decidit* Capyc. *in deciſ.* 105. *in*
29 *fine*, † quod ſi res non ſit in totum ſterilis, non procedit *cap. ad aures*, reſpectu aſſenſus Apoſtolici, & *Burſat.in d.conſil.* 330.*num.*176. enumerat octo requiſita, *vt d.cap ad aures*,procedat.

Quartò, *d.cap.ad aures*,loquitur quādo meliorationes eſſent factæ in vltima conductione,non ſibi renouato tempore de triennio in triennium, quia per vlti-
30 mam conductionem † ſunt ſublatæ reliquiæ primæ conductionis, ſic in ſpetie limitat *Paul. de Caſtr. d.conſ.142. Burſat.conſ.eodem 330.nu.117. vol.3. Carrot. vbi ſupra num.*4. quanto magis in caſu noſtro,vbi alij conductores fecerūt, & quatenus expendiſſet Gregorius, id tamē fecit nomine illorum,qui eum ſubſtituerant,vt fol.31.

Ad tertium nulli eſt dubium, tàm ex prædictis,quàm ex quo malè conductionem ſoluebat,& multis ex cauſis Monaſterij Patribus factus fuerat exoſus, & odioſus, eſſe omninò reijciendum primum, & conualidandam locationem ſecundo factam, ad tradita per *Carrot. de locat. par.4. quæſt.14. titul.de neceſſitat. vſus fol. mihi 205.*

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Inſtantia cauſæ biennio perimitur, etiam lite non conteſtata in criminalibus, & num.2.*

3 *Minæ prouenientes ex calore iracundiæ non ſunt conſiderandæ.*

4 *Voluntas, & propoſitum diſtinguunt delicta.*

5 *In dubio animus iniuriandi non præſumitur.*

6 *Obſcura interpretantur pro reo.*

7 *Teſtes varij, & diſcordantes non probant.*

8 *Teſtis in cauſa propria, & de ſuo lucro captando non probat,& nu.9.*

10 *Iniuria facta viro, intelligitur facta vxori.*

11 *Animalia licet capi ab exequutoribus pro eorum gubernio.*

12 *Falſitas,& occupatio in actu nullo, & ſine damno an puniatur.*

13 *Delictum in genere ſi non conſtet, inquiſitio corruit.*

14 *Error in dubio potius quàm dolus præſumitur.*

15 *Notarij perſona eſt digniſſima.*

16 *Notorium quando eſt iniquum, eſt nullum.*

17 *Inquiſitio ex cauſa erronea redditur nulla.*

18 *Falſitas non committitur ſine cauſa.*

19 *Pragmatica Regia de Baronibus habet locum in Curijs Regijs tantùm.*

20 *Delictum,vt puniatur requiritur conſumatio.*

21 *Pœnitens incæpti de iure non punitur.*

22 *Affectus non punitur ſine effectu in tota Italia.*

23 *Bona vita facit præſumi hominem non demandare minas exequutioni.*

24 *Animus præſumitur ex conſuetis.*

25 *Bona vita non facit hominem facilem ad iniuriandum.*

26 *Bona vita tollit ſuſpitionem delicti.*

27 *Bona vita facit ceſſare dolum.*

Pro Notario Ioſeph Golia de Monte Agano.

AR-

ARGVMENTVM.

De peremptione inſtantiæ in criminalibus, falſitate, & alijs.

CONSILIVM XIX.

NOtarius Ioſeph Golia inquiſitus de pluribus.

Primò, de minis.

Secundò, de eiectione pandectæ.

Tertiò, de violenta extractione animalium à manu exequutorum.

Quartò, de occupatione Actorum notorij in perſonam Ioannis Angeli Freſcellæ.

Quintò, de falſitate commiſſa in quibuſdam actis.

Sextò, & vltimò, de minis in perſonam alterius, ad ſuam innocentiam demonſtrandam ordinatè procedendo.

Quoad primum dico procedendum
1 non eſſe, † cum inſtantia cauſæ elapſo
biennio ſit perempta per *l. properandum*
C. de Iudic. quod biennium computatur,
etiam lite non conteſtata in criminali-
bus, quia reus in cauſis criminalibus di-
citur magis coactè venire, & proinde
maior arguitur negligentia Curiæ, adeò
2 quod Sacrum Cōſilium pluries † decla-
rauit in ſimilibus reo non conſtituto in
contumacia, non eſſe procedendum, &
ſignanter pro Vniuerſitate Ferrazzani,
cum eius Barone, ſed omiſſa hac excep-
tione, ſi attendatur inquiſitio, eſt de mi-
3 nis, † & licet minæ prouenientes ex ca-
lore iracundię, non ſint conſiderandę, ſe-
cūdum *Hippolyt. de Marſil. conſ. 72. nu.*
6. Nihilominus dato, quod deberet ha-
beri aliqua conſideratio, etiam cum ri-
gore procedendo, teneretur Notarius ſo-
lum ad cautionem de non offendendo,
ſecundum aliquos, licet *Bart. in l. hoc au-*
tem ff. ſi cui plus, quam per legem falcid.
teneat, quod nec debet præſtari, & hæc
eſt verior opinio, à fortiori cum ſit pro-
bata reconciliatio, & delictum ſit pri-
uatum, in quo parte non inſtante non
proceditur, iuribus vulgatis.

Quoad ſecundum de pręrenſa eiectio-
ne pandectæ, obſtat etiam inſtantiæ pe-
remptio, & eo magis, quia ignoratur quo
4 animo eiecit: † nàm voluntas, & propo-
ſitum, maleficia diſtinguunt, *l. quæ iniu-*
riæ ff. de furt. cap. ſignificaſti il ſecondo de
5 *homicid.* † & in dubio animus iniuriandi
non præſumitur, argumento eorum, quæ
dicunt *gloſ. & Bart. in l. fluminum §. fin.*
in 1. oppoſit. de damn. infect. præcipuè ca-
lore iracundiæ, *per l. quod calore ff. de*
6 *regul. iur.* † & quia in oſcuris facienda
eſt interpretratio pro reo, *iuxta aliam*
regul. iuris, & text. in l. merito ff. pro ſoc.
quæ præſumptiones, & regulæ transfere-
bant onus contrarium probandi in Cu-
riam, *Bart. in l. in illa ff. de verbor. obligat.*
7 & eriam ſtante, † quod teſtes ſunt varij,
ex quo non probāt, vulgatis iuribus non
eſſet procedendum.

Circa tertium ſimiliter peremptio in-
ſtantiæ obſtat, & etiam, quia delictum
non probatur, non eſt procedēdum: nàm
non probatur debitum, niſi per depoſi-
8 tionem Iſidori, † qui eſt teſtis in cauſa
propria, & tractat de lucro captando,
vnde non probat ſecundum *Paul. de Ca-*
ſtr. conſ. 337. lib. 1. Alex. conſ. 192 lib. 6.
Curt. Sen. in tract. de teſt. vltim. concluſ.
& eſt ſingularis, nec probatur de exe-
quutione facta, & ſublata: nam Franciſ-
cus Bologna, & eius vxor ſunt principa-
9 les, † qui non probant, *vt per Iul. Clar.*
in §. final. delict. q. 7. quod Antonia vxor
10 reddatur principalis, probatur ex eo, †
quia iniuria facta viro dicitur facta vxo-
ri, *vt per Clar. ibidem q 14. verſ. præterea*
dixi, & alij teſtes ſingulares non probāt,
ſed quatenus intentio Curiæ probare-
tur, quod non conceditur, Notarius non
debet moleſtari: tùm quia fuit probata
11 ſatisfactio, tùm etiam, quia de iure lici-
tum eſt facere id, pro guberbio anima-
lium ſine aliqua pœna, *Afflict. in conſti-*
tut. Regni peruenit ad aures nu. 6. & 7.

Quoad quartum dicitur peremptio-
nem inſtantiæ, etiam obſtare circa præ-
tenſam occupationem Actorum noto-
rij, item obſtat defectus probationis,

quia non deponitur per quem fuit ſcrip-
tum,& Capitaneus eſt ſingularis,& cum
tractet de proprio beneficio,non probat
per iura ſupra adducta: item obſtat de-
fectus inualiditatis notorij, quia verba
pro quibus pręſupponitur notorium,non
12 ſunt offenſiua, & falſitas, † ſeù occupa-
tio in actu nullo nō punitur,quia vt quis
puniatur,delictum requiritur, *l. ſi quis* §.
teſtamentum ff. *de pœn.*

Quoad quintum de prætenſa falſita-
te in notorio Ioannis Angeli vltra per
emptionem inſtantiæ, de qua ſupra, di-
co, nec eſſe moleſtandum. Primò, quia
non fuit probatum delictum in genere,
13 & ſic inquiſitio † corruit ſecundum
Hippolyt. de Marſil. conſ. 8. *nu.* 1. *Alex.*
conſ. 141. *lib.* 1. & præſumitur error in
14 Notario † potius quàm dolus, dolo non
probato ſecundum *Bald. in l.* 2. *C. de er-*
ror. Aduocat. de teſtament. cap. de confeſſ.
15 cum Notarius † ſit perſona digniſſima,
l. 2 *vbi Bald. C. de falſ.* & præcipuè circa
indictionem, vel diem ſecundum eun-
dem *Bald. in l. errore col.* 1. *C. de teſtam.*
16 Secundò, † notorium erat notoriè ini-
quum,& ſic nullum,quo caſu habent lo-
cum adducta ſupra in quarto capite:
nàm cenſentur offenſę aures Curię,dum
Ioannes Angelus dicebat nolle reſtitue-
re ſine interuentu illorum de regimine,
ſed potius erat inquirendum de ſpreto
mandato, neque in hoc obſtat depoſitio
Iulij,& Honufrij,quia teſtes maiores nu-
mero deponunt contrarium, quibus eſt
credendum ſecundum iura vulgata.
Tertiò, quia cauſa, ſuper qua fundatur
17 inquiſitio eſt erronea, † & ſic nullam
reddit inquiſitionem, *l.* 1. § *ſi menſor.* ff.
de falſ. mod. & per Bald. in l. final. C. de
edict. Diu. Adrian. tollend. & quod cau-
ſa ſit erronea apparet:nàm feſtiuitas diei
non annullabat notorium pro offenſione
facta magnifico Capitaneo in actu iuriſ-
dictionis, cum alias ſequeretur abſurdū,
ex quo de die Dominico omnes illum
iniuria afficerent, & iuriſdictionem con-
temnerent, quod abſurdum eſt euitan-
dum; Quartò, quia in prætenſo delicto
ceſſat præiudicium tertij, tùm quia acta
non valent, tanquàm non facta per ordi-
narium Actuarium,tùm etiam, quia non
fuit probata aliqua cauſa, quæ potuiſſet
inducere Notarium ad falſitatem com-
18 mittendam, † & falſitas non committi-
tur ſine aliqua cauſa, † quod patet ra-
tione naturali,quæ ſufficit allegari, *l. ſci-*
re oportet § *ſufficit de excuſ. tutor. & hoc*
idem conſiderat Corn. conſ. 207. *col. fin. lib.*
4. *& conſ.* 63. *lib.* 3. vnde ceſſante cauſa
falſitatis ceſſabit,& ipſa falſitas.

Quoad ſextū,& vltimū pro alijs minis
ad quærelam Tictæ Corradi,ſi nō obſtat
peremptio inſtantiæ, obſtat aliud, quod
eſt fortius, nempè quod vnus teſtis fuit
examinatus de vno menſe, alius alio
menſe, & ſic de ſingulis,quod arguit ſu-
ſpitionem ſeductionis. Secundo addu-
citur,quod teſtes inter ſe ſint varij,diſcor
dantes,mendaces, & falſi, cum reueren-
19 tia, † & Regia Pragmatica de ſimilibus
loquens,habet locum ſolum in Tribuna-
libus Neapolis, & Regijs, vt ſonant eius
verba,quę tanquàm odioſa non ſunt ex-
tendenda, *l. eum qui* ff. *de liber. & poſth.*
Item adducitur, quod delictum non fuit
actualiter conſumatum,& de iure,vt de-
20 lictum puniatur, † requiritur conſuma-
tio, *l. is qui cum telo C. de ſicar. cum ſi-*
milib. & in ſpetie quando delictum pu-
nitur per ſtatutum, loquitur *Bart. in l.* 1.
ff. *ad l. cornel. de ſicar. & in l.* 3. § *hæc*
verba de legat. 3. & quod delictum con-
ſumatum non fuerit, probatur ex copia
reuocationis præſentata, & actorum fa-
ctorum pro ſalario conſequendo, & ex
21 alijs in facto, † & de iure pęnitens in-
cæpti non punitur, *l. qui ea mente, vbi*
gloſ. de furt. quæ corroborantur ex di-
ctis per *Grammat. deciſ.* 2. *num.* 14. vbi
22 omnia iura punientia conatum, tāquàm
factum principale dicuntur eſſe correcta
per generalem conſuetudinem totius
Mundi.

Corroborantur omnia generaliter ex
bona vita,fama,& legalitate ipſius No-
tarij,vt per teſtes in facto, ex quibus ex-
23 cluditur ſuſpitio minarum, † quæ bona
vita facit præſumi hominem minas exe-
qutioni non demandare, & ſic tollitur
omnis

Digitized by Google

omnis actio, *vt per Doctores in l.final. de hared. inſtit.* Quoad ſecundum tollitur
24 animus iniuriarum: † nàm animus præſumitur ex conſuetis, *Bald. in l. Macedoniani C. ad Senatuſconſ. Macedon.* vnde
25 cum bona vita † non reddat hominem facilem ad iniuriandum, non præſumitur tunc feciſſe eo animo: quoad tertium dicitur idem: quoad quartum tollitur ſu-
26 ſpitio occupationis, † & potius arguitur amiſſio, iuxta ea, quæ dicit *Bald. in l. 1. C. locat.* Quoad quintum facit ceſſa-
27 te dolum, † & conſequenter falſitatem, *l. nec exemplum C. de falſ.* & ſic quoad alia, ex quibus ſatis apertè videtur eſſe concludēdum, quod dictus Notarius Ioſeph Golia inquiſitus omninò debet abſolui, maximè quod aliquantulum grauatus fuit carceratione, *& ita fuit exequutum de anno* 1589.

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Dictio, qualibet, eſt vniuerſalis.*
2 *Dictio, quodcunque, importat omnimodam generalitatem.*
3 *Lex quando non diſtinguit, nec nos diſtinguere debemus.*
4 *Ius imponendi datia præſcribitur ſpatio immemorabili.*
5 *Tempore immemorabili Imperiū probans, habet intentionem fundatam.*
6 *Tempore immemorabili dominium, etiam directum acquiritur.*
7 *Tēporis immemorabilis curſus habet vim conſtituti.*
8 *Temporis immemorabilis præſcriptio procedit, etiam in his, quæ Imperio ſeruantur.*
9 *Immemorabilis præſcriptio tantam habet iuris præſumptionem, quod non admittit probationem in contrarium.*
10 *Poſſeſſio vnius iuris, probat poſſeſſionem aliorum, in conceſſione contentorum.*
11 *Perceptio iuris vniuerſalis, alio non poſſidente, extenditur ad alias perſonas, & actus non diuerſos.*
12 *Indulgentia publicani nihil operatur.*
13 *Præſcriptio in vectigalibus, quantum tempus exigit.*
14 *Solutio alicuius rei, quæ de vno loco ad alium aſportatur, ab omnibus debetur.*
15 *Vectigal, & ſimilia imponuntur perſonis pro rebus.*

Pro Ciuitate Monopolis, cōtra Bartholomeum Galagherium, & alios Ciues.

De oleis recollectis extra Ciuitatē Monopolis, an debeatur gabella intraturæ granorum octuaginta ſeptem.

CONSILIVM XX.

IN hac cauſa dum reuocaretur in dubium antiquata ſolutio pro Ciuitate, me patrocinante fuit prouiſum, quod detur terminus in cauſa, & interim ſoluant, ſed reuocato poſtmodum dicto decreto, alioq; interpoſito fuit dictum, terminus currat, & interim ſuperſedeatur in exactione, vndè cum eſſet reclamatum, ſitquè facienda relatio Domino Proregi, pro Ciuitate, quod omninò dictum vltimum decretum ſit reuocandum, ſubſcriptis medijs accedo.

Primò, ex lectura priuilegij originis datij, ſeù intraturæ prædictæ per Reges Robertum, & Ladiſlaum conceſſi, vbi legitur, videlicèt. *Pro qualibet ſalma olei immiſſi à Ciue immittente ſoluatur, &c.*
1 Quæ dictio, qualibet, † eſt vniuerſalis, & verba vniuerſalia trahūtur, etiam ad caſum improprium, *gloſ. in l. 2. in verb. alias C. de quatrien. præſcript.* vbi dicta dictio, ſeù verbum, qualibet, omne comprehendit, *Aymon. conſ.* 194. *num.* 2. ſicut dictio,
2 quodcumque, † importat omnimodam generalitatem, ita quod quando apponitur in lege, vel canone, & lex, vel canon
3 non diſtinguit, vt fecerunt prædicti Reges in dictis priuilegijs, vniuerſaliter loquendo, abſque diſtinctione, nec nos di-

 ſtinguere

ſtinguere debemus, *text.eſt in cap.ſolitæ de maiorit.& obedient.vbi gloſ.& Doctores, l.Præſes ff. de offic.Præſid. l. de pretio ff.de publ.in rem act.*

Secundò, licet poteſtas imponendi da-
4 tia, † & gabellas ſuis Ciuibus, & exteris
per Reges Aragoneos eidẽ Ciuitati conceſſa fuerit, tamẽ ex antiquiſſimo, & immemorabili tempore inter alia datia exegit ſtatium vnum olei, vel in pecunia pro dicta intratura, abſque conſideratione, ſi ab infra, vel ab extra territorium introduceretur, vt bene deponunt vigintiſex teſtes ſuper octauo articulo, ex quo tempore ſatis dicitur eſſe probatum ius exigendi intraturam prædictam, etiam ſi de licentia Principis ſuperioris non appareret, vt voluit *Cyn in l.2.C.nou. vectig. Bart.& alij in l.ſi publicanus §.ita vectigalibus in princip. ff.de public. Bald. conſ.110. antiqua quæſtio lib.1. Bertach. in tract.de gabell.par.1 q.10.num.27.* qui communem * teſtatur, *ſicut & Alexan. conſ.6.col.2.lib.1.Dec.conſ.85.col.2.Rub. Alex.conſ.21.nu.6. Balb.in tract.de præſcript.2.par.3.part.principal. q.6.nu.22. Angel.in l 1 § ductus aquæ ff.de aqu.quotid. & æſtiu.* dicit, quod ſi nobilis tanto
5 tempore † fuit vſus Imperio in aliquo lo-
co, habet intentionem fundatam, dato quod aliud priuilegium non oſtẽdat, facit quod inquit *Rayner.de Forliu.in l.ſanè ff. de iniur. de Gulfo Venetorum, & Bart.in l.iniuriarum l.a prima § fin. eod. titul.Angel.conſ.289 circumſcripta pactorum ſerie col. 2. quod not. Bart. de Ciuit. Italiæ*, quæ ſibi præſcripſerunt merum Imperium, vt ille poſuit in *l.quominus q. 2. ff.de flumin. in l.infamem in fine ff. de publ.iudic.& in l.hoſtes ff. de capt. Ruyn. conſ.115.lib.5.Cephal.conſ.129.lib.2.* &
6 virtute talis præſcriptionis, † etiam do-
minium directum acquiritur, vt concludunt *Bald.Salycet.& Alex.in l.traditionibus C. de pact.* & talis præſcriptio pro veritate habetur, vt notat idem *Bald. in cap.cum cauſam col. 3. verſ.porrò de probat.& eſt gloſ.in l.1.C.de ſeruit. & aqua*, ſequitur *Dec.* prædicta referens *conſ. 85. col.2.* quæ præter cum confirmantur, quũ
7 curſus ſolus † tanti temporis habet vim
conſtituti, *d.§.ductus aquæ*, & vim conceſſionis Imperialis, *cap.ſuper quibuſdam §.præterea de verbor ſignif. tradit Natta*
8 *conſ.524.nu.7.* quod procedit † etiam
in his, quæ reſeruantur Imperio, vel Eccleſiæ in ſignum ſperialitatis, vt per *Soccin. Iun. conſil. 76. libr. 1. numer.89. & firmat Hippolyt. Riminald. in ſuo conſilio 27.numer.31.& ſequent. libr.1.* dicens, quod ſi Ciuitas ignorante Papa, vel Cæſare, exercuit merum Imperium per tempus, cuius initij memoria in contrarium non extat, præſcribit illud ius, & idem tenet *Bald.in cap.1.quæ ſint regal. & alij per Bertach in tract.de gabell.par.1.q.10. nu.27.* qui * communem eſſe dicit, prout teſtatur *Alex. conſ.6. col.2.lib.1. Dec. conſ.85.col.2. Rub.Alexand.conſ.21.col. penult.Balb.in d.tract.de præſcript.par.2. part.3.principal.q.6 nu.22. Felyn.in cap. cum nobis col.2.eod.tit.Crauett.conſ.*
9 *num.12.* † & eſt tantæ potentiæ talis iu-
ris præſumptio, quod contra præſcriptionem ipſam non admittitur probatio in contrarium, *vt per Felyn.in d.cap.cum nobis col. 3. de præſcript. Balb.loco citato*, & eſt, ac ſi Ciuitas ipſa nunc oſtenderet priuilegium præſentis Maieſtatis huiuſmodi vectigal, de quo contenditur, imponendi, & ita concludit *Mart.Garrat. in alic caſu conſ.38. nu.8.*

Tertiò, verùm eſt in facto Ciuitatem Monopolis extitiſſe, & extare in poſſeſſionem exigendi datia prædicta ab ipſiſmet Ciuibus de oleis in territorio ipſius Ciuitatis naſcentibus, & cum poſſeſſio
10 vnius iuris, † operetur poſſeſſionem in
alijs in conceſſione contentis, *per text. in l.3 ff.de acquir.poſſeſſ. Innocent.in cap. dilectus col.1.verſ.poſſeſſorium de cappell. monach. plenè Dec. conſ.27. in caſu col.2. nu.6.verſ.quia poſſeſſio, & ibi Apoſtill.lit. B, & in conſ.ſeq.* Immò nullo tamen in poſſeſſione exiſtente vera iuris concluſio
11 eſt, † quod quando tractatur de percep-
tione iuris vniuerſalis, alio non poſſidente extenditur ad alias perſonas, & ad alios actus non diuerſos, *Aymon.conſ.55. reuocatur in dubium D. Præſ. de Franch. deciſ.*

12 *deciſ.297.nu.6. & 13.* † Nec indulgen-
tia publicani aliquid operatur, *Iſern.in*
tit. quæ ſint regal.in verbo vectigalia,
13 & quando deficit ſolutio, † quæ fiebat
per antea, requiruntur centum anni ad
præſcribendum, quando numquam fuit
ſolutum, anni triginta, *a. l. 3. de acquir.*
poſſeſſ.Aym.conſ.55.

Quartò, in caſu noſtro nulla adeſt dif-
ficultas, ſecundum *Anton.Bod. in repet.*
rubr.cap.noua vectig.impon. non poſſe nu.
4.fol.526. à tergo in verb. portorium,
quia ſumus in prætorijs, ſcilicet in ſolu-
tionibus de rebus, quæ portantur de
vno loco ad alium, cauſa negotiationis,
14 quo caſu à tali ſolutione, † ſeù vectigali,
quæ fit de re, quæ de vna Ciuitate traſ-
portatur ad aliam, nec per reſcriptum,
nec per militiam quis excuſatur, *gloſ. eſt*
notabilis, & ibi notant Doctores in l. pu-
blicanus §.de rebus ff.de public.gloſ.Bald.
& Salycet.in authent. habita C.ne fil. pro
patr.Cardin.conſ.2.dub.1.Ruyn.conſ.112.
num.5.in fine libr.5. Hippolyt.Riminald.
conſil.27.num.20. libr.1. Natt.conſ.139.
num. 3.

Quintò, prædicti qui introeunt ab ex-
15 tra ſunt Ciues, † & vectigal imponitur
perſonis pro rebus, *l. munus §. patrimo-*
niorum l.reſcripto §.final. & vtrobique
Bart.ff.de muner.& honor. l.liberis §. ſo-
la, & ibi etiam Bart.ff.ad municip. l.cum
neque, vbi idem Bartol. C. de incol.libr.
10.& voluit gloſ.in rubr.C.de muner.pa-
trim.eodem libro, Oldrad.conſ.169.nu.3.
ac Ioannes de Amic.conſ.8. in primo præ-
ſuppoſito, & etiam imponitur incolis pro
rebus exiſtentibus extra, & in alieno ter-
ritorio, *per text.in l.final. ff.de decret. ab*
ordin. fact. d.l. reſcripto §. final. ff. de
muner.& honor. idem Ioannes de Amicis
in eodem conſil.8. Soccin.Sen.conſil. 302.
num. 4.

Vnde non video, cur prædicti ſoluere non debeant, maximè in poſſeſſorio, & proindè prædictum decretum per quod fuit dictum terminus in cauſa, & interim ſoluant, per Collaterale Conſilium confirmari debere non dubito. *Alio poſtmodum patrocinante, facta relatione ſua Excellentiæ fuit prouiſum contra Ciuitatem, tàm in poſſeſſorio, quàm petitorio.*

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Dotium reſtitutionis cauſa eſt ſummaria.*
2 *Reconuentio in cauſis ſummarijs locum non habet.*
3 *Reconuentio locũ habet quando ambæ cauſæ ſunt ſummariæ.*
4 *Reconuentio non habet locum quando vna cauſa eſt ſummaria, alia plenaria.*
5 *Reconuentio requirens altiorem indaginem non impedit cauſam ſummariam, & exequutiuam.*
6 *Reconuentionis cauſa quando non poteſt expediri abſque termino, expeditur cauſa conuentionis.*
7 *Dotis, & alimentorum cauſa à pari procedunt.*
8 *Alimentorum in cauſis, ſummariè, & de plano proceditur.*
9 *Idem in dotalibus.*
10 *Vxor petens dotes, an poſſit de adulterio reconueniri.*
11 *Dotalibus in iudicijs non habet locum reconuentio.*
12 *Vxor poteſt ſi vult petere, vt præcisè ſibi dos ſoluatur, & nu.13.*
14 *Sententia capita cõtinens ſeparata poteſt in vno exequi, in alio non.*

Pro D. Aloyſia Bragamonte, contra hæredes quondam magnifici Hieronymi de Turre.

ARGVMENTVM.

De exequutione ſententiæ Sacri Conſilij non obſtante reconuentione, & quando locum habeat reconuentio.

CONSILIVM XXI.

Qvod non obſtante reconuentione ex parte hæredum quõdam Hieronymi de Turre, ſententia

tentia dotium D. Aloyſiæ Bragamonte,
exequenda eſt, his paucis medijs fun-
datur.
1 Primò, † nàm cauſa, vbi ad reſtitu-
tionem dotis agitur, eſt ſummaria, *vt per
gloſ. in l. 1. ff ſolut. matrimon. vbi Bart. &*
* *communiter Doctores per id, quod habe-
tur in l. 2. ff. de re iudic. Bald. Nouell. in
tract. de dot. par. 9. priuileg. 12. Cardinal.
in clement. diſpendioſam 30. quaſt. Ma-
rant. in Speculo par. 4. diſtinct. 9. nu. 173.*
2 & in cauſis † ſummarijs non habet locum
reconuentio, *vt per Innoc.* & * commu-
niter per Canoniſtas *in cap. 1. de mut. pet.*
& per Legiſtas *in authent. & conſequen-
ter C. de ſentent. & interlocu. omn. iudic.*
quam * communem firmat *Anton. Ga-
briel. lib. 6. ſuarum commun. opinion. fol.
309. verſ. reconuentioni*; ſed diſtingue,
3 aùt ambæ cauſæ ſunt ſūmariæ, † & pro-
cedit reconuentio, aùt vna eſt ſummaria,
vt noſtra cauſa dotis, & alia plenaria, vt
4 ex aduerſo reconuentio, † & tunc valet
reconuentio quoad Iudicem prorogan-
dum, non quod ambæ cauſæ eadem ſen-
tentia terminentur, ſecundum *Bald. in
l. ſed & hæ §. non ſolum ff. de Procurator.
Speculat. in tit. de recōuentione §. nunc vi-
deamus verſ. ſed nec debet, Bartol. in l. &
hinc, verſ. & ideò dicit lex C. ad trebel-
lian. Marant. in Specul par. 4. diſtinct. 6.
num. 38.*
5 Secundò, † cauſa ſummaria, & exe-
quutiua, vt eſt noſtra, ab exceptionibus,
& reconuentione altiorem indaginem
requirentibus, minimè retardari poterat,
nec poteſt, ſecundum * communem con-
cluſionem, *& per text. in l. final. C. de or-
din. cogn. & in l. 2. C. de falſ.* quam * com-
munem teſtatur, & firmat *Borgnin. Ca-
ualcan. in deciſ. 28. num. 39. par. 2.* & il-
lud, quod dicitur pari paſſu, & ſimulta-
neo proceſſu, expediatur cauſa conuen-
tionis, & reconuētionis, procedit niſi re-
conuentio altiores requireret indagines,
vt in caſu noſtro, cum noſtra petitio cer-
tam contineat quantitatem probatam
per capitula matrimonialia, & per viri
6 confeſſionem, † & reconuentio ex ad-
uerſo probationibus indigeat, & tunc
poteſt expediri conuentio, *per l. qui prior
ff. de iudic. Socc. in cap. prudentiam extra
de mut. pet. num.* 17. vbi maximè arbitra-
tur quando cauſa, quę poſſet facilius ex-
pediri, eſſet pauperis, vt in Domina, de
qua agitur, quæ aliundè vt ſe, & filios ſe-
cundi matrimonij alat, non habet, immò
multo ære alieno grauata, vt Dominus
cauſæ Commiſſarius benè ſcit.
7 Tertiò, † cauſa dotis, & alimentorum
à pari procedunt, *vt per Bart. in l. cum de
in rem verſo ff. de vſur.* & ſicut cauſa ali-
mentorum dilationem non patitur, ma-
ximè inope præſente, ita etiam ſi à tali
ſententia appellatur, exequutio non im-
peditur, *vt ex Bald. in l. 1. ff. ſolut. matri-
mon. firmat Bald. Nouell. in d. tract. de
dot. par. 9. priuileg. 7. num. 3.* Item cauſa
pia, & doris in omnibus æquiparantur,
*text. eſt in cap. donare in tit. qualit. olim
feud. alienar. pot.* mulra ad hoc congerit
*Euerard. in locis legalibus in loco de dote
ad piam cauſam, Tiraquell. in tract. de
priuileg. piæ cauſæ priuileg.* 158. & à ſen-
tentijs piæ cauſæ, neque appellatur ad
finem exequutionis terardandæ, *vt per
Bart. in l. metam ff. de aliment. & cibar.
legat. & Tiraquell. in d. tract. priuil.* 153.
8 Item in alimenrorum † cauſis, ſummariè
& de plano proceditur, *Speculat. in tit. de
inſtrum. edit. §. nunc verò aliqua, verbo
quæritur autem, qualiter alias, verſ. iux-
ta hoc quæro an exequutor*, & quod ita
9 ſpetialirer procedatur in cauſis † dota-
libus, *per text. in d. clement. diſpendioſam
de iudic. Barb. conſ. 87. propè eſt Dominus
col. 1. lib. 4. Çalcan. conſ. 13. pro parte ne-
gatiua col. 4. verſ. ſed quod tam dotis, Ber-
trand. conſ. 244. viſo proceſſu col. 4. nu. 12.
lib. 1. & Tiraquell. in d. tract. priuil.* 157.
ergo cauſæ dotis, cauſæ alimentorum,
& cauſæ piæ, priuilegiatæ, & ſummariæ
ſunt, vt iam demonſtrauimus, & proin-
dè earum exequutio dilationem non pa-
titur.

Quartò, *Bald. in authen. & conſequen-
ter num.* 11. dicit quæro numquid vxor
repetens dotes recōueniri poſſit ciuiliter
de adulterio, *gloſ.* viderur dicere, quod
non *in l. rei iudicatæ §. 1. ff. ſolut. matrim.*

10 Tu dic, † quod immò poſſit, quia agitur
de præiudirio dotis, ſecus ſi reconueni-
retur ciuiliter de alio delicto, vt rerum
amotarum, & ſic, *ex Bald.* ſpetialiter ha-
11 betur † in cauſa dotis reconuentionem
non dari, & ſi non datur in procedendo,
nec ad exequutionem impediendam da-
ri poſſet, & à fortiori cum contra dotem,
nec compenſatio concedatur, *l. 1. S. ta-
ceat C. de rei vxor. act.*
12 Quintò, † ſi vxor præcisè vult pecu-
niam, hæres viri dare, & ſoluere tenetur,
nec poteſt dicere volo correſpondere de
13 intereſſe, † *iuxta conſuetud. Neapol.* cum
ſit in electione mulieris, *Neapod. in con-
ſuetud. quartam autem in verb. fructus,
Afflict. decif. 291. Capyc. decif. 65.* vbi di-
xerunt eſſe ad electionem mulieris velle
pecuniam, aùt intereſſe ad rationem ta-
xatam, & ita ſemper iudicatum, dicit *Do-
minus Praeſ. de Franch. in decif. 472. nu.
4. & expreſsè dicitur in conſuetud. viro
mortuo S. ita quod,* per verba videlicèt:
*Ita quod per hoc muliere inuita hæredes
mariti poſt annum reſtitutionem dotium
transferre non poſſunt.* Ex quo tanto ma-
gis noſtra ſententia exequi debet.

Sextò, adducitur, quod quando res in
iudicio deducta eſt diuidua, & ſeparabi-
lis, vt erat, & eſt petitio, & conuentio no-
ſtræ dotis, ſeparabiliſſima à reconuentio-
14 ne ex aduerſo, † tunc ſuper vno ſenten-
tia pronuntiari potuit, & reſpectu alte-
rius, iudiciū differri, *text. eſt, & ibi Bart.
in l. non idcirco in princ. ff. de iudic. Boer.
decif. 73. Vant. in tit. de nullit. ex defectu
proceſſ. num.* 100. quia quot ſunt capita
tot ſunt ſententiæ, vt firmat *Borgnin. Ca-
ualcan. decif.* 18. *num.* 47. & proindè be-
ne fecit, vt ſemper Sacrum Conſilium
cauſam noſtræ prædictæ petitionis ſen-
tentiare, & cum ſimus in ſententia Sacri
Conſilij, de qua fuit expeditum manda-
tum de parendo, & paratam habeat exe-
quutionem, & cum cautione exequitur,
ſi infra decem dies fuerit appellatum, &
in caſu noſtro eſt decretum, quod quan-
titas in ſententia contenta, loco fideiuſ-
ſionis in emptionem conuertatur, & pro
maiori commodo, & ſecuritate petitum
aſſignari de corporibus hereditarijs, cum
eius introitibus pro concurrenti quanti-
tate debita.

Vltimò, quid opus allegare, ſi hoc aper-
tè decidi poteſt, ex verbis eiuſdem ſen-
tentiæ, & ad hoc dico vnum in facto,
quod D. Aloyſia conuenerat dictos hæ-
redes pro curribus frumenti 22. fol. 23. à
tergo pro ducat. 500. eidem legatis, &
pro alijs ducat. 200. tutoribus accomo-
datis fol. 14. & reconuentio ex aduerſo
fuit ſatis minoris ſummæ, & cum in ſen-
tentia diceretur ſalua prouiſione facien-
da in cauſa tàm conuentionis, quàm re-
conuentionis, quæ erant prædictæ aliæ
conuentiones, & reconuentiones, vltra
dotes, & antefatum? Sacrum Conſilium
de illis intellexit, cum de dotibus, & an-
tefato iã decreuiſſet, & proindè ex præ-
dictis currenti calamo adductis conclu-
do ſentẽtiam in fauorem ipſius D. Aloy-
ſiæ omninò exequutioni demandapdam
eſſe, & ita, &c.

*Hæc cauſa non fuit determinata, quia
mortuo D. Vincentio Toraldo dictæ Do-
minæ Aloyſia ſecundo viro, ipſa ad habi-
tandum, cum filio dicti primi viri acceſſit,
& vt audio fuit per concordiam diffinita.*

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Curator ad lites non datur minori, niſi
quando tutorem non habet, vel ſi habet,
inuentarium non confecit.*

2 *Sententia contra minorem lata ipſo non
audito, ex capite reſtitutionis in inte-
grum reſcinditur.*

3 *Sententia ex falſa cauſa annullatur.*

4 *Sententia reſcinditur ex iuſta cauſa igno-
rantiæ, vel impedimenti.*

5 *Reſtitutio in integrum ex iuſta cauſa
ignorantiæ petitur vſque ad annos 40.
& ſecundum alios vſque ad centum.*

6 *Inſtrumentorum appellatione venit ſcrip-
tura priuata.*

7 *Minor, & hæres iuſtam cauſam habet
ignorantiæ.*

8 *Scripturæ, quod ſint nouiter reperta, fle-
tur iuramento principalis.*

9 Em-

9 *Emphyteota, vt per deteriorationem priuetur, tria requiruntur.*

10 *Iudices æquitatem ante oculos habere debent.*

Pro magnifica Hieronyma de Alberto, contra Nardum, & alios de Cacciuttolo.

ARGVMENTVM.

De nullitate ſententiæ contra minorem latæ, reſtitutione in integrum, & alijs.

CONSILIVM XXII.

MAgnifico Sebaſtiano de Alberto poſſidẽte quodam rus nominatum la Dalfina, ſitum in territorio Iſclano, titulo conceſſionis in emphyteuſim à Ferdinando Cauthelano, ipſoq; de Alberto mortuo, Hieronyma eius filia, & hæres, videns dictum rus ab alio poſſideri, petijt condemnari Nicolaum, & alios Cacciuttulos, ad illud relaxandum cum fructibus, qui Cacciuttuli exhibuerunt ſententiam Sacri Conſilij ad inſtantiam dicti Cauthelani contra eandem Hieronymam latam, per quam condemnabatur ipſum relaxare, tãquam deuolutum ob cenſus non ſolutos, de qua ſententia cum ipſa Hieronyma nullam habuiſſet notitiam, ſtatim quod audiuit de ea reclamauit, atque nullam declarari petijt, vnde quod ita ſit decidendum patet ex infraſcriptis.

Primò, quia mortuo patre ipſius Hieronymæ ipſa remanſit minor annorum ſeptem, & fuit clauſa in Monaſterio, & eius tutor teſtamentarius omnia gerebat, & prædictus Ferdinandus Cauthelanus primum libellum dictæ ſententiæ intimare fecerat domi, tempore quo Sebaſtianus ipſe erat abſens in Ciuitate Ianuæ, & ſciens, ibi deindè fuiſſe mortuum Sebaſtianum, fecit dari curatorem ad litem, ipſa Hieronyma inaudita, quæ
1 cum ſuum teſtamentarium habebat tutorem, de dando curatore ad lites tractari non poterat: nàm tunc deuenitur ad dationem curatoris ad lites, quando minor tutorem non habet, vel ſi habet, non confecit ſollemnia, alias ſecus, *vt per Ioan. Andr. ad Speculat. in tit. de req. §. 1. & Bald. notabiliter in cap. 1. de milit. vaſſall. qui contum. eſt*, & dictus curator datus intimatus in dicta cauſa nihil replicauit, nec in proceſſu aliquid dixit, & colludendo paſſus fuit dictam ſententiam deuolutionis, & mandatum de parendo intimatum domi, & cum ipſa Hieronyma eſſet minor, & in Monaſterio clauſa de ſententia ipſa nullam notitiam
2 habere potuit, † quare dicta ſententia lata ipſa minore inaudita, & indefenſa ex capite reſtitutionis in integrum retractanda venit, ex regula *Bart. & Alexan. in l. acta §. final. & in l. contra pupillum ff. de re iudic.* & prout eſt particularis *text. in l. cum, & minores C. ſi aduerſ. rem iudic. & in l. ſi Præſes, & ibi Bart. & Salycet. C. quomodo, & quando iud. Cardin. in clem. 1. in 14. q. de re iudic.*

Secundò, dicta ſententia proceſſit ex cauſa prætenſæ non ſolutionis ducat. 60. pro affrancatione, & cenſu annorum quinque, vt ex ſupplicatione fol. 1. & ipſa ſententia fol. 26. & ex apocis productis patet omnia adimpleta fuiſſe, & facta ſolutione omnium cenſuum integrè, vſque ad annum 1556. & ſententia fuit in anno 1557. quod nec vnam annatam habere debebat, qua ſolutione ſtante prædicta ſententia lata, bona deuolui
3 propter cenſus non ſolutos, † fuit ex falſa cauſa, & ſic notiſſimo iure nulla, & etiam quod dicta bona fuiſſent deuoluta ex capite nõ affrancationis ducatorũ ſex pro dictis ducatis ſexaginta in partem ipſius cenſus, prout non eſt, quia integram quãtitatem annuorum ducatorum ſexdecim non fuit in damno, immò in lucro, cum affrancabantur ducati ſex cenſus prædicti pro ducatis ſexaginta: nihilominus adhuc Hieronymę durare reme-

dium

dium affrancationis, *vt Barb. conſuluit*
in conſ.51. col. 5. verſ. capio nunc vol.1.
ſequitur Dec. in l. bonæ fidei in vltimo no-
tabili C. de pact. & in Sacro Conſilio di-
ſcuſſis contrarijs fuiſſe deciſum, firmat
Dominus Præſ. de Francb. deciſ.267. nu.
5. & ſeq. & ſic dicta ſententia omninò
reſcindenda venit.

Tertiò, à prædicta ſententia fuit re-
clamatum, & etiam per viam reſtitutio-
nis in integrum, & omni meliori modo,
ac per viam ſcripturarum nouiter reper-
tarum poſt dictam ſententiam, vt fol. 30.
4 & 31. † & ſic venit reſcindenda via re-
ſtitutionis in integrum, non via priuile-
gij minoris, vel mulieris, ſed ex iuſta
cauſa ignorantiæ, vel impedimenti, ex
clauſula generali, ſi qua iuxta cauſa mi-
hi eſſe videbitur, ex regula *Bartol. in l.*
Rempublicam C. ex quibus cauſ. maior. &
in l. 1. poſt medium C. de ſententia adu.
Fiſc. lat. lib. 10. quam ſequitur Felyn. in
cap. ſuborta col. penult. de re iudic. de quo
latius Capyc. in deciſ.52. per totam, & iſta
eſt * communis concluſio, vt refert *Socc.*
in conſ.192. nu.4. lib.2. eo fortius, quod
ſpetiali priuilegio minor, Reſpublica, vel
mulier poteſt remedio reſtitutionis in
integrum per inſtrumenta nouiter reper-
ta ſententiam reſcindere, de quo eſt par-
ticularis *text. in l. Imperatores ff. de re*
iudic. & in l. Reſpublica C. de iur. Reipu-
bl. & notatur in l. ſub ſpetie C. de re iudic.
& in l. ſub prætextu C. de tranſact. & hęc
5 reſtitutio in integrum ex dicta clauſula
generali à die dictæ ſententiæ competit,
& peti poteſt, vſque ad quadraginta an-
nos, vt magiſtraliter voluit *Bald. in l. fal-*
ſam C. ſi ex falſ. allegat. Immò peti poteſt
infra centum annos, ex regul. *Paul. de*
Caſtr. in l. vltima C. de dol. mal. Abb. qui
ad hoc nonnulla allegat in cap. fin. de præ-
ſcript. & fuſius Tiraquell. qui affirmat
communem * eſſe opinionem *in tit. de*
vtroque retract. gloſ.4. §.35. num.43. &
ſeq. & bis iudicatum refert *Afflict. in de-*
ciſ.329. & non dubitatur in hoc, quod ap
6 pellatione † inſtrumentorum continea-
tur ſcriptura priuata, ex notatis *in l. no-*
tionem §. inſtrumentorum ff. de verbor.
obligat. ita vt ſi ſtatutum ſit tempus ad
producendum inſtrumenta, debent intra
id tempus produci priuatæ ſcripturæ,
Bald. authoritate Speculat. innixus in l.1.
colum.1. verſ. iuxta hoc quæro, & ibi Ca-
ſtrenſ. in gloſ.2. C. de iuram. calum. nec in-
ficiari poteſt, quod iſtæ ſcripturæ non
fuerint nouiter repertæ, cum iſta Hiero-
7 nyma fuiſſet minor, † & hæres, habuit
iuſtam cauſam ignorantiæ, ex regula
text. in l. qui in alterius ius ſuccedit ff. de
regul. iur. & clarius conſtat ex actis, &
fide V.I.D. Ioannis Baptiſtæ de Arena,
apud quem dictæ ſcripturæ erant de an-
no 1580. & caſualiter repertæ, vt in pro-
8 ceſſu fol.55. † quamuis de ſcripturis no-
uiter repertis ſtaretur iuramento dictæ
Hieronymæ, ex ſingulari doctrina *Bart.*
in l. admonendi ff. de iureiur. & cum eo
tranſeunt ibi omnes Doctores, & in cap.
paſtoralis, & cap. vt circa de election. &
elect. poteſt. lib.6. Taliter quod ex prædi-
ctis clarè constat ſententiam ipſam fore,
& eſſe reſcindendam.

Quarto, & vltimo, cum ex aduerſo
prætendatur ſententiam ipſam fuiſſe,
& eſſe latam ex cauſa deteriorationum
in iure prædicto dicitur non eſſe verum,
& ex facto patet: nam pro tempore, quo
ſtetit in poſſe ſui quondam patris, potius
in augmentum, quàm in deterioratione,
& diminutione venit, & de iure ad hoc,
9 vt † emphyteota priuari poſſit, tria re-
quiruntur. Primò, deteriorationem eſſe
in ipſa proprietate. Secundò, quod dete-
rioratio ſit facta per dolum, vel latam
culpam. Tertiò, deteriorationem eſſe
notabilem, vt notanter dicit *Bald. in au-*
thent. qui rem C. de ſacroſanct. eccleſ. Iaſ.
conſ.17. nu.2. lib.1. Menoch de arbitr. iu-
dic. cap.78. num.6. lib.2. centur.1. & fu-
ſius Peruſ. deciſ.94. nu.9. lib.2.

Prædictis accedat alia notoria falſi-
tas, quod articuli, & teſtes ex aduerſo
dicunt Sebaſtianum, & filios incidiſſe
arbores, & deuaſtaſſe murum circumda-
tum, quod minimè eſt vèrum, quia Seba-
ſtianus deceſſit in Ciuitate Ianuæ, ipſa
Hieronyma minore, & in Monaſterio
clauſa exiſtente, & murus nunquam ad-
fuit

Digitized by Google

fuit,prout probatum extat, per quod ſequitur, vt Iudex animaduertat quanta fides iſtis reſtibus aduerſarij adhibenda ſit,& proindè ſentẽtiam nullam ex prædictis declarari debere,& poſſeſſores ipſius iuris ad relaxandum , cum fructibus condemnari non dubito, maximè quia cauſam iſtius pauperculæ nobilis mulieris maximam fouet æquitatem , quam Iudices ante oculos habere debent, ex regula *text. in l. epheſi ff. quod certo loco*;
10 *& ita † referente Domino Pompeo Salernitano iudicatum fuit, reſtitutis meliorationibus,vt ex proceſſu penes Roppulum Sacri Conſilij Actorum Magiſtrum.*

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Patrimonium vnum licet bona contineat feudalia,& burgenſatica,duæ tamen cenſentur hæreditates.*
2 *Hæres ſemel amplius deſinere non poteſt.*
3 *Paragium eſt loco legitimæ portionis in bonis paternis debitæ.*
4 *Legitima eſt quota bonorum.*
5 *Legitima detrahitur à ſubſtantia, & corporibus hæreditarijs.*
6 *Refutatio eſt alienatio.*
7 *Feuda alienata,& refutata in vita patris non remanent in hæreditate,& ſic de eis legitima filiæ non debetur.*
8 *Hæres adiens hæreditatem non confecto inuentario ad onera hæreditaria tenetur,& nu.9.*
10 *Feuda omnia in Regno ſunt hæreditaria.*
11 *Hæres ſimplex in feudo non poteſt reuocare alienationem paternam.*
12 *Filius tenetur obſeruare contractum paternum,etiam ſi ſuam legitimam tangat,& nu.13.*
14 *Quem de euictione tenet actio, agentem repellit exceptio.*
15 *Circuitus eſt euitandus.*

Pro amico.

ARGVMENTVM.

An primogenita feudorum refutataria à paragio excludat ſecundogenitam in burgenſaticis inſtitutam , quæ adita hæreditate nullum confecit inuentarium.

CONSILIVM XXIII.

IN propoſito caſu pauca breuia ſubnectam.

Primò,quod ad euitãdam differentiam de inſtituta in re certa , an ſit hæres , vel legataria conſidero , quod dicta ſecundogenita fuit inſtituta hæres à patre in burgenſa-
1 ticis bonis , † & licet vnicum ſit patrimonium, duæ tamen quodammodo hæreditates,& ſeparatæ cenſentur, vna ſcilicet bonorum feudalium, altera verò burgenſaticorum, *l. ſi certarum §. Iulianus ff. de milit. teſtam pro quo eſt caſus in tit. an agnat. & in cap. filius de capit. qui. cur. vend. & firmat Camer. in cap. imperialem de probib. alien. per Feder. fol. 104. lit. O, in fine.*

Secundò, ſi verum eſt in facto , quod
2 dicta ſecundogenita † ſemel hæres fuit, non poteſt amplius deſinere, quin hæres non ſit per *text. in l. ei, qui ſoluendo, vbi Bart. & * communiter Scribentes ff. de hæred. inſtit. l. hæreditas ex die ff eodem titulo in §. hæres inſtit. eodem, Molin. de primogen. hiſpan. lib. 1. cap. 19. nu. 9. Vrſill. ad Afflict. deciſ. 361. nu. 21. per gloſ. * communiter approbatam in l. Gallus §. & quid ſi tantum in verbo emancipatus circa finem de liber. & poſthum.*
3 Tertiò, † paragium eſt loco legitimæ portionis hæreditatis in bonis paternis debitæ, vt in pluribus locis dicit *Iſern. in conſtitut. in aliquibus, Loffred. conſ. 26. nu. 13. circa finem, & Afflict. deciſ. 162. nu.*
4 *2.* † & legitima eſt quota bonorum , vt notatur *in l. cum à matre C. de rei vendicat. in l. final. §. in computatione C. de iure delibер. & ita dicitur in l. Gallus in in §. ille caſus ff. de liber. & poſthum. Dominus*

*minus Præſ.de Franch.deciſ.*127.*num*.1.

5 Quæ legitima † detrahitur de bonis teſtatoris à propria ſubſtantia, & corporibus hæreditarijs nec erit rata bonorum, vt notatur in *l.ſcimus §.repletionem ff.de*

6 *inoffic.teſtament.* † ſed quia refutatio eſt alienatio, vt per *Iſern.in cap.*1.*nu.*6.*de*

7 *alien.feud.patern.* † & feuda fuerunt refutata, & ſic alienata in vita patris, & ſic non remanſerunt in hæreditate paterna, quo caſu ſuper eis nullum paragium, nulla legitima ipſi ſecundogenitæ filiæ competere poteſt.

8 Quartò, † poſtquam prædicta ſecundogenita hæreditatem paternam ſine inuentario adiuit, defuncti, & hæredis bona ſunt confuſa, & hæres vltra vires hæreditarias tenetur *ad text. in l.final. vbi Doctores C. de iure deliber.* quia factum defuncti approbare tenetur, per quod videtur ſua iura conſeruare noluiſſe, vt in ſpetie in feudali materia tenet *Blaſch. Lanza in cap.volentes in* 8.*limit.notab.*2. *verſ. nec obſtat exceptio, vbi citat Angel.& Imol.in l.ſpetiali ff.cui pluſquam per leg.falcid. Doctores in d.l.final. §.cum igitur C. de iure deliber. refert Cumia in præludijs cap.ſi aliquem Regni Siciliæ num.*309.

9 Nec † curãdum de *Ario Pinell. in l.*1. *par.*3.*C.de bon.matern. nu.*91.*& ſeq.qui num.* 95. relatis diuerſis opinionibus tenet hæredem poſſe venire contra factum defuncti alienantis rem feudalem ſuccedẽtẽ in feudo ex tenore inueſtituræ, quia

10 loquitur in feudo ex pacto, † & in Regno omnia feuda ſunt hæreditaria, quia Regnum hæreditarium eſt, & per *cap.Regni conſiderantes de prorogat.ſucceſſ.Bartol.& Napod.in conſuetud. & ſi teſtator*

11 *num.*8. † & quod hęres ſimplex alienationem feudi factam per patrem reuocare non poſſit, iudicatum firmat *Marc. Anton.Peregrin.in tract. de fideicommiſſ. artic.*3. *num.* 11. vbi multos adducit, & ſic, nec etiam pro paragio, ſiuè legitima in feudis prædictis agere poteſt, cum hę-

12 res, † & ſi ſit filius contractum à patre factum obſeruare tenetur, etiam ſi ſuam tangat legitimam, *Suarez in l.quoniam in prioribus num.*7. *in* 7. *ampliat. C.de inoffic.teſtam.* * communem dicit, & firmat *Viu.lib.*8. *commun.opinion. fol. mihi* 161. *in verbo hæres*, meritò ſi pater refutauit feuda filiæ primogenitæ, ipſa filia ſecundogenita, & hæres debet habere ratum illius factum, nec illi contrauenire poteſt per *d.l.cum à matre C.de rei vẽdicat.* & per ſupradictas * cõmunes opiniones, *Riminald.Sen.conſ.*418. *num.*7. *Crott.conſ.*32. *num.* 28. vbi hoc ampliat

13 † tametſi pater diſponat de re pertinente ad filios, per *d.l.cum à matre, & l.ab eo C.de liber.cauſ.* quia hæres adeundo defuncti hæreditatem, videtur comprobare geſta per eum ſuper re propria, maximè imiſcens ſe in bonis, vt ipſa ſecundagenita, quæ non facto inuentario, amiſit illius beneficium, & tenetur inſolidum approbare factum defuncti, *d.l.final. §.cum igitur C. de iure deliber. Dec. conſ.* 633.

14 *num.* 6. † vnde ſecundogenitæ ipſi obſtare debet regula, quem de euictione tenet actio, eundem agentem repellit exceptio, *l. vendicantem ff. de euictiion.* & poſito, quod actio ſua procederet ad prætenſum paragium, quod ex prædictis negatur, tamen quia paragium debetur ex eo, quia à ſucceſſione excluditur, vt per *Ioan.Vincent.Ann.allegat.*70. *nu.*2. *per conſuetud.ſi moriatur*, & ipſa eſt hæres in burgenſaticis, vt diximus, teneretur ad tantundem de bonis proprijs reſarcire

15 primogenitę, † vt hic circuitus euitaretur, *l.Dominus teſtamento ff.de cond.indebit. Roland.à Valle conſ.*51.*num.*1.*lib.*3. Quare breuiter concludo primogenitam à prætenſo paragio per ſecundogenitam hæredem in burgenſaticis abſoluendam eſſe, & ita, &c. *Cauſa hæc fuit partium concordia terminata.*

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Paternum officium eſt dotare filias.*

2 *Paragium, vbi non eſt determinatum, officio boni viri ſtatuendum eſt.*

3 *Dos non minus legitima eſſe poteſt, & numer.*4.

5 *Paragium ingreſſarum debet eſſe diuerſum à paragio ſecularium, & nu.6.*
7 *Dos ſuccedit loco alimentorum, quibus renuntiare in totum non poſſumus, & quare.*
8 *Renunciatio maioris partis bonorum præſumitur machinata, & doloſa.*
9 *Compulſus dicitur, qui timet nè compellatur.*
10 *Metus remittitur arbitrio Iudicis.*
11 *Læſio reſultat, quando multis hæreditatibus renunciatur.*
12 *Dos minima reſpectu patrimonij dicitur indiſcreta.*
13 *Iuramentum non obſtat data enormi læſione.*
14 *Iuramentum debet habere tres comites, ſcilicèt, iuſtitiam, iudicium, & veritatem, & ſi vnus deficit non obligat.*
15 *Fragilitas mulierum propria commoda perturbat.*
16 *Simplicitas præſumitur in ruſtico, muliere, & minore, & iuramentum eorum captioſum, & iniuſtum.*
17 *Dolus præſumitur, ex magna læſione.*
18 *Renunciatio tunc obſtat cum filia competenter dotata eſt.*
19 *Renunciatio non extenditur ad iura ignorata, & nu. 20. & 21.*
22 *Profeſſio per lapſum anni tacitè fit.*
23 *Renunciatio Monialium facta poſt profeſſionem non tenet.*
24 *Præſcriptio non currit non valenti agere.*

Pro Reuerenda Sorore Beatrice de Magiſtro Iudice, & Monaſterio Sancti Sebaſtiani de Neapoli, contra Illuſtriſſimum Ducem S. Agatę, & D. Lucretiam Caracciolam.

ARGVMENTVM.

Paragium ingreſſarum, qualiter debeatur, & num iuramentum data ænormiſſima læſione obſtet renuntianti.

CONSILIVM XXIV.

Reuerenda Soror Beatrix de Magiſtro Iudice, licet contra D. Marinum de Magiſtro Iudice eius patrem, & poſtmodum contra D. Ioannam de Magiſtro Iudice eius hæredem, & demũ contra D. Ioannem Paulum Coſſa Ducem S. Agatæ eius filium obtinuiſſet annuos ducatos quinquaginta eius vita durante, habito reſpectu ad paragium ingreſſarum, cum veniſſet in ſenectute, & infirmitate quaſi continua, petit ſuum paragium, & ſupplementum legitimę integrum ſibi dari, attenta facultate paterna ducatorum triginta millium, & vltra, & dotium maternarum ducatorum triũ millium, inter quæ habuit Ripam delli Muſani pro ducatis mille, & quatuor cẽtum, hodie maximi valoris, vt per teſtes, & ſcriptutas omnia fundantur, & dotes dictæ Ioannæ fuerunt ducati quinque mille, & quingentum, ex quo nulli dubium eſt ipſi Beatrici competere dotem de paragio, prout habuit dicta Ioanna alia ſoror maritata, poſtquàm non nega-
1 tur filia, † & paternum eſt officium filias dotare, *l. ſi pater S. neque C. de dot. promiſſione*, vnde conſideratis facultatibus patris, & dignitate mulieris, *iuxta l. quæro ff. de iure dot.* & numero liberorum, *l. ſi filię ff. de legat.* 3. inſpectis conditionibus p̃dictis, paragium ipſarum non eſt minus, quàm dos alterius ſororis, videlicèt, ducatorum octo millium, & quingentorum,
2 vel vbi † non eſt determinatum, eſſet arbitrarium, & boni viri arbitrio ſtatuendum, vt ex dictis legibus ſentit *Napod. in conſuetud. ſi moriatur in verbo paragium in principio.* † Cumq; dos poſſit eſ-
3 ſe minus legitima, vt notat *Salycet. per illum textum in authent. res quæ 2. notab.*
4 *C. commun. de legat.* † bonus vir non deberet arbitrari paragium minus quàm ſit legitima, ſed in plus, ſi illa non ſufficiat, vt ibidem *Salycet. & in l. ſancimus in fine, verſ. quinimmo C. de nupt. & latè Dec. conſ. 181. colum. 2. circa finem*, vbi

dicit

dicit hanc eſſe * communem opinionem,
à qua in iudicando non eſt recedendum:
verùm quia dos data tempore ingreſſus
fuit, aùt parum, aùt nihil, poſtquàm non
exceſſit ducatos quingentos, pro omni-
bus bonis paternis, & maternis renun-
ciatis, vt prætenditur, meritò agit in Sa-
cro Conſilio, quod eſt loco boni viri, &
petit dotem de paragio, ſiuè ad minus le-
gitimam ſuper omnibus bonis, quæ fue-
runt ſuorum parentuum, reſciſſis quibuſ-
libet contractibus, & renunciationibus,
ex capite doli re ipſa, & ex propoſito, &
enormiſſima læſione obtenta prius ha-
bilitatione à prætenſis iuramentis ad fi-
nem agendi.

Et licet dicatur non eſſe tractandum
5 de integro † paragio ſecularium nupta-
rum, ſed ingreſſarum tantum, ex mente
Napod. in d. conſuetud. ſi mortatur in
verb. paragium in fine, per authoritatem
Iſern. in conſtit. in aliquibus circa finem,
illud procederet in ea, quæ ſponte fuit
ingreſſa, & ſponte renunciauit, ſecus au-
tem in caſu iſto, vbi dicta Beatrix fuit re-
cluſa, & nõ ingreſſa, annorum circa octo,
& quàmuis poſteà perſeuerauerit, id pro-
ceſſit, quia in Monaſterio eſt reperta, &
honeſtatis cauſa noluit egredi: ſed dato
(ſine veri præiudicio) quod opinio *Na-
pod.* indiſtinctè procederet, prout non eſt
apud me verùm, gradatim loquendo:
6 conſidero, quod ipſe dicit, † paragium
ingreſſarum eſſe debitum iure naturæ,
ſed debitum iure naturæ eſt legitima,
prout declarat *Aſſlict. in deciſ.* 348. &
legitima appellatur debitum bonorum
ſubſidium, *vt authent. nouiſſima C. de*
inoffic. teſtamen. ſuccedit quod bonus vir
non debet arbitrari iſtud paragium, ſal-
tim minus legitima, vt ſupra dixi, & il-
lud dictum *Napodani*, procedit vbi Mo-
nialis eſt profeſſa, vt paragium ſit legiti-
ma, ſed ſi non eſſet profeſſa, quia poſſet
exire à Monaſterio, & nubere, tunc poſ-
ſet petere paragium, ſicut quælibet, non
nupta, & cum ita interpretrari ſoleat Sa-
crum Conſilium, meritò minus legitima
non eſt danda in iſta Moniali.

Ad quod facit, quia à dote ſic mini-
mè data Monaſterio, vna cum annuis du
catis quinquaginta, poſtquàm venit in
continua infirmitate, & ſenectute ipſa
Beatrix, Monaſterium paruam, vel nul-
lam haber vtilitatem quoad alimenta,
victum, & veſtitum, ac medelas, & qua-
tenus renunciauit dotibus de paragio, &
7 legitimæ: † quia dos ſuccedit loco ali-
mentorum, ſicut non poſſunt pacto ali-
menta remitti, ita nec ius ſucceſſionis,
& dotis aliquo non retento, vel retenta,
tàm minima re, de qua veriſimiliter non
haberet, vnde ſe aleret, & medicamenta
emeret, tali caſu non valet pactum, etiam
cum iuramento, per ea, quæ latè conclu-
dit *Anchar. in cap quamuis colum. 1. de*
pact. in ſexto, & propterea non mirum ſi
Sacrum Conſilium de ducatis quinde-
cim, quos per prius, & quando ipſa Bea-
trix erat valde iuuenis habebat facta, de
maiori ætate dedit, & mandauit, quod ei
darentur annui ducati quinquaginta, ſic
hodie dum eſt in ſenectute, & continua
indiſpoſitione debetur ei ſupplementum
legitimæ.

Renunciatio in ampla forma facta pa-
tri tempore ſuæ profeſſionis non obſtat,
quia fuit extorta vi, & metu ſaltim reue-
rentiali, poſtquàm fuit probata terribili-
tas patris, & quod blandis verbis Abba-
tiſſæ, & aliarum Monialium fuit inducta,
& quod ſæpè fuit conquæſta, quod nole-
bat renunciare, nec aliter volebat mona-
chari, nec potuit contradicere tempore
prætenſæ renunciationis, tùm quia ha-
bebat in magna reuerentia, & timore
prædictum Dominum Marinum patrem,
& Reuerendam Abbatiſſam, tùm quia
erat, vndique obſeſſa, intus crates à præ-
dicta Abbatiſſa, & extra à prædicto Do-
mino Marino, & quia ſtabat ſub earum
gubernio, & poteſtate, videtur reſultare
quidam metus reuerentialis, & per con-
8 ſequens † renunciando omnibus bonis
paternis, & maternis, aſcendentibus ad
ſummã ducator. triginta octo millium, &
ſic ad ſatis maiorem ſummam, ea quæ il-
li fuit aſſignata, præſumitur machinatio,
& dolus, prout conſiderat *Capyc. deciſ.*
159. *in ſeptima difficultate*: nec obſtat

metum non eſſe probatum formiter, &
ad probationem ipſius non ſufficere ſolũ
metũ reuerentialem: nàm vltra reſpõſio-
nes, de quibus per *Capyc. in præallegato*
9 *loco*, † dico quod compulſus dicitur, qui
timet, nè compellatur, & iuſtus timor ſuf
ficit, licet effectus non ſequatur, ſecun-
10 dum *Bald. in conſ.* 233. † Præterea me-
rus remittitur arbitrio Iudicis, *iuxta gloſ.*
in l. interpoſitas, & ibi Bald. & Doctores,
C. de transaction. meritò ex probatis Do-
mini iudicantes poterint arbitrari, ſi in
prætenſa renunciatione metus interceſ-
ſerit.

Præterea fuit, & eſt læſa, nè dum enor-
miter, ſed enormiſſimè, dùm pro tricentis
ducatis, prout pars prætendit, & annuis
ducatis quindecim ſua vita durante, re-
nunciauit bonis omnibus, paternis, ma-
ternis, fraternis, ciernis, auitis, vtriuſque,
& quibuſcumque alijs, legitimæ, & ſup-
plemento legitimæ, ac doti de paragio,
quæ vt ſupra dixi, non poterat eſſe mi-
nus octo mille, & quingentorum duca-
torum, vt alia ſoror habuerat, & quanto
magis dicta Beatrix dicit agnoſcens bo-
nam fidem, & vocans, tenens, & reputans
ſe benè contentam à dicto Domino Ma-
rino eius patre de ducatis tercentis, &
annuis ducatis quindecim, eo magis ar-
guitur læſio, & fallacia, & quod verba
prædicta nõ fuerint animo ipſius, ſed ap-
poſita per Notarium ex communi for-
ma, poſtquàm per teſtes probatum eſt,
quod non erat eius intentionis renun-
ciare.

11 Colligitur etiam, & reſultat ipſa læ-
ſio ex eo, quia renunciauit pluribus hæ-
reditatibus, vt ſupra dixi, paternis, ma-
ternis, &c. ſecundum *Anchar. in conſ.* 38.
col. 2. vbi inquit, mulierem enormiter læ-
ſam, quæ pro vna dote renunciauit hæ-
reditati matris, patris, fratris, & ſororum,
tanto fortius modo in iſta, quæ nullam
quaſi dotem recepit.

12 Et infertur ex hoc, † quod indiſcre-
ta fuit prætenſa dos data, attenta facul-
tate ampliſſima, & nobilitate, & meritò
occaſione ſuæ infirmitatis potuit petere
ſupplementum dotis, ſiuè paragij, prout
latius conſiderat *Dec. conſ.* 180. *col.* 3.

13 Ergo data enormi, † & enormiſſima
læſione iuramentum prætenſum non ob-
ſtat, tùm quia proceſſit modo prædicto
per vim, & metum, ſaltim reuerentialem:
tùm etiam, vt inquit *Dec. in conſ. prædi-*
cto col. 4. dùm mulier renunciat hæredi-
tati valoris ducatorum, ſiuè florenorum
ſex millium pro ſexcentis florenis, poteſt
contrauenire, non obſtante iuramento,
quia in tali caſu iuramentum eſſet vincu
lum iniquitatis, quod eſſe non debet, *ca-*
14 *pit. quanto de iureiur.* † Inſuper iuramẽ-
tum tres debet habere comites, ſcilicèt,
iuſtitiam, iudicium, & veritatem, *cap. ani-*
maduertendum 22. *q.* 2. & ſi vnum defe-
cit non obligat cum effectu, ſed in tali
renunciatione euidenter apparet iniqui-
15 tas ex enormi læſione, † & propter fra-
gilitatem ſexus mulieris, quæ cõtra pro-
pria commoda laborat, *l.* 3. *in fine, C. de*
ſponſal. & ſicut facilis fuit ad renuncian-
dum, ita ad iurandum, *l. ſi mulier* C. *ad*
velleian. Ergo iuramentum non tenet.
Ad hoc benè facit, quod dicit *Bald.* quẽ
refert, & ſequitur *Dec. in conſ. prædicto in*
rubr. C. de rerum permutatione circa fi-
nem, vbi inquit, quod contractus dam-
noſus factus, etiam cum iuramento à ru-
16 ſtico, muliere, & minore nõ tenet, † quia
ſimplicitas præſumitur in ruſtico, mulie-
re, ac minore, & iuramentum captioſum,
& iniuſtum: pariter, & in caſu noſtro iu-
dicandum eſt hoc iuramẽtum iniuſtum,
data hac maxima læſione, & propterea
ſicut in *text. cap. quamuis de pact. in ſex-*
to, excluditur dolus, vt eo ſtante, diſpoſi-
tio illius decretalis non procedat, ita e-
tiam quando enormiter quis eſt læſus,
17 quia † ex magna læſione præſumitur do-
lus, & tunc etiam maior poteſt contraue-
nire, non obſtante iuramento, maximè
18 quia renunciatio tunc obſtat, quando
filia eſt competenter dotata in bonis pa-
tris, vſque ad legitimam, ſecus autem
quando non competenter, & renuncia-
tio fiat generalis plurium hæreditatum,
vt idem *Dec.* tradit *in conſ.* 181. *in prin-*
cipio.

Amplius in renũciatione non fuit cer-
tiorata

tiorata, nec de valore bonorum, quibus renunciabat, nec de iuribus ſibi in illis bonis competentibus, vndè poſtquàm quietauit bona paterna pro modica dote contra diſpoſitionem *l. pactum, quod do-*
19 *tali C de collat.* † & non fuit certiorata, non potuit renunciare iuribus, quę ignorabat, vt tenet *gloſ. in authent. quomodo oport. Epiſcopos* §. *igitur, in verbo interroga. collat.* 1. maximè quia mulieres igno-
20 rant iura, † nec iuramentum hoc caſu ignorantes ligat, cum non trahatur ad incognita, *l. final. C. de non numer. pecun.* aliter eſſet vinculum iniquitatis, quod non eſt dicendum, vt ſupra dixi, nec eſſet in eo iuſtitia, quæ eſt vna ex comiti-
21 bus iuramenti; † nec minus obſtat, quia aliqui fuerunt in contraria opinione, vt tradit *Guid. Pap. in q.* 227. ſcilicèt, quod propter iuramentum mulier excludatur à beneficio ſibi competenti, licet non fuerit certiorata, quia vt inquit *Dec. in dicto conſ.* 180. *in fine*, hoc ſaltem non haberet locum quando mulier fuit enormiter læſa, prout omnes Doctores volunt, & præcisè *Bald. poſt Gloſ. in cap. ex reſcripto in vltimo notabili de iureiuran. Alexand. in l. ſciendum colum.* 12. *ff de verbor. obligat. & in rubr. eodem titulo colum. final. & in conſ.* 42. *lib.* 1. *colum. antepenul. limitando text. in d. cap. quamuis*, & in iſto caſu iſta mulier fuit errore ducta, dùm reputauit, & vocauit ſe contentam à patre pro dictis ducatis tercentis, & prouiſione annuorum ducatorũ quindecim pro legitima, & eius ſupplemento, & dote de paragio, &c. Ideò iuramentum non extenditur ad illud, quod ignorauerat, per doctrinam *Federic. de Sen. in conſ.* 199 per quem latius.

Demùm dicitur prætenſam renunciationem, & decretum Sacri Conſilij ànnuorum ducatorum quinquaginta eius vita durante, & pretenſam rei iudicatæ exceptionem, nec obſtare, tanquàm omnia inualida, & in eius enormiſſimam læſionem, etiam quia tale decretum proceſſit inſtante ipſamet Beatrice, quæ cæpit iudicium poſt eius profeſſionem, & monachatum, in anno 1566. & eius iura ab anno 1548. tempore ſuæ profeſſionis,
22 vt fol. 119. † Immò per lapſum anni, & profeſſionem tacitè factam, videtur ſe tacitè obligaſſe Monaſterio, *per text. in cap. ex parte de regul. & tranſeunt. ad relig. vbi Gloſ. & Doctores, notat Hoſtienſ. in cap.* 2. *de teſtament.* maximè quia non fuit proteſtata, ſed intrauit Monaſterium ſimpliciter, vt per *Hoſtienſ. ibi ſi profeſſæ ſe, & ſua dediſſent Monaſterio, & Religioni, per text. in authent. ſi qua mulier, & authent. ingreſſi C. de ſacroſanct. eccleſ.* vndè ſi omnia iura ſibi competētia quæſita fuerunt Monaſterio à die profeſſio-
23 nis, † ſequitur non potuiſſe de illis diſponere renunciando (vti non Domina rerum) *per text. in cap. ingredientibus* 19. *q. final.* & per conſequens tale decretum, & renunciatio non tenet abſque aſſenſu Summi Pōtificis, & ſic merito poteſt petere paragium ſibi competēs in bonis, & hęreditate paterna, & materna, tàm opulenta ex perſona Monaſterij, cui ſe, & ſua dedit, & acquiſiuit per ingreſſum.

Nec obſtat prætenſa præſcriptio, & quod per curſum triginta annorum ſit ſublata iſta actio per iura vulgaria: nàm cui dubium, quod iſta Monialis, quia mulier, quia recluſa, quia ignorantiam habens ſuorum iurium, & quia omni auxilio, & fauore deſtitura, ac pauperrima,
24 non potuit agere, † & per conſequens, non valenti agere non currit pręſcriptio? *l. contra maiores C. de inofficioſ. teſtament.* Ex quibus omnibus ſimul iunctis cōcludo de iure eſſe ſupplendam legitimam, & paragium, iuxta facultates paternas, & maternas, & ita, &c.

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Mulier mortuo viro ſine liberis recipit quartam in plena proprietate, ſi cum liberis, habet vſumfructum quartæ.*

2 *Muliere præmortua, vſuſfructus conſolidatur proprietati ad omnes liberos ex quacumque vxore.*

L 3 3 *Ma-*

3 *Mater mortuis liberis habet quartam in plena proprietate.*

4 *Conſuetudo circa ſucceſſionem quartę, tres ponit caſus, & vnuſquiſque de per ſe intelligi debet.*

5 *Separatorum, ſeparata debet eſſe ratio.*

6 *Caſus quilibet diuiſim iudicandus, nec de vno ad alium illationem fieri.*

7 *Vxor capit quartam de proprietate patrimonij viri.*

8 *Conſolidatio proprietatis, & vſusfructus ſtat in ſuſpenſo, donec quilibet caſus euenerit.*

9 *Matre decedente ſuperſtitibus liberis, patrimonio viri quarta applicatur.*

10 *Verba ex quacumque vxore, ſunt poſita ex neceſſitate iuris ſucceſſionis.*

11 *Napodanus ſe concordat ſecundo caſui conſuetudinis.*

12 *Napodanus firmat tertium caſum conſuetudinis, quod proprietas quartæ momento non ſtat in vltimo filio decedente, ſed ſtatim conſolidatur cum vſufructu.*

13 *Liberos non extare, & extare, & decedere ſine liberis, idem eſt.*

14 *Mater, nec per conſuetudinem Neapolitanam excluditur à ſucceſſione filij.*

15 *Mater, qua de cauſa quartam capiat.*

16 *Mater, quæ habeat iura in bonis filij mortui, patre exiſtente in medio, vel non?*

17 *Napodani magna eſt authoritas.*

18 *Mater mortuo filio plenam habet proprietatem de iure conſuetudinario, & communi.*

19 *Pater, & mater ad hæreditatem filiorum vocantur.*

20 *Pater, & mater, & alij aſcendentes ſeruata prærogatiua præferuntur omnibus vlterioribus, exceptis fratribus ex vtroque latere.*

21 *Mater non exiſtente patre in ſucceſſione filij, excludit fratrem ex vno latere tantum.*

22 *Humanius eſt hæreditas filij matri, quàm fratri alterius matrimonij.*

23 *Mater ſuccedit filio ſuo pleno iure, licet extet frater ex alio matrimonio.*

24 *Mater, ſoror, & frater ſuccedunt filio morienti ęqualiter.*

25 *Subſtitutio non excludit matrem à legitima filij morientis.*

26 *Mater priuatur ſucceſſione filij defuncti fauore filiorum exiſtentium, quibus ceſſantibus, ceſſat fauor matris.*

27 *Paria ſunt non exiſtere cauſam, & eſſe finitam.*

28 *Mater antifatum lucratur in plena proprietate ſtatim, quod moritur filius, excluſis filijs alterius matrimonij.*

Pro muliere vidua.

ARGVMENTVM.

Vidua lucri ante nuptialis vſufructuaria per filij exiſtentiam, ſi moriatur filius an plena fiat proprietaria, non obſtante, quod ex alio, & primo eiuſdem patris matrimonio filij ſuperſint.

CONSILIVM XXV.

MVLIER mortuo vi-
1 ro † ſine liberis capit
quartam in plena pro-
prietate, quod ſi cum
liberis habet vſumfru-
ctum quartæ, quæ ipſa
2 præmortua conſolidatur proprietati, &
ad omnes mariti liberos ex quacumque
vxore ſuſcepros, à quo quartam habet
3 perueniet: † liberis autem prædecedenti-
bus ipſi matri, ipſius quartę plenam pro-
prietatem habet, *vt in text. conſuetud. Neapol. incip. quartam autem*, ſed quid
ſi vltimo matris filio decedenti ſuperſint
ſorores, vel fratres conſanguinei ex vno
latere tantùm, an proprietas ipſius quar-
tæ reſidens pęnes ſuum vltimum filium
conſolidetur, vſufructui matris, & ipſa
ſuccedat pleno iure excluſo fratre con-
ſanguineo ſuperſtite, vel ipſe frater pro-
prieta-

Digitized by Google

prietatem ipſam habeat. In hoc non‿ parua dubia poſſent afferre verba eiuſdē conſuetudinis, ibi: *Habet vſumfructum quartæ, qui ipſa mortua conſolidatur proprietati, & ad omnes liberos mariti, ex quacumque vxore ſuſceptos, à quo quartam habet perueniet, quod Napod. firmat ibidem in verſ. liberis.* Ex quibus verbis videtur inferri, quod vt mulier quartæ proprietatem lucretur, neceſſe eſt, quod omnes filij ſui,& mariti,ex alia prima,& quacumque vxore decedant, ſed multiloquio more meo omiſſo ad tollendas omnes difficultates vides, quod conſue-
4 tudo ipſa,† tres ponit caſus. Primus,in‿ principio incluſis verbis in plena proprietate determinat, ſi liberos ex marito mortuo non habet, lucratur quartam‿ quoad plenam proprietatem. Secundus ibi, ſed vbi habet liberos, quod mater habet fructus quartæ, & ipſa mortua‿ conſolidetur proprietati,& ad omnes liberos mariti ex quacūque vxore ſuſceptos,à quo quartam habet perueniet. Tertius ibi,liberis autem præcedentibus ipſi matri, mater ipſius quartæ proprietatem habet. Iſtorum caſuum vnuſquiſque de per ſe intelligi debet,cum quilibet ſuam ſeparatam,& diuerſam determinationem contineat,vt ex litera patet, & ſeparato-
5 rum † ſeparata debet eſſe ratio, *l. naturaliter §.nihil commune ff.de acquir. poſſeſſ. Bald. in l.item ſi fundi §.huic vicinus ff.de vſufruct. Riminald. Senior conſil. 64. nu. 26.* Primus enim caſus determinans, matre mortua vſumfructum conſolidari proprietati, & ad omnes liberos mariti, ex quacumque vxore ſuſceptos, à quo quartam habet peruenire,diuiſam habet determinationem à ſecundo caſu,dicente, ꝙ mortuis omnibus filijs, mater effi-
6 cietur proprietaria,† vnde de quolibet caſu diuiſim iudicari debet, nec de vno ad alium illationem fieri, per *text. in‿ l.final.ff.de calumn.l.ſi maritus C. de donat.inter virum,& vxorem,Corn.conſil. 216.num.11.lib 1.conſ.64.num.4.libr.2. idem Riminald.Senior conſ.277.num.16. & Hippolyt.Riminald.conſ.18. num.48.* & illud, quod ſecundus caſus determi-

nat, agitur ex neceſſitate iuris: nàm ve-
7 rùm eſt,† quod vxor proprietatem quartæ capit de patrimonio viri præmortui,
8 & conſolidatio proprietatis,† & vſusfructus in vtroque caſu ſtat in ſuſpenſo,donec quilibet ipſorum caſuum euenerit, iuxta conſuetudinem ipſam,eueniente‿
9 ergo,† quod mater decedat ſuis ſuperſtitibus liberis, patrimonio viri, vnde‿ exiuit,eiusq́; ſucceſſoribus ipſius quartæ proprietas applicari debet;& cum in patrimonio ipſo,& ſic in ipſa quarta liberi, vltimę & cuiuſcumque aliæ vxoris ſi extant ſuccedere debent,ſcilicèt vnuſquiſque liber pro rata,tāquàm in bonis,quæ fuerunt communis patris,& deindè filij,
10 vulgatis iuribus: † vnde verba illa ad omnes viri liberos, ex quacumque vxore, vt dixi, ſunt poſita ex neceſſitate iuris ſucceſſionis omnium liberorū, ad ſucceſſionem bonorum, quæ fuerunt cōmunis patris, & poſtmodum fratris conſanguinei de iure vocatorum ad paternum patrimonium, & ſic ad proprietatem ipſius quartæ reuocabiliter exiſtentem pęnes filios ipſis prædecedentibus propriæ matri, ſicut & vſusfructus ipſa‿ matre viuente,& illud non applicat contradictionem tertio caſui dictæ conſuetudinis, clarè dictantis, quod prædecedentibus filijs ipſi matri, mater ipſa ipſius quartæ proprietatem habet. Nec curan-
11 dum de *Napodan.* † qui in verbo *liberis*,dicit ſcilicèt ex quacumque vxore‿, quia ſe conformat ſecundo caſui conſuetudinis,ſed quando venit ad tertium caſum *in eodem verſic. liberis num.* 85. fir-
12 mar, † quod per mortem liberorum ipſa proprietas conſolidatur vſufructui, ſicut per mortem matris vſusfructus liberis, quod vno momento non reſidet hæc proprietas in hæreditate vltimi filij, decedentis ſine liberis,& conſuetudo conſiderauit, quoad plenam quartam libe-
13 ros non extare, † & extare, & decedere ſine liberis,idem eſſe, *iuxta gloſ.in auth. de nupt. verſ. quoniam, verſ. moriantur circa medium*, ſubdēs ibidem *Napodan.* ipſe, vt ex tunc habeat quartam plenam ipſo iure,cum dicat tunc habet,& ſic nō habet

Digitized by Google

habet neceſſe eam petere, vnde ex textu
ipſius conſuetudinis in tertio caſu, & ex
Neapod. ibidē, & ex alijs in cōſuet. ſi quis,
vel ſi qua n. 83. & ſeq de ſucceſſ. ab inteſt.
multis rationibus firmatur, quod nec cō-
14 ſuetudo † ipſa excludat matrem à ſuc-
ceſſione filij, excluſis proximioribus in
15 bonis paternis, † quia quartam habet
pro eo, quod fuit in obſequio, & in ope-
ra viri, quoad debitum carnis, & alijs, vt
C. de condict. inſert. l. ſi vxorem, & ff. de
oper. libert. l. ſicut, ſed reliquas tres par-
tes mater poteſt conſequi iure ſucceſſio-
16 nis, tanquam bona filij, † non mariti, in-
telligendo dictam conſuetudinem in ſuc
ceſſione ab inteſtato, patre, vel matre,
non exiſtente in medio, & de hoc plenè
Præſid. de Franch. in deciſ. 91. & 92. ver-
ſic. patre, vel è contra matre, &c. vnde
ex text. dictæ conſuetudinis quartam au-
17 *tem,* † *& doctrina Neapodani in tit. com-*
mun. diuidund. verbo ex communi matri-
monio, quę recondita reputatur à *D. Prę-*
ſid. de Franch. in deciſ. 621. in fine, cla-
ram habemus determinationem, quod
18 mater, mortuo filio, † plenam habet
quartæ proprietatem, excluſo fratre cō-
ſanguineo, & omnibus alijs quod prędi-
xerat, & firmauerat, *text. in l. fœmina C.*
de ſecundis nuptijs, vbi ommiſſis primis
duobus caſibus, iuxta conſuetudinem ip-
ſam, quos ponit in fine exponendo, &
tertium caſum noſtrum dicit, vel natus,
natiuè deceſſerint: omne quod quoquo-
modo perceperit, pleno proprietatis iure
obtineat, clarius *in authent. de non eli-*
gend. ſecundo nub. § qua propter, & in
præſenti, vbi dicitur: Proprietas ante
nuptialis donationis tota ad filiam veniet,
vſu apud matrem donec viuet, ſeruando,
& ſiquidem mater præmoriatur filiæ, to-
ta ante nuptialis donatio competit. ſi ve-
ro filia, manet quidem apud matrem lu-
crum, ex pacto non exiſtentium filiorum,
& ibi gloſ. verbo ex pacto non exiſtentiū,
ſatis pulchrè diſtinguit, facit etiam *text.*
in eodem authent. de non eligend. ſecundo
nub. in §. cum igitur in fine, ibi: In hære-
19 *ditatem* † *filiorum ſine tergiuerſatione*
veniant, & pater, & mater ſecundum ſu-
biectas vtrique caſui quæſtiones. ad idem
text. in authent. de ſucceſſ. ab inteſtat. in
20 *§. ſi igitur, ibi:* † *Pater, & mater, & alij*
aſcendentes gradus prærogatiua ſeruata
in ſucceſſione filiorum ſine deſcendentibus
præferantur omnibus ex latere, cognatis,
exceptis ſolis fratribus ex vtroque paren
21 *te.* † Ergo non exiſtente patre, mater,
fratrem ex vno latere à ſucceſſione filij
excludit per dictum textum ad literam,
& in proprijs terminis conſuluit *Ber-*
trand. conſ. 192. per totum lib. 3. per text.
in d. authent. de hæred. ab inteſt. in § con-
ſequens, tranſumptiuè in authent. defun-
cto C. ad tertull. ac Petr. de Anchar. in
conſ. 187. num. 4. vbi hoc colligit ex d. l.
fœminæ §. vltimo C. de ſecundis nuptijs,
dùm de ſucceſſione matris modificata
ad vſumfructum reperitur, de filijs ex eo-
dem matrimonio ſuperſtitibus, quaſi ad
ipſorum fauorem lex hoc induxerit, cum
matrem propter tranſitum ad ſecundas
nuptias grauaſſet, hoc idem ſcilicet de
communibus liberis, repetitur *in l. gene-*
raliter, & in l hac edictali § his illud eo-
dem titulo, ibi, liberis communibus, & pa-
ternis, &c. & ibi liberis ex eodem matri-
monio procreatis &c. allegando Bald. idē
tenentem in authent. ex teſtamento C. de
ſecund. nupt. num. 8. in fine, ſubdit hu na-
22 nius eſſe † hæreditatem filij ad matrem
deuolui, quàm in filium alterius matri-
monij deriuari, nè fruſtra videatur filios
genuiſſe, & nutriuiſſe, *vt in d authent. de*
non eligend. ſecundo nub. §. 1 ibi: Fruſtra
parens, fruſtra nutriens, concludit, quod
23 mater ſuccedit † filio ſuo pleno iure, &
ab inteſtato, tanquàm hæres legitima,
nec ſecūdas nuptias ſibi in aliquo noce-
re, licet extet filius ex alio matrimonio,
conſanguineus, idem firmat *Regens de*
Ponte in ſuo conſ. 19. num. 64. per conſil.
Alexad. 63. num. 2. & 3 lib 5. ex multis
iuribus, & authoritatibus hoc firmantis,
ac *Vrſill. ad Afflict deciſ. 75. num. 12.* eſt
verior, & magis * communis opinio ex
multis relata per *Boer. in deciſ. 185. num.*
17. & 18. Immò in ſubſtitutione in no-
mine collectiuo filijs facta, per omnes de
24 conſilio fuit deciſum, † quod mater, ſo-

ror,

ror, & frater, ſuccedant primo filio morienti, quilibet pro tertia parte, & in hæreditate vltimi morientis, mater habeat
25 legitimam, † quia illa ſubſtitutio non excludit matrem à legitima, *vt per Afflict. deciſ.* 38. *in fine, & ibi addit.* & ſi exiſtentibus filijs vtrinque cõiunctis mater habet portionem bonorum filij decedentis, & de vltimo habet legitimam, quanto magis ſuccedet vltimo filio in bonis ipſius per prædicta iura, & * communem, quam firmat *Vrſill. ad Afflict. d. deciſ.* 38. *num.* 3. & ratio quam adducit *Alex. præcitato conſil. ſuo* 63. Eſt quia ma-
26 † ter priuaretur ſucceſſione filij defuncti, & in caſu noſtro proprietate quartæ fauore filiorum exiſtentium, ergo ceſſantibus filijs, qui ſunt cauſa priuationis, ceſſare debet priuatio matris, *l. Titia ſeio §. vſuras ff. de leg. 2. l. adigere §. quamuis ff. de iurepatron. l. generaliter C. de Epiſcop. & cleric. cap. cum ceſſante de appellation. cap. ſi pauper de probation. in ſexto, Tiraquell. toto tit. ceſſant. cauſ. &c.*
27 & paria ſunt non eſſe cauſam, † & eſſe finitam *in princ. num.* 14. ergo cum ſupradictis etiam concludo in ſucceſſione, ſiuè proprietate antiphati, vel quartę de-
28 functo filio, † matrem defuncti filij fratres conſanguineos excludere, ipſamquè proprietatem cum vſufructu pęnes matrem conſolidari, & ita conſulo iuris eſſe.

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Paragium debetur filiæ pro dote.*
2 *Legitima eſt limitata, certa, & ſine perſonarum diſcretione.*
3 *Paragium eſt quantitas incerta, relata ſecundum perſonarum qualitatem, & locorum conſuetudinem.*
4 *Legitima non debetur filijs in vita, ſed poſt mortem patris.*
5 *Dos, & paragium debetur, etiam in vita patris.*
6 *Pater officio Iudicis compellitur ad conſtituendam dotem, & paragium filiæ.*
7 *Legitima in bonis fratris non debetur.*
8 *Pater pro filia arbitratur melius, quàm alius.*
9 *Patri, quod competens videtur, alteri incompetens videri non debet.*
10 *Paternus amor à nemine vincitur.*
11 *Pater an poſſit conſtituere dotem filię minus legitima, & nu.* 15.
12 *Pater bona ab eo quæſita alienare poteſt ad libitum.*
13 *Conſuetudo ciuium eſt attendenda.*
14 *Conſuetudo ſi viget ordinarias dotes inter conciues dari, non attenduntur facultates patris dotantis.*
16 *Dos de paragio, vt dicatur congrua, ſex debet habere requiſita, cum numeris ſequentibus vſque ad nu.* 23.
23 *Paragij congruitas non debet eſſe minus legitima.*
24 *Fœminas excludi per exiſtentiam maſculorum, intelligitur præterquàm à legitima.*
25 *Legitima prohibitio non includitur, niſi de ea particularis fiat mentio.*
26 *Legitima minuſculata portio appellatur.*
27 *Dotis portio aſſignanda minus legitima eſſe non debet, etiam in muliere renunciante.*
28 *Renunciatio non extenditur ad legitimam.*
29 *Paragium eſt portio habenda abſque onere, & excepto bonorum ſubſidio.*
30 *Filia ſi propter pulchritudinem, vel alias nubit pari, non debet legitima defraudari.*
31 *Filia ſi cum legitima condignum virum non inuenit, tota portio in qua ſuccederet ab inteſtato ei danda eſt.*
32 *Filia maritata à patre cum minori dote paragij, etiã ſi renunciauit, ſupplementum paragij petere poteſt.*
33 *Pater prohibere filiam, vt vltra non petat, non poteſt niſi ſtatuto cautum ſit, & nu.* 38. 42. 47. & 50.
34 *Legitima loco alimentorum eſt, quæ iure naturæ debentur.*
35 *Naturæ iure, quæ debentur, lege ciuili minui non poſſunt.*
36 *Filia incongruè à patre dotata, congruè dotis ſupplementum petere poteſt, etiam ſi iu-*

ſi iuraſſet, ſe fuiſſe congruè dotatam.

37 *Pater quando exceſſit in minuenda dote filiæ, non dicitur conſultor, ſed proditor filiæ.*

39 *Paragium in nupta minus legitima eſſe non poteſt, in capillo poteſt excedere.*

40 *Paragium, ſeù quota hæreditatis eſt loco legitimæ, filiæ debitæ.*

41 *Statutum ſi à ſucceſſione excludat, non tamen à legitima excludere intelligitur.*

43 *Filia incongrua dote, & minus legitima maritata, arbitrio boni viri ad legitimam commenſurari debet.*

44 *Filiæ poſt patris mortem arbitrio boni viri de legitima ſuccurritur.*

45 *Dotis arbitrium, ſiuè à patre, ſiuè à tutore fiat, pro modo facultatum, & viri dignitate fieri debet.*

46 *Filia ratione enormiſſimæ læſionis videtur à patre circumducta.*

51 *Legitima debetur cum fructibus, etiam bona fide conſumptis, & nu. 52.*

53 *Legitima eſt æs alienum, & dicitur debitum iure naturæ, & ex neceſſitate.*

54 *Filia conſequitur legitimam beneficio iuris, & non patris.*

55 *Pater cogitur magnam dotem filiæ dare, modo legitimam non excedat.*

56 *Filia in vita patris dotata, an auctis facultatibus, ſupplementum petat inſpecto tempore mortis, & nu. 57. & 58.*

59 *Pater dotare tenetur filiam de bonis ſuis, frater de bonis paternis.*

60 *Alendi filios onus, tranſit ad hæredes hereditario nomine.*

61 *Frater ſorores dotare non tenetur, neque eas alere, niſi in maxima earum inopia.*

62 *Paragium vltra, & non minus legitima eſſe poteſt.*

Pro Aurelia Galla vxore Hieronymi Lupini, contra hæredes quondam Nicolai Galli patris dictæ Aureliæ.

ARGVMENTVM.

Filia indiſcretè dotata à patre, & nupta pari, an poſt mortem patris ſupplementum petat legitimæ, etiam ſi amplius petere ſit teſtamento prohibita.

CONSILIVM XXVI.

IN articulo an filia fœmina dotata, & maritata à patre, ipſo mortuo poſſit petere legitimæ ſupplementum in bonis paternis, non obſtante etiam legato paterno ducatorum cẽtum, & prohibitione, quod non poſſit quicquam aliud petere, breuiter, & diſtinctè loquendo, tria ſunt videnda.

Primò, an filia dotata à patre, nupta que pari, legitimæ ſupplementum petere poſſit?

Secundò, an pater in ſuo teſtamento poſſit prohibere, vt filiæ vltra non petant quàm eis legata.

Tertiò, an patre aſſignante filiæ minimam, atque indiſcretam dotis quantitatem, filia ipſa arbitrio boni viri ſuccurri poſſit.

Quoad primum verum eſt, quod filiæ fœminæ propter maſculorum exiſtẽtiam à parẽtuum ſucceſſione excluduntur per *conſuetudinem ſi quis, vel ſi qua, de ſucceſſ. ab inteſtat.* & in exteris, vt eſt noſtra clienta, *per generalem Regni conſtitutio-*
1 *nem in aliquibus*, † per quam conſtitutum eſt non legitimam filiæ pro dote deberi, ſed tãtum paragiũ, quod nihil aliud ſonat, & ſignificat, niſi vt filia ſecundum ſuos pares nubat, de quo paragio eſt etiam *text. in l. ſi pater in tit. de ſucceſſ. in longobard.* Diuerſum eſt enim aliud in legitimam tradere, aliud in paragium præberi, cum legitima ſit limitata. & cer-
2 ta, † & ſine perſonarum diſcretione, *authent. nouiſſima C. de inofficioſ. teſtament.* paragium autem, ſiuè dos ſecundum pa-
3 ragium eſt † incertum relictum ſecũdum perſonarum qualitates, & locorum conſuetu-

ſuetudines,*vt per Napodan.in conſuetud.*
ſi moriatur in verbo paragium,item legi-
4 tima † non eſt debita filijs in vita patris,
ſed poſt eius mortem, *l.cum quæritur C.*
de inofficioſ.teſtam. & authent. de trien.
& ſemiſſ. §. 1. Dos verò de paragio eſt
5 debita, † etiam in vita patris, *l. final.* C.
de dot.promiſſ.& ad eam conſtituendam,
6 Pater officio Iudicis † cogi poteſt , *l. qui*
liberos ff.*de rit.nupt.* & legitima in bonis
7 fratris † non debetur, *l.fratris C.de inof-*
ficioſ. teſtament. ſed tamen frater ſoro-
rem dotare tenetur,*l.cum plures ff.de ad-*
miniſtr. tut. Ex qua diuerſitate paragij,
& legitimæ paragium ipſum minus legi-
tima eſſe poſſet , ſi pater ita arbitratus
fuerit,& ex hoc inferri poſſet opinio ali-
quorum Scribentium,quod dotata à pa-
tre congruè dotata cenſetur , ita quod ,
nec ad petendum ſupplementum legiti-
mæ admitti debet,quia pater ſcit melius
8 capere † conſilium pro filia , quàm quiſ-
quã alius,*l.nec in ea ff. de adult.* & quod
9 ipſi viſum fuit† competens eſſe pro filia,
alteri incompetens videri non debet,*ar-*
gument.l.ſi furioſa impuberis in fine ff. de
*curat.furioſ.*nec ille ab aliquo argui po-
10 teſt, † cum nullus amor vincat paternũ,
*l final.C.de curat.furioſ.*Immò pater do-
11 tem minus † legitima filiæ conſtituere
poteſt, ſtante maximè dicta conſtitutio-
ne,fœminas propter maſculorum exiſten-
tiam excludente,& fortius in bonis à pa-
12 tre quæſitis , † quæ ad libitum alienare
poteſt,etiam vſque ad abuſum,*l.ſed & ſi*
lege §.*conſuluit, l.ſi quid poſſeſſor* §. *ſicut*
ff.*de petit.hæredit.Paul.Caſtrenſ.cõſ.*108.
alias 170. *incip. ſuper primo quæſito in*
ſecundo,& tertio dubio , *& in conſil.*420.
viſis,& ponderatis,& ſequitur Alexand.
*conſ.*33.*lib.*3. *Corn.conſ.*107. *in hac con-*
*ſultatione lib.*2. *& latè Soccin. conſ.*288.
*volum.*2.*Dec.conſ.*26. 35.*& 39.in fine,*
*& conſ.*181.*Afflict.in d.conſtitut.in ali-*
quibus,verſ.ſed an pater, & Marant. in
*diſputat.*10.*num.*11. *verſ.limita,* & hoc
ſi dotem conſimilem aſſignauit,iuxta lo-
13 ci,& perſonarum conſuetudinem,† quę
eſt attendenda,ſecundum *Corn. in conſil.*
115.*in hac conſultatione lib.*3.*& in conſ.*
107.*lib.*2.*& latè tradit Brun.in tracta-*
*tu excluſionis fœminarum artic.*9.*in fine,*
14 & quando inter Ciues viget † conſuetu-
do, vt inter eos ordinaria dos detur, ip-
ſa ordinaria dos diſtribuenda eſt , non
habito reſpectu ad facultates patris do-
tantis,*l.ſi voluntariæ C. de dot promiſſ, l.*
diuortio ff.de verbor.oblig. & l. cum poſt
§.*gener ff.de iur.dot. & tradit Bart.in*
*l.*2.*ff.ſolut.matrim.*
15 Tamen contraria ſententia † vti pro-
babilior,melior, & verior, * cõmuni Do-
ctorum,& Scribentium calculo approba-
ta, & recepta eſt, vt quando filia dotem
de paragio non habuit , poſſit illud , ſeù
illius ſupplementum petere, *iuxta gloſ.in*
conſtitut.Regni, vt de ſucceſſionibus in
*verbo coniugatæ autem, Iſern. in capit.*1.
verſ.oportet de natur.ſucceſſ.feud. Afflict.
in d.conſtitut. in aliquibus , quod para-
16 gium, † vt congruum ſit, ſex requirun-
tur,quæ colliguntur *ex repetit. Petr.de*
Vbald.in cap. Raynutius in quarta carta,
17 *& ſeq.*ſcilicèt primò, † quod dotãtis fa-
cultas attendatur , *l. cum pater* §. *gener*
ff.*de iure dot.ibi,dotis etiam quantitas pro*
modo facultatum,&c. l.quæro,ibi,in ver-
18 *bo facultatibus ff.de legat.* 3. † Secundò,
dignitas parentuum , *l. fil. C. de legat.*3.
19 *in verbo ex dignitate* . Tertiò, † mulie-
ris dotandæ qualitas, *vt ibi, dignitatem*
mulieris,& l.ſi curatoris C.de adminiſtr.
tut.ibi,quod honeſtæ perſonæ præſtare co-
gatur , *vt optimè probatur per text. in l.*
tàm dementis C. de Epiſcopal. Audient.
20 Quartò, † qualitas mariti, *d l. quæro, &*
d. §.*gener.* Quintò, numerus liberorum,
21 † *vt in d.conſtitut.in aliquibus, & in*
l.filiæ ad inſtar taxationis legitimæ, auth.
*nouiſſima C.de inofficioſ teſtament.*Sextò,
& vltimo patriæ conſuetudo, *l. quod ſi*
nolit §.*qui aſſidua ff.de ædilit.edict.* cum
22 conſuetudo, † ſit optima legis inter-
pres, *l.minime, & l.ſi interpretratione*
ff.de leg. & optimè de prædictis ferè om-
nibus requiſitis loquitur , & concludit
*Soccin.in conſ.*207.*lib.*2. *Paul de Caſtro*
in l.ſi non mortis in fine princ.ff.de inoffi-
cioſ.teſtament. Cumq; paragium, ſiue
dos dictæ filiæ data habito reſpectu ad
patris

patris locum, & facultatem ſit adeò te-
nuis, maximè quod ſatis minus legitima
23 ſit, † & eius congtuitas minus legitima
eſſe non debet, vt per Soccin. in d. conſil.
207. colum. 2. & quamquám fauore
maſculorũ Regni leges municipales mu-
lieres excludant, tamen cum leges ip-
ſę ſint præiudiciales,& ſtricti iuris,& ſu-
mus in odioſis, vt pulchrè in filia nupta
inquit, Alexand.conſ.199.lib.7. circa
medium, proindè intelligendæ ſunt ſtri-
ctè,ſcilicèt,quod per eas fœminæ à ſuc-
ceſſione propter maſculorum exiſtẽtiam
24 excludantur, † ſed non à legitima, ſta-
tuta enim interpretrari debent,vt minus
quàm poterint ius commune lædant, vt
per Iſern. in conſtitut. ſi quis in aliquem,
in conſtitut.proſequentes, & in conſtitut.
pœnam eorum in verbo excuſatores,& in
rubr.de homicid. clandeſt. in fine, & in
princ.conſtitut.in §. nos autem, & in con-
ſtitut. probationum defectum, in gloſa
magna,quem ſequitur Afflict.in deciſ.21.
25 Prohibitio enim ſucceſſionis † legitimę,
niſi ſpetialis mentio de ea fiat, non
includitur, l. ſi quando §. & generaliter
C. de inofficioſ. teſtament. & ibi Bald. &
Salycet. & Alber.de Roſat.in §. certum
in authent.vt cum de appellat.cognoſ. Le-
26 gitima † enim minuſcula portio appel-
latur, d.l.ſi quis in ſuo C. de inoffic.teſta-
ment.vndè portio pro legitima aſſignan-
27 da † minus legitima eſſe non poteſt,tra-
dit Salyce.in authent.res quæ C.commun.
de legat. ſequitur Dec.conſ.180.colum.1.
conſ. 290. incip. arduà, & plurium ſatis
dubia, & hanc * communem eſſe opinio-
nem, etiam in muliere renunciante, tra-
dit Angel.Aretin.in § cum autem in fine,
inſtit.de inofficioſ.teſtamen.Aret.in l.1. §.
ſi quis ita num.17.ibi: Renunciatio talis
28 non † extenditur ad legitimam, ſequitur
Napodan.in conſuetud. contra inſtrumen-
tum verſ. ſed pone, Afflict.in cap.2. de
feud.dat. in vim l. commiſſ. verſic. ſexto
patet,& in deciſ.178.Guid.Pap.deciſ.93.
Federic.de Sen.conſ.115. Io.Lup.in repe-
tit.rubr. extra de donat. inter virum, &
vxorem, verſic. ex iſto poteſt inferri ad
quæſtionem num.16. & 18. quem ſequi-
tur,& refert Gulielm. de Benedict.in cap.
Raynutius, verſ. in eodem teſtamento re-
linquens num.220. Chaſſan.in conſuetud.
Burgund. des ſucceſſores, verſic.limita.
Dignitas enim parentuũ,& qualitas per-
ſonarum mulieris, quæ pro paragio exti-
mando conſiderantur, multo maiorem
paragij extimationem indicant, ſiqui-
dem homo ditiſſimus,& de primis, vt ita
dicam ſuæ Ciuitatis, iuncta dignitate
mariti, eius filiæ, qui toties Syndicus in
Ciuitate electus fuit, vtique ſi ſciuiſſet
certam dotem ſibi conſtituendam, & ſic
minimam portionem pro tanta faculta-
te, filiam dicti Nicolai in matrimonium
non accepiſſet, accedat ad hoc pulcherri-
mum dictum, Iſern.in d.conſtitut. in ali-
29 quibus, ibi: † Nam paragium eſt portio
quam habet de bonis, quæ habere debet,
ſine aliquo onere, ad exemplum debiti bo-
norum ſubſidij, l. quoniam in prioribus C.
de inofficioſ. teſtament. & in ſpetie dicit
in patre dotante, quam dotem, ſiuè pa-
ragium mulier habebit beneficio huius
conſtitutionis,& non patris,& ſi dos fue
rit minus legitima, poſſet poſt patris obi-
tum filia agere contra fratrem ad ſup-
plementum,& ſic expreſsè tradit in ver-
bo item ſic eſt gloſ.& in verſ.erit ſic exti-
matio, pro qua opinione firmanda addu-
cit text.in §.1.authent.de hæred. & falc.
Immò & fortius in terminis noſtris con-
30 cludit, † quod ſi filia inueniret ſibi pa-
rem propter pulchritudinem ſuam, vel
valorem, aùt ſtrenuitatem fratris pro mo
dica quantitate non debet adhuc legiti-
ma fraudari: quinimmo quod ſi cum le-
31 gitima † non reperiret condignum vi-
rum, tota portio, ad quam ſuccederet ab
inteſtato conſequi poſſet, vt per gloſ.in
d.conſtitut.vt de ſucceſſ.in verbo coniuga-
ta, vbi Afflict.verſ.10. num.23. ibi: No-
ta, quod tunc filia dicitur dotata de para-
gio, quando dos non fuit minus legitima,
idem expreſsè tenet Napodan.in d.conſue-
tud.contra inſtrumentum gloſ.in verb.ab-
ſolutum in verſ. item quid ſi filia fuit do-
tata à patre, cum dote minori paragio, &
32 renunciauit, vbi dicit, † ſupplementum
paragij peti poſſe, & tamen loquitur in
patre,

Digitized by Google

patre, & idem tenet *in conſuetud. ſi moriatur in verbo paragium verſ. eas autem circa finem, & idem tenet Bald. Nouell. in tract. dotis 6. part. in 16. priuileg. verſic. ſimiliter, conſuluit Dec. conſ. 176. incipien. pater*, & originaliter iſtam opinionem ſubſtinuit *Luc. de Pen. in l. in his in fine verſ. item pone pater C. de præd. & omn. reb. nauicul. lib. 11.*

Quoad ſecundum caput diſcutiẽdum, quod eſt an pater poſſit in teſtamento prohibere filiam, ne vltra ab eo relictum,
33 petere poſſit, † dicitur patrem talem prohibitionem, niſi ſtatuto hoc expreſsè cauente, facere non poſſe, *vt per Angel. conſil. 359. & hoc authoritate Cyni in l. ſancimus C. de nupt.* qui expreſsè te-
34 net legitimam † loco alimentorum ſuccedere, quæ alimenta iure naturæ deben tur, *l. 1. in fine ff de iuſtit. & iure*, & quæ
35 iure naturę † debentur, lege ciuili minui non poſſunt, *§. ſed naturalia inſtit. de iure nat. gent. & ciuil.* pro qua opinione pleniſſimè conſuluit *Corn. in conſ. 109. libr. 3. & ante eum Bald. in l. final. C. de dot. promiſſ. verſ. ſed pone, quod iſta filia, quem Alexand. referens firmat*, nulli du-
36 bium, † quod filia incongruæ à patre dotata, congruæ dotis ſupplementum petere poteſt, *vt in conſ. 134. num. 31. libr. 6. conſ. 93. lib. 4. conſ. 3. lib. 2. Bald. in d. l. quoniam in prioribus, & conſ. 142. libr. 1. conſ. 123. lib. 3.* Immò etiam in filia, quę à patre taliter dotata cum iuramento renunciauit pro ſupplemento legitimæ agere poteſt, tenet *Benedict. de Benedict. conſ. 6. Cardin. conſ. 80. Soccin. conſil. 136. incip. circa tertium, verſ. vnde concludendum eſt*, & quamuis pater opti-
37 mus cõſultor pro filia dicatur, † vt prædiximus in contrarijs, attamen in tanto facultatum exceſſu, & in tanta minima dotis conſignatione, pater magis proditor, quàm conſultor dicitur, vt in filia nupta, etiam contra patris voluntatem firmat *Abb. conſ. 12. verſ. venio ad tertiũ, Alexand. conſ. 34. & in fortiori Corn. conſil. 77. lib. 2.* quod niſi ſtatutum dicat ex-
38 preſsè † qualicumque dote filiam contentam eſſe debere, pater ſupplementum legitimæ prohibere non poteſt, prout in terminis *Curt. Iun. conſ. 11. immò Alexan.*
39 *conſ. 101.* † pro certo tradit paragium in nupta minus legitima eſſe non poſſe, & in virgine in capillo, excedere poſſe, *Napodan. in d. conſuetud. ſi moriatur, verſic. paragium, Iſern. in d. conſtitut. in aliquibus, Bald. Nouell. in d. tract. de dot. priuileg. 16. circa finem 6. part. Dec. conſil. 276. Arnon. ſingul. 35. Afflict. vbi ſupra, Dec. conſ. 160. Pariſ conſ. 26. lib. 3. conſil. 17. & 78. lib. 2. Curt. Sen. conſ. 37. 38. &*
40 *39.* † Paragium enim quota hæreditatis eſt, loco legitimæ filiæ debitæ, *Iaſon expreſsè conſ. 36. verſ. præfatis non obſtãtibus*, & ante eum *Salycet. in l. ſerui veſtri C. de noxal. & in l. ſancimus C. de nupt. Alexand. conſ. 7. volum. 2. in verb. ſecundum*, & in propoſito noſtræ quæſtionis pro expreſſo ſubſtinet, quod ſtatutum
41 quamuis à ſucceſſione excludat, non tamen à legitima excludere intelligitur, prout etiam dixit *in conſ. 96. lib. 1. & poſt eum Soccin. conſ. 152. volum. 2. & notab. Alex. idem in Apoſtilla ad Bald. lit. A. in l. final. C. de dot. promiſſ.* * communem tradit *Soccin. in l. hæredes mei §. cum ita, verſ. item quod filia ff. ad trebell.* & ita fuit obtemptum in Ciuitate Florẽtiæ per maximum Doctorem, prout *Iaſ. cumulat in authent. nouiſſima C. de inoffícioſ. teſtament. & in authent. res quæ C. commun. de legat. Bald. conſ. 63. lib. 1. Alexand. in l. Gallus §. & quid ſi tantum ff. de liber. & poſthum.* qui omnes decidendo tenent
42 filiam ſupplementum † legitimæ ſemper petere poſſe, niſi ſtatutum expreſsè prohibeat, ſe plus aſſignatæ dotis petere non poſſe, quantumcumque minima ſit dos, & potiſſima ratione, quia ſub generali prohibitione legitima non comprehenditur, niſi de ea ſpecialis fiat mentio, *d. l. ſi quando §. generaliter C. de inofficioſ. teſtament. Bald. in l. de his C. de tranſact.* & quamuis Doctores contrarium tenentes pro firmo habeant patrem filiam dotantem ſuo pari, dici adimpleuiſſe conditionem appoſitam *in conſtitut. in aliquibus*, tamen *Dec.* qui firmiſſime pro contraria parte conſuluit ſe reducit

ad * commune dictum, ſcilicèt, quod
43 ſi incongruentia † dotis eſſet talis, vt
multo minus legitima reperiretur, arbi-
trio boni viri ad legitimam commenſu-
rari debet, *vt in conſ.276. Caſtrenſ.* qui
ſimiliter pro contraria parte ſcripſit hoc
idem confirmauit *in conſ. 131.*

Ad tertium, & vltimum progredien-
44 do articulum, † an patre aſſignante filiæ
minimam quantitatem, arbitrio boni vi-
ri filia ſuccurratur, & quod ſuccurrenda
ſit, decidit *text. in l. cum donationibus C.
de inoffic. donat. ibi: Nec tantum dos à pa-
tre data, & fideicommiſſum continent,
quantum ad ſubmouendam querelam
ſufficiet: de enormitate donationum ad
exemplum inofficioſi teſtamenti Præſes
Prouintiæ iuriſdictionis ſuæ partes exhi-
bebit, facit text. iuncta gloſ. in l. 1. §. quo à
nobis C. de vxor. act.* vbi expreſsè tradi-
tur dos, licet à patre data, ſi minus legi-
tima reperiatur, poterit ſupplementum
peti, facit optimè *text. in l. cum pater §.
gener ff. de iur. dot.* vbi dos fuit promiſſa
ad arbitrium ſorori, & tamen conſidera-
uit ibi textus, quod ſiuè arbitrium dotis
45 ab ipſo patre fuit, † ſiuè à tutore, pro
modo facultatũ, natalium, & viri digni-
tate fieri debet, vt pro hac concluſione
firmanda illum textum adducit *Aretin.
conſ. 17. verſ. ad ſextum, & verſ. venit
igitur ad quartum*: Ratione enim enor-
46 mis læſionis † filia cenſetur à patre do-
lo inducta, *l. ſi ſuperſtite in fine ff. de dolo.*
Immò dolo verè inducta dicere poſſu-
mus, cum læſio ſit in magno exceſſu,
propter quod paternæ dotationi ſtari nõ
debet, vt in caſu noſtro, vbi pater dedit
ducatos centum in vita ſua pro eius do-
te, & attentis etiam alijs ducatis centum
pro ſupplemento legitimæ, habito reſpe-
ctu ad facultates ducatorum viginti mi-
lium, & numerum filiorum ſex, quod pro
legitima vniuſcuiuſque filiæ fœminæ ex-
cluſæ à totali ſucceſſione competunt du-
cati mille, & ſexcentum, vel circa, & ſic
læſionem non ſolum vltra dimidiam, ſed
ſatis enormiſſimam, reſpectu legitimæ
adeſſe videtur, qua ſtante filia pro debi-
tæ legitimæ ſupplemento agere poteſt,
authoritate *Iſern. qui hoc expreſsè dicit
in d. conſtitut. in aliquibus fol. mihi 259.
ibi: Poſt mortem tamen patris ageret filia
contra fratrem ad ſupplementum, & ibi
ſuppletur ſi tantũ non habuit, quãtum ter-
tia debita aſcẽderet*, ac authoritate *Bald.
Salycet. Angel. Alexand. Iaſ.* & aliorum
multorum legalis diſciplinæ procerum,
firmat *Tiraquell. in l. ſi vnquam C. de re-
uoc. donat. verſ. ſuſcepit liberos num. 109.
fol. mihi 359. & ſeq* cuius ſententiæ vltra
adducta per *Tiraquell.* eſt etiam *Anchar.
conſ. 39. num. 2. Anton. Rub. Alex. conſil.
101. Menoch. in tract. de arbitr. iudic.
lib. 2. caſu 149 num. 16. Laurent. Kireou.
German. in verbo dos data in fine, Petr.
Paul. Fuſc. ſingul. 89. incip. filia dotata
à patre, Alciat. in l. 1. §. ſi quis ita num. 48.
ff. de verbor. obligat. Aymon latè firmat in
conſ. 236. num 3. & 4. Marant. in diſpu-
tat. 10. num. 19. cum ſeq. & num. 32. in
fine*, qui ferè omnes loquuntur in ſtatu-
to excludente fœminam propter exiſten-
tiam maſculorum, iuxta caſum noſtrum,
& in filia, quæ cum iuramento renuncia-
uerat, & ſic in fortiori caſu, quàm noſter
eſt, prout tenent omnes Doctores *in cap.
quamuis de pact. in ſexto, Grammat. deci-
ſion. 57. num. 14. & deciſ. 101. nu. 16. &
ſeq.* ex multis deductis, & diſcuſſis ean-
dem ſententiam probat: & demùm *in
d. deciſ. 101. num. 18. in fine*, ſic deciſum
firmat, quam ſentẽtiam non negant, nec
negare poſſunt, etiam qui contrariam
partem tenuerunt. Quinimmo non ſolum
data enormiſſima læſione in magno ex-
47 ceſſu, † ſed ſolum vltra dimidiam legiti-
mæ tantum, non obſtante patria poteſta-
te, & excluſione ſtatuti, poterit pater,
frater, & agnatus cogi ad ſupplementum
congruæ dotis arbitrio Iudicis, vltra
prędictos limitatiuè conſului: *Corn. conſ.
77. lib. 2. latè Benedict. in repet. cap. Ray-
nutius num. 42. de teſtament.* & alij in-
numeri per prædictos adducti, ac *per Bor-
gnin. Caualcan. deciſ. Fiuizan. 5. nu. 102.
par. 3. fol. mihi* 150. quæ congrua dos ar-
bitranda, non poteſt eſſe minus legitima,
*vt per Grammat. d. deciſ. 101. num. 43.
Hippolyt. Riminald. conſ. 341. nu. 20. lib. 1.*

qui

qui alios adducunt, & proindè pro * cõ-
muni,& veriori teneri debet.
Nec obſtat,quod pater ei legauit du-
catos centum pro ſupplemento legiti-
timæ: nam dicta filia de iure communi
fundatam habet intentionem, cum du-
cati centum primo loco aſſignati in do-
tem, & prædicti alij ducati centum pro
ſupplemento legitimæ relicti, ſint mini-
ma pars legitimæ,ſibi debitæ in bonis pa
48 ternis, † meritò poteſt ad ſupplemẽtum
agere, etiam vigore teſtamenti paterni,
vt per Marant. in d.ſua diſput. 10.num.
26. & non obſtante dicto legato, & eſt
textus apertus in l.omnimodo C.de inoffi
cioſ. teſtamen. & ibi tradit Bald. Idquè
non obſtante, quod in eius teſtamento
49 dixerit † eam extare debere contentam
dicto legato,nec quidquàm vltra petere
poſſe occaſione legitimæ paternæ, vel
alia ratione,vt in ſpetie tenet Bald.Saly-
cet. Caſtrenſ. & Iaſ. infinitos cumulantes
in l.ſi quando §.& generaliter col. 2.C.de
inoffic.teſtam.Io.de Anan.conſ.99.col.fin.
Alex.conſ.69.vol.1. Dec.conſ.217. incip.
in caſu ad me tranſmiſſo de Italia num.3.
Rub.in l.Titia ſeio §. Imperator nu.269.
ff.de legat.2. Pariſ.conſ.7 num.55. lib.2.
Ruyn.conſ.56.num.8.verſ.& propterea
conſ.60.nu.4.lib 2.conſ.40.nu. 13. lib.3.
conſ. 68. col. penult. verſ. & tanto magis
vol.4 qui omnes mouentur per text. in §.
ſed hæc diſponimus verſ. cæterum, in au-
th. vt cum de appellat. cogn. & ratione
50 comprobatur, † quia huiuſmodi clau-
ſula, quod plus vltra petere non poſſit,
vt impeditiua legitimæ reijcitur, & pro
non adiecta reputatur, d.l.quoniam in
prioribus C. de inoffic. teſtam.ſicq; Bald.
Salycet.& cæteri,tradunt in d.§. & gene-
raliter nu.1. Bald.in l. hac edictali col.4.
verſ.iuxta hoc quæro C.de ſecund.nuptijs,
Imol.in l 1.§.ſi ex fundo nu.69. ff. de hæ-
red.inſtit.Ruyn.d conſ.56. nu.8. verſ.&
propterea,conſ.60.num.4.lib.2. & conſil.
177.num.55.verſ.vbi verò eodem libro,
Cæphal.conſ.95. num.8. Quinimmo dicta
51 legitima † debetur vna cum fructibus,
qui in ea non imputantur, l. ſcimus §.
repletionem C.de inofficioſ. teſtam. & in
ſpetie Bald.in l.non eſt C. famil.erciſcun-
52 vbi tenet, † quod in hoc caſu fructus
legitimæ bona fide conſumpti peti poſ-
ſunt,decidunt gloſ. Bartol. & Angel.in §.
vnde ſi quis in l. papinianus ff. de inoffic.
teſtam.idem Bald. Caſtrenſ. & Moder-
niores in d. §. repletionem, Alexand.in
53 d.conſ.69. par.1. † quæ legitima cum æs
alienum dicatur, & iure naturali ſit de-
bita,& neceſſaria,l.cum ratio de bon.dãn.
l ſi quis in ſuo C. de inofficioſ. teſtament.
vt per formalia verba conſuluit Bald.cõ-
ſil.65.in verſ.capitulum lib.1.& cõſ.323.
quibus in locis tradit, ꝙ pater, vel auus
maritando filiam,vel neptem naturale
beneficium ſequitur,l.1 C.de impu.idem
firmat Iſern. in d.conſtitut.in aliquibus,
54 vbi dixit † legitimam conſequitur filia
beneficio iuris, & non patris,Iaſ.in dicta
authent.res quæ, verſ.ſeptimo nota,argu-
mentum ſumitur ex illo textu notabili,
55 quod pater † cogitur magnam dotem
filiæ dare,niſi legitimam excedat,immò
56 fortius ſi filia congruenter † in vita pa-
tris reperiatur dotata, & tempore mor-
tis patris facultates reperiantur auctæ,
ex hoc filia poterit ſupplementum legi-
timæ petere, Alexand.conſ.34. Dec.dicto
conſ.276.poſt Bald.Nouell.in d.tract.dot.
par.6 priuileg.16.Caſtrenſ.conſ.132.in-
cip licet iſta Domina Liſa, prout ſic deci-
ſum firmat Aſflict.in conſtitut.fratres nu.
12. & in deciſ. 160. etiam ſi filia cum
57 iuramento, † vltra non petere renuncia-
uerit,vt in proprijs terminis firmat Bald.
in cap. cum M. Ferrarienſis col. 7. de
conſtitut. & Iaſ.in d.l ſi quando §. illud,
C.de inofficioſ.teſtament. idem Bald. in
l.2.& in l. quod dotale 6.oppoſit. C. de
collat.& pro dicta quæſtione faciunt text.
in d.l. cum quæritur, l.ſi quando §.gene-
raliter, l ſi pater §.ſi ex duobus ff.de bon.
libert. & §.cæterum, autb. vt cum de ap-
58 pellat. cogn. concluditur igitur, † quod
filia à patre dotata ſupplementum pe-
tere poteſt, etiam in bonis, & facultati-
bus auctis,& etiam ſi cum iuramento re-
nunciauerit, & non obſtante legato pa-
terno,ac prohibitione, quod vltra non
petat, non ſolum ſi in maximo exceſſu

fuerit læſa,ſed etiam ſi vltra dimidiam,
& agere poteſt contra fratrem,quia onus
dotandi filiam per patrem debitum in
eius vita, poſt eius mortem fuit tranſla-
tum in filium,filiæ frarrem, benè verum
eſt, quod pater tenetur dotare de bonis
59 proprijs, † & frater de bonis paternis, in
cuius locum ſucceſſit,& hoc ex mente
Cyn.in l.alimenta in fine, C.de negot.geſt.
60 dicentis onus alendi filios † tranſit in
filios hæredes, hæreditario nomine, &
vti poſſeſſores bonorum patris, ſorores
alimentare tenentur, & tanquàm pater-
num officium,& onus ſubintrans, non
minus legitima paternorum bonorum
61 ei dare tenetur, † & non de proprio,niſi
in maxima ſororum neceſſitate, fratres
eas alere tenentur,ad quod facit *text.in
l cum plures §.final.ff.de adminiſtr.tutor.
prout concludit Capyc. in deciſ.159. & in
Apoſtilla in d.conſuetud. ſi moriatur in-
cip.cum hanc conſuetudinem,hæc ſequitur
Piſanell. in conſuetud. quod autem, in
Apoſtilla in verſ.pone quod ſoror, & no-
ta longam additionem Cæſaris Vitelli in-
cip.paragium in d.conſuetud ſi moriatur,
ac ibidem Nicolaus Maricond.& Frecc.
in verſ.quod tale paragium, quem ibidem
ſequitur Vincent.de Franch.* & alibi ſen-
62 tiens paragium,vel vltra,vel non minus
legitima eſſe debere,expreſsè tradit *in
deciſ.87.nu.11. Marant. in d.diſtinct.
10.num.22. & Boer.deciſ.3.nu.7. Guid.
Pap. q.93. idem Boer. in deciſ. 62. Theſaur.deciſ.192.& Oſaſch.conſ.76.nu.23.
ac Natt. conſ.37. num.4. Menoch.conſ.
251. perbellè conſuluit, per totum*, quo-
rum omnium authoritate noſtram con-
cluſionem eſſe veram confirmo,& ab ea
in conſulendo, vel iudicando non eſſe
recedendum.

Prædicta cauſa non fuit deciſa, quia fratres videntes malam ſouere cauſam, cum actrice ad tranſactionem deuenerūt.

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Sententia ineptitudine petitionis perſonæ carentis actione, eſt nulla.*

2 *Ineptitudo actionis cognoſcitur ex obligatione incompetenti.*

3 *Actione carens in iudicio audiri non debet.*

4 *Ordine ſolito iudicij omiſſo, vel præpoſterato, ſententia eſt nulla.*

5 *Ordo iudicij plus inſpicitur, quam cauſa.*

6 *Sententia de facto abſque ordine iudicij lata eſt ipſo iure nulla.*

7 *Cognitio cauſæ à iure diuino deſcendit.*

8 *Sententia ex cauſa indebiti,& ſic ex iniquitate contra notorium factum eſt ipſo iure nulla, idem ſi ex falſa cauſa lata ſit,& nu.9.*

10 *Sententia ex notoria iniquitate lata eſt nulla.*

Pro Iacobo de Mitio de Ciuitate Monopolis, contra Iulium de Ruſſis.

ARGVMENTVM.

De nullitate ſententiæ, & omnium ex ea dependentium.

CONSILIVM XXVII.

DEcreta, & venditiones bonorum Iacobi de Mitio, ex tribus ſunt nulla.

Primò, nàm ſtante, quod magnifica Antonia Gataleta vendiderat maſſariam prędicto Iacobo, cum pacto expreſſo, quod ducat. octingenti octuaginta tres,reſidui pretij ſoluerentur creditoribus aſſignandis ad rationem ducat. octo pro quolibet centenario, & aſſignatio ipſa fuit facta per decretum,vt ex actis, & acquiſitum ius creditoribus aſſignatis,dictę Antoniæ,nulla competebat actio dictum Ia-
1 cobum moleſtandi, † cum ex ineptitudine petitionis perſonæ non habētis actionem,ſententia,etiam lata parte non op-

ponente,

ponente, eſt etiam nulla, & actor in ex-
penſis condemnari debet, reſeruaro ſibi
iure agendi, ex cauſa apta, ſi haber, *per
text.cum ibi notatis in cap. examinata de
iudic. & gloſ.inſtit.de oblig. in verb.iſtud
in fine, quam dicit ſingularem Bald. in
l.actori in fine C. de rebus credit. Aymon.
conſ.* 151. *nemine col.*1. *& conſ.* 191. *per
V ant.de nullitat. ex defectu proceſſus nu.*
22. *ac Præſ.de Franch.deciſ.*223. *num.*3.
2 & ineptitudo † cognoſcitur ex obliga-
tione, quæ non competebar dictæ Anto-
niæ, poſtquam dictum creditum delega-
uerat alijs creditoribus aſſignatis, idem
*V ant.ibidem nu.*23. *verſ. quando autem,*
3 *&c.in fine,* † & ſic agere non porerat, &
in dicto iudicio audiri non debebat, quia
ſua non intererar, *l.*1. *in fine ff.de appell.
recip. cap.non ſolet* 2. *q.*6. *cap. cum inter
de elect.cap.de bis extra de appellat.cum
ſimilibus, Aymon conſ.*177. *ſcripſi in fine,
& conſ.*170. *in cauſa appellationis colum.*
2. *num.*5. *idem V ant. in tit. qualiter ſen-
tentiæ, & proceſſ.redduntur nulli num.*13.
Ergo dicta decreta, & venditiones ſunt
nullæ, vt ſupra fundatum eſt.

Secundò, dicta Antonia vendiderat
maſſariam dicto Iacobo cum dicto pacto
expreſſo, quod de reſiduis ducat. 883.
capitalis correſponderet creditoribus aſ-
ſignatis, & aſſignatio ordine Sacri Con-
ſilij iam facta fuerat, vt diximus, ex quo
non poterat, de facto contra vẽditionem
maſſariæ agere, & ſi aliquid contra ip-
ſum Iacobum prætendebat, debebat or-
dinariè ſe dirigere, & cum de facto fue-
rit proceſſum, nullo dato termino in cau-
ſa, nec præcedentibus alijs actis iudicia-
rijs, omnia nulliter proceſſerunt: nàm ſi
4 ſolius † iudiciorum ordo neceſſarius om-
mittitur, vel & fortius ſi præpoſteratur,
ſententia eſt nulla, *per text. & ibi Scri-
bentes in l. prolatam C. de ſentent. l.*1. *C.
de exequ. rei iudic. cap. ad petitionem §.*
5 *final. extra de accuſat.* † cum plus infi-
ciatur iuſtitia ex ordine iudicij, quàm ex
cauſa, ſecundum *Panormit. in cap. cum
olim colum.penult.verſ.ſed in contrarium
de ſentent. & re iudic. Anchar.conſ.*249.
*pro declaratione colum.*2. *in fine, ex V ant.
de nullitat. ex defectu proceſſ. nu.*1. Qui-
6 nimmo † cum fuerit de facto proceſſum
nulla cauſæ cognitione præcedente, de-
creta, & venditiones prædictæ ſunt ipſo
iure nullæ, *Bart.in d.l.prolatam, quem ibi
cæteri ſequuntur in verſ final. & in l. ex
ſtipulatione eodem titulo C.de ſentent.cap.
Deus omnipotens* 2. *q.*1. *V ant.vbi ſupra
num.*30. *& ſeq. Capyc.deciſ.*69. *num.*35.
*Grammat.deciſ.*15. *num.*12. *& deciſ.*85.
7 *num.* 3. † cum cauſæ cognirio à iure di-
uino deſcendat, *Abb. in cap.*1. *de cauſ.
poſſeſſ.& propriet. quem ſequitur Felyn.in
cap.Eccleſia col.* 12. *verſ.ſecundo nota de
conſtitut.*

Tertiò, Iacobus prædictus non erat de-
bitor tertiarum, & ad capitale non tene-
batur, ex quo decreta, & venditiones di-
8 ctorum bonoıũ † ex cauſa indebiti, pro-
ceſſerunt ex iniquitate contra notorium
factum, quo caſu omnia corruunt, cum
ſententia taliter prolata ſit ipſo iure nul-
la, *Innocent.in cap.*2. *de dilat.quem refert
& ſequitur Philipp.Franch.in cap.dilecti
q.*42. *Abb.in cap. inter Monaſterium nu.*
20. *de re iudic.* & * communem firmat
idem *V ant.in dicto titulo de nullit.ex de-
fect. proceſſ.* & dum non erat debitor ad
venditiones prædictas fuit proceſſum ex
9 falſa cauſa, † quæ ſimiliter reddit ſentẽ-
tiam ipſo iure nullam, *Abb. poſt Butr.
Imol. & alios in cap. inter cætera extra
de iudic.vbi Felyn.col.*6. *verſ.ſecunda cõ-
cluſio*, aſſerit ita * communem eſſe opi-
nionem, *Rot.deciſ.*347. *in antiquis, V ant.
ibidem num.* 128. Quinimmo ex prædi-
10 ctis notoria † iniquitas, & iniuſtiria re-
ſultat, quæ ſimiliter ſententiam nullam
reddit, *l. ſi pars, vbi Angel.ff.de inoffic.
teſtament. clement.paſtoralis in verb.pi-
ſana de re iudic.& per eundem V ant.ibi-
dem nu.*127.

Non obſtat, quod prædictus Iacobus
recepit ducatos centum reſidui pretij vl-
timæ venditionis bonorum prędictorum,
quia recepit præmiſſa proteſtatione ci-
tra prędiudicium lęſionis, & omnium alio-
rum iurium quorumcumque, & nè pecu-
nia otioſa ſtaret in banco, quę proteſta-
tio ſeruat ius proteſtantis, *iuxta text. in*

l.ſi debitor §.*ſi in venditione ibi,niſi ſalua cauſa pignoris ſui conſenſeris ff. quib.mod. pign.vel hypoth.ſolu. vbi Bart. & Doctores*, & ſi venditiones voluntariæ, & iuratæ in caſibus prædictis, & ſimilibus reſcinduntur,& annullantur, vt in dies videmus, quid dubij eſſe debet, quod decreta, & venditiones prædictæ non ſint ipſo iure nullæ,& de eis nulla eſt habenda ratio,& proindè Iulium de Ruffis condemnari debere non dubito ad relaxandum ipſi Iacobo de Mitio bona, vt ſupra nulliter vendita cum fructibus. *Facto verbo in Sacro Conſilio per Dominum Cōſiliarium Fęlicem de Ianuario cauſæ Commiſſarium, cum magna diſcuſſione venditio fuit declarata nulla, & poſſeſſor condemnatus ad relaxandum bona cum fructibus, & Iacobus ad reſtituendum pretium cum intereſſe, iuxta prædicta, pęnes Secretarium Sacri Conſilij in banca de Ferrarijs.*

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Iudex recuſatus relationi cauſæ, & votis interuenire non poteſt.*
2 *Voluntas habendi Iudicem cauſat ſuſpitionem.*
3 *Iudex ad partis inſtantiam nè dum dari non poteſt, ſed datus remouetur.*
4 *Iudex recuſatus, vna parte reluctante votare non poteſt.*
5 *Iudex recuſatus, nec de volūtate omnium partium interuenire poteſt.*
6 *Conſiliarij Sacri Conſilij non ſunt Iudices ordinarij, ſed delegati, & non tractant niſi cauſas eis commiſſas.*
7 *Legi prohibitiuæ renunciari non poteſt.*
8 *Conſiliarius antea ſuſpectus, quando de partium volūtate interuenit, adhibendum eſt decretum, & in Præſide requiritur ordo ſuæ Excellentiæ.*
9 *Compromiſſum in aliquo Conſiliario non fit, niſi præuia Proregis diſpenſatione.*
10 *Recuſatio Iudicis funditus eradicat iuriſdictionem.*
11 *Iudicis recuſati factum eſt nullum.*
12 *Citatio ad dicendum ſi deficit, decretum eſt nullum.*
13 *Curator quando datur, quæ requirantur.*
14 *Curatore hæreditati iacenti dato ad lites cum eo legitimè proceditur.*
15 *Dotis promiſſæ intereſſe debetur.*
16 *Renuncians, vel cedens, ſi poſtea agat reijcitur.*
17 *Iuramentum ſeruandum, etiam in re dotali interpoſitum.*
18 *Tranſactionis exceptio impedit litis ingreſſum, & nu.23.*
19 *Pænitentia licet habet locum in contractu innominato, fallit tamen in tranſactione, & nu.20.*
21 *Tranſactio parit exceptionem litis finitæ.*
22 *Ceſſionis, & renunciationis exceptio operatur, quod cedens non audiatur.*
23 *Exceptio rei traditæ impedit litis ingreſſum.*
24 *Exceptio euictionis excludit agentem.*
25 *Defendere, qui me tenetur, impugnare non poteſt.*
26 *Exceptio periurij impedit litis ingreſſum.*
27 *Poſſeſſio probatur per inſtrumentum miſſionis.*
28 *Poſſeſſio pręſumitur continuata à die capturæ poſſeſſionis.*
29 *Error veritati non præiudicat.*
30 *Ius ſibi ipſi dicere nemo poteſt.*
31 *Hæreditas non hæredis perſonam, ſed defuncti ſubſtinet.*
32 *Hæreditas iacens cæptam vſucapionem complet, & fructus acquirit.*
33 *Curator dandus eſt hæreditati iacenti.*
34 *Poſſeſſio de facto occupata de facto reſtitui debet.*
35 *Fideicommiſſarius non poteſt occupare bona fideicommiſſo ſubiecta, dùm iacet hæreditas, & ſi id fecerit tenetur reſtituere.*
36 *Poſſeſſio à non habente ius in re, per Iudicem de facto auferri poteſt.*
37 *Poſſeſſor iniuſtus poteſt abſque citatione poſſeſſione priuari.*
38 *Alienata re lite mota, poteſt exequi ex eodem proceſſu, etiam ſi per mille manus ambulet.*

Litem

39 *Litem non ignorans, litis exequutionem non impedit.*

40 *Poſſeſſor vigore ſententiæ, etiam nullæ, expelli non debet.*

41 *Titulo carens remedium poſſeſſorium habere non poteſt.*

Pro Beatrice de Laratha, contra Iſabellam de Magiſtro Iudice.

De nullitate decreti ob interuentum Iudicis propter ſuſpitionem remoti, exceptione rei iudicatæ ceſſionis periurij, & alijs.

CONSILIVM XXVIII.

IN hac cauſa Beatricis de Laratha duo ſunt videnda.

Primùm, quod decretum ſuſpendẽs exequutionem, & poſſeſſionem ruris Parzani, ob interuentum Iudicis recuſati, & cauſa alteri commiſſa ſit nullum.

Secundum, notoria iuſtitia ipſius Beatricis in cauſa principali, & de non iure Iſabellæ in dicta rure.

Quoad primum, dicitur verum eſſe in facto, quod Dominus Sacri Conſilij Præſidens Vincentius de Franchis, tempore quo erat Conſiliarius, & dictæ cauſæ Commiſſarius propria manu declarauit, quod ſi in hac cauſa habebat intereſſe Alphonſus de Summa, ipſe interuenire non poterat, & ſic per Dominum Antonium Orificium tunc eiuſdem Sacri Cõſilij Præſidentem, cognito intereſſe Alphonſi, non ſolum præſens cauſa, ſed alia Marchionis Capurſi, fuerunt commiſſæ Conſiliario Pompeo Salernitano, qui in ipſis cauſis proceſſit, donec vixit, per quę decreta abdicantia cauſas ipſas à dicto Domino Vincentio de Franchis, tàm de intereſſe Alphonſi, quàm de ſuſpitione, quod non poterat interuenire, parti aduerſæ rei iudicatæ obſtat exceptio, & ſic

1 dicto Domino de Franchis relationi, † & votis cauſæ intereſſe prohibitum eſt per *Regiam Pragmaticam* inuictiſſimi Caroli V. fęlicis recordationis, poſita *in tit. de offic. Sac. Conſ. nu.* 4.

Non obſtat Alphonſum de Summa ad inſtantiam dictæ Iſabellæ eius cognatæ poſt dictam abdicationem, & ſuſpitionem Domini de Franchis diù in rem iudicatam tranſactam, declaraſſe, non habuiſſe intereſſe in dicta cauſa, vt Dominus de Franchis interueniret, quia vltra, quod numquam fuit verum, Alphonſum non habuiſſe intereſſe, & fuit iudicatum habuiſſe, & habere, ex quo à cauſa remotus fuerat, vt diximus, tamen

2 voluntas ipſius † habendi Iudicem, cauſat ſuſpitionem, *per text. in l. obſeruandum ff. de iudic. cap. inſinuante extra de offic. delegat. & vtrobique gloſ. & Doctores, ac Dec. in cap. cæterum num.* 4. *& ſequenti de reſcript.* firmat, nè dum Iudi-

3 cem ad inſtantiam partis non poſſe dari, vt eſt etiam alia Regia Pragmatica, ſed datum poſſe reuocari, & declaratio Alphonſi fuit malitioſè facta, quæ euidens malitia ex eadem comparitione patet, vbi legitur, contentari, quod interueniat in hac cauſa tantum, quaſi ſciuiſſet, quid ſuccedendum erat, quæ comparitio licet fuit facta ante dictum decretum, fuit à parte retenta, & tempore decreti non fuiſſet in proceſſu, nec intimata, vt in eadem videtur, vndè nec Alphonſi conſenſus adfuit, & etiam ſi adfuiſſet in præiudicium ipſius Beatricis fieri non poterat,

4 quia altera parte reluctante † Iudex recuſatus ad votandum admitti non poteſt, *text. eſt in l. quos prohibet ff. de poſtul. vbi Caius in hac verba prorumpit: Quos prohibet prætor apud ſe poſtulare, omninò prohibet, etiam ſi aduerſarius eos patiatur poſtulare.* Quinimmo vera iuris eſt con-

5 cluſio, † quod Iudex recuſatus etiam de voluntate omnium partium iuriſdictionem aſſumere non poteſt, *per text. ad literam in d. cap. ſignificantibus de offic. delegat. vbi gloſ. dicit: Ex quo expirauit iuriſdictio, partes non poterant dare iuriſdi-*

6 *ctionem:* † maximè Conſiliarij Sacri Cõſilij,

ſi iuraſſet, ſe fuiſſe congruè dotatam.

37 *Pater quando exceſſit in minuenda dote filiæ, non dicitur conſultor, ſed proditor filiæ.*

39 *Paragium in nupta minus legitima eſſe non poteſt, in capillo poteſt excedere.*

40 *Paragium, ſeù quota hæreditatis eſt loco legitimæ, filiæ debitæ.*

41 *Statutum ſi à ſucceſſione excludat, non tamen à legitima excludere intelligitur.*

43 *Filia incongrua dote, & minus legitima maritata, arbitrio boni viri ad legitimam commenſurari debet.*

44 *Filiæ poſt patris mortem arbitrio boni viri de legitima ſuccurritur.*

45 *Dotis arbitrium, ſiuè à patre, ſiuè à tutore fiat, pro modo facultatum, & viri dignitate fieri debet.*

46 *Filia ratione enormiſſimæ læſionis videtur à patre circumducta.*

51 *Legitima debetur cum fructibus, etiam bona fide conſumptis, & nu. 52.*

53 *Legitima eſt æs alienum, & dicitur debitum iure naturæ, & ex neceſſitate.*

54 *Filia conſequitur legitimam beneficio iuris, & non patris.*

55 *Pater cogitur magnam dotem filiæ dare, modo legitimam non excedat.*

56 *Filia in vita patris dotata, an autis facultatibus, ſupplementum petat inſpecto tempore mortis, & nu. 57. & 58.*

59 *Pater dotare tenetur filiam de bonis ſuis, frater de bonis paternis.*

60 *Alendi filios onus, tranſit ad hæredes hereditario nomine.*

61 *Frater ſorores dotare non tenetur, neque eas alere, niſi in maxima earum inopia.*

62 *Paragium vltra, & non minus legitima eſſe poteſt.*

Pro Aurelia Galla vxore Hieronymi Lupini, contra hæredes quondam Nicolai Galli patris dictæ Aureliæ.

ARGVMENTVM.

Filia indiſcretè dotata à patre, & nupta pari, an poſt mortem patris ſupplementum petat legitimæ, etiam ſi amplius petere ſit teſtamento prohibita.

CONSILIVM XXVI.

IN articulo an filia fœmina dotata, & maritata à patre, ipſo morruo poſſit petere legitimæ ſupplementum in bonis paternis, non obſtante etiam legato paterno ducatorum cẽtum, & prohibitione, quod non poſſit quicquam aliud petere, breuiter, & diſtinctè loquendo, tria ſunt videnda.

Primò, an filia dotata à patre, nuptaquè pari, legitimæ ſupplemenrum petere poſſit?

Secundò, an pater in ſuo teſtamento poſſit prohibere, vt filiæ vltra non petant quàm eis legata.

Tertiò, an patre aſſignante filiæ minimam, atque indiſcreram dotis quantitatem, filia ipſa arbitrio boni viri ſuccurri poſſit.

Quoad primum verum eſt, quod filiæ fœminæ propter maſculorum exiſtẽtiam à parẽtuum ſucceſſione excluduntur per *conſuetudinem ſi quis, vel ſi qua, de ſucceſſ. ab inteſtat.* & in exteris, vt eſt noſtra clienta, *per generalem Regni conſtitutio-*
1 *nem in aliquibus*, † per quam conſtitutum eſt non legitimam filiæ pro dote deberi, ſed tãtum paragiũ, quod nihil aliud ſonat, & ſignificat, niſi vt filia ſecundum ſuos pares nubat, de quo paragio eſt etiam *text. in l. ſi pater in tit. de ſucceſſ. in longobard.* Diuerſum eſt enim aliud in legitimam tradere, aliud in paragium præberi, cum legitima ſit limitata, & cer-
2 ta, † & ſine perſonarum diſcretione, *authent. nouiſſima C. de inofficioſ. teſtament.* paragium autem, ſiuè dos ſecundum pa-
3 ragium eſt † incertum relictum ſecũdum perſonarum qualitates, & locorum conſuetu-

ſuetudines, vt per Napodan. in conſuetud.
ſi moriatur in verbo paragium, item legi-
4 tima † non eſt debita filijs in vita patris,
ſed poſt eius mortem, l. cum quæritur C.
de inoffícioſ. teſtam. & authent. de trien.
& ſemiſſ. §. 1. Dos verò de paragio eſt
5 debita, † etiam in vita patris, l. final. C.
de dot. promiſſ. & ad eam conſtituendam,
6 Pater officio Iudicis † cogi poteſt, l. qui
liberos ff. de rit. nupt. & legitima in bonis
7 fratris † non debetur, l. fratris C. de inof-
ficioſ. teſtament. ſed tamen frater ſoro-
rem dotare tenetur, l. cum plures ff. de ad-
miniſtr. tut. Ex qua diuerſitate paragij,
& legitimæ paragium ipſum minus legi-
tima eſſe poſſet, ſi pater ita arbitratus
fuerit, & ex hoc inferri poſſet opinio ali-
quorum Scribentium, quod dotata à pa-
tre congruè dotata cenſetur, ita quod,
nec ad petendum ſupplementum legiti-
mæ admitti debet, quia pater ſcit melius
8 capere † conſilium pro filia, quàm quiſ-
quã alius, l. nec in ea ff. de adult. & quod
9 ipſi viſum fuit† competens eſſe pro filia,
alteri incompetens videri non debet, ar-
gument. l. ſi furioſa impuberis in fine ff. de
curat. furioſ. nec ille ab aliquo argui po-
10 teſt, † cum nullus amor vincat paternũ,
l. final. C. de curat. furioſ. Immò pater do-
11 tem minus † legitima filiæ conſtituere
poteſt, ſtante maximè dicta conſtitutio-
ne, fęminas propter maſculorum exiſten-
tiam excludente, & fortius in bonis à pa-
12 tre quæſitis, † quæ ad libitum alienare
poteſt, etiam vſque ad abuſum, l. ſed & ſi
lege §. conſuluit, l. ſi quid poſſeſſor §. ſicut
ff. de petit. hæredit. Paul. Caſtrenſ. cõſ. 108.
alias 270. incip. ſuper primo quæſito in
ſecundo, & tertio dubio, & in conſil. 420.
viſis, & ponderatis, & ſequitur Alexand.
conſ. 33. lib. 3. Corn. conſ. 107. in hac con-
ſultatione lib. 2. & latè Soccin. conſ. 288.
volum. 2. Dec. conſ. 26. 35. & 39. in fine,
& conſ. 181. Afflict. in d. conſtitut. in ali-
quibus, verſ. ſed an pater, & Marant. in
diſputat. 10. num. 11. verſ. limita, & hoc
ſi dotem conſimilem aſſignauit, iuxta lo-
13 ci, & perſonarum conſuetudinem, † quę
eſt attendenda, ſecundum Corn. in conſil.
115. in hac conſultatione lib. 3. & in conſ.
107. lib. 2. & latè tradit Brun. in tracta-
tu excluſionis fœminarum artic. 9. in fine,
14 & quando inter Ciues viget † conſuetu-
do, vt inter eos ordinaria dos detur, ip-
ſa ordinaria dos diſtribuenda eſt, non
habito reſpectu ad facultates patris do-
tantis, l. ſi voluntaria C. de dot. promiſſ. l.
diuortio ff. de verbor. oblig. & l. cum poſt
§. gener ff. de iur. dot. & tradit Bart. in
l. 2. ff. ſolut. matrim.
15 Tamen contraria ſententia † vti pro-
babilior, melior, & verior, * cõmuni Do-
ctorum, & Scribentium calculo approba-
ta, & recepta eſt, vt quando filia dotem
de paragio non habuit, poſſit illud, ſeù
illius ſupplementum petere, iuxta gloſ. in
conſtitut. Regni, vt de ſucceſſionibus in
verbo coniugatæ autem, Iſern. in capit. 1.
verſ. oportet de natur. ſucceſſ. feud. Afflict.
in d. conſtitut. in aliquibus, quod para-
16 gium, † vt congruum ſit, ſex requirun-
tur, quæ colliguntur ex repetit. Petr. de
Vbald. in cap. Raynutius in quarta carta,
17 & ſeq. ſcilicèt primò, † quod dotãtis fa-
cultas attendatur, l. cum pater §. gener
ff. de iure dot. ibi, dotis etiam quantitas pro
modo facultatum, &c. l. quæro, ibi, in ver-
18 bo facultatibus ff. de legat. 3. † Secundò,
dignitas parentuum, l. fil. C. de legat. 3.
19 in verbo ex dignitate. Tertiò, † mulie-
ris dotandæ qualitas, vt ibi, dignitatem
mulieris, & l. ſi curatoris C. de adminiſtr.
tut. ibi, quod honeſtæ perſonæ præſtare co-
gatur, vt optimè probatur per text. in l.
tàm dementis C. de Epiſcopal. Audient.
20 Quartò, † qualitas mariti, d. l. quæro, &
d. §. gener. Quintò, numerus liberorum,
21 † vt in d. conſtitut. in aliquibus, & in
l. filiæ ad inſtar taxationis legitimæ, auth.
nouiſſima C. de inoffícioſ. teſtament. Sextò,
& vltimo patriæ conſuetudo, l. quod ſi
nolit §. qui aſſidua ff. de ædilit. edict. cum
22 conſuetudo, † ſit optima legis inter-
pres, l. minime, & l. ſi interpretratione
ff. de leg. & optimè de prædictis ferè om-
nibus requiſitis loquitur, & concludit
Soccin. in conſ. 207. lib. 2. Paul de Caſtro
in l. ſi non mortis in fine princ. ff. de inoffi-
cioſ. teſtament. Cumq; paragium, ſiue
dos dictæ filiæ data habito reſpectu ad
patris

patris locum, & facultatem ſit adeò tenuis, maximè quod ſatis minus legitima
23 ſit, † & eius congruitas minus legitima eſſe non debet, *vt per Soccin. in d. conſil. 207. colum. 2.* & quamquám fauore maſculorũ Regni leges municipales mulieres excludant, tamen cum leges ipſę ſint præiudiciales, & ſtricti iuris, & ſumus in odioſis, vt pulchrè in filia nupta inquit, *Alexand. conſ. 199. lib. 7. circa medium,* proindè intelligendæ ſunt ſtrictè, ſcilicèt, quod per eas fœminæ à ſucceſſione propter maſculorum exiſtẽtiam
24 excludantur, † ſed non à legitima, ſtatuta enim interpretrari debent, vt minus quàm poterint ius commune lædant, *vt per Iſern. in conſtitut. ſi quis in aliquem, in conſtitut. proſequentes, & in conſtitut. pœnam eorum in verbo excuſatores, & in rubr. de homicid. clandeſt. in fine, & in princ. conſtitut. in §. nos autem, & in conſtitut. probationum defectum, in gloſa magna, quem ſequitur Afflict. in deciſ. 21.*
25 Prohibitio enim ſucceſſionis † legitimę, niſi ſpecialis mentio de ea fiat, non includitur, *l. ſi quando §. & generaliter C. de inofficioſ. teſtament. & ibi Bald. & Salycet. & Alber. de Roſat. in §. certum in authent. vt cum de appellat. cognoſ.* Le-
26 gitima † enim minuſcula portio appellatur, *d. l. ſi quis in ſuo C. de inoffic. teſtament.* vndè portio pro legitima aſſignan-
27 da † minus legitima eſſe non poteſt, tradit *Salyce. in authent. res quæ C. commun. de legat. ſequitur Dec. conſ. 180. colum. 1. conſ. 290. incip. arduà, & plurium ſatis dubia,* & hanc * communem eſſe opinionem, etiam in muliere renunciante, tradit *Angel. Aretin. in § cum autem in fine, inſtit. de inofficioſ. teſtamen. Aret. in l. 1. §. ſi quis ita num. 17. ibi: Renunciatio talis*
28 *non † extenditur ad legitimam, ſequitur Napodan. in conſuetud. contra inſtrumentum verſ. ſed pone, Afflict. in cap. 2. de feud. dat. in vim l. commiſſ. verſic. ſexto patet, & in deciſ. 178. Guid. Pap. deciſ. 93. Federic. de Sen. conſ. 115. Io. Lupan repetit. rubr. extra de donat. inter virum, & vxorem, verſic. ex iſto poteſt inferri ad quæſtionem num. 16. & 18. quem ſequitur, & refert Gulielm. de Benedict. in cap. Raynutius, verſ. in eodem teſtamento relinquens num. 220. Chaſſan. in conſuetud. Burgund. des ſucceſſores, verſic. limita.* Dignitas enim parentuũ, & qualitas perſonarum mulieris, quæ pro paragio extimando conſiderantur, multo maiorem paragij extimationem indicant, ſiquidem homo ditiſſimus, & de primis, vt ita dicam ſuæ Ciuitatis, iuncta dignitate mariti, eius filiæ, qui toties Syndicus in Ciuitate electus fuit, vtique ſi ſciuiſſet certam dotem ſibi conſtituendam, & ſic minimam portionem pro tanta facultate, filiam dicti Nicolai in matrimonium non accepiſſet, accedat ad hoc pulcherrimum dictum, *Iſern. in d. conſtitut. in ali-*
29 *quibus, ibi: † Nam paragium eſt portio quam habet de bonis, quæ habere debet, ſine aliquo onere, ad exemplum debiti bonorum ſubſidij, l. quoniam in prioribus C. de inofficioſ. teſtament.* & in ſpecie dicit in patre dotante, quam dotem, ſiuè paragium mulier habebit beneficio huius conſtitutionis, & non patris, & ſi dos fuerit minus legitima, poſſet poſt patris obitum filia agere contra fratrem ad ſupplementum, & ſic expreſsè tradit *in verbo item ſic eſt gloſ. & in verſ. erit ſic extimatio,* pro qua opinione firmanda adducit *text. in §. 1. authent. de hæred. & falc.* Immò & fortius in terminis noſtris con-
30 cludit, † quod ſi filia inueniret ſibi patem propter pulchritudinem ſuam, vel valorem, aùt ſtrenuitatem fratris pro modica quantitate non debet adhuc legitima fraudari: quinimmo quod ſi cum le-
31 gitima † non reperiret condignum virum, tota portio, ad quam ſuccederet ab inteſtato conſequi poſſet, *vt per gloſ. in d. conſtitut. vt de ſucceſſ. in verbo coniugata, vbi Afflict. verſ. 10. num. 23. ibi: Nota, quod tunc filia dicitur dotata de paragio, quando dos non fuit minus legitima, idem expreſsè tenet Napodan. in d. conſuetud. contra inſtrumentum gloſ. in verb. abſolutum in verſ. item quid ſi filia fuit dotata à patre, cum dote minori paragio, &*
32 *renunciauit,* vbi dicit, † ſupplementum paragij peti poſſe, & tamen loquitur in patre,

patre, & idem tenet *in conſuetud. ſi moriatur in verbo paragium verſ. eas autem circa finem, & idem tenet Bald. Nouell. in tract. dotis 6. part. in 16. priuileg. verſic. ſimiliter, conſuluit Dec. conſ. 176. incipien. pater*, & originaliter iſtam opinionem ſubſtinuit *Luc. de Pen. in l. in his in fine verſ. item pone pater C. de præd. & omn. reb. nauicul. lib. 11.*

Quoad ſecundum caput diſcutiēdum, quod eſt an pater poſſit in teſtamento prohibere filiam, ne vltra ab eo relictum,
33 petere poſſit, † dicitur patrem talem prohibitionem, niſi ſtatuto hoc expreſsè cauente, facere non poſſe, *vt per Angel. conſil. 359. & hoc authoritate Cyni in l. ſancimus C. de nupt.* qui expreſsè te-
34 net legitimam † loco alimentorum ſuccedere, quæ alimenta iure naturæ debentur, *l. 1. in fine ff de iuſtit. & iure*, & quæ
35 iure naturę † debentur, lege ciuili minui non poſſunt, *§. ſed naturalia inſtit. de iure nat. gent. & ciuil.* pro qua opinione pleniſſimè conſuluit *Corn. in conſ. 109. libr. 3. & ante eum Bald. in l. final. C. de dot. promiſſ. verſ. ſed pone, quod iſta filia, quem Alexand. referens firmat*, nulli du-
36 bium, † quod filia incongruæ à patre dotata, congruæ dotis ſupplementum petere poteſt, *vt in conſ. 134. num. 31. libr. 6. conſ. 93. lib. 4. conſ. 3. lib. 2. Bald. in d. l. quoniam in prioribus, & conſ. 142. libr. 1. conſ. 123. lib. 3.* Immò etiam in filia, quę à patre taliter dotata cum iuramento renunciauit, pro ſupplemento legitimæ agere poteſt, tenet *Benedict. de Benedict. conſ. 6. Cardin. conſ. 80. Soccin. conſil. 136. incip. circa tertium, verſ. vnde concludendum eſt*, & quamuis pater opti-
37 mus cōſultor pro filia dicatur, † vt prædiximus in contrarijs, attamen in tanto facultatum exceſſu, & in tanta minima dotis conſignatione, pater magis proditor, quàm conſultor dicitur, vt in filia nupta, etiam contra patris voluntatem firmat *Abb. conſ. 12. verſ. venio ad tertiū, Alexand. conſ. 34. & in fortiori Corn. conſil. 77. lib. 2.* quod niſi ſtatutum dicat ex-
38 preſsè † qualicumque dote filiam contentam eſſe debere, pater ſupplementum legitimæ prohibere non poteſt, prout in terminis *Curt. Iun. conſ. 11. immò Alexan.*
39 *conſ. 101.* † pro certo tradit paragium in nupta minus legitima eſſe non poſſe, & in virgine in capillo, excedere poſſe, *Napodan. in d. conſuetud. ſi moriatur, verſic. paragium, Iſern. in d. conſtitut. in aliquibus, Bald. Nouell. in d. tract. de dot. priuileg. 16. circa finem 6. part. Dec. conſil. 276. Arnon. ſingul. 35. Afflict. vbi ſupra, Dec. conſ. 160. Pariſ conſ. 26. lib. 3. conſil. 17. & 78. lib. 2. Curt. Sen. conſ. 37. 38. &*
40 *39.* † Paragium enim quota hæreditatis eſt, loco legitimæ filiæ debitæ, *Iaſon expreſsè conſ. 36. verſ. præfatis non obſtātibus*, & ante eum *Salycet. in l. ſerui veſtri C. de noxal. & in l. ſancimus C. de nupt. Alexand. conſ. 7. volum. 2. in verb. ſecundum*, & in propoſito noſtræ quæſtionis pro expreſſo ſubſtinet, quod ſtatutum
41 quamuis à ſucceſſione excludat, non tamen à legitima excludere intelligitur, prout etiam dixit *in conſ. 96. lib. 1. & poſt eum Soccin. conſ. 152. volum. 2. & notab. Alex. idem in Apoſtilla ad Bald. lit. A. in l. final. C. de dot. promiſſ.* * communem tradit *Soccin. in l. hæredes mei §. cum ita, verſ. item quod filia ff. ad trebell.* & ita fuit obtemptum in Ciuitate Florētiæ per maximum Doctorem, prout *Iaſ. cumulat in authent. nouiſſima C. de inofficioſ. teſtament. & in authent. res quæ C. commun. de legat. Bald. conſ. 63. lib. 1. Alexand. in l. Gallus §. & quid ſi tantum ff. de liber. & poſthum.* qui omnes decidendo tenent
42 filiam ſupplementum † legitimæ ſemper petere poſſe, niſi ſtatutum expreſsè prohibeat, ſe plus aſſignatæ dotis petere non poſſe, quantumcumque minima ſit dos, & potiſſima ratione, quia ſub generali prohibitione legitima non comprehenditur, niſi de ea ſpetialis fiat mentio, *d. l. ſi quando §. generaliter C. de inofficioſ. teſtament. Bald. in l. de his C. de tranſact.* & quamuis Doctores contrarium tenentes pro firmo habeant patrem filiam dotantem ſuo pari, dici adimpleuiſſe conditionem appoſitam *in conſtitut. in aliquibus*, tamen *Dec.* qui firmiſſime pro contraria parte conſuluit ſe reducit

ad * commune dictum, ſcilicèt, quod
43 ſi incongruentia † dotis eſſet talis, vt
multo minus legitima reperiretur, arbi-
trio boni viri ad legitimam commenſu-
rari debet, *vt in conſ.276. Caſtrenſ.* qui
ſimiliter pro contraria parte ſcripſit hoc
idem confirmauit *in conſ.* 131.

Ad tertium, & vltimum progredien-
44 do articulum,† an patre aſſignante filiæ
minimam quantitatem, arbitrio boni vi-
ri filia ſuccurratur, & quod ſuccurrenda
ſit, decidit *text. in l. cum donationibus C.
de inoffic. donat. ibi: Nec tantum dos à pa-
tre data, & fideicommiſſum continent,
quantum ad ſubmouendam querelam
ſufficiet: de enormitate donationum ad
exemplum inofficioſi teſtamenti Præſes
Prouintiæ iuriſdictionis ſuæ partes exhi-
bebit, facit text. iuncta gloſ. in l. 1. §. quo à
nobis C. de vxor. act.* vbi expreſsè tradi-
tur dos, licet à patre data, ſi minus legi-
tima reperiatur, poterit ſupplementum
peti, facit optimè *text. in l. cum pater §.
gener ff. de iur. dot.* vbi dos fuit promiſſa
ad arbitrium ſorori, & tamen conſidera-
uit ibi textus, quod ſiuè arbitrium dotis
45 ab ipſo patre fuit, † ſiuè à tutore, pro
modo facultatũ, natalium, & viri digni-
tate fieri debet, vt pro hac concluſione
firmanda illum textum adducit *Aretin.
conſ.17. verſ. ad ſextum, & verſ. venit
igitur ad quartum*: Ratione enim enor-
46 mis læſionis † filia cenſetur à patre do-
lo inducta, *l. ſi ſuperſtite in fine ff. de dolo.*
Immò dolo verè inducta dicere poſſu-
mus, cum læſio ſit in magno exceſſu,
propter quod paternæ dotationi ſtari nõ
debet, vt in caſu noſtro, vbi pater dedit
ducatos centum in vita ſua pro eius do-
te, & attentis etiam alijs ducatis centum
pro ſupplemento legitimæ, habito reſpe-
ctu ad facultates ducatorum viginti mi-
liùm, & numerum filiorum ſex, quod pro
legitima vniuſcuiuſque filiæ fœminæ ex-
cluſæ à totali ſucceſſione competunt du-
cati mille, & ſexcentum, vel circa, & ſic
læſionem non ſolum vltra dimidiam, ſed
ſatis enormiſſimam, reſpectu legitimæ
adeſſe videtur, qua ſtante filia pro debi-
tæ legitimæ ſupplemento agere poteſt,
authoritate *Iſern. qui hoc expreſsè dicit
in d. conſtitut. in aliquibus fol. mihi 259.
ibi: Poſt mortem tamen patris ageret filia
contra fratrem ad ſupplementum, & ibi
ſuppletur ſi tantũ non habuit, quãtum ter-
tia debita aſcẽderet*, ac authoritate *Bald.
Salycet. Angel. Alexand. Iaſ.* & aliorum
multorum legalis diſciplinæ procerum,
firmat *Tiraquell. in l. ſi vnquam C. de re-
uoc. donat. verſ. ſuſcepit liberos num. 109.
fol. mihi 359. & ſeq* cuius ſententiæ vltra
adducta per *Tiraquell.* eſt etiam *Anchar.
conſ.39. num. 2. Anton. Rub. Alex. conſil.
101. Menoch. in tract. de arbitr. iudic.
lib. 2. caſu 149 num. 16. Laurent. Kircou.
German. in verbo dos data in fine, Petr.
Paul. Fuſc. ſingul. 89. incip. filia dotata
à patre, Alciat. in l. 1. §. ſi quis ita num. 48.
ff. de verbor. obligat. Aymon latè firmat in
conſ. 236. num 3. & 4. Marant. in diſpu-
tat. 10. num. 19. cum ſeq. & num. 32. in
fine*, qui ferè omnes loquuntur in ſtatu-
to excludente fœminam propter exiſten-
tiam maſculorum, iuxta caſum noſtrum,
& in filia, quæ cum iuramento renuncia-
uerat, & ſic in fortiori caſu, quàm noſter
eſt, prout teneat omnes Doctores *in cap.
quamuis de pact. in ſexto, Grammat. deci-
ſion. 57. num. 14. & deciſ. 101. nu. 16. &
ſeq.* ex multis deductis, & diſcuſſis ean-
dem ſententiam probat; & demùm *in
d. deciſ. 101. num. 18. in fine*, ſic deciſum
firmat, quam ſentẽtiam non negant, nec
negare poſſunt, etiam qui contrariam
partem tenuerunt. Quinimmo non ſolum
data enormiſſima læſione in magno ex-
47 ceſſu, † ſed ſolum vltra dimidiam legiti-
mæ tantum, non obſtante patria poteſta-
te, & excluſione ſtatuti, poterit pater,
frater, & agnatus cogi ad ſupplementum
congruæ dotis arbitrio Iudicis, vltra
prædictos limitatiuè conſuluit *Corn. conſ.
77. lib. 2. latè Benedict. in repet. cap. Ray-
nutius num. 42. de teſtament.* & alij in-
numeri per prædictos adducti, ac *per Bor
gnin. Caualc. in. deciſ. Fiuiza n. 5. nu. 102.
par. 3. fol. mihi* 150. quæ congrua dos ar-
bitranda, non poteſt eſſe minus legitima,
vt per Grammat. d. deciſ. 101. *num. 43.
Hippolyt. Riminald. conſ.* 3[illegible]1. *nu. 20. lib. 1.*

qui

qui alios adducunt, & proindè pro * cõmuni, & veriori teneri debet.

Nec obſtat, quod pater ei legauit ducatos centum pro ſupplemento legitimæ: nam dicta filia de iure communi fundatam habet intentionem, cum ducati centum primo loco aſſignati in dotem, & prædicti alij ducati centum pro ſupplemento legitimæ relicti, ſint minima pars legitimæ, ſibi debitæ in bonis pa-
48 ternis, † meritò poteſt ad ſupplemẽtum agere, etiam vigore teſtamenti paterni, *vt per Marant. in d. ſua diſput.* 10. *num.* 26. & non obſtante dicto legato, & eſt textus apertus *in l. omnimodo C. de inoffi cioſ. teſtamen. & ibi tradit Bald.* Idquè non obſtante, quod in eius teſtamento
49 dixerit † eam extare debere contentam dicto legato, nec quidquàm vltra petere poſſe occaſione legitimæ paternæ, vel alia ratione, vt in ſpetie tenet *Bald. Salycet. Caſtrenſ. & Iaſ. infinitos cumulantes in l. ſi quando* §. *& generaliter col.* 2. *C. de inoffic. teſtam. Io. de Anan. conſ.* 99. *col. fin. Alex. conſ.* 69. *vol.* 1. *Dec. conſ.* 217. *incip. in caſu ad me tranſmiſſo de Italia num.* 3. *Rub. in l. Titia ſeio* §. *Imperator nu.* 269. *ff. de legat.* 2. *Pariſ. conſ.* 7. *num.* 55. *lib.* 2. *Ruyn. conſ.* 56. *num.* 8. *verſ. & propterea conſ.* 60. *nu.* 4. *lib.* 2. *conſ.* 40. *nu.* 13. *lib.* 3. *conſ.* 68. *col. penult. verſ. & tanto magis v. l.* 4. *qui omnes mouentur per text. in* §. *ſed hæc diſponimus verſ. cæterum, in auth. vt cum de appellat. cogn.* & ratione
50 comprobatur, † quia huiuſmodi clauſula, quod plus vltra petere non poſſit, vt impeditiua legitimæ reijcitur, & pro non adiecta reputatur, *d. l. quoniam in prioribus C. de inoffic. teſtam. ſicq́; Bald. Salycet. & cæteri, tradunt in d.* §. *& generaliter nu.* 1. *Bald. in l. hac edictali col.* 4. *verſ. iuxta hoc quæro C. de ſecund. nuptijs, Imol. in l.* 1. § *ſi ex fundo nu.* 69. *ff. de hæred. inſtit. Ruyn. d. conſ.* 56. *nu.* 8. *verſ. & propterea, conſ.* 60. *num.* 4. *lib.* 2. *& conſil.* 177. *num.* 55. *verſ. vbi verò eodem libro, Cephal. conſ.* 95. *num.* 8. Quinimmo dicta
51 legitima † debetur vna cum fructibus, qui in ea non imputantur, *l. ſcimus* §. *repletionem C. de inofficioſ. teſtam. & in ſpetie Bald. in l. non eſt C. famil. erciſcun.*
52 vbi tenet, † quod in hoc caſu fructus legitimæ bona fide conſumpti peti poſſunt, decidunt *gloſ. Bartol. & Angel. in* §. *vnde ſi quis in l. papinianus ff. de inoffic. teſtam. idem Bald. Caſtrenſ. & Moderniores in d.* §. *repletionem, Alexand. in*
53 *d. conſ.* 69. *par.* 1. † quæ legitima cum æs alienum dicatur, & iure naturali ſit debita, & neceſſaria, *l. cum ratio de bon. dãn. l ſi quis in ſuo C. de inofficioſ. teſtament.* vt per formalia verba conſuluit *Bald. cõſil.* 65. *in verſ. capitulum lib.* 1. *& cõſ.* 323. quibus in locis tradit, ꝙ pater, vel auus maritando filiam, vel neptem naturale beneficium ſequitur, *l.* 1 *C. de impu.* idem firmat *Iſern. in d. conſtitut. in aliquibus,*
54 vbi dixit † legitimam conſequitur filia beneficio iuris, & non patris, *Iaſ. in dicta authent. res quæ, verſ. ſeptimo nota,* argumentum ſumitur ex illo textu notabili,
55 quod pater † cogitur magnam dotem filiæ dare, niſi legitimam excedat, immò
56 fortius ſi filia congruenter † in vita patris reperiatur dotata, & tempore mortis patris facultates reperiantur auctæ, ex hoc filia poterit ſupplementum legitimæ petere, *Alexand. conſ.* 34. *Dec. dicto conſ.* 276. *poſt Bald. Nouell. in d. tract. dot. par.* 6 *priuileg.* 16. *Caſtrenſ. conſ.* 132. *incip licet iſta Domina Liſa, prout ſic deciſum firmat Aſſlict. in conſtitut. fratres nu.* 12. *& in deciſ.* 160. etiam ſi filia cum
57 iuramento, † vltra non petere renunciauerit, vt in proprijs terminis firmat *Bald. in cap. cum M. Ferrarienſis col.* 7. *de conſtitut. & Iaſ. in d. l ſi quando* §. *illud, C. de inofficioſ. teſtament. idem Bald. in l.* 2. *& in l. quod dotale* 6. *oppoſit. C. de collat. & pro dicta quæſtione faciunt text. in d. l. cum quæritur, l. ſi quando* §. *generaliter, l ſi pater* §. *ſi ex duobus ff. de bon. libert. &* §. *cæterum, auth. vt cum de ap-*
58 *pellat. cogn.* concluditur igitur, † quod filia à patre dotata ſupplementum petere poteſt, etiam in bonis, & facultatibus auctis, & etiam ſi cum iuramento renunciauerit, & non obſtante legato paterno, ac prohibitione, quod vltra non petat, non ſolum ſi in maximo exceſſu

M 2 fuerit

fuerit læſa,ſed etiam ſi vltra dimidiam,
& agere poteſt contra fratrem,quia onus
dotandi filiam per patrem debitum in
eius vita, poſt eius mortem fuit tranſla-
tum in filium,filiæ fratrem, benè verum
eſt, quod pater tenetur dotare de bonis
59 proprijs, † & frater de bonis paternis, in
cuius locum ſucceſſit, & hoc ex mente
Cyn.in l.alimenta in fine, C.de negot.geſt.
60 dicentis onus alendi filios † tranſit in
filios hæredes, hæreditario nomine, &
vti poſſeſſores bonorum patris, ſorores
alimentare tenentur, & tanquàm pater-
num officium,& onus ſubintrans, non
minus legitima paternorum bonorum
61 ei dare tenetur, † & non de proprio,niſi
in maxima ſororum neceſſitate, fratres
eas alere tenentur,ad quod facit *text.in
l cum plures §.final.ff.de adminiſtr.tutor.
prout concludit Capyc. in deciſ.*159. *& in
Apoſtilla in d.conſuetud. ſi moriatur in-
cip.cum hanc conſuetudinem,hæc ſequitur
Piſanell. in conſuetud. quod autem, in
Apoſtilla in verſ.pone quod ſoror, & no-
ta longam additionem Cæſaris Vitelli in-
cip.paragium in d.conſuetud ſi moriatur,
ac ibidem Nicolaus Maricond.& Frecc.
in verſ.quod tale paragium, quem ibidem
ſequitur Vincent.de Franch.* & alibi ſen-
62 tiens paragium,vel vltra,vel non minus
legitima eſſe debere,expreſsè tradit *in
deciſ.87.nu.11. Marant. in d.diſtinct.*
10.*num.*22. *& Boer.deciſ.*3.*nu.*7. *Guid.
Pap. q.*93.*idem Boer. in deciſ.* 62. *The-
ſaur.deciſ.*192.*& Oſaſch.conſ.*76.*nu.*23.
*ac Natt. conſ.*37. *num.*4. *Menoch.conſ.*
251. *perbellè conſuluit, per totum*, quo-
rum omnium authoritate noſtram con-
cluſionem eſſe veram confirmo,& ab ea
in conſulendo, vel iudicando non eſſe
recedendum.

*Prædicta cauſa non fuit deciſa, quia
fratres videntes malam fouere cauſam,
cum actrice ad tranſactionem deuenerũt.*

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Sententia ineptitudine petitionis perſonæ carentis actione, eſt nulla.*
2 *Ineptitudo actionis cognoſcitur ex obligatione incompetenti.*
3 *Actione carens in iudicio audiri non debet.*
4 *Ordine ſolito iudicij omiſſo, vel præpoſterato, ſententia eſt nulla.*
5 *Ordo iudicij plus inſpicitur, quam cauſa.*
6 *Sententia de facto abſque ordine iudicij lata eſt ipſo iure nulla.*
7 *Cognitio cauſæ à iure diuino deſcendit.*
8 *Sententia ex cauſa indebiti, & ſic ex iniquitate contra notorium factum eſt ipſo iure nulla, idem ſi ex falſa cauſa lata ſit, & nu.9.*
10 *Sententia ex notoria iniquitate lata eſt nulla.*

Pro Iacobo de Mitio de Ciuitate Monopolis, contra Iulium de Ruſſis.

ARGVMENTVM.

De nullitate ſententiæ, & omnium ex ea dependentium.

CONSILIVM XXVII.

DEcreta, & venditiones bonorum Iacobi de Mitio, ex tribus ſunt nulla.

Primò, nàm ſtante, quod magnifica Antonia Gataleta vendiderat maſſariam prędicto Iacobo, cum pacto expreſſo, quod ducat. octingenti octuaginta tres, reſidui pretij ſoluerentur creditoribus aſſignandis ad rationem ducat. octo pro quolibet centenario, & aſſignatio ipſa fuit facta per decretum, vt ex actis, & acquiſitum ius creditoribus aſſignatis, dictę Antoniæ, nulla competebat actio dictum Ia-
1 cobum moleſtandi, † cum ex ineptitudine petitionis perſonæ non habẽtis actionem, ſententia, etiam lata parte non opponente,

ponente, eſt etiam nulla, & actor in expenſis condemnari deber, reſeruato ſibi iure agendi, ex cauſa apta, ſi haber, *per text.eum ibi notatis in cap. examinata de iudie. & gloſ.inſtit.de oblig. in verb.iſtud in fine, quam dieit ſingularem Bald. in l.actori in fine C. de rebus eredit. Aymon. conſ. 151. nemine col.1. & eonſ.191. per Vant.de nullitat. ex defectu proceſſus nu. 22.ac Præſ.de Francb.deciſ.223. num.3.*
2 & ineptitudo † cognoſcitur ex obligatione, quæ non competebar dictæ Antoniæ, poſtquam dictum creditum delegauerat alijs creditoribus aſſignatis, idem *Vant.ibidem nu.23. verſ. quando autem,*
3 *&c.in fine,* † & ſic agere non poterat,& in dicto iudicio audiri non debebat,quia ſua non intererat, *l.1.in fine ff.de appell. recip. cap.non ſolet 2. q.6. eap. eum inter de elect.cap.de bis extra de appellat.cum ſimilibus, Aymon eonſ.177.ſeripſi in fine, & conſ.170.in eauſa appellationis eolum. 2.num.5. idem Vant. in tit. qualiter ſententiæ,& proceſſ.redduntur nulli num.13.* Ergo dicta decreta, & vendiriones ſunt nullæ,vt ſupra fundatum eſt.

Secundò, dicta Antonia vendiderat maſſariam dicto Iacobo cum dicto pacto expreſſo, quod de reſiduis ducar. 883. capitalis correſponderet creditoribus aſſignatis, & aſſignatio ordine Sacri Conſilij iam facta fuerat,vt diximus, ex quo non porerat,de facto contra vēditionem maſſariæ agere, & ſi aliquid contra ipſum Iacobum prætendebar, debebat ordinariè ſe dirigere, & cum de facto fuerit proceſſum,nullo dato termino in cauſa, nec præcedentibus alijs actis iudiciarijs, omnia nulliter proceſſerunt: nàm ſi
4 ſolius † iudiciorum ordo neceſſarius omnittitur, vel & fortius ſi præpoſteratur, ſententia eſt nulla, *per text. & ibi Seribentes in l. prolatam C. de ſentent. l.1. C. de exequ. rei iudic. cap. ad petitionem §.*
5 *final. extra de aceuſat.* † cum plus inficiatur iuſtitia ex ordine iudicij, quàm ex cauſa, ſecundum *Panormit. in cap. cum olim colum.penult.verſ.ſed in contrarium de ſentent. & re iudic. Anchar.conſ.249. pro declaratione colum.2.in fine,ex Vant. de nullitat. ex defectu proceſſ. nu.1.* Qui-
6 nimmo † cum fuerit de facto proceſſum nulla cauſæ cognirione præcedente, decrera, & venditiones prædictæ ſunt ipſo iure nullæ, *Bart.in d.l.prolatam.quem ibi cæteri ſequuntur in verſ.final. & in l. ex ſtipulatione eodem titulo C.de ſentent.cap. Deus omnipotens 2.q.1. Vant.vbi ſupra num.30. & ſeq. Capyc.deciſ.69.num.35. Grammat.deciſ.15.num.12. & deciſ.85.*
7 *num. 3.* † cum cauſæ cognirio à iure diuino deſcendat, *Abb. in eap.1. de eauſ. poſſeſſ.& propriet. quem ſequitur Felyn.in cap.Eccleſia col. 12. verſ.ſecundo nota de conſtitut.*

Tertiò, Iacobus prædictus non erat debitor tertiarum,& ad capitale non tenebatur,ex quo decreta,& venditiones di-
8 ctorum bonorū † ex cauſa indebiti, proceſſerunt ex iniquitate contra notorium factum, quo caſu omnia corruunt,cum ſententia taliter prolata ſit ipſo iure nulla, *Innocent.in cap.2.de dilat.quem refert & ſequitur Philipp.Franch.in eap.dilecti q.42.Abb.in cap. inter Monaſterium nu. 20. de re iudic.* & * communem firmat idem *Vant.in dicto titulo de nullit.ex defect.proceſſ.* & dum non erar debitor ad venditiones prædictas fuir proceſſum ex
9 falſa cauſa, † quæ ſimiliter reddit ſentētiam ipſo iure nullam, *Abb. poſt Butr. Imol. & alios in cap. inter cætera extra de iudic.vbi Felyn.col.6.verſ.ſecunda cōcluſio*, aſſerit ita * communem eſſe opinionem, *Rot.deciſ.347.in antiquis,Vant. ibidem num.* 128. Quinimmò ex prædi-
10 ctis notoria † iniquitas, & iniuſtitia reſultat,quæ ſimiliter ſententiam nullam reddit, *l. ſi pars, vbi Angel.ff.de inoffic. teſtament. clement.paſtoralis in verb.piſana de re iudic.& per eundem Vant.ibidem nu.127.*

Non obſtat, quod prædictus Iacobus recepit ducatos centum reſidui pretij vltimæ venditionis bonorum prędictorum, quia recepit præmiſſa proteſtatione citra pręiudicium lęſionis,& omnium aliorum iurium quotumcumque,& nè pecunia otioſa ſtaret in banco,quę proteſtatio ſeruat ius proteſtantis, *iuxta text. in*

M 3 *l.ſi*

l.ſi debitor §.*ſi in venditione ibi,niſi ſalua cauſa pignoris ſui conſenſeris ff. quib.mod. pign.vel hypoth.ſolu. vbi Bart. & Doctores*, & ſi venditiones voluntariæ, & iuratæ in caſibus prædictis, & ſimilibus reſcinduntur,& annullantur, vt in dies videmus, quid dubij eſſe debet, quod decreta, & venditiones prædictæ non ſint ipſo iure nullæ,& de eis nulla eſt habenda ratio,& proindè Iulium de Ruffis condemnari debere non dubito ad relaxandum ipſi Iacobo de Mitio bona, vt ſupra nulliter vendita cum fructibus. *Facto verbo in Sacro Conſilio per Dominum Cōſiliarium Fęlicem de Ianuario cauſæ Commiſſarium, cum magna diſcuſſione venditio fuit declarata nulla, & poſſeſſor condemnatus ad relaxandum bona cum fructibus, & Iacobus ad reſtituendum pretium cum intereſſe, iuxta prædicta, pęnes Secretarium Sacri Conſilij in banca de Ferrarijs.*

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Iudex recuſatus relationi cauſæ, & votis interuenire non poteſt.*

2 *Voluntas habendi Iudicem cauſat ſuſpitionem.*

3 *Iudex ad partis inſtantiam nè dum dari non poteſt, ſed datus remouetur.*

4 *Iudex recuſatus, vna parte reluctante votare non poteſt.*

5 *Iudex recuſatus, nec de volūtate omnium partium interuenire poteſt.*

6 *Conſiliarij Sacri Conſilij non ſunt Iudices ordinarij, ſed delegati, & non tractant niſi cauſas eis commiſſas.*

7 *Legi prohibitiuæ renunciari non poteſt.*

8 *Conſiliarius antea ſuſpectus, quando de partium volūtate interuenit, adhibendum eſt desretum, & in Præſide requiritur ordo ſuæ Excellentiæ.*

9 *Compromiſſum in aliquo Conſiliario non fit, niſi præuia Proregis diſpenſatione.*

10 *Recuſatio Iudicis funditus eradicat iuriſdictionem.*

11 *Iudicis recuſati factum eſt nullum.*

12 *Citatio ad dicendum ſi deficit, decretum eſt nullum.*

13 *Curator quando datur, quæ requirantur.*

14 *Curatore hæreditati iacenti dato ad lites cum eo legitimè proceditur.*

15 *Dotis promiſſæ intereſſe debetur.*

16 *Renuncians, vel cedens, ſi poſtea agat reijcitur.*

17 *Iuramentum ſeruandum, etiam in re dotali interpoſitum.*

18 *Tranſactionis exceptio impedit litis ingreſſum, & nu.23.*

19 *Pœnitentia licet habet locum in contractu innominato, fallit tamen in tranſactione, & nu.20.*

21 *Tranſactio parit exceptionem litis finitæ.*

22 *Ceſſionis, & renunciationis exceptio operatur, quod cedens non audiatur.*

23 *Exceptio rei traditæ impedit litis ingreſſum.*

24 *Exceptio euictionis excludit agentem.*

25 *Defendere, qui me tenetur, impugnare non poteſt.*

26 *Exceptio periurij impedit litis ingreſſum.*

27 *Poſſeſſio probatur per inſtrumentum miſſionis.*

28 *Poſſeſſio pręſumitur continuata à die capturæ poſſeſſionis.*

29 *Error veritati non præiudicat.*

30 *Ius ſibi ipſi dicere nemo poteſt.*

31 *Hæreditas non hæredis perſonam, ſed defuncti ſubſtinet.*

32 *Hæreditas iacens cæptam vſucapionem complet, & fructus acquirit.*

33 *Curator dandus eſt hæreditati iacenti.*

34 *Poſſeſſio de facto occupata de facto reſtitui debet.*

35 *Fideicommiſſarius non poteſt occupare bona fideicommiſſo ſubiecta, dùm iacet hæreditas, & ſi id fecerit tenetur reſtituere.*

36 *Poſſeſſio à non habente ius in re, per Iudicem de facto auferri poteſt.*

37 *Poſſeſſor iniuſtus poteſt abſque citatione poſſeſſione priuari.*

38 *Alienata re lite mota, poteſt exequi ex eodem proceſſu, etiam ſi per mille manus ambulet.*

Litem

39 *Litem non ignorans, litis exequutionem non impedit.*

40 *Poſſeſſor vigore ſententiæ, etiam nullæ, expelli non debet.*

41 *Titulo carens remedium poſſeſſorium habere non poteſt.*

Pro Beatrice de Laratha, contra Iſabellam de Magiſtro Iudice.

De nullitate decreti ob interuentum Iudicis propter ſuſpitionem remoti, exceptione rei iudicatæ ceſſionis periurij, & alijs.

CONSILIVM XXVIII.

IN hac cauſa Beatricis de Laratha duo ſunt videnda.

Primùm, quod decretum ſuſpendẽs exequutionem, & poſſeſſionem ruris Parzani, ob interuentum Iudicis recuſati, & cauſa alteri commiſſa ſit nullum.

Secundum, notoria iuſtitia ipſius Beatricis in cauſa principali, & de non iure Iſabellæ in dicta rure.

Quoad primum, dicitur verum eſſe in facto, quod Dominus Sacri Conſilij Præſidens Vincentius de Franchis, tempore quo erat Conſiliarius, & dictæ cauſæ Commiſſarius propria manu declarauit, quod ſi in hac cauſa habebat intereſſe Alphonſus de Summa, ipſe interuenire non poterat, & ſic per Dominum Antonium Orificium tunc eiuſdem Sacri Cõſilij Præſidentem, cognito intereſſe Alphonſi, non ſolum præſens cauſa, ſed alia Marchionis Capurſi, fuerunt commiſſæ Conſiliario Pompeo Salernitano, qui in ipſis cauſis proceſſit, donec vixit, per quę decreta abdicantia cauſas ipſas à dicto Domino Vincentio de Franchis, tàm de intereſſe Alphonſi, quàm de ſuſpitione, quod non poterat interuenire, parti aduerſæ rei iudicatæ obſtat exceptio, & ſic

1 dicto Domino de Franchis relationi, † & votis cauſæ intereſſe prohibitum eſt per *Regiam Pragmaticam* inuictiſſimi Caroli V. fęlicis recordationis, poſita *in tit. de offic. Sac. Conſ. nu.* 4.

Non obſtat Alphonſum de Summa ad inſtantiam dictæ Iſabellæ eius cognatæ poſt dictam abdicationem, & ſuſpitionem Domini de Franchis diù in rem iudicatam tranſactam, declaraſſe, non habuiſſe intereſſe in dicta cauſa, vt Dominus de Franchis interueniret, quia vltra, quod numquam fuit verum, Alphonſum non habuiſſe intereſſe, & fuit iudicatum habuiſſe, & habere, ex quo à cauſa remotus fuerat, vt diximus, tamen

2 voluntas ipſius † habendi Iudicem, cauſat ſuſpitionem, *per text. in l. obſeruandum ff. de iudic. cap. inſinuante extra de offic. delegat. & vtrobique gloſ. & Doctores, ac Dec. in cap. cæterum num.* 4. *& ſequenti de reſcript.* firmat, nè dum Iudi-

3 cem ad inſtantiam partis non poſſe dari, vt eſt etiam alia Regia Pragmatica, ſed datum poſſe reuocari, & declaratio Alphonſi fuit malitioſè facta, quæ eiuſdens malitia ex eadem comparitione patet, vbi legitur, contentari, quod interueniat in hac cauſa tantum, quaſi ſciuiſſet, quid ſuccedendum erat, quæ comparitio licet fuit facta ante dictum decretum, fuit à parte retenta, & tempore decreti non fuiſſet in proceſſu, nec intimata, vt in eadem videtur, vndè nec Alphonſi conſenſus adfuit, & etiam ſi adfuiſſet in præiudicium ipſius Beatricis fieri non poterat,

4 quia altera parte reluctante † Iudex recuſatus ad votandum admitti non poteſt, *text. eſt in l. quos prohibet ff. de poſtul. vbi Caius in hac verba prorumpit: Quos prohibet prætor apud ſe poſtulare, omninò prohibet, etiam ſi aduerſarius eos patiatur poſtulare.* Quinimmo vera iuris eſt con-

5 cluſio, † quod Iudex recuſatus etiam de voluntate omnium partium iuriſdictionem aſſumere non poteſt, *per text. ad literam in d. cap. ſignificantibus de offic. delegat. vbi gloſ. dicit: Ex quo expirauit iuriſdictio, partes non poterant dare iuriſdi-*

6 *ctionem:* † maximè Conſiliarij Sacri Cõſilij,

filij, qui non ſunt Iudices ordinarij, ſed delegati,& nihil ex ſe agere poſſunt, niſi à Prorege,vel Præſidente eis committatur, quod eſt de mente *Bald. in l.præcipimus C.de appellat.* & patet dum in decretis, & prouiſionibus dicitur ad introſcriptam cauſam delegatus, & ſtante dicta Regia Pragmatica, qua mandatur, quod Iudex recuſatus non poſſit inter-
7 uenire,nec relationi,nec votis, † cui ſanctioni prohibitiuæ renunciari non poteſt, *vt eſt gloſ.notabilis in l. à diuo pio in verbo actionem ff.de ritu nupt. Gloſſa,& Doctores cumulat Tiraquell. de primogen.q. 24.num.9.& 10.* & quando caſus acci-
8 deret in Sacro Conſilio † conſenſui partium debet interponi decretum Præſidẽtis, quod interueniat, & ſi in perſona Præſidentis, debet adhiberi authoritas
9 Domini Proregis † exemplo compromiſſi in aliquo Conſiliario,& Miniſtro,quod non poteſt fieri ſine præuia Proregis diſpenſatione, quia partium conſenſus eis iuriſdictionem dare non poteſt, *d.cap.ſignificantibus,vbi Abb.num.1.& 7. Imol. num.4. & 8. & omnes ibi Scribentes*, ac
10 *Bald.nu.2.* dicit, † quod recuſatio Iudicis adeò funditus eradicat iuriſdictionẽ, quod non remanent, nec reliquiæ, quæ poſſent prorogari, vel ad iuriſdictionem ſic eliſam redire, etiam de voluntate partium, *& eſt text.apertus in l.priuatorum conſenſus C. de iuriſdict. omn. iudic. vbi legitur: Priuatorum conſenſus Iudicẽ non facit eum,qui nulli præeſt iudicio, nec quod is ſtatuit rei iudicatæ, continet authoritatem;* & proindè dictum decretum factum,cum interuentu dicti Domini de Franchis à cauſa ob ſuſpitionem antea
11 remoti, eſt nullum, † quia facta per Iudicem recuſatum ſunt nulla, ex defectu poteſtatis, etiam citra appellationis remedium,ſecundum* cõmunem Scribentium opinionem, *per text. in cap.ſuſpitionis in princ.cap.paſtoralis,cap.præterea, & cap. Iudex de offic.delegat.in ſexto,& per Vant.in tract.nullit.ex defect. iuriſd. num.*140.

Ex alio dictum decretum eſt nullum, quia ſupplicatio Iſabellæ, quæ grauabatur de præcedenti decreto poſſeſſionis obtentæ per ipſam Beatricem, fuit ſub die 21.Maij anni 1597. à quo die vſque ad 16.diem Februarij anni 1598:quando ſuſpenditur exequutio, decurrerunt vndecim menſes, & interfuerunt feriæ magnæ, & æſtiuæ, & aliæ; & qualibet elapſa, ſolent in cauſis fieri monitiones ad dicẽdum,& hic dum vlla vnquã facta fuerit monitio ad dicẽdum,& ad relationem audiendam, per quam deficientiam
12 monitionis † dictum decretum eſt ſimiliter nullum, *clement.ſæpè de verbor.ſignific. Afflict.deciſ.*283.*num.*7. *Capyc.deciſ.*1.*num.*35. *& vtrobique Addent. maximè Vrſill. ad Afflict. num.*12. multa adducit,& proindè nullum declarari debet.

Quoad ſecundum,quod eſt de iuſtitia cauſæ principalis ipſius Beatricis, & de non iure dictæ Iſabellæ, dicitur ſimiliter verùm eſſe in facto quondam Lelium de Magiſtro Iudice, viuente Elionora de Magiſtro Iudice eius prima vxore petijſſe ſibi ſolui annuos ducatos centum, pro dotibus ſibi promiſſis,cum aſſiſtentia ſuper eodem rure Parſani, & alijs bonis, dato termino in cauſa,& facta electione Examinatoris dicta Elionora mortua, fuit datus curator hæreditati iacenti,
13 *iuxta deciſ. Capyc.* 87. Primò, † quia per creditorem ipſum petitus fuit curator ad litem. Secundò, nam vocati fuerunt proximiores,qui ab inteſtato ſuccedere poterant, & non reſpondentes, habiti fuerunt pro negantibus, vnde curator dari poterat,*vt notat Salycet.in l.cum hæreditas C.depoſit. & eſt text. in l.de ætate §.qui tacitè ff.de interrog.act.Dec. conſ.* 409. Tertiò, quia vocatus etiam fuit hæres teſtamentarius, qui hæreditatem recuſauit.Quartò,nàm confectio inuentarij, quia ſpectat ad curatorem cum adminiſtratione bonorum, & proindè datur curator ad lites,qui inuentarium non conficit ex adductis *per Balb in deciſ.*152. *& Cappell.Tholoſan. deciſ.*246. Quintò, quia curator ad lites cauere non tenetur, *per text. in l.*2. *ff.de curat. bon. dand. & per Put. deciſ.*130.*num.*2. *&* 3.

14 & 3.*lib.*3. † Cum quo curatore ad lites
dato fuir legitimè proceſſum,*iuxta text.*
*in l.*1.*ff de curat.bon.dand.* & *in l.debitor*
meus in princip. ff *de negot. geſt.* In dicto
termino Lelius ipſe, pro iuſtitia ſuæ in-
tentionis adduxit capitula mattimonia-
lia promiſſionis dotis ſibi factæ pet Ma-
rinum, & Ioannem Antonium de Magi-
ſtro Iudice, exactionem etiam capitalis
per ipſam Elionoram, ipſumq; Lelium
onera mattimonij ſubſtinuiſſe,& demum
dominium,& poſſeſſionem bonorum,ſu-
pet quibus petita fuerat aſſiſtentia, & ſi-
gnãter dicti Ruris Parſani,in ipſam Elio-
noram vſque ad eius morrem, & in eius
hæreditate remanſorum, per mulros re-
ſtes,ſcripturas,& geminatas eiuſdem Iſa-
bellæ declarationes, ex quibus Lelius
obtinuit ſententiam,pro interuſurio pro-
15 miſſæ dotis, † ſibi debito, *iuxta text. in*
l.final.§.*præterea* C.*de iur.dot.* & * com-
munem obſeruantiam per *Capyc. deciſio-*
ne 83. *num.*2. *vbi addit.* Quod intereſſe
per aliud decretum Sacri Cõſilij fuit li-
quidatum in ducat. 2915. & dùm inſta-
retur pro exequutione, dicta Iſabella,
prætendendo ſententiam, & decreta ip-
ſam non auditam non afficere, per tunc
cauſæ Commiſſarium, cognito de non
iure dictæ Iſabellæ, fuit prouiſum, quod
oppoſitis per Iſabellam,non obſtantibus
poſſeſſio ipſi Beatrici conſignetur, cuius
decteti vigote poſſeſſionem dicti ruris
Beatrix ipſa adepta fuit, à qua amoue-
ri non debet, tanto plus ſtante notoria
iniuſtitia dictæ Iſabellæ, ex infraſcriptis
percipienda.

Primò,quia Marinus de Magiſtro Iu-
dice Auus, & Ioannes Antonius Pater
Iſabellæ ſub die 11. Ianuarij 1554. pro-
miſerunt ſoluere Elionoræ, & Lelio con-
iugibus ducatos mille,& pro eis annuos
ducatos centum, pro quibus Elionora
obtinuit aſſiſtentiam ſupet bonis prædi-
ctorum, & ſignantet ſuper dicto Rure
Parſani, vt ex ſententia anni 1557. &
quando Iſabella poſteà de anno 1559.
nuptui traditur, in ſuis capitulis matri-
monialibus dicitur, quod fierent bonæ
Fabio de Magiſtro Iudice eius Socero,
omnes quantitates ſoluendæ pro debitis
dicti quond. Ioannis Antonij Patris Iſa-
bellæ, & in anno 1560. ipſa Iſabella, &
Fabius de credito dotium Elionoræ, &
alijs hinc indè prætenſis tranſigendo,in-
ter alia dederunt,& ceſſerũt eidem Elio-
noræ dictum rus Parſani,cum obligatio-
ne de non contraueniendo, ſub pœna,
& cum promiſſione generalis euictionis,
conſtituto præcario,& iuramenro,à quo
anno 1560. Elionora corporalem cæpit
poſſeſſionem dicti ruris, & poſſedit vſque
ad eius mortem, & in eius hæreditate
remanſit, vt ex actis, & dùm dictum rus
poſſideretur per Beatricem, ex perſona
quondam Lelij, Elionoræ creditoris Iſa-
bella ipſa ad dictum rus per eam ceſſum,
renunciatum, & ex cauſa tranſactionis
16 datum † regreſſum habere non poteſt,
ſecundum *Alber.in l iubemus C.ad vel-*
leian.colum.final.verſ.ex prædictis D.de
*Franch.deciſ.*477. *num.*4. & etiam ſi eſ-
ſet fundum dotale ipſius Iſabellæ, prout
17 non eſt,adhuc venire non poſſet, † quia
iuramentum mulieris ſuper alienatione
fundi dotalis, & tanto fortius in fundo
non dotali eſt ſeruandum, *cap. licet mu-*
*lieres de iureiur.lib.*6. *cap, cum contingat*
*eodem titulo,Afflict.deciſ.*336. *num.*4. Et
Iſabellæ prætenſio, quod de anno 1559.
in ſuis capitulis matrimonialibus promi-
ſit dictum rus, & pro eo obtinuit aſſecu-
rationem ſuarum dotium non obſtat,nec
eſt vera, tùm quia promiſſio in capitulis
matrimonialibus de futuro nihil opera-
tur,tùm etiam,quia ſua ſententia aſſecu-
rationis eſt uper bonis contentis in eius
inſtrumento dotali de anno 1562.in quo
tale rus non adeſt,nec in decreto,& mã-
dato de parendo ſuæ ſententiæ,nec adeſ-
ſe poterat,dùm antea de anno 1560.ceſ-
ſerat, & renunciauerat Elionoræ ex cau-
ſa tranſactionis, & à dicto tempore in
poſterum fuit ſempet dictum rus poſſeſ-
ſum per Elionoram, & in eius hæredira-
te remanſit, & deindè per Beatricem ex
perſona Lelij,Elionoræ creditoris, vt di-
ctum eſt.

Secundò,per dictam ceſſionem, & re-
nunciationem eiuſdem ruris omni ſollẽ-
nitate

nitate vallatã, & iuratam; Iſabellæ quin-
que peremptoriæ obſtant exceptiones.
18 Prima eſt† exceptio ipſius tranſactionis,
quæ eſt litis finitæ,& impedit litis ingreſ
ſum,per iura, quæ ad id ſemper allegan-
tur *in l fratres, & in l.cauſas cum ſimili-
bus C.de tranſact. facit l. terminato in fi-*
19 *ne C. de fruct. & lit. exp.* † nàm tranſa-
ctio licet ſit contractus innominatus, &
in contractu innominato habeat locum
pœnitentia, *l.ſi pecuniam,cum materia*
ff.de condit.ob cauſ. Tamen fallit in tran-
20 ſactione, † quia facta tranſactione, om-
nes probationes teſtium, & inſtrumento-
rum caſſantur, *cap.1.de tranſact.* quem
textũ ad hoc propoſitum multum exal-
tat *Bald.in rubr.extra eodem titulo,Soc-
cin.Iun.conſ.32.num.7.& ſeq. volum.3.*
21 adcò † quod ex tranſactione oritur ex-
ceptio litis finitæ,& litis ingreſſum impe-
dit, *cap.1. de lit. conteſt. & tradit Aret.
in §.æquè nu.9.verſ.tertio dicitur, inſtit.
de except.nu.38.*

Secunda exceptio eſt ceſſionis, & re-
nunciationis dicti ruris, per Iſabellam
factæ in beneficiũ Elionoræ, quibus ſtan-
tibus Iſabella non debet in hoc iudicio
audiri, per regulam vulgarem *in l. poſt
mortem ff. de adopt. vbi gloſ. & Doctores*
22 notant, † quod non audiendus eſt ce-
dens, vel renuncians contra factum pro-
prium,& ita eſt *text. in l.cum profiteris,
C.de reuoc donat.in l.creditoribus C.de
ſeru.pign.dat.manum. vbi plenè notatur,
& in l.1. C. de remiſſ.pign. & in cap. ve
niens extra de fil. Presbyt. cap.cum ſuper
de conceſſ.præbend.cap.diuerſ.de cler.con-
iug.& per Tiraquell. de retract.lignag.§.
1.gloſ.9.nu.38.*

Tertia exceptio, quæ eidem Iſabellæ
obſtat eſt exceptio rei traditæ,quia Elio-
nora dictum rus conſequuta fuit, vt di-
23 ctum eſt, † quæ exceptio ſimiliter im-
pedit litis ingreſſum *toto titulo ff. de ex-
cept.rei vend.& tradit l.vbi gloſ. & Do-
ctores.*

Quarta exceptio eſt euictionis per eã-
dem Iſabellam, Elionoræ promiſſæ, per
24 regulã, † quem de euictione tenet actio,
eundem agẽtem excludit exceptio, *iux-
ta text.in l.vendicantem ff. de euict. vbi
gloſ.& Doctores,* & Iſabella, quæ vigore
dictæ tranſactionis, & euictionis promiſ-
ſæ,debet Elionoram ab alijs defendere,
non poteſt ſuper eodem rure Elionoram,
vel ab Elionora cauſam habentes mole-
25 ſtare,per regulam, † quod qui me tene-
tur ab alio defendere,non debet me im-
pugnare, *l.frater à fratre §.porrò, vbi in
gloſ.ſunt concordantes ff. de condit.indeb.
Roman.conſ.251.nu.1.*
26 Quinta exceptio eſt periurij, † quæ
impedit litis ingreſſum, *l.final.ibi pactio-
nes ipſorum litigatorum,l.ait prætor, l.nã
& poſtea ff. de iureiur. Afflict.deciſ.63.
nu.1.deciſ.285.nu.1.& alibi, Grammat.
deciſ.66.nu.1.qui alios adducunt.*

Circa notam in actis, in qua dicitur in
cauſa non poſſe interuenire Cõſiliarium
Carolum Fenicem, quia Paulus Fenix
erat Aduocatus Iſabellæ prætenſę poſſe-
ditricis dicti ruris reſpondetur, nihil eſſe
verùm,& non obſtare.

Primò,quia dicta nota neſcitur,à quo
ſit facta, & à quo præſentata fuit, & eſt
erronea,& contra veritatem, dùm vigo-
re dictæ ceſſionis, & tranſactionis factæ
per Iſabellam, dicta maſſaria fuit poſſeſ-
ſa per Elionoram, vt ex captura poſſeſ-
27 ſionis ab anno 1560. fol. 187. † & poſ-
ſeſſio probatur inſtrumento miſſionis in
poſſeſſionem,vt tenet *Abb.in cap.cum no-
bis col. 2. de præſcript. quem ſic intelligit
Crauett.in tract.de antiquit.tempor. in
part.1.num.315.ad finem, Zuccard.in
l.final. C. de edict. Diui Adrian. tollend.
Menoch in remed.3. retinendæ poſſeſſio-
nis num.575. Hippolyt.Riminald. conſil.
108.num.27.volum.* 1. & vltra, quod à
28 die capturæ † poſſeſſionis prædictæ præ-
ſumitur continuaſſe, *vt per Dec.conſ.53.
Afflict.deciſ.127.Alexand.conſ.33.lib.1.
& alij per Caualcan. deciſ. 23. num.84.
par.2.* In claro reponitur etiam, quia de
anno 1580.eã affictauit per annos quin-
que fol. 143. & paulò ante eius mortem
maſſariam ipſam obligauit per poſt eius
mortem fol.120. à tergo 121.& 123. à
tergo, de qua poſſeſſione maſſariæ præ-
dictæ in Elionoram vſque ad eius mor-

tem,

Digitized by Google

tem, vltra quod patet ex depoſitione
multorum teſtium fide dignorum, & ex
alijs: nouiſſimè ipſa Iſabella fatetur, dùm
pro ducatis quingentis ſibi prętenſis de-
bitis per Elionoram, vigore eiuſdem trã-
ſactionis, petit aſſiſtentiam ſuper eadem
maſſaria, tamquàm in bonis Elionoræ, &
in eius hæreditate remanſa, ex quo dicta
nota eſt erronea, & contra veritatem,
& de ea nulla ratio haberi debet, *per tex-
tũ in l. errores C. de error. aduoc. vbi legi-*
29 *tur:* † *Errores eorum, qui deſideria, ideſt
preces ſcribunt veritati præiudicium af-
ferre non poſſunt.*

Secundò, eadem Iſabella in eius ſup-
plicatione fol. 114. dicit, qualiter per
mortem quõdam Elionoræ de Magiſtro
Iudice, quæ in eius vita poſſidebat dictã
maſſariam, & poſſeſſio ipſius debebat cõ-
ſignari, & continuari per ipſam suppli-
cantem, vigore in ſolutum dationis quõ-
dã Ioannis Antonij Magiſtri Iudicis, &c.
per quę verba ore ipſius Iſabellę haben-
tur tria. Primùm, poſſeſſionẽ ipſius maſ-
ſariæ fuiſſe in perſonam Elionoræ dùm
vixit, ibi, quondam Elionoræ, quę in eius
vita poſſidebat. Secundùm, poſſeſſionem
ipſius non fuiſſe ipſi Iſabellæ conſigna-
tam, vbi legitur: Debebat conſignari, &
continuari per ipſam ſupplicantem, quæ
verba cum ſint futuri temporis, clariſſi-
mè patet Iſabellam poſt Elionoræ mor-
tem maſſariam non poſſediſſe, dùm in
ſupplicatione quando prætendit graua-
tam fuiſſe per poſſeſſionem conſignatam
prædictæ Beatrici, prædicta dicit. Ter-
tiùm, Iſabellam prætendere poſſeſſionem
ruris, vigore in ſolutum dationis ſibi fa-
ctæ per Ioannem Antonium Magiſtri Iu-
dicis, vt ibidem dicit, & dùm ex cauſa
anteriori, & etiam in eadem inſolutum
datione contenta, poſteà ipſamet Iſabel-
la dictum ius, cum iuramento, & cum
promiſſione euictionis renunciauit Elio-
noræ, ideò ad illud regreſſum habere
non poteſt, & contra eandem Iſabellam
ſupradictæ peremptoriè obſtant excep-
tiones, ex quibus nec audiri debet, vt ſu-
perius fundatum eſt.

Tertiò, etiam quod Iſabella in ipſa
maſſaria aliquod ius habuiſſet, prout nõ
habebat, & occupaſſet, prout non poſſe-
dit, non poterat ipſius poſſeſſionem pro-
30 pria authoritate capere, † quia nemo
ſibi ius dicere debet occupando res, *l. 1.
in princ ff quorum legatorum, l. fin. C. vn-
de vi.*

Nec minus, quia hæreditas erat va-
cans, cum hæreditate iacente, hæreditas
non dicatur vacans, per verba *text. in
l. hæreditas ff. de acquir. rer. domin. dùm*
31 *ibi legitur:* † *Hæreditas enim non hære-
dis perſonam, ſed defuncti ſubſtinet, notat
Bald. in l. final. C. de edict. Diu. Adrian.
tollend. vbi plus delinquere,* ait, *occupan-
tem poſſeſſionem per mortem vacantem,
quàm qui vacantem per negligentiam
occupat,* quia hæreditate iacente, merè, &
omninò poſſeſſionem, vacare non dici-
32 tur: † nàm hæreditas cæptam vſucapio-
nem complet, & fructus acquirit, *l cum
hæreditas C. depoſi. & ibi per gloſ. & Bald.
refert, & ſequitur Dec. conſ. 400. num. 6.
verſ. vlterius etiam, & conſ. 414. verſic.
non obſtant in contrarium allegata, Ripa
in cap cum Eccleſia Sutrina num. 131. de
cauſ. poſſeſſ. & propriet.* & ſi Iſabella ali-
quid ſuper dicta hæreditaria maſſaria
33 habere prætendebat, † erat dandus cu-
rator hæreditati iacenti, contra quem
agere debebat, & exequi ſuum iudiciũ,
*iuxta doctrinam Bart. in l. ſi bona in fine
C. de bon. auth. iud. poſſ. Bald. in l. cum de-
bitori C. de iudic. cum ſimilibus, & tradit
Alexand. in l. ſi conſtante §. ſi exhæreda-
to in princ. ff. ſolut. matrimon. Dec. d. conſ.
400. Octau. Oſaſch. Pedemont. deciſ. 34.
num. 19. verſ. nàm quod iſtis ſororibus,
Hippolyt. Riminald. conſ. 91. nu. 24. lib. 1.*
& cum contra hæreditatem iacentem,
& contra eius curatorem Iſabella non
34 egiſſet, † ſi de facto poſſeſſio maſſariæ
occupata fuiſſet, prout non fuit, nec poſ-
ſedit, debebat de facto per eam reſtitui,
*iuxta text. in l. ſiquidem C. de præd. mi-
nor. per Gloſ. in l. minor verſ. fundum ff.
de euict. ac notat Bald. in l. ſi pacto, quo
pœnam C. de pact. cum ſimilib. Alexand. in
conſ. 5. in cauſa, & lite lib. 2. Ambar. conſ.
294. videtur prima facie in princip. Cu-*

man.

*man.conſ.*246.*Simon.Roman.conſil.*158.
*per quos firmat etiam Dec. d.conſ.*400.
Quartò, in fortiori caſu adducitur,
35 quod occupatio † rerum fideicommiſſo
ſubiectarum facta per fideicommiſſariũ
hæreditate iacente, non eſt licita, neque
de iure permiſſa, ſed ad reſtitutionem
tenetur, *vt per gloſ.Bart.Caſtrenſ.Alex.*
& omnes in l.non dubium C.de legib. An-
*gel.in l.extat colum.*2. *ff. quod met. cauſ.*
*Iaſ.in l. talis ſcriptura ff. de legat.*1. *Odo-*
*fred.in l.*1. *C.quorum legat. Alberic.in*
*l.*1.*ff. eodem, & alij multi, quos congerit*
*Hippolyt.Riminald.conſ.*91.*nu.*23.*vol.*1.
Tãto fortius in caſu, de quo agitur, dùm
ex prędictis notoriè patet Iſabellam nul-
lum ius habere, nec habere poſſe in dicto
rure ſtante eius ceſſione cum iuramen-
36 to, & promiſſione euictionis, † ex quo
Iudex poſſeſſionem, ea non vocata, & ſi-
ne alia cauſæ cognitione poterat aufer-
re per ſingulare dictum *Innocent.& Ho-*
ſtienſ.in cap.accepta de reſtitut.ſpoliator.
Archidiacon.in cap. ordinarij de offic. or-
din. lib. 6. qui omnes ponunt hanc con-
cluſionem, ſcilicèt, quod quotieſcumque
patet, quod quis non habet ius in bene-
ficio, ſiuè in re, vt in caſu noſtro, Iudex
etiam eo non vocato poteſt poſſeſſionem
auferre, & alia vocatio non eſt neceſſa-
ria, *argum.de inſtit. cap.ex frequentibus*
de pact. cap. accepimus, & cap. cum per,
*Roman.conſ.*499.*num.*4. *& ſeq. vbi ad-*
37 *dit.liter.G,* dicit, † & ſic habemus, quod
poſſeſſor iniuſtus poteſt etiam abſque
citatione poſſeſſione priuari, prout etiam
inquit *Dec.in l.ſi pacto, quo pœnam num.*
5.*C.de pact. in cap.cum ſit Romana num.*
32.*de appellat.Ferret.pulchrè conſ.*12.*to-*
*ta controuerſia num.*11. maximè cum ſi-
mus in prætenſa poſſeſſione, quæ eſt in-
iuſta, cum in dicta maſſaria pęnitus nul-
lum ius habeat: immò in perſona Beatri-
cis defendere debet. Ex prædictis ergo
habemus duplicem concluſionem. Prima
eſt, quod Iſabella poſſeſſionem dictę maſ
ſariæ non habuit, & ſi habuiſſet, prout
non habuit, eſſet iniuſta. Secunda, ab ea
abſque citatione auferri poterat; maximè
quod ipſa Iſabella fuit audita, & viſo de
non ſuo iure, poſſeſſio Beatrici fuit data
fol.108.
Quintò, iudicium Lelij fuit cæptum
in vita Elionoræ debitricis, & cum ea
proſecuutum, non ſolum ad litis conte-
ſtationem, quæ vitium litigioſi inducit,
vt eſt notorium, ſed etiam vſque ad da-
tionem termini, & electionem Examina-
toris fol. 38. & ſeq. & poſt eius mortem
legitimè proſecuutum cum curatore,
hæreditati iacenti dato: ex quo Iſabella
tertia contradictrix, etiam quod maſſa-
riam poſſediſſet (prout numquàm poſſe-
dit) exequutionem ſententiæ contra hę-
reditatem latæ, impedire non poterat,
38 nec poteſt, † ſed debebat fieri exequu-
tio, prout exequuta fuit, etiam oppoſitis
non obſtãtibus, vt dicto fol.108. à terg.
iuxt.cap.Regni conuentus, vbi legitur: Aut
alius ſciens, aùt ignorans ipſo cõuento, rem
vitio litigioſi, affectã acceperit, vel poſſeſ-
ſionẽ intrauerit, in perſona ipſius alienan-
tis, transferentis, & conſentientis finiatur
iudicium, & ſi per multas manus poſſeſſio
ambulauerit, vt exequutio fiet contra poſ-
ſeſſorem, apud quem dicta res inuenietur
manere, vbi Doctores addentes expreſsè
firmant, etiam non præſtita cautione, cu-
ius capituli Regni vigore, etiã quod Iſa-
bella dictam maſſariam poſsediſset, pro-
ut non poſsedit, vocari non debebat.
Sextò, Iſabella ipſa in datione curato-
ris ad litem prædictam hæreditati iacen-
ti ante, & poſteà fuit pluries perſonali-
39 ter, & domi intimata: † & ex quo ſciuit
iudicium ante ſententiam, ipſius exequu-
tionem impedire non poteſt, *per text.in*
cap. quàmuis, cum ſua materia, de re iu-
dic.l.ſæpè ff. eodem, & ita tenet Anton.de
Butr. Panormit. & Felyn. in cap.veniens
*il ſecondo de teſtam. num.*10. *verſ.ſecun-*
do, Alexand.in l.à Diuo pio §. ſi ſuper re-
*bus ff.de re iudic.nu.*24.*dicit, ita per Do-*
*ctores ibidem * communiter teneri, ac*
Imol.in l.ſententia in princ.ff.de appellat.
vndè dum hæres Elionoræ fuit citata, &
paſsa fuit ſententiam, & vti tertia *per d.*
cap.conuentus, & alijs prædictis citari, &
audiri non debebat, meritò ſententia ip-
ſa exequuta fuit, & firma remanet.
Vlti-

Vltimò, ſi ſententia in fauorem Lelij eſſet nulla, prout validiſſima eſt, quia exequuta, & ipſa Beatrix poſſidet, ſuper
40 ea moleſtari non deber, † quia poſſeſſio vigore ſententiæ etiam nullæ, non poreſt ab ea auocari, niſi ſoluta quantitare pecuniæ ſibi debitæ, vt ex multis per *Ioannem Vincent. de Ann. allegat. 22. num. 4.* & immiſſus in poſſeſſione vigore proceſſus nulli, *idem de Anna allegat. 80. Dec. conſ. 499. num. 21. Roland. à Valle conſ. 5. volum.* 2. maximè quod Iſabella prætendit poſſeſſionem, ſiuè poſſeſſorium, & ipſa nullum habet titulum in dicta maſſaria, cum illum, quem habuerat, per dictam tranſactionem, & ceſſionem ab ea abdicaſſet, & ſic contra eam obſtat no-
41 torius defectus tiruli, † ex quo remediũ poſſeſſorium habere non poteſt, vt per *Imol. conſ. 16. & Aegid. Boſſ. in tit. de Principe nu. 330.* Igirur ex prædictis currenti calamo adductis patet, decretum latum, cum interuentu Pręſidis de Franchis, tanquàm ſuſpecti à cauſa remoti, eſſe nullum; Iſabellam de Magiſtro Iudice nullum ius habere in dicto rure, ipſiq; periurij, euictionis, & alias peremptorias exceptiones obſtare; & in iudicio, nec audiendam eſſe, & proindè decretum ſuſpendens exequurionem ſententiæ in fauorem Lelij, & Beatricis declarari nullum, eiquè Iſabellæ dictas peremptorias periurij, & alias exceptiones obſtare, & in iudicio audiri non debere; & ita mihi videtur, ſaluo tamen iudicantium ſaniori iudicio.

Die 29. Iunij 1611. facta relatione in Sacro Conſilio per Conſiliarium Marcum Antonium Morra, fuit prouiſum, & decretum. Nullitates obſtare, & reſtituatur depoſitum, & infra decem dies audiantur partes ſuper hinc inde prætenſis, & interim ſequeſtrentur fructus, & relaxentur pęnes quem, cum eius obligatione. Pęnes Amatrudam Actorum Magiſtrum, in proceſſu Lelij de Magiſtro Iudice, cum Elionora de Magiſtro Iudice.

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Rei iudicatæ exceptio, vt obſtet tria copulatiuè requiruntur.*
2 *Inuentarij beneficio actiones non confunduntur, ſed hæredi hæreditas remanet debitrix, & nu. 3.*
4 *Inuentarium inducit conſeruationem iuris hæredis ex propria perſona.*
5 *Hæres per inuẽtarium non tenetur vltra vires hæreditarias.*
6 *Rei iudicatæ exceptio obſtat quando petitur idem, quod iudicatum fuerat.*
7 *Rei iudicatæ exceptio obſtat, etiam ſi interpretatiuè idem iudicatur.*
8 *Dos eſt, quid vniuerſale ſicut patrimonium.*
9 *Exceptio rei iudicatæ, quando obſtet, cum nu. 10. 11. & 12.*
13 *Actio inofficioſæ donationis ad inſtar inofficioſi teſtamenti conſtituta eſt.*
14 *Actio dicendi donationem, vel teſtamentum nullum, durat quinquennio, & nu. 22. vbi non nocet ſcientia.*
15 *Hæreditas à die mortis decedentis infra ſex menſes, vel infra annum eſt adeunda.*
16 *Reſtitutio in integrum, quæ non competit prædeceſſori, nec ſucceſſori competere poteſt.*
17 *Reſtitutio in integrum poſt maiorem ætatem infra quatriennium petenda eſt.*
18 *Maior læſus reſtituitur, ſed non poſt lapſum quatriennij.*
19 *Eccleſia ſemper eſt minor.*
20 *Eccleſiæ elapſo quatriennio non datur reſtitutio.*
21 *Ignorantia in facto proprio non præſumitur, & nu. 22.*
23 *Odioſæ leges non ſunt ampliandæ.*
24 *Donatio omnium bonorum propter deficientem teſtandi facultatem, & votum captandę mortis, eſt nulla.*
25 *Donatio cum reſeruatione vſusfructus, vel alijs pro facultate teſtandi eſt valida.*
26 *Donationes contemplatione matrimonij, cum ipſo matrimonio confunduntur.*
27 *Matrimonia dùm contrahũtur, filijs naſcituris ex eo prouidetur, & omnes pa-*

ctiones pro lege ſeruandæ ſunt.
28 *Vidua, & vnuſquiſque in re ſua eſt moderator, & arbiter.*
29 *Mater dotem ſuam totam alienare poteſt, & filij non reuocant.*
30 *Mulier per conſuetudinem diſponere prohibita, intelligitur in vltima voluntate, non inter viuos.*

Pro Domino Franciſco Antonio, Decio, & alijs de Reccho, contra Dominum Scipionem, & fratres de Maiorano.

Donatio facta filijs naſcituris, quando ſit inoſficioſa, & quæ concurrere debent, vt obſtet exceptio rei iudicatæ.

CONSILIVM XXIX.

MArgaritę de Reccho matri Lucretiæ Carrafæ, cũ deberetur legitima ab anno 1545. ſuper bonis quondam Fatiæ Malhomo eius matris, & ſucceſſiuè Dominis de Maiorana deſcendentibus ex dicta Margarita, reuocatum fuit in dubium, nùm dicta legitima deberetur, etiam ex bonis donatis per dictam Fatiam in beneficium aliorum filiorum de Reccho, & cum per Sac. Conſ. ſuper hæreditarijs tã tum deberi, pronunciatum eſſet, fuit nouiter petitum donationes ipſas declarari nullas, vnde vt appareat de donationum validitate, & quod actoribus obſtet exceptio rei iudicatæ prædicta adduximus.

1 Primò, verum eſt, † quod rei iudicatæ exceptio, vt obſtet, tria copulatiuè concurrere debent, rei, perſonæ, & actionis identitas, *l. cum quæritur, & ſeq. ff. de except. rei iud.* & quod in caſu noſtro omnia interuenerint, non eſt dubium: nàm dicti de Maiorana petierunt eis deberi legitimam in bonis dotalibus dictę quõdam Fatiæ Malhomo, ex perſona quondam Margaritæ Reccho eorum Auiæ, & dictæ Fatiæ filiæ, non obſtantibus donationibus filijs maſculis per eandem Fatiam factis, easq; nullas declarari fol. 77. & cum ex parte illorum de Reccho fuerint pręſentatę donationes ipſę fol. 138. & ſeq. & dictum eas validiſſimas, vt infra, & ipſi de Reccho erant dictæ Fatiæ hæredes, cum beneficio legis, & inuen-
2 tarij, quod produxerunt fol. 167. † per quod beneficium inuẽtarij actiones, non confunduntur, per verba *text. in l. final. C. de iure deliber. in §. in computatione, vbi legitur: Si verò & ipſe habet contra defunctum actiones, non eæ confunduntur, ſed ſimilem cum alijs creditoribus per omnia habet fortunam, temporum tamen prærogatiua inter ipſos creditores ſeruata, vbi Doctores, & ſignanter Bald. poſt*
3 *num. 3. verſ. nulla eſt hic,* † dicit ex inuẽtarij beneficio, adduci ſeparationẽ, & hęreditatẽ remanere debitricem hæredi, &
4 duo ſpecialiter adducit. † Primùm, conſeruationẽ iuris hæredis ex propria perſona per dicta verba, *d. §. in computatione, vbi etiam Dec. & communiter Doctores*
5 *in l. debitori C. de pact.* Secũdùm, † quod hæres non teneatur vltra vires hæreditarias, vt per *Octau. Oſaſch. Pedemontan. deciſ.* 181. *num.* 13. hoc videns Sacrum Conſilium noluit date legitimam in bonis dotalibus, quia donauerat, vt ſupra; & quia Fatia habebat bona reſeruata in donationibus ipſis, & alia, de quibus poterat teſtari, quæ remanſerant in eius hæreditate poſt eius mortem, & ideò habuit donationes pro validis, ſed legitimam deberi in bonis hæreditarijs poſt mortem remanſis, & ita iudicauit, ſalua diſcuſſione inuentarij, vt ex ſententia fol. 169. hodiè dùm petitur dictas do-
6 nationes inualidas declarari, † eſt idem, quod prius petitum fuerat, & in dicta ſententia diſcuſſum, & iudicatum inter eaſdem perſonas, ex quo exceptio rei iudicatæ oppoſita obſtat, *l. & an eadem ff. de except. rei iudic. & firmat Conſiliarius Fabius de Anna in conſ.* 17. *num.* 1.
7 Immò ſi prædicta † interpretratiuè tantum interueniſſent, adhuc ipſa exceptio obſtat, *Gloſ. in d. l. & an eadem in verſic. concur-*

concurrunt in l.1. C.quando ciuil.act.cri-
min. præiud. & rectè fuit ita iudicatum
dicit, *idem Conſiliar. de Anna conſ.*53.
*nu.*27.*&* 28.

Nec dicatur dictas donationes ex ca-
pite omiſſo annullari, quia non aliter,
hoc caput fuit omiſſum. Immò principa-
liter diſcuſſum, dùm petebatur legitima
in bonis dotalibus quondam Fatiæ, quæ
bona dotalia illa erant, de quibus in vita
ipſa Fatia diſpoſuerat, habendo dona-
tiones ipſas pro validis, Sacrum Conſi-
lium dixit legitimam deberi in bonis hę-
reditarijs, ſalua diſcuſſione inuentarij, in
quo ſunt bona remanſa in eius morte,
de quibus in vita non diſpoſuerat, nec
donauerat, & talem ſententiam non pro-
tuliſſet, ſi donationes ipſę pro validis ha-
bitæ non fuiſſent, maximè quod actores
legitimam non petierant in bonis hære-
ditarijs, ſed in bonis dotalibus dicto fo-
lio 77.

Secundò, dixi Maioranos petijſſe legi-
timam in bonis dotalibus dictæ quon-
dam Fatiæ, & capiendo talem petitio-
8 nem, † prout dos continet, quid vniuer-
ſale vti patrimonium, hæreditas, & pecu-
lium, *iuxta l.quod dicitur ff.de ſumpt. in*
reb.dot.Bart.in rubr. ff.ſolut.matrim. in-
*fra num.*17.quam opinionem *Bart.* dicit
eſſe communem *Soccin.in conſ.*80. *nu.*
4.*lib.*2.

Ex quo ſi dotes comprehenduntur in
hæreditate, dum obtinuerunt legitimam
9 in bonis hæreditarijs, † tanquàm peten-
tibus totum, & obtinentibus partem, ip-
ſa allegata exceptio obſtat, *l.ſi quis cum*
totum ff.de except. rei iudic. aùt capimus
10 dictam petitionem † pro aliquo particu-
lari contento in hæreditate, magis vni-
uerſali, & ſimiliter exceptio ipſa obſtat,
per eandem *l.ſi quis cum totum* §.*genera-*
11 *liter, vbi legitur:* † *Et ideò ſi hæreditate*
petita ſingulas res petat, vel ſingulis re-
bus petitis hæreditatem petat, exceptione
ſubmouebitur: eſt etiam text. ad idem in
l.ſi cum teſtamento §.*ſi petiero gregem*
eodem titulo ibi, ſi ſpetiale corpus ex gre-
ge petam, ſi tunc fuerit in eo grege, puto
obſtaturam exceptionem, tanto magis,
quia particulariter ſuper dotibus fuit pe-
12 tita legitima dicto fol.77. † & in parti-
culariter petitis rei iudicatæ, obſtat ex-
ceptio, *l. ſi mater* §.*eandem ff. de except.*
rei iudic. Conſil. idem Fab. de Anna conſ.
19.*num.*3.

Tertiò, etiam ſi allegata exceptio non
obſtaret, vt clarè obſtat, adhuc à prætēſa
ex aduerſo inofficioſa donatione ipſi de
Reccho, ſi abſoluti nō fuiſſent, (vt ſunt)
13 liberari debent: † nàm actio dicendi do-
nationes inofficioſas, iuxta formam de
inofficioſo teſtamēto cōſtituta eſt, verba
ſunt, *text.in l.*1. C.*de inoffic. donat. & in*
l. final. eodem titulo dicitur : Vt ſit in hoc
actiones vtriuſque, vel vna cauſa, vel ſi-
milis exiſtimanda, vel idem, & tempori-
bus, & moribus. & in l.ſi quis filium cir-
ca finem C. de inofficioſ.teſtament.legitur:
Niſi pater adhuc fuerit ſuperſtes, vel re-
14 *pudiauit querelam,* † *vel quinquennio*
tacuit, ſcilicèt poſt aditam hæreditatem,
15 quæ intra ſex menſes, † vel infra annum
à die mortis teſtatoris eſt adeunda, vt di-
cit *text.in l.ſcimus* §.*penult. & final. eo-*
dem, gloſ. in d. l. ſi quis filium in verbo
quinquennio, vbi Bart. & Doctores om-
nes, & cum à die mortis Fatiæ Malhomo
vſque ad petitionem, quod declarentur
inofficioſæ ipſæ donationes, per ipſos de
Maiorano ſint elapſi, nè dum anni quin-
que, ſed triginta, vt ex inuentario fol.
160. & ex ſupplicatione fol.77. vnde
cum tacuiſſent Lucretia Carrafa mater
præſentium de Maiorano, & Margarita
Reccho Fatiæ filia eorum auia, ſequitur
quod ſumus in verbis *d. l. ſcimus ibi, vel*
quinquennio tacuit, & ideò dicti de Ma-
iorano pnepotes Fatiæ donationes inof-
ficioſas dicere non poſſunt.

Quartò, ad idem ex abundanti dici-
tur, quod nec per viam reſtitutionis in
integrum venire poſſunt, quia ex quo nō
competebat eorum prædeceſſori, ſtante
16 lapſu quinquennij, † ergo nec ipſis com-
petere poteſt, *l.traditio ff.de acquir. rer.*
domin. l filius C.de donat. cum ſimilibus.
17 Et poſito, † quod reſtitutio competijſ-
ſet dùm minores erant, dùm infra qua-
triennium poſt eorum maiorem ætatem

non petierunt, eis amplius non compe-
tit, *l. final. C. de temp. in integr. reſtit. no-*
tat Soccin. conſ. 153. num. 3. lib. 2. Rimi-
18 *nald. Iun. conſ. 72. num. 75. lib. 1.* † & li-
cet factus maior reſtituatur, ſi eſt læſus,
tamen ſi eſt læſus infra quatriennij tem-
pus conceſſum, ad petendam reſtitutio-
nem in integrum, non reſtituitur, *ita*
Bald. per illum textum in l. doli mali in
verſ. diuerſa ff. de nouat. & ibi Ludou. Bo-
logn. in addit. & intantum hoc eſt verum,
19 quod Eccleſiæ, † quæ ſemper eſt mi-
nor, *clement. 1. de in integr. reſtit.* elapſo
20 quatriennio, † non datur reſtitutio, quia
perſonæ minori, mulieri, & Eccleſiæ, er-
go prædicti nullo modo per viam reſti-
tutionis in integrum debent audiri, ſtan-
te maximè lapſu quatriennij, & quod di-
citur, reſtitutionem attendi in facto alie-
21 no, ſecus in facto proprio, † in quo non
præſumitur ignorantia, *Dec. conſil. 430.*
num. 9. non obſtat, quia in caſu noſtro
22 non eſt tractandum † de ignorantia,
vel ſcientia, ſiuè interpellatione, quia
per *d. l. ſi quis filium*, in fine determina-
tur, quinquennium currere à die aditæ
hæreditatis, vt per *d. l. ſcimus §. vltimo in*
fine, detegitur aditionem fieri infra an-
num á die mortis teſtatoris, ſiuè donan-
tis, vt prædiximus, quæ leges loquuntur
ſimpliciter abſque ſcientia, vel ignoran-
tia, & cum tractent de tẽpore dictæ que-
relæ contra perſonam defuncti, vel eius
23 hæredes, † & ſic in odioſis, non ſunt am-
pliandę vulgatis iuribus, & proindè Ma-
iorani in dicta eorum petitione, nec au-
diri debent.

Quintò, dùm Maiorani prætẽdunt do-
nationes per Fatiam filijs maſculis fa-
ctas eſſe omnium bonorum præſentium,
24 & futurorum, † & propter teſtandi fa-
cultatem deficientem annullari, & inof-
ficioſas declarari per *l. ſtipulatio hoc mo-*
do concepta ff. de verbor. obligat. vbi Do-
ctores, aduertendum eſt primam ipſarum
donationum eſſe inter viuos, & ex nunc
pro tunc, ſequuta morte, atque factam
nepotibus ex primogenito filio de me-
dietate ſuarum dotium, & bonorum re-
ſeruatis ſuppellectilibus, & bonis mobili-
bus domus, de quibus valeret ad libitum
diſponere, & reſeruata facultate teſtan-
di in eo, quod de dicta medietate, vigo-
re conſuetudinis diſponere poterat fol.
138. à tergo, & ſic de prædicta non eſt
exhitandum, quin non ſit valida, quia ei
remanet facultas teſtandi, etiam in alia
medietate, & in alijs prædictis reſerua-
tionibus. Altera verò donatio eodem
modo fit filijs naſcituris Ioannis Bapti-
ſtæ Recchi alterius filij contemplatione
matrimonij, & ſimiliter de medietate
ſuorum bonorum, cum ſimilibus reſerua-
tionibus, intantum quod eidem Fatiæ
remanſit medietas medietatis ſuorum
bonorum, cum alijs prædictis, & in omni-
bus reſeruatur vſusfructus eius vita du-
25 rante, † & ſtantibus tot bonis reſerua-
tis, etiam ſi donationes ipſę omnium bo-
norum eſſent, prout non ſunt, adhuc va-
lidæ eſſent, *Bart. in d. l. ſtipulatio hoc mo-*
do concepta num. 6. vbi Iaſ. num. 16. dicit,
quod ſequuntur Scribentes, & eſt * com-
munis opinio, *Boer. deciſ. 355. num. 3.*
de qua * communi ſimiliter teſtatur *An-*
ton. Gabr. in ſuis commun. opin. lib. 3. tit.
de pact. nu. 1.

Sextò, dixi primam donationem vali-
dam, quia de medietate bonorum, & ex
alijs prædictis, item ſecundam donatio-
nem vltra prædicta, validam eſſe, quia
facta fuit contemplatione matrimonij,
26 & vxor alias non contraxiſſet, † cum
ſimiles donationes confundantur, cum
ipſo contractu matrimonij, & ſic irreuo-
cabiles ſunt, *Præſid. de Franch. deciſ. 205.*
ex deciſ. Guid. Papæ 145. fuit etiam verſ.
27 *his non obſtãtibus*, † & matrimonia dum
contrahuntur, filiis naſcituris, ex eo pro-
uidetur, & donationes ipſas pro lege
ſeruandas eſſe, deciſum teſtatur *Regens*
de Ponte conſ. 19. nu. 20.

Vltimò, ſumus in donationibus factis
28 per viduam, † quæ in vita diſponere po-
teſt, cum vnuſquiſque in re ſua ſit mode-
rator, & arbiter, *l. in re mandata C. man-*
dat. & iniquum eſt ingenuis hominibus,
non eſſe liberam rerum ſuarum aliena-
tionem, *ff. ſi à patre quis fuer. emancip. l.*
non vſque adeò, & ex alijs firmat Napod.

na

in conſuetud.& ſi teſtator in verſ.diſpone-
re num,6.ibi,ergo exiſtens vidua, & nu.
29 *11. ibi:* † *Item mater poteſt dotem ſuam*
totam alienare. Quinimmo & filij non
reuocant,*C.de donat.cauſ.mort.l.2.primo*
reſponſo,& latè per Regentem de Ponte
conſ.9.num.16.& conſ.35.per totum, &
num. 24. In donatione loquens dicit,
quod millies decidit Sacrum Conſilium,
30 cum conſuetudines † prohibentes, mu-
lieres diſponere loquantur in vltima vo-
luntate, & ita ibi concludit *idem Regens*
de Ponte, & tanto magis, quia dictæ do-
nationes non fuerunt factæ ſine cauſa,
ſed nepotibus,& contemplatione matri-
monij,nec in fraudem, & prædicta Mar-
garita iàm per patrem maritata fuerat,
cũ equite nobiliſſimo,atque dote conue-
nienti, quibus attentis pro donationum
validitate Sacrum Conſilium noluit da-
re legitimam in bonis dotalibus quon-
dam Fatię,vt ex aduerſo petitum fuerat,
ſed in bonis poſt donationem remanſis
eidem Fatiæ, ſalua diſcuſſione inuenta-
rij,vt ex dicta ſententia, in qua diſcuſſio-
ne veniunt deducendæ donationes ipſæ,
& omne æs alienum,& ſic per Sacrum
Conſilium iudicandum eſt ipſis de Ma-
iorano obſtitiſſe, & obſtare oppoſitam
rei iudicatæ exceptionem,maximè quod
ijdem Maiorani ipſi ſententiæ acquieue-
runt,nec infra biennium,nec poſteà de
ea reclamarunt,& cum fecerit tranſitum
in rem iudicatam, tanto magis ipſi ſen-
tentiæ ſtandum eſt,& ita ex prædictis iu-
dicandum puto.

De hac cauſa ipſi de Maiorano valde dubitantes,nè ſuccumberent, cum eſſet negotium inter affines, ſe concordarunt, vt Recchi voluerunt non obſtante ſententia in ipſorum de Maiorano fauorem pro legitima, ſalua diſcuſſione inuentarij.

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Stylus faciendi depoſita pro nullitatibus ſententiarum,& decretorum Sacri Cõſilij inoleuit à Regia Pragmatica.*
2 *Pragmatica faciendi depoſita pro nullitatibus non extenditur ad decreta aliorum Iudicum.*
3 *Verba legis, vbi deficiunt, & ipſius legis diſpoſitio deficit.*
4 *Statuta, quia ſunt ſtricti iuris, interpretationem non recipiunt, & nu.5.*
6 *Pragmatica eſt iuris communis correptoria.*
7 *Nullitas quoties fit,toties proponi poteſt.*
8 *Nullum ipſo iure nullo tempore præſcribitur.*
9 *Nulla ab initio tractu temporis non conualeſcunt.*
10 *Ius dicendi de nullitate 30.annis præſcribitur.*
11 *Diſpoſitio de aliquo actu loquens,intelligitur de valido.*
12 *Principale ſi non tenet, nec eius acceſſorium.*
13 *Sententia, & decretum Iudicis, & arbitri,qualiter inter ſe differant.*
14 *Tutor creditor adminiſtrans, quando amittat creditum, quod tacuit.*
15 *Lex generaliter loquens, generaliter eſt intelligenda.*
16 *Tutor,curator, & quilibet adminiſtrator rationem reddere tenetur cum librorum exhibitione, & reliquorum reſtitutione.*
17 *Computa integra non exhibens dicitur in dolo, & contra talem iuratur in litem.*
18 *Tutor pupilli creditor ſibimet ſoluere debet.*
19 *Tutor non conficiens inuentarium, & librum ſuæ adminiſtrationis præſumitur in dolo,& culpa, & nu.21.*
20 *Tutor debet ſibi ipſi ſoluere, & tali caſu ipſo iure fit compenſatio.*
22 *Tutor creditor ſibi ſoluere non poteſt, donec rationem tutelæ non reddat, etiam de dote.*
23 *Debitum retinetur quouſque is,cui debetur adimpleat ea, ad quæ debitori ſuo tenetur.*
24 *Tutor ante calculum tenetur reſtituere omnia in inuentario deſcripta.*
25 *Verba non ſufficiunt,vbi facto opus eſt.*
26 *Exequutio debiti defuncti contra hæredem non fit, niſi ipſo ſaltim ſummariè audito.*

27 *Exequutio ſententiæ poſt longum tempus non fit, niſi citata, & audita parte, & num. 29.*

28 *Tẽpus antiquum eſt decennium, & etiam biennium.*

30 *Obligatio pœnes acta, quæ paratam habet exequutionem, ſi lapſum ſit decẽnium, non exequitur, niſi citata, & audita parte.*

31 *Satisfactionis exceptio eſt defenſio, quæ exequutionem impedit.*

Pro V.I.D. Franciſco Villano, contra V.I.D. Camillum Villanum.

ARGVMENTVM.

De depoſito nullitatum non faciendo pro laudo, & credito antiquo tutoris non exigendo, & ſatisfaciendo, donec computa ſuæ adminiſtratæ tutelæ non reddiderit, cum reliquorum reſtitutione.

CONSILIVM XXX.

ET ſi meæ conſuetudinis non ſit contra Doctores Aduocatos interuenire, tamen cũ in defendendo Doctorem Franciſcum Villanum, contra Doctorem Camillum Villanum eius patruum conquaſſentur priuilegia, ideò pro reuocatione decreti domi lati circa depoſitum nullitatum, prætenſi laudi, & ipſius exequutionem de tribus eſt exhitandum.

Primò, an Franciſcus ipſe teneatur facere depoſitum pro nullitatibus laudi propoſitis.

Secundò, laudum ipſum non poſſe, nec exequi debere.

Tertiò, quod terminus datus ſuper cõputorum redditione adminiſtratæ tutelæ per dictum Doctorem Camillum, currere debeat, & quàm citius ad reliquorum reſtitutionem adſtringi, & vt ordinatè procedam.

1 Quoad primum dico, † quod ſtylus
Sacri Conſilij faciendi depoſita pro nul-
litatibus ſententiarum, & decretorum
ipſius, inoleuit ex *Regia Pragmatica* in-
uictiſſimi Imperatoris Caroli V. quæ eſt
quinta in ordine *in tit. de offic. Sac. Conſ.*
ex cuius verbis habetur depoſita fieri
debere de nullitatibus ſententiarum, &
2 decretorum ipſius Sacri Conſilij, † & ſic
incluſio ipſarum eſt excluſio pro nullita-
tibus ſententiarum, & decretorum alio-
rum Iudicum, & Arbitrorum, extra ipſum
Sacrum Conſilium, *per text. in l. ſi verò
§. de viro ff. ſolut. matrimon. l. ſi ſeruum §.
non dixit prætor ff. de iudic. notat Dec.
conſ. 587. num. 2. in fine*, & dùm ex ver-
bis ipſius Pragmaticæ habetur, caſum
noſtrum in ea comprehenſum non eſſe,
3 vbi enim verba legis deficiunt, † & ip-
ſius diſpoſitio deficit, *iuxta text. in l. 4.
§. toties, & ibi Bart. & alij ff. de damn. in-
fect. l. ita autem in principio, vbi etiam
Bart. ff. de adminiſtr. tutor. cum alijs la-
tiſſimè more ſolito adductis per Tiraquell.
in l. ſi vnquàm C. de reuoc. donat. verſ. li-
bertæ num.* 2. quæ Pragmatica vltra ſua
4 verba non extenditur, † quia ſtatuta ſunt
ſtricti iuris, vt notat *Bart. in l. conſtitu-
tionibus ff. ad municip. & in l. omnes po-
puli ff. de iuſtit. & iure, in verſic. quarto
quæro, Bald. in l. ſed & milites ff. de excu-
ſatione tutorum in principio in 1. notab.
Dec. dicto conſ. 587. num. 3.* Nec recipit
interpretationem, ſed intelligenda eſt
Pragmatica ipſa, vt iacet, verbiſq; ſuis,
vti verbis ſtatuti intuendum eſt, vt per
*Bald. in l. maximum vitium num. 14. C.
de liber. præter. & in l. ita nobis num. 2.
C. ad l. Iul. de adult. Neuizzan. conſ. 95.
num. 18. Roland. à Valle conſ. 72. ſtatuto
num. 62. lib. 1. Octau. Oſaſc. deciſ. Pedem. 4.
num. 10. Cotta, qui alios adducit in verbo
ſtatutum derogans iuri communi, & de-
magis * communi opinione teſtatur Me-
noch. conſ. 88. cum in nouis num. 30. Hie-
ronym. Magon. deciſ. Lucenſ. 60. nu. 31.*
Inſuper ſumus in pragmatica, & ſic
5 in ſtatuto, † quod ſtrictè interpretatur,
& de perſona ad perſonam non extendi-
tur,

tur, firmat *Dec.d.conſ.587. & conſ.555.*
nec de caſu ad caſum, quia valet argu-
mentum, ſicut de perſona, *Bart.in l.quod
plures ff de vulgar. & pupill.ſubſtit.argu-
ment.l.vinum ff ſi cert.petat. Dec in l.ſi
ſcripturam num. 13. de fide inſtrument.
& in cap.paſtoralis* §.*quoniam de reſcrip.
num. 10.*

Nec caſus noſter ex idemtitate, vel
maioritate rationis comprehenſus cenſe-
tur, quia dùm de iure communi pro nul-
litatibus, ad quid depoſitandum nemo
6 arctatur, † pragmatica ipſa eſt iuris com-
munis correctoria, vt probari videtur
per *Loffred. in ſuo conſ.34.nu 6.* & non
poteſt extendi, etiam ſi eadem ratio in
eadem pragmatica, & lege ſcripta ſit, *vt
in l.falcid. & probat text.inſtit.de leg.fal-
cid.in princ.iuncto textu* §.*ſed quia hære-
des ſcripti inſtit. de fideicommiſſ.hæred.* &
dùm ſumus in correctorijs pragmatica
ipſa non extenditur, *vt in l.in ſingulari,
l.quod verò,l.in his ff.de legib.*

Nec obſtare videtur decretum Sacri
Conſilij de anno 1595. latum, contra
quondam Thomam Villanum fol.33.per
quod fuit dictum, quod nullitatibus op-
poſitis non obſtantibus laudum exequa-
tur, quia non dicitur de nullitate decreti
Sacri Conſilij, ſed ipſum laudum eſſe
nullum per alias nullitates, tunc non
propoſitas, & poſſunt nunc aliæ proponi,
7 quia nullitas quoties fit, toties proponi
poteſt, ex quo oritur cum ipſo actu, & ſic
de ſingulo actu, *vt per Vant.in tract.de
nullitat.in tit. quoties, & intra quod tem-
pus, &c. num.1.fol.62. in paruis:* nec eſt
elapſum tempus de nullitate dicendi, cũ
ſint elapſi anni ſexdecim tantum, & *Vãt.
dicto in loco num.* 8. dicit ſi eſſemus in
8 actu, † qui prætenditur ipſo iure nullus,
remedium iſtud nullitatis, abſque vlla
9 temporis præfinitione competeret, † ex
quo ea, quæ ab initio ſunt nulla, tractu
temporis non conualeſcunt, *l.quæ ab ini-
tio ff.de regul.iur.cap.non firmatur extra
10 eodem titulo, cap.auditis de elect.* † Si ve-
rò nullitas eſt deducenda in iudicio, pro
cuius remedio officium Iudicis nobile
competit, tunc talis facultas durabit,
quantum actiones perſonales durant, ſci-
licet triginta annis, *gloſ. in l.querelam
C.de falſ.inſtit.de temp.& perpet.act.in
princ.l. omnes, l.ſicuti* C. *de præſcript.tri-
ginta, vel quadraginta annorum*, & ſic
remedium nullitatum intra triginta an-
nos proponi poteſt, & debet, vt ex præ-
dictis, & alijs comprobat *Vant.ibidem.*

Amplius dico, quod dictum decretum
11 Sacri Conſilij, † dùm loquitur de dicto
laudo eius diſpoſitio effectum haberet,
ſi laudum eſſet validum, & ritè factum,
tradit *Bald.in l final.*§.*in computatione
in fine* C.*de iure deliber. Iaſ.in l.4.*§.*con-
demnatum in 1.notab.de re iudic. Alex.
conſ.77.num.15.lib.3. Dec.conſ.360 nu.
2.cum alijs per Felyn. in cap.ex tenore in
verſ. regula de reſcript. idem tetigit, vbi
ſupra num.45. Roland.à Valle conſ. 73.
num.32.lib.2.* & ſi dictum laudum, quod
12 eſt principale non tenet, † nec dictum
decretum eius acceſſorium tenere debet,
& effectum vllum habere poteſt, *ad text.
in l. non dubium* C. *de legib. l. ſtipulatio
hoc modo concepta, & l.Titia ff.de verbor.
obligat.text.& gloſ.cap.2. de precar.gloſ.
cap.ſignificantibus in fine de offic.delegat.
Cyn.in l.1.cap.ſi quis in fraud.patr. & per
addit.in conſ.Alexand.32.num. 1.lib.2.*
& eo magis dictum decretum Sacri Cõ-
13 ſilij non obſtat, † quia ſententia, ſiue
decretum Iudicis, & Arbitri inter ſe dif-
ferunt, *D.Præſ.de Franch.deciſ.73.nu.4.*
Concluditur ergo, quod Doctor ipſe
Franciſcus pro nullitatibus prætenſi lau-
di depoſitum facere non tenetur, ſed dã-
dus eſt ei terminus ad nouas nullitates
proponendas.

Quoad ſecundum, quod prætenſum
laudum exequi non poſſit vltra nullita-
tes ſuo loco, & tempore proponendas, &
diſcutiendas, dicitur.

Primò, quia ipſemet Camillus ſe de-
clarari fecit tutorem dicti Doctoris Frã-
ciſci, & inuentarium confecit, in q~o po-
ſuit credita, & debita hæreditaria, & po-
ſuit ſibi deberi eius creditum, quod ap-
parebat ex actis Sacri Conſilij in banca
14 de Felice fol. 66. & 71. † & de credito
prætẽſi laudi verbum nullum, & ſic dùm
tutu-

Digitized by Google

tutelam adminiſtrauit, non ſolum ſibi præiudicauit, ſed ſuum amiſit creditum prætenſum, *iuxta text. in auth. minoris debitor C. qui tutor. dar. poſſ. vbi legitur: Hoc autem ab initio, vel probet, vel iuret, ſe credere minorem obligatum, vel rem eius habere: nam ſi taceat actionis ſubſtinebit iacturam, ibiq; gloſ.*

Nec obſtat ratio, quæ adduci poſſet dictum textum locum non habere in tutore teſtamentario, propter fidem à teſtatore habitam, quia dicta ratio forſan procederet, quando tutor ſolus relinquitur, vel plures relicti inſimul adminiſtrant, ſed cum dictus Doctor Camillus fuiſſet relictus cum pluribus alijs contutoribus, non videtur totalis fides ei adhibita, & ſic talis ratio ei prodeſſe non debet, maximè quia abſque contutoribus ſolus adminiſtrauit, & ſic fuit in do-
15 lo, † & cum lex ipſa generaliter loquatur, generaliter intelligenda eſt, in omni tutore eius creditum tacente, *text. eſt in l. 1. §. & generaliter ff. de legat. præſt.* cum clauſula generalis à nulla regatur cauſa, & verba generaliter prolata, generaliter operentur, *Alex. conſ. 11. viſo, ac vt oportet, &c. & per Afflict. in deciſ. 319. num. 3.*

16 Secundò, verum eſt, † quod tutor, curator, & quilibet adminiſtrator, & eius hæres tenetur reddere rationem minori, aut eius hæredi, petenti, & debet exhibere inuentarium, & librum rationum, & oẽs actus ſuæ adminiſtrationis oſtendere, inſtrumenta, tes, ac nomina debitorũ, & reliqua omnia adulto, ſeu minori, eorumq; hæredibus reſtituere, alias non dicitur reddita ratio, & cum Doctor Ca-
17 millus † non integra computa produxiſſet; immò valdè diminuta de certis annis tantum, & prædicta alia non exhibuit dicitur in dolo, *Soccin. conſ. 24. viſis colum. 11. verſ. & ideò lib. 1. Iacob. Machel. Patroc. conſ. 18. num. 7. Roland. à Valle conſil. 49. lib. 1. Plot. in l. ſi quando num. 194. verſ. item iurari num. 233. verſ. tutor, aut curator, & num. 246. & ſeq. C. vnde*
18 *vi*, vbi dicit, † quod contra talem adminiſtratorem poteſt in litem iurari, & fuit petitum fol. 61. *per text. in l. alio iure C. de in litem iurando, vbi etiam Addit. Iaſ. conſ. 100. colum. 4. conſ. 219. libr. 2. Ruyn. conſ. 135. lib. 1. vbi latè Comenſ. conſil. 63. quamquàm lib. 4. Dec. conſil. 110. num. 7. & ſequ. Crauett. conſ. 231. nu. 14. & 15.*

Tertiò, adducitur, quod tutor pupilli creditor, quod ſibi debetur ſoluere poteſt, & debet, *iuxt. text. in l. quoties §. ſicut ff. de adminiſtr. tutor. vbi legitur: Sicut autem ſoluere tutor, quod debet, ita exigere, quod ſibi debetur poteſt, ſi creditor fuit patris pupilli*, & paulò infra dicit: *Potuit, & debuit*, quod implicat neceſſitatem, quia idem eſt eſſe, & eſſe debere, *Bart. in l. penult. § ſi quis ita ff. ad trebellian. Dec. in l. qui cum alio ff. de regul. iur. eſt etiam text. in l. fiſtulas §. fundum ff. de contrahend. empt. & vtrobique Gloſ. & Doctores, per quæ iura firmat Ioan. Coraſ. in l. frater à fratre num. 69. ff. de condit. indebit. num. 5. Imol. in l. ſi damnum § peculium verſ. nam, vt eleganter ff. de pecul.* hanc veram eſſe Doctorum cõcluſionem, & ſignanter ex dicto textu, ibidem notat *Angel.* quod ſi adminiſtrator, eſt creditor illius, cuius bona adminiſtrauit, præſumitur ſuum exigiſſe creditum, & tanto fortius, quia Doctor Ca-
19 millus † non fecit inuẽtarium, & librum rationum adminiſtrationis, & ſic reſultat violenta præſumptio, contra eum, quod habuit malum animum, ſcilicet fraudandi, vt notatur *in l. tutor, qui repertorium in principio ff. de adminiſtrat. tutor. benè facit l. final. & ibi Bald. in princip. C. de iure deliber. & in l. final. C. arbitr. tutel. & firmat Afflict. deciſ. 13. num. 16. & 17. vbi Vrſill. num. 19. verſ. circa quartam*
20 *præſumptionem*, ſubdit, † quod tutor debet ſibi ipſi ſoluere, & ſic, quod ipſo iure iſto caſu videtur facta compenſatio, & quod ſi ſine iuſta cauſa hoc non facit, omne damnum ſit ſuum, per textum ſingularem ad hoc *in l. debitor meus ff. de negot. geſt. iuncta gloſ. in verſic. retentu-*
21 *rum me iure compenſationis*, † quæ ipſo iure habebat locum, cum ex officio, vel iudicio bonæ fidei mihi debebantur,

§. nego-

Google

§.*negotiorum geſtorum*, in quo textu hoc notant *Alberic. & Paul. de Caſtr. Roman.ſingul.* 131. *volo tibi dicere vnum caſum,& in conſ.*187. *num.*5. *per Vrſill. ibidem adducti, immò Bartol. Alberic.& Paul.in d.l.debitor meus*, notat quod tutor ſuum creditum ſibi non ſoluens, eſt in culpa, ex qua culpa tutoris, pupillus non debet condemnari; & in ſpetie,
22 quando tutor ſibi non ſoluit † in redditione computorum non poteſt,nec debet ſibi ſoluere, donec ſuæ tutelæ rationem non reddat, vbi notat in muliere, quæ longo tempore adminiſtrauerat bona mariti banniti, adeò quod de ſuis dotibus ſibi ſatisfacere potuiſſet,ſi voluiſſet, ſi poſteà talis mulier vellet ad dotes agere,non audietur, quia præſumitur, quod de illis ſibi ſatisfecit,doctrina eſt *Io.Neuizzan.in conſ.*57.*nu.*11. *& volunt Moderni in addit. ad Alexand. in l.venditor ff.de verbor.obligat.*& Iulia de Bernardo petente antefatum, & legatum ſibi à quondam ſuo viro factum, oppoſita adminiſtratione tutelæ per dictam Iuliam geſtæ fol.125. & ſeq. per Sacrum Conſilium fuit decretum, quod procedatur ad diſcuſſionem computorum adminiſtrationis tutelæ per dictam Iuliam de Bernaudo geſtæ, ſub die 25. Octobris 1610. dicto fol.126. & ſeq. & ſic caſus noſter immò maior in indiuiduo nouiter deciſus eſt.

Prædictis accedat,quod quatenus prædictus Doctor Camillus eſſet creditor, (prout non eſt) Doctor Franciſcus prætenſum debitum retinere poſſet, donec computa adminiſtratę tutelę dictus Ca-
23 millus reddat, † quia certum eſt, quod alteri debitum retineri poteſt, quouſque is cui debetur,id adimpleat,ad quod ipſi debenti tenetur, vt notabiliter dicit *Roman.in conſ.*244.*num.*3.*& 4.per textum not.in l.ſi neceſſariò §.ſi pignori ff.de pign.act. l.ſi non ſortem §.ſi centum ff.de condit.indebit.l.quod dicitur ff.de impenſ. l.ſi in arca ff.de condit.indebit. plenè notatur in l.vltima C.commod. & in l.*1.*C. etiam chirografariam pecuniam*, & ſic Doctor Franciſcus pecuniam vigore prætenſi laudi fortè debitam iuſtè retinere poteſt, donec Doctor Camillus adminiſtratæ tutelæ computa reddat,vt eſt regula *gloſ.in l.ædiles §.vltimo ff. de ædilit.edict ſumpta ex text.ibi,& in l.Iulianus §.offerri ff.de act.empt. ac l.venditor in fine ff. commun. prædior.* quod ſi quis habet dare, & recipere, ſemper priuſquā agere poſſit, vt recipiat, dare debet, vt per *Roman.dicto conſ.*244.*num.*4. *quem ſequitur Anton.Rub.Alexand.conſ.*30. *viſo inſtrumento num.*4. *Soccin.conſ.*42.
24 *colum.*2.*volum.*1.vbi dicit,† quod etiam ante calculum omnia in inuentario deſcripta reſtituere debet, & eius opinio cōmuniter approbatur,vt per *Benintend. deciſ.Rotæ Bonon* 90.*num.*3. nec ſuffice-
25 ret verbalis oblatio, † cum verba non ſufficiant,vbi facto opus eſt, *Alexan.conſil.*211.*viſo nu.*7.*lib.*1.*Matthesil.not.*129. *not. quod vbi,&c.*

Quartò, dicitur laudum ipſum fuiſſe latum contra quondam Thomam Villanum ipſius Doctoris Franciſci patrem, ſub die 4. Martij anni 1594. vt ex eo
26 patet fol. 40. † ex quo contra ipſum Doctorem Franciſcum eius filium,& hæredem, maximè cum beneficio legis, & inuentarij, vt fol.67.à tergo exequi non poteſt, niſi ipſo hærede ſaltim ſummariè audito, *Innocent. in cap. quia G.in fine de iudic.Iſern.in conſtitut. Regni dilationes lin.* 50. *verſ. niſi eſſet hæres fol. mihi* 163.quia iuſtam cauſam ignorantiæ habet,*l.qui in alterius ff.de regul.iur.& D. Præſ.de Franch.deciſ.*405.*nu.*8.*Carauit. in rit.*262.*nu.*11.*circa finem.*

Quintò, dictum laudum fuit latum ſub die 4. Martij 1594. fol. 40. vt diximus, & per Doctorem Camillum eius exequutio petitur die 17. Nouembris
27 anni 1609 fol.60. † poſt annos quindecim, & ſic poſt antiquum tempus tranſcurſum à die prolationis ipſius laudi,
28 cum etiam decennium, † tempus antiquum dicatur, *Innocent. Anton.de Butr. Imol.& alij,quos adducit Felyn.in cap.ſicut nu.*30.*in principio verſ. & primo aduerte de ſentent. & re iudic.* Immò ſententia per biennium dicitur antiqua ſe-

cundum

cundum *Hoſtienſ.& Doctores in cap.cum inter de re iudic. Ioan. Bertach. in tract. de Epiſcopo par.3.lib.4.num.205.in fine,*
29 & ſententia antiqua, † vel poſt decennium lata exequutioni non demandatur niſi citata parte, & ſi opponit maximè ſatisfactionem, vt tradit *Afflict.in d.conſtitut.dilationes num.26. ibi: Ideò requiritur citatio, vt videatur an aliquid ſit innouatum*, & poreſt dici, quod ſit ſatiſfactum, & iſta defenſio eſt, quæ impedit exequutionem ſententiæ, *Angel. in l.non tantum* §.1.*ff. de petit.hæredit.& Bald.in l.ſi ſub ſpetie C. de rei vendicat.relati per*
30 *Afflict.dicto in loco*, † ſicut in obligatione pęnes acta, quæ ſententiæ æquiparatur, vt per eundem *Afflict. in eadem conſtitut.dilationes num.31.* quæ paratam habet exequutionem, & poſt decennium non citata, nec audita parte non exequitur, *Carauit.in ritu Magnæ Curiæ Vicariæ 128. num.3. circa finem, verſ.ſecundus caſus eſt,& ſeq.* dicens, quod in obligatione, etiam accuſata, ſi accuſatio eſſet antiqua, exequi non poſſet, per rationem, quia præſumptio eſt, quod ſi debitum non fuiſſet ſolutum, obligatio iàm eſſet exequuta, ſic in prætēſo laudo præſumitur ſatiſfactum, plus prætenſo credito, & omnia Doctor Camillus reſtituere tenetur, cum laudum ipſum ſit nullum, vt ſuo loco, & tempore demonſtrabitur, & prædicta omnia vigere debent in prędicto Doctore Franciſco, qui remanſit minor, & ſub tutela ipſiuſmet Camilli, qui omnia ſua bona per annos ſexdecim adminiſtrauit, & ſic ſuo prætenſo credito, quàmuis indebitè ſe ſatisfecit, vt ſuperius eſt fundatum, & ex ſcripturis præſentatis patet, vnde laudum ipſum minimè exequitur.

Quoad tertium de termino in hoc iudicio parum inſiſtam: nam Doctor Camillus exequutionem prætenſi laudi, & calculum petijt fol.53.& per Doctorem Franciſcum oppoſitis exceptionibus dilatorijs, & alijs, & quod ſe de adminiſtratione tutelæ ſatiſfecerat, eumq; reconueniendo fol.61.62. inſtando ipſe etiam pro calculo fol.71. à tergo, & prætenſa exequutione laudi non obſtante, fuit decretum, quod calculus petitus committatur fol. 71. à tergo, & commiſſus fol. 72. ex quo exequutioni laudi, exceptionem rei iudicatæ, etiam obſtare videtur, & quia Doctor Camillus eius computa diminutè deduxerat, & ſtante, quod ſolus, & non eum alijs contutoribus adminiſtrauit, ad eum conuincendum, maximè de exactis, & quod ſit ſatiſfactus, & omnia reſtituere tenetur, vt dictum eſt fol.73. & inſtetit fol. 121. terminus denegari non debet, maximè quod tracta-
31 tur de ſatiſfactione, † quæ defenſio eſt, & exequutionem impedit, ſecundum *Afflict.in d.conſtitut.dilationes num.26. ex ſuperius dictis*, proindè puto per Sacrum Conſilium prouideri debere, quod ſuſpēſis omnibus actis procedatur ad vlteriora in vtraque cauſa, conuentionis, & reconuentionis, & ita iuris eſſe puto.

Hæc cauſa non fuit determinata, quia dictus Camillus Villanus effectus fuit Regius Conſiliarius, & ambæ partes ſiluerũt in ea proſequenda.

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſio probatur ex titulo, & perceptione fructuum.*
2 *Poſſeſſio iunior clandeſtina præſumitur.*
3 *Poſſeſſionem antiquiorem, qui habebat, prę ſumitur ſpoliatus ſi non poſſidet.*
4 *Spoliatus de facto, ante omnia eſt reſtituendus.*
5 *Mandatum ab incompetenti Iudice non ligat.*
6 *Mandatum Iudicis exequutiuum ſine clauſula iuſtitiæ eſt ipſo iure nullũ, & ei non eſt parendum, & nu.7.8.9. & 10.*
11 *Poſſeſſione nemo priuandus lite pendente.*
12 *Decretum nullum præiudicium non affert.*
13 *Iudex incompetens reſpectu non ſubditi, tanquàm priuatus reputatur, etiam quoad ſententias.*
14 *Spoliatus, & turbatus vigore decreti nulli eſt reſtituendus.*

15 Spo-

15 *Spoliatus etiam authoritate Principis eſt reſtituendus.*

16 *Poſſidens turbatus adeundo Curiam non cadit à poſſeſſione, & nu.*42.

17 *Proteſtatio ſeruat ius proteſtantis.*

18 *Auxilio indigent nouo, quæ de nouo emergunt.*

19 *Poſſeſſionis turbatæ cauſa eſt criminalis.*

20 *Criminalis cauſa præiudicat ciuili, quia maior.*

21 *Capitulorum Regni remedium, quia maius, facit ceſſare ordinarium, quod eſt minus.*

22 *Iudex ordinarius per delegationem alteri factam, dicitur priuatus iuriſdictione quoad cauſam delegatam.*

23 *Remedium, & præſidium capitulorum Regni ſpectat ad Regem, Sacrum Conſilium, & Prouinciarum Audientias tantùm.*

24 *Turbato manu armata competit Regale præſidium, & ita iudicatum.*

25 *Remedium ordinarium facit ceſſare extraordinarium, & nu.* 28. *&* 35.

26 *Ordinationes Regiæ ligant laicos, & non clericos.*

27 *Turbatus in ſua poſſeſſione debet à Iudice tueri.*

29 *Fructus, & damna recuperantur conceſſo remedio capitulorum Regni.*

30 *Officiales Regij debent aſſiſtere, non ſolum per iuris opportuna remedia, ſed etiam per facti defenſionis obſtaculum.*

31 *Remedium capitulorum Regni, quare pinguius, & nu.* 33.

32 *Remedio hoc proceditur de facto abſque figura iudicij, & per viam extraordinariæ cognitionis.*

34 *Antiquior poſſeſſor præfertur recentiori.*

36 *Capitulorum Regni remedium eſt reſpectu omnium.*

37 *Dictio, omnis, nihil excludit.*

38 *Dictio, quoſuis, ſiuè quoſcumque comprehendit clericos, & laicos.*

39 *Rubrica non diſponit, niſi quatenus in nigro eſt expreſſum, & nu.*40.

41 *Capitula Regni prædicta interpretata ſunt habere locum pro clerico, contra laicum.*

43 *Poſſeſſor non citatus in ſua poſſeſſione turbari non debet, nec reſcripto Principis, vel Iudicis interloquutoria.*

44 *Litera Regis pro clerico contra laicum nondum impreſſa.*

Pro Domino Fabio de Ambroſio, contra Ioannem Vincentium Danielem.

ARGVMENTVM.

Remedia Capitulorum Regni pro, vel contra poſſeſſorem, quando competunt, & aduerſus quem.

CONSILIVM XXXI.

Aduerſus poſſeſſorium, vigore Capitulorũ Regni per Dominum Fabium peritum quatuor opponuntur.

Primò, de poſſeſſione terræ, de qua agitur.

Secundò, quod ad inſtantiam Domini Michaelis Angeli Zonelli fuit mandatum ab Archiepiſcopali Curia Neapolitana, quod Dominus Fabius ad terram, de qua agitur non accederet.

Tertiò, Danielem à Curia Caſertana obtinuiſſe decretum pro poſſeſſione ipſius terræ capienda, & ipſum Dominum Fabium eandem Curiam adiuiſſe, ex quo dictum remedium obtinere non debet.

Quartò, Capitula Regni tuentia oppreſſos non habere locum pro clerico, contra laicum, vt ordinatè procedam.

Quoad primum dico ex facto conſtare de eius titulo, † & poſſeſſione, cum
1 perceptione fructuum terræ prædictæ, per quę vera poſſeſſio probata cenſetur, iuxta tradita *ex Bart. & alijs per Vrſill. ad*
2 *Afflict. deciſ.* 363. *num.* 3. † & iunior poſſeſſio ex aduerſo, clandeſtina præſumitur, *cap. licet cauſam de probat. Innocent.* &

*& alij in cap.ſæpè de reſtit.ſpoliat.cumulat, & firmat Soccin. in l.rem, quæ nobis ff.de acquir.poſſeſſ. num.*16. & antiquio-
3 ie † poſſeſſione probara penes Dominũ Fabium,contra eum ſpolium , probatum dicitur,*Bald.in l penult.colum penult,ſi à non competenti iudic. Alexand.conſ.6.nu.*
4 *6. lib.3.* † & ſic cum de facto fuiſſet ſpoliatus, ante omnia erit reſtituendus, *l.ſi quis ad ſe fundum C. ad l. Iul. de vi pub. §.recuperandæ inſtit. de interdict.*

Secunda oppoſitio non obſtat. Primò, quia prætenſum mãdatum Archiepiſco-
5 palis Curiæ Neapolitanæ, † quia proceſſit ab incompetenti Iudice contra non ſubditum,& alieni fori, ideò non officit, *l.hæres abſens ff. de iudic. cap.Romana de for.compet. in ſexto, cum ſimilib.*

6 Secundò , † mandatum Iudicis exequtiuum ſine clauſula iuſtitiæ , quod ſoluat, aùt exfractet, vel relaxet, eſt ipſo iure nullum,*Iaſ.in l.nec quicquam ff.de offic.Proconſ. & Legat. num.*5. *& ſeq.* &
7 quando † cum clauſula iuſtitiæ reſoluitur in vim ſimplicis mandati , *idem ibidem,& in Apoſtilla,* nec comparere te-
8 netur, † *Bart.in l.*1.*C.de exequ.rei iudic. latè Petr.Bellug.in ſuo Specul.Princip. §. tractandum rubr.*11.*num.*5.*fol.mihi* 49.
9 *& ibi addit. liter.C,* † & ſine clauſula iuſtitiæ dicitur ſtrangulatorium,*Paris de Put.in tract.de ſyndicat. in verb. præceptum in cap.quia ſæpè num.*2.*& ſeq. Marant.in ſpecul.aur. part.vltima verſ.ſen-*
10 *tentia nu.*27.*&* 28.† & eſſet eluſorium, *Menoch.conſ.*80. *vol.*1.

Tertiò , emptio prædictæ terræ per Dominum Fabium ſuum habuerat effectum,&pretium ſolutum,iuxta eius oblationem fol.6. 10. & 41. & comparendo in dicta Archiepiſcopali Curia, aduerſus prædictum mandatum , ob depoſitum non factum allegando prædicta, & alia , non fuit ad alium actum proceſſum,vt ex fide fol.13. ſemper perſiſtendo in eius titulata poſſeſſione, prætenſo mãdato non obſtante à die ſuæ emptionis, quouſque per Dominum Danielem vi armata] fuit turbatus,vt ex facto conſtat.

11 Quartò etiam, † quod lis penderet ſuper validitate emptionis dictæ Terræ, prout non pendet , quia emptio perfecta fuerat, adhuc ſua poſſeſſione priuari non debet,*Capyc.deciſ.*209. *nu.*12. & ſic ante omnia tanquàm ſpoliatus reſtituendus eſt,per ſupradicta iura, & latè *Alexand.dicto conſ.6. num.*12. etiam ſi violentia non interueniſſet , ergo ſecunda partis exceptio reiecta remanet.

Quod tertium partis obiectum ſimiliter non obſtet dico.

Primò, quia in principio huius remedij Capitulorum Regni fuit oppoſitum de iudicio cæpto in Curia Caſertana , & tali exceptione non obſtante fuit decretum, quod capiatur informatio vigore Capitulorum Regni fol.4. à tergo, & ſic ad compilationem iudicij ſummariſſimi proceſſum, ex quo parti aduerſæ de tali tertia exceptione obſtat exceptio rei iudicatæ.

Secundò,quia prætenſum decretum Curiæ Caſertanæ pro aſſociatione cum familia procapienda poſſeſſione per Danielem , proceſſit de facto , ab incompetenti Iudice, ipſo Domino Fabio inaudito,nec vllo modo citato, ac notorio clerico, & alienæ iuriſdictionis, & ſic nulliter per ſupradicta iura,& colluſiuè inter Danielem, & Zoncllum, qui per annum antea, amiſerat poſſeſſionem dictæ Ter-
12 ræ, † vnde decretum prædictum ipſi D. Fabio non nocet, *l.de vnoquoque ff.de re iudic. & toto titulo res inter alios acta , Ancharan.conſ.*249.*incip. quoad primum*
13 *colum.*2.dicit, † quod qui authoritate Iudicis incompetentis intrat poſſeſſionem alterius habet, ac ſi à perſona priuata habuiſſet , & contra talem ſpoliantem competit interdictum vnde vi , ſequitur *Afflict.in conſtitut. violentias nu.*33.*Voſſill.ad Afflict.deciſ.*24. *nu.*12. & ſic Do-
14 minus Fabius ſpoliatus , † & turbatus , ita coloratè,eſt reſtituendus,*cap.conquerente de reſtitut. ſpoliator. l.meminerint,*
15 *vbi Bart.C.vnde vi.* † Quinimmo de facto ſpoliatus , etiam authoritate Principis eſt reſtituendus , vt latè firmat *Afflict. in dicta conſtitut. violentiarum num.*49.*& gloſ.in conſtitut.circa violentiarum*

pœnas

*pœnas colum. 1. lin. 70. ibi, ſed abſque iu-
ris ordine non vocato poſſeſſore* , idem ſi à
Iudice incompetenti , his caſibus ablata
poſſeſſio reſtituitur, & ſic Regale præſi-
dium obtinere debet, maximè quia in-
teruenit turbatio cum armis , vt ex fa-
cto .

Tertiò, Dominus Fabius adeundo cu-
16 riam Caſertanam, † ſibi non pręiudica-
uit in dicto remedio capitulorum Regni,
quia dixit ipſum ſtare in poſſeſſione Ter-
ræ prædictæ , & in ea per Danielem tur-
bari, & ad euitandum ſcandala petijt ei-
dem mandari, quod ad eam non accede-
ret, & hoc non conſentiendo in Iudicem,
& citra præiudicium omnium ſuorum
iurium quorumcumque , & procedendi
in quocũque alio tribunali fol. 8. & cum
ita acceſſiſſet ad dictum Iudicem , iudi-
cium ipſum videbatur pendere cum iſta
qualitate , & ſeruare illud ius debitum
17 proteſtanti , † cum clarum ſit proteſta-
tionem, & reſeruationem ius proteſtan-
tis ſeruare, *l. ſi fideiuſſ. §. 1. ff. qui ſatiſdar.
cogant. cap. cum M. de conſtitut. cum ſimi-
libus*, maximè quia talis proteſtatio non
eſt contraria facto , quia quod nunc pe-
tit , eſt ad coadiuuandum , quod prius
erat petitum : nàm prima petitio conti-
nebat mandari Danieli, vt ipſum Domi-
num Fabium non moleſtaret in poſſeſſio-
ne dictæ Terræ, & quia Danielis poſt di-
ctum mandatum proceſſit in turbatione,
18 etiam manu armata, † & quæ de nouo
emergunt, nouo indigent auxilio, Domi-
nus Fabius ipſe adiuit Proregẽ pro præ-
dicto Regali præſidio Capitulorum , &
poterat per id quod habetur, *in cap. quo-
niam frequenter in fine, vt lite non conte-
ſtata*, vbi facta excõmunicatione, ſi per-
ſeuerat, poteſt veniri ad immiſſionem in
poſſeſſione, & è contra, ita ergo in noſtro
propoſito , vt ſatis benè multis alijs ra-
tionibus prædicta firmat *Alex. conſ. 176.
in cauſa Strazzarolorum ſub nu. 12. verſ.
quia reſpondeo lib. 4.*
19 Quartò, † cauſa prædicta eſt turbatæ
poſſeſſionis, & ſic criminalis, *Corn. conſil.
205. in fine lib. 2. conſ. 94. in princ. conſil.
172. colum. 2. verſ. & dicit lib. 3. Contard.
de moment. poſſeſſ. limit. 20. num. 2. Pa-
pienſ. in form. libell. pro turbat. poſſeſſ. in
princ. num. 4.* vbi quod mera cauſa crimi-
nalis dicitur, allegans *Bart. in l. agraria
ff. de term. mot.* & ſic prædicta cauſa tur-
20 bationis, † quia criminalis , vt prædici-
tur, dictæ cauſæ ciuili primo loco inten-
tatæ præiudicat, cum cauſa criminalis ſit
maior, & maioris authoritatis, *l final. C.
de ordin. iudic. & in l. per minorem ff. de
iudic.* Quinimmo ſi omnes cauſæ ciuiles
21 eſſent, † cum remedium Capitulorum
Regni ſit maioris authoritatis , quia da-
tur à Rege, turbatis, & oppreſſis, & ma-
gis vniuerſaliter, facit ceſſare prædictum
particulare iudicium, quod Danielis ad
terram non accederet, *argum. l final. C.
de petit. hæredit. & l. ſi quis libertatem, &
ibi Bart. ff. eodem titulo*, & poteſt etiam
exemplificari in duobus cauſis crimina-
libus , quarum ſi vna ſit maior procedi-
tur in maiori, *per text. in l. 1. C. qui accuſ.
non poſſ. vbi Bald.*

Quintò , iudicium in dicta Curia Ca-
ſertana intentatum ſi proſequeretur eſ-
22 ſet nullum, † quia quando Princeps no-
ſtram cauſam Sacro Conſilio delegauit ,
& omnia eidem Principi narrata fuerunt,
vt ex memoriali fol. 1. per talem delega-
tionem, cenſetur priuaſſe ordinarium iu-
riſdictione quoad dictam cauſam, etiam
ſi ad ipſum ordinarium ſpectaſſet, & idẽ
ſi ipſe ſuperior cognoſcere cæperit, vt in
caſu noſtro, *Bald. in cap. 1. §. ad hoc colum.
4. de pac. iuram. firm. Abb. in cap. cum M.
Ferrarienſis colum. penult. in fine de con-
ſtit. & firmat Marant. in ſuo Specul. aur.
par. 4. diſtinct. 16. num. 58. & 59.* quod
etiam mortuo legato cauſa non reuerti-
tur ad ordinarium.
23 Sextò, † Dominus Fabius dictam ma-
nutentionem , & Regale præſidium eius
poſſeſſionis à dicta Baronali Curia obti-
nere non poterat ex defectu poteſtatis ,
quia ad Regem , eiuſq; Sacrum Conſi-
lium, & Prouinciarum gubernatores ſpe-
ctat; *d. cap. ad Regale faſtigium, vbi Luc.
de Penn. in princ. & Præſ. de Franch. de-
ciſ. 163. num. 19. & 20.* Inde D. Fabius
ipſe ad Proregem, Sacrumq; Conſilium

conuolare poteſt, *Iſern.in cap.1.de vaſ-
ſall.qui contum.eſt* §.*vel iudicio verb.ha-
bebit,ergo tunc, &c. firmat Vrſill.ad Af-
flict. in deciſ.*354. *propè num.* 3. maximè
quod ipſe Dominus Fabius manu arma-
ta turbabatur, & ſic rectè habuit recur-
ſum ad dictum Regale præſidium, & ſi-
cut ipſe Dominus Fabius manutẽtionem
dictæ Terræ, & eius poſſeſſionis obtinuit
ab Epiſcopali Curia Caſertana, vt ex
decreto fol. 12.& poterat ex larè addu-
ctis per *Marant. in dicta eius quarta
parte diſtinct.* 11. *num.* 6. & per Danie-
24 lem fuit proſequuta † turbatio manu ar-
mata ex ſupradictis, & alijs infra dicen-
dis petitum Regale præſidium omninò
locum obtinere debet, prout in ſpetie
hoc idem obſeruatum fuit in noſtra ma-
teria Capitulorum Regni, quia clericus
intentauerat iudicium retinendæ, & pro-
poſitum poſſeſſorium per Comitiſſam
Nicoteræ, & erat ab hoc iudicio per cle-
ricum receſſum, quia intentauerat reme-
dium dictorum Capitulorum Regni, cu-
ius vigore erat reſtituta poſſeſſio cleri-
co, vt ad literam dicit *Præſ. de Franch.
deciſ.*193.*nu.*10. *& infra.*

Circa quartam partis prętenſionem
Capitula prædicta Regni non habere
locum pro clerico contra laicum, ſimili-
ter reſpondetur non obſtare.

Primò, nàm ratio, quæ ex aduerſo ad-
duci poteſt, eſſet quia clericus poteſt cõ-
25 tra laicum ordinariè agere, † & ſic re-
medio ordinario exiſtente, prædictum
extraordinarium ceſſare videtur; quæ ra-
tio ceſſat *per cap.ad Præſidentis officium*,
quod eſt pro laico contra laicum, inter
26 quos omne iudicium cadere poteſt, † &
ordinationes Regiæ ligant laicos, & non
clericos, *l.cunctos populos C. de ſumm.tri-
nit.& fide cathol.cap.cum Eccleſia ſanctæ
Mariæ de conſtitut.per Bart. & Docto-
res in d.l. cunctos populos.*: ſic in caſu no-
27 ſtro, † ipſo D.Fabio exiſtente in poſſeſ-
ſione dictæ Terræ, quia turbatus, Iudex
eum tueri debet, *vt in toto titulo ne vis
fiat ei, qui eſt in poſſeſſione*, & ideò reme-
dium prædictum obtinere debet.
28 Secundò, † quando remedium extra-
ordinarium eſt pinguius ordinario, extra-
ordinarium per ordinarium non tollitur,
*cap.ex literis de in integr.reſtitut. habetur
in cap. ex parte 2.de reſcript. per Bart. in
l.in principali* §.1. *ff.de nou.oper. nunciat.
Capyc.deciſ.*96.*num.*15. & quod ſit pin-
guius noſtrum extraordinarium patet,
quia recuperatur Terra cum fructibus, vt
*in cap.finis præcepti charitas nu.*8. *& cap.
ad Præſidentis officium, ibi, & fructuum
29 perceptione*, † & in hac cauſa ſumma-
riæ, & celeris expeditionis omne dam-
num datum emendatur, *l. cum prætor ff.
de verbor.ſignific.* quia ſpoliatus debet in
ſuam plenariam poſſeſſionẽ reduci, priſti-
namq; eius cauſam reſtitui, *l.* 1.§.*qui au-
tem ff.de vi, & vi armat.* cum ſua cauſa,
ideſt omnium, quæ ſpoliatus tunc habuit,
habiturusq; fuiſſet, etiam vſucapionis, &
fructuum, *l.reſtituere ff.de verbor.ſignif.
cum concordantibus, dicit Luc.de Penn.in
l.ſi coloni ff. de agricol. & cenſit.num.*32.
circa medium, verſic.quicquid enim, &c.
30 & Officiales Regij † debent aſſiſtere,
non ſolum per iuris opportuna remedia,
ſed per facti defenſionis obſtaculum, vt
legitur *in d.cap. ad Regale faſtigium nu.*
5.*in cap. ad Præſidentis officium nu.*3. *&
in cap finis præcepti charitas num.* 8. *ibi,
manuteneatis, & defendatis in poſſeſſione
ipſa, & fructuum perceptione.* Item eſt
31 pinguius, † quia magis tuta via, & mo-
dus eſt introductus per iſta Capitula,
dicit *de Nigris in d.cap. ad Regale faſti-
gium num.*21.*in fine.* Item pinguius, quia
celeriter cum paruis expenſis obtinetur,
& ſic vtilius, *Iaſ.in l.*1.*ff.de nou.oper.nun-
32 ciat. nu.*11. † cum in iſto remedio pro-
cedatur de facto, abſque figura iudicij,
*ex d.cap.ad Regale faſtigium num.*6. *vbi
Doctores omnes*, & non requirit poſſeſ-
ſionem veram, nec legitimam, aùt effe-
ctiuam, ſed contentatur ſimplici deten-
tione, *Præſ.de Franch. deciſ.*163.*num.*3.
& in eo proceditur per viam extraordi-
nariæ cognitionis, & defenſionis præſtan-
do charitatiuum ſubſidium clerico op-
preſſo, *Afflict.deciſ.*85.*num.*2. *de Nigr.
in d. cap. ad Regale faſtigium num.* 16.
vnde cum celeriter, & cum paruis expen-

ſis

ſis obtinetur,& ſic vtilius,idcò pinguius, remedium ordinarium ceſſare facit,*Bartol.in d.l.in Prouincia ff.de nou.oper.nun-*
33 *ciat.Iaſ.vbi ſupra.* † Item pinguius,quia hoc remedium extraordinarium ſuccurrit turbato,& antiquiori,quomodocumque poſſidenti, *d. cap. finis præcepti charitas in fine ibi, ſuper poſſeſſione, ſeù quaſi*, & probata poſſeſſione antiquiori,etiã ſine titulo,& ſic in fortiori caſus noſtri, vbi adeſt titulus, & poſſeſſio, etiam quia
34 antiquior † poſſeſſor præfertur recentiori,cum titulo *ex Bart. & alijs, quos congerit Afflict.in deciſ.363. num.4. & latiſſimè Borgnin. Caualcan. deciſ. Fiuizz. 45.num.6.circa medium*, & proindè noſtrum remedium extraordinarium obtineri debet, vt firmat *Capyc. in deciſ. 96. num.15.& in deciſ.209. in princ. & nu. 4. verſ. tamen Sacrum Conſilium pluries ita deciſum, dicit Afflict. deciſ. 156. vbi Vrſill. nu.2.*

Tertiò, quid opus rationibus, ſi quod
35 dicta † Capitula habeãt locum pro clerico contra laicum expreſsè legitur,*in dicto cap. ad Regale faſtigium numer. 2. ibi: Omnium ibi degentium ſimus Domini perſonarum, in quos merum habemus imperium, & coerctionem omnimodam,omni perſona prorſus excluſa, cuiuſcumque præeminentiæ,dignitatis,aùt conditionis exiſtat, & num. 4. ſubſequitur, & quàmuis ad prælatorum,& clericorum perſonas noſtræ poteſtatis authoritas com-*
36 *muniter non extendatur*, † *aduerſus tamen Officiales eorum laicos,& qui eis in illicitis obedire non debent, & ad protectionem,& defenſionem omniũ,&c.* quod firmat *cap. finis præcepti charitas circa finem ibi, per dictos Gulielmum,& Oliuerium, & quoſuis alios turbatores illicitos, & in cap. ad Præſidentis officium num. 3. ibi,& alios quoſuis turbatores*,& licet expreſsè nominentur laici, & contra eos; tamen ſumus in claris etiam, quia Rex dicit omnium, ibi: *Degentium omni per-*
37 *ſona prorſus excluſa* † *circa protectionem clericorum,nè opprimantur etiam ad inuicem*,dictio omnis nihil excludit, *gloſ.in l.à procuratore C.mandati, Bart.in l.moſchis ff.de iure fiſci,& per Afflict.in conſtitut.ſi quis in poſterum num.*25. & dictio,
38 quoſuis, ſiuè quoſcumque comprehendit clericos,& laicos,dicit *gloſ. iũcto textu de iudic. Curt.Iun.conſ.1.nu.4.* & ſunt ad inſtar dictionis quilibet, quæ plus ſe habet,quàm dictio omnis,*gloſ.in l.ſi pluribus ff.de legat.2.Afflict.in conſtitut.pacis cultum num.71.* Nec refert, quod in dictis capitulis non adſit particularis rubrica pro clerico contra laicum, quia
39 rubrica † non diſponit, niſi quatenus in nigro eſt expreſſum, *l. in teſtamento primo de conſtitut. facit text. in auth. ſi quis in aliquem C.de edend.* & quando nigrũ reperitur, quod non concordat cum rubrica, tunc rubrica pro textu allegari nõ poteſt, etiam ſi orationem haberet per-
40 fectam, † cum natura rubricæ non ſit diſponere, quod in nigro continetur, & ideò ſola vis in nigro conſiſtit, latè *Dec. in l.1.nu.10. & ſeq. ff. ſi certum petatur*, & ex nigro ſumendus eſt intellectus rubricæ, *Soccin.in eadem rubrica num.4.*& cum rubricæ Capitulorum non negent dicta remedia pro clerico,nec inueni Doctorem dicentem prædicta capitula non habere locum pro clerico contra laicum: immò ex lectura capitulorum ipſorum expreſsè habetur pro clerico contra laicum procedere,vt prædiximus, ſequitur in caſu noſtro remedium petitum denegari non poſſe.

Quarto, & vltimo, dicta capitula ha-
41 bere locum pro clerico † cõtra laicum, & ita eſſe interpretata, & obſeruata, firmatur authoritate *Afflict.in deciſ.24.nu.* 7. vbi dicit, quod Rex tenetur defendere perſonas Eccleſiaſticas ab iniurijs, ſiuè per clericum,ſiuè per laicum factis,& ſub eodem num.7. ſequitur dicens *d.capit. ad Regale faſtigium*, eſſe pro clerico contra laicũ,& ita deciſum firmat *Præſ. de Franch.deciſ.193.ſub num.11.* vbi legitur,& iudicium prædictum intentarum vigore Capitulorum Regni iàm erat finitum,& reſtituta poſſeſſio clerico,& fuit contra Comitiſſam Nicoteræ, Principiſſam Scillæ laicam, *vt ex dicta deciſione.* Ergo prædicta partis prætenſio non ob-

ſtat, & cum de facto, & vi ipſi D. Fabio
42 reſiſteretur, † adeundo prætorem ſuam poſſeſſionem non amiſit, *Bald.in cap.querelam colum.penult.de reſtitut.ſpoliat. Aſ-*
43 *flict.deciſ.*395.*num.*7.† & poſſeſſor non citatus in ſua poſſeſſione turbari non debet, nec ex reſcripto Principis, nec ex interlocutoria Iudicis, *l. nec Imperiale C.ſi per vim, vel ali.mod.vbi Bart.& in l.fin. C.de edict.Diui Adrian.tollend. num.*16. *Dec.num.*4.*&* 5.*Innocent.in cap.intra quatuor de maiorit. & obedient. Oldrad. conſ.*4.*de dilat.cum alijs congeſtis per Alphan.in collectan.iur.in d.l. nec imperiale num.*488. Ergo ſequitur petitum Regale præſidium per dictum Reuerendum D. Fabium omninò concedendum eſſe, & cum ordinatione, quod Ioannes Vincentius in poſſeſſione dictæ Terræ eum non moleſtet, ſed reſtituat fructus poſt turbationem ipſam indebitam perceptos.

Referente Domino Carolo Tappia Regio Conſiliario, & cauſæ Commiſſario, fuit dictum, quod ordinariè agatur, ſed poſteà in ipſo ordinario iudicio D. Fabius obtinuit, vt ex proceſſu inter ipſas partes in banca Balſami, ſeù Carboni.

44 Verùm poſt † prædicta omnia, inueni particularem literam Reginæ Ioannę II. in Regio Archiuio in indiuiduo pro clerico contra laicum ſpoliantem, & turbantem, nondum typis emanatam, & à nemine allegatam, quàm hic deſcribere non ab re cenſui, cum nota regiſtri, vnde eſt ſumpta, fideliter extracta. Rubrica ipſius literæ eſt, videlicèt.

Litera Iuſtitiæ pro Clerico, contra Laicum ſpoliantem.

IOANNA II. REGINA, &c. Vicegereti noſtro, ſeù Iuſtitiario Prouinciæ Principatus citra, Seras Monrorij, ac Capitaneo Terræ Camerotæ, & Piſciottæ, de Prouincia ſupradicta, præſentibus, & ſucceſſiuè futuris, & eorum Locatenentibus, fidelibus noſtris dilectis gratiam, & bonam voluntatem: Moleſtia ſunt nobis quæq; grauamina noſtris irrogata fidelibus, ſcilicèt, quæ inferuntur Eccleſijs, & Eccleſiaſticis perſonis, eo moleſtius, grauius proferimus, quo ſpecialiter affectu beneuolo proſequamur, ac eorum fauores, & commoda quantum ad honeſta poſſumus, libenrius procuramus; ſanè habuit, & habet expoſitio querela nouiter nobis facta pro parte venerabilis viri Fratris Franciſci Abbatis Monaſterij S.Mariæ de Centula, Ordinis S. Benedicti, ſiti in Caſali Centulæ, pertinentiarum S. Seuerini de Camerota, de Prouincia ſupradicta, deuoti Oratoris, & fidelis noſtri dilecti. Quod cum exponens ipſe fuerit, & ſit Abbas dicti Monaſterij in poſſeſſione bonorum eiuſdem Monaſterij, ac perceptione iurium, fructuum, cenſuum, & redditũum bonorum ipſorum, percipiendo fructus, cenſus, redditus, & iura ipſa, per ſe, vel alium, ſeù alios eius nomine, pacificè, & quietè, Franciſcus de Morra non verens diuinum iudicium, & debitè vltionis flagellum, elatus vtique in ſuperbiam, mandauit expreſsè nonnullis vaſallis ſuis, quod non reſponderent, nec deberẽt reſpondere dicto Fratri Franciſco, Abbati dicti Monaſterij de redditibus, fructibus, & iuribus, ad quos, & quę tenerentur eidem nomine, & pro parte dicti Monaſterij, ipſique homines, & vaſalli prædicti Franciſci de Morra ad huiuſmodi ſuum mandatum ſoluere, & reddere recuſarẽt, & recuſant redditus, fructus, & iura prædicta eidem Abbati nomine, & pro parte ſui Monaſterij antedicti, ipſum Abbatem ſuper pacifica poſſeſſione gaudere, ac perceptione fructuum, iurium, & redditũum prædictorum, inquietando, & multipliciter moleſtando in eiuſdem Franciſci Abbatis, & per conſequens, Conuentus dicti Monaſterij graue damnum, & importabile præiudicium, ſuper quo per eundem Abbatem exponentem promotus noſtro remedio, ſuppliciter implorato: Nos moleſtationes, & inquietationes huiuſmodi ferentes, noſtris ſenſibus, & conſiderationibus nimis graues, cum Eccleſiaſtica, & religioſa loca pati nolumus in ſuis bonis, & iuribus læſionem,

nem, fidelitati veſtræ præſentium tenote de certa noſtra ſcientia mandamus, ſub obtemptu gratiæ noſtræ firmiter, & expreſsè, quatenus ſi ita eſt, vt exponitur prædictum Abbatem, ac alium, vel alios pro parte ſui, & Monaſterij ſupradicti tenentes, & poſſidentes bona prædicta in poſſeſſione pacifica, bonorum eorumdem quamdiù poſſeſſionis eiuſdem iuſta cauſa durauerit, prout ad vos ſpectauerit, & requiſiti fueritis iuſti fauoris pſidio manutencatis, & defendatis, non permiſſuri dictum Abbatem, & Conuentum habentes, & poſſidentes bona prædicta ſuper poſſeſſione illorum, & perceptione, ac habitione fructuum, reddituum, ac iurium eorumdem à prędicto Franciſco de Morra, & à quibuſcumque alijs illicitis turbantibus indebitè moleſtari, impediri quomodolibet, vel turbari audentem, vel audentes in contrarium, quod ab huiuſmodi moleſtationibus, & perturbationibus omninò deſiſtant per pœnarum impoſitiones, & earum exactiones, pro Curiæ noſtræ parte, prout iuſtum fuerit aliqua oportuna, & debita iuris remedia efficaciter compeſcendo. Præſentes autem literas poſt oportunam inſpectionem earum pro cautela reſtitui volumus pręſentanti, præmiſſo modo efficaciter valituras. Datum in Caſtro noſtro nouo Neapolis per virum magnificum Franciſcum Zurulum, &c. Anno Domini 1417 die 19. Menſis Aprelis 10. Indictionis Regnorum noſtrorum anno tertio, Regiſtratum in quinternionibus Regiæ Cameræ Summariæ in libro intitulato quinternionum diuerſorum fol. 347. pœnes Fabritium Sergium Archiuarium, ſeù Conſeruatorem.

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Aduocatus in eadem cauſa non iudicat.*
2 *Delegatus recuſari poteſt.*
3 *Conſultor effectus Iudex recuſatur.*
4 *Aduocatus effectus Iudex, nec de conſenſu partium interuenit de iure Regni.*
5 *Aduocatus coniunctus Iudici vſque ad tertium gradum incluſiuè, reijcit illum à iudicando.*
6 *Aduocatus in ſimili articulo non prohibetur iudicare inter diuerſos.*
7 *Iudex in cauſa compatris non iudicat.*
8 *Lites ſine vlla ſuſpitione eſſe debent.*
9 *Suſpectus in iudicando, quando ſit ſuſpectus in delegando.*
10 *Inimicitia inducit iuſtam cauſam recuſandi, etiam Iudicem ordinarium.*
11 *Suſpectus non ex cauſa inimicitiæ, vel proprij intereſſe poteſt delegare, & ita iudicatum.*
12 *Aduocatus Fiſcalis ex cauſa inimicitia recuſatur.*
13 *Litera Comeſtabilis ſuper recuſatione Fiſci patroni.*
14 *Litera ſuæ Maieſtatis de recuſatione Fiſci patroni.*

Pro Domino Ioanne Baptiſta Cataneo, contra Dominum Philippum Spinola.

ARGVMENTVM.

Olim cauſæ Aduocatus prohibetur in illa eadem iudicare, & an alteri committere ſuſpectus Iudex poſſit, vel delegare? item quando Fiſci patronus poſſit vti ſuſpectus recuſari.

CONSILIVM XXXII.

IOanne Baptiſta Cataneo in cauſa propria, maximiq; ponderis agnoſcēs duos ex Dominis Regiam Cancellariam Regentibus in cauſa prædicta iuſtis de cauſis interuenire non poſſe, petijt declarari licere eiſdem eandem cauſam alteri committere, delegare, vel adiunctos eligere, quod cum ex aduerſo impugnaretur, rogatus pro actore aliqua ſcribere, breuiter pauca hæc tradidi, Iuris veriſſima eſt concluſio, quod Aduo-
1 catus, qui fuit in eadem cauſa, † Iudex

poſtea eſſe non poteſt, *per text. in l. final. C. de aſſeſſ. in l prætor ff. de iuriſdict. omn. iudic. & vtrobique gloſ. & Doctores, Capyc. deciſ. 146. num. 3. vbi Addit. Ann. ſingul. 8. Auend. in cap. prætor. 2. num. 23. & 24. lib. 1. latè omnium Auil. in cap. prætor. 3. gloſ. Abogados, eſt etiam text. in l. quiſquis, vbi gloſ. C. de poſtul. vbi Ioa. Fab.* dicit, quod hoc eſt verùm, ſi recuſetur ab ea parte, contra quam fuit patrocinatus, volens alludere, quod ſi non recuſetur à parte contraria iudicare poſſet, ſed hoc fallit quando contra clientem votum propalauit, *Anton. de Butr. in cap. dilecto, de teſtament.* cuius authoritate ita iudicatum tradit *Maſtrill. in deciſ. 151. nu. 41. & ſeq gloſ quam Doctores ita intelligunt in cap. dilecto in verſic. recuſatis de teſtament. idem Anto. de Butr. & Prapoſit. in cap poſtremo de appellat.* Imol. *in c. irrefragabilis §. exceſſus de offic. ordinar. Aufrer. de recuſat. num* 38. Et etiam fallit in hoc Regno per *Regiam Pragmati-*
2 *cam*, de qua infra, † & procedit etiam
in delegato, *per d. cap. poſtremo, vbi Philipp. Franch.* dicit illum textum procede-
3 re etiam in eo, † qui fuit conſultor. & firmat *Capyc in d. deciſ. 146. num. 2.* & ſi adſunt aliquæ authoritates, quod qui fuit Aduocatus, poteſt de partium conſenſu eſſe Iudex, hoc non habebit locum in Regno, in quo in ſpetie prohibetur per *Regiam Pragmaticam vndecimam in tit. de ſuſpition. Official.* cuius verba ſunt: *Il Giodice, che è ſtato Aduocato de vno delle parti, vogliamo che non poſſi giudicare*
4 *nell'iſteſſa cauſa, † ancorche conſenteſſero le parti fol. 392. colum. 2.* Immò Aduo-
5 catus coniunctus † Iudici vſque ad tertium gradum incluſiuè, facit Iudicem iudicare, & interuenire non poſſe de iure communi, *per text. in l. humanitatis C. de exequutor.* & de iure Regni per aliam *Regiam pragmaticam 23. de offic. Sacri Conſilij*, ampliatur etiam ſi Iudex eſt coniunctus in eodem gradu affinitatis, & in diuerſa cauſa patrocinatur pro eodem cliente, *vt in cap. 4. de gratijs tempore Illuſtriſſimi, & Excellentiſſimi Domini Ducis Oſſunæ Neapoli conceſſis de anno 1584. impreſſis inter priuilegia, & capitula Neapolis folio mihi 177. à tergo in principio*; ſed ſi fuerit Aduocatus in alia cauſa connexa, & inuicem dependẽte cũ illa, in qua vult eſſe Iudex, poteſt recuſari, *per d. cap. poſtremò, dicit* Cappc. *d. de-*
6 *ciſ. 146. num. 2. vbi Addit.* & † quod Aduocatus in ſimili cauſa iudicare non prohibetur inter perſonas diuerſas, firmat *Præſid. de Franch. deciſio. 87. num.* 18. &
7 de compatre, † quod non poſſit iudicare in cauſa ſui comparris, cum quo contraxit cognationem ſpiritualem, habetur *ex eadem pragmat. 11. ibi: Dechiaramo, che le cauſe del parenteſco ſpirituale ſufficiente à remouere li Giudici, ſiano il compatrato frà il baptizato, & il baptizãte, & frà le altre perſone, frà le quali il Sacro Concilio Tridentino hà dechiarato contraherſi la cognatione ſpirituale.* Difficultas tamen eſt, an qui iudicare prohibetur, prohibeatur etiam cauſam illam alteri committere, ſeù delegare? vel adiunctos eligere, ea potiſſimum ratione,
8 quia lites † ſine vlla ſuſpitione eſſe debent, *per text. in l. apertiſſimi C. de iudic.* cum durum ſit coram Iudice ſuſpecto litigare, *Iaſ. in l. qui iuriſdictionem ff. de iuriſdict. omn. iudic. num. 6. & 7. Cacher. deciſio. 15. num.* 5. ſed affirmandum eſt, ſo-
9 lum ex cauſa inimicitiæ, † vel intereſſe proprij poſſe Iudicem prohiberi, nè committat, deleget, vel adiunctos eligat,
10 quia inimicitia † inducit iuſtam cauſam remouendi, etiam Iudicem ordinarium *gloſ. in d. l. apertiſſimi in verbo Iudices, verſ. item ſuperuenit iuſtiſſima cauſa iniuriarum, vbi Salycet. numer. 4. Caſtrenſ. num. 6. Iaſ. num. 7.* vbi idem dicit in inimicitia præſumpta, *Aufrer. de recuſat. calum. 7. verſ. ſi* Iudex *eſt inimicus, Cacheran. d. deciſio. 15. num. 7.* vnde cum inter dictos Dominos Regentes, & conuẽtum nulla inimicitię cauſa adſit, ſequitur quod
11 ſi ſunt ſuſpecti in iudicando, † non erunt in delegando, *per text. in cap. ſi quis contra clericum de for. compet. ibi. Si quis contra clericum cauſam habuerit Epiſcopum ipſius adeat, qui ſi vt ſuſpectus fuerit recuſatus, Exequutor ab eo deputetur, idem*

in

in cap.cum ſpetiali §. 1. *de appellat.* & *in proprijs noſtris terminis eſt text. ad literam in l.prætor ff.de iuriſdict.omn. iudic. ibi*: *Prætor ſicut vniuerſam iuriſdictionem mandare alij poteſt, ita & in perſonas certas, vel de vna ſpetie poteſt, maximè cum iuſtam cauſam ſuſceptæ ante magiſtratum aduocationis alterius partis habuerit, firmat Menoch.de arbitr caſ.*458. *numer.*19. Atque ita in hoc Regno fuit reſolutum in Collaterali Conſilio in perſonam Domini Antonij Orificij Sacri Cõſilij Præſidentis, cuius reſolutionis tenor hic non ab re inſeritur.

Die 11. *Menſis Iunij* 1587. *Neapoli, ſuper articulo relato per magnificum, & circumſpectum Dominum Regentem Thomam Salernitanum Regentem Collateralis Conſilij Suæ Excellentiæ in d.Regio Collaterali Conſilio, ſcilicet, an magnificus, & circumſpectus Præſidens Sacri Conſilij poſſit decretare ſupplicationes, quæ coram Præſidente legi ſolent, cauſaſque in eis contentas committere, & diſtribuere inter magnificos Regios Conſiliarios in cauſis, in quibus ipſe magnificus, & circumſpectus Præſidens eſt ſuſpectus in votando.*

Illuſtriſſimus, & Excellentiſſimus Dominus Vicerex, Locumtenens, & Capitaneus Generalis, prouidet, mandat, atque decernit, quod dictus magnificus, & circumſpectus Præſidens non obſtante, quod ſit ſuſpectus in deciſione cauſarum, poſſit, & valeat cauſas ipſas, iuxta ſolitum committere, & diſtribuere inter eiuſdem Sacri Conſilij magnificos Regios Conſiliarios, ſupplicationeſquè porrigendas à grauaminibus prætenſis per partes prætendentes eſſe grauatos à magnificis Conſiliarijs eiuſdem Sacri Conſilij decretare & ſuper eis prouidere, quod cauſæ Commiſſarius verbum faciat in Sacro Conſilio, exceptis cauſis, in quibus contigerit dictum magnificum, & circumſpectum Præſidentem fore ſuſpectum ex capite inimicitiæ, vel ex eo, quia ageretur de ſuo intereſſe proprio, hoc ſuum, &c. Salernitanus Regens, Salazar Regens, Daroca Regens, Baſtida de Mugnatones, ex quinterno intitulato, Acta Sacri Conſilij, cum quo concordat præſens copia, ſalua, &c. Annibal Cæſarius Secretarius Sacri Regij Conſilij.

Concludo igitur ex his ordinari debere dictos DD. Regentes delegare poſſe, nè dùm, ſed adiunctos eligere, cum non
niſi ſolũ in cauſa inimicitiæ, & proprij in
tereſſe Iudex ſuſpectus à delegando re-
moueatur. Quæ quidem ſolæ cauſæ etiã
12 Fiſci patronum † prohibent interuenire
vt ex literis Inuictiſſimi noſtri Regis, con
ſtat ſub die 12. Iulij 1613. pœnes Giſel-
mum. Quarum tenor cum de facili haberi non poſſit, licet pro hac cauſa non deſeruiant, non inutiliter hic inſerere volui.

13 *Por cartas, † que de ay ſe han eſcritto, ſe hà entendido, che Don. Franciſco de Caſtro ordinò por villetto ſuyo, que el Abogado Fiſcal de la Camera de la Summaria Iacobo Salluzo nò enteruenijſſe, como ſoſpechoſo en las cauſas de Portia Caracciola, muyer que fue del Teſorero Diomedes Carraſa, y que vltimamente ſe hauia eſtendido eſta ſuſpiction à Don Baldaxar Acquauiua ſegundo marito de la dicha Portia, ſin hauer para ello otra cauſa, ni razon, que hauer procurado el dicho Abogado Fiſcal, complir con las obligaciones de ſu officio, en razon de las deſordenes, que hà hauido en la adminiſtration del dicho Teſorero general, coſa que hà parecido muy nueua en el Conſejo, pues por cauſas ciuiles no ſe vee razon para recuſar el Abogado Fiſcal, y en las criminales no ſe admitten ſemejantes recuſationes, ſe nò en caſos muy graues, y por cauſas euidentemente claras, y legitimas, y eſto por terminos iuridicos, y aſſi hà parecido, que yo lo aduierta à V. E. para que mande tener la mano, en nò permictir, que ſe quitte por eſto camino las defenſas a las cauſas fiſcales, aunque ſe tiene por cierto el emparo, y fabor, que tendran en V. E. y que en sù tiempo nò ſe darà lugar à coſas, que la prejudique.*

14 Alia litera † ſuæ Maieſtatis de menſe Maij 1606. eſt videlicet.

En carta de 21. de Nouembre dell'an-

no

no paſſado 1605. y de Iunio proſſimo paſſado os mandè dos copias del tenor ſeguiente.

Hè entendido, que en el Tribunal de la Summaria eſtà entroducido, que en los pleytos fiſcales, que en el ſe trattan, ſiempre, que la parte quiere, puede recuſar el Fiſcal y que quitado eſte, que tiene, entendidas las razones, ſe nombra en ſù lugar vn Preſidente del miſmo Tribunal, el qual demas de nò eſtar inſtruydo en ellos, dexa de ſer Iuez con que muchas vezes ſe vien à perder el mejor voto, y por que ſiendo eſte del enconueniente, que ſe dexa conſiderar; conuien dar orden y remedio, os hè querido aduertir, y encargar por eſta, que aunque en las cauſas criminales ſe puede recuſar el Fiſcal indiſtintamente, bauiendo legitimas prouanzas, tengais muy de veras la mano, paraque en las ciuiles, en las quales mi Fiſco obiere yntereſſe, y fuere actor, ò reo conuento, nò ſe permitta en ninguna manera, que ſea recuſado, ſin que haya para ello tan juſtas, y legitimas cauſas, que oblighen à nò poderlo eſcuſar, pues lo contrario ſeria in euidente peligro del derecho del Fiſcho, y por conſiguiente en danno, y prejuditio de mi Real Azienda, y Patrimonio, y porque la orden, que por dichas cartas mandè circa la recuſation del Abogado Fiſcal de mi Real Patrimonio, es tan juſtiſicada, que por ningun caſo conuien alterarla, ni diſpenſar contra ella, os hè querido aduertir en eſto, y encargar, y mandar, que vos en vueſtro tiempo, y los Vireyes, que por tiempo fueren, y os ſoccedieren en eſſe cargo nò deſpenſeyes por ninguna cauſa, nè riſpecto, a la dicha orden por villettes particulares, ni por otra via, ſe nò que le oſſeruays, y guardareis inuiolabilmente, como tan juſtas, y conuenientes à mi Real ſeruitio, y à la buena adminiſtration de la juſtitia, pœnes Giſelmum, &c.

Vtraquè ad ſaturitatem recuſationis Fiſci pationi videas *Allegationes Domini D. Ioannis Montoyæ de Cardona in ſupremo Italiæ Conſilio apud ſuam Maieſtatem Regentis à Domino Carolo de Tapia ſimiliter in dicto Supremo Conſilio Regente, & Belmontis Marchione poſitas in libro 3. de Iure Regni in Pragm. 23. de offic. Sacr. Conſil.* vbi etiam adſunt allegationes contrariæ Domini Orlandi Franchi Aduocati, in quibus multa ſunt ad materiam recuſationis.

Die 2. Septembris 1617. facta relatione in Collaterali Conſilio, cum DD. Regijs Conſiliarijs Marco Antonio Morra, & Pomponio Saluo adiunctis, fuit decretum, quod liceat ipſis Dominis Regentibus delegare in cauſa Ioannis Baptiſtæ Cataneo, cum illis de Spinola, Pœnes Secretarium Regni, & ex eorum ſubſcriptionibus in proceſſu inter dictas partes fol. 900. & 906. Pœnes Cioffum Sacr. Conſil. Actorum Magiſtrum.

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Aſſenſus* Regius *ſpetialiter requiritur in qualibet alienatione feudi, & num. 18.*
2 *Actum, qui facit, videtur prout de iure poteſt facere.*
3 *Aſſenſus conceſſio, intelligitur, prout ius intelligit.*
4 *Aſſenſus aſſumit naturam actus, ſuper quo interponitur.*
5 *Alienandi poteſtas, intelligitur data, ſeruata forma iuris, & ſecundum naturā actus, & nu. 6.*
7 Conceſſio *teſtandi liberè data, intelligitur ſeruata forma iuris communis.*
8 *Conceſſio dandi in feudum, intelligitur præuio aſſenſu.*
9 *Feudi ad emphyteuſim argumentum eſt validum, & è contra.*
10 *Poteſtas data Epiſcopo dandi certam præbendam, intelligitur accedente voluntate* Canonicorum.
11 Camerarij *opinio, quod alius aſſenſus non requiratur, qualiter ſit intelligenda.*
12 *Alienatio cum prima licentia tantum procedit quando* Rex *dicit, nullo alio aſſenſu impetrato.*
13 *Aſſenſus materia eſt, ſtrictiſſimè interpretanda.*
14 *Stylus* Curiæ *oſtendit Principis mentem.*

15 Clau-

15 *Clauſula feudi natura non mutata in continenti poſita, cum expreſſis tantùm locum habet.*
16 *Exprimi debet, quod contra naturam feudi eſt faciendum.*
17 *Feuda debent dari vaſallis, quos Rex elexerit.*
19 *Licentia generalis non ſufficit, vbi ſpeciali eſt opus.*
20 *Feudum inſcio Domino acquirens, dicitur Dominum contemnere.*
21 *Licentia alienandi feudum intelligitur, ſi tempore alienationis Rex fuerit requiſitus.*
22 *Aſſenſus quare requiratur.*

Pro Amico non modicæ authoritatis.

ARGVMENTVM.

Conceſſo feudo cum poteſtate alienandi, an nouus requiratur aſſenſus tempore alienationis.

CONSILIVM XXXIII.

IN hoc currenti articulo prima facie, cum *Camerar. in cap. imperialem fol.45.liter.F*, videtur dicendũ, quod alius non requiratur aſſenſus, ſed ex doctrina plurimorum, maxime authoritatis Doctorum in contrarium eſt veritas, ſcilicèt, quod prædicta licentia non obſtante in alienatione nouus requiratur aſſenſus: nàm vera eſt iuris con-
1 cluſio, † quod in qualibet feudi alienatione Regis requiritur aſſenſus, cum qui
2 facit actum † videatur facere, prout de iure permittitur, *per text. in l. quæro §. inter curatorem ff. locat. l. quidam cum filius ff. de verbor. obligat. latè Ripa in l. heredes mei ff. ad trebellian. hinc Bald. in l. ſi duo num.2. per illum textum ff. de acquir. hæredit.* dicit, quod qui facit aliquẽ actum videtur ſe aſtringere lege de illo actu loquenet, *Regens de Ponte conſ. 57. num.71. & 72. & propterea Iſern. in cap.1. qui ſucceſſ. teneat. num.8. circa me-*
3 *dium*, † dicit aſſenſum intelligi ſecundũ quod ius intelligit, *per text. in l. ſi cui ff. de ſeruit.* & recipit interpretrationem à iure communi, *l. ex facto ff. de vulgar. & pupill. ſubſtit. Frecc. lib.1. de ſubfeud. cap. de origin. Baron. num.46. fol.15. & q.30. num.28. Regens de Ponte conſ.3. num.6.*
4 *& conſ.64. num.30.* † & aſſumit naturam actus, ſuper quo interponitur, *idem Camerar. in d. cap. imperialem fol.52. liter.*
5 *F*, † & ſic poteſtas alienandi feuda, poſtquàm intelligitur data, ſeruata forma iuris communis, & ſecundum naturam actus, & cum ſine aſſenſu alienari non poſſint per iura vulgata prædicta licentia non obſtante, in alienatione ipſorum
6 nouus requiritur aſſenſus, † quia intelligitur data impetrato aſſenſu, *argum l. ſi quando C. de inofficioſ. teſtament.* vbi data
7 poteſtate † liberè teſtãdi, intelligitur ſeruata forma iuris communis, *& Iſern. in cap.1. de feud. non hab. propr. nat. feud. nu.*
8 4. dicit damus tibi in feudum, † vt poſſis alijs dare, intelligitur in feudum, & ſic dando licentiam alienandi intelligitur, ſi tempore alienationis fuerit requiſitus ad præſtandum aſſenſum, vt iuris, *Speculat. de iure emphyt. §. nunc aliqua verſ. ſiuè q.94. nu.117. vbi Ioannes Andreas, Afflict. deciſ.307. num.21. Frecc. in d. cap. de origin. Baron. num.5. fol.15. & in q.54. num.2. Alexand. conſ.106. nu.3. lib. 4. Rub. Alexand. conſ.110. qui alios adducunt*, & licet *Speculat. & aliqui alij*, loquantur in emphyteuſi, idem eſt in
9 feudis, † cum validum ſit argumentum de emphyteuſi ad feudum, & è contra, ac de pari procedant, *Gloſ. in cap.1. an agnat. vel fil. defunct. milit. in verſ. vtrũque, Speculat. in tit. de feud. §. quoniam verſ.40. in fine, cum concordantibus copioſè allegatis per Alexand. conſ.5. in princ. lib.5. Frecc. de ſubfeud. q.30. nu.2. & per Brun. in eis repertor. in verb. argumentum de feudo ad emphyteuſim*, quę doctrina *Speculat. & Ioan. Andr.* in licentia alienandi feuda, vt in caſu noſtro ab omnibus pręcitatis Doctoribus allegatur, & firma-

firmatur, quibus ſuffragatur, quod dixit
10 *Archidiac. in cap. licet* 8. *q.* 1. † quod priuilegium datum Epiſcopo, ſuper collatione certæ præbendæ, intelligitur accedente voluntate Canonicorum, & non
11 aliter, † & illud, quod dicit *Camerar. in d. cap. imperialem de probib alien. per Federic. fol.* 45. quod data poteſtate alienandi, alius non requiratur aſſenſus, procedit quando Rex dicit, quod liberè alienetur, ita quod naturam feudalem amplius non detineat, ſed quando dicit in feudum, reſeruatis adohis, alijsq; iuribus feudalibus, & natura feudi non mutata, quæ clauſulæ omnes in noſtra propoſita licentia, adſunt, omninò in alienatione effectiua dicti feudi nouus requiritur aſſenſus, *vt idem Camerar. expreſsè firmat in eodem cap. imperialem fol.* 29. *literis P, & S.* Nec dicatur, quod clauſula feudi natura non mutata, intelligitur præterquàm in expreſſis, quia hic nihil eſt expreſſum, quod feudum ſine alio aſſenſu alienetur, & ſi Rex voluiſſet, quod alienaretur cum ſola prima licentia in ea-
12 dem expreſſiſſet, † quod nullus alius requireretur aſſenſus, quemadmodum expreſſit in alijs conceſſionibus, quando ita voluit, vt vnam de ipſis, ita conceſſionibus ponit *Frecc. vbi ſupra q.* 33. referens, quod in fine Rex dicit nulla alia noſtra licentia, vel aſſenſu requiſitis non expreſſit, ergo noluit, *argum. l.* 1. *§. cum aliter*
13 *C. de caduc. tollend.* † ſumus in materia aſſenſus, quæ eſt ſtrictiſſima, vt omnes fatentur, & in ea tantum admittuntur, quę oculo corporis videntur, *Frecc. vbi ſupra q.* 20. *num.* 8. ad quod facit, quod dixit *Felyn. in cap. ex literis num.* 8. *de reſcript. verſ. ad cognoſcendum Principis mentem,*
14 in conceſſionibus debet attendi † ſtylus Principis, & curſus aliarum conceſſionū, *Lap. allegat.* 89. *& cum Doctores* ratione implicationis, & contradictionis dicant,
15 quod clauſula prædicta † feudi natura non mutata, non debet operari correctionem incōtinenti per antea expreſſorum, & conceſſorum, ob id dicſit præterquàm in expreſſis, meritò cum in prædicta licētia nihil ſit expreſſum, quod feudum alienaretur ſine alia licentia, non habet locum implicatio, correctio, nec limitatio:
16 oportebat enim, † quod eſſet expreſſum quod volebat immutare cōtra naturam feudi, *Regens de Ponte conſ.* 3. *nu.* 83. vnde opinio *Camerar.* non obſtat, cum loquatur quando ex licentia data, feuda eorum propriam feudalem naturam ha-
17 bere deſinerent, vt diximus, † & feuda debent dari vaſallis, quos Dominus elegerit, *cap.* 1. *de duob. fratrib.* nè fortè eſſet inimicus, vel odioſus Domino, *vt idem Camerar. dicit in eodem cap. imperialem fol.* 4. *liter.* 5. & maximè, quia in qualibet
18 feudi alienatione † ſpetiali debet interuenire aſſenſus *per conſtitut. conſtitutionem diuæ memoriæ, ibi: Niſi de ſpetiali noſtræ celſitudinis licentia confirmetur;* & hoc, vt Rex de nouo vaſallo certiore-
19 tur, † & non ſufficeret licentia generalis, cum ſpetialis opponitur, & præfertur generali, *l. ſi quis mihi bona §. ſed vtrum ff. de acquir. hæredit. cap. quamquam* 23. *diſtinct.* non recedendo à proprietate verborum, *iuxta l. aliter ff. de legat.* 3. nec obſtat reſponſio eiuſdem *Camerar. in d. cap. imperialem fol.* 45. quod illud ſpetiali debet intelligi, ideſt gratioſa, cum aſſenſus procedat ex gratia: hoc enim eſt falſum cum ſimus in materia ſtrictiſſima, & exorbitanti, quæ tantum cantat quantum, (vt prædiximus) corporis oculo videtur, & prout ſonat, & ideò,
20 ſi ex tali licentia induceretur † alius in poſſeſſione feudi, Domino ignorante, diceretur, quod Dominus contemnitur, & contra eum poſſet ſequi machinatio in feudo, *vt in d. cap. imperialem de probib. feud. alien. per Federic. Frecc. vbi ſupra, in* 1. *authorit. num.* 28. *& ſic cum eodem Frecc. in d. cap.* 1. *de origin. Baron. nu.* 50. *& q.* 54. *num.* 2. Concludo, quod Rex in prima conceſſione, vel in alia concedendo licentiam alienandi feudum intelli-
21 gitur, † ſi tempore effectualis alienationis fuerit requiſitus, & conſenſerit, vt *per Speculat. Ioan. Andr. Iſern. Afflict. &*
22 *alios ſupra relatos,* † qui alios adducunt, vt Dominus in ſuperiorem cognoſcatur à certo vaſallo emptore, & ne ſibi præ-

judice-

iudicetur, *cap. 1. de alien. feud. facit text. notab. in l. ſi debitor* §. 1. *ff quib. mod. pign. vel hypoth. ſoluat. & ita iuris eſſe* cenſeo.

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Feudi diuiſio à Comitatu dupliciter fieri poteſt.*
2 *Feudi diuiſio quando fiat expreſſè, vel tacitè, & nu. 3. & 6.*
4 *Anni triginta rei conditionem permutant faciunt præſumi inueſtituram, & vaſſallagium acquiri.*
5 *Feudi alienationi aſſenſus ſpetialis requiritur.*
7 *Feudi tacita diuiſio de æquitate, non de rigore procedit.*
8 *Feuda Francorum iure reguntur in Regno.*
9 *Feudum ſemel cum Regio aſſenſu diuiſum, eſt feudum de per ſe, ſicut feudum diuiſum permiſſu legis.*
10 *Feudum diuiſum vniri non poteſt ſine Regio aſſenſu.*
11 *Feudum peruentum ad feudatarium, reſpectu alterius feudi, vti ad alium cenſetur, & vices duarum perſonarum repreſentat.*
12 *Baro repreſentat ſuam Baroniam, & ſuum feudum.*
13 *Comitatus, & Baroniæ nomine quod geritur, alio feudo non præiudicat.*
14 *Comitatus conceſſio cum iuribus, & pertinentijs omnibus, feudis per alios tunc poſſeſſis non præiudicat.*
15 *Feuda plura ad vnum peruenta, non proindè eorum iura confunduntur.*
16 *Feudum quaternatum non inconuenit in terra Baronis eſſe.*
17 *Feudum, & bona tenens in terra Baronis non iurat Baroni, ſed Regi.*
18 *Feudum, ſiuè Caſtrum à Ciuitate ſeparatum, cenſetur in eo omnis iuriſdictio tranſlata.*

Pro Amico.

ARGVMENTVM.

Pars feudi Regio cum aſſenſu ab alia parte diuiſa, num feudum ſit de per ſe.

CONSILIVM XXXIV.

1 Diuiſio feudi † à Comitatu, vel à Ciuitate aliqua, duobus fieri modis poteſt expreſſè, ſcilicèt, & tacitè, iuxta tradita per *Alex. conſ.*
2 26. lib. 5. Expreſſè, † vt quando Comes feudum cum Comitatu vnitũ alicui ven-
3 didit, vel conceſſit, † & Rex conſenſijt; Tacitè quãdo de aliquo feudo à Comitatu, cui erat vnitum, ſeparatè per triginta annos ſeruitium præſtatur, quia tanti
4 temporis ſpatio † rei condicio mutatur, *l. eum qui C. de fund. rei priuat. libr.* 11. præſumitur inueſtitura, & vaſſallagium acquiritur, ſecundum *Iſern. in cap.* 1. §. *ille colum. penult. de controuerſ. feudi apud par. termin. & in cap.* 1. *colum.* 2. *de his, qui feud. dare poſſ. & in cap.* 1. §. *ſi quis per triginta, ſi de feud. defunct. milit. controu. fuer.* quæ iure communi feudorum procedere opinor; nam expreſſè proui-
5 ſum videmus contrarium, † *per conſtit. conſtitutionem diuæ memoriæ*, qua cauetur, quod in qualibet feudi alienatione, vel diminutione ſpetialis Regis requiratur aſſenſus, ibi: *Niſi de ſpetiali noſtræ celſitudinis licentia confirmatur, etiam ſtante Regia pragmatica nouem capitum*, per quam etiam Proregi, diuiſionibus feudorum vetitum eſt aſſentire, & licet *Afflict. in d. S. ſi quis per triginta, & Io. Vincent. de Anna in cap.* 1. *num.* 449. *de vaſallo decrepit. ætat.* teneant, quod talis deciſio non procedat contra Fiſcum, ſed
6 contra priuatum: † hoc tamen intelligas quando præſens eſt Dominus, & ſcienter ſeruitium diuiſum recipit, pro quota parte feudi per triginta annos, quia per receptionem ſeruitij conſentire videtur, iuxta tradita per *Afflict. in deciſ.* 267. *per conſtitut. conſuetudinem prauam* §. *cæterum*

terum

7 *terùm colum.4.*† & hoc potius procedere
videtur de æquitate, quàm de rigore,
ſtante *d.conſtit. conſtitutionem diuæ me-*
8 *moriæ*, † maximè in Regno, in quo Frã-
corum iure viuitur, & ad vnum tantum
feuda pertinent, *per capit.conſiderantes,*
cap. imperialem §. *præterea ducatus de*
prohibit.feud.alienatione per Federic. vbi
Iſern.num. 38.*circa finem, Præſ.de Fran-*
ch.deciſ.4.num.6. Regens de Ponte conſ.3.
num.46.& ſeq. Cumia in cap. ſi aliquem
fol.271.verſ.reiectis contrarijs, dicit, qđ
nè dum in Regno Siciliæ vltra Farum,
ſed etiam in hoc citra Farum Frãcorum
iure viuitur, & omnia feuda verè indi-
uidua ſunt, *per d.conſtit.conſtitutionem*
diuæ memoriæ d.cap.conſiderãtes, & vtro-
bique Doctores, vt eleganter dicit *Re-*
gens de Ponte de mente *Iſern. Capyc.Ca-*
merar.& aliorum in d ſuo conſ.3.nu.32.
9 *& ſeq.* Benè verùm eſt, † quod feudum
ſemel à Comitatu, vel á Ciuitate diui-
ſum, cum Regio aſſenſu, & voluntate
feudatarij, dicitur feudum de per ſe,
principaliter in Regijs quinternionibus
deſcriptum, & recognoſcitur immediatè,
& in capite à Regia Curia, quemadmo-
dum feudi diuiſi ex permiſſu legis, quæ-
libet pars dicitur integrum feudum de
per ſe, *Iſern.in cap. hoc quoque num.1. de*
ſucceſſ.feud. Afflict.in cap. item ſi fuerint
num.30. quib.mod.feud. amitt. Capyc.in
rubr.feud.diuiſ.verſ.vndecimo ſciendum,
10 & iterum † vniri non poteſt, niſi noua
Regis voluntate accedente, vt compro-
bat *Regens Lanar. conſ.91. num.4.* & li-
11 cet poſteà † ad Ciuitatem, vel ad Co-
mitatum redierit, non vt ad Comitem,
ſed vt ad alium, & vices duarum perſo-
narum Comes ipſe repreſentat, *argum.l.*
ſi conſul & l. ſi pater §. *qui duos ff. de*
adopt.Iſern.in cap.1.colum.2. qui ſucceſſ.
12 *teneat.* † repreſentat Comes ſuum Co-
mitatum, & ſuum feudum, ſecundum
Gloſ.in conſtitut.conſuetudinem verſ.cum
his circa medium lib.3. & quod nomine
13 Comitatus, † ſiuè Baroniæ gerit, non
præiudicat ad aliud feudum, quod etiã
principaliter repreſentat, *argument.l.pol-*
la C.de his,quib.vt indign.l.cum quædam
C.de adminiſtrat. tutor. cum teneat alia
feuda, alio titulo particulari, ſicut alius
Dominus, & non vt Comes, ſiuè Baro,
ſicut in ſimili Rex ſuccedens in Comita-
tu per excadentiam, ſiuè alias illum te-
net, vt Comes, & non vt Rex, niſi ipſe,
qui poteſt, aliter declararet, aut incor-
poraret, *Iſern.in conſtitut.dignum colum.*
*2.lib.3.vbi Afflict.num.*130.& conceſſio
ſubfeudi in terra facta alteri, ſuberit no-
uo Comiti, non Regi, *Afflict. in prælud.*
conſtitut. q.25. Frecc.de ſubfeud. lib.2.q.
14 50. *num.5.* † & licet Comitatum fuerit
conceſſum cum iuribus, & pertinentijs
omnibus, non intelligitur de feudis, quæ
ſeparatè tunc temporis per alios poſſi-
debantur, ſed de iuribus ſpectantibus ad
Comitatum, *Iſern. in cap.1. num.5. vbi*
Afflict.num.29.quid ſit inueſt. nec pro-
15 indè † iura vnius feudi, cum iuribus al-
terius feudi confunduntur, ex eo, quod
ad eundem Dominum peruenerunt, tùm
quia illud procedit in his, quæ acceſſo-
riè veniunt, vt ſeruitus, *iuxta text.in l. ſi*
quis ædes ff.de ſeruitut.vrban.prædior. &
patet ex prædictis, tùm maximè, quia
eadem duo iura, quæ vni competunt, iu-
dicantur, ac ſi pluribus competerent, *vt*
per Alexand.in l.in ratione §.*quod vulgo*
num.10.ff.ad l.falcid.allegat text.in l.tu-
torem ff.de his, quib.vt indign.ibi: Diſcre-
ta ſunt enim iura, quamuis plura ad eam-
dem perſonam deuenerint: nec inconue-
16 nit, † quod in Terra Baronis, ſeù Co-
mitis ſtet feudum quaternatum ſpectans
ad collationem Regiam, *Iſern. in cap.1.*
colum.3.num.9.de controu.feud.apud par.
17 *term.* † Quinimmo tenens bona in Ter-
ra Baronis à Rege, non iurat Baroni fi-
delitatem, *Afflict.ibidem num.50.* ſed nè
puntualitatem differamus, caſum in ter-
minis decidit *Caſtrenſ. in l. ſi fundum*
la prima §.*qui fundum num.6. de legat.1.*
Ait enim, quod locus ſemel exemptus à
totalitate fundi, quando feuda fuiſſent
de Comitatu, ſunt feuda de per ſe, &
non comprehenduntur, vlterius in tota-
18 litate, inferens proindè, † quod ſepara-
to Caſtro à Ciuitate, in illud omnis iu-
riſdictio tranſlata cenſetur: nam quando
conſtat

conſtat fuiſſe poſſeſſum ſine iſtis feudis particularibus, pro quibus ſoluitur, & releuium ſeparatim à Comitatu, & ſeparatim in quinternionibus eſt ſcriptum, & Comes, aut Baro ea tanquàm ſeparata, & de per ſe habebat, vnionem factam fuiſſe prætendi non poteſt, nec fieri poterat ſine Regis particulari aſſenſu, vt ex iam dictis breuiter adductis concludo.

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Priuilegia conceſſa ſubditis per Superiorem reuocari poſſunt.*
2 *Limitatur ſi non ſubdito.*
3 *Limitatur etiam ſi recepta ſit pecunia pro priuilegio, quia tranſiuit in contractum.*
4 *Donatio facta ob merita non reuocatur.*
5 *Priuilegium immunitatis per habitationem tranſit in contractum, idem in feudo, & nu.6.*
7 *Terra facta Camera habet immunitatem à Rege, non à Barone.*
8 *Electus ab eo, qui poteſtatem eligendi habet à Conſilio, cenſetur electus ab ipſo Conſilio.*
9 *Electio dicitur illa vera, quæ durat.*
10 *Opinio Anton. de Butr. contraria procedit in Principe non recognoſcente Superiorem.*
11 *Barones Regni ad inſtar particularium, & ad paria, cum vaſallis iudicantur.*
12 *Princeps ſuperiorem recognoſcens non reuocat, niſi reſtituto accepto.*

Pro Vniuerſitate Galatulæ, contra Ducem Acerentiæ.

ARGVMENTVM.

Baro, qui pecunia recepta Terram vnam fecit Cameram, nùm variando aliam poſſit eligere.

CONSILIVM XXXV.

ROgatus, vt ſcriberem
aperto iure dixi, quod
non.
1 Nàm licet † regulariter priuilegia conceſſa
ſubditis per ſuperiorem
quandocumque reuocari poſſint, *cap. veniens extra de præſcrip.* dicta tamen regula limitatur. Primò, vbicumque pri-
2 uilegium † fuiſſet conceſſum non ſubdito, *Felyn. in cap. nouit num. 9. de iudic. & in cap. 2. de probation. num. 2. Dec. conſ. 28. Alexand. conſ. 101. volum. 1. Roman. conſil. 252. cum latè ibi adductis per Man-*
3 *doſ.* Limitatur ſecundò, Superiorem non poſſe reuocare priuilegium factum ſubdito, quando tranſiuit in contractum, puta accepit aliquid pro illo concedendo, vt in caſu noſtro, & ratio eſt, quia dicitur contractus dò, vt des, vel vt facias, à quo ſtante implemento ex vtraque parte, non licet recedere, vulgata *l. ſi pecuniam ff. de condit. ob cauſ. Bald. in l. qui ſe patris colum. 7. in fine C. vnde liber.* notabil. dicit *Bart. in l omnes populi num. 30. ff. de iuſtit. & iur. Roman. dicto conſ. 252. Alexand. conſ. 216. volum. 2. eodem conſil. 201. volum. 1. Dec. d. conſ. 286. Felyn. in cap. 1. num. 2. de probation. cum ſimilibus*, quæ opinio comprobatur per *capit. conſtitutus extra de relig. domib.* vbi Epiſcopus remiſerat ius Epiſcopale, quod habebat in quadam Eccleſia, accepta annua penſione, & cum vellet reuocare, deciditur non poſſe, quia conceſſio, ſiue ceſſio talis tranſiuerat in contractum, idem probatur *in l. Actilius Regulus, & in l ſi pater in fine ff. de donation.* vbi do-
4 natio † facta ob merita reuocari non poteſt, ad hoc facit etiam *text. in l. 2. ff. de iure immunit.* vbi immunitas conceſſa ei, qui ſubijt onera Ciuitatis, non poteſt ab eo auferri, ad idem facit *l. ſi cum multi ff. de dol.* vbi dixit *Bald.* quod ſi ſtatuto Ciuitatis cau:tur, quod quicumque venerit ibi ad habitandum per certum tempus, ſit immunis à collectis, & Ciuitas facit alium ſtatutum contrarium, no-

ui Ciues poſſunt iuuari actione de dolo,
5 ex quo priuilegiũ † immunitatis per habitationem tranſiuit in contractum, idem
6 ſi cõcedatur feudum, † quod dicitur beneficium, *ſi de feud. fuer. controuerſ. cap. beneficium*, & tamen reuocari non poteſt, *cap. 1. de natur. feud.* Ratio eſt, quia tranſit in contractum tale beneficium cum vaſallis, qui tenentur ad ſeruitia, *cap. 1. quid ſit inueſtit.* quam opinionem tenet *Caſtrenſ. in l. 1. C. de liber. & eorum liber.* & omnes * communiter, & ab ea non eſt recedendum per ſupradicta.

7 Inſuper Rex concedit Baroni immunitatem ab hoſpitijs militum in Terra, quam Baro elegit pro Camera, & ſic Terra electa non habet immunitatem à Barone, ſed à Rege, qui licentiam Baroni dedit eligendi, & tenendi talem Terram pro Camera, *text. eſt notabilis in l. item eorum § ſi Decuriones ff. quod cuiuſ-*
8 *que vniuerſ. nomin.* vbi habetur, † quod electus ab eo, qui habet poteſtatẽ eligẽdi à Cõſilio, cenſetur electus ab ipſo Cõſilio, & non poteſt amplius ab eligentibus reuocari, *l. huiuſmodi §. Stychum, aut Pamphilum ff. de legat. 1. notat hoc Goffred. in l. vnus ex familia in princ. ff. de legat. 2. vbi Caſtrenſ. in §. ſi de falcidia*, cum ergo Dux, vt Baro elegit, ex Regia poteſtate, & non ex ſe, ex prædictis reuocare illam non poteſt, & aliam eligere.

9 Vlterius, † electio dicitur illa vera, quæ durat, vt tradit *idem Goffred. in d. l. vnum ex familia in principio ff. de legat. 2.* ſi Dux illam mutaret, contradiceret *l. quod ſemel placuit, ff. de decret. ab ordin. fact.* & prædicta concluſio remanet
10 firma non obſtante, † quod *Anton. de Butr. in cap. in noſtra de iniur. & damn. dat. limitando dictum Bart. vbi ſupra*, dicentem Principem poſſe reuocare, quę tranſeunt etiam in contractum, quia hoc poteſt habere locum in Principe non recognoſcente Superiorem, cum ſit Dominus rerum, & perſonarum, & facit ex poteſtate Dominica: non autem in Baro-
11 nibus noſtri Regni, † qui ad inſtar particularium, & ad paria cum vaſallis iudicantur, pro ſeruãda ęqualitate per prędi-
12 cta iura, † immò talis Princeps, Superiorem non recognoſcens, non poſſet id facere, niſi reſtituto accepto, *Petr. Bellug. in ſuo Specul. Princip. rubr. 9. num. 28.* & ex prædictis currenti calamo adductis pro ipſis pauperrimis vaſallis dictæ Terræ Galatulæ iudicari debet, nouam Cameræ electionem fieri non poſſe, niſi reſtituta quãtitate pecuniæ pro dicta cauſa recepta, maximè quod per annos ſex ſteterunt in pacifica poſſeſſione, & hoc hodiè innouari prætendatur magis odio Miniſtrorum, quàm de voluntate dicti Domini, tantæ bonæ qualitatis, & ita videtur mihi, ſaluo tamen iudicio tantorum virorum iudicantium.

Hæc cauſa non fuit proſequuta, & proindè nec iudicata.

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Legata, qualiter ſint intelligenda.*
2 *Verba ſunt intelligenda ſecundum actus naturam.*
3 *Vltimarum volũtatum natura eſt ambulatoria vſque ad vitæ exitum.*
4 *Teſtator legem ſibi non imponit, à qua diſcedere non poſſit.*
5 *Præcedentia declarant ſequentia, etiam ſi conſiſtant in ſolis præfationibus.*
6 *Principis ordine interpretatur finis.*
7 *Sequentia non poſſunt præcedentium immutare naturam.*
8 *Tranſpoſitio verborum non vitiat legatum.*
9 *Verbum, deputo, & aſſigno, importat, ac ſi dictum eſſet lego.*
10 *Legari abſentibus dictantibus teſtamentum, & teſtibus poteſt.*
11 *Verba accipiuntur impropriè, vt deſeruiant actui, qui geritur.*
12 *Donatio cauſa mortis requirit conſenſum donatarij.*
13 *Teſtatore dicente lego, & dono, cenſetur legare, non donare.*
14 *Legatarius hæres, alienationem rei legatæ à teſtatore factam non impugnat.*
15 *Legata plura oneroſa, & lucroſa non poſſunt*

Digitized by Google

poſſunt renunciari pro parte, & pro parte acceptari.

16 *Teſtamentum, an ſumat vires à die mortis teſtatoris, vel aditæ hæreditatis.*

17 *Legata res per alienationem reuocatur.*

18 *Legatum factum creditori an præſumatur in compenſationem.*

19 *Legatarius agnoſcens legatum, non compenſat, niſi pro ſumma ſui crediti.*

Pro Amico.

ARGVMENTVM.

Legatum factum per verbum dono, quo tempore debeatur, & an alienatio rei legatæ adimat legatum, & quid ſi factum eſſet alia ex cauſa creditori.

CONSILIVM XXXVI.

ADuertẽdum eſt primò, verùm eſſe in facto creditricẽ in caſu noſtro poſt inſtitutam hęredem eius filiam, eidem filiæ legaſſe per verba, videlicèt, legauit, & voluit ipſa teſtatrix, &c. Similiter de iure verùm eſſe, quod legatum, & omnia verba
1 legati intelligi † debent, ſecundum eius principium, *l. regula* §. *final. ff. de iuris, & fact. ignor.* à primordio enim tituli, poſterior formatur euentus, *l. 1. circa finem C. de impon. lucrat. deſcript. lib. 10. Oldrad. in conſ. 103. quæſtio.* Nec mirum ſi poſt principium dicti legati tranſit ad alia
2 verba, quia vltra prædicta dico, † quod verba debent intelligi ſecundum naturam contractus, ſiuè actus, cui adijciuntur, *l. ſi ſtipulatus* §. *verùm ff. de vſur. l. damni, verſ. & quod in ſtipulatione ff. de*
3 *damni. infect.* † cum natura vltimarum voluntatum ambulatoria ſit, vſque ad vltimum vitæ exitum, *iuxta text. in l. 4. ff. de adim. legat. l. cum hic ſtatus* §. *ait oratio ff. de donat. inter vir. & vxor.* quod adeò verùm eſt, vt ipſemet teſtator non
4 poſſit ſibi legem imponere, à qua recedere non liceret, *l. ſi quis in principio teſtamenti de legat. 3. & ibi Bart. & Scribentes*, & ideò dictum legatum ad libitum ipſius teſtatoris euaneſcere potuit.
5 Secundò, † pręcedentia declarare ſubſequentia, etiam ſi conſiſtant in ſolis aſſertionibus; & præfationibus, vt firmat *Angel. in l. ſi ſeruus plurium* §. *vltim. de legib. ibiq; Iaſ. num. 3. in fine, per l. vltim. & l. Titia* §. *titia ff. de verbor. obligat.* &
6 ex ordine † principij interpretatur euentus, & finis, *Bald. in l. quamuis C. de fideicommiſſ. relatus per Soccin. conſ. 52. nu. 5. in fine lib. 1.* & cum talis diſpoſitio fuerit facta, & concepta per verba legati, dicẽdo legauit, &c. aliam naturam, quàm
7 legati, & vltimæ voluntatis, † ſequentia verba inducere non poſſunt, eo maximè, quia in legatis, in tantum ſolemnitas verborum ſublata eſt, vt nec tranſpoſi-
8 tio verborum vitiet legatum, † *l. quidem teſtamento, & ibi Bart. de pecul.* & etiam
9 ſi teſtator dixerit, † deputo talem rem Titio, perindè eſt, ac ſi dixiſſet lego, *Bal. in l. 1. num. 17. in fine C. commun. de leg.* & idem ſi dixiſſet aſſigno, idem *Bald. in l. 2. num. 7. eodem titulo*, cum in legatis, & fideicommiſſis, verborum obſeruatio non ſit neceſſaria, *l. in legatis C. de legat.* & quibuſcumque verbis relinqui poſsũt: non enim verbis, ſed voluntatibus defunctorum fauor exigitur, §. *noſtra inſtit. de legat.* ſed in caſu noſtro prædictis non indigemus, dùm in principio orationis dicitur per verbum legati, &c. & ſic negari non poteſt, quin ſit legatum, & legati propriam naturam non habeat.

Tertiò, nõ referre, quod in dicto legato, legataria fuit præſens, & acceptans:
10 nám licet legatum abſenti, † & ignorãti relinqui poſſit, *l. cum pater* §. *ſurdo ff de legat. 2.* Tamen nihil repugnat ſi præſenti relinquatur, quia & teſtamentum dictantibus, etiam legari poteſt, *l. ſi quis ita ſcripſerit ff. de reb. dub.* §. *legatarijs, inſtit.*
11 *de teſtament.* & ideo illa verba, † quod Terra ex nunc pro tunc, &c. cedit, & dat in ſubſidium, & ſolutionem dotium dictæ eius filiæ præſenti, &c. impropriè accipi debent, vt deſeruiant actui, qui geri-

P 2 tur,

tur, & ſecundum ſubiectam materiam intelligantur, vt in ſpetie probatur *in l. ſi vno in princ. ff. locat.* Nàm cum profeſrantur in teſtamento, cuius natura eſt, vt reuocari poſſit, ſimiliter dicta verba intelligi debent, vt reuocari poſſit, & cenſeri legatum, & etiam, quod verba ipſa
12 cauſa mortis † donationem inducerent, (quod negatur,) quæ etiam ex præſentia, & conſenſu cognoſcitur donatarij, *l. inter mortis ff. de mort. cauſ. donat.* quæ legato, & vltimę voluntati æquipararur, vt in *l. illud eodem titulo, & §. 1. inſtit. de donat.* vltra verba clara præcedentia legatum expreſſum demonſtrantia, adhuc reuocari poſſet, & fortius, etiam ſi teſta-
13 trix dixiſſet, lego, † & dono, ſine dubio legatum eſſe intelligitur, vt ex multis firmat *Iacob. de Nigris in rubrica de legat. 1. num. 24. Soccin. Iun. num. 60.* ſi hæc erit datio inſolutum ex nunc, pro tunc, vt pars prætendit, illud verbum lego ſuperfluum redderetur, igitur intelligi debet, cedo per legatū, ſiuè legando cedo.

Quartò, quid in hoc vagandum ſi ea-
14 dem aduerſaria, † cui relinquitur tale legatum, inſtituitur etiam vniuerſalis hæres, ſi hęres quomodo alienationem à teſtatrice factam impugnare poteſt, quæ factum defunctæ ratum habere tenetur? *l. cum à matre C. de rei vendicat.* cum ſimilibus, & quem de euictione tenet actio, agentem repellit exceptio, vulgatis iuribus, vltra quæ adduco, quod quando in teſtamento plura continentur legata, & vnum eſt oneroſum, aliud verò lucroſum, inſtituta, ſiuè legataria non poteſt
15 lucroſum accipere, † & oneroſum renūciare, ſic in hoc caſu ipſa filia legatum lucroſum, idеſt prædicti territorij acceptare non poteſt, & legatum inſtitutionis, hæreditatis repudiare, *l. ſed duobus legatis de legat. 2. vbi Doctores,* ſed omnia prædicta ſunt ſuperflua, cum quicquid
16 ſit actum, eſt actum in teſtamēto, † quod non ſumit vires, niſi à die mortis teſtatoris, ſiuè teſtatricis, ſecundum fictionē, aùt ab adita hæreditare, ſecundum veritatem, *l. ſi tibi homo §. cum ſeruus ff. de legat. 1. l. à Titio ff. de furt. l. proindè ff. ſi certum petatur,* & teſtatrix adhuc viuit, & viuens prætenſum territorium lega-
17 tum alienauit, † per quam alienationem legatum reuocatum intelligitur, *l. fideicommiſſa §. ſi rem ff. de legat. 2. l. ſi rem legatam ff. de adimen. legat. vbi Doctores, Alexand. in conſ. 168. & 169. lib. 6.* Ergo legataria ipſa ex dicto legato, nullam actionem habere poteſt.
18 Vltimò etiā, † quod dicta teſtatrix facta alienatione rei legatę deceſſiſſet, nullo facto alio teſtamento legatum, ex quo pro credito legatariæ eſt, in compenſationem ſui crediti, intelligitur pro concurrenti quantitate debita, *l. penult. §. qui fratres de aliment. legat.* & ita intelligit, & declarat *Paul. de Caſtr. in l. cum ab vno num. 3. & in l. creditore in fine ff. de legat. 2. ac in l. ſi compenſandi C. de hæred. inſtit. Alexand. conſ. 132. num. 2. lib. 2.* vbi
19 licet † legatarius agnoſcat legatū, ſi eſt maioris ſummæ ſui crediti, non tenetur compenſare, niſi pro rata, & ſic è contra reſpectu teſtatricis quando legatum eſſet maioris pretij, vt in caſu noſtro, & ſic concludo legatariam pro legato, vigore ipſius legati actionem non habere, ſed pro concurrenti quantitate ſui crediti, vigore prioris promiſſionis, & obligationis ſuarum dotium.

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Alienatio rei Eccleſiaſticæ eſt prohibita de iure canonico, & ciuili.*
2 *Alienationes rerum Eccleſiarum non valent, niſi ſeruata forma iuris.*
3 *Res Eccleſiæ, etiam minimè alienari prohibentur, niſi tribus concurrentibus.*

Pro Reuerendo Io. Baptiſta Henrico, cum Hieronymo de Fatio.

ARGVMENTVM.

Alienatio rei Eccleſiæ ſine aſſenſu Apoſtolico, & in euidentem Eccleſiæ læſionem eſt ipſo iure nulla.

AR-

CONSILIVM XXXVII.

REuerendus Ioannes Baptiſta de Henrico beneficiatus Cappellæ Annunciatellę intus Epiſcopatū Ciuitatis Acerrarum, cum locaſſet quandam terram arbuſtatam, & vitatam pro annuis carolenis duodecim Hieronymo de Fatio per nouennium ad renouandum, nolens renouare, petijt eius relaxationem cum fructibus, ex defectu aſſenſus Apoſtolici, & enormiſſimæ læſionis, vndè cum per Magnam Curiam Vicariæ obtinuiſſet fuit appellatum ad Sacrum Conſilium, in quo ſententia ipſa confirmari debet, dū in facto benè deducta eſt læſio enormiſſima, & pars Apoſtolicum aſſenſum non adducit ex regula valdè notoria,
1 quod alienatio† rerum Eccleſiaſticarum
ſit prohibita de iure Canonico, *per cap. quicumque 17.q.4. per extrauagantem ambitioſè de reb.eccleſ.non alien. & vtrobique Doctores omnes*, & alias Pontificales ſanctiones, & de iure Cæſareo licet antiquitus fuiſſet prohibita de Eccleſijs Conſtantinopolitanis, *vt ex text. in l. iubemus in principio C. de ſacroſanct. eccleſ. & gloſ. in verbo Vrbe*, tamen fuit ampliata ad duas Eccleſias Orbis, *per text. in autbent. de eccleſ. rerum immobil. in princip. §. nuper igitur, &c.* & quamuis videa-
2 mus aliquando alienari, † alienationes
tamen ipſę non valent, niſi ſeruata forma iuris, *vt per Felyn. in cap. quæ in Eccleſiarum de conſtitut.* Immò etiam ſi in Eccleſiæ vtilitatem fiat, ſine Superioris conſenſu non valet, *per dictam extrauag. ambitioſè, vbi omnes Scribentes, & Bald. in l. final. §. neceſſitate C. de bon. quæ liber. poſt num. 26.*

Non obſtat partem prætendere ven-
3 ditionem terræ, ex quo minima eſt, † &
ſterilis aſſenſu Apoſtolico non indigere, quia & ſi nitatur probare eſſe inutilem, & inaquoſam, tamen ex proprijs partis teſtibus habetur, terram fuiſſe fertilem, arbuſtatam, & ſolitam locari in ducatis ſex annuis pro quolibet modio, dùm eſt modiorum quatuor, & propè muros dictæ Ciuitatis videatur, quæ enormiſſima læſio extat, & ſic *cap. terrulas 12.q.2.* in hoc adaptari non poteſt, cum tria copulatiuè requirantur, videlicèt, quod res ſit exigua, quod ſit inutilis Eccleſię, & quod alienatio fiat ex cauſa neceſſitatis, *vt per Aegid. in cap. ſine exceptione verſ. ſi neceſſitas, ibiq; Rebuff. 12.q.2.* quę cum non adſint in caſu noſtro, ſed etiam enormiſſima adſit læſio, per Sacrum Conſilium declarari debet benè prouiſum per dictam Magnam Curiam, & explicari caput quoad fructus, &c.

Referente Conſiliario Pompeo Salernitano prędicta ſententia Magnæ Curiæ fuit confirmata, vt in banca Amatruda.

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Confeſſio receptionis per bancum, vel per libros, ſi non apparet, non præiudicat.*

2 *Confeſſio facta mandato non adimpleto per eum, ad quem literæ mittuntur non nocet.*

3 *Confeſſio eſt relatiua, & quando ex relato aliter non conſtat, non nocet.*

4 *Negatiua non recepiſſe, non probatur, niſi per inſpectionem librorum.*

5 *Contractus mutui incontinenti factus cenſetur correſpectiuè ad contractum dotis.*

6 *Diſpoſitio in contractu mutui attenditur, & non quod inerat in contractu dotis præcedenti.*

7 *Confeſſio receptionis vltimi, & non primi contractus attenditur.*

8 *Præſumitur neminem ſuum ius iactare.*

9 *Confeſſione maioris ſummæ ſi appareat ſolutionem eſſe minoris quantitatis, minor attenditur, & alia eſt ſimulata.*

10 *Fœmina propter paragium excluditur à ſucceſſione patris, & matris.*

11 *Paragium quota pars ſit hæreditatis.*

12 *Minoris alienatio debet fieri cum ſollemnitatibus, & quæ ſint.*

13 *Metus reuerentialis, & enormiſſima læſio annullant contractum.*

14 *Læſio enormiſſima dolo ex propoſito æquiparatur.*

15 *Pater, & filius, quando pecuniam recipiunt, præſumitur in poſſe patris totam perueniſſe.*

16 *Filius in gubernio, & poteſtate patris præſumitur.*

17 *Pecunia eum, ad quē peruenit, facit principalem, alios obligatos fideiuſſores.*

18 *Iuramentum non obligat, vbi conſenſus deeſt.*

19 *Enormiſſima læſio, facit ceſſare conſenſum, quia præſumitur error, & ignorantia.*

20 *Iuramentum non obligat, vbi adeſt enormiſſima læſio, vel dolus.*

21 *Læſio enormiſſima dolum re ipſa cauſat.*

22 *Iurare quis inducitur eo modo, & errore, quo ad contrahendum fuit inductus.*

23 *Aſſenſus nihil operatur, nec ponit in eſſe, quando contractus minoris eſt nullus, ob defectum ſollemnitatis.*

24 *Dictio, quatenus, facit conditionem.*

25 *Dictio, ritè, & rectè, denotat iuris ordinem, & ſolemnitatem.*

26 *Argumentum validum eſt de re ad perſonam.*

27 *Aſſenſus vendendi feudum in totum, non operatur in venditione partis.*

28 *Aſſenſus, vt tres cedāt, non operatur ſi duo tantùm cedant.*

29 *Alienationibus feudorū per exteros Proregi aſſentire prohibitum eſt.*

30 *Voluntas, & potentia regulant actum.*

31 *Lex noua à lege antiqua interpretationem recipit, & ſecundùm illam declaratur.*

32 *Solemnitas, quæ requiritur in alienatione rei, requiritur in ceſſione, & alienatione actionis, & nu. ſeq.*

34 *Prohibitio alienationis immobilium per ſtatutum trahitur ad alienationem actionum.*

35 *Actio hypothecaria competens ad feudum eſt feudalis.*

36 *Actio ad feudum iudicatur, vt de feudo.*

37 *Actio, & hypotheca ad feudum in viuentibus iure Francorum competit primogenito.*

38 *Actionem ſuper feudo non exercent omnes filij, ſed primogenitus tantùm pro dotibus maternis.*

39 *Finis, & euentus certificant principium.*

40 *Creditores cum aſſenſu præferuntur illis ſine aſſenſu in feudalibus.*

41 *Paragium debetur à tempore mortis patris.*

42 *Origo actionis attendi debet.*

43 *Contractus transfuſus in alium, gaudet priuilegijs, & actionibus eius, in quem transfunditur.*

44 *Subrogata actio habet omnia, quæ primæuæ actioni competebant.*

45 *Dictum in actione, repetitum cenſetur in ſubrogatione.*

46 *Mulieri non ſufficit, quod dos ſit promiſſa, ſed cum effectu ſoluta.*

47 *Filia quando excluditur propter dotem eſt idem, prout quando per ſtatutum.*

48 *Dos denotat effectum iuris.*

49 *Nouatio non fit niſi expreſsè.*

50 *Nouatio, vt fiat, neceſſe eſt, quod interueniat creditor.*

51 *Euicta re in dotem, vel pro paragio data, creditor habet recurſum ad primæua iura.*

52 *Paragij actio eſt in rem ſcriptam, & contra fratrem fit condemnatio, & exequutio.*

53 *Actio reuocatoria contra tertium datur, quando frater non eſt ſoluendo.*

54 *Soror tenet feudum reuocabiliter, donec ei ſatisfiat de dote, vel legitima, aūt paragio.*

55 *Venditis bonis ſubhaſta ad inſtantiam creditorum, maximè cum graduatione, præſumitur debitores ſoluendos non eſſe.*

Pro Ioanne Baptiſta de Spiritu, & Victoria Barraccha, cōtra Ioannem Mauritiū, & Claudiam Barraccham, Petrum Ioānem Georgiū, ac Hieronymum, & Bonifatium de Naſellis.

R

ARGVMENTVM.

Pretium ex venditione rei feudalis perventum, qualiter liberandum ſit, Quæ minoris contractum conualident, Quando aſſenſus ſit nullus, vel paragium ſit anterior.

CONSILIVM XXXVIII.

QVòd Ioanni Mauritio, &
Claudiæ Barracchę non
ſit facienda ſolutio du-
cat.4000. ſed de ducat.
3000. tantùm, ex quo
cõfeſſio receptionis du-
cat. 4000. per Tibetium Barracchum
recepiſſe pro dotibus ſuæ vxoris,eſt ſimu
lata,ex pluribus demonſtratur.
Primò, quia confitetur recepiſſe du-
catos mille per bancum Montis Nigri in
anno 1561.die 12.Septembris fol.149.
& facta diligentia in ipſis libris talis par-
tita non inuenitur, propter quod confeſ-
1 ſio non nocet, † *per text. vbi Bald. in*
l.ſi literarum C.de ſolut. vbi confeſſio fa-
cta per eum, qui mutuam pecuniam pe-
2 tebat, † mandato non adimpleto per eũ
ad quem literæ mittebantur, confeſſio
non præiudicat, & ratio viua eſt, quia
3 confeſſio eſt relatiua,† & quando aliter
conſtat per relatum,confeſſio non nocet,
ita Bald.in l.2.verſ.vlterius C. de error.
4 *aduoc.* † quæ negatiua (non recepiſſe)
aliter probari non poteſt, quàm per in-
ſpectionem librorum, dicit *text.in l.titia*
*textores ff. de legat.*1.
Secundò, dicitur confeſſionem non
ſolum eſſe ſimulatam reſpectu ducato-
rum mille, verùm etiam reſpectu totius
ſummæ, dùm Tiberius dictam confeſſio-
nem facit die 12.Septembris anni 1561.
fol.149.& eodem die ijdem contrahen-
tes coram eiſdem Notario,& teſtibus fa-
ciunt inſtrumentum mutui dependentis
ex dictis dotibus fol. 246. ex qua breui-
tate temporis,& multiplicatione contra-
5 ctus, inſtrumentum dotale † præſumitur
correſpectiuum ad inſtrumentum mutui,
incontinenti ſubſequutum, *ex regula*
text.in l.ſi ventri ff.de priuil.cred.Dec.in
l.certi conditio §.*ſi nummos num.*14. *ff.ſi*
*cert.pet. & in conſ.*562. *dub.*2. *quem al-*
legat gloſ.Pariſ.in §.23.*num.*92. *in fine*;
6 adeò quod non attenditur † diſpoſitum
in inſtrumento dotali, ſed diſpoſitum in
inſtrumento mutui, deindè incontinenti
ſubſequuto,quod in eiſdem terminis vo-
luit *Bald.in l.ſi abſentis num.*17.*C.ſi cert.*
*petat.idem in l. legem num.*3.*C. de pact.*
idem in l.penult. §.*ſi mulier, vbi Paul.de*
Caſtr. ff.ſolut.matrim. & omninò viden-
dus *Roman.conſ.*441.*num.*2.*& ſequent.*
vbi quando maritus inſtrumento confi-
7 tetur dotium receptionem, † ſi deinde
ſit aliud inſtrumentum incontinenti,in
quo dotes promittuntur, quod attendi-
tur promiſſio facta in ſecundo inſtru-
mento, & non confeſſio facta primo lo-
co.
Tertiò, quod dicta dos non fuerit ſo-
luta tempore confeſſionis ſuadetur ex
alio,poſtquàm in inſtrumento mutui di-
citur, quod in caſu reſtitutionis dotium
excomputetur mutuum, quod dependet
ex inſtrumento dotali, in partem, vel in
totum non ſolutum,dicto fol.246.
Quartò dicitur, quod ſi dotis confeſ-
ſio, & ſolutio vera fuiſſet in inſtrumento
dotali, neceſſarium non erat inſtrumen-
tum mutui dependens ex dictis dotibus,
vbi ipſi de Habenãte fatentur eſſe debi-
tores, quia aliter cauſaret multa abſur-
da. Primò,quia hic contractus eſſet ſu-
perfluus,& eluſorius. Secũdò, quod Ha-
benantes dictas dotes bis ſoluerent,pri-
mo in inſtrumento dotali, ſecundo in in-
ſtrumento mutui, quod dici non debet,
8 cum nemo præſumatur iactare † ſuum,
l.cum de indebito ff.de probat. tertiò,cau-
ſaret plures contractus, & plura debita,
quod lex non præſumit, per ea, quæ vo-
luit *Bart.in l.*2.*C.de diſcuſſor.lib.*10. vbi
debitor duplicatam cautelam facere
non tenetur ſuo creditori.
Quintò,quod dicta confeſſio ſit ſimu-
lata,patet etiã, quia fuit de anno 1561.
fol. 149. & tamen de anno 1563. &
1565. fol. 244. & ſeq. patet, quod fue-
runt ſoluti ducati tres mille tantùm, &
in

in hoc adeſt deciſio *Bald. in l.ab Anaſta-
ſio nu.*10.*C.mand.* vbi dicit, quod quan-
9 do maritus eſt confeſſus recepiſſe † cen-
tum nomine dotis, ſi tamen apparet poſt
confeſſionem fuiſſe numerata quinqua-
ginta de illa ſumma cõfeſſata, quod ma-
ritus ad vltra non tenetur, ex quo ſimu-
lata confeſſio præſumitur, idem voluit
*idem Bald. in l.legem num.*3. *C. de pact.*
Dec. conſ. 441. *num.* 15. *& omninò Ro-
man.conſ.*445.*num.*21.*& per totum.* Vl-
tra quod ex ſcripturis productis patet
nõ fuiſſe ſolutos niſi dictos ducatos tres
mille, de quibus debent fieri duæ partes
viriles inter dictos Ioannem, & Mauri-
tium Barracchos, & de ipſa ſumma eſt
deducendum, & defalcandum paragium
quod ſpectat Claudiæ Barrachæ ſorori
eorum: nam ſicut fœminę propter exiſtẽ-
tiam maſculorum propter paragium ex-
10 cludũtur à ſucceſſione patris, † ita etiam
à ſucceſſione, & bonis maternis, vt fir-
mat *Iſern.in cõſtit.in aliquibus col.*14.*&*
17.*verſ ſed ſi filius, vbi Afflict num.* 149.
& idem Iſern. in cap. 1. *§. ſed quia, qui
feud.dar.poſſ.* quod paragium licet regu-
11 lariter ſit tertia pars eius, † quod filia
ab inteſtato eſſet habitura, *vt per Iſern.
in d.conſtit.col.*17.*verſ erit ſic extimatio
facienda*, tamen quandoq; augetur, &
diminuitur ex his, quæ voluit *text. in l.
ſi filiæ ff. de legat.* 3.*& in l.*3.*verſ.in am-
plis ff.vbi pup.educ.deb. Dec.conſ.*26. *nu.*
5. licet minus legitima eſſe non poſſet,
ſecundum *Loffred.conſ.*26.*num.*14. & ſic
patet paragium prædictum eſſe detrahẽ-
dum à dicta ſumma ducatorum trium
millium, quod eſt ducat.500. & reliqui
ducat. 2500. viriliter debent diſtribui
inter Ioãnem, & Mauritium Barracchos,
portio cuius Ioannis eſt ducat.1250. ſu-
per quibus debet ſatisfieri Ioãnes Bapti-
ſta de Spiritu creditor Ioannis in ducatis
quatuor mille fol.77.

Quo verò ad Vincentium Ferrara, Pe-
trum Ioannem, & Georgium de Naſel-
lis, qui de anno 1577. emerunt in bur-
genſaticum à Ioanne, & Tiberio de Bar-
rachis patre, & filio annuos ducat. 270.
pro ducatis tribus mille, cum obligatio-
ne etiam feudalium in caſu euictionis, vt
ex inſtrumenro fol.92.& aſſenſu fol.112.
dicendum eſt ipſi Ioanni Baptiſtæ de
Spiritu, & Victoriæ Barracchæ præferri
non debere.

Primò, quia verùm eſt tempore ven-
ditionis prædictæ de dicto anno 1577.
dictum Ioannem Barracchum vendito-
rem fuiſſe minorem annorum 14. prout
ſic ſe aſſeruit in inſtrumento fol.92.qua-
12 propter in dicta venditione † debebant
interuenire ſolemnitates requiſitæ à iu-
re, videlicét, Iudicis decretum, ſubhaſta-
tiones, authoritas tutoris, iuſta cauſa
alienandi, *iuxta textum in l.ob æs C.de
præd.min.& ea, quæ notantur per Afflict.
in deciſ.*249. *& Menoch.de arbitr.iudic.
caſ.*71. quæ cum non interueniſſent, me-
ritò affirmari debet contractum ipſum
eſſe nullum.

Secundò, talis contractus eſt etiam in-
ualidus ſtante metu reuerentiali, & enor-
13 miſſima læſione, † quæ duo operantur
nullitatem, & reſciſſionem contractus, vt
eſt * communis opinio, relata per *Soccin.
conſ.*263.*verſ.præterea lib.* 2. *Ruyn.con-
ſil.*170.*num.*17.*lib.*1.*Soccin. Iun.conſ.*77.
*num.*154.*lib.*1. præſumitur diſſenſus, *di-
xit Dec. conſ.*151. *in fine, per gloſ. l.*1. *§.
quę oneranda ff.quarum rer.act.non dat.*
adfuit etiam enormiſſima læſio, quæ do-
14 lo ex propoſito † dante cauſam contra-
ctui comparatur, *iuxta text. l.ſi ſuperſtes
C.de dol. & per Dec. conſ.*179. *num.*16.
*Pariſ.conſ.*96.*num.*2.*&* 21. *lib.*1. *Io.Ca-
phal.conſ.*415.*lib.*3.*in* 2.*dub.colum.final.
Crauett.conſ.*192.*num.*3. quæ enormiſſi-
ma læſio eſt, dùm venduntur annui in-
troitus in perpetuum, vt dicit contractus
fol.92.ad rationem nouem pro centena-
rio franchi functionum fiſcalium, & ab
alio onere, & tamen veriſſimum eſt, quod
non ſolent emi, & vendi niſi ad rationem
quatuor, vel quinque per centum, cum
oneribus, quæ onera verè excedunt quar
tam partem, & ſic liquet de iſta enor-
miſſima læſione, iterum fuit læſus, quia
cum Ioannes, & Tiberius pater, & filius
15 ſe obligarunt, † & pecuniam receperũt,
præſumitur pecuniam totam perueniſſe

in

in poſſe patris, ita refert *Alexand. in l. ſi*
cum dotem §. *tranſgrediamur nu.2. ff. ſo-*
lut. matrimon. vbi Bald. & ſingulariter
Boer. deciſ.23. num.10. Octau. Cacher. de-
ciſ. Pedemont.43. Capyc. deciſ.78. num.9.
Crauett. conſ.91. num.3. vbi refert num.
11. iſtam eſſe * communem opinionem
ſtante quod erat filius, & præſumitur in
16 poteſtate, † & gubernio patris, *per text.*
in l. filius ff. de probation. adeò quod ille,
17 ad quem peruenit pecunia, † cenſetur
principalis, alij verò fideiuſſores, & gau-
dent beneficio fideiuſſorum, ita per illum
text. & gloſ. voluit Gulielm. de Cun. in
l. ſed Iulianus §. *item ſi duos ff. ad maced.*
quam gloſ. ſequuti ſunt Paul. de Caſtr.
conſ.409. volum.1. Roman. conſ.114. quos
pro ſingular. ſequitur Hippolyt. de Mar-
ſil ſingul.2. & 509. & ſic limitatur *l. reus*
§. *cum in tabulis de duobus reis, ac refert*
Afflict. deciſ.204. num.4. & Crauett. d.
conſ.91. nu.11.

Nec obſtat iuramētum, quia vbi deeſt
conſenſus, ſtante quod erat minor, iura-
18 mentum non obligat, † *l. vlt. C. de non*
numer. pecun. cap. veniens, & cap. quinta-
uallis de iureiur. Item quia adeſt enor-
miſſima læſio, vt diximus, deeſt etiam
19 conſenſus † dicti Ioannis iurantis, quia
præſumitur error, & ignorantia, vt docet
gloſ. in l. quiſquis C. de reſcind. vendit. &
læſio, vbi adeſt iuramentum, nec opera-
tur *Dec. conſ.45. num.1.* * communem
opinionem eſſe firmat, ergo iuramentum
hoc caſu non obligat, quemadmodum
20 nec vbi dolus interuenit, † *cap. cum con-*
tingat de iureiur. ſed ex immodica læ-
21 ſione dolus † re ipſa habetur in dicto cō-
tractu, *l. ſi quis cum aliter ff. de verbor.*
oblig. etiam quia eodem errore, quo fuit
22 inductus ad contrahendum, † præſumi-
tur inductus ad iurandum, *argum. l. vlt.*
§. *idem quæſiuit ff. de condit. indeb.*

Nec obſtat, quod in venditione dicto-
rum annuorum introituum prædictis fa-
cta Regius interuenit aſſenſus, qui vim
decreti habet.

Primò, quia aſſenſus prædictus nihil
23 operatur, † & nihil ponit ineſſe quando
contractus eſt nullus ob defectum ſolē-
nitatis, & in minore alienante ſine ſo-
lemnitatibus, vt in noſtris proprijs termi-
nis refert *D. Præſ. de Franch. deciſ.303.*
num.11.

Secundò, aſſenſus prędictus eſt condi-
tionalis, quatenus ritè, rectèq; proceſſe-
24 rit, † quæ dictio quatenus, facit condi-
tionem, *per text. in l. Stychus, qui manſe-*
rit ff. de legat.1. quem textū ad hoc alle-
gat *Bartol. in l.1. num.20. ff. de condit. &*
demonſtrat. Dictio ritè, & rectè, denotat
25 iuris Ordinem, † & ſolemnitatem, *l. pro-*
batam C. de ſentent. & interl. omn. iudic. in
gloſ. l. non putauit § *non quæuis ff. de bon.*
poſſeſſ. contr. tabul. verſ. ritè, meritò aſſen-
ſus quoque eſt nullus.

Tertiò, aſſenſus impetratus ſuper ceſ-
ſione facienda fuit conceſſus Vincentio
Ferraro, Petro Ioanni, & Georgio de Na-
ſellis, & ſic Dominus aſſentit, vt tres ce-
dant; & cum ceſſio non fiat à dictis tri-
bus, ſed à duobus tantum, vt fol. 269.
non tenet quoad feudalia, ratio eſt in
promptu, nàm validum eſt argumentum
26 de rebus ad perſonas, † *per text. in l. ſi*
quis filio exhæredato §. *ergo ff. de iniuſt.*
rupt. irrito fact. teſta. & conceſſio, vt
27 vendatur feudum totum, † non tenet, ſi
vendatur pro parte, quia mandatum
non adimpletur in parte, *l. ſi quis mihi*
bona §. *ſi mandauit ff. de acquir. hæredit.*
& ſi fuit data forma, vt alienetur totum
feudum, non poteſt alienari pars, vt re-
fert *Camer. in cap. imperialem, perquam*
plures rationes fol.41. liter. I, & L, idem
igitur erit dicendum in hoc caſu, in quo
28 fuit diſpenſatum, † vt tres cederent, &
non duo, & ſic aſſenſus nihil operatur.

Quo verò ad Hieronymum, & Boni-
facium Naſellos, qui à prædicto de Fer-
raro, & Petro Ioanne de Naſellis Sauo-
nenſibus ceſſionem obtinuerunt, nec mi-
nus obtinere debent: nàm quia ſunt ex-
teri. Primò, ius eorum reale, ſiuè hy-
pothecariam actionem cum aſſenſu Pro-
regis tantum cedere non potuerunt, cum
per Regiam Pragmaticam anni 1561.
fol. 53. Proregibus ipſis vetitum ſit alie-
29 nationibus exterorum aſſentire, & Rex,
qui potuiſſet, noluit, ergo aſſenſus corruit

ex defectu poteſtatis, nàm voluntas, &
30 poteſtas † regulant actum, *cap. cum ſupra de offic.deleg.l.cum te, vbi Bald. C.de donat.ante nupt.*

Nec obſtat ſi dicatur, quod pragmatica loquatur de feudis,& non de actionibus, ſeù obligationibus ad feudum, quia cum lex noua recipiat inrerpreta-
31 tionem † paſſiuam à lege anriqua,& ſecundum illam declaratur,vt per *Bart.in l.ſciendum num.1. & 2.ff. qui ſatiſd. cogant.per text.in l.ſed & poſteriores* ff.de
32 *legib.* de iure eadem ſolemnitas, † quæ requiritur in alienatione rei, requiritur etiam in actionis ceſſione,& alienatione, ſuper re ipſa,*vt per Alex.conſ.27.in fine lib.3.* & proindè ſicur res immobilis pupillorum ſine decrero alienari non poſſunt,ſic & actiones comperentes ad rem immobilem, *Gloſ.& ibi Bald.Salycet. & cæteri in l.1. C.ſi aduerſ.tranſ. Bartol.& Bald.in l.ſi ad reſoluendam per illum textum C.de præd.minor. Alexand.conſ.125. num.4. verſ.ſed vbi lib.* 1. & dùm voluit *Bald.* quod in ceſſione actionis competenris Eccleſiæ,vel vniuerſitati,requiratur eadem ſolemnitas, quæ requiritur in rei alienarione, prout in pupillo tenet *Gloſ.in authent.hoc ius porrectum nu.10. verſ. iuxta hoc C. de ſacroſanct.eccleſ.* & in ceſſione actionis, ſeù hypothecæ feu-
33 dalis,† quod requiratur aſſenſus eodem modo, prout requiritur in alienarione feudi, tenet *Iſern. in conſtitut. diuæ memoriæ in verſ. tranſactionis, & ibi etiam Afflict.ac Camerar. in cap.imperialem fol.16.literis L,& P, & fol.17. ac Frecc. de ſubfeud.lib.2.q.32.vbi in ſpetie Frecc. & Camerar.* tractant, quando vnus creditor vult cedere hypothecam alteri ſuper feudo, quod ſine aſſenſu fieri non poteſt, prout in alienatione rei feudalis requiritur, & in particulari prohibitio
34 alienationis immobilium † per ſtatutũ, trahitur ad alienationem actionum immobili ſuper re competentium, vt firmauit *Corn.conſ.236.num.14.in fine lib.4.per text.l.1.& 2. vbi gloſ.& Doctores C.ſi aduerſ.tranſact. & proindè Frecc. d. lib.2. q.12. num.4. & 8.* firmat indubitanter actionem hypothecariam com-
35 petentem ad feudum † cenſeri feudalem,& cenſeri de re immobili illius loci, vbi res ſita eſt,de qua loquitur ſtatutum proprer effectum ipſius Curiæ, & voluit *Bart. de Cap. in addit.ad conſtit. minoribus in principio*,quod licer illa diſpoſitio diſponat, quod Balius detur feudatario pupillo,feudum habenti: idem enim erit dicendum in pupillo habenti actionem ad feudum,quia feudum iudicatur,idem voluit *Gloſ.Pariſ.*§.11.*num.*29.& §.23. *num.30. verſ. vnde ſi filij, & notabiliter Vincent. de Anna allegat.122. nu.6. &* 7. vbi illi, qui ſine aſſenſu Regiæ Maieſtaris de aliquo feudo diſponere non poterit, cum aſſenſu Proregis hypothecam ſuper feudo imponere non concede-
36 tur,& ratio eſt, quia ius, † ſeù actio ad feudum iudicatur, vt feudum: nàm non poteſt negari,quod in iure,& actione ad
37 feudum, † & hypotheca feudali in feudis iuris Francorum ſuccedat primogenitus tantum, vigore *conſtitutionis Regni, vt de ſucceſſionibus*, ſicur in feudis, vr dixit *Iſern.& Afflict. ibi,& in conſtitut.diuæ memoriæ, vt per Gloſ.Pariſ.d.*§. 11.*num.*29.*& ſeq. &* §.23.*nu.*30. *verſ. vnde ſi filij*, & proindè quando in dotibus marernis,quæ ſunt recuperandæ ſu-
38 per feudo, † filij volunt eas recuperare, & debent ſecundogeniti habere partem tanquám matris hæredes, non omnes agunt hypothecaria, ſeù iure aſſiſtendi ſuper feudo, ſed tantum primogenitus, & ſecundogeniti agunt contra primogenitum, vt ipſe agat ad recuperationẽ quantitatis dotis, quæ inter eos diuiditur pro æquali,vel pro rata, pro qua mater diſpoſuit in eorum beneficium,per ea, quæ notat *D. Præſ. de Franch. deciſ.41. num.* 3. vbi primogenitus ſuccedit in actione ad recuperandum dotem maternam ſuper feudo,& non alij fratres, qui agunt contra ipſum, vt agat contra poſſeſſorem feudi.

Nec dicatur,quod iſta actio à principio fuit dubia,ſi debeat eſſe feudalis, vel non, cum venditio fuerit facta ſuper allodio ipſis Petro Ioanni, & Georgio de

Naſel-

Naſellis,& Vincentio Ferrara,& pro euictione obligata eſſe omnia bona,etiam feudalia, & cum in graduatione facta in allodio non potuerint ſatisfieri ipſi de Naſellis ceſſionarij, ex quo ab alijs anterioribus fuerunt excluſi, recurrunt ad feudalia: nàm cum euentus,& finis certificent actum dubium,& ſic cum actio ſuper allodio fuerit inanis, exercetur ſuper feudo, ſeù pecunia ex illo peruenta, &
39 hoc fine euentu † certificatur à principio, quod fuerit feudalis, *Bart. in conſil. 70. num.4. verſ. his præmiſſis,& notabiliter Alexand. conſ.125. num.14. lib.1.* tenent, quod vbi actio eſt dubia ſi competit ad vnam, vel ad aliam rem, & non pendet à futuro euentu, ſi poſteà certificabitur competere ad immobilem, quod debeat interuenire decretum,ſi ad mobilem nō debeat,ad hoc allegat *Bart. Bald.& alios in l.ſi ſic §.ſi quis ita ff.de legat.1. & eſt text. in l.erunt in fine ibi, certè ex poſt facto ff.de fund.dot. & Gloſ. Pariſ.§.56.gloſ.1.num.41. in tit. de cenſibus*, & multa ſatis ad propoſitum ponit *Tiraquell.de retract.lignag. §.36. in fine tituli num.19.20.& 22.*& proindè cum iſta actio cenſeatur ſuper feudo, ſeù pecunia ex feudo peruenta,in qua credito-
40 res cum aſſenſu † præferuntur ſecūdum ea,quæ traduntur *per D.Præſid.de Franch. deciſ.75. num.7. & deciſ.64.* ex tali euentu certificatur,quod à principio fuit feudalis, & in eius ceſſione ſuæ Maieſtatis aſſenſus requirebatur, & non Proregis,tanquàm venditio facta per alienigenam,& non ſubditum.

Et quod creditum dicti Ioannis Baptiſtæ ſit potior demonſtratur.

Primò, quia verùm eſt in facto, quod dicti ducati 4000. ipſi promiſſi ſunt ex cauſa dotis, legitimæ, ſupplementi legitimæ,& paragij magnificæ Victoriæ Barracchæ, vt ex inſtrumento fol.37. à tergo,& tamen verùm eſt,quod iſtud paragium debetur à magnifico Tiberio Barraccha fratre dictæ Victoriæ à tempore
41 mortis quondam Alphonſi † communis patris, qui deceſſit in anno 1570. folio 144. & ſic à dicto anno eſt anterior; & quod paragium, ſiuè actio pro paragio debeatur à die mortis,dicit *Iſern.in conſtitut.Comitibus, Napod.in conſuet.ſi moriatur, verſ. eas, & verſ.paragium,Loffredus conſ.26. num.5. Minadous in repetit. conſtitut.in aliquibus num.14. & ſeq.notab.7.Dec.conſ.275.nu.5. D.Præſ. de Franch.deciſ.61. num.5.* & ſic attento origine actionis Ioannes Baptiſta erit anterior, & ipſis de Naſellis præferendus
42 † cum origo actionis attendi debeat, *l.3. C.ad macedon. l.qui id quod ff. de do-*
43 *nat.* † & tranſlato vno contractu in aliū, gaudet eiſdē priuilegijs,prout erat actio transfundens, *text. eſt notab. in l. tutor datus ff. de fideiuſſ. Capyc. deciſ. 183.* &
44 actio iſta ſubrogata † habet omnia ea, quæ primordialiter primæuæ actioni cōpetebant, *ita Bart. in l. certi conditio nu. 13.ff.ſi cert.petat.Neguſant.de pignor.4. membr. 2. part. num.60.* vt in dote concludit *Iaſ.in §.fuerat num.124. inſtit.de actio.ibiq; Io.Fab.num.29.& Grammat.*
45 *num. 5.* † adeò quod dictum in actione cenſetur repetitum in ſubrogatione, *Afflict.deciſ.291.*

Nec minus ex aduerſo dicatur, quod ſatis ipſa Victoria fuit dotata per dictam promiſſionem dotium, quia replicatur, quod *Conſtitutio, vt de ſucceſſionibus*, requirit, quod ſit maritata,& dotata, & non ſufficit ſola promiſſio,ſed quod cum
46 effectu,† mulier fuerit dotem cōſequuta: ex quo verba legis,vel ſtatuti, cum effectu ſunt intelligenda, *l.1. §.hæc verba ff. quod quiſque iuris*, hinc eſt,quod dixit *Bartol. per illum textum in l.qui volebat ff de hæredit. inſtit.* quod quando filia excluditur propter dotem, neceſſe eſt,
47 quod ipſam dotem conſequatur,† idem ſi excludatur per ſtaturum,vt voluit *Iaſ. conſ.11.lib.1.Dec.conſ.106.num.2.*& eſt
48 ratio, † quia dos denotat effectum iuris, *Bald.in l.neque mater pro filia in fine C.de iure dot, Dec. conſ. 379. num.7.* & ex his patet non ſufficere rotā dotis promiſſionem, ſed eſt neceſſe, quod cùm effectu dotem conſequatur,vt à patris ſucceſſione excludatur.

Et ſi dicatur,quod per dictam promiſſionem

ſionem dotium per ipſos de Barraccha fuit facta nouatio,& ſucceſſiuè debere attendi tempus promiſſionis dotis, & nõ tempus actionis paragij, replicatur no-
49 uationem non eſſe factam, † quia de iure Codicis non fit,niſi expreſsè dicatur *l.fin.C.de nouat. Doctores in l.qui vſumfructum ff.de verbor. obligat.* & etiam, quia partes expreſsè agunt, quod dicti ducat. quatuor mille ſunt pro dote, & paragio, vt fol.87.à tergo, & ad hoc, vt
50 fiat nouatio eſt neceſſe, † vt interueniat creditor, † & tamen verùm eſt dicere, quod dicta magnifica Victoria creditrix pro paragio in promiſſione facta per magnificum Tiberium, magnifico Ioãni Baptiſtæ de Spiritu non interuenit,vt ex inſtrumento fol. 37. igitur ſine interuentu creditoris,nouatio fieri nõ poterat. Præterea dato, quod nouatio facta fuiſſet, non nè hodie factus eſt caſus,quod poſſit haberi recurſus ad primeua iura? certè quod ſic,cum notorium ſit ex graduatione magnificorum de Spiritu, eſſe tale creditum excluſum,&corpora ſuper quibus facta fuit venditio ad inſtantiam creditorum, eſſe vendita, vt ex graduatione fol.203. & ipſos de Barraccho nõ eſſe ſoluendo, & ideò dixit *text. in l.qui res ff.de ſolution.*quod ſi quis eſt debitor in quantitate ex cauſa dotis, & non habens pecuniam, in ſolutum det aliqua bona, quod ſi illa bona euincantur, creditor poteſt habere regreſſum ad prime-
51 ua iura, † ad idem facit *text.in l.ſi cum dotem §.ſi mulier ff.ſolut.matrim.ad idem Paul.de Caſtr.in l.ſi quis aliam ff.de ſolution.quem ſequitur Bald.Nouell.de dote 8.part.18.& 19.priuileg.Campeg.de priuileg. dotal.priuileg.*110. *& 344. Boer. deciſ.* 337.

Nec vltimo dicatur, quod ſuper iſto pretio feudali præfatus Ioannes Baptiſta de Spiritu,non poteſt,nec debet ſatisfie-
52 ri, † cum actio pro paragio ſit actio in rem ſcripta, quæ non datur ſuper feudo,ſed contra fratrem ſit condemnatiò, & exequutio ad pecuniam, *vt per Iſern. in conſtitut.in aliquibus colum.*10.*verſic. reſpondeo*,quia replicatur, quod ſi vera ſit concluſio prædicta, tamen limitatur, quando frater,qui ad paragium tenetur,
53 non eſſet ſoluendo: † nam tunc datur actio reuocatoria,quatenus bona ad tertium perueniſſent,*l.omnes §.Lutius ff.quę in fraud.credit. idem firmat Iſern. in dicta conſtitut.colum.*10.*verſ.quomodo er-*
54 *go*, † quod feudum ſoror,vel maritus tenebit iure pignoris, vel dominij reuocabilis,donec de legitima, vel paragio ſibi etit ſatisfactum, vt firmat *Afflict. in dicta conſtitut. num.* 34. *&* 37. *idem tenet Iſern.in cap.*1.*num.*6.*verſ.niſi de re aliena facta, conſtitutione ſi quis poſt litem colum.final. Afflict.num.*21. *Chaſſan.in conſuetud.Burgund.colum.*4.*fol.*3.*verſic. Cont de Fland. Camerar. in cap.imperialem colum.*12. *liter.T, & col.*23. *liter.I,*
55 quos magnificos† de Barraccho ad prę-ſens eſt notorium non eſſe ſoluendo,cum eorum bona eſſent vendita ad inſtãtiam creditorum,vt diximus,quo caſu lex pręſumit debitorem non eſſe ſoluendo,dixit *Bart. in l.tres fratres ff. de adminiſtrat. tutor. num.*4. *quem ſequitur Dec. conſil.* 519.*nu.*7. & ex prædictis concludo Ioãni Mauritio, & Claudiæ Barracchæ deberi ſolum ducatos tres mille, & dictos Ioannem Baptiſtam de Spiritu, & Victoriã Barraccham cõiuges pro dictis ducatis quatuor mille,ex cauſa dotis,& paragij,nè dum præferri prædictis, ſed etiam Ioanni Vincentio Ferrara, Petro Ioanni, & Georgio de Naſellis, ac Hietonymo, & Bonifacio de Naſellis, & ita mihi videtur. *Fuit ita deciſum, vt ex proceſſu in banca Roppuli.*

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Nomen debitoris venit in obligatione.*
2 *Compenſare eſt ſoluere.*
3 *Conſeruator tenetur actione depoſiti, & num.*7.
4 *Compenſatio non datur in depoſito, & numer.*9.
5 *Actio, & dominium rei depoſitæ conſeruatur penes hæredes depoſitantis.*
6 *Compenſatio non fit contra tertium.*

8 De-

9 *Depoſiti actione tenetur, qui recepit in commendam.*

10 *Compenſatio in debitis ex contractu non fit ipſo iure, ſed facto hominis, & numer. 11.*

Pro magnifica Lucretia Pappaſidera, contra Principem Biſiniani.

ARGVMENTVM.

In nomine debitoris, quod venit in obligatione, quando compenſatio locum habeat.

CONSILIVM XXXIX.

1 CVM de iure clarum ſit nomen † debitoris venire in obligatione, *l. nomen C. quæ res pign. oblig. poſſ.* ideò ipſa magnifica Lucretia creditrix quondam magnifici Angeli Blandi eius viri ex cauſa dotis, & antephati ſe direxit, contra Dominũ Principem Biſiniani debitorem dicti eius viri in ducatis 940. vigore mandati ipſius Domini Principis, directi magnifico Bernardo Olgiato, eius generali adminiſtratori, & ad condemnationem fugiendam ex aduerſo vnica opponitur exceptio, ſcilicèt, quod magnificus Hortenſius Magnacauallo poſt mortem magnifici Angeli recepit dictum mandatum, & dicto Olgiato Adminiſtratori conſignauit, & dictum Olgiatum quantitatem in dicto mandato contentam, & dicto magnifico Angelo debitam, compenſaſſe cum debito ipſius Angeli pro cauſa præſentis affictus bonorum dicti Domini Principis; proindè dictam obiectam compenſationem minimè obſtare ita demonſtratur.

Primò, quia magnificus Olgiatus non habebat poteſtatem ſoluendi niſi creditoribus introituum dicti Domini Principis, & certam quantitatem ipſis Domini Principi, & Principiſſæ, vt clarè notatur fol. 49. & 50. & Olgiatus ipſe in vita dicti magnifici Angeli nunquàm ſoluere voluit, ob limitatam habitam poteſtatem cum dictus Angelus non eſſet creditor introituum, & ſic, nec in vita, nec in morte nunquàm compenſare poterat,
2 nec poteſt, cum compenſare † ſit ſoluere, ex regula *text. in l. inuicem C. de compenſ. & l. amplius ff. rem rat. hab.*

Secundò, magnificus Angelus deceſſit die 7. Iulij anni 1585. vt fol. 48. & magnificus Hortenſius recepit dictum mandatum die 8. eiuſdem poſt mortem dicti magnifici Angeli pro eo conſeruando, vt patet fol. 6. à tergo, & cum
3 conſeruator teneatur actione depoſiti, *per text. in l. 1. §. ſi te rogauero ff. depoſit.*
4 & in depoſito † non detur compenſatio, vt notiſſimi iuris eſt, & inferius dicetur, & tempore, quo Hortenſius recepit dictum mandatum, & ad præſens res erat, prout eſt integra, & ſtante, quod actio,
5 & dominium † rei depoſitæ continuatur in hæredes, *l. cum hæreditas, & ibi Gloſ. & Doctores C. depoſit.* ſtatim mortuo ipſo magnifico Angelo, cuius iura hæreditaria continuarunt in creditoribus ipſius, & ſic in ipſa magnifica Lucretia anteriore creditrice pro eius dotibus, & antefato, & per conſequens contra ipſam cre-
6 ditricem † vti tertiam perſonam compẽſatio prætenſa fieri non poterat, nec poteſt, ex regula *text. in l. eius, quod ei C. de compenſ. & ibi gloſ. & Doctores.*

Tertiò, Hortenſius ipſe quando recepit mandatum poſt mortem magnifici Angeli, illud recepit vti particularis, & non vti perſona Principis, & etiam, quod vti perſona Principis recepiſſet, quia pro conſeruando recepit, vt per receptionem ipſius propriæ manus fol. 6. à tergo, te-
7 netur actione depoſiti, † vt per *Doctores in §. ſi te rogauero d. l. 1. ff. depoſit.* & quod fortius etiam ſi fuiſſet incommendatum
8 mandatum † ipſum dicto Hortenſio, ſimiliter teneretur actione depoſiti, *l. latius la prima ff. depoſit. & ibi Bart. & Doctores, ac Bald. in l. ſi quis vel C. depoſit.*
9 cum in depoſito † non detur compenſa-

ui Ciues poſſunt iuuari actione de dolo,
5 ex quo priuilegiũ † immunitatis per ha-
bitationem tranſiuit in contractum, idem
6 ſi cõcedatur feudum, † quod dicitur be-
neficium, *ſi de feud. fuer. controuerſ. cap.*
beneficium, & tamen reuocari non poteſt,
cap. 1. de natur. feud. Ratio eſt, quia tran-
ſit in contractum tale beneficium cum
vaſallis, qui tenentur ad ſeruitia, *cap. 1.*
quid ſit inueſtit. quam opinionem tenet
Caſtrenſ. in l. 1. C. de liber. & eorum liber.
& omnes * communiter, & ab ea non
eſt recedendum per ſupradicta.

7 Inſuper Rex concedit Baroni immu-
nitatem ab hoſpitijs militum in Terra,
quam Baro elegit pro Camera, & ſic
Terra electa non habet immunitatem à
Barone, ſed à Rege, qui licentiam Baro-
ni dedit eligendi, & tenendi talem Ter-
ram pro Camera, *text. eſt notabilis in l.*
item eorum § ſi Decuriones ff. quod cuiuſ-
8 *que vniuerſ. nomin.* vbi habetur, † quod
electus ab eo, qui habet poteſtatẽ eligẽ-
di à Cõſilio, cenſetur electus ab ipſo Cõ-
ſilio, & non poteſt amplius ab eligenti-
bus reuocari, *l. huiuſmodi §. Stychum, aùt*
Pamphilum ff. de legat. 1. notat hoc Goſ-
fred. in l. vnus ex familia in princ. ff. de
legat. 2. vbi Caſtrenſ. in §. ſi de falcidia,
cum ergo Dux, vt Baro elegit, ex Regia
poteſtate, & non ex ſe, ex prædictis re-
uocare illam non poteſt, & aliam elige-
re.

9 Vlterius, † electio dicitur illa vera,
quæ durat, vt tradit *idem Goffred. in d. l.*
vnum ex familia in principio ff. de legat.
2. ſi Dux illam mutaret, contradiceret
l. quod ſemel placuit, ff. de decret. ab or-
din. fact. & prædicta concluſio remanet
10 firma non obſtante, † quod *Anton. de*
Butr. in cap. in noſtra de iniur. & damn.
dat. limitando dictum Bart. vbi ſupra,
dicentem Principem poſſe reuocare,
quę tranſeunt etiam in contractum, quia
hoc poteſt habere locum in Principe non
recognoſcente Superiorem, cum ſit Do-
minus rerum, & perſonarum, & facit ex
poteſtate Dominica: non autem in Baro-
11 nibus noſtri Regni, † qui ad inſtar parti-
cularium, & ad paria cum vaſallis iudi-
cantur, pro ſeruãda ęqualitate per prędi-
12 cta iura, † immò talis Princeps, Superio-
rem non recognoſcens, non poſſet id fa-
cere, niſi reſtituto accepto, *Petr. Bellug.*
in ſuo Specul. Princip. rubr. 9. num. 28. &
ex prædictis currenti calamo adductis
pro ipſis pauperrimis vaſallis dictæ Ter-
ræ Galatulæ iudicari debet, nouam Ca-
meræ electionem fieri non poſſe, niſi re-
ſtituta quãtitate pecuniæ pro dicta cau-
ſa recepta, maximè quod per annos ſex
ſteterunt in pacifica poſſeſſione, & hoc
hodiè innouari prætendatur magis odio
Miniſtrorum, quàm de voluntate dicti
Domini, tantæ bonæ qualitatis, & ita vi-
detur mihi, ſaluo tamen iudicio tanto-
rum virorum iudicantium.

Hæc cauſa non fuit proſequuta, & pro-
indè nec iudicata.

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Legata, qualiter ſint intelligenda.*
2 *Verba ſunt intelligenda ſecundum actus naturam.*
3 *Vltimarum volũtatum natura eſt ambulatoria vſque ad vitæ exitum.*
4 *Teſtator legem ſibi non imponit, à qua diſcedere non poſſit.*
5 *Præcedentia declarant ſequentia, etiam ſi conſiſtant in ſolis præfationibus.*
6 *Principis ordine interpretatur finis.*
7 *Sequentia non poſſunt præcedentium immutare naturam.*
8 *Tranſpoſitio verborum non vitiat legatum.*
9 *Verbum, deputo, & aſſigno, importat, ac ſi dictum eſſet lego.*
10 *Legari abſentibus dictantibus teſtamentum, & teſtibus poteſt.*
11 *Verba accipiuntur impropriè, vt deſeruiant actui, qui geritur.*
12 *Donatio cauſa mortis requirit conſenſum donatarij.*
13 *Teſtatore dicente lego, & dono, cenſetur legare, non donare.*
14 *Legatarius hæres, alienationem rei legatæ à teſtatore factam non impugnat.*
15 *Legata plura oneroſa, & lucroſa non*
poſſunt

poſſunt renunciari pro parte, & pro parte acceptari.

16 *Teſtamentum, an ſumat vires à die mortis teſtatoris, vel adita hereditatis.*

17 *Legata res per alienationem reuocatur.*

18 *Legatum factum creditori an præſumatur in compenſationem.*

19 *Legatarius agnoſcens legatum, non compenſat, niſi pro ſumma ſui crediti.*

Pro Amico.

ARGVMENTVM.

Legatum factum per verbum dono, quo tempore debeatur, & an alienatio rei legatæ adimat legatum, & quid ſi factum eſſet alia ex cauſa creditori.

CONSILIVM XXXVI.

ADuertēdum eſt primò, verùm eſſe in facto creditricē in caſu noſtro poſt inſtitutam hęredem eius filiam, eidem filiæ legaſſe per verba, videlicèt, legauit, & voluit ipſa teſtatrix, &c. Similiter de iure verùm eſſe, quod legatum, & omnia verba
1 legati intelligi † debent, ſecundum eius
principium, *l. regula* §. *final.* ff. *de iuris, & fact. ignor.* à primordio enim tituli, poſterior formatur euentus, *l. 1. circa finem C. de impon. lucrat. deſcript. lib. 10. Oldrad. in conſ.* 103. *quæſtio.* Nec mirum ſi poſt principium dicti legati tranſit ad alia
2 verba, quia vltra prædicta dico, † quod
verba debent intelligi ſecundum naturam contractus, ſiuè actus, cui adijciuntur, *l. ſi ſtipulatus* §. *verùm* ff. *de vſur. l. damni, verſ. & quod in ſtipulatione* ff. *de*
3 *damni. infect.* † cum natura vltimarum
voluntatum ambulatoria ſit, vſque ad vltimum vitæ exitum, *iuxta text. in l. 4.* ff. *de adim. legat. l. cum hic ſtatus* §. *ait oratio* ff. *de donat. inter vir. & vxor.* quod adeò verùm eſt, vt ipſemet teſtator non
4 poſſit ſibi legem imponere, à qua recedere non liceret, *l. ſi quis in principio teſtamenti de legat. 3. & ibi Bart. & Scribentes*, & ideò dictum legatum ad libitum ipſius teſtatoris euaneſcere potuit.
5 Secundò, † pręcedentia declarare ſubſequentia, etiam ſi conſiſtant in ſolis aſſertionibus, & præfationibus, vt firmat *Angel. in l. ſi ſeruus plurium* §. *vltim. de legib. ibiq; Iaſ. num. 3. in fine, per l. vltim. & l. Titia* §. *titia* ff. *de verbor. obligat.* &
6 ex ordine † principij interpretatur euen-
tus, & finis, *Bald. in l. quamuis C. de fideicommiſſ. relatus per Soccin. conſ. 52. nu. 5. in fine lib.* 1. & cum talis diſpoſitio fuerit facta, & concepta per verba legati, dicēdo legauit, &c. aliam naturam, quàm
7 legati, & vltimæ voluntatis, † ſequentia
verba inducere non poſſunt, eo maximè, quia in legatis, in tantum ſolemnitas verborum ſublata eſt, vt nec tranſpoſi-
8 tio verborum vitiet legatum, † *l. quidem*
teſtamento, & ibi Bart. de pecul. & etiam
9 ſi teſtator dixerit, † deputo talem tem
Titio, perindè eſt, ac ſi dixiſſet lego, *Bal. in l. 1. num. 17. in fine C. commun. de leg.* & idem ſi dixiſſet aſſigno, idem *Bald. in l. 2. num. 7. eodem titulo*, cum in legatis, & fideicommiſſis, verborum obſeruatio non ſit neceſſaria, *l. in legatis C. de legat.* & quibuſcumque verbis relinqui poſsūt: non enim verbis, ſed voluntatibus defunctorum fauor exigitur, §. *noſtra inſtit. de legat.* ſed in caſu noſtro prædictis non indigemus, dùm in principio orationis dicitur per verbum legati, &c. & ſic negari non poteſt, quin ſit legatum, & legati propriam naturam non habeat.

Tertiò, nō referre, quod in dicto legato, legataria fuit præſens, & acceptans:
10 nám licet legatum abſeoti, † & ignorā-
ti relinqui poſſit, *l. cum pater* §. *ſurdo* ff. *de legat.* 2. Tamen nihil repugnat ſi præſenti relinquatur, quia & teſtamentum dictantibus, etiam legari poteſt, *l. ſi quis ita ſcripſerit* ff. *de reb. dub.* §. *legatarijs, inſtit.*
11 *de teſtament.* & ideo illa verba, † quod
Terra ex nunc pro tunc, &c. cedit, & dat in ſubſidium, & ſolutionem dotiūm dictæ eius filiæ præſenti, &c. impropriè accipi debent, vt deſeruiant actui, qui geri-

tur, & ſecundum ſubiectam materiam intelligantur, vt in ſpetie probatur *in l. ſi vno in princ. ff. locat.* Nàm cum proferantur in teſtamento, cuius natura eſt, vt reuocari poſſit, ſimiliter dicta verba intelligi debent, vt reuocari poſſit, & cenſeri legatum, & etiam, quod verba ipſa
12 cauſa mortis † donationem inducerent, (quod negatur,) quæ etiam ex præſentia, & conſenſu cognoſcitur donatarij, *l. inter mortis ff. de mort. cauſ. donat.* quæ legato, & vltimę voluntati æquiparatur, vt in *l. illud eodem titulo, & §. 1. inſtit. de donat.* vltra verba clara præcedentia legatum expreſſum demonſtrantia, adhuc reuocari poſſet, & fortius, etiam ſi teſta-
13 trix dixiſſet, lego, † & dono, ſine dubio legatum eſſe intelligitur, vt ex multis firmat *Iacob. de Nigris in rubrica de legat. 1. num. 24. Soccin. Iun. num. 60.* ſi hæc erit datio inſolutum ex nunc, pro tunc, vt pars prætendit, illud verbum lego ſuperfluum redderetur, igitur intelligi debet, cedo per legatũ, ſiuè legando cedo.

Quartò, quid in hoc vagandum ſi ea-
14 dem aduerſaria, † cui relinquitur tale legatum, inſtituitur etiam vniuerſalis hæres, ſi hęres quomodo alienationem à teſtatrice factam impugnare poteſt, quæ factum defunctæ ratum habere tenetur? *l. cum à matre C. de rei vendicat.* cum ſimilibus, & quem de euictione tenet actio, agentem repellit exceptio, vulgatis iuribus, vltra quæ adduco, quod quando in teſtamento plura continentur legata, & vnum eſt oneroſum, aliud verò lucroſum, inſtituta, ſiuè legataria non poteſt
15 lucroſum accipere, † & oneroſum renũciate, ſic in hoc caſu ipſa filia legatum lucroſum, id eſt prædicti territorij acceptare non poteſt, & legatum inſtitutionis, hæreditatis repudiare, *l. ſed duobus legatis de legat. 2. vbi Doctores,* ſed omnia prædicta ſunt ſuperflua, cum quicquid
16 fit actum, eſt actum in teſtamẽto, † quod non ſumit vires, niſi à die mortis teſtatoris, ſiuè teſtatricis, ſecundum fictionẽ, aut ab adita hæreditate, ſecundum veritatem, *l. ſi tibi homo §. cum ſeruus ff. de legat. 1. l. à Titio ff. de furt. l. proindè ff. ſi certum petatur,* & teſtatrix adhuc viuit, & viuens prætenſum territorium lega-
17 tum alienauit, † per quam alienationem legatum reuocatum intelligitur, *l. fideicommiſſa §. ſi rem ff. de legat. 2. l. ſi rem legatam ff. de adimen. legat. vbi Doctores, Alexand. in conſ. 168. & 169. lib. 6.* Ergo legataria ipſa ex dicto legato, nullam actionem habere poteſt.
18 Vltimò etiã, † quod dicta teſtatrix facta alienatione rei legatę deceſſiſſet, nullo facto alio teſtamento legatum, ex quo pro credito legatariæ eſt, in compenſationem ſui crediti, intelligitur pro concurrenti quantitate debita, *l. penult. §. qui fratres de aliment. legat.* & ita intelligit, & declarat *Paul. de Caſtr. in l. cum ab vno num. 3. & in l. creditore in fine ff. de legat. 2. ac in l. ſi compenſandi C. de hæred. inſtit. Alexand. conſ. 132. num. 2. lib. 2.* vbi
19 licet † legatarius agnoſcat legatũ, ſi eſt maioris ſummæ ſui crediti, non tenetur compenſare, niſi pro rata, & ſic è contra reſpectu teſtatricis quando legatum eſſet maioris pretij, vt in caſu noſtro, & ſic concludo legatariam pro legato, vigore ipſius legati actionem non habere, ſed pro concurrenti quantitate ſui crediti, vigore prioris promiſſionis, & obligationis ſuarum dotium.

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Alienatio rei Eccleſiaſticæ eſt prohibita de iure canonico, & ciuili.*
2 *Alienationes rerum Eccleſiarum non valent, niſi ſeruata forma iuris.*
3 *Res Eccleſiæ, etiam minimè alienari prohibentur, niſi tribus concurrentibus.*

Pro Reuerendo Io. Baptiſta Henrico, cum Hieronymo de Fatio.

ARGVMENTVM.

Alienatio rei Eccleſiæ ſine aſſenſu Apoſtolico, & in euidentem Eccleſiæ læſionem eſt ipſo iure nulla.

AR-

CONSILIVM XXXVII.

REuerendus Ioannes Baptiſta de Henrico beneficiatus Cappellæ Annunciatellę intus Epiſcopatũ Ciuitatis Acerrarum, cum locaſſet quandam terram arbuſtatam, & vitatam pro annuis carolenis duodecim Hieronymo de Fatio per nouennium ad renouandum, nolens renouare, petijt eius relaxationem cum fructibus, ex defectu aſſenſus Apoſtolici, & enormiſſimæ læſionis, vndè cum per Magnam Curiam Vicariæ obtinuiſſet fuit appellatum ad Sacrum Conſilium, in quo ſententia ipſa confirmari debet, dũ in facto benè deducta eſt læſio enormiſſima, & pars Apoſtolicum aſſenſum non adducit ex regula valdè notoria,
1 quod alienatio† rerum Eccleſiaſticarum ſit prohibita de iure Canonico, *per cap. quicumque 17.q.4. per extrauagantem ambitioſè de reb. eccleſ. non alien. & vtrobique Doctores omnes*, & alias Pontificales ſanctiones, & de iure Cæſareo licet antiquitus fuiſſet prohibita de Eccleſijs Conſtantinopolitanis, *vt ex text. in l. iubemus in principio C. de ſacroſanct. eccleſ. & gloſ. in verbo Vrbe*, tamen fuit ampliata ad duas Eccleſias Orbis, *per text. in authent. de eccleſ. rerum immobil. in princip. §. nuper igitur, &c.* & quamuis videa-
2 mus aliquando alienari, † alienationes tamen ipſę non valent, niſi ſeruata forma iuris, *vt per Felyn. in cap. quæ in Eccleſiarum de conſtitut.* Immò etiam ſi in Eccleſiæ vtilitatem fiat, ſine Superioris conſenſu non valet, *per dictam extrauag. ambitioſè, vbi omnes Scribentes, & Bald. in l final. §. neceſſitate C. de bon. quæ liber. poſt num. 26.*

Non obſtat partem prætendere ven-
3 ditionem terræ, ex quo minima eſt, † & ſterilis aſſenſu Apoſtolico non indigere, quia & ſi nitatur probare eſſe inutilem, & inaquoſam, tamen ex proprijs partis teſtibus habetur, terram fuiſſe fertilem, arbuſtatam, & ſolitam locari in ducatis ſex annuis pro quolibet modio, dùm eſt modiorum quatuor, & propè muros dictæ Ciuitatis videatur, quæ enormiſſima læſio extat, & ſic *cap. terrulas 12.q.2.* in hoc adaptari non poteſt, cum tria copulatiuè requirantur, videlicèt, quod res ſit exigua, quod ſit inutilis Eccleſię, & quod alienatio fiat ex cauſa neceſſitatis, *vt per Aegid. in cap. ſine exceptione verſ. ſi neceſſitas, ibid; Rebuff. 12.q.2.* quę cum non adſint in caſu noſtro, ſed etiam enormiſſima adſit læſio, per Sacrum Conſilium declarari debet benè prouiſum per dictam Magnam Curiam, & explicari caput quoad fructus, &c.

Referente Conſiliario Pompeo Salernitano prędicta ſententia Magnæ Curiæ fuit confirmata, vt in banca Amatruda.

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Confeſſio receptionis per bancum, vel per libros, ſi non apparet, non præiudicat.*
2 *Confeſſio facta mandato non adimpleto per eum, ad quem litera mittuntur non nocet.*
3 *Confeſſio eſt relatiua, & quando ex relato aliter non conſtat, non nocet.*
4 *Negatiua non recepiſſe, non probatur, niſi per inſpectionem librorum.*
5 *Contractus mutui incontinenti factus cenſetur correſpectiuè ad contractum dotis.*
6 *Diſpoſitio in contractu mutui attenditur, & non quod inerat in contractu dotis præcedenti.*
7 *Confeſſio receptionis vltimi, & non primi contractus attenditur.*
8 *Præſumitur neminem ſuum ius iactare.*
9 *Confeſſione maioris ſumma ſi appareat ſolutionem eſſe minoris quantitatis, minor attenditur, & alia eſt ſimulata.*
10 *Fœmina propter paragium excluditur à ſucceſſione patris, & matris.*
11 *Paragium quota pars ſit hæreditatis.*
12 *Minoris alienatio debet fieri cum ſollemnitatibus, & quæ ſint.*
13 *Metus reuerentialis, & enormiſſima læſio annullant contractum.*

14 *Læſio enormiſſima dolo ex propoſito æquiparatur.*

15 *Pater, & filius, quando pecuniam recipiant, præſumitur in poſſe patris totam perueniſſe.*

16 *Filius in gubernio, & poteſtate patris præſumitur.*

17 *Pecunia eum, ad quē peruenit, facit principalem, alios obligatos fideiuſſores.*

18 *Iuramentum non obligat, vbi conſenſus deeſt.*

19 *Enormiſſima læſio, facit ceſſare conſenſum, quia præſumitur error, & ignorantia.*

20 *Iuramentum non obligat, vbi adeſt enormiſſima læſio, vel dolus.*

21 *Læſio enormiſſima dolum re ipſa cauſat.*

22 *Iurare quis inducitur eo modo, & errore, quo ad contrahendum fuit inductus.*

23 *Aſſenſus nihil operatur, nec ponit in eſſe, quando contractus minoris eſt nullus, ob defectum ſollemnitatis.*

24 *Dictio, quatenus, facit conditionem.*

25 *Dictio, ritè, & rectè, denotat iuris ordinem, & ſolemnitatem.*

26 *Argumentum validum eſt de re ad perſonam.*

27 *Aſſenſus vendendi feudum in totum, non operatur in venditione partis.*

28 *Aſſenſus, vt tres cedāt, non operatur ſi duo tantùm cedant.*

29 *Alienationibus feudorū per exteros Proregi aſſentire prohibitum eſt.*

30 *Voluntas, & potentia regulant actum.*

31 *Lex noua à lege antiqua interpretationem recipit, & ſecundùm illam declaratur.*

32 *Solemnitas, quæ requiritur in alienatione rei, requiritur in ceſſione, & alienatione actionis, & nu. ſeq.*

34 *Prohibitio alienationis immobilium per ſtatutum trahitur ad alienationem actionum.*

35 *Actio hypothecaria competens ad feudum eſt feudalis.*

36 *Actio ad feudum iudicatur, vt de feudo.*

37 *Actio, & hypotheca ad feudum in viuentibus iure Francorum competit primogenito.*

38 *Actionem ſuper feudo non exercent omnes filij, ſed primogenitus tantùm pro dotibus maternis.*

39 *Finis, & euentus certificant principium.*

40 *Creditores cum aſſenſu præferuntur illis ſine aſſenſu in feudalibus.*

41 *Paragium debetur à tempore mortis patris.*

42 *Origo actionis attendi debet.*

43 *Contractus transfuſus in alium, gaudet priuilegijs, & actionibus eius, in quem transfunditur.*

44 *Subrogata actio habet omnia, quæ primæuæ actioni competebant.*

45 *Dictum in actione, repetitum cenſetur in ſubrogatione.*

46 *Mulieri non ſufficit, quod dos ſit promiſſa, ſed cum effectu ſoluta.*

47 *Filia quando excluditur propter dotem eſt idem, prout quando per ſtatutum.*

48 *Dos denotat effectum iuris.*

49 *Nouatio non fit niſi expreſsè.*

50 *Nouatio, vt fiat, neceſſe eſt, quod interueniat creditor.*

51 *Euicta re in dotem, vel pro paragio data, creditor habet recurſum ad primæua iura.*

52 *Paragij actio eſt in rem ſcriptam, & contra fratrem fit condemnatio, & exequutio.*

53 *Actio reuocatoria contra tertium datur, quando frater non eſt ſoluendo.*

54 *Soror tenet feudum reuocabiliter, donec ei ſatisfiat de dote, vel legitima, aùt paragio.*

55 *Venditis bonis ſubhaſta ad inſtantiam creditorum, maximè cum graduatione, præſumitur debitores ſoluendos non eſſe.*

Pro Ioanne Baptiſta de Spiritu, & Victoria Barraccha, cōtra Ioannem Mauritiū, & Claudiam Barraccham, Petrum Ioānem Georgiū, ac Hieronymum, & Bonifatium de Naſellis.

ARGVMENTVM.

Pretium ex venditione rei feudalis peruenientum, qualiter liberandum ſit, Quæ minoris contractum conualident, Quando aſſenſus ſit nullus, vel paragium ſit anterior.

CONSILIVM XXXVIII.

Quòd Ioanni Mauritio, & Claudiæ Barracchę non ſit facienda ſolutio ducat.4000. ſed de ducat. 3000. tantùm, ex quo cõfeſſio receptionis ducat. 4000. per Tiberium Barracchum recepiſſe pro dotibus ſuæ vxoris, eſt ſimulata, ex pluribus demonſtratur.

Primò, quia confitetur recepiſſe ducatos mille per bancum Montis Nigri in anno 1561. die 12. Septembris fol. 149. & facta diligentia in ipſis libris talis partita non inuenitur, propter quod confeſ-
1 ſio non nocet, † *per text. vbi Bald. in l. ſi literarum C. de ſolut.* vbi confeſſio facta per eum, qui mutuam pecuniam pe-
2 tebat, † mandato non adimpleto per eũ ad quem literæ mittebantur, confeſſio non præiudicat, & ratio viua eſt, quia
3 confeſſio eſt relatiua, † & quando aliter conſtat per relatum, confeſſio non nocet, *ita Bald. in l. 2. verſ. vlterius C. de error.*
4 *aduoc.* † quæ negatiua (non recepiſſe) aliter probari non poteſt, quàm per inſpectionem librorum, dicit *text. in l. titia textores ff. de legat. 1.*

Secundò, dicitur confeſſionem non ſolum eſſe ſimulatam reſpectu ducatorum mille, verùm etiam reſpectu totius ſummæ, dùm Tiberius dictam confeſſionem facit die 12. Septembris anni 1561. fol. 149. & eodem die ijdem contrahentes coram eiſdem Notario, & teſtibus faciunt inſtrumentum mutui dependentis ex dictis dotibus fol. 246. ex qua breuitate temporis, & multiplicatione contra-
5 ctus, inſtrumentum dotale † præſumitur correſpectiuum ad inſtrumentum mutui, incontinenti ſubſequutum, *ex regula text. in l. ſi ventri ff. de priuil. cred. Dec. in l. certi conditio §. ſi nummos num. 14. ff. ſi cert. pet. & in conſ. 562. dub. 2. quem allegat gloſ. Pariſ. in §. 23. num. 92. in fine;*
6 adeò quod non attenditur † diſpoſitum in inſtrumento dotali, ſed diſpoſitum in inſtrumento mutui, deindè incontinenti ſubſequuto, quod in eiſdem terminis voluit *Bald. in l. ſi abſentis num. 17. C. ſi cert. petat. idem in l. legem num. 3. C. de pact. idem in l. penult. §. ſi mulier, vbi Paul. de Caſtr. ff. ſolut. matrim.* & omninò videndus *Roman. conſ. 441. num. 2. & ſequent.* vbi quando maritus inſtrumento confi-
7 tetur dotium receptionem, † ſi deinde fit aliud inſtrumentum incontinenti, in quo dotes promittuntur, quod attenditur promiſſio facta in ſecundo inſtrumento, & non confeſſio facta primo loco.

Tertiò, quod dicta dos non fuerit ſoluta tempore confeſſionis ſuadetur ex alio, poſtquàm in inſtrumento mutui dicitur, quod in caſu reſtitutionis dotium excomputetur mutuum, quod dependet ex inſtrumento dotali, in partem, vel in totum non ſolutum, dicto fol. 246.

Quartò dicitur, quod ſi dotis confeſſio, & ſolutio vera fuiſſet in inſtrumento dotali, neceſſarium non erat inſtrumentum mutui dependens ex dictis dotibus, vbi ipſi de Habenãte fatentur eſſe debitores, quia aliter cauſaret multa abſurda. Primò, quia hic contractus eſſet ſuperfluus, & eluſorius. Secũdò, quod Habenantes dictas dotes bis ſoluerent, primo in inſtrumento dotali, ſecundo in inſtrumento mutui, quod dici non debet,
8 cum nemo præſumatur iactare † ſuum, *l. cum de indebito ff. de probat.* tertiò, cauſaret plures contractus, & plura debita, quod lex non præſumit, per ea, quæ voluit *Bart. in l. 2. C. de diſcuſſor. lib. 10.* vbi debitor duplicatam cautelam facere non tenetur ſuo creditori.

Quintò, quod dicta confeſſio ſit ſimulata, patet etiã, quia fuit de anno 1562. fol. 249. & tamen de anno 1563. & 1565. fol. 244. & ſeq. paret, quod fuerunt ſoluti ducati tres mille tantùm, & in-

in hoc adeſt deciſio *Bald. in l.ab Anaſtaſio nu.*10.*C.mand.*vbi dicit, quod quan-
9 do maritus eſt confeſſus recepiſſe † centum nomine dotis, ſi tamen apparet poſt confeſſionem fuiſſe numerata quinquaginta de illa ſumma cōfeſſata,quod maritus ad vltra non tenetur, ex quo ſimulata confeſſio præſumitur, idem voluit *idem Bald. in l.legem num.3. C. de pact. Dec. conſ. 441. num. 15. & omninò Roman.conſ.445.num.21.& per totum.* Vltra quod ex ſcripturis productis patet nō fuiſſe ſolutos niſi dictos ducatos tres mille, de quibus debent fieri duæ partes viriles inter dictos Ioannem, & Mauritium Barracchos, & de ipſa ſumma eſt deducendum,& defalcandum paragium quod ſpectat Claudiæ Barrachæ ſorori eorum: nam ſicut fęminę propter exiſtētiam maſculorum propter paragium ex-
10 cludūtur à ſucceſſione patris,† ita etiam à ſucceſſione, & bonis maternis, vt firmat *Iſern.in cōſtit.in aliquibus col.14.& 17.verſ.ſed ſi filius,vbi Afflict num.149. & idem Iſern. in cap.1. §.ſed quia, qui feud.dar.poſſ.* quod paragium licet regu-
11 lariter ſit tertia pars eius, † quod filia ab inteſtato eſſet habitura, *vt per Iſern. in d.conſtit.col.17.verſ.erit ſic extimatio facienda*, tamen quandoq; augetur, & diminuitur ex his, quæ voluit *text. in l. ſi filiæ ff.de legat.3.& in l.3.verſ.in amplius ff.vbi pup.educ.deb. Dec.conſ.26.nu.5.* licet minus legitima eſſe non poſſet, ſecundum *Loffred.conſ.26.num.14.* & ſic patet paragium prædictum eſſe detrahēdum à dicta ſumma ducatorum trium millium, quod eſt ducat.500. & reliqui ducat.2500. viriliter debent diſtribui inter Ioānem,& Mauritium Barracchos, portio cuius Ioannis eſt ducat.1250.ſuper quibus debet ſatisfieri Ioānes Baptiſta de Spiritu creditor Ioannis in ducatis quatuor mille fol.77.

Quo verò ad Vincentium Ferrara,Petrum Ioannem, & Georgium de Naſellis, qui de anno 1577. emerunt in burgenſaticum à Ioanne,& Tiberio de Barrachis patre,& filio annuos ducat. 270. pro ducatis tribus mille, cum obligatione etiam feudalium in caſu euictionis, vt ex inſtrumento fol.92.& aſſenſu fol.112. dicendum eſt ipſi Ioanni Baptiſtæ de Spiritu, & Victoriæ Barracchæ præferri non debere.

Primò, quia verùm eſt tempore venditionis prædictæ de dicto anno 1577. dictum Ioannem Barracchum venditorem fuiſſe minorem annorum 14. prout ſic ſe aſſeruit in inſtrumento fol.92.qua-
12 propter in dicta venditione † debebant interuenire ſolemnitates requiſitæ à iure,videlicét,Iudicis decretum,ſubhaſtationes, authoritas tutoris, iuſta cauſa alienandi,*iuxta textum in l.ob æs C.de præd.min.& ea,quæ notantur per Afflict. in deciſ.249. & Menoch.de arbitr.iudic. caſ.71.* quæ cum non interueniſſent,meritò affirmari debet contractum ipſum eſſe nullum.

Secundò,talis contractus eſt etiam inualidus ſtante metu reuerentiali,& enor-
13 miſſima læſione, † quæ duo operantur nullitatem,& reſciſſionem contractus,vt eſt * communis opinio,relata per *Soccin. conſ.263.verſ.præterea lib.2. Ruyn.conſil.170.num.17.lib.1.Soccin.Iun.conſ.77. num.154.lib.1.* præſumitur diſſenſus, *dixit Dec. conſ.151. in fine, per gloſ. l.1. §. quę oneranda ff.quarum rer.act.non dat.* adfuit etiam enormiſſima læſio,quæ do-
14 lo ex propoſito † dante cauſam contractui comparatur,*iuxta text.l.ſi ſuperſtes C.de dol. & per Dec. conſ.179. num.16. Pariſ.conſ.96.num.2.& 21. lib.1. Io.Cephal.conſ.415.lib.3.in 2.dub.colum.final. Crauett.conſ.192.num.3.* quæ enormiſſima læſio eſt, dùm venduntur annui introitus in perpetuum, vt dicit contractus fol.92.ad rationem nouem pro centenario franchi functionum fiſcalium, & ab alio onere,& tamen veriſſimum eſt,quod non ſolent emi,& vendi niſi ad rationem quatuor, vel quinque per centum, cum oneribus,quæ onera verè excedunt quartam partem, & ſic liquet de iſta enormiſſima læſione,iterum fuit læſus, quia cum Ioannes, & Tiberius pater, & filius
15 ſe obligarunt, † & pecuniam receperūt, præſumitur pecuniam totam perueniſſe

in-

in poſſe patris, ita refert *Alexand.in l. ſi*
cum dotem §. *tranſgrediamur nu.2. ff.ſo-*
lut. matrimon. vbi Bald. & ſingulariter
Boer.deciſ.23.num.10.Octau.Cacher.de-
ciſ.Pedemont.43.Capyc.deciſ.78. num.9.
Crauett.conſ.91. num.3. vbi refert num.
11. iſtam eſſe * communem opinionem
ſtante quod erat filius, & præſumitur in
16 poteſtate, † & gubernio patris, *per text.*
in l.filius ff.de probation. adeò quod ille,
17 ad quem peruenit pecunia, † cenſetur
principalis, alij verò fideiuſſores, & gau-
dent beneficio fideiuſſorum, ita per illum
text. & gloſ. voluit Gulielm.de Cun. in
l.ſed Iulianus §.*item ſi duos ff. ad maced.*
quam gloſ.ſequuti ſunt Paul. de Caſtr.
conſ.409.volum.1.Roman.conſ.114.quos
pro ſingular.ſequitur Hippolyt.de Mar-
ſil ſingul.2. & 509. & ſic limitatur *l. reus*
§.*cum in tabulis de duobus reis, ac refert*
Afflict.deciſ.204. num.4. & Crauett.d.
conſ.91.nu.11.

Nec obſtat iuramẽtum, quia vbi deeſt
conſenſus, ſtante quod erat minor, iura-
18 mentum non obligat, † *l.vlt.C.de non*
numer.pecun. cap.veniens, & cap.quinta-
uallis de iureiur. Item quia adeſt enor-
miſſima læſio, vt diximus, deeſt etiam
19 conſenſus † dicti Ioannis iurantis, quia
præſumitur error, & ignorantia, vt docet
gloſ. in l. quiſquis C.de reſcind. vendit. &
læſio, vbi adeſt iuramentum, nec opera-
tur *Dec.conſ.45. num.1.* * communem
opinionem eſſe firmat, ergo iuramentum
hoc caſu non obligat, quemadmodum
20 nec vbi dolus interuenit, † *cap.cum con-*
tingat de iureiur. ſed ex immodica læ-
21 ſione dolus † re ipſa habetur in dicto cõ-
tractu, *l. ſi quis cum aliter ff. de verbor.*
oblig. etiam quia eodem errore, quo fuit
22 inductus ad contrahendum, † præſumi-
tur inductus ad iurandum, *argum.l.vlt.*
§. *idem quæſiuit ff.de condit.indeb.*

Nec obſtat, quod in venditione dicto-
rum annuorum introituum prædictis fa-
cta Regius interuenit aſſenſus, qui vim
decreti habet.

Primò, quia aſſenſus prædictus nihil
23 operatur, † & nihil ponit ineſſe quando
contractus eſt nullus ob defectum ſolẽ-
nitatis, & in minore alienante ſine ſo-
lemnitatibus, vt in noſtris proprijs termi-
nis refert *D. Præſ. de Franch. deciſ. 303.*
num.11.

Secundò, aſſenſus prędictus eſt condi-
tionalis, quatenus ritè, rectèq; proceſſe-
24 rit, † quæ dictio quatenus, facit condi-
tionem, *per text. in l.Stychus, qui manſe-*
rit ff.de legat.1. quem textũ ad hoc alle-
gat *Bartol.in l.1. num. 20. ff.de condit.&*
demonſtrat. Dictio ritè, & rectè, denotat
25 iuris Ordinem, † & ſolemnitatem, *l.pro-*
batam C.de ſentent. & interl.omn.iudic.in
gloſ. l.non putauit § *non quæuis ff.de bon.*
poſſeſſ.contr.tabul.verſ.ritè, meritò aſſen-
ſus quoque eſt nullus.

Tertiò, aſſenſus impetratus ſuper ceſ-
ſione facienda fuit conceſſus Vincentio
Ferraro, Petro Ioanni, & Georgio de Na-
ſellis, & ſic Dominus aſſentit, vt tres ce-
dant; & cum ceſſio non fiat à dictis tri-
bus, ſed à duobus tantum, vt fol. 269.
non tenet quoad feudalia, ratio eſt in
promptu, nàm validum eſt argumentum
26 de rebus ad perſonas, † *per text. in l. ſi*
quis filio exhæredato §. *ergo ff. de iniuſt.*
rupt. irrito fact. teſta. & conceſſio, vt
27 vendatur feudum totum, † non tenet, ſi
vendatur pro parte, quia mandatum
non adimpletur in parte, *l. ſi quis mihi*
bona §. *ſi mandauit ff. de acquir.hæredit.*
& ſi fuit data forma, vt alienetur totum
feudum, non poteſt alienari pars, vt re-
fert *Camer.in cap.imperialem, perquam*
plures rationes fol.41. liter.I, & L, idem
igitur erit dicendum in hoc caſu, in quo
28 fuit diſpenſatum, † vt tres cederent, &
non duo, & ſic aſſenſus nihil operatur.

Quo verò ad Hieronymum, & Boni-
facium Naſellos, qui à prædicto de Fer-
raro, & Petro Ioanne de Naſellis Sauo-
nenſibus ceſſionem obtinuerunt, nec mi-
nus obtinere debent: nàm quia ſunt ex-
teri. Primò, ius eorum reale, ſiuè hy-
pothecariam actionem eum aſſenſu Pro-
regis tantum cedere non potuerunt, cum
per Regiam Pragmaticam anni 1561.
fol. 53. Proregibus ipſis vetitum ſit alie-
29 nationibus exterorum aſſentire, & Rex,
qui potuiſſet, noluit, ergo aſſenſus corruit

ex defectu poteſtatis, nàm voluntas, &
30 poteſtas † regulant actum, *cap. cum ſupra de offic.deleg.l.cum te, vbi Bald. C.de donat.ante nupt.*

Nec obſtat ſi dicatur, quod pragmatica loquatur de feudis,& non de actionibus, ſeù obligationibus ad feudum, quia cum lex noua recipiat interpreta-
31 tionem † paſſiuam à lege antiqua,& ſecundum illam declararur,vt per *Bart.in l.ſciendum num.1. & 2.ff. qui ſatiſd. cogant.per text.in l.ſed & poſteriores* ff.de
32 *legib.* de iure eadem ſolemnitas,† quæ requiritur in alienatione tei, requiritur etiam in actionis ceſſione,& alienatione, ſuper re ipſa,*vt per Alex.conſ.27.in fine lib.3.* & proindè ſicut res immobilis pupillorum ſine decreto alienari non poſſunt,ſic & actiones competentes ad rem immobilem, *Gloſ.& ibi Bald.Salycet. & cateri in l.1. C.ſi aduerſ.tranſ. Bartol.& Bald.in l.ſi ad reſoluendam per illum textum C.de præd.minor. Alexand.conſ.125. num.4. verſ.ſed vbi lib.1.* & dùm voluit *Bald.* quod in ceſſione actionis competentis Eccleſiæ,vel vniuerſitati,requiratur eadem ſolemnitas, quæ requiritut in rei alienatione, prout in pupillo tenet *Gloſ.in authent.hoc ius porrectum nu.10. verſ. iuxta hoc C. de ſacroſanct.eccleſ.* & in ceſſione actionis, ſeù hypothecæ feu-
33 dalis,† quod requiratur aſſenſus eodem modo, prout requiritur in alienatione feudi, tenet *Iſern. in conſtitut. diuæ memoriæ in verſ. tranſactionis, & ibi etiam Afflict.ac Camerar. in cap.imperialem fol.16.literis L, & P, & fol.17. ac Frecc. de ſubfeud.lib.2.q.32.vbi in ſpetie Frecc. & Camerar.* tractant, quando vnus creditor vult cedere hypothecam alteri ſuper feudo, quod ſine aſſenſu fieri non poteſt, prout in alienatione rei feudalis requiritur, & in particulari prohibitio
34 alienationis immobilium † per ſtatutū, trahitur ad alienationem actionum immobili ſuper re competentium, vt firmauit *Corn.conſ.236.num.14.in fine lib.4.per text.l.1.& 2. vbi gloſ.& Doctores C.ſi aduerſ.tranſact. & proindè Frecc. d. lib.2. q.12. num.4. & 8.* firmat indubitanter actionem hypothecariam com-
35 petentem ad feudum † cenſeri feudalem,& cenſeri de re immobili illius loci, vbi res ſita eſt,de qua loquitur ſtatutum propter effectum ipſius Curiæ, & voluit *Bart. de Cap. in addit.ad conſtit. minoribus in principio,*quod licet illa diſpoſitio diſponat, quod Balius detur feudatario pupillo,feudum habenti: idem enim erit dicendum in pupillo habenti actionem ad feudum,quia feudum iudicatur,idem voluit *Gloſ.Pariſ.*§.11.*num.*29.*&* §.23. *num.30. verſ. vnde ſi filij, & notabiliter Vincent. de Anna allegat.122. nu.6. & 7.* vbi illi, qui ſine aſſenſu Regiæ Maieſtatis de aliquo feudo diſponere non poterit, cum aſſenſu Proregis hypothecam ſuper feudo imponere non concede-
36 tur,& ratio eſt, quia ius, † ſeù actio ad feudum iudicatut, vt feudum: nàm non poteſt negari,quod in iure,& actione ad
37 feudum, † & hypotheca feudali in feudis iuris Francorum ſuccedat primogenitus tantum, vigore *conſtitutionis Regni, vt de ſucceſſionibus*, ſicut in feudis, vt dixit *Iſern.& Afflict.ibi, & in conſtitut.diuæ memoriæ, vt per Gloſ.Pariſ.d.§.11.num.29.& ſeq.& §.23.nu.30.verſ. vnde ſi filij*, & proindè quando in dotibus maternis,quæ ſunt recuperandæ ſu-
38 per feudo, † filij volunt eas recuperare, & debent ſecundogeniti habere partem tanquám matris hæredes, non omnes agunt hypothecaria, ſeù iure aſſiſtendi ſuper feudo, ſed tantum primogenitus, & ſecundogeniti agunt contra primogenitum, vt ipſe agat ad recuperationē quantitatis dotis, quæ inter eos diuiditur pro æquali,vel pro tata, pro qua mater diſpoſuit in eorum beneficium,per ea, quæ notat *D. Præſ. de Franch. deciſ.41. num. 3.* vbi primogenitus ſuccedit in actione ad recuperandum dotem maternam ſuper feudo,& non alij fratres, qui agunt contra ipſum, vt agat contra poſſeſſorem feudi.

Nec dicatut,quod iſta actio à principio fuit dubia,ſi debeat eſſe feudalis, vel non, cum venditio fuerit facta ſuper allodio ipſis Petro Ioanni, & Georgio de

Naſel-

Naſellis,& Vincentio Ferrara,& pro euictione obligata eſſe omnia bona,etiam feudalia, & cum in graduatione facta in allodio non potuerint ſatisfieri ipſi de Naſellis ceſſionarij, ex quo ab alijs anterioribus fuerunt excluſi, recurrunt ad feudalia: nàm cum euentus,& finis certificent actum dubium,& ſic cum actio ſuper allodio fuerit inanis, exercetur ſuper feudo, ſeù pecunia ex illo peruenta, &
39 hoc fine euentu † certificatur à principio, quod fuerit feudalis, *Bart. in conſil. 70. num. 4. verſ. his præmiſſis, & notabiliter Alexand. conſ. 125. num. 14. lib. 1.* tenent, quod vbi actio eſt dubia ſi competit ad vnam, vel ad aliam rem, & non pendet à futuro euentu, ſi poſteà certificabitur competere ad immobilem, quod debeat interuenire decretum,ſi ad mobilem nō debeat,ad hoc allegar *Bart. Bald. & alios in l. ſi ſic §. ſi quis ita ff. de legat. 1. & eſt text. in l. erunt in fine ibi, certè ex poſt facto ff. de fund. dot. & Gloſ. Pariſ. §. 56. gloſ. 1. num. 41. in tit. de cenſibus*, & multa ſatis ad propoſitum ponit *Tiraquell. de retract. lignag. §. 36. in fine tituli num. 19. 20. & 22.* & proindè cum iſta actio cenſeatur ſuper feudo, ſeù pecunia ex feudo peruenta,in qua credito-
40 res cum aſſenſu † præferuntur ſecūdum ea,quæ traduntur *per D. Præſid. de Franch. deciſ. 75. num. 7. & deciſ. 64.* ex tali euentu certificatur,quod à principio fuit feudalis,& in eius ceſſione ſuæ Maieſtatis aſſenſus requirebatur, & non Proregis,tanquàm venditio facta per alienigenam,& non ſubditum.

Et quod creditum dicti Ioannis Baptiſtæ ſit potior demonſtratur.

Primò, quia verùm eſt in facto, quod dicti ducati 4000. ipſi promiſſi ſunt ex cauſa dotis, legitimæ, ſupplementi legitimæ,& paragij magnificæ Victoriæ Barracchæ, vt ex inſtrumento fol. 37. à tergo,& tamen verùm eſt,quod iſtud paragium debetur à magnifico Tiberio Barraccha fratre dictæ Victoriæ à tempore
41 mortis quondam Alphonſi † communis patris, qui deceſſit in anno 1570. folio 144. & ſic à dicto anno eſt anterior; & quod paragium, ſiuè actio pro paragio debeatur à die mortis,dicit *Iſern. in conſtitut. Comitibus, Napod. in conſuet. ſi moriatur, verſ. eas, & verſ. paragium, Loffredus conſ. 26. num. 5. Minadous in repetit. conſtitut. in aliquibus num. 14. & ſeq. notab. 7. Dec. conſ. 275. nu. 5. D. Præſ. de Franch. deciſ. 61. num. 5.* & ſic attento origine actionis Ioannes Baptiſta erit anterior, & ipſis de Naſellis præferendus
42 † cum origo actionis attendi debeat, *l. 3. C. ad macedon. l. qui id quod ff. de do-*
43 *nat.* † & tranſlato vno contractu in aliū, gaudet eiſdē priuilegijs,prout erat actio transfundens, *text. eſt notab. in l. tutor datus ff. de fideiuſſ. Capyc. deciſ. 183.* &
44 actio iſta ſubrogata † habet omnia ea, quæ primordialiter primæuæ actioni cōpetebant, *ita Bart. in l. certi conditio nu. 13. ff. ſi cert. petat. Neguſant. de pignor. 4. membr. 2. part. num. 60.* vt in dote concludit *Iaſ. in §. fuerat num. 124. inſtit. de actio. ibiq; Io. Fab. num. 29. & Grammat.*
45 *num. 5.* † adeò quod dictum in actione cenſetur repetitum in ſubrogatione, *Afflict. deciſ. 291.*

Nec minus ex aduerſo dicatur, quod ſatis ipſa Victoria fuit dotata per dictam promiſſionem dotium, quia replicatur, quod *Conſtitutio, vt de ſucceſſionibus*, requirit, quod ſit maritata,& dotata, & non ſufficit ſola promiſſio,ſed quod cum
46 effectu, † mulier fuerit dotem cōſequuta: ex quo verba legis,vel ſtatuti, cum effectu ſunt intelligenda, *l. 1. §. hac verba ff. quod quiſque iuris*, hinc eſt,quod dixit *Bartol. per illum textum in l. qui volebat ff de hæredit. inſtit.* quod quando filia excluditur propter dotem, neceſſe eſt,
47 quod ipſam dotem conſequatur,† idem ſi excludatur per ſtatutum,vt voluit *Iaſ. conſ. 11. lib. 1. Dec. conſ. 106. num. 2.* & eſt
48 ratio, † quia dos denotat effectum iuris, *Bald. in l. neque mater pro filia in fine C. de iure dot, Dec. conſ. 379. num. 7.* & ex his patet non ſufficere totā dotis promiſſionem, ſed eſt neceſſe, quod cum effectu dotem conſequatur,vt à patris ſucceſſione excludatur.

Et ſi dicatur, quod per dictam promiſſionem

8 *Depoſiti actione tenetur, qui recepit in commendam.*
10 *Compenſatio in debitis ex contractu non fit ipſo iure, ſed facto hominis, & numer. 11.*

Pro magnifica Lucretia Pappaſidera, contra Principem Biſiniani.

ARGVMENTVM.

In nomine debitoris, quod venit in obligatione, quando compenſatio locum habeat.

CONSILIVM XXXIX.

CVM de iure clarum ſit
1 nomen † debitoris venire in obligatione,
l. nomen C. quæ res pign. oblig poſſ. ideò ipſa
magnifica Lucretia creditrix quondam magnifici Angeli Blandi eius viri ex cauſa dotis, & antephati
ſe direxit, contra Dominũ Principem Biſiniani debitorem dicti eius viri in ducatis 940. vigore mandati ipſius Domini
Principis, directi magnifico Bernardo
Olgiato, eius generali adminiſtratori, &
ad condemnationem fugiendam ex aduerſo vnica opponitur exceptio, ſcilicèt,
quod magnificus Hortenſius Magnacauallo poſt mortem magnifici Angeli recepit dictum mandatum, & dicto Olgiato Adminiſtratori conſignauit, & dictum
Olgiatum quantitatem in dicto mandato contentam, & dicto magnifico Angelo debitam, compenſaſſe cum debito ipſius Angeli pro cauſa præſentis affictus
bonorum dicti Domini Principis; proindè dictam obiectam compenſationem
minimè obſtare ita demonſtratur.

Primò, quia magnificus Olgiatus non habebat poteſtatem ſoluendi niſi creditoribus introituum dicti Domini Principis, & certam quantitatem ipſis Dominis
Principi, & Principiſſæ, vt clarè notatur
fol. 49. & 50. & Olgiatus ipſe in vita dicti magnifici Angeli nunquàm ſoluere
voluit, ob limitatam habitam poteſtatem cum dictus Angelus non eſſet creditor introituum, & ſic, nec in vita, nec in
morte nunquàm compenſare poterat,
2 nec poteſt, cum compenſare † ſit ſoluere,
ex regula *text. in l. inuicem C. de compenſ. & l. amplius ff. rem rat. hab.*

Secundò, magnificus Angelus deceſſit die 7. Iulij anni 1585. vt fol. 48. &
magnificus Hortenſius recepit dictum
mandatum die 8. eiuſdem poſt mortem
dicti magnifici Angeli pro eo conſeruando, vt patet fol. 6. à tergo, & cum
3 conſeruator teneatur actione depoſiti,
per text. in l. 1. §. ſi te rogauero ff. depoſit.
4 & in depoſito † non detur compenſatio,
vt notiſſimi iuris eſt, & inferius dicetur,
& tempore, quo Hortenſius recepit dictum mandatum, & ad præſens res erat,
prout eſt integra, & ſtante, quod actio,
5 & dominium † rei depoſitæ continuatur
in hæredes, *l. cum hæreditas, & ibi Gloſ. & Doctores C. depoſit.* ſtatim mortuo ipſo magnifico Angelo, cuius iura hæreditaria continuarunt in creditoribus ipſius,
& ſic in ipſa magnifica Lucretia anteriore creditrice pro eius dotibus, & antefato, & per conſequens contra ipſam cre-
6 ditricem † vti tertiam perſonam compẽſatio prætenſa fieri non poterat, nec poteſt, ex regula *text. in l. eius, quod ei C. de compenſ. & ibi gloſ. & Doctores.*

Tertiò, Hortenſius ipſe quando recepit mandatum poſt mortem magnifici
Angeli, illud recepit vti particularis, &
non vti perſona Principis, & etiam, quod
vti perſona Principis recepiſſet, quia pro
conſeruando recepit, vt per receptionem
ipſius propriæ manus fol. 6. à tergo, te-
7 netur actione depoſiti, † vt per *Doctores in §. ſi te rogauero d. l. 1. ff. depoſit.* & quod
fortius etiam ſi fuiſſet incommendatum
8 mandatum † ipſum dicto Hortenſio, ſimiliter teneretur actione depoſiti, *l. latius la prima ff. depoſit. & ibi Bart. & Doctores, ac Bald. in l. ſi quis vel C. depoſit.*
9 cum in depoſito † non detur compenſa-

tio, *Doctores in l. ſi quis vel, & l. final. C.*
de compenſ. ex aduerſo compenſatio mi-
nimè procedere poteſt ex prædictis.

Vltimò etiam, quod non eſſemus in
cauſa depoſiti, prout clariſſimè ſumus, vt
ſupra, prætenſa compenſatio procedere
non debet cum ipſa magnifica Lucretia
anteriori creditrice prædicti magnifici
Angeli: nám in debitis ex cõtractu com-
10 penſatio non fit ipſo iure, † ſed in ea
requiritur factum hominis, & ſic, vt op-
ponatur ſecundum *Gloſ. & Cyn. in l. ſi cõ-*
ſtat C. de compenſat. per text. in l. ſi quid,
& l. labeo ff. de compenſat. vnde cum nec
ipſe Princeps, nec Olgiatus interpellaſ-
ſet, vel requiſijſſet hęredes magnifici An-
geli, vel ipſam Lucretiam vxorem, & cre-
ditricem, prætenſa compenſatio minimè
procedere poteſt, & quia ipſa magnifica
Lucretia primo ſe direxit contra Hor-
tenſium conſeruatorem, & depoſitarium
dicti mandati, quod illud exhiberet, &
eo exhibito condemnari Principem ad
quantitatem debitam in dicto mandato
contentam, & ab ipſo Principe ipſam ſa-
tisfieri tanquàm nomen eius viri ſui de-
bitoris, & eidem præferri, vt fuit iudica-
tum per ſentẽtiam ipſius principalis au-
dientiæ fol. 29. & deciſum etiam in eiſ-
11 dem terminis † caſus noſtri per *Præſ. de*
Franch. iunctis Dominis Cõſiliarijs dua-
rum aularum in eius *deciſ.* 53. Ideò non
video cur dictus Dominus Princeps con-
demnandus non ſit ſoluere dictæ ma-
gnificæ Lucretiæ prædictos ducatos no-
ningentos quatraginta cum intereſſe, vt
fuit petitum.

Dominus Princeps condemnatus fuit ad
dictam quantitatem petitam cum intereſ-
ſe, referente Domino Pompeo Salernitano
Regio Conſiliario, & cauſæ Commiſſario
in banca Roppuli Sacri Conſilij Actuarij.
Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Ius congrui, vt locum habeat, quæ requi-*
rantur.
2 *Contractus eſt inualidus, qui pro vitan-*
do congrui iure perficitur.
3 *Fraus in diſpoſitionibus omnibus ſemper*
excepta videtur.
4 *Simulatione probata contractus eſt inua-*
lidus.
5 *Simulatio ex quibus præſumatur.*
6 *Feudalis res, vt ſit, quæ requirantur.*
7 *Res reddititia feudo non eſt feudalis.*
8 *Redditus non eſt de ſubſtantia feudi.*
9 *Res feudo reddititiæ non poſſunt niſi loca-*
ri, vel in perpetuum concedi.
10 *Res cenſuali contractu data cenſetur in*
totum alienata.
11 *Res reddititiæ feudo non poſſunt totaliter*
alienari.
12 *Ius congrui habet locum, etiam in emphy-*
teutica re, & in locatione.
13 *Ius congrui habet locum in re ſubhaſta*
vendita.
14 *Alienatione ſubhaſta facta, præfertur, qui*
maiorem oblationem facit.
15 *Pecunia proiecta in populum, occupãti do-*
nata cenſetur.
16 *Præconis præſentia ſufficit in contractu*
venditionis.
17 *Actiones plures, quando vno poſſunt li-*
bello cumulari.
18 *Mendacium facit amittere cauſam.*

Pro magnifico Ioanne Franciſ-
co Marino, contra magni-
ficum Antonium Lon-
gobardum.

ARGVMENTVM.

Res feudo reddititia in emphyteuſim
conceſſa, an iure congrui petatur; & quid
in ſimulato contractu?

CONSILIVM XL.

IN congruo obtinendo ſe-
cundum *Afflict. in ſuo*
tract. prothomiſ. ſuper con-
ſtitut. Regni ſancimus,
1 plura † requiruntur.
Primò, requiritur dominium, & poſ-
ſeſſio rei detemptæ per actorem. Secun-
dò,

Digitized by Google

dò, vicinitas. Tertiò, titulus, & poſſeſſio rei petitæ ex parte conuenti, quæ omnia clarè ſunt probata in primo articulo, ac titulo perpetuæ locationis fol. 31. & à tergo, ſub die 21. Februarij anni 1561. licèt eum magnifico Ioãne Aloyſio Ruffo, & quamuis dictus Antonius Longobardus prætendat poſſidere titulo permutationis cũ dicto Ioanne Aloyſio, cui fuerat facta conceſſio, vt ex inſtrumento fol. 33. cum proceſſiſſet in fraudem, & ſimularè ad euitandũ congruum, qui con-
2 tractus de iure eſt inualidus, † *Affli. in d. ſuo tract. §. niſi, 1. notab.* quia in omni di-
3 ſpoſitione † ſemper fraus intelligitur excepta, *vt l. creditor §. Lutius ff. mand. & in l. ſi pater ff. de priuileg. credit. & in cap. imperialem §. callidis de prohib. feud. alienat. per Federic.* propter quod in caſu noſtro nullatenus habet locum prætenſa
4 permutatio, ſic † ſtante ſimulatione probata non ſolum per coniecturas, & inditia, quæ ſufficiunt, vt firmat *idem Afflict. in d. §. niſi num.* 10. ſed etiam per claras probationes multorum teſtium.

Nàm & primò, terra ipſa ſtatim facta conceſſione fuit locata, & deindè continuè in poſſe dicti Antonij poſſeſſio ipſius fuit, vt deponunt teſtes ſuper 3. art. fol. 9. & ſeq.

Secundò, à principio, quod concedebantur territoria campi, ipſe Antonius eam deſiderabat, & poſtquàm ex ſe habere non poterat, procurabit habere per intermediam perſonam dicti Io. Aloyſij Gubernatoris Ducalis Curiæ Terræ nouæ, qui ipſius Antonij Dominus fuerat, vt dicunt teſtes ſuper quarto, & ſexto articul.

Tertiò, dictus Ioannes Aloyſius erat cognatus Ioannis Ramires totius Status Gubernatoris, qui fuit rogatus, vt dictam terram pro ipſo Antonio acciperet à dicto Ioanne Aloyſio, vt deponunt teſtes ſuper 7. & 9. artic.

Quartò, dictus Antonius cæpit poſſeſſionem dictæ terræ, cum perceptione fructuum, & dictus Ioannes Aloyſius in nihilo ſe interpoſuit, vt per teſtes ſuper 12. & 15. artic.

Quintò, quando dicta terra fuit incãtata, eam poſuit ſubhaſta Ioannes Thomas Marinus frater ipſius Ioannis Franciſci, & videns, q dictus Ioannes Aloyſius in licitatione concurreret, quia erat Gubernator, deſiſtit, & ſic remanſit dicto Ioanni Aloyſio, qui ſtatim dicto Antonio dedit, vt per teſtes ſuper decimo articulo, & ſeq.

Sextò, poſt cenſuationem ipſius Terræ, cenſus fuit ſemper per dictum Antonium ſolutus, vt per teſtes in decimoſeptimo articulo.

Ex prædictis præſumitur, quod prius fuiſſet inter eos actum, vt ipſe Ioannes Aloyſius pro dicto Antonio Terram acciperet, *iuxta doctrin. notab. Gloſ. quæ hoc docet per text. in l. ſi ventri § fin. ff. de priuil. credit.* & ex affectione prædicti Antonij habendi Terram, & prædicti Ioannis Aloyſij gratificandi ipſum Antonium
5 eius famulũ † præſumitur ſimulatio contractus permutationis, vt per eundem *Afflict. in d. §. niſi, verſ. duodecimo.*

Inſuper probatur ſimulatio, quia citato Antonio pro iure congrui, dixit non poſſidere Terram, ſed eſſe hæredum dicti Ioannis Aloyſij, qui licet declaraſſent eſſe ipſorum; hoc tamen nunquã fuit verum, & ſic ex eorum mendaci confeſſione probatur ſimulatio, & nulla eſt maior probatio, quàm oris confeſſio, *l. quid in officioſo in fine ff. de inoffic. teſtam. cum ſimilibus.*

Non obſtat ex aduerſo prætendi Terram eſſe feudalem, & in ea ius congrui
6 locum non habere: † nàm vt res ſit feudalis plura requiruntur, poſita per *Afflict. in deciſ.* 229. vbi requiritur ſeruitium perſonale, *per Cyn. in authen. ingreſſi in vltima columna verſ. circa præmiſſa ad hoc quæro C. de ſacroſanct. eccleſ.* & in inueſtitura neceſſe eſt, quod ponatur, & concedatur in feudum, ſecundum *Bald. in l. 1. C. de rerum permutatione, & Doctores in l. ſtipulatus ff. de verbor. obligat. notat Alexand. conſ.* 136. *colum. 5. lib. 4.* requiritur etiã, quod ſoluatur adoha, & multa alia ad feudum conſtituendũ neceſſaria, de quibus per eundem *Afflict. in*

dicta deciſione, de quibus nihil in prædi-
ctis Tersis adeſt, vt feudales demonſtrē-
tur; & proindè non diſcurro articulum
ſi in bonis feudalibus ius congrui locum
habeat quomodo, & quando.
Inſuper dicta Terra, quæ eſt redditiria
7 feudo, † quia Curiæ Terræ Nouæ red-
dit, non eſt feudalis, *Bald. in l. liberti C.
de oper. libert. Iacob. de Bellouiſo in prælu-
8 dijs feudorum*, † quia redditus non eſt de
ſubſtantia feudi, ſed fidelitas ſecundum
*Iſern. in cap. vnico ex quib. cauſ. feud. am-
9 mittat. num. 9.* † & ex quo res reddititiæ
feudo, non poſſunt niſi locari, vel in em-
phyteuſim concedi, ſecundum *Afflict. in
dicta deciſione*, non poreſt præſumi, quod
10 ſint alio contractu conceſſæ, † & per cō-
tractum cenſualem res cenſentur in to-
tum alienatæ, quo ad vtile, & directum
dominium, *Imol. in cap. ad audientiam de
rebus eccleſ. non alien. colum. 9.* & res red-
11 dititiæ feudo † non poſſunt alienari, ta-
liter quod totale dominium transfera-
tur, *vt in conſtit. conſtitutionem diuæ me-
moriæ*, & ſic cum præſumatur, prout con-
ceſſa fuit in emphyteuſim à dicto feudo,
12 vbi ius † congrui locum habet, vt ex
*dicta conſtitut. & ibi Afflict. in cap. prin-
cipium legis num. 7. & 22.* Tanto magis,
quia dicitur in conceſſione per verbum
locationis ad cenſum perpetuum, & ſic
eſt locatio, in qua locum habet ius con-
grui, vt ex ipſa *conſtitutione ſancimus, &
ibi Afflict. in d. cap. principium legis nu-
mer. 25.*
Quod ius congrui locum habet, etiam
13 in rebus ſubhaſta venditis, † vt in caſu
noſtro, ex adductis per *Ioan. Guttier. in
practic. quæſtion. in q. 157. lib. 2. fol. 350.
D. Præſ. de Franch. deciſ. 588. num. 1. Ti-
raquell. de retract. lignag. §. 1. gloſ. 14. nu.*
8. ſtante oblatione ducatorum duode-
cim, cum dimidio pro parte actoris, cum
14 ipſe videatur contrahere, † qui maio-
rem oblationem facit ſecundum *Bald. in
l. locatio vectigalium ff. de publ. & vectig.*
& cum primo maiorē ſummam offerente
videtur contractum, *l. in venditionibus
ff. de contrahend. empt. & Bartol. in d. l. lo-
15 catio*, dicit, † quod quādo pecunia proij-
citur in populum, videtur donari ei, qui
occupauerit, *l. qua ratione §. penult. ff. de
acquir. rerum domin. vbi idem Bart.* dicit,
16 quod in ſimilibus contractibus † non re-
quiritur præſentia perſonæ, ſed ſufficit,
quod tradat ad promittendum præcono,
& loco, vbi actus fit, quia attenditur,
quod cum præcono fit, quod non fuit ex
parte Antonij; & ſi in eodem libello fuit
17 intentata reſciſſio contractus, † & inſi-
mul ius congrui, non opitulatur, quia
hoc fieri potuit ſecundum *Bart. in l. 2. C.
de fide inſtrument. & iur. haſtæ fiſcal. lib.*
10. maximè quando quælibet actio de
per ſe eſt ſufficiens, facit quod notatur
*in l. edita C. de edend. & cap. 2. extra de
reſcript. in fine*. Aduertatur denique
18 conuentum de mendacio † conuinci,
dùm negauit poſſeſſionem, vt per multos
teſtes, & ſic in pœnam debet amittere
terram, vt dicunt *Doctores in l. final. ff. de
rei vendicat.* Pars non benè ſe fundat in
præſcriptione; cum à principio, & ante
ipſam obtuliſſet velle pro maiori pretio,
& cum ipſo videtur cōtraxiſſe, ſecundum
Bart. in d. l. locatio, & deindè non eſt per
actum decennium à die contractus, vſ-
que ad petitionem: Vnde ex prædictis
concludo, dictum Antonium condemna-
ri debere dictam Terram dicto Franciſ-
co Marino iure congrui relaxare.

*Referente Domino Conſiliario Horatio
Marcheſio, dictus actor obtinuit ius con-
grui, die 4. Martij anni 1591. penes
Longum.*

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Vaſalli ſunt in ſeruitute redacti, & liber-
tis æquiparantur.*
2 *Vaſalli à Rege, vel à quocumque venditi,
oblato pretio poſſunt ad demanium re-
digi fauore libertatis.*
3 *Subditi inuiti alienari non poſſunt.*
4 *Vaſalli per Regiam pragmaticam habent
annum ad petendum demanium.*
5 *Vaſalli in afflictu fructuum, & iuriſdictio-
nis, exteris præferri debent.*
6 *Vaſalli eorum frumenta, & fructus te-
nentur*

nentur magis vendere eorum Baroni, quàm alijs.

7 *Vaſalli non poſſunt deſerere culturam territoriorũ feudalium Baronum, & aliena colere.*

8 *Vaſallus, & Baro à pari iudicantur.*

9 *Baro ſi locat paſcua, & poſteà vult retinere pro ſe, & ſuis, poteſt locationem reuocare.*

10 *Vaſalli veniunt appellatione ſuorum.*

11 *Baro ſua territoria magis ſuis vaſallis, quàm alijs concedere debet.*

12 *Baro volens admittere exteros ad culturam ſuorum feudorum, & non ſubditos, ferendus non eſt.*

13 *Vniuerſitas reſtituitur, vt minor, qui reſtituitur in venditione.*

14 *Totius, & partis idem eſt iudicium.*

15 *Baro an quæ ſua ſunt det, cui vult.*

16 *Vaſallus vtile ſuum inuito Domino non alienat, & è contra.*

17 *Vaſalli vbicumque intereſt, ſeruabitur æqualitas.*

18 *Vaſalli in affictu fructuum præferri debent, etiam quia fructus pars feudi ſunt.*

Pro Vniuerſitate Vitulani, contra magnificum Fabritium Sarrianum affictatorem.

ARGVMENTVM.

Vaſalli nùm præferantur extraneis in locatione iurium Baronalium?

CONSILIVM XLI.

QVod dicti vaſalli præferri debeant, his medijs fundatur.

1 Primò, † quia in Regno vaſalli quodammodo in ſeruitute Baronũ redacti ſunt, & libertis, quandoq; æquiparantur, *Gloſ. in cap. 1. de conſtit. rect. feudi §. ſed infra, qui delator, quæ ſit prima cauſ. benef. amitt. & in cap. 1. de milit. vaſall. qui contum. eſt, Iſern. in cap. 1. quib. mod. feud. amitt. & in multis ſimilibus*, & pro tanta ſeruitute redimenda inducta ſunt demania, vt in dies videtur, quod quandocumque, & à quocumque etiam
2 à Regia Curia vẽditis vaſallis, † per eos pretio oblato emptori præferuntur, & hoc fauore libertatis, *Ioan. Fab. in §. nec Dominus inſtit. de noxal. act. adduci poteſt melior text. in l. 2. C. de patr. qui fil. diſtrax.* vbi vt filij redimant ſe à ſeruitute, poſſunt emptori offerre pretium, *Iſern. in cap. imperialem §. nec Dominus de prohib. feud. alienat. per Federic.* cum ſubdi-
3 ti † inuiti alienari non poſſint, *Neuizz. conſ. 12. num. 107.* quod hoc hodie eſt
4 abſolutum in Regno † *per Pragmaticam 63. in titulo de offic. Procurat. Cæſar.* perquam vaſallis datur annus ad demanium petendum, ſimili modo ſi Baro dat baro-
5 niam in affictu cum fructibus, † & iuriſdictione, etiam ad tempus, quia irent in ſeruitutem alterius, per ſupradicta iura, quæ in hoc limitant *text. l. nec emere C. de iur. deliber.* debent præferri, & libertate gaudere, & facilius temporali, ſi poſſent perpetua, cum de quo magis, ergo de quo minus.

6 Secundò, vaſallus, † ſiuè colonus frumentum agri pro æquali pretio potius Baroni vendere debet, quàm alijs, *vt in l. 1. C. de met. & metall. lib. 11. vbi per Bart. Ludou. Roman. in l. eam rem ff. de publ. & dicit Afflict. in prælud. conſtitut.*
7 *q. 3. in fine.* † Item vaſalli culturam territorij feudalis Baronis deſerere non poſſunt, & colere extra territorium, vt per *Luc. de Penn. in l. 2. C. de cenſ. & per equ. lib. 10. & in l. generali colum. 1. de decur.*
8 *& alijs, vt ibi per eum;* † ſed vaſallus, & Baro à pari iudicari debent, *Afflict. in conſtitut. ſi vaſallus à Domino de fideiuſſ. lib. 3 poſt num. 18. fol. ibi 143. & idem in conſtitut. cum per partes Apuleæ*, dicit,
9 quod ſi Baro † locaſſet paſcua, & deindè diceret, quod pro ſe, & ſuis vellet, non cogetur alteri dare, & ex iſta cauſa reuocaret per textum apertum in *l. 3. C. locat. & condu.* & per iura dicentia omnis per-

10 fecta charitas incipit à ſe ipſo, † & cum
vaſalli dicantur ſui, annuitur non poſſe
exteris locare, quando vaſalli volunt pro
eis, & ſic præferri debent.

Tertiò, affictus Baronum pro maio-
11 ri parte conſiſtunt in territorijs, † quæ
debent potius ſuis vaſallis, quàm ex-
teris concedi, *per text & ibi Bartol. in*
l. vnica, C. de omni agro deſert. lib. 11.
ac Frecc. authoritat. 41. *circa medium*
12 *fol. mihi* 371. dicit, † quod ſi Dominus
feudi vellet potius exteros admittere ad
culturam feudi, quàm ſubditos, ferendus
non eſt, vbi multa per eum adducta om-
mitto, nè transcribere videar, & ad præ-
dicta videndi ſunt etiam *text. in l. con-*
gruit in l. prædia C. de locat. prædior. ciuil.
lib. 11 *l. neceſſe, de in diem additio, & Ro-*
man. conſ. 22.

13 Quartò, † Vniuerſitas reſtituitur ſicut
minor, *vt in conſtitut. Regni, beneficium*
reſtitutionis, & ibi adducta per *Gloſ. &*
Doctores, & cum minor in venditione
reſtituatur, dummodò offerat pretium
per alios oblatum, *per text. & Gloſ. in*
l. 1. in l. ſi in emptione ff de minor. ita in
caſu noſtro Vniuerſitas exteris præferri
debet in alienatione fructuum, & alio-
rum in affictu extero facto, & cum iura
ipſa generaliter loquantur in venditio-
ne, non opitulatur ſi vendatur proprie-
14 tas, vel fructus, † quia quod dicitur de
toto, idem de parte dicendum eſt, *l. quæ*
de tota ff. de rei vendic. l. iuriſgentium §.
adde ff. de pact.

Quinto, & vltimo, licet *Iſern. in l. Cor-*
radi §. *ex eadem lege* dicat, quod illud,
15 quod eſt † in artificio pura commodita-
te fructuum, & ſeruitij debitum in pecu-
nia, vel alijs rebus, Dominus cedit, ven-
dit, & dat, cui vult, tamen *idem Iſern. in*
cap. imperialem §. *nec Dominus num.* 44.
16 dicit, † quod ſicut vaſallus vtile ſuum
non alienat ſine cõſenſu Domini, ſic nec
Dominus directum ſine voluntate vaſal-
li, & ibidem parum ſupra *num.* 47. dicit,
17 vbicumque intereſt vaſalli, † non dari,
ſeruabitur æqualitas, vt ſicut vaſallus nõ
alienat inuito Domino, & ſine eius con-
ſenſu, ſic nec è contra, per quę videtur li-
mitare prædictum ſuum primum dictum,
loquendo generaliter per verbum vbi-
cumque, & ſic in omni intereſſe, & cum
vaſalli ſemper ſub extero affictatore,
maximum patiantur intereſſe, nulli du-
18 biũ eſſe debet, † quin ipſi in affictu fru-
ctuum, & iuriſdictionis præferri debeant,
etiam quia fructus ſunt pars feudi, *vt per*
Tiraquell. de retract. lignag. gloſ. 7. §. 1.
num. 37. *& ſeq. num.* 42. *&* 55. vbi mul-
ta ad noſtrum caſum more ſolito addu-
cit, vnde concludo vaſallos ipſos in iuri-
bus Baronis locandis, & vendendis exte-
ris præferri.

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Fideiuſſor obligatur ex contractu ſtricti iuris.*

2 *Fideiuſſor non tenetur in plus, quàm important verba promiſſionis, ſtricte ſumpta.*

3 *Stipulatio commiſſa ex vna cauſa, ex altera licet extet conditio committi non poteſt.*

4 *Fideiuſſor, qui promiſit pro Officiali Reipublicæ, non tenetur ad pœnam maleficij.*

5 *Fideiuſſor ſortis, non extenditur ad vſuras.*

6 *Fideiuſſor non tenetur ad quantitatem amiſſam per creditorem decoctione debitoris.*

7 *Fideiuſſor rei certæ ad incertam non tenetur.*

8 *Contractus debiti per quietationem eſt ſublatus.*

9 *Actio ſemel extincta, amplius reuiuiſcere non poteſt.*

10 *Liberatus ſemel à patria poteſtate, non poteſt amplius in eam reuerti.*

11 *Promittens rem profanam, quæ efficitur ſacra, & alienum hominem, qui manumiſſus eſt, liberatur etiam reuerſa ad priſtinum.*

12 *Fideiuſſor de præſentando per præſentationem eſt liberatus.*

13 *Fideiuſſor per nouã cautelã, & per interuentũ nouarum perſonarum liberatur.*

14 *Emptor, qui non denunciauit litem motam venditori, de euictione non poteſt agere.*

Pro Maria Pirona, contra magnificum Paulum Viualdum.

ARGVMENTVM.

Debitum cum cautione contractum ſi ſit ſolutum, & quietatum, an ſequuta euictione contra creditorem fideiuſſor teneatur.

CONSILIVM XLII.

QVidam Nicolaus Pironus,
cuius D. Maria ſoror eſt
hæres fideiuſſit ſolutionẽ
annuorum ducatorum
centum dicto magnifico
Paulo Viualdo, & cum fideiuſſor oblige-
1 tur ex contractu ſtricti iuris, † & ex con-
tractu ſtipulationis, *l. blanditus C. de fide-
iuſſ. l. ſtipulationum aliæ* §. *ſatis acceptio*
ff. *de verbor. obligat.* per conſequens non
2 poteſt ab ipſo plus peti, † quàm verba
promiſſionis, ſtrictè ſumpta, important *l.
quicquid aſtringendæ in principio, & l. in
conuentionalibus* ff. *de verbor. obligation.*
Quia prædictus Nicolaus fideiuſſit ſolu-
tionem dictorum annuorum ducatorum
centum, cum fuerint iàm ſoluti, etiam &
capitale ad prætenſam euictionem duca-
torum quinquaginta, deindè vt præten-
ditur ſequutam, tanquàm ex noua cauſa
minimè tenetur, quia quando ſtipulatio
3 commiſſa eſt, † ex priori cauſa, ex altera
licet extet conditio, amplius non com-
mittitur: altera enim cauſa, non vtraque
ſtipulationi inerat, vt dicunt formalia
verba *text. in l. cum quærebatur verſ. ſed
vbi* ff. *iud. ſolu. & l. ſi cum hermes C. locat.*
vbi finita prima locatione, de ſecunda
fideiuſſor non tenetur, ad quod facit lex
fideiuſſor magiſtratuum in principio, iũ-
cta *gloſa, & in* §. *pro Aurelio, & l. ſi fide-
4 iuſſor C. de fideiuſſ.* † vbi fideiuſſor, qui
promiſit pro Officiali Reipublicæ, non
videtur obligari ad pœnam maleficii,
ſed ſolum ad intereſſe, & etiam fideiuſſor
5 ſortis † non extenditur ad vſuras, *dicto*
§. *pro Aurelio, & d. l. fideiuſſor C. de fide-
6 iuſſ.* † & à fortiori, etiam ſi dictus Pau-
lus amiſiſſet prædictos ducatos quinqua
ginta decoctione debitoris, fideiuſſor nõ
tenetur *per text. in l. ſi in pignore* ff. *de fi-
deiuſſ.* vbi fideiuſſor, qui pro debitore
mutuum recipiente, mutuum promiſit,
non poteſt conueniri occaſione pignoris
traditi à debitore pro dicto mutuo, ſi in
pignoris cõſtitutione creditor fuiſſet de-
7 ceptus à debitore, † & fideiuſſor rei cer-
tę, vt in caſu de quo agitur, ad incertum
non tenetur, *Speculat. in tit. de fideiuſſ.* §.
2. *nu.* 12. per multa iura ibi adducta, quæ
breuitatis cauſa omitto.

Secundò, ſtãte receptione per dictum
Paulum integri ſui crediti fideiuſſi per
dictum Nicolaum, annullatione actorũ,
& quietatione in beneficium dictæ Ma-
rię in ampliſſima forma fol. 180. contra-
8 ctus prędicti debiti fideiuſſi, † fuit ſubla-
tus per inſtrumentum quietationis præ-
dictæ, ſecundum *Afflic. in eius deciſ.* 353.
poſt num. 5. *per text. in l. ſi mandato meo
in fine* ff. *mandat.* & ſic actio, & obligatio
9 fuit ſublata, † & actio ſemel extincta,
amplius reuiuiſcere non poteſt, *per text.
in cap. quæris, & ibi Gloſ. de conſecrat. di-
ſtinct.* 4. *& per text.* 7. *q.* 1. *quàm pericu-
loſam, & in cap. quod per hoc* §. 1. *verſic.
circa nouella de probation.* ad hoc facit,
10 quod ſemel † à patria poteſtate libera-
tus, in eam amplius reuerti non poteſt, *l.
ſi pater filium* ff. *de adopt. & vulgat. l. qui
res ſuas* §. *aream* ff. *de ſolution. & l. inter
ſtipulantem* §. *ſacram verſ. ſeù* §. *nàm &
cum quis* ff. *de verbor. obligat.* In quibus
ad literam habetur, quod ſi promiſi rem
profanam, quæ efficietur ſacra, vel alie-
num hominem, qui manumiſſus eſt, libe-
11 ror, etiam ſi idem rurſus † lege aliqua
profana, & ſeruus efficiatur, vnde licet
ex cauſa pretenſæ euictionis ab ipſo Pau-
lo creditore, prædicti ducati quinqua-
ginta fuerint auocati, pro eis, contra ip-
ſam Mariam heredem dicti Nicolai fide-
iuſſoris

iuſſoris obtineri non debet, per ſupradi- cta iura; & ad exemplum durioris caſus adduco *deciſ. Afflict.* 130. *in fine*, vbi fi-
12 deiuſſor † de præſentando reum in carceribus per præſentationem rei liberatur, & etiam ſi ex eadem cauſa à carceribus aufugiſſet, fideiuſſor non tenetur.

Tertiò, aduertatur, quod prædictus Nicolaus fideiuſſit, vt ſupra, die 15. Iulij 1566. & deindè idem Paulus creditor, die 16. Septembris eiuſdem anni fecit aliud inſtrumentum recipiendo nouas perſonas in obligatione ducatorum quatuor centum ſui crediti prædicti, & pro reliqua quantitate reſeruauit iura contra Baptiſtam de Maiello, Marſilium de Ricciardo, & Auguſtinum Vagliuellum, primos principales debitores, non nominando prædictum Nicolaum fideiuſſorē:
13 ex qua noua cautela, † & interuentu aliarum perſonarum prædictus fideiuſſor liberatus cenſetur, *per textum clarum, & ibi Doctores in l. nouatione C. de fideiuſſ. & in l. nouationes ff. eodem*. Ergo Maria prędicti Nicolai fideiuſſoris hæres non tenetur, & quod liberatio ipſa ſit vera, demonſtratur etiam ex alio contractu ſubſequente de anno 1568. vbi dictus Paulus nomine dictorum debitorū principalium recipit ducatos ducentos in partem prædicti ſui crediti.

Quarto, & vltimo, prætenſa euictio dictorum ducatorum quinquaginta, fuit in anno 1581. & dictus Paulus nullam fecit denunciationem ipſi Mariæ, & venditori emptor alicuius rei tenetur denū-
14 ciare litem motā, † & non denunciando vēditor de euictione nō tenetur, *per text. in l. emptor fundi, & ibi Doctores C. de euict.* & dictus Paulus non denunciauit dictæ Mariç, ſed acquieuit per annos vndecim, vnde pro prætenſa euictione ipſam Mariam amplius vexare non poteſt: immò quia ex errore computorum dictus Paulus tenet ſuperfluam quantitatem, eſt committendus calculus ad finem dictum Paulum condemnandi ipſi Mariæ ſoluere quantitates ſuperfluas ex errore calculi receptas, & alias cum intereſſe, & non eſt tractandum de liberatione prætenſorum ducatorum quinquaginta, quia exequutio, & venditio proceſſerunt vigore quantitatis iam receptæ, & quietatæ, vt dicto fol. 180. & prius eſt diſcutiendum, ſi Maria ipſa tenetur ad prætenſam euictionem, ad quam ex prædictis patet, quod non tenetur, & non incipere ab exequutione, & omnia reuocari, vt iuris eſt.

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Maior pars Vniuerſitatis ſingularibus intereſſe prætendentibus non præiudicat.*
2 *Aſſenſus quando conualidet actum inualidum ab Vniuerſitate factum.*
3 *Aſſenſus aſſumit vires actus, ſuper quo interponitur.*
4 *Statutum generaliter loquens nunquam annullat actum, in quo adeſt præiudicium particulare.*

Pro particularibus Vniuerſitatis Montis Corbini, contra eandem Vniuerſitatem.

ARGVMENTVM.

Maior pars Vniuerſitatis, an in præiudicium minoris partis concludat, & quando aſſenſus conualidet actum.

CONSILIVM XLIII.

Maior pars Vniuerſitatis Montis Corbini deſtinauit, quod pro ſolutione æris alieni imponantur ducati viginti, pro quolibet centenario, ſuper omnibus bonis Ciuium, etiam de pecunia exiſtente ad cenſum, & non obſtante, quod emerint cenſus francos à qualibet impoſitione impoſita, & imponenda, vt ex relatio-

latione fol. 20. etiam cum aſſenſu Domi-
ni Proregis, ſed cum ab aliquibus fuerit
reclamatum, cõmiſſo negotio Sacro Cõ-
ſilio, vt de iuſtitia prouideret, per Domi-
num Ferdinandum de Haro cauſę Com-
miſſarium domi fuit decretum, quod ſu-
perſedeatur in exequutione, & ab hoc
pendet verbum faciendum, in quo eſſe
iudicandum benè prouiſum, ex his par-
uis medijs fundatur.

1 Primò, † quia maior pars Vniuerſita-
tis in intereſſe particulare ſingularium
Ciuium ipſius præiudicare non poteſt,
*per Gloſ. magiſtralem in l. 2. C. quæ ſit lõg.
conſuetud. & dicunt Doctores omnes, &
in ſpetie Caſtrenſ. in l. ciuitas num. 7. ff. ſi
cert. petat.* & quatenus per partem aduer-
ſam prætendatur ſuper hoc adeſſe Re-
gium aſſenſum, non opitulatur, quia non
2 operatur, niſi ad actum inualidum † ab
Vniuerſitate factum, validandum, per ea,
quæ dicunt *Doctores in l. omnes populi ff.
de iuſtit. & iur.* Conualidatq; actum,
eatenus quatenus, eius vires ſe exten-
3 dunt, † cum aſſumat vires illius actus,
ſuper quo apponitur, ſicut ſtipulatio, vt
dicit *Camerar. in cap. imperialem fol. 52.
de prohibit. alienat. per Federic.* & ſic re-
manet actus conualidatus in his, quæ
ſingulare intereſſe non concernunt, ſe-
cundum vires illius actus, ſuper quo fuit
interpoſitus, & impetratus.

Secundò, dicitur quod ſuper hoc nul-
lus Regius aſſenſus adeſt impetratus, ex
duobus. Primò, quia Proregi fuit tan-
tum expoſitum, non obſtante, quod eme-
runt cenſus francos ab impoſitionibus
impoſitis, & imponendis, ſed non fuit aſ-
ſertum, quod Vniuerſitas tenebat pecu-
nias ad nouem, & decem pro quolibet
centenario, vt in aſſenſu fol. 26. & quod
ipſi particulares de domo Maiorina de-
derunt ad octo francos, cum clauſula,
quod alias non contraxiſſent, vt in in-
ſtrumento fol. 7.

Secunda ratio, quia Princeps non
poteſt diſponere in caſu, quo interuenit
iuramentum, ſecundum *Bart. in l. omnes
populi num. 22. ff. de iuſtit. & iur. circa
finem,* niſi quando expreſsè derogat, ſed
quando ſimpliciter, nunquàm videtur an-
nullare actum, in quo particulare præiu-
4 dicium adeſt, † & adeſt iuramentum, vt
*per gloſ. final. in cap. cum non deceat de
electiõn. in ſexto, Abb. in cap. 1. num. 7. de
his, quæ fiunt à maiori parte capituli,* &
eſt communis opinio per *Alexand. con-
ſil. 27. num. 5. lib. 1.* & ſi hæc procedunt,
quando Princeps diſponit, tanto magis
quando aſſenſum præſtat ad validan-
dum actum, qui aſſenſus non operatur vl-
tra id, quod actus experiri poteſt, & ſic
omninò ipſi particulares ſoluere non de-
bent, & proindè per Sacrum Conſilium
confirmari debet decretum Domini cau-
ſæ Commiſſarij, quod ſuperſedeatur, im-
mò quod nullo pacto ſoluant.

*Facta relatione in Sacro Cõſilio per di-
ctum Dominum Ferdinandum de Haro
Regium Conſiliarium, & cauſæ Commiſ-
ſarium, fuit prouiſum, quod ſuperſedeatur
in ſoluendo.*

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Summa licet dentur pro diuerſis cauſis, tamen ſunt, vt indiuiduum, quia vnica eſt tranſactio.*

2 *Tranſactio, ratione iuramenti eſt indiuidua.*

3 *Cedens vni, non poteſt illud idem poſtea alteri cedere.*

4 *Dominium quando perditur per ceſſionem & tranſactionem.*

Pro D. Hieronyma Ruffa, contra D. Federicum Ruffum.

ARGVMENTVM.

Tranſactionem impugnans, an ante omnia teneatur ob tranſactionem recepta reſtituere?

CON-

CONSILIVM XLIV.

FACTA tranſactione
inter dictam D. Hie-
ronymam, & D. Fe-
dericum de iuribus ad
eandem D. Hierony-
mam ſpectantibus ſu-
per bonis paternis, & patrui, pro ducatis
mille, & centum, cum tractaretur de re-
ſciſſione ipſius trāſactionis D. Federicus
ipſe oppoſuit in cauſa procedi non poſſe
niſi facta reſtitutione ducatorum 400.
ſolutorum, pro iuribus competentibus
ſuper hæreditate paterna, D. Hieronyma
oppoſuit ad talem reſtitutionem non te-
neri.

Primò, quia dùm dictus D. Federicus
quo ad ducatos 700. pro hæreditate
patrui vult ſtare tranſactioni, & quo ad
ducat. 400. pro hæreditate patris inten-
dit eos repetere, idque de iure non pro-
cedit cum tranſactio vnicum contineat
iuramentum, quod diuiſionem non reci-
pit, vt pro patre approbari, & pro alia
improbari poſſit, & licet in tranſactione
ducati 400. ſint poſiti pro iuribus hære-
ditatis paternæ tantùm, ſunt tamen, vt
1 indiuiduum, † cum vnica ſit tranſactio,
quæ diuiſionem non patitur, *l. final. &
l. cum te C. de pact. inter empt. & vendit.
Bald. in l. gracè §. illud ff. de fideiuſſ. col. 1.
quem ibi Doctores ſequuntur, & in l. 3. §.
Cato ff. de verbor. obligat. & melius expli-
catur per Bald. in l. Auia tua C. de iure
dot. in fine, Camerar. in cap. imperialem
fol.* 58. ſuper quæſtione ſi aſſenſus præſti-
tus ſuper venditione, extendatur ad pa-
2 ctum de retrouendendo, † & quod tran-
ſactio ratione iuramenti ſit indiuidua,
copioſè per *Doctores, & Iaſ. in l. ſcire de-
bemus ff. de verbor. obligat.*

Secundò, dùm dictus D. Federicus
pro ducatis 470. D. Hieronymæ cedit
domum in iudicio deductam, nihil in
eam tranſtulit, tùm ex parte ipſius D. Fe-
derici, qui eam in anno 1569. ceſſerat
Petro Paulo Ruffo, vt in inſtrumento trā-
ſactionis initæ inter ipſum D. Federicū,
& Petrum Paulum apertiſſimè liquet, &
poſtquàm ipſe D. Federicus eandem do-
3 mum alteri ceſſerat, † non potuit ipſi D.
Hieronymæ ipſam cedere, *l. per quem ff.
de ſeruit. ruſtic. prædior. l. non quocumque
§. qui Caium, vbi Bart. ff. de legat. 1. &
latè per Tiraquell. de vtroque retract. fol.*
375. *num.* 82. eo magis, quia ceſſio fuit
purè, vt explicat *Bald. in conſil.* 248. *li-
br.* 3. Tùm etiam reſpectu D. Hierony-
mæ, quæ habebat dominium dictæ do-
mus, quàm poſſidebat ex duplici cauſa,
& virtute mortificationis, & reciprocæ
donationis inter dictos D. Hieronymæ
patrē, & patruum ad ipſius beneficium,
& etiam virtute hæreditatis dicti patrui
ab inteſtato deuolutæ ad ipsā D. Hiero-
nymam pro tertia parte, tanquàm filiam
vnicam ſui patris, & dicti patrui fratris,
cū ergo D. Hieronyma ſit domus domi-
4 na per dictam tranſactionem, † & ceſſio-
nem non amiſit dominium, *l. ſi in rem
aliquam, vbi Bart. & * communiter Do-
ctores ff. de acquirend. poſſeſſion.* Itaque
ſicut ipſa D. Hieronyma doloſè per
D. Federicum ad prædictam tranſa-
ctionem fuit inducta, ita & dolus fuit
in ſumma prædictorum ducatorum mil-
le, & centum, de quibus aliquam quan-
titatem aût quaquàm ſoluit, ſiquidem
domum ipſa D. Hieronyma habebat,
alios ducatos ſexcentos ſoluit infra an-
nos quatuor, & maiorem quantitatem
percepit ex fructibus annorum ſeptem
à die mortis dicti ſui patrui, ſpectanti-
bus ad ipſam D. Hieronymam, etiam vti
hæredem ab inteſtato pro tertia parte
dicti ſui patrui, & proindè ad prætenſam
reſtitutionem non teneri, ſed debere
ad vlteriora in cauſa procedi tali reſtitu-
tione non obſtante, licet prædicta ex
abundanti ſcripta ſint.

*Per Dominum Vincentium de Fran-
chis tunc Regium Conſiliarium, & cauſa
Commiſſarium fuit decretum, quod excep-
tio reſtitutionis prædictorum ducatorum
quatuor centum reſeruetur ad merita,
& poſtmodum facto verbo fuit ita confir-
matum, in banca Balſami.*

Camillus de Laratha.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Ius ex facto oritur.*
2 *Ius ex modica mutatione facti mutatur.*
3 *Publica vtilitas priuatæ præferenda eſt, nu.4. & 9.*
5 *Publica neceſſitas facit ceſſare priuatam.*
6 *Quod ſibi prodeſt, & vicino nocet licitè fit.*
7 *Ciues à ſuperiore compelli poſſunt ad victualia vendenda.*
8 *Vaſalli tempore neceſſitatis coguntur ad deputandum eorum nemora, & molendina vſui publico, competenti mercede recepta.*
10 *Lex emere ob publicam vtilitatem, & ex alijs limitatur.*
11 *Publica vtilitatis cauſa poſſunt bona priuatorum, ſoluto tamen pretio auferri.*
12 *Publicæ vtilitatis cauſa innumerabilia conceduntur.*
13 *Paſcendi ius habens pro ſe, & cui conceſſerit, habet fidam.*
14 *Pecunia exigitur pro permiſſione paſcendi, & hæc permiſſio dicitur fida, & affidatura.*
15 *Ius paſcendi, qui habet, poteſt prohibere quos vult, & à contrauenientibus pœnam exigit.*
16 *Domini duo non poſſunt eſſe inſolidum, & quando ſecus.*
17 *Iuriſdictio pro delictis, & iuris fida, & diffida eſt diuerſa.*
18 *Fructus eodem in territorio diuerſi, poſſunt eſſe diuerſorum.*
19 *Mœnia caſtri poſſunt eſſe vnius, & iuriſdictio alterius.*
20 *Ciuitas qualibet ſuis ciuibus præſidium præſtat.*
21 *Vniuerſitas cum non ſit excluſa à iure congrui in conſtitut. ſancimus incluſa cenſetur.*
22 *Exceptio firmat regulam in non exceptuatis.*
23 *Ciuitates, & Vniuerſitates ſubditæ carent Fiſco.*
24 *Priuatæ Vniuerſitates non Fiſci priuilegijs, ſed priuatorum vtuntur.*
25 *Vniuerſitas ſtatuendi poteſtatem habet, etiam in ſingularium perſonarum præiudicium.*
26 *Statutum per maiorem partem, ab omnibus ſtatutum videtur.*
27 *Patriæ parere tenentur.*
28 *Patriam à ciuibus conculcari, ſcelus eſt grauiſſimum.*
29 *Vaſallus, qui venit contra patriam, feudo priuatur.*
30 *Immiſericordes verè ſunt inuidentes patriæ commoda.*

Pro Vniuerſitate Vallis Vitulani, & Tocchi, contra Dominicum Zarrillum, & Simeonem Damianum.

ARGVMENTVM.

Vniuerſitas an habeat ius congrui in bonis Ciuium.

CONSILIVM XLV.

VNiuerſitatem Vallis Vitulani, & Tocchi, contra Dominicum Zarrillum, & Simeonem Damianum obtinere debere relaxationem territoriorum per ipſos emptorum iure congrui, & prælationis, ſtante pretij depoſito ſtatim facto, licet vnico medio confirmari poſſet, tamen pro faciliori deciſione cauſæ, ſubſcriptis quatuor medijs demonſtrabo.

Primò, quia ſatis expediens, neceſſarium, & vtile eſt prædictæ Vniuerſitati petita territoria habere.

Secundò, quia Vniuerſitas ipſa habet fidam cum iure paſcendi, prohibendiq; paſcua, etiam in locis appatronatis, de herbis agreſtibus, & ſic vniuerſi territorij Domina.

Tertiò, propter ius congrui, quod in ipſa Vniuerſitate, & inter eius Ciues viget, non ſolum vigore conſtitutionis Regni, ſed etiam particulari conſuetudine.

Quar-

Quattò, quod vocato generali Con-
ſilio per maiorem partem ipſius Vniuer-
ſitatis, fuit ſtatutum, quod territoria ipſa
capiantur.

1 Quo ad primùm, † cum ex facto ius
oriatur, *l. ſi ex plagis* §. *in Diuo ff. ad l.*
aquil. l. ex facto ff. *de negot. geſt.* & ex
2 modica mutatione † facti totum ius mu-
tetur, vt per *Alberic. in d.* §. *in Diuo, qui*
allegat l. ea eſt natura, Cauill. de reg. iur.
Adducitur, & in facto probatur, quod
prædicta territoria ſunt infra demania-
lia ipſius Vniuerſitatis, & in eis incorpo-
rata, propter quod per animalia affidata
ſolent afferri damna prædictis particula-
ribus, in prædictis terris, per eos emptis,
& ex hoc non libenter affictatores paſ-
cuorum, ſed habens prædicta territoria
Vniuerſitas ipſa libentius, & carius ejus
paſcua venderet, & etiam ratione aqua-
rum ibi exiſtentium, & ſic, eſt ei ſatis ex-
pediens, neceſſarium, & vtile ipſa territo-
ria habere.

Primò, quia expediens eſt, vt per *Io.*
Boſc. lib. 6. num. 24. ſui tract. de leg. nupt.
per formalia verba text. in l. actionem §.
3 *labeo* ff. *pro ſoc.* dicit: † Non quod priua-
tim intereſt vnius, ſed quod ſocietati, vel
ciuitati expedit, ſeruari ſolet, & debet,
& text. in l. vnica § *penult. C. de caduc.*
tollend. in Fiſco loquens, & ſic in priuile-
giato dicit: Nec Auguſtum priuilegium
exercemus, ſed quod communiter omni-
bus prodeſt, rei priuatæ præferendum eſ-
ſe cenſemus; & non in Fiſco loquens ſi-
milis eſt, *& text. in authent. de reſtit. &*
ea, quæ par. §. *ſancimus, ibi: Ea enim, quæ*
communiter omnibus proſunt ijs, quæ ſpe-
tialiter vtilia ſunt, præponimus: idem ha-
betur in text. in authent. de non alien. §.
quia verò, in cap. bonæ memoriæ extra
de poſtulat. prælat. & in cap. Abbas in
fine de ſentent. & re iudic. in ſexto, & ſu-
per eis Doctores omnes, quod eſt verum,
dicit gloſ. in d. cap. bonæ memoriæ, verſic.
4 *communem*, † quando in communi vtili-
tate priuata includitur, vt in caſu noſtro,
quia prædicti particulares emptores par-
ticipabunt de fructibus, & introitibus ip-
ſorummet bonorum, maximè quia *text.*
in l. ſi ita vulneratus §. *multa autem*
ff. ad l. aquil. dicit, multa autem iure ci-
uili, contra ſtrictam rationem diſputan-
di, pro vtilitate communi recepta eſſe.

5 Secundò, quia neceſſarium, † nàm ob
publicam neceſſitatem à priuata vtilita-
te recedimus, *l. munerum* §. *item* ff. *de*
muner. & bonor. authent. res quæ C. com-
mun. de legat. & in d. l. vnica C. de caduc.
tollend. ac in d. authent. de non alien. per
quæ iura ita in caſu noſtro determinar,
Iacob. de ſancto Georgio in ſuo tract. feud.
in verbo, & cum molendinis in fine, huc
accedat deciſio Bald. in cap. cum Eccleſia
Vulturana colum. 3. de election. vbi vult,
quod etiam faciens aliquid mixta conſi-
6 deratione, vt ſibi proſit, † & vicino no-
ceat, illud licitè facit, quod multo magis
in caſu noſtro locum habet, in quo prin-
cipalis intentio, ea eſſe videtur, vt com-
munitati commodum afferatur, non vt
priuatis damnum detur, prout nec à iure
præſumitur, ex mente *Gloſ. & Bald. in*
l. fluminum § *final. in verbo teneri* ff. *de*
damn. infect. & l. meritò ff. *pro ſoc. Ale-*
xand. conſ. 194. num. 4. & in proprijs no-
ſtris terminis Addens ad q. 446. Cappell.
7 *Tholoſ.* dicit, † quod Ciuitas, & ſuperio-
res poſſunt compellere Ciues victualia
8 vendere, & in fine dicit, † quod poſſunt
ſubditi ob neceſſitatem Reipublicæ vr-
geri ad deputandum eorum nemora, &
molendina, vel alia vſui publico recepta
competenti mercede, *per text. in l. ven-*
ditor §. *ſi conſtat* ff. *commun. prædior. &*
l. item ſi verberatum §. *item ſi fortè* ff. *de*
rei vendicat. quod etiam prędixerat, Are-
tin. in §. *final. inſtit. de donat. & Angel.*
conſ. 206.

Tertiò, ratione vtilitatis ipſius Vni-
uerſitatis, & ſic publicæ obtinere debet,
9 cum publica † vtilitas ſingulorum vtili-
tati ſit præferenda, *vt dicit text in l. vti-*
litas C. de primipil. d. l. vnica C. de caduc.
tollend. l. ſi poſtulauerit §. *iubet ff. de adul-*
ter. l. lex cornelia §. *penult. de iniur.* nec
obſtat *l. nec emere C. de iure deliber.* vbi
10 nemo inuitus vendere cogitur, † quæ ſi-
gnanter limitatur non habere locum,
quando ratio publicæ vtilitatis vrget,

vt

vt in l. ſi quis ſepulchrum ff. *de religioſ. & ſump. fun. l. 1. § ſunt, qui putant ff. ne quid in loco publico, in l. lex cornelia ff. ad ſyllan. l. ſi locus* ff. *quemadmod. ſeruit. amitt. & in l. 2. in quib. cauſ. ſeru. pro prem. lib. accip. ita ſingulariter dixit Io. Andr. in in addit. Speculat. tit. de exequ. ſent. ſuper rubr. tenet Fab. de Mont in tract. de empt. & vendit.* vbi nouem alias limitationes ad dictam *l. nec emere* affert, *Roman. conſ.*
11 310. *num.* 4. dicit, † gratia vtilitatis publicæ priuatorum domos auferri poſſe, eaſq; dirui, dummodò competens prætium, priuato detur, quàmuis in oblatione non conſentiat, *per text. in l. ſi quando C. de oper. publ. & Dec. conſ.* 270. *num.* 3. dicit, Ciuitatem priuati rem auferre poſſe, ex cauſa remunerationis, & alicui benemerito dare, & multa alia fauore publicę vtilitatis permiſſa eſſe dixerunt *Roman. & Dec. vbi ſupra, & Iſern. in cap.* 1. §. *ſimiliter poteſt de capit. qui cur. vendid.* dicit, quod fauor duriora ſubſtinet, ſcilicèt, vt auferantur prædia inuitis, & aſſignentur militibus, modico pretio, honoris gratia poſſeſſori dato, per *text. in d. l. item ſi verberatum* §. *item ſi fortè* ff. *de rei vendic. & l. Lutius de euict.* & ſic prædicta, *l. nec emere*, limitatur in prædictis caſibus, & alijs multis per *Soccin. in regul.* 435. *Doctores in l.* 1. *ff. ſol. matrim. & Aſſlict. in prælud. conſtitut. q.* 3. *num.* 10. *& ſeq. & Doctores ibi per eum*, inter quos dicit, quod *Iſern. in d. probem. conſtitut.* ſentit, quod ex cauſa, Dominus compelli poteſt ad vēdendum rem ſuam ſtabilem, *per d. l. ſi quis ſepulchrum ff. de religioſ. & ſumpt. fun.* quam legem extendit *Iſern.* vbi vertitur fauor, & vtilitas publica *in d. cap.* 1. §. *ſimiliter poſſunt de capit. qui cur. vendid. num.* 27. *verſ. item ratione publicæ vtilitatis*, & latiſſimè, ac plures * communes opiniones affert *Couar. lib.* 3. *variar. reſolut. cap.* 14. *num.* 8. vt in caſu noſtro, vbi habere Vniuerſitatem prædicta bona, eſt fauor publicus, & vtilitas publica, cum ſit in beneficium totius Vniuerſitatis, & innu-
12 merabilia conceſſa fore † propter publicam vtilitatem, vltra prædicta teſtatur *Hippolyt. de Marſil. in eius praxi* § *aggreditur num.* 61. *& multis alijs ſequentibus, & per Doctores ibidem per eos adductos*; ſed quid in hoc tantum inſiſto? non nè verùm eſt, quod Vniuerſitates, Ciuitates, & aliæ Communitates, & Eccleſiæ pro ampliatione alicuius publici ædificij, & alijs ex cauſis, priuatorum bona capiunt, vt in dies obſeruari videtur, vnde ex ſupradictis lariſſimè noſtra comprobarur opinio, & in Eccleſijs teſtatur *D. Præſ. de Franch. deciſ.* 223.

Quo ad ſecundum principale caput, ſimiliter in facto probatur, Vniuerſitatem ipſam prælationem in venditionibus, & emptionibus particularium habere, eaq; vti, & quod eſt Domina omnium montanearum, ſyluarum, nemorum, &
13 vniuerſi territorij, † & habeat ius paſcēdi pro ſe, & pro alijs, quibus id permiſerit, etiam in locis appatronatis pro herbis agreſtibus, & ſic poteſt, cui vult territoria affidare, & permittere, vt per *conſtitut. cum per partes Apuleæ, & ibi Aſ-*
14 *flict. num.* 18. † pro qua permiſſione pecuniam exigit, & hæc permiſſio fida nuncupatur, eo quod pretium paſcui eſt, vt tradit *Ioan. de Amic. conſ.* 8. quam Imperator Federicus *in d. conſtitut. affidaturam* nuncupauit, & cum quis ius dandi
15 paſcuum habet, † tacitè dicitur habere facultatem, nè quis ſine ſua permiſſione paſcua ſumat, & dum aliquis ingreditur, ſoluit pœnam, quæ affidatura nuncupatur, ſecundum *Aſſlict. in d conſtitut. num.* 13. *ibi, & pondera iſtam conſtitutionem, ſequitur Frecc. in* 46. *authoris. num.* 11. licet fuerit originale verbum *Petri de Antibolis in tract. de muner.* §. 4. *nu.* 196. Nec inconuenit, vt iuriſdictio dictæ Vniuerſitatis ſit pęnes Baronem, & fida, & diffida pęnes Vniuerſitatem, quia ſi eiuſ-
16 dem dominij † duo non poſſunt eſſe Domini, *l. vt certo* §. *ſi duobus vehiculum ff. commod.* procedunt prædicta vera inſolidum, ſed reſpectu diuerſorum, hoc in iure non prohibetur, vt in vna, eademq; re plures ſint Domini, ſtant enim iſta duo ſimul, quod in eodem territorio Baro habeat iuriſdictionem de delictis va-

17 ſallorum,† & Vniuerſitas iuriſdictionem
iuris fidæ,& diffidæ, quia ſunt diuerſa,
& ſeparata, cum aliud ſit habere iuriſdi-
ctionem, aliud territorium, aliud ius pa-
ſcendi, vt declarat *Soccin.in conſ.*15.*in*
cauſa colum. final. verſ.propterea ex alio
*lib.*3.quæ videri poſſunt,*& per Calcban.*
18 *conſ.*43. † poteſt vnus in eodem territo-
rio percipere, certam ſpetiem fructuum,
puta fructus ſylueſtres, paſcua, & diffi-
dam, vt Vniuerſitas prædicta, alius verò
ſcilicèt Baro aliam ſpetiem prouentus
iuriſdictionis, vt pedagia, & alia, & in
terminis noſtris ad literam declarat *Ca-*
pyc.in deciſ.96. num.9. verſ. ſoluitur hac
ratio, *allegat text. vbi hoc probatur in*
cap.cum in tua de decim. eſt indè bene
ad propoſitum, quod dicit *Bald. in conſ.*
202.*ad euidentiam colum.final.verſ.præ-*
*tereà non eſt omninò ſuum lib.*2.vbi dicit,
quod iuriſdictio reſpectu cuius dicitur
territorium, diuiditur in ſuas ſpeties, pu-
ta in cognitione caſtri, perceptione pe-
dagiorum,& aliorum fructuum; & quod
ſi non percepit pedagium, territorium
quo ad iſtud, ad ſe non ſpectat, quia iu-
riſdictio circa hoc non eſt ſua, allegat in
argumentum *text. in cap. dilecto de offic.*
Archidiacon.Bartol.in l final. ff. uti poſſi-
*detis,& idem Bald.in cap.*1. §. *è contra-*
rio de inueſt.de re alien.fact. dicit, quod
19 mœnia caſtri poſſunt eſſe vnius, † iuriſ-
dictio verò alterius, cum ſint ad inuicem
non ſolum ſeparabilia, ſed pęnitus ſepa-
rata,*argument.notator.per Innocent.in*
cap. dilecto de appellat. non eſt ergo ab-
ſurdum Baronem eſſe Dominum reſpe-
ctu iuriſdictionis delictorum vaſallorum,
& aliorum; reſpectu verò iuriſdictionis
fidæ, diffidæ, & prohibendi paſcua Vni-
uerſitatem ipſam Dominam eſſe; & ſic
diuerſorum iurium in eodem territorio
duo Domini eſſe poſſunt: qua conclu-
ſione ſtante, dicitur quod fida, & diffida
deſignant ius dominij, & ſuperioritatis,
vt habetur *in d. conſtitut. cum per partes*
*Apuleæ, Alexand.conſ.*88. *quoniam omne*
*datum num.*35.*lib.*5. obligamur enim
vbi noſtra contingit natiuitas, vbi ali-
mur, & docemur, & prædicta Vniuerſitas
ipſis Ciuibus præſidium præſtat, ſicut
20 quælibet Ciuitas ſuis Ciuibus, † ſecun-
dum *Afflict. in probem. deciſ. num.* 1. &
Vniuerſitatis, ratione protectionis ſuo-
rum Ciuium, ſunt omnia in eius territo-
rio contenta, dicit *Gloſ.in probem.ff. ver-*
ſic.ſanctione,& Napodan.in conſuetud.ſi
quis habet, verſ.ſuis, vndè cum ex pluri-
bus prædictis demonſtretur Domina,
prædicti dominij ratione in prædictis ter
ritorijs per dictos particulares emptis,
Vniuerſitas ipſa eſt præferenda.

Progrediendo ad tertium principale
caput iuris congrui, in eo parum inſiſtam
cum vltra particularem conſuetudinem,
quæ in ipſa Vniuerſitate viget iuris con-
grui prædicti, in finalibus verbis genera-
lis *conſtitut. Regni*, ipſius iuris congrui
tãtummodo Eccleſia via publica, & Fiſ-
21 cus excipiantur, † & ſic cum Vniuerſi-
tas non ſit excepta, comprehenſa rema-
22 net in prędictum ius habentibus: † nàm
exceptio firmat regulam in nõ exceptua-
tis, *Iſern.in cap.*1.*qui ſucceſſ.teneat. & in*
tit. quæ ſint regalia in verbo argentario-
*rum in fine, in cap.*1. *num.*21. *verſ quod*
fallit, de natur.ſucceſſ. feud. allegat auth.
de non alien.&c. §.*vt autem, Dec.conſil.*
379. *&* 381. *Grammat. conſ. crimin.*6.
num. 1. & hoc indubitanter cum Ciui-
23 tas,† & Vniuerſitas ſubditæ careant Fiſ-
co, *Afflict.in ſuo tract.de iure prothom.in*
fine num. 22. *per text. in l.eum, qui ve-*
*ctigal ff. de verbor.ſignificat. l.*1. *C. de*
bon.vacant.& l.ſimile ff.ad municipal. &
licet poſſet dici idem eſſe Rempublicam,
& Fiſcum, tamen hoc non poteſt pręten-
di in noſtra Vniuerſitate Vitulani,& Toc
chi, quia eſt ſubdita, & ſic non eſt idem
cum Fiſco, vt perbellè diſtinguendo fir-
mat *Iacob.Rebuff.in rubr.de iure fiſci lib.*
10. *num.*5. *ibi tertio modo, &c.* quæ pri-
24 uatæ Vniuerſitates non Fiſci priuilegijs,
ſed priuatorum iuribus vtuntur, *d.l.ſimi-*
le ff.ad municip.l cum qui vectigal ff. qui
potiores in pignor. habe. & l. intereſt ff.
*ad macedon. refert Roman.conſ.*111. *nu.*
1. *Petr.Paul.Fuſc.ſingul.* 41. *verſ. Vni-*
uerſitas per plura iura, vt ibi per eum,
ergo dicta Vniuerſitas, tanquàm priuata
perſo-

perſona dicto iure congrui gaudere de-
bet, & illius vigore petita territoria obti-
nere .

Quo ad quartum, & vltimum princi-
25 pale caput dicitur, † Vniuerſitatem,
ſtatuendi authoritatem habere, *l. 1. l. am-
bitioſè ff. de decret. ab ordin. fac.* & cum
ſuis ſtatuere poſſe, *capit. ex literis de
conſtitut. & ibi Doctores*, etiam ſi ve-
lit ſtatuere contra antiqua ſtatuta, *Bald.
in l. omnes populi ff. de iuſtit. & iur.* & cum
prædicta Vniuerſitas, conuocato conſilio
per maiorem partem ipſius ſtatuiſſet vel-
le capere prædicta territoria, quia ſibi
expediens, neceſſarium, & vtile erat, &
eſt, id facere potuit, cum ex cauſa in ſin-
gularium perſonarum præiudicium ſta-
tui poſſit, etiam attenta diſtinctione Se-
natus Pedemontani *in deciſ.* 17. relata
per *Dominum Praſ. de Franch. in deciſ.*
380. vbi habetur, quod quando Vniuer-
ſitas aliquid ſtatuit, vt ſibi principaliter
proſit, ex eo, quod notabilem ſuſcipit
vtilitatem in vniuerſo, licet aliquod dam-
num particularibus inferatur, talis ordo
valet, & in noſtro caſu tanto magis, cum
nullum damnum ipſis particularibus ad-
datur, immò vtilitas, tùm quia eis ſolui-
tur pretium, tùm etiam, quia de ipſo-
rummet bonorum commoditate, & fru-
ctibus gaudent, dùm in communem om-
nium Ciuium vtilitatem accipiũtur: Nec
obſtat ex aduerſo prætendi, quod Toc-
chus fuit caput dictę Baronię, cuius con-
ſenſus non adeſſe prætenditur, nec Cac-
ciani, quia vltra, quod non eſt in proba-
tis, eſſet opponere, de iure tertij, & to-
tum contrarium ex actis appatet: nam
vocatis prædictis Caſalibus Tocchi, &
Cacciani, ſi intendebant participare in
prædicto rettactu; replicarunt, nolle re-
nunciare, ſed participare, & tempore re-
cuperationis prædictæ exburſare eorum
ratam pretij, vt fol. 17. & 85. & ſic adeſt
conſenſus omnium; ſed in caſu noſtro
26 ſufficiebat hoc fuiſſe ſtatutum † per ma-
iorem partem, vt à principio fuit conclu-
ſum, & obſeruandum eſt, ac ſi omnes
conſentiiſſent, *ex regula l. aliud §. refer-
tur de regul. iur. l. quod maior pars ff. ad
municip. & Afflict. deciſ. 1. num.* 4. & cum
nihil de proprio dicti particulares deat
recipiendo pretium, nullum incommo-
dum habent: nam & ſi pro vicinorum
vtilitate aliquid pati debet, *l. 1. §. ſunt,
qui putant ff. ne quid in flumin. publ. Ol-
drad. conſ.* 228. *quod fratres colum. 2. in
fine, verſ. quarto*, etiam ſi in hac relaxa-
tione incommoda eſſent ipſis particula-
ribus, pro vicinis ſubſtinere deberent,
27 quanto magis pro eorum patria, † cui
parere tenentur, *l. veluti ff. de iuſtit. & iu-
re, l. minimè ff. de religioſ. & ſumpt. fun.*
cõtra quam patriam mitandum eſt, quo-
modo venire poſſunt, aùt particulares
audeant in negando petita territoria.
28 Grauiſſimũ † equidem ſcelus eſt con-
tra patriam venire, intantum, quod va-
29 ſallus † veniens contra eam, feudo pri-
uari debet, *Veron. conſ.* 58. *colum. 6. in
fine, verſ. ſed certum eſt, quod dictus Do-
minus Ioannes, & colum. ſeq.* verè immi-
30 ſericordes appellari debere iſtos patriæ
inuidentes commodis, modo ipſi bene
habeant, refert *Aymon conſ.* 132. *nu.* 23.
& ſeq. Vnde ex prædictis concludo præ-
dictos conuentos condemnari debere ad
petita territoria relaxandũ dictę Vniuer-
ſitati cum fructibus, ex quo fecerunt de-
poſitum integrum à tempore emptionis,
& per eos non ſtetit recipere.

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Ius congrui à iure diuino approbatum.*
2 *Ius congrui cognitum in veteri teſtamento.*
3 *Ius congrui procedit de iure canonico, ciuili, & feudorum, & nu. 4. & 5.*
6 *Ius congrui de iure Regni, & totius mundi, & nu. 7.*
8 *Omne dicens nihil excludit.*
9 *Generaliter dictum, generaliter intelligendum.*
10 *Imperator, qualiter Dominus totius mundi.*
11 *Ius cõgrui viget, etiam in terris Eccleſiæ.*
12 *Conſuetudo, eſt lex municipalis loci, vbi viget.*

13 *Conſuetudo æquipollet veritati, & facit de non licito, licitum.*
14 *Ius congrui habet locum, etiam in immobilibus.*
15 *Ius congrui in quibus contractibus, & cauſis locum non habet.*
16 *Incluſio aliquorum, eſt aliorum excluſio.*
17 *Ius congrui in omnibus, præterquàm in exceptuatis locum habet.*
18 *Ius congrui ex pluribus contra clericos locum habet.*
19 *Legem contra ſe, quis pati debet, qua contra alios vtitur.*
20 *Iudices alios iudicare debent, prout ipſi iudicari deſiderant.*
21 *Clericus vtens ſtatuto pro ſe, debet eo etiã contra ſe vti.*
22 *Ius congrui non habet locum in Archiepiſcopali Curia Neapolitana.*
23 *Ius congrui pro clerico, & contra clericum locum habet.*
24 *Nemo dat, quod non habet.*
25 *Ius congrui habet locum in ceſſione iurium.*
26 *Ius congrui habet locum in poſſeſſorio.*
27 *Denunciatio vnica ſufficit in iure congrui, & elapſo menſe pręcluditur via.*
28 *Iure congrui, qui infra tempus ſtatutum non vtitur, ſibi imputet.*
29 *Præſcriptio excludit quem à iure ſuo.*

Pro Nicolao Angelo de Ambroſia petente ius congrui, contra Clericum Baptiſtam Riccardũ.

ARGVMENTVM.

Clericus quando habeat ius congrui contra laicum, vel è contra, & quid in Ciuitate Neapolis.

CONSILIVM XLVI.

IN hac cauſa plura ſunt videnda.
Primò, principaliter dico, ius congrui introductum eſſe, atque appro-
1 batum à iure diuino, † ſecundum *Iacobum Nouellum in noſtra conſtitut. Regni*
ſancimus num. 18. in principio, quod firmat Maranta in ſuo aureo Speculo diſputat. 8. num. 23. & omnes ferè Doctores, qui de hac materia tractarunt, excepto Tiraquell. in præfatione ſui Operis de retract. qui dicit hoc ius poſſe dici de ve-
2 teri teſtamento, † *vt Leuit. cap. 25. ibi: Si attenuatus frater tuus vendiderit poſſeſſiunculam, & voluerit propinquus eius redimere poteſt. Hierem. cap. 32. eme tibi agrum, qui eſt in anathor tibi enim competit ex propinquitate, vt emas,* quod ius
3 eſt etiam de iure canonico, † *vt in cap. conſtitutus cum eius Gloſ. de reſtit. in in-*
4 *tegr.* † ac etiam eſt de iure ciuili, *per textum in l. ſi cui fundus ff de legat. 3. ibi: Intereſt noſtra fundos vicinos, etiam ſupra iuſtum pretium habere, nè alius extraneus habeat l. ſi in emptionem ff. de minor.*
5 Eſtq; etiam ius congrui † de iure feudorum, *cap. vnico §. ſed etiam reſ., per quos fiat inueſtit. ibi: Si quis agnatus rem, &c. text. in cap. 1. §. Titius ſi de feud. defunct. milit. fuer. controu. inter Domin. & agnat. ibi, Sempronius proximior agnatus,* & de-
6 mum ius iſtud eſt † etiam de iure Regni, per imperialem *conſtitutionem ſancimus,* factam per Imperatorem Federicum II. mandantem in omni Prouincia, & inter omnes, vt ex ea.

Secundo principaliter dico, dictum ius congrui, & retractus vigere in omni-
7 bus ferè mundi partibus, † vt ex *d. conſtitut.* dùm Imperator dicit in omni Prouincia, & inter omnes, cum qui omne di-
8 cit † nihil excludat, *text. & Gloſ. in l. à Procuratore C. mandati,* & generaliter
9 dictum † generaliter intelligendum eſt, *l. 1. §. generaliter ff. de legat. præſt. cap. ſolitè de maiorit. & obedient.* & Imperator præcipiendo hoc ius ſeruari in omni Prouincia, vt ex *textu dictæ conſtitutionis,* intelligitur ſeruandum in omni mun-
10 di loco, † cum ſit totius mundi Dominus quantum ad iuriſdictionem, & protectionem, *l. bene à Zenone C. de quatrien. præſcript. & l. de præcario ff. ad l. Rod. de iact.* & licet non poſſet dici in tertis Eccleſiæ, quia Imperator ibi non imperat,

vt

Digitized by Google

vt notat *Gloſ.quemod.oport. Epiſcop. in autbent. in principio,& Afflict.in eadem conſtitut. num.* 3. Tamen ex bulla Papæ Gregorij XIII. repilogante bullas Alexandri 2.& Sixti IV. mandatur ius con-
11 grui, † & retractus in terris Eccleſię ſeruari, & in illis locis, vbi de conſuetudine viget, *Benedell.in d.tract.de iure congrui in principio poſt num.*28.*fol.*5.*à tergo, & d.cap.conſtitutus de reſtitut. in integr.qui Benedell.ibidem num.*27. prædixerat dictum ius in omnibus ferè mundi partibus vigere; & cum prædictus Abbas Baptiſta in eius ſeptimo articulo,di-
12 cat conſuetudinem † iuris congrui in omnes Caſertanos ſeruari, & conſuetudo eſt lex municipalis, & particularis illius loci,vbi ſeruatur,vt per *Chaſſan.in conſuetud. Burgund. in probem. num.*20.
13 & æquipollet veritati, † & de non licito licitum facit, *vt in deciſ.Peruſ.*63.*nu.* 14.*par.*2.*& eſt gloſ.* * *communiter recepta in cap. tua nobis de ſimon.* ergo dictus actor Nicolaus Angelus obtinere debet.

Tertio principaliter, dico dictum ius
14 in immobilibus verſari,† vt ex *text.eiuſdem noſtræ conſtitutionis in principio, & ibidem per Afflict. in principio num.* 18. *Tiraquell. in tract.retract. municip.* §.1. *gloſ.*7. *per totum, Iacob.Nouell. in eodem tract.* §.1. *num.*213. *& ſeq.* & ad ſciendum, in quibus contractibus dictum ius congrui locum habeat, dico ex quo in ipſa *conſtitutione ſancimus* cauetur non
15 habere locũ in alienationibus † ex cauſa dotis,donationibus propter nuptias,ſimplicis donationis,donationis cauſa mortis, teſtamenti permutationis, & tranſactionis,citra fraudem,*vt in text. ibi cau-*
16 *ſa dotis,&c.* & incluſio † prædictorum videtur cæterorũ excluſio,*ex regul.text. in l.cum prætor ff.de iudic.*videtur dicendum dictum ius congrui habere locum
17 in omnibus, † & quibuſcumque alijs alienationibus, & bonorum diſtractionibus,quomodocumque faciendis,præterquàm in prædictis exceptuatis, vt ſupra.

Quarto principaliter, cum dictum ius congrui ſit de iure diuino, de veteri teſtamento,de iure canonico, & per Põtificales bullas approbatum,ac de iure ciuili,de iure feudorum,de iure conſtitutionum Regni, & de iure conſuetudinario,vt in primo capite diximus, nega-
18 ri non poteſt, † quin contra, & pro clericis locum non habeat, vltra prædicta ex alijs infraſcriptis.

Primò, quia *conſtitutio noſtra ſancimus*, & lex municipalis loquuntur per verba generalia non infringentia eccleſiaſticã libertatẽ,& generaliter ligant,ſecundum *Bart.in l.*1. *C.de ſumm.trinit. & fide catthol. per cap. cum veniſſent, de eo, qui mittitur in poſſeſſ. cauſ. rei ſeru.* & ius congrui non poteſt dici contra canones,cum ab eis permittatur,*d.cap.conſtitutus de reſtit.in integr.*

Secundò, ſtatuta generalia laicorum, vbi nulla fit mentio clericorum, & eccleſiarum,vt in noſtra *cõſtitutione ſancimus*, tendunt aduerſus ea, quæ ipſis competunt,non tanquàm priuilegiatis,ſed vt cuilibet de populo,clericos ligare, idem *Bart.in repetit. l.de quibus colum.vltima ff. de legib. Lapus allegat.* 81. *non valuit actus colum.*1.*Barb.in rubr.de reb.alien. vel non alien.limit.*1.*colum.vltim.& ſeq. idem tenuit Anton de Butr.in d.cap.conſtitutus*, dùm ex eo quærit, an ſtatuta laicorum ligent clericos, quo ad bona patrimonialia, ad idem vide *Cyn. Bald. Alberic. & Alexand. adductos per Tiraquell. in tract. de retract. lignag. in* §.1. *gloſ.*13.*num.*4.

Tertiò,*in d.cap. conſtitutus de reſtit.in integr.* Papa mandat, vt clericus iure congrui vti poſſit,aduerſus emptores, & eo emente contra ipſum ius retrahendi
19 vicini habent, † vt legem contra ſe patiatur, qua contra alios experiri poteſt, *l.*1.*ff quod quiſque iuris,pro quo facit textus in l.*1. *ff.de ſolution.* quem *Bald.* dicit
20 ſingularem ad id, † vt quis in alio non iudicet aliter, quàm in ſe iudicari vellet pro qua opinione facit *text. in cap. cæterum de appellat.* & ratio, quia appellatione Ciuium veniunt, etiam clerici, vt notat *Bartol. in l.*1. *ff.ad municip.* quod facilius in caſu noſtro,quia ipſemet Ab-

bas Baptiſta declarauit ſe dicta conſtitu-
tione vti velle, quia ipſum Nicolaum
Angelum illius vigore pro congruo re-
conuenit, & in eius ſeptimo articulo, di-
xit dictam conſtitutionem inter Caſer-
tanos vigere, & clericus vtēs ſtatuto lai-
21 corum pro ſe, † debet & contra ſe pati,
*vt per D. de Franch.deciſ.*285.*num.*7.*ex
doctrina Rocchi de Curt.in cap.fin.*11.*q.*
7.*limit.*6.*& aliorum ibi adductorum nu.*
1.*& per totum.*

22 Quartò, † ſi in Archiepiſcopali Cu-
ria Neapolitana ius congrui locum non
habet, eſt vigore particularis ritus, & ca-
pituli ipſius Curiæ, ſed extra Neapolim,
nè in tàm claro articulo morer, ſed tran-
ſeundo cum *D.Præſ. de Franch. in d.de-
ciſ.*285. Dico de iure clarum eſſe, quod
Clerico, & contra Clericum ius congrui
23 competit, † quando proprio nomine
emit, vel habet propria bona, iuxta bo-
na vendita, *ex Doctoribus per Napodan.
adductis in conſuetudine ſi Eccleſijs, ver-
ſic.ſed quid de clericis, & in conſuetudine
vbi domus, verſ.Eccleſiæ, Afflict.in d.con-
ſtitut.ſancimus in principio num.* 8. *verſ.
item quæro, an iſtud ius congrui, & verſ.
item quæro, an ſi clericus emit, Capyc. de-
ciſ.*98.*Mantua lib.*2.*Dialog.iur.dialog.*
39.*in fine, Tiraquell.in tract.lignag.*§.1.
*gloſ.*13.*num.*2.*& per alios per d.D.Præſ.
de Franch. ibidem adductos, ac Benedell.
in d.ſuo nouiſſimo tract. iuris congrui* §.
*vltim.num.*15.*fol.*93. dicit hanc * com-
munem eſſe opinionem, ex doctrina
quamplurimorum Doctorum ibidem
per eum adductorum, ergo pro noſtro
cliente habemus intentum, vt contra
clericum obtinere debeat.

Quinto, & vltimo principaliter circa
reconuentionem ex aduerſo factam ali-
quid attingendo, dico, quod dictus Ab-
bas Baptiſta circa reconuentionem ip-
ſam, nullo modo audiri debet, cum pe-
nitus actione careat ex infraſcriptis, vi-
delicèt.

Primò, quia magnificus Antonius de
Francho, ex cuius perſona ipſe Abbas
Baptiſta venire prætendit, non erat Do-
minus Terræ in actis deductæ, ſed ſim-
plex creditor quondam Thomæ Virilis;
& deindè Marci Maſſarij, vt ex inſtru-
mento, ex quo ipſe Antonius dictam
Terram cum iute congrui in dictum Ab-
batem Baptiſtam transferre non pote-
24 rat, † cum nemo transferat, quod non
habet, *l.*2. *C.de legib.l.traditione ff.de ac-
quir.rer.domin.*

Secundò, ſi prædictum inſtrumentum
prætenſi tituli dicti Abbatis Baptiſtę be-
nè perpendimus, in eo non ſit venditio
terræ prædictę, ſed ceſſio quantitatis ab
ipſo Antonio de Francho ereditæ, vt ex
eius lectura clariſſimè patet, & etiā quod
actio crediti ceſſa fuiſſet, ad ipſam Ter-
ram, quod expreſsè negatur, nihilominus
ius congrui habet etiam locum, in ceſ-
25 ſione actionis ad rem, † vt dicit idem
*Benedell.in d.ſuo tractatu in princip.con-
ſtitut. ampliat.*37.*fol.* 30. *ex doctrina
Ferron.in conſuetud.Burdegal.ſub tit. de
retract.* §.25. Ex quo Nicolaus Ange-
lus per prius poſſeſſor, & Dominus alte-
rius Terræ Collateralis dictum ius in re
Abbati Baptiſtæ, vt prætenditur ceſſum
ex prædictis retrahere poteſt.

Tertiò, licet dictus Abbas Baptiſta,
vti ceſſionarius pecuniæ tantùm non ha-
buiſſet, niſi actionem recuperandi quan-
titatem ſibi ceſſam, & de facto non po-
terat in ipſa Terra ſe immiſcere, ſed poſt-
quàm de facto reperitur in poſſeſſione,
dico ius congrui habere locum, etiam
26 in poſſeſſorio, † ſecundum *dictum Be-
nedell.vbi ſupra amplias.*42.*fol.*30.*à ter-
go, per text.in l.*1. *in princ. ff.de acquir.
poſſeſſ.& gloſ.in princ.in l.naturaliter eod.
titul.*

Quarto, & vltimo, prædictus Abbas
Baptiſta prætendit venire ex perſona
dicti Antonij de Frācho creditoris quō-
dam Thomæ Virilis, nec poteſt, quia di-
cto Thomæ, & eius filio per ipſum Nico-
laum Angelum fuit facta denunciatio tē-
pore emptionis, & tranſacto menſe fuit
interpoſitum decretum pręcluſionis viç,
27 licet ſufficeret vnica denunciatio, † *l.Ti-
tia ſæpè* §.*vſuras ff.de legat.* 2. *& notab.
gloſ.in l. mora poſt principium ff. de vſur.
& cum in eadem noſtra conſtitutione ſan-
cimus*

timus in verbo infra triginta dies, & *in verbo verùm*, qui infra ſtatutum tempus pretium non ſoluit, de cætero non audiatur, & prædicti fratres, & filij non ſolum acquieuerunt per menſem, ſed ferè decennium, ſequitur quod non poterit amplius audiri, *vt d.conſtitutio mandat*, ad quod facit *text. in l.item veniunt* §.*à*
28 *quo* ff. *de petit. hæredit.* † & ei imputandum eſt, ſi infra terminum ſtatutum non
29 egit, † quia præſcriptio eum excludit à iure ſuo, *l.final.in fine C.de his,qui à non domin. manumiſſ. cum alijs adductis per Afflict. in eadem conſtitut. ſiuè ipſius tractatu in* §.2. *notab.4. num.* 24. vndè ex prædictis concludendum eſt clericum ipſum Baptiſtam condemnari debere ad relaxandum Terram prædictam iure congrui petitam, & ſic laicum habere ius congrui contra clericum emptorem, ſaluo ſemper, &c.

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Incertitudo contractum vitiat.*
2 *Legatum, ſeù conceſſio iuris, quod habetur ſi non habeatur, quando ſit valida, & num.6.*
3 *Legatum quantitate non expreſſa deficit.*
4 *Legatum certum de incertis, an debeatur.*
5 *Conſtitutum adiunctum diſpoſitioni incertæ nullam poſſeſſionem transfert.*
7 *Diſpoſitio incerta fauore piæ cauſæ non vitiatur, quando ratione adiuncti, vel arbitrio boni viri certificari poteſt.*
8 *Conditio inducitur ex relatiuo iniuncto, verbo futuri temporis.*
9 *Diſpoſitio dùm pendet importat conditionem, dùm verificatur demonſtrationem inducit.*
10 *Conditio inducitur per dictionem, quicquid.*
11 *Conditionis defectus, vitiat etiam diſpoſitionem fauore piæ cauſa.*
12 *Diſpoſitio taxatiua ſi ſuper corpore ipſo deficiat corruit.*
13 *Diſpoſitio pura, ſi poſtea deſignatur, ſuper quo corpore eſt adimplenda, dicitur demonſtratiua.*
14 *Deſignatio facta in eadem ſubſtantia legati, cum relatiuo tunc, eſt taxatio, & re deficiente deficit diſpoſitio.*
15 *Demonſtratio fit ſuper certo corpore, vel quantitate, taxatio ſuper incerto.*
16 *Demonſtratio fit de præſenti, taxatio de futuro.*
17 *Actio, quæ tertio abſenti acquiritur eſt perſonalis.*
18 *Actio, quæ datur in re ex priuilegio, vel ex ficta traditione, non datur contra tertium poſſeſſorem.*
19 *Legata gradatim, & ſucceſſiuè facta, ſunt adimplenda ex ordine charitatis, & ſcripturæ.*
20 *Diſpoſitio, cum pretio, & conſtituto, prior, per poſteriorem non inficiatur.*
21 *Nemo dat, quod non habet.*

Pro D. Hippolyta de la Noya, contra Monaſterium S. Ioachim.

ARGVMENTVM.

Diſpoſitio taxatiua, conditionalis, & incertæ rei adiuncta redditur inutilis.

CONSILIVM XLVII.

Aduerſus prætenſum iudicium aſſiſtentiæ intentatum pro parte Monaſterij S. Ioachim, ſuper ducatis decem millibus, poſſeſſis per D. Hippolytam de la Noya, dictum Monaſterium ex duobus obtinere non poſſe demonſtratur.

Primò, quia caret omni actione, & iure.

Secùdò, quando aliqua competerent, caret requiſitis in iudicio propoſito aſſiſtentiæ.

Quo ad primum caret omni iure, & actione, ſiquidem diſpoſitio Illuſtris,

ac

ac Reuerendæ quondam D. Hippolitæ, ſeù ſororis Helenæ Caſtriotæ, ſuper qua fundatur prætenſio ipſius Monaſterij agentis, eſt incerta, conditionalis, & taxatiua.

Incerta eſt, dùm in ea dicitur: *De tutto quello, che vi auanzarà, &c.*) quę verba denotant incertitudinem quantitatis,
1 quæ ad inſtar † incertitudinis ratione loci, contractum vitiat, *l. ita ſtipulatus in principio, l. qui inſulam, l. vbi autem*, §. *illud ff. de verbor. obligat. l. 3.* §. *incertam, l. locus* ff. *de acquirend. poſſeſſ. & l. emptor ff. de vſucap. pro emptor.* Hinc deducitur quæſtio *Dyni*, relata per *Bart. num. 4. & per omnes alios in l. ſi ſic* §. 1. *ff. de legat. 1.*
2 quod ſi Comes † cōcedat Eccleſię, quicquid iuris habet in aliquo territorio, ſi de iure concedentis mox, non appareat, nihil operatur conceſſio talis, per illum
3 *text.* §. 1. vnde ſumitur regula, † quod defectus debiti demonſtrari, quantitate non expreſſa, facit deficere ſubſtantiam legati, hoc etiam dicit *text. in l. legaui* ff. *de liber. legat. Specul. de locat.* §. *nunc aliqua verſ. 58. num. 73. Alexand. conſ. 28. viſis. & accuratè, verſ. ad prædictorum num. 7. lib. 1.* & licet ſumma, quæ Monaſterio dari mandatur certa ſit, videlicèt, annui ducati viginti, vel eorum capitale,
4 eſt tamen certa † de incerta, ſcilicèt, *de quello, che ci auanzarà*; quo caſu non debetur, vt à contrario ſenſu colligitur *in* §. *incertis verſ. ſub certa, inſtit. de legat.* eo maximè, quia nunquàm per exiſtentiam talis incertitudinis potuit verificari, *vt Iaſ. inquit in d* §. *incertam num. 16. verſ. primo*, quod benè eſt incertitudo, *per text. in l. interdum in principio ff. de verbor. obligat. & l. tunc emptio ff. de contrahend. empt.* Immò vt ibidem *Iaſ.* dicit
5 *num. 11.* † ex conſtituto adiecto, in huiuſmodi diſpoſitionibus incertis, nulla poſſeſſio transfertur, quod inferius demonſtrabo, facit etiam ad prędicta, quod *Iaſ.* refert *in d.* §. 1. *l. ſi ſic num. 13.* quod
6 quando teſtator † certè ſciens nihil à Titio ſibi deberi, alicui relinquat centum, quos Titius debet, relictum valet, & debetur, cum verò legat ignorans an debeatur, nihil debetur, *per text. notab. in l. final.* ff. *de liber. legat.* cum ergo ex ſerie diſpoſitionis iam dictæ, & ex clauſula poteſtatis addendi, & minuendi clare colligatur ſororem Helenam ignoraſſe, an aliquid ſupereſſet, concludendum puto, ratione incertitudinis, & ignorantiæ huiuſmodi nihil Monaſterio deberi.

Nec obſtat limitatio, relata per *Doctores in d. l. ita ſtipulatus*, & præſertim per
7 *Ripam nu. 23.* † quod fauore piæ cauſæ per incertitudinem diſpoſitio non vitiatur: nàm eo caſu certificari poteſt, vel ratione adiuncti, vt dicunt *Doctores in d. l. vbi autem* §. *illud*, vel per arbitrium boni viri, pro modo facultatum, vt inquit *Iaſ. in d. l. ita ſtipulatus num. 13. & in l. triticum num. 4. ff. eodem*, ſed hic relatio haberì non poteſt, ad id quod non ſupereſt, & mens diſponentis deficit, vt ex ſubſequentibus fundamentis demonſtrabitur, immò regulariter incertitudo vitiat libertatem, *l. cum ex pluribus* ff. *de manumiſſ. teſtament. gloſ. final. in l. cum teſtator C. eodem*, à qua licitè argumentamur ad piam cauſam, *Roman. ſingul. 284. tù habes, Bartol. in l. ſi vnus C. de teſtament. Bald. in l. ſi iure C. de teſtament. manumiſſ.*

Eſt item dicta diſpoſitio conditionalis, vt in eiſdem verbis legitur: *& tutto*
8 *quello, che ci auanzarà, &c.* † In quibus adeſt relatiuum iniunctum verbo futuri temporis, quod conditionem importat, quia futurum eſt incertum, dùm poteſt ſe habere ad eſſe, & non eſſe, *l. 1. & l. legatum ff. de condit. & demonſtr. l. ſtychum, qui meus erit ff. de legat. 1.* vbi conditio, quæ venit implenda in re, de qua fit diſpoſitio, reſoluitur in quatenus, & facit ſuum antecedens conditionale, & quando antecedens relatiui eſt ipſa ſubſtantia diſpoſitionis, tunc reddit ipſam diſpoſitionem conditionalem, *l. nuper* §. *final.* ff. *de legat. 3. l. talem* §. 1. *ff. de haredi. inſtit. Bart. in d. l. ſtychum in principio, & ibidem Iaſ. num. 19.* Ex quibus infertur,
9 quod dum pendet, † importat conditionem, dùm purificatur, demonſtrationem inducit, dùm deficit omnem diſpoſitionem

nem

nem vitiat, *per text. in l. vnica* §.*ſin autem aliquid ſub conditione C. de caduc. tollend.* in §.*longè verſ. ſed ſi conditionaliter, inſtit. de legat. notat. in l. cum ad præſens, & in l. itaque* ff. *ſi cert. petat. Bald. in rubr. ff. de condit. & demonſtrat.* dixit in definitione, quod conditio eſt adiectio, per quàm diſpoſitum habet in ſuo eſſe pendentiam, exiſtentiam, vel defectum, ex quo ſequitur, quod vbi nullū eſt ſubſtantiuum, nullum congruit relatiuum, *gloſ. in cap. 1. extra de fide inſtrumentor.* quodquè prædicta non ſolum procedant in relatiuo ſubſtantiæ, ſed etiam in relatiuo quantitatis, vel accidentis, decidit *Bart. in l. 1.* ff. *de condit. & demonſtrat. num. 20. & 29. idem Bart. & Bald. in l. ſi quis fundum* ff. *de contrah. empt. Alexand. in d. l. ſtychum num. 30.* licet contrarium teneat ibi *Paul. Caſtrenſ. num. 4.*

10 Nec eadem † extēduntur ad dictionem quicquid, quæ ſimiliter conditionem importat, ſi verbo futuri temporis iungatur, *l. qui Romæ* §.*Augerius ff. de verbor. obligat.* quæ omnia ſic cumulaui, cum tàm relatiuum ſubſtantiæ, quàm quantitatis, & dictio, quicquid poſſit ad verba diſpoſitionis ſupra notata adaptari neceſſariò, & ſic ex iàm dictis liquet, Monaſterium nihil prætendere poſſe, dùm non probauit cōditionis purificationem, immò ex calculo fol. 402. proceſſus ma-

11 gni, contrarium patet, † & quod defectus huiuſmodi conditionis, quæ dicitur caſualis, vitiet etiam diſpoſitionem fauore piæ cauſæ, eſt *text. in l. Titius vſufructu in principio ff. de condition. & demonſtrat. vbi Paul. de Caſtr.* proponit conſimile dubium, & rogo Dominos Iudicantes, vt videant.

12 Item dicta diſpoſitio eſt † etiam taxatiua, taxatur enim in verbis iàm ponderatis, corpus, ex quo facienda eſt emptio annuorum ducatorum viginti, ita vt eo deficiente, prout iàm defecit, corruat ipſa diſpoſitio, *l. ſi ſeruus* §.*qui quinque ff. de legat. 1. l. cum certus* ff. *de tritic. vin. & ole. legat. & in l. ſi debitor* §. *veriſimile* ff. *de contrahend. empt. faciunt etiam text. in cap. ſuſceptum de reſcript. in ſexto, & in cap. cui de non ſacerdotali de prabend. eodem lib. 6.* & vt clarius demonſtretur, diſpoſitionem hanc eſſe taxatiuam, ſumo diſtinctionem *Bartol. in l. quidam teſtamento in principio ff. de legat. 1. & in l. inter ſtipulantem* §. *ſacram num 6.* ff. *de verbor. obligat. Bald. in cap. 1. de not. feud. Alberic. in l. ſi quis argentum in principio C. de donat. Felyn. in cap. ſuper literis num. 4. extra de reſcript.* Cùm enim legatur, vel promittitur aliquid purè, &

13 poſtmodùm in alia oratione † deſignatur, vndè ſoluatur, dicitur demonſtratiua diſpoſitio, vt deficiente re demonſtrata debeatur extimatio ipſius, vel ex fructibus annorum ſequentium, ptout iura loquuntur, *d. l. quidam teſtamento l. Paulo Callimaco ff. de legat. 3. & d. l. ſi quis argentum* §. *ſin autem donator, cum alijs cō-*

14 *cordantibus*, † vbi deſignatio rei adhibetur in ipſa ſubſtantia legati, & in eadem oratione, prout *in d. l. cum certus d.* §. *qui quinque, & d.* §. *veriſimile*, maximè ſi adeſt relatiuum, (prout in hac controuerſia,) quia tunc eſt taxatio, & re taxata deficiente, deficit ipſa diſpoſitio.

15 Secundò, † demōſtratio fit ſuper certo, & determinato corpore, vel quātitate, taxatio verò ſuper incerto, *d. l. nuper, verſ. ſi verò incertum, & l. ſin. ff. de bonor. poſſeſſ. ſecund. tabul. Caſtrenſ. in d. l. ſtychum num. 4. Soccin. num. 6. & Bald. in l. 1. num. 3. C. de falſ. cauſ. adiect. leg.*

16 Tertiò, † demonſtratio fit de præſenti, taxatio de futuro, *l. nominatim in fine ff. de condit. & demonſtrat. Bart. in l. demonſtratio falſa num. 1. in definitione demonſtrationis ff. eodem*, in qua *l. dicit, idem Bart. notabiliter num. 9.* quod etiam demonſtratio falſa vitiat diſpoſitionem in eo, in quo falſa apparet, quoties demonſtratur genus ſimpliciter poſitum in diſpoſitione, & nō limitatum per *text. in d. l. 3. in principio C. de falſ. cauſ. & in l. ſcribit Quintus Mutius* §. *final. ff. de aur. & argent. legat.* Itaque quando verba prædicta; *& tutto quello, che auanzarà*, prætendantur demonſtratiua, controuerti non poteſt, quin ſint demonſtratiua generis, non limitati, & conſequenter

dùm

dũ nihil ſupereſſet, nihil deberetur. Primò, quia diſponitur ſuper incerto. Secundò, quia conditionaliter. Tertiò, quia taxatiuè ſuper re incerta, & futura, aut ſaltim per demonſtrationem generis non limitati, vt iàm diximus. Prætereà ex eiſdem verbis, dùm infertur, quod ſi nihil ſupereſt, nihil debeat præſtari, videtur expreſsè facta ademptio ad traddita *in l. cum quæſtio C. de legib.*

Quo ad ſecundum principale, dato quod Monaſterio aliqua actio competat in modo agendi, per aſſiſtentiam intentatam, & contra Dominam conuentam, non ritè agit, quoniam & ſi per iuris diſpoſitionem ex conuentione ſororis Helenæ, cum Procuratore Sacri Montis inita, vigore cuius agitur, quando ſupradictos defectus non pateretur, &c. actio acquireretur Monaſterio actori, qui in cõuentione non interuenit, *per text. in l. quoties C. de donat. quæ ſub mod.* Nihilo-
17 minus, actio, † quæ tali tertio abſenti acquiritur, perſonalis eſt, vt ibidem dicit *text. & gloſ. in verbo actionis*, & ita omnes Doctores * communiter tenere, refert *Couarr. lib. 1. variar. reſolut. cap. 14. num. 2. verſ. ſecundo, quod ex d. l. quoties*, ſed conceſſo, quod dicto Monaſterio compe-
18 tat actio in rem, † ex eius priuilegio, vel ex ficta traditione, prout opinatur ex *l. qui Romæ §. Flauius ff. de verbor. obligat.* Tamen contra D. Hippolytam vti tertiam poſſeditricem, actio, *ex d. l. quoties* non dabitur, quia non datur contra tertios poſſeſſores, vt optimè probat, & hanc * communem eſſe opinionem, teſtatur *Alciat. reſponſ. 99. tàm diligenter, & copioſè nu. 11. & reſponſ. 578. Lelÿ Gozzadini, Soccin. conſ. 236. placet concluſio lib. 2. Guid. Pap. deciſ. 512. Titius bona ſua donauit*, etiam quia in dictis ducatis decem mille per eam poſſeſſis, & in eorum retentione habet antiquiorem, ac priorem hypothecam, & anterius conſtitutum, & pręcarium vti filia, & hæres D. Antonij de la Noya, eius patris prioris donatarij, tanquàm prænominati, & prędilecti. Primò, ex voluntate ipſius ſororis Helenæ, quæ voluit diſpoſita adim-
19 pleri gr...atim, † & ſucceſſiuè vnum poſt aliud, prout reperiuntur ordinata. Secundò, ex ordine donationis, qui deſignat ordinem charitatis, quia D. Antonius erat filius. Tertiò, ex ordine ſcripturæ, prout dicunt *Doctores in l. 2. §. prius ff. de vulgar. & pupillar. ſubſtit. & præſertim Iaſ. num. 21. vbi allegat Angel. in §. etenim in auth. de hared. & falcid.* dicẽtem, quod ſi in vno, & eodem contractu obligatur domus, vel fundus Titio, & Seio, hypotheca Seij erit poſterior, eſt etiam *text. qui hoc dicit in l. quoties ff. de vſufruct. & in l. vnica §. quibus C. de nouo codic. fac. dicunt etiam Bald. in l. aduerſus num. 6. C. de furt. & in l. 1. num. 4. C. de impuber. Doctores in l. Gallus §. quidam rectè ff. de liber. & poſthum. & Felyn. pleniſſimè in cap. cum dilecta à nu. 4. ad ſextum extra de reſcript.* cum ergo prædicti ducati 10. mille, ſuper quibus
20 Monaſterium obtinere conatur, † fuerint in eadem diſpoſitione prius D. Antonio donati, & in eum poſſeſſio illorum tranſlata, per conſtitutum, & pręcarium, & à donante abdicata, *l. quod meo ff. de acquir. poſſeſſ.* in eo, quod vltimo loco per eam diſponitur, in fauorem dicti Monaſterij, non cenſentur obnoxij, nec per cõſtitutum reſpectu dictę poſterioris diſpoſitionis in Monaſterium tranſlata eorum poſſeſſio, vt dicunt *Doctores, & præcipuè Alexand. num. 22. in d. l. quod meo, & Paul. Caſtrenſ. in l. quamuis §. ſi conductor num. 3. ff. de acquir. poſſeſſ.* per regu-
21 lam nemo dat, † quod non habet, *l. traditio ff. de acquir. rer. domin. & l. nemo plus ff. de regul. iur. Matteſ. notab. 62. nota quod venditor, & 170. nota doctrinam mirabilem*, & ſic cum clauſula præcarij, & conſtituti nihil Monaſterio ſecũdo creditori opituletur, non poteſt in hoc iudicio obtinere, ſed principalem debet conuenire, ipſumq; excutere, & ſic agere ſuper ducatis 1333. remanſis vltra donationes collatas D. Cæſari, & D. Antonio ex dotibus dictæ ſororis Helenæ in poſſe Illuſtris Marchionis Mariliani, & ita firmat *Marant. in tractat. de remed. poſſeſſ. ſuper l. 1. §. ait prætor in 4. illatio-*

ne

ne num. 54. *ff. vti poſſidetis*, & hæc ſufficiant ad excluſionem venerabilis Monaſterij ab actione, & iudicio contra D. Hippolytam, ipſamq; abſolui debere per Sacrum Conſilium firmiter teneo.

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Fideicommiſſum coniecturis, & tacita voluntate induci poteſt.*

2 *Filios in conditione poſitos, non cenſeri vocatos, ſed ſuccedere ab inteſtato, qualiter intelligatur.*

3 *Coniectura leuis, & qualibet ſufficit, vt filij intelligantur vocati, non in conditione poſiti.*

4 *Fideicommiſſum inducitur, quando inſtitutus rogatur, vt illa prædia, quæ ad eum vadunt, curet, vt ad filios perueniant.*

5 *Teſtatoris mens potius, quàm verba ſpectantur.*

6 *Fideicommiſſum inducitur ex actu, ex quo neceſſariò ſic infertur.*

7 *Fideicommiſſum inducitur, quando teſtator vult bona peruenire ad nepotes.*

8 *Verba importantia Conſilium important neceſſitatem fauore liberorum.*

9 *Fideicommiſſum per quæcumque verba inducitur.*

10 *Filiorum appellatione veniunt, quandoq; nepotes.*

11 *Fideicommiſſum, vt inducatur ſufficit teſtatoris verba non repugnare.*

12 *Prohibitio, nè diſſipentur bona prohibet alienationem.*

13 *Prohibitio trebellianicæ præſupponit fideicommiſſum.*

Pro filijs quondam magnifici Horatij Coppulæ, contra creditores ipſius.

ARGVMENTVM.

Fideicommiſſum an ex coniecturis, etiã inducatur, & an in conditione poſiti cenſeantur vocati?

CONSILIVM XLVIII.

CONCLVSIVE loquendo pauca afferam, & primò in iure cautum eſſe, ad inducendum
1 fideicommiſſum † ſufficere, etiam tacitam voluntatem defuncti, quæ ex coniecturis colligi poteſt, vt tradit *text. in l. cum proponebatur in fine ff. de legat.* 2. *l. qui ſolidum* §. 1. *eod. tit. l. cum Auus ff. de condit. & demonſtrat.* & hoc eſt, quod iura dicunt in fideicommiſſis, voluntatem potius, quàm verba inſpici, *l. cum virum C. de fideicommiſſ.* applicando ergo verba teſtatoris, quibus vſus eſt ad inducendum in eius bonis fideicommiſſum, ponderanda eſt voluntas ipſius teſtatoris in his verbis, quæ ſequuntur, videlicèt.

Item ordino, voglio, & commando, che quandocumque Giouan Horatio mancaſſe da queſta vita preſente, abſque filijs legitimis, & naturalibus ex ſuo corpore, & de legitimo matrimonio deſcendentibus, quod ſuccedat, & ſuccedere habeat in eius bonis, & hæreditate lo predicto Giouan Tomaſo Coppola mio figlio. Ex quibus verbis habetur, quod dùm inſtituit Horatium, voluit vt ipſo moriente ſine filijs, ſuccederet magnificus Ioannes Thomas, filius eiuſdemmet teſtatoris, ſeu inter deſcendentes, prætulit filios Horatij, ipſi magnifico Ioanni Thomæ filio teſtatoris, & voluit ex verbis prædictis bona non exire extra ſuos deſcendentes, per quam vocationem deſcendentium operatur diſpoſitio, *Gloſ. in l. Lutius ff. de hæred. inſtit.*
2 dicentis, † filios poſitos in conditione, non cenſeri vocatos, ſed ſuccedere ab inteſtato eius patri, vt non habeat locum quando in caſu mortis abſque filijs, vocantur alij deſcendentes ipſiuſmet teſtatoris, vt traditur *per deciſ. Pedemont.* 96. maximè poſt *num.* 14. In qua tamen aliæ concurrebant coniecturæ, vbi dicit iſtam ſolam ſufficere, & ſubſtineri poſſe, ſtante maximè Doctorum opinione, de qua ibi
3 *nu.* 9. videlicèt, † quod quælibet etiam leuis coniectura ſufficiat, vt dicantur fi-

lij

lij vocati, & non poſiti tantum in condi-
tione, quod eo maximè procedit, quan-
do fauore prædictorum filiorum poſito-
rum in conditione prohibetur alienatio,
& diſpoſitio bonorum, de qua prohibi-
tione inferius loquitur, & iſtam limita-
tionem, *ad gloſ.in d.l. Lutius, ponit Hie-
ronym.Zanc. in repetit. l. hæredes mei* §.
eum ita num. 748. *limitat.* 4. *ad trebell.
allegat ad hoc Ruyn.& Soccin.hoc idem
tenentes,vt ibi per eum.*

Secundò, ponderanda ſunt ſubſcripta
alia verba teſtatoris, quæ leguntur in di-
cto teſtamento, in primis inſtructionibus
cap. 11. Poſtquàm legauit magnificę Iu-
liæ Vicedomini eius vxori annuos duca-
tos tricentos, vita eius durante, dicitur,
videlicèt,

*Voglio,ordino, & commando, che detta
Giulia inſieme con Giouan Tomaſe, hab-
bia penſiero dell'entrate della Dohana
della farina,con tutte l'altre entrate,recu-
perarnole,& ripparnole, in la caſcia mia,
& che ſe ne faccia notamento, leuate tutte
le ſpeſe,calzare,& veſtire,in ſeruitio de
tutti li predetti,che ſono viui hoggi, & fi-
gliuoli futuri de detto Giouan Tomaſe,
& de Giouan Horatio,& lo reſto ſi habbia
da ponere in ſaluo,ad inſtantia de' detti fi-
gliuoli, & ſe habbino da ponere in compra
ferma, & ſicura, per vtilità commune,
ita che con gratia de Iddio, & de buon
penſiero, & buon conſiglio, detti figliuoli
habbino da venire in augmento, & non
in detrimento.*

Ex omnibus his verbis habetur, quod
teſtator voluit,quod cura haberetur, cir-
ca eius bona, nè dilapidarentur, ſed vt
deductis expenſis,reſiduum conſeruare-
tur, & in emptionem conuerteretur, ad
inſtantiam filiorum prædictorum magni-
ficorum Ioannis Thomæ,& Horatij,quos
vocauit filiolos futuros, & ſubnectitur,
quod debebant prædicta fieri,ad hoc, vt
dicti filioli venirent in augmentum, tali-
ter quod conſeruationem bonorum ſuo-
rum teſtator conſiderauit, non ſolum
pro manutentione, & fauore eius filio-
rum, ſed multo magis pro manutentio-
ne,& fauore eius nepotum,filiorum præ-
dictorum Ioannis Thomæ, & Horatij,
qui filioli pluries in prædictis verbis per
teſtatorem nominati, & honorari fue-
runt, ex quibus ſupradictis verbis, quod
inducatur fideicommiſſum, eſt *text. cla-
rus, & notabilis in l. fideicommiſſa* §. *hæc
verba* ff. *de legat.* 3. vbi probatur, quod
4 illa verba ibi poſita,videlicèt: † Te rogo
fili, vt illa prædia, quæ ad te peruene-
rint,eorum curam agas, vt poſſint ad fi-
lios tuos peruenire, important fideicom-
miſſum, & per iſtum *textum* non eſt du-
bium,quod deciditur caſus noſter:nàm
ſi per huiuſmodi verba: *quæ vt idem
text. dicit*, non ſatis exprimentia fidei-
commiſſum,ſed magis Conſilium, quàm
neceſſitatem relinquendi, cum vtatur il-
lis verbis: Rogo te fili, inducitur tantùm
5 fideicommiſſum, † cum inſpiciatur po-
tius mens teſtatoris,quàm verba,*vt gloſ.
ibi notat in verbo continere*,multo fortius
dicendum eſt in caſu noſtro,cum magni-
ficus Hieronymus teſtator non vſus fue-
rit tantùm verbis præcantibus,ſed etiam
præceptiuis, & neceſſitatem imponenti-
bus. *Voglio,ordino, & commando*, vt in
dicto vndecimo capite in primis inſtru-
ctionibus: Teſtator enim cum voluerit
proſpicere eius nepotibus, fruſtra dice-
retur eſſe proſpectum,ſi fideicommiſſum
non eſſet inductum, & fuiſſet in poteſta-
te dicti quondam Horatij bona prædicta
diſſipare,prout iàm in totum ludendo, &
alia faciendo, quo ad ipſum diſſipauit:
nàm cum voluerit teſtator bona conſer-
uari pro eius nepotibus,intellexit ex hoc
fideicommiſſum facere, ſine quo fidei-
commiſſo conſeruatio bonorum pro ne-
6 potibus fieri non potuiſſet, † fideicom-
miſſum enim inducitur ex actu, ex quo
neceſſariò ſic infertur, dicit *Dec. conſil.*
577. *num.*7. *& vltra dicit text. in d.* §.
hæc verba,eſt text. in l. pater §. *pater fi-
lius eod.tit.de legat.* 3. vbi licet ex verbis
non inductum ſit ibi fideicommiſſum,
ex mente tamen, quæ præualet,vt ibi di-
cit *gloſ.final.in verbo proponi*, inductum
dicitur fideicommiſſum, quàm *gloſ.* * *cõ-
muniter teneri,aſſerit Soccin. poſt alios in
conſ.*249.*poſt num.*19. *verſ. poſtremo re-*

ſponde-

ſpondetur lib.2. & ſequitur eum, etiam
Bart. ibi, quando ſunt contemplati filij,
vt filij, vt in caſu noſtro, & non ſub no-
mine hæredum: nec id quod pondera-
tur per partem aduerſam obſtare poreſt,
videlicèt, & *in d. §. hæc verba*, induca-
tur fideicommiſſum, ex eo, quod ſit gra-
uatus ille, qui fuerat inſtitutus hæres:
nàm vltra, quod *textus* hoc non dicit, ſed
loquitur generaliter, de prædijs filio te-
ſtarotis quoquo modo, tamen ratio pro-
pter quam inducirur fideicommiſſum,
7 ſecundum *Bart. ibi*, eſt illa, † quia voluit
teſtator eius bona eſſe peruētura ad eius
nepotem, & ſic fauore nepotum, vt etiam
tradit benè ibi *Bald. & Alberic. & Dec.*
conſ.38.à verſ. ſed tamen prædictis non
obſtantibus, & num.2. & infra, & prop-
tereà oppoſira per partem, quod ibi ſit
grauatus hęres ſubſtitutus, vel quod non
adminiſtrauerit mater magnificorum
Ioannis Thomæ, & Horatij, non faciunt
ad propoſitum, etiam ſi vera eſſent; nec
obſtat ſi diceretur dictum § *hæc verba*
ſic diſponere propter verbum perueniat,
vt ſic ſummatur ibi, per *Bartol.* nàm & ſi
verùm ſit dictum *Bart.* tamen fundata
eſt principalirer diſpoſitio *d. text.* in pro-
uiſione facta fauore filiorum, & propte-
8 reà fauore ipſorum † verba importantia
Conſilium, important neceſſiratem, vel
benè dicit *Bald. in d. §. hæc verba, & ibi-*
dem Alber. & Dec. in d. conſ.38. & quod
dicti §. diſpoſitio non ſit fundara in ver-
bo perueniat, adduco *Alciat. in l. nepos*
proculo in verbo poſſit ff. de verbor. ſignifi.
vbi allegando *d. §.* dicit de iure recedi à
proprietate verborum, in fideicommiſſis,
& non eſſe proſpiciendum, quemadmo-
9 dum verba concipiantur, † ſed per quæ-
cumquè verba induci, & ideò verbum in
dicto §. poſitum, videlicèt, vt poſſint bo-
na ad filios peruenire, inducunt fidei-
commiſſum.

Subiungit etiam Hieronymus teſtator
in dicto teſtamento in *cap.8.* in nouis, ſub
his verbis. *Et de più ſi laſcia il gouerno à*
detta Giulia in quanto lo fatto delle ſpeſe
di per dì, & la prego, & eſorto, che come
perſona de gouerno, & prattica, però quan-
do li piacerà, & parerà, che per ſeruitio
ſuo, & della caſa pigli penſiero, & fatica
quale non è poca con Giouan Tomaſe,
quando ſerrà commodo pigliar conto della
rendita della dohana della farina ſera per
ſera, & pigliare li denari precipui della
ſpeſa per tutta la caſa, giuſta, honorata,
& commoda, ſecondo la diſpoſitione delli
tempi, & ſi facciano ſpendere ſenza ingan
no dalli compratori, che pro tempore ſerã-
no, & lo reſtante ſe debbia conſeruare
dentro lo ſcrittorio dello ſtudietto mio, ſe-
condo l'inſtruttioni, & finito lo meſe ſe
conſeruino in caſcia, mediante chiaro no-
tamento per ſeruitio, & vtile de tutti, &
che neſſuno penſi sbaragliare la robba,
vni dico, omnibus dico, penſate che chi non
ſtenta la robba, non la prezza; & peſſi-
mum eſt, & in *cap. 11.* in nouis legatur
quæſo totum, & præcipuè ſubſcripta alia
verba, videlicèt. *Ita che null'homo pen-*
ſi, che non deſidero, nè voglio, che ſe ruini
la robba, & ogn'vno faccia li diſegni, &
penſieri ſopra la robba mia, come è detto
allo primo capitolo preſente: ma che ſtia-
no le robbe tutte bene conſeruate, guidate,
cuſtodite, & ben guardate, ad inſtantia
della mogliere, & figli, & chi non li piace
ſi ponga la pace; & paulò poſt in eodem
capitulo leguntur ſubſcripta alia verba:
De gratia ve requedo, eſorto, commando,
& prego in viſceribus charitatis, che non
ſia nullo, che tocca, nè pigli della ſubſtan-
tia; ceppo, & capitale, radice della ſubſtan-
tia, & facultà, & ogn'vno giuſtamente
attenda ad accumulare, & acquiſtare
per voi medeſimi, & per tante, & tante
ragioni dette più volte in vita, & in mor-
te, & per la diuerſità delli tempi, chi
ſpende, & compra, ſape, & conoſce l'en-
trate, & come ſe viue alla piazza.

Ex quibus verbis habetur, nè dùm
per huiuſmodi diſpoſitionem bona ipſius
teſtatoris debere conſeruari ad inſtan-
tiam eius nepotum, ſed prohiberi prædi-
cta bona alienari, & diſſipari, dùm ordi-
nauit, vt nullus homo cogiraret diſſipare
bona, ſed illa benè conſeruarentur ad in-
ſtantiam vxoris, & filiorum, ideſt nepo-
tum, verba ſunt clara: nàm cum prohibi-

tio diſſipationis non poſſit tendere, niſi in perſonam filiorum teſtatoris, ad quos bona peruenienda erant, dùm dixit poſteà, quod illa deberent conſeruari, ad inſtantiam filiorum, intellexit de filijs eius filiorum, & ſic nepotibus, cum alia ſit perſona, cui iubetur, & alia, cui fit iuſſio, & nominauit eorum vxores, & filios, & ſic perneceſſe intelligitur, de filijs filiorum, ex quibus verbis prohibentibus diſſipationem bonorum, arguit *gloſ. in l. codicillis* §. *inſtituto de legat.* 2. *in verbo fi-*

10 *lijs ſuis*, † verbum filijs ſuis, accipi pro nepotibus ipſius teſtatoris, & induci fideicommiſſum in fauorem prædictorum nepotum; lex enim in fideicommiſſis ommiſſis verbis ſolemnibus, quę olim exigebantur, voluit ſufficere pro fideicommiſ-

11 ſo, † quod verba teſtatoris congruant ijs, quæ ſcribi apertius potuerant, ad inducendum fideicommiſſum, & dicetur, rectè datum, & minus ſcriptum, verba ſunt *text. in l. vnum ex familia* §. *ſi omiſſa ff. de legat.* 2. *iuncta etiam ibi gloſ. in l. Pamphilo ff. de legat.* 3. Immò teſtator prohibuit expreſsè alienationem bonorum fauore prædictorum eius nepotum: nàm licet nō dixerit expreſsè, quod eius bona non alienarentur per filios, hoc iuſſit per alia verba, idem denotantia, dùm dixit, *che non voleua, che ſe sbaragliaſſe, nè ruinaſſe la robba, mà che ſi conſeruaſſe*

12 *per li figli*. † Prohibere enim diſſipationem bonorum, nihil aliud eſt, quàm prohibere alienationem: nàm qui alienat, diſſipat, vt tradit *Bart. in l. cum oportet* §. *non autem num.* 2. *C. de bon. quæ liber.* vbi loquendo de patre diſſipante bona filij, ponit exemplum, quando vendit bona, negari enim non poteſt, quod alienare, nihil aliud eſt, quàm diſſipare, & ſic è contra, maximè quando fit abſquè neceſſaria cauſa, prout ſemper fecit quondam magnificus Hieronymus, qui non proſpiciendo tot maſculis, & fœminis eius filijs, quolibet quaſi die, (vt notorium eſt) operam dabat ad diſſipandum, ludendo, & quod alienare nihil aliud ſit, quàm diſſipare, dilapidare, & conſumare, & ſic è contra, vltra *Bart. traditur latiſſimè per Molin. in tractat. primogenitura cap.* 16. *in tit. mayor poſſe bona maior. dilap. cap.* 1. *poſt num.* 14. *verſ. aut pater benè num.* 18. *& per totum d. cap.* Non eſt ergo dubium teſtatorem ſemper cogitaſſe conſeruare bona pro eius nepotibus, cum à principio vſquè ad finem, ſemper in ſubſtituendo, & in præcipiendo conſeruationem bonorum, & prohibendo eorum alienationem, ſeù diſſipationem, & in conſeruatione, cauthelis cippi, & ſubſtitutione, conſiderauit fauorem eius deſcendentium, & conſeruationem bonorum pro eius nepotibus, maximè quia in eius vita teſtator præuiderat Horatium diſſipatorem bonorum, vt ipſemet teſtator dixit in ſuo teſtamento in *cap.* 2. in nouis, vbi leguntur, hæc verba, videlicèt. *Et così è la volontà mia, che la parte, che toccaſſe à Giouan Horatio, quale al preſente và periclitando, & s'intende, che non vole ſeguitare lo ſtudio, ſia de Giouan Tomaſe, & quando per via de lite Giouan Horatio per volere sbrigare la robba mia, pretendeſſe la parte, dico, che non ſe li dia*; & hac ratione ductus voluit proſpicere nepotibus ex dicto Horatio, quia vt dictum eſt præuiderat Horatium eſſe pronum ad dilapidandum totam ſubſtantiam, non eſt iuſtum, quod prædicti filij mendicate habeant, contra voluntatem Aui, qui in tota eius diſpoſitione nihil aliud fecit, niſi cautelare capitalia eius ſubſtantiæ, & ſic non debere diſſipari, ſed conſeruari pro eius nepotibus, vt ſupra dictum eſt. Et quod teſtator voluerit fideicommiſſum facere in eius bonis fauore nepotum ſuadetur, quia etiam trebellianicæ detractio fuit per teſtatorem prohibita eius filijs, per hæc verba, & voluit, quod hæc ſit ſua voluntas, & quod quicumque ſibi ſuccedens, ſiuè ex præſentis teſtamenti vigore, ſiuè quocumque alio iure, & modo teneatur, & debeat hoc præſens teſtamentum, & contenta in eo adimplere, & obſeruare, & quod de præſenti teſtamento, & contentis in eo non poſſit aliquid detrahi, ſeù defalcari iure naturæ, ratione falcidiæ, ſeù trebellianicæ, aut

pro

Digitized by Google

pro debito bonorum ſubſidio, quæ de-
13 tractio trebellianicæ non fit, † nec operarur, niſi vbi eſt fideicommiſſum ex verbis, & mente teſtatoris, cum priuatio præſupponat habitum, *l. decem de verb. oblig.* nec eſt dubitandum ſecundum opinionem *Doctor.* approbatam per Sacrum Conſilium prohiberi poſſe detractionem prædictam, etiam in filijs primi gradus, *vt per Dominum de Franch. deciſion.* 11. & ex his clarè conſtat bona prædicta ſpectare ad dictos filios quondam Horatij vigore fideicommiſſi dicti quondam Hieronymi, & non vti hæredes dicti Horatij, & ſi diceretur, quod prohibitio detractionis trebellianicæ poteſt habere locum in hoc teſtamento, etiam non dato fideicommiſſo in fauorem filiorum Horatij, cum adſint dicta verba prohibitionis trebellianicæ, ad hoc verificandum, vocatur Hieronymus filius Ioannis Thomæ in caſu, quo ambo, ſcilicèt, Ioannes Thomas, & Horatius eſſent concordes ad diſſipandum bona, vt legitur in dicto capitulo ſecundo in nouis, reſpondetur, quod per verba, quæ leguntur in dicto capitulo, non inducitur fideicommiſſum in perſonam Hieronymi nepotis, ſed priuatio bonorum in perſonam Ioannis Thomæ, & Horatij, dùm eſſent concordes ad diſſipandum bona, & inſtitutio in eum caſum in perſonam dicti Hieronymi, non expectata morte, & ſic non per viam fideicommiſſi, taliter quod dicendum eſt, quod ideò teſtator prohibuit detractionem trebellianicæ, quia iàm ſua intentio fuerat facere dictum fideicommiſſum in fauorem dictorum nepotum, vt ſatis clarè demonſtratum eſt, & ex prædictis concludo per Sacrum Conſilium declarandum eſſe, bona prædicta ſpectare ad dictos filios Horatij, vti filios, & non vti hæredes, vt dixi, vigore dicti fideicommiſſi.

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Rei ſuæ, quilibet eſt moderator, & arbiter.*

2 *Ius accreſcendi, vel decreſcendi habet locum inter coniunctos, & collegatarios.*

3 *Vſusfructus venit iure fideicommiſſi, & legati.*

4 *Legatum præſtandum poſt mortem alicuius, eſt conditionale.*

5 *Res legata ad vitam, quæ poſt mortem legatarij ſpectat ad hæredem, ſi hæres præmoriatur, non tranſit ad hæredem hæredis.*

6 *Rogatus reſtituere hæredibus poſt mortem, debet reſtituere hæredibus ſuperſtitibus tempore mortis.*

7 *Conditio ſufficit, quod adſit tempore ſui euentus, vt adimpleatur.*

8 *Vſufructuarius, qui reſtituere tenetur, non poteſt dici proprietarius.*

9 *Vſufructuarij poſteriores viuente antecedente vſufructuario, venire non poſſunt.*

10 *Vſusfructus debetur hæredi ſuperſtiti.*

11 *Hæres hæredis, venit appellatione hæredis.*

12 *Filij inſtituti ex perſona alterius fratris inſtituti præmortui venire non poſſunt, maximè patre viuente.*

13 *Voluntas teſtatoris eſt ſeruanda.*

14 *Affectio charitatis cadit inter ſuccedentes ab inteſtato, & ordine ſucceſſiuo ſuccedunt.*

15 *Fratres ſuperſtites ex perſona fratris præmortui in præiudicium aliorum in primo gradu exiſtentium non veniunt.*

16 *Ordo ſcripturæ ſeruandus.*

17 *L. in annalibus, quomodo, & quando procedat.*

18 *Subſtitutio eſt ſecunda inſtitutio.*

Pro Domino Pompeo Salernitano Regio Conſiliario, contra Dominum Ioannem Leonardũ Salernitanum eius fratrẽ.

ARGVMENTVM.

Succeſſio in fideicommiſſo, an in ſtirpem fiat, vel in capita, & qualiter vſusfructus inter vſufructuarios tranſmittatur.

CONSILIVM XLIX.

PAter D. Regẽtis Salernitani vinculauit in naturam fideicõmiſſi perpetui inter omnes filios, eorumq́; deſcendentes, quandam maſſariam, propè quam ipſe Dominus Regens emit aliqua petia terrarum, & in eius teſtamento inſtituendo eius hæredes in eius bonis, exceptis legatis, & fideicommiſſis, reperendo vinculum paternũ dictæ maſſariæ, dixit, & legauit, quod partitæ terrarum per ipſum Regentem emptarum tranſirent cum eadem diſpoſitione, & vinculo paterno, quæritur.

Primò, an filij Pompei, & Ioãnis Leonardi fratruum dicti Regentis, qui in dicta maſſaria ab Auo vocantur in ſtirpes, & ab ipſo Domino Regente in eius generali diſpoſitione in capite, quomodo in dictis paititis terrarum per Dominum Regentem emptarum per dictos eius hęredes ſuccedatur in capita, vel in ſtirpem?

Secundò, dùm D. Regens inſtituit hæredes filios dictorum Pompei, & Ioannis Leonardi, quibus ſubſtituit ſuperſtites poſteros in infinitum, & omnibus deficiẽtibus ſacrum hoſpitale Incurabilium, & ipſos, aliosq́; fratres reliquit vſufructuarios, vita durante, & decedente, vel decedẽtibus aliquibus ipſorum fratruum vſufructuariorum dictus vſusfructus cõſolidetur cum proprietate in beneficium dictorum ſuorum hęredum inſtitutorum, & pro tempore ſubſtitutorum, quæritur an dictus vſusfructus diuidi debeat inter omnes hæredes exiſtentes, & etiam mortuos ante mortem vſufructuarij, ita quod portio præmortui cedat in beneficium ſuorum hæredum, vel in beneficium omnium exiſtentium, & viuentium tempore mortis vſufructuarij.

Quo ad primum cum ex lectura diſpoſitionis Domini Regentis clariſſimè demonſtretur terras ab ipſo emptas propè dictam maſſariam fuiſſe relictas ſecundum voluntatem paternam, ſecundum quam, filij dictorum fratruum ſuccedunt in ſtirpem, & non in capita, quia Dominus Regens illorum Dominus legem,
1 quam volebat imponere potuit, † cum quilibet rei ſuæ ſit moderator, & arbiter, *l. in re mandata C. mandat.* non inſiſto, quin in eis ſuccedatur in ſtirpem per nepotes ipſos, iuxta Aui voluntatem primi teſtantis, & diſponentis, vt diximus.

Quo ad ſecundum ante omnia eſt videndum, quo iure in dicto vſufructu per dictos vocatos ſuccedatur: nàm non ve-
2 niunt iure accreſcendi, † vel decreſcendi, cum hoc ius habeat locum inter coniunctos cohæredes, & collegatarios, *l. re coniuncti ff. de legat. 3.* & vſufructuarij prædicti non ſunt, nec cohæredes, nec collegatarij, nec iure donationis cauſa mortis venire, conſiderati poteſt, cum hoc verba, non indicent; non iure ſubſtitutionis, quia numquàm vſufructuarius fuit ſubſtitutus hæres, ſed neceſſariò fa-
3 tendum eſt, † quod dictus vſusfructus redeat iure fideicommiſſi, vel legati, vt optimè probat *text. in l. in cauſa §. Pomponius ff. de minor. ibiq́; Gloſ. notabilis in verbo hæredi.* Si ergo iure legati, vel fideicommiſſi, nullatenus tranſmittere poteſt, & ſic, quod filij ſuperſtites dicti Ioãnis Leonardi ex perſona fratris præmortui in nihilo ſuccedere poſſunt, ex infrâſcriptis patebit.

Primò, nam in caſu noſtro dictum legatum præſtari debet poſt mortem, & ſic
4 eſt cõditionale, † vt optimè probat *text. in l. hæres meus ff. de condit. & demonſtr.* & legata conditionalia pendente conditione ad eius hæredem non tranſmittuntur, *ad text. in l. vnica § ſin autem C. de caduc. tollend.* Ideò ſequitur, quod cum vnus ex hæredibus vocatis conditione pendente, ideſt ante mortem vſufructuarij, ſit mortuus, nullatenus ad eius hæredes tranſmittere poteſt, ergo alij fratres ex perſona fratris pręmortui in vſufructu prædicto ſuccedere debęnt.

Secundò, *per text. in l. in cauſa la ſecunda §. idem Pomponius ff. de minorib.* probatur quod res legata ad vitam, cum

conditione, quod poſt mortem legatarij debeatur hæredi, ſi hæres præmoriatur,
5 non debetur hæredi hæredis, † quod etiã probatur per *l.4.& l.huiuſmodi ff. quando dies leg.ced.& l quod de pariter ff.de reb.dub.* licet hæres in eius locum ſuccedat.*vulgat.l.hæredis ff.de verbor.ſignific. & l.qui per ſucceſſionem ff.de reg.iur.cum ſimilib.*

Tertiò, affertur textus multum notabilis in *l.cum pater §.hæreditatem ff.de legat. 2.* vbi poſt eius mortem reſtituere
6 rogatus, † hæredibus ſuperſtitibus ſuæ mortis tempore, non autem hæredibus, hæredum præmortuorum reſtituere debet.

Quartò, idem ſuadetur per *text. in l.ex facto §.ſi quis autem ff.ad trebellian.* vbi data diſpoſitione *l.cum Auus ff. de condit.& demonſtrat. ac l.cum acutiſſimi C.de fideicommiſſ.* in fideicommiſſo intelligitur illa conditio, ſi ſine liberis decesſerit, cum quæreretur an ſi rogato filij naſcerentur, & ante eius mortem decederent, deberetur nè fideicommiſſum, &
7 ſtatuitur, quod ſic:† ex quo ipſi filij tempore mortis rogati, non erãt ſuperſtites, quia ſufficit, vt conditio adſit tempore ſui euentus, vt adimpleatur per prædicta iura.

Quintò, cum iſti hæredes vſumfructum tantum in eorum vita tenere poſſint, & alijs poſt eorum mortem reſtituere tenen
8 tur, † proprietarij dici non poſſunt, ex quo nullum ius in proprietate habent, cum de ea diſponere nequeant, *l. fundi trebatiani ff.de vſufruct.legat.l.2. C.de vſufruct.* ſed quia omnes ſunt vſufructuarij, ideò ſequitur, quod vnus non poteſt alteri ſuccedere, niſi in vſufructu; quem ante vſufructuarij mortem habere non poſſunt, quia vſufructuarij poſteriores viuente antecedente vſufructuario
9 ad vſumfructum venire non debent, † & ſic inter eos ſucceſſio dari non poteſt, viuente primo vſufructuario, & proinde ex perſona præmortui in vita occupantis ad vſumfructum venirent ſolum ſuperſtites.

Sextò, adducitur fortiſſimus *text.in l.generali §.filios ff.de vſufruct.legat.* vbi caſus noſter ad literam deciditur, quod
10 vſusfructus debetur hæredi ſuperſtiti; † & licet ex aduerſo prætendi poſſit, quod ibi ita de teſtatricis intẽtione conſtabat, & arguendo à contrario ſenſu, *iuxta l. conuenticulam, C. de Epiſcop. & cleric.* ſi de teſtatricis intentione non conſtabat vſusfructus ad proprietatẽ rediret: quia reſpondetur, quod in caſu noſtro de teſtatoris intentione, etiam apparet idem, quia vocauit dictos hæredes inſtitutos, & licet hæres hæredis veniat appellatio-
11 ne hæredis, † *d.l.hæredis, & qui per ſucceſſionem cum ſimilib.* non tamen hæredes hæredis ſunt inſtituti, ſed ſubſtituti, quos etiam inſtitutis deficientibus vocauit, & ſic filij inſtituti ex perſona alterius
12 fratris præmortui ſimiliter inſtituti, † venire non poſſunt, maximè patre viuente, quia ex illius perſona tanquàm ſubſtituti venirent contra teſtatoris intentionẽ,
13 & voluntatem, † quæ eſt ſeruanda, *l.in conditionibus primum locum ff. de condit. & demonſtrat. l. ſi ſeruus plurium §.fin. ff.de leg.1. cap. cum dilecti de donat. cum ſimilib.*

Nec obſtat ſi ex aduerſo prætendatur fuiſſe ſimul vocatos inſtitutos, & pro tempore ſubſtitutos, quia quando erga vocatos cadit affectio ordinatæ charitatis, quæ eſt quãdo ſimiliter ab inteſtato ſuc-
14 ceſſuri erant, † *vt per Bart.& Doctores in l.Gallus § quidem rectè ff.de vulga.& pupillar.ſubſtit.* cenſentur vocati, & ſuccedere debent ordine ſucceſſiuo, ſecundum * communem opinionem *gloſ.Bart. & aliorum Doctorum in d. §. quidem rectè, vide etiam notabilia conſ. Alexan. 13. & 14. lib.4.* & ſic fratres ſuperſtites ex perſona fratris præmortui venire non poſſunt, in præiudicium aliorum, in primo gradu inſtitutionis vocatorum, & exi-
15 ſtentium, † neque vti ſubſtituti, ſtantibus ipſiſmet cum alijs primum gradum inſtitutionis occupantibus.

Et ex abundanti, nec etiam ſecundum
16 ordinem ſcripturæ, † qui ſeruandus eſt, *l. quoties ff. de vſufruct. authent. ſi verò nullus de hæred. & falcid.* quia primo sũt

S 3 vocati

vocati inſtituti, quàm ſubſtituti, ergo ex perſona præmortui fratris, ex quo tanquám ſubſtituti veniunt, ſuccedere non poſſunt.

Nec obſtat ſi ex aduerſo adducatur, *l.ex pluribus ff.de ſuis, & legitimis*, quia in hoc caſu non ſucceditur iure accreſcendi, vel decreſcendi, vt ſupra probauimus, nec minus ſi adducirur, *l.in annalibus C. de legib.* vbi legatum tranſit ad hæredem hæredis, quia reſpõdetur, prout ſignanter reſpondet *Bald. in l.final.in 4.oppoſit. C. de hæred.inſtit. quem ſequitur Alexand. & Caſtrenſ. in l. paterfamilias ff. de vulgar. & pupillar. ſubſtit.*
17 *quod d. l. in annalibus,* † procedit quando teſtator alijs quamuis hæredibus reliquit, quia tunc omnes veniunt in infinitum, ſed quando ſuis hæredibus legauit, tunc videtur habuiſſe affectionem, ſulum ad primos hæredes, & ſolum ipſi veniunt, per ſupra allegata iura, & ſic ipſi fratres ex perſona fratris præmortui, non eſſent in primo gradu, ſed in ſecun-
18 do, cum venirent tanquàm ſubſtituti, † quæ ſubſtitutio eſt ſecunda inſtitutio, *l. 1. ff de vulgar. & pupillar. ſubſtit.* vndè reiectis contrarijs firma remanet concluſio mea, quod dicti filij D. Ioannis Leonardi ſuperſtites in primo gradu vocati ex perſona patris in vſufructu extincto poſt mortem patrui vſufructuarij, viuente patre ſuccedere non poſſunt, ſed tantùm ex perſona propria, pro eorum ratis ſuo tempore habere debent, ex ſupra fundatis, & ita iudicari debet.

Hæc cauſa, quia inter fratres, non fuit determinata, ſed viſis his ſcriptis ſe concordarunt.

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Fideicommiſſum vnum poteſt plura continere capita.*
2 *Fideicommiſſum, quando in vno, vel in vtroque caſu ſit inductum.*
3 *Fideicommiſſum, quando ſimplex, & abſolutum.*
4 *Affectio, quæ cadit in re maiorum eſt potens, & multum operatur.*
5 *Diſpoſitio contra voluntatem prioris diſponentis eſt nulla, ſicut ſi eſſet contra prohibitionem legis.*
6 *Diſpoſitio legis, & teſtatoris ad paria procedunt.*
7 *Oneratus cenſetur per prius honoratus.*
8 *Remotiores in gradu præmaturè vocari non poſſunt.*
9 *Donatio cauſa mortis facta abſentibus eſt inualida.*
10 *Fideicommiſſum quibuſcumque verbis inducitur.*
11 *Voluntas ſolius teſtatoris in fideicommiſſis ſeruatur.*
12 *Voluntas teſtatoris ex coniecturis colligitur.*

Pro Alphonſo de Auria.

ARGVMENTVM.

Fideicommiſſum, quando dicatur ſimplex in caſu alienationis tantum, vel complectatur etiam caſum mortis?

CONSILIVM L.

DIfficultas huius cauſę conſiſtit tantùm in perſcrutando, an ſuper domo in iudicio deducta, ſit inductum fideicommiſſum in beneficium dicti Alphonſi de Auria in caſu alienationis, ſeù contrauentionis tantùm, prout pars aduerſa prætendit, vel ſimplex fideicommiſſum, tàm in caſu alienationis, quàm mortis Ioannis Franciſci abſquè filijs.

Nã *Doctores* in hac materia duo con-
1 ſiderant fideicommiſſa, † vnum in caſu alienationis, & contrauentionis tantùm, aliud etiam in caſu mortis prohibiti, abſquè filijs, *iuxta l.final.C.de verbor.ſignificat.* quod ſimplex, & abſolutum appellant, prout de vtroque loquuntur *Doctores in l.qui Romæ §. cohæredes ff. de verbor.obligat. Soccin.in l.ſi cognatis ff.de reb.dub.num.* 18. *Ioan.Crott.in l.filiusfa-*

milias

Google

milias §.diui colum.8. verſ. vltimo nota, Soccin.conſ.227.& Curt. Iun.conſ.43.nu. 9.verſ.ſecundo principaliter, & 145. nu. 4. & 5. Dec. conſ.23.38.481. & alij citati per Gabriel.in tit. de fideicomm. concluſ.9.num.33.37. in ſuis commun. opin. fol.mihi 537.

Et ad cognoſcendum quando fideicommiſſum ſit inductum in vno caſu tantùm,vel in omni caſu tàm contrauentio-
2 nis,quàm mortis, † *Doctores* * communi calculo dicunt, quod quando ex qualitate rei prohibitæ alienari,prohibitio eſt ex ſe valida, abſquè expreſſione cauſæ, vel perſonæ,vt quia Turris, Vitidarium, & ſimilium, *iuxta gloſ.* * *communiter approbatā in d.l.quoties in 2.additione, vbi Iaſ.num.5. verſ.quando ſit contemplatione rei,Paul.de Caſtr.num.4.verſ.vt erat aliqua turris, vel palatium, quod fuerat ſuorum maiorum,Dec.conſ.481. in caſu, quo Peruſij in primis verbis, Io.Anton. Alex.conſ.53.num.5.Tiraquell. qui alios congerit de vtroque retract. in præfation. num.39.& poſt eum Molin. de primogen. hiſpan.lib.1.cap.6. num.32.fol.mihi 46. ex regula text. in l.ſi in emptione ff. de minorib.& l.lex,quæ tutores C. de adminiſtrat. tutor.* Tunc quando poſt prohibitionem apponuntur verba, ſeù redditur ratio à teſtatore, ſcilicèt, vt permaneat in familia, ſeù quia eſt domus antiqua familiæ,& vt non exeat à nomine domus, vt in caſu, de quo tractamus, abſquè dubio inducitur ſimplex,& abſo-
3 lutum fideicommiſſum, † *Dec. conſ. 23. num.5.verſ.& concluſio prædicta,& in conſ.38. num.2. verſ.quinto etiam, Ioan. Anton. Alex. conſ.53. per totum, Curt. Iun.conſ.43.num.9.verſ.quicquid tamen ſit, Ruyn.conſ.208. verſ.ac etiam potuiſſet, Gabriel.in dicta concluſ.9 nu.37. & 44.* & ratio eſt,quia cum prohibitio alienationis ſit de ſe valida, ex quo habet cauſam à iure ſubintellectam, ſcilicèt affectionis, ob quam prohibitio, ſeù præceptum alienationis non dicitur nudum, ſed veſtitum,illa cauſa adiecta, vt non exeat à nomine domus, & ſimilia, vt aliquid operentur, inducunt, vt fideicommiſſum ſit ſimplex, & abſolutum,etiam in caſu mortis, vt dicunt *Doctores* præcitati,& hęc eſt potiſſima,* & cōmunis ratio per *Doctores* conſiderata, *ex regula l. ſi quando ff.de leg.1.cap.ſi Papa de priuileg.in ſexto, cum vulgat.* ob quam rationem dicunt etiam *Doctores*,quod in omni caſu,in quo prohibitio alienationis de ſe eſt valida, tunc ſi ſubijciatur ratio, vel cauſa ſemper inducitur ſimplex, & abſolutum fideicōmiſſum, etiam in caſu mortis,*Curt.Sen.conſ.40.num.18. verſ.iſta concluſio, Ruyn. conſ. 110. num.7. lib.2. verſ. quibus tamen, Gabriel. vbi ſupra num.* 41. & eſt adeò potens iſta affectio,
4 quæ cadit in re maiorum, † quod non ſolum præceptum non dicitur nudum, ſed veſtitum,& efficax,& operatur,quod vbi alias prohibitio de non alienando, non extenderetur ad hæredem hæredis, tamen extenditur quādo eſt prohibitum alienari ſepulchrum,vel domus,quę fuerunt maiorum, ita *Roman.in l. ſi quis filium §.final. ff.de acquirend.hæredit. per text.in d.l.ſi in emptione, ſequitur Capyc. deciſ.108.nu.4.Tiraquell.in loco præcitato num.49.*

Ex prædictis liquet reſolutio quæſtionis noſtræ,quod in domo,de qua agitur, fuerit inductum fideicommiſſum, non tantùm in caſu alienationis, ſed etiam in caſu mortis Ioannis Franciſci: nàm hic fuit prohibita alienatio domus maiorum,prout teſtator aſſerit,& etiam conuenti fatentur fol.29.in articulo 8.& 9. hæc prohibitio non adiecta cauſa valuit, & fundatum eſt, quod poſt prohibitionem fuit adiecta ratio,ſiuè cauſa,per illa verba, ſæpius repetita, vt non exeant à domo, & ideò tenebatur Ioannes Franciſcus in caſu mortis illam reſtituere dicto Alphonſo, vti proximiori, ſeù antiquiori vocato à teſtatore,*ex regula text. in l cum ita §.in fideicommiſſo ff.de legat. 2. & per text. in l final. C. de verbor. ſignific.* nulla habita ratione de donatione facta à dicto Ioanne Frāciſco alijs fratribus, in vlteriori gradu exiſtentibus, tanquàm nulla,& inualida, ex quo con-
5 tra voluntatem teſtatoris, † qui vocauit maio-

maiores, *l. final.* §. *ſin autem C.commun. de legat.l.filiusfamilias* §.*diui, vbi omnes Doctores* ff.*de legat.*1.*l.peto* §.*fratre* ff.*de legat.* 2. ſicut ſi eſſet facta contra prohibitionem legis, *l.non dubium C. de legib.*
6 cum prohibitio legis, † & teſtatoris ad paria procedant, *l.final. in princ. C. de rebus alien. alienand.* & ſucceſſiuè,quod lex,ideſt teſtator tribuit, §. *diſponat in authent. de nupt.* alius quàm lex puta, Ioannes Franciſcus, non potuit auferre, §.*ſed hæc quidem in d.auth.de nupt.quem ad hoc allegat Iſern.in cap.*1.*nu.*1.*verſ.eſt ratio de ſucceſſ feud.*

Corroborantur prædicta, quia dicta prohibitio, non ſolum fuit veſtita affectione rei, ſed etiam perſonæ: nàm fuit facta etiam fauore filiorum Ioannis Frãciſci,ibi nec per eum, nec per eius hære-
7 des filios, cum oneratus † cenſeatur per prius honoratus,*ad text.in l.ab eo, & ibi notabiliter per Doctores C. de fideicomm. iuxta l.illud de acquirend.hæredit.Bart. hoc tradit in ſpetie in l.Centurio num.*37. *verſ.nàm ex quo text. in l.denique* §. *interdum ff. de pecul. legat. quem ſequitur Dec. in d.conſ.*481. *num.*4. Fuit etiam facta fauore familiæ, ibi, quia eſt domus antiqua familiæ, & fauore naſciturorum maiorum,ibi,ſuccedat proximior ætatis, & genituræ maſculus, dùm in alio capitulo ſequitur, vt nè exeat à nomine domus,vt aliquid operentur,illa verba operantur,vt ſit inductum ſimplex fideicommiſſum, etiam in caſu mortis, vt ſæpius dictum eſt,ſi ergo fideicommiſſum eſt inductum in omnem caſum,dùm viuit Alphonſus maior ætate,& maſculus,cenſetur factum in ſui beneficiũ,& ideò Ioannes Frãciſcus non potuit omittere ipſum Alphonſum maiorem,&primogenitũ vo-
8 cando † alios fratres in remotiori gradu exiſtentes, *iuxta text.in d.l.cum ita* §.*fideicommiſſo*, vbi eſt caſus in indiuiduo *ff. de legat.*2.*& d.l.fin.C.de verbor.ſignif.in princ.*

Et pro faciliori victoria præſentis cauſæ,etiam conſidero, quod donatio facta á Ioanne Franciſco, fuit donatio cauſa
9 mortis, † & fuit facta fratribus abſentibus, & ſucceſſiuè inualida, vt fuit alias iudicatum per Sacrum Conſilium, *referente Domino Præſidente de Franch. in ſua deciſ.*4. *num.*19. & ſic poſtea cum mortuus fuerit ab inteſtato ſine liberis, vtique Alphonſus maſculus hac ætate primus præferri debet.

Vltimo conſidero, quod fideicommiſ-
10 ſum, † quibuſcumque verbis inducitur, *l.eo modo* ff.*de legat.*1.& in eo ſola volun-
11 tas teſtatoris ſeruatur, † *l.penult. ff.de legat.*1.Immò tacita ſufficit,quæ ex con-
12 iecturis colligitur,† *l.cum Auus C.de fideicommiſſ. l.licet Imperator,vbi Bartol. de legat.*1. hinc dicimus,quod in fideicõmiſſis potius voluntas,quàm verba inſpicimus,*l.cum virum C.de fideicommiſſ.* & non poteſt negari mentem, & verba teſtatoris non eſſe aperta, & manifeſta, quod in hoc dono voluit inducere fideicommiſſum,& quod vnus reſtituat alteri antiquiori,ſeruata ætatis,& ſexus prętogatiua:nàm prohibuit non ſolum Ioannem Franciſcum, ſed etiam filios, & voluit, quod domus de vno in alium tranſeat,dũ vocat proximiores, & antiquiores,vt dicit *Alexand.in d.conſ.*53.& de maſculo in maſculum, *Pariſ.conſ.*53. *column.*3.*lib.*1.*quem citat Gabriel.vbi ſupra num.*18.*fol.*539. Immò dùm teſtator ita ſuam intentionem declarauit, & diſpoſuit per illa verba, vt non exeant à domo,quæ diſpoſitiua ſunt, *vt per Bart.in l.pater filium* §.*fundum ff.de leg.*3. *quem ſequuntur Roman. Alexand. Paul. Caſtrenſ.& Ioan.de Anan.relati per Dec.in d.conſ.*481.*num.*3. *& ſeq. ac Capyc. in d.deciſ.*108. qui videatur, & hæc credo ſufficere, ſtante quod materia eſt nimis vulgata,& diffusè per *Doctores* tractata,

Hæc cauſa relata per D.Pompeum Salernitanum Regium Conſiliarium,per Sacrum Conſilium poſſeſſores dictarum domorum fuerunt condemnati eas relaxare dicto Alphonſo de Auria, ſalua prouiſione facienda quo ad fructus,die 22.*Maij anni* 1589. *Figliola Actorum Magiſtro.*

Camillus de Laratha.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Rei iudicatæ exceptio non obſtat poſt conditionis euentum, ſi ante conditionem agatur.*

2 *Fideicommiſſum quando ſimplex, & purum ſit.*

3 *Fideicommiſſum inducitur per probibitionem alienationis.*

4 *Filiorum appellatione veniunt maſculi, & fœminæ.*

5 *Subſtitutio validè fit in contractu inter viuos.*

6 *Reſtitutio æquè ordinatur pacto, & in vltima voluntate.*

7 *Verbum hæres, quando in diſpoſitione non adeſt, bona non ſunt hæreditaria, & è contra.*

8 *Pater, & filij ordine ſucceſſiuo vocati cenſentur.*

9 *Vocati ordine ſucceſſiuo non per tranſmiſſionem, ſed ex perſona propria vocati cenſentur.*

10 *Agens ex perſona propria non tenetur ſtare facto authoris.*

11 *Factum præcedentis, non præiudicat ſubſequenti.*

12 *Fideicommiſſa primo ordinanti ſucceditur.*

13 *Iura quæſita ſine facto eius, cui ſunt quæſita non auferuntur.*

14 *Pater in bonis ab ipſo donatis filijs præiudicare non poteſt.*

15 *Bonorum donatorum dominium transferri à die contractus deciſum.*

16 *Donatarium auocare poſſe bona donata, deciſum.*

Pro magnifica Emilia Zaccharia, contra magnificum Andream Albritium.

ARGVMENTVM.

De fideicommiſſo, & donatione facta contemplatione matrimonij.

CONSILIVM LI.

IN hac cauſa Aemiliæ Zaccharię, cum Andrea Albritio, & alijs, ſuper petitione bonorum ſtabilium, vigore irreuocabilis donationis, & fideicommiſſi per quondam Alexandrũ Zachariam, die 21. Aprelis anni 1545. contemplatione, & cauſa matrimonij contracti inter Colellam Zacchariam eius nepotem, & magnificam Eliſabettam Bouiam, ipſius Aemiliæ parentes, de pluribus eſt aduertendum.

Primò, quod de viribus dicti fideicommiſſi fuit iudicatum, quando Eliſabetta Bouia prædicta aſſecurationem ſuarum dotium petijt, & eadem bona contemplatione ſui matrimonij obtinuit contra tertios poſſeſſores, vt ex ſententia Sacri Conſilij in primo proceſſu fol. 138. & cũ fuiſſet ex aduerſo prætenſum, vxori non competere actionem fuerunt reſeruata filijs Colellæ, vt ex alia ſententia in ſecundo proceſſu fol. 347. quæ filiæ cum eadem bona petijſſent viuente patre, fuit dictum, quod expectetur tempus mortis Colellę, vt ex decreto eiuſdẽ Sacri Conſilij in tertio proceſſu fol. 67. de quo vltimo decreto pars non poteſt prætendere exceptionem rei iudicatæ, quia poſt
1 conditionis † euentum rei iudicatæ exceptio non obſtat, ſi ante conditionem egit, vt in caſu noſtro, *ad text. in l. grege §. ſi ſub conditione C. de pignor. vbi Bart. & Doctores*, immò dictum decretum ſtante morte Colellæ pro ipſa Aemilia facit, & proindè nunc bona ipſa donata, & vinculata in ſuorum parentuum deſcendentes, & alios, vt infra, vendicare poteſt.

Secundò, ex verbis claris in dicta donatione, Alexander Zaccharia patruus Colellę donans, vult q̃ bona perueniant ad filios, & filias fœminas Colellæ, & ipſis deficientibus ad certos alios vocatos, & ſic deficientibus Colellæ filijs maſculis in beneficium Aemiliæ vnicæ Colellę
2 filiæ ſimplex † fideicommiſſum inductum fuit,

fuit, iuxta caſum in *l. cum ita §. in fidei-
commiſſo ff. de legat. 2. & in l. 2. C. de ver-
bor. ſignificat. & ſecundum omnes, vt di-
xit Curt. Iun. in ſuo conſ. 145. propè num.*
3 *10. in primo caſu,* † & per prohibitionem
alienationis ſemper, & per centum an-
nos, & in perpetuum, ſimiliter fideicom-
miſſum inductum fuit, iuxta theoricam
*Bart. in l. pater filium §. filium ff. de legat.
2. ſequitur Alexand. in l. qui Romæ §. co-
hæredes num. 17. ff. de verbor. obligat. Soc-
cin. Sen. conſ. 127. colum. 4. verſ. præmiſſa
probantur lib. 2. Dec. conſ. 217. nu. 14. &
ex alijs per Peregrin. in tract. de fideicom-
miſſ. art. 14. nu. 7.*

Nec opitulatur contemplatio familiæ
Zachariæ, quia illud procederet ſi Co-
4 lella ſine filijs decederet, † quorum ap-
pellatione licet veniant maſculi, & fœ-
minæ, *l. filij appellatione ff. de verbor. ſi-
gnificat. & per Peregrin. in d. tract. de
fideicommiſſ. artic. 25. num. 1.* Tamen fi-
liæ fœminæ ex dicto matrimonio Colel-
læ, cuius contemplatione fuerunt bona
donata, fuerunt expreſsè vocatæ, vt ex
verbis ipſius fideicommiſſi, & donatio-
nis, vbi legitur: *Niſi alle figliuole legitime,
& naturale femine del detto Colella*; & ſic
in beneficium dictę Aemiliæ Colellæ fi-
liæ, fideicommiſſum inductum fuit, & va-
5 lidè cum in cõtractibus † inter viuos fiat
ſubſtitutio de vno in alium, *l. quoties, l. ſi
rerum de donat. quæ ſub modo, & in l. qui
Romæ §. Flauius ff. de verbor. obligat. vbi
Bart. in verſ. vlterius quęro, & * commu-
niter Doctores, ac Octau. Oſaſch. Pedemõt.*
6 *deciſ. 85. num. 6.* † & nulla eſt facienda
differentia an fiat per pactum inter vi-
uos, vel per fideicommiſſum in vltima
voluntate, & teſtamento, *Peregrin. in
dicto tractatu artic. 1. num. 16. & artic.
51. num. 2.*

Non obſtat partem aduerſam præten-
dere, bona ipſa donata fuiſſe filijs Colel-
læ, vti hæredibus, quia in dicta diſpoſi-
7 tione non adeſt verbum hæres, † quod
faceret bona hęreditaria, ſecundum *Bar-
tol. in l. iuriſiurandi §. ſi liberi nu. 4. verſ.
ſed ſi accepiſſet ff. de oper. libert.* & dona-
tio ipſa proceſſit in beneficium Colellæ,
& ſuorum filiorum ſimpliciter, abſque
qualitate hęreditaria, qui Colella, & eius
8 filij, † & filię ordine ſucceſſiuo vnus, poſt
alium vocati cenſentur, *l. peto §. fratre
l. frater §. fideicommiſſo de legat.* 2. & eſt
* communis opinio, vt dicit *Dec. conſil.*
607. *nu. 10. ac firmat Viuius in ſuis com-
mun. opin. lib. 4. verſ. donatio fol. mihi* 91.
9 *in magnis,* † & hoc intelligitur non per
viam tranſmiſſionis de perſona in perſo-
nam, ſed ex propria perſona, *Dec. conſil.*
498. *num. 19. allegat Caſtrenſem in conſ.*
164. *incipient. in præſenti cauſa verſ. nam
ad primum lib.* 1. ſicut dici ſolet de con-
ceſſione in feudum, vel in emphiteuſim
facta Titio, & filijs: nàm mortuo Titio
veniunt filij ex propria perſona, *Bart. in
d. l. vt iuriſiurandi §. ſi liberi ff. de oper. li-
bert. eodem nu. 4. Bertrand. conſ. ſeù alleg.
8. lib. 2.*

Quartò, Aemilia facilius obtinere de-
bet, quia hæreditati paternæ expreſsè
renunciauit, & agit ex ſua propria perſo-
10 na, † & ſic non tenetur ſtare facto ſui
authoris, *l. final. C. de euiction.* & factum
11 præcedentis † non præiudicat ſequenti,
*Aluarot. in cap. hoc quoque verſ. quæro ab
extra de ſucceſſ. feud. Alciat. reſponſ.* 119.
12 *num. 31. lib. 9.* † cum in fideicommiſſis
ſuccedatur primo diſponenti, *l. cohæredi
§. cum filiæ ff. de vulgar. & pupillar. ſub-
ſtit. D. Præſ. de Franch. deciſ. 153. nu. 19.*
13 ita quod, nec idem donans, † nec Co-
lellæ Aemiliæ pater, ius ſemel quæſitum
eidẽ Aemiliæ filiæ ordine ſucceſſiuo tol-
lere, nec mutare poterant, etiam ſi ex
propria ſtipulatione penderet, vt de *
communi teſtatur *Iaſ. conſ. 113. lib. 1. &
in l. 2. C. de iure emphit. nu. 188. & 211.
vſque in fin.*

14 Nec pater † poteſt præiudicare filijs,
etiam in bonis ab ipſomet donatis, *l. 2. C.
ſi aduerſ. donat. vbi Doctores omnes,* &
ita pluries deciſum firmat *Aufrer. add. ad
deciſ. Cappell. Tholoſan.* 453. Quinimmò
15 nec in dictis bonis donatis † in dicto cõ-
tractu matrimonij filijs naſcituris, & in
caſu noſtro, quod à die donationis præ-
dictæ ſit trãſlatum dominium ipſi Aemi-
liæ Colellæ filiæ pro indubitabili, per
vtrum-

vtrumque Collaterale,& Sanctæ Claræ,
ſeù Capuanæ Conſilium fuit habitum,
& ex multis firmat *D. Præſ. de Franch.*
16 *deciſ. 213. num. 1.* † Ipſaq; donataria
bona donata auocare poſſe, ſimiliter de-
ciſum firmat *Octau. Oſaſch. Pedemontan.*
deciſ. 85. in fine. Vndè ex prædictis bre-
uiter adductis cõcludo, Aemiliam ipſam
debere obtinere bona petita,& Andream
Albritium, aliosq; conuentos condem-
nari ad ea ipſi Aemiliæ Zacchariæ rela-
xandum, cum fructibus, & ità iudican-
dum puto.

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Sententia ſine citatione ad dicendum eſt ipſo iure nulla.*
2 *Sentẽtia exequẽda intelligitur de valida.*
3 *Nullitas quamprimum proponitur deuoluit,& ſuſpendit, poſt illius declarationem perimit.*
4 *Immiſcens ſe bonis hæreditarijs, videtur hæreditatem adire, & agnoſcere per poſſeſſionem.*
5 *Hæres adeundo ſine b. l. & i. eius actio, etiam legitimæ confuſa videtur.*
6 *Hæres contra factum patris non venit, etiam ſi pater diſponit de re pertinente ad filium.*
7 *Hæres adeundo hæreditatem, comprobat geſta defuncti.*
8 *Legitimæ onus non imponitur.*
9 *Hæres grauatus reſtituere, capit legitimam incontinenti,& quartam, quando reſtituit, & quando.*
10 *Exceptio euictionis, excludit agentem.*
11 *Filius in bonis alij legatis legitimam non exigit.*

Pro D. Vincentio de Racta, contra
D. Hieronymam eius ſororem.

ARGVMENTVM.

Sententia nulla ex defectu citationis ad dicendum, non eſt exequenda, & an legitima in bonis reſtituendis capi poſſit.

CONSILIVM LII.

SEntentia Sacri Conſilij
in fauorem D. Hierony-
mæ de Racta, contra
Dominum Vincentium
de Racta, ſuper domi-
bus in actis deductis
exequi non debet, cum ſit nulla, & iniu-
ſta, nulla ipſo iure, quia ſine citatione
1 ad dicendum prolata fuit, † *iuxta text.*
in l. 3. § ſtychus & ibi Bart. ff. de ſtatu li-
ber. cap. 2. de dol. & contum. in ſexto, cle-
ment. paſtoralis de re iudic. & ex alijs ita
vnanimiter per totum Conſilium vota-
tum fuiſſe dicit *Afflict. in deciſ. 283. nu.*
5. vndè exequutioni demandari non de-
2 bet, † cum ſententia exequenda intelli-
gatur de valida, *l. 4. § condemnatum ff. de*
re iudic. l. non putaui § non queuis de con-
tr. tab. Dominus Vincent. de Franch. me-
ritiſſimus Præſes deciſ. 86. num. 5. & non
dum ipſa ſententia eſt nulla, ſed omnes
3 alij actus poſteà facti ſunt nulli, † quia
nullitas quamprimùm proponitur, ante-
quàm declaretur regulariter deuoluit,&
ſuſpendit, poſt illius autem declaratio-
nem verè,& naturaliter perimit,& facit,
quod actus factus habeatur pro non fa-
cto, *l. 1. & 2. ff. de auth. tut. l. quoties ff. qui*
ſatiſdar. cogant. l. de ætate § quod ait præ-
tor ff. de interrog. actio. cap. 2. de tranſlit.
Prælat. & firmat Vant. in tractat. de nul-
litat. tit quoties, & infra, quod temp. de
nullit. dic. poſ. propè num. 12. & ſic decre-
ta indè ſequuta exequutioni demandari
non debent, per prædicta iura. Eſt etiam
iniuſta, quia Dominus Hieronymus Ca-
racciolus inſtituendo hæredem D. Cor-
neliam Caracciolam eius filiam voluit,
quod ea ſine filijs decedente, ſuccederẽt
filij Dominæ Andrianæ Caracciolæ ſi-
militer eius filiæ, cuius filius eſt ipſe Do-
minus Vincentius de Racta,& Domina
Cornelia hæreditatem paternam abſque
b. I. & j. eademq; domos Dominæ An-
4 drianæ vendidit, † & immiſcendo bonis
paternis ſe hæredem patris ſimpliciter
fecit, *iuxta text. in l. 1. & ibi Bald. Ca-*
ſtrenſ. Alexand. & alij C. de repud. & ab-
ſtin.

ſtin. hæred. Quoties enim fit actus, qui ci-
tra ius, & nomen hæredis fieri non po-
teſt, inducitur aditio *l. pro hærede ff. de*
acquirend hæredit. & ibi Doctores, Rimi-
nald. Sen. conſ. 346. in fine, tantoq; magis
in ſuis hæredibus, quales ſunt filij, qui vt,
ait *Connan. in commentarijs iuris ciuilis*
lib. 10. cap. 5. colum. 7. (Non tàm adire,
ſed agnoſcere dicuntur hæreditatem,
ac ſi ſola agnitione apprehenderent re-
rum hęreditariarum poſſeſſionem, tamen
& ſi eam non adeant,) vndè cum dicta
D. Cornelia non aliundè ius haberet poſ
ſidendi, & vendendi totas dictas domos
dicitur vti patris hęredem feciſſe, & ſuc-
ceſſiuè D. Hieronyma eius hæres, ſimili-
5 ter ſimpliciter ſine b. l. & j. † actio pe-
tendi legitimam fuit confuſa, *per text. in*
l. debitori ſuo C. de pact. l. ſtychum §. adi-
tio de ſolut. vbi gloſſæ allegant concordan-
tes, eſt etiam text. in l. debitor ad trebel-
6 *lian.* & dicta D. Cornelia † contra fa-
ctum patris, cuius eſt hæres ſimpliciter,
venire non poteſt, *l. cum à matre C. de rei*
vendic. l. filios C de reuoc. donat. quæ à pa-
tre gerantur de teſtamen. milit. & per Af-
flict. in deciſ. 112. num. 4. Riminald. Sen.
conſ. 428. num. 7. Crott. conſ. 32. num. 28.
vbi hoc ampliat etiam ſi pater diſponat
de re pertinente ad filios, *per d. l. cum à*
7 *matre, & l. ab eo C. de liber. cauſ.* † quia
hæres adeundo hæreditarem defuncti,
videtur comprobare geſta per eum ſu-
per re propria, & ſic etiam in legitima
8 poſtquàm in ea † onus imponi non po-
teſt, *vulgat. l. quoniam in prioribus C. de*
inoſſicioſ. teſtament. per prædicta iura, &
Crott. vbi ſupra, nec videtur obſtare,
quod dicit *gloſ. in cap. Raynaldus, & in*
cap. Raynutius de teſtament. & voluit Af-
9 *flict. in deciſ. 367. num. 4.* † quod hæres
grauatus reſtituere hæreditatem certis
perſonis capit legitimam incontinenti, &
quando reſtituit detrahit quartam, quia
intelligitur quãdo hæreditas aditur cum
b. l. & j. & non quando pater de ea di-
ſponit, & culpa eſt hæredis abſque legis,
& inuentarij beneficio adeuntis, & pro-
indè D. Cornelia tenebatur diſpoſitio-
nẽ paternam obſeruare, in caſu quo de-
cederet ſine filijs, vt ſuccedant filij Do-
minæ Andrianæ, qui eſt ipſe Dominus
Vincentius, & venditionem factam per
D. Corneliam, ipſa Hieronyma eius hæ-
res controuertere non poteſt: immò con-
10 tra eam debet obſtare regula, † quem
de euictione tenet actio eundem agen-
tem repellit exceptio, *l. vendicantem ff.*
de euict. vbi gloſ. & Doctores, vndè pro
prætenſa legitima ex perſona D. Corne-
11 liæ venire non poteſt, † etiam quia filius
non poteſt exigere legitimam in bonis
alteri legatis, *vt per Alexand. in l. Mar-*
cellus §. res quæ, verſ. quid autem legiti-
ma ff. ad trebellian. & in l. in quartam,
verſ. confirmo num. 16. ad leg. falcid. An-
ton. Gobriel lib. 6. commun. opinion. in tit.
de legitima concluſ. 5. & ex his breuiter
dictis in verbo faciendo, debet decerni
Dominum Vincentium in nihilo mole-
leſtari poſſe.

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Subſtitutio in caſu mortis ab inteſtato, fa-*
cto teſtamento, ceſſat.
2 *Dictio, vt ſupra, facit repetitionem om-*
nium qualitatum, quæ ſupra dicta
ſunt.
3 *Subſtitutio ſecunda, etiam ſimpliciter pro-*
lata, intelligitur ſecundum qualitates
præcedentis ſubſtitutionis.
4 *Dicta in vna oratione modificatiua, cen-*
ſentur repetita in alia propter idemti-
tatem rationis.
5 *Subſtitutiones cenſentur factæ per modum*
continuati ſermonis.
6 *Primordio tituli, poſterior conformatur*
euentus.
7 *Teſtamenti pars vna ab alia interpetra-*
tionem recipit.
8 *Gradus fauore agnationis multiplicari non*
debet.
9 *Qualitas generis maſculini, & agnatio-*
nis eſt exprimenda.
10 *Fœmina quando inſtituitur non conſide-*
ratur fideicommiſſum in fauorem agna
tionis.

11 Sub-

11 *Subſtitutio ad caſus non expreſſos non extenditur, & nu. 12.*

13 *Caſus omiſſi pro omiſſis habentur, & non includuntur, etiam ſi in eis maior ratio ineſſet.*

14 *Voluntas teſtatoris non eſt diuinanda.*

15 *Diuinatio non debet admitti, maximè in teſtamentis.*

16 *Teſtatoris voluntas non attenditur, quãdo verba non patiũtur, etiam quod magna ſit præſumptio illorum.*

17 *Teſtatorem voluiſſe, quod non dixit, non præſumitur.*

18 *Hæredes ſcripti ſolummodo, capiunt hæreditatem, tàm etſi teſtator alios dixiſſet velle ſcribere, quos poſtea non ſcripſit.*

19 *Verba teſtamenti ſunt ipſa forma intrinſeca, & eſſentialis diſpoſitionis.*

20 *Voluntate teſtatoris pro interpretanda recurritur ad verba, & tenorem teſtamenti.*

21 *Voluntas teſtatoris, etiam obſcura debet interpretrari ſecundum verba teſtamenti.*

22 *Voluntas teſtatoris ex ſcriptura interpretari debet.*

23 *Verba à teſtatore pronunciata quando habent propriam ſignificationem, nulla neceſſaria eſt interpretratio.*

24 *Teſtimonium mentis nullum magis eſt, quàm qualitas inſpecta verborum.*

25 *Teſtatoris voluntas debet intelligi ſecundum propriam verborum ſignificationem.*

26 *Maritata in Terra Pedeſmontis, ſi moritur infra bienn ium, maritus lucratur dotem vigore ſtatuti ibi vigentis.*

27 *Dotis conditio, nec expreſsè, nec tacitè deteriorari debet.*

28 *In dubio contra fideicommiſſum pronunciandum eſt.*

29 *Coniecturis locus non eſt in legatis, & fideicommiſſis, quando ratio recti ſermonis repugnat.*

30 *Fauor agnationis taliter exhibendus eſt, vt cum alijs iniuſtitia non committatur.*

31 *Fœmina duodecim annorum teſtamentum facere poteſt.*

32 *Minor ætas de iure Longobardo, dicitur durare vſque ad decimumoctauum annum.*

33 *Iure Longobardo non iudicandum in Regno, ſed iure Romano.*

34 *Ius Longobardum ius aſininum, quia caret ratione, & non eſt ſeruandum, niſi vbi viget.*

35 *Ius Longobardum non ſeruatur, niſi in aliquibus partibus, quoad mundualdum tantùm.*

36 *Tutor propria authoritate de ſuis creditis ſatisfieri poteſt, de rebus, quæ ſeruando ſeruari non poſſunt.*

37 *Agnatus ſi eſt debitor, vel creditor pupilli, non poteſt eſſe tutor, & nu. 39.*

38 *Tutor, vel curator, ſi tacet eius creditum contra pupillum, amplius non petit, neque cedit.*

40 *Matris in fauore pronunciandum, nè à luctuoſa hæreditate filia excludatur.*

Pro Caſſandra, & Boetio de Amico, contra Fabium de Paulo.

ARGVMENTVM.

Qualitates, & conditiones in inſtitutionibus, & fideicommiſſo poſitæ, cenſentur in ſubſtitutionibus repetitæ, ſed vltra vocatos non extenduntur.

CONSILIVM LIII.

MAgnifica Caſſandra de Amico petijt per Sacr. Conſ. condemnari Fabium de Paulo ad ſibi relaxandum bona in iudicio deducta, cum fructibus ad eum ſpectantia vti heredem teſtamentarium quondam Victoriæ de Paulo eius filiæ, ex quondam Notario Nicolao Franciſco de Paulo, etiam ſtante fideicommiſſo, quibus prædefunctis, Boetius de Amico, ipſius Caſſandræ hæres idem petijt contra Iacobum Anto-

Digitized by Google

ſtin.hæred. Quoties enim fit actus, qui citra ius, & nomen hæredis fieri non poteſt, inducitur aditio *l. pro hærede ff. de acquirend hæredit. & ibi Doctores, Riminald. Sen. conſ. 346. in fine*, tantoq; magis in ſuis hæredibus, quales ſunt filij, qui vt, ait *Connan. in commentarijs iuris ciuilis lib. 10. cap. 5. colum. 7.* (Non tàm adire, ſed agnoſcere dicuntur hæreditatem, ac ſi ſola agnitione apprehenderent rerum hæreditariarum poſſeſſionem, tamen & ſi eam non adeant,) vndè cum dicta D. Cornelia non aliundè ius haberet poſſidendi, & vendendi totas dictas domos dicitur vti patris hæredem feciſſe, & ſucceſſiuè D. Hieronyma eius hæres, similiter ſimpliciter ſine b. l. & j. † actio petendi legitimam fuit confuſa, *per text. in l. debitori ſuo C. de pact. l. ſtychum §. aditio de ſolut. vbi gloſſæ allegant concordantes, eſt etiam text. in l. debitor ad trebellian.* & dicta D. Cornelia † contra factum patris, cuius eſt hæres ſimpliciter, venire non poteſt, *l. cum à matre C. de rei vendic. l. filios C de reuoc. donat. quæ à patre gerantur de teſtamen. milit. & per Afflict. in deciſ. 112. num. 4. Riminald. Sen. conſ 428. num. 7. Crott. conſ. 32. num. 28.* vbi hoc ampliat etiam ſi pater diſponat de re pertinente ad filios, *per d. l. cum à matre, & l ab eo C. de liber. cauſ.* † quia hæres adeundo hæreditatem defuncti, videtur comprobare geſta per eum ſuper re propria, & ſic etiam in legitima poſtquàm in ea † onus imponi non poteſt *vulgat. l. quoniam in prioribus C. de inoſſicioſ. teſtament. per prædicta iura, & Crott. vbi ſupra*, nec videtur obſtare, quod dicit *gloſ. in cap. Raynaldus, & in cap. Raynutius de teſtament. & voluit Afflict. in deciſ. 367. num. 4.* † quod hæres grauatus reſtituere hæreditatem certis perſonis capit legitimam incontinenti, & quando reſtituit detrahit quartam, quia intelligitur quādo hæreditas aditur cum b. l. & j. & non quando pater de ea diſponit, & culpa eſt hæredis abſque legis, & inuentarij beneficio adeuntis, & proindè D. Cornelia tenebatur diſpoſitionē paternam obſeruare, in caſu quo decederet ſine filijs, vt ſuccedant filij Dominæ Andrianæ, qui eſt ipſe Dominus Vincentius, & venditionem factam per D. Corneliam, ipſa Hieronyma eius hæres controuertere non poteſt: immò contra eam debet obſtare regula, † quem de euictione tenet actio eundem agentem repellit exceptio, *l. vendicantem ff. de euict. vbi gloſ. & Doctores*, vndè pro prætenſa legitima ex perſona D. Corneliæ venire non poteſt, † etiam quia filius non poteſt exigere legitimam in bonis alteri legatis, *vt per Alexand. in l. Marcellus §. res quæ, verſ. quid autem legitima ff. ad trebellian. & in l. in quartam, verſ. confirmo num. 16. ad leg. falcid. Anton. Gobriel lib. 6. commun. opinion. in tit. de legitima concluſ. 5.* & ex his breuiter dictis in verbo faciendo, debet decerni Dominum Vincentium in nihilo moleſtari poſſe.

5 6 7 8 9 10 11

Camillus de Laratha.

S V M M A R I V M.

1 *Subſtitutio in caſu mortis ab inteſtato, facto teſtamento, ceſſat.*
2 *Dictio, vt ſupra, facit repetitionem omnium qualitatum, quæ ſupra dicta ſunt.*
3 *Subſtitutio ſecunda, etiam ſimpliciter prolata, intelligitur ſecundum qualitates præcedentis ſubſtitutionis.*
4 *Dicta in vna oratione modificatiua, cenſentur repetita in alia propter identitatem rationis.*
5 *Subſtitutiones cenſentur facta per modum continuati ſermonis.*
6 *Primordio tituli, poſterior conformatur euentus.*
7 *Teſtamenti pars vna ab alia interpetrationem recipit.*
8 *Gradus fauore agnationis multiplicari non debet.*
9 *Qualitas generis maſculini, & agnationis eſt exprimenda.*
10 *Fœmina quando inſtituitur non conſideratur fideicommiſſum in fauorem agnationis.*

11 Sub-

11 *Subſtitutio ad caſus non expreſſos non extenditur, & nu. 12.*

13 *Caſus omiſſi pro omiſſis habentur, & non includuntur, etiam ſi in eis maior ratio ineſſet.*

14 *Voluntas teſtatoris non eſt diuinanda.*

15 *Diuinatio non debet admitti, maximè in teſtamentis.*

16 *Teſtatoris voluntas non attenditur, quãdo verba non patiũtur, etiam quod magna ſit præſumptio illorum.*

17 *Teſtatorem voluiſſe, quod non dixit, non præſumitur.*

18 *Hæredes ſcripti ſolummodò capiunt hæreditatem, tàm etſi teſtator alios dixiſſet velle ſcribere, quos poſtea non ſcripſit.*

19 *Verba teſtamenti ſunt ipſa forma intrinſeca, & eſſentialis diſpoſitionis.*

20 *Voluntate teſtatoris pro interpretanda recurritur ad verba, & tenorem teſtamenti.*

21 *Voluntas teſtatoris, etiam obſcura debet interpretrari ſecundum verba teſtamenti.*

22 *Voluntas teſtatoris ex ſcriptura interpretrari debet.*

23 *Verba à teſtatore pronunciata quando habent propriam ſignificationem, nulla neceſſaria eſt interpretratio.*

24 *Teſtimonium mentis nullum magis eſt, quàm qualitas inſpecta verborum.*

25 *Teſtatoris voluntas debet intelligi ſecundum propriam verborum ſignificationem.*

26 *Maritata in Terra Pediſmontis, ſi moritur infra biennium, maritus lucratur dotem vigore ſtatuti ibi vigentis.*

27 *Dotis conditio, nec expreſsè, nec tacitè deteriorari debet.*

28 *In dubio contra fideicommiſſum pronunciandum eſt.*

29 *Coniecturis locus non eſt in legatis, & fideicommiſſis, quando ratio recti ſermonis repugnat.*

30 *Fauor agnationis taliter exhibendus eſt, vt cum alijs iniuſtitia non committatur.*

31 *Fœmina duodecim annorum teſtamentum facere poteſt.*

32 *Minor ætas de iure Longobardo, dicitur durare vſque ad decimumoctauum annum.*

33 *Iure Longobardo non iudicandum in Regno, ſed iure Romano.*

34 *Ius Longobardum ius aſininum, quia caret ratione, & non eſt ſeruandum, niſi vbi viget.*

35 *Ius Longobardum non ſeruatur, niſi in aliquibus partibus, quoad mundualdum tantùm.*

36 *Tutor propria authoritate de ſuis creditis ſatisfieri poteſt, de rebus, quæ ſeruando ſeruari non poſſunt.*

37 *Agnatus ſi eſt debitor, vel creditor pupilli, non poteſt eſſe tutor, & nu. 39.*

38 *Tutor, vel curator, ſi tacet eius creditum contra pupillum, amplius non petit, neque cedit.*

40 *Matris in fauore pronunciandum, nè à luctuoſa hæreditate filiæ excludatur.*

Pro Caſſandra, & Boetio de Amico, contra Fabium de Paulo.

ARGVMENTVM.

Qualitates, & conditiones in institutionibus, & fideicommiſſo poſitæ, cenſentur in ſubſtitutionibus repetitæ, ſed vltra vocatos non extenduntur.

CONSILIVM LIII.

MAgnifica Caſſandra de Amico petijt per Sacr. Conſ. condemnari Fabium de Paulo ad ſibi relaxandum bona in iudicio deducta, cum fructibus ad eum ſpectantia vti hęredem teſtamentarium quondam Victoriæ de Paulo eius filiæ, ex quondam Notario Nicolao Franciſco de Paulo, etiam ſtante fideicommiſſo, quibus prædefunctis, Boetius de Amico, ipſius Caſſandræ hæres idem petijt contra Iacobum Anto-

nium de Paulo, dicti quondam Fabij hæ-
redem, & ad obtinendum in facto dedu-
cta ſunt incumbentia pro ſe, ſed ad ea
infringenda pars aduerſa multa oppo-
nit.

Primò, prætẽſum fideicommiſſum per
dictum quondam Notarium Nicolaum
Franciſcum erectum, in quo duo conſti-
tuuntur caſus. Primus, ſi aliquis filiorum
ſuorum in pupillari ætate deceſſerit, vel
poſtea quandocumquè ab inteſtato, vel
ſine filijs, vnus ſuccedat alteri; & hic non
eſt caſus noſter, cum omnes ab hac vita
diſceſſerint.

Secundus caſus, quando omnes dece-
derent, vt ſupra, tunc ſuccedant proxi-
miores in gradu ipſius teſtatoris, & ſic
prætendit, quod ſtante morte Victoriæ,
filię Nicolai Franciſci ipſi de Paulo, tan-
quàm proximiores vocati cenſeantur.

Secundo, quod ex coniecturata men-
te teſtatoris, nè bona exeant de familia,
pars aduerſa dictum fideicommiſſum
in ſui fauorem ſuſtinere prætendit.

Quo ad primum reſpondendo dico,
quod dùm adeſt dictio, vt ſupra, ipſa di-
ctio repetit omnes eaſdẽ qualitates ſub-
ſtitutionis, ſcilicèt in pupillari ætate, vel
1 poſtea ab inteſtato quandocumquè, † in
caſu noſtro adeſt teſtamentum Victoriæ
prædictæ, ergo ſubſtitutionis non eſt lo-
cus; Etenim dictio illa, vt ſupra, facit re-
2 petitionem omnium eorum, † quæ ſupra
dicta ſunt, *l. 1. §. hoc edicto in fine ff. de*
poſtula. & ibi Bart. l. item quæritur §. Iu-
lianus ff. locati. ibi, vt ſupra diximus, fa-
cit text. in §. ſanè in proœm. decret. & hęc
relatio fit cum omnibus ſuis qualitatibus,
Bart. in l. 1. ff de recept. arbit. & alias, vt
latè tradit Dec. in fideicommiſſo loquens
de dictione ipſa, vt dictum eſt, *conſ.* 181.
num. 12. *& à fortiori affertur conſ. Aym.*
208. *prope num.* 6. vbi concludit, quod ſi
3 teſtator ſubſtituit filios † inter ſe vulga-
riter, pupillariter, & per fideicommiſſum,
& ipſis omnibus decedentibus ſubſtituit
Titium ſimpliciter, Titius cenſetur ſub-
ſtitutus, etiam vulgariter, pupillariter, &
per fideicommiſſum, dicens ita etiam te-
nuiſſe *Bald. in eius conſ.* 17. *præteritio lib.*
2. propter continuationem, & cõiunctio-
nem orationis, & ad idem adducit *conſil.*
Ancharan. 361. *viſa plena facti narra-*
tione colum. 1. verſ. nec obſtat, quod dixit,
vbi tradit, quod in materia continuata
4 dicta in vna oratione, † modificatiuè, aùt
aliter, cenſentur repetita in alia oratio-
ne, propter idẽtitatem orationis, & idem
Ancharan. in conſ. 137 *principaliter pon-*
derandum colum. 1. verſ. ſed ſubtilius, ſcri-
5 bit, † quod ſequentes ſubſtitutiones cẽ-
ſentur factæ per modum continuati ſer-
6 monis ad primum, † & ſic ex primordio
tituli poſterior formatur euentus, *l. 1. C.*
de impon. lib. 10. *Aymon d. conſ.* 208. *nu.*
5. vna enim ſubſtitutio recipit interpre-
tationem ab alia, *Dec. cõſ.* 442. *colum.* 2.
& conſ. 395. *Aymon conſ.* 62. *num.* 11. *Al-*
ciat. reſponſ. 527. *num.* 9. *verſ. ſecundo.*
Quibus ſimiliter à fortiori, accedat, quod
ſi teſtator in vna parte teſtamenti, de fi-
lijs maſculis mentionem fecerit, & in alia
de filijs ſimpliciter, ſine illa dictione, vt
ſupra, de maſculis eſt intelligendum,
7 cum vna pars † teſtamenti ab alia inter-
pretationem recipiat, *Abb. conſ.* 37. *co-*
lum. 1. Curt. Iun. conſ. 112. *num.* 4. *conſil.*
114. *num.* 20. *& conſ.* 156. *num.* 6. *cum*
alijs quos breuitati ſtudens omitto, immò
Curt. Iun. in allegat. conſ. 112. *colum.* 2.
tenet, vt cenſeatur facta repetitio, etiam
in diuerſis orationibus, ſi ergo prædicta
ſunt vera, quando teſtator non vtitur di-
cta dictione, vt ſupra, quæ eſt repetitiua,
tanto magis procedunt in caſu noſtro, in
quo pars ſe fundat, caſum noſtrum non
includere.

Veniendo ad ſecundum partis obie-
ctum, quod ex coniecturata mente teſta-
toris, nè bona exirent de familia, fidei-
commiſſum fuerit inductum, reſpõdetur,
quod talis prætenſio omninò eſt vana,
ex pluribus.

8 Primò, † quia agnationis gradus non
debent multiplicari: nàm ſi voluiſſet vl-
tra quàm expreſſit, dixiſſet, & qualitas
9 generis maſculini, † & agnationis ſolum
conſideratur, in caſibus expreſſis, quia
voluit ſecundum conditionem in teſta-
mento inſertam, ſcilicèt euenientibus ca-

ſibus

ſibus ſubſtitutionis expreſſis,vt pluribus iuribus,& authoritatibus, firmat & tenet *Franc. Mantica de coniect. vltim. volunt. lib.6. tit.15. nu.6.*

Secundò, noſter teſtator inter alias fi-
10 lias fęminas inſtituit dictam† Victoriam, eamq́; expreſsè ad ſubſtitutionem vocauit,quo caſu planum eſt, eum non videri reſpexiſſe ad fauorem agnationis, idem *Franc. Mantica,vbi ſupra num.9. ex notabili conſil. Aymon. 306. num.5. latè hoc probans per §. cæterum, inſtit. de leg. agn. ſucc. vt ibi, ac Hieronym. Gratt. reſponſ.5. nu.8. lib.2.*

Tertiò, teſtator expreſsè vocat proximiores in gradu, in caſu quo eius filius, & filiæ decederent in pupillari ætate,
11 vel ab inteſtato,† quandocumquè ſi voluiſſet vocare proximiores in alium caſum expreſſiſſet, ſicut fecit in prædictis, *l. vnica §. ſin autem ad deficientis C. de caduc. tollend. cap. audientiam de decimis,* exprimendo igitur dictam ſubſtitutionem, euenientibus dictis caſibus, ſcilicèt decedentibus in pupillari ætate ſine filijs vel ab inteſtato, in alio caſu, in quo non
12 exprexit eam negaſſe videtur,† *l. cum prætor ff. de iudic. cap. non nè, de præſumpt. cap. qualis 25. diſt.*

13 Quartò, † caſus omiſſus à teſtatore pro omiſſo haberi debet, immò caſus cõtingens, præter ordinem teſtatoris, non includitur in ſua diſpoſitione, etiã quod maior ratio in eo eſſet diſponendi, *Cyn. in l. quod fauore C. de legib. refert & ſequitur Ancharan. conſ.357. ex ſerie teſtamenti colum.3. Dec. in conſ.63. colum. 2. poſt medium, verſ. quia caſus conſ.80. colum.3. conſ.190. in fin. conſ.191. colum.*
14 *final. & conſ.317.* † & in voluntate teſtatoris interpretanda, diuinare non debemus, quia in teſtamentis nihil ita eſt proprium ſicut claritas, *authent. de teſtament. imperf. circa finem, per quem text. ita argum. Bald. in conſ.255. quod dicta clauſula lib.5.* & dicere, quod proximiores ſunt vocati, vltra caſus expreſſos, & ſignanter in caſu excepto à teſtatore,
15 eſſet diuinare,† cum verba nihil dicant, ergo talis ſenſus diuinatiuus admitti non debet, *l. prætor ff. ad leg. aquil.*

16 Quintò, † voluntas teſtatoris non attenditur, quando verba non patiuntur, etiam quod magna ſit præſumptio illius voluntatis, *Bald. conſ.409. Statuto Ciuitatis Mantuæ lib.3.* vbi quando verba expreſſa refragantur, non attenditur mẽs quia dicitur quædam mens imaginaria, quæ non conſideratur, *l. ſi alij ff. de vſufruct. legat. Alexand. conſ.139. colum.3. lib.6.* & in propoſito noſtro, quia teſtator vocauit proximiores in caſu, quo ſuæ filiæ decederent in pupillari ætate, vel poſtea, ſine filijs ab inteſtato quandocumquè, ſi prætenditur vocatio proximiorum in caſu prædictæ vltimæ decedentis cum teſtamento, non ſolum repugnat in hoc ratio recti ſermonis, ſed talis prætenſio eſt ipſis verbis teſtatoris contraria, eſſet enim conuertere nigrum in album, dicere quod filia ex vocatione, ſeù in eo, quod vocata fuit à patre grauata cenſeretur; nec ſufficit dicere, teſta-
17 tor † ita voluit poſtquàm non dixit, neque expreſſit, *l. quoties in principio ibi, neque eum, quem voluit, &c. ff. de hæred. inſtit. l. in ambiguo ff. de reb. dub. l. iubemus ff. de teſtament.* vbi teſtator voluit inſtituere plures, puta quatuor, & hoc conſtabat, & inſtituit duos tantùm, dicitur
18 ibi, † quod illi tantùm habeantur pro inſtitutis, & non alij, quos ſcribere voluit, ſed non ſcripſit, *facit text. in l. fin. §.1. ff. de iure codicill. per quæ ita arguit Paul. de Caſtr. in conſ.254. videtur dicendum pro matre lib.2.*

19 Sextò, † verba teſtamenti ſunt ipſa forma intrinſeca, & eſſentialis diſpoſitionis, *l. ſi quis cum teſtamentum ff. de teſtament. quam ad hoc propoſitum adducit Franciſc. Aret. in l. qui Romæ §. duo fratres colum.11. circa principium verſic. & aduerte, ff. de verbor. obligation.* & vbi
20 de interpretanda teſtatoris † voluntate agitur, recurrendum eſt ad verba, & tenorem teſtamenti, *Paul. de Caſtro conſil. 177. num.1. circa medium lib.2. per § nos igitur in authent. de reſtit. fideicom.* & cũ verba caſus noſtri expreſsè non vocent proximiores, niſi in caſu, quo ſuę filię de-

cederent in pupillari ætate, vel ſine filijs
ab inteſtato quandocumquè ex quo Vi-
ctoria ipſa filia deceſſit cum teſtamento,
non admittitur queſtio alterius volunta-
tis, non expreſſæ, *l. iam hoc iure verſ. hoc
itaquè, & ibi Bartol. de vulg. & pupillar.
ſubſtit.* Nàm voluntas teſtatoris debet
intelligi, vt verba ſonant: Quin etiam
21 voluntas † obſcura debet interpretari,
ſecundum verba teſtamenti, *l. Lutius Ti-
tius la prima ff. de hæred. inſtit.* Immò &
22 ſi ex ſcriptura manifeſta ſit, † eius volũ-
tas ſeruari debet, *l. pluribus ibi, ſcilicèt,
23 niſi de legat.* 1. † & quando verba à te-
ſtatore pronunciata habent propriam ſi-
gnificationem, interpretatio neceſſaria
non eſt, quia ſic voluiſſe defunctum con-
ſtat; *Bartol in l. Centurio num. 16. in fine,
ff. de vulgar. & pupillar. ſubſtit.* Nullum
24 eſt enim † maius mentis teſtimonium,
quàm qualitas inſpecta verborum, *Curt.
Iun. conſ. 169. num. 3.* & Ideò perſpicua
voluntas teſtatoris, quæ ex verbis colli-
gitur ſequenda eſt, *l. Lutius Titius §. Lu-
tius Titius ff de legat. 2.* & quando verba
ſunt clara, licet probetur aliam fuiſſe
teſtatoris intentionem, quàm colligatur
ex verbis, nequè ex diſpoſitione talis vo-
luntas ſeruatur: nàm voluntas teſtatoris
25 debet intelligi † ſecundum propriam
verborum ſignificationem, etiam contra
piam cauſam, vt prædicta omnia tenet,
& ex multis alijs iuribus, & authoritati-
bus comprobat *Franc. Mantica, vbi ſu-
pra lib. 3. tit. 4. nu 2. 4 & 5.*

Septimò, prædictis accedat, quod in
Terra Pediſmontis, vndè ſunt dictæ par-
26 tes viget ſtatutum, † quod fœminæ ma-
ritatæ, ſi infra biennium deceſſerint, viri
integram lucrantur dotem, quod ſi taci-
tè fideicõmiſſum eſſet inductum per gra-
uamen prædictis filiabus fœminis dotis
27 conditio deterior effecta fuiſſet, quod
minimè eſſe poterat, ſiquidem ſicut non
poteſt expreſsè paciſci aliquo pacto, per
quod dotis conditio deterioretur, *l. de
die, cum l. ſeq. & l. æſtilicinus de pact. do-
tal.* ita nec videtur tacitè fieri poſſe, quia
tale onus fideicommiſſi impedimentum
eſſet nuptijs.

Octauo, & vltimo, quoties verba fidei-
commiſſi ceſſant, nunquàm intelligitur
ſubeſſe fideicommiſſum. & licet ſimus in
28 claris, † ſi eſſemus in dubio pronuncian-
dum eſſet, fideicommiſſum non extare,
vti odioſum, *l. cohæredi §. cum filiæ ff. de
vulgar. & pupillar ſubſtit. l. Lutius §. tres
hæredes ff. ad trebellian. in illis verbis, re-
ſpondi non proponi ſecum rogatum vntiam
ei reſtituere, cum alijs cumulatis per Mã-
ticam, vbi ſupra lib. 7. tit. 1. nu. 11. & 13.
per vltra columu.* & quod dicitur lega-
29 ta, † & fideicommiſſa per coniecturas
relinqui poſſe, nunquàm locum habet,
quando interpretationi, & coniecturę re-
pugnat ratio recti ſermonis, *Bart. in l. vl-
tima ff. ad trebell.* cuius opinio eſt * com-
muniter recepta, vt teſtatur *idem Man-
tica, vbi ſupra lib. 8. tit 1. num. 21. per l.
plautius de aur. & argent. legat. & alias,
30 vt ibi per eum,* † & licet ex fauore agna-
tionis conſeruandæ præſumatur aliquid
pro fideicommiſſo, in fauorabilibus cau-
ſis tamẽ fauor ita extimari debet, vt alijs
iniuſtitia non committatur, *cap. ex teno-
re de foro compet. cap. nuper de donat. in-
ter virum, & vxorem,* & fauore conſer-
uandæ agnationis non licet á tramite
iuris diſcedere, nec vltra terminos præ-
ſcriptos à teſtatore, fideicommiſſaria ſub-
ſtitutio extendi debet, *d. §. nos igitur in
authent. de reſtit. fideicommiſſ. vt idem
Mantica ibidem num. 46.* Ergo cum
claris verbis fideicommiſſum ſit indu-
ctum, niſi in caſu decedentiæ in pupilla-
ri ętate, vel ab inteſtato, prout ſunt, fidei-
commiſſum prætendi non poteſt, ex qui-
bus patet fideicommiſſum non obſtare, &
propterea Victoria, quæ fratri, & ſorori-
bus ſucceſſit virtute ſubſtitutionis pupil-
laris, ab eius patre Notario Franciſco de
Paulo factę, licito iure teſtari potuit, ma-
trem ſuam inſtituendo, cum ſextumdeci-
31 mum annum exceſſiſſet, † quą ætate,
& etiam in duodecimo anno teſtamen-
tum facere potuit, *per text. in l. qua ætatę
ff. qui teſtament. facer. poſſ. vbi Doctores.*

Nec adiuuatur conuentus, quod in
dicta Terra Pediſmontis Longobardo-
32 rum iure viuatur, † quo iure prætendit
ętatem

ætatem pupillarem durare vſque ad decimumoctauum annum, & propterea teſtari non potuit, ad hoc reſpondetur.

Non eſſe concludenter probatum in dicta Terra Pediſmontis ius Longobardum obſeruari, quod aperta probatione indigebat: nàm licet *per conſtitutionem puritatem*, dicatur, quod ius Longobardum præferendum ſit iuri Romano, tamen verior ſententia eſt in contrarium,
33 quod in Regno † ſit iudicandum, ſecundum ius Romanum, ſiquidem ius Lon-
34 gobardum † eſt ius aſininum, & caret ratione *Iſern. in cap. 1. §. final. in fine, de not. feud. Odofred. & Bald. in authent. dos data C. de donat. ante nupt.* Dùm dicit, quod non eſt lex, ideò receſſit ab aula, hinc *Bald. in l. ſi in iure in fine C. de nupt.* dicit hoc ius Longobardum non eſſe ſeruandum, niſi vbi eſſet ipſius obſeruantia ſecundum conſuetudinem loci, & expreſsè, ac latè *Luc. de Penn. in l. 1. C. de conduct. lib. 11. colum. 7. num. 18. & 19. & ſeq.* vbi quod ius Longobardum non debet præferri Romano iuri, niſi vbi de conſuetudine ſeruatur, quam opinionem tenet etiam *Afflict. in d. conſtitut. puritatem colum. 4.* qui reſpondet ad dictam conſtitutionem, & latiſſimè omnium, *Marant. in ſecunda diſputatione per totam*, cuius dictis addi non poteſt, erat ergo probandum, quod in dicta Terra Pediſmontis tali Longobardo iure viuebatur, quæ probatio hoc caſu nè dum deficit, ſed contrarium probatum eſſe apparet, vt ex facto liquidiſſimè conſtat, & in ſpetie, quod non ſeruatur ius Longobardum in Regno, licet in aliquibus
35 partibus ſeruetur † quo ad mūdualdum tantùm, affero *Vincentium Maxillam ſuper conſuetudin. Barenſ. in probem. nu. 228. fol. mihi 13.*

Item conuentus ſe tueri prętendit ex ceſſionibus figuratorum creditorū quondam patris dicti quondam Notarij Nicolai Franciſci, quod minimè obſtare poteſt, quia prædictus Notarius Nicolaus Franciſcus hæreditatem paternam renunciauerat, & ſi quid prædictus Fabius ſoluit occaſione prædicta, quid ad nos, dùm hęreditas Aui creditoribus obnoxia, erat iàm renunciata, & licet *Afflict. per Doctorès in eius deciſ. 13. nu. 14.*
36 dicat tutorem † propria authoritate de ſuo credito ſibi ipſi ſatisfacere poſſe, *per text. in l. fiſtulas §. fundum ff. de contrahend. empt. & ibi gloſ. ac Bald. in l. cum ipſe in fine*, dicit, quod poteſt ſatisfieri de rebus, quę ſeruando, ſeruari non poſſunt, tamen idem *Afflict. ibidem num. 15.* di-
37 cit, † quod ſi agnatus eſt creditor pupilli, nō poteſt eſſe eius tutor, *per text. in authent. minoris debitor C. qui tutor. dari poſſ.* ex quo *text.* habetur, quod ſi tutor
38 tacet, † creditum, non poteſt amplius petere, nec ſi ceſſionarius eſſet, per hęc ver-
39 ba, videlicèt: † Minoris debitor, vel is, cui minor tenetur, aùt qui minoris res tenet, à curatione prohibetur, & debet iurare de ſuo credito: nàm ſi tacet actionis ſuſtinebit iacturam, nec ceſſione permittitur vti, quod firmat *gloſ. ibidem, & Doctores* omnes, tám in tutore, quàm in curatore, & ſic ſi prædictus Fabius de Paulo prætendebat aliquod creditum, vel aliquam ceſſionem àduerſus prædictas pupillas, non poterat prædictæ tutelæ ſe immiſcere, & poſtquàm ſe immiſcuit, non habet actionem, vt ſupra, etiam ſi prædictus Notarius Nicolaus Franciſcus paternam hæreditatem creditoribus obnoxiā non repudiaſſet: & proinde prętenſis ex aduerſo non obſtantibus ipſos conuentos condemnari debere ad relaxandum bona petita cum fructibus dicto Boetio de Amico hæredi dictæ quōdam Caſſandrę de Amico, hęredis dictæ quōdam Victoriæ de Paulo, etiam ſi eſſemus in dubio pro dicta matre iudicādum eſt,
40 nè excludatur † à luctuoſa filiæ hæreditate, *per text. in l. final. C. de inſtit. & ſubſtit. Bald. conſ. 258. appellatione patrui colum. 2. lib. 3.*

Referente Domino Conſiliario Marco Antonio de Ponte, nunc Sac. Conſ. Præſide meritiſſimo, conuenti fuerunt condemnati, iuxta petita, die 17. Martij anni 1595. Amatruda Actorum Magiſtro.

Camillus de Laratha.

T 3 SVM-

Digitized by Google

SVMMARIVM.

1 *Intereſſe pro fructibus rei legatæ debetur.*

2 *Actionem pro legatis ex teſtamento dari.*

3 *Actio ex teſtamento viget pro re euicta.*

4 *Condemnatus ſi ſoluit principale, acceſſorium non durat, ſecus ſi non ſoluit principale.*

5 *Acceſſoria in actionibus bonæ fidei veniũt iure actionis.*

6 *Actio ex teſtamento eſt bonæ fidei.*

Pro D.Hieronyma Ruffa, contra D. Federicum Ruffum.

ARGVMENTVM.

Re legata euicta, & condemnato herede ad extimationem, omiſſo intereſſe pro fructibus, an debeatur intereſſe.

CONSILIVM LIV.

LAta ſententia per Sacrum Conſilium in fauorem dictę D.Hieronymę, contra D.Federicum Ruffum hæredem quõdam patris ipſius Hieronymæ ob euictionem paſſam per ipſam D. Hieronymam de Terra ſibi à quondam ſuo patre legata, qua prædictus Federicus fuit condemnatus ad extimationem rei legatæ euictę, omittendo intereſſe pro fructibus, cum Terra legata euictis; proindè ipſa D. Hieronyma in ſupplicatione liquidationis, extimationis petijt declarari caput condemnationis intereſſe, contra quam ſupplicationem dictus D.Federicus oppoſuit exceptionem rei iudicatę, ad impediendum litis ingreſſum, tandem Dominus cauſæ Commiſſarius decreuit, quod terminus in liquidatione extimationis currat, etiã ſuper intereſſe petito non obſtãtibus oppoſitis, & deinceps fabricatus eſt proceſſus: in expeditione cauſæ dictus D.Federicus opponit eandem exceptionem rei iudicatæ fortè ad excludendam intentionem D. Hieronymæ, ſuper fructibus prædictis, ideò cum certè dubitari non

1 debeat, † quin ipſi fructus debeantur ex re legata, *per text. in l.prima, & finali, C.de vſu, & fruct.legat. l.ſi domus §.de euictione ff.de legat.1.l.cum rem alienam, ibiq; per Doctores C. de legat.* atquè pro

2 ipſis fructibus † actionem ex teſtamento dari liquet, quæ per ſententiam non nouatur, *l. grege §.etiam ff.de pignor.l grege §.1.de fideiuſſ.l.argentum, vbi gloſ. ff. de iudic. & l.final. §.penult.vbi gloſ. ma-*

3 *gna C. de vſur. rei iudic.* † Ergo actio ex teſtamento viget, tàm pro re euicta, quàm pro fructibus euictis, vt clarè probat *text. in d.l.1. C.de vſur. & fruct.legat.* pro concluſione prædicta facit *text. in l.euidenter ff.de except.rei iudic.* cuius verba ſunt hæc: *Euidenter enim iniquiſſimum eſt, proficere exceptionem rei iudicatæ, ei contra quem iudicatum eſt.* Si ergo D. Federicus condemnatus eſt, quomodo opponit exceptionem prædictam? & licet prædictis videatur obſtare *text. in l.Paulus ff.de re iudic. & l.4.C.depoſit. l.terminato C.de fruct.& lit. expenſ.* Tamen in terminis præſentis dubij non militant cum talis exceptio circa cognitionem cauſæ decreto dictæ cauſæ Commiſſarij fuerit reiecta, & pars acquieuit, & ex prædictis de iure non ſubſiſtit, cum intereſſe debeatur, atquè actio vigeat, vt ſupra fundatum eſt; pro quibus facit ſingularis doctrina *Salycet.in d.l.4. C. depoſiti*, quod vbi ſententia eſt condemnato-

4 ria, † & condemnatus ſoluit principale, actio ſuper acceſſorio non durat, & procedunt iura prædicta, ſi verò condemnatus non ſoluit principale, nec obtulit tũc acceſſorium durat, vna cum principali actione, adeò quod *gloſ.in §.actionum inſtit. de action.* fuit in opinione, quod

5 acceſſorium † in actione bonæ fidei veniat iure actionis, quam *gloſ.* ſequitur *Bald.in l.ſi marito §.final. ff.ſolut.matri-*

6 *mon.* prout eſt actio ex teſtamento, *l.in-*

mino-

Digitized by Google

minorum C. in quibus cauſ. in integr. reſtitut. non eſt neceſſ. & maximè, quod D. Federicus non obtulit parere ſententiæ, & ab ea reclamauit omninò condemnãdus eſt ad intereſſe pro fructibus rei legatæ. *Fuit deciſum intereſſe deberi, referente Conſiliario Antonio Cathena, in banca Aſcanij Longhi.*

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Debitum neceſſarium compenſatur cum legato, ſecus in voluntario, & nu. 2.*

3 *Dotis actio contra maritum, & eius hæredes competit.*

4 *Compenſatio eius, quod debetur vni, non fit cum debito alterius inuito creditore.*

Pro Iulia Salernitana.

ARGVMENTVM.

De compenſatione cum legato.

CONSILIVM LV.

IN materia compenſationis, quando caſus euenit ſemper recurrendum eſt ad illud tutiſſimum diſtinctionis fœdus, tanquàm ad ſignum an debitum ſit neceſſarium, vel voluntarium;
1 ſi enim neceſſarium, veriſſima eſt iuris concluſio, cum legato compenſationem fieri, *ad text. in l. ſi cum dotem §. ſi pater ff. ſolut. matrimon. & in l. cum pater §. quod dotale ff. de legat. 2. habetur in authent. præterea C. vnde vir. & vxor. in fine, not. Doctores, & præciſè Alexand. in l. huiuſmodi ff. de legat. 1.* Si verò debi-
2 tum eſt voluntarium, † vt quia nulla legis diſpoſitione, vel ſtatuto debetur, tunc non eſt facienda aliqua compenſatio, *l. creditorem* ff. *de legat. 2. l. vnica §. ſciendum C. de rei vxor. action.* vnde cum nullo iure cogeretur Antonius Saluius de illis ducatis ducentis debitorem ſe conſtituere, ſed eſt debitor ex obligatione contracta, ſequitur veriſſima concluſio nullam compenſationem factam cenſeri, prout in proprijs terminis in Sacro Conſilio deciſum firmat *Afflict. in deciſ.* 44. Hoc etiam liquido demonſtratur: nàm dato millies, quod debitum Antonij neceſſarium eſſet, prout voluntarium eſſe, negari non poteſt: adhuc tamen nulla facienda eſſet excomputatio: nàm illa centum fuerunt promiſſa Caprio de experto marito Iuliæ Salernitanæ, & ideò
3 non vxori, ſed marito, † & contra hæredes mariti competit actio, *ex regula text. in l. ſi pater C. de dot. promiſ. Guid. Pap. deciſ.* 375. *latiſſimè D. Præſ. de Franch. deciſ.* 33. Et legatum relictum eſt dictæ Iuliæ, cui nulla competit actio contra
4 hæredes Antonij debitoris, † & propterea cum non eidem relictum ſit legatum, cui portio ex diſpoſitione legis, vel ſtatuti debebatur, nulla eſt facienda compenſatio, ita in ſpetie dixerunt *Imol. in l. huiuſmodi §. ſi pater* ff. *de legat. 2. Aretin. Alexand. in authent. præterea C. vnde vir. & vxor. quos refert, & ſequitur Iaſ. ibidem num. 20. colum. 10. circa medium, & ibi etiam Dec. num. 13. in fine.* Ex quibus breuiſſimè dictis non ex neceſſitate, ſed vt clienti, dubitanti ſatisfacerem, non video quo iure, vel qua ratione in caſu noſtro de compenſatione tractari poſſet, & ita iudicandum firmo, *& ſic deciſum legatum deberi.*

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Pater filios, filiasq; omnes etiam emancipatos inſtituere debet, alias teſtamentum eſt nullum.*

2 *Paternnm teſtamentum, vbi filia eſt præterita ipſo iure non valet.*

3 *Dotatio filiam non excludit, quin cum ſorore in capillo non concurrat collatis ſuis dotibus.*

4 *Filius, vt non dicatur præteritus, non ſufficit nominari intus, vel extra teſtamẽtũ, ſed oportet inſtitui, vel exhæredari.*

5 Cau-

5 *Cauſa in exhæredatione requiritur, quæ omiſſa, vel non probata, irritum eſt teſtamentum, & nu.6.*

7 *Pactum inter patrem, & filiam factum, vt parte quadam recepta, non poſſit in alio ſuccedere, non valet.*

Pro Prudentia, & Morgana Cappellis.

ARGVMENTVM.

Filiæ à patre non inſtitutæ rumpunt teſtamentum, etiam quod fuerint maritatæ, & dotatæ.

CONSILIVM LVI.

CAeſar Cappellus tres habens filias, duas ex prima vxore nuptas, & ex vxore ſecunda vnam in capillo ſuum vltimũ condidit teſtamentum, in quo dictam ſuam ſecundam vxorem hæredem inſtituit vniuerſalem, & de dictis ſuis filiabus, tàm nuptis, quàm in capillo verbum nullum in dicto ſuo teſtamento, & vltima voluntate, & quia dicta filia in capillo inſtitutioni ſuæ matris nõ contradicit, cum in eius beneficium tendat, ſed ipſe duæ aliæ filiæ nuptæ, licet à patre, quia præteritæ de dicto paterno teſtamento conquæruntur, quodq; ſtante earum præteritione teſtamentum ipſum ſit nullum, *per text. inſtit. de exhered. li-*
1 *ber. vbi legitur:* † *Pater, qui habet filios in ſua poteſtate, ſeù etiam emancipatos, ſiuè maſculos, ſiuè fœminas, curare debet, vt eos hæredes inſtituat, vel exhæredet, alioquin ſi eos ſilentio prætereat nullum eſt teſtamentum, ita dicit d. text. in princ. & in §. emancipatos de exhæred. liber.* nec
2 valet ipſo iure, † *l. maximum vitium C. de liber. præter.* ibiq; fœminæ exequantur maſculis, & eodem modo debent inſtitui, vel exhæredari, vt omnes *Doctores* dicunt in dictis locis, & ita eſt * communis opinio, vt dicit *Corn. conſ. 61. colum. 2. liter. G, lib. 2. Iaſ. conſ. 113. nu. 1. lib. 1. & firmat Iul. Clar. in d. §. teſtamentum q. 42. verſ. item quæro.* Nec opitulatur vxoris inſtitutæ probatio, quod teſtator interrogatus tempore teſtamenti, cur dictarum filiarum non recordatus fuit, aliquid eis relinquendo, reſpondit, quod de ſuis bonis habuerunt plus debitam portione, vt vidẽtur deponere teſtes examinati fol. 31. & ſequenti, forſan, quia maritauerat, & dotauerat, quia dotatio
3 ipſas non excludit, † quin cum alia ſorore in capillo non concurrat, ſignanter decedente patre, collatis tamen dotibus, & bonis, quæ à patre habuit, vt de iure Longobardorum, dicit *Car. in l. ſi pater filiam de ſucceſſ.* & de iure Romano, *per text. in l. 1. §. 1. & 2. ff. de collat. cum ſimilibus, Napodan. in conſuetud. ſed & ſi moriatur in verbo ipſi ſucceſſores fol. 81. Anton. de Alex. ibidem in §. quod autem de ſucceſſ. ex teſtamento, & per Afflict. in deciſ. 161.* Nec ex quo nominauit eas, quia tanto minus debet valere teſtamentum, quàm ſi recordatus non fuiſſet, quia
4 ad hoc, † vt quis non dicatur præteritus non ſufficit, quod ſit nominatus in teſtamẽto, aùt extra, ſed requiritur, quod expreſsè inſtituatur, aùt exhæredetur, *§. eadem inſtit. de hæred. quæ ab inteſt. de-*
5 *feruntur*, tanto magis, † quia in exhæredatione requiritur, cauſa, quæ omiſſa, aut non legitima, vel non probata irritum eſt teſtamentum, *authent. ex cauſa C. de liber. præter. & authent. non licet eo-*
6 *dem titulo.* † Cauſa verò, quod prædictæ filiæ habuerunt de bonis teſtatoris partem contingentem, aut maiorem, non eſt legitima, nec de quatuordecim inſertis, *in authent. vt cum de appellat. cogn. §. aliud quoque capitulum, cum ſeq. collat. 8. conſtit. duodecima.* Præterea ſi quid pro-
7 baretur fuiſſe traditum † prædictis filiabus per dictum teſtamentum ex cauſa dotium, forſan licet cum pacto de eidem non ſuccedendo, nihilominus pacto non obſtante deberent ſuccedere, *l. pactum dotale, cum ſua materia C. de collat. & ibi Alexand. & cæteri Doctores*, ex quibus

breui-

breuiter adductis concludo dictum teſtamentum ob filiarum nuptarum prętęritionem eſſe nullum, ipſaſq́; concurrere, cum ſorore in capillo, collatis tamen dotibus habitis à patre. *Quia negotium fuit inter ſorores ſe concordarunt.*

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Habitatores ob timorem ſpirituum domos relinquere poſſunt, non ſoluta mercede.*

2 *Probatio dependens ex tempore requirit probationem illius temporis, alias non probat.*

3 *Probatio de præſenti, præſumitur de præterito.*

4 *Probatio ſpetialis præfertur generali.*

5 *Teſti vno affirmãti magis creditur, quàm pluribus negantibus.*

6 *Spiritus, & vmbræ ſolent eſſe, vbi aliquis interficitur.*

Pro Amico.

ARGVMENTVM.

An habitatores ob ſpirituum timorem, & periculum non ſoluta mercede domos relinquere poſſint?

CONSILIVM LVII.

QVod conuentus abſolui debeat, non ſolùm ex facto, ſed etiam de iure, dico, quod habita-
1 tores † ob timorem ſpirituum domos relinquere poſſunt, non ſoluta mercede, quod nulli dubium eſſe debet, *per text. in l. habitatores §. vltimo ff. locat. vbi gloſ. & Doctores*, & in ſpetie propter timorem ſpirituum, qui inquilinos vexare ſolent, vt in caſu noſtro firmat *Port. in §. final. verſic. quæritur inſtit. locat. Apoſtill. conſuetudin. Neapolit. de locat. & conduct. nu. 3. poſt literam B, Ferron. in conſuetud. Burdegal. tit. 1. lib. 3. Couarr. variar. reſolut. lib. 4. cap. 6. per totum, Cagnol. in l. contractus de regul. iur. verſic. quinquageſimoquinto, Carrot. in tractatu locat. & conduct. part. vltim. de remiſſ. merced. numer. 46.* Non obſtat, quod teſtes partis dicant de præterito domos fuiſſe ſecuras, & quod in eis non viderunt vmbras, quia dùm dicti teſtes ſunt artiſtæ, & non habitarunt in domo magna, ſed in apothecis, & cameris inferioribus, quomodo de hoc deponere poterant, ſed quomodocumque ſit, quia deponunt de præterito, & non in ſpetie de tempore loca-
2 tionis non obſtant, † cum probatio dependens ex tempore, requirit probationem illius temporis, alias non probat, *l. matrem C. de probat. vbi Caſtrenſ. & alij*
3 *Doctores*, † & probatio locatoris, cum ſit de præſenti, & ſic præſumitur de præterito, *per text. in l. ex perſona C. de probat. vbi gloſ. & Doctores.* Quinimmò probatio partis aduerſæ eſt generalis, quæ non excludit probationem locatoris, in
4 ſpetie factam, † & ſpetialis probatio pręfertur generali, & attendi debet, *l. 2. vbi Angel. de calumn. notat Bart. in l. cum de indebito ff. de probat. & quamplurimi alij Doctores allegati per Borgnin. Caualcan. in deciſ. Fiuizzan. 1. num. 8. parte ſecunda*, & magis credendum eſt teſtibus conductoris affirmantibus, quàm teſtibus lo-
5 catoris negantibus. † Immò magis vno affirmanti, quàm pluribus negantibus, *per gloſ. in l. diem §. ſi plures in verb. conſenſerunt, ibi, an idem in teſtibus ff. de recept. arbit. Bart. in l. 1. num. 5. verſ. vlterius nota ff. de ventr. inſpic.* & quia ſpi-
6 ritus, † & vmbræ ſolent eſſe in domibus, vbi aliquis interficitur, vt auditur, & colligitur ex dictis per *Couarr. in ſupra citato loco*, & pars aduerſa in 6. artic. fatetur fol. vlt. in dictis domibus fuiſſe interfectũ quẽdam ſeruum, negari non debet, quin in ipſis domibus ſpiritus nõ adſint, & ſic concludo locatorem eſſe abſoluendum à penſione temporis, quo non habitauit, poſt domos infra annum relictas. *Et ex prædictis partes ſe concordarunt.*

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Donatio eſt contractus.*
2 *Contractus in teſtamento factus, vitiat teſtamentum, & quare.*
3 *Diſpoſitio, ſiuè contractus infringens vltimum iudicium non valet.*
4 *Hæreditas contractu, & pacto dari non poteſt.*
5 *Libertas reuocandi diſpoſitionem in teſtamento tolli non poteſt, & nu. 6.*
7 *Teſtandi, & legatum reuocandi duplex eſt potentia, quæ auferri non poteſt, & numer. 8.*
9 *Donatio rei legatæ in teſtamento facta, non valet.*
10 *Opinio communis in iudicando eſt ſeruanda.*
11 *Præcedentia in ſequentibus, & in toto actu, repetita cenſentur.*
12 *Sequentia regulantur à præcedentibus, vt euitetur correptio.*
13 *Præcedentia quando non ſunt clara regulantur à ſequentibus, non ſecus.*
14 *Donatio admiſta teſtamento, & legato reuocabili, naturam reuocabilem aſſumit.*
15 *Legatum per exactionem à teſtatore reuocatur, & extinguitur.*
16 *Legata pecunia, ſi de ea ematur aliquid legatum non extinguitur, & quando ſecus nu. 17.*
18 *Liberalis nemo eſt in neceſſitate.*
19 *Donata ſine acceptatione non transferuntur, etiam ad locum pium, & nu. 20.*
21 *Donatarius ſecundus, cui res tradita fuit eſt potior.*
22 *Teſtamenta, & legata reuocari poſſunt.*
23 *Fideicommiſſa, & legata contraria teſtatoris voluntate, ipſo iure non valent.*

Pro Gregorio, Decio, & Antonio Nigris.

ARGVMENTVM.

Legata, & donationes irreuocabiliter inter viuos, etiam ad pias cauſas in teſtamento facta, & facta reuocari poſſunt.

CONSILIVM LVIII.

IN hac cauſa de duobus eſt exhitandum.

Primò, an legata per viam donationis irreuocabilis inter viuos facta in teſtamento valeant.

Secundò, dato, quod valeant, an potuerint, & fuerint reuocata, etiam quod ſint ad pias cauſas.

Quo ad primum dico, quod donatio
1 dicitur, † & eſt contractus, *Gloſ. & Do-*
ctores in l. ſi donationis C. de his, quæ vi,
metuſuè cauſa, in l. ſi quis emptionis C. de
præſcript. triginta, vel quadraginta anno-
rum, Grati reſponſ. 25. num. 9. libr. 1. &
2 contractus factus † in teſtamento, ratio-
ne voluntatis vitiat teſtamentum, quia
voluntas non præſumitur deliberata,
propter actum inter viuos intermedium,
text. eſt, & gloſ. in l. antiquitas C. de teſta-
ment. & in l. hæredes palam §. final. ff. eo-
dem titulo, Brun. conſ. 43. num. 5. & in
eo, quod dicunt aliqui tenentes in teſta-
mento poſſe contractum fieri, eſt diſtin-
3 guendum, † aut per illum actum infrin-
gitur libertas vltimi iudicij, & tunc non
poteſt, *l. cùm duobus §. idem reſpondit,*
non poſſe, l. ſtipulatio hoc modo concepta
ff. de verbor. obligat. l. pactum, quod dotali
C. de pact. & quod pleniſſimè notatur in
l. vltima C. de pactis, & ſi contrarium
diceretur, non aliud eſſet, quàm firmare,
4 hæreditatem † per contractum dari poſ-
ſe, quod eſt falſum, *vt ex text. in l. hære-*
ditas C. de pact. conuent. ſicut nec pacto
auferri poteſt, *ad text. in l. vltima de*
ſuis, & legit. l. pactum, quod dotali C. de
5 *collat.* † aut infringitur libertas reuocan-
di inſtitutionem, & diſpoſitionem, nec
minus poteſt per prædicta iura; & licet
dicta donatio non fuerit de bonis hære-
di relictis, & per eã facultas teſtandi non
tollatur, & alium hæredem inſtituendi,
ſed de certis bonis legatis, tamen quia
tollitur facultas reuocandi relictum,
factum in dictis certis bonis, & ipſam
6 facultatem reuocandi diſpoſita in teſta-
mento

mento directè, nec indirectè teſtator ſi-
bi auferre poteſt, *iuxta text. in l.1. C.de
ſacroſanct. eccleſ. l. ſi quis in principio te-
ſtamenti ff de legat.3.* & prout vult *Bald.
in l. ſancimus in fine C. de teſtament.* &
ex alijs in proprijs terminis firmat *Ruyn.
conſ.179. num.4. & ſeq. lib.1.* Aduerſus
tenentes valere donationem rei legatæ,
caſu quo legatum reuocatur, quia non
aufertur teſtamenti factio diſtinguendo
7 dicit, † quod duplex eſt potentia, ſcili-
cèt teſtandi, & legatum reuocandi, &
quælibet conſiſtit in libero arbitrio, *l. 1.
C.de ſacroſanct.eccleſ. & d l. ſi quis ita
8 in principio teſtamenti.* † Nec poteſt quis
auferre potentiam reuocandi, ſicut nec
teſtandi, vt ibi, & in *l.1. & in l.Diuus §.
licet de iure codicill. & l. cum precarium
de procurat. & in cap. final. de procurat.
lib.6. & alia per Ruyn. d conſ. 179.* vbi
reijciendo contraria firmat donationem
9 rei legatæ † in teſtamento factam non
valere, quod ex multis alijs firmat *Iaſ.
in ſuo conſ.122.num.2. lib.4.* dicens opi-
nionem *Dyni* in regula, quod ſemel, vl-
tra quod idem *Dyn.* contrarium renuit
in conſ.10.incipient.quaeſtio talis eſt, ip-
ſius opinio, & regulæ, quod ſemel, ac
aliorum contrarium tenentium, eſt * cō-
muniter reprobata per *Bart.in d l.ſi quis
in principio teſtamenti*, & per alios mul-
10 tos * communem teſtantes ibidem, † à
qua * cōmuni in iudicando non eſſe re-
cedendum, idem *Bart. in l.final. C. de
pœn.iudic qui mal.iud. & Canoniſta in
cap. 1. & cap. nè initaris de conſtitut. &
ex deciſ. Afflict. 275.* poſſet argui lega-
tum, ſiuè donationem in teſtamento fa-
ctam eſſe irreuocabilē, aduertatur quod
per Sacrum Conſilium fuit ita deciſum
propter traditionem fundi factam per te-
ſtatorem in eius vita ſuis nepotibus,
& poſſeſſionem quatuor annorum dicto-
rum nepotum, à quibus teſtator reci-
piebat fructus virtute reſeruationis factę
in teſtamento, & ſic dictum legatum, &
donatio tranſiuit in contractum inter vi-
uos, *vt ex dicta Afflict. deciſ.num.7.* eſt
videre, & quod *Dec.in conſ.292. & Ro-
man.conſ.293.* dicant in teſtamento poſ-
ſe fieri donationem, licet eorum dicta
poſſent ſaluari dicendo de donatione
reuocabili, iuxta naturam actus, in quo
eſt facta, tamen in contrarium eſt veri-
tas: nàm donatio in teſtamento facta eſt
inualida, ac reuocari poteſt per ſupradi-
cta iura, & opinionem * communem.

Quo ad ſecundum, quod ſi ſint ad
pias cauſas, dico ipſa fuiſſe prolata per
verba legati, & ſi poſtea dicitur, quod
habeant per donationem irreuocabiliter
11 inter viuos, † verba legauit poſita in
præcedentibus, in ſequentibus, & in toto
actu repetita cenſentur, etiam in odioſis,
*text.eſt in l.3. §.filijs ff. de liber. & poſt-
hum. cap. ſecundo requiris de appellat. &
12 Natta conſ. 64. num.12.* † & verbum
donatio regulatur à præcedenti verbo
legauit, quia ſequentia declarantur à
præcedentibus, *l.ſi fuerint §.final. ff.de
reb.dub. l.ille, aut ille §.cum in verbis ff.
de legat.3. Alexand.conſ.47.num.18.lib.
1.* vbi ſubdit, maximè id procedere, vt
tollatur correptio; & quamuis aliquan-
do ſequentia reſtringant præcedentia,
hoc eſt, quando præcedentia non ſunt
clara, vt in caſu noſtro, in quo primo cla-
13 rè, † & expreſsè reliquit dictum nomen
debitoris, & bona, per legatum ſequen-
tia, intelliguntur ſecundum ea, quæ præ-
cedunt, ita poſt *Cyn.* inquit *Bald.in l.lega-
torum petitio § final ff.de legat.2. Iaſ.in
l.ſi ſeruus plurium §.final.num.3. ff. de
14 legat. 1.* † Inſuper donatio prætenſa eſt
admiſta dicto teſtamento, & legato re-
uocabili, vnde naturam ipſorum reuoca-
bilem aſſumpſit, cum contractus in teſta-
mento initus quo ad reuocabilitatem
ſapit naturam vltimæ voluntatis, ſicut
ſtipulatio ipſius teſtamenti, quæ ſui na-
tura eſt reuocabilis, *l.ſicut C.de action. &
obligat. l. ex placita C. de rerum permut.*
& interpoſita ex cauſa vltimæ volunta-
tis, efficiuntur reuocabilia, ſecundum
*Aretin.in l.ſciendum ff.de verbor.obligat.
l.ſi cum § qui iniuriarum ff ſi quis caut.l.
generali §. haredis ff de vſufruct. & per
Ruyn dicto ſuo conſilio num.7. & 9.* Quæ
legata ſunt reuocata per receptionem
maſſariæ, per teſtatorem emptæ à debi-
tore

Digitized by Google

tore pecuniæ legatæ, pro ducatis 620. in
quibus excomputauit, & bonos fecit di-
ctos ducatos 220. ſibi debitos, & ſic per
15 receptionem crediti legati, † ipſum le-
gatum fuit reuocatum, & extinctum, iux-
ta *text. ad literam in l. filio ex parte ff. de
adimend. legat. vbi gloſ. adducit l. non ſo-
lum §. liberatio ff. de liber. legat. nec obſtat
text. in l. pater inter filios ff. eodem de*
16 *adimend. legat.* vbi habetur, † quod ſi ex
pecunia legata ematur aliquid, legatum
non extinguitur, quia poſt factam dictam
emptionem maſſariç, & dictum creditum
in partem pretij excomputatum, per eũ-
dem teſtatorem, tota maſſaria empta
donationis titulo prædicto Antonio Ni-
gro eius nepoti fuit data contemplatio-
ne matrimonij per eum contracti; ex quo
legatum ipſum eſſe ademptum nulli du-
bium eſſe debet, vt eſt *text. in l. rem lega-
tam ff. de adimend. legat. vbi legitur: Rem*
17 *legatam, † ſi teſtator viuus alij donaue-
rit, omnimodò extinguitur legatum, nulla
habita ratione ſiue voluntariè, vel ex ne-
ceſſitate donauerit, cum nemo in neceſſita-*
18 *tibus † liberalis extet, ibiq; Bart. & Do-
ctores * communiter poſt Gloſ. in l. 3. C. de
legib. & eſt etiam text. in l. fideicommiſ-
ſa §. ſi rem ff. de legat. 3. & in §. ſi rem,
vbi Gloſ. inſtit. de legib. & vtrobique Do-
ctores.*

Sed ex abundanti dicitur, quod per
legatarios non fuit facta acceptatio di-
ctorum legatorum, ſiuè donatorum in
dicto teſtamento contentorum, ex quo
etiam ſi cum conſtituto, & præcario exi-
ſterent, (quod non eſt,) quæ dominium
transferre ſolent, adhuc legata, & dona-
19 tio prætenſa ipſis legatarijs † acquiſita
non ſunt, *iuxta text. in l. communis ſeruus
§. 1. ff. de acquirend. poſſeſſ. facit text. in
l. ſi ego ff. de negot. geſt. & Dec. conſ. 225.
num. 10. quod etiam ex Paul. de Caſtr. in
l. illud circa finem, verſ. vltimo allegatur,*
20 *C. de ſacroſanct. eccleſ.* † quod dominium
etiam aliquo recipiente pro donatario,
non acquiritur, niſi ſequuta ratificatio-
ne, quia tunc perficitur, iuxta notata in
d. l. ſi ego, concludens, quod nec per ſti-
pulationem Notarij acceptantis pro ab-
ſente ipſi non acquiritur, & dominium,
& poſſeſſio remanet penes donantem,
vt notant *Gloſ. Bartol. & Doctores in
d. l. ſi ego*, & donans habens dominium,
& poſſeſſionem, eademmet bona donan-
do, & tradendo dicto Antonio eius ne-
21 poti, † Antonius ipſe ſecundus donata-
rius eſt potior, *ad text. in l. quoties ff. de
rei vendicat. & Dec. dicto conſil. 225.* &
eo maxime, quia teſtamentum, & lega-
ta omnia, etiam ad pias cauſas, ab ipſo
teſtatore per publicum inſtrumentum re-
22 uocata fuerunt, † quod facere potuit,
*iuxta text. in l. ſancimus C. de teſtament.
vbi legitur: Sin autem teſtator tantummo-
do dixiſſet non voluiſſe prius ſtare teſta-
mentum, vel alijs verbis vtendo contra-
riam aſſeruerit voluntatem, & hoc, vel per
teſtes idoneos, non minus tribus, vel inter
acta manifeſtauerit, & decennium fuerit
emenſum, tunc irritum eſt teſtamentum,
tàm ex contraria volũtate, quàm ex cur-
ſu temporali, vbi gloſ. & Doctores*, & ſuf-
ficit, ſi teſtator coram quinque teſtibus
dixerit velle decedere ſine teſtamento,
*Bartol. in l. militis §. veteranus ff. de mi-
lit. teſtament. & ex alijs * communem te-
ſtatur Couarru. in 2. rubr. de teſtament.
num. 12. verſ. ſexta concluſio, & text. in
l. fideicommiſſum, & eius gloſ. C. de fidei-*
23 *commiſſ.* dicunt, † fideicommiſſa, & le-
gata pœnitentia teſtatoris ipſo iure non
valere, quæ *Gloſ.* adducit concordantia,
& ex prædictis currenti calamo adductis
concludo dictum teſtamentum, & legata
omnia ipſis verbis adiunctis per dona-
tionem inter viuos fuiſſe, & potuiſſe re-
uocari, etiam quod ſint ad pias cauſas,
& proindè donatariũ teſtatoris, nec eius
ab inteſtato hęredem moleſtari poſſe, &
ita mihi videtur.

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Fideicommiſſa, & legata conditionalia, conditione purificata debentur.*
2 *Teſtatoris voluntas eſt attendenda.*
3 *Authent. res quæ, habet locum in neceſſitatibus.*

4 *De-*

4 *Dotem, quaſua culpa diſſipat ſibi imputet.*
5 *Auus maternus, neptem dotare non tenetur.*
6 *Ius quæſitum patri, vel matri in fideicommiſſo, tranſmittitur ad filios.*
7 *Filia teſtatoris non poteſt alterare fideicommiſſum paternum.*
8 *Bona fideicommiſſo ſubiecta veniunt ad grauatum, cum onere reſtituendi ſequentibus vocatis.*
9 *Authent. res quæ C. commun. de legat. procedit in linea deſcendente, non collaterali.*
10 *Poſſeſſionem transferens animo euitandi exequutionem, eſt in dolo, & habet locum cap. Regni conuentus.*
11 *Poſſeſſionem litigioſam alienans punitur ad tertiam partem pretij.*
12 *Rapta apud quemcumque inueniantur, redduntur proprijs Dominis.*

Pro Mario de Alferio, contra certos particulares de Iuuenatio.

ARGVMENTVM.

Alienatio bonorum fideicommiſſo ſubiectorum, licet fiat in linea deſcendenti ex cauſa dotis, requiritur tamen neceſſitas dotandæ, & non procedit in collaterali.

CONSILIVM LIX.

IN hac cauſa duo ſunt videnda.

Primò, an bona fideicommiſſo ſubiecta data in dotem alienari potuerint ex vi *authent. res, quæ C. commun. de legat.*

Secundò, an ſtante decreto vltimo loco lato, quod ſententia in beneficium Marij de Alferio non mandetur exequutioni ſuper bonis moderatis in ſententia, rei iudicatæ obſtet exceptio.

Quo ad primum reſpondetur. Primò, quod dùm habemus voluntatem teſtatoris, vt bona ipſa nullo modo alienari poſſint, nec ex cauſa dotis, & in eis ſuccedant deſcendentes, vt ex lectura fideicōmiſſi fol. 19. in primo proceſſu, alienatio non ſubſiſtit cum non debeat eſſe in poteſtate hæredis ſic grauati, deludere teſtatoris voluntatem, vt conditione exi-
1 ſtente fideicommiſſa, † & legata non debeantur, *l. ſi id quod ff. de liber. legat. l. cætera ff. de legat. 1. cap. ſi ciuitas de ſentent. excommunic. in ſexto*, & ſic in ſpetie determinat *Paul. de Caſtr. in ſuo conſ. 247. num. 3.* & multi alij per *Peregrin. in tract. de fideicommiſſ. artic. 22. num. 75.*
2 quia voluntas † teſtatoris eſt attendenda: nàm diſponat teſtator, & erit lex, ad *text. in l. verbis legis ff. de verbor. ſignificat. l. legem C. de pact. §. diſponat in auth. de nupt. Alban. latè in ſuo conſ. 97.* qua ſpetiali prohibitione in cauſam dotis exiſtente, quod non poſſit fieri alienatio eſt communis * opinio, ſecundum *Iaſ. in eodem authent. res quæ num. 24. poſt Alex. conſ. 5. vol. 2.*

Secundo reſpondetur, quod Lucretia de Marinis teſtatoris neptis primo loco fuit dotata de bonis paternis, cum primo viro, & ſic aderant primæ dotes, & *d. au-*
3 *thent. res quæ*, † loquitur quando non habet aliundè, & ſi legitima portio non ſufficiat, vt habetur ex *text. eiuſdem authent. res quæ*, nec adſuerunt neceſſitates de quibus per *Bald. in ſuo conſ. 20. lib. 2.*
4 & dùm habuit dotem, † & ſua culpa diſſipauit ſibi imputetur, *Bald. in autbent. ſi captiui in fraudem C. de Epiſcop. & cleric. Iaſ in d. authent. res quæ num. 22. & 23.* vel ipſam primam dotem habet, & non tenetur, quia non eſſet in neceſſitate, vt diximus, & per eundem *text. auth.*
5 Tertiò, ſumus in auo materno, † qui neptes dotare non tenetur, cum ſit onus paternum filias dotare, vt ex multis firmat *Aymon Crauett. conſ. 209.* nec alienatio fuit facta pro nepte deſcendente ex vocatis, immò pro extranea, & de linea collaterali, vt infra.

Quartò, tempore quo bona prædicta fuerunt data in dotem, Laura Celentana

6 mater Marij actoris viuebat, † & ſic erat
ius fideicommiſſi quæſitum in perſonam
ſuam, & illud trãſmiſit ad ipſum Marium
eius filium, per *text. in l. vnica §. ſin au-*
7 *tem C. de codicill.* † & ſic filia teſtatoris
non poterat alterare naturam fideicom-
miſſi de bonis remanſis in hæreditate
teſtatoris, & dare alijs per regulam illud,
quod noſtrum eſt, ſine facto noſtro tolli
non poteſt, per ſupradicta iura, & autho-
ritates.

Quinto poſito, quod dicta Lucretia
de deſcendentibus teſtatoris eſſet, in eius
8 poſſe bona reſtitutioni † ſubiecta venire
non poterãt, niſi iure ſucceſſionis, & cum
onere reſtituendi ſequentibus vocatis,
æqualiter, iuxta teſtatoris diſpoſitionem,
& ſic Paſca mater Lucretiæ naturam fi-
deicommiſſi alterare non poterat, & ſuæ
nepti de linea collaterali dare in dotem,
in præiudicium fideicommiſſi, & deſcen-
9 dentium, † quia *d. authent. res quæ*, pro-
cedit tantùm in deſcendente, quod pro-
batur per verbum liberis, & verbum le-
gitima in eodem *authent.* & dicunt ibi
Bartol. & Angel. non autem in linea col-
laterali, ibidem firmant *Corn. & Curt.* &
hãc opinionem cæteris relatis tenet *An-
ton. de Padill. ibidem in prima limit. verſ.
text. hunc num. 114. & ſeq. Ludouic. Mo-
lin. in tract. primogen. hiſpan. lib. 4. cap. 6.
verſ. ex quibus infertur, Ioan. Crott. in
repetit. §. Diui in 3. limitat. num. 6. Fer-
dinand. Loaz. num. 142. verſ. ex quo infe-
ro ff. de legat. 1. Couarru. variar. reſolut.
lib. 3. cap. 6. num. 10. verſ. primum*, vbi re-
ferens omnes, dicit hanc * communem
eſſe opinionem, quàm ſequitur *Præſid. de
Franch. in ſua deciſ. 241. nu. 1. & 3.*

Sextò, alienatio facta per magnificum
Ioannem Franciſcum de Solijs ſecun-
dum virum Lucretię, & generum Paſchę,
qui ſimul alienauerunt, & dederunt nep-
ti, non vocatæ, fuit voluntaria, & non ne-
ceſſaria: nàm poſſederunt dicta bona
longo tempore, & non alienauerunt, &
poſteà nulla vrgente cauſa alienauerunt,
adeò quod ſi eſſent de vocatis, *d. authen.
res quæ*, locum non haberet, cum bona
ipſa nullo modo, nullaq; ex cauſa aliena-
ri potuiſſent, nec poſſent, vt dictum
eſt.

Circa ſecundum, quod eſt de excep-
tione rei iudicatæ parum inſiſtam, quia
tale decretum nullo modo interponi po-
terat; nàm inter partes ipſas fuit colla-
tum, & clarè apparet per inſtrumentum
vbi Ferdinandus, & Bartholomæus reſti-
tuerunt bona petita illis de Iuuenatio,
eiſq; voluerunt de euictione teneri, caſu
quo bona ipſa fuiſſent euicta ab eorum
hæredibus, & ab ipſis cauſam habenti-
bus, quod fecerunt, ad euitandam con-
tra eos exequutionem paratam, cum
condemnati eſſent, tamquàm authores
laudati ad omnia damna, expenſas, & in-
10 tereſſe; † & dum animo euitandi exe-
quutionem, & dictum Marium fraudan-
di id fecerunt, fuerunt in dolo expreſſo,
vnde ſuccedit diſpoſitio *cap. Regni con-
uentus*, dicens quocumque titulo res li-
tigioſa vadit ad alios, reuocari poteſt, fa-
cit *text. in l. 2. C. de litig. & conſtitut. Re-*
11 *gni eorum fraudibus*, dicit, † quod non
ſolum tenetur ad intereſſe, ſed punitur
ad tertiam partem extimationis, Fiſco
applicanda, ſi ignoranter, & ſi ſcienter
amittit pretium, facit *text. in l. ſed ſi lege
§. proindè*, vbi habetur, quod ſi poſſeſſio
per plures manus ambulauerit, omnes
tenentur, quando dolo quilibet poſſide-
re deſijt, vt in caſu noſtro, cum Ferdinan-
dus, & Bartholomæus deſierint poſſide-
re, ad euitandam exequutionem, quæ
contra eos erat parata, vt ſupra, ad hoc
facit apertè *text. in authent. de mona. §. ſi
verò his quidem in fine, ibi: Ea verò, quæ*
12 *rapta ſunt*, † *ſi apud quoſcumque inue-
niantur modis omnibus reddantur priſti-
no Domino*, faciunt dicta *Bartol. in l. 3. ff.
de pign.* ibi, vbicumquè autem ſententiam
latam contra debitorem, dixi præiudi-
care creditori, intelligitur, niſi colluſum
ſit, vt habetur *in l. Præſes eodem titulo*,
prout in caſu noſtro, vbi fuit inter partes
colluſum; ex quibus omnibus breuiter
adductis apparet exequutionem ſenten-
tiæ in fauorem ipſius Marij impediri non
poſſe, quibuſuis ex aduerſo prætenſis nõ
obſtantibus, & ita iudicandum puto.

Et

Digitized by Google

Et ita deciſum fuit, & ſententia ipſa exequuta, referente Horatio Marcheſio, vt ex proceſſu in banca Amatruda.

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Verbum quoſcumque eſt generale nihil excludens.*

2 *Dictio, &, non ſemper ponitur coniunctiuè, ſed multoties disiunctiuè.*

3 *Mundualdus, quod debeat in teſtamento interuenire ſecundum Afflict. non militat.*

4 *Arbitrium non confertur in tempus, in quo bona non ſunt noſtra.*

5 *Teſtamentum mulieris, cum interuentu Mundualdi, nec ad pias cauſas valet.*

6 *Teſtamentum duo requirit, ſubſtantiam, & voluntatem.*

7 *Teſtamenti ſubſtantia eſt de iure gentium.*

8 *Teſtamenti ſolemnitas, eſt de iure ciuili.*

9 *Mundualdus in contractu mulierum, quare interueniat.*

10 *Teſtamento ceſſat ratio, nè mulier decipiatur, quia non contrahit, & ſic decipi non poteſt.*

11 *Mors omnia ſoluit.*

Pro magnifica Iulia de Simeonibus, eiuſq; filijs, contra Ioannem Baptiſtam Maurellum.

ARGVMENTVM.

Teſtamentum ſine interuentu Mundualdi, an ſit nullum.

CONSILIVM LX.

EX in facto adductis actrix, eiuſquè filij eorum habent intentionem fundatam, adeò quod allegare opus non eſſet, ſed pro contrariorum reiectione dico, quod pars aduerſa tria opponit.

Primò, laudum eſſe nullum propter limitatam poteſtatem Procuratori datam ad compromittendum.

Secundò, teſtamẽtum factum per Iſabellam dictæ Iuliæ filiam, abſquè Mundualdo eſſe nullum.

Tertiò, Ioanni Bapriſtæ ex perſona Lauræ eius filiæ defunctæ competere legitimam in bonis Iſabellæ matris.

Pro reſolutione ipſorum ſingulorum quo ad primum dico, quod poteſtas Procuratori ad compromittẽdum data, licet in ea dicatur ad compromittendum in perſonam Domini Iulij Palumbi, ſi bene aduertatur, ſequitur in ea, & alios quoſ-
1 cumquè, † quod verbum eſt generale, & vniuerſale nihil excludens, *l. Iulianus ff. de legat. 3. l. à Procuratore C. mandati, l. omnes C. ſine cenſ. vel reliq. cap. ſolita de maioritat. & obedient. cap. ſecundo de obſeruat. ieiun. cap. ſi Romanorum* 19. *diſtinct.* item dictum debere compromitti pęnes dictum Iulium, & alios, dicta di-
2 ctio &, † non ſemper ponitur coniunctiuè, ſed multoties diſiunctiuè, vt eſt *text. in l. Titio fundum ff. de vſufruct. legat. vbi latè Bartol. confirmat, & text. in l. vltima C. de codicill.* per quam *l. ſi Titio* dicunt *Doctores*, quod ſi teſtator dicit valere iure teſtamenti, & codicillorum, illa copula, &, reſoluitur in diſiunctiuam, & ſic compromiſſum fieri potuit in quemcumquè Procurator voluit, maximè quod dictus Iulius compromiſſum acceptare noluerat, ſi in ipſum fiebat, quia pro Aduocato interuenerat conſulendo ſcripturas, & poſtea ſimiliter interuenit vſquequo ab hac vita diſceſſit, vt eſt notorium, & proindè laudum nullum prætendi non poteſt, vt benè per Iudicantes eſt cognitum, dùm fuit dictum, quod laudum ipſum exequatur.

Circa ſecundum, quod teſtamentum Iſabellæ propter Mundualdi non interuentum prætendatur nullum.

Primò dicitur, quod licet *Afflict. in eius deciſ.* 260. concludat, quod Mundualdus interuenire debeat, tamen non militat,

3 militat, † quia actus teſtandi ab alieno
arbitrio dependere non debet, *l.captatorias,& l.illæ autem inſtitutiones ff.de hæ-*
4 *red. inſtit* † quia nemo arbitrium alte-
rius ſuper bonis in tempus, quo non
ſunt ſua conferre poteſt: nàm eo ipſo,
quod quis moritur, ceſſat rerum ſuarum
Dominus eſſe, & arbitrium alterius eſſet
collatum ad tempus inhabile, *& Iaſ.in l.captatorias de teſtam.milit.* dicit, quod
5 teſtamentum mulierum † cum interuen-
tu Mundualdi, nec ad pias cauſas valet,
quia vltima mulieris voluntas ex alieno
arbitrio dependeret.

6 Secundò, † in teſtamentis duo requi-
runtur ſubſtantialia, & ſolemnitas ſub-
ſtantiæ conſiſtit in voluntate, voluntas in
7 forma: † quo ad ſubſtantiam teſtamen-
tum eſt de iure gentium: nàm homines,
quamprimum eſſe cæperunt, nondum
ſcriptis legibus de eorum bonis teſtaban
tur, & in veteri teſtamento antiqui pa-
tres teſtantur ante legem moſaycam,
vt dicit *gloſ. in l.quotiens ff. de hæred.in-*
8 *ſtit.* † Solemnitas verò fluxit à iure ciui-
li, & poſitiuo, *ita Bart.in l.interdum ff. de condit. indebit. & in rubrica ff. de acquirend.hæredit.* Ex quo ſolemnitas ple-
rumquè mutatur, & ad pias cauſas, &
alijs cauſis demitur, vt eſt notorium.

9 Tertiò, † Mundualdus interuenit in
contractibus mulierum nè decipiantur,
10 ſed hæc ratio ceſſat in teſtamēto, † quia
teſtamento quis non contrahit cum ali-
quo, & ſic decipi non poteſt, quam ra-
tionem adducit *Alexand. in l.mutum colum.3. ff.de acquirend.hæredit.* nullum
damnum ſentit mulier cum diſpoſita
in teſtamento poſt eius mortem ſortian-
11 tur vires, & effectum, † & mors omnia
ſoluit §.*deinceps de nupt.* & ſic abſque
Mundualdo teſtari poteſt, vt latè per
Maxill. in conſuetudin. Barenſ. folio 97.

Circa tertium dicitur, quod compromiſſarij non grauarunt Ioannem Baptiſtam patrem puellæ defunctæ, reſeruando iura legitimæ, ſed ipſam actricem, & illa reſeruatio nihil obſtat cum fuerit dictum, ſi quæ competunt, ſed circumſcripto hoc teſtamento ad huc Iulia actrix, eiuſq; filij in dotibus dictæ Iſabellæ filiæ, ſtante morte eius filiæ in pupillari ætate, ſuccedere debent omnibus excluſis, ex vi pacti in capitulis matrimonialibus, quod decedente ſine filijs, vel filijs in pupillari ætate deficientibus, aùt ab inteſtato quandocumquè ſuccederent mater, & ipſi fratres dotantes, & ſic negotium eſt abſquè dubio, cum ex vi pacti expreſſi in capitulis matrimonialibus, ex vi antiquatæ conſuetudinis, quod dotes reuertantur ad dotantes mulieribus mortuis abſquè liberis, vel ſi cum liberis, & ipſis deficientibus in pupillari ætate, vel ab inteſtato quandocumque benè ergo prouiſum fuit per Dominum cauſæ Commiſſarium, quod oppoſitis ex aduerſo non obſtantibus laudũ per quod omnia actrici reſtituuntur, exequatur; & idem per Sacrum Conſilium confirmari debere mihi videtur. *Ita deciſum fuit per Sacrum Conſilium exequendo ipſum laudum.*

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Depoſitarius nullam poteſt exceptionem opponere.*

2 *Depoſiti cauſa debet exequi vti ſententia, laudum, & confeſſio in iudicio iurata.*

3 *Depoſitum per fidem banci eſt notorium.*

4 *Depoſitarius, nec contra depoſitantem, exceptionem non numeratæ pecuniæ opponere poteſt, & eſt communis opinio, & nu.6.*

5 *Depoſitarius compenſationem opponere non poteſt.*

7 *Depoſiti confeſſio realem numerationem probat.*

8 *Exceptio non numeratæ pecuniæ habet locum in mutuo tantùm.*

9 *Depoſiti cauſa attenditur, & non cauſa mutui, etiam originalis.*

10 *Depoſiti in mutuum transfuſio fit iure ſpetiali.*

11 *Subrogatus quando ſapiat naturam eius, in cuius locum ſubrogatur.*

12 Com-

12 *Communis opinio in iudicando eſt attendenda.*

13 *Clericus, nec tacitè, nec expreſsè in Iudicem Laicum conſentire poteſt.*

14 *Clericus non incidens in habitu, & tonſura, non gaudet priuilegio.*

Pro Illuſtrimo Domino Principe Caſertæ D. Iulio Antonio Aquauiua de Aragonia, meo affine, contra Dominum Carolum Brancatium.

ARGVMENTVM.

Fides depoſiti publico à banco facta nullam recipit exceptionem, vt retardetur ſolutio. Item Clericus non incedens in habitu, & tonſura, fori priuilegio non gaudet.

CONSILIVM LXI.

IN hac cauſa duo ſunt videnda.
Primò, ſi facta per publicum bancum fide depoſiti, aliqua poſſit opponi exceptio.
Secundò, an ſit remittendus Clericus, qui poſt ſententiam remitti petit.
Quo ad primum dico, quod depoſita-
1 rius † exceptionem nullam opponere
poteſt, quæ ſolutionem impediat, vt eſt
text. in l. ſi quis, vel pecunias C. depoſit.
ibi: Reddere illico modis omnibus compellatur, nullamq; compenſationem, vel deductionem, vel doli exceptionem opponat,
ibiq; Gloſ. & Doctores * *communiter* fir-
2 mant, † & meretur exequutionem ſicut
ſententia, vel confeſſio iudiciaria, vel iu-
ramentum conuentionale, *l. poſt rem iu-*
dicatam ff. de re iudicat. vel laudum emo-
logatum, *l. cum antea C. de arb. & firmat*
Matthæſil. in ſuo ſingul. 5. maximè quod
3 tale depoſitum † factum per fidem pu-
blici banci eſt notorium, *vt idem Matthæſil. firmat ibidem.*

Nec opitulatur depoſitum eſſe factum
contemplatione Domini Caroli Branca-
tij debitoris, & non creditoris bãci, quia
ex eius lectura apparet fuiſſe factum pro
Domino Octauio Brancia, maſſariæ em-
ptore, & non pro Domino Carolo, ſed
quomodocumque ſit, ad inſtantiam cu-
iuſuis factum prætendatur, ſiuè credito-
ris, ſiuè debitoris, adhuc depoſitarij ipſi
tenentur ſtatim ſoluere, quia nec contra
4 depoſitantem, † exceptionem non nume-
ratæ pecuniæ opponere poſſunt, vt eſt
textus apertus in l. in contractibus §. *ſed*
quoniam C. de non numerata pecunia, ſe-
cundum verum intellectum *Gloſ. Bald.*
Salycet. Caſtrenſ. & aliorum, qui de con-
feſſionato depoſito intelligunt, vt in
proprio ex aduerſo prætenſo caſu, quan-
do Brancia, ſiuè Brancatius non eſſet,
banci creditor cum de vero, & naturali
debito nulla ſit dubitatio, idemq; tenet
Iaſ. in l. 1. C. de edend. & in l. 2. poſt eum
Curt. Iun. confirmat num. 15. ff. ſi cert. pe-
tat. Felyn. in cap. ſi cautio colum. 8. verſic.
tertio fallit, de fide inſtrument. Practica
Pap. in form. libelli in actione hypoth. in
gloſ. in verbo in depoſito, Curt. Iun. in l. bo-
na fides colum. penultim. ff. depoſit. Rolan-
dus à Valle conſ. 17. num. 7. lib. 1. Natta
conſ. 438 num. 4. poſt Caſtrenſ. conſ. 170.
5 vbi nec exceptio † compenſationis, ex
mente *Tiraquell. de retract. conuent. gloſ.*
6. num. 13. & 19. & talem non nume-
6 ratæ pecuniæ † exceptionem non admit-
ti eſt * communis opinio, *vt per Suarez*
in ſuo Theſauro receptarum ſententiarum
litera D, num. 16. & cum prædictis con-
cordat Petr. Duen. in ſua regul. 160. limi-
7 *tat.* 5. & eſt ratio, † quia ſola confeſſio
in depoſito probat realem numeratio-
nem, *l. publia* §. 1. *ff. depoſit. Bald. in l pe-*
cuniam C. de ſolution. & Roland. à Val-
le dicto conſilio num. 8. *Natta dicto con-*
ſil. 248.
8 Hoc etiam, † quia exceptio non nu-
meratæ pecuniæ habet locum in contra-
ctu mutui tantùm, *Emanuel à Coſta in*
l. ſi ex cautione limitat. 2. C. de non nume-
rata pecunia, Aretin in l. 1. colum. 6. &
Alexand. num. 35. ff. ſolut. matrim. Iaſ.

in l. legitima colum. 3. ff. *de pact.* & *in l.* 1. *colum.* 4. ff. *de condit. ex lege, Ferdinand. Vaſquez de ſucceſſ. creat. lib.* 1. §. 9. *num.* 27. vbi teſtatur hanc * communem eſſe opinionem: nec operarur doctrina *Bald.* & *ſequatium in l. aduerſus in fine C. de non numerata pecunia*, qui concluduut,
9 dunt, † vt originalis cauſa depoſiti, quæ erat cauſa mutui, vbi non poteſt opponi exceptio non numeratæ pecuniæ, & non depoſiti, in quod fuit facta conuerſio, immò depoſitum ipſum ſecundum naturam mutui, in cuius locum ſubrogatum fuit, regulari debet, ex regula *in l. ſi eum §. qui iniuriarum ff. ſi quis caut.* huic motiuo reſpondeo duobus modis.

10 Primò, † quia dicta transfuſio de contractu mutui in depoſitum, fit iure ſpetiali, cum præcedens contractus eſſet irretractabilis, *l. ſicut C. de action. & obligat. vt videtur in l. ſingularia ff. ſi cert. petat. vbi legitur: Singularia quadam præcepta ſunt, ſcilicèt ſpetialia,* ſecundum omnes ad denotandum, quod hæc conuerſio vnius cauſæ, vel contractus in alium fit de iure ſpetiali, & ſic licet depoſitum per conuentionem ſit ſubrogatum loco mutui, tamen ſecundum naturam mutui regulari non debet.

11 Secundò, † quando natura ſubrogati repugnat naturæ illius, in cuius locum ſubrogatur, tunc eius naturam non ſapit, *idem Bald. conſ.* 147. *lib.* 2. *Bologn. conſil.* 60. *in fine, Cuman. conſ.* 35. & *vtrumquè caſum firmat Menoch. de arbitr. iudic. lib.* 1. *q.* 53. *num.* 33. & *ſeq.* & cum natura depoſiti licet confeſſati, non admittat exceptionem non numeratæ pecuniæ, vt diximus, & ſic repugnat natura mutui confeſſati, dictam exceptionem admittentis, vt *inſtit. de lit. obl.* vndè eius loco depoſitum ſubrogatum, ſecundum naturam ipſius mutui regulari non debet, poſſem & ex alijs contraria reijcere, ſed quia pro noſtra concluſione, quod contra depoſitum non numeratæ pecuniæ, nulla alia admittatur exceptio ſit communis * opinio, vt prędiximus, à qua
12 communi * in iudicando † non eſt recedendum, vt firmant *Doctores omnes in cap.* 1. *in fine, vbi Berous, Dec.* & *latè Felyn. de conſtitut.* Amplius non inſiſto ad fundandum bancherios ipſos pecuniam, quam depoſitatam tenere dixerunt, omni exceptione remora ſoluere debere, prout in terminis latiſſimè, & doctiſſimè firmat *Hippolyt. Riminald. conſ.* 60. *num.* 29. *vſque in fine.*

Quo ad ſecundum, an dictus Dominus Carolus Brancatius, qui poſt ſententiam in rem iudicatam tranſactam remitti petijt ſit vti clericus remittendus, parum
13 inſiſtam: † nàm licet clericus expreſsè, nec tacitè in Iudicem laicum conſentire poſſit, *cap. ſi diligenti de foro competenti*, & etiam quod de ſuo clericatu taceat, ſententia eſt nulla, vt ex pluribus firmat *Dec. in conſ. ſuo* 241. *ſcripſit alias, Grammat. deciſ.* 61. *in fine, Vrſill. ad Afflict. deciſ.* 2. *colum.* 1. *verſ. immò & ſi clericus tacuit, firmat Præſid. de Franch. in nouiſſima ſecunda parte ſuarum deciſionum deciſ.* 400. *num.* 6. & 7. Tamen quia prędictus Dominus Carolus, licet haberet bullas ſuæ primæ tõſuræ, nunquàm tamẽ
14 in habitu, † & tonſura inceſſerat, ex quo priuilegio fori gaudere non poteſt, iuxta Pontificales ordinationes Clement. VII. & Pauli III. volentes, clericos continuè in habitu, & tonſura incedere debere. Proindè petita remiſſione non obſtante decerni debet, quod procedatur ad maſſariæ venditionem, pro exequutione ſententiæ Sacri Conſilij contra eum latæ.

Referente Domino Horatio Marcheſio doctiſſimo Conſiliario, per Sacrum Conſilium fuit decretum, quod procedatur ad vlteriora petita remiſſione non obſtante de anno 1590. *pęnes Ciuitellam.*

Et quia prædicta maſſaria vendita fuit pro integro credito dicti D. Principis, ex quo ſatisfactus remanſit, non fuit opus deciſione primi articuli contra bãcherios depoſitarios, ſed deciſio ipſa ex iam dictis patet.

Camillus de Laratha.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Contractus ad gaudendum ob fructuum incertitudinem validus.*
2 *Euictio non venit, non facta denunciatione litis motæ authori.*
3 *Denunciatio litis motæ requiritur, etiam ſi venditor eam ſciuerit.*
4 *Denunciatio eſt neceſſaria, vt venditor aliquid faciat.*
5 *Emptor debet oſtendere venditori libellum in forma publica.*
6 *Sententia non obtinet euictionem, niſi realiter, & effectiuè exequuta.*
7 *Euictio rei, etiam alteri obligata, re non euicta non debetur.*
8 *Stipulatio dupli committitur, quando res eſt reſtituta petitori.*
9 *Euictionis actio non datur, quando res, vel aliquid pro ea non adeſt.*
10 *Res, vt euicta dicatur, neceſſe eſt, quod per ſententiam ſit abdicata.*
11 *Reſtitutio in integrum non animo calumniandi, impedit ſententia exequutionem.*

Pro filijs, & hæredibus quondam Domini Marini Falangolæ, contra D. Aemilium de Magiſtro Iudice.

ARGVMENTVM.

Euictio locum non habet aduerſus venditorem, lite ei non denunciata, vel ſententia non exequuta. Item reſtitutio in integrum petita, & euidenter non calumnioſè, impedit exequutionem ſententiæ.

CONSILIVM LXII.

Dominus Aemilius de Magiſtro Iudice cũ producatis quingentis ad gaudendum accepiſſet quaſdam domos, cum iardeno à Domino Curtio Serſale, cum cautione Domini Marini Falangholæ certæ ratæ, & ad inſtantiam cuiuſdam creditoris præſtita fuiſſet aſſiſtentia ſuper dictis domibus, & alij bonis eiuſdem Domini Curtij, petit quod hæredes dicti Domini Marini quantitatem fideiuſſam ei ſoluãt, vnde quod dictus Dominus Aemilius obtinere non debeat, breuiter fundatur.

1 Nàm licet talis contractus † ad gaudendum poſſit ſubſtineri, per *text. in l. ſi ea pactione, & in l. ſi ea lege C. de vſur.* quæ iura ob fructuum incertitudinem eum validant: tamen quando ei mota fuit lis aſſiſtentiæ ſuper dictis domibus, ipſam litem non denunciauit, nec Domino Curtio principali, nec Domino Marino fideiuſſori, qui tunc viuebant; cum
2 ad euictionem † obtinendam requiratur litis motæ denunciatio, alias non datur regreſſus, *vt eſt text. apertus in l. emptor C. de euiction.* vbi dicitur, quod ſi denunciatio non fuerit facta venditori, emptor contra vẽditorem regreſſum non habet, per quem *text.* hoc firmat *Gloſ. & Doctores omnes ad eum, idem habetur ex text. in l. libera, ibi: Præmiſſa denunciatione, C. de ſentent. & interloq. vbi hoc firmat Bald. colum. penultim. verſ. deinde nota, Natta conſ. 38. num. 5. & ex multis alijs Capyc. in deciſ. 106. num. 1. & ſequ.* deciſum inquit, & latiſſimè firmat *Duen.*
3 *in regul. 241.* † quæ denunciatio eſt facienda, etiam ſi venditor litem motam
4 ſciuiſſet: † quia non ſimplex ſcientia, ſed denunciatio neceſſaria eſt, ad finem, vt emptor aliquid faciat, *vt per Bart. in l. denunciaſſe in principio ff. de adult. in l. 2. §. voluntatem ff. ſolut. matrimon. & in l. non ſolum §. morte ff. de nou. oper. nunciat. Bald. & Angel. in l. qui abſentem ff. de Procurator. Speculat. & Ioan. Andr. in titul. de emption. & vendit. §. final. Caſtrenſ. in l. in exequutione §. inſolidum, & in l. cum ex cauſa ff. de verbor. obligat. Bald. in l. ſi cum quæſtio C. de euiction. & in cap. 1. ſi de feud. vaſſall. Dec. conſ. 74. colum. 2. Soccin. Iun. conſ. 4. in fine lib. 2. Hippolyt. Riminald. conſ. 1. num. 46. & ſeq.*
5 *lib. 1.* † Nec ſufficit ſola litis motæ denunciatio, ſed oportet libellum in forma

publi-

publica emptorem venditori oſtendere, quod pro regula ponit *Bartol. in d.l.non ſolum §. morte num.* 51. *Angel. & Imol. in d.l.in exequutione §.inſolidum,Cardin. per text.ibidem*,quem ad hoc extollit vſque ad ſydera in *clement. cauſam verſic. idem quoque in fine de electiõ. & Duen. in regul.*243.hoc per binas * communes opiniones comprobat, etiam contrarios reijciens, & licet aliquas ponat limitationes,nulla ipſarum in noſtro caſu adaptari poteſt,vndè Dominus Aemilius,qui non denunciauit, de euictione agere non poteſt, etiam ex alio: nàm licet tertius creditor ſententiam aſſiſtentiæ obtinuiſſet,adhuc contra eum in ipſis domibus exequutum non eſt,& ipſe Dominus
6 Aemilius eas poſſidet, † & vt ſententia euictionem obtineat,neceſſe eſt,quod effectiuè,& realiter ſit exequuta, ad quod Primò adduco *text. in terminis in l. qui rem C. de euict.* vbi determinatur, quod
7 antequàm res euincatur † de euictione non agitur, etiam ſi res ſit alij obligata, Secundò *text. in l.euicta §. duplex ff.de*
8 *euiction.* † vbi tunc committitur ſtipulatio dupli, cum eſt reſtituta res petitori, Tertiò facit *text. in l.ſi ſeruus vẽditus §. cum igitur ff.eodem*, vbi cum neque corpus rei,neque pecunia adſit,emptori non committitur ſtipulatio, *& Alberic. in ſumma d. §. & in §. idem Iulianus* dicit,
9 quod quãdo res non adeſt, † nec aliquid propter rem, actio de euictione committi non poteſt, Quarto,per peculiarem ad hoc *text. in l. habere licere ff. eodem, vbi Gloſ. & Doctores, & ſignanter Bald.* fir-
10 mant, † q vt res,dicatur euicta, neceſſe eſt, quod per ſententiam emptori res abdicata ſit, cum ſententia reali exequutione non facta, nihil operetur per *dictã leg.habere licere,vbi omnes ibi Scribentes, firmant,Iaſ. in l. quoties num.* 48. *C.de rei vendic. Bartol.Capoll. cautel.* 71. *deciſ.Bonon.*25. *num.*2. *Anton. Gomez variar.reſolut.tom.*1. *cap.*2.*num.*39. *verſic. immò, quod magis eſt, de Anna in ſingul.* 471. *per conſ.Alexand.*4. *colum.*1. *lib.*3. *& Dominus Vincẽtius de Franch. firmat in deciſ.* 200. *num.*8. & hæc ſufficere videntur ad excluſionem prætẽſæ euictionis, vel ſaltim, quod detur terminus, vt ipſi pupilli Domini Marini hæredes ſe defendere poſſent, etiam per viam reſti-
11 tutionis in integrum, † quæ cum non ſit petita animo calumniandi,ſed defendendi,& Dominum Aemilium de negligenria conuincendi, omninò ipſis competit, & ſententiæ exequutio impedienda eſt, vt ex doctrina *Alexand.in conſil.* 62.*egregiè, & eleganter ſecunda columna vſque ad finem lib.*6. *Couarru.in cap.*25. *practicar.quæſtion.colum.penultim.num.* 7. *verſ. ſeptimo licet, & deciſum firmat Dominus Vincentius de Franch.deciſ.*86. *num.*8. ſubdens à tali deciſione non diſſentire *Capyc.in deciſ.*53. *& Afflict. in deciſ.*356.

De Anno 1591.*per Dominum Fuluiũ Conſtantium tunc Regium Conſiliarium, & cauſa Commiſſarium, nunc verò Regiam Cancellariam Regentem meritiſſimum, & Coroleti Marchionem digniſſimum, fuit decretum, quod ſuſpenſa exequutione ſententiæ, audiantur partes infra quatuor dies, cui decreto, & cauſa pars de ſua victoria diffidens acquieuit, vt ex proceſſu in banca Ioannis Dominici Cioffi.*

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Maior pars, quod facit, quando ab omnibus factum cenſetur, & nu.* 6.
2 *Pluribus,vt ſingulis communia omnes cõcludere debent.*
3 *Vnius prohibitio cæterorum actum impedit.*
4 *Introitus,& gabella Vniuerſitatis ſpectãt ad ſingulos,vt ſingulos.*
5 *Medicorum curatio ſpectat ad ſingulos,vt ſingulos,& ita eius conductio.*
7 *Publico in intereſſe vnus de populo, etiam ſi eius non intereſt admittitur ad contradicendum.*
8 *Medici in conductione omnes obligantur vti ſinguli, ſicut in conductione gabellarum.*

9 *Ma-*

9 *Maior pars non præiudicat minori in voluntariјs.*
10 *Gabellarum conductio, & pacta, omnes tangunt, & omnes eis ligantur.*

Pro aliquibus particularibus Ciuitatis Monopolis.

ARGVMENTVM.

Maior pars Vniuerſitatis conducens Medicum neceſſarium, non poteſt minori parti contradicenti præiudicare.

CONSILIVM LXIII.

MAiorē partem Ciuitatis Monopolis nō potuiſſe conducere tertium Medicum, cum annuis ducatis ſexcentis aliquibus reluctantibus, ex his dignoſcitur.
1 Nàm licet factum † à maiori parte ab omnibus factum eſſe dicatur, *l. quod maior ff. ad municip. l. nominationum C. de decurion. lib. 10. cap. cum omnes cum ſimilibus de conſtitut. Præſ. de Franch. de-*
2 *ciſ. 2. num. 1.* † Tamen in his, quæ ſunt communia pluribus, vt ſingulis, etiam ſi eſſent mille non valet, niſi omnes conſentiant, dicit *text. in l. per fundum ff de ſeruitut. ruſtic prædior. & l. final. ff. commun. prædior. gloſ. 1. in cap. cum omnes, & ibi Doctores de conſtitut. & in cap. ſi Archiepiſcopus in verſ. ab omnibus in fine, de temp. ordin. reg. quod omnes tangit, vbi Dyn, de regul. iur. in ſexto; Oldrad. conſil. 34. nu. 1. verſ. ſed contrarium magis credo in re communi pluribus, vt ſingulis, etiam in rebus filijs, Abbas in cap. final. de his, quæ fiunt à maior. part. cap. & Duen. in regul. 295. ampliatione prima*: nàm vnus maioris partis, neceſſatio non conſequitur voluntatem, immò magis
3 vnius † prohibitio cęterorũ actum impedit, *l. Sabinus ff. commun. diuidun. l. pariete ff. de ſeruit. vrban. prædior. & expreſ-*
ſius text. in l. hæreditas §. ſi in certo ff. famil. erciſcund. Cùm enim conducere Medicos cum ſalario Vniuerſitatis, quod
4 eſt capiendum ab introitibus, † & gabellis Vniuerſitatis, ſit de re, quæ ſpectat ſingulis, vt ſingulis, *Afflict. deciſ.* 400. *nu.*
5 *6.* ſic & † ipſa conductio Medici, iuxta *text. in l. 1. ff. de decret. ab ordin. fac.* quæ incipit Medicorum in fine, ibi: *Vt certi de probitate morum, & peritia artis eligant, ipſi quibus ſe, liberosq; ſuos in ægritudine corporum committant*; & cum curatio facienda per Medicum conducendum, tangat, & tangere debeat omnes, non vti vniuerſos, ſed vti ſingulos, vnde ex litera dicti *text.* habetur, quod quilibet de Vniuerſitate contradicere poteſt, poſtquàm eius conductio ad omnes ſpe-
6 ctat, † & ſic factum à maiori parte non tenet, per *d. l. per fundum, vbi gloſ. in verſic. ab omnibus, & alia prædicta cumulat Andr. ab Exea in d. cap. cum omnes de conſtitut. ſupra num.* 144. *Capyc. deciſ.* 152. *num.* 3. *vbi addit. Bart. in d. l. quod maior, per d. l. per fundum, & Franciſc. Marc. deciſ. Delphin.* 125. *num.* 7. *par.* 2.
7 & quando † tractatur de intereſſe publico vnus tantùm de populo, immò etiam is, cuius non intereſt ad contradicendum admittitur, *Aymon. conſ.* 132. *homines ſancti Andreæ num.* 9. *ex Dec. in l. ſi quis id, quod num.* 15. *ff. de iuriſdict. omn. iudic.*
8 maximè † quod in ſolutione dicti Medici conducti omnes obligantur, ſicut quãdo venduntur gabellæ, omnes vti ſinguli pactis appoſitis obligantur, quoniam vno contradicente, tolli, & reuocari non poſſunt, *Bartol. in l. donationes C. de donat. inter vir. & vxor. l. quod ſemel ff. de decret. ab ordin. fac. & l. Cæſar ff. de public.* & à fortiori etiam ſi actus pertineret ad ſingulos, vt vniuerſos, quo caſu ſolet valere factum á maiori parte, per *d. l. quod maior*, cùm in caſu noſtro nulla adſit neceſſitas, quia duo alij Medici de publico ſalariati adſunt, & alij plures,
9 ſumus in actu voluntario, † & ſic maior pars minori non præiudicat, ſecundum *Antonium de Butr. in l. & alios in d. cap. cum omnes, vbi Felyn. latè num.* 8. *limit.* 1.

Barb.

*Barb.conſ.7.mihi videtur part.1.& idem Andr.ab Exea ibidem num.*158. quam opinionem dicit eſſe * communem *Dec. in prima lectura colum.4. num.6. verſic. iſta concluſio*, & D. *Præſ. de Franch. d. deciſ. 2. num.* 24. & in ſolutione dictorum duorum Medicorum conductorum omnes vti ſinguli obligati ſunt, ſicut in
10 alienatione † gabellatũ pactis appoſitis omnes ligantur, quorum vno contradicente tolli, & reuocari non poſſunt, *Bart. in d.l.donationes num.*10.*l.quod ſemel* ff. *de decret. ab ordin.fac. l.Cæſar* ff.*de public*. vnde dicti alij Medici prius conducti non ſunt reuocati, nec poſſunt per prędicta, & conductio tertij, Medici, nè dum non eſt neceſſaria, ſed omnibus damnoſa cum tanta prouiſione annuorum ducatorum ſexcentorum, & in præiudicium ſingulorum non tenet per prædicta iura.

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *L.pupillus* ff.*quæ in fraud. credit. non habet locum poſt ceſſionem bonorum.*

2 *Bona cedentis decreto Iudicis adiudicari, vel vendi debent.*

3 *L.pupillus prædicta, nec habet locũ, quando omnes creditores inſtant.*

4 *Nec quando ſolutio eſt facta vni vigilanti alijs negligentibus.*

5 *Afflict.deciſ.* 190. *fundata in d.l.pupillus non obſtat in noſtro caſu.*

6 *Creditoris confeſſioni in ſuſpectis non ſtatur.*

Pro Baptiſta Scoppa, contra Accardos.

ARGVMENTVM.

Anterior creditor quando poſſit auocare pecuniam à creditore vigilante exactam.

CONSILIVM LXIV.

FRANCISCVS Antonius Accardus filius, & hæres quõdam Simeonis Accardi, de Anno 1583. fecit ceſſionem bonorum in beneficiũ ſuorum creditorum, & facta graduatione creditorum patris, & filij. Euenit, quod poſterior creditor exegit, quæritur num eius diligentia adiuuetur, ne reſtituere anterioribus teneatur, & quod omninò diligentia in caſu noſtro non proſit probatur.

Primò, quia ſic eſt declaratum per decretum Magnæ Curiæ Vicariæ poſt graduationem tranſactam in rem iudicatam audito, & condemnato Iacobo de Amore.

1 Secundò, † quia poſt ceſſionem bonorum communis debitoris, & graduationem factam inter creditores, non habet locum, *l.pupillus* ff.*quæ in fraud.credit.* vt potior ſit conditio vigilantis, nec poſſunt creditores propria authoritate bona, & nomina debitorum ſibi appropriare,
2 ſed decreto † Iudicis bona ipſa debẽt eis adiudicari facere, vel vendere, alias creditores tenerentur, *l. Iulia de vi public. text. inſignis in l. legis Iuliæ* C.*qui bonis cedere poſſunt*, cuius litera dicit: *Non tamen creditoribus ſua authoritate, diuidere hac bona, & iure dominij detinere, ſed venditionis remedio*: Immò etiam circunſcripta ceſſione præoccupatio, de qua in
3 *d. l.pupillus* non habet locum, † quando omnes creditores pariter inſtant, tunc non licet ſoluere, & ſolutum reuocatur, *l.ſi non expedierit* §.*ſi pupillus verſ. quod ſi vtroque inſtante tibi gratificatus eſt* ff. *de bon. auth. iudic.poſſ. latè Alexand.in l.final.* §.*& ſi præfatam num.*8. C.*de iure deliber. poſt Bartol. & Bald.* nec obſtat *Afflict.deciſ.*190. quia ipſa, & *d.l.pupil-*
4 *lus* habent locum, † quando ſolutio eſt facta vni vigilanti, alijs negligentibus, ſecus quando omnes pariter inſtabant in iudicio, tunc non habet locum præoccupatio, ſic limitat diſtinguendo, & con-

cordan-

cordando opiniones *Brun. in tractatu de ceſſione bonorum in fine q. 24. num. 7. verſic. ſolutio, & latè Benuen. Strac. in tract. de mercat. in vltimo articulo num. 28. & ſeq. in tit. de decoctor. qui num. 30. dicit,* ſed licet Neapolitani Conſilij ratio, & authoritas me magnopere mouerit, non tamen à *Ioanne Andrea, & cæteris legum prudentum verticibus* diſſentio, eſt enim à frequentioribus receptum in fa-
5 cto propoſito, † quod ſolutum eſt, reuocari poſſe, & meo quidem iudicio lege clara ſancitum eſt, *vt patet in l. fina. §. & ſi præfatam verſ. ſin verò creditores, & verſ. ſeq. C. de iure deliber.* & ex alijs iuribus, rationibus, & authoritatibus, hoc firmat *Vrſill. ad dict. deciſ. Afflict. poſt num. 5.* ſed caſus noſter eſt extra omnem dubitationem, cum pecunia colluſiuè ſit
6 ſoluta, † & in his ſuſpectis ſolutionibus exactioni creditoris non ſtatur, *Paul. de Caſtro in l. facta §. hares ff. ad trebell.* vndè nè dùm dictum depoſitum integrũ eſt liberãdum anterioribus, ſed condemnandus eſt Iacobus de Amore poſterior, qui exegit ſic colluſiuè ad depoſitandam pecuniam habitam, vt anterior ipſe de integro ſuo credito ſatisfieri poſſit.

Ita per Sacrum Conſilium fuit iudicatum in banca Iubeni.

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Inſtrumentum eſt probatio probata.*
2 *Inſtrumentum facit notorium, ſicut ſententia.*
3 *Partis agnitio arguit agnitionem totius.*
4 *Partem ſoluens, non videtur ſoluere totum.*
5 *Debitum ex contractu ſolutionem per contractum, vel per quinque teſtes requirit.*
6 *Præſumptio tollitur conſtito de initio per ſcripturam.*
7 *L. procula ff. de probationibus, declaratur.*
8 *Longi temporis curſus, quandoq; eſt annorum quadraginta.*

Pro magnifico Laurentio Ventura, contra Æconomos Hoſpitalis Sanctiſſimæ Annunciatæ huius Ciuitatis Neapolis.

ARGVMENTVM.

Debitum ex contractu, quando longi temporis taciturnitate præſumatur ſolutum.

CONSILIVM LXV.

MAGNIFICVS Laurentius Ventura vti filius, & hęres quondam magnifici Alphonſi Venturæ, dimittendo eius primum libellum maioris ſummæ petit condemnari Aeconomos Sacri Hoſpitalis Sanctiſſimę Annũciatæ huius Neapolitanæ Ciuitatis, tanquam hæredes, & poſſeſſores bonorum quondam magnificorum Antonij, & Rafaelis de Zurulo debitorum, ad ducatos centum ſexaginta ſex, tarenos tres, & granos ſex, cum intereſſe debitos ex reſta ducatorum quingentorum, & aperto iure pronunciari in eius fauorem debet, cum ſuum fundet creditum per inſtrumentum productum, in quo omnia bona dictorum de Zurulo ſunt obligata, ex quo inſtrumento habemus probationem
1 probatam, † ſecundum *Bald. in l. quoties C. de iudic. quem ſequitur Iacob. in rubrica verſ. & aduerte, ibi, in fine ff. de probation. plura ponit Ludou. in deciſ. 82. col. 2. verſ. pro parte, & in deciſ. 26. num. 13.*
2 *verſ. exemplum.* † Item inſtrumentum inducit notorium, ſicut ſententia, notat *Bartol. in l. 1. in prima oppoſitione ff. de nou. oper. nunciat. allegat concordantia Rota Bonon. in deciſ. 213. colum. 2. verſic. tandem, Vrſill. ad Afflict. deciſ. 391. num. 7. D. de Franch. deciſ. 279. num. 1.* Reſtat ſolum difficultas, quia pro parte Sacri Hoſpitalis producitur partita ſolutionis

Digitized by Google

nis per bancum ducatorum quinquaginta ſeptem, tareni vnius, & granorum ſexdecim ad complementum debiti Rafaelis, de quibus dicit eodem die quietaſſe in Curia Notarij Alphonſi Fontanæ. Ad hanc aduerſariam prætenſionem Laurentius ipſe adducit inſtrumentum dictæ quietationis, ex quo apparet ſolutionem ipſam eſſe ad complementum ducatorum centum octuaginta trium debitorum portionis ducatorum quingentorum tangenti dicto Rafaeli, & di-
3 cit, † quod partis agnitio, agnitionem totius arguit, iuxta doctrinam *Bart. in l. ex duobus in l. ſi is fuit ff. de legat.* 2. hoc quidem non eſt præſumendum, ſed benè
4 fatendum, † quod qui ſoluit partem non videtur totum ſoluiſſe, & ideò ad reſiduum agi poteſt, idem *Bartol. in l. in commodato* §. *duobus ff. commodat. Afflict. deciſ.* 13. *num.* 12. & ſic non ex hoc excluditur deberi dicto actori alias duas tertias partes dictorum ducatorum quingentorum, & ad eas agere non poſſe, maximè quod pars prædicta non fuit ei ſoluta, ſed magnifico Scipioni de Rubeis eorum Procuratori. Nec obſtare videtur aduerſarij Procuratorem voce dixiſſe ex ſpatio longi temporis ſolutionem iàm factam præſumi, quia de iure debi-
5 ti in ſcriptis per contractum, † vt in caſu noſtro, ſolutio ſimiliter per contractum fieri debet, vel præſentibus quinque idoneis teſtibus, vt firmant *Bart. &*
6 *alij in l teſtium C. de teſtib.* † & conſtito de initio per ſcripturam tollitur præſumptio, quæ ex antiquitate oritur, *Dec. in authent. ſi quis in aliquo documento in ſeptima fallentia C. de edend.* & taciturnitas per diuturnitatem temporis, non petendo debitum non ſufficit, vt dicit *text. in l. libertis quos* §. *manumiſſis ff. de aliment. & cib. legat.* quod pro regula ponit *Roman. conſ* 517. *num.* 15. *Iaſ. in l. quæ dotis num.* 18. ff *ſolut. matrim.* vbi eam dicit eſſe* communem, *Gabriel Pontanus num* 8. *& firmat Petrus Duen. in regul.* 207. *in principio*, nec impugnat *text. in l. procula ff. de probation.* qui *text.* ad hoc adducitur, quia ex eo apparet ad pro-
7 bādam ſolutionem † longi temporis ſpatium tantùm non ſufficere, ſed requiritur etiam ſanguinis proximitas, & ſæpè facta calculario, firmat *Capyc. deciſ.* 180. *num.* 15. *Grammat. deciſ.* 103. *num.* 39. *circa medium, verſ. nec obſtat, Tiraquell. in tract. de præſcript.* §. 1. *gloſ.* 4. *num.* 24. multos more ſolito congerit, quæ tria copulatiuè interuenire debent, vt de* communi opinione teſtatur *Petr. Duen. in dicta regul.* 207. *num.* 3. *verſic. tertio fallit*, & cum in caſu noſtro ipſa tria non adſint, & vno deficiente prętenſa ex aduerſo præſumptio ceſſat, *Bartol. & alij in d. l. procula*, immò ſecundum * communem Doctorum opinionem in eadem
8 *l. procula* † longi temporis taciturnitas eſt annorum quadraginta, & dùm venditio fuit in anno 1534. ſolutio promiſſa in anno 1540. & debiti petitio in anno 1573. decurrerunt anni 33. tantum, vnde reiectis iàm contrarijs Laurentius obtinere debet. *Ita iudicatum fuit, vt ex proceſſu pęnes Iubenum in Sacro Conſilio.*

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Donatio per ſuperuenientiam filiorum reuocatur.*
2 *Donatio cauſa mortis reuocatur in vita, & quid in donatione titulo irreuocabili, & nu.* 5.
3 *Donatio omnium bonorum quando eſt prohibita.*
4 *Donatio inofficioſa, qualiter reuocetur.*
6 *Pater donans ſimpliciter, non præſumitur cogitaſſe de filijs.*
7 *Donans cogitando expreſſè de filijs, & dicens nolle reuocare, non reuocat.*
8 *Lex ſi vnquàm fundatur in præſumpta mente donantis, ſed quando conſtat de contraria, lex ipſa non obſtat.*
9 *Lex ſi vnquàm non habet locum in donatione ob cauſam ſeruitiorum, & meritorum.*
10 *Donatio propter merita, quando valet, poſito quod merita per ſolam aſſertionem donantis appareant, & nu.* 11.

12 *Do-*

12 *Donatio cauſa mortis per promiſſionem de non reuocando, efficitur irreuocabilis.*

13 *Mortis mentio cauſa demonſtrandi tempus, non facit donationem reuocabilem.*

14 *Donatio, in qua non amittitur facultas teſtandi, valet, & non reuocatur.*

15 *Querela inofficioſæ donationis non competit, quando filijs eſt reſeruata legitima.*

Pro Domino Mario Carrafa, contra Dominum Scipionem Carrafam, eius patruum, eiuſquè filios, & hæredes.

ARGVMENTVM.

Donatio facta nepoti ob merita, & ſeruitia, an per ſuperuenientiam liberorum reuocetur.

CONSILIVM LXVI.

ADuerſus donationem factam per Dominum Scipionem Carrafam Domino Mario Carrafæ eius nepoti ex fratre, plura opponuntur.

Primò, quod tempore donationis Dominus Scipio filios non habebat, ob
1 quod per ſuperuenientiam fuit reuocata, *per text. in l. ſi vnquam C. de reuoc. donat.*

2 Secundò, † fuit donatio cauſa mortis, quæ reuocatur in vita, prout Dominus Scipio voce reuocauit, & proindè non valere, per *text. in l. mortis cauſa la quarta ff. de reuoc. donat.*

Tertiò, tempore donationis Dominus
3 Scipio erat pauper, † & ſic donauit omnia bona ſua, quod eſt prohibitum, *l. ſtipulatio hoc modo concepta, ff. de verbor. oblig.* & eſt * communis opinio per *Bald. in cap. in præſentia num. 36. de probat. Roman. conſ. 171. nu. 1.*

4 Quartò, † donatio ipſa in caſu præſenti poteſt dici inofficioſa, & facta extraneo, & ſic reuocatur in totum, *Gloſſ. & Doctores in l. 1. C. de inoffic. donat.*

Licet prædicta prima fronte obſtare videantur, tamen contraria ſententia eſt
5 verior, † nã cum dicta donatio ſit irreuocabiliter inter viuos facta, nõ reuocatur, *l. perfecta C. de donat. quæ ſub mod. ibiquè Gloſ. & Doctores.* Nec obſtat, quod libe-
6 ros indè ſuſcepit: † nàm aliquando donans poteſt cogitare, ſe poſſe liberos habere, & tamen ſimpliciter donar, & tunc non præſumitur in dubio cogitaſſe, & reuocatur donatio per *d. l. ſi vnquàm, ſecundum Bartol. & * communiter Docto-*
7 *res in l. Titia ff. de legat. 2.* † Aliquando quis veriſimiliter poteſt filios habere, & de eis cogitat, & tunc expreſsè dicit, quod non vult reuocare, & non reuocar, ſecundum *Bartol. & * communiter Scribentes in d. §. Imperator, Bald. in l. 1. C. de reuoc. donat. Soccin. conſ. 126. nu. 8. lib. 3.* & hæc eſt * communis opinio, & ita iudicarem dicit *Iul. Clar. in §. donatio q. 22.*
8 Nàm diſpoſitio *l. ſi vnquàm*, † fundatur in præſumpta mente donantis, quæ ceſſat, vbì de contraria eius mente apparet expreſsè, quia in ſpetie renunciauit diſpoſitioni *d. l. ſi vnquam*, donatio ipſa non reuocatur, ex quo proculdubio potuit pater in ipſius filiorum præiudicium renunciare diſpoſitioni *d. l. ſi vnquam*, quam opinionem dicit eſſe * communẽ, *Soccin. conſ. 147. num. 17. lib. 1. & in conſ. 163. num 13. lib. 2.* quem refert, & ſequitur *Natta in conſ. 125. nu. 1.* & cum hac ſententia tranſit *Iul. Clar.* dicens hãc veriorem opinionem, quàmuis dictus articulus ſit valdè dubius, & periculoſus in *d. q. 22. verſ. tertio infertur.*

9 Inſuper *d. l. ſi vnquàm*, † non habet locum in donatione ob cauſam ſeruitiorum, & meritorum, vt eſt * communis opinio, ſecundum *Soccin. in l. 2. ff. ſolut. matrim.* Nàm huiuſmodi donatio cum habeat cauſam annexam, non fundatã in ſola liberalitate, non debet propter aliquid, quod ſuperueniat reuocari, & quia
10 propter merita eſt, † valet ſi de ipſis

meritis aliter, quàm per aſſertionem donantis non appareret, cum non ſit neceſſe ad ipſius validitatem, quod merita ipſa probentur, & hanc eſſe * communem opinionem dicit *Bertrand. in conſil.* 115. *poſt num.* 1. *lib.* 5. dummodò non ſit donatio inter perſonas prohibitas: nàm in eo caſu, non ſtatur aſſertioni donantis, ſed requiritur probatio meritorum, ita dixit *gloſ. final. in l. ſi donatione C. de collation.* quam dicit eſſe * communiter approbatam *Bellon. conſ.* 74. *num.* 5. *Ber-*
11 *trand. conſ.* 133. *num.* 22. *lib.* 5. † atteſtante igitur donatore merita præceſſiſſe, ſtandum eſt aſſertioni donantis, in quo caſu etiam non attenditur, an merita æquiualeant donationem, vel nè, ex quo nullis ſubſiſtentibus meritis donatio valet, & in hoc nulla eſt controuerſia, refert *Iul. Clar. in* §. *donatio q.* 3. *in fine*, tanto fortius, quod in caſu noſtro merita præceſſiſſe probantur.

Nec obſtat ſecundo, quod dicta donatio fuit cauſa mortis, & fuit reuocata, quia fuit inter viuos, & irreuocabiliter
12 facta: † nàm per promiſſionem de non reuocando cenſetur donatio inter viuos, vt in *l. vbi ita donatur ff. de donat. cauſa mortis*, vbi legitur: *Vbi ita donatur mortis cauſa, vt nullo caſu reuocetur, cauſa donandi magis eſt, quàm mortis cauſa donatio, & indè haberi debet, atque alia quæuis inter viuos donatio, vbi Gloſ. & Doctores, Grammat. deciſ.* 73. *num.* 12. *Boer. deciſ.* 353. *tangit Afflict. deciſ.* 338. *num.* 5. *in fine, Loffred. conſ.* 5. *primo dubio, & conſ.* 9. *in principio, Bertrand. in conſil.* 138. *num.* 12. *lib* 2. *allegat.* & eſt * communis opinio, vt dicit *Couarru. in rubrica de teſtament. part.* 2. *poſt num.* 11. & *Natta conſ.* 104. *nu.* 6. & *ſeq.* dicit, quod in hoc neminem reperit contradicentem: nec enim, quia facta eſt mentio mortis impugnat, quia vera concluſio eſt, quod
13 non dicitur donatio cauſa mortis, † quādo apponitur hoc verbum pro demonſtratione temporis, donec donatio eſt habitura effectum, *Gulielm. Benedict. in repetit. cap. Raynutius in verſ. teſtamentum il quarto in* 2. *limitat. fol.* 187. & ita deciſum refert *D. Vincent. de Franch. in eius deciſ.* 213. *nu.* 6. & 8.

Tertio, & vltimo non obſtat, quod dicatur facta donatio omnium bonorum, vel maioris partis, quod negatur, quia non donauit omnia bona præſentia, & futura, ſed ducatos mille tantùm, poſt eius mortem, quo tempore remanſerunt in hæreditate ducati duo mille, & plus, vt ex inuentario, ex quo infertur, quod
14 quando non adimitur † facultas teſtandi, talis donatio non reuocatur, & valet *Bartol. in d. l. ſtipulatio hoc modo concepta num.* 6. *ibiq;* *Iaſ. num.* 16. dicit, quod ſequuntur *Scribentes*, & eſt * communis opinio, *Boer. deciſ.* 355. *num.* 3. & *Viuius in lib.* 4. *commun. opin fol.* 68. *verſ. donatio*, loquentes in donatione omnium bonorum præſentium, & futurorum, reſeruato vſufructu, & ſic in fortiori caſus noſtri, vbi de fructibus, & de alijs ducatis mille vltra donatos teſtari poterat, & ſic valida, vt dictum eſt, & vltra præcitatas authoritates, & *Doctores omnes in d. l. ſtipulatio hoc modo concepta, Ruyn. conſil.* 178. *num.* 3. *lib.* 1. & *conſ.* 13. *num.* 3. *lib.* 2. *Roman. conſ.* 26. *in principio*, dicit nulla dubitatio eſſe poteſt, quin valeat, etiā præſentium, & futurorum, dùm aliquid reſeruetur pro facultate teſtandi, vbi *Mandoſ.* addens confirmat, & * communem dicit per ferè *colum. ibi litera A*, quam * communem latè proſequitur, & tuetur *Molin. de primogen. hiſpan. lib.* 2.
15 *nu.* 10. † Amplius dico, quod non competit querela inofficioſę donationis, quādo filijs eſt reſeruata legitima, *Gloſ. & Doctores in l. ſi totas, cum l. ſeq. C. de inofficioſ. donat. vbi Gloſ. & Doctores*, loquentes in proprio noſtro caſu, quod quando donatio eſt facta extraneis, per ſuperuenientiam filiorum reuocatur, vſque ad legitimam, *l.* 1. *C. de reuocand. donation. Tiraquell. in dicta l. ſi vnquàm in verbo libertis num.* 33. & ſic ex prædictis concludo dictam donationem ducatorum mille, eſſe validam, & vigore ipſius, in qua adſunt clauſulæ obligatoriæ, præcarium, & conſtitutum. Dominum Matium debere obtinere, & pro ipſa

ſa ſumma ſibi præſtari aſſiſtentiam ſuper bonis in iudicio deductis, vt eſt petitum.

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Creditor debet prius agere contra principalem debitorem, & poſtea contra indemnitatis promiſſorem.*
2 *Creditor ſi aliundè eſt ſibi conſultum, non debet agere contra indemnitatem promittentem.*
3 *Excuſſio fallit in pluribus.*
4 *Nullitatis exceptio propoſita ſuſpendit, & deciſa perimit.*
5 *Nullitas principalis contractus inualidat indemnitatem.*
6 *Dies interpellat pro homine.*
7 *Indemnitatis promiſſor facto aliquo impeditus, non eſt in mora, & ſoluere non debet.*
8 *Moram non contrahit, qui iuſtè litigat.*
9 *Mora non contrahitur ſine culpa.*
10 *Exceptiones rei competunt fideiuſſori, & promiſſori.*
11 *Nullitatum deciſione pendente conuentus non moleſtandus.*
12 *Pragmatica, ſiuè ſtatuta non extenduntur vltra caſum, de quo loquuntur.*

Pro Domino Pompeo Seripanno, contra creditores Don Ioannis de Marra.

ARGVMENTVM.

De excuſſione principalis debitoris facienda, antequam agatur contra fideiuſſorem, ſiuè indemnitatem promittentem, qui facto aliquo impedito non eſt in mora.

CONSILIVM LXVII.

Dominum Pompeum Seripannum ad petitum intereſſe ratione indemnitatis factæ Domino Ioanni de Marra, ex pluribus non teneri probatur.

1 Primò, † quia creditor prius contra principalem debitorem agere debet, & poſtea contra fideiuſſorem, ſiuè indemnitatis promiſſorem, *per text. in authent. de fideiuſſ. & mandat.* §. 1. *ibi: Vt creditores primo loco conueniant principalem, neque negligens debitoris interceſſoribus moleſtus ſit, ſed veniat primum ad eum, qui aurum accepit, debitumq; contraxit, vbi*
2 *Gloſ. & Doctores*, † cùm ſi aliundè conſeruari poteſt, ideſt indemnitatem conſequi, non poteſt contra indemnitatem promittentem agere, etiam in Fiſco dicit *text. in l. 1. C. de conu. fiſc. deb. lib. 10. Ibi re promiſſa Fiſco indemnitate eos priori loco conuenire, qui reliqua contraxerunt, per quem text. ita firmat Bart. in l. quæro in principio ff. locat. & ex Angel. in l. final. ff. ſi cert. petat. Bald. & Salycet. in l. ſi pro eadem C. mandat. idem voluit Afflict. in deoiſ. 318. nu. 2. & ibi Vrſill. & Piſan. Capyc. in deciſ. 54. & vtrobiquè addit. ac Alexand. conſ. 114. num. 2. lib. 3.*
3 Licet concludat, † quod fallit in debitore notoriè non exiſtente ſoluendo, & in contractu appoſito præcario, & conſtituto, & in Fiſco, quæ cum non ſint in caſu noſtro, vbi adeſt ſimplex indemnitas de ſoluendo certum intereſſe, vndè concluditur principalem creditorem debere prius experire contra principalem debitorem, & poſtea contra indemnitatem promittentem.

Secundò, D. Ioannes mouit litem contra principalem creditorem ſuper inualiditate, & nullitate contractus, & ſic eſt videndum, ſi contractus eſt nullus, & interim Dominus Pompeus non debet
4 vexari, † quia exceptio nullitatis, quamprimum fuerit propoſita, antequàm declaretur, regulariter deuoluit, & ſuſpendit; poſt ipſius autem declarationem verè, & naturaliter perimit, & facit, quod actus factus habeatur pro non facto, *l. 1. in fine, & 2. ff. de auth. tutor. l. quoties ff. qui ſatiſdar. cogant. l. de ætate* §. *quod ait prætor ff. de interrog. action. cap. 2. de tranſlat. prælat. clement. 1. de immunit. ec-*

cleſiaſt.cap.Imperialis 25.*q*.2. *l. non dubium C.de legib.Vant.in tract.nullit. de nullit.quoties,& intr.quod temp.num.*16.
5 *fol.*65. *à tergo*, † & dum principalis contractus eſt nullus, indemnitas, ſiuè fideiuſſio non valet, *l ſi quis pro eo ff.de fideiuſſ.notat Couarr.in repet.cap.quamuis* 1. *par.*§.2.*nu.*3.*de pact.*

Tertiò, licet in contractu indemnita-
6 tis adſit dies ſolutionis,† quæ pro homine interpellat,*l magnam C.de contraben. & committ. ſtipul. l. traiectitiæ* §. *de illo ff.de action. & obligat.* Tamen quia Don Ioannes principalis debitor moueat litem contra principalem creditorem, ſuper inualiditate principalis contractus debiti, Dominus Pompeus ſoluere non poterat, nec debebat, cum non fuerit in mora, iuxta *text.in l cum quidam* § *ſi pu-*
7 *pillo ff.de vſur.ibi*:† *Quid enim potuit imputari ei, qui ſoluere etiam ſi vellet, non potuit, & in l.ſciendum eodem titulo* legitur: *Vel exceptio aliqua allegatur mora facta non videtur, & ad idem eſt text.in l final. in fine ff. de adminiſtr. rer. ad ci-*
8 *uit.pertin.vbi Gloſ.& Doctores*, † & ille videtur propriè moram non facere, qui iuſtè litigare maluit, à contrario ſenſu, *l. nemo* §. *ſi poſt moram in fine ff. de verbor.obligat.l.tutor, qui poſt* §. *tutor datus ff. de adminiſtrat. tutor.* Nec aliquam moram feciſſe videtur ille, qui iuſtè in iudicium prouocauit, dicit & firmat *Oldrad.conſ.*270.*nu.*6. Tanto magis, quia non ipſe, qui indemnitatem promiſit, ſed principalis debitor, contra principalem creditorem, ad reſciſſionem contractus
9 egit: † ex quo cum non ſit in culpa, nec in mora ſoluendi, iuxta *text. in l.*3. §.*ſi quis paratus ff. quod vi, aut clam, ibi: Si quis paratus ſit, ſe iudicio defendere aduerſus eos, qui interdicendum putant, ne opus fiat, an videatur detinere vi facere? & magis eſt, vt deſinet*, vndè cum Domino Pompeo indemnitatem promittenti,
10 ſeù fideiubenti competant † exceptiones, etiam inuito reo, vt eſt *text. in l. ex perſona rei ff.de fideiuſſ.* cuius litera dicit: *Ex perſona rei, & quidem inuito reo, exceptio, & cætera rei commoda fideiuſſori, cæteriſq; acceſſionibus competere poteſt, & ibi per Gloſ.& Doctores*, & Don Ioannes principalis debitor præuenit creditorem de annullando contractum, penden-
11 te tali nullitatis declaratione, Dominus Pompeus moleſtari non debet, vltra prædicta in fortiori caſus noſtri, dicit *Marant.in ſuo ſpecul.aur.par.*6. *act.*8. *num.* 26. qui in præuentione aduerſus liquidationem inſtrumenti via ritus loquitur, & licet dicat adeſſe *Pragmaticam*, quæ in talibus præuentiones tollit. *Pragmatica* ipſa habet locum in caſu ſuo, ideſt in præuentione liquidationis inſtrumenti, & cum nos non ſimus in eo caſu, ſed diuerſo, ſcilicèt in ordinario iudicio, non
12 debet extendi, † quia *Pragmatica* nedùm de caſu ad caſum non extenditur, ſed nec ad caſum fictum, *ad text. in l.* 3. §.*hæc verba ff.de negot. geſt. Afflict. deciſ.*21.*num.*10.*& plenè Bartol.in l.*1. §.*lex falcidia ff. ad leg.falcid. & ibidem plures caſus diſtinguit ibidem Imol. poſt num.*8.*verſ.ſi verò eſſent contra ius, quem ſequitur Alexand. eodem in loco num.*9. *verſ.ſi autem loquimur in ſtatuto,& Iaſ. num.* 170. *qui alios adducunt*, & proindè Dominum Pompeum non moleſtari debere, nec poſſe, conclúdo ex prædictis.

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Maritus fructus dotium in vxoris præiudicium relaxare, vel cedere non poteſt, & nu.*28.
2 *Dos non eſt propriè in bonis mariti.*
3 *Dos non computatur in boni viri.*
4 *Alienare verbum, largè intelligitur.*
5 *Maritus ſeruitutem fundo dotali imponere non poteſt.*
6 *Maritus in deterioratione fundi dotalis, tenetur de dolo, & l.aquil. nu.*7.
8 *Dos licet ſit profectitia, tamen acquiritur filiæ, quo ad dominium, & poſſeſſionem.*
9 *Mulier reſtituitur in læſione dotis, tanquàm læſa in proprijs bonis.*
10 *Mulier reſtituitur in ſeruitute amiſſa facto mariti, etiam contra Fiſcum.*

10 Pa-

11 *Pactum patris non nocet filiæ in actione de dote.*
12 *Maritus quaſi dominium dotis habet, de iure ciuili.*
13 *Vxor eſt dotis Domina, de iure naturali.*
14 *Ius naturale potentius eſt, iure ciuili.*
15 *Vxor habet poſſeſſionem dotis particulariter, etiam quoad fructus.*
16 *Pactum in dote ſoli viro, non autem etiam vxori præiudicat.*
17 *Maritus conditionaliter fructuum dotis eſt Dominus.*
18 *Maritus de fructibus dotis in vxoris præiudicium diſponere non poteſt.*
19 *Fructus ſunt pars ſoli.*
20 *Principale ſi non tenet, vel eſt extinctum, acceſſorium nec tenet, & eſt peremptum.*
21 *Mariti diſpoſitio de dote adeò inualida, quod maritus ipſe contra factum proprium venire poteſt.*
22 *Fructus dotis oneribus matrimonij deſeruire, Reipublicæ intereſt.*
23 *Mulier fragilitate naturæ in repentinam inopiam deduci non debet.*
24 *Finalis cauſa in omnibus contractibus attendenda.*
25 *Finalis cauſa fructuum dotis eſt, vt de eis maritus, vxor, & filij alantur.*
26 *Ratio, quæ de toto eſt ad totum, eadem de parte eſt ad partem.*
27 *Pater dilationē reſtituendæ dotis in præiudicium filiæ concedere non poteſt.*
29 *Gener ſi reſtituit dotem ſocero, ignorante filia, non eſt liberatus.*

Pro Domina Beatrice Ceuli, contra hæredes quondam D. Leandri Ceuli Romani.

ARGVMENTVM.

An maritus in præiudicium vxoris partem fructuum dotium ſocero relaxare potuerit: & an ſit dotium, & fructuum Dominus.

CONSILIVM LXVIII.

VLtta doctè ſcripta per Dominum Collegam, addo, maritū ante matrimonium quintā partem fructuum dotium per albaranum ſocero, in præiudicium vxoris promittere, & relaxare non potuiſſe.

1 Primò, † quia maritus rei dotalis propriè Dominus non eſt, *l. Pomponius* §. *in dotem* ff. *de acquirend. poſſeſſ. l. ſciendum* §. *ſi fundus ff. qui ſatiſdar. cogant. l. Lutius alias incipit, cum qui* §. *idem reſpondit* ff. *ad municip.* qui *text.* elegāter dicūt, quod licet dos ſit in bonis mariti, ſi tamen maritus vocetur ad aliqua munera accepto modo ſubſtantiæ, dos non computa-
2 bitur: † quaſi dicat, quod licet dos ſit in bonis, non propriè dicitur eſſe mariti, ſeù de eius ſubſtantia, & probatur euidenter in *l. in rebus C. de iure dotium*, quæ dicit, quod licet legum ſubtilitate res dotales tranſeant in matrimonium, non tamen ob hoc deletur, & confunditur rei veritas: quaſi dicat, quod veritate inſpecta, propriè loquendo, non ſunt viri; ideò ſi ſtatutum velit, quempiam ad
3 aliquod officium non vocari, † niſi habeat mille, non computabitur dos per illum, §. *idem reſpōdit*, & cum maritus non ſit propriè Dominus rei dotalis, aliena-
4 re non poteſt; † quod verbum alienare largè intelligas, ſiuè dominium mutetur, ſiuè ius alijs conſtituatur, dicit *gloſ. ibidem in verſ. alienare, per text. in l. final.* ff. *de reb. alien. non alienand.* §. *alienationes colum. 2. authent. de non alien. l. Iulianus, cum l. ſequent.* ff. *de fund. dot.* vbi di-
5 citur, † nequè ſeruitutes fundo dotali matitum imponere poſſe, nec obligare, & per *Alexand. in l. ſi conſtante* §. *maritus in fine ſolut. matrim. hoc confirmatur per text. in l. diuortio, alias Papinianus* §. *ſi fundum in fine,* ff. *ſolut. matrimon. vbi legitur: Puto autem ſi arbores cedua fuerint, vel germinales dici oportet in fructus*
6 *cedere, ſi minus, † quaſi deteriorem fundum fecerit, maritus tenebitur; vbi Gloſ.*

in dicto verbo tenebitur, *dicit actione de dote*, *l.ſi maritus* §.*final. de iure dotium*,
l.ſi ex lapidicinis ad l.aquil. & l.ſi ſeruus
7 *ſeruum* §.*ſi maritus eodem*.† nàm contra
Dominum non datur actio legis aquiliæ,
ſed Domino ſic, *l.item mela* §.*legis* ff. *ad*
leg.aquil.& iſtam putat eſſe veritatem,
Conſtant.Roger.in tract.de dot.§.13.*fol.*
mihi 344. *à tergo*.

Secundò, mulier habet priuilegium,
8 vt licet dos † ſit profectitia à patre, tàmen acquiritur ipſi filiæ quo ad poſſeſ-
ſionem, & dominium, *l. Pomponius Filadelphus* ff. *famil. erciſcund.* quod non eſt
in alijs profectitijs, *l.cum oportet in principio C. de bon. quæ liber. & ita vult Salycet.in rubrica C.de priuileg. dot.* & mu-
9 lier habet reſtitutionem,† ſi in dote contingat læſio, quaſi læſa in proprio patri-
monio, *l.* 3. §.*ſed vtrum ff.de minor.* ipſi-
10 què mulieri † datur actio ad reſtituendã
ſeruitutem amiſſam facto mariti, etiam contra Fiſcum, *ff. de fund. dot. l.ſi maritus*, & dùm dictum albaranum factum
fuit per patrem dictæ Dominæ, ceſſio fructuum effectum habere non debet, ſtante
11 priuilegio mulieris in dote, † quod pa-
ctum patris, filiæ non nocet, in actione
de dote, *l.*2.*C.de pact.cõuent.& ibi Bart.*
& Bald. qui dicunt hoc eſſe notabile,
12 & licet maritus ſit † Dominus dotis, nõ
verè, vt prædiximus, eius quaſi dominium habere prætenditur de iure ciuili,
§.*accidit aliquando inſtit. quib. alien. lic.*
13 *vel non*, † ſed vxor eſt dotis Domina,
de iure naturæ, *ad text.in l.in rebus C.de iure dotium, ibi: Cùm eædem res ab initio vxoris fuerint, & naturaliter in eius per-*
14 *manſerint dominio*. † Quod ius naturale
potentius eſt iure ciuili, §.*minus ergo inſtit.de hæredit.quæ ab inteſtat.deſer.* Im-
15 mò & ipſa † mulier poſſidet, dicit *text.*
in l.aſſiduis circa medium C. qui potior.in pignor.habea.vbi legitur: Oportebat enim diſponi maritum creditoribus ſuis, ex ſua ſubſtantia ſatisfacere, non de dote mulieris, quàm ad ſuos victus, ſuaſq; alimonias mulier poſſidebat, vel à ſe ipſa dotata, vel ab alio, & hic apertè videtur, quod
text. ipſe loquitur, etiam in fructibus,

quia proprietas, vt pro alimèntis deſeruiret non datur, *& gloſ.in verbo poſſidet in fine, verſ.dic ergo poſſidet*, ideſt poſſeſ-
ſionis, vel quaſi, quomodo gaudet, & generaliter concludit *Ioannes Campeg.in*
16 *tractatu de pact.dot. q.*1. *in fine*, † quod
ſi pactum ad præiudicium mariti fiat, valet, ad præiudicium autem vxoris nunquám valet, *vt in l.actillicinius l.de die, vbi gloſ.& Salycet.cum duobus alijs ll.ſeq. ff.de pact.dot.*
17 Tertiò, † licet maritus dicatur Dominus fructuum dotis, *iuxta text. in l. pro oneribus C.de iure dotium.* Tamen hoc intelligitur conditionaliter, non autem
ſimpliciter per illud aduerbium appoſitum in prædllegata *l. pro oneribus, ibi: Dummodò pro oneribus matrimonij*, quod
aduerbium diſpoſitionem ſuſpendit, &
ita facit conditionem *in l.*1. *nu.*22. *ff. de*
18 *condit.& demonſtrat.* † & proindè maritus diſponendo de fructibus dotis, ipſam
dotis conditionem deteriorare videtur;
quod in vxoris præiudicium facere non
poteſt, *l.ſi conuenerit ff.de pact.dot*, etiam
19 quia fructus † pars ſoli eſſe cenſentur, vt
in *l.fructuum ff.de re iudic.notat Bald. in cap.*1. *in principio* 3.*colum. de pac.ten.* &
quando non eſſent pendentes, non poteſt
maritus in præiudicium vxoris diſponere, ſicut nec de principali, per id quod dicit *Bald. in l.ſi is quem C. de præd. min.*
20 vbi ſi non tenet principale, † non tenet
acceſſorium, & extincto principali, depẽdentia, ſiuè acceſſoria pereunt, vt dicit
idem *Bald. in cap.*1. *de vaſſall. decrepit.*
21 *ætat.* † & adeò non valet diſpoſitio mariti, quod contra factum proprium venire poteſt, *l.quemadmodum C.de agric. & cenſit.lib.*11. *l.in rebus C.de iure dotium*,
etiam ſi iuramento vallatum eſſet, reuocatur, *cap. non eſt obligatorium de regul.*
22 *iur. in ſexto*, eo maximè, † quia intereſt
Reipublicæ fructus dotis oneribus matrimonij deſeruire, *l.*1.*ff.ſolut.matrim.l.in diem ff.de pact.dot.* per rationem, nè coniuges, de quorum intereſſe tractatur, &
23 præſertim mulier † fragilitate naturæ in
repentinam deducatur inopiam, *l.* 1. §.
cum lex C.de rei vxor.act. † & attendendam

24 dam eſſe cauſam finalem, † quæ in om-
nibus contractibus attendi debet, iuxta
25 *conſ. Soccin.* 151. *lib.* 2. † Cauſa finalis
dotis eſt, & de eius fructibus, maritus,
vxor, & liberi, ſi extant, alentur, quod ſe-
cus eſſet, ſi fructus abſtrahantur, quia fa-
me perirent, quod eſt euitandum, & ſi
dicatur hoc verum de omnibus fructibus
26 non obſtare, † quia eadem ratio eſt de
toto ad totum, quæ de parte ad partem,
text. eſt in l. quæ de tota ff. de rei vendic.
& ſic idem ius ſtatuendum, *l. illud ad l.*
27 *aquil.* Prædictis accedat, † quod ſi pa-
ter pro filia promiſit dotem cum dilatio-
ne, aliquorum annorum, & cum eadem
dilatione redderetur, quod tale pactum
in præiudicium filiæ non valet, iuxta
text. in l. aliud ff. de pact. dot. notat. Bald.
Nouell. in ſeptima parte tract. at. de dote
priuileg. 11. *num.* 17. ſed in proprijs no-
28 ſtris terminis, † quod maritus fructus
dotis cedere non poſſit, eſt *text. in l.* 4. *ff.*
de pact. dot. vbi legitur: Sed ita diſtingue,
vt ſiquidem fundum in dotem dederit mu
lier, ita vt maritus fructus redderet non
29 *eſſe ratum pactum.* † Immò ſi gener re-
ſtituit dotem ſocero ignorante filia, non
eſt liberatus, ſed condicere poteſt, verba
ſunt *text. in l. qui hominem §. gener ff. de*
ſolution. vndè dicta filia nè dum obtinere
debet, vt in futurum fructus quintæ par-
tis dotis non ſoluantur patri, ſed exactos
pro præterito ſibi reſtitui, & ita ex præ-
dictis currenti calamo adductis mihi vi-
detur.

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Legata res in teſtamento, ſi poſtea inter viuos eidem legataria donetur, per ſecundum teſtamentum, alio inſtituto non reuocatur.*

2 *Legata adempta in præſentia hæredis præſumuntur ad preces, & per metum adempta.*

3 *Legata facta Eccleſijs, & pro anima ſunt pia.*

4 *Legata pia abſquè ſpetiali reuocatione non reuocantur, & nu. ſeq.*

5 *Teſtamentum inter liberos non reuocatur, niſi ſpetialiter.*

6 *Argumentum de fauore piæ cauſæ ad fauorem liberorum valet.*

7 *Paragium, ſiuè dos eſt loco legitimæ.*

8 *Paragium, ſiuè dos, quod ſit legitima, pluries deciſum.*

9 *Fratres tenentur dotem dare ſorori, etiam caſtè viuenti, & non nubenti.*

10 *Fœmina, quia non admittitur cum maſculo, habet legitimam loco portionis legitimæ.*

11 *Frater, vt excludat ſororem debet dotare illam de bonis paternis, & maternis, abſquè onere, & nu. 12. 13. & 14.*

15 *Ratio excluſionis fœminarum eſt dos.*

16 *Dictio, cum, denotat cauſam finalem.*

17 *Ratio excluſionis contrariorum.*

18 *Mulier ſi excluditur debet habere paragium.*

19 *Mulier excluditur, dummodò infra ſextumdecimum annum maritetur.*

20 *Paragium, ſiuè legitima tranſmittitur, ad hæredes.*

21 *Paragium ſi non eſſet tranſmiſſibile, tolleretur, quod fieri non poteſt.*

Pro Iulia Papara Templi Gubernatrice, & alijs legatarijs, contra Philippum, & Ioannem Petrum Gaiullos.

ARGVMENTVM.

Legatum factum in primo teſtamento, confirmatum per donationem inter viuos, per aliud teſtamẽtum non reuocatur. Item paragium filiæ de bonis paternis, & maternis debitum transfertur ad hæredes, etiam quod non nubat.

CONSILIVM LXIX.

IN hac cauſa verùm eſt in facto, quod Victoria Gaiulla die 14. Iunij anni 1604. inſtitutis hæredibus dictis Philippo, & Ioanne Petro eius fratribus,

tribus, legata petita dictæ Iuliæ, & alijs
actoribus reliquit pro eius anima, & die
18. eiuſdem omnia, quæ in dicto teſta-
mento legauerat dictis actoribus,& alios
ducaros centum ſorori Agaræ Falconi,
& poſt eius mortem in dicti Templi be-
neficium per contractum irreuocabilis
inter viuos donationis dedit in ampliſſi-
ma forma, & demum conducta in domi-
bus Fratrum, aliud fecit teſtamentum
inſtituendo hæredes eoſdem fratres, nul-
lam de legatis ipſis mentionem faciens,
& proindè duo ſunt videnda.

Primùm, diſpoſitiones factæ per di-
ctam Victoriam non nuptam an ſint va-
lidæ.

Secundùm, paragium an tranſmitta-
tur ad hæredes non nuptæ,& de eo lega-
ta ipſa hæredes dare teneantur.

Quo ad primum dico. Primò, quod
dum dicta Victoria quantitates conten-
1 tas in ſuo primo teſtamento † poſteà per
contractum irreuocabiliter inter viuos in
ampla forma donauit, talis contractus
non reuocatur,vt eſt *text. in l. vbi ita do-
natur ff. de donat. cauſ. mort. ibi: Vbi ita
donatur mortis cauſa, vt nullo caſu reuo-
cetur, cauſa donandi magis eſt, quàm mor-
tis cauſa donatio, & indè haberi debet, at-
què alia quæuis inter viuos donatio, ibid;
firmant Gloſ. & Doctores, Grammat. deciſ.
73. num. 12. Boer. deciſ. 353. Loffred. conſ.
5. primo dubio, & conſ. 9. in principio, Ber-
trand. conſil. ſiuè allegat. 138. num. 12.
lib. 2.* & eſt * communis opinio, *vt per
Couarr. in rubrica de teſtament. par. 2. poſt
num. 11. & Natta conſ. 104. nu. 6. & ſeq.*
dicit,quod in hoc neminem inuenit con-
tradicentem.

Secundò,diſpoſitiones in ſecundo te-
ſtamento ſunt inualidæ, & quæ in primo
adſunt validæ ex pluribus.

Primò, quia quantitatis ipſæ donatæ
fuerunt per contractum irreuocabilem
inter viuos,vt fundatum eſt.

Secundò, condito primo teſtamento
in ſacro Templo Victoria dubitabat de
fratribus nè ſcirent,& reuocari facerent:
Teſtes ſuper ſeptimo articulo fol. 22.
25. à tergo 26. 27. & 28. & teſtamentum
ſecundum fecit in domo fratruum, de
quibus valdè timebat, vt deponit Nota-
rius,& Iudex, qui in ipſo ſecundo teſta-
mento interuenerunt fol. 20. & 30. ſuper
octauo articulo, & legis præſumptione,
2 quãdo † legata ſunt adempta in præſen-
tia hæredis inſtituti, præſumitur ad pre-
ces,& propter metum illius, *Caſtrenſ. in
authent. hac conſultiſſima §. at cum huma-
na fragilitas C. de teſtament. Ruyn. conſil.
73. num. 5. Vrſill. ad Afflict. deciſ. 169.*
quod arguitur etiam, quia interrogata
ſi aliud fecerat teſtamentum,negauit, vt
deponunt idem Notarius,& Iudex, cum
alio teſte teſtamentario, ſuper decimo
articulo fol. 29. & 30. à tergo: vndè ſe-
cundum teſtamentum, aùt fuit factum
metu,aùt non ſtabat in recto ſenſu, dùm
de præcedenti teſtamento non memi-
nit.

3 Tertiò, † tractatur de legatis factis
Eccleſiæ Sanctorum Apoſtolorum Tem-
plo, eius confeſſori, & Moniali pro eius
anima, quæ ſunt pia, *vt in authent. vt
cum de appellat. cognoſ. §. illud quoque, ibi:
Pia anima relaxentur, & notat Bald. in
4 authent. ſimiliter ad leg. falcid.* † & lega-
ta pia,abſque ſpetiali reuocatione non
reuocantur, *Nicol. de Neapol. in l. libertis
§. proximis per illum textum ff. de alim.
& cibar. legat. ſequitur Roman. in d. au-
thent. ſimiliter Tiraquell. in tractatu pia
cauſa priuileg. 19. cumulat Surd. in tra-
ctatu de aliment. tit. 9. q. 3. ac eſt text. in
authent. hoc inter liberos C. de teſtament.*
5 vbi teſtamentum † inter liberos, cum
duobus teſtibus factum, per ſecundum
teſtamentum non reuocatur, niſi ſpetiali
facta de eo reuocatione,ſic & in caſu pio
6 nõ valet reuocatio, † niſi ſpetialiter fiat:
nàm valet argumentum de fauore libe-
rorum ad fauorem piæ cauſæ, *Caſtrenſ.
in l. & iſta Epiſtola C. de fideicomm. Sur-
dus in dicto tractatu de aliment. tit. 2. q.
15. num. 116. Menoch. in præſump. 166.
num. 4. lib. 4.* ergo legata petita deben-
tur.

Veniendo ad ſecundum, de quibus
bonis non nupta diſponit, dico de para-
gio.

Pri-

7 Primò, † quia paragium, ſiuè dos eſt
loco legitimæ, vt voluit Cyn. Bald. & Sa-
lycet. in l. ſancimus C. de nupt. Alber. de
Roſat. in l. quoniam in prioribus C. de
inofficioſ. teſtam. Ioan. Andr. in addit. ad
Speculat. de ſtat. mon. in rubrica verſ. ſcire
debes, Iſern. in conſtitut. Regni in aliqui-
bus fol. 257. colum. 1. in fine, & in princi-
pio 2. colum. Napodan. in conſuetud. ſi mo-
riatur verſ. eas autem, in verb. paragium,
Afflict. deciſ. 160. vbi addit. Camerar. in
cap. imperialem fol. 102. liter. L, Gram-
mat. deciſ. 101. num. 45. Præſid. de Fran-
cb. deciſ. 61. nu. 5. Loffred. latiſſimè conſil.
26. qui num. 29. diſtinguit, in quantum
tangit legitimam, quám diſtinctionem
ſequitur Petr. de Gregor. de dote de para-
gio q. 39. & abſque diſtinctione Marãt.
conſ. 43. num. 2. Lanar. conſ. 70. num. 4.
Regens de Ponte conſ. 74. num. 5. de Anna
pater allegat. 70. nu. 13. Conſiliarius Fi-
lius conſil. 6. num. 10. & conſ. 75. num. 8.
8 Immò eſt legitima, † & bis ita iudica-
tum dicit Maricond. in d. conſuetud. eas
autem litera D, fol. 94. & ibidem idem
iudicatum firmat Præſid. de Francb. lite-
ra F.
9 Secundò, † dicti fratres tenebantur
dictam Victoriam ſororem dotare, do-
temq; præſtare, etiam quod caſtè vixe-
rit, & non nupſerit, ſaltim de paragio,
quod debetur filiæ ſicut portio hæredi-
tatis, & ſine onere, vti legitima iure na-
turæ debita, & cum dicta conſtitut. in
aliquibus, non ex beneficio patris, quia
10 fœmina † non admittitur, cum maſculo,
habet legitimam loco portionis legiti-
mæ, vt dicit Iſern. in d. conſtit. ſuper ver-
bo moriatur, verſ. non ergo fol. 253. colum.
1. & fol. 257. colum. 1. & ſeq. & fol. 259.
colum. 1. num. 70. verſ. ſed filius poſt mor-
11 tem patris: † vult quod filius, vt exclu-
dat ſororem, à ſucceſſione patris, & ma-
tris, debet eam maritare, & de bonis
vtriuſque conſignare paragiũ, ſicut por-
tionem legitimam abſque onere, ad text.
in d. l. quoniam in prioribus C. de inofficio.
teſtament. ibi: Quodcumquè onus intro-
ductū tollatur, vbi Gloſ. & Doctores, & in
l. ſancimus, §. ſancimus eodem legitur:
Qualiſcumque cauſa interueniẽs aliquod
grauamen imponat, vel in quantitate, vel
in tempore hoc modis omnibus repleri, &
noſtrum iuuamen purum filijs inferri,
ibiq; Gloſ. & Doctores, & habetur in di-
12 cta conſtitut. in aliquibus, † quæ maſcu-
los præfert fœminis, & dicit: Dùm tamen
ſorores, aùt amitas, fratres, aùt neptes pro
modo facultatum ſuarum, & filiorum ſu-
perſtitum numero ſecundum paragium
habeant maritare, quæ verba dum impo-
nunt neceſſitatem eas maritandi cum
13 paragio, † ſiuè legitima, ſine onere ei
debetur, vltra prædictos dicunt etiam in
ſpetie Afflict. deciſ. 306. nu. 1. per dictam
l. quoniam in prioribus, Capyc. deciſ. 176.
num. 10. Grammat. d. deciſ. 101. num. 21.
Præſ. de Francb. deciſ. 525. num. 20. vbi
14 ſi cum onere relinquatur, onus reijcitur
per d. l. ſcimus, Molin. de primogen. hiſpan.
lib. 2. cap. 1. num. 32. verſ. vlterius etiam
cum ſeq. Iaſ. in l. ſi pater 12. colum. verſ.
in vltim. part. gloſ. C. de inſtit. & ſubſtit.
Regens de Ponte conſ. 65. nu. 4. 7. & 17.
qui alios adducit.
15 Tertiò, † ratio excluſionis fęminarum
non eſt agnatio, ſed ipſa dos, ſiuè para-
gium, vt in d. conſtitut. ſi moriatur, ibi: Et
teneantur ipſi ſucceſſores maritare ſorores,
& amitas ſecundum paragium, & facul-
tates, & in conſuetud. ſed ſi morienti, legi-
tur: Cùm fratres ipſas habeant maritare,
16 quæ dictio cum, † denotat cauſam fina-
lem excluſionis, ad text. in l. ſi ab Arbitro
ff. qui ſatiſdar. cogant. & Napodan. in
d. conſuetud. ſed ſi morienti, verſ. cùm
fratres litera K, num. 284. fol. 155. Si
17 propter dotem excluditur, † neceſſario
ſequitur, quod aùt debet habere dotem,
aut ſucceſſionem, quæ non poteſt eſſe
minus paragio, ſiuè legitima, & hæc ve-
18 riſſima † ratio excludit fundamentum
partis, ex Caſtrenſe in l. Titio centum §.
Titio genero de condit. & demonſtrat. &
Gabriel. in conſ. 11. & 116. ac Marc.
Anton. Peregrin. in conſ. 79. quæ non ob-
ſtant, quia loquuntur in ſtatutis Italiæ,
quæ reſpiciunt agnationem, non autem
19 dotem, † & dùm mulier eſt excluſa,
cum cauſa ſi infra ſextumdecimum an-
num

num maritetur, *ut in d. verſ. eas autem, ibiq; Napodan.* vndè cum dictum paragium ſit loco legitimæ, quę portio eſt de iure naturæ, & ſine onere debita filiæ,
20 ſequitur ad hæredes,† etiam non nuptæ tranſmitti, & legata facta ſuper eis deberi, vt volunt *Napodan. in d. conſuetud. & ſi moriatur, verb. paragium in fine, verſic. ſuccedunt, latiſſimè Loffred. in d. conſil. 26. per totum, Capyc. in addit. ad dictum verſ. eas autem fol. 94. verſ. incipiente an mulier, ibiq; Cæſar. Vitell. & Præſ. de Franch. Vrſill. ad Afflict. deciſ. 160. vbi Piſan. addens dicit ita iudicatum, Minadous in repetit. d. conſtitut. in aliquibus nu. 7. verſ. ſed videbitur num. 14. fol. 144. & conſ. 2. Cannet. in repetit. extrauag. volentes, cap. non eſſet otioſum, Cumia in cap. ſi aliquem verb. maritata q. 1. num. 83. Surd. in tract. de aliment. tit. 3. q. 1. num. 60. Anton. de Alex. in d. conſuetud. ſi moriatur verſ. ſecundum paragium fol. 69. lit. A, ibi tranſmittit paragium*, vltra quod ipſe tenet, dicit ſic in ſpetie tenere *Bald. conſ. 489. lib. 3. & conſ. 9. lib. 4. Marant. in diſputat. 10. Regens de Ponte conſ. 65. per totum, & conſ. 74. ex alijs firmat, & annis non longè decurſis fuit deciſum in cauſa Ioan. Andreæ Gambacurtæ, cum Ioan. Baldaxare Gambacurta pęnes . . . . . in Sacro Conſilio*, & ſi tranſmiſſibile non eſ-
21 ſet tolleretur, † & tolli non poteſt, *Cyn. in d. l. ſcimus, Iſern. in cap. 1. de natur. ſucceſſ. feud. latè Molin. de primogen. hiſpan. lib. 2. cap. 1. verſ. ſi verò facultas num. 14. Dec. conſ. 106. Alexand. conſ. 211. num. 8. lib. 7. & conſ. 55. num. 10. lib. 2.* & eſt * communis opinio, *per Iaſ. in authent. nouiſſima colum. final. vbi add. concordantia adducit*, & ex prædictis concludo dictos Philippum, & Ioannem Petrum Gaiullos fratres condemnari debere ad petita legata, etiam donata, capienda de paragio, quod dictæ Victoriæ eorum ſorori competebat.

Referēte Regio Conſiliario Domino Io. Sances de Luna, prædictus Philippus primo fuit condemnatus pro medietate, & deinde pro alia vti Io. Petri hæres, qui vti ſua Excellētia continuus ad Auditorem camepi remiſſus fuerat, idem Philippus condemnatus fuit, vt ex ſententijs Sacri Conſilij pęnes Cioffum. & hodie pęnes Borellum Sac. Conſ. Actorum Magiſtr.

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Prælegata an veniant in reſtitutione fideicommiſſi.*
2 *Maior ætas ſuperueniens facit ceſſare pupillarem, & vulgarem ſubſtitutionem.*
3 *Conditio adimpleri debet in forma ſpecifica.*
4 *Subſtitutioni vulgari, prælegata non accednnt.*
5 *Fideicommiſſum eſt, quid facti, & oneroſum, quod non præſumitur, & nu. 6.*
7 *Aduerſatiua natura eſt aduerſari caſum in eiſdem terminis.*
8 *Subſtitutione iniuncta inſtitutioni, prælegata non veniunt.*
9 *Dictio, vt ſupra, inducit repetitionem ad omnia præcedentia, cum omnibus qualitatibus.*
10 *Lego verbum de propria ſignificatione non importat inſtitutionem, & hæreditatis verbo non veniunt.*
11 *Subſtitutio eſt ſecunda inſtitutio, & non extenditur ad prælegata poſtea facta.*
12 *Subſtitutionis clauſula referūtur ad proximè præcedentia.*
13 *Legata, & prælegata poſt ſubſtitutionem facta in ea non veniunt.*
14 *Præcipuè verbum non facit venire prælegatum in ſubſtitutione.*
15 *Diuerſitas verborum facit, quod alio titulo, quàm inſtitutionis prælegata veniant, vt ibi legitur.*
16 *Donatio facta in teſtamento confirmatur morte.*
17 *Inſtitutio, & ſubſtitutio in portionibus hęreditarijs non comprehendit diuiſa per patrem in eius vita.*
18 *Clauſula ex nunc pro tunc in præambula hora mortis, operatur tranſlationem dominij bonorum legatorum à die contractus.*

19 Tem-

19 *Tempus præſens trahitur ad futurum, & è contra.*

20 *Voluntas teſtatoris ex verbis expreſſis eſt attendenda.*

21 *Intentio non verbis, ſed intentioni verba ſeruire debent.*

22 *Sententia præponẽda ſunt verbis, vt anima corpori*

23 *Mens eſt radix verborum, & eius ſubſtantia prima.*

24 *Cor eſt Imperator linguæ, & habet cauſam ſicut mancipium ſub iuriſdictione ſua.*

25 *Lingua cedit cordi, & ad diſponentis intentionem recurrendum.*

26 *Leges ſunt poſitæ adiuuantes teſtatoris voluntates.*

27 *Teſtator ſi aliter, quàm dixit, voluiſſet dicere ſciuiſſet, & ſic noluiſſe videtur.*

28 *Verba, voluntas, & mens teſtatoris faciunt claram diſpoſitionem.*

29 *Dictio, item, poſita inter orationes diuerſas facit ceſſare repetitionem.*

30 *Prælegatum abſorbens maiorem partem bonorum venit in ſubſtitutione.*

31 *Exceptio firmat regulam in non exceptuatis.*

32 *Inſtituti omnes ſunt hęredes, cum onere prælegatorum, & aliorum debitorum, & nu. 33.*

34 *Hæreditas eſt nomen iuris continẽs actiones actiuas, & paſſiuas.*

35 *Hæreditas intelligitur, cùm oneribus, & emolumentis.*

36 *Hæreditas eſt ſucceſſio in vniuerſum ius, quod defunctus habuerat tempore mortis.*

37 *Hæreditas poteſt conſiſtere, etiam ſi ære alieno ſit exauſta, & nulla ſint corpora.*

38 *Prælegata poſt inſtitutionem, & ſubſtitutionem in reſtitutione non veniunt.*

39 *Prælegata de re debita, vel in compenſationem oneris non veniunt in fideicommiſſo.*

40 *Prælegata de re debita, etiam ſi teſtator iuſſiſſet reſtitui, non reſtituuntur.*

41 *Confeſſio debitoris parte abſente probat debitum.*

42 *Legatũ pro exoneratione animę eſt pium.*

43 *Legata ad pias cauſas in reſtitutione fideicommiſſi non veniunt.*

44 *Anima omnibus rebus præferenda eſt.*

45 *Pia cauſa lex fauorabilius fouet, (excepta legitima,) quàm liberis.*

46 *Opinio, quæ pro anima facit in dubio ſequenda eſt.*

47 *Legata diminuuntur, quando patrimonium non ſufficit.*

48 *Legata pia ante omnia deducuntur, tanquàm æs alienum.*

Pro Ioanne Antonio Sances legum profeſſore, cum Ioanne Dominico Sances eius fratre.

ARGVMENTVM.

Inſtitutio, ſubſtitutio, legatum, & prælegatum poſtea factum, quando in reſtitutione fideicommiſſi veniant.

CONSILIVM LXX.

IN hac cauſa Ioãnis Antonij Sances, cum Ioanne Dominico eius fratre in prælegato paterno, alterius fratris mortui, an ſuccedat dictus Ioannes Antonius hæres teſtamentarius fratris mortui, an omnes vigore paternæ ſubſtitutionis, quod vnus ſuccedat alteri decedenti ſine filijs; licet prima fronte
1 videatur dicendum prælegata † in fideicommiſſo venire, & omnes ſuccedere debere, *iuxta text. in l. Marcellus* §. *quidam liberis, l. hæredes mei* §. *cum ita ff. ad trebell. l. cum virum C. de fideicommiſſ. vbi Bart. & Doctores*. Tamen contrariam ſententiam in hoc caſu puto veriorem ex pluribus.

Primò, teſtator habens filium maiorem, & alios minores, ſubſtitutionem pupillarem, & vulgarem fecit, & ſtante,
2 quod omnes ipſi filij ad maiorem † peruenerant ætatem, ſubſtitutio pupillaris

fuit

fuit extincta, l. in pupillari, ff. de vulgar.
& pupillar. ſubſtit. vbi notant Bartol. &
Doctores, Alex. Trentacinq. in tract. de
ſubſtit. par. 2. cap. 19. nu. 3. & ſtatim quod
maior venit ætas fuit extincta, l. cedere
diem ff. de verbor. ſignific. l. poteſt quis ff.
de hæredib. inſtit. & plenius notatur in
l Gallus §. quid ſi tantum, de liber. & poſt-
3 hum. † Debet enim conditio adimpleri
in forma ſpecifica, l. qui hæredem ff. de
condit. & demonſtrat. aliàs extare non
4 videtur, † & ſic teſtat vulgaris ſubſtitu-
tio, in qua prælegata non veniunt, vt eſt
text. in l. miles §. pro parte ff. de legat. 2.
ibi: Præceptionum autem portionis, quæ
pro parte conſtiterũt ad hæredes eius trãſ-
mitti, vbi Gloſ. & Doctores, idẽ dicit text.
in l. ſextiliam ff. de legat. 3. & tenet Ioan.
Fab. in d. l. cum virum, & ibi Bartol. & *
communiter Gloſ. & Doctores, ac Dyn.
Bartol. Alexand. Angel. Io. de Imol. in
d. l. Marcellus §. quidam liberis, Ripa, &
Soccin. in l. 1. ff. ad trebell. & per Alexan.
Trentacinq. in d. tract. de ſubſtit. par. 1.
cap. 13. nu. 14.

5 Secundò, † fideicommiſſum eſt, quid
facti, & res onetoſa, quæ non præſumi-
tur in euitanda, l. cohæredi §. cum filiæ ff.
de vulgar. & pupillar. ſubſtit. Cæphal. con-
ſil. 67. num. 27. & in dubio pronuncian-
dum eſt non ſubeſſe, cum hoc fauorabi-
lius ſit, l. ſi fuerit ff. de reb. dub. Alciat. con-
ſil. 525. num. 12. & conſ. ſeq. num. 6. Sed
in fideicommiſſo prædicto, nõ dicit, quod
ſuperſtis ſuccedat decedenti ſine filijs in
quantitatibus prælegatis, ſed in portione
in qua vnuſquiſque ipſorum fuerat hæ-
res inſtitutus, vt in ſecundo capite, vbi
legitur: Voglio, ordino, & commando, che
doue alcuno delli predetti miei figli, & he-
redi, vt ſupra inſtituti, moreſſe in pupil-
lari ætate, vel poſt quandocumque ſen-
za figli legitimi, & naturali del ſuo corpo,
vno debbia ſuccedere all'altro, & l'altro
all'vno, taliter moriente, vt ſupra, & cum
dictá bona, & quantitates nondum præ-
6 legatæ, † & nominatæ fuerant in ſubſti-
tutione, & reſtitutione venire non poſ-
ſunt, vt patet ex verbis præcedentibus,
quæ in declaratione mentis teſtatoris
multum operantur, per text. in l. ſi ſeruus
plurium §. final. ff. de legat. 1. In præce-
dentibus enim verbis teſtator dicit: Or-
dino, & faccio mei heredi vniuerſali, &
particulari li detti miei figli, eccetto in
l'infraſcritti legati, & fideicommiſſi. Eſt
7 enim de natura aduerſatiua aduerſari
caſum in eiſdem terminis, & qualitatibus
præcedentium repetere in ſequentibus,
iuxta doctrinam Bartol. in l. ſi mariti in
fine ff. ad l. Iul. de adulter. Salycet. in l. vi-
rum ff ſi cert. petat. Soccin. Iun. conſ. 102.
num. 13. Ideò teſtator in ſubſtitutione
repetir, detti miei figli heredi, vt ſupra
inſtituti, & vult, quod vnus ſuccedat al-
teri morienti ſine filijs, & ſubſtitutio ex-
8 preſsè videtur iniuncta inſtitutioni, † &
portioni hæreditariæ ad vnumquemque
ipſorum tangenti, ex quo in tali ſubſtitu-
tione prælegata non veniunt, l. in fidei-
commiſſaria, ff. ad trebell. ibi: Quotiens
quis rogatur hæreditatem reſtituere, id
videtur rogatus reddere, quod fuit hære-
ditatis, Aretin. conſ. 153 colum. 2. ex cu-
ius dictis firmat Ruyn. conſ. 165. nu. 16.
lib. 2. ſic conſuluit Cæphal. conſ. 513. &
contraria reÿciens firmat Marc. Anton.
Peregrin. in tract. de fideicommiſſ. artic. 7.
num. 43. & prædicta maximé procedunt
9 ſtante dictione, † vt ſupra, quæ inducit
relationem ad præcedentia, cum omni-
bus qualitatibus, l. 1. §. deindè, & ibi Bar
tol. in §. ex hoc edicto ff. de poſtul. text. in
l. item quæritur §. item Iulianus ff. locat.
Ruyn. conſ. 18. num. 12. lib. 2. & hæc re-
latio fit cum omnibus qualitatibus ſuis,
Bart. in l. 1. ff. de recept. arbit. tradit Dec.
loquens in fideicommiſſo conſ. 182. nu.
3. & Conſiliarius de Anna conſ. 28. num.
1. conſ. 53. nu. 121. & ſeq. Roland. à Val-
le conſ. 34. num. 29. lib. 4. qui num. 30. di-
cit, quod dictio, vt ſupra, & ſimiles, ad
caſum ſuperius expreſſum reſtringũtur,
ex Dec. conſ. 377. num. 5. Crauett. conſil.
89. num. 3. Peregrin. de fideicommiſſ. art.
16. num. 23. vbi latè de materia relatio-
nis, & repetitionis à principio vſque ad
finem.

Et ſic dum per dictam dictionem, vt
ſupra poſitam in ſubſtitutione, fit repeti-
tio

tio omnium eorum,quæ ſupra dicta ſunt,
& ſupradicti filij inſtituuntur hæredes
in portionibus ſuis hæreditarijs,exceptis
legatis, de quibus nondum loquutus fue
rat, legata, ſiuè prælegata ipſa in ſubſti-
tutione non veniunt,etiam quia verbum
conſigno, ordino , & relinquo, ſine adiun-
10 cto, † ſicut verbum lego , de propria ſi-
gnificatione non importat hæredis inſti-
tutionem , & hæreditatis verbo non ve-
niunt,*l.ſi Titius ex parte ff. de legat.3. l.
Titia ff.ad l.falcid. per Doctores in rubr.
ff.de legat.1.*

Tertiò, teſtator facta inſtitutione in
bonis hæreditarijs in continenti dixit:
vnus ſuccedat alteri, & ſic ad inuicem
11 eos ſubſtituit, † quæ ſubſtitutio eſt ſecũ-
da inſtitutio, *Gloſ.& Scribentes in rubri-
ca de vulgar. & pupillar.ſubſtit.* quæ vi-
detur facta ad bona, de quibus loquitur
inſtitutio , cum ſubſtitutio ad inſtitutio-
nem referatur, *l.1. C.de impuber.& alijs
ſubſtit. Pariſ.conſ.71.nu.16.lib.2.Ruyn.
conſ.128.num.13. lib.3. Dec. conſ.* 480.
*Roland.à Valle dicto conſ.34.num.*34.&
non extenditur ad prælegata facta poſt
inſtitutionem, & ſubſtitutionem , cum
12 clauſulæ † ſubſtitutionis debeant refer-
ri ad proximè præcedentia, *ex Paul.de
Caſtro,& alijs,Dec.conſ.547.nu.6. verſ.
& hoc etiam*,& non ad ea,de quibus nõ-
dum loquutus fuerat, *Pariſ.conſ.14. nu,
2.lib.3.*ad quod facit, quod dicit *Soccin.
Iun.conſ.107. num.52. lib.3.* quod pro-
hibitio alienationis extenditur ad bona,
de quibus teſtator loquutus fuerat in in-
ſtitutione,ponderando dictionem, vt ſu-
pra, & procedit ſine ſcrupulo dubitatio-
nis, ſi quis primo rogatus eſt reſtituere,
13 & poſtea † relicta ſunt legata, & præle-
gata ipſa non veniunt in ſubſtitutione,
vt habetur in *Gloſ.* * communiter appro-
bata *in d.l.cum virum C. de fideicommiſſ.
idem tenet gloſ. per illum textum in d. l.
Marcellus §.quidam liberis, vbi Bart.&
Doctores illam ſequuntur,ibiq; Alexand.*
* communem dicit eſſe opinionem, *Frã-
ciſc.Mantica de coniectur.vltim. volunt.
lib.7.tit.7.nu.1.comprobat Peregr. in tra-
ctat.de fideicom.art.7.nu.63.*

Quartò, in dicto teſtamento expreſsè
dicitur, quod dicti filij minores capiant
dicta bona, & ducatos quatuor mille ,
& quingẽtos præcipuos, & ante partem,
vndè clarè habetur, teſtatoris mentem ,
& voluntatem fuiſſe in ſubſtitutione non
14 venire, † cum per verbum præcipuè,te-
ſtatorem prohibuiſſe videtur, vt præle-
gata in ſubſtitutione ,*& fideicommiſſo
non venirent, *l.prætor ait ff. de nou.oper.
nunciat.l.filius C.famil.erciſcun.Chaſſan.
in conſuetud.burgund.de ſucceſſ. rubric.7.
§.5.num.12. & ſeq. Angel.conſ.395. nu.
2.firmat ex multis*, quia hæredes legata
eorum præcipuè hab:re debent, nec ve-
niunt conferenda, nec in hæreditate , vt
communia diuidenda, ſed cuilibet , vt
præcipua aſſignanda, *l.à patre, l.filiæ, §.
cum autem C. de collat.* per rationem ,
quia legatum priuilegiatur iure extra-
nei,non iure hæreditario,*per d.l.à patre,
vbi Gloſ.& Doctores.*

Quintò,dixit amplius teſtator ipſe ,
Ioãnem Dominicum eius primum filium
habuiſſe mobilia, pecuniarum quantita-
tes,& ducatos mille,cum quibus ſe exer-
cuit,& multum lucratus fuit, & omnia
vult eſſe in dicti filij poſſe,& dominio, &
in compenſationem earundem quantita-
tum in vita per dictum Ioannem Domi-
15 nicum habitarum,verba † ipſa diuerſa
operantur: nàm diuerſo, & alio titulo ,
quàm inſtitutionis dicta bona,& quanti-
tates ipſis alijs filijs dedit,vt expreſsè te-
ſtator ipſe dixit ibi: *Che ſia lecito alli pre-
detti Giouan Antonio,Baptiſta,& Fran-
ceſco pigliarſe,& retenerſe in loro potere
li predetti beni mobili , & ſupellettili di
caſa,& anco li predetti ducati 4500.fin
come quelli ex nunc pro tunc,& è contra,
ſequuta la morte di me predetto teſtatore,
& in ipſa præambula hora mortis,ce li cõ-
ſegno,dono,& laſcio ſopra tutti,& qual ſi
vogliano beni di me predetto teſtatore* ,
ex quibus verbis clarè patet,prælegata
in ſubſtitutione non venire , vt per *Ful-
goſ.conſil.49. Ruyn.conſil.152. colum.6.*
16 *lib.3.*etiam ſi talis donatio† modo præ-
dicto facta in dicto teſtamento non va-
leret,niſi morte confirmata fuiſſet, iuxta

text.in l.ſequens quaſtio ff.de legat.2.tenet Bartol. in d. §. quidam liberis, & ibidem Soccin.colum penult.in princip. verſ. circa aliam queſtionem,Gloſ.Bart.& Doctores in d. l. cum virum in d. l.filium quem,Corn.conſ.228.num.9. & quaſi per totum,vbi vult, quod ſi pater in vita ſua
17 fecerit inter filios diuiſionem, † tàm ſuorum bonorum, quàm etiam filiorum, & tractu temporis in teſtamento eos in portionibus hæreditarijs hæredes inſtituit,& ſubſtituit; quod in reſtitutione fideicommiſſi non veniunt dicta bona diuiſa,cum actualiter,licet non effectualiter à patrimonio teſtatoris exierint, vt fecit noſter teſtator,dando per viam donationis alijs prædictis filijs ducat.4500 ſcilicet vnicuique ducat. 1500. in compenſationem conſimilis ſummæ habitæ per Ioannem Dominicum primum filiũ, & ſic etiã in vita eis dedit,dùm ex nunc pro tunc, & in præambula hora mortis dedit,& aſſignauit,& ideò ſubſtituendo, vt vnus ſuccedat alteri, non ſucceditur in bonis prælegatis,ex præcitata cauſa donatis, & ipſis filijs minoribus aſſignatis,quæ ſunt extra hæreditatem, & bona hæreditaria dicti teſtatoris, d. l. ſequens quaſtio, & licet intendat Salycet. in d.l. filium quem,limitare hoc dictum, tamen Soccin.ſibi reſpondit in d. §. quidam liberis,verſ.circa aliam quaſtionem, & ita concluſum,& deciſum firmat Boer.deciſ. 280.num.7. maximè quod adſunt clau-
18 ſulæ ex nunc, † pro tunc,quæ operantur tranſlationem dominij dictorum bonorum in dictos filios minores à die contractus prędicti,licet eius effectus in pręambula hora mortis eius ſequeretur, cuius clauſulæ virtus facit actum ab initio eſſe perfectum, Iſern.in cap ſancimus nemo miles colum.final.verſ.& hoc quando, verſ. vbi ergo lex, quo tempor. miles, &
19 tempus † præſens trahitur ad futurum, & futurum ad præſens,iuxta plenè tradita per Angel. Imol.Caſtrenſ.Alexand. & Scribent.in l.huiuſmodi la ſecunda ff. de verbor obligat.Bartol.Bald.Angel.& omnes in l.ſi ita ſtipulatus fuero ff. eodem, Boer.deciſ.28.num.33.& ſeq. & proindè in præambula hora mortis dicti teſtatoris,dominium,& poſſeſſio dictorum taliter datorum effectualiter venit in poſſe dictorum filiorum extra bona hæreditaria, vt verba ipſius diſpoſitionis cantant.

Sextò, ex verbis apertis ſatis demonſtratur voluntatem teſtatoris eſſe, vt dicta quantitas eſſet præcipua ipſorum filiorum minorum,& in fideicommiſſo, &
20 ſubſtitutione non veniret, † cum voluntas teſtatoris in expreſſis verbis collecta, ſit attendenda, d.l.cum virum,Dec.conſ. 23. num.3. Hippolyt. Riminald. conſ.85. num. 18.lib.1.& ab ipſa voluntate non eſt recedendum, l.non aliter ff.de lega.3. ſed ſuus effectus eſt attendendus, l.3.C. de inſtit.& ſubſtit.Immò ſi ex verbis nõ conſtaret,vt conſtat, eius mens eſt etiam attendenda,Bald.in l.quoniam indignum
21 C.de teſtament. † cum non intentio verbis,ſed intentioni verba famulari debẽt, cap.humana aures 23. q. 5. ſicq; prępo-
22 nendæ ſunt ſententiæ verbis, † vt anima corpori, cap.ſedulo 28. diſtinct. Iaſ. conſ.108.num.2.lib.4. Bald.in cap. man-
23 datum de reſcript. inquit, † quod mens eſt radix verborum, & eius ſubſtantia
24 prima: † nàm cor eſt Imperator linguæ, & habet cauſam ſicut mancipium in iuriſdictione ſua, & vltra hæc idem Bald. paulo ſuperius dicit,quod ſemper eſt re-
25 currendum ad intentionem † diſponentis, quia cedit lingua cordi, & ſub iugo mentis verba conſiſtunt, tanquàm ſuo proprio originali, & digniori, hinc, & Baldo fuit conformis Berous conſil. 104. num. 164.lib.2.citans text.in l.final.C.de liber.prater.corrupto titulo pro C.de fideicommiſſ. quod frequentiſſimè ſunt leges
26 poſitæ † aduerſantes teſtatoris voluntates, & quod teſtator ſenſerit prius ſpectandum eſt,l.in facto la grande ff.de hæredit.inſtit.l.non aliter ff. de legat.3. l.in conditionibus primum ff.de condit. & demonſtrat.Hippolyt. Riminald.conſ.21.nu. 24.& ſeq.lib.1. Dùm ex verbis teſtatoris habemus legata in fideicommiſſo non venire,ſic etiam habemus eius mentem, quæ eſt attendenda,vt ſuperius fundauimus:

27 mus:† nec relinquam dicere, quod ſi pater aliter voluiſſet vtique dicere ſciuiſſet, quod cum non fecerit, noluiſſe videtùr, *l.* 1 *.§.ſin autem ad deficientiam C. de caduc.tollen.* cum reſtator, quod non loquitur, velle non præſumatur, *d.§.ſin autem, & ex aliis prædictis*, vndè cum ha-
28 beamus verba, voluntatem, † & mentém teſtatoris, reducentia in diſpoſitionem claram, ſecundum *Bald. in dicta l. quidam filium, Pariſ.conſ.*87.*num.*28.*libr.* 2. vbi dicit hanc eſſe * communem opinionem, quem ſequitur *Rolãd.à Valle d.conſ.*34.*num.*41.nulli dubium eſſe debet, quod dicta bona, & quantitas, mo do quo ſupra diſpoſita in ſubſtitutione, & fideicommiſſo venire non debent.

Non obſtat, quod dictio, item, appoſita in dicta diſpoſitione, dicens: *Io predetto Giouan Matteo dechiaro, &c.* prætendatur, quod ſit dictio repetitiua præ-
29 cedentium, † quia quando dictio ipſa ponitur inter orationes perfectas, facit ceſſare repetitionem, *Bartol. in l.Seya §. Gaio ff.de fund.inſtruct. Iaſ.conſ.*207.*colum.*2.*lib.*2. *Curt. Iun.conſ.*72. *colum.* 2. *Aemil.conſ.*49.*num.*2. *Magon.conſil.*1. *nu.*56.*infert. inter conſ. Soccin.Iun.* 14. *lib.* 2. Sed in caſu præſenti, dictio, item eſt poſita inter orationes perfectas, & capita finita, vt videre eſt in dicto teſtamento, ideò non obſtat.

Nec ſimiliter obſtant verba in ſubſtitutione generaliter prolata, vnus ſuccedat alteri, quia intelligi debent de illis bonis, quæ in inſtitutione ipſis hæredibus relinquuntur, vt conſtat ex teſtamento, & non de legatis, & donatis poſt inſtitutionem, & ſubſtitutionem, vt latius ſupra fundatum eſt.

Nec minus obſtare videtur, ſi prætèn-
30 datur dictum prælegatum † abſorbere maiorem partem bonorum hæreditatis, & ſic venire in reſtitutione fideicommiſſi, iuxta notata per *Pariſ.conſ.*94 *colum. penultim. & final. lib.* 2. Nàm reſpondetur, quod eius dictum intelligi debet ſecundum deciſiones, quas allegat *Bartol. in l.non ſolum §.liberationis verba ff.de libert. legat.* vt quando pater diuiſit totum patrimonium inter filios æqualiter & eos æqualiter inſtituit, quia tunc portio vnius, quàm habet iure prælegati, ſuccedit in loc m portionis, quàm habebat iure hæreditario in bonis alteri aſſignatis, & ideò totum dicitur habere iure hæreditario, ſecundum *l. quid ergo ff.de legat.*1. *Dec.conſ.*254 *colum.*2.*in fine*, per notata in dictis iuribus, ſubdit hanc eſſe * communem opinionem, quæ nihil obſtat, quia in terminis noſtris ſumus in caſu differenti.

Primò, quia pater non dedit dictam quantitatem, & bona ipſis filijs minoribus diuidendo totum patrimonium, vel maiorem partem inter omnes filios, ſed eos inſtituit vniuerſaliter exceptis lega-
31 tis, † & fideicommiſſis, & demum fecit ſubſtitutionem, & poſtea donauit bona mobilia, & ducatos 4500. prædictos, dum in inſtitutione excepit legata facienda, & ſubſtitutio fecit de bonis in inſtitutione contentis, maximè per dictionem, vt ſupra, relatiua ad præcedentia, vt diximus *num.* 2.*poſt medium*, ta-
32 lis exceptio † firmat regulam in omnibus alijs bonis, non exceptuatis, *l.quæſitum §.denique, & ibi gloſ.& Bart. ff.de fund.inſtruct.* pro qua ſententia adducitur *Gemin.in cap. qui ad agendum §. fin. de procurat.in ſexto*, vbi dixit, quod ſi do procuratori mandatum ad exigendum, cum clauſula, quod poſſit omnia facere, quæ ego poſſem, excepto quod non poſſit iurare de calumnia, nec iuramentum ferre: iſta exceptio operatur, quod expedire poſſit omnes alios actus, etiam requirentes ſpeciale mandatum, ſed non iurare, ſequitur *Felyn. in cap.frequenter in principio vt lite non conteſtat. Roland. à Valle conſ.*99. *num* 42.*lib.*4. ſic in caſu noſtro omnes dicti filij ſunt inſtituti,
33 & ſubſtituti, † & erunt hæredes in vniuerſo in omnibus alijs bonis paternis, cum onere tamen dictorum bonorum mobilium, & ducat.4500. donatorum, iuxta *text. in l.ſi quis ita hæres inſtitutus de hæredi.inſtit. ibi: Si quis ita hæres inſtitutus fuerit excepto fundo, excepto vſufructu hæres eſto, perindè erit iure ciuili*,

T 2 atque

atque ſi ſine re hæres inſtitutus eſſet, *vbi Gloſ. & Doctores*. Nec curandum ſi in hæreditate remanſiſſet minor quantitas, quàm poſtea donata,& prælegata, quia ita teſtator voluit, & expreſsè mandauit, à qua voluntate non eſt recedendum,vt prædiximus ſupra *num.6.*& quia

34 hæreditas † eſt nomen iuris,& continet in ſe actiones actiuas, & paſſiuas, *l.hæreditas l.nihil aliud ff de verbor. obligat.* & eo ipſo, quod defertur hæreditas tacitè videtur agi, quod hæres ſatisfaciat cre-

35 ditoribus, † cum hæreditas intelligatur,cum oneribus, & emolumentis, facit quod notatur *in l.ſi quis ſeruum §.final.*

36 *cum l.ſeq.de legat.2.* † & etiam hæreditas nihil aliud eſt,quàm ſucceſſio in vniuerſum ius,quod defunctus habuerit tempore mortis,verba ſunt *text. in l.hæreditas ff.de regul.iur.vbi Gloſ.& Doctores*, tempore enim mortis dicti teſtatoris in bonis ſuis non ſunt dicta bona, & quantitas, in præambula hora mortis dictis alijs filijs donata, & aſſignata, & ſubſtitutio facta in bonis in inſtitutione,& hęreditate contentis, ergo in ſubſtitutione

37 non veniunt, † maximè quod hæreditas poteſt conſiſtere, etiam ſi ære alieno ſit exauſta, & nulla ſint corpora,*l.hæreditatis appellatione ff.de regul.iur. d.l.nihil ff. de verbor. ſignific.* & ſi requiritur, quod defunctus tempore mortis habeat ius, in quo ſuccedi poſſit, *d.l. nihil*, dicitur ius habere, etiam ſi corpora debitis exauriantur, quia eo modo conſeruatur, & ideò *text.in d.l.hæreditas ff. de petit. hæredit* dicit,hęreditas etiam ſine vllo corpore iuris intellectum habet, intellige de remanſura in hęreditate,quando plus incommodi, quàm commodi hæreditas habet, vt ex alijs firmat *Ioan.Annibal in repetit.rubricæ ff ſolut.matrimon.nu.*440. *fol.* 31. *tom.* 3. *repetit.* & proindè dicta bona,& quantitas donata,& aſſignata, in reſtitutione fideicommiſſi non ve-

38 nire, † maximè, quod ſunt poſita poſt inſtitutionem, & ſubſtitutionem, iuxta communem concluſionem notatam per *Scribentes in d. §. quidam liberis, & ex alijs ſupradictis in tertio, & quarto principali capite circa finem.*

Secundò, ex quo Ioannes Dominicus primus filius habuerat multa mobilia, pecunias, & ducatos mille, cum quibus lucratus fuerat multum,teſtator ipſe pro exoneratione ſuæ conſcientiæ dedit alia mobilia,& dictos ducatos 4500. ſcilicet ducatos 1500. vnicuique ipſorum trium aliorum filiorum minorum, quod ſi non feciſſet, induxiſſet inæqualitatem, & generaſſet odium inter filios, & non erat

39 æquum, † & cum de re debita, vel in compenſationem oneris illius, quod dederat primo filio, in ſubſtitutione donata,& prælegata ipſa non veniunt, *l. Lutius §.maritus ff.ad trebell. Alexand. & Soccin.in d.§. quidam liberis in 3. limit. Caſtrenſ.conſ.399 lib.2.Soccin. Iun conſ. 107.num.42.lib.3.Natta conſ.255. cum alijs adductis per Menoch.conſ.164.nu.9.*

40 Immò etiam, † quod teſtator iniunxiſſet prælegata reſtitui, non veniret prælegatum factum de re debita ipſi hæredi, etiam ſi per verba vniuerſalia teſtator dixiſſet, caſus eſt *in d.§.maritus*, maximè quando debitum aliundè non conſtaret, quàm ex aſſertione teſtatoris, vt in caſu noſtro,vbi dictum prælegatum fuit factum,tanquàm debitum, mente teſtantis inſpecta, ideò in ſubſtitutione, & fideicommiſſo non venit, ſic *Caſtrenſ. in d.§.quidam liberis, & in l.cum hæres deductis ff. ad trebell. Corneus in d.l. cum virum,Zanch.in d.§. cum ita nu 392. & Peregrin.in tract.de fideicommiſſ. art.7. nu.39. & ſeq.*

Tertiò, tale legatum fuit pro exoneratione conſcientiæ à teſtatore aſſerente in compenſationem quantitatum datarum primo filio aſſignante,& donante prædicta bona, & quantitatem alijs fi-

41 lijs minoribus: † talis aſſertio parte abſente probat dictum debitum, *Ioan.Andr.& Anton.de Butr. in cap.ſi cautio de fide inſtrument. & tenet Bald.formaliter in l.generaliter C. de non numerata pecunia,in l.1. C.de falſ.cauſ.adiect. legat. & idem ſentit in authent.ſimiliter C. de falſ.*

42 & dum eſt relictum † pro releuatione animæ,eſt ad pias cauſas, vt notabiliter

dicit

dicit *text. in authent. vt cum de appell. cogn. §. illud quoque,ibi: Piæ animæ releuentur,vt tenet Bald.in authent.ſimiliter ad leg. falcid. & l.1. C.de ſacroſanct. eccleſ.verſ.quid de relicto pro male,&c.* ſed
43 relicta † ad pias cauſas non poſſent venire in reſtiturione fideicommiſſi, quia animæ teſtantis non eſſet ſatisfactũ, cum
44 anima † ſit omnibus rebus præferenda, *iuxta l. ſancimus in fine C. de ſacroſanct. eccleſ.* & præſumendum eſt teſtatorem prælegatum prædictum pro exoneratione conſcientiæ, & pium, etiam proprijs
45 filijs anteferre, † cum fauorabilius lex prouideat, remota legitima, piæ cauſæ, quám liberis, *per authent. ſi qua mulier*
46 *C. de ſacroſanct. eccleſ.* † & in dubio ſequenda eſt opinio, quæ pro anima facit *l. ſunt perſonæ ff. de relig. & ſumpt. fun. hæc fermè Petr. Anchar. conſ.46. num.2. cuius ſententiam ſequitur Felyn. in cap. Eccleſia ſancta Mariæ colum.38. in prima limitat.q.9.de conſtitut. Iaſ.in l. tale pactum §.vltimo colum. 3. verſ. & præterea per hanc doctrinam ff. de pact. & ex alijs multis per Tiraquell. de priuileg.piæ cauſæ priuileg.17.* & prædicta procedunt in caſu noſtro abſquè dubio, & contrarietate vlla: nàm prælegatum ipſum licet pium, fuit factum, alijs proprijs filijs,
47 & quando † parrimonium non ſufficit, legata diminuuntur pro rata, vt omnibus ſufficiant, *l. ſi quis teſtamento §. apud*
48 *Iulianum ff. de legat.1.* † Legata tamen pia ante omnia deducunrur, tanquàm æs alienum, etiam ſi alijs legatis non pijs bona non ſufficiant, vr voluit *Oldrad. cõſil.200. incipient. præpoſita fuit, & Bartol. loquens in legato dotis in l.2. §.1. ff. de priuileg. credit. Paul. de Caſtr. in l. ſi quis teſtamento §. apud Iulianum ff. de legat. 1. & Tiraquell. in priuileg.72. piæ cauſæ;* ſic in caſu noſtro nihil refert ſi dictum priuilegium aſſorberet maiorem partem bonorum hæreditariorum, quia prælegatum ipſum præcipuum ante partem, & vt æs alienum capiendum erat, ex quo in ſubſtiturione, & fideicommiſſo venire non poſſet, nec deberet, ex ſuperius dictis, & ita Conſulo ſaluo tamen iudicantium ſaniori iudicio.

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Mulier diſponit tantum de medietate bonorum antiquorum, iuxta conſuetudinem, alia medietas ſpectat ad proximiores.*
2 *Mulier viri domicilium ſequitur, & in quibus nu.3.*
4 *Statutum prohibens rem alienari, afficit eam vbicumquè fiat contractus.*
5 *Forenſes includuntur in ſtatutis, quo ad bona loci ſtatuentium.*
6 *Iudex dat tutorem, non ſubdito pro bonis in iuriſdictione ſua.*
7 *Forenſes ratione rei ſitæ ſubduntur illi curiæ, & coguntur reſpondere.*
8 *Statutum loci rei ſitæ attendi debet.*
9 *Alienationi rei Iudex loci rei ſitæ interponit decretum.*
10 *Alienationi rei Eccleſiæ Epiſcopus Diœceſis interponit decretum.*
11 *Quilibet in re ſua eſt moderator, & arbiter.*
12 *Pacta quæcumque in tranſlatione rei ſuæ quis apponere poteſt.*
13 *Dos aſſignari poteſt ea ſub lege, quam contrahentes dixerunt, & voluerunt.*
14 *Contractus ex conuentione legem accipiunt.*
15 *Dos reſtituitur ſecundum pacta in contractu poſita, non ſecundum conſuetudinem loci contractus.*

Pro D. Alonſo de Zarate Ramires milite Hiſpano nobiliſſimo, contra D. Paulum Baldinum.

ARGVMENTVM.

Diſpoſitio in teſtamento mulieris decedentis ſine filijs non comprehendit, niſi medietatem dotium, & alia medietas eſt

reſtituenda proximiori, iuxta conſuetudinem Neapolitanam, ſecundum quam fuit contractum.

CONSILIVM LXXI.

DON Alonſus de Zarate
Ramires petijt condem-
nari dictum Paulum Bal-
dinum ad ſibi reſtitnen-
dum medietatem dotiũ
Dõnæ Annę Zaratę Ra-
mires eius neptis, ſine filijs defunctæ, ad
ipſum vti proximiorem ſpectantem, &
dùm bona in dotem data ſunt antiqua,
& in hac Ciuitate Neapolis exiſtentia,
vt ex facto, ſuam habet intentionem fun-
datam, *per conſuetudinem eiuſdem Ciui-*
1 *tatis, & ſi teſtator ibi:* † *Diſponere iuxta*
velle, vſque ad medietatem ipſorum bono-
rum. Reliqua autem medietas perueniat
ad proximiores agnatos, & cognatos, quæ
loquitur in ſine filijs decedente, vt in
noſtro caſu, quàm *conſuetudinem, ſequũ-*
tur ibidẽ Napodan. & Doctores, & Præ-
ſid. de Franch. tangit in deciſ. 307. nu. 18.
& alibi. Qua conſuetudine ſtante inſti-
tutio hæredis in dictum Paulum per di-
ctam eius vxorem non ſubſiſtit, niſi in
medietate ipſorum dotium; aliam verò
medietatem dicto Don Alonſo, proxi-
miori reſtituere tenetur, cum intereſſe,
vndè cum per Magnam Curiam Vicariæ
iudicatum, & obtemptum fuiſſet, reſtat
per Sacrum Conſilium ſententiam præ-
dictam confirmari.

Non obſtat aduerſa prætenſio, quod
dùm dicta Donna Anna ſit nupta dicto
Paulo, qui Ciuitatis Nuceriæ Pagano-
2 rum eſt, † viri domicilium ſequuta fuit,
& originem propriam amiſit, vt habetur
in *l. final. §. item reſcripſerunt ff. de mu-*
ner. & honor. in l. penult. ff. de iuriſd. omn.
iudic. gloſ. in l. penultim. C. de municip. &
3 *origin. lib. 10.* † quia iſtud procedit in
his, quæ eam retrahere poſſent ab obſe-
quijs mariti; in alijs verò non perdit ori-
ginem *Bartol. in d. §. item reſcripſerunt,*
ſequitur Alexand. in d. l. penult. colum. 2.
& in conſ. 100. colum. 1. verſ. benè facit li-
br. 3. Corn. conſ. 202. colum. 2. conſil. 241.
colum. 2. circa medium lib. 2. & in conſil.
177. in fine lib. 4. Dec. conſ. 223. colum. 2.
verſ. tertio non obſtat, Curt. Iun. conſil. 5.
colum. penult. poſt medium, verſic. ſecundo
reſpondetur; nec minus obſtat teſtamen-
tum eſſe factum in Ciuitate Nuceriæ,
4 quia quando † ſtatutum prohibet rem
ſimpliciter alienari, afficit eam vbicum-
què fiat contractus, aùt alienatio, etiam
extra territorium ſtatuentium, *Bart. in*
l. 1. in 6. q. principal. C. de ſumm. trinit. &
fide catthol. Soccin. conſ. 176. colum. 4.
verſ. ſed dicet quiſpiam lib. 2. Capr. conſil.
144. colum. final. circa medium; & poſito,
quod talis mulier alibi nupta dicatur fo-
5 renſis, † adhuc forenſes videntur inclu-
di ſub ſtatuto, quo ad bona, quæ ſunt in
ſtatuentium territotio, prout ſunt dicta
6 bona, de quibus agitur: † nàm videmus,
quod Iudex dat curatorem, non ſubdito
pro bonis, quæ ſunt in iuriſdictione ip-
ſius Iudicis, *l. 1. vbi Bald. C. vbi tutor. vel*
curator. ex traditis per Bart. in l. pupillo
ff. de tutor. & curator. dat. ab his, & ratio-
7 ne rei ſitæ in territorio, † habet iuriſdi-
ctionem in forenſem Dominum illius rei,
qui forenſis ratio ipſius rei cogitur, re-
ſpondere in alieno territorio, *l. final. C.*
vbi in rem acti, cap. janè, & cap final. de
8 *foro compet.* † & quoties eſt quæſtio de
aliqua re, debet attendi ſtatutum loci,
vbi ſita eſt res, *argument. l. an in totum*
C. de ædific. priu. Bart. in d. l. 1. C. de ſum-
9 *ma trinit. & fide catthol.* † & in aliena-
tione rei immobilis minoris Iudex loci
rei ſitæ interponit decretum, licet minor
oriundus ſit alterius loci, *l. prædium C. de*
10 *præd. minor.* † Idem in alienatione rei
immobilis Eccleſiæ, interponitur decre-
tum per Epiſcopum, in cuius Diœceſi eſt
res, *Gloſ. ordinaria in cap. hoc ius porre-*
ctum 12. q. 2. tradit Roman. conſil. 450.
ſed in caſu noſtro ſumus extra omnem
dubitationem: nàm matrimonium ipſum
fuit contractum, iuxta *conſuetudinem ip-*
ſius ciuitatis Neapol. & ſecundum eam
dos reſtitui promiſſa, vt ex lectura con-
tractuum patet, quod partes ipſe facere
potue-

11 potuerunt, † quia quilibet in re ſua eſt moderator, & arbiter, *l.in re mandata*
12 *C. mandat.* † & in tranſlatione rerum quæcumque pacta præfigi poſſunt, vt in inueſtitura feudi, *cap.1. de feud.non bab. propr.natur. & ibi Bald.Crott.conſil.55. num.12.Cephal.conſ.152.num.15.* ſicut & in emphyteuſi, *l.1. C.de iure emphyt. Speculat. in tit. de locat.§.nunc aliqua, verſ. 169.Bald.in l.final.C.commun.de legat. Pariſ.conſil.86. nu.4.lib.4.* & par-
13 ticulariter † in dotatione poteſt apponi lex, quàm partes volunt, dicit *Præſid. de*
14 *Franch.deciſ. 196.in fine,*† & contractus ex conuentione partiū legem accipiunt, *vt in regula contractus de regul. iur. in ſexto, l.contractus ff.eodem,* & dùm de reſtitutione dictæ dotis partes ipſe dixerunt, & conuenerunt, iuxta *Neapolitanam conſuetudinem*, ſecundum quàm mulieres non habentes filios, poſſunt de medietate tantum diſponere; reliquam verò medietatem ad proximiores ſpectare, à qua conſuetudine diſcedi non poterat, prout in terminis *Dec. in conſil.*402. vbi maritus Dominus Plumbini promiſerat, reſtituere dotem ſecundum morem Magnatuum Regni Siciliæ, vult ac ex pluribus determinat *Decius* ipſe,
15 quod mortuo viro † dos illa reſtituenda ſit more Magnatuum, non autem iuxta Statutum Plumbini Patriæ viri, refert & ſequitur *Hippolyt. Riminald. conſil. 16. num. 15. libr. 1.* ſic in caſu noſtro dictus Paulus vigore teſtamenti dictæ D. Annæ eſt hæres medietatis ipſarum dotium: alias verò medietas ſpectat ad dictum D. Alonſum proximiorem ſuum, cum fructibus, & ita ipſum Paulum condemnari debere SacrumConſilium, confirmando ſententiam Magnæ Vicariæ, & hæc nedum ſufficiunt, ſed ſuperflua ſunt ob Iudicantium eminentiam.

Referente Conſiliario Ambroſio S. Iago, per Sac. Conſ. fuit confirmata ſententia Mag. Cur. & exequuta in fauorem dicti D. Alonſi, iuxta petita, vt ex proceſſu in banca Aloyſij Sarri Sac. Conſ. Actor. Mag.

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Exequutor teſtamenti propria authoritate bona ſibi legata capit.*
2 *Exequutor teſtamenti eſt legitimus contradictor ad hæredis impediendam immiſſionem.*
3 *Fideicommiſſarius abſquè detractione propria authoritate fideicommiſſi bona capit.*
4 *Vinearum cultura moram non patitur.*
5 *Fructus pendētes poſt mortem grauati ad fideicommiſſarium ſpectant.*
6 *Introitus in vita grauati non exacti, ad fideicommiſſarium pertinent.*
7 *Dolo facit, qui petit, quod reſtitutus eſt.*

Pro V.I.D. Proſpero Rendella, contra Fabritium Teſtam.

ARGVMENTVM.

Poſſeſſio bonorum fideicommiſſo ſubiectorum, an ſtatim mortuo grauato ad fideicommiſſarium ſpectet, cum fructibus pendentibus.

CONSILIVM LXXII.

STante morte Franciſci Antonij Rendellæ poſſeſſio bonorum fideicōmiſſo ſubiectorum V. I. D. Proſpero Rendellæ vocato per Magnam Curiam Vicariæ eſt deferenda ex pluribus.

1 Primò, † quia cum Proſpet ipſe teſtamenti quondam Donati Antonij Rendellæ ſui fratris fideicommittentis eſſet exequutor, bona ipſa authoritate propria capere potuit, ex latè traditis per *Peregrin.in tractat. de fideicommiſſ. artic.47. num.46. ac Bald.Iaſ. & alij in l.non dubium C. de legib. Dec.conſ. 142. num. 3. 418.num.4.424.num.16. Præſ.de Franch.deciſ.204.num.9.*qui *num.10. & 11,*
2 dicit, † quod ſi hæres ageret remedio, *l.final.*

l. final. C. de edict. Diu. Adrian. tollend. Exequutor teſtamenti poteſt impedire immiſſionem, & erit legitimus contradictor.

3 Secundò, † Proſper eſt fideicommiſſarius abſquè detractione legitimæ, ex quo ſimiliter dicta bona capere authoritate propria poterat, vltra adducta per eundem *Peregrin. artic. 47. num. 5. eſt gloſ.* quam ſequuntur *Cyn. Alberic. & alij in l. 1. C. quorum legatorum,* quod intendunt etiam poſt hæreditatem aditam, quanto facilius ſi ſtatim grauato mortuo, & ante hæreditatem per ſuum hæredem aditam, poſſeſſionem habuit, & ei ſequeſtrari non poterat.

Tertiò, bona fideicommiſſo ſubiecta
4 ſunt vineæ, † quorum cultura moram non patitur, eum durante lite deteriorari poterant, & remanere inculte, vt ſingulariter dicit *Bart. in l. ſi alius §. belliſſimè ff. quod vi, aut clam,* quem ſequitur *Veronenſ. in tract. de ſeruit. ruſtic. præd. cap. 3. nu. 12.*

Quartò, nè dùm poſſeſſio ipſorum bonorum ipſi Proſpero deferri debet, ſed
5 condemnari pars ad fructus † reſtitutionem, etiam pendentium ad ipſum ſpectantes, iuxta *text. in l. Herennius ff. de vſur.* ex latè adductis per eundem *Peregrin. d. tract. artic. 49. num. 91. & 93.*
6 & etiam introitus † in vita grauati non exacti ad ipſum ſpectant, vt deciſum firmat *Præſid. de Franch. deciſ. 13. num. 5. & 8. per text. in l. poſtulante §. in huiuſmodi ff. ad trebell. & in l. deducta §. qui poſt eodem,* & ſic omnia ipſi fideicommiſſario reſtitui debent, & actores à limine iudicij reijciendi ſunt, cum omni actio-
7 ne careant, & etiam, † quia dolo facit, qui petit, quod reſtitutus eſt, *per regulam dolo facit, de regul. iur. in ſexto,* & hæc pauca adducta eum res ſit indubitata ad obtinendum ſufficere mihi videntur.

Per Magn. Cur. Vicar. fuit decretum, quod bona in iudicio deducta reſtituantur dicto Proſpero, cum fructibus liquidandis, vt ex proceſſu in banca Campanilis, & idem iudicatum, & confirmatum per Sacrum Conſilium. Referente D. Conſiliario Iacobo de Franchis penes Burrellum.

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Fideicommiſſarius pro ſua poſſeſſione tuenda poteſt curiam adire.*
2 *Hæres grauati opponendo fideicommiſſario conſtituitur in mora.*
3 *Mora facit, quod fructus ſpectent ad fideicommiſſarium, qui nō fuit negligens in petendo.*
4 *Hæres grauati tenetur de fructibus, & damnis fideicommiſſario.*
5 *Fideicommiſſario primo grauato, mortuo, & ſic adueniente conditione actiones, & dominium tranſeunt in ſecundum abſque traditione.*
6 *Fructus pendentes ſpectant ad fideicommiſſarium.*
7 *Vſufructuario mortuo ante fructus recollectos ad eius hæredes non ſpectant.*
8 *Fructus etiam ſati per grauatum, & non recollecti, ſpectant ad fideicommiſſarium.*
9 *Introitus non recollecti ſpectant ad fideicommiſſarium, & nu. 10. & 15.*
11 *Conditione adueniente dominium rei relictæ ſtatim tranſit ad fideicommiſſarium vocatum.*
12 *Fructus pendentes ſunt pars ſoli.*
13 *Lex defuncta ff. de vſufruct. loquitur in mortuo poſt fructus collectos.*
14 *Cautio facit extare fructus.*

Pro eodem V.I.D. Proſper Renda, contra eundem Fabritium Teſtam.

ARGVMENTVM.

Fructus pendentes, & introitus non exacti in vita grauati ad fideicommiſſarium ſpectant.

CON-

CONSILIVM LXXIII.

IN eadẽ præcedenti cau-
ſa liquidatis fructibus
à die mortis grauati
domi obtentum fuit,
quod fieret verbum in
Sacro Conſilio, vnde
pro confirmanda liquidatione facta pau-
ca dicam.

Primò, verùm eſſe in facto Franciſcum
Antonium Rendellam primum grana-
tum die 8. Septembris 1602. ab hac vita
diſceſſiſſe fol. 4. à tergo 5. & 7. à tergo,
& Fabritium Teſtam dicti grauati hære-
dem die nona eiuſdem ad fideicommiſſa
riam maſſariam vindemiãdam acceſſiſſe,
vt per teſtes ſuper 6. 7. & 8. articulis fol.
61. 72. 78. & ſi Proſper Rendella V.I.D.
fideicõmiſſarius poſſeſſionem ipſius ru-
1 ris, † accepiſſet pro illa ſibi tuenda, &
impedimenta dicti hæredis remouenda
adiuit curiam Ciuitatis Monopolis, iux-
ta notata per *Bald. in conſ. 224. num. 2.
lib. 3. & Ancharan. q. 4. in fine part. 2.*
2 dùm dictus hæres † oppoſuit, fuit conſti-
tutus in mora, *l. 1. & final. C. de vſur. &
fruct. legat. Soccin. conſil. 42. num. 5. lib. 3.*
& in hærede grauato, & hæredis hærede
notarunt *Angel. & Paul. Caſtr. in l. 1. §.
3 de illo ff. ad trebell.* † qua mora ſtante
fructus poſt grauati mortem recollecti
ad ipſum fideicommiſſarium ſpectant,
cum ipſius negligentia in petendo non
adfuiſſet, ad *text. in l. in fideicommiſſaria
ff. ad trebellia. vbi Gloſ. & * communiter
Doctores per Benedict. de Benedict. conſ.
32. in fine, verſ. circa quintum, Soccin. re-
gul.* 172. & habetur etiam *ex text. in
l. mulier §. ſi hæres, l. poſtulante §. 1. ff. ad
trebell. l. apud Iulianum §. 1. ff de legat. 1.*
4 vbi quod de fructibus, † & omnibus dã-
nis, & periculo hæres tenetur, vt firmat
*Peregrin. in tract. de fideicomm. artic. 49.
num.* 85.

Secundò, Franciſcus Antonius fuit
5 primus legatarius grauatus, † & fidei-
commiſſum agnouit, & ſic adueniente
die, vel conditione actiones, & rerum
dominia abſque alia reſtitutione, nec
verbali tranſierunt in Proſperum ſecun-
dum fideicommiſſarium, *per text. in l. pe-
nultima §. cum autem C. ad trebell. in ter-
tio caſu in fine, ibi: Siuè à primo fideicom-
miſſario in ſecundum tranſlatio celebrari
iuſſa eſt, ipſo iure, vtiles actiones tranſeũt,*
quem *text.* ſic ſimpliciter intellexerunt,
*Bartol. Paul. de Caſtr. & Peregrin. in
d. tract. art. 2. num. 58. & ſeq.* ibiq; con-
traria reijcit, & rationes adducit, idem
Benedict. de Benedict. d. conſilio, & loco,
& ſic ſtante, quod Proſper ſtatim mor-
tuo Franciſco Antonio dominium ruris,
6 acquiſiuit fructus pendentes † ad ipſum
fideicommiſſarium ſpectant, non ad hæ-
redes grauati, iuxta *text. in l. Herennius
ff. de vſur. ibi: Fructus, qui poſt acquiſi-
tum ex cauſa fideicommiſſi dominium,
de terra percipiuntur, ad fideicommiſſa-
rium pertinere, licet maior pars anni ante
diem fideicommiſſi cedentem præteriiſſe
dicatur, notat idem Peregrin. d. artic. 49.
7 num. 91.* † ſicut vſufructuarius, qui ante
fructuum recollectionem deceſſit, vt in
*l. in ſingulis ff de ann. legat. in fine, vbi le-
8 gitur: Fructuarius etiam † ſi maturis fru-
ctibus nondum tamen perceptis, deceſſerit
hæredi ſuo eos fructus non relinquit,* &
9 tanquàm fructus † per defunctum ſati,
non recollecti ad fideicommiſſarium, &
legatarium ſpectant, etiam hæreditate
iacente percepti, vt ex multis firmat *Gu-
lielm. de Benedict. in repetit. cap. Raynu-
tius in verbo ſi abſque liberis nu. 13 part.
2. de teſtament. fol. mihi 55. à tergo,* & nè
10 dum fructus, † ſed & introitus non recol-
lecti ad fideicommiſſarium ſpectant, &
ſic in fortiori caſus noſtri deciſum firmat
*Præſ. de Franch. deciſ. 13. num. 5. & 8. per
text. in l. poſtulante, §. in huiuſmodi ad
trebell. ibi: Etiam vſuras debitas ex mor-
tis die in tempus reſtitutionis perſequor,
& idem in deciſ. 168. nu. 6. & ſeq.*

Tertiò, tale fideicommiſſum fuit in-
iunctum Franciſco Antonio, in caſu quo
ſine filijs decedebat, & ſic ſumus in fi-
deicommiſſo conditionali, & adueniente
conditione, vt aduenit abſque filijs de-
11 cedendo ſtatim poſt conditionis † euen-
tum, dominium rei relictæ tranſijt in
Proſpe-

Digitized by Google

Proſperum fideicommiſſarium vocatum, *iuxta text. in l. penultima* §. *ſin autem*, *ſub conditione*, C. *commun. de legat. ibi*: *Sciat, quod conditione adimpleta ab initio cauſa in irritum reuocatur*, *ibiq; in terminis Salycet. & latè Soccin. Iun. conſil.* 182. *num* 20. *lib.* 2. *idem Peregrin. d. artic.* 49. *num.* 104. cum grauatus die octaua Septembris anni 1602. ab hac vita diſceſſerit, & teſtis partis in art. 2. fol. 33. dicit, quod de dicto anno in dicto rure fuit cæptum vindemiari verſus finem Septembris, clarum eſt, quod tempore mortis grauati, fructus erant immaturi, pendentes, & non recollecti, & ſic per prædicta iura, authoritates, & deciſiones ad Proſperum fideicommiſſarium ſpe-
12 ctant, & ratio eſt, † quia fructus pendentes ſunt pars rei, *l. fructus pendentes ff. de rei vendicat. l. final* §. *penultimo ff. de his, quæ in fraud. credit. & Præſ. de Franch. deciſ.* 390. *num.* 2. Ideò cum re tranſeunt ad quem res ſpectat, adeò vt nec pro rata temporis inter hæredes, & fideicommiſſarium diuiduntur, *Corn. conſ.* 158 *colum. vltim. num.* 8. *lib.* 3. *& plenè proſequitur Tiraquell. in tract. de retract. conuent.* §. 5. *gloſ.* 4. *in principio, & per totam, Molin. de primogen. hiſpan. lib.* 3. *cap.* 9. *Peregrin. d. art.* 49. *nu.* 93.

13 Non obſtat † *text. in l. defuncta ff. de vſufruct.* cum loquatur in penſione, quæ debebatur de menſe Martij, & fructus erant antea integrè percepti de menſe Octobris, quo caſu ſpectabat ad hæredes fructuarij mortui de menſe Decembris, poſt fructus recollectos, ſed in caſu noſtro, quia erant pendentes, & non recollecti tempore mortis Franciſci Antonij grauati, ad ipſum Proſperum fideicommiſſarium fructus omnes ſpectant, vt ſuperius fundatum eſt.

Vltimo quid in hoc vagandum? cum etiam ſit verum in facto, quod eadem die nona Septembris 1602. poſt grauati mortem, hæres ad ipſam maſſariam, ſiuè vineam vindemiandam acceſſit, & vindemia, & fructus per Curiam Ciuitatis Monopolis ſequeſtrati fuerunt, penes tertium fol. 2. & ſeq. & poſtea dicto hæredi cum cautione conſignari fol. 31. à tergo,
14 quæ cautio † fructus ipſos extare facit, *per text. in l.* 1. *&* 2. *ff. de vſufruct. earrer. quæ vſu conſ. & Præſ. de Franch. deciſ.* 75. *num.* 9.

Vndè dùm per ſententiam Magnæ Curiæ, & Sacri Conſilij eſt dictum, maſſariam ſpectare ad Proſperum, cum fructibus, & fructus diſſequeſtrentur de
15 proprietate, † & fructibus ſequeſtratis, quorum eſt facta liquidario per dictum decretum fol. 39. per ſententias ipſas parti aduerſæ rei iudicatæ obſtat exceptio, *ad text. in l. cum quæritur, & ſeq. ff. de except. rei iudicat. vbi Gloſ. & Doctores*, & ex his decretum liquidationis ipſorum fructuum exequutioni demandari debet per Sac. Conſ.

Die 23. *Octobris* 1612. *referente D. Conſiliario Iacobo de Franchis, Marchione Tauiani, per Sacrum Conſilium prouiſum fuit, fructus dictæ maſſariæ ſpectare ad dictum Proſperum fideicommiſſarium à die mortis grauati, & fuit facta liquidatio ipſorum penes Burrellum Actorum Magiſtrum.*

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Probibitio alienandi ſine cauſa non inducit fideicommiſſum, niſi in caſu effectiuæ alienationis.*

2 *Fideicommiſſum purum inducitur, quando teſtator dicit velle bona in familiam conſeruari.*

3 *Fideicommiſſum inducitur per verba prolata per modum cauſæ.*

4 *Probibitionis alienandi ratio declarat, & ampliat mentem teſtatoris.*

5 *Fideicommiſſum inducitur per ſola verba ſemper, & in perpetuum, velle bona in familia conſeruari, & num. ſequent.*

7 *Inſtitutionis, & ſubſtitutionis cauſa ad proxima præcedentia referuntur.*

Pro

Pro D.Marco Antonio de Palma
V.I.D.contra Catharinam
de Palma.

ARGVMENTVM.

*De fideicommiſſo ex prohibita aliena-
tione inducto, & quod ſemper bona ſint pe-
nes deſcendentes, & ipſos de familias.*

CONSILIVM LXXIV.

IAcobus Antonius de
Palma V. I. D. qua-
tuor relictis filijs maſcu
lis hæredibus, & ad in-
uicē ſubſtitutis, in caſu
cuiuſl bet ipſorum ſine
filijs decedentię, expreſsè mandauit de
ſuis bonis nullam fieri alienationem, ſed
in perpetuum ſui deſcendentes, & de
familia ſuccederent, pęnitus fęminis ex-
cluſis, ex quibus claris verbis, quod ſit
fideicommiſſum in beneficium maſculo-
rum de familia inductum, parū inſiſtam:
1 nàm & ſi per ſimplicem † alienandi pro-
hibitionem fideicommiſſum non induca-
tur, niſi in caſu effectiuæ alienationis, vt
omnes fateri firmat *Peregrin.in tractatu
de fideicommiſſ. artic.* 14.*num.*10. Tamen
ſi poſt alienandi prohibitionem teſtator
2 dicat bona velle, † in familia conſerua-
ri, vt in caſu noſtro, purum fideicommiſ-
ſum inductum cenſetur, vt voluerunt
Aretin. & Succin. in l. qui Romæ §. *qui
hæredes ff.de verbor.obligation. num.* 18.
3 quia verba illa † prolata per modum
cauſæ fideicommiſſum inducunt, *Bartol.
in l.qui volebat ff.de hæredib.inſtit. & in
l.ſi ſoror* §. *Lutius ff. ſolut.matrim. firmat
Peregrin.d.tractatu artic.*14.*num.*14.*&
4 ſeq.*† etiam quia ratio prohibitionis am-
pliat dictum, & mentem teſtatoris, vt ex-
preſsè vult *Bart. in l.pater* §. *fundum ff.
de legat.* 3. *Peregrin.d.num.*14. & ex di-
ctis verbis teſtatoris intentio demon-
ſtratur, *per text. in l. legata inutiliter* ff.
de legat. 1. [illegible]o fortius eſt fideicommiſ-
ſum inductum, quia ſequuntur verba
5 ſemper, † & in perpetuum, in deſcenden-
tes, & de familia bona eſſe debeant, hæc
enim verba, & cauſa de per ſe ſolum ſuf-
ficiunt ad perpetuum fideicommiſſum
inducendum, *l ſi fideicommiſſo* §. *hæc ver
ba* ff.*de legat.*3.*l.cum pater* §. *inſtituto ff.
de legat.* 2. *l.filiusfamilias* §. *cum pater* ff.
*de legat.*1. *l. pater* §. *pater, alias mater ff.
de legat.*2. *latè Menoch.conſ.*197. *num.*
9.*in fine in ſecunda quæſtione per totam,
Dec.conſ.*23. *colum.*3. *conſ.*38. *colum.*1.
*& 2. & poſt multos Anton. Gabriel. com-
mun.opinion.lib.*4.*tit.de fideicommiſſ.con-
cluſ.*9. *num.*12. *& Conſiliarius Fab.de
Anna conſ.*53.*num.*90. *ac Peregrin.dicto
6 num.* 14. & attenta illa dictione, † in
perpetuum, quę de ſui natura perpetuum
fideicommiſſum, in omnes deſcendentes
vocatos de familia importat, vt præcita-
ti *Doctores* determinant, ac *Couarr. va-
riar.reſolution.cap.* 5. *num.*4. *verſ.ſecun-
do, Didac.de Paz in quæſtion.ciuil.maior.
q.*2. *num.* 114. Et ſi dicatur in ſubſtitu-
tione ſequenti fuerunt inſtituti, & ſubſti-
tuti filij, quorum appellatione veniunt
maſculi, & fœminę, non obſtat, quia ſub-
7 ſtitutionis clauſulæ † debent referri ad
proxima præcedentia, ſecundum *Paul.
de Caſtr.conſ.*159.*Dec.conſ.*547. *verſic.
adhuc etiam.* Dùm teſtator in præceden-
tibus verbis dixit, velle bona ſemper in
perpetuum conſeruari, in maſculos de-
ſcendentes, & de familia excluſis omni-
nò fœminis, ſorores Antonini de Palma,
nepotes ex filio dicti teſtatoris, excludi
debent, & bona dicto Marco Antonio
de Palma nepoti ex alio teſtatoris filio
applicari debent, & ita per Sacrum Con
ſilium iudicari nulla habita ratione præ-
ambuli in perſonam Catharinæ de Pal-
ma, per Magnam Curiam facti nulli du-
bium eſſe debet.

*Referente Regio Conſiliario Ioanne
Andrea de Georgio, dicta Catharina
fuit declarata hæres quondam Antonini
de Palma, deductis bonis in fideicommiſ-
ſo quondam Iacobi Antonij de Palma,
ſubiectis in beneficium, cuius per Sa-
crum Conſilium declarabitur pęnes de*

Mon-

Mondellis Sacri Conſilii Actorum Magiſtr.

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Creditores præferuntur hæredibus, legatarijs, & fideicommiſſarijs per teſtamentum honoratis.*
2 *Bona, & legata Fiſco delata, vel relicta tranſeunt, cum eorum oneribus.*
3 *Hæreditas iacens perſonam defuncti, non hæredis ſuſtinet.*
4 *Bona, & fructus ſequuntur Dominum, vbi nulla eſt bonæ fidei poſſeſſio.*
5 *Fructus, & legata augent hæreditatem.*
6 *Hæreditati, quod acquiritur, hæreditati, adijcitur.*
7 *Legatarius legata à manu hæredis capere debet, & authoritate propria capiens punitur.*
8 *Fiſcus, & Officiales alterius bona, non niſi per ſententiam capere poſſunt.*
9 *Fiſci ante tempus agentis actio perimitur, ſicut in quolibet priuato.*
10 *Fiſcus ius ſibi dicendi poteſtatem non habet, & quid ſit.*
11 *Fiſcus habet Iudices, & Procuratorem, per quos agit, & conuenitur.*
12 *Fiſcus rem alienam capiens, & retinens repræſalias committit, & reſtituere tenetur.*
13 *Mulier, & Fiſcus in hypotheca pari paſſu ambulant, & quando ſecus nu. 14.*
15 *Fiſcus vti hęres ſuccedens tenetur ad onera.*
16 *Creditor debitori ſuo ſuccedens ſuæ actiones extinguuntur, & confecto inuentario confunduntur in quantum bona hæreditaria adſunt.*
17 *Fiſcus ſi eſt, tanquàm ſucceſſor pro delicto vel alias loco hæredis eſt, & ad onera tenetur.*
18 *Fiſcus legatarius loco hæredis eſt, & tenetur ad onera.*
19 *Fiſcus ſuccedens priuato pro legato, vel aliter iure priuati vtitur.*
20 *Creditor pecuniam hęreditariam per Fiſcum exactam auocare poteſt.*
21 *Creditor anterior, & potior præfertur Fiſco.*
22 *Conditio priuati non mutatur per conditionem Fiſci legatarij, vel ſucceſſoris priuati.*

Pro Donna Agneſa Parennio, contra Regium Fiſcum.

ARGVMENTVM.

Creditum priuati præfertur omnibus in teſtamento honoratis, & anterior præfertur etiam Fiſco.

CONSILIVM LXXV.

IN hac cauſa D. Agneſæ Parennio D. Ioannis Diui Iacobi de Spata Equitis generoſiſſimi, filiæ, & Lucretię Reccho vxoris meæ chariſſimę, prudentiſſimæ ex fratre Mutio fratriæ: verùm eſt in facto ipſam D. Agneſam ob Capitanei Stephani Pignaloſæ olim ſui viri mortem in gubernio, & regimine Caſtri Portus Herculei remanſiſſe, & eſſe creditricem in ducat. 2400. pro eius antepharo, nedum vigore publici inſtrumenti, ſed etiã ſententiæ contra Curatorem iacẽtis hæreditatis latæ, & Fiſcum exegiſſe ducatos mille, & quinquaginta de pecunia per D. Aloyſium Henrichez dicto Stephano debita, vigore legati, vnde quod Fiſcus ipſi D. Agneſæ creditrici ſummam exactam reſtituere debeat, ex his demonſtratur.

1 Primò, † quia creditores præualent omnibus per teſtamentum honoratis hęredibus, legatarijs, & fideicommiſſarijs, quibuſcumque à ſe relictis, iuxta *text. in l. papinianus* §. *quartam, &* §. *quoniam autem quarta ff. de inoffic. teſtament. l. in quantitate* §. *final. ff. ad leg falcid. l. ex aſſe ff. eodem, ſic cenſuit Salycet. in l. 2. C. ad trebell. Paul. Caſtrenſ. in l. 1. C. eodem, Marc. Anton. Peregrin. in tract. de fideicommiſſ.*

commiſſ. artic. 4. num. 5. facit text. in l. cum Fiſco ad Senatuſconſult. Syllan. vbi
2 bona Fiſco delata † tranſeunt cum onere legatorum, quanto fortius cum onere æris alieni, & eſt pũctualis *text.* in Fiſco loquens *in l. in facto* §. *Fiſcus ff. de condit. & demonſtrat.* vbi Fiſcus legatum ſibi factum, vindicat cum onere, & ſic dum dictam pecuniam dicto Stephano debitam, cum onere crediti D. Agneſæ exegiſſet, ſiuè retinuiſſet, reſtituere tenetur per prædicta aperta iura.

Secundò, vera eſt iuris cõcluſio, quod
3 hæreditas iacens, † perſonam defuncti, non hæredis ſuſtinet, §. *ſeruus autem inſtit. de hæredib. inſtit. l. in eo, & l. ſeq. ff. de acquir. rer. domin. l. mortuo ff. de fideiuſſ. l. ſi Titio, & mihi* §. *ſi eo hærede de*
4 *legat.* 2. † Ideò ne dùm bona hæreditaria, ſed & fructus ſequuntur Dominum, vbi nullus eſt bonæ fidei rerum poſſeſſor, *l. ex diuerſo*, §. 1. *ff. de rei vendicat.* &
5 etiam fructus † percepti, iacente hæreditate eam augent, *l. item veniunt* §. *fructus ff. de petit. hæredit.* & ideò reſtituendi quoniam hæreditatis ſunt, *l. in fideicommiſſariam* §. *quoties ff. ad trebell.* Nàm
6 quod hæreditati acquiritur, † hæreditati adijcitur, *l. quod ſeruus* ff. *de legat.* 2. & interim rerum dominium remanet penes ipſam hæreditatem iacentem, *l.* 1. §. *ſceuola cum gloſ.* ff. *ſi quis teſtament. liber.* Si ergo dominium dictorum ducatorum mille, & quinquaginta reſedit, & reſidet penes hæreditatem iacentem, & hodie in dicta quantitate pecuniæ concurrit, ipſa D. Agneſa pro ſuo oneroſo ex cauſa dotis credito, & Fiſcus pro prætenſo legato, clari iuris erit ipſam D. Agneſam eſſe præferendam, & Fiſcum dictam quãtitatem cum intereſſe reſtituere teneri, ſtante etiam, quod tale intereſſe hæreditatem auxit, vt prædiximus.

Et ſi Fiſcus dicat, quod quantitatem per D. Aloyſium Henrichez Stephano debitam, cum legato ſibi à creditore fa-
7 cto compenſauit, non obſtat: † nàm legatarius ſuum legatum à manu hęredis capere debet, & authoritate propria capiẽs crimine expilatæ hæreditatis tenetur, vt eſt text. *in l. penultima C. de crimin. expilat. hæredit. ibiq; Gloſ. & Doctores,* & à iure ſuo cadit, *per text. in l. extat ff. de eo, quod met. cauſ. & in l. creditores* ff. *ad*
8 *l. Iul. de vi priuata,* † & in ſpetie Fiſcus, & Officiales ſui particularium bona, vt erat dicta pecunia, quarum dominium penes iacentem hæreditatem reſidebat, niſi per ſententiam, & iuſtitiam capere non poterant, *per text. in l. prohibitum eſt, & in l. defenſionis facultas C. de iure*
9 *fiſci lib.* 11. † Immò Fiſcus, ſi ante tempus agat, eius actio perimitur, ſicut cuiuſlibet priuati, *l. iuſtas C. eodem,* quanto fortius authoritate propria capere non potuit? maximè quod copia Iudicis non
10 deficerat, † & Fiſcus ius ſibi dicendi poteſtatem non habet, cum Fiſcus dicatur Cuſtos, ſeù Sacriſta, vel Repoſitarius the-
11 ſauri publici, † & habet ſuos Iudices, & Procuratorem, per quos agit, & conuenitur, vt teſtatur *Franciſc. Marc. deciſ. Delphin.* 338. *num.* 16. & 17. *par.* 1. vndè in caſu noſtro pro prætenſo legato, coram ſuo Iudice agere poterat auditis creditoribus, & cum Curatore hæredi-
12 tatis iacentis, † & dùm tale legatum retinuit, & retinet reſtituere nolens, videtur repreſalias, cum reuerentia, facere, etiam quia cum non à ſuo debitore, ſed ab alio conſequutus eſt, ſaluari non poteſt, niſi reſtituat, vt firmat *Archidiacon. in cap. & ſi pignorationes num.* 1. *de iniur. lib.* 6. *quem ſequitur Ioan. Lup. in tract. de bell. & bellat.* §. *benè aduertiſti num.* 7. & prædicta in hoc caſu proce-
13 dunt in Fiſco, tanto plus, † quia mulier, & Fiſcus in hypotheca pari paſſu ambulant, vt ex multis firmat *Neguſant. in tractatũ de pignor.* 4. *membr.* 2. *part. num.* 108. & dùm hypotheca D. Agneſæ pro ſuo credito eſt anterior, Fiſco præfertur, tanto plus cum ex parte D. Agneſæ ſi-
14 mus in cauſa oneroſa, † & Fiſcus in cauſa lucratiui legati, quo caſu priuatus præfertur Fiſco, vt in ſpetie magis* communem eſſe opinionem, *ex Iaſ. & alijs firmat Neguſ. ibidem num.* 118. *in* 9. *colum. tract ſol. mihi* 21.

Tertiò, pro faciliori deciſione cauſæ

Digitized by Google

diſtinguo, aut Fiſcus dictam pecuniam
15 vti Stephani hæres accepit, † & ad one-
ra hæreditaria tenetur, *l. cum à matre*
C. de rei vendicat. Doctores in l. quæ dotis
in fine ff. ſolut. matrimon. per quem *text.*
16 ibi vult *Alexand.* † quod creditor ſuc-
cedens debitori, adita hæreditate ſua
hypotheca, & omnes actiones extingun-
tur, & tenetur, vt defunctus, & confecto
inuentario, ſuæ actiones cõfunduntur, in
quantũ bona hæreditaria adſunt, vt per-
bellè cõcludit *Fulg. cõſ. 67. paterfamilias*
col. 2. Gloſ. in l. 1. & in l. ſententiam C. de
fideiuſſ. Roman. conſ. 18. viſa facti in fine,
Iul. Clar. pract. crim. q. 78. verſ. itẽ in Fiſ-
cum, Paul. de Caſtr. conſ. 390. nu. 2. & 3.
par. 1. Immò ſi vt hęres, ex quo non con-
fecit inuentarium, ſi erat creditor ſuum
amiſit creditum, & hanc magis * cõem
opinionem eſſe, ex alijs firmat *Bernard.*
Hẽrich. Ianuenſis in ſua ſumma commun.
opin. concluſ. 208. lib. 3. fol. mihi 112. &
vltra vires hæreditarias inſolidum tene-
tur, *iuxta text. in l. final. §. cum igitur,*
ibi: Cùm omnibus creditoribus ſuppoſitus
ſit, C. de iure deliber. & dicit Imol. Ro-
man. & Alexand. in rubrica ff. de acquir.
hæredit. Iaſ. in d. l. final. in principio, per
text. in § penult. in authent. de hæredib. &
falcid. ibi: In omni perſona, ſiuè priuata,
ſiuè militari, ſiuè ſacerdotali, ſiuè impe-
riali, vbi ita tenuit Angel. & in l. 1. §.
hæc ſtipulatio ff. de cui pluſquam per l. fal-
cid. & ex Gloſ. in dictis verbis militari,
& imperiali, videtur colligi, etiam in Fi-
ſco, & tangit *Peregrin. de iure fiſci lib. 4.*
tit. 1. num. 3. licet adducat aliquos in
contrarium, tamen quod tenetur ad one-
ra hæreditaria iuxta vires, nemo negare
poteſt, ergo &c.

Et ſi exegiſſe prætendat Fiſcus tan-
17 quàm ſucceſſor ex delicto, † quod nul-
lum adeſt, vel alias adhuc loco hæredis
eſſet, & ſimiliter ad onera teneretur, per
textum apertum in l. 2. C. ad l. Iul. de vi
priuat. & firmat Gregor. Lopez in l. 10.
num. 8. partit. hiſpan. 3. Bartol. conſ. 157.
ſuper his, Dec. in l. 1. ff. ſi cert. petat. &
Aymon Crauett. conſ. 130. num. 5. Vrſill.
ad Afflict. deciſ. 8. & 237. Si verò tan-
18 quàm legatarius, † vt in proprio noſtro
caſu capere, & retinere prætendat, adhuc
reſtituere tenetur, *iuxta text. in l final. §.*
& ſi præfatam C. de iure deliber. ibi: Li-
centiam creditoribus non denegandam
aduerſus legatarios venire, vel hypothe-
cis, vel indebiti cõdictione vti, & hæc, quæ
receperint recuperare, cum ſatis abſurdum
ſit creditoribus quidem ius ſuum perſe-
quentibus legitimum auxilium denegari,
legatarijs verò, qui pro lucro certant, ſuas
partes leges accommodare, & quod firmat
Ruſtic. in inuẽtario in dicto verbo aduer-
ſus legatarios nu. 103. & reiectis contra-
rijs Præſ. de Franch. deciſ. 246. in princip.
19 Fiſcus enim dùm pro legato † ſuccedit
priuato, iure priuati vtitur, *l. in facto §. fi-*
nal. ff. de condit. & demonſtrat. l. Fiſcus ff.
de iure fiſci, Gloſ. in l. hæres abſens in
principio ff. de iudic. notatur in cap. qui in
alterius de re iudic. in ſexto. Immò credi-
20 tor pecuniam † hæreditati debitam per
Fiſcum exactam, ab ipſo Fiſco auocare
poteſt, prout ad hoc ſunt aperta iura in
l. idem eſt, in l. nec nouum eſt, quod alius
ſoluit alius repetat ff. de condit. indebit.
21 ſic D. Agneſa anterior, † & potior Fiſ-
co ipſi Fiſco præferri debet, iuxta *text.*
in Fiſco loquens *in l. ſi pignus ff. qui pot.*
in pignor. hab. vbi priuatus præfertur Fiſ-
co, eſt etiam *text. in l. ſi fundum C. eodem,*
vbi Gloſ. & Doctores expreſsè firmant,
creditores poſſe contra Fiſcum agere,
& obtinere, ſi ſua credita anteriora, &
potiora ſunt, eo fortius, quia Fiſcus ad-
uerſus mulierem nullum habet priuile-
gium, & à pari procedunt in ſuis iuribus,
& hypothecis, vt diximus. Accedat præ-
dictis, quod obligatio, & actio in benefi-
cium D. Agneſæ, pro ſuo credito erant
ante legatum factum Fiſco, & eius reten
tionem, ſeù occupationem acquiſita, ex
22 quo eius conditio, † nec variari, nec im-
mutari debet, ex perſona legatarij ſuc-
ceſſoris, *l. 2. §. ex his de verbor. obligat.*
ibid; Bart. Bald. Imol. Alberic. & omnes
Scribentes, ideò quemadmodum priua-
tus non poſſet de facto creditum ſui de-
bitoris per alium debitum capere, ſed ſo-
lum ordinariè, & coram ſuo Iudice, ita

nec

nec Fiſcus prætēſo legato ſuccedens priuato, cum vtatur, vt diximus, iure priuati, ſed contra Fiſcum eſt punctualis *text. in d.l.probibitum eſt, & in d.l.defenſionis facultas*, dùm vigore prætenſi legati Fiſcus retinuit, ſiuè occupauit pecuniam ipſam, non à manu hæredis, ſed propria authoritate, & legata creditis hæreditarijs poſponuntur, vt iam diximus, & ex his breuiter adductis Fiſcus dictos ducatos mille, & quinquaginta, cum intereſſe D. Agneſę ſoluere condemnari debet, & ita iuris eſſe mihi videtur, ſaluo Dominorum Iudicantium ſanioti iudicio.

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Hæredum appellatione in teſtamento veniunt deſcendentes.*
2 *Alienationis probibitio fauore inſtituti, & bonorati facta cenſetur, & nu. 29.*
3 *Hæredes in ſpetie nominati in hæreditate vocati, cenſentur prædilecti.*
4 *Hæreditatem, & bona potius ad extraneos peruenire, quàm ad agnatos, eſſet iniquum.*
5 *Prohibitio cum cauſa, vt bona remaneant in familia, vel in certum genus perſonarum, fideicommiſſum inducit in caſu effectiua alienationis.*
6 *Probibitio per verba acta ad fideicommiſſum inducendum, vt ne bona de familia exeant, & ſimilia, fideicommiſſum abſolutum inducit.*
7 *Fideicommiſſum ſimplici probibitione de non alienando non inducitur, cum nudum præceptum teſtatoris nihil operetur.*
8 *Alienatio ſimpliciter probibita hæredibus, & eorum hæredibus, nihil operatur.*
9 *Prohibitio alienationis hæredibus, & eorum hæredibus non comprehendit alienationem per hæredis inſtitutionem in vltima voluntate.*
10 *Viuere quis ſemper non poteſt.*
11 *Alienationes neceſſariæ nunquàm includuntur in ſimplici prohibitione.*
12 *Probibitio alienationis, per quam teſtandi facultas adimitur, non valet.*
13 *Fideicommiſſum reciprocum, vt inducatur neceſſe habet recipraca ſubſtitutione.*
14 *Teſtator, quod non dicit, noluiſſe videtur, & nu. 15.*
16 *Teſtatoris voluntas non præſumitur, niſi tranſeat in diſpoſitionem.*
17 *Hæres verbum eſt adeò generale, quod comprehendit, etiam extraneos hæredes.*
18 *Hæres hæredis, teſtatoris hæres eſt.*
19 *Succeſſor verbum comprehendit omnes, & quoſcumque ſucceſſores, etiam extraneos.*
20 *Succeſſor verbum, comprehendit immediatum, & mediatum, etiam ſi plures fuerint intermedij.*
21 *Papa dicitur ſucceſſor Diui Petri Apoſtoli.*
22 *Succeſſor verbum ponitur ampliatiuè, id eſt quicumque ſucceſſor.*
23 *Lex ex facto non facit contra nos, & reijcitur dictum Speculatoris, & ſequacium.*
24 *Voluntas teſtatoris iniquitatem præſumptam ceſſare facit.*
25 *Ripæ doctrina eſt extra caſum noſtrum.*
26 *Hæreditas verbum, ita conuenit hæredibus ſanguinis, ſicut extraneis, qui dicuntur incerti.*
27 *Nullum, quod eſt, nullum producit effectum.*
28 *Hæredis appellatione, intelligitur de omni hærede.*
30 *L. cum ita legatum, l. quoties, l. qui ſoluendo, & l. generaliter declarantur.*
31 *Hæredes primi, & vlterioris gradus cenſentur vocati ordine ſucceſſiuo.*
32 *Hæredes plures, ſi æqualiter inſtituantur, quilibet ratam ſuam habebit.*
33 *Teſtatoris voluntate, quod ſit, iniquum non dicitur.*
34 *Dotis cauſa ſicut res alienari probibita, alienatur, ita & in dotem relinqui poteſt.*

Pro ſororibus de Roccha, contra fratres.

ARGVMENTVM.

Prohibita ſimpliciter alienatione, an inducatur fideicommiſſum inter cohæredes, ita vt vnus ex cohæredibus extraneum inſtituere non poſſit.

CONSILIVM LXXVI.

ORlandus Roccha, Aloyſium, Abbatẽ Marium, & Anellum ex fratre præmortuo nepotes vniuerſales hæredes, quẽlibet pro rata inſtituẽdo: pro conſeruatione ſuæ hæreditatis, & bonorum, voluit quod nullus ipſorum aliquid alienaret, vel diſtraheret, ſed ipſi, ipſorumq; hæredes, & ſucceſſores eſſent vſufructuatij, donec vixerint, & in caſu alienationis, ſeu diſtractionis, ſua hæres ſit Sanctiſſima Annunciata huius Fideliſſimæ Neapolitanæ Ciuitatis; adita per omnes hæreditate, Anellus vnus ex prędictis hęredibus nominatis ab hac vita diſcedens, ſuas ſorores ſibi vniuerſales inſtituit hæredes, eſt videndum, an ex tali alienationis prohibitione ſit inductum fideicommiſſum in ſuperſtitum cohæredum beneficium, & an talis hæredis inſtitutio in ſorores ſit valida, & videtur dicendum talem diſpoſitionem non valere.

1 Primò, † quia facta hęredum mentione in teſtamento eos inſtituendo, & honorando, veniunt ſolum deſcendentes, non autem extranei, & diſpoſitio in ſorores non valet, ſecundum *Speculat. in tit. de teſtament. §. in primis verſ. pono, per l. ex facto ff. ad trebell. & cum eo tranſeunt Io. Andr. ibi, & Ripa in d. l. ex facto §. final. Bald. in cap. ſi pater filio de teſtam. Ruyn. conſ. 110. nu. 9. lib. 1.*

Secundò, quia teſtator primo nomi-
2 nauit dictos eius nepotes inſtituendo, † & honorando, & alienare prohibendo, & ſic eorum fauore prohibitio facta videtur, & ideò valere ſenſit, *Gloſ. in l. cum pater, §. inſtituto, ff. de legat. 2. quam probauit Imol. ibi.*

3 Tertiò, † inſtitutos hæredes in ſpetie, teſtator nominando, & ad eius hęreditatem, & bona vocando, videtur eos prædilexiſſe, iuxta *text. in l. cum ita legatur, §. in fideicommiſſo, alias lex omnia ff. de legat. 2. l. quoties duobus in principio C. de rei vendicat. l. qui ſoluendo ff. de hared. inſtit. l. generaliter §. quis ergo ff. de fideicommiſſ. libert. authent. hoc amplius, & in corpore, vnde ſumitur, C. de fideicommiſſ.*

4 Quartò, † iniquum ſatis eſſe videtur, ſi portio hæreditatis hæredis defuncti, ad extraneos potius, quàm ad ſuos hæredes veniret, cum cogitare debeamus, quod lex cogitauit, videlicèt, teſtatorem voluiſſe, nè in totum, nec in partem ſuam hæreditatem potius ad extraneos, quàm ad ſuos nepotes inſtitutos perueniте, *l. cum acutiſſimi, l. generaliter C. de inſtit. & ſubſtit.*

His, & ſimilibus non obſtantibus contrariam ſententiam veriorem eſſe puto ex pluribus. Primò, nàm & ſi in magno agitetur pelago, & notiſſima ſit *Doctorum* altercatio, numquid prohibita alienatione, ſimplex inducatur fideicommiſſum, an in caſu alienationis tantùm: Tamen inter cæteras opiniones breuitati ſtudens adduco vnam per *Doctores* modernos, magis * communiter approbatam, quæ in duos caſus diſtincta multas componit opiniones.

Primus caſus eſt, quando prohibitio
5 eſt ſimplex cum cauſa, † vt bona remaneant in familia, vel in certum genus perſonarum, quia talis clauſula cenſetur poſita ad conualidandam præcedentem prohibitionem, & tanquàm acceſſoria nil noui operari debet, & tunc non cenſetur fideicommiſſum inductum, niſi in caſu effectiuæ alienationis, *iuxta text. in l. peto §. fratre ff. de legat. 2. ibiq; Gloſ. & * communiter Doctores, & voluit Curt. Iun. conſ. 145. nu. 10. verſ. quartus principalis caſus, Alciat. conſ. 102. colum. 1. in quarto caſu lib. 9.* dicit in hoc nullum extare contradictorem, & firmant infiniti *Doctores*, quos cumulat *Hippolyt. Riminald.*

Digitized by Google

*nald.cõſ.*147.*per totum primum dubium,*
*& in conſ.*276.*nu.*34. *& ſeq. per vltra*
*tres columnas, Soccin.Iun. conſ.*97.*nu.*5.
* communem dicit *Burſat. conſ.*157.*nu.*
35.*lib.*4. *Pancirol.conſ.*64.*num.*8. *& ſeq.*
Marc. Ant.Peregr.in tract. de fideicom-
*miſſ.art.*14 *nu.*10.

Secundus caſus eſt, quando prohibi-
6 tio † fit per verba acta ad fideicommiſ-
ſum inducẽdum,veluti cum dicatur pro-
hiberi bona extra familiam alienari, vel
extra maſculos,vel extra deſcendentes,
ſubiuncta clauſula, quod vult,nè dicta
bona de familia exeant, & ſic cenſetur
fideicommiſſum abſolutum inductum,
& bona, in caſu alienationis, & in caſu
mortis,illis de familia;quorum fauore
fuit facta prohibitio reſtituenda ſunt,
alioquin poſterior clauſula nihil opera-
retur,*ad text.in l.pater filium* §.*filia* ff *de*
*legat.*3. *d l.cum ita* §. *in fideicommiſſo ff.*
de legat. 2. *l.final. C. de rei vendicat. &*
in ſpetie ſic dixit Soccin. conſ. 43. *verſic.*
*quare pro deciſione, Alciat. conſ.*36. *num.*
10. *& ſeq.lib.*9.quàm diſtinctionem prę-
clarè ponit *Iacob.Mandell. Albenſ.conſil.*
54. *eamq; refert, & ſequitur Hippolyt.*
*Riminald.conſ.*528. *num.*8. *& ſeq.* ſub-
dens primum caſum tenere *Plot. conſ.*14.
ſecundum caſum *Menoch. conſil.* 197.
num. 20. quos videndos breuitatis cau-
ſa relinquo.

Caſus autem noſter eſt ſatis diuerſus
7 à prędictis,† dùm teſtator prohibuit alie-
nationem per dictos hæredes, & eorum
hæredes, vlla cauſa adiecta,ex quo fidei-
commiſſum vllum, vllamq; prohibitio-
nem inducere voluit, quia nudum teſta-
toris præceptum nihil operatur, iuxta
peculiaria iura *in l.filiusfamilias* §.*diuus*
ff.*de legat.*1. ibi: *Scripturam hanc ſimpli-*
cis prohibitionis, nullius eſſe momenti, &
in l.pater familias §. *Iulius Agrippa* ff. *de*
*legat.*3. legitur: *Cùm hoc nullum præcep-*
tum eſt, nihil proponi, contra voluntatem
defuncti factam, quo minus ad hæredes
*extraneos,*vt ex ſuperiori litera *text.* idẽ
habetur *in l.Lutius Titius in principio,&*
in l. pater filium §.*pater ff. eodem,* ibiquè
perbellè declarat *Bartol.*quod nullo mo-
do fideicommiſſum inducatur, nec alie-
natio impeditur, quia cum teſtator alie-
8 nationem prohibuerit hæredibus ſuis, †
& eorum hæredibus,ipſosq; vſufructua-
rios eſſe voluit, & ſimus in perſonis in-
certis,quilibet poteſt hæredes, quos ve-
lit ſibi eligere,ita *Bartol.eleganter ibi, &*
idem voluit Caſtrenſ. in d.§. *diui num.*5.
& hoc etiam ſi teſtator efficaciter alie-
nationẽ prohibuiſſet, prout expreſsè *Al-*
ciat.confirmat in d.§.*diuus num.*6. *& ex*
*alijs Peregrin.art.*14.*num.*1. *ibiq; ratio-*
nes affert.

9 Secundò, † talis alienationis prohi-
bitio in hæredes, & eorum hæredes, non
comprehẽdit alienationem, quæ per hæ-
redis inſtitutionem in vltima voluntate
fit, iuxta *text. in l.quædam* ff.*de acquir.*
rer.domin. ibi: *Quædam, quæ non poſſunt*
ſola alienari,per vniuerſitatem tranſeunt,
vt fundus dotalis ad hæredem, & cuius
aliquis commercium non habet: nàm & ſi
ligari ei non poſſit, tamen hæres inſtitutus
Dominus eius efficitur, eſt etiam text.ad
*literam in l.*1.ff.*de fund.dotal.* ibi: *Sed per*
vniuerſitatem tranſit prædium ſecundum
quod poſſibile eſt ad alterum, veluti ad hæ-
redem mariti, cum ſuo tamen iure, vt
alienari non poſſit; eſtq; doctrina Bart.
& * *communiter Doctorũ in l. ſi ita quis*
§.*ea lege* ff.*de verbor.obligat.& in d.l.pe-*
to §.*fratre, Angel.in l.ea lege C.de condit.*
ob cauſ. & conſ. 7. *incipien. ex dicto the-*
*mate plura dubia,& in conſ.*62.*incipien.*
Domina And.& ex alijs etiam contrarijs
reiectis, in fortiori caſus noſtri firmat
*Alexand.conſ.*55.*poſt num.*2. *verſ.tamen*
præmiſſis non obſtantibus, vſque ad nu. 5.
per alias authoritates, & exempla firmat
*Hippolyt. de Marſil. ſingul.*465. *Rimi-*
*nald.Senior conſ.*25. *colum.*2. *&* 3. *Hip-*
*polyt.Riminald.conſ.*528.*num.*22. *&* 23.
& quod bona ſubiecta, & alia propria
per inſtitutionem hæredum ſit quodam-
10 modo neceſſariè date, † cum quis ſem-
per viuere non poſſit, *l.final. C.de ſacro-*
ſanct. Eccleſ. & alienationes neceſſariæ
11 ſub ſimplici † prohibitione nunquàm
includuntur, *l. alienationes ff. famil. er-*
ciſcund. l. ex hoc edicto §. *ſed hæredem ff.*

de alien.iudic. & aliter cenſeretur adépta
12 facultas teſtandi, † ex quo talis prohi-
bitio non valet, *ad text.in l.ſtipulatio hoc
modo concepta* ff. *de verbor.obligat. l.ille,
aùt ille* ff.*de hæred.inſtit. & ita determi-
nat Bartol. in d.* §. *ea lege*, cum quo alij
* communiter transeunt, *ff. de verb.obli-
gat. Roman.conſ.26. in fine, Roland conſ.
34. num 66. & ex alijs Hippolyt. Rimi-
nald.dicto conſ.528. num.22. & ſequen.*
& ſic inſtitutio Anelli in ſorores eſt vali-
da.

Tertiò, in dicto Orlandi teſtamento
nulla adeſt inter dictos hęredes recipro-
ca ſubſtitutio, & ad hoc, vt inter eos re-
13 ciprocum induceretur † fideicómiſſum,
requirebatur, quod eſſet facta ſubſtitutio
in hæreditate, *l.filium* ff. *de legat.2. Iaſ.
in l.penult.C.de impuber. & alijs ſubſtit.*
ait hanc * communem eſſe opinionem,
& in conſ. 153. *colum.2. verſ.primo ergo
lib. 2.Roland.à Valle dicto conſ.34.num.*
57. Ergo nullum adeſſe fideicommiſſum
14 dicimus, † quod cum teſtator non dixe-
rit, noluiſſe videtur, *l. 1.* §. *ſin autem ad
deficientiam C. de caduc. tollend.* Cùm
15 teſtator, † quod non loquitur, velle
non pręſumatur, vt per *Bald.in d.*§. *ſin
autem,* & mens teſtatoris talis præſumi-
tur, qualis ex verbis ſecundum eorum
rectum ſenſum apparet, *l.final. vbi Bart.
ff.ad trebell. Curt.Iun. conſ.57. colum.3.
Bellon.conſ.53. num.6. Oſaſch.Pedemon-
tan. deciſ.126. num.25. & Peregrin.
articul.* 28. *num.* 80. Immò non præ-
16 ſumitur † teſtatorem voluiſſe, niſi volun-
tas ipſius tranſeat in diſpoſitionem,
Bald.in l.quidam cum filium ff. *de hære-
dib.inſtit.Dec.conſ.61.colum.2.Iaſ.conſil.
228.col.2.lib.2. Pariſ.conſ.87.num.28.
lib.2.*vbi hanc * communem eſſe opinio-
nem firmat, & refert *Roland.à Valle dicto
conſ.34.nu.41.*

Quod de Orlandi hæreditate, & bonis
portio vnius de prædictis hæredibus de-
cedentis ad cohæredes ſuperſtites non
veniat: demonſtratur etiam ex ipſius te-
ſtamenti verbis, dùm quilibet ipſorum
pro æquali portione, & rata hæres inſti-
tutus ſit, cum prohibitione nè alienarét,
nec quicquam de ſua hæreditate, & bo-
nis diſtraherent, & quod tàm dicti Aloy-
ſius, Abbas Marius, & Anellus, quàm
eorum hæredes, & ſucceſſores, ſint vſu-
fructuarij, donec vixerint, & ad hæredes
extranęos ſuorum hæredum ſuam hære-
ditatem, & bona deuenire voluiſſe ipſa
17 verba dicunt, † quia verbum hæres eſt
adeò generale, quod non per extenſio-
nem, ſed ſecundum propriam ſuam ſi-
gnificationem, omnes hæredes, etiam
extraneos comprehendit, *l. hæredis ap-
pellatione, l.hæredis appellatio, l.ſciendum
ff.de verbor.ſignif. l.ſi plures gradus ff.de
legat.3. l.4.*§.*Lutius* ff.*de aliment. & ci-
bar.legat.l.final.C. de hæredib.inſtit. l.2.
& 3.* ff. *de petit.hæredit. l.paterfamilias
ff. de vulgar. & pupillar. ſubſtit. l.ſi quis
filium* §.*final. ff. de caſtrenſ. pecul. l. qui
per ſucceſſionem* ff.*de regul. iur. & volue-
runt Bart.& Doctores in l gallus* §.*etiam
ſi poſtea* ff.*de liber.& poſthum. Angel.conſ.*
18 306.*num.*20. † & veniunt hæredes hæ-
redis, quia hæres hæredis, teſtatoris eſt
hæres, *l.final.& quod ibi Doctores ff.de
hæredib.inſtit. Bertrand.conſ.26.num.1.
lib.3.Alexand.conſ.36.num.4.lib 3.Hip-
polyt. Riminald. conſ.23. num.45. lib.1.
dicto conſ.528.nu.44. lib.5.* Adeſt etiam
19 verbum ſucceſſores, † quod eſt adeò ge-
nerale, quod comprehendit vniuerſos,
& quoſcumque ſucceſſores, etiam extra-
neos, *l.quædam* §.*nihil intereſt ff.de edēd.
l.ſtipulatio iſta habere licere* §.*ſicut ff. de
verbor.obligat.* & nè dùm venit ſucceſſor
20 immediatus, † ſed mediatus etiam ſi
fuerint multi intermedij, *cap.1.de homi-
cid.in ſexto,* per quem *text.* notat ibi *Ge-
minian.* quod quis poteſt appellare ſe
ſucceſſorem alicuius, quàmuis per infini-
tos medios, ſit eius ſucceſſor, ſicut Papa
21 Innocentius ibi, † ſe appellat ſucceſſorē
Diui Petri, & tamen multi interceſſerunt
medij, *Bertrand. dicto conſ.26. num.1.
lib.* 3. Item verbum ſucceſſor importat
ius hæreditarium, *vt in l. nihil aliud eſt
hæreditas* ff.*de verbor.ſignif. l. hæreditas*
ff.*de regul.iur. Soccin.Iun. conſ.*158. *nu.*
17. *lib.* 3. & dici poteſt, quod illud ver-
22 bum ſucceſſores, † ſit poſitum ampliati-
uè,

uè,ideſt ad quoſcumque hęredes,& ſucceſſores, cuiuſcumquè qualitatis, & rei, ita quod dicantur vocati,etiam ſingulares ſucceſſores, & in re certa inſtituti, propter geminationem illorum verborum,iuxta plenè tradita per *Alexan.conſil.* 113. *ex themate præmiſſo col.* 1. *lib.* 2. *& ſequitur* Soccin.*Iun.d.conſ.* 158. *num.* 20. & ſic teſtator non habuit mentem, vt ſua hæreditas,& bona peruenirent ad dictos ſuos primos hæredes tantùm, ſed portio cuiuſlibet ad vniuſcuiuſquè hæredes, & ſucceſſores, vt verbis expreſſis dixit, quod alionon eſſet opus.

Non obſtat *l.ex facto* ff.*ad trebell.* per
23 quam motus fuit *Speculat.* † *& ſequaces*,vt in primo contrario,quia procederet,quando ſumeretur verbum hęres pro hæredibus ſanguinis,& aliqua reſultaret iniquitas, vel abſurditas, quod non eſt in caſu noſtro, quia non ſumus in re tranſitoria ad hæredes ſanguinis, vt feudum, vel emphyteuſis pro liberis hæredibus,ex corpore conceſſis,vt plurimum eſt,ſed in re ad quoſcumquè hæredes, & ſucceſſores tranſitoria, & nullam adeſſe
24 iniquitatem, † vel abſurditatem, dùm teſtatoris expreſſa ſeruatur voluntas,qui hęredes quoſcumque ſuis nepotibus primis inſtitutis ſuccedere voluit,vt prædiximus,& in vltimis voluntatibus, ſufficit pro ratione voluntas, *l.quia poterit* ff. *ad trebell.* & ampliſſima ex legibus in teſtādo attributa eſt poteſtas, *l.verbis legis ff. de verbor.ſignif.*§. *diſponat teſtator*, *auth. de nupt.*

25 Nec obſtat, † quod dicit *Ripa in d. l. ex facto* §. *final.* quia loquitur in caſu diuerſo,vbi teſtator dixerat ſua bona, ire de hærede in hæredem deſcendentem, ſed dictus Orlandus teſtator voluit ſua bona ſeruari in eius hæreditate,
26 quod verbum hæreditas, † ita ſimpliciter prolatum conuenit, tàm hæredibus ſanguinis,quàm extraneis, & ideò ex diuerſo non inferri debet, *l.Papinianus exuli ff. de minorib. cum vulgat.* & tale verbum hæreditas,vel ſucceſſio comprehēdit coniunctos, & extraneos hæredes, qui dicuntur eſſe incerti, & in incertos non cadit affectio, & ideò prohibitio remanet nulla, tanquàm in perſona non expreſſa,loquendo de hæredibus primorum inſtitutorum, quos teſtator nominibus non expreſſit, *l. pater filium* §. *pater filios ff. de legat.* 3. *ibiq; per Bart. & Bologn.in d.*§. *Diui*, & propterea inſtitutionem hæredum impedire non poteſt, per vnum ex dictis primis hæredibus inſtitutis factam, licet in extraneos, quia quod
27 nullū eſt, † nullum effectum producere poteſt, *l.quarta* §. *condemnatum* ff. *de re iudicat. Iaſ.in l.* 1. *colum.* 4. C. *de iur. & fact.ignor. Alexand.conſ.* 3. *num.* 6. *lib.* 2. *Dec.in cap.ex parte de offic.delegat. Roland.à Valle conſ.* 49. *num.* 29. *lib.* 4. *Hippolyt.Riminald. d.conſ.* 528. *nu.* 53. *&* 54. & dùm primus teſtator dixit, quod dicti ſui hæredes,& eorum hæredes non alienarent, & quod ipſi, ipſorumq; hæredes ſint vſufructuarij, caſum noſtrum in terminis decidit *Bald. in l. final. quarta oppoſitione ff. de hæredib. inſtit.* dando notabilem, & generalem regulam, dicit, quod vbicumquè fit mentio de hæredi-
28 bus ipſius, † in quem verba diriguntur, tunc intelligitur de omni hærede, *per d l.in annalibus*, & firmat *Alexand. d.conſ.* 36. *num.* 4. *verſ. & in propoſito lib.* 3. Dùm teſtator voluit,quod dicti primi ſui hæredes quilibet pro rata, & eorum hæredes ſint vſufructuarij, hæredes etiā extranei dicti Anelli primi inſtituti hæreditatem,& bona habere poſſunt,& primum contrarium reſolutum remanet.

Ad quod dicitur fauore primorum
29 inſtitutorum grauatorum † nè alienent prohibitionem factam cenſeri, & ad ipſos bona ſpectare, *per d.gloſ. in l.cum pater* §. *inſtitutus ff. de legat.* 2. vt in ſecundo contrario, reſpondetur, * communem *Doctorum* ſententiam in his ſimplicibus terminis *Gloſam illam* reijcere,vt *Salycet. in l.quoties la prima C. de fideicomm. Alexand.in d.*§. *Diui,propè finem,Ripa num.* 19. *Iaſ.num.* 24. *Soccin. in l qui Romæ* §. *hæredes nu.* 12. *ff. de verbor. oblig. Alciat. conſ.* 125. *nu.* 6. *lib.* 9. *Peregr.d.art.* 14. *nu.* 2. *de fideicommiſſ.*
30 *Text.in l.cum ita legatum* † *alias omnia*

nia §. *in ſideicommiſſo ff. de legat.* 2. Nec obſtat,quia ibi in ſpetie fuit contemplata familia, hic non, & affectio teſtatoris non fuit in illos de familia,ſed in primos hæredes, & eorum hæredes, & ſucceſſores quoſcumquè,quorum appellatione veniunt etiam extranei, vt prædiximus, *l. quoties in principio C. de rei vendicat.* contra nos nec facit, quia loquitur in re donata duobus,quorum potior eſt,qui poſſeſſionem habuit,ſed hic res fuit relicta vnicuiquè ipſorum fratrum pro rata, & poſt cuiuſlibet ipſorum mortem vniuſcuiuſquè prædecedentis hæredibus, & ſucceſſoribus, ordine ſucceſſiuo, vnde mortuo Anello,eius portio tranſiuit in hæredes ab eo inſtitutos, ſed incertos ab Orlando primo teſtatore relictos, ergo talis *textus* contra nos nil operatur.

Et ſi in *l. qui ſoluendo ff. de hæredib. inſtit.* dicatur, duobus hæredibus inſtitutis,vno decedente, alius erit hæres,nihil ad nos, quia ibi loquitur in teſtatore exiſtente non ſoluendo, quorum vnus neceſſarius hęres eſſe debebat,ſed ſi ambo inſtituti viuerent, inſtitutio non valeret, vt litera eiuſdem *textus* dicit,ergo nihil ad noſtrum caſum operatur.

Text. in l. generaliter ff. de fideicomm. libert. ad propoſitum contra nos, nec facit,cum ibi tractetur de ordine ſcripturæ ſeruando in primo,vel poſtea nominatis, quod non eſt hic, cum in primis hæredibus non cadat ordo ſcripturæ, dùm quilibet inſtitutus eſt pro rata abſque vlla ſubſtitutione,& poſtea cuiuſlibet ipſorum hęredes,& ſucceſſores,& licet om-
31 nes prædicti hæredes ſint vocati † primi, & vlterioris gradus, non omnes ſimul, & coniunctim admittuntur, ſed ordine ſucceſſiuo, pro eorum ratis, & gradus prioritatis, *l. cum ita §. in fideicommiſſo l. peto §. fratre ff. de legat. 2. & in*
32 *l. final. C. de verbor. ſignif.* † & ſi omnes ſunt pares,quilibet ratam ſuam accipit, non portionem aliorum, niſi tempore, aut repudiatione ſint excluſi, *§. hoc ita tàm C. de caduc. tollend. l. 2. ff. ſi pro hæred. & l final. C. de rei vendicat. ſic decidit Paul. de Caſtr. conſ. 77. in ſeptimo dubio lib. 2. Grauett. conſ.* 144. *in fine*, *Calcan. conſ. 77. colum.* 4. per rationem,quia verbis tantùm ſunt coniuncti,& dùm ab initio in partem vocantur,non poterit quilibet niſi portionem ſuam petere, alias exceptione deficientis actionis repellitur, *Peregrin. artic. 9. num. 12. & art. 14. num. 9.*

Nec impedit dici, eſſe iniquum teſtatorem voluiſſe hæredes extraneos ſuis
33 nepotibus inſtitutis anteferri, † quia quod de teſtatoris expreſſa voluntate fit, iniquum dici non poteſt, nec impugnari, cum teſtator ipſe expreſsè voluerit ſuam hęreditatem, & bona ad dictos Marium, Aloyſium,& Anellum nepotes pro rata,& deindè ad cuiuſlibet ipſorum hæredes, & ſucceſſores extraneos, & quoſcumque peruenire, & ſi aliter voluiſſet,dixiſſet,non dixit, ergo noluit, vt in *d. §. ſin autem ad deficientiam*, & vbi habemus certum teſtatoris ſenſum,non eſt admittenda voluntatis quæſtio, *d. l. ille, aut ille §. cum in verbis ff. de legat. 3. Natta conſ. 602. num. 4. cum alijs in tertio fundamēto dictis,* maximè talis Anelli inſtitutio in ſorores pro dotibus, & vt ſe maritarent eſt validiſſima,quia in materia prohibitionis de alienando, quem-
34 admodum prohibita † alienari pro cauſa dotis diſtrahi poſſunt,ita etiam in datione alia quacumque pro dote, iuxta *text. in l. res quæ C. commun. de legat.* per quem *textum* in donatione propter nuptias, & ſic in caſu fortiori firmat *Præſ. de Franch. deciſ. 22. nu. 6.* & ex his omnia contraria reſoluta remanent, & concluſum, alienationis prohibitionem in caſu noſtro non valere, fideicommiſſum in beneficium cohæredum non extare, & ſi adeſſet, in beneficium nè dùm primorum hæredum pro rata, ſed cuiuſlibet ipſorum hæredum, & ſucceſſorum eſſet, & diſpoſitionem Anelli in ſorores validam eſſe, ipſaſq; Anelli hæreditatem habere debere,& ita mihi videtur.

Camillus de Laratha.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Fideicommiſſi bona ruinam minantia vtile negotium agitur, ſi alienantur.*

2 *Conditio ſi cum, vel ſine filijs deceſſerit, comprehendit etiam ſœminas.*

3 *Nemo plus iuris in alium transfert, quàm ipſe habet.*

4 *Mater habens filios, de decima tantùm diſponit.*

5 *Dictio tantùm, cuius ſit natura.*

6 *Mulier quo ad reliquas nouem partes habet labia clauſa, manus ligatas, & arbitrium refrænatum.*

7 *Exhæredatio fit ſpecificè, nominatim, & cum cauſis ab hærede probandis.*

8 *Inſtitutiones benignè accipiendæ, & è contra.*

9 *Hæreditas propter adiunctum non adimitur.*

10 *Verba in qualibet diſpoſitione debent aliquid operari.*

11 *Filij vigore Neapolitanæ conſuetudinis, debent habere medietatem bonorum patris, dùm ſunt quinque fratres, & num. ſeq.*

12 *Furtum eſt, quod de alieno largitur.*

13 *Legitima quota pars ſit bonorum, & an debeatur, & nu. 14. & 17.*

15 *Onus poſitum in bonis relictis filijs, deducitur à legitima, & in illo pluri remanet legitima.*

16 *Fructus percepti, iudicio teſtatoris compenſatur cum eo, quod debetur hæredi, non tamen cauſa legitimæ.*

18 *Filius ſimpliciter adeundo, non cenſetur agnouiſſe onus ipſo iure à lege reiectum.*

19 *Filius inſtitutus in vſufructu de ſubſtantia patris in nihilo inſtitutus videtur.*

20 *Supplementum non cadit in nihilo præſuppoſito.*

21 *Fructus ab inſtituto percipiuntur iudicio teſtatoris, vt à vero Domino, & non computantur in legitima, etiam vbi filius expreſsè grauatur.*

22 *Inſtitutus in proprietate, & vſufructu, ſi poſtea dicatur, quod ſit vſufructuarius hoc proprietatem non minuit.*

23 *Modus, & caſus adiectus ſi reſpicit commodum legatarij, nunquàm reſtringi legatum.*

24 *Legata domo ad habitandum, vel fundo ad vſumfructum plena proprietas legata videtur, & non tranſit ad teſtatoris hæredes.*

25 *Quod potui nolui, quod volui adimplere nequiui.*

26 *Vltima derogant primis.*

27 *Fideicommiſſa, & legata nuda voluntate adimuntur.*

28 *Conditio ſi naſcantur filij, ſtatim natis, eſt adimpleta, & eſt ius quæſitum, etiam ſi decedant.*

29 *Conditionem ſemel extitiſſe ſufficit, licet non duret.*

30 *Fideicommiſſa, etiam vniuerſalia, quorum conditio aduenit, quamuis adita non fuerint, ad hæredes tranſmittuntur.*

31 *Hæreditatis portio ommittentis adire adeunti accreſcit, & licet antea decederet, hoc ius adeundi ad hæredes tranſmittit.*

32 *Hæreditas Aui per nepotem non adita ad aſcendentes, & alios quoſcumque hæredes tranſmittitur.*

33 *Decretum ſine termino, & iuris ordine non ſeruato, rei iudicatæ authoritatem non habet.*

34 *Deductum, quod non eſt, iudicatum non cenſetur.*

35 *Proteſtatio ſeruat ius proteſtantis.*

36 *Diſpoſitionem contrariam alio iure ſibi debitam acceptans, non ſibi præiudicat, etiam ſi alia relicta eſſent propria cauſa.*

37 *Bona materna, antiqua, & legitima habentur pro ære alieno, & contra fideicommiſſarios, & legatarios deducuntur.*

Pro creditoribus quondam Ioſeph Cangiani, & Minici Scarpati, contra Sarram, & alios Cangianos.

AR-

ARGVMENTVM.

Inſtitutio in proprietate, & poſtea in
vſufructu, quomodo intelligatur; item onus
in portione bonorum antiquorum vigore
conſuetudinis, & bonorum maternarum,
ac in legitima non imponitur.

CONSILIVM LXXVII.

DEpoſitum pretij domorum
quōdam Minici Scarpati
prętenſo fideicōmiſſo per
Cangianos non obſtante
creditoribus liberandum
eſt ex pluribus.

Primò, quia domus ipſę in hæreditate
dicti Minici Scarpati remanſæ credito-
ribus, ipſiſq; creditoribus, & prætenſis
fideicommiſſarijs inſtātibus vendiræ fue-
runt, cum onere annuorum ducatorum
56. quondam Ioſeph Cangiano debito-
rum, ex quo non diminuitur pretium
ducat. 900. pro quo ei per fratres conſi-
gnatæ fuerunt, & ſtante quod erant val-
1 dè antiquæ, † & ruinam minantes, ſi per
Minicum reparatæ non fuiſſent, in col-
lapſum iuiſſent, & ſic vtile negotium Io-
ſeph agendo, ſi fideicommiſſum adeſſet,
facere potuit, *iuxta gloſ. in l. Marcellus*
§. res quæ ff. ad trebell. firmat Arius Pi-
nell. in l. cum à matre par. 3. num. 26. &
27. C. de bon. matern. Peregrin. in tract.
de fideicommiſſ. artic. 40. num. 37. Immò
imputabatur Ioſeph ſi domus ipſas peri-
turas tēpore non cenſuaſſet, *vt per Bart.*
& Doctores in d. §. res quæ num. 22. &
idem Peregrin. dicto num. 27. vndè de-
poſitum creditoribus liberari debet, ma-
ximè quod peruenit ex augmento facto
per Minicum in dictis domibus.

Secundò, quia Aurelia Rapuana di-
ctum Ioſeph, & quatuor alios filios ſuos
ex Ioanne Antonio Cangiano hæredes
vniuerſales inſtituit fol. 27. à tergo, &
Ioānes Antonius pater ſimiliter Ioſeph,
aliosq; filios vniuerſales hæredes inſti-
tuit, cum reciproca ad inuicem ſubſtitu-
tione, ſi in pupillari ætate, vel ab inteſta-
to ſine filijs quandocumque decederent,
& Ioſeph teſtatus deceſſit fol. 6. & relicta
2 filia, † & cum conditio, vel ſine filijs,
comprehendat maſculos, & fęminas, ſub-
ſtitutio euanuit, *iuxta text. in l. Lutius ff.*
de hæredib inſtit. iuncta l. 1. C. de condit.
inſert. eſtq; caſus in cap. Raynaldus extra
de teſtament. & Peregr. d. tract. art. 28.
num. 36.

Si prętendatur Ioannem Antonium
patrem in alio capitulo eiuſdem teſta-
menti, etiā de aſſerta voluntate ſuæ vxo-
ris prædictæ in eius teſtamento ſibi dara
declaraſſe, ſi Ioſeph meliorem vitam
duxiſſet, eſſet vſufructuarius in eo, quod
de iure de bonis paternis, & maternis ei
debetur, & quodammodo exhæredaſſe
videri, non obſtat ex pluribus.

Primò, de bonis maternis, ſi ipſa ma-
ter diſponere non poterat, niſi de deci-
ma, quatenus poteſtatem diſponendi in
Ioannem Antonium tribuiſſet, & ipſe
diſponere, nec poterat, niſi de decima,
3 quia plus iuris, † quàm transferens ha-
bet, in alium transferre non poteſt, *l. ne-*
mo plus iuris ff. de regul. iur. & quod ma-
4 ter de nouem † partibus non diſponit,
eſt text. conſuetudinis Neapolitanæ in-
cipien. ſi qua moriens, ibi: Si qua moriens
habet filios, ſiuè liberos poteſt de bonis ſuis,
& alijs ſibi obuentibus ab agnatis, vel co-
gnatis iure ſucceſſionis, vel titulo lucrati-
uo, in ſua vltima voluntate relinquere de
decem partibus vnam tantùm, vbi Napo-
5 *dan. in dicto verbo tantùm*, † dicit hanc
dictionem eſſe reſtrictiuam, & nō reſtrin-
gentem excludere, vt impoſſibile de iure
l. 2. C. de iuriſdict. omn. iudic. l. ob ęs de
præd. min. quandoq; excludere, vt adēp-
tum *l. 3. §. cum Titio ff. de adimend. legat.*
& ex alijs reiectis contrarijs concludit
6 mulierem † quo ad reliquas nouem par-
tes habere labia clauſa, manus ligatas, &
arbitrium refrænatum, & ſic eſt excluſa
à poteſtate teſtandi de dictis nouem par-
tibus, ibiq; omnes *Scribentes* firmant,
Præſ. de Franch. deciſ. 396. 435. num. 36.
deciſ. 537. num. 2. deciſ. 606. num. 1. 2. &
3. & Molfeſ. nouiſſimè in commentar. d.
conſuetud. part. 1. cap. 3. num. 11. part. 4.

*q.51.num.*1. *&* 2. Cùm bona materna fuerint appretiata in ducatis ſexdecim mille octingentis triginta duobus,& granis decem,& octo,quinta pars ad Ioſeph ſpectans,erant ducati 3606. 2. 12. de quibus dempta decima,de qua diſponere poterat, remanent ducat. 3245. 2. 7. quos explicitos, & abſque onere de bonis maternis Ioſeph habere debebat.

Quoad bona paterna de ipſis fuit primo inſtitutus hæres vniuerſalis, & in dicto ſecundo capitulo teſtamenti verbum
7 nullum exhæredationis, † & oportebat ſpecificè,& nominatim exhæredari, *l. nominatim ff. de liber. & poſthum. & inſtit. de exhared. liber.* & cum aliqua ex quatuordecim cauſis notatis in *auth. vt cum de appell. cogn. §. aliud quoque capitulum* non adſit, vltra quas cauſas pater filium exhæredare non poteſt, & quod ab hærede probentur, *vt in authent. non licet C. de liber. præterit. vbi gloſ. in verb. probibetur, per text. in l. liberi, & l. omnimodè C. de inofficioſ. teſtament.* & poſtquàm eum inſtituit in omnibus, deindè dicendo,quod ſit vſufructuarius,& ſaltim in legitima inſtituere debebat,& non fecit, quia non videtur quis eum inſtituere,
8 quem legando grauat, † *iuxta text. in l. hæreditas ff. de hæredib. inſtit.* in nihilo eum inſtituit,& dùm in præcedenti capitulo erat inſtitutus in omnibus,poſterior declaratio, vt ſit vſufructuarius eſt contra *text. in l. cum quidam ff. de liber. & poſthum. exhared. ibi: Nec fundi exhæres eſſe iuſſus, rectè excluderetur, aliamque cauſam eſſe inſtitutionis, quæ benignè acciperetur, exhæredationes autem non eſſe adiuuandas,* & adduco *text.* à nemine ad hoc tactum multum conferentem in *l. ſi ita ſcriptum §. regula eod. tit. ibi: Regula eſt iuris ciuilis, qua conſtitutum*
9 *eſt hæreditatem † adimi non poſſe, propter quam liber, & hæres iuſſus es, ſed quamuis Dominus ademerit eodem teſtamento libertatem, nihilominus hæreditatem, & libertatem habebit.* Sic in caſu noſtro dùm primo eum hæredem inſtituit vniuerſalem ſuæ portionis, poſtea dicendo, quod ſit vſufructuarius,hoc facere non poterat, & vniuerſam proprietatem, & vſumfructum Ioſeph habere liberè debebat.

Tertiò, Ioſeph in dicto ſecundo capitulo grauatur,quod ſit vſufructuarius in eo,quod ſibi de bonis paternis,& maternis de iure debetur,cenſendum eſt teſtatorem voluiſſe reddere ſe conformem conſuetudini, & legi municipali, cui pater, & mater ſubiacebant, dùm poſt factam vniuerſalem inſtitutionem, ſubdit dicta verba,per quæ filio videtur relictũ, quod ei debetur virtute conſuetudinis,
10 cum verba † in qualibet diſpoſitione debeant aliquid operari, & non eſſe ſuperflua, *l. ſi quando ff. de legat.* 1. *Aymon conſ.* 297. *nu.* 4. *Præſ. de Franch. d. deciſ.* 606. *nu.* 10. & ſic onus,vt ſit vſufructuarius in eo, quod de iure ſibi debetur, in medietate bonorum antiquorũ reliquiſſe cenſetur, hoc quidem non poterat, quia
11 filij contra paternam voluntatem, † & abſque onere ipſam medietatem habere debent ex prouiſione conſuetudinis,iuxta *text. conſuetudin. ſi aliquis moriens, vbi Napodan. & Scribentes omnes, & idẽ Napodan. in conſuetudine, & ſi teſtator num.* 24. *vbi Scipion. Buccin. nu.* 27. *in addit. incipient. an talem medietatem, & Præſ. de Franch. deciſ.* 295. *nu.* 2. *&* 3. *& pluries deciſum firmat Molfeſ. d. commentar. conſuetudin. par.* 4. *q* 60. *nu.* 3. *&* 4. *q.* 61. *nu.* 2. *& ſeq.* quæ medietas deducitur, & vt æs alienum debetur, adeò quod pater, vel agnatus, nec in beneficium Eccleſiæ,nec eleemoſynam de ea facere poteſt, & committit furtum alijs
12 relinquendo, † cum furtum ſit de alieno largiri, *l. ſi pignore §.* 1. *ff. de furt. & poſt alios Anton. de Alex. in d. conſuet. ſi aliquis moriens in addit. incipient. de iſta medietate in principio, idem Molfeſ. dicto commentar par.* 3. *q.* 2. *num.* 4. *&* 5. & ſic Ioſeph medietatem integræ ſuæ portionis paternæ liberã habere debebat,dum bona paterna fuerunt appretiata in ducatis decem & ſeptem mille ducẽtis ſex, tarenis tribus, & granis decem, & octo, dùm erant quinque fratres eius, quinta portio erant ducat. 3454. 1. 5. 6.

quo-

quorum medietas erant ducat. 1727.0.
17. quos de bonis prædictis vigore conſuetudinis abſque onere habere debebat.

Quartò, ſi dicatur, quod illa verba de eo, quod de iure debetur habeat vſumfructum, intelliguntur de legitima in bonis patris debita, replicatur dùm erant
13 quinque fratres eius legitima† erat medietas ſuæ portionis integræ, *iuxta auth. de trient. & ſemiſſ.* §.1. *Afflict. deciſ.* 38. *num.* 4. *Peregrin. artic.* 36. *nu.* 4. pro legitima debebantur alij ducat. 1727.0.12. quos abſque onere habere debebat, quia
14 legitima eſt † quota bonorum iure naturæ debita, ex rerum ſubſtantia parentis, quàm filius ab inteſtato habiturus fuiſſet, vt declarat *Conſiliarius Fab. de Anna conſ.6.num.9.* & debetur in quota bonorum, *l. papinianus* §. *quarta* ff. *de inofficioſ. teſtament. Afflict. deciſ.* 382. *nu.* 2. & abſque onere, §. *probibemus d. authent. de trient. & ſemiſſ. l. quoniam in prioribus, l. omnimodè C. de inoffic. teſtament. Præſ. de Franch. deciſ.* 137. *num.* 9. *Bartol. conſ.* 34. & *Peregrin. artic.* 36. *nu.* 6. *latè Surd. conſ.* 215. *per totum, & ſignanter nu.* 3. 10. & 24. *lib.* 2. & *conſil.* 480. *nu.* 3. *lib.* 3. quod adeò eſt verùm,
15 quod ſi pater † reliquit filio portionem maiorem legitima, onus adiectum remanet in illo pluri, vt ex multis firmat *Molin. de primogen. hiſpan. lib.* 2. *cap.* 1. *num.* 32. *Præſ. de Franch. deciſ.* 525. *num.* 20. *Farinac. deciſ.* 427. *nu.* 1. vt ex multis reiectis contrarijs hanc magis * communem opinionem eſſe firmat *Molfeſ. dicto commentar. conſuetud. par.* 2. *q.* 19. *nu.* 13.
16 & *ſeq.* † & ſi fructus percepti iudicio teſtatoris compenſantur cum eo, quod debetur hæredi, *l. quod de bonis* §. *quod auus ff. ad l. falcid. l. cum pater* §. *Titius de legat.* 2. Tamen non compenſantur, nec cõputantur cum legitima etiam volente teſtatore, quia in ipſa teſtatoris ſubſtantia relinqui debebat, *l. iubemus C. ad trebell. l. ſcimus* §. *repletionem C. de inofficioſ. teſtament. ibi: Repletionem autem fieri ex ipſa ſubſtantia patris, non ſi quis ex alijs cauſis filius lucratus eſt, vel ex ſubſtitutione, vel iure accreſcendi, vt putà vſufructus*, quod eſt mirabile ſecundum *Caſtrenſem in d.* §. *quod auus*, quia ſi imputantur in verum debitum, facilius in legitimam, *d. l. papinianus* §. *quarta* ff. *de inofficioſ. teſtament.* Rationem diuerſitatis reddit *Alexand. in d.* §. *quod auus*, quod
17 illud eſt in legitima, † quia de ipſa deducitur ipſo iure quodcumque grauamen, vt illam filius habeat ſtatim pleno iure, *d. l. quoniam in prioribus, d.* §. *repletionem, &* §. *prohibemus in authent. de trient. & ſemiſſ.* & etiam ſi teſtator voluiſſet fructus cum legitima computare
18 non imputantur, † quia hæres ſimpliciter adeundo, non videtur agnouiſſe onus ipſo iure à lege reiectum, *d. l. ſi quando* §. *& generaliter, cum ibi notatis C. de inofficioſ. teſtament.* quæ ratio ceſſat in alio debito, quia lex ipſo iure de illo grauamen non deducit, *Alexan. ſequitur Ruyn. conſ.* 57. *nu.* 9. *conſ.* 79. *col.* 1. *lib.* 2. *ex alijs multis firmat Conſiliarius Fab. de Anna*
19 *conſ.* 25. *nu.* 16. † & declaratio teſtatoris, quod Ioſeph ſit vſufructuarius ſua vita durante, eſt nulla, quia in nihilo de ſubſtantia patris eſſet inſtitutus, nec ca-
20 deret ſupplementum † nihilo præſuppoſito, *argument. l. ſed ſi manente ff. de præcar. cap. hic authoritate de præbend. in ſexto*, & fructus legitimæ, eiuſq; proprietas abſque onere ei debebantur, & ſic etiam fructus, & medietas bonorum an-
21 tiquorum; † fructus verò ex alijs bonis, habuiſſet, & pcepiſſet, vt verus Dominus iudicio teſtatoris, & talis fructus legitimam alterare non poſſunt, & in ea non cõputantur, etiam ſi filij expreſsè grauarentur, *l. Sabinus C. ad trebell. Peregrin. artic.* 36. *num.* 68. & dùm pater in primo capitulo teſtamenti inſtituit eum hæredem in integra portione proprietatis, &
22 vſusfructus, † & deindè in ſecundo capitulo dicens, quod ſit vſufructuarius in eo, quod de iure ei debetur, non minuit relictum, & inſtitutionem proprietatis, *l. donationes* §. *ſpecies ff. de donat. l. quarta ff. de aliment. & cibar. legat.* quia vbicun-
23 que modus, † vel caſus adiectus reſpicit commodum legatarij, nunquàm reſtringit

ſtringit legatum, *l. Titio centum* §. *Titio centum il* 2.*ff.de condit.& demonſtr.* Immo ſi teſtator dixerit, † lego vxori domum ad habitandum, vel fundum, vel vſumfructum, quod plena proprietas relicta videatur, & tranſeat ad legatarij hæredes, ita voluerunt, *Bartol. Alber. Ang. Alex. & Iaſ. in l.cum hi.§. ſi vni de tranſact. Alex.conſ.* 227.*num.*5. vbi Addent. prædictos, & alios multos congerit *Capic.deciſ.*188.*num.*3.*&* 6. vbi ita conclu dit, & in fine ſic votatum fuit, *ibique Addētes*, & dum teſtator voluit grauare Ioſeph in illo quod de iure ei debebatur de bonis paternis, intellexit de bonis maternis, de antiquis, & de legitima, in quibus vllum poterat imponere onus vt prę diximus in alijs, vltra quod nihil plus habuit, ſed ſatis minus, nullum grauamen
25 impoſuit, reſultat regula quod † potui nolui, & quod volui adimplere nequiui, *iux. text. in l. multum intereſt ff. ſi quis alte. vel ſibi, l. quoties ff. de hæred. inſt. l.in ambiguo ff.de reb.dub.* & cum de nouem partibus bonorū matris ad Ioſeph ſpectarent duc.3245.2.7.de bonis antiquis paternis pro medietate, alij ducati 1727.0.12. prò legitima paterna alij du cati 1727.0.12.qui vniti ſunt duc.6697 3.12. pro quibus habuit ſolum ducat. 4122.3.6. fol. 347. & prò dictis cauſis ſibi abſque onere debitis deficiunt duca ti 2577.0.6. ne dum de habitis ad libitum diſponere potuit ſed fratres de Cangiano, & Sarra eius filia, & hæres cogi debent dare dictos duc. 2577.0.6. prò ſupplemento dictarum quantitatum prò prædictis cauſis Ioſeph debitis in beneficium creditorum.

Quarto ad plenius demoſtrandum quod nullum adeſt fideicommiſſum, nec vinculum in beneficium fratrum de Cangiano, nec vllius, dicitur quod Ioānes Antonius Pater omnium, in eodē. 2. cap. ſui teſtamenti dixit. (*verum procreando il detto Gioſeppe figli maſcoli legitimi, & naturali quelli, s'intendano, & ſiano heredi della parte de detto Gioſeppe paterna, & materna, tanto quo ad proprietatem, quanto quoad vſumfructum, perche queſta è la mia volunta*) fol. 261. ater. & hoc ſimpliciter abſque vlla prouiſione in caſu mortis, quis ei ſuccederet; quæ verba, dum ſunt in fine dicti 2. capitis, demonſtrant, teſtatorem à præcedenti ſubſtitutione fratrum, & alia quacumque diſpoſitione
26 receſſiſſe, quia vltima † derogant primis vt in teſtamentis, & vltimis voluntatibus, decidit *text. in l.diui.§.licet ff.de Codicill. ibi Nam ea quæ poſtea geruntur prioribus derogant*) *l. ſi mihi & tibi.* §.*in legatis ff.de leg.*1.*& in l.*3.§.*ſi ff.de adim.*
27 *legat.legitur* (*Non ſolum autem legata,* † *ſed & fideicommiſſa adimi poſſunt, & quidem nuda voluntate*) *firmat Hypol.de Marſil. in l.* 1. §. *ſi ſerui num.*15. *ff.de quæſtio. eſt etiam text.in l.nihil prohibet ff.de adim.leg.vbi gloſ.* dicit, cum addit, vel minuit, vel alias, vt in caſu noſtro, vbi addit, dando vſumfructum, & proprietatem filijs maſculis Ioſeph ſtatim
28 natis, † dum non poſuit quod ſuccederent patri, & in eius mortis conditione, ſed in quodam euentu fortunæ, quando naſcebantur in bonis, & portione paterna, & materna, Ioſeph eſſent ipſius teſtatoris hæredes, abſque vlla conditione, nec ſubſtitutione, & ſic Ioanne Antonio filio maſculo Ioſeph ſtatim nato, excluſis omnibus, portio paterna, & materna acquiſita fuit, etiam ſi ante patris mortem ſit mortuus, vt in terminis decidit *tex.in l.hæredibus ff.ad trebell.* vbi facta ſubſtitutione adinuicem, adiecit (*Voſque liberi cariſſimi, hoc fideicommiſſo teneri inuicem volo, donec binos liberos educaueritis, quęſitum eſt, ſi quis ex liberis duos filios procreauerit omnis ſuperſtites non reliquerit an hæredes eius fideicommiſſum habeant; ſecundum ea quæ proponuntur, fideicommiſſi onere liberatos* decidit etiam *text. in l.cum vxori C.quand. dies leg. ced.ibi Cum vxori vſusfructus legetur, & eius proprietas, cum liberos habuerit, nato filio ſtatim proprietas legati cedit, nec quicquam obſit, ſi decedat: vbi gloſ. & DD.ac Bald. ſimiliter in indiuiduo decidit in ſuo conſ.* 57. *num.* 2. *&* 3. *lib.*3. & omnes per * communem concluſionem quæ ſe habet, quod regulariter ſufficit

29 conditionem † ſemel extitiſſe, licet non
durauerit, *iux. text. in l. in ſubſtitutione in princ. ff de vulg. & pupill. ſubſt. l. ſiquis hæredem C. de inſtit. & ſubſtit. l. quicumque §. vlt. ff. de public. in rem actio. & in ſpecie Ioan. Andr. in add. ad Specul. de teſtam. littera I. §. inprimis vltima ſiue 4. q. Oldr. conſ. 141. num. 1. circa finem per text. in l. rogo, in fine ff. de fideicommiſſ. libert. & arg. l. antepenult. C. de inſtit. & ſubſtit. Pariſ. conſ. 32. col. 9. lib. 1. & Tiraquell. in tract. ceſſ. cauſ. lim. 4. in l. Boues. §. hoc ſermone* ff. *de verb. ſig.* & non requirit perſeuerantiam, *per d. l. ſi quis hæredem, & alia Mantic. in tract. de coniect. vltim. volunt. lib. 11. lit. B. num. 4. & 6. Pereg. art. 29. num. 2. & ſeq.* qui alios adducendo, limitationem *Cæphal.* cõtra-
30 ria reijcit, quia fideicommiſſa etiam vniuerſalia quorum conditio aduenit, quamuis agnita non fuerint ad hæredes tranſmictũtur, *iux. tex. in l. cum filio ff. ad Trebell.* & ex his infero quod ſi paternũ relictum in Ioſeph, de vſufructu tantum eſſet validum, ex ſucceſſione ſui filij maſculi iure accreſcendi, habuit proprietatem etiam ſi per filium adita non fuerit, vt eſt *tex. apertus in l. ſi ex pluribus ff. de ſuis, & leg. ibi Si ex pluribus legitimis*
31 *hæredibus quidam omiſerint adire † hæreditatem, vel morte, vel qua alia ratione impediti fuerint, quo minus adeant; reliquis qui adierint accreſcit eorum portio, & licet deceſſerint antequam accreſceret, hoc ius ad hæredes eorum pertinet, vbi gloſ. in verſic. pertinet*, & hoc maximè procedit in filijs Ioſeph, qui ſunt teſtatoris nepotes ex filio, & ſic de ſuis, & legitimis hæredibus per *tex. in l. 1. verſ. ſed hæredes proprios. C. de ann. ciu. lib. 11. Barbat. conſ. 28. num. 6. lib. 2.* & hæredi-
32 tatem † Auitam non aditam per filios maſculos Ioſeph, ad quoſcunque extraneos hæredes tranſmictit, *iux. text. in l. apud hoſtes. C. de ſuis, & legitimos, vbi hoc tenet Salic. & gloſ. in l. non pro numero in fin. C. ad Orphit. Iac. de Bello viſu diſputando in auth. de trient. & ſemiſſ. in princip. Bart. in l. ventre ff. de acquir. hæred. & in l. 3. C. de iure delib. Socc. reg. 168. & 173.* & in fideicommiſſo particulari Seio legato non eſt dubium quoniam illud trãſmittit ad quoſcunque hæredes, cum mortuo teſtatore, & adimpleta conditione, ſcilicet nato filio maſculo Ioſeph illico recta via dominium tranſijt in ipſum filium, quo mortuo ad quoſcunque hæredes etiam extraneos tranſmiſſum fuit, *per l. cum quidam la. 2. ff. de leg. 2. l. quæ legata ff. de reg. iur. firmat Caſſan. in conſuet. Burg. rub. 2. §. 10. en iuſt. ſucceſſ. ampliatione 9. fol. 266.* & in ſpecie in aſcendentem patrem, vel matrem, vel alios etiam hæreditatem non aditam tranſmictat, ex multis * communem opinionem eſſe firmat, *Dec. conſ. 149. ſup. nu. 2. verſ. & ſic ſe habet communis opinio, & infra per totum*, ex quibus concludo ꝙ Ioanne Antonio filio maſculo Ioſeph mortuo, in bonis ipſis tanquam legitimus ſucceſſor ſucceſſit Ioſeph, & pro filijs, & eiuſdem Ioſeph patris debitis bona ipſa ſunt obnoxia, eaque vendi debent, & creditoribus ſatisfieri cum prælatione creditorum Io: Antonij filij, ipſiſque depoſitum liberari.

Decretum quod Ioſeph accipiat duc. ſexmille ſuæ portionis, cum conditionibus, & oneribus eo modo vt diſpoſitum eſt per Ioannem Antonium patrem non obſtat.

33 Primo, quia tale decretum † proceſſit nullo dato termino in cauſa, & non iuris ordine ſeruato, ex quo rei iudicatæ authoritatem non habet ad *tex. in l. prolatam C. de ſen. & re iud. Maran. in ſpeculo part. 6. verſic. & demum fertur ſententia num. 59.* & dum Ioſeph petijt dictos duc. ſexmille ſibi aſſignari quos Sacrum Conſilium dixit vt accipiat, quia erant proprietatis quoad proprietatem, & dominium ſibi aſſignati fuerunt.

Secũdò, illud quod dicitur in decreto cum oneribus, & conditionibus, intelligitur de debitis, & legatis paternis, & de reciproca ſubſtitutione ſi ſine filijs, vel ab inteſtato quandocunque decederet,
34 & cum nihil fuit deductum, † conſequen

ter

ter non iudicatum, Ioſeph eſſe vſufructuarium tantum, vltra quod legatum vſusfructus in Ioſeph erat nullum tanquàm non deductum, & conſequenter vti non iudicatum, de eo nulla eſt habenda ratio vulg. iuribus.

Tertio Ioſeph bona paterna, & materna petijt ſibi conſignari præmiſſa proteſtatione citra præiudicium omnium, & quorumcunque iurium ſibi competentium, vt ex ſupplicatione fol. 1. illudque decretum ſimiliter cum eadem proteſtatione acceptauit ſaluis quibuſcunque iuribus cōtra quoſcunque fol. 49. ater. &

35 139. quæ proteſtatio † ſeruat ius proteſtantis, *l. ſi quis* §. *plerique ff. de relig. & ſumpt. fun. l. ſi fideiuſſor* §. *fin. qui ſatiſd. cog. Iſern. in conſtit. Reg contigit interdum verſic. poterat reſeruare, & late Boer. deciſ.* 110.

36 Quartò ſi diſpoſitionem † paternam, in qua eſſet clauſula quod vltra non petat, & abſq; proteſtatione acceptaſſet, in ſua portione bonorum matris, in medietate bonorum antiquorum patris, quæ vigore conſuetudinis ad eū ſpectabāt, & in alia medietate pro legitima ſuper quibus pater vllum onus imponere poterat Ioſeph ſibi non præiudicauit, *Bald. in l. ſi quando* §. *generaliter C. de inoffic. teſtam. & ita deciſum firmat Guid. Pap. deciſio.* 93. *circa med. ibique Addentes*, eſtquè * communis opinio, etiam ſi quietationem generalem feciſſet, quam * communem firmat *Iaſ. in d.* §. *generaliter Ancar. conſ.* 152. *Dec. conſ.* 151. *nu.* 4. *& conſ.* 119. *n.* 9. vbi etiam ſi fideicommiſſum piæ cauſæ deberetur, & *Peregr. d. tracta. articul.* 39. *num.* 94. *Caſſador. deciſio.* 2. *de teſtamen. Grammat. deciſ.* 107. *num.* 26. dicit quod etiam ſi generalis renunciatio eſſet iurata, legitimam non comprehendit, & prædicta ex multis comprobat, niſi in ſpecie filius eam renunciaſſet, *Hier. Scurph. conſ.* 85. *per text. in d.* §. *generaliter*, & etiam ſi pater legaſſet filium eſſe contentum relicto numer. 3. & ſeq. & cum nullum adſit vinculum, nec fideicommiſſum in beneficium fratrum, nec vllius, & ſi adeſſet nihil operatur, quia bona materna,

37 † bona antiqua, & legitima quoad fideicommiſſarios, & legatarios loco æris alieni habentur, & contra eos detrahuntur, *l. Papinianus.* §. 4. *ff. de inoffic. teſtam. &* preualēt legatis, & fideicommiſſis, etiam ad pias cauſas, factis, *Socc. conſ.* 251. *num.* 1. *lib.* 1. *Ruin. conſ.* 89. *numer.* 7. *lib.* 3. *Roland. à vall. conſ.* 65. *colum. penult. lib.* 1. *Peregr artic.* 4. *num.* 14. & bona debebantur filijs Ioſeph ſtatim natis, quibus Ioſeph præiudicare non potuit, vt prædiximus, ne dum depoſitum eſt liberandum creditoribus, ſed Sarra Cangiana debet cogi reſtituere omne acceptū in computum ſui prætenſi legati, & alia bona omnia debent vendi pro ipſis creditoribus ſatisfaciendis cum prælatione tamen creditorum Ioa; Antonij Ioſeph filij vt prædiximus, & ita iudicandum puto. *Depoſitum, ex pretio domorum fuit liberatum creditoribus quon. Minici Scarpati cum cautione Referente D. pro Conſiliario Baldaxare Golino Commiſſario pænes Sarrum de anno* 1617.

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Sententia debet eſſe conformis libello.*
2 *Iudex qui vltra petita iudicat eſt fatuus.*
3 *Sententia generaliter loquens reſtringitur ad particulariter petita.*
4 *Iudex de non ſibi commiſſis, ex defectu poteſtatis non iudicat.*
5 *Conſequens qui vult, antecedens velle neceſſe habet.*
6 *Reclamatio non habet locum niſi ſententia exequuta.*
7 *Sententia pro veritate habetur, & contra condemnatum probat fideicommiſſum.*
8 *Fideicommiſſarius capit à primo fideicommittente.*
9 *Fideicommiſſarius ad onera grauati non tenetur.*
10 *Tranſactio grauati fideicommiſſario non præiudicat.*
11 *Sententia non extenditur ad non expreſſa, & nu.* 13.
12 *Vicinus volens retrahere rem vicini poteſt*

ſe penitere.

14 *Inuitus nemo cogitur vti victoria ſua.*

15 *Sententiæ iure ſpetiali latæ renuntiari poteſt.*

16 *Redimendi promiſſio eſt poteſtatiua.*

17 *Conditio poteſtatiua ſuſpendit, & ea deficiente obligatio ipſo iure euaneſcit.*

18 *Speciei ad quantitatem non ſit compenſatio.*

19 *Condemnatus conſtituitur in mora, & per dilationes tenetur ad fructus.*

20 *Fructus poſt ſententiam tanquam vſura rei iudicatæ debentur poſt quatuor menſes.*

21 *Fructus rei iudicatæ exequuntur non per ſententiam hominis, ſed legis.*

22 *Compenſatio ipſo iure extinguit debitum.*

23 *Compenſatio habet locum etiam in perſonalibus actionibus.*

24 *Appretia bonorum quando ſunt varia coadunatis omnibus ſummis capitur tertia pars.*

Pro Iulio Ceſare de Turre contra D. Alfonſum de Turre.

ARGVMENTVM.

Sententia ad non expreſſa non extenditur, item licet victori pro ſe introducta contemnere, item fideicommiſſaria ſub conditione, ſi ſine filijs deceſſerit, poſſunt offerri fructus vita durante.

CONSILIVM LXXVIII.

PRo exequutione ſententiæ Sacri Conſilij condẽnantis D. Alfonſum de Turre ad relaxandũ Iulio Cæſari de Turre maxariam Palmoræ nõ obſtante aduerſa prætenſione, quod dum poſtea D. Alfonſus per laudum fuit condemnatus retrouendere Iulio Cæſari bona in iudicio deducta pro ducat. 19000. non teneatur nec Palmoram relaxare, nec alia bona retrouendere, niſi ſolutis dictis duc. 19000. quæ vnico pretio emiſſe prętendit ob Iudicantium eminentiam pauca dicam.

Primò licet Iulius Cæſar de Turre petijſſet Palmoram, & alia bona folio 1. & per Hieronymum de Turre D. Alfonſi patrem fuiſſet oppoſitum fideicommiſſum folio 7. Iulius Cæſar inſtetit Palmoram ſibi relaxari vigore fideicommiſſi fol. 10. ate. & non obſtante prætenſa emptione Palmoræ, & aliorum bonorum vnico pretio producta fol. 8. Iulius Cæſar obtinuit vigore fideicommiſſi, cum D. Alfonſus condemnetur ad relaxandum Palmoram viſis dictis libellis fol. 7. & 10. ate. vt ex ſententia fol. 238. confor-
1 mans † ſe libellis, *iux. text. in l. vt fundus ff. comm. diu. c. licet heli de ſimon. l. fin. de*
2 *fideicomm.* vbi *Bald.* dicit quod fatuus † eſt iudex qui ſuper alijs, quam ſuper petitis pronuntiat, & *Paul. de Caſtr. conſ. 376 licet iudex lib.* 1. dicit ſi vniuerſitas intentauit petitorium reſpectu vnius paſculi dicens proprietatem ad ſe pertinere, ſi iudex declarat vſum paſcui ad vniuerſitatem ſpectare, intelligitur reſpectu proprietatis, vt ſententia ſit conformis, libello, comprobat *Haym. conſ. 188. num.*
3 1. Immò ſi ſententia † eſſet generalis, quia noſtra petitio eſt particularis maxariæ Palmorę vigore fideicommiſſi, adhuc ad noſtram petitionem deduceretur, *text. eſt in l. ſi pater §. denique verſ. ſi quis ff. de except. rei iud. Conſ. de Ann. conſ. 45. num. 5. Curt. Iun. conſ. 179. num. 3. Ioan. Vinc. de Ann. alleg. 48. nu. 40.* & ſic quod Iulius Cæſar per d. ſententiam obtinuit Palmoram vigore fideicommiſſi, ex iam dictis patet.

Secundò demonſtratur, quia partes ipſæ in compromiſſo dixerunt, quod Iulius Cæſar prætendebat quod D. Alfonſus ei relaxaret Palmoram vigore d. ſententiæ, & quod eidem retrouenderet alia bona fol. 293. & arbitri non ſe intromitterent in eo, quod fuerat iudicatum, nec reſpectu reclamationis d. ſententiæ, ſed reſpectu Capitum omiſſorum, fol. 294. ex quo arbitri

arbitri de Palmora per dictam ſententiã
Iulio Cæſari daram à compromiſſo exce
4 pta non tractarunt, † nec tractare pote-
rant, ex defectu poteſtatis ad *text. in l.*
non diſtinguemus §. *de officio ff. de*
recept. arb. Bart. in l. cum Aquilana ff. de
transact. Ang. conſ. 218. *Alexand. conſ.*
123. *col.* 3. *verſ ſed ita eſt lib.* 2. *Pater, &*
Fil. de Ann. alleg. 93 *num.* 2. & dum in
compromiſſo excipitur reclamatio dictæ
ſententiæ, videtur exequutionem ipſius
non impediri, quia reclamatio eſt ſubſe-
quens ſententiam, & qui vult conſequẽs,
5 † videtur velle omne neceſſarium ante-
cedens, *l. illud ff de acqu. hæred. l.* 2. *ff. de*
iuriſd. omni. iud. Dec. conſ. 181. *num.* 12.
Afflict. deciſ. 392. *num.* 11. in qua recla-
6 matione † procedi non poteſt, niſi ſen-
tentia exequuta, *iux. text. in auth. quæ*
ſupplicatio C. de præc. imper. offer. Præſ. de
Franch. deciſ. 523. *num.* 12. *reg. pram.* 5. *de*
offic. Sac. Conſ. ibi (contra ſententias reui-
ſionem petere ſi prius iudicato paruerint)
ideſt partes iudicato ſatisfecerint, decla
rat *Rebuff. in conſtit. Gall. Tom.* 1. *de ſen-*
ten. exeq art. 6. *gloſ. vnic. num.* 16. & pro-
indè ſententia Palmoræ exequi debet
abſque ſolutione vlla.

7 Tertiò ſẽtẽria, † q̃ pro veritate haberur
l. res iudicata ff. de reg iur. l. ingenuũ ff. de
ſtat. hom. aduerſus D. Alfõſũ q ſuccubuit
ꝓbat fideicommiſſum adeſſe, & Palmorã
abſque onere ſibi deberi, *l ſeruo inſtituto*
§. *cum prætor ff. ad trebell. vbi glo. & DD.*
Peregr. in tract. de fideicommiſſ. art. 43.
num. 8. & ratio eſt, quia Iulius Cæſar fi-
8 deicommiſſarius, † capit Palmoram à
manu primi fideicommittentis, *l. quæ hæ-*
redi § *cum filio vbi DD. ff. de vulg. & pu*
9 *pill. ſub.* & ad onera, & † debita Pauli gra
uati non tenetur, ex regula generali, Pa-
cta contrahentium ad alias perſonas prę
ter quam hæredes non digrediuntur, *l.*
ſi vnus. §. *ante omnia ff. de pact.* & tran-
10 ſactiones † grauati fideicommiſſario nõ
præiudicant, *l. Imperatores ff. de tranſact.*
l ſi ſuſpecta. §. *fin. ff. de inoffic. teſtam. vbi*
DD. Pereg. d. tract. art. 52. *nu.* 81.

Quartò, D. Alfonſus per d. laudum
11 condemnatur † retrouendere Iulio Cæ-
ſari bona in Iudicio deducta, in quibus
Palmora non includitur (vt diximus) pro
duc. 19000. & Iulius Cæſar nõ condẽna-
tur reemere, ex quo cogi non poteſt, per
text. in l. ſi iudex ff. de minor. vbi habe-
tur, quod ſi minor nolit vti ſententia
quã obtinuit põt, quia vnicuiq; licet con
tendere ea, quæ pro ſe introducta ſunt:
quem *tex.* dicit ſingularem, *Bald. ibidem*
in 1. *lectura, & in vtraque lectura*, dixit
procedere in omnibus iure ſingulari
quæſitis, prout in vicino rem retrahere
12 † volente, poſſe pęnitere, prout deciſum
teſtatur *Præſid. de Franch. deciſ.* 346. &
13 in terminis pacti de retrouendendo † di-
cit *gloſ. ſing. in l. illud videndum verſ. re-*
ſtituere ff. de ædil. ed. *quam gloſ. ſequun-*
tur ibi Bald. & Bart. Cæpoll. relati per
Boer. deciſ. 48. *num.* 12. quia fauori ſuo
quis renuntiare poteſt, & nemo inuitus
14 cogitur vti victoria ſua, *d. l. ſi iudex, &*
confirmat idem Bald. in l. petendæ num. 6.
C. de temp. in int. reſt. & in l. ſi prædium
C. de ædil. ed. dicens ſecus eſſe ſi res tran-
ſiuiſſet in condemnationem vtriuſque
partis, dum per d. laudum ſolus D. Alfon
ſus condemnatur retrouendere Iulio Cæ
ſari, adeo quod Iulius Cæſar ad reemen
dum cogi non poteſt, vltra prædicta com
probat *Paul. de Caſtr. in l. in bonefidei.* §.
ſi tantum num. 3. *verſ. in contrarium ff.*
de eo, quod cert. loc. & in conſ. 93. *in cauſa*
num. 4. *lib.* 2. *per tex. in l. qui pecuniam*
ff ſi cert. pet. l. ſicut C. de act. & oblig. l. in
commodato §. *ſicut ff. comod. Cagn. in l.* 2.
C. de pact inter empt. & vend. q. 26. *nu.*
153. *Tiraquell. de retract. conuent.* §. 1.
gloſ. 2. *num.* 50. *fol.* 646. & ratio eſt, quia
tale beneficium eſt ius ſingulare, ex ſin-
gulari fauore proditum, ex quo *Bald. in*
l. quod fauore col. 1. *C. de leg.* dicit quod
15 quis poteſt renuntiare † ſententiæ pro
ſe latæ iure ſpetiali, vt in caſu noſtro, vbi
D. Alfonſus condemnatur retrouendere
alia bona Iulio Cæſari ex ſpeciali pacto
de retrouendendo, tali laudo renuntiari
poſſe: Et adducitur alia euidens ratio,
16 quod promiſſio † reuendendi eſt ſub cõ
ditione poteſtatiua ſi venditor voluerit
redimere, vt declarat *Bart. in l. ſi decem*

cum petiero.ff.de verb.oblig. Bald. in l.2.
*C.de pact. inter empt. & vend.*Conditio
17 † enim poteſtatiua ſuſpendit.*l à teſtato-*
re ff.de condit. & demonſtr.& notatur in
d.l.ſi decem cum petiero : At cum condi-
tio etiam tacita ſuſpendat, ea deficien-
te obligatio ipſo iure euaneſcit. *l.item*
quia iuxta glo.& ibi not.ff.de pact.Tira-
quell.loco & num.citat. & cum condem-
natio D. Alfonſi ſit ad Iulij Cæſaris po-
teſtatem, ne dum per prędicta iura ſuſpē-
dere poteſt, ſed etiam renuntiare, *iuxt.*
text.in l.ſi quis in conſcribendo C.de pact.
ibi(omnem licentiam habere his, quæ pro
ſe introducta ſunt renuntiare) Dec.in l.
cum Patronus la 1.in fi C.de pact.& conſ.
349.col.2.Surd.deciſ.Mant.194.nu.8.
ergo ad dictos duc.19000. ꝓ alijs bonis
reemendis Iulius Cęſar cogi non poteſt

Quintò, D. Alfonſus Palmoram reti-
18 nere non poteſt etiam, quia de ſpetie †
ad quantitatem non fit compenſatio,
Bart. in l.ſi non inducta num. 3.C. in
quib.cauſ.pig.tac.contr. contraria reijciēs
Bald.l.fin.C.commod.Ioa.Fab.in §.in bo-
næfidei inſtit. de action.

Sextò, per d. laudum de anno 1597.
fol. 310. fuerunt abſolutæ omnes aliæ
prætenſiones hinc indè, & D. Alfonſus
fuit conſtitutus in mora relaxandi Pal-
19 moram, & per ſuas dilationes † tenetur
ad fructus, qui percipi potuerant, ad *tex.*
in l.ſi longis C. de exeq. rei iud. qui fru-
20 ctus † tanquam vſuræ rei iudicatæ de-
bentur elapſis quatuor menſibus ſaltim
à die 23.Iunij anni 1597.prolationis di-
cti laudi fol.310.iuxt.*text.in l.2.C. de*
21 *vſur. rei iud.* & pro eis fit exequutio, †
non per ſententiam hominis, ſed per
ſententiam legis, vt decidit *Præſ. de*
*Franch.deciſ.*277.& quia Palmora in an
no 1597. affictatur pro curribus 24 fru-
menti pro quolibet anno per annos ſex
fol. 395. à dicto tempore hucuſque de-
currerunt anni 15. qui important currus
360.& quamuis in aliquibus annis qui-
libet currus eſt venditus pro ducat.130.
f.406.ſed ſummādo ſaltim ad duc. 60.ꝓ
curru ſunt duc.21620. vnde duc.19000.
22 ex eis per compenſationem † ipſo iure
facta iam extinſerunt conſimilem ſummam
prætenſam per D. Alfonſum, iuxt *tex.in*
l.ſi conſtat.C.de compenſat.ibi (ſi conſtat
pecuniam inuicem deberi, ipſo iure pro ſo-
luto compenſationem haberi oportet, ex eo
tempore à quo ab vtraque parte debetur)
& per text.in l.eos C.de ſolut. l. cum ali-
ter ff.de compenſ.Ancar.q.2.num.3.par.1
Curt. conſ. 71. col. 6.verſ.tranſeo ad ter-
tium, & in iſta compenſatione ſpeciale
eſt, vt ipſo iure extinguat actionem, &
obligationem, *d. §.in bonæfidei vbi Aret.*
col.5.verſ.Principaliter, & Iaſ. num.77.
* communem dicit *inſtit.de act.* Nec di-
catur D.Alfonſum eſſe debitorem dicto-
rum fructuum actione iudicati, & ſenten
tiæ prædictæ, & ſic in actione perſonali,
23 quia compenſatio † habet locum etiam
in actionibus perſonalibus, *l. fin. C.de*
compenſ.& d.§.in bonæfidei, & vtrobique
gloſ. & DD. & dum compenſatis dictis
duc.19000.D.Alfonſus remanet debitor
in duc.2620.debent conſignari minutæ
exequutorij Palmoræ, vt fuit decretum
fol. 243. & pro alijs bonis retrouenden-
dis ipſi Iulio Cæſari cogi D. Alfonſum
ad dictos ducat.2620.quos tenet ſuper-
fluos.

Vltimò dicitur, quod bona retrouen-
denda abſque Palmora in primo appre-
tio fol.391.ſunt valoris duc.18641.2.3.
in ſecundo appretio fol. 395. ſunt duc.
15353. in tertio, & vltimo appretio fol.
422.duc.16149.quæ ſummæ coacerua-
tæ ſunt duc.50143.2.3. ſumendo tertiā
24 † iuxta ſtilū Sacri Conſilij, *teſte Frec.in*
lib. 2. de ſubfeud. in 3. authot. num. 33.
ſunt duc.16714.2.3.adeò quod vſque
ad prætenſos duc.19000.deficiunt duc.
2285. 2. 17. & in poſſe D. Alfonſi pro
fructibus Palmoræ ad minus ſunt ducat.
21620. eſt ergo ſaltim pro nunc danda
Iulio Cæſari exequutio Palmoræ, & pro-
cedi ad calculum liquidationis dicto-
rum fructuum, vt fuit datus terminus fol.
412.at.& facta concluſio fol.418. at. ac
commiſſus calculus fol. 419. & de hoc
fiet magna æquitas D. Alfonſo, quia de
iure debet relaxare Palmoram, & alia
bona retrouendere, & reſtituere ducat.
2610.

2620. quos tenet ſuperſluos vt diximus, & ita mihi videtur ſalua ſaniori Iudicantium iudicio, qui prædicta penſare dignẽtur pro dicto Iulio Cæſare de Turre miſerando Sene. *Die 6. Iunij 1614. Referente Conſ. Pomponio Saluo cum interuentu Marchionis S. Angeli Sacri Conſilij Præſidentis Iunctis aulis fuit prouiſum, & decretum, quod iterum ſubbaſtentur bona, procedatur ad liquidationem fructuum, & conſignetur poſſeſſio Ruris Palmoræ d. Iulio Cæſari pro qua expediantur prouiſiones, pœnes de Viuo pro de Felice, & cum fuiſſet ex aduerſo de nullitate dictum, fuit decretum nullitates non obſtare, & quia D. Alfonſus aſſeruit velle tenere Palmoram vti ſubiectam prætenſo fideicommiſſo, & correſpondere de fructibus vita durante Iulij Cæſaris, per aliud decretum iunctis aulis fuit dictum eſſe prædictum decretum exequendum quoad fructus vita durante Iulij Cæſaris ſi deceſſerit ſine filijs legitimis, & naturalibus vt in d. proceſſu.*

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Diſpoſitio de præſenti non trahitur ad futura.*
2 *Diſpoſitio hominis quando trahitur ad futura.*
3 *Generaliter, & indiſtinctè prolata trahũtur ad futura.*
4 *Codicilli trahuntur ad teſtamenta, ita, quod diſpoſitum in Codicillis videtur diſpoſitum, & in teſtamentis.*
5 *Actio competens ex legato in Codicillo, cõpetit ex teſtamento.*
6 *Codicilli trahuntur ad mentem teſtamenti.*
7 *Teſtamenti, & Codicilli eadem cenſetur diſpoſitio.*
8 *Codicilli, & teſtamenti effectus confertur in morte, & vnus ſuppletur, & declaratur per alium.*
9 *Qualitas, conditio, & modus adiecta in teſtamento videtur repetita in Codicillo.*
10 *Clauſula ſiue apponatur in principio, ſiue in medio, vel in fine diſpoſitionis refertur ad omnia.*
11 *Relatio quando ſit ad alium actum, regulatur, & modificatur ab actu relato, quia relatum in referente, & nu. 14.*
12 *Relatio aliter quam in relato præſumitur per errorem, & abſurdum eſt ſumi plus à referente, quam à relato.*
13 *Relationis natura eſt, quod ſit facta cum omnibus qualitatibus.*
15 *Relatum eſt in referente.*
16 *Conſequens, qui vult omne neceſſarium antecedens velle videtur.*
17 *Confirmans videtur dare.*
18 *Dictio, vt ſupra, eſt repetitiua omnium qualitatum, & nu 22.*
19 *Qualitas primi relicti videtur repetita in ſecundo.*
20 *Conditio declaratur ſecundum voluntatem teſtatoris.*
21 *Interpretatio fieri debet ſicuti teſtator interrogatus veriſimiliter replicaret.*
22 *Mens teſtatoris legi ſcriptæ conſona præſumitur.*
23 *Voluntatis mutatio non præſumitur.*
24 *Legatum pium quando dicatur.*
25 *Legata pia ab Epiſcopo Diœceſano diſtribui debent.*

Pro Santiſſima Annuntiata Ciuitatis Sueſſæ contra hæredes quondam Scipionis de Paulo eiuſdem Ciuitatis.

ARGVMENTVM.

Conditiones appoſitæ in legato facto in teſtamento, an cenſeantur repetitæ in legato Codicillari.

CONSILIVM LXXIX.

Reuerendus Scipio de Paulo Ciuitatis Sueſſæ inter alia in eius teſtamẽto legauit *Reuerẽdis patribus della Crocella ſeù del ben morire duc. 3000.* hac ſub conditione, *che fra vn anno dopò il di della ſua morte habbino realmente, & con*

& con effetto pigliato il luogo in detta Città de Seſſa doue habbino da perſiſtere in perpetuo otto padri, & qñ fra vn anno nõ haueſſero pigliato detto luoco in tal caſo cadano da detto legato, & à quello ſocceda la Santiſſima Annuntiata de Seſſa, cum certis oneribus, &c. & in codicillo idem teſtator legando eiſdem patribus dixit: *Item declaro nel vltimo teſtamento predetto hauer laſciato alli Padri della Crocella, alias del ben morire, purche venghino in Seſſa, vt ibi fra termine di dui anni, ſi ben nel teſtamento dice de vn anno duc. 3000. à detti li laſſo duc. 500. che ſi trouano in caſa mia in contanti, che poi detti padri habino à celebrare vna meſſa il di in perpetuo per l'anima mia laſciandoli de più lenzola, couerte, & altri mobili, che ſi trouano in caſa mia, che ſono buoni per vſo della caſa loro, che pigliaranno, & queſto declaro eſſere mia vltima volontà non pregiudicando all'vltimo teſtamento predetto anzi confirmando come hò detto di ſopra.*

Et, quia intelligitur dictos Patres nolle accipere locum in d. Ciuitate Sueſſæ, & ſicut in legato facto in teſtamento, ſuccedit Santiſſima Annuntiata eiuſdem Ciuitatis á teſtatore in eo expreſſè vocata, quæritur an ſuccedere debeat in legato duc. 500. & mobilium facto in Codicillo, & breuiter in hoc me expediendo dico quod ſi ex prima facie videretur conditiones, & diſpoſitiones in teſtamentis factas non trahi ad Codicilios, quia

1 diſpoſitio † de præſenti non trahitur ad futura, *l. ſi ita* ff. *de auro, & arg. leg. l. cum ſtipulamur, & l. ſi à colono* ff. *de verb. oblig.* Tamen his, & ſimilibus non obſtantibus contrarium de iure dicendum puto ſcilicet, quod Santiſſima Annuntiata in teſtamentarijs, & codicillarijs legatis ſuccedat.

2 Primò, quia diſpoſitio † hominis continens illud, quod dependet ex mera diſpoſitione defūcti trahitur ad futura. *l. talis ſcriptura in principio coniuncto* §. *fin. cum l. ſeq.* ff. *de leg. 1. per quæ iura hoc Bar. voluit in l. ſi ita* ff. *de aur. & arg. leg.* vndè in caſu prædicto, cū talis diſpoſitio emanauerit ab homine, & in his quæ dependent à mera voluntate ipſius teſtatoris, videtur trahi ad relicta in Codicillo, & ad ea extendi, etiam quia talis diſpoſitio in teſtamento non videtur facta per verba de preſenti, ſed per verba reſpicientia tempus futurum vocans Santiſſimam Annuntiatam dicto legato in teſtamento abſque vlla diſtinctione, ſed generaliter, & indefinitè, ita quod trahi-

3 tur, † & trahi poteſt ad futura ſm̄ *Bar. in d. l. ſi ita per l. quoties* §. *fi.* ff. *de vſufru.*

4 Secundò, Codicillus † trahitur ad teſtamentum adeò, quod relicta in eo videntur relicta in teſtamento ad *tex. in l. 2.* §. *codicillorum* ff. *de iur. codill.* vndè ſi habetur per indè ac ſi tale legatum in codicillo, eſſet ſcriptum in teſtamento, talis conditio ſeu clauſula vocans Sanriſſimam Annuntiatam videtur trahi, & extendi ad legata contenta in Codicillo,

5 Nam actio † competens ex legato in Codicillo competens eſt ex legato in teſtamento, *de Franch. deciſ.* 104. *nu.* 4. *per*

6 *l. 2.* §. *1. C. de iur. codicill.* & codicilli † trahuntur ad mentem teſtamenti, vt inquit *Bald. in l. Neſennius* ff. *de excuſ. tutor. per illum tex. ſequitur Natt. conſ.* 483. *ad fi-*

7 *nem*, vbi firmat, quod teſtamenti, † & codicilli cenſetur vna, & eadem diſpoſitio, *d.* §. *codicillorum*, quod adeò procedit, vt eodem tempore videantur ineſſe

8 cum vtriuſque effectus † conferatur poſt mortem teſtatoris ſicut *Cyn.* inquit *in l. 2. C. de teſtamen.* ideoque vnus ſuppletur, & declaratur per alium *l. Caio.* ff. *de alim. & Cib. leg. l. cum ſeruus* ff. *de cond. inſert. & l. 3.* ff. *de fund. inſtruct.* in quibus

9 iuribus habetur, quod oneris † qualitas adiecta in teſtamento videtur repetita in codicillis, & ſic arguit *Crauet. conſ.* 221. *nu.* 12. *in fin.* propterea per codicillos ſequentes capitur interpretatio, ne videatur teſtatorem receſſiſſe à teſtamento niſi in partibus quas reformaſſet, *l. Alumnæ.* §. *qui filias.* ff. *de adim. leg. firmant* Capr. *conſ.* 3. *col.* 3. *verſ. ſed his Det. conſ.* 190. *num.* 9. *Pariſ. conſ.* 34. *num.* 49. *lib.* 2. & 108. *num.* 17. & 50. *lib.* 3. *Crauet. conſ.* 987. *num.* 33. *Roland. à Vall.*

conſ.

*conſ.*31. *num.*23. *lib.*4. *Menoch. conſil.* 333.*num.*6.*& conſ.*452.*num.*1. *& plur. ſeq.* vbi ex pluribus probat, quod conditio, modus, & qualitas adiecta in teſtamento, videtur appoſita in codicillo, & hoc maximè, quia in codicillo nulla teſtamenti qualitas fuit abdicata, ergo omnes qualitates teſtaměti in codicillo remanere debent.

Diximus qualitates, & conditiones contentas in teſtamento, & in codicillis contineri, & vnicam eſſe diſpoſitionem,
10 & ſic † clauſula appoſita in diſpoſitionibus, ſiuè apponatur in principio, ſiuè in fine, vel in medio, ad omnia referri, & extendi debet, *d.l. talis ſcriptura in fin. & prout notatur in cap. ſecūdò requiris de appell.* & hoc verum, quia in noſtro codicillo non apparet de contraria mente teſtatoris, Imò codicillando reliquit dictum aliud legatum eiſdem Patribus referens ad legatum, quod in teſtamento eiſdem fecerat, dicens vt ibi, & quando relatio
11 † fit in aliqua diſpoſitione, vel actu, ad precedentem diſpoſitionem, vel actum ſe referens, ſcriptura ſe referens modificatur, & reſtringitur ad terminos relatæ, ea ratione, quia relatum in referente eſſe intelligitur, *l. aſſe toto ff. de hæred. inſtit. c. Abbate ſanè* §. *porro extr. de verb. ſign, & ex alijs multis Marc. Anto. Peregr. in tract. de fideicommiſſ. art.* 29. *num.* 16. *&* 17. *Præſid. de Franch. deciſ.* 87. *num.* 4. *l. edita C. de edend. vbi Bart. & DD. de dictione prout, & in extrau. ad reprimendum prout in glo. Pariſ. conſ.* 47. *n.* 47. *lib.* 3. vbi de dictione illa, & dictione ſicut, & in iſtis, & in dictione ſecundū quod, Det. *conſ.* 63. *colu.* 3. *&* 4. vbi diſpoſitio ſe referens licet alio modo referat, quam contineatur in diſpoſitione relata modificetur ad terminos relatæ, & per errorem
12 † præſumitur aliter facta relatio adducit *Alex. conſ.* 66. *col. pen. lib.* 1. *& conſ.* 9. *pōderatis col. pen. lib.* 5. *& idē Det. in l.* 2. *in* 2. *not. & in auth. ſiquis in aliquo documento n.* 40. *C. de edēd. Crauet. conſ.* 957. *n.* 56. *& ſeq.* vbi abſurdū reputat plus conſequi ex ſcriptura referente, quam ex ſcriptura relata poſt *Bart. Aret. & Det.* ab eo vocatis, & idem quoque voluit *Curt. Iun. conſ.* 94. *nu.* 10.

13 Quartò, ex natura relationis, † quæ eſt quod ſit facta cum omnibus qualitatibus vt notat *Bart. in l.* 1. *de recept. arb. & in l.* 1. §. *ſi. ff. ſi fam furt. fec. dic. idem Bart. in l. ſi quis ſeruum* §. *fin. verſic. ſed quæro teſtator de leg.* 2. *vbi allegat text. in l. à filio* §. 1. *ff de alim. & cib. leg. Det. conſ.* 89. *num.* 3. *& conſ.* 182. *num.* 3. *conſ.* 227. *num.* 3. *Pariſ. conſ.* 19. *num* 68. *conſ.* 48. *num.* 14. *lib.* 2. per rationem, quia relatum in referente per prædicta iura, & verè, & propriè, ac naturaliter, vt inquit *Bald. conſil.* 212. *& quæ lib.* 5. vbi quod
14 natura relationis † eſt natura patentis veritatis ex coniunctione duarum ſcripturarum, ſequūtur *Iaſ. in l. ait prætor* §. *ſi iudex num.* 5. *ff. de re iud. Pariſ. conſ.* 2. *nu.* 55. *lib.* 3. *Det. conſ.* 647. *num.* 4 *Bero. conſ.* 140. *num.* 36. *Bertazz. conſ.* 101. *num.* 4. *pulcrè Det. conſ.* 47. *nu.* 2. *&* 3. vbi inquit
15 in ſcriptura † referente contineri quod ſcriptum legitur in ſcriptura relata *d. l. aſſe toto & l. ait prætor* §. 1. *ff. de re iud. & l. ſi ita ſcripſero ff de condit. & demonſtrat. vbi Bart.* voluit relatum implicitè contineri ac ſi expreſſum eſſet, etiam vbi expreſſio pro forma requireretur, veluti in inſtitutione hæredis, & ſequuntur communiter *DD. ibi Alexand. conſ.* 176. *lib.* 5. *conſ.* 4. *num.* 7. *lib.* 7. *Socc. conſ.* 173. *colum.* 3. *verſ. ſecundo principaliter lib.* 2. *Socc. Iun. conſ.* 124. *colum.* 2. *lib.* 3. *Alciat. conſil.* 57. *&* 126. *lib.* 9. *Clar. in* §. *teſtamentum q.* 4. *& q.* 36 *latiſſime Ludouic. Zunta in reſponſo pro vxore num.* 71. *cum ſeq. & num.* 193. *& plenè Marc. Anto. Peregr. in d. tract. de fideicomm. artic.* 29. *nu.* 15. 16. 17

Quintò, dicta clauſula, vt ibi, quæ eſt in principio dicti codicillatis legati refertur ad omnia ſubſequentia, & è con-
16 tra, quia qui vult conſequens † videtur velle omne neceſſarium antecedens *l. illud ff. de acquir. hæred. l.* 2. *ff. de iuriſdict. omn. iud.* confirmando vt ſupra, per dictum teſtamentum cum ſuis conditionibus

17 bus legauit, quia qui confirmat † videtur diſponere,& dare *l.more ff. de iuriſd. omn.iud.l. & quia eod.tit. vbi Bart. & l. fin.circ.princ.l.conficiuntur § fin. ff. de*
18 *iur.codicill.*& per d.dictionem, vt † ſupra, dictio repetitiua omnium qualita-
19 tum præcedentium: qualitas † præcedentis relicti, videtur repetita in ſecundo,& è contra,qualitas adiecta in ſecundo videtur adiecta in primo,ſic *Bart.pulcrè per illũ tex.l.ſi tibi purè ff de leg.3.& plenius Iaſ.in l.legata inutiliter ff. de leg. 1.& eſt caſus in l.fin.ff de reb dub.& in l. Aurelius §. teſtator ff. de liber. leg.* vbi qualitas in ſecundo adiecta ex vi tacitæ conditionis de primo operatur augmentum, & diminutionem de primo, & ſic notat *Bar.in d.l.ſi tibi purè verſ.ſed quæro*, Imò fortius, quod reſpicit qualitates præcedentis relicti alteri perſonæ quãdo eidem perſonę relictum non fuit,*d.l.ſi ſic & l.ſi ſeruus §.ſi ita in fine ff.de leg.1.glo. & Ang.per illum tex.in l.codicillis ff.de vſufructu leg.cum concordantibus Natta conſ.476.nu.9.Iaſ.conſ.207.colu.1.lib.2.* vbi talis dictio operatur repetitionem,&t quod expreſſio pro forma requiratur, & *Soccin.Iun.conſ.71.num.5.lib.3.*& de tali dictione,vt ſupra,quod ſit repetitiua omnium qualitatum,firmat *Marc.Anton. Peregr.in d.tract.de fideicommiſſ.art.29. nu. 16.* Et ſic cũ in legato in teſtamento eiſdem Patribus facto ducatorum trium milium in caſu non acceperint locum in d.Ciuitate Sueſſæ,dicatur,quod in eo ſuccedat Santiſſima Annuntiata, concludo idem voluiſſe in d.legato ducat.500. & mobilium in codicillo eiſdem relicto, vltra prędicta per *tex.in l.duos & l. Auia ſecundum vnum intellectum ff.de cond. & demonſtr.l.cum ſeruus.§ fin.ff.de cond.inſer.& l fin.§.fi.de dol. excep.*

Sextò, dicta concluſio maximè proce-
20 dit, quia materia repetitionis † qualitatis, & conditionis pendet à voluntate teſtatoris,*l.cum ſeruus l. Iulius Paulus ff. de condit.& demonſtr.notat Bart.in l.Seia §.Cato ff.de fund.inſt. Bald.in l.1.in fin. C. de lib. præt.* & eſt generale in vltimis voluntatibus,in quibus teſtatoris voluntas totum facit.*l.ex facto ff.de hæred. inſt.l.in conditionibus ff.de condit.& demonſtr.Bald.conſ.153.quidã teſtator lib.5.*ex voluntate autem teſtatoris apparet, vt cum dicti Patres non acceperint locum, vt perſiſterent perpetuo in dicta Ciuitate Sueſſæ voluiſſe carere relicto in teſtamento, & acquiri Santiſſimæ Annuntiatæ, & ſic carere beneficio legati in codicillo eiſdem facto, pulchrè ad hoc *Bart. in l.2.num.42.ff.de vulg.& pupill.ſubſt. Paul.de Caſtr.conſ.11.lib.2.* vndè ſuccedit quod dicit *gloſ.not.in l.tale pactum*
21 *ff.de pact.* quod talis † debet fieri interpretatio qualem ſtatuentes veriſimiliter feciſſent interrogati: licet tali caſu nihil ſpecificè fuerit dictum, & illam ſequuntur *Ang.& Bald.Rom.in conſ.392.incip. circa primum colum.vlt.in fin.* allegat ad idem *gloſ.in c. 1. verſic. Reſidentes de reſcript.& tex.in l.fi.C.de poſthu.hæred.inſtit.& idem Rom.conſ.439.col.2, Abb.per illum text.in cap.ſecũdò requiris de appell.*
22 & talis interpretatio † debet fieri,vt talis diſpoſitio contra omnia iura quantum ſit poſſibile conformis ſit menti teſtatoris, quæ talis eſſe debet, qualis eſt legis ſcriptæ,& naturalis rationis: vt notabiliter inquit *Bald.in titul.apud quem vel quos contr. inueſt. termin. debe. cap. 1.column.& idem Bald.in l.ex facto per illum text.ff.de vulg.& pupill.ſubſtit.in cap.licet de offic.ordin.Dec.conſ.64. nu.6. in fin.& num.7.in princip.*ſic determinat propter veriſimilem mentem teſtatoris, & quia ſic ratio naturalis dictat, *Ruin. conſ.84.lib.2. Dec.conſ.189.poſt Ioan. de Garzon. ab eo relatum, Zanc. in repet.§. cum ita num.1272.* maximè, quia talis conditio in teſtamento procedit, *Caualcan.in tract. de vſufruct. numer. 139.* & dum conſtat talem conditionem eſſe appoſitam in teſtamento,& ab ea volun-
23 tate non videtur teſtatorem receſſiſſe † niſi appareat, etiam quia mutatio voluntatis non præſumitur *c.maior de Bapt.& in c.licet de procur.in 6.*prout in teſtatore eſt *tex.in l.eum qui mutatum ff.eod.& per Dec.conſ.189.num.5.Angel. conſil.295. incip. quoniam in vltimis voluntatibus,*

& cum

24 & cum omne legatum † pium dicatur, quod religioni, & paupertati relinquitur nam in his vera pietas exercetur, vt dicit *Ioannes Oldendorp. in tract. de vſucap. in artic. de tempor. quæ contr. hæred. conſide. num. 8. fol.* 9. & in alijs caſibus cumulat *Bertrach. in tract. de Epiſcop. part. 4. nu.* 82. *per colum.* eaque ab Epiſcopo Dioce-
25 ſano detineri poſſe, qui legata pia diſtribuendi poteſtatem habet *per Concil. Trident ſeſſ.* 25. *cap.* 4. Ex prædictis ergo currenti calamo adductis concludo Santiſſimam Annuntiatam non ſolum habere debere legatum duc. 3000. in teſtamento ſcriptum, ſed etiam legatum duc. 500 & mobilium in codicillo factum, & pro eis cogi hæredes dicti Reuerendi Scipionis omnia conſignare, & ita mihi videtur, *Cauſa hæc fuit per concordiam terminata.*

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Prior tempore potior eſt iure.*
2 *Prioritas ſcripturæ horæ, & momenti attenditur.*
3 *Prior tempore præfertur etiam Fiſco poſteriori.*
4 *Prioritas obligationis priuati, & Fiſci à pari iudicatur.*
5 *Inuentarij beneficio actiones hæredis ſeparantur.*
6 *Inuentarij beneficium quid operetur.*
7 *Depoſitarius nullam poteſt exceptionem nec compenſationis opponere.*
8 *Signum vexillare cuiuſlibet legionis Aquila erat antiquitus.*
9 *Centurio, qui Aquilæ præerat, & cohorti, primi pilus dicebatur.*
10 *Primipilus quaſi primus centurio.*
11 *Primipilus, quaſi maiorem dignitatem inter milites habens.*
12 *Primipilarius dicitur qui primum pilum ideſt tela deferebat.*
13 *Primipilus eſt vexillifer, qui portat primum vexillum ante Regem.*
14 *Primipilaris vxoris bona Fiſco ſunt obnoxia pro culpa maritorum, & quare.*
15 *Primipilus authoritatem habet diſtribuendi ſtipendia militibus.*
16 *Primipili officium militare eſt.*
17 *Primipili officium valdè ab officio Theſaurarij differri.*
18 *Theſaurarius dicitur ille, qui principis pecunia vtcumque eroganda præeſt ab antiquis, quæſtor ærarij dicebatur.*
19 *Deciſio Capic. in deciſ.* 129. *loquitur in tacita hypotheca, non in expreſſa.*
20 *Primipili officium, quia receſſit, receſſit & priuilegium, & ita deciſum.*

Pro Don Carolo, & Don Petro Acquauiua de Aragonia meis Affinibus contra Regium Fiſcum.

ARGVMENTVM.

Fiſcus aduerſus creditores anteriores non vtitur priuilegio, quo contra vxores adminiſtrantium officia fiſcalia, latine primipili vtebatur antiquitus, & quare.

CONSILIVM LXXX.

DON Carolus, & Don Petrus Acquauiua de Aragonia fratres, petunt de depoſito ducatorum trigintamilia facto per Regiam Curiam in beneficium hæredum quondam Don Baldaxaris Acquauiua de Aragonia olim Regij Generalis Theſaurarij liberari ducat. 4093. 2. 11. d. Don Petro debitos, & alios ducat. 6879. 3. 14. diuerſis creditoribus debitos, pro quibus ipſi fratres ſunt fideiuſſores, & inſolidum obligati, & contra eos inſtrumenta via ritus liquidata ſunt, vt ex facto, ex quo dum apparet inſtrumenta obligationum d. Don Baldaxaris, eſſe ſatis ante anteriores, additionis, & adminiſtrationis officij Theſaurarij per D. Baldaxarem prædictum omnino quantitates ipſas ipſis liberari de-
1 bere dicunt, quia prior † in tempore potior eſt in iure, iuxt. *text. in regula qui*

prior

prior,de reg.iur.in 6.l.potior ff. qui pot.in
2 pig. hab. eum vulg.Immò † dari prioritatem ſcripturæ, & horæ ſecundum gloſ. fin.in l.ex pluribus ff.de ſolut.quam Bald. allegat pro notabili in lege imperator verſ. & nota quod ratione horæ in prima lectura ff.de ſtat.hom.eum ſimil.& Felyn. tradit in cap.paſtoralis in principio de reſcript.& non ſolũ in hora,ſed ẽt in puncto prioritas conſideratur, Idem Bald.in l.de rebus C. de donat. ant. nupt. & Nouiſſimè Ricc.in Praxi var.reſol.reſo.103. & idem Ioannes de Plat.in l.2.n.4.C. de iure Fiſci lib.10.vbi ad caſum noſtrũ dicit,
3 quia contra Fiſcum loquitur:& prior † in tempore præfertur etiam Fiſco, vt eſt text.in l.2.C. de priuil.Fiſci ibi Quod ſi poſt bonorum eius obligationem rationibus meis cepit eſſe obligatus:in eius bonis ceſſat priuilegium Fiſci,eſt etiam tex.apertiſſimus noſtrum caſum decidens.in d. l. 1. C. de iure Fiſci, vbi legitur Si prius quam fiſci rationibus pater veſter obligaretur;perfectam prædiorum donationem, feciſſe fuerit probatus: & vtrobique gloſ. concordantia adducunt;& quia traditur Don Petrus quam alij creditores, ſatis prius Fiſco cum D. Baldaxare contraxerunt,& ipſum obligatum habent,ſunt anteriores,& poriores,& pro dictis quantitatibus Fiſco præferri debent, cum tali
4 caſu † prioritas obligationis priuati,& Fiſci de pari iudicatur,dicit gloſ. in d. l. 2. C.de iure fiſc.in verſic. ceſſat per text. in l.ſi fundum C.qui pot.in pign hab. vbi legitur Si fundum pignori accepiſti, antequam reipublicæ obligaretur, ſicut prior eſt tempore prior eſt iure.

Prætenſio Regij Fiſci,quod dum dicti fratres ſunt D.Baldaxatis hęredes actiones ſunt confuſæ, & credita ex perſona propria prætendere non poſſunt, non obſtat,quia cum ſint hæredes cum bene-
5 ficio † legis,& inuentarij fol. 57. & ſeq. fol.66.actiones ſunt ſeparatæ, & ipſi hæredes remanent creditores ac per omnia cum alijs creditoribus fortunam habent,temporum tamen prorogatiua ſeruata,dicit tex.in l.fin.§.in computatione C.de iure delib. vbi Bald.poſt num. 3. verſ.nulla eſt hic, dicit ex inuentarij beneficio adducitur ſeparatio, & hæredi-
6 tas remanet debitrix hæredi, & duo † ſpecialiter adducit, primo conſeruationem iuris hæredis; ſecundo,quod hæres vltra vires hæreditarias non teneatur,& alia,& alij per Octau.Oſaſc.Pedemont.deciſ.181.num. 13.& ſumus in Fiſco depo-
7 ſitario, † qui nullam exceptionem, nec compenſationis opponere poteſt, text. eſt vbi gl.& DD.in l.ſi quis vel pecunias C.depoſ.& latè Matteſil. ſing.5.vbi add.

Alia vero pretenſio Regij Fiſci ex adductis per Capyc. deciſ. 129. num. 12. & ſeq.eſt, nam officium Theſaurarij, & primipili ſunt idem in quo Fiſcus prælationem etiã aduerſus dotes habet per tex. in l.vtilitas. C. de offic. primipili lib. 12. nec obſtat.

Nam quod aſſerit Capyc. in d. deciſio. 129. officium theſaurarij aſſimilari officio Primipili, non eſt verum, cum apud
8 Romanos ſignum vexillare † cuiuſlibet legionis Aquila erat, Plin.hiſtor.nat. lib. 10.cap.4.Veget. lib.2. de re milit. Valer. Max.lib.1.de cap prodig.& lib.6. cap.1. Dio:lib. 40. Halicar. lib.3. Alexan. ab Alex.gen.dier.vbi Tiraquell.lib.1.c. 2. Iulius Barbaranus in officina tom. 1. lib. 3.num.15. Anto. Auguſt. ad Modeſti.lib. ſing.Carol.Sigon. de antiquo iure prouin. lib.2.cap.2.Caſſan.in 4. part.Catal.glor. mund.conſid.20.in fin.& par.v. conſid.7. Corraſ.Miſcell.lib.5.cap.4. Couarr.var. reſolut.lib.1.cap.16.num.7. Marc.Anton. Surg.de Neapo.Illuſt.lib.1.cap.24.num.16 Pir.Albergher.in rub.C.de primipil.lib.12
9 & 15. qui Aquilæ † præerat Centurio primæ cohortis erat, qui nunc primipilus vocatur,Tit.Liu. lib. 7.ab vrb condit. ſcribit, Ordo partes tres habebat quotum vnamquamque primipilum vo-
10 cabant,& primus centurio † primipilus olim dicebatur firmat Marc.Anton. Sabell. in hiſtor. ſua ab orbe cond. enead. 4. lib. 2. & primipilus quattingentos milites gubernabat dicit Veget.lib.2.de re milit. eratque is primus legionis centurio, caputque totius legionis,idem Liui. lib. 7. & 8. & lib. 4. 5. decad.Alexand. ab

Alex.

Alexan.lib.1.cap.5.gen.dier.& lib.1.cap.1.vbi Tiraquell. & Tribunus militum, & primus Centurio erat, qui nunc primi pilus appellatur, *Cæſar.lib.2.de bell.gall. Valer. Max.in cap. de ira in app. Claud. Iul.Barbar.Tom.1. lib.3.num.15. Corraſ.Miſcell.lib.5.cap.4.Alciat.in rubr. C.de primipil. lib 12.Corraſ. Anton. Auguſt. Carol. Sigon. Couar. Marc.Anton. Surg.in locis allegatis,* ex alijs firmant, &
11 à Romanis qui maiorem † dignitatem inter milites habebat primum pilarium vocari, ex Surd. & alijs firmat *Pirr. Albergh. loc. citat. Andr. de Barulo in d.*
12 *rubr. de primipil.* & primipilarius † dicitur ille, qui in bello primum pilum, ideſt tela deferebat: *Ioannes de Plat.in d.rub. C.de primipil.* & primipilus eſt ve-
13 xillifer, † qui portat primum vexillum ante Regem ſecundum *Surg.* ad hoc eſt quod ponit *Valer.Max.lib.1.cap.de prodig.§.non ſunt,* vndè primipilaris dicitur numerus militum, qui incedunt iuxta vexillum, ſecundum *Pap.* & hoc videri verius dicit *Luc. de Pen.in d.rub.de primipil.* primipilaris dici videtur non tàm miles, qui ſub centurione fuerat primipili, quam ipſe centurio, qui olim præditus fuerat hac dignitate, & ea forma dicitur primipilaris qua conſularis. *Quintil. lib. 6.cap.3.* & propter magnum periculum quod vertebatur ſi primipilarius Dominum traderet, dum erant primi in bello fuit iſta ſpetialitas, quod bona mulierum
14 † ſint ſpetialiter obnoxia pro culpa maritorum, ſi prauè ſe geſſerint in illo officio ex *Abba.in cap.ex parte colum. 2. de conſuet. firmat Bertach. in repert. verſ. primipilarius.*

Et ſi aliqui dicant primumpilum eſſe qui militarem annonam inter milites diuidebat, vltra quod ipſiſmet ſunt contrarij, tamen hoc *Pirr.Alberg.vbi ſupra* refutando contraria dicit, Audiui Ego doctiſſimos viros negantes ſe vnquam intellexiſſe, quis primipilus hic fuerit: Audiui autem nuper doctiſſimum Senatorem Franciſcum medullum explicantem mihi hunc modum ex Italia militum
15 diſciplina, ait enim quòd primipilus, † aut primipilaris is dicitur, qui legionis capud eſt, & princeps, qui hoſtem primus aggreditur, & habere hanc authoritatem, vt ſtipendia militibus diſtribuat vt quiſque pro meritis pecunias bellicas habeat: nec à quæſtore bellico accipiat ſtipendia, ſed omnia militum ſtipendia apud ſe habeat, atque diſtribuat.
16 Ex his ergo patet † primipili officium militare eſſe, vt probatur per *text. l. non ſolum.§. quem primipilum ff.de excuſ.tut. & per alia Luc.de Pen. in d.rubr. & alijs multis iuribus, & authoritatibus firmat Marc.Ant.Surg.loco citato nu.18.*
17 Explicato ergo † quod officium primi pili valdè differat ab officio Theſaurarij reſpectu exercitij, & nominis dum diximus quid ſit primipili officium, & in quo
18 verſetur, nunc dico quod † Theſaurarius dicitur ille qui Principis pecuniæ, vtcum que erogandæ præeſt, qui ab antiquis quæſtor ærarij dicebatur *l.2.ff.de orig.iur* ſub Cæſaribus autem Comes ſacrarum largitionum, de quo frequens mentio habetur in C. *& apud Caſſiod.lib.6. var. & firmat idem Marc.Anton.Surg. vbi ſupra lib.1. cap.26.* ſed hæc ſuperflua ſunt ad
19 *Capyc. deciſionem* eruendam quia † *Capyc.in d.deciſ.* 129. loquitur in tacita hipoteca, & non in expreſſa, & quamuis dicat officium primipili aſſimilari officio
20 Theſaurarij, nihilhominus, † quia primi pili officium receſſit, ideò receſſit eius priuilegium, & contra Fiſcum, & Dominam Reginam, ac in fauorem particularium creditorum deciſum firmat idem *Capyc.in fin.d.deciſ.* & in hac eadem cauſa ſuper reſtitutione dotium, & iurium dotalium Donnæ Portiæ Caracciolæ vxoris d. Don Baldaxaris generalis Theſaurarij per Regiam Cameram, & Collaterale Conſilium iudicatum fuit, & ipſa Fiſco anterior prælata fuit, in eodem proceſſu, & ſic Don Petrus, & D.Carolus, cæterique creditores ſatis Fiſco anteriores de d.depoſito, petitas quantitates habere debêt liberatas, iuxta *d l.ſi Fundū C.qui pot.in pign.hab.* & alia prædicta, & ita, &c.

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Sequeſtra regulariter prohibita.*
2 *Sequeſtra ſuadente aliqua æquitate fieri & in certis caſibus permitti.*
3 *Sequeſtrum iure fieri à Iudice pro qualibet cauſa eius mentem mouente.*
4 *Sequeſtrum permittitur ſi dubitatur de dilapidatione, conſumptione, vel dilatione.*
5 *Sequeſtrum ex cauſa procedere etiam in re mobili, vel quando petitur pecunia ſi in fine litis non eſſet conſultum actori.*
6 *Maioratus poſſeſſor ob dilationem remoueri poteſt.*
7 *Voluptatis in vſum erogans dicitur dilapidare.*
8 *Sequeſtrum fieri poteſt vt lis dirimatur quando pars dilatat.*
9 *Officium Iudicis imploratur, quotieſcunque ex facto alieno lædi quis dubitat.*
10 *Sequeſtrum fieri intereſt Iudicis nè iudicium ſit eluſorium.*

Pro Fabio Caracciolo contra d. Laudoniam Ruffam, & D. Troianum Caracciolum.

ARGVMENTVM.

Sequeſtrum, quibus ex cauſis fieri poſſit.

CONSILIVM LXXXI.

INdubitata eſt Doctorum ſententia pluribus, atque clariſſimis V. I. deciſionibus roborata, quod licet ſequeſtra,
1 † regulariter ſint prohibita vt *C. de probi. ſeq pec. & extra de ſeq. poſſ. & fruct. per totum, & extra vt lite pendente cap.* 1. Nihilhominus ſuadente
2 aliqua † æquitate, vt ſi dubitetur de di-
3 lapidatione, † vel quouis modo de conſumptione rei, ex qua in caſu Victoriæ creditori non eſſet conſultum, Victoriam ſibi fore profuturam; vel quia oritur aliqua præſumptio, quod litigetur differendi cauſa iudicium, debet iudex venire ad ſequeſtrum ad *text. in l. Imperatores ff. de appell. ibi (iidem reſcripſerunt quod quamuis vſitatum non ſit fructus agri de quo diſceptatio, ſit, deponi, tamen cum depopularentur æquum ſibi videtur, fructus apud ſequeſtrum deponi) & cap. fin. de ſeq. poſſeſſ. & fruct. ibi (ſi diſſipentur ab ipſo, poſſunt lite pendente rationabiliter ſequeſtrari) & cap. dilectus eod. concordant text. in l. ſi eum dotem §. ſi autem in ſeruiſſ. verſic. ſi vero dotem ff. ſolut. matrim. l. ab exequutione C. quor. app. non recip. l. ſi creditores ff. de priuil. cred. l. diuus la 1. ff. de pet. hæred.*

Per quæ iura idem voluit *gloſ. in l. vni. C. de probib. ſeq pec. in verſic. ſequeſtratis, & in d. cap. dilecti verſic. ſequeſtrari, firmant Panormit. in cap. fin de ſeq. poſſ. & fruct. nu. 16. verſ. ſed quando, & cap. fin. eod. titul num. 7. Curt. in tract. de ſeq. in princip. num. 7 & ſeq. & 9. in fin. Aufrer. in addit. Cappell. Toloſ. deciſ. 477. Lancellot. Dec. prima parte cap. 12. lib. 11. num. 13. Bertrand. conſ. 57. nu. 8. lib. 1. Natt. conſ. 584. per tot. & ſignanter num. 5. circa medium Gail pract. obſer. lib. 1. obſeruat. 44. num. 7. Matth. Coler. Germ. in tract. de proceſſ. exequutione part. 1. cap. 2*
4 *num. 106.* qui dicit quod quælibet † cauſa quæ mouet animum iudicis, ſufficit ad ſequeſtrum, *D.D. in l. ſi fideiuſſor. §. fin. ff. qui ſatiſd. cog. vbi præcipuè Iacob. & Iaſ. qui ceteros referunt, Salyc. in d. l. vnic. C. de probib. ſeq. pec. num. 3. Spec. in titul. de poſſeſſ. & fruct. verſ. item pone & num. 4. Innoc. in cap. 1. de dol. & contum. & teſtatur Pract. Pap. de form. ſeq. vbi add. notat Gail. vbi ſupra obſeruat. 148. & Guid. Pap. deciſ. 246. num. 4. & ibi nouiſſimi addentes*, qui omnes concludunt proce-
5 dere etiam in re † mobili, vel quando actor petit pecuniam, quam in fine litis per moram non eſſet habiturus propter dilapidationem, ſeu quamcumque conſumptionem patrimonij, & in fortiori *Molin. de primogen. hiſpan. lib. 1. cap. 16.* vbi principaliter quærit, & concludit ex ea-
6 dem cauſa poſſe poſſeſſorem † maioratus à poſ-

à poſſeſſione ipſius per ſucceſſorem inuita repelli, nè ipſe ſucceſſor damno afficiatur ex illius mala adminiſtratione, & *Iac. de Aren. in tract. de ſequeſtr. per totum*.

Modo in caſu noſtro nè dum eſt timor dilapidationis, ex qua ius creditoris ſit tempore periturũ, ſed certum eſt in dies diminui fructus bonorum ſuper quibus prætendit Fabius ſatisfieri, eoſque

7 in proprios vſus voluptatis † nè dum neceſſitatis cauſa conuerti, quod etiam dilapidare dicetur *iuxt. tradita per Bald. & Ludouic. Roman. in l. ſi ſeruus in fin. de acquir. hæred. Aret. in l. ſi ſeruum. §. prætor ff. eod. Innoc. Panorm. & alij* communiter in cap. fin. de ſeq. poſſ. & fruct. Natt. conſ.* 584. *num.* 2. *Curt. vbi ſupra num.* 9. *Lancell. loco citato nu.* 16.

Quinimo indubitatum eſt abſque dilapidatione etiam ad præſens bona nòn ſufficere, pro ſatisfactione creditorum, poſtquam bona ſuper quibus creditores prætendunt ſatisfieri, non aſcendunt ad ſummam ducatorum 15000. & creditum Fabij eſt ducat. 5400. capitalis cum tertijs ſeu intereſſe ab anno 1591. quæ ad minus aſcendunt ad ſummam ducat. 6000. deductis nonnullis quantitatibus receptis, & inſuper adſunt alij creditores in maxima ſumma, & ſignanter Princeps Collis, & fratres de Scortia tis creditores in duc. 6000. in circa vt omnia clariſſime patent in facto.

Nec eſt præſumptio, quod litigatur cauſa differendi iudicium, ſed certum eſt Dominis Iudicantibus ex aduerſo per quatuor annos non in alio quàm in perſcrutandis dilationibus elaboraſſe (quod tranſeat) at quod peius in futurum, non moras naturales litis, ſed inſolitas, & inopinatas minatur, & certum eſt abſque ſequeſtro diù fore duraturam, quo caſu,

8 vt lis dirimatur † voluit *Ioan. Fab. in l. vni. C. de ſeq. pec.* omninò fieri ſequeſtrũ quod non dum verbis, ſed facto demonſtrant, opponendo in dies aereas, & fruſtratorias exceptiones, ad quas dirimendas nec per ſatisdationem valet tolli ſequeſtrum, *Abb. in c. dilectus n.* 24. *de ſeq. poſſ. & fruct.*

Nec omiſſum habebo quod quotieſ-

9 cunque ex facto alieno † timet quis grauari, poteſt antè factum implorare officium iudicis, nè id faciat ita *Bald. per illum text. in l.* 2. *num.* 2. *C. qui bon. ced. poſſ.* Cum ergo nè dum Fabius timeat in futurũ poſſe grauari, facto alieno, ſed certũ ſit iam fuiſſe grauatum ex ſupradictis ex quo bona ad præſens non ſufficiunt, abſque timore dilapidationis, pro ſatisfactione ſui crediti, & proindè ſequeſtrum debere fieri, tàm de capitali, quam de tertijs, & introitibus bonorum, etiam vt dicto Fabio pauperi equiti nè dum ſit conſultum in caſu Victoriæ, verum etiam

10 quia iudicis † intereſt, nè iudicium ſit eluſorium, non inueniendo bona, in quibus victor ſatisfieri poſſit, vt perbellè firmat *Luc. de Penna in l. litibus C. de agric. & cenſit. col.* 8. *fol. mihi.* 165. *ater. in fine verſic. vndè cum intereſt iudicis, &c.*

Prout etiam hoc idem alias per Sacrum Conſilium ad inſtantiam Principis Collis in eodem proceſſu vt cauſa fuit prouiſum vt ex decreto fol. 747. vltra quam plures alias deciſiones afferre poſſem, vt benè notum eſt Dominis Iudicantibus ideò idem prouideri in noſtro caſu ex prædictis concludo, ſaluo tamen Iudicantium ſaniori iudicio, quotum proprium eſt vnicuique ius ſuum tribuere.

Die octaua Iulij anni 1614. facta relatione per D. Conſiliariũ Scipionem Rouitum cauſæ commiſſarium iunctis Dominis Conſiliarijs duarum Aularum cum interuentu Domini Marchionis Sancti Angeli pro expeditione cauſæ principalis comparuit D. Flumara ſoror D. Troiani, & D. Laudoniæ ſimiliter Filiæ, & petijt pro ſuo intereſſe debere audiri, & pro parte D. Fabij replicatum non debere audiri fuit decretũ, quod audiatur infra imminẽtes ferias prò omni termino, & interim fiet ſequeſtrum, & ſic deciſum iux. allegata in banca Carboni.

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Creditor prius tempore præfertur.*
2 *Creditores, quorum pecunia res emitur quando anterioribus præferantur.*
3 *Solutione pendente poteſt in re vendita reſeruari dominium.*
4 *Solutione prætij perfecta, ſtatim transfertur dominium ex vnico contractu, & tempore, & nu.10.*
5 *Dominium reſeruatum ſolutione pendente non tranſit, quia poſſeſſor debet habere ius in re.*
6 *Perſonale ius oritur ex venditione non tranſlato dominio.*
7 *Perſonali in actione prioritas temporis non attenditur.*
8 *Solutione pendente reſeruato dominio, contractus dicitur locationis.*
9 *Conſtitutum fuit in exequutione locationis.*
11 *Copia copiæ ſcripturæ non facit fidem.*
12 *Copia ſumpta ex ſcriptura pœnes acta nō facit fidem niſi ſcriptura præſentata ſit originalis, & citata parte ad collationem videndam.*
13 *Actore non probante reus abſoluitur.*
14 *Renuntianti ſuper vna re obſtat exceptio diſcuſſionis ſuper alijs etiam in legato datis.*
15 *Pretium ſuccedit loco rei.*
16 *Nupta conſtante matrimonio renuntiare poteſt hypothecæ re ſibi obligata ad quā regreſſum non habet.*
17 *Pragmatica prohibens alienari per mulieres, loquitur in nupta, & in re dotali & nu.18.*
19 *Dos non dicitur ſine matrimonio*
20 *Debitor non exiſtente prohibitione licitè ſoluit creditori, etiam ſciens ſuum debitum alteri ceſſum.*
21 *Denuntiatio quando requiritur, vt aliquid fiat, non ſufficit ſcientia.*
22 *Debitor ſoluens quando plene liberetur.*
23 *Actio directa remanens pœnes cedentem poteſt cum alijs tranſigi.*

Pro aliquibus creditoribus quondam Don Octauij Monaci contra alios creditores eiuſdem.

ARGVMENTVM.

Creditores ad rem emendam, qualiter concurrant; item an ſoluens ſcienter debitum ceſſum liberetur, item an mulier, quæ hypothecæ ſuæ renuntiauit habere poſſit regreſſum nouum ſuper re ſibi antiquitus hypothecata.

CONSILIVM LXXXII.

IN liberatione depoſiti pretij maxariæ Don Octauij Monaci tria ſunt videnda.

Primum, an creditores de quorum pecunia maxaria fuit empta, alijs anterioribus præferantur.

Secundum, creditores ipſi de quorum pecunia fuit facta dicta emptio an veniant iuxta temporis prioritatem, vel per concurſum.

Tertium, & vltimum, ſoror venditoris quæ non fuit ſatisfacta de legato paterno, an pręferri debeat ſtante eius renuntiatione, & conſenſu in alienatione ipſius maxariæ, cum reſerua ſuper ducat. 2700 reſidui pretij ipſius.

Quoad primum, licet prima facie vi-
1 deatur dicendum, anteriores † eſſe præferendos iuxt. *text. in l. potior ff. qui pot. in pig. hab. cum vulg.* tamen contrariam ſententiam in caſu de quo agitur, veriorem eſſe puto, & quod ipſi quorum pe-
2 cunia † res fuit empta, alijs generalem hypothecam habentibus, quamuis, anteriorem præferantur, iam quod concurrunt requiſita in *vulg. l. licet. C. qui pot. in pig. hab.* quod pro indubitabili deciſum firmat *Præſ. de Franch. deciſ. 97. 369.* & 506. proindè in hoc amplius non inſiſto.

Quoad ſecundum, an inter creditores mutuantes adſit prælatio iuxta tempo-

ris

tis anterioritatem dico.

Primò, quod venditor in venditione maxariæ expreſſè reſeruauit, & dixit ꝙ
3 pendente ſolutione † integri pretij ipſius dominium non transferatur, quod pactum benè fieri poteſt, & valet ex adductis per *Præſid. de Franch deciſ.* 506. *nu.* 5. vndè diſtinguo aut pretium fuit integrè ſolutum, aut non; primo caſu, ex quo; dominium ſemper ſtetit pœnes venditorem, donec non fuiſſet facta finalis ſolutio per vltimum mutuantem, & interim hypotheca in beneficium nullius dari po
4 terat, ſed bene facta finali ſolutione, † & ſic cũ omnes mutuãtes obtinuiſſẽt hypothecam ex vltima ſolutione, & ex vnico contractu, & cauſa vnica, vt eſt *text. in terminis in l. priuilegia ff de priuil. cred. ibi Priuilegia non ex tempore extimãtur, ſed ex cauſa, & ſi eiuſdem tituli fuerint concurrunt, licet diuerſitas temporis in his fuerint, & eſt doctrina Salic. in d. l. licet,* quo ſtante videtur, quod pari iure ad eam admitti debent, iuxta tradita *per DD. in l. ſi fundus. §. ſi duo in fine per illum text. ff. de pign.* vt quando ſunt creditores ex contractu, vt in caſu noſtro, in indiuiduo firmat, *Pract. Pap. in forma libelli, in actione hypothecæ verſ. ſub eadem alienatione num.* 13. & cum D. Octauius omnibus mutuantibus pro emenda d. maxaria videatur obligaſſe eam ſub conditione, quando dominium in eius poſſe veniebat, facta integrali ſolutione, vendino ipſa venit in vltimo contractu, vltimæ ſolutionis, & ſic cum ſimul in beneficium omnium maxaria obligata veniat eodem tempore, omnes abſque temporis diſcretione concurrere debent, iuxta *text. in l. idemquè. §. ſi tibi ff. qui pot. in pign. hab. ibi Si tibi quæ habiturus ſum obligauerim, & Titio ſpetialiter fundum ſi in dominium meum peruenerit, mox dominium meum acquiſiero: Putat Marcellus concurrere vtrumque creditorem vbi gloſ. Bar. & DD.*

5 Secundò, in ſecundo caſu ſi pretium † non eſt integrè ſolutum maxariæ dominium in d. Octauium emptorem numquam fuit tranſlatum, *Præſid. de Franch. deciſ.* 506. *num.* 14. nullique maxaria ipſa obligata fuit. Nàm quoad obligationem bonorum, & pignoris requiritur, quod obligans habeat ius in re, non poſſeſſionem, vt notat *Neguſant de pign. in 2. par. 3. memb. num.* 52. 56. 58. *verſic.* 2. *quæritur,* & cum dominium fuiſſet reſeruatum pendente ſolutione facienda, & ſic non fuit tranſlatum in d. Octauium emptorem, non cadit hypotheca, *Præſid. de Franch. d. deciſ.* 506. *num.* 12. & dominio ipſo pœnes venditorem exiſtente tamquam res aliena per d. Octauium obligari non potuit iuxta *text. in l.* 1. §. 1. *vbi gloſ. Bart. & alij ff. de pign. l. rem alienam vbi DD ff. de pign. act.*

6 Tertiò, ex venditione † d. maxariæ reſeruato dominio, eius ſolutione pendẽte oritur actio perſonalis contra venditorem, quod valdè differt ab hypotheca, & creditores, ex d. Octauij obligatione, non aliud ius ſuper d. maxariam habent, quam ius perſonale, quod d. Octauius habebat, vndè omnes ſunt creditores in
7 actione perſonali, & in actione † perſonali prioritas temporis non attenditur, ſed omnes ad ratam debent ſatisfieri, & concurrere, *Rot. Gen. deciſ.* 23. *num.* 31. *Bald. conſil.* 412. *caſus talis eſt lib.* 1. *Roland. in tract. de confect. inuent. cap.* 57. *Pract. Pap. in form. lib. in gloſ in act. hypoth. num.* 16. *& ſeq. verſic. ſub eadem obligatione num.* 16. *in verſic.* 2. *verò caſu, facit Ioannes Guttierez allegat.* 4. *& firmat Borg. Caualc. deciſ.* 27. *num.* 67. *part.* 2. prædicta confirmantur, quia ſtante reſer-
8 uatione † dominij, ſolutione pendente, talis contractus venditionis dicitur locatio, non venditio *Magon. deciſ. Lucan.* 31 *num.* 9. *& in deciſ. Florent.* 92. *num.* 15. & ſi prætendatur, quod ſit facta traditio
9 † per conſtitutum, non fuit facta in exequutione venditionis, ſed locationis, *Bero. conſ.* 123. *num.* 8. *lib.* 1. *Magon. deciſ. Florent.* 91. *num.* 8. & ex alijs alia con traria reijciens firmat *Surd. deciſio. Mantu.* 157. *num.* 2. *& ſeq.* ex prædictis patet creditores mutuantes pro dicta maxaria emenda, ad ipſius pretium venire per concurſum nulla data tẽporis prioritate

Nouiſſimâ aduerſa prætenſio contra Camillam Farao vltimam mutuantem, quod ſtante prætenſo credito duc. 600. vnius ex ſororibus venditoris pro legato communis patris,d.Octauius non poterat capere niſi ducat. 3100. pro dicta maxaria ſoluenda,& illud quod deficit, debet eſſe in damnum dictæ vltimæ mutuantis,non obſtat,Nam ſufficit quod ipſius pecunia ſit ſoluta venditori, & tunc temporis creditori, & ſic ipſa cum alijs mutuantibus in pretio ipſius ſatisfieri debet,per concurſum de omnibus ſuis ducat. 500. pro ipſa maxaria emenda mu-
10 tuatis cum omnibus eodem † tempore maxaria obligata veniat vt *in d l.priuilegia ff.de priuil.cred.l.licet ff. qui pot. in pign.bab.& in d l ſi fundus* §.*ſi duo ff. de pign. in fine*, & ſi prætenſum legatum deberetur (prout non debetur vt infra dicam)debet eſſe in damnum omnium creditorum,& non ipſius vltimæ mutuantis tantum, quæ bona fide contraxit, & ſuos ducat.500.pro emenda re ſoluit,ac dominium reſeruatum in beneficium creditorum pęnes venditorem exiſtentem liberauit.

Quoad tertium dico dictam ſororem pro eius prætenſo legato non poſſe obtinere ex pluribus.

Primò,quia ſcriptura ex qua prœten-
11 ditur legatum,eſt copia † copiæ,& cartulæ quæ nullam facit fidem, *l. procurator C.de edend l.ſancimus C.de diuerſ.reſcript. cap fin. de fid. inſtrument.notant DD.in l.ſiquis in aliquo documento C. de*
12 *edend.*& ſi eſſet copia † ſumpta ex ſcriptura in actis præſentata nec fidem faceret, cum præſentatio præcedens non ſit facta cum originali, citata parte ad videndum collationem,vt ex multis firmat *Afflict.deciſ.*282,*num.6.& ex alijs Veſill. ibi addens num.*9.& dum talis copia non eſt ita producta,fidem nullam facit, & vigore ipſius obtinere non debet,quia caret probatione,per regulam vulg.*in l.non ideo in fin.C.de liber.cauſ.* actore
13 † non probante,reus abſoluitur.

Secundò,dictæ ſorori obſtat exceptio
14 diſcuſſionis † bonorum paternorum contra fratrem,venditores, & alios patris hæredes iuxta *text.in auth. & ſi debitor C. de pign.* etiam quod tale legatum ſit pro dotibus,vt firmat *gloſ.in l.vbi adhuc in verſic.qui non pottora C.de iur. dot quæ gloſ.*eſt communis,& ab ea in iudicando non eſt recedendum, vt deciſum firmat *Præſid.de Franch.deciſ.* 270. *per totam.*

Tertiò,dicta ſoror,quæ ſua iura renunciauit,& venditioni maxariæ conſentijt, promittendo ſuper ea non venire, dum
15 eius pretium † ſuccedit loco rei iuxta *text.in l.etiam C.ad Senatuſconſult.Vell.* vbi in fortiori caſus noſtri, quia in nu-
16 pta † quæ conſtante matrimonio ius hypothecæ marito cedere poteſt *l.iubemus eod. l. debitor.* §. *ſi in venditione ff quib. mod. pign. vel hipot.ſolu. ibi Si in venditione pignoris conſenſerit pignus liberari idem determinatur in l. Mæuia marito* §.*fundum ff. ſolut. matrim. vbi Iacob.de Aren.& Bart.ac Napod. in conſuetud.ſi mulier,in titul.de conſenſ.mulier,num.*14 dicit quod hæc eſt veritas, eſt etiam *text.in l creditor.*§. *ſi venditor. ff.de edil. edic.ibi Remittentibus enim actiones ſuas non eſt regreſſus dandus l. cum quidam C.de adminiſtr. tut. & in l. fin. C.de remiſſ.pign.dicitur Eum, qui ſemel conſent alienationi hypothecæ, indignum eſſe eandem rem ab initio ei ſuppoſitam, vindicare,vel tenentem inquietare,firmant Crot. in repet. l. frater à fratre num.* 100. & 101.*ff.de condit.indeb.Ang.in l.ſi cum emptore num.*3.*ff.de pact.Rom. in l.extimatis num.*17.*ff.ſolut. matrim. & in conſ.* 182. *& in terminis noſtri caſus deciſum pluries firmant Afflict.deciſ.*312. *Minad.deciſ.*29.*Præſ.de Franch. deciſ.*477. *nu.*15.*& deciſ.* 478.

Non obſtat *Regia Pragmatica conſiderantes ad Senatuſconſult.Vell.* quia loqui
17 tur in nupta,† & in dote quando conſenſus præſtatur viro rem dotalem alienanti, & ſic non poteſt extendi ad alios caſus,& ad alias perſonas, ſi igitur *pragmatica* prætenditur contra,vel præter regulas iuris communis, intelligenda eſt in caſu ſuo,de quo loquitur,*Præſid.de Franch.*

ch.deciſ. 120.*num.6.* cum ſimus in ſtaturo, quod debet propriè intelligi in caſu ſuo,& non extendi *l. ſi vero* §.*de viro ff. ſolut.matrim.Bart.in l.omnes populi in 6.q.princ.ff de iuſtit.& iur.& in authen. quas actiones.C.de ſacroſant.eccleſiis.* In-
18 ſuper *d. pragmatica* † nihil aliud facit,& dicit, niſi Senatuiconſulto Velleiano nõ poſſe renuntiari,& ab omnibus Tribunalibus obſeruari,ſi ergo in *l.iubemus* C.*ad ſenat.conſult. Velleian. dicitur, Iubemus licere mulieribus iuri hypothecarum ſibi competenti per conſenſum proprium,renuntiare.firmum illibatumque cuſtodiri pragmatica* ipſa in caſu noſtro nihil operatur immò eum confirmat,& ſic mulier ipſa ad dictum pretium venire non poteſt per prædicta iura,& etiam alia in præcedenti num. 3. *Napod. in d. conſuet. ſi mulier num.* 14. dicit Mulieres hypothecis ſuis poſſe renuntiare, quod hæc eſt veritas, ſed quid in hoc vagandum; nonne verum eſt,quod d.vltima ſoror non eſt ma-
19 ritata, & dos † non dicitur ſine matrimonio *l.2.ff de iur. dot. vbi gloſ. & DD.* & ſic prohibitiones alienationis dotis non habent locum in caſu, de quo agitur, & dicta ſoror ſuum ius in maxaria præfara renuntiare poterat, & ad eam regreſſum habere non poteſt, per prædicta iura, & authoritates.

Et ſi dicatur,quòd dum dicta ſoror reſeruauit ſua iura ſuper ducat. 2700. reſidui pretij eiuſdem maxariæ,ſoluendi per emptorem, poteſt ſuper ipſius pretio nunc petuento ſatisfieri,non obſtat.

Primò, quia non fuit mandatum d. Octauio emptori,quod ei ſolueret,& non venditori, & non exiſtente prohibitione
20 † licitè ſoluit prædicto creditori *text. eſt in l. nomen C. quæ res pig. oblig. poſſ. & ita d. text ſummat Bart. ibidem*, etiam ſi ſciuiſſet, dictam ſororem eius ius ſuper dicto reſtanti pretio reſeruaſſe, quia neceſſe erat denuntiare, nè ſolueret, vel litem contra eum conteſtare, vt dicit *gloſ. in d l nomen verſic. non dum certior à te*, * communiter approbata,& vera eſt concluſio,quam ponit *Bar. in l.denuntiaſſe.* §. *quid ergo ff. de adult.*
21 quod quando denuntiatio † requiritur, non ſolum vt quis ſciat,ſed vt aliquid faciat,tunc non ſufficit ſcientia, ſed requiritur denuntiatio,& hanc eſſe notabilem Theoricam dicit *Abbas in cap. fin. colu. fin.in gloſ.* 1. *vbi etiam Barbat. & Burgoſ.de empt. & vend.per quos ita tenet,& reſpondes ad cap. eum qui certus de reg. iur.in 6.Præſid.de Franch. in deciſ.* 514. *num.7.& ex alijs multis firmat Tiraqu. de retract.lignag.*§.36.*à num.* 24. *vſque ad num.*31.*fol.* 578.

Secundò,& fortius ſi Lelius Carlonus venditor dictum creditum, ſeù parte ipſius dictis ſororibus ceſſiſſet, put nõ ceſſit quia non interuenerunt de illis tribus *in l.3.C.de nouat.* D. Octauius emptor Lelio venditori,& creditori ſoluere poterat, & ſoluens,liberationem obtinuiſſet,pro *d.l.* 3. *ibi Exigere à debitore ſuo debitam quantitatem,non vetaris vbi glo. & DD.* etiam quod debitor ſciuerit primam ceſſionem,quia pęnes prædictum cedentem remanſit actio directa,& potuit cum alijs tranſigere, & cedere, vt voluit *gloſ. in d. l. nomen C.quæ res pig. oblig.poſſ.& DD.* * *communiter in d.l.3.C.de nouat.*& poteſt ei ſolui, & ſoluens conſequitur liberationem, niſi interueniat alterum de illis tribus contentis in *d. l. 3. ſecundum Bart.notanter in l. non quocunque* §.*qui Caium ff.de leg.*1. *& deciſum firmas Afflict.deciſ.*335. *num.* 22. 23. 24. *Octau. Cacb. deciſ. Pedemont.* 63. *num.*3. *Guid. Pap.deciſ.*530.qui alios adducunt, facilius in caſu noſtro,vbi non adeſt ceſſio,& dictæ *l.tertia* nullus adeſt requiſitus, & emptor ſoluit venditori creditori, nulla prohibitione exiſtente, & ex alijs prædictis dicta ſoror in pretio dictæ maxariæ venire non poteſt,maxime,quod emptor ſoluit de aliorum pecunia cum lege prælationis,& ſic ipſis mutuantibus per concurſum liberari debet,vt prædiximus.

Et ex prædictis pretium maxariæ prædictæ fuit ordinatum, & decretum ſolui creditoribus ipſis per concurſum, præter quam pecunia debita dictæ mulieri anteriori creditrici ex cauſa dotis, & legati patris venditoris ipſius maxariæ de-

menſe

Menſe Iulij 1611. pœnes Galterium actorum magiſtrum.
Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Feuda alienari prohibentur de iure feudorum, & de iure Regni.*
2 *Aſſenſus requiritur in ceſſione litis,& cauſæ ſuper feudo.*
3 *Tranſactio ſuper feudis ſine aſſenſu qualiter de iure communi feudorum permittatur, & nu.5.& ſeq.*
4 *Vexationem redimi licet.*
5 *Tranſactio non eſt alienatio.*
6 *Ceſſio ſine aſſenſu facta in habiliorem,& in augmentum feudi valet, & nu. 8.*
7 *Feuda alienari, minui, & permutari per Regni conſtitutionem prohibentur.*
8 *Tranſactiones de feudis prohibentur abſque mandato Curiæ.*
9 *Mandatum Curiæ requiritur in tranſactionibus ad euitandum litigantium colluſiones.*
10 *Mandatum Curiæ eſt ſcriptura Curiæ.*
11 *Mandatum Curiæ, quid ſit & quæ eius Praxis.*
12 *Aſſertiones partium nihil operantur.*
13 *Feudum alia lege, qua tenetur, non datur.*
14 *Feudum uti burgenſaticum alienatum amittitur.*
15 *Præſumptio ceſſat in expreſſe,& ſpetialiter requiſitis.*
16 *Mandatum, ſiue decretum, & ſcriptura Curiæ ſpatio 30. annorum interueniſſe præſumitur.*
17 *Præſcriptio 40.annorum pleniſſimam parit ſecuritatem.*
18 *Reſtitutio in integrum non cõceditur contra quadragenariam præſcriptionem.*
19 *Præſcriptio centenaria,& temporis immemorabilis habet locum in burgenſaticis, & feudalibus,etiam contra Principem.*
20 *Tempus immemorabile habet vim legis, priuilegij, conſtituti, & conſenſus,etiam in regalibus, & inducit conſuetudinem.*
21 *Præſcriptio immemorabilis habet vim tituli contra Principem, & alia inducit.*

Pro Amico:

ARGVMENTVM.

An in tranſactione feudalium Regius requiratur aſſenſus,de intellectu verbi mandato noſtræ Curiæ in conſtit.conſtitutionem diuæ memoriæ,de præſcriptione centum annorum,& temporis immemorabilis.

CONSILIVM LXXXIII.

IN propoſito articulo tria ſunt videnda. Primum in tranſactione feudalium, an Regius requiratur aſſenſus.

Secundum ſi in feudi alienatione, & tranſactione,nulla de aſſenſu fiat mentio nec reſeruatio, an requirantur.

Tertium,an ex curſu centum annorum & vltra aſſenſus præſumatur.

1 Quoad primum dico,quod licet † feuda alienari prohibeantur de iure feudorum *cap. imperator Lotarius de probibit. alien. per Lotar. cap. imperialem de prohib.alien.per Feder.*& de iure Regni *conſtit.conſtitutionem diuæ memoriæ*, & etiã
2 in † ceſſione litis,& cauſæ,neceſſario requiritur aſſenſus dicit *Camer. in d. cap. imperialem fol.16.littera.I.K.* verum, & de iure communi feudorum ſuper feu-
3 dis † tranſactio ſine aſſenſu fieri permittitur,*cap.1.§ .ſi vaſallus colum. 2. ſi de feud.controu.fuer.* dummodo ſincerè,bonafide,& ſine fraude fieret,& hoc quando ſuper re feudali contenditur ab vtroque dicente ſuam eſſe, vt dicit *Tſern. in cap.1.num.7.de leg.conr. per d.text. in cap.ſi vaſallus, hoc expreſſe dicentem, & expræſſius in cap. 1. in titul.de contr. inter. vaſall.& ali.de benef.inueſt.* per quę iura idem voluit *Reyn. in ſuo compend. feud.in cap.imperialem §.habita circa 17. colum.*ſed in hoc eſt diſtinguendum, aut vaſallus tranſegit retinendo feudum, & dando aliquid aduerſario,& tunc licita
4 eſt tranſactio ſine aſſenſu, quia † licitum

eſt

eſt vaſallo redimere vexationem, iuxta illud redimite tempora veſtra, & vexationis, quia dies mali ſunt *c.dilectus extr. de ſimo.* aut vaſallus tráſigit transferēdo feudum in alium, & tunc non poteſt hoc facere ſine licentia Domini, quia eſſet alienatio *l. non ſolum C. de præd. min.* quod ſecus eſt ſi vaſallus tranſigendo dimictit feudum apud poſſeſſorem, quia tunc poteſt, ſine Domini conſenſu. *Bald.*
5 *in d.cap.de controuerſ.feudi*, quia † dimictendo feudum per tranſactionem, non dicitur alienare per *text.in l.ſi pro fundo*
6 *C. de tranſact.* & † ceſſio valet ſine aſſenſu, quando fit habiliori, quia tunc reſultat vtilitas Domino, ſicut quando fit in augmentum feudi, vt notat *gloſ.in d conſtit.conſtitutionē diuæ memoriæ in verſic. minuendis*, quæ dicit ſecus puto pro eis accreſcendis, vt *l.non ſolet C.de præd.min. l.nulli ff. de tranſact. & ex alijs per Iacob.in tract.feud. verſ. & cum pacto de non alienando num.*7.8. & in hoc adduco punctualem *deciſionem* Capicij 156. *per totam*, hunc articulum pro, & contra diſcutientis, *in fine, verſ. maior pars &c.* dicentis maior pars dominorum de conſilio votauit, tranſactionem, & ceſſionem valere, & non poſſe procedi ad vlteriora in cauſa, ſtante ceſſione prædicta, ſed quid in hoc vagamus, ſi ex eadem *conſtitutione conſtitutionem diuæ memoriæ*,
7 *apertè* habemus in † tranſactione aſſenſum non requiri. Nam non nè in ea dicitur decernimus omnes alienationes, ſeù quoſcunque contractus, ſuper feudis & rebus feudalibus minuendis aut com mutandis nullam omnino firmitatem habere, niſi ex ſpeciali noſtræ celſitudinis licentia confirmetur: quæ verba apertè loquuntur, alienationes, & diminutiones feudorum ſine ſpeciali Regis licentia fieri non poſſe, & poſtea eadem *conſtitutio* de tranſactione diſponens dicit (*tranſactiones etiam, ſi quæ ſuper eis ſine mandato noſtræ Curiæ facta fuerint, iuriurandum interpoſitum, ſeu etiam ſtipulationem pœnalem nullius decernimus eſſe momenti* ex quibus verbis apertè habe-
8 tur, quod in † tráſactionibus aſſenſus Regius non requiritur prout in alijs feudorum alienationibus, ſed tantum quod interueniat mandatum Curiæ Regiæ, &
9 hoc ad † euitandas fraudes, & colluſiones: fingi enim lites poterant, inquit ibi *gloſ.in verſic.ſuper eis, per text. in l. cum hi, §.cum lis.ff de tranſact. & ex alijs per*
10 *add.ibidem* quod mandatum † curiæ ſignificat ſcripturam, cum vbicunque in iure fiat mentio de mandato intelligitur de ſcriptura, vt ſatis ad noſtrum propoſitum firmat *gloſ. in conſtit.Regni, ſi dubitatio in verſic. inſtrumenta, ibi vbicunque fol.* 223. *colum.*2. *num.* 30. & ſic non aſſenſus Regius ſed mandatum, ſiue ſcriptu
11 ra vel † decretū illius curiæ vbi lis vertitur, interuenire debet, & ex hoc credo inoleuit praxis in Sacro Conſilio, & alijs Tribunalibus, quod quando partes de re minoris, vel de alia tranſigere volunt, fiunt minutæ, quibus viſis per Iudices cauſæ, fit decretum quod ſtipulentur, & non alius requiritur aſſenſus, etiam in feudalibus per dictum verbum mandato curiæ in *d.conſtitutione* à nemine ad hoc ponderatum, & ex alijs iam dictis; & ſic procedunt *d. cap.* 1. *§.ſi vaſallus colum.*2. & alia prædicta iura communia feudalia ſtatuentia in tranſactione feudalium aſſenſum non requiri, quæ iura per *d. conſtit.diuæ memoriæ* non ſunt limitata, nec alterata, immò ex Ipſius conſtitutionis verbis, & alijs prædictis ceſſat opinio tenentium in tranſactione feudalium aſſenſum requiri; talemque *conſtitutionem* limitari etiam poſſe, quod nec mandatum, ſiuè decretum, vel ſcriptura curiæ interuenire debeat, quando feudum permutatur cum alio æquali feudo, & inter æquales vaſallos eiuſdem Domini, ad inſtar rerum eccleſiaſticarum, quæ ſi alienari prohibentur, abſque aſſenſu; tamen inter eccleſiam, & eccleſiam permutari, & tranſigi abſque Apoſtolico aſſenſu permictuntur, vt notant *DD.in cap.*1.*de rerum permut.* cum in nihilo offendatur Papa, ſiue Rex.

Quoad ſecundum, ſi ſumus in alienatione, diſtractione, & diminutione feudi, ſiue partes dicant ſaluo aſſenſu, ſiue burgenſa-

genſatica bona affetant, adhuc Regius
12 requiritur aſſenſus, cum partium † aſſer-
tiones nihil opetentur, & eis ſine aſſenſu
non ſtatur. *Octau. Oſaſc. Pedemont. deciſio.
172. num. 1. & 6. Ludouic. Bologn. in com
mun. opin. concluſ. 14. verſ. infertur num.
18. & ſeq.* ipſeque aſſertiones naturam
rerum feudalium permutare nõ poſſunt
13 quia qui feudum † habet in burgenſati-
cum, & alia lege, qua ipſe tenet, dare nõ
poteſt *cap. 1. §. ſimiliter de leg. Corrad.
Tſern. in cap. 1. verſic. è contrario, de con-
trou. feud. apud par. term. vbi add.* & alie-
14 nans † feudum vti burgenſaticum amit-
tunt illud, *Afflict. deciſ. 255. & ibi add. Ca
mer. in d. cap imperialem fol. 76 littera M*
& proindè in contractu alienationis, &
diminutionis feudi, ſiuè res aſſeratur bur
genſatica, ſiuè non: nec dicatur ſaluo aſ-
ſenſu ad euitandum caducitatem ſem-
per Regius deber impetrari aſſenſus, per
dictam *conſtitutionem*, quæ ſpecialem
requirit aſſenſum, vt infra, ſecus vero in
tranſactione, vbi non aſſenſus, ſed man-
datum, ideſt decretum, ſiuè ſcriptura cu-
riæ interuenire debet, vt dictum eſt.

Veniendo ad tertium, an ex curſu an-
norum centum, & temporis immemora-
bilis aſſenſus præſumatur, dico quod ſi
ſumus in alienatione, & diminutione
feudi, aſſenſus de iure *Conſtit. Regni*
non præſumitur obtentus; quia quan-
15 do lex requirit expreſſum, † & ſpeciale,
præſumptio ceſſat, *Iſern. in cap. 1. de pro-
hib. alien. per Lotar. colum. 3. Afflict. de
controu. inueſt. verſic. aduerte tamen*;
*Frecc. de ſubfeud. lib. 2. q. 28. Ann. in re-
pet. d. conſtit. num. 50. cum plur. ſeq. Conſ.
de Georg. alleg. 3. num. 1. verſic. Nec ex
temporis, &c. & in alleg. 14.* dicit in Re-
gno aſſenſum requirere ſcripturam; &
cum in caſu, & tranſactione noſtra non
requiratur, niſi quod interueniat man-
16 datum, † ſiuè decretum, vel ſcriptura
Curiæ quod ſpatio triginta annorum
interueniſſe præſumitur, arg. *l. qui in alie-
na. §. ſed ſi non adierit ff. de acquir. hæred.
Alexand. conſ. 79 lib. 1. in verſic. circa
primum, & in terminis ex multis firmat
Frecc. dicta q. 28. num.* 1. 2. 3. Imò præ-
ſcriptio centum annorum, & temporis
immemorabilis, & lapſus quadraginta
17 annorum tantum præſcriptionis † pleniſ-
ſimam parit ſecuritatem, *l. ſicut, de præ-
ſcript. triginta annorum* pleniſſima autem
dicitur ſecuritas, quando reſtitutio dene-
gatur *gloſ. in l. ait prætor. §. promittitur, in
verſic. imputandum ff. de minor, & per
hanc rationem Angel. in d. l. ſicut in fine*
18 dicit non dari † reſtitutionem aduerſus
quadragenariam præſcriptionem, *Alexa.
conſ. 163. num. 3. verſic. ſecundo non de-
beret, lib. 2. idem voluerunt Bald. & Imol.
quos citat, & ſequitur Soccin. in conſ. 194
num. 6. lib. 2. Ancar. Aret. Iaſ. Curt. Sen.
Det. Gozad. Igne. Bertrand. & Rub. quos
refert, & probat Tiraq. in tract. retract. cõ
ſang. §. 35. gloſ. 4. num. 36. & ſeq.* vbi te-
ſtatur vidiſſe conſultum pro hac parte
ſepiſſimè à doctiſſimis viris, idem tenuit
*Soccin. in l. cum filius. §. in hac colum. fin.
ff. de verb. oblig. & dicit Curti. Sen. conſil.
pen. colum. 3.* quod hanc partem ſepiſſi-
mè defenſauit, *Soccin. in conſ. 2. num. 19.
lib. 3.* dicit quod eſt verior, & * commu-
nior ex quibus, & alijs Doctor. * com-
munem, & tenendam firmat *Surd. in de-
ciſio. Mant. 4. num. 4. & 5.* quæ omnia
facilius probant in noſtro caſu, quia ne-
dum ſunt elapſi anni quadraginta, ſed
19 centum, † & tempus immemorabile:
quo caſu ſiuè bona tranſacta ſint burgen
ſatica, ſiuè feudalia ſunt præſcripta,
etiam contra Fiſcum, per *conſtit. qua-
dragenalem*, quam ſic procedere decla-
rat *gloſ. ibidem in verſic. in publicis, in
verſic item intellige, Tſern. in verſic. item
20 dicit gloſ.* immò tale tempus † immemo-
rabile habet vim priuilegij conſtituti, &
conſenſus, etiam in regalibus, & principi
reſeruatis: *Tiraquell. q. 4. num. 45. de pri-
mog. Alexand. conſ. 6. colum. 2. circ. princ.
lib. 1. & colum penult. verſ. eſt enim circa
medium,* vbi etiam dicit, & fortius, quod
etiam ſine ſcientia principis tali tempore
inducitur conſuetudo, & teſtatur magis
* communem *Soccin. Iun. conſ. 115. num.
39. lib. 2. Ant. Gabr. lib. 5. concluſ. commu.
rubr. de præſcript. concluſ. 1. num. 1. 44.
55. 59. 62. 64. vſque ad 70.* vbi etiam

dixit

21 dixit quod præſcriptio † tanti temporis habet vim tituli, & non indiget probatione bonæ fidei, & acquiritur etiam directum dominium, † & contra præſcriptionem tanti temporis non datur reſtitutio in integrum ex capite ignorantiæ, & habet vim legis, & vim priuilegij, vltra prædicta *Præſid. de Franch. deciſ.* 511. *num.* 6. & habetur pro veritate, habetque vim pacti, & vim publici inſtrumenti *Alexand. conſ.* 123. *colum.* 1. *verſic. quanto magis, & conſ.* 52. *hoc præſuppoſito lib.* 5. *Abb. conſ.* 94. *num* 2. *verſic. prætereà certum eſt lib.* 1. *Afflict. in prælud. conſtit. q.* 2. *num.* 2. *Curt. Iun. in tract. feud. part.* 2. *q.* 3. *num.* 18. *& conſ.* 66. *num.* 51. *Card. conſ.* 38. *colum.* 2. *verſic.* 2. *quia communis Dec. in l. traditionibus, num.* 11. 12. *C. de pact. & in conſ.* 271. *num.* 2. *&* 3. *& conſ.* 638. *num.* 1. 2. *&* 3. *Tiraquell. de nobil. cap.* 14 *num.* 4. *Curt. Iun. conſ.* 68. *num.* 1. *& conſ.* 158. *num.* 12. vbi ait hanc eſſe magis * communem opinionem. *Iaſ. in l. imperium colum.* 9. *verſ. ſed huic fundamento, de iuriſd. omn. Iud. Caſtrenſ. in l. ſi certis annis num.* 1. *circa fin. C. de pact. Afflict. deciſ.* 239. *& deciſ.* 254. *ſub num.* 4 *gloſ. in verſic. memoriam l. hoc iure. §. ductus aquæ ff. de aqua quoti. & æſt. gloſ. in verſic. non extat memoria cap. ſuper quibuſdam extra de verb. ſig. gloſ.* 1. *circ. med. verſic. & ſic conſuetudo, l.* 1. *C. de ſeruit. & aqua, Balb. in tract. de præſcript. part.* 3. *princip.* 2. *part. q.* 6. *num.* 17. 18. *Molin. de primog. hiſp. lib.* 2. *cap.* 6. *num.* 13. *Maſcard. de probat. volum.* 1. *concluſ.* 429. *num.* 3. *& ex alijs multis Intrigl. in ſuo tract. feud. q.* 39. *num.* 49. *vſque ad num.* 61. ex his ergo breuiter adductis, concludo poſſeſſorem rei tranſactæ ab immemorabili tempore, ſiue res ſit burgenſatica, ſiuè feudalis moleſtari non poſſe, nec à Fiſco.

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Vniuerſitates ex æquera iuris obſeruantia ad Demania admittuntur.*

2 *Vniuerſitatum admiſſio ad Regium demanium per Regiam Pragmaticam, arctata fuit.*

3 *Vniuerſitas Terræ Molæ Barenſis Prouinciæ ab anno* 1583. *ad Regium demanium admiſſa fuit.*

4 *Demanij admiſſio, vel abdicatio, eſt de libertate tractare, in qua conſiſtit decus, & ſplendor.*

5 *Libertatis Patriæ cauſa licet occidere, patrem, & matrem, & filios.*

6 *Libertatis ſpeties, immò ſumma libertas, eſt ſub Rege viuere.*

7 *Vaſalli ſub Barone grauaminibus, & ſeruitutibus aſtringuntur, & in ſeruitute vere dici poſſunt.*

8 *Libertas tangit omnes, & in ſpectantibus ad plures, vt ſingulos omnes ſunt audiendi.*

9 *Vnus de vniuerſitate fuit admiſſus ad Regium demanium petendum, & ſic facilius ad conſeruandum.*

10 *Demanij, & ſeruitutis in cauſa omnes ſunt audiendi.*

11 *Factum à maiori, ſiue minori parte Vniuerſitatis eſt nullum contra demanium cum omnes debeant audiri, & nu.* 14.

12 *Vniuerſitas ſingulorum nomine non venit.*

13 *Vniuerſitates particulares ſi non iminente neceſſitate quid agerent non valet, quando omnium conſenſus requiritur.*

15 *Teſtes inaudita parte, ſiue alij de vniuerſitate nulliter recepti alios non afficiunt.*

16 *Papa, Imperator, & Princeps inaudita parte nihil facit, nec de certa ſcientia nec de plenitudine poteſtatis, & factum non tenit.*

17 *Conſultatio Regiæ Cameræ Summariæ, quod ſit expediens venditio Terræ Molæ, ipſa Vniuerſitate inaudita, non valet.*

18 *Res inter alios acta, alios inauditos non afficit.*

19 *Actore non probante reus abſoluitur.*

20 *Princeps, ſiue Prorex tenetur libertates populo tueri, maximè promiſſas, & iuratas pretio ſoluto.*

21 *Vniuerſitas eſt ſimilis pupillo, & ſicut pupillus reſtituitur, etiam aduerſus ſenten-*

ſententiam Præſidis Prouinciæ, & Papæ.

22 *Vniuerſitati competit reſtitutio in integrum.*

23 *Vniuerſitas etiam, ſi in vno homine reducatur reſtituitur.*

24 *Defenſio eſt de iure naturæ, quam nec Princeps tollere poteſt.*

25 *Reges, & Principes grauiſſimè peccant ſi ſola ſcientia priuata inaudita parte quid faciant.*

26 *Exequentes factum à Principe inaudita parte peccant, & non excuſantur dicentes obediendi cauſa feciſſe.*

27 *Iudices contra ius Regi obedire non debent.*

Pro Vniuerſitate Molæ contra D. Michaelem Vaez hodie illius Comitem.

ARGVMENTVM.

Vniuerſitatis quilibet poteſt infra legitima tempora demanium petere, & illud in quo exiſtunt defendere,

CONSILIVM LXXXIV.

QVod Vniuerſitas, & homines Regiæ Terræ Molæ Barenſis Prouintiæ, aduerſus conſultationem Regiæ Cameræ Summariæ ad petitionẽ 13. particularium ipſa Vniuerſitate inaudita, factæ, quod ſit expediens pro ſuis exonerandis debitis, á Regio demanio eximi, & vendi, ſit audienda, & oppoſitum determinari, quia res apud Iuſtiſſimum ProRegem doctiſſimoſque Collateralis Regentes agitur, pauca dicam.

1 Primò, quod vera † iuris, & obſeruantiæ concluſio eſt in dies obſeruata, Ciuitates, Terras, Caſtra, & Vaſallos ad Regium demanium admitti & conſeruari, ſi vires ſubſtinendi ſe habent, & ad ipſum demanium obtinendum abſque termini
præfinitione admittebantur vſquequo
Regia inoleuit *Pragmatica quæ eſt. 63.*
in titul. de offic. procur. *Cæſar.* qua man-
2 datur, quod Vniuerſitates infra † annum
tantum ad Regium admittantur dema-
3 nium idque fuit deciſum † pro ipſamet
Terra Molę ab anno 1583. quo tẽpore ſa
tis maiora debita, plures impoſitiones, &
onera, quam hodie habebat, & in termi-
no concedendo clariſſimè demonſtrabit,
4 & dum hic tractatur de libertate † con-
ſeruanda, vel abdicanda in qua conſiſtit
decor, & ſplendor per *text. in l. edicimus*
vbi Luc. de Pen. C. *de murileg. lib.* 11. ma-
5 xime in libertate Patrię, pro † qua licet oc
cidere Patrem, Matrem, & Filios. *l. mini-*
me ff. de relig. & ſumpt. funer. Angel. in
tract. de maleſic. verſic. comparent dicti
inquiſiti, num 15. *Neuizz. inter. conſ. Bru*
6 *ni, conſ.* 12. *num.* 1. & libertatis † ſpecies
eſt ſub Rege viuere *idem Luc. de Penn. in*
l. 1. C. de cap. ciuil. cenſ. exim. Immò ſub
Rege viuere ſumma libertas eſt, vt pro-
bat *text. in* Conſtit. *Regni Perſonas* maxi-
7 mè, quia † qui ſunt ſub Barone aſtrin-
guntur grauaminibus, & ſeruitutibus
quod verè in ſeruitute eſſe dici poteſt *Re*
gens Camillus *de Curte, in ſuo diuerſorio*
feud. part. 1. cap. licet num. 42. fol. 8. ater.
8 Quæ libertas † tangit omnes, & in ſpe-
ctantibus ad plures, vt ſingulos, omnes
ſunt audiendi, & benè diſtinguit *gloſ. in*
l. hoc ius porrectum. C. *de ſac. ſan. eccleſ.*
verſic. maiori, per tex. in l per fundum ff.
de ſeruit. ruſt. præd. ibi (Non aliter mecum
fiat ius, quam ſi omnes cedunt) & ex alijs
Camillus Salern. addens in probem. Con-
ſuetud. Neapol. fol. 43. littera A. & B. vbi
9 firmat, quod vnus † de Vniuerſitate
Terræ de lo Ziro fuit admiſſus ad dema-
nium petendum, ergo facilius ad conſer-
10 uandum, † & in propria materia ſerui-
tutis, & libertatis demanij conſeruandi,
vel faciendi quod omnes ſint audiendi,
eſt *text. in l. ſi quis hac. §. quoties ff. qui &*
à quib. ibi (omnium conſenſum neceſſa-
rium) & Rom. Ang. & alij firmat Felin.
in cap. cum omnes Fallen. 1. Reg. 2. de
Conſtit. & etiam ex text. in l. 3. ff. de lib.
hom. exib. ibi (Nemo enim prohibitus eſt
liber-

libertati fauere) & in l.fin.C.de patr.qui
fil. diſtrax. legitur licet cuilibet alij, &
cum omnes debebant audiri, prætenſa
11 † conſultatio ad inſtanriam treſdecim
particularium ad complacentiam facta
nullius eſt roboris, & momenti, alioſque
de vniuerſitate non afficere, & vltra,
quod dicti treſdecim particulares ſunt
exteri,inquiſiti, & vniuerſitatis ipſius debitores,
qui nec actionem agendi habebant,
hoc procurarunt contra priuilegium
Regij demanij à Rege mediante
ſtipulatione cum ſpeciali mandato, per
tunc temporis Dominũ ProRegem pretio
ſoluto conceſſum, omnes requiri debebant
Felin.ex multis ibidem in 2.fallent.Conſ.Fab.de Ann.conſ.53. num.26.
12 *& ſeq.* maximè quia vniuerſitas † ſingulorum
nomine, non venit,vt firmat,
Ioannes à Graſſ.in tract. de ſubſt. procurat.verſic.vniuerſitatem, vel Collegium
13 *num* 1. Immò ſi oarticulares † aliquid,
in Vniuerſitatis fauorem agerent, quia
non imminente neceſſitate,vt in termino
demõſtrabitur,ſed ex mera eorum voluntate,
& proprio particulari intentu, ſimiliter
omnium conſenſus requiritur,*Ioan.*
Andr.in cap.vn.de rer perm.in 6.gloſ.in
d. cap. cum omnes, de conſtit. cum qua
gloſ. concordant Imol. Hoſt. Ioan. Andr.
ibidem,& ex alijs probat Felin.in d. cap.
cum omnes de conſtit.in 1.Fallent.2.reg.
14 *in fin.num.17.* & fortius,ſi maior pars,†
vendi petijſſet in præiudicium minoris
partis,nec potuiſſet, quia ſumus in contractu,
& priuilegio,pretio conceſſo, &
acquiſito,& ideo maior pars minori non
præiudicat,ita *Innocent. in cap. audientibus
extra de priuileg. Iaſ. in l. iuriſgentium.§.hodie
tamen lim.10.ff.de pact.Capyc.
decif. 4 in 3. dubio vbi Addentes, ac
Ioan.Vincent.de Ann.alleg.53.num.11.
Franciſ. Marc. deciſ.* 123. *numer.* 27.
part.2. & ſic Vniuerſitas ipſa eſt audienda.
15 Secundò, teſtes † ex aduerſo producti
ipſa Vniuerſitate inaudira nec alijs ciuibus,
fuerunt nulliter recepti,iuxta *gloſ. in*
*l.ſi quando. C. de teſt. & in cap.in nomine
domini,eodem tit.* per quam *gloſ.*mille
processus,& teſtium dicta annullata fuiſſe
dictant DD.*in l.1.C.quom. & quand.*
Iud Gram.conſ.150.num.26.verſic.item
quod non vocata parte, Capyc.deciſio.35.
num.7.Regens Ioan Anton.Lanar.conſil
40. *num.* 6. & quod nec probant dicit
*Præſid.de Franch.deciſ.668.num.3.*ſimiliter
dicendum eſt,præter ſ(?)m concluſionem
factam, quod ſit expediens vendi,ipſa
vniuerſirare inaudira, & non vocata,
non valere,quia id procedir etiam ſi Pa-
16 pa,†Imperator,Rex,& quilibet ſupremus
Princeps, parte non vocata, quid minimum
faciat ad *text.in l.fin.C.de leg.in*
*princip. ibi Si Imperialis Maieſtas cauſam
cognitionaliter examinauerit*, ideſt
factis probationibus à parte vt litera docet.
& *Corſet.in ſing. 1. verſic. Princeps,*
eſt etiam text. in cap. 1. de cauſ. poſſ. &
propr.vbi Abb. in cap. cum olim §. iuſtam
de ſentent. prolat.DD. in l. meminerint.
C.vnde vi Roman.conſ.369. Oldr. conſ.
43.Grammat.d. conſ.150. num. 1. Immò
nec ex certa ſcientia, nec ex plenitudine
poteſtaris, parte inaudira quid ſtatuere
& ſi faceret non teneret, & ſic prædicta
17 conſultatio † inaudita Vniuerſitate non
valet,vt contrarijs etiam reiectis concludit
Franc.de Aret. conſ. 163. *num.4. &*
ſeq.ſequitur Barbat.conſ.24. ante penult.
colum.lib.2.per text.in d. cap. 1. de cauſ.
poſſ.& propriet. verſic. non poſſumus, per
quæ verba tollitur potentia, *Bart. in l.*
fin.colum. 3. ff. de fer. & in l. Gallus vbi
*DD.ff.de lib.& poſthum.& in l.de his circa
princip.ac in l.vbi pactum colum. 2. ff.*
de tranſact. idem conſuluit Ancar. conſ.
153.*oportet primo inquirere, & conſ.* 92.
*Itia in fauorem,& Grammat.d.conſ.*150.
num.3.& ſeq. & cum fuerit oppoſitum
iudicium, teſtium examen, conſultarionem,
& omnia retro tacta,ipſa Vniuerſitate,
ſuiſque ciuilibus inauditis,tanquam
18 † res inter alios acta ipſos non afficere
toto titulo eodem, vbi Tiraquell. cumulat
eſſeque nulla, vt prædiximus, Dominus
ProRex,& Collaterale Conſilium ſuper
tali negotio conſulrationem non habet,
& ſic ipſam vniuerſitatem in ſua libertate,
Regioque demanio conſeruare debẽt,

19 per regulam, actore † non probante
reus abſoluitur, & tueri tenentur, ſecun-
dum *Nauarr. in ſuo manu. c. 25. de ſtat.*
20 *Reg. n. 10. fol. 128. dicentẽ † Qui non per-
mictit populo ſuo tueri libertates ſuas, ſibi
ex iure diuino, aut humano iurato*, vt in
caſu noſtro per Regium Priuilegium, &
contractum iuratum, ſoluto pretio, reſti-
tuere obligatur. *c. Regum officium 23. q.
5. l. 1. C ſi quacumque præd. poteſt. & c. ſi
res 14. q. 6.*
21 Et vltimò, Vniuerſitas † eſt ſimilis pu
pillo *gloſ. in l. fin. C. de iur. reipub. cum
vulg.* & ſicut pupillus reſtituitur aduer-
ſus ſententiam *toto titul. C. ſi aduerſ. rem
iud.* & etiam aduerſus ſententiam Papæ.
*cap. ſuſcitata de reſtit. in integr. Boer. deciſ.
63. poſt num. 5. & ſeq.* ita, & Vniuerſitas
22 quę reſtitutio † Vniuerſitati cõpetit pro-
pter pupillos, aliaſque priuilegiatas per-
ſonas, in ea exiſtentes. *Bald. Salyc. & Ca-
ſtren l. 1. in l. res publica C. ſi aduerſus do-
nationem*, etiam per procuratorem *Spe-
cul. & Ioan. Andr. in titul. de reſtit. in in-
tegr. verſic. ſiue §. porro, & ſeq. Caſtrenſ.
conſ. 315. vt bene attingatur* dicit hanc
* communem eſſe opinionem, & ex alijs
* communibus à opinionibus probat *Hi
pol. Rimin. con. 81. num. 3. lib. 1.* & adeò
23 eſt verum, Vniuerſitatem † reſtitui, quod
etiam ſi in vno homine reducatur, adhuc
reſtitui debet, vt per Sacrum Conſilium
deciſum firmat *Frecc. in lib. de ſubfeud.
q. 12. num. 3.* vnde aduerſus prætenſam
conſultationem, ipſa Vniuerſitate inau-
dita, factam, ex integro audiri debet, à-
24 lias eſſet † defeniſionem ei denegare,
quæ cum de iure naturali ſit. *l. vt vim
ff. de iuſt. & iur. l. 1. §. cum Arietes ff. ſi
quadrup. pauper fec. dic.* nec Princeps tol
lere poteſt, *vt in §. fin. inſtit. de iuſt. &
iur.* & patet in diſtinctione, quæ ponitur
*in l. 1. C. ſi contra ius. vel. vtil. pub. ex Iſer.
& alijs firmat Afflict. deciſ. 391. num. 1.
vbi Addentes*, Nec à tali iuſtiſſimo Lemẽ
pium Comite nunc ProReges dominiſ-
que Regentibus ſperatur vniuerſitatem
ipſam non audiri, cum ſint *Nauarri* me-
mores in *d. cap. 25. num. 10.* dicentis Re-
25 ges, † & Principes grauiſſimè peccare
ſola ſcientia priuata, inaudita parte, quid
facere, & eodem modo peccarent exe-
26 quentes, † Nec excuſari per obedien-
tiam quam ſatis Regibus, & ſuperiori-
27 bus debent, quia contra † ius obedire
non tenentur. *cap. qui reſiſtit 11. q. 3. &
ex alijs Nauarr. dicto num. 10. ac Caie-
tan. in ſua ſum. verſic. homicidium*, & hæc
ſufficere mihi videntur, vt ipſa Vniuerſi-
tas aduerſus prætenſam conſultationem
audiatur, &c.

De Menſe Iunij 1612. facta relatione per D. Regentem Fuluium de Conſtantio, Coroleti Marchionem in Collaterali Conſilio, & coram Domino ProRege, fuit decretum quod d. Vniuerſitas infra viginti dies in iuribus ſuis audiatur, vt ex proceſſu pœnes Ioannem Antonium Giſelmum à mandatis ſcribam.

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Defenſio eſt de iure naturæ, quæ à ſupremo Principe tolli non poteſt, & nu. 8.*

3 *Iudex defenſionem denegare non poteſt, etiam ſi liberum contra reum haberet arbitrium.*

3 *Defenſionibus, iuribus, & exceptionibus pluribus quis vti non prohibetur.*

4 *Defenſio quod fiat per teſtes, ore Dei Patris, & Dei filij habetur, & nu. 5.*

6 *Defenſionẽ nõ poſſe fieri per teſtes habetur nedum ex Regia Pragmatica, ſed etiam de iure communi.*

7 *Defenſionem per teſtes non admictere, eſt omnia iura controuertere, & nu. 17.*

9 *Defenſio nec prætextu liberi arbitrij tollitur.*

10 *Princeps licet tollat actionem, & formam iudicij, non tamen defenſionem.*

11 *Princeps ex naturali iuſtitia debet adiri, & ex natura officij ad iuſtitiam redendam tenetur.*

12 *Princeps in depoſitione ſua dicens, ſupplentes omne defectum, non tollit quæ iuris naturalis ſunt.*

13 *Defenſio nec in parte tolli poteſt.*

14 *Ius naturale mutari non poteſt, eſtque immobile, & tempore non vitiatur.*

15 Na-

15 *Naturali iuri,nec quoad partem,nec quo ad totum derogari poteſt.*
16 *Lex domini in cordibus hominum ſcripta eſt, contra quam nulla valet iniquitas.*
18 *Actor, & reus ad imparia non iudicantur.*
19 *Aequalitas in iudicijs ſeruanda eſt.*
20 *Princeps quando committit cauſam ſine figura iudicij,intelligitur ſublatus ordo formalis iuris poſitiui, ſed non quoad ſubſtantiam probationum.*
21 *Teſtium depoſitiones vt ſcribantur de ſubſtantia iudicij eſt.*

Pro eademmet Terra Molæ contra eundem Michaelem Vaez illius hodie Comitem.

ARGVMENTVM.

Defenſiones poſſunt fieri per ſcripturas, per teſtes, & omni alio modo, & à nullo quantumuis ſupremo Principe tolli poſſunt.

CONSILIVM LXXXV.

DEnegata teſtium nominatione, & productione per D. Regentem Conſtantium cauſæ Commiſſarium cum eſſet facienda relatio coram Domino Proſege in Collaterali Conſilio,vt ipſa Terra Molæ obtineat,& in termino ſibi dato ad ſe defendendum teſtes quoſcunque poſſit producere, patuis me dijs demonſtrabo.

1 Primò, defenſio † eſt de iure naturæ, & in hoc omnes periti concordant, vt firmat *Michael Vlcur. de reg. mund. 3. q. 1.q.num.1.*& ſic à ſupremo Principe tolli non poteſt,*Hypol.de Marſil. conſ.81. num.80.& conſ.52.num.13.* dicit quod
2 iudex † defenſionem reo denegare non poteſt, etiam ſi liberum contra eum haberet arbitrium,& *Afflict.deciſ.391. nu.*
3 *2.vbi addentes*, & licet quis † pluribus iuribus,defenſionibus, & exceptionibus, vti non prohibeatur iuxta *text.in l.iudices.C.de fide inſtru.l.nemo ff.de except.per quem text.ita firmat gloſ.in cap.apertiſſimi verſic.cenſetur de appell.*tamen defen
4 ſionem † fieri per teſtes habetur ore Dei, quando poſt noſtri primi parentis tranſgreſſionem dixit Adam vbi es, qui vt ſe defenderet, ob defenſam ſui erroris nominauit Aeuam in teſtem,dicens,Mulier quam mihi dediſti, dedit mihi de ligno,& comedi,quam nominationem Aeuæ in teſtem, Deus admiſit dum eandem interrogauit,vt *Gen.cap. 3.* & regiſtratur *in cap. in omni negotio, & in cap. licet Aeli de teſtam.* hoc idē probatur ver
5 bo † Domini noſtri Ieſu Chriſti, quando dixit in ore duorum,vel trium ſtet omne verbum,*Luc.cap.17.Matt.cap.18.& Re*
6 *gia Pragmat. incip. reſponſiones de ordin. iud.* mandat terminum ad probandum, & quod ſaltim,vna ex partibus nominare habeat, in quibus partibus habet teſtes, quos examinari facere intendit firmat *Capyc.deciſ.90.Gram. conſ.ciu.41. num.16.& eſt * communis opinio per Ben intend.deciſ. Bonon. 74. num. 1. & 4.* &
7 ad petitam nominationem † & teſtium examen Vniuerſitatem ipſam non admittere,eſſet omnia iura controuertere, &
8 tollere defenſionem † quod Papæ,Imperatori, Regi, vel alio ſupremo Principi non licet vltra prædicta eſt *text.in clem. Paſtoralis. §. cæterum de re iud.ibique notant DD.& Anan.num.4.Imol.num.12.& 3.Gloſa memorabilis in extrauag.1 de dol. & contum. Abb. in cap.dilecti filij colum.3.de except.vbi Felin.num. 6. Afflict.in conſtit. item Dira, & Dura not. 5.ibique Iſern.& in cap.1.verſic. bona committentium crimen læſæ Maieſtatis, quæ ſint regalia, Petr. Bellug. in Spec. Princ.c. de exeq.ſent.Reg.fin.proc.vbi ad dens, cumulat Hypol. de Marſ. conſ. 8. num.35.& Regens Lanarius conſ.40.nu. 6.inde gloſ.in cap.ſæpe verſic. defenſiones*
9 dicit quod † prætextu liberi arbitrij defenſio tolli non poteſt, & licet Princeps
10 † quandoque tollat actionem, vt quis
11 priuetur omni iure ſibi competenti, † pro-

propoſitionem, & formam iudicij minuit ſed non defenſionem de naturali iuſtitia debitam, per quam quis poſſet adire eun dem Principem, obligatione naturali obligatum, & ex natura officij cogi, ad redendam, & adminiſtrandam iuſtitiam prout hæc, & alia perbelle, ex *Innoc. An tonio de Butr. Gem. Bald. & alijs firmat Ioannes Thomas Minad. in deciſ. Sacr. Conſ. 42. num. 4. & ſeq.* Immò ſi Princeps
12 † in diſpoſitione ſua dicit ſupplentes omne defectum, tamen non tollit ea, quę iuris naturalis ſunt, per *Clement. Paſto ralis de Re iud.* & ſicut diſcretio eſt mater iuſtitiæ, ita Principis, vel alterius iudicantis, voluntaria præcipitatio eſt nouet ca iuſtitiæ, & ſic iniuſtitia *d. element. Paſtoralis Rebuff. in tract. de Reg. Princ. mun. & prærog. nu. 302.*

Secundò, ſi dicatur quod in termino dato poſſunt produci ſcripturæ: reſpondetur, quod quæ per teſtes adduci poſſunt, per ſcripturas non probantur, & cum prædiximus defenſiones etiam per teſtes eſſe de iure diuino, & naturali, item replicatur defenſionem nec pro par
13 te † tolli poſſe, vt voluerunt *Pariſ. conſ. 68. num. 102. lib. 4. & latiſſimè diſputando, idem Michael Vlcurr. vbi ſupra, & licet Sot lib. 1. de iuſt. & iur. quæſt. 4. quem ſequitur Menoch. conſ. 100. num. 105.* videatur ſentire ius naturale poſſe mutari, non tamen dicit poſſe minui, & ſi di
14 xiſſet non obſtaret, cum † ius naturale immobile ſit, *Ariſtot. lib. 5. Ethic. cap. 7.* & tempore non mutari, ſed immobile ſemper permanere dicit, *text. & gloſ. in diſt. 5. cap. 1. & in diſt. 6. §. fin. legitur, ius naturale, manet immobile, & Regens Carol. Tapp. in cap. 1. num. 45. rubr. ff. de conſtit. Princip fol. 18. cum Couar. & alijs*
15 *firmat*, Nec quo ad partem, † nec quo ad totum iuri naturali derogari poſſe: & *Diu. Auguſt. in 2. part. confeſſ.* dicit, lex
16 † tua, eſt ſcripta in cordibus hominum,
17 quam nullam delet iniquitas: vnde † probationes per teſtes quæ deciſionem cauſæ reſpiciunt tolli non poſſunt; vt bene declarat, & ex multis firmat *gloſ. in clem ſæpe verſic. defenſiones de verb. ſign.*

& ſic ad petitam nominationem, & teſtium receptionem Vniuerſitas ipſa admitti debet, maximè quia tredecim particulares, quibus nec actio competebat, nec competit, dum ſunt exteri, debitores ipſius Vniuerſitatis, & inquiſiti malis ab hominibus ſuggeſti, & dum expediens eſſe vendi dixerunt, fecerunt ne ſoluerent, & à compoſitionibus ſoluendis ipſi Vniuerſitati prouentuum Dominiæ non moleſtarentur, & cum ipſis impartitus fuit terminus, & teſtes examinarunt, quo iure quauè ratione in termino Vniuerſitati dato, ad nominationem, & teſtium receptionem Vniuerſitas ipſa ad-
18 mittenda non ſit: cum † actor, & reus non debeant ad imparia iudicari *Præſid. de Franch. deciſio. 23. num. 9. & 23. & deciſio. 136. num. 3. deciſ. 126. deciſio. 14.*
19 *num. 3. & 20.* ſaltim pro † æqualitate ſeruanda, quæ in iudicijs ſeruari debet, & priuilegium datum prætenſis actoribus, & ipſi vniuerſitati denegari non poteſt iuxta *text. in l fin. C. de fruct. & lit. expenſ. l. non debent actori ff. de reg. iur. Soccin. Iun. in rub. de acquir. poſſeſſ. num.*
20 83. Et ſi Princeps committit cauſam ſine figura iudicij intelligitur ſublatus ordo formalis iuris poſitiui non quoad ſubſtantiam probationum, vt notat *Bart. in extrauag. ad reprimendam verſic. & figura iudicij, Lanfranch. Card. & DD. in d. Clemen. ſæpè verſic. & figura Com. conſ. 54. num. 5. lib. 2. Marant. in Spec. aur. part. 2. c. iudicij tela ingreditur num. 26.*
21 *circa finem*, & quod de ordine † iudicij ſit, vt depoſitiones teſtium ſcribantur, & publicentur dicit *gloſ. in l. prolatam C. de ſentent. & interloq. omn. iud.* quæ tolli non poſſunt, *Rom. ſing. 374. & ex alijs Regens Carol. Tapp. in l fin. colum. 3. part. 2. num. 86. de conſtit. Princ fol. 208.* Vnde ex prædictis breuiter dictis concludo, Vniuerſitatem ipſam ad petitam nominationē, & teſtium productionem admittendam eſſe prout non dubito prouideri.

Articulus iſte non fuit deciſus, decidendus tamē remanſit in reuiſione cauſæ reclamationis, Faxit Deus, vt quoad me Terra

prædi-

Digitized by Google

prædictæ Aduocatum debita impleuerim, quod ſatis erit.

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Vaſalli à Domino inuiti non alienantur.*
2 *Vaſalli de demanio effecti ſunt vtilis dominij domini, & Rex ſine eorum conſenſu non alienat, & nu. 5. & 6.*
3 *Imperator Conſtantinus donauit Romam Papæ Silueſtro cum conſenſu Populi.*
4 *Vaſallorum ſtatus, & honor ipſis inuitis ab Imperatore non minuitur.*
7 *Loffredi imputatio declaratur.*
8 *Aſſenſus Domini nè dum non ſufficit ad alienandum vaſallos inuitos, ſed nec in ueſtitura.*
9 *Vaſalli Regij demanij ſunt feudatarij, quia onera prioris Domini ſubſtinent.*
10 *Refutatio per Loffredum Conſilij Neuizani non ſubſiſtit, & quare & num. 13. & 14*
11 *Vaſalli etiam cum curia inuiti alienati non poſſunt cogi fidelitatem iurare, & eſſent laudandi ſi per dolum, ſiuè fallaciā, vel quocunque modo ſe redimerent*
12 *Vaſalli alienati inuiti poſſunt reſiſtere.*
15 *Camilli Salerni doctrina ad noſtram concluſionem non obſtat.*
16 *Vaſalli tranſeunt cum tota curia, territorio, & Vniuerſitate feudi alienata.*
17 *Imperator libertatem natalium ſine conſenſu patroni non reſtituit.*
18 *Liberi hominis non valet contrectatio.*
19 *Afflict. dictum in deciſ. 265. num. 33. reijcitur, & cōtra eum eſt communis opinio*
20 *Comparatio nulla dari poteſt inter potentiſſimum Regem noſtrum Philippū tertium, & alium priuatum.*
21 *Dominus ſucceſſor, anteceſſoris non hæres demanialia alienare poteſt.*
22 *Rex Philippus hæres prædeceſſorum Regum alienare non poteſt, & quare.*
23 *Vaſalli de parte, & cum conſenſu domini alienari poſſunt, intellige de effectis de demanio.*
24 *Vaſalli quando cum Vniuerſitate alienantur quomodo intelligatur, & Doctorum de hoc tractantium intellectus, quod non ſit contra noſtram concluſionem.*
25 *Vaſalli tranſeunt cum Vniuerſitate feudorum quando Dominus vendit totum Regnum ſuum, quod non procedit in vaſallis de demanio effectis, quia tunc eius conditio deterioratur.*
26 *Delegatio inuito debitore fieri non poteſt.*
27 *Vaſallus Regius ſi vendatur deterioris conditionis efficitur.*
28 *Vaſallos inuitos vendendi conſuetudo etiam ſi adſit, eſt erronea.*
29 *Ius Domini, & vaſalli à pari procedunt.*
30 *Princeps conſulere debet ſibi, & vaſallis.*
31 *Dominus tenetur vaſallis auxilium præbere etiam reſpectu rerum.*
32 *Vaſallus ſe, & feudum quod habet, non poteſt in alium transferre ſine Domini conſenſu.*
33 *Ciuitas alteri ſe ſubijcere nō poteſt, ſine Domini conſenſu, niſi omni auxilio deſtituta eſſet.*
34 *Domino competit actio ad vendendum ſubditum ſi alteri ſe ſubijciat, aut obedientiam Domino recuſet.*
35 *Dominus ſicut vaſallus ſine mutuo conſenſu in alium transferre non poteſt, ſic è contra.*
36 *Alienans ſubditos inuitos, eorum proprietate priuari debet.*
37 *Vaſallus, & Dominus in modo priuationis ad paria iudicantur.*
38 *Vaſallos venditos poſſe ſe redimere, & ad Regium demanium admitti an lege caueatur vel ex vſu tribunalium, & inueterata conſuetudine ſit introductū, & nu. 39. & 40. vſque ad 45.*
46 *Vaſalli quodammodo in ſeruitute Baronum ſunt redacti, & quandoque libertis comparantur.*
47 *Vaſalli ſub Barone moleſtiſſimis grauaminibus, & ſeruitutibus aſtringuntur.*
48 *Vaſalli demaniales Regij dicuntur liberi, & ſumma libertas eſt ſub Rege viuere.*
49 *Liberi omnes cenſentur qui nullo modo ad Imperialem, ſeu Regiam pertinent poteſtatem.*
50 *Nomen Regis ad dignitatem honoris, & poteſtatis pertinet.*
51 *Nomen domini potius ad tyranidem.*

Menſe Iulij 1611. pœnes Galterium actorum magiſtrum.

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Feuda alienari prohibentur de iure feudorum, & de iure Regni.*

2 *Aſſenſus requiritur in ceſſione litis, & cauſæ ſuper feudo.*

3 *Tranſactio ſuper feudis ſine aſſenſu qualiter de iure communi feudorum permittatur, & nu. 5. & ſeq.*

4 *Vexationem redimi licet.*

5 *Tranſactio non eſt alienatio.*

6 *Ceſſio ſine aſſenſu facta in habiliorem, & in augmentum feudi valet, & nu. 8.*

7 *Feuda alienari, minui, & permutari per Regni conſtitutionem prohibentur.*

8 *Tranſactiones de feudis prohibentur abſque mandato Curiæ.*

9 *Mandatum Curiæ requiritur in tranſactionibus ad euitandum litigantium colluſiones.*

10 *Mandatum Curiæ eſt ſcriptura Curiæ.*

11 *Mandatum Curiæ, quid ſit & quæ eius Praxis.*

12 *Aſſertiones partium nihil operantur.*

13 *Feudum alia lege, qua tenetur, non datur.*

14 *Feudum vti burgenſaticum alienatum amittitur.*

15 *Præſumptio ceſſat in expreſſe, & ſpecialiter requiſitis.*

16 *Mandatum, ſiue decretum, & ſcriptura Curiæ ſpatio 30. annorum interueniſſe præſumitur.*

17 *Præſcriptio 40. annorum pleniſſimam parit ſecuritatem.*

18 *Reſtitutio in integrum non cōceditur contra quadragenariam præſcriptionem.*

19 *Præſcriptio centenaria, & temporis immemorabilis habet locum in burgenſaticis, & feudalibus, etiam contra Principem.*

20 *Tempus immemorabile habet vim legis, priuilegij, conſtituti, & conſenſus, etiam in regalibus, & inducit conſuetudinem.*

21 *Præſcriptio immemorabilis habet vim tituli contra Principem, & alia inducit.*

Pro Amico.

ARGVMENTVM.

An in tranſactione feudalium Regius requiratur aſſenſus, de intellectu verbi mandato noſtræ Curiæ in conſtit. conſtitutionem diuæ memoriæ, de præſcriptione centum annorum, & temporis immemorabilis.

CONSILIVM LXXXIII.

IN propoſito articulo tria ſunt videnda.

Primum in tranſactione feudalium, an Regius requiratur aſſenſus.

Secundum ſi in feudi alienatione, & tranſactione, nulla de aſſenſu fiat mentio nec reſeruatio, an requirantur.

Tertium, an ex curſu centum annorum & vltra aſſenſus præſumatur.

1 Quoad primum dico, quod licet † feuda alienari prohibeantur de iure feudorum *cap. imperator Lotarius de prohibit. alien. per Lotar. cap. imperialem de prohib. alien. per Feder.* & de iure Regni *conſtit. conſtitutionem diuæ memoriæ,* & etiã
2 in † ceſſione litis, & cauſæ, neceſſario requiritur aſſenſus dicit *Camer. in d. cap. imperialem fol. 16. littera. I. K.* verum, & de iure communi feudorum ſuper feu-
3 dis † tranſactio ſine aſſenſu fieri permittitur, *cap. 1. § . ſi vaſallus colum. 2. ſi de feud. controu. fuer.* dummodo ſincerè, bonafide, & ſine fraude fieret, & hoc quando ſuper re feudali contenditur ab vtroque dicente ſuam eſſe, vt dicit *Tſern. in cap. 1. num. 7. de leg. conr. per d. text. in cap. ſi vaſallus, hoc expreſſe dicentem, & expræſſius in cap. 1. in titul. de contr. inter. vaſall. & ali. de benef. inueſt.* per quę iura idem voluit *Reyn. in ſuo compend. feud. in cap. imperialem §. habita circa 17. colum.* ſed in hoc eſt diſtinguendum, aut vaſallus tranſegit retinendo feudum, & dando aliquid aduerſario, & tunc licita
4 eſt tranſactio ſine aſſenſu, quia † licitum eſt

eſt vaſallo redimere vexationem, iuxta illud redimite tempora veſtra, & vexationis, quia dies mali ſunt *c. dilectusextr. de ſimo.* aut vaſallus tráſigit transferédo feudum in alium, & tunc non poteſt hoc facere ſine licentia Domini, quia eſſet alienatio *l. non ſolum C. de præd. min.* quod ſecus eſt ſi vaſallus tranſigendo dimictit feudum apud poſſeſſorem, quia tunc poteſt, ſine Domini conſenſu. *Bald.*
5 *in d. cap. de controuerſ. feudi*, quia † dimictendo feudum per tranſactionem, non dicitur alienare per *text. in l. ſi pro fundo*
6 *C. de tranſact.* & † ceſſio valet ſine aſſenſu, quando fit habiliori, quia tunc reſultat vtilitas Domino, ſicut quando fit in augmentum feudi, vt notat *gloſ. in d. conſtit. conſtitutioně diuæ memoriæ in verſic. minuendis*, quæ dicit ſecus puto pro eis accreſcendis, vt *l. non ſolet C. de præd. min. l. nulli ff. de tranſact. & ex alijs per Iacob. in tract. feud. verſ. & cum pacto de non alienando num.* 7. 8. & in hoc adduco punctualem *deciſionem* Capicij 156. *per totam*, hunc articulum pro, & contra diſcutientis, *in fine, verſ. maior pars &c.* dicentis maior pars dominorum de conſilio votauit, tranſactionem, & ceſſionem valere, & non poſſe procedi ad vlteriora in cauſa, ſtante ceſſione prædicta, ſed quid in hoc vagamur, ſi ex eadem *conſtitutione conſtitutionem diuæ memoriæ*,
7 *apertè* habemus in † tranſactione aſſenſum non requiri. Nam non nè in ea dicitur decernimus omnes alienationes, ſeù quoſcunque contractus, ſuper feudis & rebus feudalibus minuendis aut commutandis nullam omnino firmitatem habere, niſi ex ſpetiali noſtræ celſitudinis licentia confirmetur: quæ verba apertè loquuntur, alienationes, & diminutiones feudorum ſine ſpeciali Regis licentia fieri non poſſe, & poſtea eadem *conſtitutio* de tranſactione diſponens dicit (*tranſactiones etiam, ſi quæ ſuper eis ſine mandato noſtræ Curiæ facta fuerint, iuriurandum interpoſitum, ſeu etiam ſtipulationem pœnalem nullius decernimus eſſe momenti* ex quibus verbis apertè habe-
8 tur, quod in † tráſactionibus aſſenſus Regius non requiritur prout in alijs feudorum alienationibus, ſed tantum quod interueniat mandatum Curiæ Regiæ, &
9 hoc ad † euitandas fraudes, & colluſiones: fingi enim lites poterant, inquit ibi *gloſ. in verſic. ſuper eis, per text. in l. cum hi, §. cum lis ff. de tranſact. & ex alijs per*
10 *add. ibidem* quod mandatum † curiæ ſignificat ſcripturam, cum vbicunque in iure fiat mentio de mandato intelligitur de ſcriptura, vt ſatis ad noſtrum propoſitam firmat *gloſ. in conſtit. Regni, ſi dubitatio in verſic. inſtrumenta, ibi vbicunque fol.* 213. *colum.* 2. *num.* 30. & ſic non aſſenſus Regius ſed mandatum, ſiue ſcriptu-
11 ra vel † decretũ illius curiæ vbi lis vertitur, interuenire debet, & ex hoc credo inoleuit praxis in Sacro Conſilio, & alijs Tribunalibus, quod quando partes de re minoris, vel de alia tranſigere volunt, fiunt minutæ, quibus viſis per Iudices cauſæ, fit decretum quod ſtipulentur, & non alius requiritur aſſenſus, etiam in feudalibus per dictum verbum mandato curiæ in *d. conſtitutione* à nemine ad hoc ponderatum, & ex alijs iam dictis; & ſic procedunt *d. cap.* 1. *§. ſi vaſallus colum.* 2. & alia prædicta iura communia feudalia ſtatuentia in tranſactione feudalium aſſenſum non requiri, quæ iura per *d. conſtit. diuæ memoriæ* non ſunt limitata, nec alterata, immò ex ipſius conſtitutionis verbis, & alijs prædictis ceſſat opinio tenentium in tranſactione feudalium aſſenſum requiri; talemque *conſtitutionem* limitari etiam poſſe, quod nec mandatum, ſiuè decretum, vel ſcriptura curiæ interuenire debeat, quando feudum permutatur cum alio æquali feudo, & inter æquales vaſallos eiuſdem Domini, ad inſtar rerum eccleſiaſticarum, quæ ſi alienari prohibentur, abſque aſſenſu; tamen inter eccleſiam, & eccleſiam permutari, & tranſigi abſque Apoſtolico aſſenſu permictuntur, vt notant *DD. in cap.* 1. *de rerum permut.* cum in nihilo offendatur Papa, ſiue Rex.

Quoad ſecundum, ſi ſumus in alienatione, diſtractione, & diminutione feudi, ſiue partes dicant ſaluo aſſenſu, ſiue burgenſa-

genſatica bona aſſerant, adhuc Regius
12 requiritur aſſenſus, cum partium † aſſertiones nihil operentur, & eis ſine aſſenſu non ſtatur. *Octau. Oſaſc. Pedemont. deciſio. 172. num. 1. & 6. Ludouic. Bologn. in com mun. opin. concluſ. 14. verſ. infertur num. 18. & ſeq.* ipſeque aſſertiones naturam rerum feudalium permutare nō poſſunt
13 quia qui feudum † habet in burgenſaticum, & alia lege, qua ipſe tenet, dare nō poteſt *cap. 1. §. ſimiliter de leg. Corrad. Iſern. in cap. 1. verſic. è contrario, de controu. feud. apud par. term. vbi add.* & alie-
14 nans † feudum vti burgenſaticum amittunt illud, *Afflict. deciſ. 255. & ibi add. Camer. in d. cap imperialem fol. 76 littera M* & proindè in contractu alienationis, & diminutionis feudi, ſiuè res aſſeratur burgenſatica, ſiuè non: nec dicatur ſaluo aſſenſu ad euitandum caducitatem ſemper Regius debet impetrari aſſenſus, per dictam *conſtitutionem*, quæ ſpecialem requirit aſſenſum, vt infra, ſecus vero in tranſactione, vbi non aſſenſus, ſed mandatum, ideſt decretum, ſiuè ſcriptura curiæ interuenire debet, vt dictum eſt.

Veniendo ad tertium, an ex curſu annorum centum, & temporis immemorabilis aſſenſus præſumatur, dico quod ſi ſumus in alienatione, & diminutione feudi, aſſenſus de iure *Conſtit. Regni* non præſumitur obtentus; quia quan-
15 do lex requirit expreſſum, † & ſpeciale, præſumptio ceſſat, *Iſern. in cap. 1. de prohib. alien. per Lotar. colum. 3. Afflict. de controu. inueſt. verſic. aduerte tamen*; *Freco. de ſubfeud. lib. 2. q. 28. Ann. in repet. d. conſtit. num. 50. cum plur. ſeq. Conſ. de Georg. alleg. 3. num. 1. verſic. Nec ex temporis, &c. & in alleg. 14.* dicit in Regno aſſenſum requirere ſcripturam; & cum in caſu, & tranſactione noſtra non requiratur, niſi quod interueniat man-
16 datum, † ſiuè decretum, vel ſcriptura Curiæ quod ſpatio triginta annorum interueniſſe præſumitur, *arg. l. qui in aliena. §. ſed ſi non adierit ff. de acquir. hæred. Alexand. conſ. 79 lib. 1. in verſic. circa primum, & in terminis ex multis firmat Frecc. dicta q. 28. num. 1. 2. 3.* Imò præſcriptio centum annorum, & temporis immemorabilis, & lapſus quadraginta
17 annorum tantum præſcriptionis † pleniſſimam parit ſecuritatem, *l. ſicut, de præſcript. triginta annorum* pleniſſima autem dicitur ſecuritas, quando reſtitutio denegatur *gloſ. in l. ait prætor. §. promittitur, in verſic. imputandum ff. de minor, & per hanc rationem Angel. in d. l. ſicut in fine*
18 dicit non dari † reſtitutionem aduerſus quadragenariam præſcriptionem, *Alexa. conſ. 163. num. 3. verſic. ſecundo non deberet, lib. 2. idem voluerunt Bald. & Imol. quos citat, & ſequitur Soccin. in conſ. 194 num. 6. lib. 2. Ancar. Aret. Iaſ. Curt. Sen. Dec. Gozad. Igne. Bertrand. & Rub. quos refert, & probat Tiraq. in tract. retract. cō ſang. §. 35. gloſ. 4. num. 36. & ſeq.* vbi teſtatur vidiſſe conſultum pro hac parte ſepiſſimè à doctiſſimis viris, idem tenuit *Soccin. in l. cum filius. §. in hac colum. fin. ff. de verb. oblig. & dicit Curti. Sen. conſil. pen. colum. 3.* quod hanc partem ſepiſſimè defenſauit, *Soccin. in conſ. 2. num. 19. lib. 3.* dicit quod eſt verior, & * communior ex quibus, & alijs Doctor. * communem, & tenendam firmat *Surd. in deciſio. Mant. 4. num. 4. & 5.* quæ omnia facilius probant in noſtro caſu, quia nedum ſunt elapſi anni quadraginta, ſed
19 centum, † & tempus immemorabile: quo caſu ſiuè bona tranſacta ſint burgenſatica, ſiuè feudalia ſunt præſcripta, etiam contra Fiſcum, per *conſtit. quadragenalem*, quam ſic procedere declarat *gloſ. ibidem in verſic. in publicis, in verſic item intellige, Iſern. in verſic. item*
20 *dicit gloſ.* immò tale tempus † immemorabile habet vim priuilegij conſtituti, & conſenſus, etiam in regalibus, & principi reſeruatis: *Tiraquell. q. 4. num. 45. de primog. Alexand. conſ. 6. colum. 2. circ. princ. lib. 1. & colum penult. verſ. eſt enim circa medium,* vbi etiam dicit, & fortius, quod etiam ſine ſcientia principis tali tempore inducitur conſuetudo, & teſtatur magis * communem *Soccin. Iun. conſ. 115. num. 39. lib. 2. Ant. Gabr. lib. 5. concluſ. commu. rubr. de præſcript. concluſ. 1. num. 1. 44. 55. 59. 62. 64. vſque ad 70.* vbi etiam

dixit

Digitized by Google

21 dixit quod præſcriptio † tanti temporis habet vim tituli, & non indiget probatione bonæ fidei, & acquiritur etiam directum dominium, & contra præſcriptionem tanti temporis non datur reſtitutio in integrum ex capite ignorantiæ, & habet vim legis, & vim priuilegij, vltra prædicta *Præſid. de Franch. deciſ.* 511. *num.* 6. & habetur pro veritate, habetque vim pacti, & vim publici inſtrumenti *Alexand. conſ.* 123. *colum.* 1. *verſic. quanto magis, & conſ.* 52. *hoc præſuppoſito lib.* 5. *Abb. conſ.* 94. *num* 2. *verſic. præterea certum eſt lib.* 1. *Afflict. in prælud. conſtit. q.* 2. *num.* 2. *Curt. Iun. in tract. feud. part.* 2 *q.* 3. *num.* 18. *& conſ.* 66. *num.* 51. *Card. conſ.* 38. *colum.* 2. *verſic.* 2. *quia communis Det. in l. traditionibus, num.* 11. 12. *C. de pact. & in conſ.* 271. *num.* 2. *&* 3. *& conſ.* 638. *num.* 1. 2. *&* 3. *Tiraquell. de nobil. cap.* 14 *num.* 4. *Curt. Iun. conſ.* 68. *num.* 1. *& conſ.* 158. *num.* 12. vbi ait hanc eſſe magis * communem opinionem. *Iaſ. in l. imperium colum.* 9. *verſi. ſed huic fundamento, de iuriſd. omn. Iud. Caſtrenſ. in l. ſi certis annis num.* 1. *circa fin. C. de pact. Afflict. deciſ.* 239. *& deciſ.* 254. *ſub num.* 4 *gloſ. in verſic. memoriam l. hoc iure. §. ductus aquæ ff. de aqua quoti. & æſt. gloſ. in verſic. non extat memoria cap. ſuper quibuſdam extra de verb. ſig. gloſ.* 1. *circ. med. verſic. & ſic conſuetudo, l.* 1. *C. de ſeruit. & aqua, Balb. in tract. de præſcript. part.* 3. *princip.* 2. *part q.* 6. *num.* 17. 18. *Molin. de primog. hiſp. lib.* 2. *cap.* 6. *num.* 13. *Maſcard. de probat. volum.* 1. *concluſ.* 429. *num.* 3. *& ex alijs multis Intrigl. in ſuo tract. feud. q.* 39. *num.* 49. *vſque ad num.* 61. ex his ergo breuiter adductis, concludo poſſeſſorem rei tranſactæ ab immemorabili tempore, ſiue res ſit burgenſatica, ſiuè feudalis moleſtari non poſſe, nec à Fiſco.

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Vniuerſitates ex ſuera iuris obſeruantia ad Demania admittuntur.*

2 *Vniuerſitatum admiſſio ad Regium demanium per Regiam Pragmaticam, arctata fuit.*

3 *Vniuerſitas Terræ Molæ Barenſis Prouinciæ ab anno* 1583. *ad Regium demanium admiſſa fuit.*

4 *Demanij admiſſio, vel abdicatio, eſt de libertate tractare, in qua conſiſtit decus, & ſplendor.*

5 *Libertatis Patriæ cauſa licet occidere, patrem, & matrem, & filios.*

6 *Libertatis ſpecies, immò ſumma libertas, eſt ſub Rege viuere.*

7 *Vaſalli ſub Barone grauaminibus, & ſeruitutibus aſtringuntur, & in ſeruitute vere dici poſſunt.*

8 *Libertas tangit omnes, & in ſpectantibus ad plures, vt ſingulos omnes ſunt audiendi.*

9 *Vnus de vniuerſitate fuit admiſſus ad Regium demanium petendum, & ſic facilius ad conſeruandum.*

10 *Demanij, & ſeruitutis in cauſa omnes ſunt audiendi.*

11 *Factum à maiori, ſiue minori parte Vniuerſitatis eſt nullum contra demanium cum omnes debeant audiri, & nu.* 14.

12 *Vniuerſitas ſingulorum nomine non venit.*

13 *Vniuerſitates particulares ſi non iminente neceſſitate quid agerent non valet, quando omnium conſenſus requiritur.*

15 *Teſtes inaudita parte, ſiue alij de vniuerſitate nulliter recepti alios non afficiunt.*

16 *Papa, Imperator, & Princeps inaudita parte nihil facit, nec de certa ſcientia nec de plenitudine poteſtatis, & factum non tenit.*

17 *Conſultatio Regiæ Cameræ Summariæ, quod ſit expediens venditio Terræ Molæ, ipſa Vniuerſitate inaudita, non valet.*

18 *Res inter alios acta, alios inauditos non afficit.*

19 *Actore non probante reus abſoluitur.*

20 *Princeps, ſiue Prorex tenetur libertates populo tueri, maximè promiſſas, & iuratas pretio ſoluto.*

21 *Vniuerſitas eſt ſimilis pupillo, & ſicut pupillus reſtituitur, etiam aduerſus ſenten-*

ſententiam Præſidis Prouinciæ, & Papæ.

22 *Vniuerſitati competit reſtitutio in integrum.*

23 *Vniuerſitas etiamſi in vno homine reducatur reſtituitur.*

24 *Defenſio eſt de iure naturæ, quam nec Princeps tollere poteſt.*

25 *Reges, & Principes grauiſſimè peccant ſi ſola ſcientia priuata inaudita parte quid faciant.*

26 *Exequentes factum à Principe inaudita parte peccant, & non excuſantur dicentes obediendi cauſa feciſſe.*

27 *Iudices contra ius Regi obedire non debent.*

Pro Vniuerſitate Molæ contra D. Michaelem Vaez hodie illius Comitem.

ARGVMENTVM.

Vniuerſitatis quilibet poteſt infra legitima tempora demanium petere, & illud in quo exiſtunt defendere,

CONSILIVM LXXXIV.

Qvod Vniuerſitas, & homines Regiæ Terrę Molæ Barenſis Prouintiæ, aduerſus conſultationem Regiæ Cameræ Summariæ ad petitionē 13. particularium ipſa Vniuerſitate inaudita, factæ, quod ſit expediens pro ſuis exonerandis debitis, á Regio demanio eximi, & vendi, ſit audienda, & oppoſitum determinari, quia res apud Iuſtiſſimum ProRegem doctiſſimoſque Collateralis Regentes agitur, pauca dicam.

1 Primò, quod vera † iuris, & obſeruantiæ concluſio eſt in dies obſeruata, Ciuitates, Terras, Caſtra, & Vaſallos ad Regium demanium admitti & conſeruari, ſi vires ſubſtinendi ſe habent, & ad ipſum demanium obtinendum abſque termini præſinitione admittebantur vſquequo Regia inoleuit *Pragmatica quæ eſt. 63. in titul. de offic. procur. Cæſar.* qua man-

2 datur, quod Vniuerſitates infra † annum tantum ad Regium admittantur dema-

3 nium idque fuit deciſum † pro ipſamet TerraMolę ab anno 1583. quo tēpore ſatis maiora debita, plures impoſitiones, & onera, quam hodie habebat, & in termino concedendo clariſſimè demonſtrabit:

4 & dum hic tractatur de libertate † conſeruanda, vel abdicanda in qua conſiſtit decor, & ſplendor per *text. in l. edicimus vbi Luc. de Pen. C. de murileg. lib.* 11. ma-

5 xime in libertate Patrię, pro † qua licet occidere Patrem, Matrem, & Filios. *l. minime ff. de relig. & ſumpt. funer. Angel. in tract. de maleſic. verſic. comparent dicti inquiſiti, num* 15. *Neuizz. inter. conſ. Bru-*

6 *ni, conſ.* 12. *num.* 1. & libertatis † ſpecies eſt ſub Rege viuere *idem Luc. de Penn. in l.* 1. *C. de cap. ciuil. cenſ. exim.* Immò ſub Rege viuere ſumma libertas eſt, vt probat *text. in Conſtit. Regni Perſonas* maxi-

7 mè, quia † qui ſunt ſub Barone aſtringuntur grauaminibus, & ſeruitutibus quod verè in ſeruitute eſſe dici poteſt *Regens Camillus de Curte, in ſuo diuerſorio feud. part.* 1. *cap. licet num.* 42. *fol.* 8. *ater.*

8 Quæ libertas † tangit omnes, & in ſpectantibus ad plures, vt ſingulos, omnes ſunt audiendi, & benè diſtinguit *gloſ. in l. hoc ius porrectum. C. de ſac. ſan. eccleſ. verſic. maiori, per tex. in l per fundum ff. de ſeruit. ruſt. præd. ibi (Non aliter mecum fiat ius, quam ſi omnes cedunt) & ex alijs Camillus Salern. addens in prohem. Conſuetud. Neapol. fol.* 43. *littera A. & B.* vbi

9 firmat, quod vnus † de Vniuerſitate Terræ de lo Ziro fuit admiſſus ad demanium petendum, ergo facilius ad conſer-

10 uandum, † & in propria materia ſeruitutis, & libertatis demanij conſeruandi, vel faciendi quod omnes ſint audiendi, eſt *text. in l. ſi quis hac. §. quoties ff. qui & à quib. ibi (omnium conſenſum neceſſarium) & Rom. Ang. & alij firmat Felin. in cap. cum omnes Fallen.* 1. *Reg.* 2. *de Conſtit. & etiam ex text. in l.* 3. *ff. de lib. hom. exib. ibi (Nemo enim prohibitus eſt*

liber-

libertati fauere) & in l.fin.C.de patr.qui fil. diſtrax. legitur licet cuilibet alij, & cum omnes debebant audiri, prætenſa
11 † conſultatio ad inſtantiam treſdecim particularium ad complacentiam facta nullius eſt roboris, & momenti, alioſque de vniuerſitate non afficere, & vltra, quod dicti treſdecim particulares ſunt exteri, inquiſiti, & vniuerſitatis ipſius debitores, qui nec actionem agendi habebant, hoc procurarunt contra priuilegium Regij demanij à Rege mediante ſtipulatione cum ſpeciali mandato, per tunc temporis Dominũ ProRegem pretio ſoluto conceſſum, omnes requiri debebant Felin.ex multis ibidem in 2. fallent.Conſ.Fab.de Ann.conſ.53. num. 26.
12 & ſeq. maximè quia vniuerſitas † ſingulorum nomine, non venit, vt firmat, Ioannes à Graſſ.in tract. de ſubſt. procurat.verſic.vniuerſitatem, vel Collegium
13 num 1. Immò ſi oarticulares † aliquid, in Vniuerſitatis fauorem agerent, quia non imminente neceſſitate, vt in termino demõſtrabitur, ſed ex mera eorum voluntate, & proprio particulari intentu, ſimiliter omnium conſenſus requiritur, Ioan. Andr.in cap.vn.de rer perm.in 6.gloſ.in d. cap. cum omnes, de conſtit. cum qua gloſ. concordant Imol. Hoſt. Ioan. Andr. ibidem, & ex alijs probat Felin.in d. cap. cum omnes de conſtit.in 1.Fallent.2.reg.
14 in fin.num.17. & fortius, ſi maior pars,† vendi petijſſet in præiudicium minoris partis, nec potuiſſet, quia ſumus in contractu, & priuilegio, pretio conceſſo, & acquiſito, & ideo maior pars minori non præiudicat, ita Innocent. in cap. audientibus extra de priuileg. Iaſ. in l. iuriſgentium.§.hodie tamen lim.10.ff.de pact.Capyc. deciſ. 4 in 3. dubio vbi Addentes, ac Ioan.Vincent.de Ann.alleg.53.num.11. Franciſ. Marc. deciſ. 123. numer. 27. part.2. & ſic Vniuerſitas ipſa eſt audienda.
15 Secundò, teſtes † ex aduerſo producti ipſa Vniuerſitate inaudita nec alijs ciuibus, fuerunt nulliter recepti, iuxta gloſ. in l.ſi quando. C. de teſt. & in cap.in nomine domini, eodem tit. per quam gloſ. mille proceſſus, & teſtium dicta annullata fuiſſe dicant DD. in l.1.C.quom. & quand. Iud Gram.conſ.150.num.26.verſic.item quod non vocata parte, Capyc.deciſio.35. num.7.Regens Ioan Anton.Lanar.conſil 40. num. 6. & quod nec probant dicit Præſid.de Franch.deciſ.668.num.3. ſimiliter dicendum eſt, præter ſm concluſionem factam, quod ſit expediens vendi, ipſa vniuerſitate inaudita, & non vocata, non valere, quia id procedit etiam ſi Pa-
16 pa, † Imperator, Rex, & quilibet ſupremus Princeps, parte non vocata, quid minimum faciat ad text.in l.fin.C.de leg.in princip. ibi Si Imperialis Maieſtas cauſam cognitionaliter examinauerit, ideſt factis probationibus à parte vt litera docet.& Corſet.in ſing. 1. verſic. Princeps, eſt etiam text. in cap. 1. de cauſ. poſſ. & propr. vbi Abb. in cap. cum olim §. iuſtam de ſentent. prolat. DD. in l. meminerint. C.vnde vi Roman.conſ.369. Oldr. conſ. 43.Grammat.d. conſ.150. num. 1. Immò nec ex certa ſcientia, nec ex plenitudine poteſtatis, parte inaudita quid ſtatuere & ſi faceret non teneret, & ſic prædicta
17 conſultatio † inaudita Vniuerſitate non valet, vt contrarijs etiam reiectis concludit Franc.de Aret. conſ. 163. num.4. & ſeq. ſequitur Barbat.conſ.24. ante penult. colum.lib.2.per text.in d. cap. 1. de cauſ. poſſ.& propriet. verſic. non poſſumus, per quæ verba tollitur potentia, Bart. in l. fin.colum. 3. ff. de fer. & in l. Gallus vbi DD.ff.de lib.& poſthum.& in l.de his circa princip.ac in l.vbi pactum colum. 2. ff. de tranſact. idem conſuluit Ancar. conſ. 153.oportet primo inquirere, & conſ. 92. tria in fauorem, & Grammat.d. conſ.150. num.3.& ſeq. & cum fuerit oppoſitum iudicium, teſtium examen, conſultationem, & omnia retro tacta, ipſa Vniuerſitate, ſuiſque ciuilibus inauditis, tanquam
18 † res inter alios acta ipſos non afficere toto titulo eodem, vbi Tiraquell. cumulat eſſeque nulla, vt prædiximus, Dominus ProRex, & Collaterale Conſilium ſuper tali negotio conſultationem non habet, & ſic ipſam vniuerſitatem in ſua libertate, Regioque demanio conſeruare debet,

19 per regulam, actore † non probante reus abſoluitur, & tueri tenentur, ſecundum *Nauarr. in ſuo manu. c. 25. de ſtat.*
20 *Reg. n. 10. fol. 128. dicentē* † *Qui non permiċtit populo ſuo tueri libertates ſuas, ſibi ex iure diuino, aut humano iurato*, vt in caſu noſtro per Regium Priuilegium, & contractum iuratum, ſoluto pretio, reſtituere obligatur. *c. Regum officium 23. q. 5. l. 1. C. ſi quacumque præd. poteſt. & c. ſi res 14. q. 6.*
21 Et vltimò, Vniuerſitas † eſt ſimilis pupillo *gloſ. in l. fin. C. de iur. reipub. cum vulg.* & ſicut pupillus reſtituitur aduerſus ſententiam *toto titul. C. ſi aduerſ. rem iud.* & etiam aduerſus ſententiam Papæ. *cap. ſuſcitata de reſtit. in integr. Boer. deciſ. 63. poſt num. 5. & ſeq.* ita, & Vniuerſitas
22 quę reſtitutio † Vniuerſitati cōpetit propter pupillos, aliaſque priuilegiatas perſonas, in ea exiſtentes. *Bald. Salyc. & Caſtren l. 1. in l. res publica C. ſi aduerſus donationem*, etiam per procuratorem *Specul. & Ioan. Andr. in titul. de reſtit. in integr. verſic. ſiue §. porro, & ſeq. Caſtrenſ. conſ. 315. vt bene attingatur* dicit hanc * communem eſſe opinionem, & ex alijs * communibus à opinionibus probat *Hipol. Rimin. con. 81. num. 3. lib. 1.* & adeò
23 eſt verum, Vniuerſitatem † reſtitui, quod etiam ſi in vno homine reducatur, adhuc reſtitui debet, vt per Sacrum Conſilium deciſum firmat *Frecc. in lib. de ſubfeud. q. 12. num. 3.* vnde aduerſus prætenſam conſultationem, ipſa Vniuerſitate inaudita, factam, ex integro audiri debet, à-
24 lias eſſet † defeniſionem ei denegare, quæ cum de iure naturali ſit. *l. vt vim ff. de iuſt. & iur. l. 1. §. cum Arietes ff. ſi quadrup. pauper. fec. dic.* nec Princeps tollere poteſt, *vt in §. fin. inſtit. de iuſt. & iur.* & patet in diſtinctione, quæ ponitur *in l. 1. C. ſi contra ius. vel. vtil. pub. ex Iſer. & alijs firmat Afflict. deciſ. 391. num. 1. vbi Addentes*, Nec à tali iuſtiſſimo Lemē pium Comite nunc ProReges dominiſque Regentibus ſperatur vniuerſitatem ipſam non audiri, cum ſint *Nauarri* memores in *d. cap. 25. num. 10.* dicentis Re-
25 ges, † & Principes grauiſſimè peccare ſola ſcientia priuata, inaudita parte, quid facere, & eodem modo peccarent exe-
26 quentes, † Nec excuſari per obedientiam quam ſatis Regibus, & ſuperiori-
27 bus debent, quia contra † ius obedire non tenentur. *cap. qui reſiſtit 11. q. 3. & ex alijs Nauarr. dicto num. 10. ac Caietan. in ſua ſum. verſic. homicidium*, & hæc ſufficere mihi videntur, vt ipſa Vniuerſitas aduerſus prætenſam conſultationem audiatur, &c.

De Menſe Iunij 1612. facta relatione per D. Regentem Fuluium de Conſtantio, Coroleti Marchionem in Collaterali Conſilio, & coram Domino ProRege, fuit decretum quod d. Vniuerſitas infra viginti dies in iuribus ſuis audiatur, vt ex proceſſu pœnes Ioannem Antonium Giſelmum à mandatis ſcribam.

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Defenſio eſt de iure naturæ, quæ à ſupremò Principe tolli non poteſt, & nu. 8.*
3 *Iudex defenſionem denegare non poteſt, etiam ſi liberum contra reum haberet arbitrium.*
3 *Defenſionibus, iuribus, & exceptionibus pluribus quis vti non prohibetur.*
4 *Defenſio quod fiat per teſtes, ore Dei Patris, & Dei filij habetur, & nu. 5.*
6 *Defenſionē nō poſſe fieri per teſtes habetur nedum ex Regia Pragmatica, ſed etiam de iure communi.*
7 *Defenſionem per teſtes non admictere, eſt omnia iura controuertere, & nu. 17.*
9 *Defenſio nec prætextu liberi arbitrij tollitur.*
10 *Princeps licet tollat actionem, & formam iudicij, non tamen defenſionem.*
11 *Princeps ex naturali iuſtitia debet adiri, & ex natura officij ad iuſtitiam redendam tenetur.*
12 *Princeps in depoſitione ſua dicens, ſupplentes omne defectum, non tollit quæ iuris naturalis ſunt.*
13 *Defenſio nec in parte tolli poteſt.*
14 *Ius naturale mutari non poteſt, eſtque immobile, & tempore non vitiatur.*

15 *Na-*

15 *Naturali iuri, nec quoad partem, nec quo ad totum derogari poteſt.*
16 *Lex domini in cordibus hominum ſcripta eſt, contra quam nulla vales iniquitas.*
18 *Actor, & reus ad imparia non iudicantur.*
19 *Aequalitas in iudicijs ſeruanda eſt.*
20 *Princeps quando committit cauſam ſine figura iudicij, intelligitur ſublatus ordo formalis iuris poſitiui, ſed non quoad ſubſtantiam probationum.*
21 *Teſtium depoſitiones vt ſcribantur de ſubſtantia iudicij eſt.*

Pro eademmet Terra Molæ contra eundem Michaelem Vaez illius hodie Comitem.

ARGVMENTVM.

Defenſiones poſſunt fieri per ſcripturas, per teſtes, & omni alio modo, & à nullo quantumuis ſupremo Principe tolli poſſunt.

CONSILIVM LXXXV.

DEnegata teſtium nominatione, & productione per D. Regentem Conſtantium cauſæ Commiſſarium cum eſſet facienda relatio coram Domino ProRege in Collaterali Conſilio, vt ipſa Terra Molæ obtineat, & in termino ſibi dato ad ſe defendendum teſtes quoſcunque poſſit producere, paruis medijs demonſtrabo.
1 Primò, defenſio † eſt de iure naturæ, & in hoc omnes periti concordant, vt firmat *Michael Vlcur. de reg. mund. 3. q. 1. q. num. 1.* & ſic à ſupremo Principe tolli non poteſt, *Hypol. de Marſil. conſ. 81. num. 80. & conſ. 52. num. 13.* dicit quod
2 iudex † defenſionem reo denegare non poteſt, etiam ſi liberum contra eum haberet arbitrium, & *Afflict. deciſ. 391. nu.*
3 *2. vbi addentes*, & licet quis † pluribus iuribus, defenſionibus, & exceptionibus, vti non prohibeatur iuxta *text. in l. iudices. C. de fide inſtru. l. nemo ff. de except. per quem text. ita firmat gloſ. in cap. apertiſſimi verſic. cenſetur de appell.* tamen defen
4 ſionem † fieri per teſtes habetur ore Dei, quando poſt noſtri primi parentis tranſgreſſionem dixit Adam vbi es, qui vt ſe defenderet, ob defenſam ſui erroris nominauit Aeuam in teſtem, dicens, Mulier quam mihi dediſti, dedit mihi de ligno, & comedi, quam nominationem Aeuæ in teſtem, Deus admiſit dum eandem interrogauit, vt *Gen. cap. 3.* & regiſtratur *in cap. in omni negotio, & in cap. licet Aeli de teſtam.* hoc idē probatur ver
5 bo † Domini noſtri Ieſu Chriſti, quando dixit in ore duorum, vel trium ſtet omne verbum, *Luc. cap. 17. Matt. cap. 18. & Re*
6 *gia Pragmat. incip. reſponſiones de ordin. iud.* mandat terminum ad probandum, & quod ſaltim, vna ex partibus nominare habeat, in quibus partibus habet teſtes, quos examinari facere intendit firmat *Capyc. deciſ. 90. Gram. conſ. ciu. 41. num. 16. & eſt * communis opinio per Ben intend. deciſ. Bonon. 74. num. 1. & 4.* &
7 ad petitam nominationem † & teſtium examen Vniuerſitatem ipſam non admittere, eſſet omnia iura controuertere, &
8 tollere defenſionem † quod Papæ, Imperatori, Regi, vel alio ſupremo Principi non licet vltra prædicta eſt *text. in clem. Paſtoralis. §. cæterum de re iud. ibique notant DD. & Anan. num. 4. Imol. num. 12. & 3. Gloſa memorabilis in extrauag. 1 de dol. & contum. Abb. in cap. dilecti filij colum. 3. de except. vbi Felin. num. 6. Afflict. in conſtit. item Dira, & Dura not. 5. ibique Iſern. & in cap. 1. verſic. bona committentium crimen læſæ Maieſtatis, quæ ſint regalia, Petr. Bellug. in Spec. Princ. c. de exeq. ſent. Reg. fin. proc. vbi addens, cumulat Hypol. de Marſ. conſ. 8. num. 35. & Regens Lanarius conſ. 40. nu. 6. inde gloſ. in cap. ſæpe verſic. defenſiones*
9 dicit quod † prætextu liberi arbitrij defenſio tolli non poteſt, & licet Princeps
10 † quandoque tollat actionem, vt quis
11 priuetur omni iure ſibi competenti, †

propoſitionem, & formam iudicij minuit ſed non defenſionem de naturali iuſtitia debitam, per quam quis poſſet adire eundem Principem, obligatione naturali obligatum, & ex natura officij cogi, ad redendam, & adminiſtrandam iuſtitiam prout hæc, & alia perbelle, ex *Innoc. Antonio de Butr. Gem. Bald. & alijs firmat Ioannes Thomas Minad. in deciſ. Sacr. Conſ. 42. num. 4. & ſeq.* Immò ſi Princeps
12 † in diſpoſitione ſua dicit ſupplentes omne defectum, tamen non tollit ea, quę iuris naturalis ſunt, per *Clement. Paſtoralis de Re iud.* & ſicut diſcretio eſt mater iuſtitiæ, ita Principis, vel alterius iudicātis, voluntaria præcipitatio eſt nouerca iuſtitiæ, & ſic iniuſtitia *d. element. Paſtoralis Rebuff. in tract. de Reg. Princ. mun. & prærog. nu. 302.*

Secundò, ſi dicatur quod in termino dato poſſunt produci ſcripturæ: reſpondetur, quod quæ per teſtes adduci poſſunt, per ſcripturas non probantur, & cum prædiximus defenſiones etiam per teſtes eſſe de iure diuino, & naturali, item replicatur defenſionem nec propar
13 te † tolli poſſe, vt voluerunt *Pariſ. conſ. 68. num. 102. lib. 4. & latiſſimè diſputando, idem Michael Vlcurr. vbi ſupra, & licet Sot lib. 1. de iuſt. & iur. quæſt. 4. quem ſequitur Menoch. conſ. 100. num. 105.* videatur ſentire ius naturale poſſe mutari, non tamen dicit poſſe minui, & ſi di-
14 xiſſet non obſtaret, cum † ius naturale immobile ſit, *Ariſtot. lib. 5. Ethic. cap. 7.* & tempore non viriari, ſed immobile ſemper permanere dicit, *text. & gloſ. in diſt. 5. cap. 1. & in diſt. 6. §. fin. legitur, ius naturale, manet immobile, & Regens Carol. Tapp. in cap. 1. num. 45. rubr. ff. de conſtit. Princip fol. 18. cum Couar. & alijs*
15 *firmat*, Nec quo ad partem, † nec quo ad totum iuri naturali derogari poſſe: & *Diu. Auguſt. in 2. part. confeſſ.* dicit, lex
16 † tua, eſt ſcripta in cordibus hominum,
17 quam nullam delet iniquitas: vnde † probationes per teſtes quæ deciſionem cauſæ reſpiciunt tolli non poſſunt; vt bene declarat, & ex multis firmat *gloſ. in clem ſape verſic. defenſiones de verb. ſign.*

& ſic ad petitam nominationem, & teſtium receptionem Vniuerſitas ipſa admitti debet, maximè quia tredecim particulares, quibus nec actio competebat, nec competit, dum ſunt exteri, debitores ipſius Vniuerſitatis, & inquiſiti malis ab hominibus ſuggeſti, & dum expediens eſſe vendi dixerunt, fecerunt ne ſoluerent, & à compoſitionibus ſoluendis ipſi Vniuerſitati prouentuum Dominæ non moleſtarentur, & cum ipſis impartitus fuit terminus, & teſtes examinarunt, quo iure quauè ratione in termino Vniuerſitati dato, ad nominationem, & teſtium receptionem Vniuerſitas ipſa ad-
18 mittenda non ſit: cum † actor, & reus non debeant ad imparia iudicari *Præſid. de Franch. deciſio. 23. num. 9. & 23. & deciſio. 136. num. 3. deciſ. 126. deciſio. 14.*
19 *num. 3. & 20.* ſaltim pro † æqualitate ſeruanda, quæ in iudicijs ſeruari debet, & priuilegium datum prætenſis actoribus, & ipſi vniuerſitati denegari non poteſt iuxta *text. in l. fin. C. de fruct. & lit. expenſ. & non debent actori ff. de reg. iur. Soccin. Iun. in rub. de acquir. poſſeſſ. num.*
20 *83.* Et ſi Princeps committit cauſam ſine figura iudicij intelligitur ſublatus ordo formalis iuris poſitiui non quoad ſubſtantiam probationum, vt notat *Bart. in extrauag. ad reprimendam verſic. & figura iudicij, Lanfranch. Card. & DD. in d. Clemen. ſæpè verſic. & figura Com. conſ. 54. num. 5. lib. 2. Marant. in Spec. aur. part. 2. c. iudicij tela ingreditur num. 26.*
21 *circa finem*, & quod de ordine † iudicij ſit, vt depoſitiones teſtium ſcribantur, & publicentur dicit *gloſ. in l. prolatam C. de ſentent. & interloq. omn. iud.* quæ tolli non poſſunt, *Rom. ſing. 374. & ex alijs Regens Carol. Tapp. in l. fin. colum. 3 part. 2. num. 86. de conſtit. Princ fol. 208.* Vnde ex prædictis breuiter dictis concludo, Vniuerſitatem ipſam ad petitam nominationē, & teſtium productionem admittendam eſſe prout non dubito prouideri.

Articulus iſte non fuit deciſus, decidendus tamē remanſit in reuiſione cauſæ reclamationis, Faxit Deus, vt quoad me Terra

prædi-

prædictæ Aduocatum debita impleuerim, quod ſatis erit.

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Vaſalli à Domino inuiti non alienantur.*
2 *Vaſalli de demanio effecti ſunt vtilis dominij domini, & Rex ſine eorum conſenſu non alienat, & nu. 5. & 6.*
3 *Imperator Conſtantinus donauit Romam Papæ Silueſtro cum conſenſu Populi.*
4 *Vaſallorum ſtatus, & honor ipſis inuitis ab Imperatore non minuitur.*
7 *Loffredi imputatio declaratur.*
8 *Aſſenſus Domini nè dum non ſufficit ad alienandum vaſallos inuitos, ſed nec inueſtitura.*
9 *Vaſalli Regij demanij ſunt feudatarij, quia onera prioris Domini ſubſtinent.*
10 *Refutatio per Loffredum Conſilij Neuizani non ſubſiſtit, & quare & num. 13. & 14*
11 *Vaſalli etiam cum curia inuiti alienati non poſſunt cogi fidelitatem iurare, & eſſent laudandi ſi per dolum, ſiuè fallaciã, vel quocunque modo ſe redimerent*
12 *Vaſalli alienati inuiti poſſunt reſiſtere.*
15 *Camilli Salerni doctrina ad noſtram concluſionem non obſtat.*
16 *Vaſalli tranſeunt cum tota curia, territorio, & Vniuerſitate feudi alienata.*
17 *Imperator libertatem natalium ſine conſenſu patroni non reſtituit.*
18 *Liberi hominis non valet contrectatio.*
19 *Afflict. dictum in deciſ. 265. num. 33. reijcitur, & cõtra eum eſt communis opinio*
20 *Comparatio nulla dari poteſt inter potentiſſimum Regem noſtrum Philippũ tertium, & alium priuatum.*
21 *Dominus ſucceſſor, anteceſſoris non hæres demanialia alienare poteſt.*
22 *Rex Philippus hæres prædeceſſorum Regum alienare non poteſt, & quare.*
23 *Vaſalli de parte, & cum conſenſu domini alienari poſſunt, intellige de effectis de demanio.*
24 *Vaſalli quando cum Vniuerſitate alienantur quomodo intelligatur, & Doctorum de hoc tractantium intellectus, quod non ſit contra noſtram concluſionem.*
25 *Vaſalli tranſeunt cum Vniuerſitate feudorum quando Dominus vendit totum Regnum ſuum, quod non procedit in vaſallis de demanio effectis, quia tunc eius conditio deterioratur.*
26 *Delegatio inuito debitore fieri non poteſt.*
27 *Vaſallus Regius ſi vendatur deterioris conditionis efficitur.*
28 *Vaſallos inuitos vendendi conſuetudo etiam ſi adſit, eſt erronea.*
29 *Ius Domini, & vaſalli à pari procedunt.*
30 *Princeps conſulere debet ſibi, & vaſallis.*
31 *Dominus tenetur vaſallis auxilium præbere etiam reſpectu rerum.*
32 *Vaſallus ſe, & feudum quod habet, non poteſt in alium transferre ſine Domini conſenſu.*
33 *Ciuitas alteri ſe ſubijcere nõ poteſt, ſine Domini conſenſu, niſi omni auxilio deſtituta eſſet.*
34 *Domino competit actio ad vendendum ſubditum ſi alteri ſe ſubijciat, aut obedientiam Domino recuſet.*
35 *Dominus ſicut vaſallus ſine mutuo conſenſu in alium transferre non poteſt, ſic è contra.*
36 *Alienans ſubditos inuitos, eorum proprietate priuari debet.*
37 *Vaſallus, & Dominus in modo priuationis ad paria iudicantur.*
38 *Vaſallos venditos poſſe ſe redimere, & ad Regium demanium admitti an lege caueatur vel ex vſu tribunalium, & inueterata conſuetudine ſit introductũ, & nu. 39. & 40. vſque ad 45.*
46 *Vaſalli quodammodo in ſeruitute Baronum ſunt redacti, & quandoque libertis comparantur.*
47 *Vaſalli ſub Barone moleſtiſſimis grauaminibus, & ſeruitutibus aſtringuntur.*
48 *Vaſalli demaniales Regij dicuntur liberi, & ſumma libertas eſt ſub Rege viuere.*
49 *Liberi omnes cenſentur qui nullo modo ad Imperialem, ſeu Regiam pertinent poteſtatem.*
50 *Nomen Regis ad dignitatem honoris, & poteſtatis pertinet.*
51 *Nomen domini potius ad tyranidem.*

52 *Domini tales vocãtur ſicut Nembrot, Robuſti venatores, id eſt oppreſſores, & extintores hominum.*

53 *Auguſtus abhorrens vocari Dominum, fecit edictum nè Dominus vocaretur.*

54 *Rex ſubditos vocat amicos.*

55 *Vaſalli, ſeù homines dominorum ex ipſa lege quaſi ſerui habentur.*

56 *Vaſalli ſi venduntur, omnino eis datur prælatiò ſaltim in memoriam priſtinæ libertatis, quando Regis fuerunt.*

57 *Vaſallis datur prælatio ſemper, quod de uno in alium transferuntur.*

58 *Vaſalli redimuntur nè dum ratione conſeruandæ libertatis ſed euitandæ oppreſſionis à Baronibus, & ſic publicæ vtilitatis.*

59 *Honorius Papa voluit Regem Siciliæ abſtinere ab alienatione demaniorum, vt grauamina vaſallorum euitarentur.*

60 *Eccleſiæ proprietatis dominæ intereſt ius proprietatis fouere.*

61 *Vaſalli vbi intereſt, ſeruabitur æqualitas*

62 *Vaſallus poteſt dicere, ego nolo eſſe vaſallus alterius, quam Regis, & à ſeruitute abdicari.*

63 *Subuentiones quas præſtant vaſalli ſunt collectæ.*

64 *Vaſallos in eorum alienatione debere audiri nè eorum conditio deterior conſtituatur.*

65 *Vaſalli tenentur Reuerentiæ munus eorũ Dominis impendere, quæ eſt honoris exhibitio cum pauore.*

66 *Principes iuſti libertatis ſunt amatores.*

67 *Seruitute nihil odioſius, & durius, quę morti comparatur.*

68 *Malorum extremum, nè dum bello, ſed morte repellendum.*

69 *Liberum quem non eſſe, & in rerum natura non eſſe paria ſunt.*

70 *Mors melior eſt quam vita in amaritudine ſeruitutis ducta.*

71 *Libertatem nemo bonus niſi cum anima amittat.*

72 *Seruitus mortis imago eſt.*

73 *Libertas lumen vitæ noſtræ eſt, & ideò pro libertate iudicandum eſt.*

74 *Libertati chriſtianos reſtituere debemus, quos Chriſtus ſanguine redemit.*

75 *Molæ Terra ab anno 1583. fuit ad Regium demanium redacta.*

76 *Ius retrahendi, & de demanio efficiendi omnibus de Vniuerſitate competit, vt ſingulis, etiam vni vaſallo.*

77 *Prælatio feudi alienati competit Regi, ſed Agnatus præfertur Regi.*

78 *Agnatus qua ratione Domino directo præfertur.*

79 *Dominus, & Agnatus infra annum retrahere debent.*

80 *Silentium annale habet vim repudiationis.*

81 *Agnatus elapſo anno quare à retractu excludatur.*

82 *Ligatum eo modo diſſoluitur, quo ligatum fuit.*

83 *Priuilegia habitantibus conceſſa ſunt perpetua, & ſemper durant.*

84 *Vtilitatis cauſa generaliter ordinata, ſunt perpetua, & Papa, vel alius Princeps non immutat.*

85 *Princeps contra ſuum Priuilegium venire non poteſt.*

86 *Poſſe non dicitur, niſi decenter, & honeſtè fieri poſſit*

87 *Princeps contractum à ſe factum modificare, & conditionare non poteſt.*

88 *Princeps contra ſuum verbum venire non poteſt.*

89 *Principis in lingua extat gratia, in ſcriptura teſtimonium, & in exequutione commoditas & nu 90.*

91 *Varietas, & vacillatio legibus eſt inimica.*

92 *Principi conuenit verbum, quod ſcripſi ſcripſi, & quod dixi dixi, & debet habere vnam linguam, & vnum calamum.*

93 *Princeps debet eſſe immobilis, ſicut lapis angularis, & ſicut Polus in Cælo.*

94 *Fides licet delinquenti non ſit ſeruanda, hoc non procedit in Principe; cum non deceat aliquem ſub fide Principis decipi.*

95 *Aſſenſu, & Priuilegio acquiritur ius, & dominium.*

96 *Principem poſſe ſuum priuilegium gratuitum reuocare, & quando ſecus.*

97 *Princeps donationem iure primogenituræ à ſe factam in præiudicium venientiũ*

reuo-

reuocare non poteſt.

98 Priuilegium Regij *demanij, eſt etiam ſauorabile Coronæ Regiæ, & Regno propter vnionem quæ dè facili fit.*

99 *Flumina de facili ad mare, vndè exeunt redeunt.*

100 *Feudo dominanti loquenti an detur facultas petendi ſua membra reintegrari.*

101 *Feudum quando reuertitur ad Dominum, dicitur fertilior annus, & non noua acquiſitio.*

102 *Molæ ſitus, & qualitates.*

103 *Regis intereſt Terram Molæ habere, & cogere tenentes quoſcunque ſibi dare.*

104 *Priuilegiũ Regij demanij Molæ quia nõ omnino gratuitum, ideò irreuocabile.*

105 Priuilegium *conceſſum venientibus ad habitandum in aliquo loco, ſtatim quod quis ad habitandum venit, tranſit in contractum innominatum dò, vt facias.*

106 Priuilegij *verba vz. habentis promiſſionem gratam, ratam, firmam, & contra non venire, & omnia firmiter tenere & obſeruare promictimus tranſeunt in contractum irreuocabilem.*

107 Priuilegium *propter ſeruitia conceſſum eſt irreuocabile.*

108 Priuilegij *promiſſionis demanij vigore Rex lucratur iuriſdictionem, & alia obſequia, ex quibus ad obſeruantiam tenetur.*

109 Priuilegium, *quod in contractum, vel quaſi tranſit nec à ſucceſſoribus* Regis *reuocari poteſt.*

110 *Contractus ſunt iure gẽtium, quos Deus non ſubiecit* Principibus, *quia eſſet contra ius gentium, & naturalem iuſtitiam.*

111 Princeps *licet ſit ſolutus legibus non tamen lege naturali, & diuina.*

112 Princeps *ſuum contractum nec de poteſtatis plenitudine reuocare poteſt.*

113 Principẽ *non ſeruare contractum, inſolitum, & inauditum eſt.*

114 *Iuſtitia nulla maior quam quæ ex pacto, & contractu oritur.*

115 *Deus ſi cum nobis contraheret, obligaretur, multo magis* Princeps *qui eſt Animal rationale, & mortale.*

116 *Principum in contractibus plus operari debet bona fides quam priuatorum.*

117 *Fides per inobſeruantiam contractus, & pacti frangitur, quod ſatis pernicioſum eſt.*

118 Conditione *pendente contractus reuocari non poteſt.*

119 *Princeps, frangendo fidem peccat grauius quam priuatus.*

120 *Contractum non ſeruare eſt mentiri, & mendatium in ore nobili, horribile eſt.*

121 *Princeps ſicut non eſt Dominus elementorum, ſic nec contractuum.*

122 Rex Philippus *ſecundus dum Terram Molæ ad demanium admiſit Rex* Philippus *tertius eius ſucceſſor reuocare non poteſt.*

123 *Rex vendens terram, quæ numquam de demanio ſe effecerat, poteſt in eius commodum pretium conuertere, ſin autem pretio ſe redemerit ſpectat ad ipſam vniuerſitatem.*

124 *Princeps accipiens Terram, etiam ob publicam vtilitatem, tenetur pretium ſoluere.*

125 *Princeps etiam ſi per legem generalem, & publicam vtilitatem rem alterius accipit, tenetur ad pretium.*

126 *Principis eſſe omnia qualiter intelligatur, & num. 127.*

128 *Proprietatis ratione domus mea eſt mea & ratione vniuerſalis iuriſdictionis eſt* Principis.

129 *Iuriſdictio particularis Terræ effectæ de demanio eſt ipſius Terræ, licet exercitium ſit pœnes officiales per* Proregem *eligendos.*

130 Priuato *debet refici extimatio rei ſuæ ſibi ablatæ à* Principe.

131 *Vaſallo amittenti feudum non culpa ſua, ſed facto Domini, Dominus tenetur de alio feudo prouidere.*

132 *Foſſatum factum à Ciuitate per agrũ alienum debet ſolui Domino agri.*

133 *Domus communis ordine Iudicis ob delictum alicuius deſtructa, delinquens tenetur ſoluere pretium conſocio innocẽti:*

Pro

Digitized by Google

Pro Terra Molæ.

ARGVMENTVM.

An Dominus ſuas Ciuitates, Terras, Caſtra, & loca cum Vaſallis ipſis inuitis alienare poſſit; & an ipſi vaſalli venditi poſſint pretio ſe redimere: An ius redimendi competat vaſallis vt vniuerſis, vel vt ſingulis, & an Rex Terras de demanio effectas, quibus priuilegio in demanio tenere promiſit, poſſit alienare, ſuumque priuilegium, ipſe, vel ſui ſucceſſores reuocare, An Terra de demanio effecta, ſi vendatur, pretium ſpectet ad Regem, uel ipſam vniuerſitatem.

CONSILIVM LXXXVI.

DVM de vaſallorum demanio faciendo; conſeruando, vel diſſoluendo ſit ſermo, & in dies aliqua de eo diſcuſſio accidi ſolet, ſubſcriptas diſtinctas ponam concluſiones videlicet.

Prima erit, an Dominus ſuas Ciuitates, Terras, Caſtra, & loca cum vaſallis, ipſis inuitis alienare poſſit.

Secunda, an vaſalli venditi poſſint pretio ſe redimere.

Tertia, an hoc redimendi ius competat omnibus de vniuerſitate vti vniuerſis vel vt ſingulis.

Quarta, an Rex terras, & vaſallos pecunijs eorũ proprijs redemptos, & de Regio demanio effectos, & per particulare priuilegium etiam iuratum à Rege, vel Proregе promiſſum, ſemper in demanio tenere, vel reuocare, & vendere ipſis inuitis poſſit.

Quinta, & vltima, ſi terra de demanio effecta, à Rege vendatur, pretium ſpectet ad Regem, vel ipſius terræ vniuerſitatem.

Quoad primam concluſionem dico,
1 quod Rex † vaſallos ipſos inuitos non alienat, eſt *tex. in cap. 1. §. ex eadem lege de lege Corrad. vbi legitur (Dominus ſine voluntate vaſalli feudum alienare non poteſt.) & in text. in cap. 1. §. Præterea Ducatus verſic. Nec dominus, de probib. feud. alien. per Feder.* habetur (*Nec Dominus ſinè voluntate vaſalli ad alium tranſfert.) & in cap. ſi quis, quo tempore miles legitur* Si quis *fecerit inueſtituram, vel cambium de beneficio ſui militis, ſine illius conſenſu, cuius eſt beneficium, pro non facto habetur*) & in Longobardis eſt *text. in l. in nomine. §. ſiue l. inſuper, de benef. & ter. trib. ibi (prohibemus, vt nullus ſenior de beneficio ſuorum militum, cambium, aut præcarium, aut libellum ſine eorum conſenſu facere præſumat*, & ſi iſta duo iura vltima videantur loqui in poſſeſſore feudi, idem eſt in vniuerſitate
2 effecta de demanio, cum ipſa ſit † vtilis dominij domina, & Rex ſine eius conſenſu alienare non poterit, vt præcedentia iura mandant, & eſt *gloſ. notabilis * communiter approbata in l. inuitos ff. de fideicommiſſ. libert. ad literam dicens (Dominus non poteſt in alium alienare ius vaſalli, vel feudi inuito vaſallo) eſt etiam gloſ. in autben. vt non fiant. pign. in verſic. formam colu. 5. gloſ. in cap. dilecti extra de mator. & obed.* & eſt * communis regula approbata in *d. §. ex eadem lege per feudiſtas videlicet Iac. de Bellouis. Petrum de Rauen Præpoſ. Aluar. Mart. Laud. ceteroſque ibi Scrib. Iſer. in d. §. Præterea Ducat verſic. Nec dominus num. 43. & ſeq. ex alijs firmat, & in Conſtit. Regni perſonas Roffred. in ſua Sum. feud. in cap. vtrum Dominus poſſit ius ſuum alienare verſic. ergo poteſt dominus, & verſic. ſed per Conſtit. fol. 187. Zaſ. de feud. part. 10. nu. 80. Franc. Duaren. in epit. feud. cap. 13. nu. 7. fol. 195. Ioannes Raynald. in comprehenſ. feud. in d. §. præterea ducatus nu. 12. circa med. verſic. videamus igitur fol. 62. & Ioann. Ferret. in rub. feud. in cap. quemadmodum; Dom. feud. prop. priu. fol. 229. Bald. in cap. Generaliter in fine ſi de feud. fuer. contr. int. dom. & agnat.*
3 vbi dicit, quod quando † Imperator Conſtantinus donauit Vrbem Romæ Papæ Sylue-

Syluestro fecit cúm conſenſu populi, &
patet *in cap.Conſtantinus 96. diſtinct.&*
in cap.1.§.ſi quis verſic. Adde dicit Hoſt.
*quo tempor.mil.idem Bald.*quod Impera-
4 tor,† rem,& honorem eorum vaſallorum
minuere non poſſit, nec eos inuitos a-
5 lienare † reiectis contrarijs firmat in
conſ.327.Pridie enim conſului num.4.&
5.verſic.vlt.ſciendum eſt.quod quæſt.an-
tiqua fuit &c.lib.1. Curt. Iun. in vſib.
feud.par.6.circa finem firmat hanc * com
munem eſſe opinionem, & in *conſ.174.*
num.17. communem,& veram,& ma-*
*gis * communem teſtatur Iul. Clar. in §.*
feudum q.28.verſic.ſed quæro, eandem-
*que * communem firmat Intrigliol.in ſuo*
tract.feud.part.1.q.98.num. 164. vltra
Feudiſtas firmant in d. cap. dilecti de
maior. & obed. Innoc. Hoſt.Ioan.Andr.
Anto.de Butr. Abb. & alij Canoniſtæ, &
in l.1.cap.de nouat.comprobant Petr.de
Bellaper.ex Azon.Din. & alijs Cyn. Luc.
de Pen.in l.vn.C.de capit.ciuit.cenſ.exim.
lib.11.Dec.in cap.1.de probat. & in conſ.
564.in cauſ.colu.3.in fin.nu. 13. poſt Iaſ.
& Ang.in §.item ſeruiana inſtit.de actio.
latè congerunt moderni hiſpan. 16. colu.
in fine Fab.de Monte in tract.de empt.&
vend.11.q.3.q.princ.Anto. Corſet. de Po-
teſt.Reg.q.4.nu.16.vſque ad 20.Reſtau.
Caſtald.de Imperat. q.104. nu.8. & 13.
Duen.ex multis firmat in reg.215.& la-
tè more ſolito confirmat Tiraquell. de re-
tract.§.26. gloſ.1. num. 78. & ſimiliter
Neuizz.inter conſ.Brun.12. Petr. Iacob.
in pract.c.de cauſ.ex quibus dominus deb.
amitt. propriet. feud. & quod Dominus
6 non debet ad alium † transferre feudum
ſine voluntate vaſalli iudicatum firmat,
ex pluribus * communibus opinionibus
Anto. Gabr. in ſuis commun.opin.in titul.
de iur. quæſito non tollen. concluſ. 8. Ca-
pyc.deciſ.162.vbi add.num.1.Vrſill in
*deciſ.265.num. 36. in fine * communem*
*dicit,eademque * communem firmat Aym.*
*conſ.241.num.6. & * communem eſſe opi-*
nionem firmat etiam Grat.in ſuo reſponſ.
147.num.7.lib.2. & latè Caſſan. in Con-
ſuet. Burg.rub.3.num. 51.fol. 121. Hanc-
que concluſionem ex multis firmat Sigiſ-
mun. Loffred.in ſuis parafraſib. feudali-
bus in verſic.nec dominus ibi, quod vaſal-
lus,&c.fol. 65. aterg. & eam impugnare
conatur,ex pluribus.

Primo, quia conſenſus domini facit
alienationem feudi valere quod corro-
borat dum Rex nouas conſtituere poteſt
dignitates.

Secundò,quod ſicut alienatio, inuitis
vaſallis prohibetur, ita & diuiſio Duca-
tus, & tamen etiam dignitatum diuiſio
cum conſenſu Regis fieri poteſt.

Tertiò, ex eo quod vaſallus domino
volente poteſt feudum refutare.

Quartò,prætendit quod dicta pro no-
ſtra concluſione procedunt quando do-
minus vendit vaſallos tantum retempto
territorio,ſed quando alienat totam cu-
riam valet vaſallis inuitis.

7 Hæc quatuor fundamenta † *Loffredi*
vnico verbo reſoluuntur, & ex eis noſtra
concluſio magis firmatur,cum loquantur
in caſibus in quibus adeſt conſenſus Do-
mini,& vaſalli, ergo deficiente conſenſu
vaſalli, alienatio non procedit, iuxta
prędictas * communes opiniones,deciſio
nes, & authoritates & in proprijs termi-
8 nis quod nè dum † aſſenſus Domini, ſed
quod nec inueſtitura Domini nihil ope-
ratur contra voluntatem vaſalli,eſt *tex.*
in d.cap.ſi quis quo temp. mil. vbi legitur
(ſi quis fecerit inueſtituram, vel cambiũ
de beneficio ſui militis, ſine illius conſenſu
cuius fuit beneficium pro non facta habe-
9 *tur,* cum vaſalli Regij demanij † ipſimet
ſint feudatarij,onera prioris Domini ſol-
uentes, ipſis inuitis ad alium transferri
non poſſunt, iuxta noſtra fundatam,in-
concuſſamque concluſionem.

Nec obſtat *Loffred.* ipſum prætende-
10 re † refutare *conſ. Neuizz. 12.* dicentis
non negare quin poſſit fieri alienatio cũ
vniuerſitate,quando cum toto comitatu
& hoc tantum fretus authoritate ſua,ſed
nullam legem allegantis. Nam rogo vi-
deatur *Neuizz.in d.conſ.num.107.109*
*& plur.ſeq.*vbi innumeris iuribus,autho-
ritatibus, & deciſum ſic firmat conclu-
ſionem noſtram quod feudum inuitis va-
ſallis alienari non poſſit, & hoc adeo eſt
verum

11 vetum, quod tales ſubditi † venditi etiam in caſu neceſſitatis, & cum curia nō poterũt cogi iurare fidelitatem, & eſſent laudandi ſi à Poteſtate Hoſtili, quocunque modo, ſiuè per dolum, ſiuè per fallaciam ſe redimerent, & priori ſupremo domino redirent ex *Ign. in d.l.donationes* 11. *colu. C. de donat. inter.vir.& vxor.Neuizz.d.conſ.*12.*num.*110.firmat & conſuetudinem Brixiæ non valere, ex *Birr.in lib.de Cuſtod. Clau. Port.cart.* 8. *in fin.& cart.*17.*colum.* 1. *ita iudicatum firmat Neuizz.ibidem,num* 112.*& num.*
12 113.ex alijs firmat quod tali caſu † ſubditi poſſunt reſiſtere,& quod *Loffred.*di-
13 cit † *Neuizz.* non negare talem alienationem poſſe fieri cum vniuerſitate vaſallis inuitis. Hoc quidem *Neuizz.* non dicit,vt colligitur ex ſuis dictis. *in d ſuo conſ. num.* 118. ex quibus *Loffred.* hoc prætendit: Nam dicit non obſtat quod immò potuerit, ex quo tranſtulit cum vniuerſitate bonorum: & ſic donando caſtrum cum territorio, quia diceretur donatum cum vniuerſitate quando donaſſet totum comitatum Aſtenſe, tunc bene diceretur,illud caſtrum, vel villa venire cum vniuerſitate comitatus, ſed in caſu noſtro non poteſt dici venire cum vniuerſitate comitatus, ſiue bonorum; licet hoc cum vniuerſitate etiam reprobetur à iure:niſi vbi adeſſet conſue-
14 tudo,ex quibus nihil ad propoſitum † *Loffred.Neuizz.* dicit, immò totum contrarium, & conſuetudinem reprobat, vt dictum eſt,& omnes contrarios ſui temporis retto validis fundamentis reijcit, *dictis numeris* 107.109. *& ſeq. vſque in finem,*vbi ponit arreſtum,ſiuè ſententiam, qua declaratum fuit, fructus caſtri conceſſi eſſe capiendos per conceſſionarium à manu Theſaurarij,ſeu receptoris generalis comitatus Aſtenſis, iuriſdictio omnimoda dictæ villæ,& territorij exerceatur per officiarios Comitatus Aſtenſis, ſeù eiuſdem loci, vt prius fuerant aſſueti;ergo noſtra concluſio firma remanet, & prædicta faciunt prò reſponſione ad *deciſionem* Putei 39. in eo quod contra nos tenere adducitur.

Et ſi *Camillus Salernus addendo in probem.Neapol.Conſuet.in verſic. magna eſt Principis poteſtas fol.*44.*littera* C.eandem concluſionem ex multis firmans tribus fallentijs eneruare conetur,fallentiæ
15 tamen ipſę nec minus obſtant, † Nam
16 prima eius fallentia eſt,quando tota † curia, territorium, & iura feudalia alienātur,per rationem quia multa cum vniuerſitate tranſeunt,quæ ſeparatim non tranſirent, & ſic talem alienationem inuitis vaſallis valere concludit *ex Bald. conſ.*324.*conſ.*327.*lib.*1.*& conſ.*92.*lib.*3 *Guid.Pap.deciſ.* 239. *Afflict. deciſ.* 295. *num.* 33. *Duen. in* 1. *lim.ſuæ reg.* 215. etiam in ruſticum inferiorem, alienationem fieri poſſe ex *Iſern.in cap.ſi quis fuerit num.*2.*quo temp.mil.& in d.§. ex eadem lege,* Et ordinatè procedēdo quo ad *Bald.in dictis ſuis conſilijs* dicit totum oppoſitum, & ſignanter in *d. conſ.* 327. ex pluribus noſtram concluſionem,etiam reiectis contrarijs, firmat, & idem in *d. conſ.*324.dum ibi legitur*(immo laudabile puto,& forte neceſſarium quod interueniat conſenſus hominum illius Ciuitatis cuius ſtatus mutatur, vel quod in manus feudatarij iurent, & legitur, & notatur ff.de fideicommiſſ. libert.l.inuitus, & de action.empt. l.Titius*; dum hæc iura pro nobis loquũtur, noſtra concluſio ex eius dictis firmatur; & ſic ſequitur quod Papa rei ſuæ eſt moderator, & arbiter, & quando vaſallus permutatur in alium dominum, non quando ingenuus fieret vaſallus,vt quando Rex vēdit,quod ſinè vaſalli conſenſu fieri non poteſt,*l. fin.* ff.
17 *de nat.reſtit. vbi legitur († patrono conſentiente debet libertas ab Imperatore natalium reſtitui)* quæ lex etiam pro nobis facit dum nec Imperator libertatem natalium ſine conſenſu patroni reſtituere poteſt,vt ibidem firmat *gloſ.* Et ſi idem *Bald.*alleget *legem,& liberi ff.de contrahend. empt. & l.inter ſtipulantem* §. *ſacram ff. de verbor. oblig.* Hæc duo iura nè dum non dicũt, quod Princeps vaſallos inuitos alienate poſſit,ſed quod liberi
18 † hominis non valet contrectatio, & ſic Regij vaſalli,qui liberi dicuntur, vt in *d. conſtit.*

conſtit.perſonas , & ex alijs iam dictis , & infra dicẽdis,tanto minus alienari poſſunt vndè *Bald.* nihil pro dicto allegante facit,ſed potius contra, & ſi aliter dixiſſet eſſet ſibimet contrarius in pluribus locis ſupra relatis,& *d.deciſ.Guid.Pap.*239.*& ibi Addentes*,quod Dominus ſine voluntate vaſalli non poteſt ius ſuum in alium transferre , adducens donationem Conſtantini fuiſſe factam Papa Syluestro cum conſenſu Populi Romani, & ſic noſtram concluſionem firmat , & nè dum in *d.deciſ.* 239. in contrarium adducta ſed latius in *deciſ.* 560. firmat & quod

19 *Afflict.*dicit in † *deciſ.*265. *num.* 33. ſiquidem firmat quàndo alienatio fit in æque idoneum,vel maiorem, ſed nulla

20 pœnitus comparatio † eſſe poteſt inter Potentiſſimum,& Inuictiſſimum noſtrum Regem Philippum I I I. & priuatos homines, immò quod nullus Rex cum noſtra Maieſtate comparari poſſit,& ſi cõtra *Afflict.*nè dum adſunt tot iura,authoritates,& * communes opiniones iam dictæ, ſed particularis * communis opinio ad eãdem *deciſ.num.*36.*& ſeq.per Vrſill.* adducta, & pluribus iuribus, & authoritatibus comprobata , & cum non ſimus in ſtatu Mediolani, vt idem *Afflict.in*

21 *cap.*2. *quo temp. mil. in fin.* dicit,quod † dominus qui non eſt hæres promictentis poteſt alienare vtile dominium , Terræ promiſſę tenere vti demanialis,ergo Rex

22 † noſter qui bonę memoriæ paternæ Maieſtatis eſt hæres, alienare non poteſt, & firmat *Vrſil.ibidem num.*37.Prima enim limitatio *Duen.in d ſua reg.*215.*per d.Camill.Salern.add.*adducta,nec obſtat,cum ſi bene attendatur *Duen,in d.ſua* 1.*limit.*

23 dicit procedere quando † vaſalli alienantur de per ſe, & ſic cum eorum conſenſu,ſi ſuperueniret aſſenſus domini valeret,non eſſet dubium ; quia non inuitis vaſallis,quod aliter fieri non poſſet: iuxta noſtram concluſionem , quam *idem Duen.in d.reg.*215.ex innumeris iuribus & authoritatibus firmat,& *Iſern. in locis in contrarium allegatis*,non dicit,vaſallis inuitis, ſed dicendo ſimpliciter intelligitur ipſis conſentientibus eos poſſe alienati, etiam reſticis,alias eſſet ſibi contrarius in locis iam dictis,vbi firmat expreſſè vaſallos inuitos alienari non poſſe.

Circa ſecundam fallentiam, quod ex

24 † neceſſitate vaſalli cum vniuerſitate alienantur inuiti fundatam ex *Alexand. in conſ.*25.*num.*21.*per capta.§.ex eadem lege Corradi.* Replicatur nec obſtare , cum *d.§.ex eadem lege cum gloſ.* totum contrarium determinat, & dum allegat *Iacob.de Aren.& Bald.in l.*2.*in princip: ff.ſolut.matrim.Iacob.de Aren.ibi num.*1 dicit ſi aliquis dominus vendat terram alij conceſſam in feudum, vaſallus non tenetur iurare fidelitatem, ſuper hoc dicas, ſi dominus vendit omnia feudalia vaſallus tunc tranſit cum vniuerſitate infra *de acquir. rer.dom. l. quidam ſupra de fund.dot.l.*1. ſi vero tantum Terram iſtius vaſalli, tunc ſerua iſtam legem, vt ſi non fiat deterior vaſalli conditio, compellatur, alias non pro hoc in *vſib. feud. cap.* 1.*§.ex eadem lege Corrad.& de prohib.feud.alien.per Feder.* §. *aliud.* Ex his

25 videtur ſentire quando Dominus † trãſfert totum Regnum , ibi omnia feudalia vaſallus tunc tranſit cum iſta vniuerſitate, ſed ſi vendatur terra iſtius vaſalli , tunc ſerua iſtam legem quod ſi efficiatur alterius conditionis non teneatur,& cum vaſallus Regij demanij vendatur,clarum eſt,quod conditione diminuitur,ergo *Iacob. de Aren.*videtur concludere , quod vaſalli vnius Terræ particularis non alienantur inuiti, maximè quod adhoc allegat *d.§.ex ead. lege & cap. præterea Ducatus*,quæ in indiuiduo noſtram concluſionem comprobant , & idem concludit *Bald. in d. l.* 2. *ff. ſolut. matrim.num.*6. dum ibi loquitur in alienatione proprietatis,omnium Regni Ciuitatum, Terrarum , Caſtrorum , & Feudorum reſidet pœnes Regem , dum dicit , ſecus ſi per viam vniuerſitatis, Nec minus dum ad hoc allegat *d.l.inuitus ff.de fideicommiſſ. liber.l. omnes.§.ſi fures de vſufr.quẽ adm. adm.& l.*1.*C.de nouat. per Cyn.* vbi de

26 legatio † inuito debitore fieri non poteſt & ſic d. iura noſtram firmant concluſionem, & ſi allegat *Felyn. in d. cap.dilecti de*

*de maior. & obed. verſic. hominibus inuitis verſi.*4. intellige niſi Dominus ex cauſa neceſſitatis, & *Iſern. & Alexand.* niſi vaſalli per hoc deterioris conditionis eſ
27 ficerentur, Quis † negare poteſt quod ſi vaſallus Regius vendatur Baroni, deterioris conditionis efficiatur? ergo ipſimet etiam in caſu propoſito concludunt vaſallos inuitos alienari non poſſe, & ex iam dictis tertia fallentia *Camilli*
28 *Salerni*, quæ eſt, conſuetudine † vendendi vaſallos inuitos, reſoluta remanet, etiam quia talis conſuetudo ſi adeſſet, erronea eſſet, vt ſupra fundatum eſt, vnde reiectis contrarijs noſtra concluſio firma remanet, & comprobatur efficaci
29 ratione, quia Ius † domini, & vaſalli à pari procedunt *d.cap.*1.*§.ex eadem lege, de l.Corrad. vbi Aluarot. adducit text. in d.cap.*1.*in fin. not. Bald. conſ.*188. *dicitur quod opus eſt.*2.*poſt med. verſic. & ad Dominum pertinere lib.*2. vbi quod ad Prin
30 cipem † pertinet conſulere non ſolum ſibi, ſed etiam ſubditis, quia connexus eſt ſtatus eorum *Afflict. deciſio.* 24. *colum.* 4. hoc ampliat etiam reſpectu rerum in
31 quibus tenetur Dominus † vaſallo auxilium præſtare *Brun. conſ.* 109. *colum.* 3.
32 ideò ſicut vaſallus, † & ſubditus non poteſt feudum alienare, nec ſe ipſum in alium transferre in præiudicium domini ſine eius conſenſu, *Innoc. in cap. olim il* 2. *de reſtit. ſpol. Abb. in cap. cum dilectus de relig. dom. cum ſimil. notat. per Socc. conſ.* 39. *colum.*2.*lib.* 3. vbi etiam quod vna
33 Ciuitas † non poteſt ſe alteri domino ſubijcere ſine conſenſu domini, niſi eſſet deſtituta omni auxilio ſui domini, de quo etiam per *Bald. in cap.*1.*colum.*4. *de Iud. in* 2.*lect. Brun. conſ.*86. *colum.* 1. Im-
34 mò † domino competit actio ad vendicandum ſubditum, ſi alteri ſe ſubijciat, aut obedientiam domino, recuſet. *Ioann. Fab. in § præiudicialis colum.* 8. *inſtit. de actio. Abb. in cap. inter quatuor colum. fin. de maior. & obed. & in cap. auditis colum.* 5. *de præſcript.* eodem modo non debet
35 † Princeps vaſallos, aut ſubditos inuitos in alium transferre cum à pari procedant & ſi inuitos alienat, contractus eſt nullus, & habetur pro non facto, dicit *text. in c.*2.*quo tempor. mil. & ibi Scrib.* maximè quando ſubditi per talem alienationem deterioris conditionis fierent, ad exemplum ſi alienarentur in minorem dominum, vt etiam in *d.cap. dilecti de maior. & obed. tenent Innoc. Hoſtienſ. Ioan. An-*
36 *dr. & alij.* Immò † alienans ſubditos inuitos priuari debet eorum proprietate, vt eſt * communis concluſio, quam tenet *Aluarot.* & * communiter Moderni in *d.*
37 *cap.*2.*quo temp. mil.* quia in modo † priuationis dominus, & vaſallus ad paria iudicantur, vt eſt *tex. in cap.* 1. *in fin. de form. fidel. & in cap.* 1. *qual. dom. propr. priu. refert, & comprobat. Curt. d. conſ.* 174 *num.*4.*verſic. Immò dominus*, ergo Dominum, vaſallos inuitos vendere non poſſe, reiectis etiam contrarijs, concluſum remanet.

Quoad ſecundam concluſionem, ſi vaſalli venditi poſſint ſe redimere; dico,
38 quod ſi † *Regens Camillus de Curte in ſuo diuerſorio feud. part.* 1.*num.*39. 54. 65.*& ſeq fol.*8. *Conſ. Ioan. Andr. de Georgio in alleg.*7.*num.*1.*& nouiſſimè Regens Ioan. Franciſcus de Ponte in tract. de Poteſtat. Proreg. in titul. de diuerſ. prouiſ.* §. 1 *num.* 8 *fol.* 476. *& ſeq.* firment, vaſallos venditos ad Regium Demanium admitti nulla lege caueri, ſed ex vſu Tribunalium, inueterataque conſuetudine introductum eſſe, de hoc valde minor in tantis viris, cum nè dum hoc ſit de iure Regni cautum, ſed etiam de iure communi.
39 Primò, enim habemus † legem Regni quæ eſt *Pragmatica* 63. *in titul. de offic. proc. Cæſar. vbi legitur* (*Placet quod de hinc in antea, vniuerſitates Regni admittuntur ad petendum ſe admitti ad Regium demanium infra annum tantum à die captura poſſeſſionis*, quæ, & ſi arctat tẽpus petendi, tamen præcedentiam, & potentiam præſupponit, & expreſsè mandat in futurum, & dum talis Regia ſanctio fuit prolata de anno 1588. & domini ſcriptores prædicti deindè ſcripſerunt, talem legem Regni allegare debebant, & non dicere nulla lege caueri vniuerſitates ad Re-

Regium demaniũ, ſed ex conſuetudine
tantum admicti.
40 Secundò, † duo aperta iura per Præ-
ſid de Franch. notata in deciſio. 17. num.
3. & ſunt text. in l. 2. ff. ſi lib. ingen. eſſ. di.
ibi (ſed interdum ita contendendum permi
ſit, ſi pretium rediddiſſet.) & in l. 2. C. de
patr. qui fil. diſtrax. ibi ad ingenuitatem
propriam redire) & ex §. nec Dominus,
inſtit. de noxal. Ioan. Fab. hoc expreſsè fir-
mat, quem ſequuntur omnes.
41 Tertiò, adduco † text. in cap. 1. §. ex
eadē lege de leg. Corrad. à nemine ad hoc
tactum, vbi legitur, Dominus ſine volun-
tate vaſalli feudum alienare non poteſt
42 Quartò, † in cap. 1. §. præterea ducatus
de probib. feud. alien. per Feder. vbi legitur
Nec dominus feudum ſine voluntate va-
ſalli ad alium transferre; Hæc enim duo
iura dum dicunt quod Dominus feudum
ſine vaſalli voluntate non vendat, nec in
alium transferat, quid aliud determinant
niſi quod vaſalli redimere ſe poſſint ſi
volunt.
43 Quintò, adduco † tex. in l. cum & poſt
liminij ius. C. de poſtlim. reuerſ. ibi Qui ca
ptos ab hoſtibus redimerint, accepto pretio
redemptos ſuæ ingenuitati reſtituant.
44 Sexto, † text. in l ſeruum in princip. ff.
de acquir. hæred. vbi legitur (vt priſtino
domino extimationem omnimodo offerat,
vel maneat ei obligatus donec pretium
ſoluat quod libertatis fauore introductum
eſt.)
45 Septimò, † in l. domino à familia ff. ad
ſenat. conſult. Maced. legitur (fauore liber
tatis liber quidem fieri debet, pretij autem
partem ſibi contingentem, ſocium conſequi
oportet) Quæ iura cum loquantur fauore
libertatis, & nè quis ſeruus efficiatur, ſol-
uendo pretium redimitur, & in caſu va-
ſallorum Regij Demanij, vel vt ad Re-
gium demanium reducantur clarè pro-
46 cedunt, & loquuntur, quia † vaſalli (in
Regno) Baronum quodammodo ſunt in
ſeruitute redacti, & libertis quandoque
æquiparantur, gloſ. in cap. 1. de milit. va-
ſall. qui contum. Iſern. in cap. 1. quib. mod.
feud. amitt. & in multis ſimilibus, ad eo
quod multis oneribus obligantur Baro-
nibus, vt Frecc. integrum tract. edidit de
authoritate Baronis contra eius vaſallos,
47 & dum ſunt ſub † Barone tot aſtringun-
tur moleſtijs, grauaminibus, & ſeruituti-
bus, quod verè in ſeruitute eſſe dici poſ-
ſunt, firmat Regens Camill. de Curt. vbi
48 ſupra num. 42. fol. 8. ater. & è contra †
vaſalli demaniales dicũtur liberi, & ſum-
ma eſt libertas ſub Rege viuere, dicit
text. in Conſtit. Regni, perſonas, & in
authen. de hæred. & falc. ibi aliquam re-
cipientes libertatem, quod meritò omnes
49 † liberi cenſentur, qui nullo medio ad
imperialem celſitudinem, & Regiam Ma
ieſtatem pertinent, & cum alijs latè con-
geſtis per Neuizz. d. conſ. 12. nu. 95. quod
50 * communiter ad hoc allegatur. † No-
men quippe Regium, ad dignitatem,
51 honoriſque poteſtatem pertinet; † No-
men vero domini potius ad tyrannidem
vt colligitur 95. diſtin. cap. eſtò, poſt prin
cip. & 94. diſtinct. cap. vltim. vocãtur e-
52 nim tales † domini ſicut Nembrot, Ro-
buſti venatores, ideſt oppreſſores, & extin
53 ctores hominum 6. diſtin. in fin. vnde †
Auguſtus abhorrens nominari dominum
fecit edictũ nè Dominus vocaretur Ora.
54 6. ad Auguſt. prope fin. † Rex enim ſibi
ſubditos vocat amicos, l. diui ff. de iur. pa
55 tron. & vaſalli; † ſeù homines Domino-
rum ab ipſa lege quaſi ſerui habentur l.
Nec diutius in fin. de agric. & cenſit. l 2.
in quib. cauſ. col. lib. 11. Luc. de Pen. in d. l.
56 vnic. C. de capit. ciu. cenſ. exim. vnde ſi †
vaſalli vendantur prælatio omnino eis
datur, ſaltim fauore priſtinæ libertatis
quando Regis fuerant, vel alterius, vt be
ne hoc conſiderauit, & determinauit tex.
in d. §. Dominus inſtit. de Noxal. & ea-
57 dem prælatio † datur ſemper quod quis
de vno in alium transfertur, quod ibi
Ioan. Fab. ad hanc materiam tradit cum
concordantijs late congeſtis per Neuizz.
58 d. conſ. 12. & nè dum † ratione conſer-
uandæ libertatis, ad demanium terras
admicti debere, ſed etiam Baronum op-
preſſiones euitandas, & ſic publicè vtili-
tatis, adduxit Iſer. in d. §. præterea Duca
tus verſic. Nec Dominus in 1. & 2. q. An
liceat Regi vaſallos inuitos alienare, vbi

59 inter alia dicit, quod † Honorius Papa
poſt rebellionem Siciliæ, ſuadendo voluit, Regem Siciliæ abſtinere ab alienatione demaniorum, vt grauamina ſubditorum euitaret; Nam intereſt eccleſiæ
60 † proprietaris dominæ, ius proprietatis fauere, vt afflicti ſubditi à grauaminibus releuentur, & non prorumpant, & finali-
61 ter concludit, quod ſemper intereſt † vaſalli, vt ſeruetur æqualitas, & poteſt va-
62 ſallus † dicere ego nolo eſſe vaſallus alterius, quam Regis, intereſt enim mea non addici ſeruituti, quæ præter alia di-
63 cta per *Frecc. & alios vbi ſupra* erit vt †
preſtentur ſubuentiones iuxta *Conſtit. Regni quam plurimum*, quas *Iſern.* appellat collectas, *vt ibi latius per eum*, ex cuius dictis colligitur debere conſiderari An intereſt vaſalli, vt ius quod eſt pœnes Regem in alium transferatur; & larius eandem quæſtionem proſequutus fuit poſt *Iſern. Luc. de Penn. in d. l. vni. C. de cap. cau. cenſ. exim.* vbi inter alia ad propoſi-
64 tum dicit, † in vaſallorum alienatione debere eos audiri, nè eorum conditio deterior conſtituatur. Nam dum fiunt va-
65 ſalli alterius, vltra iam dicta tenentur †
illi Reuerentiæ munus impendere, quæ eſt honor exhibitus cum pauore. Item nè commutet dominus, ſi in ſeruis hoc conſtitutum eſt, multo fortius intereſt liberorum hominum à Regia protectione non exire qui non eſt dominus ſed Rex, & vt noſter potentiſſimus, & iuſtiſſimus, &
66 Principes iuſti † libertatis ſunt amatores in *authen. conſtitutio quæ ex aſcript. & li. mol. in princip.* & nihil alicui gratius libertatis præſtari poteſt *l. Paulus* §.
67 *1. ff de fideicommiſſ.* nihil † autem odioſius, & durius ſeruitute, quæ morti comparatur *l. quod actiones ff. de reg. iur.* & ex
68 tremum † malorum omnium, non ſolum b:ilo, ſed etiã, morte etiam repellendum
69 *Tull. ad Philipp. 2.* vndè paria † ſunt quẽ non eſſe in rerum natura: vel eſſe, & non eſſe liberum, vt colligitur in *l. qui mor-*
70 *tui ff. de verb. ſig.* Quinimmò, † melior eſt m: rs, quam vita in amaritudinem ſeruitutis ducta, iuxta illud *eccleſiaſtic. cap. 30.* melior eſt mors quam vita amara, &
71 ideo † libertatem nemo bonus, niſi cum anima amittat, dicit *Saluſt. in catalin. & Iſern. in d. verſic. nec dominus q. 2.* eſt e-
72 nim ſeruitus, † quædam mortis imma-
73 go ſecundum *Poll. lib. 7. cap. 17.* libertas †
verò, eſt lumen viræ noſtræ, & ideò pro ipſa libertate, & non contra iudicari debet *l. inter pares ff. de re iud. cap. vltim.*
74 *extra eod.* ad hanc † Chriſtianos reſtituere debemus, quos Chriſtus Dominus noſter ſanguine ſuo redemit, *cap. cum redemptor 12. q. 2.* non enim de libertate eos afficere ſecuritate, facit *l. 1. & 2. C. ne quis lib. inu. act. reipub.* vnde ex prædictis nedum veram iuris concluſionem habemus, ſed obſeruantiam in dies decretam, vaſallos venditos, ad Regium demanium admicti, & conſeruari, ſi vires ſubſtinen-
75 di habent, prout in eadem Terra † Molæ fuit iudicatum ab anno 1583. & ad demanium ſoluto pretio admiſſa, Quo tempore ducatos octuaginta mille decurſis creditoribus debebat, quibus in diuerſos temporibus ſoluit tot capitalia cum tertijs, quod hodie non eſt debitrix niſi in ducat. vigintiſeptem mille capitalis, & debet exigere á diuerſis perſonis plusquam ducatos quindecim millle, adeo quod ſine onere dici poteſt, & ſi ab eo tempore quo plura, & maiora debita habebat, ad demauium fuit admiſſa, & hucuſque quieta permanſir, quomodo, quouè iure hodie de eius venditione cogirari poſſit, & libertate priuari, in qua per tot annos ſub Regio demanio, & fidelitate ſe conſeruauir, non video.

De tertia concluſione ſi terra vendita
76 † redimendi ius competat. vaſallis vel vniuerſis, an vt ſiugulis diximus *ſupra num. 8. & ſeq. in primo conſilio* eiuſdem cauſę vbi bene fundauimus, hoc redimẽdi ius, nẽ dũ ad vniuerſos, vt vniuerſos, ſed ſingulos, vt ſingulos, & ẽt ad vnũ vaſallũ ſpectare; ſed hic non omictã dicere, quod
77 etiam Regi † terram, ſiue feudum inter ſubditos venditum, ratione directi dominij auocare pro ſe poterit, & emptori præferri, ſed Agnatus ipſi Domino præfertur *cap. 1. §. porro in fin. titul. qual. olim pot. feud. alien. vbi gloſ. Iacob. de Belloviſ.*

Bald.

Digitized by Google

Bald. Mart. Laudenſ & alij, Iſern. Iacob.
de Belloaiſ. & Bald. qui hanc opinionem
dicunt æquam idem *Mart. Laudenſ. &*
Card. Alexandr. in cap. 1. titul. de ſucceſſ.
feud. Ioannes Fab. in §. 1. inſtit. de empt.
& ven. lit. Aluar. idem Mart. Laudenſ. in
cap. 1. §. vltimo colum. vltim. & ibi etiam
Card. Alexand. colum. antepenult. & in
cap. Titius colum penultim. ſi de feud. fuer.
controuerſ. inter Dominum. & Agn. Ma-
ſuer. de retract. §. item ſciendum eſt, &
iterum titul de locat. §. item proximior. Ia
cob. de Santo Georg. in ſuo tract. feud. ver-
ſic. qui quidem inueſtiri præſtiterunt iu-
ramentum colum. 18. *verſic. quæro nun-*
quid, & innumeras conſuetudines *de hoc*
affert Tiraquell de retract lignag. §. 21.
gloſ. vnic. nu. 2. & mihi perſuadeo per ra-
78 tionem, † quia dum agnati ſunt de de-
ſcendentibus primi inueſtiti, & Dominus
omnibus Agnatis iam conceſſerat, ſi præ-
fereretur, veniret contra ſuam, vel ſui
79 prædeceſſoris conceſſionem, inſuper †
Dominus vel Agnatus venire debet in-
fra annum *d. §. porro qual. olim. feud. a-*
lien. pot. vbi gloſ. & Doctor, ex quo Bald.
ibi in verſic. ex annali ſilentio notat quod
80 † Annale ſilentium habet vim repudia-
tionis, vt ex alijs *Tiraquell de retract. li-*
gnag. §. 1. gloſ. 10. num. 5. fol. mihi 174. &
ſeq. & num. 8. vbi ratio quare Agnatus
81 † elapſo anno à retractu excludatur eſt,
quia intra annum eſt expedienda inue-
ſtitura, ſiue aſſenſus, & ſic elapſo anno
non retrahit.

Veniendo ad quartam quæſtionem,
Regium priuilegium factum Regiæ Ter-
ræ Molæ, vel alijs quæ pretio ſe redime-
runt, de ſemper in demanio tenere, &
conſeruare, nulloque vnquam futuro
tempore ex quauis cauſa alienare, nec fi-
lio ſecundogenito, nec in dotem dare,
an Rex reuocare poſſit:

Et ſi prima facie, ex quo Regia dema-
nia ſine Regio aſſenſu fieri non poſſunt,
82 & eo modo quod aliquid ligatum eſt
diſſolui poteſt iuxta regulam *l. nil tam*
naturale ff. de reg. iur. videtur dicendum
quod Princeps Priuilegia à ſe conceſſa
reuocare poſſit eiſdemque quibus con-
ceſſit derogare per *text. in l. qui fundos*
vbi Scrib. C. de omn. agro deſert. lib. 11.
Bald. in l. qui ſe patris C. vnde lib. Alex.
conſ. 2. num. 59. lib. 1. Couarr. var. reſolut.
c. 6. nu. 1. lib. 3. Tamen hoc ex pluribus
non ſubſtinetur.

83 Primò, quia de iure verum eſt, † pri-
uilegia Ciuitatibus, locisque habitanti-
bus conceſſa eſſe perpetua, & debent illis
perpetuò firma manere ad *text. in l. ve-*
ctigalia C. de vectig. & comiſſ. ibi (Nul-
lam debere ſuper his ſupplicantium
moleſtiam formidari, & priuilegium ſem-
per durat, quia ea, quæ perpetuo conce-
duntur, ſemper, & continuè durant dicit
etiam *tex. in cap. quæ ad perpetuam 26. q.*
1. *(Quod ea quæ ad perpetuam generaliter*
84 *ordinata ſunt vtilitatem, † nulla cõmuta*
tione debent variari) c. perpetuo de elect.
in 6. cum ſimil. gloſ. in cap. quæ ad perpe-
tuam dicit. (ea quæ ſic ad communem, vel
perpetuam vtilitatem ordinata ſunt non
poteſt Papa, vel alius Princeps immutare
firmat Bald. in cap. 1. de feud. ſin. cul. non
amiſſ. ante num. 1. & in cap. 1. de nat.
feud. in princip. Iſern. in cap. ſimiliter cir-
ca princi. 6. colum de Cap. qui Cur. vend.
& in Conſtit. Regni ea quæ in text. quod
nullus prælatus Alexandr. conſil. 3. num.
6. lib. 5. Gulielm. de Pern. conſil. 16. nu. 1.
85 Secundò, quia Principi † non decet
contra ſuum Priuilegium, & verba venire
& reuocare dixit *Ioann. Andr. in cap.*
quam dilectio de conſanguin. & affin. in
nouell. quem ſequitur Bald. in cap. 1. §. no-
tandum num. 2. de his qui feud. dar. poſſ.
Ioann. Campeg. conſ. 2. num. 26. Ioan. Ia-
cob. Leon. conſ. 114. num. 125. reg. decet. de
reg. iur. in 6. ex quo plene deducitur, ciui
li modo loquendo, id Principem facere
86 non poſſe: cum nemo dicatur † poſſe, niſi
decenter, & honeſtè poſſit *l. nepos Procu-*
lo cum ſimilibus ff. de verb. ſig. Et dicta
Lex qui fundos non obſtat, quia loquitur
in conceſſione in emphiteuſim, ibi *(qui*
fundos patrimoniales iure priuato canone
ſaluo, ſuſceperit) vbi gloſ in d. verbo iure
87 *priuato*, & Princeps † contractum illum
modificare non poteſt, nec conditioni-
bus nouis; ſed ea tantum conditione, quæ

à principio inerat; Quod nè dum Prince-
ps , ſed nec quælibet priuata perſona fa-
cere poſſet, ſicque illum text. intellexe-
runt *Iſern.in cap. 1. §. fin. verſic.lex qui
fundos de Cap.qui Cur.vend. Loffred.conſ.*
68. *Anton.Gabr.commun.opinio.lib.3.con-
cluſ.5.num.41.* & ibi Principem modifi-
caſſe illum contractum ex cauſa, nè ſcili-
cet vnus fundis fertilibus fruatur , & al-
ter ſterilibus, ex qua iuſta cauſa Princeps
conceſſiones à ſe factas non omnino re-
uocare , ſed illas ad legem æqualitatis,
& iuſtitiæ reducere, & ſic *d. legẽ qui fun-
dos intelligit Bald.in l nuptæ in princip.de
Senat.* prout noſtram cõcluſionem quod
Princeps ſuum Priuilegium reuocare
non poſſit, reiectis contrarijs ex alijs mul
tis rationibus firmat *Molin. de Primog.
hiſpan.lib.4.c.3.num.15. & pluribus ſeq.
fol.142. & ſeq.*

88 Tertiò , Princeps † nè dum contra
ſuum Priuilegium venire non poteſt, ſed
nec contra ſuum verbum, quia eius ver-
bum firmiſſimum eſſe debet *Iaſ.conſ. 1.
num.1.lib.2.Caſſan.conſ.64.num.24.* vn
de *Bald.in cap.S.Crucis num.7. in fine
de reſcrip.& And.ab Exea. de pact.num.*
89 455. dicit, quod in † lingua Principis ex
tat gratia, in ſcriptura teſtimonium, & in
exequutione commoditas, & *idem Bald.*
90 *in conſ.327.Pridie lib 3.* dicit † quod Prin
ceps id quod concedit reuocare non de-
91 bet, & ſubdit quod † veritas, & vacilla-
tio eſt legibus inimica, & doli mali ma-
tertera, vndè maxime Principibus conue
nit illud verbum , ſemel loquutus eſt
92 Deus , quod ſcripſi ſcripſi , & Princeps
debet habere vnum calamum, vnam lin-
guam , & non plures, quia ſcriptum eſt ,
quæ proceſſerunt de labijs meis non fa-
93 ciam irrita , & † Princeps debet eſſe im-
mobilis ſicut lapis angularis, & ſicut Po-
lus in cælo, & eleganter dixit *idem Bald.
in conſ.179.lib.3.Curt.Iun.conſ.142.nu.*
8.*conſ.170.num.41.& ſeq.Gramm.conſ.
6.num.5.Alber.Brun.inter conſ.feud.117
num. 92. & ſeq. Dec. conſ.292.num.9.
conſ.578 num.19.conſ.689.num. 19. &
in l.nemo poteſt mutare num.5.vbi Cagn.
in fin.ff.de reg.iur.Marſil.ſing.161. Ro-
land.à Vall.conſ.2.num.153.lib.1. Ioan.
Iacob. Leon. conſ. 117. inter conſ. feud.
Brun.num.92.Boſſ. in titul de Princ. nu.
9. 19. & ſeq. Andr. ab Exea vbi ſupra
num.455.* & de varietate in Principe vi-
tanda, & de fide ab eo obſeruanda, plu-
ra ponit *Luc.de Pen. in l.prædia C. de lo-
cat. præd. Ciui. lib.11.in 18. argumento
part.negatiuæ faciunt tradita per Hiero-
nym. Magon. in tract.de ſecurit.& Salu.
conduc.2.part.2.pag.* vbi dicit quod licet
94 † fides non ſit ſeruanda delinquentibus,
id tamen non procedit in Principe; cuius
honori, & dignitati multum conuenit, vt
eius ſaluus conductus ſeruetur: cum non
deceat aliquam ſub fide Principis decipi
*l.1.C.de his qui ven.æt.impetr.Hipol.Ri-
min.conſ.13.num.21.& ſeq.fol.58.lib.1.*
& ſic ex his patet Principem , contra ſua
Priuilegia, & verba venire non poſſe, nec
ei conuenire, vt ex ſuperius dictis funda-
tum extat .

Quartò, quia in demanio dictæ Regiæ
Terræ Molæ quæſito Regius interuenit
95 † aſſenſus, & priuilegium amplum, & ex
eis Ius, & dominium vtile prouentuum
& aliorum iurium ipſi vniuerſitati quæ-
ſitum fuit , vt in indiuiduo determinat
Bald. in d. l. qui ſe patris , vbi, & ſi dicit
96 † Principem poſſe ſuum priuilegium
mere gratuitum etiam abſque cauſa
reuocare ; limitat niſi iam dominium di
rectum, vel vtile ex Principis conceſſione
tranſlatum fuerit , quod ſequitur *Felyn.
in cap quæ in eccleſiarum de conſtit.num.*
51. vbi inquit, quod quæſita mediante
Principe , non reuocantur ab eo, idem
dixit *Alexand.conſ.3. num.6.lib.5.An-
to.Gabr. qui plura refert lib. 3. commun.
opin.titul.de non tollendo iure quæſito con-
cluſ. 7. num. 3. & 5. ad hæc faciunt quæ
dicit Paul.de Caſtr.in ſuo conſ.164.num.*
97 16. *lib.* 3. vbi reſoluit † Principem non
poſſe reuocare donationem à ſe factam
alicui iure primogenituræ in præiudiciũ
illorum quibus ex ipſa donatione ius
quæſitum fuerat, ſequitur *Dec.conſ.468.
num.28. conſ.498. num. 19. Soccin.Iun.
conſ.108. num.3 lib.1. Burg.de Paz.in
probem.ll.Taur. num.331. Molin.de pri-*

mog.

mog.hiſpan.lib.4.c.3.nu.15.20.& ſeq.ex
multis firmat.
Quintò, Priuilegium Regij demanij
98 dictæ Terræ Molæ nè dum eſt † fauo-
rabile ipſi Terræ, ſed reſpectu Regis hu-
ius Regni, cum reunire feuda ad coro-
nam, ſeu ad demanium Regium fauor
ſit ipſi coronæ, & Regno quod de facili
99 ſit, quod flumina de facili redeunt ad
mare vnde progrediuntur ſecundum *In-*
noc.in cap.inter dilectos de exceſſ. prælat.
Bald.in cap. 1. de feud. March. Hinc *gloſ.*
Conſtit. Regn. conſuet. de præſcript. dicit
100 quod, daretur † feudo dominanti lo-
quenti facultas petendi membra, & par-
tes ſui corporis, reintegrari, & congratu-
laretur reunione facta ex ipſis *Luc. de*
Pen.in l.originarios C.de agric. & cenſit.
& Bald. in cap. 1. §. 1.de feud. March.
101 dicit quod quando † feudum reuerti-
tur ad dominum cenſetur fertilior annus
& non noua acquiſitio, eò maxime, quia
dictā terrā in Regio demanio eſſe ipſi Re
gie, & Regno eſt fauorabile, nam terra
102 † ipſa Molæ poſita eſt in mari Adria-
tico in fronteſpitio Venetorum, mare cir
cumdata, de natura ſui ſitus fortiſſima
quia per circa duo miliaria mare habet
à claſſibus innauigabile, & ſic omnium
aliarum Ciuitatum, & Terrarum in d.ma
ri tutiſſima, omnique fructu, & maximè
oleo fertiliſſima, & ipſius Regis intere-
103 rat, & † intereſt illam in ſuo dema-
nio habere, Immò, & ſi non haberet
cogere quoſcunque tenentes etiam ec-
cleſias ad ſibi dimictendam, per ea quæ
dicunt *Imol.Panorm.& alij in cap. 1. per*
illum text.de rer. permut. Doctor. in l.3.
ad l Iul. Maieſt.& in l.1.de aqueduct. C.
lib. 10.Petr. Rebuff.conſ.147.fol.254. &
ſeq. & dum de demanio Regio erat, per-
mictendum non erat, vt venderetur.
Sextò, Reunio per homines dictæ Ter
ræ facta ad Regium demanium, & obſe-
104 quium non facit quod priuilegium †
eis conceſſum ſit purum, & ſimplex, quia
non omnino gratuitum, ſed ex ſupplica-
tione hominum ipſius terræ volentium
ſe redimere à venditione eorum facta
ab antecedente Barone alteri, & eſſe
demanij, & ex decreto ad relationem
Regiæ Camaræ Summariæ facto coram
Domino Prorege effecta de demanio ſo-
luto pretio, expediroque eis Regio Pri-
uilegio, in quo promictitur inalienatio
ipſius Terræ, nec ſecundo genito filio,
nec pro dote, nec ex alia quauis vrgen-
tiſſima, & neceſſaria cauſa, nec pro bono
publico per Regem dari, ſed ſemper, &
in perpetuum, in Regio demanio teneri,
cum alijs ampliſſimis clauſulis, ex tali pe
titione ipſius Terræ, & reſponſione Prin-
cipis ſequuta, initus fuit quidam contra-
ctus, per quem ſupplicantes tenentur o-
bedire Regi, & in ſuo demanio perma-
nere, & Rex tenetur illos non alienare
ſed in ſuo demanio conſeruare, vt in ter-
minis declarat *Alexand.in conſ.101. co-*
lum.1.verſic.ſed dictum Priuilegium lib.
1.conſ.216.colum.3.verſic.6.lib.6. & præ-
cedente ſupplicatione, ſequuta reſpon-
ſione, & priuilegio, ipſum priuilegium
tranſiuiſſe in contractum, nulli dubium
eſſe debet, ſecundum *Bart.in l.omnes po-*
puli.3.q.princ. quem * communiter DD.
ibi ſequuntur, dum dicit quod ſi conce-
105 datur priuilegium † immunitatis ve-
nientibus ad habitandum, ſtatim quod
quis venit reſpectu ipſius, tale priuile-
gium tranſit in contractum innomina-
tum, do, vt facias, quia eo caſu ex vtrá-
que parte perfectus, & irreuocabilis effi-
citur; à fortiori igitur priuilegium præce
dente ſupplicatione hominibus Terræ
Molæ conceſſum, vel alteri cuicumque
& de Regio demanio effectis, & ad Re-
gem redierunt, tranſiuit in perfectum
contractum, do, vt facias, & conſequen-
ter irreuocabilem, quod manifeſtiſſimè
106 probant illa verba, in fine priuilegij; †
habentes promiſſionem ratam, firmam
& contra non venire, & omnia firmiter,
tenere, & obſeruare promictimus dictæ
Vniuerſitati, & hominibus &c. Item tale
107 † priuilegium fuit conceſſum ipſi Vni-
uerſitati, & hominibus, propter grata,
grandia, & accepta ſeruitia, ex quo ſimi
liter irreuocabille eſt, vt pulchrè *Afflict.*
ex multis in Conſtit. Regni, ea quæ ad
decus, ſub rub.quod nullus priuatus colu.

2.lib. 1. vbi dicit ſemper quod Rex aliquid concedit propter grata, & accepta ſeruitia vigore contractus, ad ipſius obſeruantiam ſemper eſt obligatus,& eſt * communis opinio à qua non eſt receden dum ibique multa benè ad propoſitum adducit, ſequitur, & refert *Ioann.Iacob. Leon.inter conſ.feudalia Bruni conſ.*114. *num.*257.*& ſeq.plura Rom.conſ.*435. *in præſenti colu.*4.maximè q̃ prætextu talis

108 priuilegij †Rex lucratus fuit iuriſdictionem dictæ terræ,ſeruitia feudalia præcedenti Baroni debita,& alia obſequia, & ſeruitutes, quæ habent perpetuam commenſurationem cum promiſſione de ſemper in demanio tenendo, & ſic reuocare non poteſt, quia dolum commiſſerent,*l. dolum ff.de dolo, & l.cum mihi ſeruũ* quę opinio eſt ipſa veritas, quia eo caſu priuilegium tranſit in contractum,& efficitur irreuocabile, etiam ſecundum *Innoc. in cap.nouit de iudic.in cap.in noſtra de iur. iuran. & Petr. Bellug. in Specul. Princ.rubr.*9.*ſupra num.*30.*& rubr.*11. *num.* 15.

109 Septimò, tale priuilegium † cum in contractu tranſierit, nullatenus nec a Regis ſucceſſoribus reuocari poteſt iuxta *text. in l.item eorum §. quod ſi actor, & §.ex his ff.quod cuiuſq; vniuerſ.Innoc.in d.cap.in noſtra de iur.iur.gloſ.& Bart in l.quod ſemel ff.de decret. ab ordin. fac. & in l.omnes populi in 4.q.3.princ. de iuſtit. & iur.*dum vult,quod licet conceſſa alicui ſubdito per priuilegium, poſſint ex cauſa reuocari, ſecus tamen quando sũt conceſſa per contractum, vel quaſi, quia debet obſeruari nè dum per ipſummet principalẽ cõcedẽtem,ſed etiam per eius ſucceſſorẽ,quod ſequitur ibi *Baptiſta, de Sancto Seuerino Ioannes Monſer.& Tom. Parpal.*plures rationes,& deciſiones afferentes, quarum præcipua mihi videtur

110 illa, quæ dicit quod contractus † ſunt de iure gent.& ideò Princeps,& eius ſucceſſores ſeruare tenẽtur.*c.1.de nat.feud. cap. 1. de probat.* Nam licet Deus Principibus ſubiecerit leges, non tamen contractus, quia eſſet contra ius gentium, & contra illam naturalem iuſtitiam, quæ ex contractu oritur, ſecundũ *Bar.Bal.& alios in l.digna vox*

111 *C. de leg.*& licet † Princeps ſit ſolutus legibus,nõ eſt ſolutus lege diuina,vel naturali,in qua ſunt actus ſui *Clement.* 1.*de offic.ordin.Det.conſ.*48. *vbi poſt Paul. de*

112 *Caſtr. in d.l. digna vox* dicit, quod † Princeps contractui ſuo contrauenire non poteſt etiam de plenitudine poteſtatis *Soccin.conſ.*4.*lib.*3.*Det.conſ.* 101. *ſecundo dubio Igneus in repetit l.donationes quas diuerſ. colum.* 3. *de donat.inter. virum,& vxor.Surgens in enchiridion militare conſ.*65.*ſon virid. lib.* 1. *Curt. conſ.* 177.*in fine Bart.conſ.*20.*pulchrè col.*5.*lib.*

113 2.dicit † quod inſolitum,& inauditũ eſt vt Principes contra conuentionem veniant,& non ſeruent pacta,nam & etiam maligni ſpiritus,qui ſunt mendaces, pactiones,quas cum hominibus habent ſeruant,vt dicit *Scot.in* 4.*ſenten.diſtinctione* 34 *ſequitur, & refert Dodus in ſua apolog.cart.*20.& exemplum vnius demonis ponit *Barbat. cap.* 1.*de probat.colum.*11. *& ideo Ariſtot.* ſcribens Alexandro illo Magno, pacta illa ſerua, alias maius exitus tibi eueniet,refert *Curt. Sen. conſ.* 68. *Dominus Ioan. in princip. colum.* 2.

114 Nulla enim † iuſtitia maior eſt illa, quæ oritur ex pacto, & contractu *Bald. conſ.*36.*lib.* 3. & conſtitutio pacta ſeruabo proceſſit ab ore Dei, *vt in quinto prouerb. Fili qui ſpopondiſti illaqueatus es ex verbo oris tui, referunt Moderni in tractatu de perfecto Clerico fol.*74. *par.*2. *Neuizz.d.conſ.*12.*num.*23.*& ſeq.ex alijs multis id firmat, & ideo Laureo in l. non amplius § in fine ff.de leg.*1.probat quod

115 ſi ipſe † Deus poſſet nobiſcum contrahere, obligaretur ex contractu, pro quo facit 3.*Reg.cap.*8. *Dominus Deus Iſrael qui cuſtodit pactum*, & multo magis Princeps qui animal rationale, & mortale eſt, quem nulla lex, nullus ſenatus poteſt eum abdicare à lege naturali, vel dictamine rationis,aut legis æternæ, quo

116 fit vt in omnibus † Principum contractibus plus ſperare debet bona fides, quam in contractibus priuatorum,ſecundum *Bald. in titul. de pac. conſtant. §.*

quia

quia vero Præpoſit.in cap. 1. de nat. feud. Iaſ.in §.actionum colum.1.inſtit.de actioni.& in l.inſulam colum.10. ff. de verb. oblig.& dicit Corn.in repet. l. ſi paſcenda C.de pact.2.q.princip.quod forus fori, & forus poli concordant in hoc, quod pacta ſeruentur,quia Deus hoc vult,cũ nõ
117 † ſeruans pacta frangat fidem,& mentiatur, quod eſt graue non ſolum apud ius ciuile, ſed apud Deum & Xenofon.de laudibus Ageſilai cap. 9. dicit magna, & præclara res eſt cum alijs viris omnibus Imperatorem ligari, & contra ſuum contractum venire non poſſe, ex multis authoritatibus,& rationibus firmat Neuiz. dicto conſ.12.nu.23 & pluribus ſequent. & in fine deciſum firmat ; Multa ponit Rebuff. in ſuo conſ. ſiue reſponſ. 146. Aſflict.concordantes allegat in conſtit.ea quæ ad Decus not.1.lib.1.Ioan.Iacob. de Leon. d.conſ.114.num.257.& plur.ſeq. Hipol.
118 Rimin.d.conſ.18.num. 11. Nec in † contractu conditionali pendente conditione,qui num.112.dicit quod altius pec
119 cat † Princeps frangendo fidem,quam inferior Bald.conſ.324.examinanda ſunt colum. 1. lib. 1. quod non dicitur bonus vir,qui promiſſa non ſeruat, Quin immò fidem fallere graue eſt grauibus,grauioribus grauius, grauiſſimis,& exemplaribus viris grauiſſimũ. Et quod magis expedit vulgo,quod à viris bonis naſcatur quam bonæ rei ſubſtantia,à viris ignotis & Bald. appellat ſubſtantiam bonæ rei, quod tibi non vis fieri,alteri nè feceris, ſcribit,& alibi Bald.conſ.24.ius abbatia-
120 lis lib. 2. quod fides contractus † non ſeruari,eſt mẽtiri l.dolus.ff.mandati abhominabile vero,& horribile eſt, mendacium, & ſtellionatus in ore Principis, & congruum eſſet dicere omnes cõtractus Principum eſſe bonæ fidei, ſpetiali iure dignitatis ſuæ, & ad idem tradit Bald. conſ.275.quod pro Regula colum.fin.lib.2
121 ſicut Princeps † non eſt dominus elementorum, nec eſt dominus contractuũ, qui inceperunt à prædeceſſore, ſequitur Crauett.conſ.241. nu. 19. & firmat idem Hipol.Rimin.conſ.65.num.32.lib.3.Principem à contractu ſuo, & ſui prædeceſſoris, vt in caſu noſtro dum Rex Philip-
122 pus † II. dictam terram ad demanium prò ſua vtilitate admiſit,adeo quod tranſiuit in contractum, Rex Philippus III. eius filius, & ſucceſſor reuocare non poteſt,vltra prædicta firmat Regens Carolus Tappia in l.fin.cap.11.2.part. ff. de conſtit.Princip.num.1.& ſeq.fol.247. & ex his quarta noſtra concluſio abſque dubio expedita remanet.

Veniendo ad quintam, & vltimam concluſionem de terra demaniali, vel de demanio effecta ſi vendatur, pretium ad quẽ ſpectet,ad ipſũ locũ,& vniuerſitatẽ, aut ad Regẽ:in hoc diſtinguẽdum puto.
123 Primo ſi venditur locus † qui ſemper in demanio ſtetit, & nunquam pretio ſe redemit, & Rex vendit ob ſuam neceſſitatem tunc pretium ad ipſum Regem eiuſque Fiſcum ſpectat. Secundò ſi aliquis Baro Terram quam habet alteri vendit, & pretio ſoluto Terra ipſa ſe redemit , quia vniuerſitas effecta fuit Domina iuriſdictionis, & prouentuum,& aliorum iurium, & Regi data fuit incommendatio tantum, & adminiſtratio iuſtitiæ per officialem quolibet anno per eum,aut per Regem eligendũ, & cum prouiſione Vniuerſitatis pretium ad ipſam vniuerſitatẽ,eiuſque vtilitatem ſpectare debet,iuxta text.in l.2.quib. ex cauſ.pro lib.prem.accip.ibi (vti eorum domini pretium à Fiſco accipiant.) & in l.venditor §.ſi conſtit.ff.com.præd.legitur (non aliter hoc facient niſi prius ſolutum ſalarium,pro hoc Domino præſtet, eſtque gloſ.notabilis in l.ſi locus in verſic.præſtare debet ff. quemad.ſeruit. ammict. per
124 quæ iura,& gloſ. † Principem pretium ſoluere teneri, etiam ſi res ob publicam vtilitatem accipiatur,vel detur, ſiue vendatur,voluerunt Iſern.in cap.1.§.ſimiliter num.27.de cap.qui cur.vend. Afflict. in prohem.conſtit.q.4.num.8. & in deciſ. 321.num.16. Archid.in cap.per principalem 9.q.3.Bald.in l.fin.§.Titius ff. de pig. action.& in l.2.in fine dicit, quod Princeps,qui priuat ex cauſa,aliquem dominio rei ſuæ quod hoc non poteſt facere gratis Dec.in reg.id quod noſtrum ff.de reg.

Digitized by Google

reg.iur.num. 3. *Angel.conſ.*139. *& ſit om*
nibus colum. 3. *verſic. Nec obſtat.* §. *ſi con-*
ſtat,ex alijs firmat Hippol. Rimin. ſing.
125 634. & etiam, ſi per † legem genera-
lem, vel ob publicam vtilitatem Prin-
ceps de re alterius diſponat tenetur ad
pretium, *Afflict.in d deciſ.*321. *num.* 17.
ex alijs Iaſ.in l.Barbarius ff. de offic.præ-
tor.num. 36. *Felin. in cap. quæ in eccle-*
ſiarum colum. 3. *de conſtit.* dicit, quod li-
cet ex cauſa poſſit Princeps vni auferre
rem ſuam,& dare alteri, tamen illud eſt
verum,dummodo ſoluat pretium rei illi,
cui aufert,ſic in hoc caſu ſi venditur Ter
ra, quæ quando de demanio ſe effecit,
Regium obtinuit priuilegium, de ſemper
in demanio manutenere,& nulla ex cau-
ſa alienari promictere, adeò quod priui-
legium, & promiſſio tranſiuit in contra-
ctum,vt ſuperius plenè fundauimus,vni-
uerſitas per ſolutionem pretij redemptio
nis ſuæ,effecta fuit domina prouentuum,
& aliorum iurium,ſi terra deinde venda
tur,pretium ipſi vniuerſitati debetur, ex
126 ſupradictis;& illud quod dicitur † om-
nia ſunt Principis, intelligitur de fiſcali-
bus,vt ſubdit *Archid.vbi ſupra, qui alle-*
gat Odofred. in l.bene à Zenone;C.de qua
drië.præſcrip.& ita intelligit l.item ſi ver
beratum,& l. Lutius ff. de euict. qui Ar
chid.hoc idem tenet in.c.quamuis 24. *q.*8
contra Hoſt.in ſumm.de præſcript.verſic.
127 *quæ exigantur*, vbi dicit quod omnia †
ſunt Principis quoad protectionem ma-
ioris dominij,Immò ſolum, quoad iuriſ-
dictionem generalem, & allegat *Specul.*
in titul.de ſer.§.*quoniam verſic.*23. *quæ-*
ritur,vbi idem tenet Abb.in cap.ſi diligen
*ti num.*2. *de præſcript.* dicens, quod licet
Imperator ſit dominus totius orbis, *l.de-*
precatio,ad l.Rod.de iact. Tamen id intel
ligitur, reſpectu iuriſdictionis, & prote-
ctionis,non autem ratione proprietatis,
128 † Domus enim mea,eſt mea ratione
proprietatis, & ratione vniuerſalis iuriſ-
129 dictionis eſt Principis,ſed † iuriſdictio
particularis Terræ effectæ de demanio
per pretium ſolutum, ex propria pecu-
nia eſt ipſius Terræ, licet exercitium ſit
pœnes officiales eligendos per ProRe-
gem, *Hipol. Rimin.conſ.*19. *num.* 72. *&*
*ſeq.per multa firmat lib.*1. *Angel. Aret.*
*licet non alleget Archid.in l.fin.colum.*2
130 *de appell.recip.* dicit quod illi † priuato
debet refici extimatio rei ſuæ per *text.*
in d.l.venditor §.*ſi conſtat idem Bald. &*
Angel.in d.l.item ſi verberatum §.1. *qui*
Ang.clarè in conſ. 137. *incip. viſis omni-*
bus actis, & informationibus colum. 3.
Abb. in recollectis ſuis in cap.omnes leges
*colum.*4. *diſtint.*1. *allegando gloſ.in d. l. ſi*
locus,& Bart.in d.§. *Titius,facit gloſ.in*
*cap.*1.§. *ad hæc verſic. non poteſt de pact.*
131 *iur.firm.* quæ dicit,quod ſi vaſallus per
dit feudum ſine culpa, ſed ex facto do-
mini tenetur dominus de alio feudo ei
prouidere:per quam *gloſ. ibi infert Bald.*
in 7. *colum.* quod ſi Papa aufert benefi-
cium vni ſine culpa, & cauſa, tenetur ei
prouidere de alio ſimili beneficio,firmat
Ioannes de Terra Rub. in tract. contra
*Rebell.art.*10. *tertij tract.in add.*8. *conclu*
ſionis verſic. ad intereſſe fol. 99. *Innoc.&*
Imol. in cap. niſi cum pridem de renunt.
Ioan.Andr. in reg. quod ab hoc cauſam de
reg.iur.in 6. *in mercurialibus,ex alijs Iaſ.*
*in l.quoties C.de reiuendic.num.*13. *& ibi*
addentes Bald. in d. l. 2. *ff quib. ex cauſ.*
pro libert. prem. accip. dicit eleganter,
132 quod ſi Ciuitas † vult facere foſſatum
per agrum alienum: debet ei ſoluere pre-
133 tium: & ſimiliter dicit,quod † ſi iudex
propter delictum vnius conſocij deſtruat
domum communem,tenetur ſocius inno
centi ſocio ſoluere pretium partis ſuę:al-
legat etiam *l.mulier in opus ſalinarum*
ff.de capt.& poſtlim.reuerſ.& quod nota-
*tur in l.*1. *ff.de iuſt. & iur.& in l.* 1. *C. de*
*ſeru lib.*12. & ſubdit,quod licet Princeps
ex cauſa priuet aliquem dominio ſuo;
non tamen gratis hoc faciet, per illum
text. per quem concordat *gloſ.* prædicta
licet dicat non ſeruari in *d. l. ſi locus* §.
fin.ff.quemad.ſeru.amict. & Bart. in d.l.
fin.§.*fin.ff.de pign.action. & in l.hactenus*
§.1. *ff.de Aqua.pluu. arc.* quam declara-
tionem ponit *etiam Ang. vbi ſupra* &
clarius in *d.conſ.* 137. & ex his claram
habemus concluſionem,quod Terra,
quæ ſoluto pretio de demanio effecta

erat

erat, pretium quo venditur ad ipſam Vniuerſitatem,& non Regem ſpectat, & ita concludendum mihi videtur die 13. Septembris 1612.

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Officialis propriè nemo dicitur niſi capta poſſeſſione, & quæ requirantur quando officium eſt cum adminiſtratione, & num.* 2.

3 *Dignitate inter pares, prior tempore data præfertur, niſi poſterior adminiſtrationem habeat.*

4 *Doctor præcedit licentiatum, qui prius licentiam ſe doctorandi habuit.*

5 *Epiſcopus conſecratus præcedit prius promotum.*

6 *Iudex ſiuè officialis præcedit non officialẽ promotum eodem die pluries deciſum num. ſeq.*

7 *Dignitate finita remanet effectus dignitatis, ſcilicet honor, & prælatio honoris.*

8 *Nominatus prius in dignitatibus præcedit.*

9 *Nominati in prima nominatione præferuntur nominatis in ſecunda, & numer.* 11

10 *Officium quando vacat in eo nominantur tres, vnus ex quibus eligitur.*

12 *Vltimi receptio non nocet primo nominato, & electo.*

13 *Dignitatum duplex eſt ordo ſcilicet temporis, & honoris.*

14 *Dignitatem prius obtinens præfertur ſecundo eandem dignitatem conſequenti, nu.*16. *&* 58.

15 *Prius qui habet eſſe, prius frui debet.*

17 *Reſcripti Principis in officijs tempus data attenditur, & ita deciſum, & num.* 22 *&* 54.

18 *Solutio gloſæ in c. eam te, verſ. datam extra de reſcript.*

19 *Conſiliarios creandi Prorex poteſtatem non habet ſed Rex.*

20 *Conſiliarius vltimo creatus, vltimo recipiatur.*

21 *Rex dominium etiam ex ſua gratia alicui quæſitum tollere non valet.*

23 *Priuilegium ſiue codicillos prius habens præfertur primo promoto codicillos poſtea habenti.*

24 *Iuriſdictio ſolo verbo confertur.*

25 *Priuilegium, commiſſio ſiuè codicilli requirũtur non ad ſubſtantiam ſed ad probationem collationis.*

26 *Priuilegium, & aliæ ſcripturæ Principis ſtatim ſortiuntur effectum.*

27 *Filius familias, per Patritiatus dignitatem illicò efficitur ſui iuris.*

28 *Poſſeſſio quando tranſit ſine apprehenſione, & nu.* 29

30 *Officij poſſeſſio acquiritur per veſtem conſularem.*

31 *Officij poſſeſſio continentis plura attributa, per vnicum poſſeſſionis actum acquiritur in totum, & n.*33

32 *Poſſeſſio totius Eccleſiæ acquiritur per tactum lanuæ.*

34 *Reputatus pro tale, ſicut reputatus pro Sacerdote, ſufficit ad legatum conſequendum.*

35 *Principis à facie honor, & dignitas acquiritur, & quem honorat Princeps nos honorare debemus, & n.*36.

37 *Princeps ſolo verbo confert dignitates, & officia.*

38 *Poſſeſſio, & Dominium ſola Principis conceſſione transfertur.*

39 *Princeps quando dari mandat pro dato habetur.*

40 *Gratia per verbum fiat ſtatim facta cenſetur.*

41 *Dignum à Principe iudicatum, non iudicare eſſet regalem ſenſum contemnere, & crimen ſacrilegij committere.*

42 *Negligens, qui non eſt non dicitur in culpa.*

43 *Impeditus loci diſtantia reſtituitur ex iuſtitia.*

44 *Abſenti, & ignoranti conceditur, non autem adimitur iuriſdictio.*

45 *Gratia in data anterior præcedentiam confert etiam contra prius exercentem ſed poſteriorem in gratia, & nu.*47.

46 *Priuilegia, & aliæ Regiæ ordinationes ſi intra annum non exequutorientur, ſũt nullius roboris, & momenti.*

48 Re-

48 *Regentes præcedunt iuxta Anterioritatem temporis.*
49 *Lex ſed & milites* §. *quæſitum il* 2. *ff. de excuſat. tut. declaratur.*
50 *Paridis de Puteo, & aliorum dicta reijciuntur.*
51 *Officialis, qui non adminiſtrat, non dicitur officialis.*
52 *Verbum ademptio, ſignificat acquiſitionem.*
53 *Officia tria requirunt.*
55 *Marini Freccia dictum à Conſiliario Fabio de Ann, relatum, reijeitur, & ad intellectum l.* 1. *C. de conſul.*
56 *Dignitatem primo impetrans, per poſteriorem adminiſtrationem non videtur, nouam dignitatem adipiſci.*
57 *Dictio, &, iungit, & eſt repetitiua præcedentium in ſequentibus.*
59 *Papa, & Rex confirmando, non dicitur de nouo dare, ſed antiquam conceſſionẽ confirmare.*
60 *Præcedentia per ſubſequentem adminiſtrationem retrotrabitur, ad tempus electionis.*
61 *Finis habens neceſſariam conſequentiam à principio retrotrabitur ad principium.*
62 *Prior in tempore præfertur, niſi actus ſit in alio poſteriori tẽpore, & Cõſiliarij Fabij de Anna dictum: reijcitur, & nu.* 65
63 *Intellectus l.* 2. *C. vt dig. ord. ſeruet.*
64 *Priuilegij impetrati tempore per Conſiliarium, vel alium officialem cenſetur adminiſtratio conſequuta.*
66 *Adminiſtrare ceſſans, ſi redeat præfertur.*
67 *Doctor prius doctoratus præfertur prius licentiato.*
68 *Epiſcopus ante conſecrationem non dicitur Epiſcopus.*
69 *Epiſcopus ante conſecrationem non habet eccleſiam pleno iure quia tempore conſecrationis contra eum poteſt excipi.*
70 *Epiſcopus ante conſecrationem non poteſt clericum ordinare, Criſmare, & deponere, nec benedicere imagines, vel altaria conſecrare.*
71 *Officij receptio eſt duplex, iuris, & facti.*
72 *Receptio, & iuramentum in officio probat receptionem facti.*
73 *Receptio iuris in officium, receptionem facti præcedere debet, quæ receptio facti contra iuris receptionẽ nihil operatur.*
74 *Officiales quid iurant in officio obſeruare.*
75 *Officialis ſi ante iuramentum non habet adminiſtrationem, habebit eo præſtito.*
76 *Officiales non eſſe niſi præſtito iuramento Pragmatica, & iura non mandant.*
77 *Conſiliarius vltimo loco creatus, in vltimo loco recipi debet.*
78 *Petitorij merita in poſſeſſorio quando tractentur.*
79 *Poſſeſſorio recuperandæ agenti obſtat exceptio notorij dominij, quando conſtat ex actis, vt hic ex ampliſſimis verbis priuilegij, Idem in retinendæ n.* 80.
81 *Exceptio quæ obſtat in interdicto recuperandæ obſtat in interdicto retinendæ.*
82 *Principis in conciſtorio veritate ſola inſpecta proceditur, ibique poſſeſſorijs, omnibus exceptio dominij obſtat.*
83 *Iudex nẽ dum pars in foro conſcientiæ peccat ſi in poſſeſſorio dum rem quam ſcit poſtea reſtitui debere.*

Pro Regio Conſiliario Domino Ioa: Ruiz de Valdeuieſo contra Dominos Conſiliarios Cæſarem Frecciam, & Iacobum de Franchis.

ARGVMENTVM.

Præcedentia, an primo in poſſeſſione officij, & poſteriori in data priuilegij debeatur, vel e contra.

CONSILIVM LXXXVII.

IN articulo quis nam præcedere debeat D. Conſiliarius de Valdeuieſo, qui datam Priuilegij, & Togã habet anteriorem, & pro tali à noſtra Regia Maieſtate, ſuiſque Conſiliarijs DD. Regentibus, & miniſtris, prius rece-

receptus, an DD. Conſiliarij Cæſar Frec
cia, & Iacobus de Franchis, qui priuile-
gia habent poſteriora, exercitium vero
anterius.

Et pro Dominis Freccia, & Franchis
1 facit, quia ſumus in officio, † annexam
habente adminiſtrationem, vbi quis offi-
cialis non dicitur, niſi capta poſſeſſione,
iuxta *text. in l. ſed & milites §. quæſitum
il 2. ff. de excuſ. tut. vbi Bald. & Doctor.
& Pariſ. de Put. in tract. Sindic. verſic. in
officijs, & tangit Præſid. de Franch. deciſ.*
2 *62. num. 10.* in officijs † tria requiri, ele-
ctionem, acceptationem, & ingreſſum, &
*Marin. Frecc. de ſubfeud. cap. quis dic.
Dux. num. 56. ac Conſ. Fab. de Ann. conſ.
52. num. 12. & 13. ex Ioan. de Platea*
3 dicunt, quod inter pares † dignitates præ
fertur ille, qui prior eſt in tempore, niſi
actus adminiſtrationis, qui non eſt in vno
faciat alium ante ire per *l. 2. C. vt dign.
ord. ſeru. & in l. 2. C. de primic lib. 12.* &
4 quod dicitur Doctorē † præcedere licen
tiatum qui prius doctorandi facultatem
habuit *Rom. conſ. 337. num.* 10. & Epiſco
5 pum † conſecratum præcedere prius pro-
motum *idem Conſ. Fab. de Ann. d. conſ. 42
nu.* 16. 17.

His, & ſimilibus non obſtantibus con-
trariam ſententiam veriorem, eſſe ex plu
ribus demonſtrabo.

Primò, licet DD. Freccia, & de Fran-
chis electi fuerint Conſiliarij poſt D. Val
deuieſo, & ante eum adminiſtrare cepe-
rint, nihilhominus Dominus de Valde-
uieſo quando poſtea cepit exercere, de-
bebat, & debet eos præcedere, etiam
actu ſeruientes, quia fuerat Magnæ Cu-
6 riæ Vicariæ Iudex, † & prædicti Aduoca-
ti, & hoc etiam ſi eadem die omnes pro-
moti fuiſſent per *text. apert. in l. 1. C. de
conſul. lib.* 12. vbi licet primo conſul præ
feratur poſtea conſuli, & Patritio, tamen
ſi poſtea primo conſul efficiatur Patri-
tius ipſe præfertur, & punctualiter fir-
mat *Ioannes de Platea in l. 2. C. de præ-
fect. prætor. lib. 12. dicens.* Et nota hic ſe-
7 cundum *gloſ.* quod finita dignitate † re-
manet effectus dignitatis, ſcilicet honor,
& prælatio honoris, *vt hic, & ſupra de
offic. diuerſ. Iud. l. petitionem §. egredien-
tem, & de præpoſ. Sacr. cu. l. 1. 2. & fin.
& ex alijs ibi per eum,* de quo dicto *Ioa.
de Plat.* in tali loco, miror, quod *Præſid.
de Franch. in deciſio.* 144. non meminerit,
ſed alibi vbi hoc non dicit; ſed per *text.
in l. 1. & 2. ff. de Alb. ſcrib.* & ex alijs plu-
ries ita deciſum, ſed facilius in D. Valde-
uieſo, qui promotionem, priuilegium, &
alia habet anteriora, vt infra.

Secundò, Dominus Valdeuieſo dum
priuilegium obtinuit ante D. Frec-
ciam, & de Franchis non eſt dubium,
quod prius nominatus fuerit, & in digni
8 tatibus prius nominatus † præcedit, *tex.
eſt in l. qui ſoluendo ff. de vſufructu, ibi (is
qui primo loco ſcriptus eſt, hæreditatem
capit) gloſ. in d. l. qui ſoluendo,* & in pro-
pria materia firmat *Præſid. de Franch.
deciſio. 138. congerit Conſil. Fab. de Ann.
conſ. 40. num. 12. & conſ. 136. num. 3. vbi
allegat Rebuff. in tract. nominationum
quæſt. 25. num.* 1. qui hoc expreſſè fir-
9 mat: Et nominati † in prima nomina-
tione, debent præferri nominatis in ſe-
cunda, donec primo numero non fuerit
ſatisfactum, & ſicut in hoc Regno, ita
in parlamentis Delfinatus, quando va-
10 cant officia † nominantur tres, de magis
idoneis, vnus ex quibus eligitur *Franci-
ſcus Marc. deciſio. Delfin. 751. part.* 1. &
11 hoc adeò eſt verum, quod ſi vltimus †
nominationem prius præſentaſſet, prior
præſentatio non nocet, *c. eum cui de præb.
in 6. cap. ſibi qui de reſcript. in 6. gloſ. in
§. ita tamen verſic. præferri de collat. Pra-
gm. ſant.* quia non attenditur præſentatio
quando data eſt anterior, immò, & ſi vl-
12 timus † eſſet receptus, non nocet *d. cap.
eum cui, & cap. duobus de reſcript. in 6. Re
buff. d. q. 21. num.* 10. vnde Conſiliarius
Valdeuieſo ex ſua anteriori nominatio-
ne præcedere debet.

Tertiò, in dignitatibus, qui prior eſt
ordine, & tempore præfertur *d. l. 1. C. de
conſul. ibi conſideratione tantum tempore
ante ire) vbi Ioannes de Plat.* notat quod
13 in † dignitatibus duplex ordo reperitur,
vnus prioritatis temporis, alius maiorita-
tis honoris, & *in l. vnicuique, de prox. ſac.
ſcrin.*

ſcrin.legitur (vt nemini penitus liceat, cū
ſit poſterior tempore locum præcedentis am
bire) idem habetur in l. 1. C.de præfect.
fac.cubi.in l.1.ff.de Alb ſcrib.in cap. 1.
de maior.& obed.cap.fin.17.diſtin.ibi (ſe-
cundum ordinationis ſuæ tempus) Luc. de
Pen. in l. 2. C. de præfect. prætor.lib.12.
gloſ. Alexand. & Iaſ. in l. cum quid ff ſi
cert.pet.gloſ.Gemin.& Præpoſ.in cap.Sta-
tuimus de maior.& obed in cuius rubr.fir
mat Felyn. latiſſimè Bart. Caſſan. in Ca-
tal glor.mund.part.4.conſid.23.part.12.
conſid.99.colum 8.verſic.8.& 9. quia in
part.10. firmat, hanc eſſe iuris regulam
14 quod prius † dignitatem obtinens præ-
fertur, eandem dignitatem poſteriori tem
pore conſequenti, tradit Grat.reſpon.116
num.6.lib.2. multa adducens, hinc Bal.
in l.ſi plures C.de condit. inſert. dicit qui
15 habet primum † eſſe, debet prius frui, &
gaudere, refert & ſequitur Iaſ conſ.192.
exorta colum.4. verſic.3.facit lib.2.& in
proprijs noſtris terminis adeſt deciſ.Anto.
Gam.in deciſio.Luſitan.1.num. 1. dicen-
tis in congregatione doctiſſimorum viro-
rum, qui ad rempublicam gubernandam
tam in actibus ſecularibus, quam eccle-
ſiaſticis conueniunt, ij qui maiorem
16 prærogatiuam habent in ſubſcribendo,
incedendo, & loquendo, qui digniores
ſunt ratione temporis, promotionis ad
officium, præcedant, Ergo D.Valdeuieſo
qui prior eſt tempore promotionis, præ-
cedere debet DD. Frecciam, & de
Franchis poſteriori tempore promotos.
17 Quartò, ſumus in reſcripto † Principis
in quo tempus datæ attenditur cap. eam
te extra de reſcript. ibi (quod nullatenus
feciſſe deberes ſi datam literarum diligen
tius attendiſſes) cap. conſtitutus eodem ibi
(Antequam dictus Clericus literas exe-
quutorias impetraſſet) c. capitulum San-
ctæ Crucis, de reſcript. ibi quo circa man-
damus, quatenus eo recepto in canonicum
& fratrem, aſſignatoque ſibi beneficio præ-
bendali, qui ad eos prius mandatum Apo-
ſtolicum reportauit cap. eo tempore eodem
titul. & in l. ſi perniciente C. ad maced.
legitur (ratione temporis & ordinis prius
apparuerit) ibique gloſ. & Doctor Clemen.
fin. vbi gloſ. in verſic. datam, & ex alijs
Præſid.de Franch.deciſio.62.num.1.deci-
ſum firmat. Et licet gloſ.in d. cap. eam te
verſic datam ponat contraria, dicens quod
ſoluit in cap.dilectus de præb. in verſi.rece
18 perunt, Aduerte quod ſoluit † pro nobis:
dicit enim quod in caſu d.cap.ideo atten-
ditur tempus receptionis reſcripti, & non
datæ, quia quam cito vacat beneficium
quouſque inhibetur, & mandatum perue
niat per Capitulū cōferri poteſt, quia illi
de Capitulo diuinare non tenentur, vt in
cap.in noſtra de eccleſ.beneſ.firmat Specul.
de reſcript.præſent §.fin.verſic.tu diſtin-
gui, & verius, ſed in caſu noſtro debet at
tendi data priuilegij, quia tempore ca-
ptæ adminiſtrationis DD. Frecciam, &
19 de Franchis Illuſtriſſimus Prorex † po-
teſtatem non habebat, Conſiliarios
creandi, talemque iuriſdictionem tri-
buendi, cum hoc ad ſolam Regiam Ma-
ieſtate ſpectet, vt ex Regia Pragmatica
2.de officijs ad Collationem Regiæ Maie-
ſtatis ibi (Todos los officios de Conſeyeros
del dicho Sagro Conſeyo)& Dominus Pro
Rex conferre non poterat, nec exerci-
tium permittere maximè in præiudicium
D. Valdeuieſo etiam ex vi Regiæ Prag-
maticæ 3. de offic. Sacr. Conſ. in princip.
20 vbi Conſiliarius † vltimo creatus in
vltimo loco recipi mandatur: Immò nec
21 ipſe Rex dominium † etiam occaſio-
ne ſuæ gratiæ acquiſitum tollere valet,
ex Bald.in l.qui ſe patris C.vnde lib nu.
12.& ex alys Molin. de primog. hiſpan.
lib.4.cap.3.num.21. & quod attendatur
22 data † priuilegij, decidit etiam text. in
l.penult.C.de Conſul.eſtque clariſſima de-
ciſio l.1.C. de præfect. prætor. vbi legitur
(eum locum volumus eſſe potiorē, qui alios
promotiores tempore, & Codicillorum ad-
eptione præceſſerit) per quem textum
dicit ibi Ioannes de Plat. quid ſi vnus eſt
23 prius promotus, † alius habuit prius Co
dicillos, reſpondeo præfertur ille, qui
prius habuit codicillos, & ratio eſt, quia
officium per codicillos, commiſſionem,
vel priuilegium acquiritur, vt eſt text.in
l.1.C.de mandat.Princip. in l. Iudices C.
de dign.lib.12.vbi Luc. de Pen. in fin. fir-
mat

24 mat quod iuriſdictio † ſolo verbo conſertur,vt in *cap.penult.de conſuet.* & com
25 miſſio, † ſiuè priuilegium, vel codicilli requiruntur ad probationem collationis officij, non ad ſubſtantiam actus, vt per *Præſid.de Franch.deciſio.*62. *num.*3. quę
26 commiſſiones, & alia vbi ſcriptura † Principis ſtatim ſcripta ſuum in omnibus ſortitur effectum, & ſignanter in officijs cum adminiſtratione, & in iuribus incorporalibus,vt eſt text.expreſſus in *S. filius familias inſtit.quib.mod.ius patr.poteſt.ſolu.* vbi dicitur, quod filius familias
27 † illico adepta patritiatus dignitate, liberatur à patria poteſtate, abſque alia appræhenſione poſſeſſionis, *Innoc.in cap. in noſtris de conceſſ.præb.*3. *colum. verſic. Immò plus dicitur,& ibi Imol.penult. colum. Abb.in cap fin.colum.*2.*de Iudic.ibique in colum.* 2. *Felyn.* dicit quod in his
28 ſententia eſt modus transferendi † ciuilem,& naturalem poſſeſſionem, & ex alijs firmat *Capyc.deciſio.*121. *num.*9. qui ex prædictis, & alijs in fine dicit ita deciſum,& datum officium credẽzarij,cum in officijs, & beneficijs, ſicut in feudalibus poſſeſſio tranſeat ſine appręhenſione ſecundum *Bal.in l.cum anterioribus C.de iur. delib.* & ex his exercitium cęptum per aduerſarios poſteriores in tempore creationis,& datæ priuilegij D. Valdeuieſo non nocet, qui eos præcedere debet per d. iura, & authoritates, in pro-
29 pria materia officij † cum adminiſtratione ſcilicet in *d.S.filius familias,& alia iura in tit.de conſul.de præfect. prætor,& declarat Bald.in l.fin de ſenat. Alciat.in l.fin. C. de conſul.lib.*12.*& teſtatur Præſid.de Franch d.deciſ.*62.*num.*10.*& ſtante d. Regia Pragmatica* 3. *de offic. Sacr. Conſil* quæ à Regnicolis de hoc hucuſque Scrib.non eſt tacta,& ponit gladium ad radicem in principio, quæ mandat quod Conſiliarius nouiſſimè creatus, in nouiſſimo loco recipiatur,& ſic D.Valdeuieſo prius creatus præcedere debet Dominos Frecciam,& de Franchis poſterio ri tempore creatos.

Quintò, Conſiliarius Valdeuieſo exiſtẽs Iudex cauſarum criminalium Magnę Curiæ Vicariæ de licentia Domini Proregis Comitis de Lemos præſentis Comitis gubernantis patris cum eius literis comendatitijs,& approbatorijs ſuorum ſeruitiorum annorum quatuordecim, ſe ad Suę Maieſtatis curiã cõtulit,& publicato Conſiliario ante priuilegij expeditionem de ſuperiorum ordine veſte conſulari ſe
30 induit, vt ex facto,per quam veſtem † totius officij poſſeſſionem acquiſiuit iuxta *gloſ.in l.*1.*C.de conſul:*vbi per veſtem conſularẽ,quæ trabea dicitur Imperator dicitur Conſiliarius,& *in authe.de conſul: legitur (cum ipſe annuerit habet ideoque imperij conſulatus per omnia ſit ſequens*
31 *ſceptra*)† cũ in officijs continentibus in ſe plures præheminentias,& attributa,quæ ſunt iura incorporalia, ſufficiat quærere quaſi poſſeſſionem vnius illorum actuum & ſic per ſolam delationem habitus, dicitur acquiſita poſſeſſio in omnibus *l.* 3. *ff.de acquir.poſſ.Bart. in l.* 1. *S. ſi quis in hoc ff.de itin act.priu.& in d. l.* 3. *Innoc. in cap.in literis de reſt ſpol.Bald.in l non ignorat C.de his qui accuſ.non poſſ.*ad hoc
32 facit quod dicitur per † tactũ ianuę quis acquirit poſſeſſionem totius eccleſiæ *Gram.deciſio.*71.*num.*6.ſic D. Valdeuie
33 ſo per dilationem † Togæ acquiſiuit poſſeſſionem totius officij,& ille actus Togę extendit ſe ad alios actus,ſcilicet exercitium, vt fundatum eſt, & firmat *Aym. conſ.* 55. in præſcriptione iuris vniuerſalis loquens *& Præſid.de Franch.dec.*397 *nu.*6. *&* 13.

Sextò, Dominus Valdeuieſo à ſua Maieſtate, Dominiſque Regentibus ante omnes vti Conſiliarius acceptus,& repu-
34 putatus fuit, & ſufficit † quod prò tali fuerit temptus *Bald.in l. eam quam C.de fideicommiſſ.num.*7.8. vbi in conſequendo legatum factum ſacerdoti ſufficit, quod prò ſacerdote reputatus fuerit, & eo maximè in caſu noſtro,quia Dominus Valdeuieſo ita fuit temptus, & receptus,
35 & † facies Principis,coram quo dignitatem adeptus fuit ſibi prius quæſiuit honorem,eodem honoris gradus, & temporis prioritate à nobis honorandus eſt, quem Princeps honorat *l. reſtituenda in fine*

Et C. *de*

Digitized by Google

C. de Aduoc. diuerſ. Iud. l. 1. ff. de Alb. ſcrib. ibi (nomine ante ſcribi oportet qui dignitatem Principis ſunt conſequuti) hinc gloſ. in cap. qui autem in verſic. dignuſ. 17
36 q. 3. dicit (quem Princeps † iudicat di-
37 gnum nos iudicabimus) cum Princeps † ſolo verbo dignitates, & officia conferat tex. eſt ad hoc à nemine ponderatus in conſtit. Quæ de dign. §. Præterea ibi (cum ipſo verbo, quo is donatur officium ſuæ poteſtatis fieris & ſola ſalutatione reſtituit, ad text. in d. l. 1. C. de ſent. paſſ. vbi gloſ. Angel. & Scrib. Bart. in l. 1. C. de dign. num. 29. apertè habetur in l. Princeps ff. de verb ſign. ibi (Princeps bona conceden do videtur etiam obligationes concedere)
38 & per ſolam conceſſionem † transfert dominium, & poſſeſſionem, dicit Bald. in l. 1. C. de rer permut. Iacob. de S. Georg. in l. traditionibus C. de pact. Angel. in l. officium ff. de reiuendic. Loffred. in parafraſ. feud. colum. 2. Iaſ. conſ. 27. lib. 1. qui alios adducit, ſic creando, & concedendo Priuilegium officij D. Valdeuieſo, & adminiſtrationem, & præcedentiam conceſſit
39 à die creationis, & datæ, quia quod † Princeps dari mandat pro dato habetur l. fin. C. de ann. ciui. Luc. de Pen. in l. fi. C. de locat. præd. ciuili. t. 1. Gramm. conſ. ciu. 6.
40 num. 7. & per verbum fiat, † gratia à Rege ſtatim facta cenſetur Bald. in l. Humanum C. de leg. Felin in cap. Rodulfus num. 26. de reſcript. Afflict. deciſ. 253. Præſid. de Franch. d. deciſio. 62. num. 2. ſi igitur Dominum Valdeuieſo propter ſua con-
41 tinuata ſeruitia Princeps dignum † tali officio ante alios declarauit, & vti Conſiliatium veſte conſulari indutum coram ſe recepit, cur nos cæteris non eſſe præferendum Iudicabimus? Eſſet enim regalē ſenſum contemnere l. Imperiales C. de leg. Immò pœna ſacrilegij eſt ſi honorificentia non deferatur dignis noſtra purpura extimatis, dicit tex. in l. 1. C. de domeſt. lib. 12. ergo præferendus eſt.

Vltimò, Dñorũ Frecciæ, & de Franchis prioritas exercitij non nocet D. Valdeuie-
42 ſo, qui † negligens non fuit, & quia impeditus in Regiæ Maieſtatis Curia, & venit citius quam alius venire non poterit non dicitur in culpa iuxta text. in l. non enim C. ex quib cauſ. maior ibi (ſed temporis anguſtia impeditus) & in l. quod forte de dann. infect. legitur (tunc rectè dicitur, cum non ipſius negligentia, ſed propter aliquod impedimentum ſibi non proſpexit) & ex alijs gloſ. & DD. in d. leg. non enim, & dùm reperiebatur in Curia ſuæ Maie-
43 ſtatis ab hac Ciuitate valdè diſtãs † reſtitui debet per text. in l. abeſſe ff. ex quib. cau. maior. quæ reſtitutio in priſtinum ſtatum reponit, etiam in præiudicium tertij, & ſic illorum qui medio tempore officij exercitium cæperant, maximè quod hæc eſt reſtitutio, quæ ex iuſtitia cõpetit & non ex gratia ita Nell. in tract. Bannitor. 1. part tertij tempor. & ex alijs Conſ. Fab. de Ann. d. conſ. 42. num. 33. & ſeq. &
44 licet abſenti, † & ignoranti iuriſdictio conferatur, tamen exercitium non confertur, nec adimitur dicit Bald. in l. Barbarius num. 28. ff. de offic. præt. ſecundum Innoc. & Hoſt. in cap. conqueſtu extra de reſt. ſpol. Ancar. in cap. 3. de procur. in 6. ſic per exercitium D. Frecciæ adminiſtratio cum eius præcedentia à die ſuæ creationis, & electionis ab ipſo Valdeuieſo tolli non poterat, vulg. l. quod noſtrũ ff. de reg. iur. & pluries fuit deciſum Nam de anno 1549. per Collaterale
45 Conſilium ex anteriori creatione, † & priuilegij data, ac abſentia, vt hic fuit deciſum Dominũ Regentē Albertinũ præcedere alios quamuis exercentes, & fortius, caſus noſtri quia Regentis Alberti-
46 ni Priuilegium infra † annum exequutoriatum non fuerat, ex quo erat nullius roboris, & momenti, vt dictat Regia Pragmatica anno 1518. quod non eſt in Dominũ Valdeuieſo qui facilius præcedere debet, ex latè adductis per eundem D. Regentem Albertinum in lib. 2. Marin. Frec. de ſubfeud. in cap. quis dic. Dux num. 64. & ſeq. & ex multis firmat Conſ. Fab. de Ann. d. conſ. 42. & num. 18. vſque in fine ibique refert per Dominum ProRegem doctiſſimorum virorum con-
47 ſilio determinatum fuit † Conſiliatiũ Nicolaum Antonium Gizzarellum qui abſens in ſuæ Maieſtatis Curia reperiebatur

tur,ex anteriori priuilegij data præcederet D.Conſiliarium Fuluiũ Conſtantium Nunc Regiæ Cancellariæ Regenrẽ Decanum, & Coroleti Marchionem,Nec dicatur,quod Conſiliariũ Gizzarellus in Maieſtatis Curia impeditus fuerat Regiæ viſitationi, quia non deſeruierat ibi, ſed hic & in d.Curia pro ſuis negotijs morabatur,ac etiam propter priuilegij datam anteriorem Dominus Pegna Regiæ Camaræ Summariç Pręſidens de anno 1580 fuit prælatus Domino Pręſidenti Marros in exercitio exiſtenti priuilegium poſte-
48 rius habenti inter † Dominos Regentes Regiam Cancellariam attẽditur prioritas temporis *vt firmat Regens de Ponte deciſ.8.nu.5.*

Ex his intentio D. Valdeuieſo adeo eſt fundata quod omnino obtinere debet,Et veniendo ad contraria, quæ licet ex ſe non obſtent,tamen ex abundãti reijciam.

Primò,*text.in l.ſed & milites* §.*quæſi-*
49 *tum* † *il ſecundo ff. de excuſ. tut. ibique Bald.* quod non prodeſt, militem eſſe creatum, & quod primipilus non exercens,non dicitur primipilus: Non obſtat *cum gloſ. ibidem verſic. creatum*, dicat, quia forte,priuati filius,vel qualibet alia ratione non geſſit, vel non prodeſt creatio niſi duret,allegat *tex.in l.ſi pro patre ff. de in rem verſo*: & ſic loquitur in eo, qui erat officio priuatus, vt ex eodem *text.*colligitur,& declatat *gloſ. in verſic. non exercens*, & cum tractetur de propria eorum materia extra eam talia dicta non ſunt attendenda, & idem *Bald.* ibidem contra eos non reſidet,dum in *ſeq.*§. *primipilus in fine* dicit quod *canoniſtæ* tenent contrarium,& ſic in noſtra opinione reſidere videtur, & ex his iuta prædicta,& *Bald.*ne dum non loquuntur contra D.Valdeuieſo,ſed pro ipſo faciũt, quia ſtatim quod poſuit venire,& citius quam alij venit Neapolim,& ſemper in exercitio ſui officij ſtetit prout ſtat,& nũquam fuit priuatus,vt prædicta volunt.

50 Secundò, quod dicit *Paris* † *de Puteo in tract. de ſindic. d. cap. de officijs*, Nec obſtat quia ſe fundat in *l.publius ff.de con dit.& demonſtr.* quæ *lex* ad tale propoſitum non facit dum loquitur in legato conditionali debito quandocunque venerit conditio,cum in creatione, & priuilegio D.Valdeuieſo nulla adſit conditio, & ſi adeſſet circa officij adminiſtrationem per eundem *text.* habetur quod adimpleta conditione haberet præcedentiam à die electionis: Nec minus obſtat quod idem *Paris de Put. ibidem num.7.*
51 dicit quod officialis, † qui non adminiſtrat non dicitur officialis, ex *Bald. in l. & ſi coæqualitas ff. de excuſ.tut.* quia talis *lex* non reperitur,ſed *lex ſi per aquatore,de cenſ.& cenſit. lib.* 11. *ſed, & ſi illud dicit in d.l.ſed & milites* §. *quæſitum & teſtator Boer.deciſ.*159.*num.7.in fine* vltra prædicta nulla lege nec authoritate comprobat,& confirmando ſe *textum* & *gloſa* loquitur in milite priuato,& in adminiſtratione non ſequuta non iuuat creatio,ſed hic vbi adminiſtratio fuit ſub ſequuta,creatio in ſuo robore remanet, & præcedere debet à die creationis, etiam ſecundum intellectum *Bald.* ibi vt diximus in præcedenti *num.* 1. & proindè non curandum de ponderante *Bald.* contra nos,quia pro nobis facit; Nec de *Paride de Put.* qui ſe fundat in non exiſtentibus, nec figit pedes, dum ibidem *num.*4.ex doctrina *Luc.de Pen.in d.l.*1.*C. de conſul.num.*1.dicit. Nota ergo ex prima parte *legis* quod inter pares dignitates præferendus eſt qui eam prius adeptus fuerit,& ſic noſtrum caſum firmat,
52 quia verbum adeptio † ſignificat acquirere, vt hoc in *verſic. adipiſcere* declarat *Ambroſ. Calep.* & dignitates,officium, & eorum dominium,& poſſeſſio transferuntur,& acquiruntur ſolo Regis verbo codicillis,literis,vel priuilegijs, vt prædiximus,& idem *Pariſ.de Put.vbi ſupra*,ac tãgit *Præſid.de Franch.d.deciſ.*62.*num.*10.
53 in officijs tria requiri,electionem,acceptationem per codicillos, & exercitium,ſiue adminiſtrationem:Nec obſtat quia loquitur temiſſiuè ad *Bart.in l.*1.*C. de leg. & ad tit.de offic.præfect.prætor*,quod officiũ annexam habet adminiſtrationem,vt teſtantur idem *Paris de Put. & de Fran-*

cb.vbi ſupra, & ad Ioannem de Plat. &
Luc. de Pen. in l. 1. d. titul. & tàm text.
quam Bart. Ioan. de Plat. & Luc. de Pen.
vnico ore determinant in dictis officijs
54 attendi tempus electionis, & codicillo-
rum, ſiuè Priuilegij datæ, ergo pro D. Val
deuieſo habente priuilegij datam ante-
riorem loquutus fuit *Præſid. de Franch.*
in deciſio. 62. ſupra num. 1. & ſeq. & pro-
inde D. Valdeuieſo præcedere debet
DD. Frecciam, & de Franchis poſt ipſum
creatos, ſtante quod ipſe habet electio-
nem, & priuilegium anterius, haber-
que exercitium, & ſic omnia quæ in offi-
cijs requiruntur.
55 Tertiò, dictum *Marin.* † *Fretiæ in*
d cap. quis dic. Dux. num. 57. relatum per
Conſ. Fab. de Ann. d. conſ. 42. nu. 13. quod
ſecundum l. 1. C. de conſul. iuxta gloſ. in
verbo auſpitia; qui prætendebat officium
conſulatus, ſed non erat adeptus ei præ-
feratur alius qui actu conſul extitit. Nec
obſtat quia *text.* ille totum contrarium
dicit, ibi, *ab initio poſt tamen adeptā*) quæ
verba nihil aliud dicunt, niſi quod licet
prætenſus fuerit ab initio, & non obti-
nuerat ſed poſtea adeptus fuerit, cede-
re debet primo obtinenti ſimile officium
quia eius anterior petitio nihil opera-
tur conformans ſe *textui* dicto (*eiuſdem*
honoris prætendat auſpicia, cedere tamen
illius temporis conſuli debeat, quo non fue
rat) ſic DD. Freccia, & de Frãchis, qui po
ſteriori tempore officium, & priuilegium
obtinuerant cedere debent D. Valde-
uieſo, qui ante eos non prætenſor fuit,
ſed nominationem, electionem, datam
priuilegij, togam, & receptionem à ſua
Maieſtate ſuiſque DD. Regentibus, &
miniſtris habet anteriorem, & quod ibi
Marin. Frec. vbi ſupra num. 62. verſic.
Nec obſtat id quod dicat l. pen. de conſul,
non dicit qui prius dignitatem conſula-
rem habet præfertur, eandem dignita-
tem cum adminiſtratione habenti, &
miratur de *Bart. & Ioanne de Plat.* qui
dictum *text.* ita ſummant ſubdens illum
text. declarari per *Iacob. Rebuff. ibidem*,
Et ad ipſum *Marinum* conuincendum
affero ipſius *Iacob. Rebuff. dictum in d.*

56 *text. ibi* (*Qui* † *primo dignitatem impe-*
trauit, & poſtea adminiſtrationem, non
videtur de nouo aliquam dignitatem adi-
piſci, ſed eam impetraſſe, quam antea ha-
bebat dignitatem, cum adminiſtratione,)
& dum in eodem *text.* cum dictione, &,
57 quæ † iungit, & eſt repetitiua præce-
dentium, in ſequentibus iuxta *text. in*
l. fin. § fin. ff. de vi. tri. & ole. leg. & ex alijs
ita determinatum affert Guid. Pap. q. 527
& in eodem text ſequitur (*& in adoran-*
da noſtra Purpura, vel in conſequendis
cunctis conſulum honoribus, & priuilegijs,
ex anteriori tempore præuentionis ordine
ſibimet nouerint vendicandum) quæ ver-
ba quid aliud dicunt, niſi quod qui prior
58 † eſt in tempore præferatur in ordine,
& ſic ſi à die ſuæ creationis in officio, vel
data priuilegij D. Valdeuieſo vſque ad
actualem adminiſtrationẽ aliquis medio
tempore officium ſimile impetraſſet, &
adminiſtrationem habuerit, prius electus
præcedet, vt benè *Ioannes de Plat. Andr.*
de Baru. Luc de Pen. Bar. cæterique Scrib.
explicarũt, & firmant ibidem, & *Iacob. Re*
buff. per Marin. Frecc. pro ſe adductus in
eadem *l. in princip. & 4. not.* vt alij dicit,
qui prior eſt in tempore in dignitate,
prior eſt in dignitatibus, & priuilegijs
dignitatum, & *in 2. colum. verſic. contra*
dicit Titius qui prius liberas beneficij,
vel alias à Summo Pontifice, vel à Rege
59 habuerit, præferatur, quoniam Papa, † &
Rex non dicũtur de nouo dare, ſed anti-
quam dignitatem confirmare, & hæc
confirmatio trahitur ad tempus conceſ-
60 ſionis, vt hic vbi præcedentia † per ſub
ſequutam adminiſtrationem retrotrahi-
tur, ad tempus electionis, & ſic *Iacob. Re-*
buff. noſtram intentionem determinat.
Prædicta confirmãtur per regulam dicen
tem, vbi finis habet neceſſariam conſe-
61 quentiam, à principio finis † retrotrahi-
tur ad principium iuxta *l. 3. §. ſcio ff. de*
minor. l. danni infecti ff. de dann. infect. ita
in caſu noſtro: Nam ſine electione, priui-
legio, aut litera ſuæ Maieſtatis quis ad-
miniſtrationem officij Conſiliarij habere
non poteſt, vt eſt notum; ergo admini-
ſtrationis tempus retrotrahitur ad tem-
pus

Digitized by Google

pus electionis,& ex his non curandum de *Marin. Fret.* qui etiam eſt ſibimet contrarius,cum in fine *ſui operis de ſubfeudis in cap. praeced. ſind. num. 61. ex Bal.& alijs* firmat quod in honoribus qui prior eſt in tempore,potior eſt in iure.

Quartò, quod refert idem *Conſ. Fab. de Ann.d.conſ.ſuo 42. num. 14. Ioannem de Plat.in l.1.C. de conſul. num.1.* dicere
62 inter pares † dignitates primum in tempore præcedere,niſi actus adminiſtrationis ſit in alio poſteriori tempore creatus *per l.2.C.vt dig.ord.ſeru. & l. 2. C. de primic.* Nec obſtat quia *d.l. 2. de primic.* torum contrarium determinet, ibi (*Ne per ambitionem, vel gratiam aut cuiuſlibet occaſionis obtemptum,vel laborum,ſeu ſollicitudinum ſpetie publicorum cuiquam liceat aliquando graduum ſeriem conturbare*)ex his enim verbis nil aliud infertur niſi vt prior in tempore præferatur, vt declarat *gloſ. ibi, in verſic. ſurripere*, & concordantia iura pro nobis adducit,
63 & ſi in *d.l.1.* † *C.vt dig.ord.ſeru.* ponantur ordines dignitatum, dicitur, ille qui habet dignitatem cum adminiſtratione, præfertur habenti ſine adminiſtratione, intelligitur quando eligitur vnus,qui eſt in adminiſtratione alterius officij,& alius Aduocatus merito, vt exiſtens in Iudicatu Magnæ Curiæ, vel alio officio præferatur per *d.l.1.& 2.de Alb.ſcrib.& ex alijs,vt ſupra in primo fundamento*,& q a D. Valdeuieſo fuerat Iudex ciuilis, & criminalis Magnæ Curiæ Vicariæ tanto fortius præcedere debet,Amplius in *d.l. 2. C. vt dign. ord. ſeru.* habetur ille, qui prius dignitatem conſulatus ſine adminiſtratione obtinuit habet licentiam adminiſtrandi, aut adminiſtrationem à Principe impetrandi; præfertur alijs poſtea dignitatem cum adminiſtratione habentibus quamuis poſtea adminiſtrationem habuiſſet cum non vacauerit per non exercitium,quia non debet appellari vacans,ſi habet dignitatem,cui poſtea conceditur adminiſtratio,vt ad *tex.*ſummat ibi *Bart. in fine*, ſic D. Valdeuieſo præferri debet DD. Frecciæ, & de Franchis, qui medio tempore eorum priuilegia,& adminiſtrationem impetrarunt vl-
64 tra quæ per rationem,quia tempore † ſui impetrari priuilegij cenſetur ipſum adminiſtrationem conſequutum fuiſſe,vt *in d l.penult. C. de conſul.* & expreſſe dicunt *Andr.de Baru.Ioan.de Plat.Luc. de de Pen.Iacob.Rebuff.Bar.& alij ibi Scrib.*
65 ſed aduertatur quod *Ioannes de Plat.* † *in l.1.C.de conſul.* non dicit quod *Conſil. Fab.de Ann.refert vbi ſupra,ſed videlicet (vel actus adminiſtrationis, quæ ceſſat in alio,in eadem dignitate conſtituto, & ſic primus ſit in habitu,ſecundus in actu)* ex quibus verbis videtur *Ioannem de Plat.* intellexiſſe de eo,qui adminiſtrauerat,& ab adminiſtratione ceſſauerat, merito qui in adminiſtratione remanſerat, præcedere debebat, ſed pone caſum quod
66 qui ceſſauit † adminiſtrare redeat ipſe præfertur, vt ſtatim idem *Ioann.de Plat. ibidem* dicit vbi *legitur (ex his infertur, quod in habentibus æquales dignitates attenditur ordo, ſiuè prioritas temporis per text.in l fin.C.de conſul.)* ergo non curandum de *Conſil.Fab.de Ann.* etiam quia licet in *princip. d. conſil. 42.* dicat quod diximus,& reijcimus,tamen *à nu. 18.*vſque in finem ex multis comprobat in officijs cum adminiſtratione, qui prior eſt in data priuilegij præcedit, & ſic D. Valdeuieſo præcedere debet.

Quintò, aliud quod dicitur Doctorem poſt alium prius licentiatum doctoratum, præferri primo licentiato poſtea doctorato, nec obſtat; quia & ſi aliqui ita dicant, tamen quod præcedat prius
67 licentiatus, † & poſtea doctoratus ex multis firmat Ioan.Lopez.*in repet.rubr.c. per veſtras* §.38.*n.11.& ſeq.de don.inter vir.& vxor.*& quod hęc ſit magis † cômunis opinio firmat *Anto. Gabr. in titul. de maior.& obed.concl.1.lib.6 com.opini.*

Nec curandum de alio dicto Epiſcopum conſecratum prius præcedere Epi-
68 ſcopum prius electum, quia ante † conſecrationē non eſt,nec dicitur Epiſcopus *c.2.de trāſlat.pręlat.e.niſi de auth.& vſu*
69 *pall.* & ante conſecrationem non habet eccleſiam pleno iure, cum tempore conſecrationis poſſit contra eum excipi *cap.*

*ſuper his de accuſ. gloſ. in cap. cum in cun-
ctis de electio.* & ante conſecrationem
70 † non poteſt Clericos ordinare, Criſma-
re, deponere, benedicere virgines, vel ec-
cleſias, aut altaria conſecrare, quia om-
nia ex ſua conſecratione veniunt *gloſ. in
cap. tranſmiſſa de electio: cap. ſicut §. præte
rea eodem titul. & ex alijs Bertach. in
tract. de epiſc. part. 4. de effect conſecrat.
lib. 3. nu. 1. 4. & 5. ergo &c.*
Septimò, nec obſtat quod officialis an
te adminiſtrationem officij debet iurare,
71 quia † duplex eſt receptio ad officium,
vna iuris, altera facti, per primam acqui-
ritur titulus, per ſecundam actualis poſ-
ſeſſio, vel quaſi, vt dicit *Domin. de S. Ge-
min. conſ. 79. colum. 3. verſic. ſed iſta eſt
efficax*, vbi loquitur de officio cubicula-
rij Papæ, & iuxta notata per *Innoc. in d.
cap. eam te de reſcript.* Ita quod licet ſe-
cundum *Dominicum* literæ Cancellarij,
atteſtentur quod tali die quis per Pa-
72 pam fuerit receptus † in cubicularium,
ac iurauit, quod probat receptionem fa-
cti, tamen non probat receptionem iuris,
73 † quæ illud factum præcedere debet, &
ſic iuramentum præſtitum per eum, qui
poſteriorem habet priuilegij datam ni-
hil operatur, vt refert *Boer. d. deciſio. 150
num. 6. in fine, & ſeq.* Et reſpondendo ad
*pragmaticam quartam de offic. Sacr. Conſ.
& ad Conſtitutionem, & cap. Regni* quæ
ordinant officialem non poſſe officium
exercere niſi præſtito iuramento, dico
74 Primo, tale iuramentum † præſtari quod
mediante pecunia officium non habuit,
Deum, & iuſtitiam præ oculis habere, om
nibus conquærentibus iuſtitiā miniſtrare, &
alia relata per *Campan. in c. Regis Carol.
incip. Item recipiant num. 12. & ſeq.* & ſi
75 ante † iuramentum non habet admini-
ſtrationem, habebit præſtito iuramento
Præſid. de Franch. deciſio. 393. num. 4.
non ex hoc non eſt officialis: Secundò ſi
*Pragmatica, & alia Regni. & communia
iura* dicant quod officialis qui non præ-
ſtat iuramentum non adminiſtret, non
76 mãdant quod donec non iurauerit, nõ †
ſit officialis, vt ex eorum lecturis, & ſic
poteſt eſſe officialis cum ſua præcedentia
& iuramentum requiri ad prædicta; ſed
quid vagandum ſi *d. Pragmatica tertia
de offic. Sacri Conſilij* vbi nulla habita ra-
tione iuramenti, noſtrum caſum determi
nat, quod alio non eſt opus in princi-
77 pio vbi legitur † (*Conſiliarium vero no-
uiſſimè creatum, in nouiſſimo loco recipi
mandamus*) ergo dum Cõſiliarij Freccia
& de Franchis, poſt Conſiliarium Valde
uieſo ſint creati, ipſe D. Valdeuieſo præ-
cedere debet.
Octauò, & vltimò ſi dicatur tractari
78 de poſſeſſorio, † in quo merita petitorij
non admittuntur, Nec obſtat, quia *Do-
79 ctores* voluerunt, agenti † poſſeſſorio
recuperandæ obſtare exceptionem noto-
rij dominij, ſcilicet quando conſtat ex
actis, vel inueſtituris, indubitatis, vt in
caſu noſtro, ex data priuilegij anteriori,
& ampliſſimis eius verbis, & poſſeſſione
ab eius die capta, vbi legitur *inueſtimus
&c.* & ibi (*quam inueſtituram vim realis,
& corporalis poſſeſſionis dicti officij vo-
lumus obtinere, &c.* & ex alijs ſupra di-
ctis iuſtitia Domini Valdeuieſo notiſſi-
ma redditur, quod ex *Inno. & alijs firmat
Menoch. in primo remed. recuper. q. 17.
num. 223. & q. 19. & 20.* & idem in poſ-
80 ſeſſorio † retinendæ, & eſt * communis
contra *Bart. per Alexand. & alios in l.
naturaliter §. nihil commune ff. de acquir.
81 poſſeſſ.* & in omnibus † in quibus obſtat
exceptio in interdicto retinendæ idem
Menoch. in interdicto retinen. num. 68.
82 maxime, quia ſumus in Conſiſtorio †
Principis, vbi ſola facti veritate inſpecta
proceditur: Nam tunc in quibuſcunque
poſſeſſorijs, exceptio dominij notoria, vt
eſt clara, & notoria præcedentia, quæ ex
prædictis ad Conſiliariũ Valdeuieſo ſpe-
ctat, & firmat *Dec. conſ. 449. nu. 20. Rub.
Alexandr. conſ. 4. num. 22. Aym. Crauet.
conſil. 299. num. 8. Natt. conſ. 302. Ber-
tazz. conſ. 31. lib. 1. & Franc. Sarment.
lib. 2. ſelect. interpret. cap. 13. num. 5.* plus
83 dicit, quod in foro † conſcientiæ peccat
etiam iudex, non ſolum pars, ſi cogno-
gnoſcendo notoriam iuſtitiam alterius
in petitorio, reſtituit, vel dat rem quam
omni iure poſtea reſtiturus eſt, & refert

ac

ac firmat *Regens de Ponte in deciſio.* 40. *num.* 45. *in fine, & ſeq. per totum.* Et ſi prædicta procedunt in poſſeſſorio adipiſcendæ, vel retinendæ poſſeſſionis facilius in caſu noſtro, vbi ad præcedendum, & eſſe capud in alia aula nemo ipſorum adhuc poſſeſſionem habuit, & ſtante prędicta *Regia Pragmatica Tertia de offic. Sacri Conſilij* in propria materia, ex cuius claris verbis vt ſupra relatis habetur, creatio Conſiliarij quæ fit per Regem, & receptio quæ fit quando admittitur ad exercitium officij Dum Rex in dicta *Pragmatica* mandat quod vltimus creatus in vltimo loco recipiatur DD. Freccia, & de Franchis qui poſt D. Valdeuieſo fuerunt à ſua Maieſtate creati Conſiliarij, non niſi poſt D. Valdeuieſo recipi poterant, & cum hodie tractetur quis eorum ad aliam aulam accedat ad præſidendum, & per Excellentiſſimum D. Pro Regem, mitti ſolet antiquior creatus om ni iure obſeruantia pluries deciſa, & particulari Regni ſanctione, omnique contrarietate remota, determinari debet Dominum Ioannem Ruiz de Valdeuieſo ex ſua anteriori creatione, priuilegij data, Toga, & receptione à ſua Maieſtate fuiſque DD. Regentibus, & miniſtris, & alijs ſuperius dictis, in alia aula ad præſidendum tranſire debet, & præcedere dictos DD. Conſiliarios Frecciam, & de Franchis poſteriori tempore creatos, & ita iudicandum mihi videtur, & ni fallor iudicium non interpellat affectus.

Die decima Ianuarij 1613. referente Domino Regente D. Petro de Caſtellet, per ſuam Excellentiam, eiuſque Collaterale Conſilium, fuit decretum quod dictus Dominus Conſiliarius Valdeuieſo praecedat dictos DD. Conſiliarios Caſarem Frecciam, & Iacobum de Franchis pœnes Vitalianum à Mandatis Scribam.

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Nullitates de actis ordinatorijs poſt ſententiam non diſcutiuntur.*

2 *Præcedentiæ cauſa abſque figura iudicij expediri debet.*

3 *Nullitas ſi non eſt contra expreſſum caſũ legis non obſtat.*

4 *Nullitates debent ſubſcribi ab Aduocato vel procuratore cauſæ.*

5 *Nullitates non obſtant contra decretum Principis, & nu. 36.*

6 *Agens ad Iura incorporalia, vel ad vſum fructum, vel vſum aut aliam ſeruitutẽ iudicium petitorium facit.*

7 *Cauſæ ciuiles omnes in Regno ſunt Summariæ.*

8 *Clauſula ſine figura iudicij, tollit omnes actus iuris poſitiui, ſiue conſuetudinarij, & formam iudiciariam excludit, & num. 14.*

9 *Clauſulæ, ſine figura iudicij vigore iudex poteſt incipere à poſitionibus, & probatis ferre ſententiam.*

10 *Iudicio ſine figura Iudicij intẽtato ſola facultas ad dicendum ſufficit, maximè in Principis ſententia, qui eſt ſupra ius.*

11 *Sententia Principis nullitatibus non ſubiacet, cum eo ipſo quod ſententiam profert videtur defectui aliquo exiſtenti ſupplere.*

12 *Principis in auditorio, nullitates non attẽduntur ſed rei geſtæ veritas ex quo tan quam Deus iudicat, qui non fallit, nec fallitur.*

13 *Decreta Proregis, & Collateralis Conſilij nullitatibus non obſtantibus exequuntur.*

15 *Princeps defenſiones à iure ciuili, & poſitiuo introductas tollere poteſt.*

16 *Feriati diei actus, & citatio coram Principe fieri poſſunt.*

17 *Principis Curiam nulla lex arctare poteſt.*

18 *Præſentia litigantis ſupplet citationis defectum.*

19 *Sũmarijs in Cauſis ſemiplena probatio ſufficit, & repulſa non conceditur.*

20 *Repulſa proteſtatione ante teſtiũ receptionem non facta non creditur, & fortius poſt citationem ad dicendum, quæ inducit concluſionem in cauſa.*

21 *Præcedentiæ, & dignitatum cauſæ ſunt Summariæ, & ſine figura iudicij de-*

ter-

terminantur.

22 Verbum de plano intelligitur repulſa repulſa, & ſubtilitate ſublatis.

23 Termino finito teſtes examinati, vel non ipſo iure in cauſa publicatum intelligitur, & ſi in termino repulſa petita non fuerit cenſetur concluſum in cauſa.

24 Nullitates ſi ante deciſionem cauſa non proponuntur pragmatica reijcit.

25 Concluſio eſt renuntiatio omnium probationum.

26 Publicatio in cauſa non eſt de ſubſtantia iudicij, & non reddit proceſſum nullum

27 Publicationis omiſſio non reddit acta nulla.

28 Concluſio non eſt de ſubſtantia proceſſus.

29 Proteſtatio ſeruat ius proteſtantis, & tollit voluntatem in ſequentibus actibus.

30 Præſcriptio ſola citatione interrumpitur.

31 Propoſitum in mente retemptum nihil operatur.

32 Petitorium expediri petens, cenſetur poſſeſſorio renuntiare.

33 Appellatione pendente, ſi ad primum Iudicem redditur, cenſetur appellationi renuntiatum.

34 Petitorium quando conſtat, debet expediri, & iudex, & pars cognoſcentes notoriam iuſtitiam petitorij ſi illud non decidant, peccant.

35 Conſiliarius nouiſſimè creatus in nouiſſimo loco recipi debet.

37 Principis ſententia non impugnatur per ſupplicationem, nec per nullitates.

38 Citatio vnica coram Principe ſufficit.

39 Præſens dicitur vbi quis ſuum habet domicilium, niſi probetur abſentia.

40 Præſent non contradicens conſentire videtur.

41 Præſens non eſt citandus.

42 Præſentia partis eſt pro citatione, etiam in cauſa inſtrumentali.

43 Cauſa quando principaliter tendit contra vnam certam perſonam, & ſi reſultet in præiudicium tertij, ille tertius non citatur.

44 Regula ſi extat ab ea non eſt recedendum.

45 Sententia contra poſſeſſorem feudi, vel fideicommiſſi, afficit omnes ſequentes ſucceſſores.

46 Litis legitimus defenſor quando auditur non eſt alius citandus.

47 Sententia lata contra vnum ratione connexitatis nocet alteri.

48 Sententiam pati ferri contra primum, contra quem in conſequentium intereſſe habet, nocet, & obſtat rei iudicatæ exceptio, & nu. 49.

50 Poſſeſſio adminiſtrationis contra legem eſt nulla ſicut ſententia contra legem lata.

51 Nullus actus nullam parit actionem.

52 Iuramento tria adeſſe debent ſcilicet veritas iudicium, & iuſtitia.

53 Ius non habens non eſt citandus.

54 Vincens vincentem te, vincere videtur te.

55 Defenſionem qui non habet, citandus non eſt.

56 Princeps in quibus pleniorem habet poteſtatem poteſt de facto, & ſine citatione procedere.

57 Princeps beneficium quod ipſe conceſſit, poteſt ſine partis citatione auferre.

58 Princeps ſemper ius tertij reſeruare cenſetur.

59 Præcedentia, & dignitatum officialium in deciſione non admittitur appellatio nec vlla exceptio, ſed ſtatim exequuntur.

Pro eodem Regio Conſiliario Domino D. Ioanne Ruiz de Valdeuieſo contra Regios Conſiliarios D. Cæſarem Frecciã, & Iacobum de Franchis.

ARGVMENTVM.

Nullitates in conciſtorio Principis à decreto coram eo lato nũm proponi poſſint, Et an præſens, & aſſiſtens neceſſario citandus ſit.

CON-

CONSILIVM LXXXVIII.

DEcretum Domini ProRegis, ſuique Collateralis
Conſilij, quod Conſiliarius Dominus Ioannes
Ruiz de ValdeuieſoDD. Cõſiliarios Cæſarē Frec
ciam, & Iacobum de Franchis præcedere
debeat, vt nullitatibus oppoſitis non ob
ſtantibus exequatur, ob Iudicantium Ex-
cellentiam pauca dicam.

Et primò, circa primam, ſecundam, ter
tiam, quartam, & quintam nullitates re-
1 ſpicientes acta † ordinatoria, cũ aduerſa
rij paſſi ſint cauſam expediri, eis obſtat
nouiſſima Regia Pragmatica ſub die 11.
Maij anni 1612.*nu.*17. vbi poſt ſenten
tiam de nullitate actorum dici vetatur.
De ſexta, quod debebatur expediri poſ-
ſeſſorium ante petitorium, vltra quod
cauſa ſemper fuit de petitorio, & ordina
ria, vt aduerſarij ipſi fatentur in quarta,
& in alijs nullitatibus, & nunquam ante
terminum, & compilationem proceſſus
fuit de poſſeſſorio actum, dum petitorium
ipſum deductum, & determinari inſta-
2 tum fuit, tamen eis obſtat † *cap. paſto-*
ralis, & cap. dilectus de cauſ. poſſ. & pro-
priet. & alia notoria iura, & obſeruantia
quod cauſæ præcedentiæ, inter officiales
ſine proceſſu, & figura iudicij expediãtur
& etiam nouiſſimè inter Dominos qua-
tuor Regios Conſiliarios fuit actum; Cir
ca ſeptimam, & vltimam nullitatem de
iuſtitia cauſæ, cum non ſit dictum contra
3 quos expreſſos caſus legis tale decre-
tum eſſet, de ipſa nullitate nec curandum
eiſque aduerſarijs obſtat *d. Regia nouiſſi-*
ma ſanctio num. 20. maximè quod no-
ſtra deciſio eſt, iuri canonico, Ciuili, &
municipali conſona: Et licet ex prædictis
nullitates omnes non obſtent, etiam quia
4 non ſunt firmatæ † ab Aduocato, vel Pro
curatore, vt *eadem nouiſſima Pragmatica*
5 mandat *num.*24. & decretum † fuit latũ
coram Principe, & in eius ſupremo Con-
ciſtorio, nullitatibus maximè ex defe-
ctu iuris poſitiui non ſubiacet, ſed nul-
litatibus, & oppoſitione remotis exequi
debet, vt per omnes de conſilio deciſum
firmat *Aſſlict. deciſ.* 283.*nu.*7. Tamen ex
abundanti vnicuique nullitati, diſtinctè
reſpondendo dico.

Primam nullitatem, in qua aſſeritur
quod dato termino in cauſa petitorij
fuit facta facultas, & ad dicendum, & in-
timatur die 31. Decembris anni 1612.
die feriarum, & feſtiuo abſque licentia,
replicatur non obſtare ex pluribus.

Primò, nam licet agens ad vſumfru-
ctum, vel vſum, aut aliam ſeruitutem, iu-
6 dicium petitorium faciat, cum agens † ad
dicta iura incorporalia cenſeatur iſtorum
iurium dominus, vt per *Specul. in titul. de*
cauſ. poſſeſ. & propriet. §. ſequitur & §.
nunc dicendum, & ex alijs Marant. in
7 *ſuo ſpec. aur. part. 4. diſtin. 7. num. 1.* In †
Regno omnes cauſæ ciuiles ſunt Summa-
riæ, per *cap. Regni deteſtantes, & pragma*
ticam 1. de ord. iudic. ibi, (in cauſis ciuili-
bus ſiue mixtis coram quibuſcumque iudi-
cibus, & delegatis procedi, ſine figura iudi
cij facti veritate inſpecta) quæ clauſula
8 † ſine figura iudicij, de qua loquitur etiã
text. in l. vna §. ſimilique modo C. de Lat.
lib. toll. & *cap. ſolemnitatibus §. ſi qua*
vero de elect. in 6. hunc habet effectum
vt per eam tollatur omnis actus iuris po
ſitiui, ſiuè conſuetudinarij, vel municipa
lis requiſitus in iudicio, & remanebit
tantum iuris naturalis, & gentium obſer
uantia, *Bar. in extrauag. ad reprimendum*
verſic. ſine figura iudicij, clement. ſæpe de
re iud. Rom. ſing. 783. & formam iudicia-
riam excludit, per quod ſolum verbum
9 ſine figura † iudicij iudex poteſt incipe-
re à poſitionibus, & articulis, quibus pro
batis ſtatim procedere ad ſententiam, ex
Ioanne Monaco in cap. fin. de hæret. in 6.
& ex alijs firmat deciſio Rot. Roman. 33.
num. 1. in nouiſ. 96. Iaſ. in l. iuſtitia ff. de
iuſt. & iur.

Secundò, in Regno dum iudicia Ciui-
lia omnia ſunt Summaria, & in eis ſine
10 iudicij figura † procedi debet, vt prædi-
ximus in caſu noſtro, ſola facultas, & ad
dicendum ſufficiens fuit, quæ iuris natu-
ralis eſt, maximè in ſententia Principis,
quæ eſt ſupra ius *Felyn. in cap. Canonum*

ſtatu-

48 *Regentes præcedunt iuxta Anterioritatem temporis.*

49 *Lex ſed & milites §. quæſitum il 2. ff. de excuſat. tut. declaratur.*

50 *Paridis de Puteo, & aliorum dicta reijciuntur.*

51 *Officialis, qui non adminiſtrat, non dicitur officialis.*

52 *Verbum ademptio, ſignificat acquiſitionem.*

53 *Officia tria requirunt.*

55 *Marini Freccia dictum à Conſiliario Fabio de Ann. relatum, reijcitur, & ad intellectum l. 1. C. de conſul.*

56 *Dignitatem primo impetrans, per poſteriorem adminiſtrationem non videtur, nouam dignitatem adipiſci.*

57 *Dictio, &, iungit, & eſt repetitiua præcedentium in ſequentibus.*

59 *Papa, & Rex confirmando, non dicitur de nouo dare, ſed antiquam conceſſionẽ confirmare.*

60 *Præcedentia per ſubſequentem adminiſtrationem retrotrahitur, ad tempus electionis.*

61 *Finis habens neceſſariam conſequentiam à principio retrotrahitur ad principium.*

62 *Prior in tempore præfertur, niſi actus ſit in alio poſteriori tẽpore, & Cõſiliarij Fabij de Anna dictum reijcitur, & nu. 65*

63 *Intellectus l. 2. C. vt dig. ord. ſeruet.*

64 *Priuilegij impetrati tempore per Conſiliarium, vel alium officialem cenſetur adminiſtratio conſequuta.*

66 *Adminiſtrare ceſſans, ſi redeat præfertur.*

67 *Doctor prius doctoratus præfertur prius licentiato.*

68 *Epiſcopus ante conſecrationem non dicitur Epiſcopus.*

69 *Epiſcopus ante conſecrationem non habet eccleſiam pleno iure quia tempore conſecrationis contra eum poteſt excipi.*

70 *Epiſcopus ante conſecrationem non poteſt clericum ordinare, Criſmare, & deponere, nec benedicere imagines, vel altaria conſecrare.*

71 *Officij receptio eſt duplex, iuris, & facti.*

72 *Receptio, & iuramentum in officio probat receptionem facti.*

73 *Receptio iuris in officium, receptionem facti præcedere debet, quæ receptio facti contra iuris receptionẽ nihil operatur.*

74 *Officiales quid iurant in officio obſeruare.*

75 *Officialis ſi ante iuramentum non habet adminiſtrationem, habebit eo præſtito.*

76 *Officiales non eſſe niſi præſtito iuramento Pragmatica, & iura non mandant.*

77 *Conſiliarius vltimo loco creatus, in vltimo loco recipi debet.*

78 *Petitorij merita in poſſeſſorio quando tractentur.*

79 *Poſſeſſorio recuperandæ agenti obſtat exceptio notorij dominij, quando conſtat ex actis, vt hic ex ampliſſimis verbis priuilegij, Idem in retinendæ n. 80.*

81 *Exceptio quæ obſtat in interdicto recuperandæ obſtat in interdicto retinendæ.*

82 *Principis in conciſtorio veritate ſola inſpecta proceditur, ibique poſſeſſorijs, omnibus exceptio dominij obſtat.*

83 *Iudex nè dum pars in foro conſcientiæ peccat ſi in poſſeſſorio dat rem quam ſcit poſtea reſtitui debere.*

Pro Regio Conſiliario Domino Ioa: Ruiz de Valdeuieſo contra Dominos Conſiliarios Cæſarem Frecciam, & Iacobum de Franchis.

ARGVMENTVM.

Præcedentia, an primo in poſſeſſione officij, & poſteriori in data priuilegij debeatur, vel e contra.

CONSILIVM LXXXVII.

IN articulo quis nam præcedere debeat D. Conſiliarius de Valdeuieſo, qui datam Priuilegij, & Togã habet anteriorem, & pro tali à noſtra Regia Maieſtate, ſuiſque Conſiliarijs DD. Regentibus, & miniſtris, prius rece-

receptus, an DD. Conſiliarij Cæſar Frec
cia, & Iacobus de Franchis, qui priuile-
gia habent poſteriora, exercitium vero
anterius.

Et pro Dominis Freccia, & Franchis
1 facit, quia ſumus in officio, † annexam
habente adminiſtrationem, vbi quis offi-
cialis non dicitur, niſi capta poſſeſſione,
iuxta *text. in l. ſed & milites §. quæſitum*
il 2. ff. de excuſ. tut. vbi Bald. & Doctor.
& Pariſ. de Put. in tract. Sindic. verſic. in
officijs, & tangit Præſid. de Franch. deciſ.
2 *62. num. 10.* in officijs † tria requiri, ele-
ctionem, acceptationem, & ingreſſum, &
Marin. Frecc. de ſubfeud. cap. quis dic.
Dux. num. 56. ac Conſ. Fab. de Ann. conſ.
52. num. 12. & 13. ex Ioan. de Platea
3 dicunt, quod inter pares † dignitates pręe
fertur ille, qui prior eſt in tempore, niſi
actus adminiſtrationis, qui non eſt in vno
faciat alium ante ire per *l. 2. C. vt dign.*
ord. ſeru. & in l. 2. C. de primic lib. 12. &
4 quod dicitur Doctorē † præcedere licen
tiatum qui prius doctorandi facultatem
habuit *Rom. conſ. 337. num. 10.* & Epiſco
5 pum † conſecratum præcedere prius pro-
motum *idem Conſ. Fab. de Ann. d. conſ. 42*
nu. 16. 17.

His, & ſimilibus non obſtantibus con-
trariam ſententiam veriorem, eſſe ex plu
ribus demonſtrabo.

Primò, licet DD. Freccia, & de Fran-
chis electi fuerint Conſiliarij poſt D. Val
deuieſo, & ante eum adminiſtrare cepe-
rint, nihilhominus Dominus de Valde-
uieſo quando poſtea cepit exercere, de-
bebat, & debet eos præcedere, etiam
actu ſeruientes, quia fuerat Magnæ Cu-
6 riæ Vicariæ Iudex, † & prædicti Aduoca-
ti, & hoc etiam ſi eadem die omnes pro-
moti fuiſſent per *text. apert. in l. 1. C. de*
conſul. lib. 12. vbi licet primo conſul præ
feratur poſtea conſuli, & Patritio, tamen
ſi poſtea primo conſul efficiatur Patri-
tius ipſe præfertur, & punctualiter fir-
mat *Ioannes de Platea in l. 2. C. de præ-*
fect. prætor. lib. 12. dicens. Et nota hic ſe-
7 cundum *gloſ.* quod finita dignitate † re-
manet effectus dignitatis, ſcilicet honor,
& prælatio honoris, *vt hic, & ſupra de*
offic. diuerſ. Iud. l. petitionem §. egredien-
tem, & de præpoſ. Sacr. cu. l. 1. 2. & fin.
& ex alijs ibi per eum, de quo dicto *Ioa.*
de Plat. in tali loco, miror, quod *Præſid.*
de Franch. in deciſio. 144. non meminerit,
ſed alibi vbi hoc non dicit; ſed per *text.*
in l. 1. & 2. ff. de Alb. ſcrib. & ex alijs plu-
ries ita deciſum, ſed facilius in D. Valde-
uieſo, qui promotionem, priuilegium, &
alia habet anteriora, vt infra.

Secundò, Dominus Valdeuieſo dum
priuilegium obtinuit ante D. Frec-
ciam, & de Franchis non eſt dubium,
quod prius nominatus fuerit, & in digni
8 tatibus prius nominatus † præcedit, *tex.*
eſt in l. qui ſoluendo ff. de vſufructu, ibi (is
qui primo loco ſcriptus eſt, hæreditatem
capit) gloſ. in d. l. qui ſoluendo, & in pro-
pria materia firmat *Præſid. de Franch.*
deciſio. 138. congerit Conſil. Fab. de Ann.
conſ. 40. num. 12. & conſ. 136. num. 3. vbi
allegat Rebuff. in tract. nominationum
quæſt. 25. num. 1. qui hoc expreſſè fir-
9 mat: Et nominati † in prima nomina-
tione, debent præferri nominatis in ſe-
cunda, donec primo numero non fuerit
ſatisfactum, & ſicut in hoc Regno, ita
in parlamentis Delfinatus, quando va-
10 cant officia † nominantur tres, de magis
idoneis, vnus ex quibus eligitur *Franci-*
ſcus Marc. deciſio. Delfin. 751. part. 1. &
11 hoc adeò eſt verum, quod ſi vltimus †
nominationem prius præſentaſſet, prior
præſentatio non nocet, *c. eum cui de præb.*
in 6. cap. ſibi qui de reſcript. in 6. gloſ. in
§. ita tamen verſic. præferri de collat. Pra-
gm. ſant. quia non attenditur præſentatio
quando data eſt anterior, immò, & ſi vl-
12 timus † eſſet receptus, non nocet *d. cap.*
eum cui, & cap. duobus de reſcript. in 6. Re
buff. d. q. 21. num. 10. vnde Conſiliarius
Valdeuieſo ex ſua anteriori nominatio-
ne præcedere debet.

Tertiò, in dignitatibus, qui prior eſt
ordine, & tempore præfertur *d. l. 1. C. de*
conſul. ibi conſideratione tantum tempore
ante ire) vbi Ioannes de Plat. notat quod
13 in † dignitatibus duplex ordo reperitur,
vnus prioritatis temporis, alius maiorita-
tis honoris, & *in l. vnicuique, de prox. ſac.*
ſcrin.

ſcrin.legitur(vt nemini penitus liceat, cũ
ſit poſterior tempore locum præcedentis am
bire) idem habetur in l. 1. *C.de præfect.*
*ſac.cubi.in l.*1.*ff.de Alb ſcrib.in cap.* 1.
*de maior.& obed.cap.fin.*17.*diſtin.ibi(ſe-*
cundum ordinationis ſuæ tempus) Luc. de
Pen. in l. 2. *C. de præfect. prætor.lib.*12.
gloſ. Alexand. & Iaſ. in l. cum quid ff ſi
cert.pet.gloſ.Gemin.& Præpoſ.in cap.Sta-
tuimus de maior.& obed in cuius rubr.fir
mat Felyn. latiſſimè Bart. Caſſan. in Ca-
*tal glor.mund.part.*4.*conſid.*23.*part.*12.
*conſid.*99.*colum* 8.*verſic.*8.*&* 9. *quia in*
*part.*10. firmat, hanc eſſe iuris regulam
14 quod prius † dignitatem obtinens præ-
fertur,eandem dignitatem poſteriori tem
pore conſequenti,tradit *Grat.reſpon.*116
*num.*6.*lib.*2. multa adducens, hinc *Bal.*
in l.ſi plures C. de condit. inſert. dicit qui
15 haber primum † eſſe,debet prius frui, &
gaudere, refert & ſequitur *Iaſ conſ.*192.
*exorta colum.*4. *verſic.* 3.*facit lib.*2.& in
proprijs noſtris terminis adeſt *deciſ. Anto.*
*Gam.in deciſio.Luſitan.*1.*num.* 1. dicen-
tis in congregatione doctiſſimorum viro-
rum,qui ad rempublicam gubernandam,
tam in actibus ſecularibus , quam eccle-
ſiaſticis conueniunt, ij qui maiorem
16 prærogatiuam habent in ſubſcribendo,
incedendo , & loquendo , qui digniores
ſunt ratione temporis , promotionis ad
officium,præcedant, Ergo D.Valdeuieſo
qui prior eſt tempore promotionis , præ-
cedere debet DD. Frecciam , & de
Franchis poſteriori tempore promotos.
17 Quartò,ſumus in reſcripto † Principis
in quo tempus datæ attenditur *cap. eam*
te extra de reſcript. ibi (quod nullatenus
feciſſe deberes.ſi datam literarum diligen
tius attendiſſes) cap. conſtitutus eodem ibi
(Antequam dictus Clericus literas exe-
quutorias impetraſſet) c. capitulum San-
ctæ Crucis,de reſcript. ibi quo circa man-
damus, quatenus eo recepto in canonicum
& fratrem,aſſignatoque ſibi beneficio præ-
bendali, qui ad eos prius mandatum Apo-
ſtolicum reportauit cap. eo tempore eodem
titul. & in l. ſi permictente C. ad maced.
legitur (ratione temporis & ordinis prius
appatuerit)ibique gloſ.& Doctor.Clemen.
fin. vbi gloſ. in verſic. datam , & ex alijs
*Præſid.de Franch.deciſio.*62.*num.*1.*deci-*
ſum firmat. Et licet *gloſ.in d. cap. eam te*
verſic datam ponat contraria,dicens quod
ſoluit in cap.dilectus de præb. in verſi.rece
18 *perunt*,Aduerte quod ſoluit † pro nobis:
dicit enim quod in caſu *d.cap.ideo* atten-
ditur tempus receptionis reſcripti,& non
datæ, quia quam cito vacat beneficium
quouſque inhibetur, & mandatum perue
niat per Capitulũ cõferri poteſt,quia illi
de Capitulo diuinare non tenentur,vt in
cap.in noſtra de eccleſ.benef.firmat Specul.
de reſcript.præſent §.*fin.verſic.tu diſtin-*
gui,& verius,ſed in caſu noſtro debet at
tendi data priuilegij , quia tempore ca-
ptæ adminiſtrationis DD. Frecciam , &
19 de Franchis Illuſtriſſimus Prorex † po-
teſtatem non habebat , Conſiliarios
creandi , talemque iuriſdictionem tri-
buendi, cum hoc ad ſolam Regiam Ma-
ieſtate ſpectet, vt ex *Regia Pragmatica*
2.*de officijs ad Collationem Regiæ Maie-*
ſtatis ibi (Todos los officios de Conſeyeros
del dicho Sagro Conſeyo)& Dominus Pro
Rex conferre non poterat , nec exerci-
tium permittere maximè in præiudicium
D. Valdeuieſo etiam ex vi *Regiæ Prag-*
maticæ 3. *de offic. Sacr. Conſ. in princip.*
20 vbi Conſiliarius † vltimo creatus in
vltimo loco recipi mandatur: Immò nec
21 ipſe Rex dominium † etiam occaſio-
ne ſuæ gratiæ acquiſitum tollere valet,
ex *Bald.in l.qui ſe patris C.vnde lib nu.*
12.*& ex alijs Molin. de primog. hiſpan.*
*lib.*4.*cap.*3.*num.*21. & quod attendatur
22 data † priuilegij,decidit etiam *text. in*
l.penult.C.de Conſul.eſtque clariſſima de-
*ciſio l.*1.*C. de præfect. prætor. vbi legitur*
(eum locum volumus eſſe potiorẽ,qui alios
promotiores tempore, & Codicillorum ad-
eptione præceſſerit) per quem *textum*
dicit ibi *Ioannes de Plat.* quid ſi vnus eſt
23 prius promotus,† alius habuit prius Co
dicillos , reſpondeo præfertur ille , qui
prius habuit codicillos , & ratio eſt,quia
officium per codicillos,commiſſionem,
vel priuilegium acquiritur,vt eſt *text.in*
*l.*1.*C.de mandat.Princip. in l. Iudices C.*
*de dign.lib.*12.*vbi Luc. de Pen. in fin.* fir-
mat

Digitized by Google

24 mat quod iuriſdictio † ſolo verbo con-
fertur, vt in *cap.penult.de conſuet.* & com
25 miſſio, † ſiuè priuilegium, vel codicilli
requiruntur ad probationem collationis
officij, non ad ſubſtantiam actus, vt per
Præſid.de Franch.deciſio.62. num.3. quę
26 commiſſiones, & alia vbi ſcriptura †
Principis ſtatim ſcripta ſuum in omni-
bus ſortitur effectum, & ſignanter in offi
cijs cum adminiſtratione, & in iuribus
incorporalibus, vt eſt text.expreſſus in §.
*filius familias inſtit.quib.mod.ius patr.po
teſt.ſolu.* vbi dicitur, quod filius familias
27 † illico adepta patritiatus dignitate,
liberatur à patria poteſtate, abſque alia
apprænhenſione poſſeſſionis, *Innoc.in cap.
in noſtris de conceſſ.præb.3. colum. verſic.
Immò plus dicitur, & ibi Imol penult. co-
lum. Abb.in cap fin.colum.2.de Iudic.ibi-
que in colum. 2. Felyn.* dicit quod in his
28 ſententia eſt modus transferendi † ciui-
lem, & naturalem poſſeſſionem, & ex a-
lijs firmat *Capyc.deciſio.121. num.9.* qui
ex prædictis, & alijs in fine dicit ita de-
ciſum, & datum officium credẽzarij, cum
in officijs, & beneficijs, ſicut in feudali-
bus poſſeſſio tranſeat ſine appręhenſione
ſecundum *Bal.in l.cum anterioribus C.de
iur. delib.* & ex his exercitium ceptum
per aduerſarios poſteriores in tempore
creationis, & datæ priuilegij D. Valde-
uieſo non nocet, qui eos præcedere de-
bet per d. iura, & authoritates, in pro-
29 pria materia officij † cum adminiſtra-
tione ſcilicet in *d.§.filius familias, & alia
iura in tit.de conſul.de præfect. prætor, &
declarat Bald.in l.fin.de ſenat. Alciat.in
l.fin. C. de conſul. lib. 12. & teſtatur Præ-
ſid.de Franch.d.deciſ.62.num.10. & ſtan
te d. Regia Pragmatica 3. de offic. Sacr.
Conſil* quæ à Regnicolis de hoc hucuſ-
que Scrib.non eſt tacta, & ponit gladium
ad radicem in principio, quæ mandat
quod Conſiliarius nouiſſimè creatus, in
nouiſſimo loco recipiatur, & ſic D.Valde
uieſo prius creatus præcedere debet Do
minos Frecciam, & de Franchis poſterio
ri tempore creatos.

Quintò, Conſiliarius Valdeuieſo exi-
ſtẽs Iudex cauſarum criminalium Magnę
Curiæ Vicariæ de licentia Domini Prore
gis Comitis de Lemos præſentis Comitis
gubernantis patris cum eius literis co-
mendaritijs, & approbatorijs ſuorum ſer-
uitiorum annorum quatuordecim, ſe ad
Suę Maieſtatis curiã cõtulit, & publicato
Conſiliario ante priuilegij expeditionem
de ſuperiorum ordine veſte conſulari ſe
30 induit, vt ex facto, per quam veſtem †
totius officij poſſeſſionem acquiſiuit iux
ta *gloſ.in l.1.C.de conſul:* vbi per veſtem
conſularẽ, quæ trabea dicitur Imperator
dicitur Conſiliarius, & *in authe.de conſul.
legitur (cum ipſe annuerit habet ideoque
imperij conſulatus per omnia ſit ſequens
31 ſceptra)* † cũ in officijs continentibus in ſe
plures præheminentias, & attributa, quæ
ſunt iura incorporalia, ſufficiat quærere
quaſi poſſeſſionem vnius illorum actuum
& ſic per ſolam delationem habitus, di-
citur acquiſita poſſeſſio in omnibus *l. 3.
ff.de acquir.poſſ.Bart. in l. 1. §. ſi quis in
hoc ff.de itin.act.priu. & in d. l. 3. Innoc.
in cap.in literis de reſt ſpol.Bald.in l.non
ignorat C.de his qui accuſ.non poſſ.* ad hoc
32 facit quod dicitur per † tactũ ianuę quis
acquirit poſſeſſionem totius eccleſiæ
Gram.deciſio.71.num.6. ſic D. Valdeuie
33 ſo per dilationem † Togæ acquiſiuit poſ
ſeſſionem totius officij, & ille actus Togę
extendit ſe ad alios actus, ſcilicet exerci-
tium, vt fundatum eſt, & firmat *Aym.
conſ.55.* in præſcriptione iuris vniuerſa-
lis loquens & *Præſid.de Franch.dec.397
nu.6. & 13.*

Sextò, Dominus Valdeuieſo à ſua Ma
ieſtate, Dominiſque Regentibus ante
omnes vti Conſiliarius acceptus, & repu-
34 putatus fuit, & ſufficit † quod prò tali
fuerit temptus *Bald.in l. eam quam C.de
fideicommiſſ.num.7.8.* vbi in conſequen-
do legatum factum ſacerdoti ſufficit,
quod prò ſacerdote reputatus fuerit, &
eo maximè in caſu noſtro, quia Dominus
Valdeuieſo ita fuit temptus, & receptus,
35 & † facies Principis, coram quo dignita
tem adeptus fuit ſibi prius quæſiuit hono
rem, eodem honoris gradus, & temporis
prioritate à nobis honorandus eſt, quem
Princeps honorat *l. reſtituendæ in fine*

Ee C. de

C. de Aduoc. diuerſ. Iud. l. 1. ff. de Alb.
ſcrib. ibi (nomine ante ſcribi oportet qui
dignitatem Principis ſunt conſequuti) hinc
gloſ. in cap. qui autem in verſic. dignuſ. 17
36 q. 3. dicit (quem Princeps † iudicat di-
37 gnum nos iudicabimus) cum Princeps †
ſolo verbo dignitates, & officia confe-
rat tex. eſt ad hoc à nemine ponderatus
in conſtit. Quæ de dign. §. Præterea ibi
(cum ipſo verbo, quo is donatur officium
ſuæ poteſtatis fieris & ſola ſalutatione
reſtituit, ad text. in d. l. 1. C. de ſent. paſſ.
vbi gloſ. Angel. & Scrib. Bart. in l. 1. C. de
dign. num. 29. apertè habetur in l. Princeps
ff. de verb ſign. ibi (Princeps bona conceden
do videtur etiam obligationes concedere)
38 & per ſolam conceſſionem † transfert
dominium, & poſſeſſionem, dicit Bald. in
l. 1. C. de rer. permut. Iacob. de S. Georg. in
l. traditionibus C. de pact. Angel. in l. offi-
cium ff. de reiuendic. Loffred. in parafraſ.
feud. colum. 2. Iaſ. conſ. 27. lib. 1. qui alios
adducit, ſic creando, & concedendo Pri-
uilegium officij D. Valdeuieſo, & admi-
niſtrationem, & præcedentiam conceſſit
39 à die creationis, & datæ, quia quod †
Princeps dari mandat pro dato habetur
l. fin. C. de ann. ciui. Luc. de Pen. in l. fi. C. de
locat. præd. ciuili. 11. Gramm. conſ. ciu. 6.
40 num. 7. & per verbum fiat, † gratia à Re
ge ſtatim facta cenſetur Bald. in l. Huma
num C. de leg. Felin in cap. Rodulfus num.
26. de reſcript. Afflict. deciſ. 253. Præſid.
de Franch. d. deciſio. 62. num. 2. ſi igitur
Dominum Valdeuieſo propter ſua con-
41 tinuata ſeruitia Princeps dignum † tali
officio ante alios declarauit, & vti Con-
ſiliarium veſte conſulari indutum coram
ſe recepit, cur nos cæteris non eſſe præ-
ferendum Iudicabimus? Eſſet enim rega-
lẽ ſenſum contemnere l. Imperiales C. de
leg. Immò pœna ſacrilegij eſt ſi honorifi
centia non deferatur dignis noſtra purpu
ra extimatis, dicit tex. in l. 1. C. de domeſt.
lib. 12. ergo præferendus eſt.

Vltimò, Dñorũ Frecciæ, & de Franchis
prioritas exercitij non nocet D. Valdeuie
42 ſo, qui † negligens non fuit, & quia im-
peditus in Regiæ Maieſtatis Curia, & ve
nit citius quam alius venire non poterit
non dicitur in culpa iuxta text. in l. non
enim C. ex quib cauſ. maior ibi (ſed tempo
ris anguſtia impeditus) & in l. quod for-
te de dann. infect. legitur (tunc rectè dici-
tur, cum non ipſius negligentia, ſed propter
aliquod impedimentum ſibi non proſpexit)
& ex alijs gloſ. & DD. in d. leg. non enim,
& dùm reperiebatur in Curia ſuæ Maie-
43 ſtatis ab hac Ciuitate valdè diſtãs † re-
ſtitui debet per text. in l. abeſſe ff. ex quib.
cau. maior. quæ reſtitutio in priſtinum
ſtatum reponit, etiam in præiudicium ter
tij, & ſic illorum qui medio tempore offi
cij exercitium cœperant, maximè quod
hæc eſt reſtitutio, quæ ex iuſtitia cõpetit
& non ex gratia ita Nell. in tract. Banni-
tor. 1. part tertij tempor. & ex alijs Conſ.
Fab. de Ann. d. conſ. 42. num. 33. & ſeq. &
44 licet abſenti, † & ignoranti iuriſdictio
conferatur, tamen exercitium non confer
tur, nec adimitur dicit Bald. in l. Barba-
rius num. 28. ff. de offic. præt. ſecundum In
noc. & Hoſt. in cap. conqueſtu extra
de reſt. ſpol. Ancar. in cap. 3. de procur. in
6. ſic per exercitium D. Frecciæ admini-
ſtratio cum eius præcedentia à die ſuæ
creationis, & electionis ab ipſo Valde-
uieſo tolli non poterat, vulg. l. quod no-
ſtrũ ff. de reg. iur. & pluries fuit deciſum
Nam de anno 1549. per Collaterale
45 Conſilium ex anteriori creatione, † &
priuilegij data, ac abſentia, vt hic fuit de
ciſum Dominũ Regentẽ Albertinũ præ-
cedere alios quamuis exercentes, & for-
tius, caſus noſtri quia Regentis Alberti-
46 ni Priuilegium infra † annum exequuto
riarum non fuerat, ex quo erat nullius ro-
boris, & momenti, vt dictat Regia Prag-
matica anno 1518. quod non eſt in Do-
minũ Valdeuieſo qui facilius præcede-
re debet, ex latè adductis per eundem
D. Regentem Albertinum in lib. 2. Ma-
rin. Frec. de ſubfeud. in cap. quis dic. Dux
num. 64. & ſeq. & ex multis firmat Conſ.
Fab. de Ann. d. conſ. 42. & num. 18. vſ-
que in fine ibique refert per Dominum
ProRegem doctiſſimorum virorum con-
47 ſilio determinatum fuit † Conſiliariũ Ni
colaum Antonium Gizzarellum qui ab-
ſens in ſuæ Maieſtatis Curia reperieba-
tur

tur,ex anteriori priuilegij data præcederet D.Conſiliarium Fuluiū Conſtantium Nunc Regiæ Cancellariæ Regentē Decanum, & Coroleti Marchionem,Nec dicatur,quod Conſiliariū Gizzarellus in Maieſtatis Curia impeditus fuerat Regiæ viſitationi, quia non deſeruierat ibi, ſed hic & in d.Curia pro ſuis negotijs morabatur,ac etiam propter priuilegij datam anteriorem Dominus Pegna Regiæ Camaræ Summariç Pręſidens de anno 1580 fuit prælatus Domino Pręſidenti Mattos in exercitio exiſtenti priuilegium poſte-
48 rius habenti inter † Dominos Regentes Regiam Cancellariam attēditur prioritas temporis *vt firmat Regens de Ponte deciſ.8.nu.5.*

Ex his intentio D. Valdeuieſo adeo eſt fundata quod omnino obtinere debet,Et veniendo ad contraria, quæ licet ex ſe non obſtent,tamen ex abundāti reijciam.

Primò,*text.in l.ſed & milites* §.*quæſi-*
49 *tum* † *in ſecundo ff. de excuſ. tut. ibique Bald.* quod non prodeſt, militem eſſe creatum, & quod primipilus non exercens,non dicitur primipilus: Non obſtat *cum gloſ. ibidem verſic. creatum*, dicar, quia forte,priuati filius,vel qualibet alia ratione non geſſit, vel non prodeſt creatio niſi duret,allegat *tex.in l.ſi pro patre ff. de in rem verſo*: & ſic loquitur in eo, qui erat officio priuatus, vt ex eodem *text.*colligitur,& declarat *gloſ. in verſic. non exercens*, & cum tractetur de propria eorum materia extra eam talia dicta non ſunt attendenda, & idem *Bald.* ibidem contra eos non reſidet,dum in *ſeq.§. primipilus in fine* dicit quod *canoniſtæ* tenent contrarium,& ſic in noſtra opinione reſidere videtur, & ex his iura prædicta,& *Bald.*ne dum non loquuntur contra D.Valdeuieſo,ſed pro ipſo faciūt, quia ſtatim quod poſuit venire,& citius quam alij venit Neapolim,& ſemper in exercitio ſui officij ſtetit prout ſtat,& nūquam fuit priuatus,vt prædicta volunt.

50 Secundò, quod dicit *Paris* † *de Puteo in tract. de ſindic. d. cap. de officijs*, Nec obſtat quia ſe fundat in *l.publius ff.de condit.& demonſtr.* quæ *lex* ad tale propoſitum non facit dum loquitur in legato conditionali debito quandocunque venerit conditio,cum in creatione, & priuilegio D.Valdeuieſo nulla adſit conditio, & ſi adeſſet circa officij adminiſtrationem per eundem *text.* habetur quod adimpleta conditione haberet præcedentiam à die electionis: Nec minus obſtat quod idem *Paris de Put. ibidem num.7.*
51 dicit quod officialis, † qui non adminiſtrat non dicitur officialis, ex *Bald. in l. & ſi coæqualitas ff. de excuſ.tut.* quia talis *lex* non reperitur,ſed *lex ſi per aquatore,de cenſ.& cenſit. lib. 11. ſed, & ſi illud dicit in d.l.ſed & milites* §. *quæſitum & teſtator Boer.deciſ.159.num.7.in fine* vltra prædicta nulla lege nec authoritate comprobat,& confirmando ſe *textum & gloſæ* loquitur in milite priuato,& in adminiſtratione non ſequuta non iuuat creatio,ſed hic vbi adminiſtratio fuit ſub ſequuta,creatio in ſuo robore remanet, & præcedere debet à die creationis, etiam ſecundum intellectum *Bald.* ibi vt diximus in præcedenti *num.1.* & proindè non curandum de ponderante *Bald.* contra nos,quia pro nobis facit; Nec de *Paride de Put.* qui ſe fundat in non exiſtentibus, nec figit pedes, dum ibidem *num.4.*ex doctrina *Luc.de Pen.in d.l.1.C. de conſul.num.1.*dicit. Nota ergo ex prima parte *legis* quod inter pares dignitates præferendus eſt qui eam prius adeptus fuerit,& ſic noſtrum caſum firmat,
52 quia verbum adeptio † ſignificat acquirere, vt hoc in *verſic. adipiſcere* declarat *Ambroſ. Calep.* & dignitates,officium, & eorum dominium,& poſſeſſio transferuntur,& acquiruntur ſolo Regis verbo codicillis,literis,vel priuilegijs, vt prædiximus,& idem *Pariſ.de Put.vbi ſupra*,ac tāgit *Præſid.de Franch.d.deciſ.62.num.10.*
53 in officijs tria requiri,electionem,acceptationem per codicillos, & exercitium,ſiue adminiſtrationem:Nec obſtat quia loquitur remiſſiuè ad *Bart.in l.1.C. de leg. & ad tit.de offic.præfect.prætor*,quod officiū annexam habet adminiſtrationem,vt teſtantur idem *Paris de Put. & de Fran-*

Digitized by Google

ch.vbi ſupra, & ad Ioannem de Plat. &
Luc. de Pen. in l. 1. d. titul. & tàm text.
quam Bart. Ioan. de Plat. & Luc. de Pen.
vnico ore determinant in dictis officijs
54 attendi tempus electionis, & codicillo-
rum, ſiuè Priuilegij datæ, ergo pro D. Val
deuieſo habente priuilegij datam ante-
riorem loquutus fuit *Præſid. de Franch.*
in deciſio. 62. ſupra num. 1. & ſeq. & pro-
inde D. Valdeuieſo præcedere debet
DD. Frecciam, & de Franchis poſt ipſum
creatos, ſtante quod ipſe habet electio-
nem, & priuilegium anterius, habet-
que exercitium, & ſic omnia quæ in offi-
cijs requiruntur.
55 Tertiò, dictum *Marin.* † *Fretiæ in*
d cap. quis dic. Dux. num. 57. relatum per
Conſ. Fab. de Ann. d. conſ. 42. nu. 13. quod
ſecundum l. 1. C. de conſul. iuxta gloſ. in
verbo auſpitia, qui prætendebat officium
conſulatus, ſed non erat adeptus ei præ-
feratur alius qui actu conſul extitit. Nec
obſtat quia *text.* ille totum contrarium
dicit, ibi, *ab initio poſt tamen adeptã)* quæ
verba nihil aliud dicunt, niſi quod licet
prætenſus fuerit ab initio, & non obti-
nuerat ſed poſtea adeptus fuerit, cede-
re debet primo obtinenti ſimile officium
quia eius anterior petitio nihil opera-
tur conformans ſe *textui* dicẽti *(eiuſdem*
honoris prætendat auſpicia, cedere tamen
illius temporis conſuli debeat, quo non fue
rat) ſic DD. Freccia, & de Frãchis, qui po
ſteriori tempore officium, & priuilegium
obtinuerant cedere debent D. Valde-
uieſo, qui ante eos non prætenſor fuit,
ſed nominationem, electionem, datam
priuilegij, rogam, & receptionem à ſua
Maieſtate ſuiſque DD, Regentibus, &
miniſtris habet anteriorem, & quod ibi
Marin. Frec. vbi ſupra num. 62. verſic.
Nec obſtat id quod dicat l. pen. de conſul,
non dicit qui prius dignitatem conſula-
rem habet præfertur, eandem dignita-
tem cum adminiſtratione habenti, &
miratur de *Bart. & Ioanne de Plat.* qui
dictum *text.* ita ſummant ſubdens illum
text. declarari per *Iacob. Rebuff. ibidem*,
Et ad ipſum *Marinum* conuincendum
affero ipſius *Iacob. Rebuff. dictum in d.*
56 *text. ibi (Qui* † *primo dignitatem impe-*
trauit, & poſtea adminiſtrationem, non
videtur de nouo aliquam dignitatem adi-
piſci, ſed eam impetraſſe, quam antea ha-
bebat dignitatem, cum adminiſtratione,)
& dum in eodem *text.* cum dictione, &,
57 quæ † iungit, & eſt repetitiua præce-
dentium, in ſequentibus iuxta *text. in*
l. fin. §. fin. ff. de vi. tri. & ole. leg. & ex alijs
ita determinatum affert Guid. Pap. q. 527
& in eodem text. ſequitur (& in adoran-
da noſtra Purpura, vel in conſequendis
cunctis conſulum honoribus, & priuilegijs,
ex anteriori tempore præuentionis ordine
ſibimet nouerint vendicandum) quæ ver-
ba quid aliud dicunt, niſi quod qui prior
58 † eſt in tempore præferatur in ordine,
& ſic ſi à die ſuæ creationis in officio, vel
data priuilegij D. Valdeuieſo vſque ad
actualem adminiſtrationẽ aliquis medio
tempore officium ſimile impetraſſet, &
adminiſtrationem habuerit, prius electus
præcedet, vt benè *Ioannes de Plat. Andr.*
de Baru. Luc de Pen. Bar. cæterique Scrib.
explicarũt, & firmant ibidem, & *Iacob. Re*
buff. per Marin. Frecc. pro ſe adductus in
eadem *l. in princip. & 4. not.* vt alij dicit,
qui prior eſt in tempore in dignitate,
prior eſt in dignitatibus, & priuilegijs
dignitatum, & *in 2. colum. verſic. contra*
dicit Titius qui prius liberas beneficij,
vel alias à Summo Pontifice, vel à Rege
59 habuerit, præferatur, quoniam Papa, † &
Rex non dicũtur de nouo dare, ſed anti-
quam dignitatem confirmare, & hæc
confirmatio trahitur ad tempus conceſ-
60 ſionis, vt hic vbi præcedentia † per ſub
ſequutam adminiſtrationem retrotrahi-
tur, ad tempus electionis, & ſic *Iacob. Re-*
buff. noſtram intentionem determinat.
Prædicta confirmãtur per regulam dicen
tem, vbi finis habet neceſſariam conſe-
61 quentiam, à principio finis † retrotrahi-
tur ad principium iuxta *l. 3. §. ſcio ff. de*
minor. l. danni infecti ff. de dann. infect. ita
in caſu noſtro: Nam ſine electione, priui-
legio, aut litera ſuæ Maieſtatis quis ad-
miniſtrationem officij Conſiliarij habere
non poteſt, vt eſt notum; ergo admini-
ſtrationis tempus retrotrahitur ad tem-
pus

pus electionis,& ex his non curandum
de Marin. Fret. qui etiam eſt ſibimet
contrarius,cum in fine ſui operis de ſub-
feudis in cap. præced. ſind. num. 61. ex
Bal.& alijs firmat quod in honoribus qui
prior eſt in tempore,potior eſt in iure.

Quartò, quod refert idem Conſ. Fab.
de Ann.d.conſ.ſuo 42. num. 14. Ioannem
de Plat.in l.1.C. de conſul. num.1. dicere
62 inter pares † dignitates primum in tem
pore præcedere,niſi actus adminiſtratio-
nis ſit in alio poſteriori tempore creatus
per l.2.C.vt dig.ord.ſeru. & l. 2. C. de
primic.Nec obſtat quia d.l. 2. de primic.
totum contrarium determinet , ibi (Ne
per ambitionem, vel gratiam, aut cuiuſli-
bet occaſionis obtemptum,vel laborum,ſeu
ſollicitudinum ſpetie publicorum cuiquam
liceat aliquando graduum ſeriem contur-
bare)ex his enim verbis nil aliud infertur
niſi vt prior in tempore præferatur , vt
declarat gloſ. ibi, in verſic. ſurripere , &
concordantia iura pro nobis adducit ,
63 & ſi in d.l.2. † C.vt dig.ord.ſeru.ponan
tur ordines dignitatum, dicitur , ille qui
habet dignitatem cum adminiſtratione ,
præfertur habenti ſine adminiſtratione ,
intelligitur quando eligitur vnus,qui eſt
in adminiſtratione alterius officij,& alius
Aduocatus merito , vt exiſtens in Iudi-
catu Magnæ Curiæ, vel alio officio præ-
feratur per d.l.1.& 2.de Alb.ſcrib.& ex
alijs,vt ſupra in primo fundamento,& qa
D. Valdeuieſo fuerat Iudex ciuilis, & cri
minalis Magnæ Curiæ Vicariæ tanto for
tius præcedere debet,Amplius in d.l. 2.
C. vt dign. ord. ſeru. habetur ille , qui
prius dignitatem conſulatus ſine admini
ſtratione obtinuit habet licentiam
adminiſtrandi , aut adminiſtrationem à
Principe impetrandi; præfertur alijs po-
ſtea dignitatem cum adminiſtratione ha
bentibus quamuis poſtea adminiſtratio-
nem habuiſſet cum non vacauerit per
non exercitium,quia non debet appella-
ri vacans,ſi habet dignitatem,cui poſtea
conceditur adminiſtratio,vt ad tex.ſum
mat ibi Bart. in fine , ſic D. Valdeuieſo
præferri debet DD. Frecciæ, & de Fran-
chis , qui medio tempore eorum priuile-
gia,& adminiſtrationem impetrarunt vl-
64 tra quæ per rationem,quia tempore †
ſui impetrati priuilegij cenſetur ipſum
adminiſtrationem conſequutum fuiſſe,vt
in d l penult. C. de conſul. & expreſſe di-
cunt Andr.de Baru.Ioan.de Plat.Luc. de
de Pen.Iacob.Rebuff.Bar.& alij ibi Scrib.
65 ſed aduertatur quod Ioannes de Plat. †
in l.1.C.de conſul. non dicit quod Conſil.
Fab.de Ann.refert vbi ſupra,ſed videlicet
(vel actus adminiſtrationis, quæ ceſſat in
alio,in eadem dignitate conſtituto , & ſic
primus ſit in habitu, ſecundus in actu) ex
quibus verbis videtur Ioannem de Plat.
intellexiſſe de eo,qui adminiſtrauerat,&
ab adminiſtratione ceſſauerat , merito
qui in adminiſtratione remanſerat , præ-
cedere debebat , ſed pone caſum quod
66 qui ceſſauit † adminiſtrare redeat ipſe
præfertur , vt ſtatim idem Ioann.de Plat.
ibidem dicit vbi legitur (ex his infertur ,
quod in habentibus æquales dignitates at-
tenditur ordo , ſiuè prioritas temporis per
text.in l fin.C.de conſul.)ergo non curan
dum de Conſil.Fab.de Ann. etiam quia
licet in princip. d. conſil. 42. dicat quod
diximus,& reijcimus,tamen à nu. 18.vſ-
que in finem ex multis comprobat in
officijs cum adminiſtratione , qui prior
eſt in data priuilegij præcedit , & ſic D.
Valdeuieſo præcedere debet .

Quintò, aliud quod dicitur Doctorem
poſt alium prius licentiatum doctora-
tum , præferri primo licentiato poſtea
doctorato , nec obſtat ; quia & ſi aliqui
ita dicant , tamen quod præcedat prius
67 licentiatus , † & poſtea doctoratus ex
multis firmat Ioan.Lopez.in repet.rubr.c.
per veſtras §.38.n.11.& ſeq.de don.inter
vir.& vxor.& quod hęc ſit magis † * cō
munis opinio firmat Anto. Gabr. in titul.
de maior.& obed.concl.1.lib.6 com.opini.

Nec curandum de alio dicto Epiſco-
pum conſecratum prius præcedere Epi-
68 ſcopum prius electum, quia ante † con-
ſecrationē non eſt,nec dicitur Epiſcopus
c.2.de trāſlat.pręlat.c.niſi de auth.& vſu
69 pall. & ante conſecrationem non habet
eccleſiam pleno iure, cum tempore con-
ſecrationis poſſit contra eum excipi cap.

ſuper his de accuſ.gloſ. in cap.cum in cun-
ctis de electio. & ante conſecrationem
70 † non poteſt Clericos ordinare, Criſma-
re, deponere, benedicere virgines, vel ec-
cleſias, aut altaria conſecrare, quia om-
nia ex ſua conſecratione veniunt *gloſ. in*
cap.tranſmiſſa de electio: cap.ſicut §. *præte*
rea eodem titul. & ex alijs Bertach. in
tract. de epiſc. part.4. de effect conſecrat.
lib.3.nu.1.4.& 5.ergo &c.
Septimò, nec obſtat quod officialis an
te adminiſtrationem officij debet iurare,
71 quia † duplex eſt receptio ad officium,
vna iuris, altera facti, per primam acqui-
ritur titulus, per ſecundam actualis poſ-
ſeſſio, vel quaſi, vt dicit *Domin.de S. Ge-*
min.conſ.79. colum.3. verſic. ſed iſta eſt
efficax, vbi loquitur de officio cubicula-
rij Papæ, & iuxta notata per *Innoc. in d.*
cap. eam te de reſcript. Ita quod licet ſe-
cundum *Dominicum* literæ Cancellarij,
atteſtentur quod tali die quis per Pa-
72 pam fuerit receptus † in cubicularium,
ac iurauit, quod probat receptionem fa-
cti, tamen non probat receptionem iuris,
73 † quæ illud factum præcedere debet, &
ſic iuramentum præſtitum per eum, qui
poſteriorem habet priuilegij datam ni-
hil operatur, vt refert *Botr.d deciſio.*150
num.6.in fine, & ſeq. Et reſpondendo ad
pragmaticam quartam de offic.Sacr. Conſ.
& ad Conſtitutionem, & cap. Regni quæ
ordinant officialem non poſſe officium
exercere niſi præſtito iuramento, dico
74 Primo, tale iuramentum † præſtari quod
mediante pecunia officium non habuit,
Deum, & iuſtitiam præ oculis habere, om
nibus cõquærẽtibus iuſtitiã miniſtrare, &
alia relata per *Campan.in c.Regis Carol.*
incip. Item recipiant num.12.& ſeq. & ſi
75 ante † iuramentum non habet admini-
ſtrationem, habebit præſtito iuramento
Præſid. de Franch. deſiſio. 393. *num.* 4.
non ex hoc non eſt officialis: Secundò ſi
Pragmatica, & alia Regni, & communia
iura dicant quod officialis qui non præ-
ſtat iuramentum non adminiſtret, non
76 mãdant quod donec non iurauerit, nõ †
ſit officialis, vt ex eorum lecturis, & ſic
poteſt eſſe officialis cum ſua præcedentia
& iuramentum requiri ad prædicta; ſed
quid vagandum ſi *d. Pragmatica tertia*
de offic.Sacri Conſilij vbi nulla habita ra-
tione iuramenti, noſtrum caſum determi
nat, quod alio non eſt opus in princi-
77 pio vbi legitur † (*Conſiliarium vero no-*
uiſſimè creatum, in nouiſſimo loco recipi
mandamus) ergo dum Cõſiliarij Freccia
& de Franchis, poſt Conſiliarium Valde
uieſo ſint creati, ipſe D. Valdeuieſo præ-
cedere debet.
Octauò, & vltimò ſi dicatur tractari
78 de poſſeſſorio, † in quo merita petitorij
non admittuntur, Nec obſtat, quia *Do-*
79 *ctores* voluerunt, agenti † poſſeſſorio
recuperandæ obſtare exceptionem noto-
rij dominij, ſcilicet quando conſtat ex
actis, vel inueſtituris, indubitatis, vt in
caſu noſtro, ex data priuilegij anteriori,
& ampliſſimis eius verbis, & poſſeſſione
ab eius die capta, vbi legitur *inueſtimus*
&c. & ibi (*quam inueſtituram vim realis,*
& corporalis poſſeſſionis dicti officij vo-
lumus obtinere, &c. & ex alijs ſupra di-
ctis iuſtitia Domini Valdeuieſo notiſſi-
ma redditur, quod ex *Inno.& alijs firmat*
Menoch.in primo remed.recuper. q. 17.
*num.*223.*& q.*19.*&* 20. & idem in poſ-
80 ſeſſorio † retinendæ, & eſt * communis
contra *Bart. per Alexand. & alios in l.*
naturaliter §.*nihil commune ff.de acquir.*
81 *poſſeſſ.* & in omnibus † in quibus obſtat
exceptio in interdicto retinendæ idem
Menoch. in interdicto retinen.num. 68.
82 maxime, quia ſumus in Conſiſtorio †
Principis, vbi ſola facti veritate inſpecta
proceditur: Nàm tunc in quibuſcunque
poſſeſſorijs, exceptio dominij notoria, vt
eſt clara, & notoria præcedentia, quæ ex
prædictis ad Conſiliariũ Valdeuieſo ſpe-
ctat, & firmat *Dec. conſ.449.nu.20.Rub.*
Alexandr.conſ.4.num.22.Aym. Crauet.
*conſil.*299.*num.*8.*Natt. conſ.* 302. *Ber-*
tazz. conſ. 31.*lib.*1.*& Franc.Sarment.*
*lib.2.ſelect.interpræt.cap.*13.*num.*5. plus
83 dicit, quod in foro † conſcientiæ peccat
etiam iudex, non ſolum pars, ſi cogno-
gnoſcendo notoriam iuſtitiam alterius
in petitorio, reſtituir, vel dat rem quam
omni iure poſtea reſtiturus eſt, & refert

ac

ac firmat *Regens de Ponte in deciſio.* 40. *num.* 45. *in fine, & ſeq. per totum.* Et ſi prædicta procedunt in poſſeſſorio adipiſcendæ, vel retinendæ poſſeſſionis facilius in caſu noſtro, vbi ad præcedendum, & eſſe capud in alia aula nemo ipſorum adhuc poſſeſſionem habuit, & ſtante prędicta *Regia Pragmatica Tertia de offic. Sacri Conſilij* in propria materia, ex cuius claris verbis vt ſupra relatis habetur, creatio Conſiliarij quæ fit per Regem & receptio quæ fit quando admittitur ad exercitium officij Dum Rex in dicta *Pragmatica* mandat quod vltimus creatus in vltimo loco recipiatur DD. Freccia, & de Franchis qui poſt D. Valdeuieſo fuerunt à ſua Maieſtate creati Conſiliarij, non niſi poſt D. Valdeuieſo recipi poterant, & cum hodie tractetur quis eorum ad aliam aulam accedat ad præſidendum, & per Excellentiſſimum D. Pro Regem, mitti ſolet antiquior creatus omni iure obſeruantia pluries deciſa, & particulari Regni ſanctione, omnique contrarietate remota, determinari debet Dominum Ioannem Ruiz de Valdeuieſo ex ſua anteriori creatione, priuilegij data, Toga, & receptione à ſua Maieſtate ſuiſque DD. Regentibus, & miniſtris, & alijs ſuperius dictis, in alia aula ad præſidendum tranſire debet, & præcedere dictos DD. Conſiliarios Frecciam, & de Franchis poſteriori tempore creatos, & ita iudicandum mihi videtur, & ni fallor iudicium non interpellat affectus.

Die decima Ianuarij 1613. referente Domino Regente D. Petro de Caſtellet, per ſuam Excellentiam, eiuſque Collaterale Conſilium, fuit decretum quod dictus Dominus Conſiliarius Valdeuieſo præcedat dictos DD. Conſiliarios Caſarem Frecciam, & Iacobum de Franchis penes Vitalianum à Mandatis Scribam.

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Nullitates de actis ordinatorijs poſt ſententiam non diſcutiuntur.*

2 *Præcedentiæ cauſa abſque figura iudicij expediri debet.*

3 *Nullitas ſi non eſt contra expreſſum caſũ legis non obſtat.*

4 *Nullitates debent ſubſcribi ab Aduocato vel procuratore cauſæ.*

5 *Nullitates non obſtant contra decretum Principis, & nu.* 36.

6 *Agens ad Iura incorporalia, vel ad vſumfructum, vel vſum aut aliam ſeruitutẽ iudicium petitorium facit.*

7 *Cauſæ ciuiles omnes in Regno ſunt Summariæ.*

8 *Clauſula ſine figura iudicij, tollit omnes actus iuris poſitiui, ſiue conſuetudinarij, & formam iudiciariam excludit, & num.* 14.

9 *Clauſula, ſine figura iudicij vigore iudex poteſt incipere à poſitionibus, & probatis ferre ſententiam.*

10 *Iudicio ſine figura Iudicij intẽtato ſola facultas ad dicendum ſufficit, maximè in Principis ſententia, qui eſt ſupra ius.*

11 *Sententia Principis nullitatibus non ſubiacet, cum eo ipſo quod ſententiam profert videtur defectui aliquo exiſtenti ſupplere.*

12 *Principis in auditorio, nullitates non attẽduntur ſed rei geſtæ veritas ex quo tanquam Deus iudicat, qui non fallit, nec fallitur.*

13 *Decreta Proregis, & Collateralis Conſilij nullitatibus non obſtantibus exequuntur.*

15 *Princeps defenſiones à iure ciuili, & poſitiuo introductas tollere poteſt.*

16 *Feriati diei actus, & citatio coram Principe fieri poſſunt.*

17 *Principis Curiam nulla lex arctare poteſt.*

18 *Præſentia litigantis ſupplet citationis defectum.*

19 *Sũmarijs in Cauſis ſemiplena probatiò ſufficit, & repulſa non conceditur.*

20 *Repulſæ proteſtatione ante teſtiũ receptionem non facta non creditur, & fortius poſt citationem ad dicendum, quæ inducit concluſionem in cauſa.*

21 *Præcedentiæ, & dignitatum cauſa ſunt Summariæ, & ſine figura iudicij determ-*

CONSILIVM LXXXVIII.

DEcretum Domini ProRe-
gis, ſuique Collateralis
Conſilij, quod Conſilia-
rius Dominus Ioannes
Ruiz de Valdeuieſo DD.
Cōſiliarios Cæſarē Frec
ciam, & Iacobum de Franchis præcedere
debeat, vt nullitatibus oppoſitis non ob
ſtantibus exequatur, ob Iudicantium Ex-
cellentiam pauca dicam.

Et primò, circa primam, ſecundam, ter
tiam, quartam, & quintam nullitates re-
1 ſpicientes acta † ordinatoria, cū aduerſa
rij paſſi ſint cauſam expediri, eis obſtat
nouiſſima Regia Pragmatica ſub die 11.
Maij anni 1612. nu. 17. vbi poſt ſenten
tiam de nullitate actorum dici vetatur.
De ſexta, quod debebatur expediri poſ-
ſeſſorium ante petitorium, vltra quod
cauſa ſemper fuit de petitorio, & ordina
ria, vt aduerſarij ipſi fatentur in quarta,
& in alijs nullitatibus, & nunquam ante
terminum, & compilationem proceſſus
fuit de poſſeſſorio actum, dum petitorium
ipſum deductum, & determinari inſta-
2 tum fuit, tamen eis obſtat † *cap. paſto-*
ralis, & cap. dilectus de cauſ. poſſ. & pro-
priet. & alia notoria iura, & obſeruantia
quod cauſæ præcedentiæ, inter officiales
ſine proceſſu, & figura iudicij expediātur
& etiam nouiſſimè inter Dominos qua-
tuor Regios Conſiliarios fuit actum; Cir
ca ſeptimam, & vltimam nullitatem de
iuſtitia cauſæ, cum non ſit dictum contra
3 quos expreſſos caſus legis tale decre-
tum eſſet, de ipſa nullitate nec curandum
eiſque aduerſarijs obſtat *d. Regia nouiſſi-*
ma ſanctio num. 20. maximè quod no-
ſtra deciſio eſt, iuri canonico, Ciuili, &
municipali conſona: Et licet ex prædictis
nullitates omnes non obſtent, etiam quia
4 non ſunt firmatæ † ab Aduocato, vel Pro
curatore, vt *eadem nouiſſima Pragmatica*
5 mandat *num. 24.* & decretum † fuit latū
coram Principe, & in eius ſupremo Con-
ciſtorio, nullitatibus maximè ex defe-
ctu iuris poſitiui non ſubiacet, ſed nul-
litatibus, & oppoſitione remotis exequi
debet, vt per omnes de conſilio deciſum
firmat *Afflict. deciſ. 283. nu. 7.* Tamen ex
abundanti vnicuique nullitati, diſtincte
reſpondendo dico.

Primam nullitatem, in qua aſſeritur
quod dato termino in cauſa petitorij
fuit facta facultas, & ad dicendum, & in-
timatur die 31. Decembris anni 1612.
die feriarum, & feſtiuo abſque licentia,
replicatur non obſtare ex pluribus.

Primò, nam licet agens ad vſumfru-
ctum, vel vſum, aut aliam ſeruitutem, iu-
6 dicium petitorium faciat, cum agens † ad
dicta iura incorporalia cenſeatur iſtorum
iurium dominus, vt per *Specul. in titul. de*
cauſ. poſſeſ. & propriet. §. ſequitur & §.
nunc dicendum, & ex alijs Marant. in
7 *ſuo ſpec. aur. part. 4. diſtin. 7. num. 1.* In †
Regno omnes cauſæ ciuiles ſunt Summa-
riæ, per *cap. Regni deteſtantes, & pragma*
ticam 1. de ord. iudic. ibi, (in cauſis ciuili-
bus ſiue mixtis coram quibuſcumque iudi-
cibus, & delegatis procedi, ſine figura iudi
cij ſacti veritate inſpecta) quæ clauſula
8 † ſine figura iudicij, de qua loquitur etiā
text. in l. vna §. ſimilique modo C. de Lat.
lib. toll. & *cap. ſolemnitatibus §. ſiqua*
vero de elect. in 6. hunc habet effectum
vt per eam tollatur omnis actus iuris po
ſitiui, ſiuè conſuetudinarij, vel municipa
lis requiſitus in iudicio, & remanebit
tantum iuris naturalis, & gentium obſer
uantia, *Bar. in extrauag. ad reprimendum*
verſic. ſine figura iudicij, clement. ſæpe de
re iud. Rom. ſing. 783. & formam iudicia-
riam excludit, per quod ſolum verbum
9 ſine figura † iudicij iudex poteſt incipe-
re à poſitionibus, & articulis, quibus pro
batis ſtatim procedere ad ſententiam, ex
Ioanne Monaeo in cap. fin. de hæret. in 6.
& ex alijs firmat deciſio Rot. Roman. 33.
num. 1. in nouiſ. 96. Iaſ. in l. iuſtitia ff. de
iuſt. & iur.

Secundò, in Regno dum iudicia Ciui-
lia omnia ſunt Summaria, & in eis ſine
10 iudicij figura † procedi debet, vt prædi-
ximus in caſu noſtro, ſola facultas, & ad
dicendum ſufficiens fuit, quæ iuris natu-
ralis eſt, maximè in ſententia Principis,
quæ eſt ſupra ius *Felyn. in cap. Canonum*

ſtatu-

ſtatuta colum. 2. de conſtit. Paris de Put. de ſindic.§.au dictum capitulum colum.4. in fine verſi.inquantũ, videtur dici quod
11 ſententia † ſeu geſta Principis nullitatibus ſuppoſita non ſint,ex quo aliter agendo,& in caſu noſtro,eo ipſo quod proceſſit ad dictam decreti prolationem,videtur diſpenſaſſe defectui, in actibus præcedentibus forte exiſtenti,*cap. propoſuit de conceſſ. præb. ibi Felyn. & in cap.in cauſis in fine de re iud. Alex. poſt Bart. & alios in l.fin.C.de leg.*idcircò dici conſuetum
12 eſt,quod in auditorio † Principis,& in cauſis coram eo vertentibus, non attenditur nullitas, ſed rei geſtæ veritas,quæ veritas ſola attendi debet, ex quo tanquam Deus iudicat, qui non fallit, nec fallitur *arg.not.in cap.ad petitionem de accuſ.& ex alijs,Vant.in tract. de nullit. cap.an & qual.ſenten.poſſ. diei de nullit. num.*8.Et quia *Regens de Ponte deciſ.*20. *ſupra num.*28.*in fine* dicit,dum de Col-
13 lateralis † Conſilij decreto fuerat dictũ de nullitate,& dati adiuncti, & vtrũque in tali ſupremo auditorio non eſſe admittendum, quod ſciens tunc temporis Dominus Prorex, cauſa non fuit votata, & decretum præcedens exequutum,claram habemus deciſionem, decreta Domini Proregis,ſuique Collateralis Cõſilij nullitatibus non ſubiacere, vt ex prædictis ita etiam iuris eſt.

Tertiò, citationem intimatam die feriato,& feſtiuo nec obſtare, quia coram Principe, qui procedendo, omnes defectus in actis forte exiſtentes deleuit, vt
14 diximus, qui † iuris ciuilis, & poſitiui ſunt,maximè circa modos,*Alber.in l. ea quæ C.quom.& quand.iud.Oldrad.conſil.* 43. quia omnes actus fori iuris ciuilis ſunt *l.Princeps ff.de leg.l.digna vox.C.eodem l. ex imperfecto de teſtament. Bart. conſil.* 119. *Iacob. de Bellouiſ. in repet.§. contrahentes c. Romana num.*22. *de for. compet. concluſ.* 3. *Abb. in cap.inter quatuor not.* 2. *de maior. & obed.* quia Prin-
15 ceps † defenſiones à iure poſitiuo introductas tollere poteſt *Bald. in l.* 1. *ff. ne quis eum qui in ius vac.eſt vi exim.Iaſ. & aly in l.*3.*§.ſi is pro quo ff.quod quiſq; iur.per. leas ff.de capit.dimin. Rebuff.in tract.citat.in prædicto num.* 26.*fol.*266.
16 ex quo infertur, † citationem, & actus die feriato, & feſtiuo coram Principe non obſtare, vt eſt punctualis *text. in l. præſente C.de his qui ad eccleſ.confug. ibi (quoties vſus exegerint ſingulis cauſis atque perſonis præſentanea conſtituta præſtamus)* Spec. *in titul. de fer.§.*1.*num* 9.
17 *verſic. eſt autem* dicit, quod nulla lex † poteſt Curiam Principis coarctare quin poſſint quolibet tempore ius reddere etiam diebus feriatis *Maran. in Speeul. aur.part.*6.*artic.*10.*num.*46.vltra quod
18 per † præſentiam ipſius Frecciæ qui cũ Aduocato oretenus, & in ſcriptis omnes Dominos Regentes informauit, & in relatione cauſæ auditus,defectus citationis ſi adeſſet fuit conualidatus, vt ex multis firmat *Capyc.deciſio.*34.*num.* 8.& ſic primam nullitatem non obſtare ex prędictis firmiſſimum eſt.

Circa ſecundam nullitatem, ex quo non fuit conceſſus terminus repulſæ, nec facta prouiſio ſuper petitis, reſpondetur.

Primò, quod cum ſimus in cauſa iam
19 dicta de ſui natura Summaria, † vbi ſemiplena probatio ſufficit, repulſa non conceditur.*Abb.in cap.veniens il ſecundo colu.*5.*in princip.de teſt. vbi Felyn. col.* 6.*Marant.in d.part.*6. *cap. vel teſtes repulſantur num.*19. *Scagl. in Rit. Magnæ Curiæ Vicariæ* 73.*num.*11.*Capyc.deciſio.* 55.*num.*3.*verſic.in contrarium,*eo magis
20 quia ante receptionem † teſtium aduerſarij non fuerunt contra eos proteſtati, ideoque non licet eos repulſare, *c. præſentium de teſt.* & eſt ratio ſecundum *Abb.* ibi, quia præſumitur malitiosè teſtes publicatos repulſare, & fortius poſt citationem ad dicendum, quæ inducit concluſionem in cauſa, vt per *Menoch. de arb.iud.q.*35.*num.*7. & diu eſt, quod fuit facta publicatio, & concluſio de iure, vt infra.

Secundò,cauſæ præcedentiæ, & digni
21 tatis, ſummariæ de plano,& ſine figura iudicij videri debent, & Iudex reprobationem teſtium,corumque dicta refrena-

re

re tenetur *Card. in element. ſape concluſ.*
22 *3. de verb ſig.* vbi exponit verbum † de
plano, ideſt repulſa ſubtilitate pernitioſa,
in refrenando multitudinem teſtium, &
reprobationem in omnibus alijs planius,
& temperantius proſequendo & refert,
& firmat *Aſſlict. dec. 351. n 4.*

Tertiò, *Regia Pragmatica curſu dila-
tionum de ord. iud.* in princip. dicit (*curſu*
23 *dilationum vt ſupra finito*, † *ſiue teſtes
fuerint examinati, ſiue non ipſo iure in cau
ſa publicatum intelligatur*) & paulo infe-
rius dicit (*octo diebus elapſis ſi ſequenti
die aliqua partium repulſam petierit, ipſo
iure conceſſa intelligatur*) & in fine ſequi-
tur (*ſi autem poſt publicationem prædi-
ctam in terminis præfatis non fuerit poſi-
ta repulſa, terminis finitis, cauſa pro con-
cluſa habeatur*) & cum in hac cauſa poſt
terminum probatorium facta fuerit publi
catio, ipſo iure, & ne dum dicti octo dies
ad petendum repulſam, immo, & poſt fa-
ctas probationes, & alij octo dies requi-
ſiti ad ſcripturas producendum *iuxta
d. Pragmaticam*, ſed plures, & plures mē-
ſes ſunt elapſi, vt ex actis, ex quo locus
repulſæ non erit, immò & fortius poſt
concluſionem diù factam, & poſt citatio
nem ad dicendum petijt, & à tali petitio
ne receſſit, cauſam principalem informan
do, eiuſque expeditionem ſollicitando,
locus repulſæ nullo modo erat, & dum
24 prætenſa ſunt de actis † ante decretum
nouiſſima pragmatica prædicta ei obſtat
adeo quod in præſenti audiri nec de-
bent.

Ad tertiam nullitatem quod petijt ter
minum ad ſcripturas impugnandum, Re
ſpondetur quod iam diximus per lapſum
temporum in *d. Pragmatica curſu dilatio
num*, culpa aduerſarij nihil opponentis
nec petentis dicta cauſa per petitum
terminum ad impugnandum concluſa
25 fuit, & concluſio eſt † renuntiatio,
quæ fit omnibus alijs probationibus ad
*text. in cap. paſtoralis de cauſ. poſſeſſ. &
propr. cap. auditis, de procurat. gloſ. in cap.
cum dilectus verſic. concluſum de fide in-
ſtrument.* in tantum quod dicitur claude
re os partibus, vt nihil aliud probare poſ
ſint *d. cap. auditis Capyc. deciſio. 35. in
fin. ibique Add. Gramm. deciſio. 28. num. 6
Carauit. d. Rit. 75. num. 3.* & cum ſit de
actis ante decretum, & pars malitioſe
tacuit obſtat *d. nouiſſima Pragmatica an
ni 1612. nu. 17.*

Ad quartam nullitatem vbi prætendi
tur iudicium ordinarium, in quo publica
tio, & concluſio neceſſaria erat, facultas,
& ad dicendum fieri non poterat re-
26 ſpondetur. Publicationem † non eſſe de
ſubſtantia vt *Bart. Angel. Alexand. &* *
*communiter Doctores tenent in l. prola-
tam C. de ſentent. & interloc. omn. iud.
Abb. in cap cum I. & A. colum. 3. in fin. de
re iud. vbi Felyn. colum. 2. Corn. conſ. 102
colum. fin. lib. 1. Ancar. conſ. 57.* conclu-
dunt cōcluſionem eſſe de iuſtitia, & eius
omiſſio non reddit proceſſum nullum, &
27 licet poteſt † appellari tamen ſi ante
ſententiam non appelletur, acta tenent,
& ſibi imputandum ſi tacuit, & iſta opi-
nio eſt *communis, vt ex alijs etiam reie-
ctis contrarijs firmat *Carau. in Rit. 72.
num. 7. &* 11. maximè quod cauſę ciuiles
in Regno ſunt ſummariæ, vt prædiximus
& per *d. Pragmaticam curſu dilationum*,
cum elapſo termino ipſo iure ſit facta pu
blicatio, non poteſt dici omiſſa publica-
tio, & firmat *idem Carau. d. Rit. num* 8.
28 & idem dicitur de concluſione, † quæ
non eſt de ſubſtantia, nec vitiat proceſ-
ſum *Abb. & Felyn. in d. cap. I. & A. Card.
in d. Clement. ſapè §. & quia* nè dum in
ſummarijs ſed, & in ordinarijs Iudicijs
*ex alijs Carau. Rit. 75. num. 2. & eadem
pragmatica curſu dilationum firmat in
fine ibi (Quibus terminis finitis, cauſa
pro concluſa habeatur* plures menſes ſunt
quod in cauſa omnes termini in *d. prag-
matica* requiſiti, ſunt elapſi, ab illo tunc
publicatio, & concluſio ex vi *d. Pragma-
ticæ* factæ fuerunt, & omnia petita ſunt
de actis ante decretum per *d. nouiſſimam
pragmaticam num.* 17. de eis tractari non
poteſt.

Ad quintam nullitatem quod Conſi-
liarius Valdeuieſo paſſus fuit aduerſa-
rios præcedere per annos duodecim non
curando litem proſequi, & ſic agebatur
ordi-

ordinariè, & erat facienda publicatio, concluſio, & monitio ad dicendum diebus non feriatis, reſpondetur.

Primò, quod Conſiliarius Valdeuieſo in actu ſui officij ingreſſus, proteſtatus fuit quod præcedere debebat fol. 4. quæ
29 † proteſtatio ſeruat ius proteſtantis *DD. in l. 1. §. morte de nou. oper. nunt. & late Alexand. conſ. 130. in cauſa Strazzaro lorum penultim. colum. vſque in finem lib. quarto*, & virtus proteſtationis tollit animum, & voluntatem in ſequentibus actibus *iuxta notata in l. pacta nouiſſima C. de pact.* vltra quam proteſtationem ab illo tunc ſupplicauit Dominum ProRegem, vt ipſum præcedere mandaret fol. 1. & 17. pluries aduerſarios citari faciendo, vt ex actis, & vltra quod per ipſum non ſtetit determinari facere non dum venerat caſus præſidendi, & eſſe capud in alia aula, & ex his D. Valdeuieſo ne dum non conſenſijt, ſed diſſenſijt.

Secundo, licet in hoc caſu nō adſit præſcriptio ex abundanti dicitur per ſolam
30 † citationem ab illo tempore factam, fuit interrupta, & impedita illa, & omnis alia forte ex aduerſo prætenſio, per *text. in l. ſicut C. de præſcript. 30. vel 40. ann. & reiectis contrarijs firmat Carau. in Rit. 33. & 34.*

Tertiò, ad illud quod prætenditur in iudicio ordinario de publicatione, & monitione ad dicendum die feriato ex iam dictis non obſtare fundatur in reſponſionibus ad primam nullitatem *num.* 3. & ad quartam nullitatem.

Ad ſextam nullitatem, quod dum ſperabat non procedi ad expeditionem cauſæ petitorij vbi intendebat ſupplicare pro adiunctis, ſed prius ſuper contentis in vltima eius comparitione, quæ expeditionem cauſæ principalis impediebat, Reſpondetur.

31 Primo, propoſitum † in mente tetemptum petendi adiunctas nihil operare *l. quod quis de cond. inde. l. ſi repetendæ, de cond. ob cauſ. vbi glo. & DD.*

32 Secundò, aduerſarius conſentijt † cauſam principalem petitorij ſummarij, vt diximus expediri, vltra quod proprio ore oretenus, & in ſcriptis dixit cauſam eſſe petitorij vt in 1. 4. & alijs nullitatibus ipſumque petitorium informando, ac præſentando copiam literæ Domini Comeſtabilis fol. 34. aliaſque ſcripturas recedendo à ſuo prætenſo poſſeſſorio quod non aderat, renuntiando *iuxta cap. Paſtoralis & c. cum dilectus de cauſ. poſſ. & propr.* de hoc cōqueri nō poteſt, ad quod facit *cap. ſollicitudinem de appell.* vbi quā
33 do poſt appellationem † redditur ad primum Iudicem cenſetur appellationi renuntiatum vt etiam in *cap. gratum de offic. deleg. ibique DD.*

Tertiò, Princeps committendo cauſam ad iuſtitiam inſinuat poſſeſſorium, & petitorium *Afflict. deciſio. 359. num. 4.* & cauſa petitorij abſorbit poſſeſſorium *d. cap cum dilectus in fine cap. 1. de reſtit. ſpol & Afflict. vbi ſupra.* Immò ſi ſolum poſſeſſorium intentatum eſſet (prout non
34 eſt) & conſtat de petitorio † ipſum petitorium expediri debet *Grammat. deciſ. 15. in principio ex multis firmat*, & in foro conſcientiæ peccat iudex ne dum pars ſi cognoſcendo notoriam iuſtitiam alterius in petitorio, non deſiſtit, vt in hoc caſu, vbi iuſtitia Conſiliarij Valdeuieſo eſt valde notoria, & dat rem quam omni iure poſtea reſtiturus eſt, ex *Franciſc. Sarm. lib. 2. ſelect. interp. cap. 13. nu. 5. & ex alijs Regens de Ponte deciſio. 40. num. 45.* & hæc fortius in hac cauſa, quia ſemper fuit ordinaria, & in eadem petitorio, & numquam de poſſeſſorio actum fuit, & fatetur pars in prima, quarta, & alijs nullitatibus, & ſic ſexta nullitas reſoluta remanet.

Ad ſeptimam, & vltimam nullitatem de iuſtitia cauſæ pars non dixit contra, quem caſum legis, & quam ſcripturam publicam tale decretum eſſet, ex quo de ea non curandum, & aduerſarijs obſtat *d. Regia nouiſſima pragmatica num.* 20. & tanto magis quia noſtrum decretum, eſt iuxta iura canonica ciuilia *Regiam pragmaticam 3. de offic. Sacr. Conſil. ibi*
35 *(Conſiliarium † vero nouiſſimè creatum, in nouiſſimo loco recipi mandamus)* dum Conſiliarij Freccia, & de Franchis fuerant

rapt creati poſt Conſiliariũ Valdeuieſo,
vt ex priuilegiorum datis,merito Domi-
nus Prorex , eiuſque Collaterale Conſi-
lium decreuerunt , vt ipſe Conſiliarius
36 Valdeuieſo ipſos præcederet:quod † de-
cretum cum ſit Principis, ſuique ſupremi
tribunalis,& omnia ex aduerſo prætenſa
reſpiciant ius poſitiuum,oppoſitis non-
obſtantibus exequi debet , vt per omnes
de Conſilio votatum fuiſſe firmat *Af-
flict. in deciſio. 383. num. 7 author. Innoc.
& Abb. in cap. cum ex literis de exceſſ.
prælat. & ex alijs* , & ideò *idem Innoc. in
cap. cum ex literis de reſtit. in integr.* di-
37 cit contra ſententiam † Principis nemi-
nem venire poſſe, niſi per ſupplica-
tionem non per nullitates, quando ſunt
de iure poſitiuo,refert , & firmat *Afflict.
d. in loco* , & etiam quia noſtrum decre-
tum eſt iuſtiſſimum exequi debet,ex latè
adductis per *Alexandr. in conſ. 73. num.
11. lib. 6.* Nec omittam dicere,quod nul-
litates Conſiliarij Frecciæ non ſunt fir-
matæ ab Aduocato,vel Procuratore, vt
eadem nouiſſima ſanctio mandat num. 24
& iuuari non poteſt firma in comparitio-
ne Conſiliatij de Franchis, quia ſumus
in ſtatuto requirente talem firmam cu-
iuſlibet de nullitate dicentis,& ſic nõ ex
tẽdi de perſona ad perſonam,vt eſt notũ,
vndè prætenſæ nullitates nec diſcuti de-
bent, & decretum ipſum exequutioni de
mandari debet.

Quoad comparitionem Conſiliarij Ia
cobi de Franchis nullitatibus Conſilia-
rij Cæſaris Frecciæ inhærentis dico.

Primò , verum eſſe in facto Conſilia-
rium de Franchis in hac cauſa pluries
38 fuiſſe citatum , & coram Principe † vni-
ca ſufficit citatio *Georg. Natt. in clement.
ſæpè §. & quia colum. 29. de verb. ſign.* &
effectus citationis eſt, vt quis compareat
*l. nam & diuus ff. de adopt. d. clement. Pa-
ſtoralis* , alioquin contumax reputatur
*Hyppol. de Marſil. in l. de vno quoque
num. 192. ff. de re iud. Felyn in cap. quo-
niam §. porro vt lit. non conteſt. Rebuff. de
citat. in præfat. nu. 105. & 114.*

Secundò, ne dum fuit citatus pluries ,
ſed ſemper fuit præſens,cum quis in ſuo
39 domicilio † dicatur præſens, niſi probe-
tur abſentia *Bart. in l. is poteſt ff. de ac-
quir. hæred. Bald. de præſcript. 4 princip.
part. verſic. 3. quæro num. 4.* & dum præ-
40 ſens † fuit,& non contradixit,nec com-
paruit etiam citatus, conſenſiſſe videtur
etiam actui ſibi præiudiciali *l. in delictis
in princip. ff. de noxali. Innoc. in cap. ex
parte Decani, extra de reſcript. Bart. in
l. quæ dotis ff. ſolut. matrim. & eſt* * *com-
munis regula dicit Ioannes Campegius, in
tract. de pet. & reſt. dot. quæſt.* 208. *num.*
2. maximè in iudicialibus *Bart. in l. 1. C.
de relat. & ex alijs Surd. deciſio. 47. num.
9.* & magis fuit præſens,cum ſemper, &
eadem die, qua cauſa fuit expedita Do-
minũ Regentem Conſtantium, vnum ex
votantibus aſſociauit,& præſens citandus
non eſt, *l. eadem §. 1. verſic. parte præſen-
te, vel vocata l. in cauſæ §. cauſa cognita
ff de minor. d. lege de vno quoque verſic.
præſentibus, vbi Angel. & Imol. Ioan. An-
dr. in cap fin. de electio. in 6. Ancar. in cap.
propoſuiſti. 32. diſtint. & quæſt. 29. num.
8. part. 2. Anto. de Butr. & Felyn. in cap. 1.
de Iud. Alexand. & Iaſ. in rubr. C. de in
ius voc.* & nulli dubium eſſe debet quod
41 ex præſentia † partis citationis defectus
conualidatur,vt ex *Specul. & alijs* firmat
Capyc. d. deciſio. 34. num. 8. immò præſen-
42 tiam † partis citationem etiam in liqui-
datione inſtrumenti ceſſare facere, ſecun
dum magis * communem, & veriorem
opinionem,ex multis firmatam dicit *Ca
rauit. in ritu 166. num. 78. verſic. contra-
rium tamen, ibique Addentes.*
43 Tertiò,Conſiliarius Frecciat† præcedit
Conſiliariũ de Franchis cuius ſecunda-
tio,& in conſequentiam, non principali-
ter negotium intereſt, & ex generali re-
gula,quam tradit *Gomeſ. in l. 40. Taur.
num. 73. verſic. ſecundo facit*,quod quan-
do cauſa principaliter tendit, & ordina-
tur in præiudicium certæ perſonæ licet
in conſequentiam reſultet in præiudiciũ
tertij non propterea ille tertius eſt citan
dus , vt compareat & aſſiſtat in cauſa,
ſed tantum primus ad quem principali-
ter negotium ſpectat,iuxta *text. in l. 1. §.
denuntiari ff. de ven. inſpic. ibi (primo gra*

Ff du

Digitized by Google

prohibentur pro infectis habentur) l. ſi non ſortem 2. reſp. de cõd. indeb. vbi Bar. Rom. conſ. 437. num. 4. ergo audiendus non erat.

Sextò, nec iuuantur iuramentis, quando adminiſtrare cęperunt, quia ſtante anteriori creatione Conſiliarij Valdeuieſo,
52 non aderant omnia, quæ in iuramento † concurrere debent, ſcilicet veritas, iudicium, & iuſtitia, vt in *cap. de forma* 22. *q.* 5. *& plene Calcan. conſ.* 15. *Gram. deciſio.* 76. *num.* 19. & ſic cum contra præceden
53 tiam Conſiliarij Valdeuieſo, nullum † ius habebant in tali iudicio nec citari, nec auditi debebant *iuxta d. gloſ. in d. l. de vnoquoque ff. de re iud l.* 1. *§. penult. de ventr. inſpic. l qui poteſt inuitis ff. de reg. iur. cap. quanto de tranſlat. Epiſcop. Abb. & Felyn. in cap. cum olim num.* 11. *de re iud. Cacheran. deciſio. Pedemo.* 135. *num.* 7. *Bald. in l fin. C. quib. re iudi. non nocet,* & eſt magis * communis opinio, & per *Alexandr. in l. ex facto ff. de vulg. & pupill. ſubſt. Dec. conſ.* 55. *&* 313. *& ex alijs Alciat. reſponſ.* 42. *nu.* 36. *lib.* 9.

Septimò, Conſiliarij Freccia, & de Franchis contra Conſiliarium Valdeuieſo anteriorem creatum, & Togatum, nullam defenſionem habent, & ſignanter Conſiliarius de Franchis, quem Conſiliarius Freccia præcedit, & à Conſiliario
54 Valdeuieſo victus per regulam ſi vinco † vincente te, te vincere videor, *iuxta tex. in l. de acceſſionibus ff. de diuerſ. & tempor. præſcript. & late Port. in ſuis commu. concluſ. reg.* 27. *&* 28. & qui defenſionem
55 † non habet, nec audiendus, nec citandus eſt *Bart. in l.* 3. *§. ſi cauſa cognita colum. fin. verſic. ſed hodie de bonor. poſſ. Iaſ. in l. ſi quando colum.* 3. *in fine C. vnde vi, latè Port. vbi ſupra reg.* 45. *limit.* 16. *ex quibus & alijs firmat Ioſeph Ludouic. deciſio. Peruſ.* 17. *num.* 11. ergo prætenſa nullitas quod non fuit auditus, cum non erat amplius citandus, nec audiendus non obſtat.

56 Octauò, in his in quibus Princeps † plenam habet poteſtatem vti Papa in beneficijs & feudis, ex iuſta cauſa etiam ſine partis citatione poterit procedere *cap. ſicut vnire in fine, de exceſſ. Prælat. Bald. in l.* 2. *C. quomod. & quand. iud. & ex alijs Rebuff. in d. tract. citat. in præfati. nu.* 38.
57 ſic & Princeps † ius, beneficium, ſeu priuilegium à ſe conceſſum, etiam ab eo, cui conceſſit non citato, auferre poteſt, vt notatur in *cap. decet, de reg. iur. in* 6. *vbi gloſ. & DD. Spec. in tit. de inſtrumenti edit. §. nunc autem pr pe finem. Clement. de ſepult. Ancar. conſ.* 2. *vt tactum eſt nu.* 4. *& ex alijs Rebuff. d. num.* 38. ſic in caſu noſtro Dominus ProRex adminiſtrationes, quas ſuus prædeceſſor dedit dictis Conſiliarijs Frecciæ, & de Franchis,
58 quia in Principe † ſemper intelligitur clauſula ſaluo iure tertij iuxta *text. in l.* 2. *§. ſi quis à Principe ff. ne quid in loco pub. & Afflict. deciſio.* 334. *num.* 3. *idem firmant ibique addentes,* anterioritatem, & præcedentiam ipſi Conſiliario Valdeuieſo omne iure debitam non abſtulit, & ſic ipſis non citatis, & non auditis etiã dare potuit, maximè quod eorum adminiſtrationes fuerunt contra *d. Pragmaticam tertiam de offic. Sacr. Conſ.* ſaltim ſtatim quod Conſiliarius Valdeuieſo venit, & ſic eis vllum ius quæſitum fuerat, ex quo noſtrum decretum exequi debet.

Vltimò, dico quod ſumus in deciſio-
59 ne † præcedentiæ à quo nè dum nullitates, ſed appellationes, & omnes exceptiones remoueri debent, vt decidit *Sancta Sinod. Sacri Concilij Trident. ſeſſ.* 25. *cap.* 13. *ibi* (*Epiſcopos remota omni appellatione & non obſtantibus quibuſcunque componat*) & ſi loquatur in eccleſiaſticis pſonis cum talis deciſio fuerit facta à tot, & tantis doctiſſimis viris, ab omnibus ſeruari debet, ad quod vltra iura prædicta concurrit naturalis ratio, & conuenientia, vt officialium differentiæ pro bono publico cito ſedentur, & de eis, & de geſtis à ſupremo Principe, ſuoque Collaterali Conſilio amplius non tractetur, ſtante etiam obſeruantia, vt præcedentiæ inter officiales ſine proceſſu, figura iudicij, & partium citatione determinẽtur, eorumque decreta ſtatim exequuta fuerunt, & numquam impedita, vt eſt notum, & nouiſſimè inter quatuor Regios Con-

ſiliarios ita eſt deciſum,& exequutum ſtatim,& eo magis in caſu noſtro,vbi non citandi,fuerunt citati,& Aduocatus Conſiliarij Frecciæ,& de Franchis in expeditione cauſæ pro vtroque informauit, & in Collaterali Conſilio loquutus fuit;vnde ex prædictis decidi debet, nullitates prætenſas non obſtare, & decretum in fauorem Conſiliarij D.Ioannis Ruiz Valdeuieſo exequutioni demandari, & ita mihi videtur ſaluo tantorum meorum dominorum Iudicantium iudicio. Die 12.Aprilis 1613.

Die 7. Maij 1613. Referente eodem Domino Regente D. Petro de Caſtellet per D. Proregem, eiuſque Collaterale Conſilium cum interuentu Conſiliariorum Ioa. Baptiſtæ Melioris, & Io. Baptiſtæ Valenzuela fuit decretum, nullitates non obſtare & decretum latum ſub die decima Ianuarij eiuſdem anni 1613. exequatur, & ſic iuxta ſuperius allegata; vnde Conſiliarius Valdeuieſo die 9. Maij à ſua aula tranſiuit capud, & ad præſidendum in alia Aula in locum quon. D. Ioan. Sanchez de Luna, qui multo tempore Propræſidens Sacri Regij Conſilij fuerat.

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Iudex Iudicando fungitur officio ſuo, & in eodem negotio amplius non iudicat.*

2 *Reclamatio non eidem Iudici, ſed alteri committitur.*

3 *Incidentia, & emergentia tanquam acceſſoria, naturam cauſæ principalis aſſumunt, & coram Iudice cauſæ principalis tractantur.*

4 *Placita ſemel, amplius diſplicere non debent.*

5 *Cauſæ reclamationis, & grauaminum in Regno per eoſdem Iudices reuiduntur.*

6 *Sententia quando eſt additum, vel diminutum, per Iudicem appellationis exequutioni demandatur.*

7 *Vnum, & idem in prima, & ſecunda inſtantia pronuntiatum, facit ſententias conformes.*

8 *Sententijs duabus conformibus latis, perpetuum ſilentium imponi debet.*

9 *Commiſſa cauſa alteri ob recuſationem alterius, ſucceſſor recuſati non procedit, ſed illius, cui commiſſa erat.*

10 *Actio oritur ex confirmante non ex confirmato, & per confirmantem exequi debet.*

11 *Rei Iudicatæ exceptio obſtat quando illud idem eſt Iudicatum.*

12 *Acceſſorium naturam ſui principalis ſequitur quando diuerſa ratio non adeſt & nu. ſeq.*

Pro D. Ioan. Baptiſta Cataneo contra D. Filippum Spinolam.

ARGVMENTVM.

Iudices qui in prima inſtantia Iudicarunt an, & in ſecunda Iudicare, & Commiſſarij eſſe poſſint de Iure Regni.

CONSILIVM LXXXIX.

POST binas ſententias contra Philippum Spinolam de eius prætenſa immiſſione in poſſeſſione bonorum quondam Cæſaris Catanei, cum Philippus ipſe reclamaſſet, & de nullitate dixiſſet, & per Ioannem Baptiſtam Cataneum exceptione rei Iudicatæ oppoſita, ad relationem Illuſtriſſimi Marchionis Tauiani fuit decretum, nullitatē non obſtare, nec eſſe locum reclamationi interpoſitæ pro parte dicti Philippi Spinolæ: verum reſpectu articuli incapacitatis, partes deducant omnia incumbentiè infra tres menſes præcisè, & peremptorie, pro omni termino, & abſque beneficijs, & nominatione loco tamen reclamationis fol. 884. Dum Philippus prætendit cauſam alteri committi, eſt videndum an iudices qui in prima inſtantia Iudicarunt, in ſecunda Iudicare poſſint, & ſi incidenter de aliqua cauſa cognouerint, poſſint in eadem tanquam Commiſſarij

interuenire, & videtur dicendum quod non ex pluribus.

Primò, quia Iudex poſtquam iudicauit
1 officio ſuo functus eſt † & in eodem negotio amplius iudicare non debet iuxta *text. in l. iudex poſt quam ff. de re iud. Præſid. de Franch. dec. 398. nu. 2.*

Secundò, verba dicti decreti expreſſe dicunt, quod terminus trium menſium ad probandum incumbentia, circa incapacitatem oppoſitam loco tamen recla-
2 mationis quæ non eidem iudici ſed alio † committitur per *text. in l. quoties C. de iudic. vbi Iaſ. & DD. ac Præſid. de Franch. deciſ. 512. nu. 52.*

Tertiò, ſi eſt incidens, incidentia om-
3 nia, & emergentia † cuiuſcunque cauſæ principalis tanquam acceſſoria eiuſdem naturæ ſunt cuius, & ipſa cauſa principalis eſt eiuſque naturam aſſumunt ſecundum *Bart. in l. ſolent colum. 3. verſic. & hoc aduerte ff. de Alim. & cib. legat. Præſi. de Franch. deciſio. 512. num. 1.* ſi in cauſa principalis reclamationis coram alio Iudice proceditur, vt eſt notum, ita & in incidentibus.

His, & ſimilibus non obſtantibus contrariam ſententiā veriorem eſſe puto ex pluribus.

Primò, eſt verum in facto, quod Philippus Spinola dicto vltimo decreto acquieuit, ſupplicando, & inſtando pro commiſſione incidentis prædictæ incapacitatis, & ad eius inſtantiam cauſa ipſa eidem D. Marchioni Tauiani fuit commiſſa fol. 815. eodemque Philippo inſtante cognoſcere cæpit, vt ex contra ſupplicata folio
4 817. aterg. Dum ita ei placuit † pœnitere non poteſt, per *regulam quod ſemel de reg. iur. in 6. & vbi ceptum de iudic. & adeſt Regia Pragmatica octaua cap. 2. de offic. magiſtr. iuſtit.* qua mandatur quod
5 cauſæ reclamationum, & grauaminum † in Regno per eoſdem Iudices reuideantur *iuxta Regiam Pragmaticam 41. §. cū vero de offic. Sacr. Conſil.* & ſic etiam eſt prouiſum *per Auth quæ ſupplicatio C. de prec. Imper. offer.* & hanc præheminentiam habet Sacrum Conſilium, vt reclamatio ab eius decretis, & ſententijs, per eoſdem Conſiliarios Iudices reuideatur, firmatq; *Præſid. de Franch. deciſio. 528. num. 4.* Et ſi dicatur quod quando plures adſunt Iudices, committantur alteri, hoc non procedit in incidentibus, in quibus per eundem cauſæ principalis commiſſarium proceditur, vt ex inueterato Sacri Conſilij ſtilo per fidem in actis productam & quod articulus prætenſæ incapacitatis ſit incidens paret, dum Cataneus oppoſuit de fideicommiſſo, & Spinola per replicationem dixit de incapacitate, incidenter eam propoſuiſſe videtur ex adductis per *Paul. de Caſtr. in l. 1. C. de ordin. Iudic.*

Tertiò, dicta propoſita incapacitas per Spinolam ex alio demonſtratur incidens quia poſt dictas geminatas ſententias, Spinola ipsā incapacitatem propoſuit, & tanquam incidens cauſæ principalis, immiſſionis, ad ipſius inſtantiam eidem Cōmiſſario Domino Marchioni Tauiani ſupplicatio commiſſa fuit, & per eum proceſſum, vt prædiximus dum in vltimo decreto dicitur non eſſe locum reclamationi per Spinulam interpoſitæ intelligitur de cauſa principalis immiſſionis, & in cauſa incapacitatis incidenter propoſitæ dicto Domino Marchioni commiſſa ipſoque Spinula inſtante, fuit datus terminus ex quo idem D. Marchio tanquam commiſſarius procedere, & interuenire debet, quia quando in ſententia eſt addi
6 tum, vel † diminutum per Iudicem appellationis, exequutioni demandatur, & de hoc apud omnes *Doctores* non adeſt difficultas, vt per belle diſtinguendo firmat *Bald. in auth. ſi qui litigantium, in tertio notabili, & ita per DD.* communiter teneri *C. de Epiſcop. Aud. Bart. & DD. in l. à Diuo Pio, colum. penultim. verſ. quæro ff. de re iud. Præſid. de Franchis in deciſio. 335. num. 1. & in deciſio. 510. numer. 11.*

Quartò, quando Spinula petijt per Sacrum Conſilium immitti in poſſeſſionem bonorum quondam Cæſaris Catanei, & per Ioannem Baptiſtam oppoſitum de fideicommiſſo, & per Spinulam replicatum non obſtare, implicitè & per præſen-

tationem ſcripturarū de ea tractantium explicitè prætenſam incapacitatem oppoſuit, cum poſtea referente tunc commiſſatio cauſæ D. Didaco Lopez, Spinula excluſus fuit, commiſſaque cauſa reclamationis D. Marchioni Tauiani, & incapacitate per Spinulam iterum oppoſita, ipſoque D. Marchione referente prædictam ſententiam confirmando: verum pro omnibus per Spinulam prætenſis den tur ducati quindecim mille, à qua ſenten tia, per Spinolam reclamatum, & de nullitate dictum, ad relationem eiuſdem D. Marchionis Tauiani, dictū fuit, nullitates non obſtare nec eſſe locum reclamationi propoſitæ per Spinulam, & oppoſita rei iudicatæ exceptio, obſtabat, quia reſpectu petitæ immiſſionis, ſunt vnum,
7 & idem; † & ſententiæ ſunt conformes, vt plene explicat *Couarr. pract. qq. cap. 25. verſic. 10. congruit*: & capud condemnationis ad ducatos quindecim mille, eſt penitus ſeparatum ab immiſſione per ea quæ decidit *Præſid. de Franch. ex Couarr. & alijs deciſio. 510. num. 17. & Anto. Theſaur. deciſio. 122. in primo caſu*, & dum ſententiæ ipſę reſpectu immiſſionis erant conformes, & per eas exceptio incapacitatis per Spinulam oppoſita, abſoluendo Cataneum, erat reiecta, : debebat per Sacrum Conſilium perpe-
8 tuum ſilentium imponi † *iuxta Regiam Pragmaticam quintam de offic. Sacr. Conſil.* & Spinula exclamans quod contra incapacitatem alias ſcripturas producere habebat Sacrum Conſilium de æquitate dictum terminum circa incapacitatem dedit, loco tamen reclamationis, nè amplius de hoc negotio loqueretur, & ſic poſtquam cauſa incapacitatis, quæ erat incidens per Marchionem Sancti Angeli Sacri Conſilij Præſidentem fuit commiſſa d. Domino Marchioni Tauiani, & effectum ſuæ confirmationis confirmauit in procedendo, & dando terminū per ipſum procedi debet; & vltra quod hoc ſit notorium, adduco quod commiſ-
9 ſa † cauſa alicui Conſiliario ob ſuſpitionem alterius, & Conſiliario recuſato alias non ſuſpectus ſuccedit, cauſa remanet pœnes eum cui ob ſuſpitionem alterius commiſſa fuerat quod in dies in Sacro Conſilio ſeruatur, vt teſtatur, & firmat *Præſid. de Franchis in deciſio. 719. per totam*, ex quo habemus quod cauſa ſemel cōmiſſa per Conſiliarium cui commiſſa eſt, expediri debet, & non per alium vt etiam ordinatur per *Regiam Pragmaticam 8. c. 2. de offic. magiſt. iuſt.*

Quintò, Spinula actionem quam habet in dicto termino prætenſæ incapacitatis, habet ex dicto decreto ad dicti Domini Marchionis Tauiani relationem lato, & proinde coram eo procedi debet, cum quando à ſententia appellatur, &
10 confirmatur, actio † oritur ex confirmante, non ex confirmato, & ſic per confirmantem ſententia exequutioni demandatur ita firmat *Præſid. de Franch. d. dec. 510. nu. 9. & ſeq.*

Sextò, dicta prætenſa incapacitas per Spinulam incidenter propoſita, ſiue oppoſita tanquam incidens cauſæ principalis eidem Domino Marchioni Tauiani, per Dominū Pręſidentem Sacri Conſilij vt incidens commiſſa, & per eundem cognita dando terminum, bene proceſſit ex regula *text. in l. quoties C. de iudic. vbi Iaſ. & DD. ac Præſid. de Franch. deciſio. 512. num. 1.* per tale decretum dationis termini ad relationem dicti Domini Marchionis Tauiani, ipſe cauſam perſequere debet, & dum illud idem in indiuiduo, vti incidens cauſæ reclamationis per d. Dominum Præſidentem Sacri Conſilij fuit commiſſa dicto Domino Marchioni
11 Tauiani, eſt † illud idem, ipſi Spinulę rei iudicatæ obſtat exceptio *iuxta text. in l. cum quæritur cum duobus ſeq. ff. de re iud.* quod decretum poſtquam Spinula acceptauit impugnare non poteſt ex *reg.*
12 *text. in l. quod † ſemel de reg. iur. in 6.* & ſic d. Dominus Marchio Tauiani cauſam ipſam proſequere debet.

Non obſtat primum contrarium quod Iudex poſt quam Iudicat, officio ſuo functus eſt, quia ſumus in Sacro Conſilio vbi cauſæ omnes reclamationum, & grauaminum, per eoſdem Dominos Conſiliarios, & Iudices reuiduntur ex diſpoſitione

tione *Regia Pragm.41.de offic.Sac.Conſ.* *& ex alijs ſuperius dictis.*

Nec ſecunda obiectio quod cauſæ reclamationum non eidem commiſſario, ſed alteri committuntur obſtare videtur, quia hoc nulla lege Regni, aut communi cauetur,& ſic poteſt,& debet eidem committi, maxime quod prætenſa incapacitas oppoſita per replicationem Spinulæ aduerſus fideicommiſſum, eſt in conſequentiam cauſæ principalis, & vltra quod tale incidens, & conſequens ad inſtantiam eiuſdem Spinulæ fuit commiſſa eidem Conſiliario Domino Marchioni Tauiani,qui recte proceſſit, etiam quia Iudex in conſequentijs cauſæ, ex officio procedit, & pronuntiat *arg. l. Paulus ff. de re iud.l. eum quidem* §. *item ſi iumenta de leg.Carauit.in Rit.197.nu.15.*

Nec tertium contrarium quod dependentia,& emergentia tãquam acceſſoria eiuſdem naturę cauſę principalis ſint,minus obſtare videtur, quia acceſſorium naturam ſui principalis ſequitur quando in-
13 ter eos diuerſa † ratio non eſt vt per *Hipol.de Marſil.ſing.17.acceſſorium verſic. ſcias tamẽ Zaſ. in l.qui autem in 5.not.ff. de priuil.cred.* cum tale incidens prætenſæ incapacitatis ſit penitus ſeparatum à cauſa principalis immiſſionis, de qua Spinulæ per dictas duas ſententias rei iudicatæ obſtat exceptio, quam Sacrum Conſilium decidit dum circa incapacitatem incidenter per replicantem propoſitam,dixit non eſſe locum reclamationi & ex quo Spinula dicebat habere ſcripturas circa incapacitatem, ex æquitate dedit arctatum terminum,cum ſi compertijſſet non ita dixiſſet, & ſic incapacitatem ipſam à cauſa principali ſeparando, vt aliquando acceſſorium à cauſa principali ſeparari poteſt *iuxt. text.in l.1.§. etiam ff.de vulg.& pupill.ſubſt.Præſid.de Franch. deciſio. 506.num. 32.& ſeq.*& dum dictus Dominus Marchio Tauiani vigore ſuæ commiſſionis à Domino Præſidente Sacri Conſilij, & dando terminum proceſſit, & à dicta commiſſione non datur reclamatio, vt colligitur ex *vltima Regia Pragmatica de cauſ. decid. cap.5.*de committendo cauſam alteri tractari non poteſt, & ſimiliter ipſi Spinulæ de hoc rei iudicatæ obſtat exceptio, maximè quod ipſo inſtante fuit dicto Domino Marchioni Tauiani cauſa commiſſa & per eum proceſſum,vt prædiximus,vnde ex his currenti calamo adductis etiam contrarijs reiectis patet quod dictus Dominus Marchio Tauiani tanquam commiſſarius in ipſa cauſa procedere debet, & ita iuris eſſe conſulo.

Die 22.Septembris 1617.Referente ProRegente Conſiliario Domino Ambroſio Sant'Iago integerrimo viro per Collaterale Conſilium cum Regijs Conſiliarijs D. Marco Antonio Morra,& Domino Pomponio Saluo adiunctis fuit prouiſum quod ijdem Iudices qui determinarunt cauſam prædictam vltimo loco decidant articulum prædictum pœnes Secretarium Regni,& pœnes Cioffum Sacri Conſilij Actorum Magiſtrum in proceſſu inter dictos Spinulam,& Cataneum fol.900.

Et ſub die 14.Octobris 1617.facta relatione in Sacro Conſilio per D. Regentem Marcum Antonium de Ponte Marchionẽ Sancti Angeli,& Præſidentem Sacri Regij Conſilij viceque Protonotarium, &c. prouiſum eſt, quod idem D. Iacobus de Franchis Marchio Tauiani Regius Conſiliarius in cauſa prædicta procedat ſeruata forma ſua commiſſionis contenta in decretatione expedita per præfatum D. Præſidentem ſub die 24.Iulij 1617.pœnes dictum Secretarium, & in dicto proceſſu fol.909.

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Solutio vitalitia eatenus permittitur quatenus Capitale perditur, alias cõtractus eſt nullus.*

2 *Solutio ad duodecim per centum an ſit nulla vti contra Bullã Nicolai V.& Pragmati-*

maticam Regis Alfonſi I.

3 *Nullo ex contractu nulla oritur actio nec obligatio.*

4 *Fructus quando non ſunt correſpectiui ad ſolutionem obligatus non tenetur.*

5 *Contrahentium æqualis debet eſſe conditio.*

6 *Aequalitas auget bonam fidem, inæqualitas malam.*

7 *Annua præſtatio debet conſtitui ſuper corpore, certis finibus deſignato frugifero præſenti pecunia, & quandocunque extingui poſſe, alias eſt contra Bullam, & Pragmaticam.*

8 *Requiſita prædicta ſunt de forma.*

9 *Formæ renuntiari non poteſt, alias contractus eſt nullus.*

10 *Vſuram ex contractu contra formam recipiens non eſt tutus in foro fori, nec in foro poli.*

11 *Bulla Pij V. tractans de Animarum ſalute, omnibus in locis etiam Eccleſiæ quoad temporalia non ſubiectis eſt ſeruanda.*

12 *Bulla prædicta Pij V. eſt præſcripta.*

13 *Cenſuum materia eſt ſecundũ Papæ Bullas tractanda, & quare.*

14 *Bulla Pij prædicta cum ſit publicè nota ac à Doctoribus gloſata, & allegata, ſecundum eam eſt iudicandum, alias ſententia eſt nulla.*

15 *Bulla prædicta in hoc Regno de communi opinione approbata, obſeruata, & ſecundum eam iudicatum.*

16 *Papæ mandata pro correptione ſcelerum qui non obſeruat eſt excommunicatus.*

17 *Lex ſi ex prætio, non loquitur vbi eſt conceſſa dilatio.*

18 *Quantitas certa maxime data dilatione a principio taxari non poteſt, communis & deciſum pluries, & nu. 40.*

19 *Ferro viam aperit, qui per contraria tranſit.*

20 *Opinio D. Regentis de Ponte quod data dilatione intereſſe taxari poſſit an iure procedat, & nu. 21.22.23.24.25.26. 28.29.30.31.34.35.36.37.38.39. 40.47.*

27 *Opinio Couarr. declaratur.*

32 *Dilatio conceſſa ad ſoluendum facit ceſſare perfidiam.*

33 *Propoſitum quid operetur.*

41 *Intereſſe non debetur niſi ex mora.*

42 *Mora in principio contractus non conſtituitur.*

43 *Mora contrahitur per interpellationem.*

44 *Sortis petitione dilata, & vſuræ etiam dilatæ cenſentur.*

45 *Sorte in tempore non ſoluta, licite petuntur vſuræ.*

46 *Doctori non alleganti, non eſt credendum*

48 *Deciſiones plures contra Regentem de Ponte.*

49 *Intereſſe lucri ceſſantis, & danni emergentis non probatum, non deberi, deciſum.*

50 *Intereſſe ſub obligatione omnium bonorum taxatum, & promiſſum non deberi, communis, & deciſum pluries contractum eſſe nullum, & in hoc conueniunt Doctores Ciuiliſtæ, Canoniſtæ, & Theologi, & qua ratione.*

51 *Iuramenta in contractu vſurario, quia eſt omni iure prohibitum, non obſtant.*

52 *Vſura palliata facit quod creditor non lucretur fructus, & ſi percipit tenetur reſtituere, ſin autem, non poteſt eas petere.*

53 *Solutum plus per errorem, compenſatur cum ſorte.*

54 *Solutum ex cauſa vera, vel indebita cedit in aliam cauſam vere debitam.*

55 *Error in damno vitando toleratur etiam in facto proprio.*

56 *Compenſatio opponitur aduerſus debitum coram Præſide petitum.*

57 *Compenſatio de pecunia inuicem debita fit ipſo iure etiam in pœnalibus, & de omnibus actionibus.*

58 *Solutione indebiti intereſſe, extinguitur capitale pro rata, & curſus intereſſe impeditur.*

59 *Veritate ſola facti attenta, proceditur in Regno.*

60 *Compenſatio ipſo iure extinguit actiones, & obligationes.*

61 *Compenſatio opponitur aduerſus executionem, & etiam contra inſtrumentum dotale.*

62 *Compenſatione oppoſita ſtatim ipſo iure fit compenſatio.*
63 *Actum qui facit poſt promiſſionem videtur facere animo compenſandi, & iuramentum non obſtat.*
64 *Compenſans non venit contra inſtrumentum quod dicit ſoluiſſe, & compenſatio ficta ſolutio eſt.*
65 *Compenſationis exceptioni renuntiari nõ poteſt.*
66 *Vſuræ non veniunt niſi ex mora, & in mora non dicitur, qui exceptionem habet.*
67 *Contractus contra Bullas, Pragmaticas, & leges eſt nullus.*
68 *Contractus nullus nullam parit actionem*
69 *Contractus nullus reſcindi debet.*
70 *Vſuræ ne dum, vt non conſtituantur, ſed vt non ſoluantur Iudex ſupplere debet.*
71 *Nullo ex contractu quidquid exactum eſt reſtituitur, vel in ſortem compenſatur.*

Pro Ioſeph de Raymo emptore officij Archiuarij Regiæ Cameræ Summariæ contra Franciſcum Antonium Baldinum creditorem.

ARGVMENTVM.

Pretij rei venditæ data dilatione, num debeantur vſuræ, & quid in cenſu vitalitio.

CONSILIVM XC.

COnrractum venditionis officij Archiuarij Regiæ Cameræ Summariæ eſſe nullũ, & omne ſolutum reſtitui debere, vel in ſortem compenſari, demonſtratur ex Pluribus.

Primò, verum eſſe in facto Franciſcum Antonium Baldinum d. officium vendidiſſe Ioſeph de Raymo pro ducatis quatuor mille octingentis, de quibus recepit ducatos bis mille octingentos, & pro reliquis ducatis duobus mille dilationem annorum quatuor ad ſoluendum dediſſe & interim ſoluerentur annui duc. 240. ad rationem ducatorum duodecim pro centenario, cum periculo vitæ Ioſeph, & deindè annui ducati centum ſexaginta ad octo pro centũ, ſaluo capitali, & abſque vitæ Ioſeph periculo, quia
1 ſolutio vitalitia eatenus permictitur quatenus pretium perditur, & nũnquam à debitore obligato inuito recuperatur, cum non ita ſit actum, contractus eſt nullus, & vſurarius, vt firmant *Ioan. Andr. ad Speculat. in rubr. de vſur. circa finem, ibi (Nec nomen ſortis, quæ præſeruari debet, ſed hic ſtatim conſumitur Bald. conſ. 154. num. 3. lib. 1 ſed hic capitale non debet reddi & conſ. 133. lib. 3. ibi cum non contrahatur ſaluo capitale, cum ipſum capitale ſit irrecuperabile, idem in conſ. 210. in princip. eodem lib. 3. & in conſ. 232. num. 1. lib. 5 Paul. de Caſtr. conſ. 289. lib. 1. in principio ibi, ſed hic non eſt dare ſortem cum non repetatur, & latius num. 4. Dec. conſ. 123. colum. 2. verſic. 3. in primo caſu, ibi quod illud quod datur perditur, & non poteſt recuperari Ludoui. Lopez de contract. lib. 1. cap. 55. verſic. cæterum in fin. tunc ſors quæ numquam redibenda eſt, Molin. de contract. diſput. 338. num. 6. ibi, quod vitalitium ita ſit finiendum vt capitale omnino amittatur, ac maneat ementis illud Surd. de Alimen. tit. 9. q. 11. num.* 19. dicit hoc procedere quando capitale, non venit reſtituendum & ſi ex pacto deberet reſtitui, tũnc contractus non erit licitus *Roderiqu. de an. red. lib. 1. q. 5. nu. 5. ibi cũ capitale ſeu ſors extinguatur, nec repeti vnquam debet, ex quibus & alijs ita firmat Conſiliarius Rouit. in allegatione relata per Regentem Carolum Tapp. de iure Regni par. 4. tit. de cenſ. nu. 83. & ſeq.*

Secundò, in d. contractu fuit actum quod elapſis quatuor annis, capitale eſſet ſaluum, & ſic receſſum à vitalitio
2 contractu, annua promiſſio † & ſolutio ad duodecim pro centum, eſt nulla, & vſu-

raria

raria contra *Bullam Papæ Nicolai V.* & *Regiam Pragmaticam Regis Alfonſi I. in titul. de cenſ.* vbi *Bulla* ipſa inſeritur, dum in ipſis mandatur annuam ſolutionem decimam partem pretij non excedere, & ſi excedat contractus ſit nullus, & inualidus per eandem *Bullam, & Pragmaticam*, quod alio non eſt opus, & vigore talis nulli contractus Ioſeph ad
3 nihilum tenetur, cum ex eo † nec ciuilis, nec naturalis oriatur obligatio, nec actio, vt late ex multis firmat *Gram. deci. 12. num. 3.*

Tertiò, eſt etiam verum in facto quod ex d. officio non percipiuntur emolumen
4 ta † correſpectiuè ad pretium ſolutum, & promiſſum, immo parum, & nihil, & eſt implicata ipſius Ioſeph perſona ex quo ad promiſſa non tenetur, quia ceſſat ratio *l. curabit C. de action. empt. Salyc. in l. 2. C. de vſur. Caſtrenſ. in l. Iulianus §. ex vendito num. 3. ff. eod. & in l. minorum poſt Cyn. & Salyc. quib. ex cauſ. reſtit. in integ. non eſt neceſſ. Socc. conſ. 109. colum. 2. lib. 1. Ioan. Bapt. Lup. Gemin. in d. l. curabit com. 1. §. 3. num. 141.* reiectis contrarijs firmat; deficit etiam æqualitas iuris naturalis, quæ eſt vt tantum valet res, quæ emitur, quantum valet id, quod pro ea datur, & è conuerſo *Aſtenſ. in ſum. titul. de vſur. Foller. de cenſ. verſic. Genus enim num. 45. verſic. & quo ad pœnam*,
5 & contrahentium, † æqualis debet eſſe conditio *l. ſi id quod §. fi. ff. de reſcind. vend. ibi (vix bonæ fidei conueniri, & pacto ſtari, quod alteri captioſum ſit) vbi glo. in verſic. ſtari explicat id eſt non valet pactum, eſt etiam text. in l. pen. C. comm. diuid. in fine ibique gloſ. & DD.* æqua-
6 litas † enim auget bonam fidem, inæqualitas malam: *Hoſtienſ. in ſumm. de vſur. Bart. Veron. in tract. ſimulat. præſcrip. 14. Aym. conſil. 195. num. 5.* quia venditor æqualitatem non ſeruauit, omne receptū reſtituere debet *l. domum l. certum C. de reiuend. l. maleſidei C. de condit. ex lege c. grauis de reſtit. ſpol. & Octau. Oſaſc. Pedem. dec. 169. nu. 1*
7 Quartò, dicta annua † præſtatio non eſt conſtituta ſuper corpore certo, de ſui natura frugifero, præſenti pecunia, & quan ſocunque extingui poſſe, *iuxta dictam Bullam Papæ Nicolai V. Pragmaticam 1. de cenſib. & Bullam Pij V. per Nauarr. in manuali tit. de vſur. num. 84.* & quod ex ſolo arctato tēpore infra annos quatuor redimendi, & ſic ad voluntatem creditoris talis contractus ſit nullus, voluerunt *Sot. de iuſtitia, & iure lib. 5. q. 5. artic. 3. colum. 5. Couarr. var. reſolut. lib. 3. cap. 9. num. 3. Ioan. Baptiſt. Lup. Gemin. in l. 2. §. 2. num. 69. C. de pact. int. empt. & vend. Virg. de Boccat. par. 1.*
8 *de cenſ. num. 84.* quæ requiſita, † & alia à *Summis Pontificibus*, & in *Pragmatica* ordinata, cum ſint de forma, & latius explicat *idem Virg. de Boccat. d. par. 1. num.*
9 *2. 3. 4. 5. 42. 43.* & formæ † renuntiari non poteſt, vt per *Conſ. Rou. in pragm. 1. de proſeq. maleſac. num. 9.* & requiſita ipſa in d. contractu deficiunt per eaſdem *Bullas, & Pragmaticam* talis contractus eſt nullus de * communi Theologorum, & Canoniſtarum ſententia, vt per *Ioan. Bapt. Lup. Gemin. in d. l. 2. com. 2. §. 2. num. 63. Nauar. de vſur. num. 89. Virgin. de Boccat. d. part. 1 de cenſ. num. 1. 2. 3. 4.* &
10 ex tali † contractu recipiens aliquid annuum recipit vſurā, & quod non ſit tutus nec in foro fori, nec in foro poli, ex quo eſt violator, & contemptor formæ datę à *Conſtitutionibus Apoſtolicis, & Regijs*, & tales condemnantur à Sanctis Patribus, & à Sancto Spiritu, *c. vt nulli fas eſt & cap. ſeq. 25. q. 1. idem Virg. de Boccat. ibidem num. 52. circa finem verſic. Nam ſi Pius dat formam &c.* & licet talis contractus, quia contra *Bullam Nicolai V. & Pragmaticam primam de cenſib.* ſit nulla tanto fortius, quia contra *Bullam Pij V.*
11 † quæ cum tractet de animarum ſalute, omnibus in locis, etiam quoad temporalia eccclesię non ſubiectis eſt ſeruanda, vt per *Nauarr. de vſur. num. 106. verſic. omiſſa tamen verſi. 2. & ex alijs Virg. de Bocc. de cenſib. part. 2. num. 13. 14. 15.*
12 16. & quod talis *Bulla* ſit † præſcripta firmat *Anton. Theſaur. deciſio. Pedemon. 154. num. 4. verſic. cæterum*, & in hac re
13 † ad ipſam *Bullam* eſſe recurrendum dicit

cit

cit *Conſ.Rouit.in d.* Pragmatica *prima de*
14 *cenſib. num.* 16. & cum dicta *Bulla* † ſic
publicè nota ſitque gloſata *à Nauarr.*
Molin.Ioa Bapt.Lup.Gemin.& alijs,& à
Doctoribus allegata ſecundum eam eſſee
judicandum, alias ſententia eſt nulla ſe-
cundum *Abb.in cap.paſtoralis de fid. in-*
ſtrument.& in cap. 1.*colum.*4.*de re iudi.*
Bal.in l.ſacratiſſimè 2.*q.C.de leg.& Nat.*
15 *conſ.*498.*num.*19. & in hoc Regno † de
* communi opinione approbata obſerua
ta, & ſecundum eum contractum annuæ
pręſtationes ſub obligatione omnium bo
norum,quia contra dictam *Bullam* annul
latum fuiſſe decidit *Franc.Viuius deciſio-*
369.*num.*3.*part.* 1. Hæc enim mandata
16 † Papæ pro correptione, & emendatio-
ne ſcelerum, & futurorum malorum ſi
quis attentauerit eſt excommunicatus
c.ſiquis dogmata 25.*q.*2.*& ex alijs idem*
*Virg.de Boccat.d.part.*2.*num.*16.*de cenſ.*
quinimò dicti Pij V. *Bulla* circumſcripta
ex vi,& *Extrauagantium Martini V.&*
Caliſti III. talis annua promiſſio impro-
batur,& eſt nulla, vt firmat *Felic. in tra-*
*ctat.de cenſ.lib.*1. *cap.* 9. *num.* 6. *& ſeq.*
ergo nulli dubium eſſe debet, quin ta-
lis contractus ſit nullus prout latiſſi-
mè reiectis contrarijs in ſententia in da-
tione in ſolutum cum tranſactione, & a-
lijs annuam præſtationem non valere fir-
mat idem *Felic. hiſpan.in tract.de cenſib.*
*lib.*1.*cap.*9.*num.*6.*& lib.*2.*cap.*5.*part.*1.
*num.*11.12.13.14.15.16.17.*fol. mihi*
195.*& ſeq.ex innumeris authoribus de*
* *communi firmat vt ibidem per eum.*
17 Non obſtat *text.in l ſi* † *ex pretio C.ſi*
cert.pet. vbi quantitas debita ex vna cau
ſa, poteſt in aliam commutari, Nec alia
iura, & authoritates forſan contrariæ,
quia loquuntur in debitore in mora con-
ſtituto cui dilatio conceſſa non fuerit
idem Virg.de Boccat.d. part. 1. *de cenſib.*
*num.*1.6.44.46.53. *verſ. in caſu iſto nec*
ſit compenſatio, &c.

Quintò, annui ducati ducentum qua-
18 traginta, & ſic † certa quantitas maximè
dilatione conceſſa pendente à principio
taxari non poterat, & taxatio non valet
Bart.in l.cum ſtipulatio,in l.cum ſine ff.de
verb.oblig. dum ibi dicit, id quod appo-
nitur per dinumerationem dierum, vel
menſium ſemper eſt vſura, vt in noſtro ca
ſu, & de * communi opinione teſtatur *Po*
*lid.Rip.lib.*1.*commun. obſeruat. obſeruat.*
1.*num.*3.*& firmat Ioan.Bapt.Lup.Gemi.*
in d.l.curabit.§.6. *com.* 1. *num.* 121. *qui*
*num.*122. dicit quod hodie, nullam ha-
ber difficultatem, immò *Sum.Corona Con*
*feſſ.in c.*8.*nu.*18. dicit vendita re vt pre-
tium ſoluatur hinc ad tres annos, & inde
mediocre lucrum exigatur puta ad quin
que per centum, eſt vſura, vt per multos
Theologos fuit reſponſum Sãctiſſimo Do
mino, non obſtante opinione tenentium
contrarium, quia illi loquuntur quando
non eſt data dilatio ad ſoluendum, & ad
ſunt requiſita in *Bullis, & Pragmatica*
de quibus in tali contractu verbum
nullum, vt firmat *idem Ioannes Bapt.Lup.*
in d.l.curabit §.7.*num.*144. Et licet dica
tur intereſſe, tamen conſiderato effectu,
quem potius quam verba intueri debe-
mus eſt vſura, *cap.plerique* 13.*q.* 3. *An-*
*car.conſil.*150.*in quaeſtione quae vertitur*
*num.*3.*& ſeq.Bald.in l.cum allegat. in*
fin.C.de vſur.Alexan.Ambroſinus deciſ.
*Peruſi.*32.*num.* 11.*part.* 2. & præſtatio
iam dicta, cum fuerit adiecta ſolutioni
duca. duorũ mille pecuniæ promiſſæ non
valet, quia contra *tex.in l.rogaſti* §.*ſi ſibi*
ff.de reb.cred.ibi (ſi dedero tibi decem, vt
vndecim reddas, putat Proculus vltra de-
cem condici non poſſe) cap.dilecti de Ar-
*bitr. & ex alijs Rebuff. in l. vni. gloſ.*1.
*num.*57.*ff.de ſentent. quae pro eo, &c.* de
* communi opinione teſtatur, & ita deci-
ſum *num.*63.64.*& ſeq.* cum pluribus am
pliationibus à *d.n.*57.*vſque ad n.*67.*fol.*
62. & ex his concludo vendita re data-
que dilatione ſoluendi pretium intereſ-
ſe taxari, à principio, & exigi non poſſe,
& exactum reſtitui debere.

Et ſi *D.Regens de Ponte in tract.de*
Poteſt.Proreg.tit.de Reg.impoſ.§.5.*num.*
64.*& ſeq.* noſtram concluſionem impu-
19 gnare conetur, quia ferro † viam aperit
qui per contraria tranſit, vt dicit *Bald.*
in l.precibus C.de impub. & alijs ſubſtit.
ad ipſa contraria deueniendo dico D.
Regen-

Regentem d.loco num.64. dicere, data 20 dilatione † ſoluendi pretium rei venditæ infra certum tempus, vel quandocunque intereſſe taxari poſſe, quia non conſideratur mora regularis, ſiuè irregularis ſed promiſſio coniuncta, & dilatio non eſt data ſimpliciter, ſed ſecundum quid: Parcat mihi tanti viri authoritas ſi eius dicta reijciam ex pluribus.

21 Primò, *Regens* † nè dum non probat quod contra noſtram concluſionem prętendit, ſed *Innoc. Ioan. Andr. Calderi. & Abb. in cap. ſi n. de vſur. Barboſa in l. de diuiſione ff ſolut matrim num. 71. 72. & omnes alij per D. Regentem* adducti, aut non dicunt illud ad quod allegantur, aut contrarium firmant, quod differt à caſu noſtro, eſtque ſibi contrarius, & de * communi opinione noſtram concluſionem in fortiori caſu firmat v3. in dilatione ſoluendæ dotis quod intereſſe à principio taxari non poſſit, vt in ſuo *conſil. 2. num. 124.* ex quo eius dictum in *d tract.* connumerari non debet *Præſid. de Franch. deciſio. 240. num. 16.* & contra partem remanet * communis opinio, quam ex alijs *idem Regens adducit in d. conſil. 2. num. 124.*

Secundò, ſigillatim *D. Regentis* dicta reijciendo dico ipſum in *d. tract. & §. 5. num. 68.* dicere quod *Ioannes Andreas in cap. ſalubriter, de vſur.* dicit, conuentionem non valere quando eſt data dilatio ad ſoluendum, ſed * communem eſſe in contrarium, de quo per *Det. in cap. cum venerabilis de except.* Rogo videatur, *Det.* qui ne dum de prædicta * communi ad quem *Regens* ſe remictit, non teſta-
22 tur, ſed ibidem *num. 64.* contra † *Regentem* firmat, dicens *taxatio vero, & conuentio de certa quantitate pro intereſſe non valet, & dum Regens d. §. 5. num. 68.* di-
23 cit conuentio eſt ſeruanda † quando probatum erit de vero intereſſe, & ſic probatione indigere ergo à principio taxari non poſſe, ipſemet *Regens in eodem tract.* firmat, & eſt ſibi contrarius ergo, &c.

Tertiò, *Regens ibidem num. 69.* dicit *Det. conſ. 111.* dicere taxationem fieri poſſe, ad intereſſe veriſimile, etiam quod fructus rei excedat, & quod firmat *Pariſ. conſ. 60. num. 22. 29. lib. 1. vbi adducit Paul. de Caſtr. in l. 2. C. de vſur.* dicentem emptorem ex retardata pretij ſolutione, teneri ad vſuras, in regione frequẽtatas licet fructus rei traditæ minus valeant, & quod ſequitur *Gozzad. conſ. 55. num 11.*

24 Reſpondetur quod *Det* † *d. conſ. 111.* loquitur in venditione pilorum qui emũtur ad tempus, vt interim ex pilis fiat drappum, quod poſtmodum venditur, & emptores pilorum volunt dilationem, ad pretium ſoluendum gratia commoditatis, & vtilitatis eorum, ideò tali caſu vſura non committitur, quamuis maiori pretio pili vendantur, & interim vllum ſoluitur intereſſe, & quod *Det. d. conſ. num. 10. verſic. 2. quia in puncto, & per totum* valdè diſtat à dicto *Regentis* & caſu noſtro, & *Paul. de Caſtr. in allegato per Regẽtẽ loco,* licet dicat intereſſe non deberi ex mora, ſed ex quo habuit facultatem percipiendi fructus, vt in *l. Iulianus ff. de action. empt.* & non dicit data dilatione poſſe intereſſe à principio taxari, immò taxationem reprobat in *l. inſulam §. vſuras ff. ſolut. matrim.* etiam quod onera matrimonij ſubſtineat, & à principio taxari non poſſe concludit *Gozzad. in d. conſ. 55. num. 11.* dicens quod ſi emptor habet vſum & commoditatem, & percipit fructus, eſt Dominus, & poſſeſſor, & poſſet ab eo intereſſe peti non dicit poſſe à principio taxari, & Ioſeph de officio ſibi vendito non percipit emolumenta correſpectiua ad pretium ſolutum, & annuã promiſſionem, vltra labores perſonales, & dominium pendente ſolutione non fuit in eum tranſlatum, & fuit ei data dilatio ſoluendi in annos quatuor, vndè ſumus in ſatis diuerſo caſu, *Gozzad.* qui nobis non contradicit, nec *Pariſ. in allegato conſ. 60.* ad quod allegatur concludit. Immò ibidem *num. 21.* contra *Regentem* firmat, & idem *Soccin.* reiectis cõtrarijs firmat *d. conſ. 130. num. 10. & ſeq. lib. 4.* & ſic etiam *Corn. dicto conſil. 53. lib. 3.*

Quar-

Quartò, *Regens num.* 70. dicit *Couarr. lib.* 3. *var. reſol. cap.* 4. *num.* 5. de * communi opinione dicere conuentionem cer
25 ti intereſſe † veriſimilis conſiſtentis tã in danno quam in lucro donec pretium ſoluatur debiti, ea ratione, quia non eſt data dilatio ſimpliciter, ſed in recompenſam certæ moræ incurrendæ, authoritate *Hoſtienſ. Abb. & aliorum per Barboſ. in d.l. de diuiſione d.nu.* 71. & 72.

Ad hoc reſpondeo *Couarr. d.num.* 5.
26 allegatã † * communem non dicere, ſed *num.* 7. legitur videlicet Nam licet id quod intereſt poſſit iure in pactum deduci ſub incerta quantitate, quæ poſtmodũ probanda eſt, non autem de certa quantitate, quia adeſt fraudis ſuſpitio *l. cum quis decedens* §. *codicillis* §. *titia ff. de l.* 3. Hæc enim verba ſunt contra *d. Regentis* dictum, & ſi poſtea *Couarr.* dicit, certa quantitas, ſi ponatur, quæ veriſimilibus coniecturis conueniat quãtitatibus, quæ verè interſint, conuentio valebit in vim probationis, hoc intelligitur quando emptor non habet dilationem, & non eſt in mora, quia data dilatione ad ſoluendum pretium, venditor dilationi conſentijt, Nec vlla eſt mora emptoris, & *legi curabit* renuntiaſſe videtur, ex quibus verbis *Couarr.* contra *Regentem* concludere videtur, & ſi aliquid in oppoſitum *Couar.*
27 † ſenſerit prout non, repræhenditur à *Padre Ledeſma biſpano Theologo, & canoniſta, & ab alijs in Cathecheſi, ſeu inſtructione Ciuitatis, & Diœceſis Neapolitanæ fol.* 337. & 340. ibique contra eum, &
28 *Regentẽ* ex innumeris † authoritatibus & * communibus opinionibus, cõcludunt quod data dilatione ad rei venditæ pretium ſoluendum intereſſe taxari, nec deberi, iuxta noſtram veriſſimam concluſionem.

Quintò, *dicto num.* 70. *in fine, & num.* 71. *Regens* dicit *Paulum de Caſtr. in l. Iulianus* §. *ex vendito ff. de action. empt.* dicere conuentionem valere, vſque ad concurrentem quantitatem fructuum, quia non petuntur, vt vſuræ, ſed tanquam intereſſe, & hoc eſt quod intereſt, alias tractaretur de lucro, ſubdens * communiter practicari contrarium, vt intereſſe ſoluatur non habito reſpectu ad fructus, de qua obſeruantia faciunt etiam fidem *moderni add. ad deciſio. Afflict.* 20. & *inde Regens ſequitur, & licet* Paul. de Caſtr. dicat hoc non eſſe ſecundum bonam conſcientiam, *Socc.* tamen in eadem *l. de diuiſione num.* 14. *verſic. aliquando,* & 4. intelligit Paul. de Caſtr. quando intereſſe excedit notabilem quantitatem perceptionis fructuum, & ad hoc allegat *Laurent. de Rodulf. part.* 2. *de vſur. Anan. in c. in ciuitate de vſur.*

Reſpondetur quod *Paul. de Caſtr. in*
29 *allegato per Regentem num.* 3. dicit † intelligo tamen quod tenetur poſt lapſum termini ad ſoluendum. Nam quouſque durat terminus, non dicitur, emptorem eſſe in mora, vt ex relatis verbis in *d l. lecta vbi* Paul. de Caſtr. in fortiori caſu cõtra *Regentem* firmat vt diximus.

Nec *moderni add. ad Afflict. deciſio.* 20 quod intereſſe poſſit peti non habito reſpectu ad fructus, quid probant: & ſi dixiſſent, eſſet contra *text. in d.l. curabit & in d.l. Iulianus* §. *ex empto, & contra omnes ſcribentes, aliaſque * communes, & deciſiones & ſi Socc. in d.l. de diuiſione num.* 14. *intellexiſſet* Paul. de Caſtr. dicere intereſſe contra conſcientiam quando excedit notabilem quantitatem fructuum, non ex hoc habetur data dilatione poſſe intereſſe taxari, & percipi, & *Socin. d. conſ.* 88. reiectis contrarijs firmat data dilatione intereſſe non poſſe taxari, nec deberi, & hanc tutiorem opinionem eſſe firmat *Laurent. de Rodulf. d. tract. de vſur. q.* 53. *idemque Anan. in d. cap. in ciuitate contra Regentis opinionem in d. tract. firmat.*

Sextò, *Regens* ad ſuam intentionem fundãdam *in d.* §. 5. *num.* 75. dicit *Bald. in l.* 2. *C. de vſur.* dicere conuentionem
30 † certi intereſſe rei ſterilis, de qua fructus non percipitur valere eumque ſequutum fuiſſe *Couar. var. reſol. lib.* 3. *c.* 4. & *Cagn. in d.l.* 2. *nu.* 30.

Replicatur *Couarr. in eodem per Regentem allegato loco num.* 3. *verſi.* & *ideo,* re-
31 probando tale *Bald.* dictum, dicit † contrariam opinionem veram eſſe cenſeo, &

Cagn.in d. num. 30. nihil de hoc ſed *nu.*
20.ex pluribus contra *Bal. firmat & nu.*
21.*verſic. ad deciſionem Bald.* de emente
rem ſterilem reſpondet quod non eſt ve-
ra,ergo noſtra verior eſt opinio,Et ſi dica
tur quod iſtæ vſuræ non præſtantur ratio
ne perceptionis fructuum , ſed ratione
impletæ fidei,ex parte venditoris, & per
fidia ex parte emptoris nec obſtat,quia
32 propter dilationem † ceſſat perfidia,quę
non adeſt dilatione pendente, cum quod
33 operetur propoſitum † in propoſito,ope
ratur oppoſitum in oppoſito *l.ſi ut propo
nis C.de nupt.cap.diſputationum 32. diſt.
ex alijs firmat Soccin.in d. conſ.* 88. *num.*
8. *& Dec.conſ.* 119.*num.* 8.

Septimò,*ibidem num.*77.*Regens* dicit
data in dilatione poſſe, à principio cer-
tum intereſſe taxari ſecūdum *Caietan.in
2.caſu de vſur.* & etiam ſecundum *Theo-
logos* nullam habet diſputationem,quan-
do venditor non eſt ſolitus tenere pecu-
niam otioſam in arca.

Ad hoc dico , quod ſumus in diuerſo
34 caſu † *Caietani* volentis quod mutuans
ex mutuo vere impediatur à lucro, &
quod non totum lucrum ſperatum ex da
to deducatur in pactum;cum in caſu no-
ſtro Ioſeph ex officio ſibi vendito non
percipit tantum lucrum,quantum vendi-
tor percipit à ducat. duobus mille qua
tricentis ſolutis,& annuos ducat. ducen-
tos quattraginta pro reliquis ducat.duo-
bus mille immò parum,& nihil, vt ex fa-
cto,vltra labores & aſſiſtentiam perſona-
lem , vnde deficit *Caietani* conditio, &
dum emolumenta officij non ſunt corre-
ſpectiua ad quantitatem ſolutam,& prò-
miſſam,Ioſeph ad obſeruantiam talis con
tractus non tenetur,vt fundat *Aret. conſ.*
149.*Natt.conſ.*417.*Roland.à Vall.conſ.*
14.*num.*3.*lib.*2.*Couarr.var.reſolut.lib.* 3
cap. 4.*num.*3.*verſic.nec videtur iuſtè*,re-
lectis contrarijs dicit,hanc veriorem eſſe
opinionem *Molin.de contract.diſput.* 368
num. 12. *Roderiq. de annuis redd. lib.* 3.
*cap.*7.*qui alios adducunt. Et Theologi,om-
neſque Scribentes contra Regentis dictum
firmant.*

Octauò, *Regens in eodem num.*77. di-
cit *Nauarr.* ſequitur *Caiet.* & contra *In-
noc.in cap.fin. de vſur.* eſſe * communem
opinionem, & late *in manuali de peccato
vſuræ circa mutua in principio cap.* 17.
*num.*71.confutans dictum *Soti lib.*6. *art.*
3.*q.*1.*de iuſt.& iur.*qui eandem tenet o-
pinionem .

Rogo videatur *Nauarr.* qui in eodem
35 *num.* 21 .† dictum *d.Regentis* non dicit,
ſed *num.* 211. *in princip.* declarando in-
tereſſe danni emergentis, & lucri ceſſan-
tis quod vtrumque petitur quando die
præfixa non ſoluitur,& ſi ratione dilatio
nis ſolutionis qui accipit aliquid vltra
ſortem,eſt peccatum,& vſuram commit-
tit per *cap. in ciuitate de vſur.* cum con-
cordantijs,& hæc ſunt verba *Nauarr.*in
deciſione caſus vſurarij , quod vendita
re frugifera, dataque dilatione ſoluendi
pretium intereſſe taxari à principio, &
exigi non poſſit , poſita talis deciſio *in
Cathechesi ſiue inſtructione Ciuitatis , &
Diæceſis Neapolitanæ cap.*23.*fol.*338. er-
go contra *Regentis* dictum in *d tract. Na
uarr.*firmat,& non vt *ipſe* pro ſe allegat
& *Abb. in d cap.conquaſtus Innoc.in cap.
ſacro de ſentent.excom. Anan. & Ancar.
in d cap. ſalubriter* , non dicunt intereſſe
ob dilationem poſſe taxari, & deberi , vt
Regens eos dicere aſſerit, ſed *omnes in
dictis locis,& Ancar. d. conſ.* 150.*colum.*3
contra Regentem firmant. Amplius *In-
noc. dicto in loco num.*10.*verſic.& ſic vi-
detur* dicit,vbicumque pecuniam dari in
obligatione eſt:nullum intereſſe commu
ne,vel ſingulare petitur,& ſic de promiſ
ſis ducatis duobus mille,& annuis duca-
tis quatraginta prò intereſſe non deben-
tur.

Nonò,*Regens ibidem verſic.Summ.Ar
mill.&c.*dicit *Summam Armillam ver-
ſic.vſura verſic.vendens num.*15. dicere
quod vendens poſſeſſionem,habens par-
tem pecuniæ, vel nihil , cum pacto quod
vſquequo dederit pretium , ſoluat quin-
que per centum habens reſpectum ad in
tereſſe quod patitur ex mora ſoluendi
non eſſe vſuram .

36 Hoc quidem non obſtat,quia *Summ.*†
Armill. non dicit data dilatione ſoluen
di pre-

di pretium infra tot annos, vt in caſu noſtro, cum data dilatione teneat contrarium, vt ex eiuſdem *Regentis* relatis verbis, dum dicit habens reſpectum ad intereſſe, quod patitur ex mora, quæ non cadit in habenre dilarionem ad prerium ſoluendum, & contra *Regentis* dictum *Summ. Armill.* firmat.

Decimò, *Regens ibidem verſic. Summ. Syluest.* dicir *Summam Syluestrinam in verſic. vſura num.* 19. dicete licitum eſſe ex muruo acquirere ratione intereſſe, ſiue danni emergentis, vel lucti ceſſantis, quod tamen eſſet in actu, vel quaſi, & eſſe * communem opinionem vt per *omnes Canonistas.*

37 Nec id obſtat † cum *Summ. Syluest. in d. verſ. vſura q.* 11 firmet data dilarione ſoluendi pretium rei venditæ interim intereſſe nec peti poſſe, & omnes infraſcripti *Ciuilistæ*, *Canonistæ*, *Summiſtæ*, *&* *Theologi* contra *Regentem* tenent.

Vndecimò, *in verſic. ſolus, &c. & verſic. Hę deciſiones omnes &c.* facit argumētum, ſi in mutuo lucrum ceſſans poſſit in pactum deduci, in quo regula eſt mutuū dantes nihil recipientes, facilius in re vendira.

38 Replicatur *Sot.* in caſu mutui, à ſolito negotiari aſſertum per *Regentem* malo animo dicit, vt ex relatis *Regentis* verbis aliæque doctrinę omnes ſunt contra *Regentis* dictum, vt diximus, & etiam infra.

Vltimò, *Regens* dicit homines non tenere pecuniam otioſam, emptiones eſſe promptas, conſuetudinem ita contrahendi adeſſe in toto Regno, & ita Iudicari, & quod hoc nec obſter dico.

39 Primò, pecuniam † non ſtare otioſam totum contrarium clareſcunt diuitię multæ Sacri Montis Pietatis, Sancti Eligij, & nouiſſimi Monris Pauperum, & aliorum Bancorum quorum diuitiæ ex pecunia otioſa, & ex emptionibus non promptis, ſunt in maxima ſumma auctæ, & ſimiliter decoctiones aliorum nummulariorū, in innumerabili ſumma creditorum contra *Regentem* probant, & omnia ſunt nota.

40 Secundo, quod certa quantitas † pro intereſſe data dilatione à principio taxari, & exigi non poſſit, ex *Ambroſ. de Vig. Bernar. de Buſt. Ancar. Purpur. Cagnol. & alijs latè firmat* Rebuff *in d. l. vni. gloſ. in alijs, num.* 36. *fol.* 204. *& latius in gloſ. vltima num.* 34. *&* 35. afferens rationem & ita deciſum, ac plures ampliationes vſque *ad num.* 45. *fol.* 224. *ex* Cyn. *& alijs Anto. Gam. deciſio. Luſitan.* 110. *num.* 18. *& ſeq.* noſtram concluſionem firmat, ſubdens, quod Iudex per ſententiam ad certam quantitatem prò intereſſe condemnare non poteſt, *Ioſeph Ludouic. deciſ. Lucan.* 21. *poſt num.* 44. dicit, ſi vero ſit data dilatio ad ſoluendum, tunc vtique nulla committitur mora, & nullum debetur intereſſe, & etiam in dote, veram opinionem eſſe, latè firmat *Syluan. conſ.* 10. *in nomine Ieſu Christi colum. fin. Soccin.* * *communem etiam dicit conſ.* 88. *num.* 19 *& d. conſ.* 130. *num.* 10. 11. *lib.* 4. *Dec. conſ.* 119 *num.* 10. *&* 11. *reiectis contrarijs de* * *communi teſtatur Abb. conſ.* 5. *lib.* 1. *& ex alijs Paul. de Castr. in d. l. inſulam §. vſuras* in dāte dilationem pro ſoluenda dote, *Pariſ conſ.* 60 *num.* 21. *lib.* 1. *Corn. conſ.* 53 *lib.* 3. *Laurent. de Rodulf. in tract. de vſur. q.* 53. * *communem firmat & ex alijs* * *communibus* * *communiorem dicit Plot. in l. ſi quando* C. *vnde vi num.* 452. *& è Theologis Sanctus Thomas Aquin. ſecunda ſecundæ q.* 78. *Diu. Bernar. ſerm.* 32. *cap.* 2. *ſerm.* 42. *cap.* 1. *Sanctus Anton. in ſum. lib.* 2. *part.* 2. *cap.* 30. *§.* 2. *part.* 2. *lib.* 1. *& ex alijs Ioan. Lup. in cap. per veſtras de donat. inter vir. & vxor. fol.* 91. *colum.* 4. *in fine Gabr. Biel* 4. *ſentent. diſtin.* 55. *q.* 12. *colum.* 4. *caſ.* 3. *Summ. Syluestr. Anan. Ancar. Abb. Innoc. & alij ſupradicti vbi ſupra*, Reuerendus *Pater Ludouic. de Beia in tract. de vend. rer. frug. ad terminum cum grauamine ſoluendi annuam penſionem ratione pretij non ſoluti à ſol.* 420. *verſic. in contrarium eſt lex mora vſque ad fol.* 445. *per totum noſtram concluſionem ex multis firmat, qui fol.* 433. dicit & ideò concluditur quod ratione intereſſe venditor non poteſt exigere ſuper dicta poſſeſſione vendita

dita ad terminum conſtitutum, antequã
terminus ille tranſigatur, & fol. 440. in
fine dicit cum venditor velit eſſe ſecurus
in omnem euentum, emptor vero ſubeſt
periculis, quod caſus iſte, & modus con-
trahendi, eſt iniuſtus, & malus etiam ſi
penſio modum fructuum non excedere
videatur, *vt fol.* 441. ſequitur, ſi autem ra-
tione dilationis pretij conuenti iſta pen-
ſio conſtituta ſit, manifeſtam ſapit vſura
riam prauitatem, ex natura contractus
ex vna, ex altera autem, quia debitor non
eſt in mora ſoluendi, & ante moram non
veniunt vſuræ, & intereſſe, vt dictum eſt,
contractus igitur iſte eſt malus, iniuſtus,
& forte vſurarius, ergo nullus.

Nihil refert dilationem eſſe conceſ-
ſam ſimpliciter, vel ſecundum quid, cùm
quomodocunque dilatio detur ea pen-
dente emptor moleſtari non poteſt, Nec
41 de intereſſe, † quod non debetur niſi ex
mora *l. ſocium qui in eo ff. pro Soc. l. lecta
ff ſi cert. pet. & vtrobique gloſ. & Doctores
omnes Aym. conſ.* 350. *Aret. conſ.* 151. 2.
dub. Hier. Magon. deciſio Florens. 103.
num. 1. *gloſ. in l. ſi cum exceptione* §. *qua-
tenus verſic. tripli ff. quod met. cauſ. Det.*
42 *d. conſil.* 119. *num.* 7. quæ mora † in prin
cipiocontractus non conſtituitur *l. mora
ff. de vſur. vbi plene gloſ. & in l. nulla ff.
de reg. iur. ibi (nulla intelligitur mora ibi
fieri vbi nulla eſt petitio) l. ſi pupillus ff. de
verb. oblig.* Neceſſaria eſt enim interpel-
43 latio † legitimo loco, *d. l. mora*, vel quan
do dies eſt determinata, quæ interpellat
pro homine, & nullam poſſe conſiderari
moram in Ioſeph emptore, quia ſponte
Franciſcus Antonius Baldinus vendidit,
& ſponte terminum annorum quatuor
ad ſoluendum reſiduum pretij conceſſit,
qua dilatione pendente, ad intereſſe non
tenebatur *iuxta text. in d. l. lecta* §. *ſed*
44 *cum fortis, ibi (ſed cùm fortis † petitio di
lata ſit, conſequens eſt vt etiam vſura ex
eo tempore, quo moram fecit, accedant) &
ibi non enim in mora eſt is, a quo pecunia
propter exceptionem peti non poteſt, ideſt
per exceptionem dilationis) ibique gloſ. &
DD. & in l. nuda C. de comm. & contra-
hen ſtipul. l. ſi pacto quo pœnam C. de pact.
gloſ. in cap. conqueſtus de vſur. quam gloſ.
omnes approbant*, quæ vult quod quando pretium
45 † non ſoluitur ad terminum, licitè petun
tur vſuræ, & ſic durante termino, non
debentur, per quam *gloſam*, & ex alijs *
communiorẽ, & veriorem concluſionem
noſtram eſſe probat *Det. d. conſ.* 119. *nu.* 7
circa finem & num. 9. *&* 10. *idem firmat
Soce. d. conſ.* 88. *nu.* 19.

Quartò, ad quod *Regẽns* dicit adeſſe
conſuetudinem, & ſecundum ſuam opi-
nionem decidi, oportebat allegare au-
thoritates conſuetudinis, intereſſe poſſe
taxari, & ſolui dilatione conceſſa penden
46 te, cum quos allegat, † aut non dicunt,
aut contra ipſum concludunt, & ſic non
47 allegare videtur, & Doctori † non alle-
ganti credendum non eſt, *cap. ego ſolus di
ſtinct.* 9. etiam ſi eſſet gloſ. dicit *Bald. in l.
res publica C. ex quib. cauſ. maior. Ar-
chid. in cap. nihil* 11. *q.* 3. *Viu. deciſio.* 348.
num. 6. *part.* 1. & contra *Regentem* addu-
48 co *deciſio. Afflict.* † 20. decidentem inte-
49 reſſe † lucri ceſſantis, & pretij non ſolu-
ti rei frugiferę ad tempus ſoluendi pre-
tium, venditæ, & traditæ, certum intereſ-
ſe non probatum, etiam poſt moram non
debetur, eſtque contra *Regentem* alia
punctualis deciſio *Rebuff. in d. l. vn. gloſ.
vlt. num.* 34 *&* 35. *Viu. deciſio.* 369. *num.*
3. de * communi opinione decidens in-
50 tereſſe † ſub obligatione bonorum om-
nium taxatum, & promiſſum non deberi,
talemque contractum declarat nullum,
Rot. Gen. etiam hoc decidit *deciſio.* 91.
num. 31. *alia eſt deciſio Farinac. Rotæ* Ro
man. 892. & in hoc conueniunt *Theologi,
& Canoniſtæ*, & ſi aliter diceretur, eſſet
aperire viam vſurarijs, nam partes ſem-
per conuenirent de futuris vſuris, vt ex
*Mario Martio inter conſil. Farinac.
conſ.* 15. *num.* 25. *& ex alijs firmat Ale-
xand. Ambroſinus deciſio. Peruſi.* 32. *nu.*
12. *part.* 2. *& in fine* contractum rei ven-
ditæ ex taxato intereſſe nullum eſſe de-
cidit, & *Theologus Magiſter Ioan. Baptiſt.
de Antonaſiis in d. Cathecheſi, ſiue inſtru-
ctione Ciuitatis Neapol fol.* 335. *per octo
cartas, inſimul & Nauarr. & alij* Reuer.
Epiſcopi, *Reuerendi Patres Ieſuitæ, alijque*
diuer-

Digitized by Google

diuerſorũ ordinũ Patres Theologi, ex plu-
ribus * communibus opinionibus, multiſ-
que authoritatibus, deciderunt penden-
te dilatione conceſsa ad pretium ſoluen-
dum, intereſse taxari, & exigi non poſse,
& ex prædictis etiam contrarijs reiectis
noſtra concluſio tutiſſima redditur, & ſic
Ioſeph ad intereſse vllum, maximè dila-
tione ſibi conceſsa pendente non teneba
tur, nec tenetur, & omne ex tali indebita
cauſa ſolutum ſibi reſtitui debet iuxta
tot, & tantas veriſſimas *text.* authorita-
tes * communes opiniones, & deciſiones,
51 Non obſtat iuramentum † quia vſu-
ræ, & contractus vſurarij, omni iure pro-
hibentur *Couarr. var. reſol. lib.* 3. *cap.* 1.
num. 8. & quod omne ſolutum pro dictis
annis quatuor reſtitui, vel ſaltim in ſortẽ
compenſari debeat, probatur ex pluribus
52 Primò, quia ex vſura † etiam pallia-
ta creditor non lucratur fructus, ſiue
intereſse, & ſi percipit, cogitur reſtituere
vel in ſortem compenſare, ſin autem non
percipit, non poteſt eas petere *cap.* 1. 2.
cap. conqueſtus de vſur. & prædicta pro-
cedunt nè dum in contractu verè vſura-
rio, ſed etiam velato, *gloſ. & D D. in cap.
ad noſtram de empt. & vendit. Bald. in l.*
1. *C. de pig. actio & late Natt. conſ.* 498.
nu. 1. & 2.

Secundò, per *text. in l. creditor* §. *Ti-*
53 *tius ff. de ſolut. ibi (ſi errore † plus in vſu-
ris ſoluiſſet quam deberet, habendam ra-
tionem in ſortem eius quod amplius ſolu-
tum eſt) vbi Bart. & DD. & ſignanter,
Alber.* firmant concluſionem, quod cre-
54 dens † ſe deberi ex vna cauſa non vera,
vel indebita, & ſoluit, cedit in aliam cau-
ſam ex qua vere debebat, vt ex alijs fir-
mat *Regens de Ponte conſ.* 70. *num.* 25. &
ſeq. & quia Ioſeph tractat de non ſolue-
55 re, & ſic de danno † vitando tolera-
tur error etiam in facto proprio iux-
ta *text. in l. ſed & ſi me putem. ff. de cond.
indeb.* ſic ex prædictis, ſolutum ex cauſa
intereſse pro tempore dilationis conceſ-
ſæ, reſtitui, vel in ſortem compenſari de-
bet.

Tertiò, per *l. quoniam C. de compenſ. ibi*
56 *(ſi debitum † apud Præſidem Prouinciæ
petatur compenſatione. eius quod indebite
ſoluiſti potes opponere) & in l. ſi conſtat*
57 *eod. legitur (ſi conſtat † pecuniam inuicem
deberi ipſo iure pro ſoluto compenſationem
habere oportet, ex eo tempore quo, ab vtra-
que parte debetur) vbi gloſ.* explicat etiã
in pœnalibus, & ſic in proprio caſu vſu-
rario, quod pœnale eſt, & de omnibus a-
ctionibus, per *l. compenſationis, eodem ibi
(compenſationes de omnibus actionibus ip-
ſo iure fieri ſancimus)* ex quo per ſolutio-
58 nem † indebitam intereſse ſoluti pro ra-
ta, capitale fuit extinctum, & curſus in-
tereſse impeditus *l. eos C. de ſolut ibi (eius
quantitatis cuius repetitionem ratio com-
penſationis excluditur, non poſſe vſuras re
peti, manifeſtum eſt, ipſoque iure poſſe fa-
ctam compenſationem) idem dicit text. in
l. aliter C. de compenſ.* maxime in Regno
59 † vbi ſola facti veritate inſpecta proce-
ditur per *cap. deteſtantes de ſupplend. de-*
60 *fect. cauſ.* & compenſationem † ipſo iure
extinguere actiones, & obligationes, eſt
etiam *text. in* §. *bonæ fidei inſtit. de action.
vbi Iaſon num.* 27. * communem dicit eſ-
ſe opinionem, quam ex alijs firmat *Surd.
in tract. de alim. lib.* 7. *q.* 10. *num.* 15. *iun-
cta deciſio.* Rotæ *Bonon.* 37. *num.* 22. *Af-
flict. deciſio.* 121. *num.* 1. vbi etiam, quod
61 aduerſus excequutionem, † & inſtrumen
tum dotale opponi poteſt, ſed in caſu no-
62 ſtro, quia compenſatio oppoſita † fuit
interuenit declaratio hominis, ſtatim ip-
ſo iure extinctio, & compenſatio ſoluti
pro intereſse taxati in tantam quantita-
tem capitalis facta fuit per *d. l. ſi conſtat,
& Præſid. de Franch. dec.* 53. *nu.* 2.

Quartò, Ioſeph in principio contra-
ctus quando ei officium fuit venditum
correſpectiuè ad ducat. 2800. ſolutos &
ducat. 240. promiſsos de emolumentis
nihil in ipſius beneficium habuit, nec ha-
ber, & eſt in maximo danno, vltra labo-
res perſonales, & Baldinus per quantita-
tes indebitè receptas fuit effectus debi-
tor poſt contractum, & ſic non obſtante
iuramento extinctio, & compenſatio ca-
63 pitalis ipſo iure facta fuit, quia qui † fa-
cit actum poſt promiſſionem, videtur il-
lum facere animo compenſandi, & ſol-

uendi *Octau. Oſaſc. deciſio. Pedemont.* 92.
num. 33. *&* 34. contrarium reijciens: *Ioa.*
Vincent. de Ann. alleg. 80. *num.* 3. in fine
deciſum firmat *Summ. Sylueſtr. in verſic*
iuramentum quarto num. 27. *Molin. in*
tract. de iuſt. & iur. diſput. 557. *num.* 9.
verſic. contrarium vero Zeuagl. pract. qq.
contra communes lib. 14. *q.* 251. *in fine*
64 per rationem quod qui compenſat, † non
venit contra inſtrumentum, ſed dicit
quod eſt ſatisfactum, quia compenſatio
ficta ſolutio eſt *l. debitor ff qui pot. in pig.*
hab. Surd. vbi ſupra num. 14. immo tali
65 exceptioni † renunciari non poſſe, deci-
ſum firmat *Afflict. deciſio.* 121. *num.* 6. &
66 alia poteſt adduci ratio, quod † vſuræ
non veniunt, niſi ex mora, nàm ille non
dicitur in mora qui aduerſus conuentum
habet exceptionem *d. l. lecta verſic. cum*
ſortis ff. ſi cert. pet. & ex alijs idem Ioan-
nes Baptiſta Lup. Gemin. in d. l. 2. *C. de*
pact. inter emptor. & vend. coment. 2. *§.* 4.
num. 151.

Vltimò talis contractus, & ſolutiones
67 † quia contra *Bullas, Pragmaticam, &*
alia prædicta iura ſunt nullæ *per text. in*
l. non dubium C. de leg. l. quemadmodum
C. de agric. & cenſit. lib. 11. *cap. ea quæ*
contra ius de reg. iur. in 6. *vbi gloſ. & DD.*
68 & ex ipſo contractu † & ſolutionibus
nec ciuilem, nec naturalem oriri obliga-
tionem, nec actionem latè firmat *Gram.*
69 *deciſio.* 12. *num.* 3. & reſcindi † debet ſe-
cundum *Capyc. deciſio.* 75. *num.* 1. cum
quidquid in fraudem legis fit, irritetur *c.*
illo vos de pign. l. contra legem, & l. ſeq. ff.
70 *de leg.* immò † iudex debet ſupplere ne
dum poſt vſuras ſolutas, vt reſtituantur,
ſed vt earum vlla fiat exactio *Capyc. ex*
alijs d. deciſio. 75. *num.* 2. *vſque ad finem*
71 & ſic quidquid † ex tali contractu pro
prætenſo intereſſe eſt ſolutum debet di-
cto Ioſeph de Raymo emptori reſtitui, vt
ex multis firmat *Viu. d. deciſ.* 369. *nu.* 18.
19. vel ſaltim in ſortem compenſari, vt
prædictum eſt, & ita non obſtante decre-
creto excomputi certæ quantitatis abſq;
animi affectu decidendum eſſe mihi vi-
detur.

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Vltima derogant primis.*
2 *Promiſſio cum conditione ſiue modo, in principio contractus, cenſetur repetita in toto contractu.*
3 *Clauſulæ ſequentes ad proximè præcedentia referuntur.*
4 *Codicillis poſita inducunt repetitionem in teſtamentis.*
5 *Res in continuatiuo negotio prius promiſſa cum ſuis qualitatibus repetita cenſetur.*
6 *Legatum ſi transferatur, cenſetur translatum cum conditionibus primi legati.*
7 *Dictiones, eo plus, eo amplius, & plus, ſunt repetitiuæ præcedentium cum qualitatibus ſuis.*
8 *Qualitas in ſecundo contractu promiſſionis poſita, cenſetur adiecta in prima ex vi tacita repetitionis.*
9 *Dictiones repetitiuæ operantur etiam quod expreſſio pro forma requireretur.*
10 *Dictio, vt ſupra, eſt repetitiua, & relatiua ad omnia præcedentia.*
11 *Relatum in referente, & ſubrogata quantitas ſumit naturam eius in cuius ſubrogatur, etiam ſi in aliquo diſcrepat, & nu.* 12. *& nu.* 16.
13 *Relationis eſt natura cohærere veritati duarum ſcripturarum, & num.* 14.
15 *Dictio, vt ſupra, operatur deſtructionem ſequentis diſpoſitionis, ad terminos præcedentis.*
17 *Acceſſorium, ſui principalis naturam ſequitur.*
18 *Contractus ab effectu, & non ſecundum verborum ſonum iudicatur.*
19 *Reformari quid dicitur quando in totum non tollitur, ſed pro parte.*
20 *Dictum non cenſetur quod non eſt innouatum.*
21 *Contrahentium voluntas, ex expreſſis verbis eſt attendenda.*
22 *Contrahentium voluntas, & mens eſt attendenda.*
23 *Lingua cedit cordi, & ſub iugomentis verba conſiſtunt.*

24 Con-

24 *Contrahentes quid ſenſerint eſt attendendum.*
25 *L. Pacta nouiſſima, eiuſque intellectus declaratur.*
26 *Relatum non reſtringit ſuum antecedens*

Pro Domino Principe Conchę huius Regni Magno Admirato, contra Dominum Ducem Magdaloni.

ARGVMENTVM.

Clauſulæ ſequentes ad præcedentia referuntur cum omnibus qualitatibus ſuis, ſuntque repetitiuæ ad omnia præcedentia.

CONSILIVM XCI.

DON Iulius Cæſar de Capua Princeps Conchæ, & huius Regni Magnus Admiratus, & Donna Maria de Capua eius Soror vtrinque coniuncta contemplatione matrimonij dictæ D. Mariæ contrahendi cum D. Martio Carrafa Marchione Argentij filio D. Diomedis Carrafæ Ducis Magdaloni promiſerunt videlicet dicta D. Maria pro ſuis dotibus d. Duci eius futuro ſocero ducat. nonaginta mille, conſiſtentes in quodam Maioratu Hiſpaniæ exiſtente, quod fuerat D. Ioannæ Paceccharæ, eius, & d. Domini Principis matris, & ipſe Princeps de fructibus eiuſdem Maioratus debitis, & maturatis, ducat. decem mille pro legitima paterna hic Neapol. ſoluere deinde ſequendo contractum dicitur de piu, ideſt eo plus dictus Princeps pro ſecuritate maioratus promitit de eo infra annum ipſi Duci ſcripturas validas conſignare, alias ei promittit ducat. quinquaginta mille infra annos tres, incluſis in eis dictis ducatis decem mille, & in quolibet anno eius tertiam partem, eſt videndum ſi Princeps tenetur ipſos ducatos decem mille ſoluere, non expectata exactione fructuum Maioratus, & poſt perceptos vel de pecunia hic Neapol. explicita, & videtur dicendum ſolutionem integram debere fieri explicitam, nulla expectata exactione fructuum Maioratus, quia vl-
1 tima † derogant prioribus iuxta *text. in l. pacta nouiſſima C. de pact. l. diui §. licet ff. de codicill. l. ſi mibi & tibi §. in legatis ff. de leg. 1. & in l. 3. §. fin. ff. de adim. leg.* ſed his, & ſimilibus non obſtantibus contrariam ſententiam veriorem eſſe puto ſcilicet quod dicti ducati decem mille debeantur de introitibus maioratus iuxta præcedentem promiſſionem in eodem contractu, & hoc ex pluribus.
2 Primò, promiſſio † cum aliqua conditione ſiue modo appoſitis in principio contractus cenſetur repetita in toto contractu, iuxta *text. in l. in repetendis ff. de leg. 3.* per quem *text.* ita voluit *Bart in l. ſi ſibi pure ff. de leg. 1. Afflict. deciſio. 248. num. 11.* & dicta ſequens promiſſio ad proximè præcedentia referri debet, ſicut
3 clauſulæ † ſequentes ad proximè præcedentia referuntur, vt ex *Paul. de Caſtr. & alijs firmat Dec. conſil. 547. num. 6. verſic. & hoc etiam*, & clauſulæ in fine poſitæ ad omnia præcedentia referuntur *l. talis ſcriptura in fin ff. de leg. 1. l. fin. ff. de reb. dub. late Boer. deciſio. 146. n. 2. & ſeq. Capy. deciſ. 108. vbi Add.* immò, & fortius
4 adhoc adduco, quod poſita † in codicillis inducunt repetitionem conditionis de ſcriptæ in teſtamento *Dec.* qui alios refert *conſ. 189. ſiue 190. num. 7. Peregr. in tract. de fideicommiſſ. artic. 16. nu. 15. circa finem.*

Secundò, licet duæ videantur promiſſiones, in effectu eſt vnica, ex vnitate cauſæ, & negotij, & ſecunda promiſſio quo ad ducatos decem mille in dictis ducatis quinquaginta mille incluſis ad ipſos de introitibus maioratus de quibus loquuti erant, reſtringi debent, cum in nego-
5 tio continuatiuo † intelligitur repetita res prius promiſſa cum qualitaribus ſuis *l. 1. & ibi Bart. ff. de publ. & vect. & in l. 3. ff. ad l. Iul. de vi pub. & ita in hoc propoſito concludit Bart. in d. l. in repetendis*

col.

colum.2.verſic. tertio caſu.
Tertiò, per ſecundam promiſſionem
ſi dicti ducati decem mille non darentur
de introitibus Maioratus Princeps gra-
uaretur, quo caſu conditio ſiue modus
adiectus in præcedenti promiſſione, in
ſequenti repetiti cenſentur, vt in ſimili
6 dicitur de legato, † quod ſi transferatur
videtur transferri cum conditione primi
legati *l.legatum ff.de adim. leg. l. Caio in
princip.ff.de alim.& cib.leg. Det.d conſil.
189. ſiue 190. verſ. quinto comprobatur.
Natta conſ.470.nu.4.*
Quartò, in principio dictæ ſecundæ
promiſſionis dicitur, *de più eſſo Signor
Principe promette &c.* quod verbum de
7 più importat, & dicit † eo amplius qua
eſt dictio repetitiua præcedentium ſecun
dum *Bart.in l.ſi tibi pure in fin.ff. de leg.
2.per text.in l.cum filius* §. *Pater ff. de
leg.2.* & quidem dum eſt dictum eo plus
res eſt ſopita, quod ſint repetita omnia
præcedentia cum qualitatibus ſuis, & ſi
dictum eſt plus ſimpliciter, adhuc idem
ſentire videtur *Bart.* quia comparatiuum
plus, natura relinquit formam poſitiui, in
ſuo extremó, vnde de neceſſitate induci-
tur repetitio rei prius datæ, ex dictis per
*Bart.in d.l.ſi tibi pure, & firmat Peregr.
in d.tract.de fideicommiſſ.artic.16. num.*
19. ſicut de dictione, eo amplius, quę ope
ratur repetitionem præcedentium ſecun
dum *Bar.in d.l.ſi tibi pure, & alibi, & ple
nius Iaſ.in l.legata inutiliter num.2.ff. de
leg.1.& eſt caſus in l.fin.ff.de reb.dub. &
in l. Aurelius §. teſtator ff. de libert. leg.*
8 vbi qualitas ſecundo † loco adiecta, ex
vi tacitæ repetitionis, operatur augmen-
tum, & repetitionem de primo, prout ſic
notauit *Bar.in d.l.ſi tibi pure verſ.ſed quæ
ro,* & tales dictiones † repetitiuæ operan-
tur repetitionem, etiam quod expreſſio
pro forma requireretur *Iaſ.conſ.207. col.
1.lib.2.Socc.Iun.conſ.71.nu.5.lib.3. Pe-
reg.d.art.nu.15.*
Quintò, in dicta ſequenti promiſſione
10 adeſt etiam dictio, vt ſupra † quæ repe-
titiua, & relatiua eſt eorum, quæ in præ-
cedentibus dicta ſunt *l.1.§.deinde, & §.
ex hoc edicto vbi Bart.ff.de poſtul.l.item
quæritur §.item Iulianus ff.locat. & in §.
durat & §.ſanè Conſ.Fab.de Ann.conſ.28
num.1.& conſ.53. num. 121. ex multis
firmat, & Det. conſ. 182. in proprijs no-
ſtris terminis verſic. ſed tamen his non
obſtantibus* concludit, quod dum in pri-
mo inſtrumento inter partes eſt actum
quod pretium bonorum narratorum ſol-
ueretur de creditis communibus, quæ
primo exigentur, de ipſis creditis ſolui
debent, nó obſtante ſecunda tranſactione
dum dicit quod fiat ſolutio, vt ſupra; &
11 † relatum eſt in referente, idem eſt de
quantitate ſubrogata, etiam ſi ſubroga-
tum in aliquo diſcreparet in alijs natu-
ram eius ſequitur, vt ex alijs ita *Det.vbi
ſupra,* & firmat in pulcro caſu *Rim.Seni.
conſ.29.num. 9. & 10.* vbi quod opera-
tur reſtrictionem ad caſum præcedentis
ſubſtitutionis, & idem *Rimin.Seni conſ.
119.num.21.ex alijs Alciat.conſ.72. n.
9.lib.9.late Paris.conſ.19.nu.68.& conſ.
48.nu.14. lib.2.*
12 Sextò, dicta dictio † vt ſupra, eſt de
natura repetitionis, quæ eſt vt repetat,
vel qualitates præcedentes, vel etiam
ſubſtantiam cum omnibus qualitatibus
ſuis *Bart.in l.ſi quis ſeruum § fin.num.5.
ff.de leg. 2. Pariſ. conſ. 4. num.16.lib 3.
Socc.Iun.conſ.139.num.10.lib. 1. Me-
noch.conſ.291.num.18.* eſtque talis dictio
etiam de natura relationis ad præceden-
tia, & relatio cenſetur facta cum qualita
tibus ſuis omnibus. *Bart.in l. 1.ff. de re-
ceptat.& in l.1.§ fin. ff. ſi fam. furt. fec.
dic. Det.d.conſ.182.num.3.Pariſ. d. conſ.
19.num. 68. & conſ.48. num.14. lib.2.*
13 vbi rationem adducit, quia relatum †
eſt in referente *l.aſſe toto ff. de hæred. in-
ſtit.* & quidem verè, propriè, & naturali-
ter inquit *Bald. in conſ.212.ea quæ lib.5.*
14 vbi quod † relationis eſt natura cohæ-
rere veritati duarum ſcripturarum ſequi-
tur *Iaſ.in l. ait prætor §. ſi iudex ff. de re
iud.Pariſ.conſ.2.num.55. lib. 2.* vbi pro-
pterea infert, quod quidquid continetur
in termino relato, continetur in referen-
15 te, & ex vi relationis dictio † hæc, vt ſu-
pra, operatur reſtrictionem ſequentis di-
ſpoſitionis, ad terminos præcedentis, cui
refer-

refertur, poſt plures tradidere *Hippol. Ri*
*min.conſ.*80.*num.*33.*conſ.*313.*num.*72.
*Ceſal.conſ.*125.*num.*6.*conſ.*269.*num.*40.
292.*nu.*9.379.*num.*35.*Menocch.conſ.*
106.*nu.*295.*& conſ.*274.*nu.*18.

Septimò, dicti ducati decem mille in-
cluſi in dictis ducat. quinquaginta mille
ſubrogantur in locum ducat. decem mil-
lium de introitibus maioratus primo lo-
16 co promiſſis, & ſubrogata † res etiam in
oratione diuerſa aſſumit qualitates, & cõ
ditiones illius, in cuius locum ſubroga-
tur, ſic in ſpetie *Det.d.conſ.* 189.*ſiue* 190.
*colu.*3.*verſ.quarto quia, vbi adducit tex.*
cum materia in l. ſi eum §. *iniuriarum* ff.
ſi quis caut. Innoc. in cap. Eccleſia il 1. *vt*
lit.pen.& in clement. 1.*de ſuppl.negl.præ-*
lat. & licet ſubrogatum in aliquo diſcre-
paret, tamen in alijs eius naturam ſequi-
tur, vt notat *Paul.de Caſtr.conſ.* 129. *li-*
cet iſta Domina Liſa verſic. Nec obſtat
*quod eſt conſ.*73. *lib.*1. *& repetitur conſ.*
365. *vltra alia per eundem Det. in conſ.*
182. vt prædiximus.

Octauò, talis ſecunda promiſſio venit
acceſſoriè ad præcedentem promiſſio-
nem, ex quo ad caſum principalis diſpo-
17 ſitionis reſtringi debet, quia † acceſſo-
rium naturam ſui principalis ſequitur
cap.cum principalis de reg.iur.in 6.*ſicque*
reſpondet Socc. conſ. 64. *colum.*4. *verſic.*
*poſtremo lib.*2.*Det.conſ.*173.*n.*14.*Hypol.*
*Rim.conſ.*80.*nu.*34.

Nonò, & fortius, pone caſum quod
prima, & ſecunda promiſſio eſſent per con
18 tractus ſeparatos, qualitas contractus †
ab effectu rei, & non ſecundum ſonum
verborum iudicatur, vt notat *Bald. in l.*
2.*C.comod. Abb.in c. conſtitutus per illum*
text.de relig.dom.facit text.in l.vbi ita
donatur ff.de don. cauſ. mort. & quod ibi
Bart. & conſiderato effectu à prima pro-
miſſione non fuit receſſum, ſed fuit refor
mata reſpectu ſolutionis ducat. decem
mille incluſorum in ducatis quinquagin
ta mille, & in hoc tantum prima promiſ-
ſio videtur reformata, & renouata *l.iuriſ*
19 *gentium* §. *adeo* ff.*de pact.* & † reforma-
ri dicitur quando in totum non tollitur
ſed pro parte, vt per *gloſ. in cap. ſtatutum*
in principio in verſic.reformandum, & ibi
Domin.de reſcript.in 6. *Anto.de Butr.in*
*cap.irrefragabili in princ.*3.*not.per illum*
text.de offic.ordin.facit text. in cap. ſicut
olim & in cap. olim de accuſat. & in pro-
miſſione non eſt recedendum, niſi quate-
nus in reformatione expreſſè dicatur, &
ideo qualitas præcedentis promiſſionis
repetita videtur, vt notat *Bald.in l.pacta*
nouiſſima C.de pact.ad quod facit, ꝙ *notat*
Bar. de cõtractu renouato *in l. ſi mihi, &*
Titio circa finem ff.de verb.oblig. Bal.in l.
1.*verſ.ſed quid ſi Dominus C.quando non*
pet.par. Alexand. conſ. 107. *in cauſa Ni-*
colai lib. 4. *ex quibus ita firmat Det. d.*
*conſ.*189.*verſic. ſexto hoc idem* vnde re-
cedendo à promiſſione maioratus non
videtur receſſum á promiſſione ſolutio-
nis ducatorũ decem mille de introitibus
maioratus, ſed illos tantum ſimpliciter in
promiſſione ducat. quinquaginta mille
includerunt, ne duplicarentur, & ſi, vt de
illis introitibus voluiſſent non ſolui, di-
20 xiſſent † cum non dixerunt, in eo innoua
re noluiſſe cenſetur, ad *text.in l.*1.*C.de*
Cad. toll. & contrahentes quod non lo-
quuntur, velle non præſumitur *d.* §. *ſin.*
autem.

Vltimò, ex verbis claris ſequentis pro
miſſionis habemus contrahentes circa
ſolutionem ducatorum decem mille de
introitibus maioratus, nihil innouare
voluiſſe, & ſic eorum mentem, & volun-
21 tatem ita fuiſſe, & volũtas † contrahen-
tium ex expreſſis verbis eſt attendenda
d. l. cum virum C. de fideicommiſſ. Det.
*conſ.*23.*num.*3.*Hipol.Rimin.conſ.*85. *nu.*
18. *lib.* 1. immò & mens contrahentium
in contractibus eſt omnino attendenda
l.fin.C.de pig.notatur per gloſ.in l.Blandi-
tius C.de fideiuſſ. l.in venditione C.comm.
præd. Det.d.conſ. 189. *verſic. ſed prædi-*
22 *ctis non obſtantibus,* & ab ipſa † volunta
te non eſt recedendum *l. non aliter ff. de*
leg. 3. ſed ſuus effectus eſt attendendus
*l.*3.*C.de inſtit.& ſubſtit.* immò ſi ex ver-
bis non conſtaret, vt conſtat, eorum mens
eſt obſeruanda vltra prædicta *Bald. in l.*
quoniam indignum C. de teſtament. cum
non intentio verbis, ſed intentioni verba

Digitized by Google

famulari debeant *c.humanę aures 37.q.5 & Bald.in cap.mandatum de reſcript.* inquit, quod ſemper ad diſponentis inten-
23 tionem recurrendum eſt, quia cedit † lingua cordi, & ſub iugo mentis verba conſiſtunt tamquam ſuo proprio principali, & digniori, *hic & Bald. conformis Bero. conſ. 144. num. 64. lib. 2. citans tex. in l. fin. C. de lib. præter. corrupto titul. C. de fideicommiſſ.* quod frequentiſſimè ſunt leges poſitæ aduerſantes teſtatoris, & contrahentium voluntates, & quod contra-
24 hentes † ſenſerint, prius ſpectandum eſt *l. in facto la grande ff. de hæred. inſtit. l. non aliter ff. de leg. 3. l. in conditionibus primum ff. de condit. & demonſtr. & ex alijs Hipol. Rimin. conſ. 21. nu. 24. & ſeq.*
25 Non obſtat *text. in † l. pacta nouiſſima C. de pact.* in contrarium adducta, quia loquitur quando ſpecificè apparet partes à priori promiſſione recedere voluiſſe Nec etiam alia ſupradicta iura obſtant, per eandem rationem, & quia loquuntur in vltimis voluntatibus, quæ vſque ad mortem ambulatoriæ ſunt, & ad nutum reuocantur *l. cum hic ſtatus §. pœnitentiam de donat. inter vir. & uxor. l. 4. ff. de adim. leg. & vtrobique gloſ. & DD.* ſecus in contractu promiſſis, quæ ſine ſpetiali derogatione omnium contrahentium non alterantur.

Et ſi dicatur, quod in caſu prædicto dicti ducati quinquaginta mille ſunt promiſſi infra annos tres, Nec obſtat, quia ſufficit quod in eis ſint incluſi dicti ducati decem mille promiſſi de fructibus maioratus, quia relatiuum repetit præcedentia, cum omnibus qualitatibus, vt ſu-
26 perius eſt dictũ, & † non reſtringit ſuum antecedens in quantitate, & tempore, de quibus in ſequenti promiſſione eſt expreſſe loquutum, ſecundum *Bart. in d. l. ſi quis ſeruum §. fin. ff. de leg. 2. ſub num. 5. & in l. à Titio §. teſtator ff. de alim. & cib. leg.* vbi propterea infert, quod ſuũ reſtringit antecedens, non ſolum in quantitate, ſed etiam in tempore in expreſſis, quod eſt notandum, quod relatiuum repetit præcedentia cum omnibus qualitatibus ſuis, reſtringit tamen ea ad ſequentem diſpoſitionem expreſſam, & in pulcro caſu *Alexand. conſ. 14. colum. 1. lib. 7. Pariſ. conſ. 17. num. 37. lib. 3. & in materia late Iaſ. poſt Bart. in l. 1. C. de Summ. Trinit. & fide cath. in primis verbis, & in l. omnes populi ff. de iuſt. & iur. Peregr. d. art. 16. num. 24.* dum reſtrictio in ſequenti non poteſt eſſe niſi in quantitate, licet ſit eadem, & tempore vt expreſſit, aliæ qualitates ſcilicet, vt ſolutio ducatorum decem millium ſit de fructibus maioratus intactæ remanent, & attendi debent per prædicta, & expreſſe ex contractu habetur dum ſequuntur verba, quod d. Dõna Maria cedere habeat dictum maioratum cum fructibus decurſis, & decurrendis in beneficium Principis Fratris, qui in tali caſu promittit ſoluere dictos ducatos quinquaginta mille, quorum intereſſe importat maiorem quantitatem fructuum maioratus, & ceſſionis, cum dicti ducati decem mille includantur in dictis ducatis quinquaginta mille, ſolutionem ipſorum cum qualitatibus ſuis omnibus, & ſignanter quod de fructibus maioratus maturatis, & maturandis, quod intellige de illis primis fructibus, qui decurrerunt à die capitulorum matrimonialium vſque ad conſignationem ſcripturarum. Et ex his currenti calamo adductis concludo, moderuum Ducem Magdaloni, dictamque D. Mariam eius vxorem dictos ducatos decem mille de fructibus maioratus promiſſos, petere à promittente non poſſe, niſi prius facta diſcuſſione ſi fructus ipſi ſint inexigibiles, vel nõ, die 20. Septembris 1616.

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Reconuentio locum habet contra Clericos aliaſque priuilegiatas perſonas, qui tenentur reſpondere, alias denegatur audientia.*

2 *Reconuentio an fieri debeat ante litem conteſtatam, vt ſimultaneo proceſſu procedatur, & an ad iuriſdictionem prorogandam fiat in quacunque Iudicij parte*

'te, vſque ad ſententiam.

3 Reconuentio an habeat locum in cauſa appellationis.

4 Reconuentio in cauſa appellationis quare non habeat locum, ſecundum opinionem Gul. de Cun. & aliorum, & num. 5. 6. 7. 8. 9.

10 Reconuentionem habere locum, & fieri poſſe in appellatione, pluribus Iuribus, rationibus, & authoritatibus probatur, & reijciuntur contraria, & nu. 11.

12 Reconuentio fieri debet ante litis conteſtationem ad finem procedendi ſimultaneo proceſſu.

13 Doctorum dicta ſecundum authoritates quas allegant intelligi debent.

14 Litis conteſtatio fit in cauſa appellationis.

15 Apppellatio reducit cauſam ad ea, quæ fieri poterant ante litem conteſtatam.

16 Appellantes gradatim ad alia Tribunalia appellare debent.

17 Iudicem voluntariè prouocans, coram eo reconuentio locum habet.

18 Ritus Magnæ Curiæ procedunt nedum in ea Iudice ordinario, ſed etiam in Sacro Conſilio Iudice delegato.

19 Reconuentionis cauſa eſt annexa cauſæ conuentionis, & non poteſt coram diuerſis Iudicibus ventilari.

20 Reconuentionis cauſa venit conſequutiuè ad cauſam conuentionis.

21 Delegata cauſa vna, omnes aliæ conſequutiuè, & neceſſario venientes delegatæ cenſentur, & nu. 22

23 Cauſa quæ in prima militat in ſecunda locum habet.

24 Inducta in fauorem non retorquentur in odium.

25 Reconuentio eſt fauorabilis, quia fundata eſt in ratione naturali.

26 Reconuentionem non fieri in appellatione dicit Gul. de Cun. nè coram diuerſis Iudicibus litigetur, quod eſt in fauorem noſtræ opinionis.

27 Gloſ. legis ad cognitionem caſus, & S. legatus declaratur.

28 Appellatione interpoſita iudex debet pronuntiare iuſte, vel iniuſte iudicatum.

29 Reconuentio prorogat iuriſdictionem Iudicis etiam incompetentis.

30 L. Per hanc, intellectus.

31 Reconuentio habet locum nedum contra eum, qui actionem intentat, verum etiam, contra eum qui Iudicis officium implorat.

32 Reconuentio habet locum contra actorem voluntarium.

33 Reconuentio non habet locum in actore appellante.

34 Appellatio eſt acceſſoria ad cauſam principalem, eiuſque naturam ſequitur.

35 Priuilegium vnum, & idem non debet diuerſo iure cenſeri.

36 Determinatio plura determinabilia recipiens, omnia determinare debet.

37 Ratio legis determinat omnes caſus, in quibus militat eadem ratio.

38 Prohibitio, & permiſſio ad tempus cenſetur perpetuata.

39 Reconuentionem fieri poſſe in appellatione, vt pari paſſu procedatur, reiectis contrarijs opinionibus fundatur.

40 Doctores plerumque rationes non ſcrutantur, ſed imitantur aues.

41 Opiniones quando ſunt diuerſæ, ea attenditur, quæ melioribus rationibus eſt fundata.

42 Reconuentio æquitate ſuadetur ad euitandum circuitum, & litium fatigationem.

Pro Thoma, & alijs Pupillis Piſcitellis contra Portiam Piſcitellam Ciuitatis Sueſſæ.

ARGVMENTVM.

Reconuentio an habeat locum in cauſa appellationis, & quando fieri debeat, vt pari paſſu procedatur, vel Iudicis proroget iuriſdictionem.

CONSILIVM XCII.

PVpilli Piſcitelli conuenti à Portia Piſcitella, & per Sueſſanam Curiam condemnati, Portia ipſa pro ſua exequenda ſententia Sacrum Conſilium Neapolitanum adiuit, datoque

quetermino in cauſa etiam appellationis in eius intimatione Procuraror pupillorum,reſeruata reconuenrione,eam in die detur liſta examinatorum ſuſpectorum præſentando pari paſſu procedi inſtat, & cum eſſet prouiſum domi per Conſiliariũ D. Scipionẽ Rouitum, quod terminus datus currat etiam in cauſa reconuentionis,& per aduerſarium præten datur contrarium ideo quod rite, & rectè tale decretum ſit prolatum,& confirmari debeat pauca hæc afferam.

1 Primò,verum eſſe † Clericum aliaſque priuilegiatas perſonas forum eligentes contra aliquem agentes,reconueniri poſſe per *Rit. Magnæ Curiæ Vicariæ 67.* & tenetur reconuentioni reſpondere alias in conuentione non procedirut, eique audientia denegatur, ſecundum *Innoc.& DD.in cap.1.& 2.de mut.pet.Spec. in titul. de reconuent.§.videndum verſic. ſed nunquid ſi actor &c.Gul.de Cun.Cyn. Bart. & alij in auth. & conſequenter* C. *de ſenten.& interloc.omn.Iud.Marant.in Spec. aur. part.4.diſtin.6.num* 9.& vera
2 concluſio eſt quod † ſimultaneo proceſſu proceditur ſi reconuentio fiat ante litem conteſtatam,vel ante lapſum terminum, aut in ipſo termino.

Item ſimiliter vera concluſio eſt,quod ad iuriſdictionem prorogandam fieri poteſt vſque ad ſententiam ſecundum *Ioa. Andr.Abb.& alios in cap.1. & 2.de mut. pet.Cyn. cæterique DD.in d.Auth & conſequenter vbi Bart. num. 12. verſic. ſed iuxta hoc quæro,Franc.Viu.in ſuis comm. opin.verſic. reconuentioni,Octau.Oſac.Pedem.deciſio.1.num.*12.& vſque ad ſententiam deciſum firmat *Præſid. de Franch. deciſio.376.num.1.& 2.* & cum ſimus in
3 cauſa appellationis,† vt ex aduerſo prætenditur, videndum eſt,an in ea locum habeat reconuentio, vt ſimultaneo proceſſu procedi poſſit,& quod non, dum plures adſunt rationes, ipſas adducam & reijciam pro noſtro tuendo decreto.

4 Prima opinio *Gul.de Cun.* quia pro ea nullam affert rationem, non eſt in conſideratione,quia in *d. Auth. & conſequenter* vbi allegat *l. 2. §.legatis ff. de Iudic. l.1.& 2 ff.eum qui,appell.in prouinc. l.3. ff.apud eum à quo appell. &c.* ad quem *Gul de Cun.Rayn. de Forliu. addit legem ad cognitionem ff. ex quibus cauſ. in poſſ. eat.*

5 Secunda ratio eſt † *Cyn. in eodem Auth.& conſequenter num.6. & in l. per hanc C.de tempor.repar.& appell.num.*2 *ex Innoc.& alijs Marant.in d. part. 4. diſtin.6.num.24. & 25.* quia reconuentio non fit poſt litem conteſtatam,nàm appellatio reducit cauſam ad ſtatum, in quo erat poſt litem conteſtaram per *l.ita demum C.de procurat. vbi DD.*

6 Tertia ratio eſt † *Specul. in titul. de conuent.§.2. verſic. nunquid Ioan.Andr. in d.cap.2.de mut.pet.*relata,& retempta per *Imol. in cap. cum dilectus de arbitr. nu.*1.dicentium quod ſi appellatur à diffinitiua non habet locum reconuentio, quia Iudex appellationis ſolum de illa cauſa cognoſcere poteſt, per *l.eos C.de appell.*

7 Quarta ratio eſt eiuſdem † *Cyn.& Bal. in d.l.per hanc, firmata per Ioan.Ferrar. in tract.de appell.num.246.* quia nouum eſt capud ab antiquo non dependens, quod proptcrea ſub eius iuriſdictione, quam per deuolutionem ſolum haber, impoſſibile eſſet, quod reus qui appellauit, poſſet reconuenire,cum ab initio ſit conuentus.

8 Quinta ratio † eſt *Marantæ in d. loco & num.25.& Carauit.in d. Rit.67. nu.* 10 ex alijs firmat, quia appellans non ſponte, ſed coactè ad Iudicium appellationis venit,qui iudex appellationis videtur incompetens, quoad primam cauſam quæ non eſt deuoluta volente parte ſed coactè.

9 Sextam addo rationem à nemine *Scribentium* quos hucuſque viderim tactam, & eſt, quia appellans dicitur actor, & debet oſtendere iuſte appellaſſe per *text.in l.qui ad Ciuilia in fine C.de appell.vbi gloſ. in verſic. oſtende ibi Bald. & DD. Philip.Prob. addens ad Ioannem Monac.in cap.cordi num.2. de appell. & ex alijs Socc. Sen.conſ.24.nu.20.*& dũ appellãs dicitur actor,& agit,nõ recõuenit.

His

Digitized by Google

His', & ſimilibus in contrarium non obſtantibus contrariam ſententiam, veriorem, & æquiorem eſſe puto ex pluribus.

10 Primò reconuentionem † habere locũ in cauſa appellationis habetur in *cap. accedens il 2. vt lit. non conteſt.* vbi quidam Comes appellans ad Papam de grauaminibus, petijt etiam ſibi reſtitui vxorem ſuam, & terram eius, vt explicat ibi *gloſ. magna*, & firmat *Socc. in eodem cap. num.* 8. *Innoc. in cap. 1. de mut. pet. in fine* dicit qui ſub alio Iudice reconuenit, non poteſt ire, niſi lata fuerit ſententia, vel niſi fuerit appellatum, ergo ſi fuerit appellatum reconuentio habet locum.

Secundò, per *text. l. eos qui* §. 1. *C. de appell. ibi* (*ſi quid autem in agendo negotio, minus ſe allegaſſe litigator crediderit: quod in iudicio actio, fuerit omiſſum, apud eum, qui de appellatione cognoſcit perſequatur*) *vbi gloſ. in verſic. fuerit omiſſum* dicit tam ſuper nouis articulis, quam ſuper antiquis, ſecundum *Ioan. & Azon. per quem text. ita firmat Ioan. Andr. in d. cap. 2. de mut. pet.* & ſic reconuentio in prima cauſa omiſſa, poteſt in cauſa appellationis deduci per d. apertum *text. & DD. ibi.*

Tertiò, adduco *text. in l. poſtquam* §. *Imperator ff. vt leg. nom. cauſ.* ſimiliter hoc expreſſe dicentem ibi (*quod enim ante ſententiam ſi petitionis dies moraretur, fieri debuit: amicti poſt victoriam dilata petitione non oportuit*), per quem *text. Gramm. deciſio.* 14. *num.* 7. firmat quod
11 quidquid † fieri poteſt pendente prima cauſa, poteſt etiam fieri pendente appellatione.

Quartò, *Cyn. in d. Auth. & conſequenter num.* 6. dicit nunquid poteſt fieri reconuentio in cauſa appellationis, *D. Innoc. Papa IIII.* dicit quod non, quod concedit *Petr.* ſuppoſito tamen quod non poſſit fieri poſt litem conteſtatam, & hoc idem *Cyn. replicat in d. l. per hanc num.* 7. ibique addit, dic ſecundum *Iacobum de Rauenn.* aut appellatum eſt à diffinitiua, aut ab interlocutoria, ſi à diffinitiua, verum eſt quod dicit *D. Innoc.* & eodem reſpectu, quia reconuentio debet fieri ante litem conteſtatam, vel ſtatim poſt vt dixi in *d. auth. & conſequenter* ergo &c. & ſic authoritate *Petri Cyn. & aliorum*
12 clarè habetur † reconuentionem in cauſa appellationis poſſe, & debere fieri ante litem conteſtatam, vel ſtatim poſt, & hoc ad finem ſimultaneo proceſſu procedendi iuxta noſtram primam concluſionem, ſed aduerte quod *Innoc.* dictum Cyn. non dicit, ſed contrarium vt in fundamento, & dum *Marant. & Carauit.* ſequuntur *Bart.* qui mouetur ex *Cyn. & Cyn.* ab *Innoc.* qui hoc non dicit, eorum
13 † dicta intelligi debent ſecundum authoritatem quam allegant, vt per *Bart. in l. non ſolum* §. *liberationes ff. de libert. leg.* & ſic ex prædictis habemus, reconuentionem in cauſa appellationis fieri poſſe ante litem conteſtatam, vel in ipſo termino, vt pari paſſu procedatur, ſecundum primam noſtram concluſionem. Etiam quia dum ad finem Iudicem prorogandi fit vſque ad appellationis ſententiam iuxta ſecundam deciſam concluſionem, vt diximus, & ex his ſecunda aduerſa ratio reſoluta remanet.

14 Quintò, in cauſa appellationis † fit litis conteſtatio, vt in *conſtitutione Regni dilationes* dicit *gloſ. magna circa finem verſic. & nota ex eo quod Pamſil. Moll. in conſtit. iuris petitorum in fine*,
15 & † appellatio reducit cauſam etiam ad ea quæ opponi poſſunt ante litem conteſtatam, ſecundum *Fulgoſ. & alios per Præſid. de Franch. deciſio.* 370. *num.* 19. vbi ex hoc decidit, quod pendente appellatione Baro habens ſecundas cauſas, poteſt facere gratiam delinquenti; quacunque opinione exiſtente, quod reconuentio fiat ante, vel poſt litem conteſtatam, ad quemcumque finem fiat, habetur, in cauſa appellationis reconuentionem fieri poſſe, & eo magis in caſu noſtro, cum fuerit facta ſtatim, & antequam terminus currere inciperet, iuxta doctrinam *Cyn. & aliorum in* præcedenti tertio fundamento, & pari paſſu procedere debet.

Sextò, dicta Portia actrix obſeruando

16 ordinem iuxta † *Regiam quartam prag-*
maticam de offic. Sacri Conſilij, quod à
ſententijs tribunalium Regni ad Magnã
Curiam Vicariæ, & ad Sacrum Conſi-
lium gradatim appellatur; debebat adi-
re Magnam Curiam in Iudicem, & cum
ipſis pupillis recuſantibus pars actrix
nõ grauata, & quę obtinuerat vlla neceſ-
ſitate cogente voluntariè omiſſo medio,
Sacrum Conſilium adiuit cum pro ſua
17 actione † prorogãda coram quocumq;
Iudice prorogato recõuentio locũ habet
gloſ. Bart. & DD. * communiter *in l. eſt*
receptum ff. de iuriſd. omn. iudic. & Ma-
rant. vbi ſupra num. 23. dicens quod ſi
vnus ex litigantibus ſponte vni Iudici ſe
ſubmiſit, vt fecit d. Portia, reconuentio
locum habet, & pupilli valide eam recon
uenerunt, maximè in Sacro Conſilio Iu-
dice delegato, vt eſt notum, cum coram
delegato reconuentio fieri poſſit *Specul.*
in d. titul. de reconuent. §. 1. num. 1. Bart.
in d. Auth. & conſequenter num. 11. ver-
ſic. procedo vlterius Socc. in d. cap. 1. de
mut. pet. num. 14. Anto. de Butr. num. 14
& 15. cæterique Scrib. & ex alijs Carau.
18 *d. Rit. 67. num. 5.* vbi firmat † Ritum ip-
ſum nè dum procedere in Magna Curia
Iudice ordinario, ſed etiam in Sacro Cõ-
ſilio Iudice delegato.
19 Septimò, cauſa † reconuentionis eſt
annexa cauſæ conuentionis, & non poteſt
coram diuerſis Iudicibus ventilari, *d. au-*
th & conſequenter d. l. ſi idem cum eodem
§ ſed ſi mutuæ ff. de iuriſd. omn. Iudic. & ra
tione connexitatis Iudex appellationis,
de vtraque cauſa cognoſcit, & fortius in-
ter eaſdem perſonas, & dum pars aduer-
ſa voluntariè cauſam duxit ad Sacrum
Conſilium ibique agendo, & conuenien
do pupillos, ſuam exercendo actionem
20 pro exequenda ſententia, & cauſa † re-
conuentionis venit conſequutiuè ad cau
ſam conuentionis, ſecundum *Abb. in d.*
c. 1. colum. 6. verſic. item iuriſdictio proro-
21 *gata de mut. pet.* & quando alicui † de-
legatur aliqua cauſa, omnis cauſa dele-
gata cenſetur, quæ venit neceſſariè, &
conſequutiuè ad illam cauſam delega-
tam, vt notant *Innoc. & DD. in d. cap. 1,*
de mut. pet. Abb. in d. cap. vt debitus, colu.
9. in fine verſic. in gloſ. penult. de appell.
vbi etiam Philipp. in vltima cart. verſic.
ſed dubitatur per text. in cap. prudentiam
in fin. de offic. deleg. Marant. vbi ſupra
num. 30. & ſeq. ergo, &c. & commiſſa, &
delegata cauſa in Sacro Conſilio ad in-
ſtantiam dictæ Actricis, fuit etiam cauſa
reconuentionis commiſſa, & delegata, vt
eſt * communis opinio ex *Cyn. & alijs*
per Soccin. in d. cap. 1. de mut. pet. num. 25
*ibi * communis opinio eſt quod ſit delega-*
ta.
22 Octauò, iura indiſtinctè † dicunt quod
reus poterit coram eodem Iudice acto-
rem reconuenire *in d. Rit. 67. cap. 1. &*
2. de mut. pet. & d. Auth. & conſequenter
& ratio eſt, nè reus trahat actorẽ ad alia
Iudicia, & aliæ quæ militant in prima
cauſa, & in ſecunda militare debent, &
circa hoc diſtingui non debet in prima
ſiuè in ſecunda inſtantia *cap. conſuluit 2.*
q. 1. & actori non debet licere quod reo
non licet videlicet coram Iudice quem
adiuit non reconueniri, vt in *l. non licet ff.*
de reg. iur. & introductum eſt in fauorem
24 † rei, quod poſſit opponere tam con-
tra reſcriptum, quam contra perſonam
ergo ad ſuam lęſionem retorqueri non
debet, *l. cũ nulla ff de leg. & Barth. Brix.*
in ſuis Vener. quæſt. q. 31. num. 2. & ſic
in cauſa appellationis reconuentio fieri
25 poteſt, etiam quia materia † reconuen-
tionis eſt fauorabilis; cum reconuentio ſit
fundata ſuper ratione naturali *d. cap. 1.*
de mut. pet. quæ ratio naturalis colligitur
ex l. cum Papinianus in fin. de ſentent. &
interloc omn. iud. in fine, & in canon. 4. q.
8. §. cuius in agendo: quia ſicut Portia,
quæ ſemper fuit actrix voluntariè elegit
Iudicem pro ſe, debet contra ſe etiam
velle, & per alias rationes firmat *Soccin.*
Sen. conſ. 41. num. 7. verſic. item quia re-
conuentio &c. & in rub. de mut pet. in 3.
principali articulo, & ex prædictis patet
reconuentionem fieri poſſe in cauſa ap-
pellationis, & facilius in præſenti cauſa
ad finem ſimultaneo proceſſu proceden-
di, ſed reſpondendo ad contraria dico.
Primò, *Gul. de Cun.* primam opinionem

† non

26 † non obſtare, quia ex iuribus per eum allegatis hæc colligitur ratio, nè actor extra ſuam prouinciam, & domicilium litigare cogatur, & habeat per quem defendatur: Talis ratio non eſt ad hoc probabilis, quia tàm in prima quam in ſecunda cauſa militare poteſt, & facit in fauorem ipſorum pupillorum conuentorum nè contingat quod ipſi reconuenientes, coram diuerſis Iudicibus cogerentur litigare, quia commodius, & cum minori diſpendio lites tranſeunt coram eodem quam coram diuerſis, vt per *Soccin. d. conſ. & verſic.* Et Portia reperitur litigans in Sacro Conſilio vbi voluntariè venit.

27 Et ſi *gloſ. in d. l. ad* † *cognationem* ponit caſum quod ſi de Prouintia appelletur ad Principem Romæ, quod non cogor Romæ reſpondere, in alia cauſa, ſed in Prouincia debeo defendi, alioquinnè bona mea venduntur; hæc alia ratio nec ſufficiens eſt, quia poſſet defendi per procuratorem, vt ibidem *gloſ.* dicit *in verſic. defendendus eſt per d. l. 1. & 2. ff. eum qui appell. item d. l. ad cognationem*, nec ad caſum noſtrũ facit, q̃a loquitur in remiſſo à Principe ad ſuam Prouinciam, vt ex ea & *gloſ. in verſic. remiſſus. Item d. §. legatus*, loquitur in legato apud Romam, qui ex priuilegio legationis, habet ius reuocandi domum, vt ex *eodem §. & cap. fin. de for. compet. Item text. in d. l. 1. ff. apud eum à quo appell. &c.* non facit ad quod allegatur, quia loquitur in appellante à Iudice qui ex hoc quod ab eo ſit appellatum, in alijs cauſis non ſit ſuſpectus, vt eius litera docet, ergo de opinione *Gul. de Cun.* & ſuis prædictis allegatis iuribus iam reiectis non eſt curandum, maximè quia loquũtur quando exiſtentes Romæ eſſent conuenti, ſed ſi ipſi agunt, conuentos reuocandi domum, priuilegium non habent, ſi extra cauſam appellationis vocantur, firmat *Couarr. pract. qq. cap. 5. num. 4. §. ſed & ſi agunt d. l. 2. ff. de iudi. & ex alijs.*

Secunda ratio reiecta eſt in tertio, & quarto fundamento.

Tertia verò ex aduerſo ratio, quia Iudex appellationis, de ea ſolum cognoſcere poteſt, per *l. eos qui C. de appell. d.* enim *lex* nihil pro tali ratione facit, dum in ea habetur, quod interpoſita appellatione

28 † Iudex ipſius debet pronuntiare ſententiam iuſtè, vel iniuſtè prolatam, vt ex ea in fine, ex quo non excludit reconuentionem, propter annexitatem quam habet cum conuentione, vt in ſexto fundamen-

29 to, vltra quæ dico, quod † reconuentio tantæ uis eſt, quod prorogat iuriſdictionem etiam Iudicis incompetentis per notata in *l. 1. C. de iuriſdict. omn. iud.* & per omnes de Conſilio ita deciſum firmat *Afflict. deciſio. 27. num. 3.* ergo d. ratio nihil operatur.

Quarta aduerſa ratio, in appellatione reconuentionem non dari, quia reconuentio nouum eſt càpud, á primo non dependens, nec in caſu noſtro obſtat per *l. per*

30 *hanc* † ad hoc allegatam, & per eam *DD.* fundant in cauſa appellationis nouum non poſſe deduci, non loquitur de actione, ſed de nouis articulis, & teſtium depoſitionibus directo contrarijs ad falſitatis ſubordinationem euitandam; vt litera eiuſdem *text. gloſ. & DD.* ad eam docent, ſed quod in appellatione omiſſa in prima cauſa reconuentione, vel quid aliud litiganti placuerit, deduci poteſt, vt in primo, & ſecundo fundamento vbi clariſſimos adduximus text. & ex alijs in ſeq. Et cum pars aduerſa eſt, quæ ſponte Sacrum Conſilium adiuit agit pro ſua exercenda actione, & exequenda ſententia, non eſt capud nouum, & noua ſententia, ſed primeua actio contra quam re-

31 conuentio † locum habet, cum coram eodem Iudice reconueniri poſſit nè dum qui agit, ſeù intentat actionem, ſed etiam qui officium Iudicis implorat, vt etiam fecit pars aduerſa notat *Iacob. de S. Georg. in l. qui non cogitur in vltimis verbis ff. de Iudic.* allegat *text ſingularem in l. 1. in fine ff. de extraord. cog. ibi (de mutuis petitionibus poſſunt Præſides cognoſcere, & partem debere admitti) ibique gloſ. per quem text. DD.* reprobant *gloſ. in l. ſed & ſi reſtituatur ff. eod. per cap. 1. de mut pet. Rebuff. in l. 1. n. 8 ff. de iuriſdict. omn. Iud. & ex alijs Maranta vbi ſupra*

num. 36. verſic. in contrarium eſt veritas ex his d. quarta aduerſa ratio reiecta remanet.

Quinta contraria ratio, in appellatione reconuentionem non dari, eſt quia appellans, non ſponte ſed coactè venit ad Iudicem, nec ad vſum noſtrum adaptari poteſt, quia eadem Lucretia reconuenta quæ obtinuit in præcedenti cauſa debens adire Magnam Curiam Vicariæ Iudicem ordinarium, & immediatum, ſponte adiuit Sacrum Conſilium pro ſua actione exercenda, talis ratio ceſſat, & di-
32 citur actrix † voluntaria prout ſemper fuit, & reconueniri poteſt, vt per eundem *Carauit. d. Rit. 67. num. 5.* & ex alijs dictis in quinto fundamento clariſſimè patet dictam rationem non obſtare.

Sexta ratio, quia appellans dicitur actor, & actor non reconuenit, & proinde in appellatione reconuentionē non dari: Nec in hoc caſu locum habet, vt vltra dicta in quinto fundamento, & in præcedenti quintæ rationis reiectione, quia pars ſponte Sacrum Conſilium adiuit, ſuam actionem exercendo, & agendo, &
33 ſi per viam appellationis † ſuæ conuocaſſet ipſa eſſet quæ reconueniret non poſſet, & quia ipſa agendo, & conueniendo pupillos in Sacro Conſilio ſemper fuit, prout eſt actrix, & pupilli ſemper conuenti, pupilli ipſi eam reconuenire potuiſſe, & poſſe nulli dubium eſſe debet.

Prædictis accedat, quod appellatio
34 † eſt acceſſoria ad cauſam principalem, eiuſquè naturam ſequitur, *Det. in rub. de appell. num. 7. verſic. & ad hoc facit;* quæ opinio approbatur ex alijs regulis vide-
35 licet, quod vnum, † & idem priuilegium non debet diuerſo Iure cenſeri, arg. *l. eum*
36 *qui ædes ff. de vſucap.* & vna † determinatio reſpiciens plura determinabilia, debet ea pariter determinare *l. iam hoc iure ff. de vulg. & pupill. ſubſtit. Præſid. de Franch. deciſio. 370. num.* 18. maximè quod ratio diuerſitatis non adeſt, & ratio eadem, quæ dat reconuentionem in prima cauſa operari debet, & in ſecunda
37 cum ratio † legis comprehendat omnes caſus in quibus militat eadem ratio ſicut genus quamlibet eius ſpeciem *Bald. in l. de quibus ff. de leg. colum. 6. Caſtrenſ. conſ.* 337. & eſt illa, quæ ampliat, & reſtringit dictum *l. cum Pater §. dulciſ-*
38 *ſimis ff. de leg.* 2. & ſicut † prohibitio facta ad tempus, propter prohibitionem annexam, videtur perpetuata, ita permiſſio reconuentionis in prima cauſa, debet eſſe perpetua, & in ſecunda *Bart. in l. pater filium §. qui filium ff. de leg. 3. Ioann. Anto. Rub. Alexand. conſ. 16. num. 10.* & ſtante etiam quod appellatio reducit cauſam ad ea quæ opponi poterant ante litem conteſtatam, ex allegata *deciſio. Præſid. de Franchis 370. num. 19.* & ſic
39 reconuentionem in cauſa † appellationis fieri poſſe, ante & poſt litem conteſtatam, vt reiectis contrarijs rationibus, & authoritatibus fundauimus, quia ple-
40 rumque † *DD.* non perſcrutantur rationes, & imitantur aues, vt quando vna volat aliæ omnes ſequuntur, Nam dato
41 quod † contraria opinio eſſet communis, prout non eſt, non attenditur qñ alia opinio, vt noſtra, fundata eſt melioribus rationibus, vt notat *Ioan. Andr. in cap. 1. in fine de conſtit. vbi ſequitur Abb. circa finem per l. 1. §. ſed neque ex multitudine authorum C. de veter. iur. enucl. & per Det. conſ. 499. num. 6.* & maximè in caſu noſtro vbi actrix numquam deſinit eſſe actricem, & in prima, & alia inſtantia ſemper egit, & pupilli ſemper fuerunt rei
42 conuenti, quam † reconuentionem ſuadet æquitas ad euitandum circuitum, *l. Domitius teſtamento ff. de condit. indeb.* & vt fatigatio litium euitetur *cap. diſpendioſa de reſcript. in 6. Natt. conſ. 155. nu. 4. in fine* & fortius pro pupillis, & inter perſonas coniunctas, & ita iudicandum puto.

Per D. Conſiliarium Scipionem Rouitum fuit decretum, vt prædiximus, quod terminus in præſenti cauſa datus currat etiam reſpectu reconuentionis, per dictos Pupillos factæ, & licet Portia ipſa actrix reclamaſſet, & tentaſſet obtinere fieri verbum in Sacro Conſilio; ſupplicatio tamen fuit remiſſa eidem Domino Conſiliario Rouito cauſa Commiſſario, vt iuſtitiam facere-

ret,

Digitized by Google

ret, qui prædictum ſuum decretum confirmauit. & ſic fuit deciſum iuxta allegata_ & proceſſum ad vlteriora de anno 1614. vt ex proceſſu fol. 425. & ſeq. pænes de_ Lazo pro Aſcanio Longo Actorum Magiſtro.

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Aſſiſtentiæ iudicium, quæ pro ſua victoria requirat.*

2 Ratihabitio *alienationis rei alienæ facta per dominum, conualidat actum à die_ contractus.*

3 *Res aliena cum domini voluntate alienari poteſt, & ſi Dominus ignorat, & poſtea ratum habet, alienatio valet.*

4 *Superuenientia dominij, factum tempore_ quo quis non erat dominus conualidat.*

5 *Ius ſi non eſt deductum, venit actitudine, ex natura actionis intentatæ.*

6 Clauſula, *omni meliori modo, trahit actum ad omnem meliorem modum quo obtineri poteſt.*

7 *Reſtrictio non intelligitur facta ad expreſſa tantum, ſed ad omnia quæ obtineri poſſunt.*

8 *Hipothecaria, prout in rem actio datur prò legato.*

9 *Dictio, ſuper, importat obligationem expreſſam.*

10 *Legati vigore habetur actio in rem, & per eam res obligatur.*

11 *Hipotheca eſt ius Reale, & per eam obligatur res, & ſequitur poſſeſſorem.*

12 *Obligatio, ex diſpoſitione legis eſt efficacior, quam ex diſpoſitione hominis.*

13 *Hipothecaria, & ſeruiana idem ſunt.*

14 *Saluianum interdictum competit etiam_ contra tertium poſſeſſorem.*

15 *Aſſiſtentiæ remedium oritur ex ſaluiano interdicto.*

16 *Aſſiſtentia, & hipothecaria per Regiam_ Pragmaticam pariſicantur.*

Pro quadam Domina nobiliſſima_.

ARGVMENTVM.

Aſſiſtentia an pro legato debeatur contra tertium poſſ'ſſorem, & an dominij ſuperuenientia, obligationem rei alteri donatæ conualidet.

CONSILIVM XCIII.

QVOAD aſſiſtentiam contra conuentos tertios poſſeſſores cum ſint probata extrema, aſſiſtentia ipſa præſtari debet. Et ſi prætendatur tempore obligationis bona, & domum non fuiſſe eius, qui ſe obligauerat, ſed alteri donata ſua vita durante vſufructu reſeruato, & ſic dum non erant in obligantis dominio, aſſiſtentiam præſtari non poſſe, ſed quod actrix obtinere debeat, demonſtratur ex pluribus.

Primò, ex vi primi inſtrumenti debitū promittentis, cum generali obligatione omnium bonorum, præſentium, & futurorum, conſtituto, & præcario, fol. 3. aſſiſtentia petita præſtari debet. Nam in eius
1 Iudicio poſſeſſionem † bonorum ſuper quibus agitur, pœnes debitorem fuiſſe probari ſufficit, vt tenent *gloſ. in l. rem_ alienam ff. de pign. actio. gloſ. in l. cum rei alien. pig. dat. ſit & vtrobique Bart. ac Salic. in l. certi iuris C. locati Bald. in l. etiam C. de exeq. rei iud gloſ. in l. ante omnia ff. de probat. ibique Flor. Alexand. conſ. 138. colum. 1. lib. 2. & ita in proprijs noſtris terminis deciſum firmat Afflict. deciſio. 37 num. 5. & in fine, tangit in deciſio. 40. nu. 1. verſic. ſed alij, &c. ſed in deciſio. 383. num.* 6. dicit conſenſu omnium *DD.* ex antiquata Magnæ Curiæ Vicariæ, & Sacri Conſilij obſeruantia, etiam quando cauſa ab eodem debitore non habetur, ita_ ſemper Iudicatum fuiſſe, & ideo non mutanda, & de * communi teſtatur *Vrſill. ibi addens num.* 4. Idem voluit *Gramm.*

deciſio.103.num.104.Præſid. de Franch.
deciſio.101.num.23. & dum aſſiſtentia
naſcitur ex ſaluiano interdicto, vt per
eundem Aſſlict. d. deciſio. 383. num. 6.
Præſid. de Franch. deciſio.80. num. 15. &
in ſaluiano remedio ſufficit probari de-
bitorem illa bona in genere obligata
poſſediſſe per text. in l. 1. in principio ff. de
ſalu. interd. idem dicit gloſ. in l. 1. C. de
præcar, & ſalu. interd. Aſſlict. d deciſi. 383
num. 2. Dum eſt probata poſſeſſio in prò
mittente, aſſiſtentia præſtari debet.
Secundò, donatarius dum legauit, &
voluit quod omnia donatoris ſui debita
per ſuum hæredem ſoluerentur: omnes
contractus debitorum promittentis cum
conſtituto, & præcario, vt iacent ratificaſ
2 ſe cenſetur, per quam rati † habitionem
contractus ipſos à die ſtipulationis con-
ualidatos fuiſſe decidit text. in l. ſi fun-
dus §. 1. ff. de pign. & hipothe. ibi (ſi neſcien
te domino res eius hipothecæ data ſit, dein-
dè poſtea dominus ratum habuit, dicen-
dum eſt, hoc ipſo quod ratum habuit voluiſ
ſe, cum retrocurrere ratihabitioni ad illud
tempus quo conuenit) per quem tex. Bart.
in l. Papinianus ff. de neg. geſt. num. 20.
circa medium, dicit. Aut voluntas noſtra
trahitur ad negotium, ita quod iuri no-
ſtro præiudicetur, & hoc poteſt fieri per
d. l. ſi fundus, & per l. mater C. de reiuen-
dic. & in l. aliena res ff. de pig. act. legitur
3 (aliena † res pignori dari voluntate do-
mini poteſt. ſed ſi, ignorante eo data ſit, &
ratum habuerit pignus valebit) vbi gloſ. in
verſic. valebit dicit à tempore conuentio
nis, & per d. l. ſi fundus, & ex alijs firmat
Neguſant. in tract. de pignor. 2. memb. 2.
part. num. 55. fol. mihi 9. Prædictis acce-
4 dat, quod ſi aliquid † fit ab eo qui non
eſt dominus, vel eſt inhabilis ad id fa-
ciendum, ſi poſtea ſuperuenit dominium
aut alia qualitas, quæ eum habilem red-
dit, actus ille ab eo factus ſumit robur, &
effectum, per text. in l. ſi à Titio ff. de rei-
uendic. vbi gloſ. in verſic. Petrus dicit ex
ſuperueniente dominio alienationem
præcedentem confirmari, per d. l. rem alie
nam, l. cũ rẽ alienam ff. de actio. emp. l. cum
res C. ſi alien. res pign. dat. ſit Tiraquell.
de iure conſtit. part. 3. lim. 1. num. 16. er-
go dum donatarius voluit, & expreſſe le-
gauit, vt debita omnia dicti promittentis
hæres ſuus ſolueret promittentis aliena-
tiones, & contractus omnes cum conſtitu
to, & præcario, alijſque clauſulis omni-
bus conualidati fuerunt, per dicta iura
& authoritates, & ſic aſſiſtentia petita
obtineri debet.
Tertiò, aſſiſtentia ipſa debetur etiam
virtute dicti legati, vt infra dicam, & ſi
prætendatur contrarium, ſcilicet pro le-
gato dari immiſſionem, & non aſſiſtentiã
& immiſſio non ſit petita, & ſi non eſſet,
5 prout petita fuit, dico quod quando † ius
aliquod non eſt deductum, venit tamen
in Iudicio actitudine, & ex vi, atque na-
tura actionis intentatæ, & dicitur tacitè
ineſſe actioni præpoſitæ, & tunc po-
teſt Iudex condemnare, etiam reſpectu
capitis non deducti, quia competit ex
eodem legato, & ſic ex eodem fonte, ita
ſtatuerunt Iaſ. in l. vinum lim. 9. num. 30
ff. ſi cert. pet. Bald. in l. pen. C. de ſentent. Io-
an. Vincent. de Ann. alleg. 6. num. 11. Am
plius in d. libello fol. 28. adeſt clauſula
6 deducens omne ius, † omni meliori mo-
do, quæ clauſula trahit actum ad omnem
meliorem modum, vt obtineri poteſt ſe-
cundum DD. in l. 1. §. ſi quis ita ff. de
verb. oblig. Conſ. Fab. de Ann. conſ. 45.
7 num. 49. & non intelligitur facta † reſtri-
ctio ad expreſſa tantum, ſed ad alia quę
obtineri poſſunt Bald. in l. vinum C. ſi
cert. pet. Butri. in cap. examinata circa
medium, & in cap literæ de dilat. Ruyn.
conſ. 9. colum fin. lib. 5. Crauett. conſil. fin.
num. 15. Hippol. Rimin. conſ. 23. nu. 117.
ex quibus immiſſio petita cenſetur, & ip-
ſi actrici pro quantitate debita immiſſio
in palatio, & domibus per dictas conuen
tas detemptis concedi poteſt.
Et quod virtute eiuſdem legati aſſiſtẽ
8 tia petita concedi debeat, dico † pro lega
to hipothecariam, & in rem actionem
dari, iuxta text. in l. 1. C. comm. de leg. ibi
(& inſuper vtilem ſeruianam, id eſt hipo-
thecariam ſuper his, quæ fuerunt dereli-
cta in res mortui præſtare) quod plene fir-
mat Neguſant. d. tract. de pignor. 4. mem-
br. 2.

*br.2.part.num.*157. *& ſeq. Præſid. de Franch.deciſio.*374.*num.*10.*per l. fin. C. de Iur. dom. impetr.*& creditores ex teſta
mento habere hypothecam ex multis fir
mat *Ioann.Vinc.de Ann.alleg.*101. *num.*
9 7.& dicta † dictio, ſuper, in *d.l.*1. *C.com.*
*de leg.*importat obligationē expreſſam,
quia tantum eſt dicere lego ſuper illo
fundo, quantum obligo illum fundū, ver
ba ſunt *Bar. in l.fundus ff.de annu.leg.* ꝑ *l.*
codicilli §.*inſtitutio ff.de leg.*2. *& ex alijs*
*firmat Afflict.deciſio.*162. *num* 6. *&* 8.
de Ann. Pater, & Filius in d.alleg. 101.
*num.*3.*&* 4. ex multis firmant dictam
que dictionem, ſuper, importare hypothe
cam, & obligationem bonorum ſiue ſit
expreſſa ſuper vna rē particulari, ſiue ge
neraliter ſuper omnibus bonis, vt contra
*Neguſ.tradit Rot.Roman. deciſio.*259. *&*
260.*part.*1.*in nouis, atque Aſin. in tract.*
de exeq.§.9.*cap.*26.*num.*3.*& ſeq.* Ioan-
*nes Bapt.Coſta, de port.rata q.*151.*num.*
11.*fol.mihi* 203.
10 Item pro legato datur † in rem actio
& expreſſa obligatio, hypotheca, quæ
11 eſt ius in re, ſeù † ius reale, aut actio realis
& per eam res ipſa obligatur *l. eos C. qui*
pot.in pign.hab.l.pignus C.de pig.§ *item*
ſeruiana inſtit.de action.Alexand.in l ſi
filius familias §.*fin.ff. ſolut.matr.Afflict.*
*deciſio.*8.*num.* 3. ſequitur rem, & datur
contra poſſeſſorem vendicatio *l.ſi fundus*
§.*in vendicatione ff.de pign.l.*3.§. *eſt au-*
tem ff.ad exib.Neguſant.de Pign.in prin
*cip.num.*3.*cum alijs adductis per Caſſan.*
*in conſuet.Burgund.num.*3.*fol.*344.*Vrſil.*
*ad Afflict.deciſio.*95.*num.*7. *Præſid. de*
*Franch.deciſio.*389.*num.* 4. poſtquam
lex pro legato dat hypothecam, & ius in
re, quæ, & quod eam ſequuntur, & obli-
gationem expreſſam, vt diximus, & obli-
12 gatio † ex diſpoſitione legis eſt effica-
cior, quam ex diſpoſitione hominis, vt
per *Regentem de Ponte conſ.*82.*num.* 27.
ex alijs firmantem, aſſiſtentia ipſa debe-
tur.
13 Item actio hypothecaria, † & quaſi
ſeruiana, idem ſunt, & in nihilo diffe-
runt per verba *d. l.*1. *C. comm. de leg.* §.
item ſeruiana inſtit. de action. & decla-
rat Bart.in l.fin.ff.de ſalu. inter. compro-
bat Neguſ.de pign. 1. *membr.eiuſdem* 8.
*partis num.*19.*verſic.*2 *concluſio,&c.* di-
14 cit † ſaluianum interdictum competere
cuilibet creditori hypothecario, vt decla
rat *Bart.in d.l.*1.*ff & C. de ſalu. interd.*
competit etiam contra tertios poſſeſſo-
res, vt *in d.l.*1.*ff.de Salu.interd.ibi (extra*
15 *neos poſſeſſores)* dum aſſiſtentiæ † reme-
dium oriri videtur ex ſaluiano interdi-
cto, vt per *Afflict.deciſio.*383. *num.* 6. *&*
per eundem Præſid. de Franch. d. deciſio.
80. *num.* 15. quod ſaluianum competit
cuilibet creditori hypothecario, & pro le
gato datur hypotheca, & in rem actio, vt
prædiximus, & expreſſè habetur in *Regni*
noſtri Pragmatica incip. Aſſiſtentiam,&c.
ibi (contra tertium alijs concurrentibus,
16 *quæ de iure neceſſaria ſunt in † aſſiſten-*
tiæ, vel hypothecariæ cauſæ declaramus)
dum dicit ad obtinendum contra tertiū,
requiri quæ in aſſiſtentia requiruntur pa-
rificando aſſiſtentiam cum hypotheca,
& pro legato datur hypotheca, & alia
in rem actio, quæ ſequitur rem, & poſſeſ-
ſorem, vt ſuperius eſt fundatum, de iure
iure communi, & Regni ex vi *dictæ Re-*
giæ Pragmaticæ aſſiſtentia petita prò di-
cto legato obtineri debet.

Vltimò, dico adeſſe inſtrumentum ma
riti vnius ex conuentis factum non ani-
mo nouandi, ſed cautelam cautelis ad-
dendo prò ducatis mille ducentis ca-
pitalis, in quo correſpondere promiſit
annuos ducat. octuaginta quatuor, cum
obligatione omnium bonorum conſtitu-
to & præcario fol.13.& ſeq. vnde cum
defecerit à ſolutione tertiarum per mul-
tos annos, & poſſeſſionem dictæ domus,
in ipſum, & in præſentem conuentam
extare probatum etiam eſt, vt ex facto,
concludo hæredes donatarij debere
condemnari ſoluere dictæ actrici quanti-
tatem petitam cum annatis decurſis, &
intereſſe ipſorum omnium, & pro ipſis
omnibus quantitatibus debitis aſſiſten-
tiam petitam contra dictas conuentas ſu-
per bonis in iudicio deductis ꝓſtari debe
re, vel ſaltim ipſas condēnari ad dandā di
ctæ actrici vacuam, & expeditam poſſeſ-
ſionem

ſionem, & immiſſionem ipſorum bonorum, donec de integro ſuo credito cum intereſſe ſatisfacta fuerit, vt hoc idem in indiuiduo dum debitum eſt ex cauſa dotis, & per dictum legatum ordinatum ſolui, fuit deciſum per *Afflict.d.ſua deciſio.162.in fine*, & ita iudicandum ſpero.

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Hæredum appellatione in feudo veniunt Filij, & deſcendentes in infinitum, & exponitur pro deſcendentibus.*
2 *Filiorum appellatione, veniunt nepotes, & deſcendentes omnes.*
3 *Capicij opinio confutatur.*
4 *Significationem propriam ſumi ex vocabuli alluſione.*
5 *Filiorum appellatione ex propria ſignificatione vocabuli, venire nepotes.*
6 *Nepotes ſi à lege non eſſet expreſſe vocati, ex legis interpretatione venirent.*
7 *Interpretatio fit à re, non à perſona.*
8 *Filiorum verbum in feudalibus, comprahendit nepotes, & deſcendentes.*
9 *Feudi natura eſt, vt principaliter conceatur in commodum recipientis in perpetuum.*
10 *Aſſenſus regulatur à contractu feudatarij feudum alienantis.*
11 *Dominus directus non transfert feudum ſed vaſallus.*
12 *Domini voluntas non facit actum irreuocabilem, quia nihil aliud agit quàm ſequi voluntatem feudatarij.*
13 *Cauſa in perpetuum pro infinito, & æterno accipitur.*
14 *Feudum de quo ſoluitur quarteria, ſine aſſenſu alienatur, quia illa conſuetudo quarteriæ tradit licentiam alienandi.*
15 *Grauatus in vno in alio releuatur.*
16 *Laudemium qui præſtat alienat ſine aſſenſu.*
17 *Feudum de quo non præſtatur fidelitas neque perſonale ſeruitium tranſit ad extraneos.*

Pro Aloyſio, & alijs Rocca, contra Principem Ritiæ vtilem Dominum Montorij, vbi feudum de quo agitur eſt ſitum.

ARGVMENTVM.

Feudum conceſſum pro hæredibus, ad quos peruenire debeat, & an quando ſoluitur quarteria, ſine aſſenſu alienari poſſit, & quid ſi non præſtetur fidelitas, nec perſonale ſeruitium, an tranſeat ad extraneos.

CONSILIVM XCIV.

ORlandus Rocca pro ſe, & filijs ſuis vtriuſque ſexus natis, & in antea naſcituris, emit territorium feudale in Terra Montorij cum onere adohæ tarenorum quinque quando Barones generaliter adohāt Domino Comiti Montis auri Domino feudi Farauallæ, à quo fuerat diſmembratū cum eius aſſenſu pro ſe, & hæredibus, & ſucceſſoribus, Orlando mortuo pluribus relictis filijs, Florius in d. Terra aſſiſtens licet eſſet primogenitus ſuo, & aliorum fratrum nomine dictum feudum poſſedit ipſiſque fratribus, & poſt eorum mortem eorum filijs de fructibus correſpondens demum ſine filijs decedens filijs vnius fratris relictis hæredibus, Dominus Princeps Ritiæ directus dominus poſſeſſionem ipſius feudi cæpit, ſed tanquam Dominus valde Chriſtianus, ſi poſſeſſio ipſa dictis nepotibus hæredibus reſtitui debeat, V.I.D. Cæſari de Filippis eius aduocato commiſit, vt ſine Iudicij figura determinaret, vnde quod ipſis nepotibus reſtitui debeat pauca dicam.

Primò, ſi attendimus aſſenſum pro ſe, hæredibus, & ſucceſſoribus, ſine dubio feudum ipſum ſpectat ad omnes Orlandi deſcendentes, in infinitum, & poſſeſſio, & vtile dominium ad nepotes ex filio nunc

præ-

preſentes,hęredes Florij peruenire debet
1 cum hęredum † appellatione in feudo,ve
niant filij, & deſcendentes in infinitum,
iuxta *gloſ.in conſtit.Regni,vt de ſucceſſio-
nibus verſic.iniuriam colum.2.lin.20.fol.
269. & eſt text. in cap. 1. de alien. feud.
pat.ibi (& mortuo ſine legitimo hærede
maſculo,quod verbũ ibi,intelligendum eſt
in feudo ideſt ſine filio maſculo) ibique
gloſ.Iſern.& DD.Frecc.in tract. de ſub-
feud.form.2.num.3.fol.397.* & exponitur
pro deſcendentibus ab ipſo acquirente
feudum *cap.1.§. & ſi clientulus de alien.
feud.pat.cap.fin.ſi de feud.fuerit contr. &
ex alijs idem Frecc.in different.feud.quæ
tern.& plan.num.28.fol.422. Iaſ. in l. ſi
extraneus num. 22. de condit. cauſ. dat.
Guid.Pap.deciſio.591. Capyc. deciſio. 10.
num.8.& in cap.imperialem colum.4.ver
ſic.additiones Det.conſ.208.ſecundo dubio
conſil. 341. Alexand.conſ.17. lib.1. Laf-
fred.conſ.38.num.9.in fine & ſeq. Iacob.
in inueſt.verſic. præſentes Tiraquell. de
mort.2.part.declar.7.num.16.& ſeq.* er-
go ex prædictis patet, quod ſi attenditur
aſſenſus, feudum nèdum tranſmittitur,
& ſpectat ad dictos nepotes, ſed ad eorũ
deſcendentes in infinitum.

Secundò, attendendo contractum in
quo Orlãdus acquiſiuit pro ſe,& filijs,ad
nepotes,cæteroſque deſcendentes feudũ
2 peruenire debet,quia filiorum † appella-
tione veniunt nepotes, vt eſt *text. ad li-
teram in l.iuxta ff.de verb.ſign.ibi(appel-
latione filij, ſicuti filiosfamilias contineri
ſępè reſpondimus,ita & nepotes)* immò fi-
liorum appellatione nepotes, & deſcen-
dentes omnes venire dicit *text.in l.libe-
rorum ff.eodem ibi(filiorum appellatione,
omnes qui ex nobis deſcendunt contineri)
eſtque etiam text. in l. filij eodem titul.
vbi legitur filij appellatione omnes de-
ſcendentes comprahenduntur,vbi gloſ. &
Doctor.*

3 Tertiò,q † *Capyc.in inueſtitura feudali
ver.filij,& hæredes ex Bar.in d.l.liberorũ*
prætendat,appellatione filiorum in con-
tractu nepotes non venire,non obſtat.

Primo,quia eſſet contra prædicta aper
ta iura,quæ abſque diſtinctione, in con-
tractu,vel in vltima voluntate, ſed ſim-
pliciter dicunt filiorum appellatione ne-
potes,& deſcendentes venire,& dum le-
ges non diſtinguunt,nec nos diſtinguere
debemus.

Secundò,*Bart.in d.l. liberorum num.*
9.ſe fundat *per tex. in l.veteribus ff.de
pact.* qui *text.* loquitur in his, quæ in fa-
cto conſiſtunt, vt ex eius lectura, & *gloſ.*
patet, & non in conſiſtentibus in iure,
cum vero iura prædicta ordinent, quod
appellatione filiorum, veniant nepotes,
cæterique deſcendentes, in caſu noſtro
nihil facit tale *Capicij* dictum,maxime
quod ex interpretatione de conſiſtenti-
bus in facto iuxta *d.l.veteribus*,non bene
fit interpretatio, contra diſpoſita per le-
ges.

Tertiò,*idem Bart.in d.l.liberorum ver
4 ſic.propria ſignificatio* inquit, † propriam
ſignificationem ſumi ex vocabuli alluſio
ne,ad quod allegat nonnulla iura,& in-
nuit ex propria ſignificatione vocabuli
5 filiorum † appellatione venire nepotes,
ergo non erat neceſſarium à contrahen-
tibus clarius hoc declarari,& exprimi fi-
liorum nomine nepotes,& deſcendentes
venire, dum veniunt tanquam à legibus
6 expreſsè vocari,& etiam ſi † expreſsè vo
cati non eſſent,venirẽt ex legis interpre-
tatione iuxta *gloſ. in l. ob æs C. de præd.
minor.*

7 Quartò,interpretatio † quãdo eſt faciẽ
da,fit à re,& non à perſona, quæ rem
capit,& ſic,non ab ipſis contrahentibus,
vt firmat *Iſern.in cap.1.§.& quia colum.
4.de his qui feud. dar.poſſ. Frecc.de ſub-
feud.q.3.num.5. in fine* dum ſumus in re
feudali,dictos nepotes,dictum feudum
habere non eſt dubium: cum in feudis
8 verbum filiorum † compræhendat nepo-
tes, alioſque deſcendentes, vt dicit *gloſ.
notabilis in d.cap.1.verſic.& ſi clientulus
in verſic reuertitur in fine,eſtque rubr.in
conſti.Regni in aliquibus* dum dicit de
ſucceſſione filiorum Comitum, & Baro-
num, & in ipſa *conſtit.* tractatur etiam
de nepotibus,& ita declarat *Iſern.in con
ſtit.vt de ſucceſſionibus verſic.filij autem
fratrum* idemque determinant *Iacob. de*
Bello-

Digitized by Google

Bellouij. in d. verſic. & ſi clientulus vbi Bald. & in cap. quæ in eccleſiarum num. 39. de conſtit. & conſ. 170. lib. 1. Alexan. Soccin, & Iaſ. in l. Gallus §. inſtitutiones colum. penult. ff. de liber. & poſthum. Alexa. conſ. 122. colum. 2. lib. 4. conſ. 17. lib. 5. num. 1. Dec. conſ. 455. num. 51. Iaſ. in l. de quibus colum. 5. num. 19. ff. de leg. Aleiat. in d. l. filij appellatione in fine Hyppol. Rimin. conſ. 38. num. 5. lib. 1. Capye. *deciſio. 21. num. 8. Minad. in repet. dictæ conſtit. in aliquibus verſic. filiorum num. 35. & ſeq. firmat Ioan. Vincent. de Ann. in repet. cap. 1. de vaxall. decrep. ætat. num. 66. Iacob. de Sancto Georg. in d. verſic. præſentes* vbi concludit, ab hac opinione non eſſe
9 recedendum, & hoc, quia † natura feudi eſt, vt fiat principaliter in commodum recipientis, & in perpetuum, vt dicit *Addens ad Alex. d. conſ. 17. nu. 6. lib. 5.*

Nec minus, quod in inueſtitura dicatur pro ſe hæredibus, & ſucceſſoribus, in contractu de filijs poteſt argui ſubiectio aliqua inualiditatis alienationis, quod feudum ſit Domino deuolutum, quia dum præcedens feudatarius, iuxta eius voluntatem illud transferre poterat, ex
10 quo † aſſenſus directi domini regulatur à contractu, ſeu actu feudatarij, feudum alienantis, vt fundat *Frecc. de ſubfeud. q. 10. num. 6. per text. in l. fin. C. de pact. in fin. ibi (cum in alienis rebus, contra domini voluntatem aliquid fieri, vel paciſci, ſecta temporum noſtrorum non patiantur)* hoc idem tenet Camer. *in d. c. imperialem fol. 44. litter. F. G. quem ſequitur Regens de Ponte in tract. de Poteſt. Proreg. titul. de refut. feud. §. 8. num. 7*
11 per rationem, quia † Dominus directus non eſt ille, qui feudum transfert, ſed vaſallus ſecundum *Iſern. in d. cap. imperialem column. 5. qui in cap. 1. qui ſucc. tene.* dicit quod ſi dominus conſentit in inſtrumento, regulatur à contractu, & ſi in totum eſt confirmatus, omnia virtute eiuſdem contractus transferuntur, firmat *Camer.* & firmat *Regens de Ponte in locis*
12 *iam dictis*, & † voluntas domini non facit eius actum irreuocabilem, qua nil aliud agit, quam ſequi voluntatem feudatarij, vt notat idem *Iſern. in cap. 1. num. 11. verſic. ſi vero conceſſio de controuer. feud. apud par. term. & ex alijs Frecc. d. q. 10. num. 6. verſi. ſi vero conceſſit*, & ideo directus Dominus non facit ſuum actum irreuocabilem, cum reuocetur, & accomodetur iuxta contrahentium voluntatem, in eorum contractu, quia non aſſenſus, ſed contractus attendendus eſt, vt prædiximus, maximè quod in d. contra-
13 ctu adeſt † clauſula in perpetuum, & ſic in infinitum acquiſiuit per *l. eum debere ff. de ſeruit. ruſtic. præd.* Cremenſ. *ſing.* 116 qui licet dicat vſque ad ſecundam generationem, tamen ibi *Addens, ex Bald. & alijs* dicit, quod conceſſio facta in perpetuum, videtur facta in infinitum, & in æternum, vt per *DD. in d. l. eum debere Præſid. de Franch. deciſio. 307. num. 8.* &
14 tanto fortius in præſenti † feudo, de quo ſoluitur quarteria, vt ex ipſo aſſẽſu quod in ipſius alienatione actus non requiritur, ex quo illa conſuetudo, quæ tertiariam, ſiue quarteriã introduxit, licentiam
15 alienãdi cõceſſiſſe videtur, immò in vno † grauando vaſallum, & in alio releuando *Iſern.* ſingulariter in *d. cap. imperialem §. illud quoque 2. column. num. 63. circa*
16 *medium ibi (qui præſtant † laudemium, alienant ſine* Domini *aſſenſu, ibique Addentes, firmatque Frecc. in conſtitut. vt de ſucceſſionibus num. 81. & ſeq. fol.* 167. &
17 cum de ipſo feudo non præſterut † fidelitas, neque perſonale ſeruitium tranſit etiam ad extraneos, vt in *cap. 1. de cap. extra ordin. Bal. in cap. 1. §. eſt, quæ fuit 1 cauſ. ben. ammitt. Paris de Put. de reinteg. feud. cap. an ſi ſit facta conceſſio num. 8. fol. 69.* àt. Vnde ex prædictis breuiter concludo, dictum territorium feudale ſpectare ad dictos nepotes ex filio d. quondam Orlandi Rocca à Florio inſtitutos, & poſſeſſio capta per dominum Principem Ritiæ vti directum dominum reſtitui debet, & ita abſque dubio mihi videtur, cum ſint deſcendentes à primo acquirente.

Poſt paucos dies poſſeſſio ipſa fuit reſtituta dictis fratribus de Rocca iuxta allegata.

Camillus de Laratha.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Clerici veniunt ciuium appellatione.*
2 *Eripiens per vim animalia à loco, vbi paſcere poſſunt, punitur pœna l.* Iul. *de vi pub.*
3 *Quæ ſe habent ad eſſe, & non eſſe nihil valent, & nihil probant.*
4 In *dubio, quis præſumitur facere quod ſibi licet.*
5 *Præſumptione excluſiua, & alia incluſiua delicti concurrente, excluſiua attenditur.*
6 *Præſumitur, quod nemo delinquat.*
7 *Depoſitio approbata à querulantibus probat.*
8 *Teſtes de auditu contra producentem probant.*
9 *Exequutoribus capientibus rem magni ualoris pro minima pœna poteſt reſiſti.*

Pro Domino Stefano de Leo.

ARGVMENTVM.

Clericus Ciuis Ius habet paſcendi cum ciuibus, & lignandi.

CONSILIVM XCV.

POſito pro cõſtanti quod illis de S. Gregorio, liceat incidere fructiferas arbores, & ligna mortua quarumcunque arborũ indiſtinctè in montanea Terræ, ac fructiferas arbores pro comoditate domorum, vt liquido ex proceſſu in præſenti iudicio hinc inde patet per teſtes tam in ſecundo querulantis articulo, quam in querulatorum ſecunda exceptione; ſtante pro veriſſimo in iure
1 quod Ciuium appellatione † veniunt Clerici, & maximè in fauorabilibus, vt per *Alexand. in l. de pupilla quam legit eum* §. *in publico l præcedentis colum.* 3. *ff. de oper. nou. nunt. Paul. de Caſtr. in conſ.* 196. *& per Bald. in l. cunctos populos* 9. *colum. C. de Summ. Trinit. & Fid. capt. ſuper verſic. ſed hic vlterius quæritur:* nulli dubium Nicolaum Ferratium, Marinum de la bella, & Antonium Geſonem Terræ Reciliani ſtantibus eorundem confeſ-
2 ſionibus, per vim eripuiſſe † iumentum Donni Srefani de Leo in Montanea Reciliani, de iure communi pœna *l. Iul. de vi pub.* plectendos eſſe per *text. in l.* 2. *ad l. Iul. de vi priu. & l non ideò C. de accuſat. vbi DD.* Non eſſet ponere os in cælum pœna *capituli* feriendos per *tex. apertum in cap. Regni incip. contra effrenatas, & ibi Scrib. ſub rub ne quis act prop. cap. aliq.* cum contra confeſſos nullę ſint Iudicis partes niſi in condemnando, per iura vulg. & vltra pœnam prædictam ad reficiendum omnia damna, & intereſſe per querulantem paſſa, huiuſmodi illicitæ capturæ occaſione verificata in 5. & 6. articulis, aſtringendos ſiquidem per *text in l. interdum* § *qui furem ff. de furt. & alia quæ dicit Cappell Tholoſ in q.* 22. Nec prædictæ veridicæ opinioni obſtare poſſunt verificata per inquiſitos in 5. & 6. exceptionibus, videlicet, quod ſub figura baiulationis ob inciſionem arborum fructiferarum pignorare licebat, quia nihil de hoc in ſpecie probatum extat, & tanquam fundans eorum ius querulati probare debebant, per ea, quæ tenet *Gramm. in conſ.* 1 *foriudicationis quem ponit in fine deciſio ſciatur num.* 52. *& ſeq* imò ſi qualitas iam dicta probata eſſet, quod expreſsè negatur adhuc eis non iuuaret, cum in facto proprio teſtimonium ferre prohibeantur iuribus vulgaribus. Nec ſequitur talis inuentus fuit ligna incidere, ergo arbores funditus inciſit, cum iſta probatio tamquam neceſſaria non con-
3 cludens ſit obſcura, & ſe habeat † ad eſſe & non eſſe, ideò nihil valet, neque probat *cap. in præſentia extra de prob. vbi Doctores l. non C. hoc vnde cogn. cum*
4 *alijs* immò in dubio † præſumendum eſt dictum querulantem inciſiſſe ligna iam mortua arborum per alios inciſarum, vt ſibi à iure licebat, & rei veritate eſt, & non arbores viridas, per ea, quæ adducit *Rom. in ſuo conſ.* 68. *viſis in propoſitis* vbi

dicit

16 ordinem iuxta † *Regiam quartam pragmaticam de offic.* Sacri *Conſilij*, quod à ſententijs tribunalium Regni ad Magnā Curiam Vicariæ, & ad Sacrum Conſilium gradatim appellatur; debebat adire Magnam Curiam in Iudicem, & cum ipſis pupillis recuſantibus pars actrix nō grauata,& quę obtinuerat vlla neceſſitate cogenre voluntariè omiſſo medio, Sacrum Conſilium adiuit cum pro ſua
17 actione† proroganda coram quocumq; Iudice protogato recōuentio locū habet *gloſ.Bart.& DD.* * communiter *in l. eſt receptum ff.de iuriſd.omn.iudic. & Marant. vbi ſupra num.* 23. dicens quod ſi vnus ex litigantibus ſponte vni Iudici ſe ſubmiſit, vt fecit d. Portia,reconuentio locum habet,& pupilli valide eam reconuenerunt,maximè in Sacro Conſilio Iudice delegato, vt eſt notum, cum coram delegato reconuentio fieri poſſit *Specul. in d.titul.de reconuent.§.1.num.1. Bart. in d.Auth.& conſequenter num.11. verſic.procedo vlterius Socc.in d.cap. 1. de mut.pet.num.14. Anto.de Butr.num.14 & 15.cæterique Sch.b.& ex alijs Carau.*
18 *d.Rit.67.num.5.* vbi firmat † Ritum ipſum nè dum procedere in Magna Curia Iudice ordinario,ſed etiam in Sacro Cōſilio Iudice delegato.
19 Septimò, cauſa † reconuentionis eſt annexa cauſæ conuentionis,& non poteſt coram diuerſis Iudicibus ventilari,*d.auth.& conſequenter d.l.ſi idem cum eodem § ſed ſi mutua ff.de iuriſd.omn.Iudic.*& ratione connexitatis Iudex appellationis, de vtraque cauſa cognoſcit,& fortius inter eaſdem perſonas, & dum pars aduerſa voluntariè cauſam duxit ad Sacrum Conſilium ibique agendo, & conuenien do pupillos, ſuam exercendo actionem
20 pro exequenda ſententia, & cauſa † reconuentionis venit conſequutiuè ad cauſam conuentionis, ſecundum *Abb. in d. c.1.colum.6.verſic.item iuriſdictio proro-*
21 *gata de mut. pet.* & quando alicui † delegatur aliqua cauſa, omnis cauſa delegata cenſetur, quæ venit neceſſariè, & conſequutiuè ad illam cauſam delegatam,vt notant *Innoc.& DD.in d. cap.1, de mut.pet. Abb.in d.cap. vt debitus, colu. 9. in fine verſic. in gloſ. penult. de appell. vbi etiam Philipp.in vltima cart. verſic. ſed dubitatur per text.in cap. prudentiam in fin.de offic. deleg. Marant. vbi ſupra num.* 30. *& ſeq. ergo,&c.*& commiſſa,& delegata cauſa in Sacro Conſilio ad inſtantiam dictæ Actricis, fuit etiam cauſa reconuentionis commiſſa,& delegata,vt eſt * communis opinio ex *Cyn. & alijs per Soccin.in d.cap.1.de mut.pet.num.15 vbi * communis opinio eſt quod ſit delegata.*
22 Octauò,iura indiſtinctè † dicunt quod reus poteſt coram eodem Iudice actorem reconuenire *in d. Rit. 67. cap. 1. & 2.de mut.pet.& d.Auth.& conſequenter* & ratio eſt, nè reus trahat actorē ad alia Iudicia, & aliæ quæ militant in prima cauſa, & in ſecunda militare debent, & circa hoc diſtingui non debet in prima, ſiuè in ſecunda inſtantia *cap.conſuluit 2. q.1.* & actori non debet licere quod reo non licet videlicet coram Iudice quem adiuit non reconueniri,vt in *l.non licet ff. de reg.iur.*& introductum eſt in fauorem
24 † rei, quod poſſit opponere tam contra reſcriptum,quam contra perſonam, ergo ad ſuam læſionem retorqueri non debet, *l.cū nulla ff de leg.& Barth.Brix. in ſuis Vener. quæſt.q.31. num. 2.* & ſic in cauſa appellationis reconuentio fieri
25 poteſt, etiam quia materia † reconuentionis eſt fauorabilis:cum reconuentio ſit fundata ſuper ratione naturali *d. cap. 1. de mut.pet.*quæ ratio naturalis colligitur *ex l.cum Papinianus in fin.de ſent. & interloc omn.iud.in fine,& in canon.4.q. 8.§.cuius in agendo*: quia ſicut Portia, quæ ſemper fuit actrix voluntariè elegit Iudicem pro ſe, debet contra ſe etiam velle,& per alias rationes firmat *Soccin. Sen.conſ.41.num.7. verſic. item quia reconuentio &c. & in rub.de mut pet.in 3. principali articulo*, & ex prædictis patet reconuentionem fieri poſſe in cauſa appellationis,& facilius in præſenti cauſa ad finem ſimultaneo proceſſu procedendi, ſed reſpondendo ad contraria dico.

Primò,*Gul.de Cun.*primam opinionem

†non

26 † non obſtare,quia ex iuribus per eum
allegatis hæc colligitur ratio, nè actor
extra ſuam prouinciam, & domicilium
litigare cogatur,& habeat per quem de-
fendatur: Talis ratio non eſt ad hoc pro-
babilis,quia tàm in prima quam in ſecun
da cauſa militare poteſt,& facit in fauo-
rem ipſorum pupillorum conuentorum
nè contingat quod ipſi reconuenientes,
coram diuerſis Iudicibus cogerentur liti-
gare, quia commodius, & cum minori
diſpendio lites tranſeunt coram eodem
quam coram diuerſis, vt per *Soccin. d.
conſ. & verſic.* Et Portia reperitur litigans
in Sacro Conſilio vbi voluntariè venit.
27 Et ſi *gloſ. in d. l. ad* † *cognationem* ponit ca
ſum quod ſi de Prouintia appelletur ad
Principem Romæ, quod non cogor Ro-
mæ reſpondere,in alia cauſa,ſed in Pro-
uincia debeo defendi,alioquinnè bona
mea venduntur; hæc alia ratio nec ſuffi-
ciens eſt, quia poſſet defendi per procu-
ratorem,vt ibidem *gloſ.* dicit *in verſic. de-
fendendus eſt per d. l. 1. & 2. ff. eum qui ap
pell. item d. l. ad cognationem*, nec ad ca-
ſum noſtrũ facit,qa loquitur in remiſſo à
Principe ad ſuam Prouinciam, vt ex ea
& *gloſ. in verſic. remiſſus. Item d. §. lega-
tus*, loquitur in legato apud Romam, qui
ex priuilegio legationis, habet ius reuo-
candi domum,vt ex *eodem §. & cap. fin.
de for. compet. Item text. in d. l. 1. ff.
apud eum à quo appell. &c.* non fa-
cit ad quod allegatur,quia loquitur in
appellante à Iudice qui ex hoc quod ab
eo ſit appellatum, in alijs cauſis non ſit
ſuſpectus,vt eius litera docet, ergo de
opinione *Gul. de Cun.* & ſuis prædictis al
legatis iuribus iam reiectis non eſt curan
dum,maximè quia loquũtur quando exi
ſtentes Romæ eſſent conuenti, ſed ſi ipſi
agunt, conuentos reuocandi domum,
priuilegium non habent, ſi extra cauſam
appellationis vocantur, firmat *Couarr.
pract. qq. cap. 5. num.* 4. §. *ſed & ſi agunt
d. l. 2. ff. de iudi. & ex alijs.*

Secunda ratio reiecta eſt in tertio, &
quarto fundamento.

Tertia verò ex aduerſo ratio,quia Iu-
dex appellationis,de ea ſolum cognoſce
re poteſt,per *l. eos qui C. de appell d.* enim
lex nihil pro tali ratione facit,dum in ea
habetur, quod interpoſita appellatione
28 † Iudex ipſius debet pronuntiare ſenten
tiam iuſtè,vel iniuſtè prolatam, vt ex ea
in fine,ex quo non excludit reconuentio
nem, propter annexitatem quam habet
cum conuentione,vt in ſexto fundamen-
29 to, vltra quæ dico,quod † reconuentio
rantæ uis eſt, quod prorogat iuriſdictio-
nem etiam Iudicis incompetentis per no
tata in *l. 1. C. de iuriſdict. omn. iud.* & per
omnes de Conſilio ita deciſum firmat
Afflict. deciſio. 27. num. 3. ergo d. ratiò ni-
hil operatur.

Quarta aduerſa ratio, in appellatione
reconuentionem non dari,quia reconuen
tio nouum eſt càpud, á primo non depen
dens, nec in caſu noſtro obſtat per *l. per
30 hanc* † ad hoc allegatam, & per eam
DD. fundant in cauſa appellationis no-
uum non poſſe deduci,non loquitur de
actione,ſed de nouis articulis, & teſtium
depoſitionibus directo contrarijs ad fal-
ſitatis ſubordinationem euitandam, vt
litera eiuſdem *text. gloſ. & DD.* ad eam
docent, ſed quod in appellatione omiſſa
in prima cauſa reconuentione, vel quid
aliud litiganti placuerit,deduci poteſt,vt
in primo,& ſecundo fundamento vbi cla
riſſimos adduximus text. & ex alijs in
ſeq. Et cum pars aduerſa eſt, quæ ſponte
Sacrum Conſilium adiuit agit pro ſua
exercenda actione,& exequenda ſenten-
tia,non eſt capud nouum,& noua ſenten
tia, ſed primeua actio contra quam re-
31 conuentio † locum habet, cum coram
eodem Iudice reconueniri poſſit nè dum
qui agit, ſeù intentat actionem, ſed
etiam qui officium Iudicis implorat, vt
etiam fecit pars aduerſa notat *Iacob. de
S. Georg. in l. qui non cogitur in vltimis
verbis ff. de Iudic.* allegat *text ſingularem
in l. 1. in fine ff. de extraord. cog. ibi (de mu
tuis petitionibus poſſunt Præſides cognoſce-
re, & partem debere admitti) ibique gloſ.
per quem text.* DD. reprobant *gloſ. in l.
ſed & ſi reſtituatur ff eod. per cap. 1. de
mut pet. Rebuff in l. 1. n. 8 ff. de iuriſdict.
omn. Iud. & ex alijs Maranta vbi ſupra*

num.36. verſic. in contrarium eſt veritas
ex his d. quarta aduerſa ratio reiecta re-
manet.

Quinta contraria ratio, in appellatio-
ne reconuentionem non dari, eſt quia
appellans, non ſpontè ſed coactè venit
ad Iudicem, nec ad vſum noſtrum adapta
ri poteſt, quia eadem Lucretia reconuen
ta quæ obtinuit in præcedenti cauſa de-
bens adire Magnam Curiam Vicariæ Iu-
dicem ordinarium, & immediatum, ſpon
te adiuit Sacrum Conſilium pro ſua a-
ctione exercenda, talis ratio ceſſat, & di-
32 citur actrix † voluntaria prout ſemper
fuit, & reconueniri poteſt, vt per eundem
Carauit. d. Rit. 67. num. 5. & ex alijs dictis
in quinto fundamento clariſſimè patet
dictam rationem non obſtare.

Sexta ratio, quia appellans dicitur a-
ctor, & actor non reconuenit, & proinde
in appellatione reconuentionē non dari:
Nec in hoc caſu locum habet, vt vltra
dicta in quinto fundamento, & in præce-
denti quintæ rationis reiectione, quia
pars ſponte Sacrum Conſilium adiuit,
ſuam actionem exercendo, & agendo, &
33 ſi per viam appellationis † ſuæ conuo-
laſſet ipſa eſſet quæ reconuenire non poſ
ſet, & quia ipſa agendo, & conueniendo
pupillos in Sacro Conſilio ſemper fuit,
prout eſt actrix, & pupilli ſemper conuen
ti, pupilli ipſi eam reconuenire potuiſſe,
& poſſe nulli dubium eſſe debet.

Prædictis accedat, quod appellatio
34 † eſt acceſſoria ad cauſam principalem,
eiuſquè naturam ſequitur, *Dec. in rub. de
appell. num. 7. verſic. & ad hoc facit;* quæ
opinio approbatur ex alijs regulis vide-
35 licet, quod vnum, † & idem priuilegium
non debet diuerſo iure cenſeri, arg. *l. eum
36 qui ædes ff. de vſucap.* & vna † determi-
natio reſpiciens plura determinabilia,
debet ea pariter determinare *l. iam hoc
iure ff. de vulg. & pupill. ſubſtit. Præſid.
de Franch. deciſio. 370. num.* 18. maximè
quod ratio diuerſitatis non adeſt, & ra-
tio eadem, quæ dat reconuentionem in
prima cauſa operari debet, & in ſecunda
37 cum ratio † legis compræhendat om-
nes caſus in quibus militat eadem ratio
ſicut genus quamlibet eius ſpeciem
*Bald. in l. de quibus ff. de leg. colum. 6. Ca-
ſtrenſ. conſ.* 337. & eſt illa, quæ ampliar,
& reſtringir dictum *l. cum Pater §. dulciſ-
38 ſimis ff. de leg. 2.* & ſicut † prohibitio fa-
cta ad tempus, propter prohibitionem
annexam, videtur perpetuata, ita permiſ
ſio reconuentionis in prima cauſa, debet
eſſe perpetua, & in ſecunda *Bart. in l. pa-
ter filium §. qui filium ff. de leg. 3. Ioann.
Anto. Rub. Alexand. conſ. 16. num.* 10.
& ſtante etiam quod appellatio reducit
cauſam ad ea quæ opponi poterant an-
te litem conteſtatam, ex allegata *deciſio.
Præſid. de Franchis* 370. *num.* 19. & ſic
39 reconuentionem in cauſa † appellatio-
nis fieri poſſe, ante & poſt litem contex-
tatam, vt reiectis contrarijs rationibus,
& authoritatibus fundauimus, quia ple-
40 tumque † *DD.* non perſcrutantur ratio-
nes, & imitantur aues, vt quando vna vo
lat aliæ omnes ſequuntur, Nam dato
41 quod † contraria opinio eſſet commu-
nis, prout non eſt, non attenditur qñ alia
opinio, vt noſtra, fundata eſt melioribus
rationibus, vt notat Ioan. *Andr. in cap. 1.
in fine de conſtit. vbi ſequitur Abb. circa
finem per l. 1. §. ſed neque ex multitudine
authorum C. de veter. iur. enucl. & per
Dec. conſ. 499. num. 6.* & maximè in caſu
noſtro vbi actrix numquam deſinit eſſe
actricem, & in prima, & alia inſtantia
ſemper egit, & pupilli ſemper fuerunt rei
42 conuenti, quam † reconuentionem ſua-
det æquitas ad euitandum circuitum,
l. Domitius teſtamento ff. de condit. indeb.
& vt fatigatio litium euitetur *cap. diſpen
dioſa de reſcript. in 6. Natt. conſ.* 155. *nu.*
4. *in fine* & fortius pro pupillis, & inter
perſonas coniunctas, & ita iudicandum
puto.

*Per D. Conſiliarium Scipionem Roui-
tum fuit decretum, vt prædiximus, quod
terminus in præſenti cauſa datus currat
etiam reſpectu reconuentionis, per dictos
Pupillos factæ, & licet Portia ipſa actrix
reclamaſſet, & tentaſſet obtinere fieri ver
bum in Sacro Conſilio; ſupplicatio tamen
fuit remiſſa eidem Domino Conſiliario Ro-
uito cauſæ Commiſſario, vt iuſtitiam face-*

ret,

ret, qui prædictum ſuum decretum confirmauit, & ſic fuit deciſum iuxta allegata, & proceſſum ad vlteriora de anno 1614. *vt ex proceſſu fol.*425.*& ſeq. pœnes de Lazo pro Aſcanio Longo Actorum Magiſtro.*

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Aſſiſtentiæ iudicium, quæ pro ſua victoria requirat.*

2 *Ratihabitio alienationis rei alienæ facta per dominum, conualidat actum à die contractus.*

3 *Res aliena cum domini voluntate alienari poteſt, & ſi Dominus ignorat, & poſtea ratum habet, alienatio valet.*

4 *Superuenientia dominij, factum tempore quo quis non erat dominus conualidat.*

5 *Ius ſi non eſt deductum, venit actitudine, ex natura actionis intentatæ.*

6 *Clauſula, omni meliori modo, trahit actum ad omnem meliorem modum quo obtineri poteſt.*

7 *Reſtrictio non intelligitur facta ad expreſſa tantum, ſed ad omnia quæ obtineri poſſunt.*

8 *Hipothecaria, prout in rem actio datur prò legato.*

9 *Dictio, ſuper, importat obligationem expreſſam.*

10 *Legati vigore habetur actio in rem, & per eam res obligatur.*

11 *Hipotheca eſt ius Reale, & per eam obligatur res, & ſequitur poſſeſſorem.*

12 *Obligatio, ex diſpoſitione legis eſt efficacior, quam ex diſpoſitione hominis.*

13 *Hipothecaria, & ſeruiana idem ſunt.*

14 *Saluianum interdictum competit etiam contra tertium poſſeſſorem.*

15 *Aſſiſtentiæ remedium oritur ex ſaluiano interdicto.*

16 *Aſſiſtentia, & hipothecaria per Regiam Pragmaticam parificantur.*

Pro quadam Domina nobiliſſima.

ARGVMENTVM.

Aſſiſtentia an pro legato debeatur contra tertium poſſeſſorem, & an dominij ſuperuenientia, obligationem rei alteri donatæ conualidet.

CONSILIVM XCIII.

QVOAD aſſiſtentiam contra conuentos tertios poſſeſſores cum ſint probata extrema, aſſiſtentia ipſa præſtari debet. Et ſi prætendatur tempore obligationis bona, & domum non fuiſſe eius, qui ſe obligauerat, ſed alteri donata ſua vita durante vſufructu reſeruato, & ſic dum non erant in obligantis dominio, aſſiſtentiam præſtari non poſſe, ſed quod actrix obtinere debeat, demonſtratur ex pluribus.

Primò, ex vi primi inſtrumenti debitũ promittentis, cum generali obligatione omnium bonorum, præſentium, & futurorum, conſtituto, & præcario, fol.3. aſſiſtentia petita præſtari debet. Nam in eius
1 Iudicio poſſeſſionem † bonorum ſuper quibus agitur, pœnes debitorem fuiſſe probari ſufficit, vt tenent *gloſ. in l. rem alienam ff. de pign. actio. gloſ. in l. cum res alien. pig. dat. ſit & vtrobique Bart. ac Salic. in l. certi iuris C. locati Bald. in l. etiam C. de exeq. rei iud gloſ. in l. ante omnia ff. de probat. ibique Flor. Alexand. conſ.* 138. *colum.* 1. *lib.* 2. *& ita in proprijs noſtris terminis deciſum firmat Afflict. deciſio.* 37 *num.* 5. *& in fine, tangit in deciſio.* 40. *nu.* 1. *verſic. ſed alij, &c. ſed in deciſio.* 383. *num.* 6. dicit conſenſu omnium *DD.* ex antiquata Magnæ Curiæ Vicariæ, & Sacri Conſilij obſeruantia, etiam quando cauſa ab eodem debitore non habetur, ita ſemper Iudicatum fuiſſe, & ideo non mutanda, & de * communi teſtatur *Vrſill. ibi addens num.* 4. Idem voluit *Gramm.*

*deciſio.*103.*num.*104.*Præſid. de Francb. deciſio.*101.*num.*23. & dum aſſiſtentia naſcitur ex ſaluiano interdicto, vt per eundem *Afflict. d. deciſio.* 383. *num.* 6. *Præſid. de Franch. deciſio.*80. *num.* 15. & in ſaluiano remedio ſufficit probari debitorem illa bona in genere obligata poſſediſſe per *text. in l.* 1. *in principio ff. de ſalu. interd. idem dicit gloſ. in l.* 1. C. *de precar. & ſalu. interd. Afflict. d. deciſ.* 383 *num.* 2. Dum eſt probata poſſeſſio in prò mittente, aſſiſtentia præſtari debet.

Secundò, donatarius dum legauit, & voluit quod omnia donatoris ſui debita per ſuum hæredem ſoluerentur: omnes contractus debitorum promittentis cum conſtituto, & præcario, vt iacent ratificaſ
2 ſe cenſetur, per quam rati † habitionem contractus ipſos à die ſtipulationis conualidatos fuiſſe decidit *text. in l. ſi fundus* §. 1. *ff. de pign. & hypothe. ibi (ſi neſciente domino res eius hypothecæ data ſit, deinde poſtea dominus ratum habuit, dicendum eſt, hoc ipſo quod ratum habuit voluiſſe, cum retrocurrere ratihabitioni ad illud tempus quo conuenit) per quem tex. Bart. in l. Papinianus ff. de neg. geſt. num.* 20. *circa medium,* dicit. Aut voluntas noſtra trahitur ad negotium, ita quod iuri noſtro præiudicetur, & hoc poteſt fieri per *d. l. ſi fundus, & per l. mater C. de reiuendic. & in l. aliena res ff. de pig. act. legitur*
3 *(aliena †, res pignori dari voluntate domini poteſt, ſed ſi, ignorante eo data ſit, & ratum habuerit pignus valebit) vbi gloſ. in verſic. valebit* dicit à tempore conuentionis, & per *d. l. ſi fundus, & ex alijs firmat Neguſant. in tract. de pignor.* 2. *memb.* 2. *part. num.* 55. *fol. mihi* 9. Prædictis acce-
4 dat, quod ſi aliquid † fit ab eo qui non eſt dominus, vel eſt inhabilis ad id faciendum, ſi poſtea ſuperuenit dominium aut alia qualitas, quæ eum habilem reddit, actus ille ab eo factus ſumit robur, & effectum, per *text. in l. ſi à Titio ff. de reiuendic. vbi gloſ. in verſic. Petrus* dicit ex ſuperuenienti dominio alienationem præcedentem confirmari, per *d. l. rem alienam, l. cũ rẽ alienam ff. de actio. empt. l. cum res C. ſi alien. res pign. dat. ſit Tiraquell. de iure conſtit. part.* 3. *lim.* 1. *num.* 16. ergo dum donatarius voluit, & expreſſe legauit, vt debita omnia dicti promittentis hæres ſuus ſolueret promittentis alienationes, & contractus omnes cum conſtituto, & præcario, alijſque clauſulis omnibus conualidati fuerunt, per dicta iura & authoritates, & ſic aſſiſtentia petita obtineri debet.

Tertiò, aſſiſtentia ipſa debetur etiam virtute dicti legati, vt infra dicam, & ſi prætendatur contrarium, ſcilicet pro legato dari immiſſionem, & non aſſiſtentiã & immiſſio non ſit petita, & ſi non eſſet,
5 prout petita fuit, dico quod quando † ius aliquod non eſt deductum, venit tamen in iudicio actitudine, & ex vi, atque natura actionis intentatæ, & dicitur tacitè ineſſe actioni præpoſitæ, & tunc poteſt Iudex condemnare, etiam reſpectu capitis non deducti, quia competit ex eodem legato, & ſic ex eodem fonte, ita ſtatuerunt *Iaſ. in l. vinum lim.* 9. *num.* 30 *ff. ſi cert. pet. Bald. in l. pen. C. de ſentent. Ioan. Vincent. de Ann. alleg.* 6. *num.* 11. Amplius in d. libello fol. 28. adeſt clauſula
6 deducens omne ius, † omni meliori modo, quæ clauſula trahit actum ad omnem meliorem modum, vt obtineri poteſt ſecundum *D D. in l.* 1. §. *ſi quis ita ff. de verb. oblig. Conſ. Fab. de Ann. conſ.* 45.
7 *num.* 49. & non intelligitur facta † reſtrictio ad expreſſa tantum, ſed ad alia quę obtineri poſſunt *Bald. in l. vinum C. ſi cert. pet. Butri. in cap. examinata circa medium, & in cap. literæ de dilat. Ruyn. conſ.* 9. *colum. fin. lib.* 5. *Crauett. conſil. fin. num.* 15. *Hippol. Rimin. conſ.* 23. *nu.* 117. ex quibus immiſſio petita cenſetur, & ipſi actrici pro quantitate debita immiſſio in palatio, & domibus per dictas conuentas detemptis concedi poteſt.

Et quod virtute eiuſdem legati aſſiſtẽ-
8 tia petita concedi debeat, dico † pro legato hipothecariam, & in rem actionem dari, iuxta *text. in l.* 1. *C. comm. de leg. ibi (& inſuper vtilem ſeruianam, id eſt hypothecariam ſuper his, quæ fuerunt derelicta in res mortui præſtare) quod plene firmat Neguſant. d. tract. de pignor.* 4. *membr.* 2.

br.2.part.num.157. & ſeq. Præſid. de
Franch.deciſio.374.num.10.per l.fin. C.
de Iur. dom. impetr.& creditores ex teſta
mento habere hypothecam ex multis fir
mat *Ioann.Vinc.de Ann.alleg.*101. *num.*
9 7.& dicta † dictio, ſuper, in *d.l.*1. *C.com.*
de leg. importar obligationẽ expreſſam,
quia tantum eſt dicere lego ſuper illo
fundo, quantum obligo illum fundũ, ver
ba ſunt *Bar.in l.fundus ff.de annu.leg.* ꝑ *l.*
codicilli §.*inſtitutio ff.de leg.*2. *& ex alijs*
*firmat Afflict.deciſio.*162. *num* 6. *&* 8.
de Ann. Pater, & Filius in d.alleg. 101.
*num.*3. *&* 4. ex multis firmant dictam
que dictionem, ſuper, importare hypothe
cam, & obligationem bonorum ſiue ſit
expreſſa ſuper vna re particulari, ſiue ge
neraliter ſuper omnibus bonis, vt contra
*Neguſ.tradit Rot.Roman. deciſio.*259. *&*
260.*part.*1.*in nouis, atque Aſin. in tract.*
de exeq.§.9.*cap.*26.*num.*3.*& ſeq.* Ioan-
*nes Bapt.Coſta, de port.rata q.*151.*num.*
11.*fol.mihi* 203.

10 Item pro legato datur † in rem actio
& expreſſa obligatio, hypotheca, quæ
11 eſt ius in re, ſeù ius reale, aut actio realis
& per eam res ipſa obligatur *l. eos C.qui*
pot.in pign.hab.l.pignus C.de pig § *item*
ſeruiana inſtit.de action. Alexand.in l.ſi
filius familias §.*fin.ff.ſolut.matr.Afflict.*
*deciſio.*8.*num.* 3. ſequitur rem, & datur
contra poſſeſſorem vendicatio *l.ſi fundus*
§.*in vendicatione ff.de pign.l.*3.§. *eſt au-*
tem ff.ad exib. Neguſant.de Pign.in prin
*cip.num.*3.*cum alijs adductis per* Caſſan.
*in conſuet.Burgund.num.*3.*fol.*344.*Vrſil.*
*ad Afflict.deciſio.*95.*num.*7. *Præſid. de*
*Franch.deciſio.*389.*num.* 4. poſtquam
lex pro legato dat hypothecam, & ius in
re, quæ, & quod eam ſequuntur, & obli-
gationem expreſſam, vt diximus, & obli-
12 gatio † ex diſpoſitione legis eſt effica-
cior, quam ex diſpoſitione hominis, vt
per *Regentem de Ponte conſ.*82.*num.* 27.
ex alijs firmantem, aſſiſtentia ipſa debe-
tur.

13 Item actio hypothecaria, † & quaſi
ſeruiana, idem ſunt, & in nihilo diffe-
runt per verba *d. l.*1. *C. comm. de leg.* §.
item ſeruiana inſtit. de action. & decla-
rat Bart.in l.fin.ff.de ſalu. inter. compro-
bat Neguſ.de pign. 1. *membr.eiuſdem* 8.
partis num. 19.*verſic.*2 *concluſio, &c.* di-
14 cit † ſaluianum interdictum competere
cuilibet creditori hypothecario, vt decla
rat *Bart.in d.l.*1.*ff. & C. de ſalu. interd.*
competit etiam contra tertios poſſeſſo-
res, vt *in d.l.*1.*ff.de Salu.interd.ibi (extra*
15 *neos poſſeſſores)* dum aſſiſtentiæ † reme-
dium oriri videtur ex ſaluiano interdi-
cto, vt per *Afflict.deciſio.*383. *num.* 6. *&*
per eundem Præſid. de Franch. d. deciſio.
80. *num.* 15. quod ſaluianum competit
cuilibet creditori hypothecario, & pro le
gato datur hypotheca, & in rem actio, vt
prædiximus, & expreſſè habetur in *Regni*
noſtri Pragmatica incip. Aſſiſtentiam, &c.
ibi (contra tertium alijs concurrentibus,
16 *quæ de iure neceſſaria ſunt in † aſſiſten-*
tiæ, vel hypothecariæ cauſæ declaramus)
dum dicit ad obtinendum contra tertiũ,
requiri quæ in aſſiſtentia requiruntur pa-
rificando aſſiſtentiam cum hypotheca,
& pro legato datur hypotheca, & alia
in rem actio, quæ ſequitur rem, & poſſeſ-
ſorem, vt ſuperius eſt fundatum, de iure
iure communi, & Regni ex vi *dictæ Re-*
giæ Pragmaticæ aſſiſtentia petita prò di-
cto legato obtineri debet.

Vltimò, dico adeſſe inſtrumentum ma
riti vnius ex conuentis factum non ani-
mo nouandi, ſed cautelam cautelis ad-
dendo prò ducatis mille ducentis ca-
pitalis, in quo correſpondere promiſit
annuos ducat. octuaginta quatuor, cum
obligatione omnium bonorum conſtitu-
to & præcario fol.13.& ſeq. vnde cum
defecerit à ſolutione tertiarum per mul-
tos annos, & poſſeſſionem dictæ domus,
in ipſum, & in præſentem conuentam
extare probatum etiam eſt, vt ex facto,
concludo hæredes donatarij debere
condemnari ſoluere dictæ actrici quanti-
tatem petitam cum annatis decurſis, &
intereſſe ipſorum omnium, & pro ipſis
omnibus quantitatibus debitis aſſiſten-
tiam petitam contra dictas conuentas ſu-
per bonis in iudicio deductis pſtari debe
re, vel ſaltim ipſas condẽnari ad dandã di
ctæ actrici vacuam, & expeditam poſſeſ-
ſionem

ſionem, & immiſſionem ipſorum bonorum, donec de integro ſuo credito cum intereſſe ſatisfacta fuerit, vt hoc idem in indiuiduo dum debitum eſt ex cauſa dotis, & per dictum legatum ordinatum ſolui, fuit deciſum per *Afflict. d. ſua deciſio. 162. in fine*, & ita iudicandum ſpero.

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Hæredum appellatione in feudo veniunt Filij, & deſcendentes in infinitum, & exponitur pro deſcendentibus.*

2 *Filiorum appellatione, veniunt nepotes, & deſcendentes omnes.*

3 *Capicij opinio confutatur.*

4 *Significationem propriam ſumi ex vocabuli alluſione.*

5 *Filiorum appellatione ex propria ſignificatione vocabuli, venire nepotes.*

6 *Nepotes ſi à lege non eſſet expreſſe vocati, ex legis interpretatione venirent.*

7 *Interpretatio fit à re, non à perſona.*

8 *Filiorum verbum in feudalibus, comprahendit nepotes, & deſcendentes.*

9 *Feudi natura eſt, vt principaliter concedatur in commodum recipientis in perpetuum.*

10 *Aſſenſus regulatur à contractu feudatarij feudum alienantis.*

11 *Dominus directus non transfert feudum ſed vaſallus.*

12 *Domini voluntas non facit actum irreuocabilem, quia nihil aliud agit quàm ſequi voluntatem feudatarij.*

13 *Cauſa in perpetuum pro infinito, & aeterno accipitur.*

14 *Feudum de quo ſoluitur quarteria, ſine aſſenſu alienatur, quia illa conſuetudo quarteriæ tradit licentiam alienandi.*

15 *Grauatus in vno in alio releuatur.*

16 *Laudemium qui præſtat alienat ſine aſſenſu.*

17 *Feudum de quo non præſtatur fidelitas neque perſonale ſeruitium tranſit ad extraneos.*

Pro Aloyſio, & alijs Rocca, contra Principem Ritiæ vtilem Dominum Montorij, vbi feudum de quo agitur eſt ſitum.

ARGVMENTVM.

Feudum conceſſum pro hæredibus, ad quos peruenire debeat, & an quando ſoluitur quarteria, ſine aſſenſu alienari poſſit, & quid ſi non præſtetur fidelitas, nec perſonale ſeruitium, an tranſeat ad extraneos.

CONSILIVM XCIV.

ORlandus Rocca pro ſe, & filijs ſuis vtriuſque ſexus natis, & in antea naſcituris, emit territorium feudale in Terra Montorij cum onere adohæ tarenorum quinque quando Barones generaliter adohãt Domino Comiti Montis auri Domino feudi Farauallæ, à quo fuerat diſmembratũ cum eius aſſenſu pro ſe, & hæredibus, & ſucceſſoribus, Orlando mortuo pluribus relictis filijs, Florius in d. Terra aſſiſtens licet eſſet primogenitus ſuo, & aliorum fratrum nomine dictum feudum poſſedit ipſiſque fratribus, & poſt eorum mortem eorum filijs de fructibus correſpondens demum ſine filijs decedens filijs vnius fratris relictis hæredibus, Dominus Princeps Ritiæ directus dominus poſſeſſionem ipſius feudi cæpit, ſed tanquam Dominus valde Chriſtianus, ſi poſſeſſio ipſa dictis nepotibus hæredibus reſtitui debeat, V.I.D. Cæſari de Filippis eius aduocato commiſit, vt ſine Iudicij figura determinaret, vnde quod ipſis nepotibus reſtitui debeat pauca dicam.

Primò, ſi attendimus aſſenſum pro ſe, hæredibus, & ſucceſſoribus, ſine dubio feudum ipſum ſpectat ad omnes Orlandi deſcendentes, in infinitum, & poſſeſſio, & vtile dominium ad nepotes ex filio nunc præ-

præſentes, heredes Florij peruenire debet
1 cum heredum † appellatione in feudo, veniant filij, & deſcendentes in infinitum, iuxta gloſ. in conſtit. Regni, vt de ſucceſſionibus verſic. iniuriam colum. 2 lin. 20. fol. 269. & eſt text. in cap. 1. de alien. feud. pat. ibi (& mortuo ſine legitimo harede maſculo, quod verbũ ibi, intelligendum eſt in feudo ideſt ſine filio maſculo) ibique gloſ. Iſern. & DD. Frecc. in tract. de ſubfeud. form. 2. num. 3. fol. 397. & exponitur pro deſcendentibus ab ipſo acquirente feudum cap. 1. §. & ſi clientulus de alien. feud. pat. cap. fin. ſi de feud. fuerit contr. & ex alijs idem Frecc. in different. feud. quatern. & plan. num. 28. fol. 422. Iaſ. in l. ſi extraneus num. 22. de condit. cauſ. dat. Guid. Pap. deciſio. 591. Capyc. deciſio. 10. num. 8. & in cap. imperialem colum. 4. verſic. additiones Det. conſ. 208. ſecundo dubio conſil. 341. Alexand. conſ. 17. lib. 1. Loffred. conſ. 38. num. 9. in fine & ſeq. Iacob. in inueſt. verſic. præſentes Tiraquell. de mort. 2. part. declar. 7. num. 16. & ſeq. ergo ex prædictis patet, quod ſi attenditur aſſenſus, feudum nedum tranſmittitur, & ſpectat ad dictos nepotes, ſed ad eorũ deſcendentes in infinitum.

Secundò, attendendo contractum in quo Orlãdus acquiſiuit pro ſe, & filijs, ad nepotes, cæteroſque deſcendentes feudũ
2 peruenire debet, quia filiorum † appellatione veniunt nepotes, vt eſt text. ad literam in l. iuxta ff. de verb. ſign. ibi (appellatione filij, ſicuti filiosfamilias contineri ſæpè reſpondimus, ita & nepotes) immò filiorum appellatione nepotes, & deſcendentes omnes venire dicit text. in l. liberorum ff. eodem ibi (filiorum appellatione, omnes qui ex nobis deſcendunt contineri) eſtque etiam text. in l. filij eodem titul. vbi legitur filij appellatione omnes deſcendentes comprahenduntur, vbi gloſ. & Doctor.

3 Tertiò, q † Capyc. in inueſtitura feudali verſ. filij, & heredes ex Bar. in d l liberorũ prætendat, appellatione filiorum in contractu nepotes non venire, non obſtat.

Primo, quia eſſet contra prædicta aperta iura, quæ abſque diſtinctione, in contractu, vel in vltima voluntate, ſed ſimpliciter dicunt filiorum appellatione nepotes, & deſcendentes venire, & dum leges non diſtinguunt, nec nos diſtinguere debemus.

Secundò, Bart. in d. l. liberorum num. 9. ſe fundat per tex. in l. veteribus ff. de pact. qui text. loquitur in his, quæ in facto conſiſtunt, vt ex eius lectura, & gloſ. patet, & non in conſiſtentibus in iure, cum vero iura prædicta ordinent, quod appellatione filiorum, veniant nepotes, cæterique deſcendentes, in caſu noſtro nihil facit tale Capicij dictum, maximè quod ex interpretatione de conſiſtentibus in facto iuxta d. l. veteribus, non bene fit interpretatio, contra diſpoſita per leges.

Tertiò, idem Bart. in d. l. liberorum ver
4 ſic. propria ſignificatio inquit, † propriam ſignificationem ſumi ex vocabuli alluſione, ad quod allegat nonnulla iura, & innuit ex propria ſignificatione vocabuli
5 filiorum † appellatione venire nepotes, ergo non erat neceſſarium à contrahentibus clarius hoc declarari, & exprimi filiorum nomine nepotes, & deſcendentes venire, dum veniunt tanquam à legibus
6 expreſsè vocati, & etiam ſi † expreſsè vocati non eſſent, venirẽt ex legis interpretatione iuxta gloſ. in l. ob as C. de prad. minor.

7 Quartò, interpretatio † quãdo eſt faciẽda, fit à re, & non à perſona, quæ rem capit, & ſic, non ab ipſis contrahentibus, vt firmat Iſern. in cap. 1. §. & quia colum. 4. de his qui feud. dar. poſſ. Frecc. de ſubfeud. q. 3. num. 5. in fine dum ſumus in re feudali, dictos nepotes, dictum feudum habere non eſt dubium: cum in feudis
8 verbum filiorum † comprahendat nepotes, alioſque deſcendentes, vt dicit gloſ. notabilis in d. cap. 1. verſic. & ſi clientulus in verſic reuertitur in fine, eſtque rubr. in conſtit. Regni in aliquibus dum dicit de ſucceſſione filiorum Comitum, & Baronum, & in ipſa conſtit. tractatur etiam de nepotibus, & ita declarat Iſern. in conſtit. vt de ſucceſſionibus verſic. filij autem fratrum idemque determinant Iacob. de

Bello-

Bellouiſ. in d. verſic. & ſi clientulus vbi Bald. & in cap. quæ in eccleſiarum num. 39. de conſtit. & conſ. 170. lib. 1. Alexan. Socein. & Iaſ. in l. Gallus §. inſtitutiones colum. penult. ff. de liber. & poſthum. Alexa. conſ. 122. colum. 2. lib. 4. conſ. 17. lib. 5. num. 1. Dec. conſ. 455. num. 51. Iaſ. in l. de quibus colum. 5. num. 19. ff. de leg. Aleiat. in d. l. filij appellatione in fine Hyppol. Rimin. conſ. 38. num. 5. lib. 1. Capye. *deciſio. 21. num. 8. Minad. in repet. dictæ conſtit. in aliquibus verſic. filiorum num. 35. & ſeq. firmat Ioan. Vincent. de Ann. in repet. cap. 1. de vaxall. decrep. ætat. num. 66. Iacob. de Sancto Georg. in d. verſic. præſentes* vbi concludit, ab hac opinione non eſſe
9 recedendum, & hoc, quia † natura feudi eſt, vt fiat principaliter in commodum recipientis, & in perpetuum, vt dicit *Addens ad Alex. d. conſ. 17. nu. 6. lib. 5.*

Nec minus, quod in inueſtitura dicatur pro ſe hæredibus, & ſucceſſoribus, in contractu de filijs poteſt argui ſubiectio aliqua inualiditatis alienationis, quod feudum ſit Domino deuolutum, quia dum præcedens feudatarius, iuxta eius voluntatem illud transferre poterat, ex
10 quo † aſſenſus directi domini regulatur à contractu, ſeu actu feudatarij, feudum alienantis, vt fundat *Frecc. de ſubfeud. q. 10. num. 6. per text. in l. fin. C. de pact. in fin.* ibi (*cum in alienis rebus, contra domini voluntatem aliquid fieri, vel paciſci, ſecta temporum noſtrorum non patiantur*) *hoc idem tenet* Camer. *in d. c. imperialem fol. 44. litter. F. G. quem ſequitur Regens de Ponte in tract. de Poteſt. Proreg. titul. de refut. feud. §. 8. num. 7*
11 per rationem, quia † Dominus directus non eſt ille, qui feudum transfert, ſed vaſallus ſecundum *Iſern. in d. cap. imperialem column. 5. qui in cap. 1. qui ſuc. tene.* dicit quod ſi dominus conſentit in instrumento, regulatur à contractu, & ſi in totum eſt confirmatus, omnia virtute eiuſdem contractus transferuntur, firmat *Camer.* & firmat *Regens de Ponte in locis*
12 *iam dictis*, & † voluntas domini non facit eius actum irreuocabilem, qua nil aliud agit, quam ſequi voluntatem feudatarij, vt notat idem *Iſern. in cap. 1. num. 11. verſic. ſi vero conceſſio de controuer. feud. apud par. term. & ex alijs Frecc. d. q. 10. num. 6. verſ. ſi vero conceſſit*, & ideo directus Dominus non facit ſuum actum irreuocabilem, cum reuocetur, & accomodetur iuxta contrahentium voluntatem, in eorum contractu, quia non aſſenſus, ſed contractus attendendus eſt, vt prædiximus, maximè quod in d. contra-
13 ctu adeſt † clauſula in perpetuum, & ſic in infinitum acquiſiuit per *l. eum debere ff. de ſeruit. ruſtic. præd.* Cremenſ. *ſing.* 116 qui licet dicat vſque ad ſecundam generationem, tamen ibi *Addens, ex Bald. & alijs* dicit, quod conceſſio facta in perpetuum, videtur facta in infinitum, & in æternum, vt per *DD. in d. l. eum debere Præſid. de Franeb. deciſio.* 307. *num.* 8. &
14 tanto fortius in præſenti † feudo, de quo ſoluitur quarteria, vt ex ipſo aſſēſu quod in ipſius alienatione actus non requiritur, ex quo illa conſuetudo, quæ tertiariam, ſiue quarteriā introduxit, licentiam
15 alienādi cōceſſiſſe videtur, immò in vno † grauando vaſallum, & in alio releuando *Iſern.* ſingulariter in *d. cap. imperialem §. illud quoque 2. column. num. 63. circa*
16 *medium ibi* (*qui præſtant † laudemium, alienant ſine* Domini *aſſenſu, ibique Addentes, firmatque Frecc. in conſtitut. vt de ſucceſſionibus num. 81. & ſeq. fol.* 167. &
17 cum de ipſo feudo non præſtetur † fidelitas, neque perſonale ſeruitium tranſit etiam ad extraneos, vt in *cap. 1. de cap. extra ordin. Bal. in cap. 1. §. eſt, quæ fuit 1. cauſ. ben. ammitt. Paris de Put. de reinteg. feud. cap. an ſi ſit facta conceſſio num. 8. fol. 69. àt.* Vnde ex prædictis breuiter concludo, dictum territorium feudale ſpectare ad dictos nepotes ex filio d. quondam Orlandi Rocca à Florio inſtitutos, & poſſeſſio capta per dominum Principem Ritiæ vti directum dominum reſtitui debet, & ita abſque dubio mihi videtur, cum ſint deſcendentes à primo acquirente.

Poſt paucos dies poſſeſſio ipſa fuit reſtituta dictis fratribus de Rocca iuxta allegata.

Camillus de Laratha.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Clerici veniunt ciuium appellatione.*
2 *Eripiens per vim animalia à loco, vbi paſcere poſſunt, punitur pœna l. Iul. de vi pub.*
3 *Quæ ſe habent ad eſſe,& non eſſe nihil valent,& nihil probant.*
4 *In dubio, quis præſumitur facere quod ſibi licet.*
5 *Præſumptione excluſiua,& alia incluſiua delicti concurrente, excluſiua attenditur.*
6 *Præſumitur,quod nemo delinquat.*
7 *Depoſitio approbata à querulantibus probat.*
8 *Teſtes de auditu contra producentem probant.*
9 *Exequutoribus capientibus rem magni ualoris pro minima pœna poteſt reſiſti.*

Pro Donno Stefano de Leo.

ARGVMENTVM.

Clericus Ciuis Ius habet paſcendi cum ciuibus,& lignandi.

CONSILIVM XCV.

POſito pro cõſtanti quod illis de S.Gregorio, liceat incidere fructiferas arbores,& ligna mortũa quarumcunque arborũ indiſtinctè in montanea Terræ, ac fructiferas arbores pro comoditate domorum, vt liquido ex proceſſu in præſenti iudicio hinc inde patet per teſtes tam in ſecundo querulantis articulo, quam in querulatorum ſecunda exceptione; ſtante pro veriſſimo in iure
1 quod Ciuium appellatione † veniunt Clerici,& maximè in fauorabilibus, vt per *Alexand. in l. de pupilla quam legit eum §. in publico l præcedentis colum. 3 ff. de oper. nou. nunt. Paul.de Caſtr. in conſ. 296.& per Bald.in l.cunctos populos 9.colum.C.de Summ.Trinit. & Fid.capt. ſuper verſic. ſed hic vlterius quæritur:* nulli dubium Nicolaum Ferratium, Marinum de la bella, & Antonium Geſonem Terræ Reciliani ſtantibus eorundem confeſ-
2 ſiombus,per vim eripuiſſe † iumentum Donni Stefani de Leo in Montanea Reciliani, de iure communi pœna *l. Iul. de vi pub.* plectendos eſſe per *text.in l. 2. ad l.Iul.de vi priu.& l non ideò C.de accuſat. vbi DD.* Non eſſet ponere os in cælum pœna *capituli* feriendos per *tex.apertum in cap. Regni incip.contra effrenatas,& ibi Scrib.ſub rub ne quis act prop.cap. aliq.* cum contra confeſſos nullę ſint Iudicis partes niſi in condemnando,per iura vulg.& vltra pœnam prædictam ad reficiendum omnia damna, & intereſſe per querulantem paſſa, huiuſmodi illicitæ capturæ occaſione verificata in 5.& 6.articulis,aſtringendos ſiquidem per *text in l.interdum § qui furem ff.de furt.& alia quæ dicit Cappell Tholoſ in q. 22.* Nec prædictæ veridicæ opinioni obſtare poſſunt verificata per inquiſitos in 5. & 6. exceptionibus,videlicet, quod ſub figura baiulationis ob inciſionem arborum fructiferarum pignorare licebat, quia nihil de hoc in ſpecie probatum extat,& tanquam fundans eorum ius querulari probare debebant,per ea,quæ tenet *Gramm. in conſ. 1 foriudicationis quam ponit in fine deciſio ſciatur num. 52.& ſeq* imò ſi qualitas iam dicta probata eſſet, quod expreſsè negatur adhuc eis non iuuaret, cum in facto proprio teſtimonium ferre prohibeantur iuribus vulgaribus. Nec ſequitur talis Iuuentus fuit ligna incidere,ergo arbores funditus inciſit, cum iſta probatio tamquam neceſſaria non con-
3 cludens ſit obſcura,& ſe habeat † ad eſſe & non eſſe, ideò nihil valet, neque probat *cap. in præſentia extra de prob. vbi Doctores l. non C, hoc vnde cogn. cum*
4 *alijs* immò in dubio † præſumendum eſt dictum querulantem inciſiſſe ligna iam mortua arborum per alios inciſarum, vt ſibi à iure licebat, & rei veritate eſt, & non arbores viridas,per ea, quæ adducit *Rom.in ſuo conſ. 68. viſis in propoſitis* vbi

dicit

dicit,quod concurrentibus duabus præ-
5 ſumptionibus, † quarum vna eſſet incluſiua delicti, altera excluſiua,ſemper excluſiua attendenda eſt,vt excludatur delictum,faciunt quæ dicunt *Doctores*, *&* *Bart. in l. non ſolum* ff. *de nou.oper.nunt. Abb.in cap.in præſentia extra de prob.*per nobilem naturæ præſumptionem,quę eſt
6 vt nemo † delinquat, neque delinquere præſumatur vulg.*l.merito* ff.*pro Soc.* quæ quidem præſumptio coadiuuatur per teſtes querulatorum in quarta exceptione aſſerentes *hauerno inteſo dal querulante hauer fatte legne ad vn certo caduto,& però l'haueuano leuata la Giomenta*, quæ
7 depoſitio † vt approbata à querulatis contra eos probat,ex adductis per *Rom. in conſ.*104.*& fine*,& transfert onus pro bandi conditionem in ipſum,vt per eundem *Roman.in ſing. ſuis in verſic. teſtimonium de auditu* & concurrentibus iam dictis in fauorem querulantis, teſtes de
8 auditu,† contra producentes probant,vt per *Innoc. in cap. præterea in principio in gloſ. in verſic. quæritur extra de teſt.* & omnia confirmantur ex cauillationibus, & renitentia, & iumenti reſtitutionem denegando, paruifaciendo mandata Curiæ,pœna,quæ erat carlenorum quindecim, eis competebatquod negatur,quia vltra modum proceſſerunt,cum pro tam modica pœna iumentum magni valoris acceperunt,& teneant,potuiſſet eis impu-
9 nè reſiſti, † vt per *Bart.notabiliter in l.penult.C.de exeq.& exact.lib.*12. & ſic inordinatè vendentes, vt vendiderunt, & pignore abutentes,pœna furti extraordinaria mulctandi veniunt,vt per *Caſſan.in Conſuet.Burg.in titul.de conceſſ.*§. 5.*folio* 39.*num.*14.*& ſeq.*& iumentum cum intereſſe reſtitui,& ita vt Deus,&c.

Per prouiſiones Sacr.Conſil.fuit ordinatum iumentum reſtitui.

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Miſerabiles perſonæ pro eorum defenſione Regem adire poſſunt.*
2 *Clerici ſunt perſonæ miſerabiles.*
3 *Clericus habet fori electionem quoad bona eccleſiaſtica.*
4 *Iure ſemel quæſito aduerſario,per comparitionem Clerici recedi non poteſt.*
5 *Cauſa eſt agitanda iuxta modum iudicij vbi agitatur.*
6 *Actor forum rei ſequi debet.*
7 *Clericum quantum ad feudum,eſt ſub iuriſdictione ſeculari.*
8 *Clericus, qui Magnam Curiam adiuit voluntarie pragmatica ſuſpitionum vtens tenetur eam ſeruare.*
9 *Leges Regiæ quando non ſunt contra libertatem eccleſiaſticam, & contra conceſſa eccleſiaſticis, & ſunt honeſtæ per Summos Pontifices approbantur.*
10 *Leges Principum in foro Canonico etiam militare, & nu.*12
11 *Pragmatica quamuis taliter diſponat non propterea ſtatuentes habent iuriſdictionem in Clericos.*
13 *Statutum Laicorum rationabili cauſa factum,licet Clericus ex eo haberet incommodum,non eſſet in conſideratione.*
14 *Clericus vtens ſtatuto Laicorum pro ſe tenetur contra ſe etiam vti.*
15 *Clericus litigando in foro ſeculari ſubmittitur ſtatutis,& iuribus ſecularibus.*
16 *Leges, & ſtatuta vbi cauſa ventilatur ſemper ſeruari debent, & nu.*17.*etiam in criminalibus.*
18 *Clericus male incuſando inſtrumentum contra Laicum in foro ſeculari,tenetur ad pœnam.*
19 *Liquidatio inſtrumenti eſt cauſa criminalis propter pœnam.*

Pro Magnificis Ioanne Baptiſta Brancia, & Mutio Brancato.

ARGVMENTVM.

Clericus allegans Iudicem ſuſpectum, an depoſitum facere teneatur.

CON-

CONSILIVM XCVI.

IN atticulo currenti, an Clericus Iacobus Anellus Battinellus, qui criminaliter egit in Magna Curia Vicariæ contra Ioann. Bapriſtam Branciam, & Mutium Brancatum, & deinde allegando ſuſpectum Dominum Cauſæ Commiſſarium, depoſitum ſuſpitionis facere teneatur, & cum per Magnam Curiam deciſum eſſet, quod ſic, vt per Sacrum Conſilium, vbi eſt facienda relatio, confirmetur, ſubſcripta pauca adducam.

Primò, notiſſimi iuris eſt, quod miſera
1 biles perſonæ † pro earum defenſione Regem adire poſſunt *l. vnic. quand. imp. inter pupill. & vid. & in conſtit. Regni ſta*
2 *tuimus*, & quia Clerici † ſunt perſonæ miſerabiles, vt tenent *Innoc. & Anto. de Butr. in c. ſignificantibus de offic. deleg.* ſequi-
3 tur, quod Clericus † fori electionem habet quoad bona eccleſiaſtica, & conueniendo laicam perſonam, vt ex multis per *Ioan. Vinc. de Ann. adductis in alleg.* 146. etiam *in* criminalibus, *vt ibi per totam alleg.* & cum iam Magnam Curiam elegerit, ex qua electione ſemel eſt quęſi
4 tum ius † aduerſario, renuntiare non poteſt, vt in caſu reconuentionis decidit *Afflict. deciſio. 173. per text. l. ſed & ſi per prætorem* §. *ait prætor verſic. ſed ſi dum decreto* ff. *de minor. Dominus Vincent. de Franch. deciſio.* 103. *num.* 13. immò debet ei denegari audientia, *idem de Franchis ibidem num.* 15. *&* 16. vt in caſu noſtro prædicto decreto non parenti, quia lex Canonica conſentiens, dictam electionē,
5 ibique cauſam † agitari cenſetur velle ſecundum modum illius Iudicij, ita *gloſ. in cap. quod* Clericis *de for. compet. & ita eam allegat Antonius de Butr. Imol. Abb. & Dominic. in cap. Eccleſia Sancta Maria de conſtit. vbi Io. And. in rub.*
6 Secundò, actor † forum rei ſequi debet *cap. cum ſit generale de foro compet. cap. ſi Clericus laicum, vbi gloſ. dicit hac regula eſt generalis l. in criminalibus C. vbi in rem actio, & ex alijs per d. gloſ. adductis l. iuris originem* C. *de iuriſdict. omn. iud. & ibi Caſtrenſ. Iſern. in cap. 1. de ſtat. & conſuet. num.* 12. idem teſtatur
7 ſubdens, Clericum † eſſe in iuriſdictione Domini temporalis quantum ad feudum vt per *Reuerendum D. Iacobum Graffium in prima parte ſuarum deciſio. caſuū conſcientiæ lib. 4. cap.* 18. *num.* 128. *in vltima editione, & cum d. pragmatica*
8 imponens † pœnam Iudices recuſare volentibus, ſit facta à Rege ad tuendum eius Iudices, nè indebitè defatigentur in uiolabiliter ſeruanda in ſuis tribunalibus & ſic in Magna Curia, quam prædictus Clericus, qui tamquam actor voluntariè adiuit, eam ſeruare tenetur.
9 Tertiò, leges Regiæ † quando contra libertatem eccleſiæ, & cōtta conceſſa eccleſijs, perſoniſque eccleſiaſticis in priuilegium ſtatuunt, & ſunt ex ſe honeſtæ, vt in caſu noſtro, per Summos Pontifices approbantur *cap. 1. de nou. oper. nunc. cap. inquiſitionis de hæret. in 6. cap. 1. de iur. calumn. cap. venientes de iur. iur. l. cunctos populos, vbi Bart. num 29. & alij Doctor. de Summ. Trinit. & Fid. capt. ac per text. in cap. 1. & 2. 10. diſtint.* vbi apertiſſimè
10 probatur, leges Principum † etiam in foro canonico militare: Nec obſtat opinio
11 tenentis, quod quamuis *pragmatica* † prædicta haberet condiriones præfatas nō propterea ſtatuētes habent iuriſdictionem in Clericos per *cap. eccleſia Sancta Maria de conſtit. & c. bene quidem 96. diſtin.* cum eorum diſpoſitio procedat in legibus factis ab inferioribus Principe quæ per iura Canonica non reperiuntur
12 approbata: non autem in legibus † Principum; quæ etiam quoad eccleſiam, & quoad Clericos valent, per iura proximè citata, vt in ſpecie ita reſpondet *Hoſtien. & Ioann. Andr. in cap. fin. de ſolut. Imol. in cap. fin. de his quæ fiunt à prælatis ſine conſ. cap. Alexand. conſil* 112. *lib.* 5.

Quartò, quando ſtatutum laicorum eſt factum ob aliquam rationabilem cau
13 ſam † non principaliter in odium Cleri

Digitized by Google

corum, vt in caſu noſtro, dato quod per aliquam conſequentiam, Clerici haberent aliquod incommodum, non eſt in conſideratione, & ſeruari videtur etiam inter Clericos, & ſufficit quod in ſtatuto Clerici non nominentur, vt poſſit obſtare *cap. fin. de immun. eccleſ. lib. 6. vt concludit, & multis medijs probat Marant. in ſua diſput. 8. num. 25. & 26. per fere col.* vbi me remitto, ne traſcribere videar, ibi que inuenies quibus Clericus teneatur ſtare ſtatutis laicorum, & alia, quæ ponit *Stefanus Aufrer. in tract. de poteſtate ſeculari ſuper eccleſiaſticis perſonis*.

Quintò, Clericus poſtquam voluntarie tamquam actor dictam Magnam Curiam adiuit pro ſe querulando laicos
14 vtens ſtatuto laicorum † tenetur etiam contra ſe vti, ita indubitanter tenet *Rocc. de Curt. in tract de conſuet. cap fin. 11. q. lim. 7. & Bald. in ſimili in l. de quibus ver ſic. 1. quæro ff de leg.* dicit ſtante ſtatuto, quod inſtrumenta mandentur exequutioni, niſi ſint lapſi decem anni, Clericus volens vti beneficio talis ſtatuti, debet eo vti infra decem annos, ſic in caſu noſtro volens vti *d. Regia Pragmatica* recuſante Iudices ob ſuſpitiones, cum in ea contineatur fieri depoſitum, omnino prædictus Clericus depoſitare tenetur idem dicit *Alexand. conſ. 210. & ſeq. 2. lib. facit text. in reg. ex eo de re iud. in 6. & alij per d. Roccbum vbi ſupra.*

15 Sextò, & vltimò Clericus † eo ipſo, quod in foro ſeculari litigat coràm Iudice laico eligendo forum rei, ſubmittitur ſtatutis, & iuribus ſecularibus, ex * communi opinione retenta per *Abb. in cap. quod Clericis, de for. compet. num. 10. & in conſ. 33. lib. 2. ita tenent Doctor. in cap. Eccleſia Sancta Mariæ de conſtit. vbi Felyn. num. 55.* dicit quod ſi cauſa agitatur in foro ſeculari, vel eccleſiaſtico, tene hanc regulam ſecundum *Abb.*
16 hic quod ſemper † ſeruabitur lex, ſtatutum, ſeu conſuetudo illius loci, vbi cauſa ventilatur, & tanto magis dum ſumus in ordinatorijs Iudicij, in quibus omnes litigantes ligantur, tam Laici, quam Clerici, latè *gloſ. in d. cap. quod Clericis extra de for. compet. Det. in d. cap. eccleſia Sanctæ Mariæ num. 42. & ſeq. & ibidem Abb. num. 24.* cum regula ſit * communis quod in his, quæ ſpectant ad litis ordinationem, vt in caſu noſtro, attenditur ſtatutum, ſeu conſuetudo loci vbi cauſa ventilatur, quia iſto caſu non diſtinguitur perſona, ſed cauſa debet terminari, ſecundum formam illius fori, cum illa ſtatuta concernant iudicij ordinem ſubmittentes ſe illi Iudicio, ſiue laici in foro eccleſiaſtico, ſiue Clerici in foro laicali tenentur ad formam ſeruandam ſecundum leges illius Iudicij, vt tenet *Calder. in ſuo conſ. 11. quod ſequitur Abb. Innoc. & Hoſt. in cap. 2. de for. compet. Capyc. deciſio. 66. per totam, Carauit. in ritu 166.*

Nec obſtat ſi ex aduerſo prætendatur prædicta iura iura loqui in ciuilibus, cum licet hoc nullo iure diſtinguatur, tamen circa electionem fori, & alia prædicta ha
17 bere † locum etiam in criminalibus, quod, & ſi ex ſupradictis pateat, adducitur, & *Carau. in d. ritu 166. num. 35.*
18 dicens ſi Clericus malè † accuſauerit inſtrumentum in foro laicali, tenetur ad pœnam, & tamen cauſa accuſationis, ſi
19 ue liquidationis inſtrumenti † eſt criminalis ratione pœnæ, quod nulli dubium eſſe debet, & ex prædictis currenti calamo adductis decretum prædictum Magnæ Curiæ confirmandum eſſe per Sacrum Conſilium, vt prædictus Clericus pro allegata ſuſpitione depoſitum faciat concludo.

Facto verbo per Magnam Curiam in Sacro Conſilio in aula Domini Caroli Fenitij, fuit ita iudicatum de Menſe Septembris, anni 1594. pœnes Vicedominum Magnæ Curiæ Actorum Magiſtrum, & pœnes Sacri Conſilij Secretarium.

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Maiores dicuntur, qui decimum octauum annum compleuerint.*

2 *Minores, qui decimum octauum annum non dum exceſſerint.*

3 *Aeta-*

3 *Aetate completa vbi loquitur, requiritur ætatis exceſſus.*
4 *Maiori datur reſtitutio infra quatriennium de geſtis in minori ætate.*
5 *Res minimi valoris data pro ſatis maiori ſub aliquo colore cenſetur in partitum.*
6 *Conditiones cogitatæ ad excludendam exceptionem, eam non excludunt.*
7 *Conditiones ſimulatæ maximam adducũt fraudem.*

Pro Dominis Camilla Campana, & Ioanne Baptiſta Longo eius filio, contra Paulum Venturinum.

ARGVMENTVM.

De minore inhabili ad contrahendum, & eius reſtitutione ex contractu illicito.

CONSILIVM XCVII.

AD excludendam intentionem Pauli Venturini, Camilla Campana, & Ioan. Baptiſta Longus duo adducunt.

Primum, quod tempore contractus ſiue Apocæ factæ, Ioan. Baptiſta erat minor.

Secundum, quod apoca ſub colore iuſtæ cauſæ fuit ficte facta.

Circa primum, & ſi in facto deductum eſt D. Ioannem Baptiſtam tempore prætenſæ apocæ fuiſſe minorem, firmatur etiam de iure Regni, ex quo habemus
1 quod maiores † intelliguntur hi, qui decimum octauum annum compleuerint, vt in *conſtit. Minorum iura verſic. minores de reſtit. minorum* immò minores †
2 dicuntur, qui decimum octauum annum ætatis non dum exceſſerint, vt in eadem *conſtit.* expreſsè habetur, ideoque ætas potius excedete, quam deficere debet, & ſi in minimo ætas decem, & octo anno rum deficit omnimodo minores dicuntur, cum *d. conſtitutio* duo implicet, vnum quod qui contrahere volunt decimum octauum annum excedant, alterum, quod completi ſint, *vt ex ea & ibi Add.*
3 Lex enim vbi de completa ætate † loquitur, neceſſario ætatis exceſſum requirit *l. vn. C. qui ætate §. item maior inſtit. de excuſat. tutor. vel curat. & per allegata in gloſ. in verſic. item maior,* & ſic ſi contractus eſſet licitus tamquam factus à minore, eſt nullus, & hoc adeo eſt verum, vt
4 effecto maiore, † datur reſtitutio in integrum aduerſus per eum in minori ætate geſta, vbi fuit læſus, quod quatriennium incipit currere finito tempore minoris ætatis, & intrante maiori ætate, vt dicit *gloſ. in d. conſtit. minorum iura, & ex ibidem allegatis.*

Quoad ſecundum, quod talis apoca ſiue contractus nimia fraude nitatur, non ſolum ex probatis in facto, cum res valo-
5 ris ducat. viginti † datur pro ducatis quinquaginta, nec vſui d. Ioan. Baptiſtæ deſeruiebat, ſed vt eam ſtatim venderet, & pecuniam caperet, vt cepit, ex quo ſumus in partito per *Regiam Pragmaticam* prohibito: & quamuis in apoca adſint
6 aliquæ conditiones † tanto magis fraus demõſtratur, quia ipſæ fraudes cum fuiſſent cogitatæ in præiudicium *d. Regiæ Pragmaticæ,* ipſius exceptionem non excludunt arg. *l. ſi filiusfamilias §. hic autem verſic. tamen & l. ſed Iulianus §. mutui dationem in fine ff. ad ſen. conſ. Macedon.* hinc eſt quod illæ conditiones ſic ſimu-
7 latè † appoſitæ in fraudem prohibitionis prætenduntur, & maximam adducunt fraudem, & ideò non obſtant, vt annuiſſe videtur Iure conſultus in *d. l. 1.* & hæc ſufficiunt pro non moleſtatione dictorum matris, & filij.

Hæc cauſa relata in S.C. per D. Horatium Marcheſium, non fuit expedita, & dictus Paulus ſe contentauit pro duc. viginti quinque pretij rei traditæ videns malam fouere cauſam, & ſic patet deciſio ſecundum allegata.

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Coniuncti ſocietate, amicitia, & exercitio,*

præſumitur ſcire facta ſuorum taliter coniunctorum.

2 *Occulta ex coniecturis probantur.*

3 *Coniecturæ, manifeſtæ probationes dicūtur*

4 *Fraus probatur per indicia.*

5 *Dolus, & fraus germanæ voces coniunctæ ſunt.*

6 *Fraus genus eſt, & dolus ſpeties.*

7 *Fraus, & dolus ſunt ſinonyma, & idem ſignificant.*

8 *Dolus, & fraus, ampliſſimum verbum ad decipiendum appellari poſſunt.*

9 *Dolus dicitur ex propoſito, & ex intentione, idem in fraude num.* 10.

11 *Dominium transfertur in emptione, & venditione.*

12 *Merces quando ſunt venditæ, antiquus creditor an præferatur in illorum pretio.*

13 *Dolus, & fraus non facit animum venditoris vendendi, nec emptoris emendi, ſed fraudandi.*

14 *Dolus, & fraus faciunt fidem non fuiſſe habitam de pretio, nec transferri dominium.*

15 *Creditores anteriores, non præferuntur venditoribus bonorum extantium.*

16 *Dolus in contractu bonæ fidei eſt contra naturam eſſentialem.*

17 *Dolus eſt malitia in alienum damnum prorumpens, & ars nocendi contra naturalem amicitiam.*

18 *Dolus dans cauſam contractui, contractū reddit nullum, & inualidum.*

19 *Furtiuæ rei dominium non transfertur.*

20 *Venditores poſſunt bona vendicare à ſure qui emerat.*

21 *Dolo, & fraude geſtum redditur ad priſtinum.*

Pro quibuſdam creditoribus certorum bonorum ſericorum, contra doloſum mercatorem

ARGVMENTVM.

Bonorum ſericorum per mercatorem dolo, & fraude emptorū an ſit translatum dominium, & an vēditores uendicare poſſint.

CONSILIVM XCVIII.

CVM ſatis abundè per Dominū meum Collegam ſit ſcriptum in cauſa criminali contra quēdam, qui quantitates bonorum ſericorum, aſcendentem ad ſummam ducat. octomille emit, habita fide de pretio, acceſſit ad nundinas Langiani vendidit maiorem partem drapporum, & cum pecunia aufugit Beneuētum, ego autem cauſam ciuilē ruēdo pro credironibus ipſorum bonorum cum creditoribus, qui vt in bonis extantibus cæteris anterioribus præferantur, his paruis medijs demonſtrabo.

Primò, quia cum dolo ex propoſito, & præmeditatè dictus mercator bona emiſſet, vt teſtes in facto adducti deponunt:
1 qui teſtes cum ſint † coniuncti ſocietate, amicitia, & exercitio ſimili, dicuntur optimi teſtes, quia præſumuntur habere notitiam vulg. *l. optaui ff. vnd. cogn.* & alij teſtes non præſumuntur ſcire *l. conſenſu §. ſuper plagis C. de repud. l. de tutela C. de in integr. reſt. Ancar. conſ.* 169. *Alexand. conſ.* 29. *num.* 8. Et dum coniecturas multas adducunt, ex quibus dolum, & fraudem adeſſe, probatum cenſetur, ex quo in
2 talibus † occultis in animo ex coniecturis probatur *l. dolus ex indicijs C. de dol. vbi Doctor. & Paul. de Caſtr. in l. falſum diffinimus ff. de his qui ſunt ſui, vel alien. iur. l. non omnes §. à Barbaris ff. de re milit.* in huiuſmodi lex contenta eſt probationibus quæ haberi poſſunt, quamuis plenæ non ſint, *Federic. de Sen. conſ.* 118. nulli
3 dubium eſt, & iſtæ dicuntur † manifeſtæ probationes *Alexan. conſ.* 24. 51. 69. *lib.* 2. *& Bart. in l.* 1. *ff. de verb. oblig.* dicit, quod iudex ex vehementi opinione informationem capere debet, *Ioan. Andr. in cap.* 1. *de dolo & contum. Abb. in cap. cum cauſa num.* 1. *de empt. & vendit. Bald. in*
4 *l. conſul. num.* 16. *de adopt.* dicit, quod † fraus probatur per indicia cum alijs concordantibus apertiſſimè, vt credo eſt fundatus dolus dicti mercatoris emptoris.

Nec

Nec curo quomodo ſit appellanda iſta fallentia, † Nùm dolus, nùm fraus certe
5 coniurationi coniuncti, vt diſpoſitum in vno diſpoſitum videatur, & in alio: aliquando enim dolus genus appellarur, &
6 fraus ſpecies, alias † fraudem nonnulli dicunt genus,& dolum ſpeciẽ,aliquando
7 dicunt eſſe verba † ſinonyma,& idem ſignificantia: *& Iuris conſultus,& Doctor. ſic ſæpius vocant l. iuriſgentium* §. *& ſi fraudandi,vbi gloſ. magna de pact. & ibi Bart.Bald.& alij Doctor l.1.in gloſ. in verſic. fraudis ff. de his qui not. infam. Abb. in cap. ex tenore cap. 4. de reſcript. & in conſ.68.lib.1.Bald.in l. quæ fortuitis volum.3.de pign.actiion.Iaſ.in* §.*item ſi quis in fraudem inſtit.de actio.num.* 21.
8 tamen certum eſt,quod ſicut † dolum ſiue fraudem nuncupamus,ad decipiendũ vtrumque verbum aptiſſimum appella-
9 ri poteſt, & ſicut dicimus † dolum ex propoſito,& intentione *l.1. de dolo,* item
10 eam † fraudem diſtinguimus ex propoſito,& intentione *l.fraudis vbi Det.de reg. iur.* quod ideò dixi ad demonſtrandam ſimilitudinem ſoni, & vocis horum vocabulorum.

11 Non obſtat ex aduerſo prętendi per † venditionem fuiſſe tranſlatum dominiũ ipſorum bonorum, & eorum contractus tranſiuiſſe in creditores, & venditores ef fectos debitores in pecunia per *text.in l.in ciuile C. de reiuendic. l. non idcirco C.*
12 *de contrahend. empt.* & quod quando † mercatori, eſt res vendita, creditor anterior prefertur venditori, vt per *Ancar. conſ.*184.*in fin Ang.in l. in rebus C. de iur.dot. Alber.in l.qui fundũ qui pot.in pig. hab.Vitalis in tract clauſul.ea ſpetiali obligatione Neguſant.de pign.in* 2.*membr.*5.*part.nu.*8.*&* 9.

Nàm dictis iuribus reſpondetur. Primò, quod cum ex præcedentibus ſit fun-
13 datus dolus,& fraus,† apparet,emptores re vera non habuiſſe animum emendi, ſed fraudandi, & fallendi, quo caſu non dicitur fides habita de pretio,nec tranſ-
14 latum † dominium,quia præſumitur pręcedenterm dolum dediſſe cauſam fidei habendæ,& perinde habetur,ac ſi non fuiſſet habita: Nec dicitur tranſlatum dominium,ita *Ang.& Bald.in l.ſi cum dotem* §*fin.ff ſolut. matr.* qui dicunt eorum tempore ventilatam fuiſſe quæſtionem mercatorum Bononienſium de familia Guardorum, qui emerunt habita fide de pretio, & aufugerunt, & fuiſſe ab omnibus concluſum, quod in illos non dicitur tranſlatum dominium,& minimè
15 debere † præferri aliis creditoribus priuilegiatis, ſed reſtitui debere bona vendita vendiroribus dominis,quos ſequuntur ibidem *Paul. de Caſtr. & Alexand.* ad plenum,qui allegant *text.* optimum *in l.ſi quaſi recentiones ff. de pig. actio. & alia iura Neguſant. idem concludit in* 2. *membr quintæ partis num.9.in fine Benuen. Stracc. qui omnes collegit,in tract. de mercat.part.3.verſ.*31.& eſt* communis opinio nemine contradicente.

Secundò, ad idem cumulant, & re-
16 ſpondent alia ratione,quod dolus † in contractu bonæ fidei prout(ſumus in contractu noſtro emptionis & venditionis) eſt contra eius naturam eſſentialem, vt dixit *Bald.in l.ſub prætextu num. 9. de tranſact. & in l. quæ fortuitis ff. de pign.*
17 *actio. num.* 9.*&* 10. dicit quod dolus † eſt malitia in alienum damnum prorumpens, ac ars nocendi contra amicitiam naturalẽ,& proinde Iuris conſulti,& Imperatores mandant, quod quando dolus
18 dat cauſã contractui (vt in caſu noſtro) redditur nullus, & inualidus ipſo iure *l.ſi dolo aduerſarij C.de reſcin.vend.l.trãſactione l.*2.*C.de tranſ.l.& eleganter ff.de dol.vbi Doctor notant,Bart. in l. ſub prætext.C.de tranſact.& ſubtiliſſime Bald.in l.non dubium nu.*15. *C. de leg.*

Tertiò, ad idem auxilium præſtat,
19 quod † in furem non transfertur dominium, quia dum verum eſt, & per teſtes probatum, quod hic mercator non animum emendi, ſed fraudandi habuit, & verè fur fuit, nullo pacto rei dominium nanciſci potuit,quia in furem &c.*l.ſi abducta C.de furt.l. qui re comodata* §. 1. *de furt. cum concordantibus, & totis titulis de furtis ff.& C.* Ex his ergo habetur validiſſima conſequentia, quod iſti vendito-

Ii 3 res

20 res, tanquam Domini poſſunt † ipſa bo-
na vendicare, poſtquam ipſorum domi-
nium ab eis abdicatum non fuit.

Quartò, vellem ad noſtrum propoſi-
tum adducere edictum Prætoris in *titul.*
21 *de his quæ in fraud.* † *& dolum geſtum*
eſt, vbi prætor reuocat ad priſtinum *l. 1.*
eodem tit. & l. ſi hac in factum actio, &
eodem, & toto titul. & dum de fraude, &
reuocatione in genere loquitur, præter
noſtram intentionem, coadiuuat tamen
quia totus tirulus ſuccurrit creditoribus
in quorum damnum, & præiudicium, de-
bitor alienauerit, vel alio modo ſua bo-
na hypothecata in alium tranſtulerit,
fraudandorum creditorum cauſa, & di-
ſponit circa particulare, & diuerſum: cum
nos dicamus propter dolum non eſſe
tranſlatum dominium & tibi quod tranſ-
latum dominium reuocatur, de qua
reuocatione non opus eſt nobis cum de-
fendamus, vt fundauimus dominium trāſ
latum non eſſe, ideo parum in illo edicto
morabor, & proindè firmiter concludo,
quod iſti venditores eorùm bona recupe
rare debent, & ira iudicandum puto.

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Dolus malus eſt quando aliud agitur, quă quod fingitur agi.*
2 *Læſione enormi ſtante præſumitur dolus.*
3 *Dolus per veras coniecturas, & ex qualitate facti percipitur.*
4 *Dolus annullat diuiſionem, & concordiam.*
5 *Dolus dans cauſam contractui reddit contractum ipſo iure nullum.*
6 *Dolus, vis, & metus excludunt conſenſum.*
7 *Conſenſus perficit contractum, & deceptus non conſentit.*
8 *Dolus ex propoſito, & dolus re ipſa æquiparantur.*
9 *Dolus vterque conſiſtit in committendo.*
10 *Malus ſemel, ſemper præſumitur malus.*
11 *Probationes duæ ſemiplenæ faciunt vnam plenam probationem.*
12 *Cauſa ciuilis etiam per indicia, & præſumptiones probatur.*
13 *Leges, & æquitas ſuadent æqualitatem inter fratres.*
14 *Peculium profectitium filij, cedit in beneficium Patris, & Aui.*

Pro Magnifica Caſerta matre, & ceſſionaria Octauij Villatij, filij, & hæredis quondam Pompei Villatij, contra Cæſarem Villatium.

ARGVMENTVM.

Diuiſione, & concordia cum dolo, & enormiſſima læſione facta reſcindi debet.

CONSILIVM XCIX.

IN hac cauſa reſciſſionis,
diuiſionis, & concordię
factæ inter dictos Pom-
peum, & Cæſarem Fra-
tres, quod ſit reſcinden
da, & iterum diuiſio fa-
cienda pro parte dictæ magnificæ nomi-
ne quo ſupra dicitur, quod dictus Cæſar
erat, & eſt homo ſubtilis, aſtutus, terribi-
lis, & ætate maior facilis ad decipien-
dum, & fraudandum dictum Pompeum
ignarum, & ruſticū, & in omnibus Cæſari
obedientem, quæ mala intentio, & alia
patent ex enormiſſima læſione, & om-
nia in facto bene ſunt probata, & addu-
cta, nàm Cæſar aliud agendo, aliud age-
re ſimulauit, quod dolum malum impor-
1 tat, cum dolus † malus ſit quando alte-
rum circūmſcribendi cauſa, aliud agitur,
aliud agi ſimularur, vt ad literam dicit
text. in l. iuris gentium §. *dolo ff. de pact.*
quod latiſſimè more ſolito ex pluribus au-
thoritatibus firmat Tiraquell. de retract.
in præfatione num. 7. Immò dato quod de
ipſo dolo, & fraude per apertiſſimas pro-
bationes non conſtaret, prout conſtat, ad
2 huc ex enormi † læſione, quæ ex eiſdem
actis apparet re ipſa dolus præſumeretur
vt eleganter dixit *Det. in l. fraudis inter-*

uentu

3 *uentu num.* 3.*ff.de reg. iur.* Nam dolus †
per varias coniecturas ex qualitate facti
percipitur, vt ex multis probat *Afflict. de-*
4 *ciſio.68.num.*8. quæ diuiſio, † & concor-
dia propter dictum dolum ſunt ipſo iure
nullę, duplici ratione, primo, quia non po-
teſt negari quod dolus ipſe, ex prædictis
in facto adductis non dederit cauſam ip-
5 ſi contractui, & dolus † dans cauſam
contractui vt hic, reddit contractum ipſo
iure nullum, notat *Bart. in l. in ſumma*
num. 2.*ff.de condit.indeb. & in l. ſub præ-*
*textu num.*4.*&* 5.*C.de tranſact. quem*
ſequuntur Scrib.in d.l.in ſumma. Secun-
6 da ratio eſt, quia dolus, vis, & metus †
excludunt conſenſum ab ea diſpoſitione,
ad quam quis dolo fuit inductus, per no
tata in *l.eleganter in princip.ff.de dolo, qui*
bus addo Tiraquell.referentem in l.ſi vn-
*quam in præfatione num.*97.*C. de reuoc.*
7 *donat.* cum conſenſus † ipſe perficiat con
tractum, deceptus non conſentit, vt in
auth. quod eis in *gloſ.*1, *C. de nupt.* & hoc
tanto magis verum eſt in caſu de quo a-
8 gitur, quia cum dolus † ex propoſito, &
dolus re ipſa æquiparentur, vt per *Capyc.*
*deciſio.*159.*num.*21.& alter ipſorum ſuffi
ceret ad annullandum contractum, vt in
*deciſio.Gramm.*67. *num.* 12. fortius hic,
vbi vterque interuenit, vt ex facto planè
patet: & tanto magis redditur verum, &
9 efficax, quia vterque † dolus conſiſtit in
committendo, non in omittendo quo ca-
ſu maior efficitur, vt ſatis benè dixit *Ti-*
raquell.in tract.conſtit. in prima parte,
*num.*57.*&* 58. ponens exemplum, in eo,
qui cum eſſet ſimplex detemptor rem tra
dit, vt poſſeſſor, & hæc pro nullitate aſ-
ſerti contractus ſatis eſſe videtur.

Secundò, dicitur non eſſe curandum
de ſcripturis pro parte conuentorum
productis, cum pro maiori parte ſint affe
ctatæ, & procuratæ poſt litem motam,
& in ſe contineant ſimplicem partium
aſſertionem, & dum in multis ex eiſdem
ſcripturis Cęſar conuincitur de malitia,
dolo, & fraude, omne dubium reſoluitur
10 per regulam, *ſemel † malus, ſemper præ-*
ſumitur malus, de reg.iur. in 6. Nec cu-
randum de partita Notarij Nicolai
Cioffi, Nàm verum eſt quod tempore
contractationis aſſerti mutui, & ante ſti-
pulatum contractum inter partes actum
fuit de pecunia reddenda, ita quod nul-
lum commodum peruenit ad Cæſarem,
& conſequenter ad communionem ipſo-
rum Cæſaris, & Pompei, ex his quæ in fa-
cto adduximus, & in terminis firmat *Iaſ.*
in l. Titia ff. de verb. oblig. Nec obuiat,
quod pars aduerſa notat in facto, dicens
depoſitionem Notarij Franciſci Marche
ſij, eſſe ſingularem, & falſam ex re ipſa,
cum ſingularitas eſt coadiuuata alijs pro
bationibus, & coniecturis, vt in reuelatio
nibus eſt videre, & eo magis, quia aſſerta
concordia apparet ſtipulata die 6. Fe-
bruarij anni 1567. Die ſequenti idem
Cæſar conſtituit ſe debitorem Marcello
Cioffo, filio & hæredi dicti Notarij Nico
lai in ducatis centum tantum, & modo
dicunt eſſe ducat. 212. in diuiſione, &
concordia, ex prædicta cauſa poſitis, ex
quo detecta eſt apertiſſima fraus, & do-
lus, & malitia dicti Cæſaris, & poſito
quod depoſitio dicti Notarij Franciſci
ſemiplenam faceret probationem, non
debemus dubitare, quia alij teſtes in his
quæ deponunt circa idem ſemiplene pro-
bant: vndè in hoc colligimus duas ſemi-
plenas probationes: & in iure regulariter
11 in qualibet ciuili † duæ ſemiplenæ fa-
ciunt vnam plenam probationem, ita
12 quod poſſit cauſa † ciuilis per indicia,
& præſumptiones probari, vt in *cap. ex*
literis extra de probat. & arg. l. filium
ff.de his qui ſunt ſui, vel alien. iur. Gand.
*in rubr.de præſumpt.num.*2.*verſic. tertia*
ratio, donando parti violentam præſum-
ptionem, quæ ex iàm dicto inſtrumento
habetur, cum prædicta ſufficiant, maximè
13 quia † leges omnes, & æquitas ſuadent,
æqualitatem in diuiſionibus inter fra-
tres, maximè ſeruandam iuxta *text. in l.*
1.*ff.de reb.dub. & ibi Socc. nu.* 8.

Nec relinquatur dicere, quod pars
aduerſa ſuam prætenſionem nullo iure
fundare poteſt, videlicet, deductionem
petij Terræ pro ſuis laboribus erogatis
in bonis Aui, ſub cuius protectione viue-
bant, nec non deductionem dotium triū

filia-

filiarum, cum ſit quod nullum peculium habebant, caſtrenſe vel quaſi, aut ſaltim aduentitium, ſed cum omnia profectitia
14 † eſſent, cedebant, & cedere debebant lucro patris, & Aui §. *igitur liberi inſtit. per quas perſ. nob. acquir. cum concordantibus*, & ex his concludo prætenſam diuiſionem, & concordiam eſſe reſcindendam, & iterum bona omnia paterna, & auerna diuidenda, & tertios poſſeſſores aliquorum dictorum bonorum condemnari debere ad relaxãdum cum fructibus ratam ad dictum Pompeum tangentem.

Referente Domino Carolo Fenitio per Sacrum Conſilium, prædicta diuiſio, & concordia, fuit iudicatum quod reſcindatur, & iterum bona diuidantur, & in portione Cæſaris ponantur bona per eum alienata, vt ex proceſſu in Banca Borrelli.

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Spoliatus ante omnia eſt reſtituendus cũ fructibus, & vſque ad obolum.*
2 *Poſſeſſorium datur, etiam contra titulo poſſidentem.*
3 *Spoliatus à Iudice poſſeſſorio recuperandæ agere poteſt.*
4 *Detemptor ſimplex ſine ordine iuris priuari non debet.*
5 *Spoliatus à Iudice, iure non ſeruato eſt reſtituendus.*
6 *Spoliatus de facto à Iudice, de facto eſt reſtituendus.*
7 *Iudex facilis in immittendo, debet eſſe facilis in reuocando.*
8 *Iudex qui ſine citatione alium in poſſeſſionem immiſit, poteſt etiam ſine poſſeſſoris noui citatione poſſeſſionem reuocare.*
9 *Reſcriptum etiam exequutiuum requirit cauſæ cognitionem.*
10 *Citationis defectus eſt iuris naturalis.*
11 *Iudex ex officio procedere poteſt in ſpolio ita etiam, vt fructus reſtituantur.*
12 *Plures ſi ſint ad fideicõmiſſum vocati, & probibiti alienare vocatorum fauore probibitio facta cenſetur.*
13 *Res alienari probibita accedit vocatis in quorum fauorem probibitio facta fuit.*
14 *Res alienari ſi ſit probibita, ſequuta alienatione committitur fideicommiſſum, & reiuindicatio conceditur.*
15 *Fideicommiſſo familiæ fauore facto veniunt illi de familia ordine ſucceſſiuo prius maſculi, & deinde fœminæ.*
16 *Maſculis deficientibus veniunt fœminæ*
17 *Legitima debetur purè abſque vllo grauamine.*
18 *Legitima non minuitur, nec grauatur minus per fideicommiſſum inter filios.*
19 *Legitimæ iuri renuntiari non poteſt.*
20 *Sententia cõtra vnum pro iure ſuo lata, alteri non præiudicat.*

Pro magnifico Scipione Galzerano, contra magnificum Ioannellũ Godanum, & etiam contra creditores quondam Nicolai Godani.

ARGVMENTVM.

Spoliatus authoritate Iudicis vigore ſententiæ, ſpoliato non vocato, latæ, reſtitui debet etiam cum fructibus, & quando fideicommiſſum, fauore familiæ factum intelligatur, & an perpetuum ſilentium inauditos afficiat.

CONSILIVM C.

EST in hac cauſa videndum, Primo an Scipio Galzeranus, qui de facto fuit ſpoliatus, licet pro exequutione ſententiarum & prouiſionum Sacri Conſilij debeat de facto in ſua poſſeſſione reſtitui, & dum nihil dicit de fructibus, an tali caſu fructus veniant officio Iudicis.

Secundò, ſi prohibita alienatione extra familiam ſit inductum fideicommiſſum in beneficium familiæ, & tale quod

exclu-

excludat fideicommiſſarios vocatos ex-
preſsè, in caſu tamen quando inſtitutus
moritur ſine filijs.

Tertiò, ſi dictæ ſententiæ, & perpe-
tuum ſilentium impoſitum in beneficiũ
Ioannelli afficiant Scipionem emptorem
tertiæ partis vineæ, & creditores quibus
pretium fuit liberatum, maximè quod
Nicolaus non fuit grauatus in legitima.

Quoad primum dicitur quod habe-
mus regulam *cap. grauis de reſtit. ſpo-*
1 *liat.* vbi ſpoliatus † ante omnia venit re-
ſtituendus, & ſpolians non auditur niſi
reſtitutis omnibus vſque ad obolum, ac
etiam damnis, fructibus, & expenſis, cum
ſpolium in primis vſque ad mininum
quadrantem purgandum ſit *Rot. deciſio.*
313. & 319. in nou. Curt. conſ. 41. Crauet.
conſ. 140. num. 3. ita nouiſſimè cenſuit
Rot. Roman. per Verall. deciſio. 171. &
176. part. 3. & de iure ciuili eſt *text. in*
l. ſi quis in tantam C. vnd. vi, vbi gloſ. &
Doctor. ac etiam nouiſſimè refert Anton.
Theſaur. in deciſio. 15. num. 2. vltra quos
Soccin. in reg. 34. & 292. & conſ. 122.
lib. 4. Alexan. conſ. 103. colum. 4. lib. 1. &
in hoc ſpolio poteſt procedi ex officio, vt
firmat *Ioannes Antonius de Nigr. in cap.*
Reg. incip. ſubditorum num. 16. in rubr. de
violent. illat.

Non obſtat, quod vigore ſententiarũ,
& prouiſionum Sacri Conſilij per dictũ
Ioannellum fuerit capta, & abdicata poſ
ſeſſio dictæ tertię partis vineæ, ex quibus
pars coloratam poſſeſſionem, & titulum
2 habere prætendat, quia remedium † hoc
reintegrandæ poſſeſſionis datur etiam
contra titulo poſſidentem, & hæc eſt ma-
gis * communis opinio in qua reſidet Sa
crum Neapolitanum Conſilium, vt re-
fert *Afflict. in deciſio. 361. num. 33. qui*
num. 46. ex Geminiano in conſ. 5. quia
3 *ſupra*, in ſpecie dicit quod ſpoliatus † à
Iudice ſine ordine Iudiciario, poſſeſſorio
recuperandæ agere poteſt: quod proce-
4 dit etiam in ſimplici † detemptore, qui
poſſeſſione, iuris ordine non ſeruato, pri-
uari non debet, ſecundum *Bald. in conſil.*
361. quamquam lib. 3. etiam ſi authori-
5 tatem † Iudicis quis eſſet ſpoliatus, nul-
liter tamen, & iuris ordine non ſeruato
eſt reſtituendus, *cap. ex inſinuatione de*
procur. cap. conquærente de reſtit. ſpol. Ho-
ſtienſ. in ſum. eod. tit. Oldrad. conſ. 227. de
toto column. 1. verſicul. ſecunda regu-
la, & verſic. ſi ergo tali commiſſione Bal.
conſ. 357. iniuſtiſſima lib. 2. conſ. 134. co-
pioſe, & conſ. 149. proponitur, quod quidem
tutela in fin lib. 3. Rom. conſ. 158. circa
articulum colum. 2. verſic. 3. quia iniuſte
Anto. de Butr. conſil. 62. in duobus colum.
1. Soccin. conſ. 18 colum. 10. verſic. nec ob-
ſtat, quod chinus & conſil. 12. colum. 2. in
fin. lib. 1. Det. in l fin. colum. 20. C. de edict,
Diu. Andr. toll. Bart. Cæpol. in conſil. 19.
nu. 2. Quinimmò, *Vrſillus ad Afflict. ad*
dens deciſio. 361. litera D. dicit quod vbi
6 quis authoritate † Iudicis cauſa non co-
gnita eſſet miſſus in poſſeſſione de facto,
Iudex idem qui illum in poſſeſſionem
de facto miſit, de facto ſimiliter eijcere
& à poſſeſſione amouere, per bonum
text. adhoc in l. 1. §. & hoc edictum ff. ſi
mul. ventr. nom. vbi quemadmodum, eſt
7 facilis † Iudex in immittendo, ita debet
eſſe facilis in reuocando ad idem *gloſ. no*
tabilis in cap. ab excommunicato 6. q. 3.
& ex alijs multis in caſu noſtro firmat,
8 quod ſi Iudex † quando dedit tenutam,
omiſit citare partem, poteſt tunc illam
reuocare, parte non citata, & idem ſi quis
ſpoliatus eſſet à Principe ſine cauſæ co-
gnitione, ex multis per *Afflict. in d. deciſ.*
361. num. 24. verſic. tertia ratio, & num.
35. nec obſtat quarta ratio, ac ſunt *text.*
apert. in in l. authoritate, in l. meminerint
C. vnde vi & in l. fin. C. ſi per vim, vel
alio mod. &c. & etiam eſt text. ad lite-
ram noſtrum caſum decidens, in l. ſi non
cognitio C. ſi contra ius, vel vtil. pub. vbi
9 reſcriptum † per quod mandatur quod
reſtituatur poſſeſſio ſpoliato, requirit cau
ſæ cognitionem, & citationem etiam
10 quod ſit exequutiuum, cum defectus †
citationis appelletur defectus iuris natu-
ralis, vt, in *clement. Paſtoralis de re Iudi.*
ſecundum Alexan. in l. iuſtè poſſidet ff. de
acquir. poſſeſſ. & Afflict. ibidem vndè ex
prædictis habetur dictum Scipionem in
dicto Iudicio non citatum debere in ſua
poſ-

poſſeſſione reintegrari,& reſtitui etiam de facto,abſquè partis citatione,ergo facilius,quia compilato proceſſu,ac auditis partibus, & de ſuo notorio iure patet,
11 hoc poteſt, & dum in hoc iudicio † procedi poteſt,etiam ex Iudicis officio,vt firmat *Ioa. Anto. de Nigr. vbi ſupra eodem nu. 16.* non dubito quin reſtitutio etiam fructuum ſit officio Iudicis facienda, & abſque dubio primus articulus explicitus eſt.

Veniendo ad ſecundum de fideicommiſſo fauore familiæ inducto, quod contra meum clientem Scipionem Galzeranum nihil vrget vt infra dico,quod quā
12 do plures † ad fideicommiſſum ſunt vocati,& honorari, & ijdem alienare prohibiti: prohibitio tunc, vocatorum fauore facta cenſetur, & talem prohibitionem valere firmat *gloſ. in l. cum pater §. inſtituto ff. de leg. 2. quam comprobat ibidem Imol.* & licet aliqui eam reprobent, tamen quando prohibitio facta eſt, vt bona conſeruentur in familia,vel ſub pœnę
13 nomine, ſi res † alienatur, in ea ſuccedunt illi de familia,vel alij vocati,in quorum fauorem fideicommiſſum inductum cenſetur *ad text. in l. pater § quindecim ff. de leg. 3. & ff. & C. de his, quæ pœnæ*
14 *nom.* & alienatione † ſequuta committitur fideicommiſſum,& res vendicatur, vt in *l filiusfamilias §. diui ff. de leg. 1. l. cum pater §. libertis ff. de leg. 2. & ex pluribus declarauit Bart. in l. quoties ab omnibus*
15 *C. de fideicommiſſ.* & illi de † familia in tali fideicommiſſo,ordine ſucceſſiuo ſunt vocati,& prius maſculi,quibus deficientibus, ſuccedunt fæminæ,iuxta diſtinctionem *Cumani in l. cum ita §. in fideicommiſſo per illum text. ff. de leg. 2. ibiquè gloſ. & Doctor. ac Socc. Sen. in l. ſi cognati nu. 17. de reb. dub. tradunt Doctor. maximè Caſtrenſ. in l. Gallus §. quidam rectè ff. de liber. & poſthum. Ruin. conſ. 92. num. 5. conſ. 117. num. 19 & conſ 134. num. 21. lib. 2. Socc. Iun. conſ 126. num 43. & 46. lib. 1. Pariſ. conſ. 11. num. 28. lib. 3. Ceſal. conſ. 88. num. 33. & ſeq. & conſ. 353. nu. 52. 53. 55. & 56. per Franc. Mantic. in ſuo tract. de coniect. vlt. volunt. lib. 8. titu.*
16 *12. num. 11.* & quod maſculis † deficientibus ſuccedant fæminæ, firmat etiam *Soccin conſ. 117. num. 5. 6. lib. 2. conſ. 63. num 15. lib. 3. Ruin. conſ. 154. num. 3. lib. 2. Gozad. conſ. 79. num. 7. & ſeq. Ceſal. conſ. 252. num. 23. & firmat idem Franciſc. Mantic. eodem in loco num. 7. verſic. ſic tamen*, vt deficientibus maſculis, fæminę etiam admittantur: ſed hæc pro articulo decidendo circa ſpolium,& alienationem dictæ tertiæ partis vineæ ſubhaſtatæ pro debitis dicti Nicolai teſtatricis filij, & grauati cum quoad ipſius legitimam fideicommiſſum nihil operatur, quia le-
17 gitima † debet relinqui purè, & abſque vllo grauamine, & ſi aliter fiat lex ipſo iure conditiones,& vincula eijcit *ad tex. in l. ſi arrogator ff. de adopt. l. cohæredi §. cum filio ff. de vulg. & pupill. ſubſtit. l. quoniam in prioribus C. de inoffic. teſtam. vbi gloſ. & Doctor. omnes & latiſſimè Xuares in d l quoniam in prioribus Bart. conſ. 34. Pariſ. conſ. 108. num. 11. lib. 3. Socc. Iun. conſ. 131. num. 4. in fin. lib. 2. plenius in cap. ſtatuimus, & in cap. Raynutius extra de teſtamen. & ex alijs Franc. Mantic. eodem lib. 8. tit. 3. num. 1. Afflict.*
18 *deciſio. 306 num. 1.* & legitima † grauari non poteſt, nec per fideicommiſſum reciprocum inter filios; *Bart. in l. qui Romæ §. duo fratres ante num. 11. ff. de verb. oblig. ibique Rip. num. 38. & Afflict. in d. deciſio. 306. num. 2.* dicit quod iuri
19 legitimæ † renuntiari non poteſt,& dum tertia pars vineæ fuit alienata pro legitima Nicolai, & ipſius pretium ſolutum creditoribus, emptor moleſtari non debet, & cum de facto, & inauditus Scipio fuerit ſpoliatus, ita reſtituẽdus eſt in ſua poſſeſſione,etiam cum fructibus,vt ſuperius iam diximus.

Quo vero ad tertium,& vltimum articulum,ſententiæ,& perpetuum ſilentium dictum fideicommiſſum approbantes: an ipſum emptorem afficiant inauditum. In hoc parum inſiſtam, tum quia dicta tertia pars vineæ venit in partem legitimæ Nicolai,& ex conſequenti rectè alienata fuit, vt in præcedentibus fundauimus,
20 tum etiam,quia ſententia † contra vnũ

pro

pro iure ſuo lata, non præiudicat alteri, vt in duobus cohæredibus, & in duobus collegatarijs *l. ſæpè ff. de except. rei iud. l. 1. & l. ſi cum vno ff. de exce. rei. Iud. Alex. in d. l. ſæpè nu. 15. & nu. 25. Loffred. conſ. 10. num. 4. Octau. Oſaſc. Pedem. deciſ. 157 num. 16. 17. Tiraquell. de nobil. cap. 37. num. 7.* & multo magis idem eſt vbi duo haberent ius, non ex eadem cauſa *l. ſi deſerta C. ſi prop. pub. penſ. glo. in l. cum miles ff. ex quib. cauſ. manu.* per rationem, quia rei iudicatæ exceptio, vt obſtet tria copulatiuè concurrere debent, perſonæ, cauſæ, & rei identitas, vulgata *l. cum quaritur cum duabus ſequentibus ff. de except. rei iud.* vnde ex prædictis currenti calamo adductis concludo dictum Ioannellum Godanum condemnari debere ad relaxandum dictam tertiam partem vineæ, dicto Scipioni Galzerano cum fructibus, & ita iuris eſſe mihi videtur.

Per Sacrum Conſilium referente Domino Pompeo Salernitano fuit prouiſum, quod reſtituatur tertia pars vineæ exequuta contra Magnificum Scipionem Galzeranum, ſalua prouiſione facienda quoad fructus, vt ex proceſſu inter dictas partes in Banca Terracciani, quæ fuerat Miloni.

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Filij maſculi rebellium ab omni hæreditate excluduntur.*
2 *Maſculinum comprehendit fœmininum, etiã in odioſis rationabilibus, ſecus irrationabilibus.*
3 *Filio naſcituro exhæredato, non intelligitur exhæredata poſthuma naſcitura.*
4 *Exhæredatio eſt odioſa.*
5 *Exhæredatio poſthumi quare ſit irrationabilis.*
6 *Pœna ſuos tenet authores.*
7 *Filius iniquitatem Patris portare non debet.*
8 *Filij appellatione in materia rebellionis, non comprehenditur filia fœmina*
9 *Filia fœmina rebellis ſuccedit extraneis.*
10 *Incluſio vnius, eſt excluſio alterius.*
11 *Pœnæ in dubio ſunt demoliendæ.*
12 *L. quiſquis §. filij verò C. ad l. Iul. maieſt. declaratur.*
13 *Legis prouiſio contra ius commune, non extenditur vltra expreſſa.*
14 *Cæſarea Maieſtas Caroli V. habilitauit etiam maſculos filios rebellium in vaſionis Lautrecchi ad ſucceſſiones maternas.*

Pro Domina, conſulto ſilentio ommiſſa.

ARGVMENTVM.

Filiæ rebellium ab extraneorum hæreditate non excluduntur ad intellectum l. quis quis §. filij verò & §. ad filias ſanè C. ad l. Iul. Maieſtatis.

CONSILIVM CI.

LICET per *text. in d. §. filij verò ad l. Iul. Maieſtatis*
1 filij † rebellium excludantur ab omni hęreditate, tamen quia talis diſpoſitio loquitur in genere maſculino, dum dicit filij excludantur ab omni hæreditate, non eſt extendenda ad filias fęminas, quod quidem probatur.

2 Primò, nàm licet regulariter maſculinum † concipiat fœmininum, vulg. *l. 1. ff. de verb. ſign.* etiam in odioſis, iuxta notata, per *Doctores in l. ſi quis id quod ff. de iuriſd. omn. iud.* tamen talis regula procederet quando odium eſſet rationabile, vt pro regula ponit *Bart. in l. 1. ff. de verb. ſign. quem ſequuntur Bald. Ang. & alij in l. Gallus in princip. ff. de liber. & poſthum. Cyn. Bald. Ang. & Salyc. in l. quicumque C. de ſeru. fug.* Imol. *in l. ſi ita ſcriptum ff. de leg. 2. Dec. conſ.* 64. ad quam propoſitionem fundandam, ſcilicet quod maſculinum non concipiat fœmininum in tali caſu *Bart. adducit text. in l. 1. in verbo, quare ff. de ventr. in poſſeſſ. mitt.* vbi talis noſtra concluſio clarè probatur, ibi enim

3 enim habetur, quod exhæredato † filio
naſcituro, non intelligitur exhæredata
poſthuma; ergo infert quod maſculinum
non concipit fœmininum: ratio eſt ſecun-
dum *Bart. in d. l.* 1. *ff. de verb. ſign.* quia
4 licet ibi ſimus in exhæredatione, † quæ
eſt materia odioſa iuxta *l. cum quidam
ff. de liber. & poſthum.* tamen quia iſtud
5 odium † eſt irrationabile, cum nulla cau-
ſa exhæredationis poſſit coniecturari in
poſthumo, ideò maſculinum non conci-
pit fœmininũ: ergo eodem modo in mate
ria iſta, ſumus enim in materia exhæreda
6 tionis, & odium eſt irrationabile, † cum
pœna ſuos debeat tenere authores vulg.
l. ſancimus C. de pœn. cum ſimilibus, vt
*refert gl. in d. l. ſancimus & illud Eze-
chielis in cap.* 17. *& in cap. Iudei* 1. *q.* 4.
7 vbi, filius † non portabit iniquitatem pa-
tris, vndè ſequitur quod in caſu noſtro
nullo modo maſculinum concipit fœmi-
ninum ex prædictis per *text. in d. l.* 1. *in
d. verbo quare*, qui eſt ad hoc notabilis,
& per conſequens filia extraneis ſucce-
dere poteſt, & ad probandam eandem
opinionem, quod in odio irrationabili
maſculinum non concipiat fœmininum
Bart. in d. l. 1. *ff. de verb. ſign.* adducit ſu-
pradictũ *tex. in d. l. quiſquis*, qui quidem
tex. dupliciter hoc innuere videtur. Nam
dum *Iure conſultus in d.* §. *filij vero eiuſ-*
8 *dem legis quiſquis*, filios † ab omni ſucceſ
ſione excludit, & deindè in §. *ad filias* lo-
quitur de eadem materia ſucceſſionis,
quoad filias fœminas, ſequitur quod in
hoc caſu maſculinum non concipiat fœmi
ninum, quia ſi cõciperet, fruſtra in *d.* §. *ad
filias* loquutus eſſet circa idem de filia-
bus, cum prima diſpoſitio ſufficeret. ſecun
do ex eodem *text.* idem probari poteſt
in §. *ad filias* ibi enim dicitur, *ad filias ſa-
nè*, quaſi voluerint innuere dicta verba
quod diſpoſitio præcedentis § *filij vero*,
procederet tantummodo in maſculis, non
in fœminis.
9 Secundò, quod dicta filia † poſſit ſuc-
cedere extraneis, probatur per *text. eiuſ-
dem* §. *ad filias dictæ l. quiſquis*, ibi enim
habetur quod filia fœmina à paterna hæ
reditate excluditur in totum, à materna
vero in parte, & de hæreditate extranei
nihil dicitur, ex quo videtur, quod extra-
10 neis ſuccedere poſſit, nã incluſio † vnius
excluſio eſt alterius, arg. *l. cum prætor ff.
de Iudic.* Hanc rationem ponit *Salyc. in
d.* §. *ad filias* tenendo hanc opinionem,
quod filia ſuccedere poſſit extraneis.
Tertiò, quod filia excludatur ab hære
ditate extranei, non reperitur in iure ex-
preſſe cautum, vt in *d.* §. *ad filias*, ergo ſu-
11 mus in dubio, † in quo pœnæ ſunt demo
liendæ, non autem augendæ vulg. *l. pen.
ff. de pœn.* & ſic videtur quod filia omni-
no extraneis ſuccedere poſſit: Nec obſtat
ſi dicatur quod expreſſe hoc deciditur,
12 in *d.* §. † *filij vero*, Nam poſita pro vera
prima ratione, quod in caſu noſtro ma-
ſculinum non cõcipiat fœmininum ille §.
nihil diſponit de fœminis, & per conſe-
quens iſta ratio redditur vera.
Quartò, ad idem affertur, quia proui-
13 ſio legis † contra ius commune non ex-
tenditur vltra expreſſa in ea: vulg *l. ſi ve-
ro* §. *de viro ff. ſolut. matrim. cum ſimil.* &
iſta diſpoſitio eſt contra ius commune,
cum pœna de iure communi ſuos ſequa-
tur authores *d. l. ſancimus C. de pœn. cum
ſimil. in d.* §. *ad filias*, filia excluditur ab
hæreditate patris in totum, & ab hære-
ditate matris in parte, vt etiam diximus,
ergo non debet extendi vltra expreſſa
in ea, & per conſequens dicta filia extra-
neis ſuccedere debet, & circa eas mitior
debet eſſe ſententia, quas pro infirmi-
tate ſexus minus auxutas confidendum
eſt: & ſic concluditur de maſculo ad fœ-
minam, extenſionem nõ fieri, & quod iſta
ſit * communis opinio tenet *Hierony. Gig.
in ſuo tract. de crim. leſ. Maieſtatis lib.* 3.
de pœn quas fil. pro pat. &c. cart. 14. con-
traria reijciens, vbi ad hanc concluſionẽ
adducit multa, ſed non omittam dicere
quod Cæſarea Maieſtas Caroli V. fœlicis
14 recordationis † in anno 1536. habilita-
uit omnes filios rebellium, vltimæ Regni
huius inuaſionis à Gallis, dummodo ijdẽ
filij non fuerint in eadem, vel alia rebel-
lionis macula notati, ad hoc tantum, vt
poſſint libere ſuccedere in bonis burgen
ſaticis, & maternis, &c. vt legitur in ca-
pitulis

pitulis gratiarum Ciuitati Neapolis conceſſarum de dicto anno folio mihi 105. & tanto fortius d. filia ſuccedere debet poſtquam eius pater in d. inuaſione fuit rebellis, & hæc ſufficere videntur.

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Par in parem non habet imperium.*
2 *Præſumptio illa ſemper capienda eſt, quæ delictum excuſat.*
3 *Præſumptiones excluſiuæ, & incluſiuæ delictum, quando adſunt, excluſiuæ attendi debent.*
4 *Delictum ſi non conſtat, procedi non debet.*
5 *Vulnus vbi non adeſt, abſque partis remiſſione indulgetur, & nu. 8*
6 *Diffida in qua punitur affectus non ſequuto effectu, per indultum indulgetur.*
7 *Armorum genus nullus excipitur vbi ſine remiſſione partis indulgetur.*
9 *Statuta pœnalia non extenduntur.*
10 *Pluribus requiſitis in actu, ſi deficiat in vno, actus non valet.*
11 *Statutum requirens aliquid fieri cum certa qualitate: non ſufficit illud probare, niſi, & qualitas ipſa probetur.*
12 *Verba in reſcripto debent aliquid operari*
13 *Clauſula in principio poſita, refertur ad omnia.*
14 *Qualitatem proditoriam Princeps nominauit, quia vulnus proditorium excludere voluit.*
15 *Teſtimonium mentis nullum maius, niſi qualitas inſpecta verborum.*
16 *Proditio quid ſit, & quid proditor n. 17.*
18 *Proditoris ſigna.*
19 *Inimicus offendens inimicum etiam à tergo non dicitur proditor.*
20 *Inimicus præcauere debet nè incidat in inſidias inimici ſui.*
21 *Couarruuias, & ſi notetur contra Bart. tamen non eſt attento iure communi, ſed iure Regio Hiſpaniarum, & nu. 23.*
22 *Homicida per inſidias poteſt ab eccleſia extrahi.*
24 *Farinacius, & ſi ab opinione Bart. diſſentire videatur, tamen non diſſentit.*
25 *Aſſaſſinij delictum, quia à non inimico, & ſine cauſa fit, dicitur proditorium.*
26 *Proditorium delictum eſt quando ſub amicitia, & confidentia fit, & nu. 28.*
27 *Veneno occidens proditorie facit.*
29 *Armorum qualitas numquam tribuit nomen delictis, ſed qualitas facti, & rei.*
30 *Gratia, & indultus intelligitur ſecundũ conſuetudinem loci vbi exequutio gratiæ eſt facienda.*
31 *Feudi conceſſio, eſt intelligenda ſecundum ius, & conſuetudinem vbi adeſt.*
32 *Actus videtur celebratus in loco vbi eſt exequendus.*
33 *Statutum debet interpretari, vt conformetur cum iure communi, & illud quam poteſt minus lædat.*
34 *Statutum interpetrandum ſecundum conſuetudinem loci.*
35 *Correptio iuris communis ſicut non præſumitur, ita eſt omnino euitanda.*
36 *Statutum ſicut non extenditur de perſona ad perſonam, ſic nec de loco ad locum.*
37 *Statutum ſtricti iuris eſt, & non derogat niſi ſuo loco.*
38 *Gratia Principis, pleniſſimè interpetranda.*
39 *Liberatio Principis correptioni, & freno non ſubeſt.*
40 *Rex ex cauſa ſine partis remiſſione indulgere poteſt.*

Pro Dominis Ioanne Antonio, & Franciſco Falangolis fratribus de Ciuitate Surrenti contra Dominum Ioannẽ Carolum D Vrſoni eiuſdem Ciuitatis

ARGVMENTVM.

Delictum cum Sclopo, vel Baliſta ad Sagittam, an ſit proditorium, vt indultu non gaudeat, & quando, vel ex quibus præſumatur mandatum.

Kk Ioan-

CONSILIVM CII.

IOannes Antonius Falã gola inquiritur de ictu Sclopi, & Franciſcus Falangola frater de ictu Baliſtæ ad Sagittam in Ioannem Carolum Domini Vrſoni,& contumaces,cũ Magna Curia Vicariæ prætenderet ad foriudicationem procedere : Ioannes Thomas Polius V.I.D. ipſorum Amicus petijt, ipſos nouiſſimæ Maieſtatis Regis Filippi III. Generali indultu gaudere debere,abſque partis remiſſione, & cum prouiſum fuiſſet non poſſe gaudere, propter quod faciendum pendet verbum in Sacro Conſilio, quod ſit dicendum gaudere debere,vel contra eos procedendum non eſſe:paruis his medijs demonſtrabo, ſed cum duo ſint inquiſiti de duobus, & diuerſis delictis,diſtinctè loquar: & ſic quoad Ioannem Antonium dicitur.

Primò,non adeſſe mandatum Camilli Domini Vrſoni ad offendendum D.Ioannem Carolum,vt prætenditur,nec expreſſum,nec præſumptum,cum ambo ſint nobiles eiuſdem Ciuitatis Surrenti, & par
1 † in parem non habet Imperium *l. nam & magiſtratus ff. de arb. Neuizz. in ſuo conſil.* 12.*num.*58.*Bertrand. conſ.*59.*nu.* 5.*lib.*3. & omnes de familia Falangola d. Ioannis Caroli ſunt inimici ob eius malam qualitatem,vt ex perquiſitione Magnæ Curiæ eiuſdem, vbi de diuerſis inquiritur delictis.

Secundò, in delictis ſemper eſt capien
2 da præſumptio † per quam delictum excludatur *l.merito ff.pro Soc.l. ita apud labeonem* §.*ſi communem ff.de iniur.l. ſemper in obſcuris ff. de reg. iur. ex Bart. & alijs Hyppol.de Marſil.conſ.*2.*num.* 1. *& ſeq.lib.*1.*& Gram.deciſ.*18.*num.*5.dicit,
3 quod ſi adſunt præſumptiones † excluſiuæ,& incluſiuæ delictum, debent attendi excluſiuæ, & proinde rogatur informationem in Sacro Conſilio legi, cum prætendatur non probari, fuiſſe emiſſam pallam plumbeam,nec de percuſſione, non ſolum in perſonam,ſed nec in pariete, vel alibi, nec qui eum agreſſus fuit, nec Ioannes Antonius ipſe fuit viſus in loco delicti,nec cum armis ; & ſi aliquis diceret audiuiſſe icti emiſſionẽ,vulgo *la botta*, non ex hoc infertur, fuiſſe à Ioanne Antonio emanatam, ex quibus de delicto, nec in genere conſtare poteſt,&
4 contra eum nec ad citationem † procedi poterat,cum de prætenſo delicto non conſtabat *l.* 1. §. *hoc autem ff.ad Syllan. vbi Bart.& DD.Hyppol.de Marſ.conſ.*8. *num.*1.

Tertiò, quatenus aliquod indicium adeſſet, generali *Regio indultu* ſtante; etiam ſine partis remiſſione moleſtari non debet,vbi legitur videlicet (*Declarantes inter caſus in quibus remiſſio par-*
5 *tis † non requiritur comprahendi caſum prouocationis,ſeu diffidæ,ſimplicis inſultus cum euaginatione, ac delatione armorum prohibitorum;vbi tamen vulnera,aut percuſſiones ſequutæ non fuerint*)& generaliter loquendo de armis etiam prohibitis intelligitur etiam de Sclopo, ſi prohibitus eſſet.

Non obſtant verba indultus ſubſequentia,excipientia vulnera proditoria, Sclopo rotato, aut aliter illata, etiam morte non ſequuta,& hoc forſitan, quia delicta cum Sclopo puniuntur etiam non ſequuto effectu,& de aſportatione Sclopi parui, & alijs per Regias prohibitiones.

Primò,quia in gratia ſine partis remiſ
6 ſione, fit indulgentia † de diffida, cuius punitur affectus ſine effectu.

7 Secundò, in caſu vbi remiſſio † partis non requiritur nullum excipitur genus armorum fuiſſe factum inſultum, vel diffidam etiam cum armis prohibitis,ſi Sclopus eſſet prohibitus.

Tertiò,in gratia ſine partis remiſſione
8 dicitur, vbi tamen vulnera † aut percuſſiones ſequutæ non fuerint,& in reſeruatione, requiritur vulnus proditoriè, aut aliter Sclopo rotato,aut aliter illatum, ex quo caſum Ioannis Antonij ſine vulnere non excludit,& cum ſimus in reſeruatio-

uatione gratiæ,indultus. & ſic in ſtatuto
9 odioſo † quod in pœnalibus non extenditur, ſed ad caſum ſuum reſtringitur *c. odia de reg. iur. l. quidquid aſtringenda ff.de verb.oblig.Bald.in l.3.C. de Epiſcop. aud.Card.in clement.1.q.1.extra de conſang.& affin.Hyppol.de Marſ.conſ.6.nu. 5.lib.1.*etiam ſi eadem ratio eſſet in vtro que caſu *gloſ.Bart.& Angel.in l.furti ff. de his qui not.infam.Cæpoll.conſ.crim. 2. nu.12.verſic.& ideo cum ſimus, Gramm. deciſio.28.num.28.deciſio.47.num.4.deciſio.92.num.3.& in voto. 9. in fine.*

Inſuper in prædicta reſeruatione tria requiruntur,primum Vulnus, ſecundum Proditio,tertium Sclopus rotatus,aut alicui,quæ neceſſario interuenire debent, vt excluſio gratiæ locum habeat, quia quando ad actum † plura requiruntur, vno
10 deficiente actus non valet *l.fin.S. ait lex ff.de diuort.gloſ.in l.1.S.hoc autem à ſuperiore verſic.competere circa finem ff. de itin.actu. priu.*& ratio eſt,quia de forma eſt aliquid omiſſum *l.ſi quis ita ſtipulatus ff.de verb.oblig.vbi Bart.& l.ſi is qui ducenta S. vtrum ff. de reb.dub.* ſed in caſu Ioannis Antonij illa tria requiſita prædictæ reſeruationis gratiæ,non interueniũt quia licet tertium quando Sclopum rotatum interueniſſe probatum fuiſſet, deficiunt illa alia duo,ſcilicet vulnus,& proditio, & ſic qualitates expreſſæ requiſitæ non adſunt: & quando lex, vel ſtatu-
11 tum † requirit aliquid cum certa qualitate fieri, non ſufficit illud probare, niſi & qualitas ipſa probetur *l. Fulginius S. cum hoc vbi gloſ.& Bart.ff.quib.ex cauſ. in poſſeſſ.eat Gramm.conſ.1.num.51. poſt deciſio.*Immò de qualitate ipſa, quæ fundat iuriſdictionem ante omnia conſtare debet *l. 2. S. & ſi dubitetur ff. de Iud. Gramm. d. conſ. num. 53. Dec.conſ.434. num. 3.*

Circa delictum cum Sclopo, quod nõ ſit proditorium, dico, armorum genus delictum proditorium non facere,ex claris verbis *indultus* vbi legitur (*Proditoriè,aut aliter illati*) Nam ſi Sclopus ſine vlla alia facti qualitate concurrente fuiſſet delictum proditorium, ſuperfluum eſſet illud verbum, proditoriè, & nihil
12 operaretur, ſed in reſcripto † verba debent aliquid operari *cap.ſi Papa S.ſi autem in fine de priuil.in 6. Clement.vni.de conceſſ. præb.*Ideo dicendum qualitatem armorum delictum proditorium non facere,ſed qualitatem facti proditorij, hoc quidem confirmat illud verbum,proditoriè,iuncto verbo,illati, quod eſt aduerbium qualitatis,quod cum ſit poſitum in principio orationis,operatur, vt declaret intentionem Principis fuiſſe excludere vulnera proditoria Sclopo,vel quibus vis armis illata,vt ibi dicit cum qualita-
13 te proditoria,ex natura,& vi clauſulæ † poſitæ in principio,quæ refertur ad omnia *c.ſecundo requiris extra de appell.vbi gloſ.Abb. & Doctores*, & ſi Princeps voluiſſet excludere omne vulnus, Sclopo vel aliter illatum,dixiſſet,excipimus reos vulneris,Sclopo rotato, aut aliter illati, præponendo verbum Sclopo rotato, & ſic qualitatem armorum principaliter conſideraſſet: ſed quia voluit à ſua gra-
14 tia † excludere vulnus proditorium tantum,ideò prius nominauit illam qualitatem proditoriam,quia illud abhorruit,& illud conſiderauit in vulnere, ſunt clara verba Principis,ex quibus intelligitur talem fuiſſe eius mentem *Bald.conſ.160.ſi*
15 *ita fuit inueſtitura lib.1.* nullum † enim maius teſtimonium mentis, niſi qualitas inſpecta verborum *l.labeo S. idem Tubero de ſuperlect.leg.*non dixit,ergo noluit *l.ſi ſeruum S. non dixit prætor ff. de acquir. hæred.*

Vltra quæ clara verba Principis, vt dictum eſt,fundatur ex alijs ſequentibus etiam de iure,& ad hoc adducitur.

16 Primò,diffinitio † proditionis, nãm proditio eſt actio quædam ſimulatiua aut diſſimulatiua: per quam vnum exterius ſimulatur,fingitur, vel diſſimulatur: interius vero contrarium mente geritur, dicit *Ioan.de Terra Rubea antiquus,Doctiſſimuſque doctor Gallus in tract.contra Rebelles tit.6.tertij tract. fol.72.*

17 Secundò,adducitur † proditoris diffinitio,nam omnis fingens, ſiuè ſimulans ſe alicuius amicum,ſi tractet factis illum

vt inimicum , oſtendens vnum exterius , aliud gerens interius , proditor eſt , per verba quæ dixit *Chriſtus, Iuda amice ad quid veniſti , oſculo filium hominis tradis?* & eſt *text.in l.1.ff. de præuaricat. ibi quod iſta cauſa prodita dicitur,quando proditur ab eo, qui aduerſam partem adiuuat, l. Atleta §. præuaricator ibique gloſ. ff.de his,qui not.infam.gloſ.in cap.Clericus 46.diſtint.quam gloſ.Canon.ſequuntur,& arg.cap.transferuntur 24.q.3.gloſ.in cap. nolite verſic.proditor 11.q.3. Odofred. in l.fin.C.de delat.lib.10.Iſern. in cap.1. nu. 3. an ille qui interf. fratr. Domini ſui, Bar.in l. reſpiciendum §.delinquunt ff.de pœn.& in extrauag.qui ſint rebelles verſic.rebellis num.4. quam opinionem * communiter ſequuntur Bald.quib. mod. feud. amitt.num.16.vbi Afflict.num.3.idem Bald.conſ.361.quidam dixit num. 3. lib. 4.Rebuff.in l.fin.C.de delat.num.1.lib.10 Ancar. & Felyn. in cap. 1. de homic.in princip. Iacob. de feudis in verbo dictique vaſalli num.7. Angel.in tracta. de maleſic.verſic.fecit inſultum num.4.Igneus in l. & ſi certus ſit percuſſor §. ſi vnus ff. ad Syllan.*dicit illam de iure veriſſimam , & merito ab omnibus receptam à *Bart. poſterioribus Gomeſ.variar. reſolut.tom. 3. delict. cap. 3. de homicid. num. 5. vbi Suarez addit verſic. ita tenet Bart. litera B.Diaz de Montaluo in com.fuer. real de Spagna lib.4.titul.13.in rub. de homicillos lib.2.in princip.Plaz.in epit.delict.lib.1.cap.21.Clar. in §. homicidium verſic. proditoriè vbi Baiard. add. num. 22.& q.68.num.17.& 18.Alexand.conſ. 145.num.5.lib.7.Caſal.conſil.57.num.13. volum. 1. Mant. conſ. 325. incip. innocentia,Bero.conſ.77.num.1.lib.1. & conſ. 165.num.12.lib.3.Alciat.reſponſ.19. nu. 10.lib.7. Ferret. in tract. de re , & diſcipl.milit.in rubr.de obed.in pace ſeru. in exerc.num.34.in fin. Albert. Leon.conſ.91 num.8.Hyppol.de Marſil.conſil. 32. num. 15.lib.1.Gul.Bened.in repet. cap.Raynutius in q.de homicidio num.33. Menoch.de arbitr.caſu 361.num.24. Gig. in tract. de crim.læſ.Maieſtatis titul.de proditore q.5. Guid.Pap.q.191.nu. 4. Franciſcus Marc. deciſio.710.num.3.lib.1.Vrſill. ad Afflict. deciſio.265.num.70.Foller. in cap. Regni item ſtatuimus de his qui ad eccleſ. confug.num.13.& ſeq.& in pract.crim. in titul. indicia ,quæ præcedere debent numer.40.*

Tertiò, proditor demonſtratur etiam ex ſignis,quæ ponit *Luc.de Pen.in l. fin. C.de delat.lib.*10. dicens, quod prodito-
18 ris † ſigna ſunt,ſi inſignia fidelitatis oſtẽ
det,ſuauia,& dulcia verba profert:amplexatur,applaudit, blandè ridet, maxima pollicetur,obteſtatur Deum,& ſuper pacis fœdere oſculatur , ad iurandum eſt pronus,libenter adulatur , quod eſt eſca proditoris, quæ omnia inter amicos tantum,& non inter inimicos fieri poſſunt,& ex prædictis concluditur, proditionem conſiſtere in offenſa inter amicos,vt prędiximus .

Hæc enim concluſio eſt adeò veriſſi-
19 ma,quod ſi inimicus † offendit inimicũ
per inſidias,& atergo,non dicitur proditor,*Bart.in allegata l.reſpiciendum §. delinquunt ff.de pęn. Aluarot.in d.cap.an ille qui interf.frat.d.ſui num.3.Iacob.de feud. cap.dictique vaſalli num.17. Foller. in d. cap. Regni item ſtatuimus ſupra num. 4.*
20 *qui altos adducunt:* inimicus † enim ſem
per præcauere debet , ne incidat in inſidias inimici ſui,vt in *Pſalmo* 54.*ibi(& ſi is qui oderat me , magna locutus fuiſſet, abſcondiſſem me ab eo , per regulam ſcire,& ſcire debere clem.cap.in fin.vbi gloſ. in verſic.ſcire de conceſſ.præb. Bart. in l. quicumque 1.not.C.de ſeru.fug.nu.3.l. qui fundum §.ſeruus ff.pro empt.vbi gloſ.in verſ. ſcire debet.*
21 Et quamuis *Couarr.* † *variar.reſolut.
lib.2.cap.20.nu.7.*nitatur contra *Bar.authoritate Fely.& aliorum in d.c.1.de homicid.* tamen omnes ſequuntur *Bart. in locis ſupra citatis,* & cum *Couarr.*dicunt
22 quod homicida † per inſidias, ab eccle-
ſia extrahi poteſt , & ita firmat *Aluarez in Specu.vtriuſ.iur,in titul. de crimin.læſ. Maieſtatis,& perduell.c.71.verſ.& quis dicatur proditor. fol. 390. & Gomez vbi ſupra num.* 5. dicit opinionem *Bart.* eſſe veram,attento iure communi & *Foller.in*

*d.cap.Regni item ſtatuimus num.*15.dicit concurro potius cum *Bart.* cuius magna eſt authoritas,& ſi recte perpendatur *Couarr.*nec à *Bart.* diſſentit, quia eius opinio non videtur vera,ſed quia l ex Regia
23 † Hiſpan.contrarium dictat in Regno Hiſpaniæ,& *Farin.*ſi videtur ab opinione
24 *Bart.*diſſentire † per *cap.1.de homicid.in 6.*vbi de crimine aſſaſſinij tractatur,dicitur, quod tale *cap.* non poteſt applicari ad caſum noſtrum, cum loquatur in materia aſſaſſinij,vt diximus,quod delictum
25 aſſaſſinij † cum fiat à non inimico, & ſine cauſa, clarum eſt poſſe dici proditorium,ſed in caſu de quo agitur *Farinac,* ipſe non diſſentit à *Bart.*immò dicit opinionem *Bart.*eſſe * communem *quæſt.*18. *num.* 76.

Et opinio *Bart. & Sequacium* quæ * communis eſt, non ſolum ſubſtinetur authoritate Domini noſtri Ieſu Chriſti,tam torum iurium,& virorum, ſed etiam concludenti ratione: Etenim ſi cum inimico meo feci pacem, & dum ille tutus ſub fide pacis viuebat, ego cum alijs ſocijs aggredior, illum nihil ſuſpicanrem, neque cauentem,non cum Sclopo, ſed cum baculo,aut lapide, & occido, non nè iſte
26 dicetur à me proditoriè † occiſus, quia ſub pace de me confidebat?iuxta *l.1.ff.de præuaric. l. ſi quis aliquid* §. *inſtrumenta ff.de pœn. & aliæ præcalendatæ ll. & authoritates,*& ita ex eodem Indultu colligitur,ibi,vulneris proditoriè Sclopo rotato,aut aliter illati,vt diximus.

Nec relinquam dicere quod *Bald. in l fin. num.*11. *C. de Summ. Trin. & Fid.*
27 *Capt.*dicit,quod ille qui venenat † alterum dicitur proditoriè occidere,& nemo ex *Doctor.* inquit delictum Sclopo factum,eſſe prodiroriè factum, quia fundari non poterat, ſequirur ergo quod ex
28 qualitate amicitiæ, † vel confidentiæ oritur crimen prodirionis, non aliter ex qualitate armorum,vt diximus: maximè
29 quia qualitas armorum † nunquam tribuit nomen delictis;quæ denominantur, vel ex qualitate facti,vt aſſaſſinus,proditor:vel à perſona offenſa,vt læſæ Maieſtatis,homicidium,vel patricidium:vel à loco,vel à re, vt ſacrilegium, furtum: nec ſi quis patrem laqueo,vel enſe occidit, aliud ſortiretur nomen quam parricida, ex qualitate facti,vel perſonæ, quia volũtas, & propoſitum delicta diſtinguunt *l.qui iniuriæ ff.de furt. Hyppol. de Marſ. conſil.*25.*num.*4.*lib.*1. & etiam cauſa, & perſona *l.aut facta ff. de pœn.Cæpoll.conſ. crim.*40. *nu.*30. *cum vulg.*

Neque dicat Fiſcus, aut pars Indultũ eſſe intelligendum ſecundum ll. hiſpan. ex quo eſt factũ à Rege in illo loco exiſtente,vbi illæ leges vigent,nam reſpondetur.

Quod cum Rex conceſſerit Indultum Regno Neapolitano, de delictis in illo commiſſis, quæ ibi puniuntur ſecundum ius commune, vel leges Regni, Indultus debet intelligi ſecundum ius, & conſuetudines, quæ vigent in illo loco, cui gratia eſt facta, ſecundum quæ armorum qualitas non delictum proditorium, ſed qualitas amicitiæ, vel confidentiæ perfi-
30 cit, quia in gratijs † ius, & conſuetudo loci,vbi fit exequutio gratiæ attenditur autem nõ conſuetudo loci, vbi expeditur gratia pulcrè *Oldr. conſ.* 168.*ad primam quæſtionem Alex.conſ.*21.*nu.*3.*lib.* 2.facit quod notat *Bald. in titul.de pace conſtantiæ,in verſic.ſi qua controuerſia,*
31 quod ſi Papa concedit alicui feudum † Caſtri Alemaneæ, debet intelligi conceſſio ſecundum conſuetudinem Alemaneæ refert,& ſequitur *Felyn.in cap.*1.*de ſponſ.*
32 & ratio eſt, quia actus † culus exequutionem confert,in tertium locum, ibi videtur celebratus *l.*3.*ff.de bon. auth. iud,*
33 *poſſ.*ſimile diximus in ſtatuto † quod debemus interpretrare, vt quantum magis poteſt iuri communi conformetur, & illud minus quod poteſt lædat *Abb. poſt gloſ.in cap.cum dilectus, de conſuet. Dec. conſ.*451.*num.* 5.*& conſ.*11. *num.* 16.& ſi tractatur de interpretrando ſtatutum
34 † eſt interpretandum ſecundum conſuetudinem ſui loci *Alexand.conſil.*19. *nu.* 2.*lib.*5.ita & Indultus debet intelligi ſecundum ius commune, & leges Regni,
35 quia alias induceretur correctio † iuris communis,& conſuetudinis, quæ hic vi-

Kk 3 gent

gent, quia ſicut correctio non præſumitur, ita omninò vitanda. *Hoſtienſ. in cap. 1. verſic. nihilominus, de priuileg. lib. 6.* alias ſequeretur abſurdum, quod lex, ſeù ſtatutum particulare vnius loci extenderetur ad alium locum, in quo non viget illud, ſed ius commune, & illi iuri communi derogaret, quod non licet, quem-
36 admodum † nec extenditur de perſona ad perſonam *Det. conſil. 589. & conſil. 554. & 555.* argumento de perſoſonis ad locum *Bart. in l. quod plures ff. de vulg. & pupill ſubſtit. arg. l. vinum ff. ſi cert. pet. Det. in l ſi ſcripturam num. 13. de fid. inſtrum. & cap. paſtoralis §. quo-
37 niam de reſcript. num.* 10. quia ſtricti † iuris eſt, & non derogat, niſi ius ſui loci *Alex conſ 75. num. 8. lib. 1. & conſ. 26. eodem lib.*

Igitur tàm ex natura, & qualitate criminis, quod nec conſtat, quam ex communi iure, & conſuetudine huius Regni, ſecundum quæ, armorum qualitas non facit crimen proditorium, ac etiam ex verbis, & mente Principis in eodem
38 Indultu, quæ verba & mens † Principis pleniſſimè ſunt interpretanda iuxta *l.
39 fin. C. de conſtit. princ.* & libertas † Principis correptioni, & freno non ſubeſt, vt in *l. penult. C. de don. inter vir. & vxor. l. ſancimus § exceptis C. de don. & expreſſe dicitur in l. ſcire circa medium de præpoſ. agend. in reb. lib. 12.* & cum talis indulgentia proceſſerit ex certa ſcientia, motu proprio, plenitudine poteſtatis Principis, & ad publicam vtilitatem, & cum modica læſione aliorum, vt ex eius lectura, &
40 ſic Rex taliter indulgendo † etiam ſine partis remiſſione facere poteſt, & fecit, vt per *Innoc. in cap. eum dilecti in verſic. beneficijs, de donat. Paris de Put. de Syndic. in verſic. quia pluries num. 13. Boſſ. in titul. quomodo procedatur per actionem in delictis num. 42. & 44. in titul. de remed. ex elem. Princ. num. 23. & 48. Iac. in l. ſi quis iniquum §. ſi is prò quo ff. quodquiſque iur. Det. conſ. 520. num. 6. & ſeq. conſ. 555. num. 19. & ſeq. Clar. in §. fin. q. 59. verſic. adde quod, in Principe, & verſic. ſcias autem Vezin. in 1. tom. com. opin. lib. 1. titul. 19. ſi contra ius, vel vtil. publ. num. 20. in verſic. beneficium, ſeu priuilegium vbi teſtatur de * communi Bonacoſſ. in 2. tom. lib. 9. titul. 25 de iniur. nu. 122. verſic. remittere, & ſimiliter teſtatur de * communi Farinace. in titul. de inquiſit. quaeſt. 6. nu. 6. 22. & ſeq* Et ſic concludo per Sacrum Conſilium decerni quod Magna Curia contra d. Ioan. Anton. Falangolam, de prætenſo inſultu, ſeu ictu Sclopi, non procedat: vel abſque remiſſione partis d. generali indultu gaudere debere, cum in caſu ſuo non adſit vulnus, non percuſſio, nec delictum in genere probatum, vt prætenditur.

Et ex prædictis ſimiliter in ictu Baliſtæ militantibus contra d. Franciſcum Falangolam d. Ioannis Antonij fratrem ſi de percuſſione ſagittæ in Ioan. Carolum aliquid conſtaret concludo d. Franciſcum debere gaudere termino ſex menſium ad remiſſionem partis obtinendam iuxta d. Indultum, & ita vt Deus, &c.

Hæc cauſa relata per Iudicem Magnæ Curiæ in aula Domini Nicolai Antonij Gizzarelli per Sacrum Conſilium fuit deciſum non eſſe procedendum contra d. Ioannem Antonium, & deleatur titulus, & de dicto Franciſco verbũ nullum, quia non erat carceratus, ſed poſtea captus Franciſcus ipſe tamquam Clericus, fuit remiſſus ad ſuum Iudicem, quæ decreta ſunt in banca Bruni in Magna Curia, & pœnes Secretarium Sacri Conſilij de anno 1602.

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Statuta non ligant niſi ſubditos.*
2 *Statuta non ligant ignorantes.*
3 *Pœna banni ignoranti non deberi. deciſum*
4 *Banna non ligant niſi à tempore notitiæ.*
5 *Banna prædeceſſoris, ſucceſſor renouare debet, pro eorum obſeruantia, & nu. 8.*
6 *Banna durant durante officio emanantis.*
7 *Banna emanari debent per totam Ciuitatem, & in caſu noſtro per omnes triremes.*
8 *Prodigi banna non renouata non nocent ————
eredi-*

ereditoribus, qui contraxerunt.

10 *Statuto non punitur niſi delictum ſit totaliter conſumatum, & nu. 12.*

11 *Statutum ad caſum fictum non extenditur.*

13 *Præfectus pratorio contra legem communem quicquam facere poteſt.*

14 *Pœna non extenditur vltra delictum.*

15 *Fortiatis à triremibus fugientibus datur pœna duplicati ſeruitij.*

16 *Nobiles pœna triremium condemnari non debent.*

17 *Nobilis poteſt ſeruitium ſuum fieri facere per alium.*

18 *Delicto alterius quem teneri ſatis durum eſt.*

19 *Delicto alterius quem teneri, lege diuina tantum, fieri poteſt.*

20 *Dolus requiritur in pœnis ſtatutarijs, nec ſuffi:it lata culpa.*

21 *Pœna mortis impoſita in homicidio, requiritur dolus, & animus occidendi.*

22 *Pœna eſt moderanda.*

23 *Pœnalis prohibitio intelligitur quando ad malum non, ad bonum finem aliquid fit.*

24 *Malo animo quando quis non facit aliquid, iuris vel facti pœnam non meretur.*

25 *Statutum quãtumuis ſtrictum recipit interpretrationem à iure communi, vt iuſta, & neceſſaria cauſa videatur excepta, & nu. 26.*

27 *Subrogatus habet naturã, & qualitatem ſubrogantis, & poteſt omnia quæ principalis.*

28 *Legem à qua recedere non poteſt, nemo ſibi imponit*

29 *Arbitrij liberi poteſtatem nemo à ſe abdicare poteſt.*

30 *Statuta non ligant ſtatuentes, ſed ſubditos.*

31 *Pœna non meretur de eo, quod iure fit, & num. 32.*

33 *Delictum non dicitur quod lege permittente fit.*

34 *Delictum non præſumitur in actu, quod ſine delicto fit.*

Pro Capitaneo Triremis Sancti Angeli, Triremium Neapolitani Regni.

ARGVMENTVM.

Capitaneus Triremis, an, & in quo teneatur pro fuga condemnati ad Triremes, Item de Banno, quos liget, & quando.

CONSILIVM CIII.

QVOD Capitaneus Triremis de fuga ad Triremes condemnati non teneatur, adducitur.

Primò, Bannum quod prætenditur emanatum
die 21. Ianuarij anni 1588. quo tempore
Capitaneus ad præſens inquiſitus non
erat triremis Capitaneus, cum fuerit ele
ctus de anno 1596. & cum tempore Ban
ni non eſſet ſubditus Generali Triremiũ,
1 ſtatuta eũ nõ ligarunt arg. *l. 1. C. de Sum.*
Trinit. & Fid. Capt. vbi * communiter
Doctor. & ſic bannum contra ipſum ni-
hil operari poteſt, etiam quia de eis quæ
ante tempora prædicta proceſſerant no-
titiam habere non poterat, & ſic nec te-
2 netur, cum ſtatura non ligent † ignoran
tes, dixit *Iſern. in conſtit. cum per partes*
Apuleæ dum allegat *l. fin. ff. de decret. ab*
ord. fac. & ad excluſionem delicti allega
tio ignorantiæ multum valet, *Felyn. in*
cap. 2. de except. in princip. bene facit text.
in cap. Apoſtolicæ de Cler. excomm. mi-
niſtr. prout ad pœnam banni ignorati de
3 ciſum † firmat *Aſſlict. deciſio. 290. num.*
3. & 4. ibique comprobat ex alij Vrſill.
4 *num. 6. & 7.* cum banna non ligent † niſi
à tempore ſcientiæ, vt in *Auth. vt facta*
nou. conſtit.

Secundò, dictum Bannum fuit emana
rum tempore Generalatus Domini Don
5 Petri de Toledo, † & vt in obſeruantia
eſſet, oportebat per præſentem Dominũ
Marchionem Sanctæ Crucis ſucceſſorem
generalem renouari, vt in §. *eas actiones*
inſtit.

inſtit. de perpet. & temp. act. & in § *pœna les inſtit. de act. in gl. & notatur in l. in ho norarijs*, ff. *de act. & oblig. vbi per Bart.* ſub cuius Marchionis generalatu dictus condemnatus aufugit, & dictum bannum
6 † tantum durauit quantum mandantis officium, ſecundum *Bald. & alios in l.* 1. *C. de poſtul. & firmat Bart. in l. fin.* ff. *de pœn. vbi per Alexand. in Apoſtil. Specul. in tit. de aduoc.* §. 1. *circa principium in verſ. in ſumma nota, & ex prædictis Aſſlict. in d. deciſio.* 290. *num.* 4. *circa finem* dicit cum non ſit probatum de alio Banno Regentis Magnæ Curiæ Vicariç (vt in caſu ſuo) ſed veteris Regentis fuit votatum contra dictum Bannum, & facilius in caſu noſtro, cum tempore ipſius emanationis non eſſet Capitaneus, & ſic ignorans, & per conſequens eo ligari non poterat.

Tertiò, Banna oportet emanari per to
7 tam Ciuitatem, & in caſu noſtro per omnes Triremes, & loca publica officij inſcriptis, notata manu Aſſeſſotis, & affigi in valuis, & locis publicis, & coram teſtibus vt ample declarat poſt *Iſern. in cap.* 1. *colum.* 2. *de mil. vaxall. qui contumax eſt Felyn. in cap.* 2. *de conſtit. num.* 21. & ita
8 renouari, † vt idem *Felyn.* dicit *in cap. tregua de tregua, & pace cap.* 3. *verſic. lex noua per text. inter alia in l. ſi pupillus* §. *præſcribere* ff. *de inſtitutor. propterea ex his, & notatis per Ang. de his quib. non eſt permiſ. fac. teſtam.* §. *item prodigus inſtit.* bene fuit declaratum per Sacrum
9 Conſilium, ex quo poſt declaratam † cuiuſdam prodigalitatem, non fuerunt vetera banna emanata, & renouata, vt prædictum eſt, allegata ignotantia per creditorem qui poſtmodum contraxerat, non fuit habita ratio de primis Bannis, & contra ea deciſum fuit firmat *Vrſill. ad Aſflict. d. deciſio.* 290. *num* 6. & 7. vnde ex prædictis iuribus, & deciſionibus, Capitaneus ipſe moleſtari non debet.

Quartò, ex facto apparet d. condemnatum non diſceſſiſſe liberum, ſine manilia ferrea, quia ſemper ſtetit cum ea, rappatus, & indutus ſicut cæteri fortiati, ac cum guardia, ex quo Capitaneus ipſe nec prædicto Banno contrauenit. Nam dicit *Bart. ad l.* 1. *ad l. Corn. de ſicar.* quod
10 quando delictum † punitur per ſtatutum non punitur niſi totaliter conſumatũ ſit & facere ſoluere de catena magna, eſt ſi ſtè facere, quia remanet cum manilia fec
11 rea, & ſtatutum † ad caſum ſictum non extenditur *l.* 3. §. *hæc verba* ff. *de neg. geſt.*
12 & ſic hodiè punitio † pœnæ impoſitæ delictis per *Conſtitutiones Regni* non ſit niſi delicta ſint perfectè conſumata dicunt *Angel. & Paul. de Caſtr. in l.* 1. ff. *quod quiſque iur. Rom. in l. dãni* §. *Sabini* ff. *de damn. inf. Alexan. conſ.* 15. *lib.* 1. *viſo proceſſu Aſflict. deciſio.* 21. *num.* 10. cum ergo prædicta pęna ſit contra facientem ſoluere condemnatum à catena magna oportebat, quod etiam à manilia ſolui feciſſet, & cum non fuerit à manilia ſolutus non intelligitur conſumata ſolutio totaliter, & per conſequens non habet locum pœna, quæ pro delicto conſumato imponitur, ex generali conſuetudine Italiæ, vt firmant *Doctores in locis citatis, & Speculator in titul. accuſatus* §. 1. *verſic. quid ſi & per Aſſl. vbi ſupra nu.* 11.
13 Quintò, contra legem communem † aliquis etiam præfectus prætorio nihil facere poteſt, per *text. in l. formam C. de offic. præfect. prætor. vbi Doctor. & Alberic. de Roſat. lib.* 1. *de ſtat. queſt.* 146. *nu.* 3. *per tex. in l. ſancimus C. de pœn. ad quod allegat Iſern. in conſtit. Regni iuriſgentiũ fol.* 28. *colum.* 2. *num.* 40. dicens pœnam
14 † non extendi niſi quantum delictum extenditur, ex quo tale Bannum, per Generalem Triremium vltra pœnam, contra principalem imponi non poterat, cum per *Regiam Pragmaticam Domini Pro-*
15 *regis D. Ioannis de Zunica* fugientibus † à Triremibus imponatur pœna duplicati ſeruitij tantum, quæ pœna cùm non cadat cum Capitaneis nobilibus, vt fuit de
16 ciſum † per *Gramm. deciſio.* 32. Capitaneus ipſe non teneretur, niſi pro dicto duplicato ſeruitio fieri facere per alium
17 ſuis expenſis, † ex adductis per *Aſflict. in Conſtit. Regni ſi damna clandeſtina in princip. & notatur per Det. conſil.* 98. *iuridicam eſſe arbitror colum.* 1. & *conſ.* 591 *textus, & lex num.* 6. maximè cum ſit

valde

18 valdè durum † quod quis teneatur pro delicto alterius, ſeù pro alterius facto, per ea quæ concludit *Corn. in conſil.1. colum.15.litera I.verſic. non obſtant addu*
19 *cta lib.3.* quod ex l. diuina † tantum hoc fieri potuit, vt pro peccato Adæ homo beatitudinem amiſit, & firmat *Vrſill. ad Affl.dec.82. nu.4.*

20 Sextò, in pœnis ſtatutorum, † ſeù decretorum Principum, requiritur dolus, & animus delinquendi, licet ſtatutum, ſeu decretum, nullum de dolo mentionem faciat, & non ſufficit culpa lata, vt notat *Bart. in l.1.§.1.ff.ſi quis teſtam:* & quan
21 do per ſtatutum, ſeu decretum pœna † mortis imponitur pro homicidio, requiritur dolus, & animus occidendi, ſicut per ius commune diſponitur *l. in lege ff. de ſicar.* nec ſufficit lata culpa, vt ibi per *Bald. in l.data opera C.de accuſat.* qui di-
22 cit pœnam † moderandam eſſe *l.quid ergo §.pœna grauior ff.de infam. & l.qui hæredes ff.de incend.ruin.naufr.* ſed in caſu noſtro non dolus, neque animus, nec factum punibile, nec contra prædictum bannum in totaliter ſoluendi facere dictum condemnatum interuenit: ex quo Capitaneus ipſe moleſtari non debet; cum
23 quælibet pœnalis † prohibitio ſit intelligenda de eo, quod ad malum, & ad illicitum, non autem quando factum eſſet ad bonum finem, & effectum, vt dicit *Bald. in l.1.ff.quod cuiuſque vniuerſ.* ſi Capitaneus feciſſet dictum condemnatum à catena magna ſoluere, ex quo ad ſuum ſeruitium alium non habebat, vt ex facto, &
24 ſic quando non malo animo, † ſiue per errorem aliquid fit, Iuris vel facti pœna non eſt locum *Paul. de Caſtr. in l. ſi ſeruus §.Prætor num.2.ff. de acquir. hæred. & dixit Bald. in l.ſuperuacuam ff. de his quæ pœn.nom & idem Paul. de Caſtro in conſil.207.in fin.part.2.* dicit, quod pœnam non meretur, quod mala fide non fit & latè tradit *Crauet.in conſ.18.num.12 & conſ.3. num.24. Caualcan. deciſio. Finiz. 15. num. 18.& 19.part. 5.* & cum tempore dicti condemnati fugæ, Capitaneus ipſe reperiretur Baiæ abſque famulo pro ſuo ſeruitio, ex cauſa iuſta, & neceſſaria ibat cum manilia, & guardia, cum qua guardia aufugit, & ideò Capitaneus
25 non tenetur; quia ſtatutum † quamtum cumque ſtrictum, tamen à iure communi interpretationem recipit, vt iuſta, & neceſſaria cauſa videatur excepta *l. ſi cui ff.de ſeruit.l. quamquam de ritu nupt. & pro hoc l.ſeruus C.de noxal.l.vt gradatim §.ſed ſi lege de muner.& honor. Alber.de Roſat.de ſtatut.lib.1.q.57.num.13.*

Vltimò, ſimiliter verum eſt in facto quod tempore d.fugę dictus Capitaneus
26 erat capud ſubrogatum † à præſenti Domino Marchione Generali ſexdecim Triremium extra Neap. in d.loco Baiæ, & ſic vti in locum Marchionis ſubrogatus, & eius vice quicquid occurrebat fieri
27 mandabat, & tamquam ſubrogatus † habebat naturam eius, in cuius locum ſubrogatus fuerat, cum omnibus qualitatibus ſubrogantis *l.1.§. hæc actio ff. ſi quis teſt.lib.eſſe iuſſ.fuer. Panorm.in cap.1.in penult.colum. de mut. pet. ſequitur Nicol. Euerard.in ſua centur. loco à ſubrogato,* & poteſt omnia, quæ principalis author facere poterat, dum capud illarum ſexdecim Triremium, dicto tempore erat *Alexand.conſ.89.volum.3.conſ.96. vol. 2.Afflict.in conſtit.hoſtici exceptionem in 10.notabili, Hyppol.de Marſil. in rubr.de probat.num.342.verſic.ſed vltra adducta, Soccin.conſ.195. circa primum volum.2.Bald.in l parabolani C. de epiſc. & cler. firmat Caualcan. deciſio. Fiuiz. 41.num.35.part.1.* & ſic etiam, quod, d. Bannum per d. Dominum Marchionem nunc generalem promulgatum, & renouatum fuiſſet, prout non fuit: quia nemo
28 † ponit ſibi legem, à qua recedere non poſſit *l.ſi quis in principio teſtamenti ff.de*
29 *leg. 3.* & poteſtatem liberi † arbitrij nemo à ſe abdicare poteſt *l. pen. ff. de arb. Alber. de Roſat.de ſtat.lib.1.q.16.nu.2.*
30 & ſtatuta † non ligant ſtatuentes, ſed ſubditos, vt in principio diximus, dum Dominus Marchio fortiatum ſoluere facere poterat, ſic & eius Capitaneus ſubſtitutus, & in eius locum ſubrogatus, maximè fortiatum tam parui momenti, qui ſeruire debebat per alios 14.menſes tantum

tum,& ſic ad pœnam Capitaneus ipſe
31 non tenetur † propter illud quod iure
fit *l.Graccus de adulter.vbi Doctor.Tindar.in ſuo tract. de teſtibus cap. 4. num. 8.part.1.cum ibi allegatis.* Cum enim lex
32 authoritate præſtat † aliquid faciendi
pœna non irrogatur *l. 1. C. de his, qui ven.ætat.impet.& per Iacob.de Aren.in ſuo tract.de expenſ.cap.1.num.3.cum ibi*
33 *adductis*, & delictum † dici non poteſt, quod lege permittente fit, *Pariſ. de Put. in tract.de ſyndic.§. licet num. 3. Nellus de Sancto Gemin.in tract. de bannit.part.*
34 *1.3.tempor.num.1.*& in actu † quod ſine delicto fieri potuit, delictum præſumi nõ debet, *Anton.de Neguſant. in tract. de pign.part.4.num.2. Caualcan. deciſio.19. num.74.& 88.part.5.*& ſic ex prædictis currenti calamo adductis,dictus Capitaneus abſolui debet à prætenſa amiſſione ſui Capitaneatus Triremis,& ab alijs prętenſis per bannum.

Per Generalem Regiarum Triremium Auditorem,Capitaneus ipſe, fuit ſuſpenſus per menſes ſex à dicto ſuo Capitaneatus officio, & quod ſolueret quantitatem debitam pro ſeruitio alterius ſortiati, qui in locum illius qui aufugit ſeruiret; verum à Domino Marchione de dicta ſua ſuſpenſione ſtatim gratiam habuit, & ſolum dictum ſeruitium ſoluit,vt ex actis in generali audientia triremium.

Camillus de Laratha.

SVMMARVM.

1 *Articuli de directo contrarÿ primis poſitionibus reÿciuntur.*
2 *Falſitas actorum, de iure communi facit cauſam amittere, & nu.5*
3 *Inſtrumentum falſum in vna parte,in omnibus corruit.*
4 *Teſtis falſum deponens in vno articulo,inficiatur in omnibus.*
6 *Falſitate quacumque producta, & commiſſa quis vtens de Iure Regni cauſam ipſo iure amittit.*
7 *Sententia ex falſa cauſa contra minorem lata,eſt ipſo iure nulla.*
8 *Sententia contra mulierem ex falſa cauſa lata,eſt ſimiliter nulla, quia mulieri & minor æquiparantur.*
9 *Principali ſublato, omnia acceſſoria ceſſant.*
10 *Mulier quomodocumque obligatur,iuuatur Velleiano, & non tenetur.*
11 *Facti ſola veritate inſpecta,proceditur in Regno.*

Pro Victoria Fareſa, contra Ioannem Hieronymum de Pace.

ARGVMENTVM.

Sententia ex falſa cauſa lata eſt nulla, & falſitate vtens cauſam amittit ac mulier obligata, velleiano iuuatur.

CONSILIVM CIV.

VIctoria Fareſa cum per ſcripturas,&teſtes,pbaſſet domorum in actis deductarũ eſſe dominam rite per Magnam Curiam Vicariæ Ioannes Hieronymus de Pace ipſarum domorum detemptor fuit condemnatus ad eas relaxandum, vt ex actis, quæ ſententia, vt per Sacrum Conſilium confirmetur, pauca dicam.

1 Primò, articuli, † & conſequenter teſtium depoſitiones de directo contrarij primis ipſius Victoriæ poſitionibus,cum ſint impertinentes,de iure reijciendi, & nulla de eis eſt habenda ratio, iuxta Theoricam *Bart. & aliorum in l. ſi duo Patroni §.idem Iulianus ff. de iure iur.& Canoniſtarum in cap.cum cõtingat de offic. deleg. & ex alÿs Præſ. de Franch.deciſio.220.nu.1.& 2.*& ſic pars probatione caret.

Secundò, ſententia Curiæ Bituntinæ Ciuitatis per quam prætenditur pro prætenſo ipſius Ioan:Hieronymi credito fuiſſe adiudicata quædam oliuarum vignalia,&

lia,& euicta,habens recurſum ad domos ipſas prò euictione, & obtinuiſſe aſſiſten-
1 tiam, & vendita ſibi remanſiſſe eſt nulla quia in multis d. cauſæ actis Hieronymus
2 falſitatem commiſit † cum reuerentia, & ſic omnia corruunt ſicut de inſtrumento
3 † in vna parte falſo, vt ex multis firmat *Anto.Gabr.lib.7.commun.opin.concluſio.3*
4 *num.1.* & de teſte † falſum deponente in vno articulo, inficiatur in omnibus,ar gument.*text. in l.eiuſdem ff. de ædil.edic. Oldrad. conſ.37. & ex alijs multis Anto. Gabr.ibidem concluſ.4.num.1.* ex qua fal
5 ſitate † in actis,cauſam amittere debet, vt per *Boer. deciſio. 291.* ſed de Iure Re-
6 gni quomodocumque committatur † fal ſitas,producatur,& ea vtatur,vt ipſe Ioã nes Hieronymus vti declarauit, ipſo iure cauſam amiſit per *Regiam Pragmaticam teſtem falſum Capyc. deciſ. 37. nu. 1. vbi Addent.*

Tertiò, inſtrumentum prætenſi crediti quod erat principaliter,& neceſſariò præ ſentandum,numquam in actis adfuit,nec adeſt vnde ſententia prædicta ad aſſiſten tiam obtinendam fuit ex falſa cauſa,quę
7 ſicut ſententia † ex falſa cauſa lata contra minorem eſt ipſo iure nulla,vt ex con cluſione *Bart.poſt Din.in l. ſi is ad quem ff.de acquir.hæred.& ex alijs de * commu ni opinione teſtatur Anto Gam.deciſio.Luſitan.110. nu.42.* ita eſt nulla ſententia
8 † contra mulierem lata, quia mulier, & minor æquiparantur *l.1.§.fin.ff.de edend. l.cum de indebito in fine de probat.l. 2. §. fin. cum gloſ. de iur.fiſc.Capyc. deciſ.159. nu.21. & 30.*

Et ſi dicatur quod pro primo prætenſo credito Victoria inſimul cum eius viro ſe obligauit ad ſolutionem, ſi ſententia nõ valuit abſque inſtrumento principalis crediti prætenſi, valida tamen eſt per prædictum nouum contractum: Reſpondetur nec valere,quia non exiſtente,
9 & ſublato principali † omnia ceſſant acceſſoria *l.non dubium C.de leg. cap. accedens in fine,vt lit.non conteſt.cap.inter di lectos de fid. inſtrum. in fine cum ſimibus.* Amplius obligatio, & promiſſio Victoriæ fuit ipſa exiſtente ſub poteſtate viri,& de re dotali, & quomodocumque
10 mulier † obligatur,iuuatur velleiano, & non tenetur *l. 3. c. ſi paterna, Auth. ſi qua mulier, & toto titulo C. ad velleian. Regia Pragmatica 1. eodem titul. Præſid. de Franch.deciſio.578.Regens de Ponte in tract.de Poteſt.Proreg.in cap.de decretis Collateralis Conſilij ſuper oblig.mulier. rer.dotal.* vbi obligationem non valere firmat.

Nec vllus prætenſus ex aduerſo defectus actorum ipſius Victoriæ in Magna Curia Vicariæ,quia licet nullus adſit defectus,& omnia rite,& recte proceſſerunt
11 tamen ſumus in Regno † vbi in cauſis ciuilibus ſine figura Iudicij ſola facti veritate inſpecta proceditur per *cap. Regni deteſtantes Pragmat. 1. de ordin. Iudic.* maximè in Sacro Conſilio & ſic in conci ſtorio Principis *Præſid.de Franch.deciſio. 220.num.5.* vnde vlla habita ratione ex aduerſo deductorum, & prætenſorum ſententia Magnæ Curiæ confirmari debet pro dicta pauperrima Victoria Pareſa ſub velata Iuſtitia contra omne iuris debitum & ordinem, de ſua domo priuata,quod Domini Iudicantes penſare dignentur.

Die tertio Menſis Martij anni 1614 referente Regio Conſiliario D. Ioanne Baptiſta Meliore cauſæ Commiſſario per Sacrum Conſilium fuit decretum bene per Magnam Curiam Vicariæ Iudicatum,& procedatur ad liquidationem prætenſi crediti Ioannis Hieronymi de Pace pœnes Secretarium, & pœnes Actorum Magiſtrum Sacri Conſilij de Izzo pro Aſcanio Longo.

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Clericus effectus poſt delictum, an cognoſcatur per Iudicem Laicum.*

2 *Clericus poſt,& in fraudem delicti,quoad perſonam cognoſcitur per Iudicem Eccleſiaſticum, & quoad bona per laicum,& ita deciſum.*

3 *Aſſaſſinium, vt dicatur, requiritur mandatum*

datum ad occidendum, & num. 8. & 9.

4 *Mandans ad verberandum tantum, non committit aſſaſſinium.*

5 *Mandatarius ad verberandum, ſiue baculandum, ſi occidit, mandans de occiſo nō tenetur.*

6 *Voluntas, & propoſitum maleficia diſtinguunt.*

7 *Affectio operi nomen imponit.*

10 *Pragmatica non ligat, niſi ſubditos.*

11 *Socius non probat crimen contra alium, præterquam in crimine Maieſtatis nec tunc ad torturam ſufficit.*

12 *Inimicitia non eſt ſufficiens ad inducēdū mandati præſumptionem.*

13 *Cauſa inimicitiæ debet eſſe magni momenti.*

14 *Contumacia contra Clericum eſt nulla.*

Pro Domino Ludouico de Bautio Ciuitatis Capuæ.

ARGVMENTVM.

Clericus effectus poſt delictum, per quem Iudicem cognoſcatur.

CONSILIVM CV.

IN hac cauſa de duobus eſt exhitandum.

Primò, an laicus poſt delictum effectus Clericus, vel Monacus, per Eccleſiaſticum Iudicem cognoſcatur, vel ſecularem.

Secundò, an *capitulum pro humani, de homicidio in 6.* habeat locum in mandante verberari cum baculo.

Quoad primum dico, quod licet vi-
1 deatur quod talis † Clericus cognoſci debeat per Iudicem laicum, iuxta *text. in l. 1. ff. de pœn. & in l. ſi quis poſtea ff. de Iudic. vbi gloſ. & Doctor.* tamen ſi in frau-
2 dem † patrati criminis, accepit ordines, vt præſumi debet, quoad reſtrictionem perſonæ per eccleſiaſticum Iudicem cognoſcitur, quo vero ad bona per laicum, vt concludunt *Doctor. & ſignanter* Ioannes *Andr. in cap. 1. de oblig. & ratioc. ac Socc. in cap penult. de for. compet. relatis omnibus opinionibus, quam ſententiam ſequitur Couarr. in pract. qq. cap. 32. & Iul. Clar. in §. fin. q. 36. verſic. ſæpè numero Foller. in conſtit. Regni aſcriptitios de Epiſcop. & Cler. num. 7. ex Couarr.* tres ponit caſus. Primus eſt, vt eccleſiaſticum ordinem ſuſcipiens poſt commiſſum delictum abſque fraude omnino à iuriſdictione ſeculari liberatur. Secundus ſi cum fraude, & dolo poſt delictum ordinatur, non liberatur. Tertius caſus, quod vbi ratione fraudis adepti eſſent ordines, pœna corporali ordinaria, ſecularis punire non poterit, ſed tantum bonorum mulcta & ammiſſione, & hanc ſimiliter firmat ex *Couarr.* & vt omnis ceſſet fraus votum proprius ante ſcelus de ſe clericādo emiſſum probare debet, *& in fine dicto num.* 7. ſubdit: Quare cum probabilis inquit non ſit ſententia *Ioa. Andr. & ſequacium* non eſſet admittenda, licet ſit effecta * communis *multa ponit D. Vincentius de Franch. in deciſio. 205. ſed non decidit, & idem dicunt Pater, & Filius de Anna ſing.* 130. niſi ante commiſſum delictum, emiſiſſet votum prout deciſum fuit, non obſtante tunc Fiſci patroni oppoſitione, & tenet etiam, in poſt delictum Capellano Regio effecto ad Maiorē Capellanū remitti debere, vt in *d. ſing. 130. nouiſſimè de Frāch. dec.* 384. plenius diſcutiēdo in Clerico effecto poſt habilitationē à carceribus, & in profeſſo, & iunctis tribus aulis iudicatū pfeſſum eſſe remitiendum ad Iudicem eccleſiaſticum quoad diſtrictionem perſonalem tantum, ex quibus de primo capite hęc ſufficiant, & non dubito quin Clericus noſter remitti debeat.

Quoad ſecundum aduertatur, quod ſi mandatum tantum in aſſaſſinio conſideratur ex quocumque mandato, ſiue ſit ad occidendum, ſiue ad verberandum, vel ad quid aliud faciendum, in aſſaſſinij crimine incidi videtur, & conſequenter, ipſius *text.* diſpoſitionem locum vendicare quod minimè eſt verum, cum non tan-
3 tum † mandati interuentu, hoc crimen pficiatur, ſed in ſpecie debet eſſe ad occiden-

dendum, vt in pluribus locis eiuſdem
cap.pro humani, & ſignanter ibi (*quem-
piam Chriſtianorum per prædictos aſſaſſi-
nos interfici fecerunt, vel etiam mandaue-
rint*) vnde† mandatum ad verberandum
de aſſaſſinij crimine non ſapit, licet occi-
dat.

Quod quidem probatur, quia habens
5 † mandatum ad verberandum, ſi manda-
tarius occidat, mandans de occiſo non
tenetur, vt ſingulariter per plures ratio-
nes conſuluit *Paul.de Caſtr.in conſ.192.
incip.in cauſa incarceratorum*, reſpõdens
ad contraria, quæ adduci poſſent, quod
refert, & ſequitur *Auguſt.in addit.ad An
gel.de Aret.in tract. de maleſic. in verſic.
& appenſate in fine vlt. add.* ad quod fa-
6 cit illa trita regula,† voluntas, & propo-
ſitum, maleficia diſtinguunt *l. qui iniuriæ
ff.de furt.l.quod rei publicæ ff.de iniur.l.1.
7 C.ad l.Corn. de ſicar. cum ſimil.* & † affe-
ctio operi nomen imponit *l. ſi non conui-
tij C.de iniur.& ex alijs Hyppol. de Mar
ſil.ſing.179.hinc Afflict.in conſtit.Regni ſi
quis aliquem num.6.& 7.* dicit quod illa
conſtitutio de manus amputatione, non
vendicat locum, in verberante cum ba-
culo, cum armorum appellatione bacu-
lus non veniat, licet dicat, quod aut de
pœna aſportationis armorum, aut de cõ-
dẽnatione infligenda : & proinde *d.c.pro
8 humani* † vendicat locum quando man-
datum eſt ad occidendum mediante
pecunia, prout ita ipſius verba dicunt, &
* communiter à *Doctoribus* intelligitur,
refert *Boſſ.in tract.de mandato ad homic.
num.35.fol.mihi 115.ater. Antonius Go-
meſ.var. reſol. iur. tom.3.cap.3. num.6.
Hieronym.Gabr. in conſ.170.& alia requi
ſita ponit idem Boſſ.vbi ſupra* ſcilicet, ꝙ
9 pecunia ſit promiſſa, † & data à mandan
te, & accepta per occiſorem, quæ defi-
ciunt in noſtro caſu, Et ſi dicatur ſtante
*Pragmatica Cardinalis de Granuela
Viceregis, de aſſaſſinio*, qua punitur af-
fectus non ſequuto effectu, & ſic ſuf-
ficere mandatum ad aſſaſſinij punitio-
nem, reſpondetur vltra quod talis *prag-
matica* loquitur in mandante ad occiden
dum, vt eius verba dictant, à quibus non
eſt recedendum per *text. in l. non aliter
ff.de leg.3.& in l.1.§.ergo ff.de exerc.act.*
10 † *Pragmatica* ipſa non ligat niſi ſubditos
*l.1 & ibi not.C.de Sum.Trinit.& Fid.ca-
pt.* & ſic nihil operatur contra Clericos
*cap.eccleſia Sanctæ Mariæ, & cap.quæ in
eccleſiarum de conſtit.ibique late DD.*

Veniendo ad depoſitionem Octauij
Ruſſi percuſſoris, qui deponit de Ludoui
ci mandato, & promiſſione, obſtare non
11 videtur, cum dictus Octauius loco † ſo-
tij criminis habeatur vnde ad teſtifican-
dum admicti non debebat iuxta *text. in
l.1.§.diuus ff. de quæſt.& in l. quoniam
liberi C. de teſtib.* & ſi in ſpeciali læſæ
Maieſtatis crimine admittatur, non ta-
men ſufficit ad torturam *Alexan. conſil.
12 11.lib.1. & idem Boſſ.vbi ſupra*: Et ſi †
inimicitiæ cauſam conſideramus, non
eſt ſufficiens ad inducendam mandati
præſumptionem, cum teſtes aſſerant ob
litem inter Marcum Antonium de Bau-
tio, & vulneratum, ſeu vulnerati patrem
Nam dixit *Felyn. in cap. cum oporteat de
accuſat.poſt Bald.in l.ſi quis mihi bona
13 §.pater ſeyo ff. de acquir. hæred.* quod †
cauſa, vt ſit potens ad inimicitiam indu-
cendam, debet eſſe magni momenti, &
non minimæ litis. Nec Hieronymi de Fa-
enza depoſitio dicens à Domino Ludo-
uico pro tali delicto pecuniam recepiſſe,
obſtare videtur, quia famulo, de domino
dicenti non creditur, nec de mandato
præſumitur, vt hoc * communiter tenent
Doctor.in d.l.ſi quis mihi bona, & plura
interuenire debent ad quod allegantur
in ſpecie *Bald. in conſil. 383. colum. fin.
lib.5. Anan.conſ. 59. moti præſertim ex
deciſio. gloſ.e in cap.cum ad ſedem in ver-
bo interdictum, de reſt. ſpol.* Nec vltimo
obſtare videtur prætenſa contumacia,
quia præcedens citatio erat facta contra
Clericum non ſubditum, & alieni fori
14 ideo fuit † nulla *cap.Romana de foro com
pet. in 6. l. hæres abſens ff. de iud. cum
vulg.* & ex actu nullo nulla oritur actio
nec obligatio *l. ſi non ſortem 2. reſponſa
ff.de condit.indeb.vbi Bart. num. 2. Ang.
& moder. in l.cum l. C. de fideicommiſſ.
ibique latè Bart. & Imol.* & ſic con-

cludo Dominum omnino ad ſuum competentem Iudicem Eccleſiaſticum remitti debere.

Ita fuit Iudicatum,& remiſſus, vt ex proceſſu in Banca Micenæ Curiæ criminalis Actuarij; Marcello de Caro ſcriba.

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Tempus datæ attenditur in reſcripto gratiæ,& ratio in propoſito caſu nu.3.*
2 *Diuinare nemo tenetur.*
4 *Poteſtas indulgendi reſidet in ſolo Principe.*
5 *Princeps poteſt de delictis indulgere.*
6 *Actio,quæ ex reſcripto oritur, eſt ex data, & nu.7.*
8 *Tempus datæ attenditur ſi agitur, an reſcriptum valeat.*
9 *Tempus datæ attenditur quando de reuocatione,ſiue collatione iuriſdictionis agitur,& nu.11.*
10 *Iuriſdictio ſola Principis voluntate transfertur.*
12 *Gratia, ſiue mandatum* Principis *voce prolatum, ſtatim ſuum ſequitur effectũ & ſcriptura requiritur ad illius probationem.*
13 *Gratia,per verbum fiat, eſt perfecta.*
14 *Principis lex, ſiue mandatum infra duos menſes per omnes ſciri debet.*
15 *Crimen cum moniali eſt cæteris criminibus deteſtabilius.*
16 *Moniales ſunt templum, ac vas domini, & Spiritus Sancti ſacrarium.*
17 *Moniales ſunt ſponſa* Chriſti.
18 *Sacrilegium, inceſtum & adulterium committit, qui cum moniali immiſcere ſe audet.*
19 *Sacrilegium cum moniali, crimen Maieſtatis diuinæ dicitur, & nu. 20. immò maius nu.21*
22 *Statutum puniens cognoſcentem nuptam habet locum in cognoſcente monialem.*
23 *Coitus cum moniali in quacumque poteſtate indulgendi quantumuis generali, non venit,& nu. 28.*
24 *Maieſtatis crimen diuinæ, & humanæ eiuſque abolitio,eſt reſeruata* Principi, *& ſine ſpetiali mentione non venit.*
25 *Abolitione Generali per* Principem *conceſſa,crimen Maieſtatis non venit.*
26 *Viduam,vel virginem rapiens peximum facinus committit.*
27 *Crimen cum moniali,eſt ad hominum iniuriam, & Dei irreuerentiam.*
29 *Grauiſſimis in delictis,eſt facienda interpretratio in deterius.*

Pro quondam amico,pro quo ſcribere denegare non potui.

ARGVMENTVM.

In reſcripto Principis,an attendatur data,vt ſtatim afficiat omnes, & an in generali indulgendi poteſtate comprehendatur coitus deteſtabilis cum moniali.

CONSILIVM CVI.

AB amico fuit mihi quæſitum quid ſentirem de tribus,videlicet.

Primò, ſi Domino Curiæ proprij domicilij,& delicti per Excellentiſſimum Proregem Regni ſit inhibitum, nè cum moniali delictum indulgeret, an in tali inhibitione,ſiue reſcripto attendatur data, vel intimatio.

Secundò, tale reſcriptum, an afficiat propriam delinquentis Curiam, & omnes alias Curias, & in Regno quoſlibet miniſtros, taliter quod à nemine indulgeri potuerit.

Tertiò,in ampliſſima,& generaliſſima indulgendi poteſtate alicui miniſtro conceſſa, an veniat poteſtas indulgendi cognoſcentem monialem.

Quoad primum diſtinguo, aut ſumus in reſcripto gratiæ, aut in reſcripto Iuſti
1 tiæ.Primò caſu † attenditur tempus datę iuxta *text.in cap. eam te extra de reſcripţ.ibi (quod nullatenus feciſſe deberes, ſi datam literarum diligentius attendiſſes)*

c.con-

cap.conſtitutus eodem titul.ibi(*antequam*
1 *dictus* Clericus *literas exequutorias im-*
petraſſet) *& vtrobique gloſ. & Doctores*
clem.fin. vbi gloſ. in verſic. datam de re-
ſcript.& ex alijs firmat Dominus Vincen
tius de Franch.deciſio 62.num.1. & licet
gloſ.in d.cap.eam te in verſic. datam lite-
rarum , ponat etiam contraria , dicens
quod ſoluit in *cap. dilectus de præbend.*
in verſic. receperunt, aduerte quod ſua
ſolutio eſt in noſtris terminantibus termi
nis . Dicit enim quod in caſu *dicti cap.*
ideo attenditur tempus receptionis re-
ſcripti, & non datæ, quia quam cito va-
cat beneficium , quouſque inhibetur , &
mandatum præſentatur , per Capitulum
conferri poteſt,quia illi de capitulo diui
2 nare † non tenentur, vt in *c.vt noſtrũ de*
*eccl.benef.*ſed in *d.c. eam te* conſideratur
tẽpus datæ, qꝛ tẽpore datę, & receptio-
nis vacauit præbenda, ꝙ firmat *Specul.in*
titul.de reſcript.præſent. S.fin. num. 20.
verſic.tu diſtingue , *& verius*:ſic in caſu
3 noſtro debet attendi data reſcripti , †
quia tam tempore datæ,quam inhibitio-
nis,ſeù intimationis , nulla Curia,neque
Regni officialis,ſiue miniſter poteſtatem
4 habebat tale crimen indulgendi , cum †
poteſtas indulgendi in ſolo Principe re-
ſideat ad *text.in l. reſcripta C.de prec.im*
per.offer.l.mancipia in fin.C.de ſeru.fug.l.
relegati in fine,& in l.diui fratres ff. de
pœn.l.2.l.fruſtra l.cum indulgentia cum
l.ſeq. C. de ſenten. paſſ. cap. reſcripta vbi
gloſ.25.q.2.Canon.in cap.in noſtra extra
de iniur. & damn.dat.Iaſ. & Caſtrenſ.in
d.l.reſcripta Iſern.in c.1.S ſimiliter poteſt
num.14.de capit. qui Cur. vend. & in
cap.1. verſic. & committentium quæ ſint
reg.Paris de Put.in tract.de ſyndic.in ver
ſic. compoſitio column.14. faciunt quæ di-
cunt Bar.& Doctor.in l.gallus S.& quid
ſi tantum in fin.ff.de lib.& poſthum. Bal.
& alij in l.nec damnoſa C.de prec. imper.
offer.Dec.conſil.137.colum.1.& 2.& ſi ta
le reſcriptum inhibitorium omnibus offi
cialibus,& Regni Tribunalibus,nè quen
dam delinquentem cum moniali indul-
taret,fuit à parte offenſa impetratum, vt
mihi aſſertum fuit,reſpectu ipſius partis
offenſæ inhibendo,fuit gratia, quia Do-
minus Regni Prorex poterat alicui man-
5 dare,vt ipſum indultaret, & quod † Prin
ceps poſſit delicta indulgere,habetur ex
text.& gloſ.in l. abolitionibus cum ll. ſe-
quentibus ff ad Turpill.& in l.fin.C. de
gen.abolit.vbi Bart.& Doctor.& ex alijs
firmat Pariſ.conſ.1.incip.in Dei nomine
nu.1.& ſeq.lib.4. & cum ſimus in reſcri-
pto gratiæ,per ſupradicta iura,& autho-
ritates,data ipſius attendi debet .

Veniendo ad reſcriptum Iuſtitiæ, ſub-
6 diſtingue , Nam ſi conſideratur † actio ,
quæ oritur ex reſcripto, attenditur tem-
pus datæ *Specul.in titul.de reſcript. præ-*
ſent. S. fin. verſic. tu diſtingue, & verius
7 *per d.cap. eam te* , ſi conſideratur † actio
ſuper aliqua dignitate, ſiuè re , ſimiliter
attenditur data *Specul.loco citato per tex.*
8 *in cap.fin.de reſcript.*ſi agitur vigore †
reſcripti an valeat ab initio,vel non, etiã
tẽpus datę inſpicitur *Specul.ibidẽ per tex.*
in cap.conſtitutus de reſcript.& demum
9 ſi agitur de reuocatione,†ſiue collatione
iuriſdictionis , quia iuriſdictio indulgen-
di delicta ſemper eſt pœnes Principem ,
qui ſolus hanc poteſtatem habet,vt præ-
diximus,attenditur data reſcripti,quia
10 ſola † Principis voluntate iuriſdictio trãſ
fertur , vt ex *deciſio.Rotæ Roman. 21. de*
Præb.in nouis fol. mihi 84.& quamuis Fe
lin.in d.cap.eam te num.21. dicat , quod
in collatione,vel reuocatione iuriſdictio
nis attendatur tempus præſentationis ,
inferius ſubdit, contrarium fuiſſe deciſũ
ꝑ *DD.de Rota,* & ꝑ tres inſtantias fuiſſe
11 obtentum,quod ſi data † literarum præ-
ceſſit,proceſſum exequutoris valet licet
longum tempus poſt ſint præſentatæ,ſed
in caſu noſtro præſentatio non erat neceſ
ſaria,quia,& ſine tali præſentatione,Cu-
riæ,& omnes Regni officiales, & miniſtri
indulgendi poteſtatem non habebant .

Quoad ſecundum principale quæſi-
tum , an tale reſcriptum afficiat omnes
Curias,& Regni miniſtros,nè de tali cri-
mine indulgerent, dico quod omnes fe-
12 re *Doctor.*concordãt in hoc,quod † gra-
tia,ſiue mandatum Principis , expreſſe
voce prolatum,ſtatim ſuum ſortitur effe-

ctum, ſed ad illius probationem requiri-
tur ſcriptura, vndè eo ipſo quod Domi-
nus Regni Prorex ad inſtantiam partis
offenſæ ſupplicantis dixit, & ordinauit,
quod talis delinquens non indulgeretur
ſtatim quoad omnes, eius effectus ſorti-
tus fuit, quia eius decretum ſtatim om-
nes afficit, vt eſt *text. expreſſus in cap.
quamuis, & in cap. dudum §. nos igitur de
Præbend. in 6. cap. 1. de conceſſ. Præb. Petr.
Bellug. in Spec. princ. rubr. 47. §. ſciendum
num. 12. verſic. aduerte ſi placet, &c.* Im-
13 mò ſtatim quod Princeps dixit † fiat,
gratia eſt perfecta, vt ex multis firmat
*idem Dominus Vincentius de Franch. d.
deciſio 62. num. 2. & 3.* eo fortius in caſu
propoſito vbi decretum Principis, quod
inquiſitus de delicto in eo contento non
indulgeatur, fuit publicatum, & Curiæ
14 eius patriæ intimatum, & † talem Prin-
cipis legem, ſiue ordinem quilibet infra
duos menſes ſcire tenetur, vt *in authent.
vt facta nou. conſt.* & ſic etiam de iure
Canonico *cap. nouerint de ſentent. excom.
& ex alijs Bellug. vbi ſupra num. 15. ver
ſic. Nàm quilibet*, vndè habita, vel non
habita notitia per Curias, & in Regno
miniſtros de tali delicto, nemo indulgere
poterat, ex defectu poteſtatis, quæ in ta-
libus pœnes Principem reſidet, vt in præ
cedenti articulo diximus.

Progrediendo ad tertium, & vltimum
principale propoſitum, ſi in generali, &
ampliſſima poteſtate, veniat indulgentia
15 talis criminis, Dico primo, † crimen
cum moniali, eſt cæteris carnalibus dete-
ſtabile *cap. adulterij 32. q. 7.* ex quo tem-
plum Dei violatur *cap. ſciendum eſt 27.
16 q. 1.* cum † moniales templum, ac vas
domini, & Spiritus Sancti ſacrarium ſint
*cap. decernimus 28. diſt. & latè Decian.
lib. 6. titul. de cogn. mon. num. 2.* & ideò
magnum, & grauiſſimum delictum cen-
ſuit *Afflict. in conſtit. ſi quis rapere*. cum
17 † ſint ſponſæ Chriſti *cap. quamuis 21.
diſt.* & iſti tales perpetuam habebunt pœ
nam *cap. 1. 27. q. 1. Card. in clem. de ſtat.
monac. quem refert Hyppol. de Marſ. in
18 l. 1. num. 4. C. de rapt. virg.* & † inceſtus,
& ſacrilegij crimen committere eum,
qui cum Virgine Deo dicatam immiſce
re ſe audet, dixit *Santiſſimus Pontifex in
cap. virginibus 27. q. 1.* ideò monialium
violatores, ſacrilegi dicuntur, eoſque fi-
lios perditionis appellat *Apoſtolus cap.
ſciendum 27. q. 1.* Nam qui copula carna
li cum moniali coniungitur, tria commit
tit flagitia grauia dicit *gloſ. in d. c. virgi-
nibus*. Nempè inceſtum, adulterium, & ſa
crilegium.

19 Secundò, tale † cum moniali ſacrile-
gium, Maieſtatis etiam crimen dicitur
per *text. in l. 1. ff. ad l. Iul. Maieſtatis in
princip. ibi (proximum ſacrilegio crimen
eſt, quod Maieſtatis dicitur)* & per conſe-
quens crimen Maieſtatis diuinæ: Nam
20 non ne verum eſt quod † habens rem
cum vxore Principis ſui Domini, crimen
Maieſtatis committit, ſecundum *Iſern. in
cap. 1. num. 13. verſic. è contrario quib.
21 mod. feud. amitt.* ita, & cum moniali ſpon
ſa Chriſti, maius crimen committit, cum
maius ſit, Diuinam Maieſtatem offende-
re, quam humanam *cap. vergentis de hæ-
22 ret.* quod confirmatur, quia † ſtatutum
puniens aliqua pœna cognoſcentem nu-
ptam, habet locum etiam in cognoſcen-
te monialem, ſic conſuluit *Dioniſ. de Pe-
ruſ. relatus per Marian. Soccin. in cap. qua
liter, & quando il 2. in 8. parte princip. q.
7. num. 100. verſic. 7. quæro extra de accu
ſat. quem refert, & ſequitur Felyn. in cap.
non ſatis num. 4. extra de Simon. Marſil.
in d. l. 1. num. 44. C. de rapt. virg. & * com
muniorem ſententiam hanc dicit in ſing.
ſuo 215. incip. validum eſt argumentum
verſ. & teneas menti.*

Tertiò, ſi tale facinus vti Maieſtatis
crimen accipimus, & eſt, vt prædiximus
23 in † poteſtate generali data aliquo offi-
ciali indulgendi quæcumque delicta, vl-
lo modo talis criminis indulgentia com-
præhenditur, vt dixit *Angel. in ſua diſput.
incip. exorta guerra Roman. in l. ſi quis in
graui §. in quoque ff. ad Syllan. Dec. lib. 3.
ſub rub. de abolit. quand. imped. accuſ. nu.
15. Farinac. in titul. de inquiſit. q. 6. num.
55.* qui alios adducunt per rationem,
24 quia † abolitio criminis Maieſtatis diui-
næ, & humanæ, eſt vnus de caſibus Prin-
cipi

cipi reſeruatis, eiuſque cognitio ad ipſum ſpectat, ideo ſpetialem mentionem requirit, *Iſern. & poſt eum Afflict. in cap. 1. verſic. bona committentium num. 46.*
25 *quæ ſint reg.* vnde etiã † in generali abolitione ab ipſo Principe facta ſine ſpetiali ipſius mentione, non includi, voluit *Plazz. in epit. delict. cap. 38. num. 2. & 3. verſic. hinc & illud lib. 1. de abolit.*
26 Quartò, et crimen † rapientis viduam, vel virginem peximum facinus eſt, dicit *lex vnica C. de rapt. virg. l. raptores C. de*
27 *Epiſc. & Cleric*, & quod hoc † crimen cum moniali deteſtabilius ſit, negari non poteſt, cum nè dum in hominum iniuriã, verum etiam ad ipſius Dei noſtri domini irreuerentiam committatur, & proinde cum grauiſſimum facinus ſit, non ſo-
28 lum à generali † indulgendi poteſtate excludi debet, ſed etiam ab ampliſſimis Regijs indulgentijs, immò ab ipſis Regijs abolitionibus quamtumuis generalibus excipi ſolet, vt in *Regijs Pragmaticis in titul. de abolit.* videre eſt, cum ſemper in
29 grauiſſimis † delictis ſit facienda interpretatio in deterius *Abb. in cap. & ſi Clerici in fine principij extra de Iudic. Marſil. in d. l. 1. C. de rapt. virg. num. 8.* & ſic cum in reſcripto Principis attendi debeat data, & ſtatim afficit omnes, vel ſaltim poſt duos menſes, omnes ſcire debent: eſt que tam deteſtabile crimen immò plus Maieſtatis, & à generalibus indultis, & poteſtatibus excluſum cenſetur, & adeſt inhibitio indulgendi omni iure inquiſitus de tali cum moniali crimine à Miniſtro quocumque generali cum generaliſſima poteſtate indulgeri non poteſt.

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Teſtibus inter ſe contradicentibus non creditur, etiam ſi ab eadem parte ſint producti nu. 2.*
3 *Socij in itinere videntur deponere ad eorum exonerationem, & eis non creditur*
4 *Teſtibus contrarijs conteſtibus vocatis sũt ſuſpectiſſimi, & nemini credendum.*
5 *Depoſitioni inuerisſimili non creditur.*
6 *Iudex votum ſuum cum depoſitionibus, & rebus, & vero proximioribus fundare debet.*
7 *Experimentum veri ſermonis eſt vt concordet rebus ſenſatis, & veriſimilibus.*
8 *Quod à veriſimili diſtat, eſt falſitatis imago.*
9 *Iudiciaria depoſitio non probat.*
10 *Teſti, vt teſtis non deponenti non creditur.*
11 *Teſtis de Iudicio deponens, animoſitatem contra inquiſitum oſtendit, & ei non creditur.*
12 *Teſti inueriſimilia deponenti non creditur.*
13 *Familiares mandare domino, inueriſimile eſt.*
14 *Confeſſio extraiudicialis quomodo probet & nu. 17.*
15 *Confeſſio extraiudicialis quomodo faciat indicium ad torturam.*
16 *Teſtes plures debent eſſe conteſtes de loco, & tempore, vt indicium faciant ad torturam.*
18 *Teſtes viliſſimi à teſtimonio repelluntur.*
19 *Teſtis nè dum inimicus, ſed de inimicitia ſuſpectus à teſtificando repellitur.*
20 *Teſtis inimicus repellitur etiam ſi iuſta cauſa fuerit inimicitiæ.*
21 *Falſum ſolitus deponere dicitur homo ſine fide, & conſcientia, & nunquam ei creditur.*
22 *Teſtibus ſingularibus ex diuerſitate factorum non creditur.*
23 *Cauſa eſt vti, quid primum conſiderabile.*
24 *Cauſa, & initium ſpectandum eſt.*

Pro Ioanne Franciſco, alias Ciccio de Marinis, Ioanne Antonio Mara ſca Terræ Seniſij, & Fabio Arcerio Terræ Caſtellutiæ.

ARGVMENTVM.

Teſtibus inueriſimilia, incredibilia, & varia deponentibus, & non conteſtibus, pauperrimis, inimicis, & ſolitis falſum deponere credi non debet:

CONSILIVM CVII.

FRanciſcus alias Ciccius
de Marinis, & ſocij in-
quiſiti de prætenſo ho
micidio, & furto in per
ſonam Iannutij Vertun
ni, & de alijs ex teſtiū
Fiſci depoſitionibus, varijs, inueriſimili-
bus, & falſis liberari debent.

Primò, quia Notarius Ioannes Maria
Roſatus fol. 3. & 4. dicit in dicto præten-
ſo delicto fuiſſe quatuor fures facie coo-
pertos, & tres diſcoopertos in duabus bu
ſcatis, & vnus ex tribus fuit Franciſcus
de Marinis, alius teſtis cum mortuo in
itinere ambo conſocij, Franciſcus Caroli
Magni fol. 39. dicit fures fuiſſe duos, &
exiuit alius taliter accappatus quod co-
gnoſci non poterat, & ſic vnus contradi-
1 cit alteri † vnde nemini credendum, vt
notat Ioannes *Andr. & magis * communi-
ter Doctores in cap. in noſtra de teſt. Spec.
in titul. de teſt. §. 1. verſic. item quod te-
ſtes diſcordant vbi etiam* Ioannes *Andr.
Anto. de Butr. & Abb. in cap. cum tu ex-
tra de teſt. Feder. de Sen. in conſ. 142. in-
cip. Domine Graffole, Alexan. conſ. 34. co-
lum. vltim. lib. 3. & conſ. 43. lib. 4. Gram.
conſ. crimin. 26. num. 21.* Iacob. *Nouell. in
pract. & Theorica crim. cap. de teſt. num.
10. ex multis alijs firmat*, quod quidem
procedit, etiam ſi teſtes inter ſe contra-
2 dicentes † ab eadem parte producti fuiſ
ſent adhuc per eorum contrarietates
non probant *Bart. in l. 1. in fine C. de vſu-
fruct. in l. inter ſtipulantem ff. de verb.
oblig Bald in auth. qui ſemel 4. colum.* C.
de prob. Iacob. *Butrig. & Florian. in l. cum
de ætate ff. de probat. Hyppol. de Marſil.
conſ. 4. de vultu ſuo Domine colum. vltim.
lib. 1. Gramm. conſil. ciuil. 154. num. 8. &
9.* & dicti Notarius Ioannes Maria Roſa-
tus, & Franciſcus Caroli Magni, vltra
quod ex eorum contrarietatibus nihil
3 probant, nec minus, quia erant † ſocij in
itinere, ex quo ad eorum exonerationem
deponere dicuntur, vt vult *idem Hyppol.
de Marſil. conſ. 2. num. 44. & 45. per tex.
in l. nullus ff. de teſt. & l. omnibus* C.
*de teſt. cum vulg. Natt. conſil. 80. num. 2.
per Bart. in l. quoniam liberi C. de teſt.*

Secundò, Ioſeph Roſitus fol. 14. dicit
fures fuiſſe duos facie coopertos, & quin
que diſcoopertos, & vocat Marinum de
Monte Albano in conteſtem, qui fol. 48.
dicit fures fuiſſe quatuor facie coopertos
& neminem cognouit, quod dictum red-
dit falſam depoſitionem dicti Ioſeph, &
aliam Mutij Soriani fol. 8. dicentis audi-
uiſſe à dicto Marino fures fuiſſe ſeptem
& quod cognouerat vnum, idem & Ioan
nes Hieronymus Loſco fol. 30. variat à
Franciſco Leuonati, fol. 22. à quo audi-
4 uiſſe dicit, vnde cum ſint † contrarij de-
poſitionibus conteſtium per eoſdem vo-
catorum, ſunt ſuſpectiſſimi, & nemini eſt
credendum, vt in indiuiduo dixit *Bald.
in cap. cum cauſam, quæ inter Archiepi-
copum colum. 5. de teſt. per text. in l. 1. in
fin. ff. quemadmod. teſt. aper. Alexan. conſ.
90. col. vlt. lib. 4. Gram. conſ. crim. 26. n. 20*

Tertiò, Ioannes Dominicus de Noya
fol. 12. deponit, quod diſtãs à furibus, &
loco circa miliarium cognouit ſeptem
fures, quos nominat, & Ioannes Baptiſta
la Scala alius teſtis dicit, quod fures ibãt
cum facie cooperti, taliter quod nõ vide
bantur niſi oculi, ergo ad oculos cogno-
uit, dum nominat, & non reddit cauſam
cognitionis iſtorum duorum teſtium di-
5 cta ſunt falſa, quia † inueriſimile eſt ho-
mines circa miliarium videri, & in facie
coopertos ad oculos cognoſci, ex quo nõ
probant *l. teſtium fides §. ideoque ibi (ve-
riſimilia reſponderint) ff. de teſt. l. ob car-
6 men eodem ibi (confirmabitque* Iudex †
*motum animi ſui ex argumentis, & teſti-
monijs, quæ rei aptiora, & vero proximio-
ra eſſe comperit) & in fine eiuſdem l. ibi
(quibus potius lux veritatis aſſiſtit) facit
tex.*

Digitized by Google

text.in l.veriſimile ff.de eo quod met.cauſ.
7 cum † experimentum rerum verorum
ſermonum,eſt vt concordet rebus ſenſa-
tis,& veriſimilibus *Bald.in l.teſtium pen.*
colum.C.de teſt.vbi allegat Auerr.& Ari
8 *ſtot.*& quod à † veriſimili diſtat,eſt quæ-
dam falſitatis imago , vt ex alijs firmat
Gramm.vot.14.num.8.& deciſio.28.nu.
1.immemor Afflict.qui ante eum hoc idem
dixerat in deciſio.363.in fin. vbi decidit
teſtibus inueriſimilia deponentibus fidē
nō dari,quod ex multis alijs firmat *Car*
rer.in ſua crimin.praxi ſeù repet. l.obſer-
uare C.quorum appell.non recip.num.107
fol.17.aterg.

Quartò,Dominicus Lamendolara fol.
17.deponit,quod audiuit tres ictus Sclo
pi , & non vidit à quibus fuerunt emiſſi ,
ſed iudicat fuiſſe emiſſos à Franciſco de
Marinis,Fabio Arcerio,& mortuo,hęc iu
9 diciaria † depoſitio cum terminos teſtis
excedat , & de teſte ſe facit Iudicem ni-
hil probat *Bart.in l.fin C.de vſur. Fran-*
ciſcus de Aret. conſ.38. colu. 2.& non vt
10 † teſti deponenti,non creditur *Bart.in*
l.quid tamen §. *ſi arbitror ff.de arb.Bald.*
in l.de quibus 2.colum.ff.de leg. Alexan.
conſil.24.colum.2.& conſ.74. column. 2.
lib. 1. Curt..conſil.55. 8.colum. Gramm.
conſil.ciuil.164.num.1.& 2.qui teſtis de
11 Iudicio deponens,† animoſitatem oſten
dit,& tanto minus ſuis dictis creditur,vt
ex alijs firmat *Idem Gramm.d.conſi.164.*
*num.*3.eſtquè etiam notoriè falſus , cum
diſtans per circa miliare,vt ipſemet dicit
ſed ſunt quatuor miliaria , & interponi-
tur denſiſſimum nemus, vt treſdecim te-
ſtes in defenſionibus deponunt ſuper 7.
8.& 9.interrogatorijs fol. 234. aterg. &
ſeq.dicens quod delinquentes vidit,huic
12 † incredibili dicto ſtari non debet , cum
ſermones noſtri , ſecundum communem
opinionem intellectum habentium veri-
ficari debeant,dicit *Bal.in l.1.C.de ſeru.*
fug.allegans text.in l. ſi ita quis in fin. de
euict l.milites § *oportet* C.*de quæſt.* & re-
fert fuiſſe caſſatam quandam inquiſitio-
nem tanquam falſam, ex eo, quod dice-
13 bat, † familiares mandaſſe domino , re-
fert, & ex alijs firmat *Franc. Curt, in*
tract.de teſt.concluſ.32.nu.69. & ſic ſi ta
lis inquiſitio tamquam incredibilis caſſa
ta fuit,præſens informatio in qua plura,
& maiora incredibilia , & inueriſimilia
adſunt tanto magis caſſari,& de ea nul-
la ratio haberi debet , etiam natu-
rali ratione,vt dicit *Bald.in cap.1.§.por-*
ro in princ.quæ fuit prima cauſ.ben.amitt.

Quintò, Iannutius Torraca dicit audi
uiſſe ab inquiſito,male fecimus interfice
re filium Notarij Dominici,quia acceſſit
Neapol. pro Commiſſario folio 24.iſta
14 enim † extraiudicialis confeſſio nullam
fidem facit ad *text. in l.1. ff. de interrog.*
act.ibi (ad probationes litigatoribus ſuffi-
ciunt ea , quæ ab aduerſa parte expreſſa
fuerint apud Iudices) & gloſ fin.in l. capi-
te quinto ff. de adulter. ex alijs firmat : &
15 ſi dicatur dictam † confeſſionem extra
iudicialem, facere indicium ad torturam
ſecundum *Afflict.in conſt. humanitatem*
*num.*27.hoc procedit quando eſt veriſi-
milis,vt per *Hyppol. de Marſil. ſing.* 594.
quia non præſumitur,delinquentem co-
ram pluribus velle ſuum propalare deli-
ctum;talis enim cōfeſſio eſt inueriſimilis,
& ideò per dictum teſtem falſe depoſita,
tanto magis,quia conteſtes quos vocat ,
16 non depoſuerunt,nec alium habet † con
teſtem de loco , & tempore ad finem fa-
ciendi indicium,vt voluit *idem Hyppol.de*
Marſil.in l.magiſtratibus §.diligenter quę
ro vlterius,& in §.quoniam ff.de iuriſdict.
omn.iud. in ſua pract.crim.& in ſing.310
ac Carrer.in d.ſua crim.praxi num. 121
17 *fol.mihi* 20.immò † confeſſio , vt præiu-
dicet,debet fieri coram Iudice pro tribu-
nali ſedente iuxta *gloſ. in l. iubemus vbi*
Salyc.C.de lib.cauſ. & Hyppol. de Marſil.
conſil.2.num.29.& ex alijs multis firmat
Foller.in pract.crimin.verſic.ſi confitebun
tur prima parte 3.partis num.7.fol.mihi
297.& in 2.part. 3.part.num.2.

Vltimò dicitur , ad repulſam probatū
18 eſſe ipſos teſtes eſſe † viliſſimos , & pau-
perrimos,& ſic ad teſtificandum ſunt in-
habiles, & à teſtimonio repellendi , *cap.*
licet cauſam de probat.l.3.in princip. de
teſt.Hoſt.& Abb.in cap.ſuper eo de teſt.
Alexan.conſ.150.colum.4.verſic. nunc
diſcu-

diſcutiendum,& conſ.152.incip.viſo proceſſu 4.colum.lib.5.quos allegat Gram. d. conſ.26.poſt nu. 22

Item ad repulſam eſt probatum, aliquos ipſorum teſtium, eſſe inquiſitorum

19 inimicos,& nè dum † inimicus repellitur ſed de inimicitia ſuſpectus *Bar.& Bald. in auth.ſi dicatur C.de teſt.Spec.in tit.de teſt.§.1.in princip.gloſ.Bart.in l.3.ff.eod. Innoc.& Doctor.in cap.cum oporteat de accuſ. & in cap. cum P. Manconella eodem titul.* ſufficit enim apparere de cauſa inimicitiæ,licet inimicitia ex animo probetur,dixit *Innoc.in cap. cum I. & A. de re Iud.Bald.in l.præſcript.C.ſi contra ius vel vtil.pub. Abb.in d. cap. cum oporteat* & plus dixit *Anto.de Butr.in cap. vt de-*

20 *bitus extra de appell.* † inimicus repellitur à teſtimonio,etiam ſi iuſtæ cauſę fuerint inimicitiæ,& in tantum eſt verum, quod teſtis inimicus à teſtificando repellitur,etiam ſi eſſet in lecto infirmus Corpus Chriſti ſumens,eius dictum non probat *Grã.ex multis conſ.cri.46.n.5.& ſeq.*

Item, & aliquis ipſorum,eſt probatum

21 quod ſolitus † ſit falſum deponere,& ſic dicitur homo ſine fide,& conſcientia,qui lucratur, vt numquam ſibi credatur, vt *Ariſt.*de mendace dicit,& *Cyn.in l. tranſigere C.de tranſact.*& falſitatis crimen leges duodecim tabularum adeò exhorruerunt,vt qui commiſiſſet,ex alto trabe yo deiici iuberent,vt videre eſt apud *Aulum Gellium lib.10.cap.1. & ex alijs refert, & firmat Hyppol. Rimin. conſ.83.*

22 *num. 9.* Cum ergo omnes teſtes ſunt † ſingulares,quia omnia eorum dicta recipiunt ſeparationem ex diuerſitate factorum,ſecundum *Bald.in l.1.C.ſi vnus, ex plurib. appell. in fine ante verſic. quæro vtrum Bart.in l.2.§.ſi dubitetur quemad. teſt. aper. Bald. in l. apud antiquos verſic.item nota illam vulgarem C.de furt.& in l. 1. 8. q. de teſt. & in l.2.colum.2.C. de bon. poſſ. ſecund. tab.* & etiam,quia ex cauſa inimicitiæ, paupertatis, & ſolitæ falſitatis,ſunt omnes reprobati, ea ratione qua vnus reprobatur,eadem, repelluntur omnes,ex *Ancar.conſil.247. Angel. conſ.128.firmat Gramm.deciſio.11.num.*

2. maxime quod cauſa furti,quam aliqui ex dictis teſtibus dicunt,non eſt probata, quia mortuus non fuit furatus,& ſic non

23 exiſtente cauſa, † quæ à lege tamquam quid primum,& conſiderabile eſt iuxta *text.in l.eam ij §.cauſæ ff. de tranſact. in l.procurator §.1.ff.mandati ibi (initium*

24 † *ſpectandum eſt,& cauſa,& in l.ſi pariter ff.de liber.cauſ.& ex alijs Marc. Anto.Blanc.in eius pract.crim. in cap. incip. ſecunda pars defenſionis erit, &c. num.2. fol. mihi 874.* vnde ex prædictis currenti calamo adductis concludo,quod de prædictorum teſtium depoſitionibus nulla eſt habenda ratio, immò ob varietates, & falſitates depoſitas, ipſos teſtes puniri & omnino dictos inquiſitos liberari,put ita mihi videtur,cætera ſuppleat Iudicantium religio.

Referente Conſiliario D. Marco Antonio Morra vti Iudice M.C.V. ſemel torti fuerunt liberati,& liberatio ipſa confirmata per S.C.vt in Banca Horatij de Cuntio M.C. Actorum Magiſtri.

Camillus de Laratha.

VMMARVM.

1 *Expoſitæ reuerſæ quare non reuideantur an ſtupratæ ſint.*
2 *Honeſtas & boni mores minuunt pœnam.*
3 *Coeuntes cum reuerſis, & ſimilibus, puniuntur, & ſi cum meretrice.*
4 *Virginis inhoneſtæ,& vilis ſtuprator,de ſtupro non tenetur.*
5 *Stupri actio,quinquennio excluditur.*
6 *Stuprum cum violentia commiſſum ſine præfinitione temporis punitur.*
7 *Actiones criminales omnes, ſpatio viginti annorum præſcribuntur.*
8 *Præſcriptio in criminalibus obſtat, & Iudex eam ſeruare tenetur.*
9 *Actio ſuccedens ex delicto, lite non conteſtata non tranſit ad hæredes, & nu.13.*
10 *Culpa non placitata in patre, an placitetur in filio.*
11 *Iſerniæ contrarietas non eſt in caſu noſtro ſed in feudis vbi ſecus eſt propter conditionem circa rem.*
12 *Conditio, & vendicatio, actiones ciuiles*

ad

ad rem ſunt, quæ ex contractu naſcuntur non dantur ad vindictam defuncti
14 *Iüs Canonicum de ſtupro loquens poſſet habere locum in locis eccleſiæ.*
15 *Stupri actio iniuriarum contra hæredem non datur.*
16 *Taciturnitate nè dum præſcribitur, ſed aboletur delictum.*
17 *Exceptio iuris defectus idem operatur, quod carentia actionis.*
18 Carens *actione, ad iudicium non admittitur.*
19 *Iudex repellere poteſt ne dum actionem non habentem, ſed inefficacem habentem.*
20 *Præſcriptio exceptionem excludit, & eius ope tuetur.*
21 *Præſcriptio naturalem obligationem tollit.*
22 *Alimenta quod concubinæ debeantur nullo iure cauetur.*
23 *Alimenta facta ſeruo inutilè repetuntur.*
24 *Intereſſe non debetur niſi ex mora.*
25 *Mora ſine interpellatione non committitur.*
26 *Interpellatio ad conſtituendum quem in mora non eſt neceſſaria vbi adeſt dies determinata, quæ pro homine interpellat*

Pro V.I.D. Marco Antonio de Palma contra Lucretiam Surianam expoſitam.

ARGVMENTVM.

Stuprum cum famula expoſita qualiter puniatur, an præſcribatur, an contra hæredes ſtuprantis detur actio, et an alimenta concubinæ debeantur.

CONSILIVM CVIII.

LVcretia Expoſita Santiſſimæ Annunriatæ vti præ tenſa ſtuprata à quondam Scipione de Palma petijt condemnari dictũ Marcum Antonium de Palma V. I. D. Scipionis filium, & hæredem ad dotem, & Dominicum de Palma eius filium naturalem ad aliquid pro alimentis præſtandum die 8. Iunij 1612. fol. 1. Marcus Antonius condemnatus ad quantitatem liquidandam, vt ex Sacri Conſilij ſententia fol. 28. & in ſupplicatione liquidationis petijt etiam alimenta fol. 35. quod nihil debeatur pro Marco Antonio pauca dicam.

Primò, verum eſſe in facto, bona propria quondam Scipionis non adeſſe, & quãdo Scipio ipſam Lucretiam Oecono
1 mis reſtituit, quia erat de † reuerſis, & ad ſeruiendum alijs prius data, non fuit facta ſolita diligentia, ſi erat virgo, quia pro ſtuprata tenebatur, prout propriè in omnibus in caſu præſenti contigit fuit iudicatum pœna ſtupri teneri non poſſe: prout ita refert, & ſequitur *Afflict. in conſtit. Regni ſi quis rapere quarta colum.* ſubdens hanc quæſtionem habuiſſe de facto, ſtante maxime probitate, & optima fama dicti Scipionis, & non ſoliti in ſimilibus delinquere, vt per multos teſtes eſt probatum, quod etiam non probat, dictam Lucretiam fuiſſe ab alio
2 cognitam poterit Iudex † ex huiuſmodi qualitate, & bonitate quondam Scipionis pœnam ordinariam minuere, imò indulgere *l. ſi poſſidoniũ, & l. & ſi ſeuerior C. quib. ex cauſ. infam. irrog. ita dixit Gandin. in tract. malefic. verſic. vtrum pœna poſſit augeri, & ex alijs prædicta firmat Gramm. deciſ. 107. num. 3. & 4.* & etiam ſi dicta Lucretia probaſſet d. Scipionem
3 habuiſſe rem cum ea † iudicandum erit, prout de coitu cum meretrice, de iure non punibili per *tex. quẽ ad hoc ponderãt Bart. & Ang. in l. ſi vxor in princip. ff. de adulter. bene facit lex quæ adulterium & quæ ibi notantur, & in l. ſi ea C. eod. quod notatur in l. maior vbi Ang. ff. de adulter. Bart. in l. veram in principio ff. de furt. Bald. in l. penult. C. de adulter. Alexa. conſ. 13. colum. 2. lib. 7. vbi etiam adducit Angel. in d. l. ſi vxor* dicentem, quod non debent puniri ſcholares habentes acceſſum ad iſtas mulieres, quæ *Fanteſche*, vulgo appellantur, quæ ſtant cum ciuibus

bus, & in domibus eorum, minus hone-
ſtè viuunt, vt ſimiles expoſitæ, & ex alijs
Gramm. d. deciſio. 107. num. 6. & Anto.
Theſaur. in ſua deciſio. 3. poſt num. 3. de
hoc facit concluſionem quæ ibi eſt quar
4 ta concluſio, quod ſi virgo † quæ deflo-
rata eſt, non ſit honeſtæ vitæ, vel vilis per
ſona tunc ſtuprator non tenetur illã do-
tare, aut in vxorem ducere, neque incur-
rit pœnam aliquam, per *text. in d. l. quæ*
adulterium verſic. hæ autem C. ad l. Iul.
de adult. & ita in terminis conſuluit Pa-
ris conſ. 160. per totum lib. 4. Burſat. conſ.
69. num. 13. lib. 1. & ſic habetur quod ſi
Scipio viueret, & contra eum prætenſum
ſtuprum probatum fuiſſet, prout non fuit,
ad pœnam, & ad nihilum tenebatur.

Secundò, prætenditur ſtuprum ipſum
fuiſſe factum ab anno 1590. vt in Lucre-
tiæ articulo 5. fol. 48. & ex fide reſtitu-
tionis de anno 1591. fol. 22. & in vita
ſtuprantis non fuit cõqueſta vſque ad an
num 1612. & ſic per annos 22. tacuit, ex
quo pro prætenſo ſtupro agere non pote
rat, nec poteſt iuxta *text in l. Mariti Le-*
nocinium ff. ad l. Iul. de adult. ibi (Ne crimẽ
5 *quinquennio continuo † ſopitũ excitetur) &*
in §. hoc quinquẽniũ legitur (hoc quinquẽniũ
obſeruari legiſlator voluit, ſi Reo, vel Reæ
ſtuprum, adulterium, vel lenociniũ obijcia
tur) idem in §. fin. & vtrobique gloſ. &
Doctor. & licet ibidem in d. §. eum qui di-
6 catur, niſi per † vim ſtuprum commiſſum,
tunc ſine præſcriptione temporis, intelli-
gitur quando interuenit vis, & accuſatur
lege Iul de vi ad l. Iul. de adulter. ſiue ſtu
pr. vt ibidem dicit gloſ. in verſic. huius tem
poris quinquennij, loquens per verba Ca-
uè, ne aliter intelligas, & gloſ. inſtit. de
pub. Iud. §. item lex Iulia de adulter. ver-
ſic. cum relegatione Boer. deciſio. 26. num.
12. quanto fortius in hoc caſu, vbi d. Lu
cretia à die prætenſi ſtupri per annos 22.
7 & plus tacuit, & ſpatio annorum † vigin
ti tantum omnes criminales actiones prę
ſcribantur *Bart. in l. querelam C. ad l. Cor*
nel. de falſ. & Boer. deciſio. 26. num. 1. &
ſic contra Lucretiam ſua prætenſa actio
ſtupri tempore cępti Iudicij, erat præſcri
pta ne dum quinquennio, ſed plus anno-
8 rum viginti duorum, eique talis † præſcri
ptio obſtat, & per Iudicem obſeruari de-
bet iuxta *text. in l. adulter. C. ad l. Iul. de*
adulter. vbi legitur (adulter poſt quin-
quennium commiſſum adulterium, quod
continuum numeratur, accuſari non poteſt
eaſque præſcriptiones legibus reo datas au
ferri non poſſe) ibique gloſ. in verſic. adul-
terium dicit idem ſi de lęnocinio, vel ſtu
pro aliouè capitulo huius legis accuſa-
tur, vt *d. leg. mariti §. hoc quinquennium*
ff eod. & ſic præſcriptiones ipſę per Iudi-
ces obſeruari debent, vt ibidem *gloſ. Bar.*
Bald. & Doctores omnes, ergo ipſa Lucre
tia à tali Iudicio excludi, & reijci debet.

Tertiò, dicta Lucretia prætenſi ſtupri
vltra, quod actione carebat, vult eam
exercere contra Marcum Antonium prę
tenſi ſtuprantis filium, & hæredem, & cũ
9 prætenſa † actio deſcendat ex delicto,
quod lite non conteſtata cum defuncto,
in hæredem non tranſit, per *text. in l. vn.*
C. nè ex delicto defunct. ad quod adduci
poteſt gloſ. notabilis in verſi. aſſalierit, quæ
10 *ſit prima cauſ. ben. amitt.* vbi † culpa non
placitata in patre non placitatur in filio
11 quam *gloſ.* multi ſequuntur, & licet †
Iſern. ibidem num. 26. & ſeq. contra eam
tenere videatur per ſenlaram rationem
more ſolito, quia ex delicto commiſſo te-
nens feudum ob quod perdit tenebitur
hæres tamquam delictum circa rem ex
contractu cum modo habitam, vt eſſet
fidelis, & ſi non impleto modo, condici-
tur, & vendicatur per *l. 1. C. de don. quæ*
12 *ſub modo l. 2. C. de condit. ob cauſ.* † condi
tio, & vendicatio ciuiles actiones ſunt, &
ad rem dantur non ad vindictam defun-
cti, & ex contractu naſcuntur, quia ſic cõ
ueniſti ſi eſſes infidelis rederes, licet per-
des, & reſtituas, quia deliquiſti, nihilhomi
nus actio iudicabitur ſecundum natu-
ram, propriamque actionem, quæ origina
liter, vt ſit ciuilis, & perſequutoria non
intuebitur quod ſuperuenit, & accidit
ſcilicet delictum ſuum ob quod perdit
hanc *Iſern.* concluſionem poſui ad con-
fuſionem nonnullorum contrarium tenẽ
tium, & merito cum à tali *Iſern.* dicto ter
giuerſari non poſſit, licet ad caſum no-
ſtrum

Digitized by Google

ſtrum non faciat, quia prætenſa actio Lu
cretiæ ex prætenſo ſtupro originem ha-
bet, quod ſi eſſet probatum, & tempus
largiretur, cum ex delicto pendeat con-
13 tra defuncti † hæredem non tranſit iuxta
text.in l.vni.C.nè ex delict.defunct. l. 1.
in princip. & in fin. ff. de priuat.delict.l.
ex iudiciorum in fine ff. de accuſ. l. ſicuti
pœna l.pupillum §.in hæredes ff.de reg.iur.
& ex alijs Octau.Oſaſc.Pedemont.deciſio.
152.nu.1.& ſeq.reiectis contrarijs firmat
quod & ſi de Iure Canonico prætenda-
tur contrarium, quia hoc expreſſe de iure
14 ciuili fundatur, ius † canonicum de hoc
loquens poſſet habere locum in locis ec
cleſiæ quoad temporalia, & illius ſubdi-
tos, ius autem ciuile quoad temporalia
eccleſiæ non ſubiectis, & ſic in hoc Re-
gno non dubitandum.
15 Quartò, dico quod hæc actio † eſt in-
iuriarum, quæ neque hæredi, neque con-
tra hæredem datur l.iniuriarum in prin-
cipio ff.de iniur.§. qui in reatu decedit in-
tegri ſtatus decedit, & crimen mortalita
te extinguitur, iuxta text.in l.fin. ff. ad l.
Iul.de adulter.vbi gloſ. & Doctores vnde
tale crimen etiam ſi probatum fuiſſet, per
mortem Scipionis fuit extinctum, & ob
16 annorum viginti duorũ † taciturnitatem
nè dum fuit præſcriptum, ſed abolitum
ad text.in l.non ſolum §.iniuriarum ff. de
iniur.& §.fin.inſtit. eod. & per exceptio-
17 nem † iuris defectus oppoſitam fol. 3.
aterg. quæ idem eſt quod carentiæ actio-
nis, quia vt generalis exceptio, recipiens
omnes, & quoſlibet iuris defectus circa
actionem ipſam intentatam propter il-
lud nomen iuris defectum, cum actio, &
ius agendi idem ſunt vt inſtit. de action.
in princip. Tamen dum agens ponitur vt
genus vbi per Ioan.Fabr.&Zaſ. ſi erat ne
ceſſarium, vt talis exceptio opponatur, vt
aliqui DD. dicunt, & non fuiſſet oppoſi-
ta, vt fuit, vt dictum eſt, nihilhominus,
vna parte non opponẽre, acta ſunt nulla,
vt * communiter teneri firmat Menoch.de
arb.iudi.lib.1.q.16.ex quo de tali ſenten
tia ex actis nullis facta nulla eſt haben-
da ratio vulg. iur. & ex infra dicendis.
Quintò, tempore intentati iudicij dũ
18 Lucretia † carebat actione, ad iudicium
ipſum admitti non debebat, Matteſil.
ſing.7.vbi Gabr.Sarayn. & iudex actione
carentem ex officio repellere debet iuxta
text.in l.2.ff.de dot.priuil. ex notatis per
gloſ.& Doctor.in l.vbi pactum gloſ.in 2.§
quo actor C.de iuramen.calum.in §.ſi pa-
ctus ne peteret, & in l.plene ff.de pecul. ha
red.& ex alijs Muſcat.in ſua praxi ci-
uili verſic.actionis num.9.13.& ſeq. fol.
mihi 61. & Abb. in cap. ad aures de præ-
ſcript. vbi ſequitur Felyn. ſi apparet pro-
bata præſcriptio ex actis, licet non ſit op
poſita exceptio, & colum.1.verſic. ſtanti-
bus iſtis dicit, quod pro hoc ampliatur
doctrina gloſæ* communiter approbatæ
19 in l. ſi pactum C. de tranſact. quod † iu-
dex poteſt repellere nè dum illum, cui
nulla competit actio, ſed etiam illum
cui competit, quæ inefficax, & inutilis
eſt Bald.& late Salic. reſpondens ad con-
traria in l ſicut in 6.oppoſitione C.de præ-
ſcript.triginta annorum gloſ. in verſic.ha-
beatur Bald.in l.omnes eodem titul.& ad
hoc ponderatur text. in d. cap. ad aures,
20 dum dicit, quod † præſcriptio exceptio-
nem excludit, & tuetur ope exceptionis,
cum exceptio ſit actionis excluſio l. 1. &
2. ff. de except. & præſcriptio omnem
actionem excludit Abb.& Felyn. in d. c.
ad aures, vnde ſententia, & actus ſunt nul
21 li etiam quia in maleficijs † naturalis
obligatio præſcriptione tollitur Bald. in
auth.ad hæc C.de vſur. Ang.in repet.l.1.co
lum.2.C.de iudic.quos refert, & ex alijs
firmat Imol.in repet.cap.fin.colum 25. de
præſcript. & ſic conuentus moleſtandus
non eſt.
Sextò, circa petitionem alimentorum
dico, nullo iure, aut authoritate vſque
22 hodie vidiſſe caueri, concubinæ † alimẽ
ta deberi, & ad hoc propoſitum adduco
notabilem doctrinam Iacobi Butrig. in l.
ſi patrono C.de negot.geſt. dicentis, quod
23 quidam qui quandam † iuuenculam te-
nuerat, & repetere volebat expenſas,
quas ei fecerat ſi erat ſana, & ætate acta
ad ſeruitia non repetet; ſin autem non
fuiſſet ſana pœnes eum, vel talis ætatis,
quod eius nullæ erant operæ, tunc ſecus

ergo ſi alimenta facta ſeruę, quæ non ſer-
uierat non petuntur, dictæ Lucretiæ Ex-
poſitæ prætenſę concubinæ poſt ipſius re
ſtitutionem factam Occonomis Sanctiſſi
mæ Annũtiatæ à quibus Scipio fuit quie
tatus, alimenta nullo modo debentur, &
à fortiori, ſi vxori non debentur niſi cor
reſpectiuè ad dotes, & conſtante matri-
monio, & poſtea per menſes ſex tantum,
dum dos ei reſtitueretur, iuxta *Neapoli-
tanam conſuetudinem de iur. dot. cum
vulg.* ergo concubinæ nequaquam, maxi
mè, quod vllo iure cauetur.

Vltimò, nec intereſſe aliquod debetur
maximè à die prætenſi ſtupri, vt præten-
ditur, cum non adſit debitum. Nec dos
prætenſa debetur, & ſi omnia deberentur
24 prout nihil debetur, aduertendum eſt, †
quod intereſſe non debetur niſi ex mora
*l. ſocium qui in eo ff. prò Soc. l. lecta ff. ſi cer.
pet. Aym. conſil. 350. Aret. conſil. 151. in 2.
dubio Hieronym. Magon. deciſio. Floren.*
25 103. *num.* 1. & ſnulla intelligitur fieri †
mora vbi nulla adeſt peritio *l. nulla ff. de
reg. iur. l. ſi pupillus ff. de verb. oblig.* neceſ-
26 ſaria eſt enim † interpellatio legitimo lo
co *d. l. mora* quando dies determinata
non adeſt, quæ pro homine interpellat,
cum hic nulla adſit obligatio, nulla pro-
miſſio, nullum debitum, ideò nullum in-
tereſſe debetur, & ex his breuiter dictis,
ipſe Marcus Antonius ab omnibus ex
aduerſo petitis, & prætenſis abſolui de-
ber, ſententiamque ipſam ad quantita-
tem liquidandam in nihilo exequi, & ita
mihi videtur ſaluo dominorum iudican-
tium ſaniori Iudicio.

*Die 6. Martij anni 1614. per D. Con-
ſiliarium Ioann. Andr. Georgium cauſæ
Commiſſarium ſententia fuit liquidata in
ducatis viginti, de quo pars obtinuit fieri
verbum in Sacro Conſilio, quo facto die 23
Octobris eiuſdem anni 1614. cum interuẽ
tu Præſidis, per Sacrum Conſilium fuerunt
ei dati ducati quinquaginta miſerationis
cauſa, & ita exequutum, pœnes de Mon-
dellis Sacri Conſilij Actorum Magiſtrũ.*

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Indignus ſuccedit, ſed Fiſcus in pœnã delicti aufert.*
2 *Indigni hæreditas remanet pœnes hæredem donec Fiſcus capiat, & nu. 33.*
3 *Defendens ſe etiam quod offendat non delinquit, & vbi non eſt maleficium non eſt pœna.*
4 *Compoſitus cenſetur reſtitutus, qui ſuccedere poteſt, & nu. 40*
5 *Innocens ſuccedere poteſt. & n. 50.*
6 *Patris factum filijs non nocet.*
7 *Pœna ad ſuos debet reſtringi authores.*
8 *Patris macula filios non aſpergit.*
9 *Teſtator poſt mortem alios vocans, intelligitur de morte naturali, non de violenta à futuro ſucceſſore illata.*
10 *Verba generalia ad merentes, non ad indignos extendi debent.*
11 *Odioſi non compræhenduntur in gratijs.*
12 *Maritus occidens vxorem, lucro dotis priuatur, & nu. 13*
14 *Vaſallus ſi delinquat etiam non contra dominum ipſe, ſuique filij feudo priuãtur.*
15 *Pater quando ipſe non poteſt ſtare in Curia ſine dedecore non poſſunt nec eius filij.*
16 *Occidens fratrem, vel agnatum propter grauem offenſam ipſe. ſuique filij ſucceſſione priuantur, & nu. ſeq.*
18 *Fideicommiſſum, & maioratus idem ſunt.*
19 *Filij occiſoris carent occiſi ſucceſſione, etiam ex expreſſa diſpoſitione vocati dummodo non proprijs nominibus, & quare.*
20 *Cauſæ ciuiles, an feudalibus legibus decidi poſſint.*
21 *Occiſor quilibet, cuiuſlibet occiſi etiam nõ feudatarij ſucceſſione priuatur.*
22 *Indigno inſtituto, vel legatario relicto, acquiritur, ſed Fiſcus accipit.*
23 *Indigno vno exiſtente, alius capax capit.*
24 *Occidens aliquem nedum ei non ſuccedit ſed nec eius hæres.*
25 *Proximior, excluſo incapace, & Fiſco ſuccedit.*
26 *Homicida quando eſt incapax, & per-
dit*

dit ſubſtitutionem.

27 *Occidens nè dum effectiuè, ſed occidere tentans, occiſi ſucceſſione ante conſumationem delicti priuatur.*

28 *Indignus eſt ille, qui negligentia, & culpa ſua mulier à qua hæres inſtitutus erat moritur.*

29 *Incapax eſt ille, qui ſucceſſione à lege priuatur.*

30 *Subſtitutus capit, ac ſi incapax in medio non eſſet.*

31 *Occidens vxorem, dotis amittit commoda.*

32 *Incapax dum quis efficitur, omnem ſuccedendi ſpem amittit.*

34 *Damnatorum, & delinquentium bona quomodo & quo iure applicantur Fiſco.*

35 *Alienatione prohibita, cenſetur prohibita, & confiſcatio.*

36 *Peculij aduetitij proprietas non venit in publicatione bonorum.*

37 *Filiusfamilias, nec delinquendo alienat.*

38 *Defenſio debet eſſe cum moderamine, & incontinenti.*

39 *Inſultus poſt rixam non videtur defendendi cauſa factus, ſed ad vindictam.*

41 *Proximior vocatus ſuccedit, remotioribus in gradu excluſis.*

42 *Reſtitutio criminis nil operatur circa ea, quæ reſtitutus non habuerat.*

43 *Patre mortuo exiſtente primogenito rebelle, vel incapace, & ſucceſſit ſecundogenitus, ſi primogenitus reſtituitur, an hæc reſtitutio habeat locū ad ſeu da ſecundogenito deuoluta.*

44 *Reſtitutio per iuſtitiam intelligitur etiam ad bona.*

45 *L. 1. §. fin. ff. de quæſt. intellectus.*

46 *Reſtitutio per indulgentiam non comprahendit bona.*

47 *Beneficium de iure quæſitum, Princeps nō tollit.*

48 *Compoſitio eſt commutatio pœnæ corporalis.*

49 *Compoſitio non fit, niſi de delicto conſtet.*

50 *L. 3. de interdict. & releg. non obſtat in hoc caſu.*

51 *Gradus prærogatiua an faciat ceſſare ſub ingreſſionem.*

52 *Prior in gradu, potior in ſucceſſione, & numero 53.*

54 *Hominis prouiſio, prouiſionem legis ceſſare facit.*

55 *Damnatus ſi per flagitium acquiſiuit, portiones liberorum non augentur.*

56 *Pater, & filius, eadem perſona cenſentur.*

57 *Filius quidquid acquirit, patri acquirit.*

58 *Pater in bonis aduentitijs filij habet vſumfructum.*

59 *Actione carens, non experitur.*

60 *Fiſcus, vt auferat, neceſſe eſt ſe fundet in perſona eius à quo aufert.*

61 *Lucra turpia ſunt extirpanda.*

62 *Fiſcus relictum factum incapaci non aufert.*

63 *Neapolitanorum bona ex quocumque crimine, excepto hæreſis, & Maieſtatis non confiſcantur.*

64 *Occiſoris filius occiſo non ſuccedit.*

65 *Excluſa vna perſona, omnes deſcendentes ex ea excluſæ cenſentur.*

66 *Filius ſpurius ad ſucceſſionem ſui patris non admittitur.*

67 *Incapax excluſus habetur pro mortuo, ac ſi in mundo non eſſet, & omnem ſuccedendi ſpem amiſit.*

68 *Intellectus l. Diuo Marco C. de quæſt.*

69 *Bonorum antiquorum de medietate diſponitur, reliqua medietas relinquenda eſt proximioribus.*

70 *Bona quæſita poſſunt ad libitum acquirentis alienari.*

71 *Occiſores, bonorum, & ſucceſſionis occiſi ſunt incapaces.*

Pro V.I.D. Marco Antonio de Palma contra Berardinum, & alios de Palma.

ARGVMENTVM.

Occidens nè dum ipſe, ſed eius filij priuantur ſucceſſione occiſi, etiam in bonis fidei commiſſo ſubiectis.

CONSILIVM CIX.

IN hac cauſa dum Sacrũ Conſilium decreuit ab hæredirate quondam Antonini de Palma, Cathatinæ de Palma eius ſorori delata, deducenda eſſe bona fideicommiſſo per quondam Iacobum Antonium de Palma facto ſubiecta in beneficium cuius declarabitur fol. 127. & tempore mortis Antonini ſine filijs, Scipionem, & Berardinum patruos ſuos carnales ſuperuixiſſe, dictumque Berardinum, & Vincentium eius filium appenſate cum Pugione Antoninũ interfeciſſe fol. 170. 175. eſt videndum an bona omnia fideicommiſſaria d. Marco Antonio, vti Scipionis filio, an medietas, & alia medietas dicto Berardino, vel eius filio applicari debeat, & videtur dicendum pro Berardino, eiuſque filio, ex pluribus.

Primò, ex dictis per *Regentẽ de Ponte in tract. de Poteſt. Proreg. in titul. de refut. feud. §. 9. num. 7. fol.* 424. vbi differendo
1 indignum ab incapace, vult, quod † indignus ſuccedat, & non ſit incapax, ſed Fiſcus in pœnam delicti aufert ab eo tamquam ab indigno ex *Bart. Salic. & alijs in l. hæreditas C. de his quib. vt indig. & Pereg. de iur. Fiſc. lib. 2. c. 3. per Regentem allegatis*.

2 Secundò, donec per † Fiſcum hæreditas auferatur, remanet pœnes hæredes, & nemo de indignitate opponit niſi Fiſcus per *l. his conſequenter ff. famil. erciſc.*

3 Tertiò, tale delictũ fecerũt, ex cauſa ad † defenſionem, ex quo maleficium non cõmiſerunt, vt per *Bald. in l. data opera C. qui accuſ. poſſ.* & vbi non adeſt maleficiũ, non eſt pœna *l. ſancimus C. de pœn.*

Quartò, de tali crimine Berardinus
4 fuit † compoſitus, & ſic reſtitutus, qui ſuccedere poteſt *per l. 1. C. ſent. paſſ.*

Quintò, ſi Berardinus, & Vincentius eſſent culpati, & excluſi, adeſt Iacobus
5 Antonius alius eius † filius forſan innocens, qui ſuccedere poteſt, per *l. 3. ff. de interd. & releg.* vbi ſi pater amittit Ciuitatem, filijs non præiudicat, in his quæ á genere, & à maioribus habuit.

6 Sextò, factum † patris, filijs nocere non debet per *text. in l. cum ratio ff. de bon. damnat.*

7 Septimò, pœna † ad ſuos debet reſtringi authores, vt in *l. ſancimus C. de pœn.*

8 Octauò, & vltimò, † macula patris, filios non aſpergit, dicit *Regens de Ponte vbi ſupra per l. Diuo Marco C. de quæſt.*

His, & ſimilibus in contrarium non obſtantibus, contrariam ſententiam magis iuridicam, & veriorem eſſe puto, ex pluribus.

Primò, teſtator quando dixit quod vnus ſuccedat alteri ſine filijs decedenti, excluſis fœminis, intellexit, & intelligi-
9 gitur, de decedente † morte naturali, & non violenta à futuro ſucceſſore illata, qui intellectus eſt neceſſario ſumendus in tali inſtitutione, & ſubſtitutione, ne ſucceſſores contra viuentes votum captãdæ mortis haberent iuxta *text. in l. ſtipulatio hoc modo concepta ff. de verb. oblig. &*
10 *l. fin. C. de pact. vbi Doctor.* & † verba generalia reſtringi debent ad merentes, non autem ad indignos, vel odioſos, etiam in materia mere fauorabili, iuxta *text. in l. Lutius Titius ff. de leg. 2. per quẽ text. Bald. in cap. fin. colum. 1. de præſumpt.* dixit, quod Papa non videtur velle pro-
11 uidere indignos, quia † odioſi non compræhenduntur in gratijs, vt in *l. teſtamento centurio ff. de manumiſſ. teſtam.*

12 Secundò, maritus † occidens vxorem lucro etiam ex pacto, vel conſuetudine ſibi debito, ipſo iure priuatur, & dos ad hæredes vxoris pertinet iuxta *text. in l. ſi ab hoſtibus §. ſi vir ff. ſolut. matrim. l. relegatorum in fin. ff. de releg. l. ſiuè hæreditaria in fin. ff. de neg. geſt.* Quinimmò ne
13 dum quando vir realiter † vxorem occidit, omne lucrum perdit, ſed etiam quando non occidit, ſed cauſam morti dat, vt puta, ſi ei de alimentis, & alijs neceſſarijs non prouidet, ita quod ex hoc vxor moriatur, tale lucrum perdit, *Bald. & Raphael*

phael

Digitized by Google

phael.in d.l.ſi ab hoſtibus §. *ſi vir idem Bald.in l.quid in vxorem C.de neg. geſt. in auth. dos data C. de don. ante nupt. & Paul. de Caſtr.in d.*§. *ſi vir* dicit, quod hoc habuit de facto Florentiæ, quem refert, & ſequitur *Iaſ.* & firmat *Hyppol.de Marſil.conſil.93.num.3.& plur.ſeq.*

14 Tertiò, ſi † vaſallus committit deli-
ctum non contra dominum, ipſe, ſuique
filij, & deſcendentes feudum amittunt, &
ſi ſit paternum ad proximum agnatum
reuertit, per *text. ad literam in cap. 1.* §.
*denique verſ.ſi vero, quæ fuit pri.cauſ.ben.
amitt.* ibique omnes *Feudiſtæ* ex illo *tex.*
15 colligentes firmant, quia ſicut † Pater,
ita nec filius in Curia honeſtè ſtare po-
teſt argumento *l. quod ſi nolit* §. *manci-
pium ff.de ædil.edict.Iſern. in cap.1.ſi va-
ſal.feud.priu.& in c.fin.quæ ſit prim.cauſ.
ben.amitt.Cyn.in l.fin.C. de liber. & cor.
liber.Bald.in cap.1.* §. *hoc quoque de ſuc-
ceſſ.feud.Aluar.in d.*§.*ſi.cõcl.1.per tex.in
cap.1.ſi vaſall.culp.ſi de feud.milite ſequi
tur Zaſ.de feud.part.10.num.96.& ita
pro regula ponit Aluar.in d.cap. 1.* §. *fin.
num.7.quæ ſit prim.cauſ.ben.amitt.& ex
alijs Conſi.Fab.de Ann.conſi.128.num.1*
16 *&* 2. propter eius † grauiſſimam offen-
ſam, quæ principaliter non reſpicit domi-
num, ſed fratrem, vel alium agnatum
occiſum ad bona feudalia paterna, vel
antiqua fratris occiſi, occidens, nec ſui fi-
lij admitti debent, per generalitatem
cap.ſi vero, an ille, qui interfic.fratr.domi-
17 *ni ſui*: Nam ſi frater propter fratricidium
feudo ſuo priuandus venit, & feudum ip
ſum ſi paternum, ad proximum agnatum
reuerti debet, quanto fortius ad feudum
fratris, vel filij fratris occiſi admitti non
debet, prout ita ex alijs reiectis contra-
rijs firmat *Scurph.conſil.43.per totum, &
conſil. 54.num.6.*& nè dum occiſores, ſed
& ſui filij, & deſcendentes feudo occiſi
priuantur per *d.cap.1. an ille, qui interf.
fratr.d.ſui notat gloſ.in d.cap.1.ſi vaſall.
feud.priu.& firmat Gregor.Lopez.in l. 13
gloſ.12.titul.2.part.6.hiſpan.* ſubdens, ex
quo inferes ad maioratum, & ſic ad ca-
18 ſum noſtri † fideicommiſſi, quod eſt idē
quod maioratus, quod nihil aliud eſt,
quam fideicommiſſum, de quo in *l.cum
ita legatur* §.*in fideicommiſſo ff. de leg. 2.
& in l.peto* §.*fratre ff.eod.* dixitque *Palat.
Rub. in repet. cap. per veſtras de donat.
inter vir.& vxor* §. *44. num. 5. Couarr.
var.reſolut.lib.1.cap.15.num.14. Molin.
de primog. hiſpan. lib. 1. cap. 1. num. 7.*
19 quod procedit etiam ſi † filij ad eam
rem ex expreſſa diſpoſitione eſſent voca
ti, dummodo non proprijs nominibus,
ſed ſimpliciter ſub nomine filiorum, quia
contemplatione patris vocati præſumun
tur, ideoque excluſo patre, ipſi quoque
excludūtur tradit *Iſern.in d.cap.1.ſi va-
ſall feud.priu.* & licet iura, & authorita-
20 tes allegatæ loquantur in † materia feu
dali, tamen bene per ea caſus noſter de-
cidi poſſet, quia magis * communis opi-
nio eſt; ſicut & verior quod totus liber
feudorum, ad deciſionem cauſarum iuris
communis allegabilis ſit prout tenent
*Odofred.Iſern.Bald.Aluar.& Mart. Lau-
denſ.in prælud.feud.* vnde *Bald.* ibi dixit,
deficiant latrare pertinaces, quia iſtud
opus per omnes obſeruatur, ſequitur *Iaſ.
in vſib. feud. in primo caſu in princip.
q. 1.*
21 Quartò, quid egemus exemplis, ſi †
quilibet occiſor cuiuſcunque occiſi ſuc-
ceſſione priuatur, & in proprio caſu fidei
commiſſi eſt *text.apertus in l.2.*§.*fratris
ff.ſi quis aliq.teſt.probib.ibi(fratris autem
factum fratri non nocet, ſi fidei eius qui do
lum admiſit commiſſum eſt, vt hæredita-
tem reſtitueret, ea hæreditas caduca cum
ſuis oneribus fiet, vt commodum legis fal-
cidiæ Fiſcus ſentiat, dodrātis autem fidei-
commiſſarius)ibique gloſ.& Bart.num.10
& in l.codicillis* §.*mane ff.de leg.2.* firmat
in occidente filium fratris, vt in noſtro ca
ſu, eſt etiam *text.in d.l.cum ratio* §.*fin.ff.
de bon.damnat. l. Lutius Titius in metal-
lum ff.de his quæ pro non ſcrip.hab.Cyn.in
l.hæreditas ff.de his quib.vt indign.* dicit,
aut capere poteſt ex teſtamento alte-
rius, tamen propter vitium ſuum non ca-
pit ibique *Petr.de Bellapert.* dicit inſtitui
22 tur, † vel ſibi legatur hæres, vel legata-
rius eſt, ſed aufertur ei hæreditas, vel le-
gatum, & fideicommiſſum, & ea tenetur

ſoluere Fiſcus cui applicantur *l.ex facto*
*§.videamus de vulg.& pupill.ſubſtit. ibidemque Iacob.Butrig.*dicit,quod ſi hære-
redes reperiuntur indigni tunc applica-
23 tur Fiſco,ſed quando de † pluribus vnus
eſt indignus, hinc eius portio accreſcit
alijs ideſt capacibus *l.cum quæſtio C.de leg.Bald.in l.eam quam num. 10. verſic.*
hæc faciunt ad quæſtionem C.de fideicommiſſ.vbi gloſ.in verſic.comprobata, Iacob.
de S.Georg.in eadem l. hæreditas num. 7. & 8.concordando opinionem Bart.& Bal.
24 concludit, quod † occidens aliquem nè
dum non ſuccedit ei,ſed nec eius hæredi
per *d.l.Lutius ff.de iur.Fiſc.* vbi habetur,
quod vxor occidens maritum,non poteſt
ſuccedere eius filio,ex marito procreato;
Pereg.de iur.Fiſc lib.2.cap.3. num. 6. & de fideicommiſſ.in propria materia loquẽs
art.21 num.98.ex alijs multis firmat,&
25 ſic † Berardino interfectore, & Fiſco ex
cluſis ſucceſſit Scipio Marci Antonij pa-
ter per prædictaiura, & authoritates, &
in terminis firmat *Scurf.d.conſ.54 num. 4.fol.286. Hyppol. de Marſil. d.conſ. 93.*
*num.*8. in fratre occidente fratrem, vel
filium fratris *Barbat.conſil.8.per totum lib.3.qui alios multos adducit,& eſt * com*
munis opinio,quam tradit Iul. Clar. in §. homic.verſic.priuatur pract.crimin.lib.5.
*Conſil.Fab.de Ann.d. conſil. 128. num. 13.dictam * communem,& alios adducens*
*& * communius eſſe firmat Boer.deciſi.25*
26 *num.8.ſubdens* Nam ipſe † homicida eſt
incapax, & etiam ſui hæredes taltum
turpiter quæſitorum,& *num.11.*ſequitur
quod frater ſubſtitutus, in caſu mortis
non ſuccedit,in vim ſubſtitutionis, occi-
dendo fratrem,cui eſt ſubſtitutus, nè do-
lus ei proſit *d.l.ſi ab hoſtibus §.ſi vir,* &
ſic homicida perdit ſubſtitutionem de
eo factam poſt mortem fratris,ab eo oc-
ciſi,& eius portio accreſcit alijs fratribus
quia excluſus pro mortuo habetur,quam
concluſionem firmans *nu.14.* pluries ita
deciſum teſtatur.
27 Quintò,non ſolum qui † occiderit,ſed
qui cogitauerit aliquem interficere ſua
ſucceſſione incapax eſt, & ante conſuma
tionem delicti ſucceſſit priuatio hæredi-
tatis ad notata per *Bart.in l.filius familias §.diui ff.de leg. 1. & in l.abſenti §.1.*
ff.de acquir.hæred. dum concludit,quod
prohibita alienatione, dicit ſi alienabit,
vel tentabit alienare, cum verba ipſa ſi-
gnificant tempus ante alienationem per
fectam antequam ſequatur,& eſt in actu
alienandi inducitur priuatio,& in iſto ca
ſu habuit locum tranſlatio bonorum fi-
deicommiſſo ſubiectorum, in Scipionem
ſubſtitutum vocatum, quando Berardi-
nus, & Vincentius tentauerunt Antoni-
num occidere, vt in terminis concludit
Ruin.conſil.129.colum.2.lib.2.& ex alijs
Roland.à Vall.conſil.56.num.11.circa finem & ſeq. quanto fortius quia prædi-
cti, nè dum tentauerunt, ſed realiter ap-
penſate Antoninum occiderunt, & fue-
runt excluſi,& omnia bona fideicommiſ-
ſo ſubiecta Scipioni tempore mortis An
tonini proximiori in gradu viuenti ac-
quiſita, & ſucceſſiuè præſenti Marco An
tonio eius filio applicari debent.

Ex his intentio Marci Antonij eſt fun
data,vt obtinere debeat,reſtat reſponde
re contrarijs.

Primum enim contrarium ex *Regente de Ponte* in eo quod dicit indignum ſuc-
cedere,& ab eo aufert Fiſcus,non obſtat,
quia nihil ad caſum noſtrum facit,cum
non ſimus in indigno, quem *Regens* nec
declarat,& pro faciliori dilucidatione,
28 dico q indignus † eſt ille qui id effecit,vt
negligentia, & culpa ſua mulier à qua
hæres inſtitutus erat moreretur,vt in *l.indignum ff.de his quib. vt indig.* ſed ſumus
29 in incapace, † & eſt ille qui ſucceſſione
à lege priuatur *Peregr.de iur.Fiſc. lib.3.*
cap.1. num. 4. cum dicti Berardinus, &
Vincentius occiſores per prædicta iura
& authoritates ipſo iure Antonini occiſi
ſucceſſione priuati fuerunt,& capere ne-
queũt,alijs defertur qui illam ceperint,ſi
incapaces vti in medio non eſſent, tan-
30 quam † ſubſtituti, vel ab inteſtato ve-
nientes excluſo Fiſco, vt ſuperius latè
fundatum eſt, *Peregr. de iur.Fiſc.lib.2.*
cap.3.num.6.& eſt caſus in d. §. ſi vir.ibi
31 *(ſi † vir uxorem ſuam occiderit dotis actionem hæredibus uxoris dandam eſſe*

Procu-

Digitized by Google

Proculus ait,& rectè,non enim æquum eſt
virum ob facinus ſuum dotem ſperare lu-
crifacere) vbi gloſ.in d.verſic. lucrifacere
ex alijs firmat etiam ſi ex pacto luctare-
tur non lucratur, & firmat *idem Regens*
d.ſuo in loco num.7.circa finem dicens,&
32 dum ex delicto quis efficitur † incapax,
tunc omnis ſpes circa potentiam ſucceſ-
ſionis eſt peremptа, & ſic nec ſpem ſuc-
cedendi habet,vnde primum contrarium
reſolutum remanet.

Lex bis conſequenter ff. fam. ereiſc. in
33 ſecundo contrario, quod donec per † Fi
ſcum hæreditas non aufertur remanet
pœnes hæredem, & nemo de indignita-
te opponit niſi Fiſcus,nec obſtat.

Primò, quia dicta *lex bis conſequen-*
ter limitatur vt non procedat ſi ſit alius
non interficiens, qui in eodem gradu ſit
cum interfectore,ille alius ſuccedit,*Din.*
in l.ſi ſequens quæſtio ff.*ad ſen.conſult.Syl-*
lan.Bart.in d.§.fin.d.l. cum ratio, & ſic
Berardino, & Vincentio interfectoribus,
& Fiſco excluſis debet ſuccedere Scipio
non interfector in eodem gradu exiſtens
vt in terminis firmat *Scurf. d. conſil.* 54.
*num.4.fol.*286.& iuxta ſententiam inui-
ctiſſimi Caroli V.Imperatoris feliciſſimæ
memoriæ, quod occiſo Alexandro Flo-
rentiæ Duce, Laurentius proximior,quia
interfector,eiectus fuit, & delata ſucceſ-
ſio Coſmo ſequenti in gradu, refert, &
ex alijs firmat *Pereg.de iur.Fiſc.d.lib.2.c.*
3.num.17. circa finem ſic ſuccedere de-
bet Scipio qui ſublato interfectore ipſe
ſolus remanet proximior.

Secundò, licet non ſimus in indigno,
ſed in incapace,vt prædiximus,tamen,
34 & ſi de iure *Digeſtorũ* bona † delinquẽ-
tium, vel damnatorum, aùt indignorum
quærebantur Fiſco *d. l. Lucius ff. de iur.*
Fiſc.& ex alijs gloſ.in verſic.inducendam
& per ius *Authenticorum* fuit innoua-
tum quod quærebatur aſcendentibus,
deſcendentibus, & collateralibus vſque
ad tertium gradum, vt in *Auth.vt nulli*
Iudicum §.finali & in auth.bona dãnato-
rum C.de bon.proſcript.ſeu damnat.& per
conſtit. Regni incip. foriudicatorum bona
burgenſatica ſi liberos,vel parentes vſque
ad tertium gradum non habeant, non de-
bet Fiſco applicari, & de feudalibus, Fi-
ſco,& liberis cum diſtinctione,vt ibi, Ho
die per gratiam huic Ciuitati Neapo-
lis factam per viam legis,hæc publicatio
ſublata eſt,& ex quocumque delicto,ex-
cepta hæreſi, & Maieſtatis nihil quæri-
tur Fiſco,vt prædiximus, & firmat *Præ-*
ſid de Franchis d. deciſio. 213.*num.* 24.
dum nihil pertinet ad Fiſcum, talis lex,
& aliæ authoritates quæcunque ſi in Fi-
ſci fauorem adeſſent, in caſu noſtro nihil
operãtur per d.gratiam in dies obſerua-
tam,& deciſam.

35 Tertiò,teſtator fideicommittens,† pro
hibuit alienationem bonorum, & ſic eo-
rum confiſcationem *l.Imperator in prin-*
*cip.vbi Bart.*ff.*de fideicommiſſ.libert.Ale*
*xan.conſil.*23.*lib.*1.*Dec. conſil.*442.*colu.*
2.*Socc.conſil.*121.*colum.*4.*lib.* 4.*Hyppol.*
*de Marſil.ſing.*314.*Ruin.conſil.* 23.*co-*
*lum.*4.*conſ.ſeq.lib.*5. quia confiſcatio eſt
alienatio,vt per *Bart.in l.ſi finita §.ſi de*
vectigalibus in 6.q.ff.de damn.infect. vbi
36 concludit quod † proprietas peculij ad-
uentitij non venit in publicatione bono
rum filij, quia ei omnis alienatio eſt in-
terdicta *l.cum non ſolum §.filius C.de bon.*
37 *quæ liber.*ergo etiam † delinquendo non
alienabit, & ex alijs *Roland. à Vall. d.*
*conſil.*56.*num.*8.*& ſeq. lib.* 1. & facilius
in caſu noſtro vbi Berardinus,& Vincen-
tius, ob eorum incapacitatem per deli-
ctum nihil eis fuit vnquam acquiſitum,
ex quo Fiſcus caperet,& ex his ſecũdum
contrarium ſublatum remanet.

Lex ſancimus C. *de pæn. & dictum*
Bald. in d.l. data opera, C. *qui accuſ.poſſ.*
quod delictum ad defenſionem factum,
pœnam non meretur,vt in tertio contra-
38 rio,nec obſtant,quia † defenſio debet eſ
ſe cum moderamine,& in continenti,puta
ſi quis inſultat aliquem cum baculo,non
licet inſultato,gladio percutere, ſi aliter
defendere ſe poteſt,vt * communiter *Do-*
ctores,ita tenere dicit *Gramm.deciſio.*63
num. 2. *&* 3. ſic etiam ſi poſt rixam, ex
39 † interuallo verberantem inſultantem,
vulnerauit, cauſa defenſionis feciſſe non
videtur,ſed vindictæ,& hæc eſt * commu-

nis Scribentium ſententia, quam teſta-
tur *Bart. Capoll. conſil. crim.* 43. refert
*Iul. Clar. in d. S. homicidium verſic. ſciat
tamen fol. 26. aterg.* & ſic fortius, quam
in caſu noſtro, vbi nullo exiſtente inſultu
ſed appenſate dictum Antoninum occi-
derunt, & Deus ſcit ſi cauſa, vt in ſuis
bonis ſuccederent, fecerunt, & nullam
excuſationis cauſam habent, & per com-
poſitionem, & contumaciam de tali ho-
micidio patrato ſunt confeſſi, vt infra di-
cemus, ergo ex his tertium contrarium
ſublatum eſt.

Lex *prima C. ſentent. paſſ.* in quarto cō
trario vbi ex quo Berardinus de tali deli
40 cto fuit compoſitus prætenditur reſti-
tutus, quod ſuccedere poſſit, minus ob-
ſtat.

Nam Iacobus Antonius de Palma fi-
deicommittens voluit, & expreſſe manda
uit, quod aliquo ſuorum deſcendentium
ſine filijs maſculis mortuo, ſuccederet
41 † proximior in gradu, quando poſt An-
tonini mortem caſus ſucceſſit, Berardino
ob delictum incapace reperto, fuit datus
locus alijs, ideſt Scipioni, Marci Antonij
patri, tempore Antonini mortis, de cuius
ſucceſſione agitur, in proximiori gradu
exiſtenti, cum ex ordine veniant *l. cum
ita S. in fideicommiſſo ff. de leg. 2. l. fin. ff.
de verb ſig. & ex alijs Iſern. quæ ſit pri-
ma cauſ. beneſ. amitt. S. præterea ſi vaſal-
lus prope ſupra num.* 10. & ipſe Berardi-
nus qui nihil habuit, nihil amiſit, & con-
42 ſequenter † reſtitutio criminis nihil ope
ratur, maximè circa ea, quæ reſtiturus
tempore delicti non habebat, ad *text. in
l. quod ſi minor S. reſtitutio ff. de minor.
Bart. in l. Gallus S. quid ſi tantum colum.
fin. verſic. deinde videtur ff. de liber. &
poſthum. & ex alijs Præſid. de Franch. d.
deciſio.* 213. *num.* 2. *& infra, Iſern. in cap.*
1. *S. præterea ſi vaſallus colum.* 3. *verſic.
ſed quid ſi pater quæ ſit prima cauſ. beneſ.
43 amitt. num.* 12. ſubdit, quod ſi † moritur
pater exiſtente primogenito Rebelle,
vel incapace ſuccedit ſecundogeni-
tus ſi primogenitus reſtituitur, hæc reſti-
tutio locum non habet ad feuda ſecun-
dogenito deuoluta tempore quo primo
genitus erat rebellis, vel incapax, & di-
ſputando articulum pro, & contra, tan-
dem dicit, audiui Iudicatum pro ſecun-
dogenito ſtatim, quod primogenitus
fuit rebellis, & inhabilis, & ex alijs idem
firmat *Lipar.* addens in *verſic.* audiui pro
ſecundogenito *Camer. in repet. cap. Impe
rialem de prohib. feud. alien. fol.* 103. *litte-
44 ra* C. inſuper talis compoſitio non fuit †
reſtitutio per iuſtitiam, ita quod reſtituat
etiam bona, prout ita declaratur, & intel
45 ligitur † *text. in l. 1. S. fin. ff. de quaſt. vt
ex alijs firmat Præſid. de Franch. d. deciſ.*
213. *num.* 52. ſed cum compoſitio ipſa
46 ſit facta per indulgentiam, quæ non com
prædendit bona, maximè quæ tunc non
habebat, ſed nec ſua, ſi confiſcata fuiſ-
ſent, per *text in l. 2. C. ſentent. paſſ. Bart. in
l. fin. eodem titul. idem Præſid. de Franch.
d. deciſio.* 213. *num.* 32. & dum Berardi-
nus tali ſucceſſione priuatur per prædi-
47 ctas leges, & authoritates, & eſt † bene-
ficium ipſi Marco Antonio quæſitum,
Princeps beneficium de iure quæſitum
de plenitudine poteſtatis, nec tollere po
teſt, ad *text. in l ſi ſe non abſtulit S. fin. ff.
de re iud. cap. indultū de reg. iur. in 6. cap.
de his in fin. 12. diſtinct.* ideò Berardini cō
poſitio nil operatur.

48 Sed quid in hoc vagamus, ſi † compo
ſitio nihil aliud eſt niſi permutatio pœ-
næ corporalis, vt ex *Regia Pragmatica
2. de compoſit. Carau. in Rit. Magn. Cur.
Vic. 276. num. 7. ex alijs firmat,* & ſi tol-
lit pœnam non tollit delictum, & infa-
miam, vt eſt *text. ad literam in l. indulgen
49 tiam C. de gener. abolit.* quæ † compoſi-
tio non fit niſi conſtet de delicto, vt or-
dinat *d. Rit. 276. ibique Carauit. num.* 3.
ex quo Berardinus tale homicidium ne-
gare non poteſt, & ſi compoſitus de pœ-
na corporali, non fuit reſtitutus ad bona
maximè quæ numquam habuerat, & ob
tale delictum actionem, ac ſpem habendi
amiſerat, vt prædiximus, & ſic quartum
contrarium reiectum eſt.

Lex tertia ff. de interd. & releg. vbi ſi
pater amittit Ciuitatem, filijs non præiu
dicat in his, quæ á genere, vel à maiori-
bus habuit, vt in quinto contrario, nec

obſtat

Digitized by Google

50 obſtat,quia talis † *lex* in caſu noſtro nil operatur.

Primò,quia teſtator voluit,& expreſſe mandauit, quod in caſu alicuius morientis ſine filijs maſculis, eius bona irēt ad proximiores ex maſculis, gradus prę rogatiua ſeruata,fœminis penitus exclu-
51 ſis fol.4.aterg. qui † gradus prærogatiua facit ceſſare etiam ſubingreſſionem & repræſentationem, cum data repræſentatione,prærogatiua gradus ceſſaret contra teſtatoris voluntatem, vt per *Paul. de Caſtr.in auth.defuncto C.ad Tertul.*& per d.clauſulam non concurrit cum patruo,*Det.conſil.*1.*colum.fin.& conſil.*408 vbi refert ſecundum eum in Curia Romana iudicatum fuiſſe *Ruin.conſil.* 167. *num.*17.*lib.*2.*& ex alijs Peregr.de fideicommiſſ.artic.*21.*num.*8.*& ſeq.*& in ſpecie quando de ſucceſſione tranſuerſali tractatur filius locum patris non aſſumit
52 & locum habet regula,qui † prior in gradu potior in ſucceſſione *Pereg.eod. numero* 8.

Secundò,nec ex perſona ꝓpria ad ipſa bona Beratdini filij venire poſſunt, quia teſtator in caſu cuiuſlibet decedentis,vocauit proximiores in gradu exiſtentes tēpore vniuſcuiuſq; obitus,ſtante excluſione Berardini Patris, qui cum Scipione viuente tempore necis Antonini patrui in pari gradu erant filij Berardini erant
53 fratres conſobrini, & ſic in remotiori † gradu,Scipio tamquam proximior,ſecundum teſtatoris voluntatem, & iuxta deciſionem *Præſid. de Franch. deciſio.* 157. *in fine* ſucceſſit fratribus conſobrinis Berardini filijs excluſis,quibus nihil à teſtatore relictum fuerat,quia tempore Antonini mortis proximiores non erant *l.ſi cognatus* ff. *de reb. dub. arg.l.*1.ff. *de leg.*3. *Bald.conſ.*66.*num.*5.*lib.*4.*incip. verba inſtitutionis.ſic dicit lex ſecunda* §. *interdum verſic proximum* ff.*de ſuis,& leg.Tiraquell.de iur.primo.q.*34.*num.*22. dum teſtator ita voluit,eſt attendendum,cum
54 † prouiſio hominis faciat ceſſare prouiſionem legis *l.ex facto* §.*item quæritur ff.de vulg.& pupill ſubſtit.* & ſic bona tempore Antonini obitus,Scipioni tamquam proximiori delata, præſenti Marco Antonio eius filio applicari debent,quinto contrario iam reſoluto non obſtante.

Lex cum ratio ff.*de bon.damnat.*vbi factum patris filijs non nocet, vt in ſexto contrario, nec obſtat,quia ſi in principio hoc annuere videtur, tamen circa finem
55 expreſſe dicit(*quod † damnatus per flagitium acquiſiuit.portiones liberorum non augentur*)ex quibus verbis concludere videtur, quod ſi Berardinus, & Vincentius ob dictum delictum aliquid acquiſiuiſſent,ad eorum liberos non tranſiret, quanto fortius ſi ob facinus per ipſos patratum,ſtatim Antonini ſucceſſione incapaces, & priuati fuerunt,& merito,alias pater per indirectum, quod ei prohibe-
56 tur,haberet, cum eadem † perſona ſit cum filio, *l.fin.* C. *de impub.& alijs ſubſtit.*§.*ſi vero inſtit.de inutil. ſubſtit.* & filius dicitur vera portio patris,& in eo eſt ſubſtantia, & caro patris,immò vnus eſt cum ipſo patre *text.eſt in cap. iam itaque* 1.*q.*4.*quem allegat Bald in vltim.cap.de ſeru. fug.* & quicquid acquirit filius
57 † patri acquirit iuxta *text.in l.*2. *C.de par. poteſt. vbi gloſ. & Doctor.* & habet vſumfructum in bonis aduentitijs filij,
58 qui filius patre † viuente alienare non poteſt,ergo nullo modo filius ipſe ad dictam ſucceſſionem admitti debet, ex his ergo infertur, quod dicti pater, & filius nullum habent ius,nec petendi, nec ſuccedendi in bonis Antonini fideicommiſ-
59 ſo ſubiectis,& cum eis deficiat actio,† ſine actione nemo experitur *l. ſi pupilli* §. *videamus ff.de neg.geſt. l. quoties* §. *item ſi temporali ff.de adminiſtr.tuto.l.nam & poſtea de iur. iur. cum ſimilibus.* Et licet aliqua iura dicant, quod ſucceſſio, quæ indignis non datur applicatur Fiſco vltra ſupradicta non procedit in caſu no-
60 ſtro,quia † Fiſcus,vt auferat,neceſſe eſt, quod fundet ius ſuccedendi in perſonam illius à quo aufertur, ſecundum *Bald.in d.l.hæreditas C.de his quib.vt indig.* quæ
61 regula fundatur in ratione,quia † turpia lucra non ſunt extorquenda *l. hæreditas ff.de calumn.*vbi ergo nihil lucratur,quia ob delictum ſunt incapaces,nihil extorquetur

quetur

quetur,idem *Bald.in d.l.hæreditas refert & ſequitur Corn.conſ.*222. *num.*4. *lib.*4. vbi etiam firmat dictam Theoricam, 62 quod † relictum factum incapaci non applicatur Fiſco,firmat *Bart. Salic. Raphael Fulg.in d.l.hæreditas Bal.in d. l.*1.*ſi quis aliq. teſt. probib.& ex alijs Hyppol. de Marſil.conſ.*93.*nu.*15.ſed quia ſumus 63 in Neapolitanis.† quorum bona ex omni crimine,excepto hæreſis,& Maieſtatis non confiſcantur,& tam feudalia, quam burgenſatica applicantur agnatis iuxta gratiam huic Ciuitati factam per *cap.* 14 *fol.* 41. *in fin. & Præſid. de Franch. d. deciſ.*213.*num.*10. *deciſum firmat num.* 23.21.37. *& ex alijs*, bene comprobat alio non eſt opus, & ſextum contrarium reiectum eſt.

Lex ſancimus C. de pœn. vbi pœna ad ſuos debet reſtringi authores,vt in ſeptimo contrario,nec obſtat, quia loquitur in pœna corporali,non autem circa amiſſionem bonorum, vt ex eius lectura vbi 64 *gloſ.& Doctor.*& † filius occiſoris non ſuccedit occiſo, vltra iam dicta expreſſe habetur ex *d.l.Lutius ff.de iur. Fiſc. in fin. ibi (Modeſtinus reſpondit, morte Rea, crimine extinto perſecutionem eorum, quæ ſcelere acquiſita ſunt probari poſſunt Fiſco competere poſſe) ibique ex alijs gloſ.firmat, dixitque etiam text. in l. ſi ſequens gradus* ff.*ad ſen.conſult. Syllan. in fine ibi (Nam pœna illius, huius præmium eſſe non debet)* intellige,illius,ideſt primi inſtituti,huius præmium eſſe non debet,huius ſcilicet ſui filij hæredis præmium eſſe non debet, & *gloſ. in d. verſic. illius,firmat expreſſe Bart.in l.*1. *num.* 1. *ff.ſi quis aliq.teſt.probib. & ita ſignanter in noſtris terminantibus terminis declarat Alban.conſ.*57.*num.*18.*allegat text. in l.ſi cohortalis C.de cohortal.lib.*12.*& ex alijs,qui num.*19. ſubdit quod excluſa 65 † vna perſona cenſentur excluſæ omnes deſcendentes ex ea, allegat *Bald. in l. fin.colum.*1.*C.de liber. præter. ac Det.in l.illam col.*3.*de collat. Roland. à Vall.reie ctis contrarijs ex alijs firmat d. conſ.* 56. *per totum lib.*1.*Gandin. in tract. Maleſic.titul. de bon. maleſac. verſic. quærit ſi frater*,& ſic filij,Berardini, & Vincentij ſicut ipſi interfectores veluti ex radice infecta nati,& originem trahentes ſucce-66 dere non debent, vt videmus in filio † ſpurio, qui ad ſucceſſionem ſui patris nõ admictitur, *Auth. ex complexu de inceſt. nupt.l.ſi ſpurius ff.vnde cogn.* & filius ipſius ſpurij licet ex legitimo matrimonio natus ad ſucceſſionem patris,nec admittitur *l.fin.C.de nat. lib. vbi Odofred. Cyn. & alij Ancar. conſ.* 389. *colum.* 1. *Det. conſ.*85.*colum.fin.& conſ.*364.*colum.fin.* 67 & Berardinus ob ſuum delictum,& † incapacitatem excluſus,habetur pro mortuo *l.*1.*S. ſed ſi patronus, ibi (pro mortuo habetur)* ff. *de coniung. cum emanc.liber. eius l.ſi necem* S. *deportatus cum ſimil.* ff. *de bon.libert.* ideoque primo vocato exiſtente incapace,ſtatim ſequenti ſubſtituto locus fit, ac ſi primus vocatus non fuiſſet *l.*1.*S.qui habebat ff de bon.poſſ. con tr.tab.ex alijs Molin. de primogen. Hiſpan. lib.*1. *cap.*9. *num.*29 *fol.*67.*aterg. Boer.dicta deciſio.*25. *num* 11. ac ſi in mundo non fuiſſet dicit *Bart. in l.* 3. *de interd. & releg.* & ſi nunquam in rerum natura fuiſſet,dicit *Iacob.de Bellouiſ.in cap.*3.*S.hoc quoque colum.*2.*in fin.verſic. tertio caſu de ſucceſſ.feud. & Regens de Ponte d. titul. de reſut. feud.* S.9.*num.* 4. & dum ex delicto fuerint effecti incapaces, omnis ſpes circa ſucceſſionis potentiam eſt perempta per iura ibi per eum ſubdens, quod ius ſuccedendi tranſmittitur in filium quando filius incapax, & inhabilis non eſt, vnde cum Berardinus, & Vincentius, per delictum effecti ſint incapaces, Scipio non culpabilis in pari gradu cum Berardino, & reſpectu aliorum tamquam proximior ſucceſſit,omnibus alijs excluſis de iure,& teſtatoris lege, vt dictum eſt,& ſic ſeptimum contrarium ſimiliter reſolutum extat.

Non obſtat, quod *Regens de Ponte in d.S.*9 *num.*22.dicat,quod macula patris 68 filios non aſpergit, per *text. in* † *l. Diuo Marco C. de quæſt.* vt in 8. & vltimo contrario, quia talis lex non loquitur in ſucceſſione bonorum,ſed quoad tormenta,vt eius litera docet,& declarat *gloſ.in d.verſ.*

d.verſic.aſpergit circa medium, & ſic nihil ad propoſitum ſuum, nec ad caſum noſtrum fundat, & contra ipſum ſunt tot iura, authoritates, *communes opiniones, & deciſiones, occiſorem occiſo non ſuccedere, immò, nec eius filios, vt prædiximus, & ſic omnia contraria reiecta, & reſoluta remanent.

69 Nec prætendi poteſt eſſe bona † antiqua, de quibus niſi in medietate fideicõmiſſi onus imponi poterat, alia vero medietas libera ſucceſſoribus relinqui, iuxta *Neapolitanam Conſuetudinem*, quia dicta bona fuerunt per d. Iacobum

70 Antonium fideicommittentem † nouiter queſita, vt legitur fol. 3. & ſeq. ex quo potuit, vt voluit diſponere, & legare, cum quilibet in re ſua ſit moderator, & arbiter *l. in re mandata C. mand.* & ex abundanti dicitur, quod tale fideicommiſſum fuit ab omnibus filijs approbatum, & exequutum, ergo, nec hoc obſtaret.

Vnde ex prædictis reiectis etiam contrarijs, concludo, dictos Berardinum, & Vincentium de Palma, eorumque filios, & deſcendentes, declarandos eſſe

71 incapaces, † dicti Antonini per eos interfecti ſucceſſione bonorum fideicommiſſo ſubiectorum, vt vltra prædicta deciſum Peruſij firmat *Alber. de Roſat. in ſuo tract. de ſtatut. part. 3. q. 58.* & * communem eſſe opinionem, atque deciſum firmat etiam *Boer. d. deciſio. 25. num. 3.* 8. 17. quam * communem ex pluribus comprobat *Conſil. Fab. de Ann. d. conſ. 128 num. 13. & 14.* & ſic bona poſt dicti Antonini necem fideicommiſſo ſubiecta remanſa applicari debere dicto V. I. D. Marco Antonio de Palma ex perſona quõdam Scipionis ſui patris proximioris exiſtentis tempore Antonini mortis, à quondam Iacobo Antonio fideicommittente ita vocati iuxta *text. in l. 1. §. in pri m. & § ſeq.* C. *de codicill. l. 3. §. de his qua pro non ſcript. hab. Bart. in d. l. 1. ſi quis aliq. teſt. prohib. Bald. in l. 1. C. de ſecund. nupt. Salyc. poſt Bart. in d. l. 1. de nat. liber. Doctor. in d. l. hareditas C. de his quib. vt indig. Corn. d. conſ. 222. nu. 4. circa finem, & ita iudicandum mihi videtur.*

Die 3. Iunij 1619. referente Domino Conſiliario de Georgio fuit prouiſum, explicando decretum eiuſdem S. C. *latum ſub die 10. Decembris 1613. Bona fideicommiſſo ſubiecta in iudicio deducta à die mortis quondam Antonini de Palma ſpectaviſſe, & ſpectare ad quondam Scipionem de Palma, & ſucceſſiuè ad Marcum Antonium eius filium, excluſis Berardino, Vincentio, & Iacobo Antonio de Palma eius filijs, ex cauſis in proceſſu deductis, in Banca de Mondellis.*

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Conſtitutio pœnam eorum de Forbannitis impunè occidendis, non habet locum in contumacibus.*
2 *Occidens Bannitum ex odio, & cauſa particulari, banno non gaudet, & puniri debet, & nu. 7*
3 *Carcerati dicuntur in protectione Curia, & occidi non poſſunt, etiam, quod ſint banniti.*
4 *Lex libertas ff. de ſtat. hom. ſeruanda.*
5 *Occidens, à Iudice occidendum peccat, & puniri debet.*
6 *Fugitiuus debet capi, cuſtodiri, & ad magiſtratum reduci, & conſeruari.*
8 *Teſtium maioris numeri dicto, ſtatur, licet minores numero contrarium dicant*
9 *Teſtes duo reprobant vnum, & quatuor duos, & ſic deinceps.*
10 *Vulnus præſumitur lathale ex eſitu mortis.*
11 *Malam curam, & negligentiam allegans eam probare debet.*
12 *Vulneratus, infra quod tempus deceſſiſſe dicatur.*
13 *Vulneratus ſi de malo in peius ambulauerit, cenſetur de vulnere mortuus, etiam ſi poſt octo menſes deceſſerit.*
14 *Vulnera in loco periculoſo faciunt præſumi vulneratum de vulneribus deceſſiſſe.*
15 *Vulnus periculoſum, mortale, & lathale idem ſunt.*
16 *Vulnus malum, idem eſt, quod mortale.*
17 *Medicos allegare licet.*

18 In

18 *In dubio, vulneratus, de vulneribus mortuus cenſetur.*

19 *Vulneratus quando de uulnere dubitatur quod ſit mortuus, iudicatur contra percuſſorem.*

20 *Percuſſoris, in loco periculoſo, difficilis excuſatio.*

21 *Vulnerans in loco periculoſo, habet animum occidendi, & pœna homicidij tenetur.*

22 *Affectus quando punitur non ſequuto effectu.*

23 *Euentus conſideratur in delictis.*

24 *Flagitium perficiens, capite punitur, non perficiens, deportatur.*

25 *Senex in homicidio quando excuſatur.*

Pro Leonardo Groſſo.

ARGVMENTVM.

Vulneratus quando mortuus de vulneribus cenſeatur, & de pœna percuſſoris ac de alijs.

CONSILIVM CX.

LEonardus Groſſus Terræ Collis, & ex priuilegio ciuis Beneuentanus inquiſitus de vulneribus per eum illatis Magiſtro Dominico Gagliardo, & morte inde ſequuta, per Curiam primarum cauſarum condemnatus, vt per decennium extra Regnum, & Beneuentanam Ciuitatem exularet, de quo appellauit, & cauſa ipſa mihi commiſſa, vt tamquam Iudex ſecundarum cauſarum prouiderem habita Domini Proregis licentia, vt Neapol. procederem, prætenſum fuit, inquiſitum ipſum ad nullam teneri pœnam, ex pluribus.

Primò, quia dum Dominieus præfatus erat contumax Curię dictæ Terrę Collis de ictu Sclopi, in perſonam Ioannis Baptiſtæ Groſſi ipſius filij, & dum per Curiam capi vellet, & ipſe reſiſtebat, licitum erar etiam occidi.

Secundò, quod Leonardus erat vnus de illis ad ſonum Campanæ congregatis ordine Capitanei, & Dominicus Sclopum verſus dictum Leonardum dirigendo, & licet intus ignis puluerem non tetigerit, per ipſum non ſtetit Leonardum offendere, & ſic Leonardus dictum Dominicum inſequendo vulnerauit.

Tertiò, quatenus prætēderetur, quod ipſe Leonardus vulneraſſet dictum Dominicum tempore quo erat in poſſe Curiæ, negatur.

Quartò, quod dictus Dominieus de vulneribus non eſt mortuus, cum non fuerint mortalia, ſed de malo gubernio, quod demonſtrare prætendit dum teſtes de morte deponenres, de qualitate mortis non dicunt, & ex quo non perijt infra quatraginta dies, ſed in ſeptuageſimo nono die poſt vulnera, ideo ex prædictis ipſum abſolui debere dicit.

Quæ omnia ordinatè ruminando, quo ad primum videtur dicendum, quod ſi per *Regni conſtitutionem pœnam eorum*
1 *de forbannitis* ordinatur, forbannitum † impunè occidi poſſe, non loquitur de contumacibus, qui per annum in eorum contumacia perſiſterunt, & deindè forbanniti non fuerunt, vt eius litera docet: & poſito, quod Dominicus eſſet contumax, quia non forbannitus, ſiuè non forîudicatus, occidi non poterat per *dictam conſtitutionem*, & etiam quod forbannitus fuiſſet (prout non erat) & impunè occidi potuiſſet, quia ex informatione conſtat, quod Leonardus eum vulnerauit ex
2 particulari cauſa, † & odio, dum Ioannem Baptiſtam Groſſum eius filium interficere voluerat, ex quo etiam, quod vti forbannitus impunè occidi potuiſſet, eo banno gaudere non poſſet, ſecundum *Bald. in l. decuriones* C. *de infam. in fin. quem refert, & ſequitur Felyn. in cap. ſi perfodiens ante finē extra de homicid.* vbi dicit, quod hoc dictum *Bald.* eſt ſingularis limitatio ad ſtatutum dicens, quod Bannitus poſſit impunè offendi, quod firmauit *Nell. in tract. bannit. in 2. part. 2. tempo. q. 12. Hyppol. de Marſil. colum. 9. num. 28.* etiam, quia vulnerauit eum, tempore, quo erat in poſſe Curiæ, & carcerati ſunt in

prote-

3 protectione Curiæ, † adeò quod occidi
non poſſunt, etiam ſtante ſtatuto, quod
Banniti impunè occidi poſſunt ſecundũ
*Bart. in l. in laqueum ff. de acquir. rer.
dom. & probatur in l. fin. C. de cuſtod. reo-
rum Hyppol. in l. 1. num. 5. ff. de Sicar. Fol-
ler. in 2. part. verſ. vel carcerentur num.
24. fol. 144. Gandin. in forma libelli num.
74. verſ. è contra videtur* dicit, quod ſit
puniendus, quia licet quis poſſit offende-
re hominem, vt *l. 3. ff. de ſicar. §. fin.* ta-
men quando eſt captus, offendi non de-
4 bet, ſed ſeruari † *l. libertas ff. de ſtat. hom.
§. ſerui inſtit. de iur. perſ.* & poteſt dici,
quod ſit caſus *l. fin. C. de dol.* & adeò hoc
5 eſt verum, quod qui ſponte occidit † à Iu
dice occidendum, peccat, & de homici-
dio tenetur, & punitur *23. q. 5. cap. cum
homo, & cap. debet vbi de hoc, & cap. ſeq.
ac. c. ea vindicta*, maximè, quod fugiti-
6 uus † debet capi, cuſtodiri, & ad magi-
ſtratum reduci, & ſeruari, & occidi non
debet *l. 1. ff de ſeru. fug.* & hoc verius ſe-
cundum *Iacobum de Arena ibi*, ergo cum
7 vulnera ex particulari † cauſa, & odio
proceſſerint, & erat in poſſe Curiæ, de
ipſis vulneribus, & morte inde ſequuta
puniendus eſt, vt præcitati *Doctor.* tenent
ac firmat *Bart. in d. l. in laqueum, & in l.
3. §. transfugas ad l. Corn. de falſ. per Al-
ber. de Roſat. in tract. ſtatutorum q. 45.
Nell. in d. ſuo tract. in 2. par. ſecundi tem-
poris q. 29.*

Quoad ſecundam, & tertiam dicti in-
quiſiti oppoſitionem, quod Leonardus
ipſe inſimul cum coadunatis, & Curia
pro dicto Dominico capiendo, dictus Do
minicus exeundo à domo direxit Sclo-
pum verſus ipſum Leonardum, & eum
non vulnerauit in poſſe Curiæ, dicitur
hoc minimè eſſe verum, cum ipſemet Leo
nardus vti principalis examinatus dicat,
quod illo die ipſe in illo loco non adfuit
& tamquam ſenex ſurdus, nec campa-
nam audiuit, & licet prædictam ſuam
prætenſionem, quod non vulnerauit Do-
minicum, tempore quo erat in poſſe Cu-
riæ, deponant quatuor teſtes inter quos
eſt Leo Groſſus eius conſanguineus de
quo non eſſet habenda ratio, nec de alijs
tum quia ſunt varij, tum etiam quia ſe-
ptem alij teſtes deponunt, quod Leonar-
dus vulnerauit Dominicum tempore,
quo erat iam captus, & carceratus in poſ
ſe Curiæ, & ex particulari cauſa, & odio
8 iam dicto, & ſic dicto † iſtorum teſtium
maioris numeri ſtandum eſt, licet minor
pars contrarium dicat, vt pulchre dicit
*Bart. in l. 1. ff. de ventr. inſpic. Alexa. conſ.
64. lib. 2. Cyn. in l. 1. de iur. iur. Gramm.
9 vot. 2. num.* 17. & duo † teſtes reprobant
vnum, & quatuor duos, & ſic deinceps,
vt in *cap. cum Ioannes de fid. inſtrument.
Bald. conſ. 492. lib. 5. Foller. in pract. crim.
in cap. de teſt. in materia criminali num.
53. fol. mihi* 544. ergo ſtante depoſitione
teſtium maioris numeri, qui eum conuin-
cunt, quod Dominicum vulnerauit in
poſſe Curiæ, de hoc exceſſu puniendus
eſt, vt prædiximus.

Quoad quartam, & vltimam inquiſiti
exceptionem, quod dum dictus Domini-
cus non infra quatraginta dies, ſed in ſe-
ptuageſimo nono die deceſſit, & ſic non
ex vulneribus, ſed ex malo gubernio, &
regimine ſit mortuus, ad hoc videtur di-
cendum.

Primò, licet teſtes de Dominici morte
deponentes, in ſpetie non dicant, quod
de vulneribus prædictis deceſſit, tamen
vulnerans in dubio de occiſo tenetur;
10 quia vulnus præſumitur † lethale, ex quo
exitus mortis acta probat *l. rem non no-
uam §. fin. ff. de iud. & in 1. conſtit. digeſto
rum*, & ſic euentus mortis oſtendit, quod
vulnera fuerunt mortalia arg. *l. aut facta
§. euentus ff. de pœn. ita Bald. in cap. 1.
verſ. 6. quæritur quib. mod. feud. amitt.*
11 qui enim negligentiam, † aut malam cu
ram allegat, debet eam probare, *l. quoties
§. qui dolo ff. de probat. ita inquit Flor. in
l. qui occidit §. fin. ff ad l. aquil. Alber. in l.
item mela, §. celſus ff eod. Salyc. in l. 1. C. de
emend ſeru. Gand. in tract. malefic. in tit.
de homicid. in fin. late Socc. conſ.* 178 *lib.* 1
vbi ſubdit, quod iſta eſt verior opinio
Gram. conſ. crim. 49. nu. 2.

Secundò, licet ſuper tempore ſcilicet
12 infra quantum tempus † vulneratus di-
catur ex vulneribus mortuus, vario mo-
do ſcri-

do ſcriptum inuenitur, Nam *gloſ. in conſt.*
Regni pœnam de pœn. hom. ali. occ. var.
ex cauſ. fol. mihi 299. *in princip.* dicit ſi
percuſſus morietur infra centum, & de-
cem dies, præſumptio eſt, quod illa per-
cuſſione ſit mortuus, & ſic tamquam de
occiſo tenetur, item ſi infra octo menſes
moritur præſumitur ex illa percuſſione
defunctus per *cap. 2. extra de Cler. per-*
cuſſ. idem ſi à die illati vulneris ſemper
13 proceſſit de malo † in peius, & numquã
reconualuit, adeundo peritos Medicos,
vt hic, & hoc Medicus bene deponit cum
iuramento non ſolum ſi infra octo men-
ſes moritur, ſed etiam ſi poſtea præſumi-
tur ex vulneribus mortuus, vt firmat
Abb. in d. cap. 2. de Cleric. percuſſ. Iſeru.
in conſtit. terminum vitæ vbi etiam Af-
flict. colum 4. circa medium verſic. cui ad
do num. 17. Hyppol. de Marſil. conſil. 7.
colum. 3. Boer. in d. deciſio. 11. verſic. quin
immo, late Campag. *in cap. Regni ad per-*
uerſorum, de compoſ. & com. pœn. num. 55.
& quod eſt in arbitrio Iudicis infra,
quod tempus ex vulneribus ſit mortuus
ſecundum *Socc. in conſ.* 178. *colum.* 3. *lib.*
2. *& alios per d.* Campan. *dicto in loco ad-*
ductos verſic. quare in tanta varietate
&c. Gramm. conſ. crim. 49. num. 3. Item
14 ex alio probatur ex vulneribus † mortuus
quia in locis periculoſis fuerunt, ſcilicet
in pectore, & ventre ſecundum *Bald. in*
conſ. 195. verſic. ſecundo dixi lib. 1. quem
ſequitur, & ex alijs firmat Boer. deciſio.
323. nu. 3. Campag. in d. loco n. 56. & cum
Medicus cum iuramẽto deponat vulnera
eſſe periculoſa, & idem eſt dicere vulnus
15 † mortale, lethale, & periculoſum, quaſi
velit dicere vulnus ad mortem ſepius de-
terminans, non tamquam ex neceſſita-
te, & ſemper mortem afferens, ſed tam-
quam crebro, & ſæpius mortem afferens
ita dicit *Galen. in Aforiſm. Hypocrat.*
lib. 5. Aphor. 2. & dicendo vulnus ma-
16 lum, † idem eſt dicere, quod lethale ſit, vt
idem *Galen dicit ibidem Aforiſm.* 3. & ni
mirum ſi Medicus allegatur, quia licet
17 Medicos allegare, † *l. ſeptimo menſe vbi*
Doctor. ff. de ſtat. hom. & ſic habemus vul
nus mortale, periculoſum, lethale, & ma-
lum idem eſſe, & ſunt quodammodo ſino
nyma, vt dicit *idem Campan. vbi ſupra*
num 63. verſi. item pro declaratione, &c.
18 & quando eſſet dubium † dictum Domi
nicum de dictis vulneribus eſſe mortuum
(prout veriſſimum eſt) præſumitur de ip-
ſis vulneribus deceſſiſſe, vt firmat *Albe-*
ric. in l. item mela §. celſus ad l. aquil. &
ex multis per Boer. in d. deciſio. 323. nu-
mero 8.

Non obſtat fides duorum Medicorum
ex parte inquiſiti adducta, quod ſi venie-
bat ad mortem non erat propter vulnera,
ſed per Apoſtemam cauſatam à ſanguini-
cis poſitis prope vulnus pectoris, cum
contraria ſit depoſitioni vnius ex eis cum
iuramento factæ, & quando dubitatur,
19 † an vulneratus fuerit ex vulnere mor-
tuus, & ſunt plures Medici diuerſimodè
deponentes, eo caſu iudicatur contra
percuſſorem, ſcilicet, quod ex vulnere
deceſſerit, & ſic in duriorem partem Iu-
dicatur, vt in terminis firmat *Bald. in c. 1.*
quib. mod. feud. amitt. colum. 6. quem ſequi
tur Fely. in d. cap. præsbiterum 1. colum. in
fin. de homicid. & Catald. in tract. Syndic.
verſic. 287. verſ. vide, quod quando, & ſe
quitur Hyppol. de Marſil. in l. 1. §. diuus
ff. ad l. Corn. de Sicar. verſic. 8. pro quo di-
cto videatur text. in cap. ſignificaſti il 2. §
fin. de homicid. Gramm. d. conſ. 49. num. 6.
20 maximè, quod percuſſus † in loco peri-
culoſo, vt in ventre, & pectore, vt prædi-
ximus, eſſet multum difficile prætendere,
& probare, quod non ſit mortuus de vul
neribus, vt firmat *Gramm. in conſil. crim.*
2. *num.* 5. 6. & dum Leonardus vulnera-
21 uit † d. Dominicum in locis periculoſis,
animum habuit eum occidendi, & ex fa-
cto animus, & enixa voluntas occidendi
etiam patet, quod de ipſis vulneribus
mortuus non fuiſſet (prout vere de ipſis
deceſſit) adhuc pœna homicidij teneretur
iuxta *text. in l. 1. §. Diuus Adrianus ff. ad*
l. Corn. de Sicar. ibi ſed qui hominem non
occidit, ſed vulnerauit, vt occidat, pro ho-
micida damnandus, & ſic punitur affe-
22 ctus † non ſequuto effectu *Iſeru. in cap.*
1. *§. porro in princip. quæ ſit prima cauſ.*
benef. amitt. & ſi prætendatur, delictum

non

non perfeciſſe, ex quo vulneratus ſtatim non deceſſit, & ſtatim non fuit ſequutus
23 euentus, † qui conſideratur in delictis iuxta *l.aut facta* §. *euentus ff. de patr. poteſt.* iudex ex hoc pœnam minorare poteſt per *text.in l.* 1. *C. de extraord. crim.*
24 *ibi perfecto* † *flagitio capite punietur, in imperfecto deportetur*,& quamuis præten
25 dat,quod ſit ſenex, & ſenex † committens homicidium excuſatur quando per omnem ſuam vitam habitus fuit inculpatis moribus, & integritate vitæ probus, & perpetuo cum viris grauibus conuerſatus ſit,& vita immaculata ſuffragatur, per *text.in l pen.ff.de term.mot.& in l.*3. *C.de Epiſcop.aud. in fin. Damauder. in pract.crim.in cap. qui excuſandi ab homicidio num.*33. *& facit l.auxilium* §. *in delictis* ff. *de minor.cap.* 1. *de delict. puer. & cap.* 1. *extra de Apoſtat.*

Quæ qualitates in dictum Leonardum adeſſe licet non appareant,tñ conſideratis omnibus conſiderandis cōdēnaui eum vt per decennium,ab hoc Regno, & à Ciuitate Beneuenti exularet iuxta ſententiam primi Iudicis,eamque confirmando, vt ex proceſſu in d.Curia.

De hac cauſa fuit per inquiſitum appellatum ad Magnam Curiam Vicariæ per quam fuit confirmata dicta mea ſententia quo ad decennium exilij prædicti, & dum fuit appellatum in Sacro Conſilio Referente Domino Didaco de Pareſcia Regio Conſiliario fuit reformata in annis ſeptem exilij prædicti, & ita exequutum, vt omnia patent ex proceſſu in Banca Panſa Actuarij Criminalis Magnæ Curiæ exiſtente Scriba Pagnotta .

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Mulier hypothecam expreſſam habens pro dote, & antefato, creditoribus viri eandem expreſſam habentibus non præfertur.*
2 *L.aſſiduis ff.qui pot.in pig.hab. intellectus diſcutitur, & declaratur.*
3 *Prælationem mulieribus antiquitas dare cæpit,ad effectum non duxit.*
4 *Mulier pro dote in actionibus perſonalibus præfertur ſimiles anteriores habentibus*
5 *Mulier pro dote, & antefato expreſſam habens hypothecam præfertur anterioribus viri creditoribus ſimilem expreſſam habentibus.*
6 *Diſpoſitio tex.eſt magis attendenda, quā Doctorum opiniones.*

Pro Domina D.Portia Caracciola Duciſſa Cerciæ Maioris.

ARGVMENTVM.

Mulier hypothecam expreſſam, vel tacitam,ſiue perſonalem actionem habens an creditoribus eaſdem habentibus præferatur,& de intellectu l.aſſiduis C. qui pot.in pig.habe.

CONSILIVM CXI.

Vltiloquio verborum omiſſo,cum veritas in paucis conſiſtat ſecundū *Philoſ.* in hac cauſa Dōnæ Portiæ Caracciolæ Duciſſæ Cerciæ Maioris cum creditoribus Domini Ducis Don Diomedis Carrafæ ſui quondam primi viri, videndum eſt an ipſa
1 D.Duciſſa pro ſuis dotibus † & antefato creditoribus omnibus anterioribus expreſſam hypothecam habentibus præferatur, & videtur dicendum quod non iuxta opinionem *glo.in l.aſſiduis;in verb. licet verſic. ſed forte contra C. qui pot. in pig.hab.quam ibi ſequuntur Bart.num.* 6. dicens, quod ita tenet conſuetudo, quæ eſt optima legum interpres *Alber. num.*8.*& in auth.de æqual.dot.*§.*bis conſequenter,Bald.num.*10. *gloſ. in* §. *fuerat inſtit. de action.vbi Iaſ.num.*22.*& infra dicens hanc* * *communem eſſe opinionem gloſ.in cap.ex literis extra de pignor. ibique Innoc.Hoſt.Antō.de Butr. Ancar. & Ioan. de Imol. qui dicit hanc eſſe magis* * *communem, & firmat Bald.Nouell. in*

Nn tract.

*tract.dot.part.10.fol.11.Neguſ. in tract. de pig.in 4.membr.2.part.num.98.quam * communem ex prædictis, & alijs firmat Anto.Gomeſ.in l.50.Taur.num. 39. colu. 2.verſic. ſed his non obſtantibus vſque ad finem dicti numeri,quem ſequitur Gaſpar Roderic.in tract.de ann.redit.q.19 num.26.lib.2.folio mihi 143.Cappell. Toloſ.deciſio.217.vbi gloſ. & multos ibi congerit.*

His, & ſimilibus non obſtantibus con trariã ſententiã veriorem eſſe puto, & ꝙ mulier creditoribus generalem hypothe cam habentibus pro ſua dote præferatur vt ad literam determinauit *text. in d. l.*
2 *aſſiduis* † dicit enim Imperator *(ſancimus ex ſtipulatu actionem quam mulieribus iam pro dote reſtituenda dedimus cuique etiam tacitam donauimus,ineſſe*
3 *hypothecam potiora iura* † *contra omnes, habere mariti creditores licet anterioris ſint temporis priuilegio vallati)* quibus verbis Imperator non loquitur de tacita mulieris hypotheca,eam tacitis creditorum hypothecis præferendo, ſed de actione ex ſtipulatu, quam ſtatuit præferendam omnibus mariti creditoribus, illa enim verba,*(cuique etiam tacitam donauimus ineſſe hypothecam)* appoſita ſunt ad commemorandum illud beneficium hypothecæ tacitæ iam datum,nunc dando prælationem mulieri in hypotheca expreſſa ex ſtipulatu, vt clarè dicunt prædicta verba *text.* ibi *(ex ſtipulatu actionem contra omnes mariti creditores licet anteriores ſint priuilegio vallati)* & ſequentia verba eiuſdem *text.* ibi *cum enim in perſonalibus actionibus ſecundum quod diximus tali priuilegio vtebatur res vxoria quapropter non in hypotheca hoc mulieri etiam nunc indulgemus beneficiũ licet res dotales, vel ex his aliæ comparatæ non extent, ſed quocumque modo, vel diſſipatæ,vel conſumptæ ſint)* & ita declarat *gloſ in verſic.habere* dicens*(habere illam ex ſtipulatu, & hypothecariam ei adiunctã,eſt ergo perſonalis inter perſonales,hypothecaria,inter hypothecarias priuilegiata)* & finaliter Imperator concluden
4 do ſequitur, *(& ideo quod antiquitas* † *quidem dare incepit, ad effectum autem non pertulit nos pleno legis articulo conſumauimus; & ſiue liberos habeat mulier ſiue ab initio non habuit, ſiue progenitos amiſit hoc enim beneficium indulgemus)* & ex prædictis claris verbis *text.* habemus mulierem prò dote recuperanda creditoribus viri anterioribus præferri, vt latius prædicta inducit *Facchin. in controuer. iur. lib. 3. cap.99.per tot. fol. mihi 372.* eandem interpretationem, & intellectum ad dictam *l. aſſiduis* ſcilicet,quod mulier expreſſam habens hypothecam pro dote recuperanda mariti creditoribus eandem expreſſam habentibus anteriorẽ præferatur dedit *Vacon.de vacun.in declarat.iur.declar. 92. per totam* vbi multas adducit rationes,& reiectis contrarijs ita firmat, & inter alia dicit,Imperatorem feciſſe duas conſtitutiones, mulieribus ſubuenientes,ſcilicet ex *gloſ.*ſententia *l.in rebus C. de iur. dot. & l.vn.C.de rei vxor. actio. deinde ſubdens, illa verba text. (& ideo quod antiquitas quidem dare incepit,ad effectum autem non pertulit nos pleno legis articulo confirmauimus)* & *gloſ.* ibi explicat dare incepit dando in perſonalibus,& pro indemnitate mulieris duo erant priuilegia neceſſaria,vnum, vt mulieres in perſona-
5 libus † actionibus legis beneficio creditores alios antecederent licet eſſent anteriores:alterum erat,vt mulieres,hypothecam, ſeu tacitam, ſeu expreſſam habentes, alijs creditoribus ſimilem etiam anteriorem habentibus præferentur, quam ob rem antiquæ illæ leges, tale cæperunt dare priuilegium, ſiquidem mulieribus, eiuſmodi prærogatiuam in perſonalibus actionibus præſtiterunt, & ſic vnum tantum adhibuerant remedium idcirco,ad effectum,ideſt,ad finem rem non pertulit, quia mulieres poterunt adhuc dotes ſuas deperdere, propterea, quod creditores, qui habebant hypothecam tacitam, vel expreſſam anteriorem, mulieribus eaſdem habentibus poſteriores antiquitas præferebat, hoc animaduertens Imperator volens mulieres vtroque priuilegio gratificare ne indotatæ rema-

rema-

remanerent, ſanciuit, mulierum hypothecas aliorum creditorum hypothecis etiam anterioribus præferendas eſſe, & ita pleno iuris articulo rem conſumauit, & hoc ipſum vult Imperator dum inquit, *& ideo, quod antiquitas dare incepit ad effectum autem non pertulit, nos pleno iuris articulo conſumauimus*, & ſic per *dictam legem aſſiduis* Imperator dat prælationem mulieribus pro dote in bonis maritorum abſque vllo dubio & dum habemus legem ita dictantem, & mandantem, de opinionibus Do-
6 ctorum non curandum, cum ipſa lex † ſit attendenda, & non Doctorum opiniones vt eſt notum, & ex his breuiter, & currenti calamo adductis cum *dicta lege aſſiduis* concludo Dominam Duciſſam creditoribus mariti etiam anterioribus præferendam eſſe, & ita conſulo die 2. Septembris 1616.

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Donans an ante acceptationem donatarij donationem reuocare poſſit, & nu. 21.*
2 *Auth. res, qua habere locum in fideicommiſſo in vltima voluntate, non in contractu, & nu. 3. 26. & ſeq.*
4 *Auth. res, qua habere locum in fideicommiſſario poſſeſſore alia bona libera non habente, & nu. 18.*
5 *Renuntiationes obſtare debent, & nu. 6.*
7 *Promiſerunt verbum arguit interrogationem præceſſiſſe.*
8 *Paragij actio per promiſſionem acquiritur abſenti, & naſcituris, in rerum natura non exiſtentibus etiam ſine acceptatione.*
9 *Reiuendicatio an competat tertio cui ex promiſſione actio fuit quæſita.*
10 *Abſenti an quæratur ius irreuocabile.*
11 *Notarius poteſt abſenti acquirere, & an eius pœnitentia poſſit abſenti obeſſe.*
12 *Donatio contemplatione matrimonij cum ipſo matrimonio confunditur, & irreuocabilis efficitur, ſicut, & ipſum matrimonium.*
13 *Bona reſtitutioni ſubiecta quando pro dote alienantur, & num. 19. 23. & quæ de cauſa nu. 30.*
14 *Bona reſtitutioni ſubiecta ſaltim in ſubſidium dotium alienari, & in dotem dari poſſunt.*
15 *Auth. res, quæ procedit in deſcendentibus.*
16 *Bona fideicommiſſaria pro dote, & ipſarum reſtitutione alienari poſſunt, & num. ſeq.*
20 *Dotis cauſa, certa ſumma ab Auo nepti relicta de bonis fideicommiſſarijs, poteſt augeri.*
21 *Aſcendentes ius deſcendentibus quæſitum tollere, & mutare non poſſunt.*
22 *Precarium, traditionis habet vim.*
24 *Subſtitutio fieri poteſt in contractu.*
25 *Subſtitutione facta in contractu, acquiritur actio etiam ſine ceſſione, & alijs.*
26 *Auth. res, quæ habet locum etiam in prohibitione per contractum.*
27 *Auth. res, quæ ex cauſa donationis, & ex materia fauorabili extenditur.*
28 *Subſtitutus donatarius ex lege acquirit.*
29 *Dotes habere mulieres publicè intereſt.*
31 *Dolus præſumitur in eo, qui dicit, quod nocere poteſt, etiam contra iuſtitiam.*
32 *Perſuadens quando præſumatur doloſus, & nu. 33.*
34 *Perſuaſio inducens ad aliquid faciendum habetur loco compulſionis.*
35 *Dos proprium mulieris Patrimonium eſt.*
36 *Læſio ænormiſſima, eſt vltra dimidiam.*
37 *Læſio ænormiſſima, vt tollatur, cautela dari non poteſt.*
38 *Dolus re ipſa æquiparatur dolo ex propoſito.*
39 *Dolo renuntiari non poteſt.*
40 *Tranſactio, data ænormiſſima læſione reſcinditur.*
41 *Cauthelæ abundantes, & inſolitæ arguunt & inducunt fraudem.*
42 *Mendatium arguit dolum, & ſimiliter taciturnitas iurium in beneficium inducti ad contrahendum.*
43 *Dolus in primo contractu adhibitus tranſfunditur in ſecundo ortum habens à primo.*

44 *Mulier de facili decipitur.*

45 *Læſio in mulierum renuntiationibus, præſumitur ex earum aſſertionibus.*

Pro Domina D. Portia Caracciola Duciſſa Cerciæ maioris cum Regio Fiſco, & Domino Paſchale Caracciolo.

ARGVMENTVM.

Ex fideicommiſſo de certa re pro primogenitis deſcendentibus, & pro Paragio in beneficium fœminarum deſcendentium, an fuerit ius irreuocabile quæſitum, & ſi poſſeſſor rei ſubiectæ reſtitutioni poſſit eam filiæ in dotem dare, Auth. res, quæ in quibus caſibus habet locum, & de reſciſſione contractuum ob dolum, & ænormiſſimam læſionem.

CONSILIVM CXII.

IN cauſa Donnæ Portiæ Caracciolæ reſciſſionis Albarani, & contractus prætenſæ renuntiationis iurium Domorum in Sedili Capuanæ huius Ciuitatis Neapolis per quondam Paſchalem Caracciolum Auum paternum dictæ Duciſſæ, & præſentis D. Paſchalis contemplatione matrimonij quondam D. Ioanni Baptiſtæ Caracciolo Dominæ Duciſſæ patri donatarũ cum onere Paragij fœminis deſcendentibus, & ſic Dominæ Duciſſæ, videtur dicendum ipſam obtinere non poſſe ex pluribus.

Primò, quia talis donatio per eundem quondam Dominum Paſchalem donan-
1 tem † ante acceptationem, & ius quæſitum donatarijs fuit reuocata, quod facere potuit, vt per *Bart. & DD. in l. qui Romæ § flauius ff. de verb. oblig.*

Secundò, Duciſſa petijt Paragium poſtquam nuptui tradita fuerat, & ſic non exiſtente conditione in donatione paragij contenta obtinere non poteſt.

2 Tertiò, *Auth. res, quæ* † *C. com. de leg. & alia iura* permittentia res ſubiectas reſtitutioni, alienari poſſe, & in dotem dari, habere locum in fideicommiſſo, in vltima
3 voluntate, † non autem in contractu iuxta *gloſ. in l. nulla C. de iure dotium.*

Quartò, *Auth. res quæ,* procedere in
4 poſſeſſore † grauato, non habente alia bona de quibus filiã dotare poſſet, quod non erat in d. Domino Ioanne Baptiſta Generali Theſaurario, & diuite.

Quintò, Dominæ Duciſſæ obſtare Albaranum pro ducatis mille quingentis ei ſolui promiſſis per quondam Dominum Ioannem Franciſcum Caracciolum patri præſentis Paſchalis, ſoluendis Dominæ Duciſſæ recuperatis domibus, & alijs ducatis mille quingentis habitis ex penſionibus ipſarum domorum, pro quibus ipſa Duciſſa ſua iura renunciare conten-
5 ta remanſit † per *regulam, quod ſemel de reg. iur. in 6.*

Sextò, Dominæ Duciſſæ ſimiliter obſtare contractum anni 1608. vbi approbauit ſecundam donationem reuocan-
6 tem primam, ita tranſigendo, cui † tranſactioni debet ſtari iuxta *text. in l. quamuis C. de tranſact.*

His non obſtantibus contraria ſententia eſt verior, & Domina Duciſſa obtinere debet.

Primò, ex verbis contractus capitulorum matrimonialium inter dictum quondam Paſchalem, & quondam Dominam Antoniam de Tuſo Duciſſæ Auiam, de ſuo paragio fuiſſe ei ius irreuocabile
7 quæſitum ibi (*promiſerunt* † *partes ipſæ &c.*) quæ verba ſignificant interrogationem præceſiſſe, ex qua ſtipulatio concipitur *l. ſtipulationum aliæ §. pen. de verb. oblig. in l. ſciendum ff. eod. in §. fin. inſtit. de fideicommiſſ. cum ibi notatis per gloſ. in verſic. ſolemniter, & in §. item ſi ſcriptum inſtit. de inutil. ſtipul.* legitur (*ſi ſcriptum in inſtrumento fuerit promiſiſſe aliquem, proindè habetur, ac ſi ſtipulatione præcedente reſponſum ſit*) ibique *gloſ. & Doctores, ac latè Socc. in conſ. 53. num. 4.*
8 *lib. 1.* per † quam ſtipulationem ipſis fœminis

Digitized by Google

minis abſentibus, & naſcituris pro ipſo
paragio fuit quæſitum ius, & actio, etiam
ſine acceptatione, & ceſſione per *text. in*
l. publia ff. *depoſ.* maximè in donatione
fauore liberalitatem exercentis, vt eſt ca
ſus in *l. ſi verum C. de donat. quæ ſub modo*
Bar. in l. ſtipulatio iſta §. *ſi ſtipuler col. vlt.*
*ff. de verb. oblig. & eſt * communis tradi-*
tio per Alexan. in d. §. *ſi ſtipuler num. 49.*
& ex alijs Couar. var. reſol. lib. 1. cap. 14.
num. 2. & illa vtilis actio, quæ tertio, vel
9 naſcituris acquiritur † eſt etiam realis, &
vtilis vendicatio eis competit, vt ex pro
feſſo docuit *Det. conſ. 239. num. 8. & in*
l. in traditionibus num. 14. de pact. & ex
alijs Peregr. de fideicommiſſ. art. 51. num.
10 16. 17. quinimmò † ex ſola præſentia
dictæ Auiæ aſcendentis pro dicto para-
gio ipſi Ducisſæ fuit ius, irreuocabiliter
quæſitum, vt de *communi teſtatur *Mo*
lin. de primogen. hiſpan. lib. 4. cap. 2. & iu-
dicatum cenſuit Theſaur. deciſ. 70. nu. 14.
in fine.

11 Secundò, adeſt ſtipulatio Notarij, † qui
pro omnibus quorum intereſt ſtipulaſſe
cenſetur, vt de * communi firmat *Det.*
conſil. 673. prope numerum ſecundum, &
ex alijs Peregr. in d. artic. 51. num. 13.
per quam Notarij ſtipulationem, adeò
quæritur ius abſenti, & naſcituris, quod
ſi poſt ſtipulationem, quis pœnituiſſet, an
te abſentis acceptationem, pœnitentia
non nocet, *Bart. & Angel. in l. ſi ego ff. de*
*neg. geſt. & de * communi comprobat Pe-*
regr. d. artic. 51. poſt. num. 51. ibi (ſtipula-
tore abſenti) quia actus erat conſumatus
& ius abſenti quæſitum, quod ſine facto
ſuo ab eo abdicari non poterat.

Tertiò, dicta donatio cum paragio mu
lierum deſcendentium eſt in capitulis
12 matrimonialibus, & † ſimiles donatio-
nes cum ipſo matrimonio cõfunduntur,
& matrimonij contractus naturam ſa-
piunt, filijſque ex eo naſcituris prouide-
tur, & ſic ipſi Duciſſæ, ex eo vnicæ natæ
prouiſum, & quemadmodum matrimo-
nium eſt irreuocabile, ita & huiuſmodi
donationes irreuocabiles ſunt, & pro le-
ge ſeruantur, vt ex multis Hiſpanis, & a-
lijs firmat *Conſt. Fab. de Anna conſil. 139.*
& de * communi, ac in dies ita decidi
probat *Regens de Ponte conſ. 19. num. 20.*
& conſ. 25. nu. 1. 2. & in tract. de Poteſtate
Proregis titul. de Aſſenſibus ſuper dote §. 2
num. 21. & ſeq. & ex his prima donatio,
vbi Domina Duciſſa de paragio prouide
tur, fuit, & eſt irreuocabilis, & non omi-
ctam dicere, quod ſi ſecunda donatio eſ-
ſet valida, prout non eſt, quia per ambas
donationes domus alienari prohibentur
adhuc Domina Duciſſa ipſas domos ob-
tinere debet, vt etiam infra.

Quartò, mortuo dicto quondam Pa-
ſchale, quondam Dominus Ioannes Ba-
ptiſta eius primogenitus filius domorum
poſſeſſor alia bona libera pro Domina
Duciſſa eius vnica filia nubenda, & do-
tanda non habens, inter alia eaſdem do
mos ipſi filiæ, & Don Diomedi Carafæ
eius viro in dotem dedit pro ducatis vn
decim mille, vt ex capitulis matrimonia-
libus, conformando ſe voluntati paternæ,
quod in caſu neceſſitatis, pro fœminis
conuenienter maritandis, ſuper eiſdem
domibus ſupplementum paragij daretur
& pro eo domus ipſę venderentur, dum
multis extabat grauatus oneribus, & iu-
13 ris etiam erat, cum neceſſitatis † cauſa
ſit, pro dote filiæ, & deſcendenti conſti-
tuenda, ad *text. in l. qui liberos alias capi*
te trigeſimo quinto ff. *de rit. nupt. auth. res,*
quæ C. com. de leg. & ibi Bar. & Iaſ. nu. 12
& 33. Curt. Iun. num. 18. Caſtrenſ. Bald.
Salyc. & Padill. n. 46. & 118. Caldas in l. ſi
curatorem gloſ. prohiberis num. 70. 87. 88
C. de in integr. reſtit. Petr. de fideicommiſſ.
q. 8. num. 394. Cancer. lib. 1. reſol. cap. 9.
num. 98. Peregr. de fideicommiſſ. artic. 42.
num. 86. Gam. deciſio. 344. num. 6. Baez
de non mel. Filiab. cap. 8. num. 3. Molin. de
primog. lib. 4. cap. 1. num. 3. Roder. Suar. in
l. quoniam lim. 7. num. 10. C. de inoffic. te-
ſtam. Morot. conſ. 13. Menocch. lib. 4.
præſumpt. 189. num. 107. præſumpt. 190.
conſ. 33. & conſ. 178. nu. 1. 2. Loaz. in l. fi-
lius familias §. *diui num. 361.* ff. *de leg. 1.*
& ibi Rip. num. 65. Becc. conſ. 100. num. 6
Couar. in lib. 2. var. reſ. c. 6. n. 10. Marzar.
de fideicommiſſ. q. 28. 48. Monter. deciſio.
16. n. 30. Tuſch. litera F. concl. 284. per to

tam Cornazz.deciſio.34.num. 6. Burſat.
conſ.179.Det.conſ. 10.num.3.lib. 2. Ca-
1 phal.conſ.574.Viu. deciſ.10.num.3.Præ-
ſid.de Franch.deciſio.519.Bott.conſil.35.
num.22.Tell.Fernand.in l.20. Taur. nu.
14.Gomeſ.in l.4.Taur. num.87. Surd. de
alim. lib. 1. q. 27. num.4.& deciſio.62.
Spin.de teſtam.gloſ.11.num.43.Lamber.
de contract.eorum gloſ.1.num.58 quos re
fert Mar.Giurba deciſio.31.num.4.& res
reſtitutioni ſubiecta per grauatum poſſeſ
ſorem, quod poſſit in dotem dari, & pro
dote alienari, eſt text.in l.mulier §.cum
proponeretur in l.à filia ad Trebell.text.in
nouell..107.de reſtit. verſic. & quidem
ſi dotem in d.Auth res, quæ C.com.de leg.
& in omnibus gloſ.& Doctor.omnes ita
affirmant, Molin.de primog.hiſpan.lib.4
cap.6.nu.2. & præcitati Doctores omnes,
& eo maximè in caſu de quo agitur dum
Dominus Ioannes Baptiſta Pater non ha
bebat de quo dictam Duciſſam eius fi-
liam dotaret, & ſic ſaltim in ſubſidium
14 dotium † dictas domos dare ei poterat,
dicit text.in l.pater filium ibi(ſi non erit
aliud in hæreditate)ff.de leg.3.Peregr. de
fideicommiſſ.art.40.num.22.Ant.Sol.titu.
de feud.part.2.gloſ.4.num.2.3. 4. 5. Pe-
tra de fideicommiſſ. q.15.nu.23.Azeued.
conſ.5.num.88.conſil.38.num.16.Peralt.
in l.3.§.1.qui fideicommiſſum num. 188.
ff.de hæred.inſtit. Auend. in l. 46. Taur.
gloſ.9.in 5.Molin.de primog.hiſpan.lib.
1.cap.10.num.9.& lib.4.cap.7.num.2.5
16.17.Mar.Giurb.deciſio.31.ſub.num.9
& in eadem Auth.res, quæ firmat Paul.de
Caſtr.num.5.11.Curt.Iun.num.17. Pa-
dill.num.24.Menocch. lib.4. præſumpt.
189.num.8.9.23.Iaſ. in l. commodis nu.
4 ff.de re Iud.alios citat Couar. lib.1. re-
ſol.cap.9.num. 102. Baez de non mel. fi-
liab.cap.8.num. 14. Anto.Sol. d. gloſ.4.
num.2.Præſid.de Franch.d. deciſio. 519.
Bott.conſil.35.num.31.Neuiz. conſil.10.
num.10.Marzar.de fideicommiſſ.q.48.
Bellon.conſ.83.Mar.Giurb. d. deciſio.31.
15 num.10.dictumque auth.res quæ † pro-
cedere in deſcendentibus, vt in caſu no-
ſtro ex pluribus * commun. opin. firmat
Molin.d. in loco num.3. & ex alijs innu-
meris relatis per Mar.Giurb.d.deciſio.31
num.4.ſed in proprijs terminis, quod fi-
lius grauatus, rem ſubiectam reſtitutio-
ni poſſit filiæ in dotem dare, & pro do-
te alienare, decidunt Bart.& Bald. in d.
auth.res quæ, & in d.l.à filia quos ſequi-
tur Salyc.Paul.de Caſtr.num.8.Iaſ.num.
13.in d.Auth.res quæ, vbi * communem
dixerunt Padill.num.58. Petr.Plaz.de
fideicommiſſ.probib. q.8. num. 36. Me-
nocch. de Arbitr. lib. 2. cent.2. caſ.182.
num.66. & plur.ſeq. vbi reiectis contra-
rijs ex multis firmat nè dum in conſtitu-
16 tione, † ſed etiam in reſtitutione dotis, &
in alijs caſibus bona fideicommiſſo ſu-
biecta in dotem, & alienari poſſe firmat,
in d.caſu per totum, & cum bona libera
17 prò congrua dotatione filiæ grauatus †
non habet bona omnia fideicommiſſaria
alienare, vel in dotis cauſam marito aſſi
gnare poteſt, ſicuti deciſiuè ſcriptum re-
liquerunt Bald.in d.Auth.res quæ num.
4. Caſtrenſ. num.5. Iaſ.colum.3. Padill.
num. 109. Cuman. & Alexan. num.
3.in d.§.cum proponeretur Fulgoſ.conſ.32
in fin.1.colum.Rolan.conſ.16.num.3. lib.
2.& conſil.29.colum.vlt.lib.4.& reiecta
opinione contraria, firmat Peregr. de fidei
18 commiſſ.artic.42.nu.26. quæ alienatio †
permictitur etiam pro feſtiuitatibus, &
nuptijs fieri ſolitis, quia ſunt de appendi-
tijs, & connexis l.ad rem mobilem l.ad le
gatum ff. de procurat. l. oratio de ſponſal.
cum ſimilibus à Salyc.in d. auth. res quæ,
Pereg.d.art.42.num.8.etiam ſi bona pro
19 hibentur † alienari ex cauſa dotis, vt re-
motis contrarijs firmat Peregr.d.art.42.
num.6.& ſeq. vſque ad num. 10. vbi di-
cit quare apud me nulla eſt dubitatio,
an teſtator fideicommittens prohibuerit
vel non prohibuerit bona alienari ex
cauſa dotis, & in fortioribus terminis in
nepte ex filio Iudicatum per omnes de
parlamento firmat Guid.Pap.deciſio. 96.
refert, & ex alijs comprobat Peregr.d.ar-
tic.42.num.32. Aym. conſ. 291. etiam ſi
pater legitimam, & trebellianicam con
20 ſumpſiſſet, immò, & ſi Auus † certam
ſummam Nepti reliquiſſet, filius de re
ſubiecta reſtitutioni augere poteſt, ex a-
lijs

lijs *Peregr.d. art.42. num.* 33. & ex his
Domina Duciſſa ritè, & recte domos ip-
ſas in dotem á Patre habuit, & ei reſti-
tui debent.

Veniendo ad contraria, quoad pri-
mum dico non obſtare, quia contra
*Bart.*de * communi, & veriori opinione
teſtantur *Duen.reg.216.verſic.eſt tamen
notandũ,& Roderic. Xuares in repet.l.quo
niam in prioribus C. de inoffic. teſtamen.*
8.*q.princ.*contra Bart.tenent, *& in ſua
alleg.*19.*num.*176.*Couar.var.reſolut.lib.*
1.*cap.*14.*num.*8.*& alij innumeri per præ-
dictos adducti,*& dum ſupra num.7.8.9.
valde fundauimus ex prima donatione
pro paragio fœminarum, & domo pro
eo vendenda eis fuiſſe irreuocabile ius
quæſitum ita, quod Paſchalis Auus, &
Ioannes Baptiſta filius tollere,& mutare
non poterant,quamuis ex eorum ſtipula
21 tione defenderint, quia aſcendens ius †
ſemel quæſitum deſcendentibus tollere,
& mutare non valet etiam ex ſua ſtipula
tione quæſitum, vltra ſupra dicta * com-
munem eſſe opinionem firmat *Iaſ.conſil.*
113.*lib.*1.*& in l.*2.*C.de iur.emphit.num.*
188.*&* 211.*vſque ad finem.*

Quoad ſecundum oppoſitum, quod
tempore quo Duciſſa petijt paragium
erat nuptui tradita,& ſic conditione pro
ſe maritanda non exiſtente, ſupplemen-
tum paragij habere non poteſt. Dico
quod pars in hoc valde decipitur,quia
non ſumus in petitione paragij pro nu-
benda,ſed Duciſſa petit ipſas domos pro
ducatis vndecim mille ſupplementi ſui
paragij per patrem in dotem ei aſſigna-
tas,quod facere potuit,vt prædiximus,&
per non exiſtentiam aliorum bonorum
venit neceſſitas,& conditio, per eius pa-
trem ipſam maritandi, & de dicta domo
dotandi, ſecundum ſui voluntatem, &
iuris diſpoſitionem, iam fuit adimpleta,
& ſumus in conditione purificata,& non
è contra, ſtante etiam iure quæſito de
ſupplemento paragij ſuper domibus, &
prò eo alienari poſſe ei irreuocabiliter
fuit quæſita actio, nè dum perſonalis,
ſed realis, & dominium, ac poſſeſſio
per conſtitutum,& præcarium, in prima
donatione, & in ſuis capitulis matrimo-
22 nialibus:quod † præcarium habet vim
traditionis,vt per *Afflict.deciſio.*40.*nu.*5
& operatur ſicut vera traditio,*Guid.Pa-
pa deciſio.*112.*Iaſ.in l.*3. *§.incertam ff. de
acquir.poſſ.nu.*16.*communem dicit,quam
latè ſequitur Tiraquell.de conſtit.part.*2.
*ampl.*32.*num.* 1. & dum pars petijt con-
demnari quondam D.Diomedem Cara-
fam,& ipſam Duciſſam coniuges, ad ip-
ſas domos relaxandum, fatentur poſſeſ-
ſionem ipſarum in ipſos coniuges fuiſſe,
& etiam eſſe ſaltim de iure, ſi non de
facto,& ſic cõditionẽ effectiuè eſſe adim
pletam, licet poſtea per Regium Fiſcum
domus ipſæ fuerint ſequeſtratæ,in ſui be
neficium diſſequeſtrati, & reſtitui de-
bent,& ex his ſecundum contrarium re-
ſolutum remanet.

Circa tertium oppoſitum dico nec mi
nus obſtare ex pluribus.

Primò,quia dicta *Auth.*res quæ,& a-
23 lia ſupra dicta iura, pro dote † bona re-
ſtitutioni ſubiecta poſſe diſtrahi, habere
locum in quocumque fideicommiſſo vni
uerſali,particulari,puro,aut conditiona-
li,vt per *Peregr.d.artic.*42.*num.*54.& in
quocunque ſubſtituto *Idem ibidem num.*
24 56.in vltima † voluntate diſpoſito non
autem in contractu,dico quod in contra
ctibus fideicommitti poteſt, contra aliqs
Marzar.de fideicommiſſ. q. 2. *Petra de
fideicommiſſ.q.*4.*num.*1.*Rot.diuerſ. deciſ.*
488.*num.*8.*part.*1.*Honded.conſil.*42. *nu.*
1.44.*lib.*2. *Menocch. conſ.* 85. *num.*28.
*conſ.*325.*num.*1.8.*conſil.* 1146. *nu.* 16.*&
conſ.*1154.*num.*12.*Intrigl.q.*51.*num.*295
*Burſat.conſ.*239.*num.* 37.38.*Sforz.conſ.*
39.*num.*14.*Gratian.diſcept.*247.*num.*8.
*Surd.conſ.*247.*nu.*3.*& deciſ.*144.*num.*22
*Molin.de primog.lib.*1.*cap.*1.*nu.* 9.*& cap.*
12.*num.*1.Pereg.*de fideicommiſſ.artic.*51.
*per tot.& conſi.*65.*nu.*16.*lib.*1.*Viu.deciſio.*
407.*num.*16. *Mar. Giurb. deciſio.* 108.
25 *num.*16.& ex ſubſtitutione † valida in
contractu,ſubſtituto quæritur obligatio,
& actio perſonalis,realis, & dominium
irreuocabile, ſine ſtipulatione, traditio-
ne,vel ceſſione,quod parificatur in con-
ditione cum ſubſtitutione in vltima vo-
lunta-

luntate, purificata conditione, vt diximus, Duciſſa quæ pro ſupplemento ſui paragij, & pro eo vendenda domo videtur ad domum ipſam ſubſtituta poteſt reiuendicatione agere, *Aym.conſil.19.num.*8. *& ſeq.*Couar.*var.reſol.lib.*1. *cap.*14. *num.* 2. *Octau.Oſaſch.deciſ.*Pedem.85.*num.* 6. *& ſeq.& latiſſimè* Pereg.*de fideicomm.art.*1. *num.*16.*& artic.*42.*num.*16.17.ſtante dicta æqualitate in contractu, ſicut in vltima voluntate *d. Auth.* in noſtro caſu locum habere debet.

Vltra iam dicta *Opiz. in repet. l. filius familias* §.*diui nu.* 141.ex alijs, & rationibus firmat.

Secundò, ſumus in prohibitione alie-
26 nationis † in contractu donationis, & ſic ex cauſa lucratiua, ſicut in re prohibita alienari in vltima voluntate, ex paritate cauſarum, dict. *Auth.res qua* vigere debet in prohibitione per contractum, quia prohibitio alienationis per contractum, & ex teſtamento parificantur *l.fin. C.de reb. alien. vel non alien.* quod & ſi tergiuerſatur, non poteſt eſſe dubium in caſu noſtro, cum talis donatio fuerit contemplatione matrimonij, & ſic ex cauſa onetoſa, quo caſu eſt * communis traditio quod ſit indubitabilis dict. *Auth*, extendi, vt per Peregr. *d. artic.* 42. *num.* 58. *poſt verſic. contra tamen* Item, & quia ſit actum per contractum donationis ex cauſa fauotabili, vt
27 dixi, licita eſt extenſio, † ex rationis idemtitate de caſu ad caſum ſecundum *Bart.in l.ſi coſtante in 9. q. primæ partis ff.ſolut.matrim. & poſt eum latè Alexan. & Iaſ. num.* 62. *& 67. & eſt caſus in l. non fine* C.*de bon. quæ lib. & in cap. dilecta* §. *nos igitur, extra de confirm. vtil. vel inutil.& ibi notat Abb. &* Peregr. *d. art.*42. *num.*59.licet relinquat cogitandum, ex prædictis non eſt dubium,
28 Tertiò, in ſubſtitutum † donatarium ex lege tranſit dominium, etiam contra rei traditionem, ad *l. quoties de don. quæ ſub mod.*prout in ſubſtitutum vltimæ voluntatis. Item tacita conditio ſi ſine filijs ſubintellecta in fideicommiſſo, vt in *l.cum Auus ff.de condit.& demonſtra.*ſub intelligitur etiam in donationibus *l. ſi vnquam* C.*de reuoc. donat.* & proinde patificata natura cauſæ, in prohibitione in contractu, ſicut in vltima voluntate *d. Auth.* in caſu de quo agitur locum habere debet.

29 Quartò, pro dotibus † mulierum bona reſtitutioni ſubiecta capi, & alienari poſſunt per rationem à *Iuſtiniano* in *d.Auth.* adductam, cum ea quæ communiter omnibus proſunt ijs quę ſpetialiter aliquibus iuuant præponi debeant commune autem, & publicum intereſſe eſt, dotes mulieribus ſaluas eſſe, vt nubere poſſint, & liberis hominibus ciuitas repleatur, vt in *l.*1. *ſolut. matrim. & in* §. *rurſus in auth.de reſtit.* ideoque præponitur priuato, fideicommiſſarij præiudicio, & licet publicè interſit, ſupremas hominum voluntates exequi *l. vel negare ff.quemadmod.teſtam. aper.* attamen publicum iſtud intereſſe priuatorum commodum concernit, quàm ſanè rationem, dotium fauore, ex * communi aliorum intentione probarunt *Menocch.conſ.*33 *num.*15.*&* 19.*Eugen.conſ.*54. *nu.* 23.*& Peregr.d.art.*42.*num.*5. & cum eadem videatur eſſe dotis ratio per ſubſtitutionem per contractum, ſicut per vltimam voluntatem, ideò ex vi dictæ rationis expreſſè licita videtur extenſio ad caſum ſubſtitutionis ex contractu. Nam in exorbitantibus, præſertim vbi materia
30 eſt † fauotabilis, vt in caſu noſtro per viam donationis licita eſt extenſio ex rationis idemtitate, de caſu ad caſum, ex *Bart.in d.l.ſi coſtante in 9.q. primæ partis ff.ſolut. matrim.* & ex alijs, vt prædiximus.

Vltimò *d.gloſ. in d. l. nulla* C. *de iur. dot.* loquitur, nullo alio ſubſtituto dato, vt ex eius lectura, in terminis *l.ſi ita quis* §.*ea lege ff.de verb.oblig.& in l.ea lege* C.*de condit. ob cauſ. & firmat Peregr. d. artic.*42.*num.*61.*in fine*, quod non eſt in caſu noſtro, vbi plures ſunt ſubſtituti, & gradus ſubſtitutionis, & expreſſè ordinatum paragium dari fœminis, & pro conuenienter maritandis ipſas domos vendi, & ex generalitate *d. Auth. res*

qua

qua,aliorumque iurium res ſubiectæ reſtitutioni in dotem dari, & ex cauſa dotis alienari poſſe tam ſi per contractum quam ſi per vltimam voluntatem prohibitio de non alienando ſit facta ſaltim per generalitatem dictorum iurium, vt eſt dictum.

Ad quartum contrarium reſpondetur quod licet ſit notum pretium officij Theſaurarij generalis Regni fuiſſe Regiæ Cameræ ſolutum, & tunc temporis alia bona pro Duciſſa nubenda non extrabant, & patet ex ſequeſtro ipſarum domorum ſtatim per Regiam Curiam facta graduatione creditorum, & aſſecuratione dotium petita per vxorem Domini Ioannis Baptiſtæ Duciſſæ patris; Tamen Duciſſa ipſa per ſuam dotationem de dictis domibus, habet ſuam intentionem fundatam, alia bona libera non extitiſſe per *tex. in l. cum de lege de probat. vbi gloſ. in verſic. hæredis probatio* dicit *ſi enim legatarij dicunt tantum remanet penes hæredem, ipſi debent probare*) allegat *text. in l. fin. §. licentia C. de iur. delib. & in terminis tradit Det. conſil.* 519. *num.* 7 *Alexand. Raudenſ. ex multis in deciſ. Piſan.* 31. *num.* 271. 274. *& deciſ.* 29. *num.* 1177. *Afflict. deciſio.* 377. *num.* 2. 3. *vbi Vrſill. num.* 3. *ex alijs comprobat Alex. conſi.* 55. *num.* 6. *vbi add. lib.* 1. Pereg. d. art. 42. *num.* 73. & ex his quartum contrarium reiectum remanet.

Progrediendo ad quintum oppoſitum dico, Duciſſam ad Albaranum prætenſum faciendum, & ſua iura Domino Frãciſco Caracciolo eius Patruo cedendum fuit inducta dolo, & perſuaſionibus, & proinde reſcindi debere ex pluribus.

31 Primò, dolus † præſumitur in eo, qui loquitur id quod nocere poteſt *gloſ. in l. nemo C. de Summ. Trin. & Fid. Capt.* & eam perſuadendo cauſa inducendi ad renuntiandum ſua iura, & pro ſe domos acquirendi ipſi Duciſſæ in dotem datas, faciendo contra iuſtitiam, fuit etiam in dolo *l. qui ætatem* ff. *de dol. except Luc. de Pen. in l. quemadmodum col.* 2. *C. de agric.*
32 *& cenſ. lib.* 10. immò ex perſuaſionibus† fuit etiam in dolo ex propoſito *l. cum quis vbi Bart. l. ſi quis affirmauerit §. ſi autem* ff. *de dol. gloſ.* 2. *in l. apud celſum* ff. *de dol. except. Angel. in l.* 1. *C. ſi quis aliq. teſtar. prohib. Afflict. deciſio.* 69. *prope num.* 8. *& alij innumeri cum fortioribus caſibus relati per Aym. conſ.* 192. *num.* 1. *& ſequ. per colum. integram*, vbi
33 ille dicitur † perſuaſor doloſus, qui perſuadit aliquid ad ſui commodum, vt in caſu noſtro ex doctrina *Bart. in l. ſi forte §. ſi mandato colum.* 2. ff. *de iniur.* & per-
34 ſuaſio † per quam quis inducitur ad aliquid faciendum, habetur loco compulſionis *l. eum qui ff. de Apoſtat. l.* 1. *ante finem C. de rapt. virg.* immò perſuaſio eſt plus quam violenta coërtio *Cyn. in l.* 1. *eodem titul. per tex. in l.* 1. *§ perſuadere de ſeru. corrup. & ex alijs Neui̇̇zz. in Syl. nupt. lib.* 4. *nu.* 39.

Secundò Dominus Franciſcus Caracciolus promiſit ſoluere Dominæ Duciſſæ ducatos mille quingentos ipſis domibus recuperatis, & alios ducatos mille quingentos habitis penſionibus ipſarum à Regia Curia, & cum pacto, quod ſi venirẽt creditores, ipſa Domina ſolueret totam prædictam ſummam, & quia domus erant propriæ dotales per quondam eius patrẽ ſibi, & eius quondam viro in dotem datæ pro ducatis vndecim mille, vt ex capitulis matrimonialibus, & penſiones à die mortis dicti ſui viri, ad eam ſpectabant, & ſpectant, & ne dum domini, ſed poſſeſſores dictarum domorum erant, vt idem Dominus Franciſcus fatetur, dum petijt ipſos coniuges ad eas relaxandum
35 & dos † eſt proprium patrimonium mulieris *l.* 3. *§. denique* ff. *de minor. Præſid. de Franch. deciſio.* 161. *num.* 50. & Dominus Franciſcus nihil de ſuo promictebat, neque dabat, & cedendo d. Duciſſa omnia ſua iura, aut paragium ducat. duodecim mille, vt eſt probatum, aut dictas domos prò ducatis vndecim mille ſibi in dotem datas, etiam ſi de proprio Franciſcus quantitatem promiſſam ſolueret, læſio non ſolum eſt vltra dimidiam, & ſatis longè, ſed in totum, & cum dicto onere ſoluendi debita omnia de dictis ducatis tribus mille, & ipſe in tuto cum aliena iactura

ctura volebat domos proprias ipſius Do
minæ Duciſſæ, talis contractus, nec inter
inimicos initus fuiſſet, & ſic prò infecto
36 haberi debet, cum læſio † vltra dimidiã
tantum dicatur ænormiſſima *Couar. var.
reſol. lib. 2. cap. 4. num. 5. Burſat. conſ. 168
num. 32. Cancer. in 2. reſolut. cap. 1. de
minor. nu. 220. Gam. deciſio. 95. num. 3. &
deciſio. 198. in fin. Oſaſc. deciſio. 77. num.
13. Barz. deciſio. 86. num. 51. & ex alijs
Mar. Giurb. deciſio. 110. num. 5.* & Læſio
37 † ænormiſſima, vt tollatur, nulla poteſt,
dari cauthela *Ann. alleg. 17. num. 5. & 6*
ex multis dicens, quod quando quis eſt
38 læſus, dicitur dolus initus, qui † cum ſit
re ipſa, æquiparatur dolo ex propoſito
*l. ſi ſuperſtite C. de dolo, Rebuff ex multis
in tract. de reſciſ. contract. art. 8. gloſ. 15.
Anto. Gabr. in commun. opin. lib. 2. de arb.
39 concl. 3. num.* 49. dicit † dolū renuntia-
ri non poſſe, & hæc opinio videtur magis
* communis *Rom. conſil. 48. num. 3. vbi
Mandoſ.* ex multis comprobat, & ſi quan
40 do adeſt læſio † vltra dimidiam, tranſa-
ctio reſcinditur, ſecundum * communem
in *l. 2. C. de reſcindend. vend. quam decla-
rat Corn. conſil. 166. litera E. & infra
quem ſequitur Det. conſil. 215. deciſum
firmat de Ann. Pater alleg. 9. num. 10. &
in ſing. 53. vbi ex plurib. & de * communi
firmat Conſil. Fab. de Ann. filius, per co-
lum. ibi addens:* quanto fortius in caſu no
ſtro? vbi læſio nè dum eſt vltra dimidiam
ſed in totum, & cum periculo ſoluendi
debita, & nihil habere, vt prædiximus, vn
de tale prætenſum Albaranum reſcindi
debere, & de eo nullam haberi rationem
concludo.

Ad ſextum, & vltimum contrarium de
contractu anni 1608. dico, quod Domi-
nus Franciſcus Caracciolus, & Paſchalis
eius filius ſimiliter doloſè, blandis verbis
& perſuaſionibus ad talem contractum
d. Duciſſam induxerunt pro eorum abun
dantiori cauthela cum clauſulis ſuper-
fluis, & inſolitis vnde dolus affertur *Bal.
41 in l. teſtamentum C. de teſtam.* & vbi †
abundans cauthela ineſt, ibi eſt fraus,
cum clauſulæ inſolitæ fraudem arguant
Curt. Iun. conſil. 17. num, 18. & quia dicti
pater, & filius vſi ſunt eorum peritia ex
cauſa eorum lucri, in eis præſumitur do-
lus *l. eleganter § fin. cum l. ſeq. ff. de dol.* &
ipſi perſuaderunt Dominę Duciſſę, quod
ſecunda donatio ei erat magis vtilis,
quia in caſu decedētiæ d. Franciſci, & ſuo
rum filiorum ſine filijs ipſa in dictis do-
mibus ſuccederet; Dum quatuor erant
ſui filij mares, & ſecundum qualitatem
temporis prætenſi contractus erat impoſ
ſibile talem ſucceſſionem ei deferri, ſimi
liter fuerunt in dolo *Aym. conſil. 35. nu.
11.* & domus erant propriè dotales, &
numquam à ſuo dominio abdicatæ, per-
ſuadendo Dominæ Duciſſæ, quod nul-
lum ius in domibus habebat, dicti Pater
42 & filius vſi ſunt mendatio † etiam fue-
runt in dolo ex propoſito *Aym. d. conſil.
192. num. 13. per text. in l. ſi ſine* C. *ad
Vellian.* & ex eorum taciturnitate iuriſ
d. Duciſſæ ſimiliter fuerunt in dolo per
*l. quæritur § ſi videtur ff. de ædil. edic. &
ex alijs idem Aym conſil. 142. num. 20.*
Diximus in Albarano adfuiſſe fraudem
43 & dolum, † ex propoſito, qui commiſſi
in Albarano cenſentur repetiti in dicto
contractu anni 1608. tēdente ad eius cō
firmationem *Paul. de Caſtr. conſil. 162.
viſis & ponderatis omnibus colu. 1. lib. 2.
Aym. d. conſil. 142. num. 13.* ergo dictum
Albaranum, eiuſque ratificatio ceſſionis
iurium d. Duciſſæ, ab ea, dolo, & fraude
extortæ, non valent *l. in ſumma de condit
indeb. vbi Bart. 2 oppoſ. Bald. & alij in l.
ſub prætextu C. de tranſact.* maxime, quia
44 ſexus † mulierum adeo fragilis eſt, quod
de facili decipitur, flectitur, & appræhen
ditur *cap. forus de verb. ſig gloſ 1. de clan
deſt. diſpoſ. 24. q. 6. c. quam propoſuiſti, &
q. 11. cap. addam, & cap. mulier,* & cum
Albaranum, & contractus doloſè proceſ
ſerint, de eis nulla eſt habenda ratio, ſtan
te etiam læſione ne dum ęnormiſſima,
ſed in totum, & plus, vt diximus, & in mu
45 lierum † renuntiationibus ſolum earum
aſſertione præſumitur læſio, *gloſ. in l. cum
poſtea, de pact. Bald. in margar. verſic. do-
lus num. 13.* probatur etiam eo ipſo, quod
mulier, aſſertioni aduerſarij credit *d. l. ſi
quis affirmauerit l. cum te l. ſi legatarij l.*

hære-

Google

hæredibus in fine, & l. ſeq. ff. de dol. l. 3. ff. ad Maced. Aym. latè pro genero num. 253. verſ. quo circa, & etiam ſi læſio non adeſſet, ſtantibus tot dolis dantibus cauſam Albarano, & contractui, non eſt de eis diſcutiendum, quia ipſo iure non tenent, vltra ſupradicta firmatur 12. *q.* 2. *cap. quis quis Epiſcopus cap. cum vniuerſorum de rerum permut. gloſ. in cap. cum dilectus de empt. & vend. vbi Doctor. Canoniſta, & d. l. eleganter ff. de dol. l.* 3. *ff. pro ſoc. l. dolo C. de inutil. ſtipul. Cyn. in l.* 2. *C. de reſcind. vend. num.* 16. *& * communiter Doctores relati per Bened. Capr. in reg.* 87. *nu* 85.

Vnde ex prædictis cõcludo, reſciſſis Albarano, & contractu, dictas domos Dominæ Ducíſſæ proprias dotales reſtitui debere, cum penſionibus à die mortis d. D. Diomedis Carafæ ſui primi quondam viri ſaltim prò paragio, & dote ſua, maximè, quod ſumus in tali ſupremo Tribunali, vbi ſola facti veritate inſpecta iudicatur, iuxta *cap. Regni deteſtantes ibique Doctores, & Afflict. in deciſ.* 250. *num.* 3. *in fine*, & non obſtante ſequeſtro per Regium Fiſcum facto, & alijs per Dominum Paſchalem Caracciolum prætenſis ita iuris eſſe conſulo, & iudicandum puto die 10. Ianuarij 1617.

Die 21. *Ianuarij* 1617. *Referente Domino D. Petro Iordano Vrſino Regiæ Cameræ Summariæ Præſidente, & cauſæ Commiſſario fuit deciſum tranſactionem inſtrumẽtum, & alia in actis deducta eſſe reſcindenda, prout præſenti decreto reſcindi mandatur, & proinde petitum paragium pro parte Donnæ Portiæ Caracciolæ eidem deberi, ſuper domibus in actis deductis. per Regiam Cameram liquidandis, vt in proceſſu inter Regium Fiſcum, & dictas partes, pœnes Longum Actuarium dictæ Regiæ Cameræ fol.* 399.

Et hoc, quia non erat copilatus proceſſus ſuper petitione ipſarum domorum, ſed ſperatur quod in liquidatione erit cõpilatus proceſſus auocationis domorum liquidabiles in ipſis domibus iuxta patris diſpoſitionem, & ita, &c.

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Tertius in iudicio comparens auditur in terminis in quibus cauſa reperitur.*

2 *Intereſſe in cauſa non habens non auditur.*

3 *Scientia iudicij nocet tertio comparere volenti.*

3 *Tertius comparens ad excludendum omnes, non impedit iudicium, ſed conſulitur ei per cautionem, & nu.* 5

6 *Legatarius, liti per hæredem mota poteſt aſſiſtere nè colludatur.*

7 *Cohæres, liti mota per alium cohæredem, aſſiſtere poteſt.*

8 *Tertius in cauſa aſſiſtens ad ſingulos actus citari debet.*

9 *Tertius pro ſuo intereſſe, & iure allegare poteſt omnia, quæ principalis, aut non allegauit, aut non probauit.*

10 *Tertius inuito principali ab eo ignorata declarare poteſt.*

11 *Tertius pro ſuo intereſſe, poteſt Iudicem recuſare.*

12 *Tertius comparens adcoadiuuandum victoriam alicuius ex litigantibus poteſt liti aſſiſtere, & tenetur cauſam in ſtatu repertam defendere.*

13 *Tertij cauſa ad coadiuuandum vnum tantum, eſt connexa cum cauſa principali, & vna cenſetur inſtantia, & eadem debet determinari ſententia.*

14 *Tertius eſt audiendus quando ad ſe litem aſſumit, ut author laudatus, vel alias ad ſe principaliter ſpectat.*

15 *Tertius eiſdem obligatur terminis, quibus principalis, cui ſi præcluſa ſit via, erit, & ipſi tertio.*

16 *Tertius Author laudatus nec ope reſtitutionis in integrum ad pinguius probandum admittitur.*

17 *Tertius in Iudicio, vt author laudatus poteſt petere compromiſſum.*

18 *Tertius pro ſuo intereſſe poteſt appellare.*

19 *Tertius auditur aduerſus exequutionem ſententiæ, ſi in promptu de ſuo dominio, & poſſeſſione per acta publica doceat.*

20 *Tertius ſuam poſſeſſionem validam oſten-*

oſtendere debet.

21 *Tertius comparens ad infringendum iura omnium, dicens rem ad ſe ſpectare, ab initio agendum ad cauſam admittitur.*

22 *Tertius comparens ad infringendum iura competitorum expeditionem cauſæ impedit, non obſtantibus contrarijs quã do venit eodem iure.*

23 *Fideicommiſſarius ex cauſa neceſſitatis poteſt filiæ rem reſtitutioni ſubiectam in dotem dare.*

24 *Scientia non nocet mulieri, & minori, & nè dum debẽt audiri, ſed per reſtitutionem in integrum poſſunt de ſuo intereſſe docere.*

25 *Principali priuilegiato ſi fuerint conceſſa beneficia, alia tertio priuilegiato comparenti non competunt, per rationem, vt ibi.*

26 *Concluſione non obſtante in cauſa, priuilegiatis dantur beneficia.*

27 *Cauſa relata, introducta, & diſcuſſa andentur beneficia.*

Pro eadem D. Duciſſa.

ARGVMENTVM.

Tertius comparens in iudicio inter alios moto, quandò, & quomodo admittatur, & an ei competant beneficia.

CONSILIVM CXIII.

DOminus Paſchalis Caracciolus ſuum Iudicium auocationis domorum per Regium Fiſcum ſequeſtratorum, prætendit poſſe expediri abſque quod Domina Donna Portia Caracciola Duciſſa Cerciæ Maioris audiatut ex pluribus.

Primò, quia tertius in iudicio compa-
1 rens audiiur † in eo ſtatu, in quo cauſa
reperitur, cum in dicto iudicio ſit facta
concluſio, & in limine expeditionis repe-
riatur, non poſſet teſtes producere, quos
Principalis non valeret, vt per *Ancar.
conſ. 183. Præſid. de Francb. dec. 261. n. 9.*

Secundò, Dominam Duciſſam in hoc
2 iudicio nullum † habere intereſſe, quia
diſpoſitio ipſarum domorum per quon-
dam Dominum Paſchalem Caracciolum
amborum Auum Paternum fuit facta in
beneficium maſculorum primogenitorũ,
vt ex contractu donationis ipſarum do-
morum patet.

Tertiò, Dominus Paſchalis dicit, quod
Domina Duciſſa habuit ſcientiam dicti
3 iudicij, quæ ſcientia † ei tamquam ter-
tio obſtat, vt per *Abb. Felyn. & alios in
c. veniens il ſecondo extra de teſt. Boer. de
ciſ. 79. col. 1.* & ſic audiri non debet.

Quartò, quando tertius non accedit
ad coadiuuandum aliquem ex litigan-
4 tibus, ſed ad † excludendum aliquem,
vel omnes de iudicio, vt Domina Ducif-
ſa domos pro ſe obtinere prætendit, iudi
cium tunc non impeditur, & ipſi venien-
ti poſſet eſſe conſultum per cautionem
iuxta *l. is à quo C. de reiuendic. Præſi. l.
de Francb. deciſ. 261. num. 8. & deciſ. 492
num. 2*

Quintò, & vltimò, Domina Duciſſa
prætendit de ſuis dotibus ſuper dictis do
mibus habere hypothecam, & ſuper eis
ſatisfieri iuxta *text. in l. à Diuo Pio §. ſi
ſuper rebus verſic. ſi res fuerit pignorata
ff. de re iud. Natt. conſ. 552. mouet num. 1*
Dum ſi feratur ſententia in fauorem ip-
ſius Domini Paſchalis, & eſſet exequen-
da ſuper eiſdem domibus per dictam
Dominam Duciſſam minime impediri
5 poſſet † per *text. in l. ſticco ff. de re iudic.
Bart. in d. §. ſi ſuper rebus num. 2.* dummo
do ei de indemnitate caueat. *per dictam
l. is à quo* ergo nec audienda.

His non obſtantibus Dominam Ducif
ſam nè dum audiri, ſed iura, & probario-
nes ſuas producere poſſe, quia liti inter
alios agitatæ tertius multipliciter audiri
poteſt.

Primò, quia quando hæres litigat cum
debitoribus, vel bona hæreditaria deti-
6 nentibus, tertius legatarius † poteſt li-
ti aſſiſtere nè colludatur, ita determinat
text. in authent. nunc ſi hæres vbi gloſ. &

Doctor.

Doctor.C.de litig.Paul.de Caſtr.in l ſapè num.3.ff.de re iudic.dicit,quod ſi legatarij velint aſſiſtere hæredi ſcripto,& auxilium impartiri in iudicio per eum moto, ſiue ſciuerint, ſiue ignorauerint,tenẽtur aſſumere cauſam in eo ſtatu in quo reperitur,& aſſiſtere;& text.in d.auth.ex idẽtitate rationis ampliari poteſt in cohære
7 de,† qui in iudicio moto per alium cohęredem contra debitores, vel bona hæreditaria detinentes, & ſimiliter aſſiſtere poteſt,nè colludatur per d. auth. nunc ſi
8 hæres, qui tertius † in cauſa aſſiſtens ad ſingulos actus citari debet Menoch.conſ. 746. num. 15. Cartar. decis.46.nu.6.& ſeq. Mar.Giurb. deciſ.1. num. 13. & pro
9 ſuo iure,& intereſse allegare, & † probare poteſt omnia quæ principalis aut non allegauit, aut non probauit iuxta gloſ. in l.non ſuſpecta ff.de inoffic.teſtam. quam ſingularem inquit, & remiſſiuè ſequitur Maſull. ad Capyc. deciſ.107.ſub num.4. Bart.in l.ſi perluſorio §.1. num.2.ff. de appell.Oldr.conſ. 255. Gabr.titul. de teſt. concluſ.21.num.46.47.Couar.pract.qq. cap.13.num.1.verſic.primum ex his,Tuſch.tom.8. littera T. concluſ. 83. num.6. Tepat.lib.1.var.tit.de teſt.extran.in fin. Conſil.Fab.de Anna conſ.97.num.4. Viu. deciſ.291.num.7. Monter. deciſio. Arag. 32.Menocch.conſil.488. num. 5. Gaball. milleloq.983.num.1.Scacc.de appell.q.17 lib.6.memb.4.num.50.Gail. lib. 1. obſeruat.71.num.14. & principali etiam inui-
10 to, † quæ ignorata ab eo ſunt declarare poteſt tertius,ſicuti poſt Bart.Crauet. Caſſan.& alios docuit Menocch.conſ. 28. num.28.conſ.746.num. 13. Regens de Ponte conſ.6.num.37.39.40.43. Caualc. deciſ.5.nu.25.42.par.4. Rebuff. ad Reg. Conſtit. Gall.titul. de arreſt.art.1.gloſ.1. num.17. Tuſch. d. concluſ.83.num.5. 9. Mar.Giurb.d.deciſ.1.num. 1. 2. & po-
11 teſt pro ſuo intereſse iudicem † recuſare,vt in cap.cum ſuper de offic.deleg.ibique Doctor.Affl.dec.15.nu.3. Maſull. ad Capyc.dec.107. nu.4.
12 Secundo,ſi tertius † comparet,vt cauſam adiuuet ad victoriam alterius ex litigantibus aſſiſtere etiam poteſt,& tenetur cauſam in eo ſtatu in quo erat tempore quo comparuit eam defendere, per text.in cap.fin. vt lit. pend. in 6. Couar.d.c.13.nu.1.& cap.14.num.1. 2. 3. Præſid.de Franch.d.deciſ.261. & deciſio. 492.Honded.conſ.25.num.10.12. lib. 1. Anguiſ. conſ. 62. lib. 2.Conſil. Fab.de Ann.conſil.97. num.1. conſ.89. num.1. Menoch. conſ. 39. num. 54. conſ. 488. num.5.Coſt.de re integr.diſt.95.num.4. 13.14.& de ſcient.& ignorant.centur.1. diſtint.57.num.13.Couar.d.cap.13. de tertio oppoſitore num. 5. Put. deciſ. 84. num. 6. lib. 2. Surd. deciſ. 60. num. 6. deciſ. 147. num. 6. Caball. d. milleloq. 983. Natt. conſil. 99. num. 3. conſil. 453.num. 1. Crauett. conſil. 14. num. 4. Caphal. conſ.202.num. 10. Ruginel.de appell.§.2.cap.1.num.47.Alexa. conſ.82.num.6.lib.1. Franc. Marc. deciſio.33.num.4.deciſio.164 num.8. deciſ. 161.part.2.Caſſiodor. deciſio.1.tit.de except.Caualc.deciſio. 5. num.32. deciſio.6. num.6.part.4.Rebuff.ad Reg.Conſtit.titu. de arreſt.art.1.gloſ.1.num. 9.Scacc. de appell.q.17.lib.2.membr.4.num.50.Facchin.lib.11.controuerſ.iur.cap.5. Petr. de Gregor.de appell.lib.5.cap.1.num.21.Magon. deciſ. Lucenſ. 96. num. 2.Cornazz. deciſio.215.num.8. Mar.Giurb.d.deciſ.1. num. 24.

Tertiò, cauſa tertij comparentis non
13 ad † infringendum iura competitorum, ſed ad coadiuuandum vnum tantum adeo connexa eſt cum cauſa principalis, quod eadem eſt principalis, & tertij comparentis inſtantia Butr.conſ.44. Tuſch.tom.4.litera I.concluſ.211. & tom.8. litera T.concluſ.83.num. 20. & idem eſt vtriuſq; iudicium,& eadem regulatur inſtantia,quod nec diuerſa, aut ſeparatim, ſed eadem debet determinari ſententia, nè continentia cauſæ,&c. Gail.lib. 1. obſerua.70.num.3.Menocch.conſil.488.nu. 5.conſ.421.num.66.Caualc.deciſ.5.num. 7.26.57.part.4.Franc.Marc.deciſio.76. num.4.part.1.Conſil.Fab.de Ann. d.conſ. 97.num.5.conſ.98.num.3.4. ideo res inter alios acta nocet tertio ius connexum habenti cum quo fuit actum, vt ex Tira

quell. & Alex. firmat Surd. deciſ. 103. *num.* 10. *Mar. Giurb. d. deciſio.* 1. *ſub numero* 30.

Quartò, audiendus eſt tertius quando aſſumere vult in ſe litem, quæ ad eum, vt
14 ad † authorem laudatum, vel alias principaliter ſpectat, *Gaball. d. milleloq.* 983. *Gail. d. Obſeru.* 70 *num.* 19. *Benintend. deciſ.* 75. *Rebuff. in conſtit. Reg. Gall. tit. de Arreſt. artic.* 1. *gloſ.* 1. *num.* 3. *Caſſan. in conſuetud. Burgund tit. des Rentes rub.* 5. §. 3. *gloſ.* 3. *Tepat. d. tit. de tert. extran. in princip. Ioſeph. Ludouic. deciſ.* 26. *num.* 25. *Mar. Giurb. d. deciſ.* 1. *num.* 23. qui tertius
15 eiſdem † terminis obligatur, quibus & principalis, cui ſi præcluſa ſit via vlterius probandi, erit etiam præcluſa ipſi tertio pro ſuo intereſſe comparenti *Bald. in l. eo tempore C. de remiſſ. pign. Bart. in l. ſi perluſorio ff. de appell. Felyn in cap. cum ſuper num.* 7. *de re iudic. Ang. in l. ſi ſuſpecta colum.* 2. *ff. de inoffic. teſtame. Natt. conſ.* 457. *num.* 1. *Marzar. conſ.* 24 *Honded. d. conſ.* 25. *num.* 12. *&* 17. *lib.* 1. *Tuſch. tom.* 8. *litera T. concluſ.* 83. *num.* 11. *Cancer. d. cap.* 16. *de tertio oppoſit. num.* 5. 9 *&* 10. *Franc. Marc. deciſ.* 161. *nu.* 4. *part.* 2 *Gratian. deciſ.* 149. *num.* 6. *& ſeq. Vant. de null. tit. quis poſſ. dic. de nullit. num.* 15. *Bott. conſ.* 16. *num.* 67. *Bertaz. conſ. crim.* 4. 28. *Gaball. d. milleloq.* 983. alias ſi reſtitutiones concederentur, ſtatus cauſæ mutaretur, quod non permictitur *Put. deciſ.* 71. *lib.* 3. *Gratian. d. deciſ.* 149. *num.* 7. *Lancellot. de attent. appell. pend.*
16 *ampliat.* 14. *num.* 22. immo nec ope † reſtitutionis in integrum ad pinguius probandum iſte tertius admittendus eſt, ſi nec conuentum poſſeſſorem defenſurus ſi pro ſuo iure, ſuoque intereſſe poſt concluſum in cauſa ad iudicium venerit *Barboſ. in l. ſi alienam, num.* 15. *ff. ſolut. matrim. Præſid. de Franch. d. deciſ.* 161. *num.* 9. *Conſil. Fab. de Ann. d. conſ.* 97. *num.* 6. ex alijs comprobat, &
17 † tertius author laudatus poteſt petere compromiſſum vigore Regiæ Pragmaticæ, vt *Paul. de Caſtro* multis rationibus firmat *in l.* 1. *C. vbi in rem actio, & vt per cap. cum ſuper & ibi Doctores de offic. deleg. dicit Afflict. d. deciſio.* 15. *num.* 3. *vbi Vrſill. num.* 5. & etiam tertius habens in-
18 tereſſe in iudicio poteſt † appellare, vt indubitati iuris eſſe dicit *Mar. Giurb. in deciſio.* 8. *num.* 9. *per text. in l. ſi parentes C. de euict. l. ab exequutore §. alio l. à ſententia de appell. d. cap. cum ſuper de offic. deleg. notant Doctores in l. à diuo Pio §. ſi ſuper rebus ff. de re iud. & Canoniſtæ in cap. veniens* 2. *de teſt. & ex alijs ibi per Mar. Giurb. d. nu.* 9. *& ſeq.*

Quintò, tertius auditur, & admittitur etiam aduerſus exequutionem ſententiæ ſi rei fortè exequendæ dominium
19 † & poſſeſſionem oſtendit in promptu per acta publica, & interloqui debet, vt videtur in dies decidi in terminis ex *tex. in d. l. à diuo Pio §. ſi ſuper rebus, vbi Alex. num.* 24. *Iaſ. num.* 16. *& reliqui claſſici ff. de re iud. Doctores in d. cap. cum ſuper, & cap. veniens. Ioſeph Ludou. deciſ. Peruſ.* 26. *Couar. pract. qq. cap.* 16. *num.* 3 *verſic. tertius ſolet, Duen. reg.* 274. *Amat. deciſ.* 48. *num.* 9. Milanenſ. *deciſio.* 12. *nu.* 117. *lib.* 2. *Ann. alleg.* 120. *& ex alijs Mar. Giurb. deciſ.* 62. *num.* 2. alias ſi in promptu non docuerit, exequutionem non impedit, vt prædixit ex multis *Mar. Giurb. num.* 1. ſed ſub *d. num.* 2. firmat eſſe vetum, ſi tertius citatus, vel ſciens de re ſua tractari ad iudicium venerit *Bald. in l. ob meritorum num.* 1. 4. *in fine C. ne vxor pro marito, Intrigliol. deciſio.* 46. *nu.* 49. *& ſing.* 173. *num.* 17. *Cartar. deciſio.* 47. *per totam, Milanenſ. d. deciſio.* 12. *nu.* 65. *Mar. Giurb. d. in loco* ſubdens etiã ſi tertius minus iuſte poſſideat *l. final. C. ſi per vim &c. cap. licet Epiſcopus de prabend. in* 6. *Ruin. conſil.* 128. *lib.* 5. *Præſid. de Franch. deciſio.* 545. *num.* 10. & poſtea *idem Giurb. ibidẽ* dicit, quod tertius impedire volens exequutionem iuſtam
20 debet ſuam † poſſeſſionem oſtendere nè alienatio ſit rei litigioſæ, vel in fraudem, aut dolo facta, quę omnia ex multis *Mar. Giurb.* diſcutit *in deciſio.* 62. *nu.* 3. 4. *& ſeq.*

Sextò, audiendus eſt tertius quando
21 venit ad infringendum iura † litigantium, dicens rem ad ſe ſpectare, actorem

& reum

& reum vtrumque excludendum, & hic
eſt caſus noſter, dum Domina Duciſſa
dicit domos ad ipſam pertinere,& obti-
nere excluſis omnibus, ideoque ad cau-
ſam ab initio agendam admittitur, ita
quod hæc Domina cauſam in eo ſtatu
aſſumere poteſt in quo inter dictum D.
Paſchalem, & Regium Fiſcum reperitur
ad *text. in l. Titia ff. ſolut. matrim. vbi*
Barboſ. Couar.pract.quæſt.cap.13. ante
num.1.cap.14. num.3.verſic.hactenus de
tertio, Coſta *de ſcient. & ignor. diſt. 53.*
num. 13.de re integr. diſt. 96. num.14.
Gail.lib.1 obſeruat.71.num 14.Peregr.de
fideicommiſſ.artic 53.num.55. Marzar.
conſ.24.Cancer.d.cap.16. de tert. oppoſit.
num.7.Lancellot.de actentat.cap.12.am-
*pl.14.*hinc eſt vt comparens ad infringen
dum iura competitorum cauſę expeditio
22 nem † inter actorem, & reum impedit,
ex *Bald. in cap. ſi duo de pac. tenen. vbi*
Afflict. num 16.Alex.ad Bart.in l. ſiquis
libertatem num.2.ff.de pet.hared.Anguiſ.
conſil.62.lib.2. Caualc. deciſ.5. num.19.
part.4.Scacc.de appell.q.17.num.6. mem
br.4. num.50. de Ann. Pater alleg. 76.
num.9.Conſil.de Anna filius conſil.97.nu.
13.& 14. Et ſi contrarium firment Couar.
d.cap.14.num.4.Præſid.de Franch.d. de-
ciſ.261.& 492.Honded.d.conſ.25.num.
2. tamen hoc non procedit quando eo-
dem iure tertius venit,vt iſta Domina
ex eodem contractu donationis factæ
per quondam Paſchalem ſeniorem in
ſui beneficium pro paragio,ex quo con-
tractu venit, & ipſe Paſchalis præſens li-
tigans *Anna Pater alleg. 76. de Anna*
Conſil. filius d.conſ.97.nu.13.14. firmat
ſic in Regia Camera Summarię deciſū,
ac tradit *Monald.conſil.49.* & ex his Do-
mina Duciſſa obtinere debet,& primum,
quartum, & quintum contrarium reſo-
lutum remanet.

Non obſtat ſecundum contrarium,
quia donatio iſta ſi eſt facta in benefi-
cium maſculorum primogenitorum, in
eadem dicitur, quod in caſu neceſſitatis
pro fœminis deſcendentibus conuenien-
ter maritandis, ſuper eiſdem domibus
ſupplementum paragij daretur,& pro eo
domus ipſæ venderentur, & cum Domi-
nus Ioannes Baptiſta Caracciolus tam-
quam primogenitus dictarum domorum
poſſeſſor non habens alia bona pro di-
cta Domina Duciſſa maritanda, de ipſis
domibus eam dotando nuptui tradi-
dit Domino D. Diomedi Carafæ, quod
ex lege eiuſdem contractus rectè fecit,
23 cum pro dote filiæ conſtituenda † cau-
ſa neceſſitatis ſit,iuxta *l. qui liberos alias*
capite trigeſimo quinto ff.de rit. nupt. vbi
gloſ.& Doctor.Molin.de primogen. hiſpa.
lib.4. cap.3. num.3. Peregr. de fideicom-
miſſ. artic. 47. num. 7. & ex alijs Mar.
Giurb.deciſ.31.num. 4. & de iure res ſu-
biecta reſtitutioni per grauatum pro do
te dari,& alienari poteſt ad *text.in l. mu*
lier §.cum proponeretur,& in l. filia ff.ad
Trebell.& in authen.res quæ C.comm. de
leg.Molin. de primogen.hiſpan.lib.4.cap.6
num.2. & ex alijs in præcedenti meo Con
ſilio pro eademmet Domina Duciſſa num.
7.10.& ſic dicta Domina in omnibus de
bet audiri,& tanto magis, quia per ean-
dem Regiam Cameram eſt deciſum ei-
dem Dominæ ſuper dictis domibus de-
beri paragium, ſed ipſa ſperat integras
dictas domos iuxta paternam dotatio-
nem obtinere, vt in *præcedenti Conſilio*
fundauimus.

Nec minus tertium obſtat contrarium
quod ſciens aliquod iudicium in quo in-
tereſſe habet,tacens ſibi præiudicat,quia
ſi hoc eſſe poteſt in caſu *Abb. & Felyn.*
in d.cap.veniens, non autem in caſu Do-
minæ Duciſſæ, quæ etiam quod de tali
24 iudicio ſcientiam habuiſſet, † ei non no
ceret,quia mulieris,& minoris, qui à pa-
ri procedunt ſcientia, ipſis non obſtat,&
iſta Domina in dicto iudicio comparens,
nè dum debet audiri, ſed poſt lapſum
termini,media reſtitutione in integrum
de ſuo intereſſe docere poteſt *Afflict. de-*
ciſio. 15. Couar. pract. quæſtionib. cap.
14 num.1. & 2. in fine, Apoſtil. ad Bart.
in l. ſi perluſorio litera B. ff. de appell.
Ioſeph. Ludouic. deciſ. Peruſ.26. num.5.
& eſt generale aduerſus omiſſas proba
tiones in iudicio minorum,& mulierum,
reſtitui per *Conſtit.Reg.obſcuritatem in*

titul.de in integr.reſtit. mulie. lib. 2. vbi Iſern. Afflict.& Dominus Tapia Marchio Belmontis, *& apud ſuam Maieſtatem in Supremo Italiæ Conſilio Regens lib. 3. titul.de reſtit.minor.Farinac.q.75.num.444. vbi ex alijs teſtatur de * communi Petr.de Gregor. de iudi. cauſ. feud. q. 3. Sforz.Odd.de in integr.reſtit.q.36.num. 61.62.63.q. 65. num.*80.*Carauit.Rit.* Mag.Cur.71.152.*Menocch. de arbitr.q. 34. num. 11. Oſaſc. deciſio.* Pedemont.86. *num.* 2.3.M*acerat.lib. 1.reſol.*54. *num.*4. Bene verum eſt,quod ſi principalis in iudicio exiſtens eſt perſona priuilegiata, & habuiſſet beneficia, † tertio poſtea comparenti alia beneficia non competunt,ſecundum *Iſern.in d.conſtit.obſcuritatẽ col.3. verſ.nunquid ergo Intrigl.lib.2 ſing.211. Petr.de Gregor. de iudic. cauſ. feud. q. 30. nu.7.verſic.& ſi forte* Cum. *in Rit.39.nu.*58. quia præcluſa via principali intelligitur præcluſa incidenter venienti *Bald in l.ſi eo tempore de remiſſ. pignor.* Marz*ar.d. conſil.*24. C*onſil.Fab. de Ann.d.conſil.97.num.7* ſed quia in hac cauſa,non ſunt dara beneficia, & ipſi Dominæ Duciſſæ ramquam priuilegia
26 tæ †competunt, ne dum debet audiri, vt prædiximus, ſed non obſtante concluſione cauſæ, reſtitutiones, ſiue beneficia concedi debent iuxra *gloſ. in l. fin.* C.*ſi ſep.reſtit.poſtul.Iſern.Afflict.&* Marchio *& Regens Tapia loco citato, Afflict.deciſ. 15. vbi Vrſill. alias deciſum affirmat. Cum. Rit.77.per tot.* Mar.*int. conſil.* 25. *num.3.& plur.ſeq.Petr.de Gregor.d.q.3. num.8.Odd.Sforz.d.tract.q.65. num.41. Signor. de Homed in l.nam, & poſtea* §.*ſi minor. num. 9.ff de iur.iuran.Farin.d.q. 75. per tot.capud.25.quod incipit à num. 431.& ſeq.Ancar.in cap.auditis num. 7. de reſtit.in integr.Intrigl.deciſ.25. num. 3. & hanc* communem ſimiliter profitetur* Caldas *in l.ſi curatorem gloſ. vel aduerſarij dolo num.20.*C. *de reſtit. in integr.Mar.Giurb.d.deciſ.1. num.*3. 4. 5. & dum *Præſid.de Franch.in d.ſua deciſ.*261
27 dicit cauſam fuiſſe relatam, † introductam, & diſcuſſam,quo caſu beneficia non conceduntur perſonis priuilegiatis, quia dũ hæc fiunt merita cauſæ panduntur *Præſid.* ipſe non viderur negare poſt cõcluſionẽ in cauſa beneficia priuilegiatis cõcedi, & licet aliquando Sacrũ Conſiliũ aſſolet cũ aliquali cognitione viſis articulis ſi ſint releuantes ne beneficia perantur ad dilatandũ, vt per *Vrſill. ad Afflict.d.deciſ.* 15. *nu.*1.tñ per idem Sacrum Conſilium deciſum eſt ſorori petenti maius paragium, deberi petita beneficia,non obſtante, quod in cauſa publicatio facta fuerit, & ſic in terminis noſtri proprij caſus, vt firmat *Vrſill. ad Afflict. deciſ.* 235. *nu.*4.

Et ex his iuris eſſe conſulo, & iudicari debere Dominam Duciſſam in dicto iudicio auditi, & ſi opus fuerit beneficia ei concedi die 10. Ianuarij 1617.

Die vltima Ianuarij 1617. facta relatione per Dominum Don Petrum Iordanum Vrſinum Regiæ Cameræ Præſidentem, & cauſæ Commiſſarium per eandem Regiã Camerã fuit prouiſum, quod dicta Domina D.P*ortia Caracciola audiatur in terminis in quibus cauſa reperitur, & die 9.Februarij eiuſdem anni 1617. relata dicta cauſa per eundem Dominum cauſæ Commiſſarium in Collaterali Conſilio fuit ſimiliter prouiſum, ꝙ dicta Domina audiatur, vt eſt prædictũ, & patet ex decretis in proceſſu inter dictum Regium Fiſcum, & dictas partes pœnes Franciſcum Antonium Longum dictæ Regiæ Cameræ Actitantem.*

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Teſtis vnus non probat, & quando de facto proprio deponit probat num. 29. vſque ad nu.32.*

2 *Proxeneta,ſiue mediator non eſt teſtis idoneus.*

3 Pr*oxeneta dictum ſemiplenam tantum facit probationem.*

4 *Proxeneta, & mediator ad ambarum partium inſtantiam deponere cogitur.*

5 *Teſtes ſingulares contra Officiales debent eſſe quinque.*

6 *Teſtis*

6 *Teſtis deponẽs dediſſe quid Officiali efficitur criminoſus,& nõ eſt idoneus teſtis.*
7 *Teſtis dicens dediſſe Officiali q ſibi aſſignatum fuit dicit ad exonerandum, & non probat.*
8 *Probationes euidentes requiruntur contra Officialem.*
9 *Corruptela crimen inter magnas,& capitales cauſas reputatum.*
10 *Corruptela crimen Maieſtatis læſæ criminis aſſimilatur,& nu.44.*
11 *Maieſtatis criminis pœna habet locum etiam ſi Iudex accepit,vt ferat iuſtam, vel iniuſtam ſententiam,& ſi capit, vt Iudicet,vel vt non Iudicet, & aliquid ad eius officium maius, vel minus faciat nu.ſeq.*
13 *Maieſtatis in crimine teſtes infames,& criminoſi admittũtur, & ſic in crimine Baractariæ quilibet teſtis num.14. & 15.*
16 Simoniacus eſt, *qui Iudicem corrumpit:*
17 *Simoniæ crimini mediatores,proxenetæ, criminoſi,mulieres, & infames admittuntur in teſtes.*
18 *Proxenetæ, & mediatoris depoſitio ſuppletur,vel ex integritate conteſtis, vel ex numero, vel ex præſumptionibus num.19.*
20 *Teſtis vnus inhabilis, & alius pluſquam habilis ſufficit,cum dictum vnius ſuppleatur per integritatem alterius circa perſonas,& dicta nu.21.*
22 *Teſtis conualidatio per alium teſtem,debet conſiſtere in actibus non in tempore,& loco quando ſunt de ſubſtantia.*
23 *Teſtium numerus ſupplens defectum alterius qualis eſſe debet.*
24 *Teſtium habilitas,& inhabilitas arbitrio Iudicis ſuppletur.*
25 *Baractariæ,vel corruptelæ crimen ſit occultè,& in occultis quilibet teſtis recipitur,& dicitur omni exceptione maior.*
26 *Proxeneta ſi eſt perſona digna, integra, & legalis,& nihil cæpit de lucro magis ei creditur,alias ſecus nu.ſeq.*
28 *Proxenetæ quãta fides ſit adhibenda arbitrio Iudicis relinquitur & nu.55.*
32 *Teſtis vnicus de facto proprio deponens cum adminiculis probat.*
33 *Teſti vnico deponenti ſtatur Iudicis arbitrio ſi plenam fidem faciat.*
34 *Teſti vnico ſtatur quando veritas aliter haberi non poteſt,& talis depoſitio dicitur ſubſidiaria.*
35 *Proxeneta,ſiuè mediator qui corrumpit Iudicem ſi in triduo non denunciat,punitur.*
36 *Sententia per corruptelamlata, eſt nulla.*
37 *Mediator, quia puniri poteſt deponit de facto proprio, & ideo ei creditur.*
38 *Corruptelæ crimen quod ſecretè committitur impoſſibile eſt habere plures teſtes in eo.*
39 *Teſtis vnicus vbi alij haberi non poſſunt probat.*
40 *Teſtis vnicus ad faciendum indicium, & præſumptionem ſufficit & nu.41.*
42 *Teſtis vnicus de veritate deponens ſufficit,& de iure Regni etiam ad condemnationem.*
43 *Teſtis vnus de viſu cum adminiculis probat.*
45 *Patris delictum nocet filijs.*
46 *Simoniæ, & Maieſtatis in crimine admittũtur ſocij criminis,infames,& inhabiles, & nu.ſeq.& 48.*
49 *Corruptelæ crimen quod ſit ſecretè,probatur per proxenetam, vel mediatorem, & quemcunq; teſtem etiam nõ admittendum nu.52. & 59.*
50 *Proxeneta inuitus cogitur ad deponendum.*
51 *Tractator,ſiue parlator admittitur in teſtem.*
53 *Natura facti facit admittere teſtes non admittendos.*
54 *Negotium nemo melius ſcire poteſt, quã qui tractauit.*
56 *Teſti,ſiue mediatori de cuius commodo tractatur non concurrentibus alijs adminiculis non creditur,& nu.62.*
57 *Teſtis mediatoris depoſitioni cum adminiculis magis creditur,et talis depoſitio potentior eſt.*
58 *Caſus expreſſi ex identitate rationis ad alios extenduntur.*
60 *Teſti deponenti ſe voluiſſe corrumpi ad falſum deponendum creditur.*
61 *Proxenetæ, ſiue mediatoris depoſitio va-*

lida quando ſit.

63 *Mediatorem commodum non habere quando intelligatur.*

64 *Mediator, ſiue proxeneta vna parte inſtante deponere cogitur, & ei creditur.*

65 *Officialis per depoſitionem mediatoris cũ adminiculis torqueri poteſt, & an condemnari etiam de iure Regni nu. 66.*

67 *Delicta difficilis probationis qualem probationem de iure requirant, & num. 72. & 73.*

68 *Coniuratio probari poteſt per coniuratos, & quare.*

69 *Teſtes quando in aliorum locum ſubrogari poſſunt.*

70 *Teſtes contra inſtrumentum omni exceptione maiores eſſe debent.*

71 *Proxeneta quando compellitur teſtificare.*

74 *Coniecturæ ſunt probationes manifeſtæ in delictis ſecretis.*

75 *Fama bona iuuat in Officiale, & qua requiratur de iure Regni.*

76 *Præſumptiones duæ plenam faciunt probationem.*

77 *Lex ſiuè ſtatutum ad beneplacitum ſtatuentis emanatum, morte ſtatuentis expirat.*

78 *Iudex in delictis occultis debet eſſe facilis ad liberandum.*

79 *Iudex quando poſſit iura tranſgredi.*

80 *Tortura inditia Iudici ſunt arbitraria.*

81 *Arbitrium Iudicis debet ſecundum leges regulari.*

82 *Opinio minor in criminalibus attendẽda.*

83 *Arbitrium ſecundum leges eſſe debet, & ſecundum eas iudicandum.*

84 *Iudex voluntati ſuæ obtemperare non debet.*

85 *Iudex etiam ordine Imperatoris non niſi ſecundum leges iudicare debet.*

86 *Iudex non ex priuata conſcientia, & ſcientia iudicare debet, ſed ſecundum allegata, & probata.*

87 *Sententiam iniuſtam ferens odio, metu, precibus, vel alia de cauſa peccat mortaliter, cum obligatione reficiendi omne damnum & intereſſe, & ſi eſt Eccleſiaſticus ipſo facto eſt ſuſpenſus, & efficitur irregularis.*

88 *Iudicium octo peruertitur modis.*

89 *Officialibus munera prohibentur per decem iura, & nu. ſeq. vſq; ad nu. 95.*

96 *Officiales nihil vltra prouiſiones taxatas recipiant ſub pœna, vt ibi.*

97 *Officiales nec eorum vxores aut filij, & qui ſub eorum poteſtate ſunt per ſe, nec per interpoſitam perſonam nil recipiant etiam mutuo ſub pœna reſtitutionis dupli, & alijs ibi.*

98 *Gubernatores Prouintiarum nil recipiant à Prouintialibus.*

99 *Corruptela Officialis debet probari per quinque teſtes licet ſingulares.*

100 *Officiales res parui momenti accipere poſſunt, vt ſunt volatilia, & fructus, & à quibus.*

101 *Volatilia & fructus recipiendi, & à quibus declarantur ibi.*

102 *Officiales quid accipere à litigantibus, & à non litigantibus, nec à Prorege diſpenſari poteſt, & eſt ei per Regem prohibitum.*

103 *Officiales tenentur de corruptela.*

104 *Officiales iure perfectionis munera accipere non debent.*

105 *Aurum qui diligit non iuſtificabitur.*

106 *Munera qui libenter recipiunt ignis deuorabit tabernacula eorum, & multa mala de eis.*

107 *Munera qui non recipit, & manum ſuam ab omni munere abſtinuit, iſte in Eccleſijs habitabit.*

108 *Mutuans accipiens aliquid pro mutuo vſuram committit.*

109 *Recipiens ſẽper obligatur ad antidota.*

110 *Sacrificans in iuſtitia ſperet in Domino, & non dubitet.*

111 *Liberans pauperem à potente dominabit, & alia bona.*

112 *Iuſtum nunquam vidi derelictum, nec ſemen eius quærens panem, ſed impios & paulo poſt non inuenitur locus eorũ.*

113 *Munera excæcant oculos.*

114 *Mandatum Dei propter traditiones tranſgredi non debet.*

115 *Officialis ex dicto vnius teſtis proxenetæ, ſiue mediatoris cum adminiculis torqueri, & condemnari poteſt.*

Pro

Pro quodam Fiſci Patrono meo amico, petente taliter, vt denegare, non potuerim.

ARGVMENTVM.

Depoſitio vnius teſtis, vel mediatoris, ſiue proxenetæ, aut coniecturæ quando probent, vel inditium faciant contra Officialem, vt torqueri, vel condemnari poſſit.

CONSILIVM CXIV.

CIRCA rogatam quæſtionem, cum pro negatiua, & affirmatiua ſententia, variæ adſint opiniones, diſtinctè de vtraq; loquendo, & primo de negatiua dico ipſam ſubſcriptis medijs, & authoritatibus robotari.

1 Primo nemo negare poteſt ꝙ vnicus † te-
ſtis non probat, quia dictum vnius, dictũ
nullius eſt, per *tex. in c. licet vniuerſitas*
c. veniens, c. iure iurando, & c. in omni
negotio extra de teſt. l. iuriſiurandum C.
eod. quam regulam ex multis non ſolũ
*communiter receptam, ſed apud omnes
indubitatam eſſe, aſſerere poſſumus di-
cit *Farinac. in tract. de teſt. quæſt. 63.*
nu. 1. firmans eſſe veram de iure diuino,
canonico, & ciuili, & quod nec ſtatuto,
nec conſtitutione, nec conſuetudine, nec
minus à Principe fieri poteſt, vt vnico te-
ſti plena adhibeatur fides, vt per *Farin.*
ibidem nu. 2.

Secũdo Proxeneta † in negotio in quo
2 fuit mediator, teſtis † eſſe non põt, ſecũdũ
gloſ. in §. in bis verſ. ad muneratorem in
auth. de inſtr. fid. & caut. & in cap. ſi quis
Epiſcopus verſ. mediator. 1. q. 1. in cap. 1.
& verſ. ciuiliter de teſt. in 6. & ex alijs
Tiraquell. de retract. in præfat. num. 26.
Ant. Gabr. in tit. de teſt. concluſ. 20. nu. 1.
lib. 1. vbi plures refert, & nu. 2. in fine
*de veriori, & magis * communi, Viu. in*
ſuis commun. opin. verſ. teſtis eſſe non po-
teſt Aduocatus, verſ. item mediator, &
verſ. item proxeneta, referens alios rela-
tos per Monticell. in ſuo repertor. teſtium
verſ proxeneta fol. 60. col. 2. verſ. 3. & 4.
& latè Farin. in dicto tract. de teſt. quæſt.
60. nu. 406. & ſeq.

Tertio Proxenetæ examen, ſiue dictũ,
3 non facit niſi ſemiplenã † probationẽ, &
ideò per Iudicem, nec per iuramentum
ſuppletorium deferri poteſt, vt poſt alios
bene tenet *Maſcard. de prob. lib. 2. con-*
cluſ. 1038. *nu.* 27. *Farin. d. q. 60. nu* 13.

Quarto Proxeneta, & ſi ad inſtantiam
4 ambarũ partiũ cogi poteſt † teſtimoniũ
dicere ſi vterq; producere vult, *iux. tex.*
in c. delictorum de teſt. vno ipſorum re-
luctante deponere non poteſt, ſecũdum
Bal. in l. omnibus nu. 4 verſ. caue tamen
tibi C. de teſt. Odofred. in l. fin. col. 2. verſ.
nam dicit ipſa ff. eod. Bart. in l. deferre §.
idem decreuerunt nu. 2. in fin. verſ. ſicut
diximus de proxeneta ff. de iur. fiſc. Felin.
in c. cum à nobis in fine num 16. verſ. vel
niſi conſenſu partium extra de teſt. Ant.
de Butr. in c. dilectorum num. 4. verſ. niſi
ambę partes conſentiant, vbi etiam Hen-
ric. Boich. nu. 3. verſ. aut agitur de contra-
*ctibus illis de teſt. cogend. & de * commu-*
ni ex alijs teſtatur Farinac. d q. 60. num.
415. cum hic conſenſus ambarum par-
tium non adeſt; mediator, ſiue proxene-
ta deponere non poteſt.

Quinto per diſpoſitionẽ *Regiæ Prag-*
maticæ Imperatoris Caroli V. fęlicis re-
cordationis, quæ eſt 4. in tit. de muner.
renouata per Principem *Petra Perſiæ, hu-*
ius Regni Proregem de anno 1580. *&*
eſt Sexta in eodem titulo mandatur quod
5 teſtes ſingulares † deponentes contra Iu-
dicem, vel alium Officialem debent eſſe
quinque etiam de diuerſis factis depo-
nentes probent, ſi in caſu de quo agitur
ſunt minus quinque, proxenetę, ſiue me-
diatores, aut teſtes non probant.

Sexto ſi quis proxeneta, aut mediator,
6 vel alius deponit pecuniam † ſiue aliã
rem dediſſe Iudici, ſiue Officiali, reddit ſe
criminoſum, & à teſtimonio repellitur, ex
quo ex illo crimine quis à teſtificando
repellitur, quia ſi condemnaretur ex eo
incur-

Digitized by Google

incurreret infamiam, dixit *Innoc. in c. teſtimonium extra de teſt. & probat bene tex. in d. cap. ſuper eo extra eodem tit.* vbi Summus Pontifex reſpondẽdo quæſtioni propoſitæ dicit quod crimina obiecta teſtibus, ipſos repellunt, etiam ſi antea non ſint conuicti, vel confeſſi, idem ſequitur *Abb. in d. c. teſtimoniũ*, & concludendo poſt multa probat ꝙ teſtis repellitur à teſtificando, quando criminaliter poteſt accuſari, & puniri, & dicit facere *tex. in d. cap. 1. de teſt. Gramatic. in conſ. crimin. 35. nu. 29.*

Septimo qui dicit ſe dediſſe id ꝙ ſibi
7 aſſignatum aſſerit tractat de ſe † exonerando, & liberando de eo quod recepit, quia ſi non diceret conſignaſſe teneretur teſtituere, & vbi teſtis rractat de ſe exonerando, & liberando non probat voluit *Imol. in cap. ex literis extra de tranſact. Gemin. in cap fin. de iur. iur. in 6. & in cap. fin. extra de teſtibus in 6. Alberic. in l. nullus de teſt. Ant. de Butr. in c. cum à nobis extra eod. tit. Alex. conſ. 44. col. 3. in fin. lib. 2. & in terminis tenet Bart. in l. deferre §. idem decreuerunt ff. de iur. fiſc. ſequitur Alber. in ſuo tract. ſub rub. quando teſtes repelluntur ratione affectionis col. 3.* & rectè intuenti videtur *Bart.* loqui in proprijs terminis dum dicit, quod ſi peto à te centum ex cauſa mutui quę tibi per Titium meum procuratorem conſignaui, non potero ipſum Titium producere in teſtem, quoniam verſatur commodum ipſius Titij, quia nõ poterit ipſemet de ſe teſtificari, *Gram. d. conſ. 35. nu. 32. & ſeq.*

Octauo cõtra Officiales in crimine cor
8 ruptelę tequirunrur probationes † valdè euidentes, sm̃ *Bald. in repet. l. obſeruare §. proficiſci 9. quæſt. ff. de offic. proconſ.* cum pro eis ſatis iura præſumant, vt in *l. ſi quis alias la 2. C. de offic. ciuil. iud.* ita quod ab Officiali ſemper præſumitur abeſſe dolum, & fraudẽ *l. 1. C. de præd. curia lib. 10. & in l ſi quis, C. de decur. Bal. in l. pacta nouiſſima ff. de pact. ita dicit Paris de Put. in tract. ſind. de offic. ſindic. col. 2. & plenius in c. contra Officiales in verſ. probatio, facit l. Herennius §. gagia C. de euict. & plus ſubdit in d. verſ. probatio quod ideo Conſtitutio Regni corruptela ſub rub. de pęn. iud. qui malè iud. in verſ. conſiſterent,* curiales legitimis probationibus conuinci, *l. Iudices C. de dign. lib. 12. l. fin. & in auth. ibi poſita C. de pęn. iud. qui mal. iud. c. primates 52. quæſt. 1.* & per duos, aut tres teſtes *cap. quoniam 48. diſtint. vt per* Par. *de put. in d. c. contra Officiales vlt. col. & ante eum eſt tex. in cap.* Regni *vulgaris famæ præloquium* per quod cauetur crimen ipſum eſſe probandum per duos, aut tres teſtes cõditionis electæ, & ſic legitimæ, & optimæ famæ, quæ eſt articulanda, alias non poſſit quis obtinere ex alijs firmat *Grammat. d. conſ. 35. nu 36. & ſeq.*

His, & ſimilibus aduerſantibus nõ obſtantibus, contratiam ſententiam veriorẽ eſſe, comptobatur ex pluribus.

Primo cotruptelæ crimen reputatur in
9 ter magnas, & capitales † cauſas, ſecundũ *Bal. ſatis notabiliter in d. l. obſeruare §. proficiſci quæſt. 9. ff. de offic. proconſ.* licet etiã in minimo committatur *iuxta notata per eũdẽ Bal. in l. furti §. ſi pactus ff. de his qui not. infam. & tenet Paris de Put. in tractatu ſindic. in verſ. Baractaria, & in verſ. fideiuſſor ſecunda col.* & in pluribus
10 aſſimilatur ctimini † lęſæ Maieſtatis ſecundum eundem *Parid. de Put. ibidem in verſ. corruptio in princ. & in verſ. teſtes cap. fui ſemel interrogatus col. 1. verſ. in contrarium fortiter facit,* & habet locum
11 pęna dicti Maieſtatis criminis, etiam ſi Iudex cępit pęcuniam, vt ferat iuſtam ſententiam, ſiue iniuſtam, *l. 2. in fin. cum ſeq. ff. de condit. ob. turp cauſ. cum ibi notatis per gloſ. & DD. Paris de Put. in d. tract. verſ. corruptio 3. col.* & habet locum
12 pœna criminis † præfati, ſi Iudex capiat, vt Iudicet, ſiue vt non Iudicer, vel aliquid ad eius officium pertinens maius, vel minus faciar, *l. 3. cum l. ſeq. & l. lex Iulia in fin. ff. ad l. Iul. repet. & in l. 1. ff. de calumn.* ſiue etiam principaliter capiat nihil promittendo, *l. 1. ff. ad l. Iul. repet. Paris de Put. in d. verſ. corruptio col. 2. in fin. verſ. ſi quid datur Iudici Gram. d. conſ. 35. nu. 2. & plur. ſeq.*

cum

cũ in crimine lęſæ Maieſtatis, etiã teſtis
13 † infamis ad teſtimonium ferendum ad
mittatur per tex.in l.ſi famoſi ff.ad l.Iul.
Maieſtatis vbi notant DD. maxime
Bart.& in l.quæſtionem ff eod. vbi ex tex.
clar.Io.And.& Abb.in c.fin.de teſt.Spe-
cul.in tit.de excuſat.tut.in §. 1. in fin. Io.
Crot.in tract.de teſt.col.9.n.43.& in hoc
crimine Maieſtatis admittuntur etiam
14 teſtes criminoſi † & idem in crimine hæ-
reſis, & ſimoniæ cap. non debet extra de
teſt.& voluit Alber.in d.l.famoſi ff. ad l.
Iul.Maieſt. & idem tenuit Anton.de
Butr. in cap.fin.de teſt.per tex.in cap. in
fidei fauorem de hæret. in 6. & Crot. in
tract.de teſt.num. 103. verſ.limitatur ta-
men quia propter criminis atrocitatem
multa cõceduntur quę alias denegaren-
15 tur, ſic in hoc crimine baractariæ † qui-
libet teſtis admitti debet, ex ſuperius
dictis.

Secũdo hoc Baractariæ crimen ęquipa
ratur ſimoniæ crimini: Nam,& ſimonia-
16 cus † eſt,quia mediante pecunia,aut ali-
quo alio temporali, Iudicem,aut teſtem
corrumpit ſecundum Abb.in cap.tuæ nos
extra de ſimon.arg.cap. nemo eod. & in
17 hoc crimine admittũtur teſtes † media-
tores,proxenetę,criminoſi,mulieres,& in
fames cap.ſi peccauerit 2.quæſt.1.cap. no-
uit de iudic. & probat tex.in cap.1.& ibi
poſt gloſ. verſ. mediatores, DD. omnes de
de teſt.in 6.Felin. in cap. cum à nobis nu.
16. verſ. niſi in crimine ſimoniæ extra de
teſt. Campeg. de teſt.reg. 86. num. 10.
Stracha in tit. de proxenet. par. 4. in q.
incip.illa enim quæſtio nu.27.& ſeq. Be-
nintend.deciſ.Bonon.61.num.1. verſ.nam
ſi ſpeciale eſt, Io. Mar. Monticell. in ſuo
repert. teſt. verſ. proxeneta col.2.verſ.3.
fol. 60. Corrad. in praxi §. 2. tit. de teſt.
rub.perſonas teſtium agrediendo,verſ.pro-
xeneta nu.62.fol.98.Maſcard. de prob.
lib.2.concluſ. 1038. num. 23. Immo iſto
caſu mediatorẽ nedum admitti, ſed etiã
cogi ad teſtimonium ferendum, dixit
Franch.poſt Anchar. quem allegat in d. c.
1.num.7.de teſt.in 6.Farin.in d.tract.de
teſt. quæſt. 60.illat.16.nu.420. & 421.
& licet ibidem nu.422. dicat hoc proce-
dere, quando ciuiliter agitur,proxenetã,
ſiue mediatorem in teſtem recipi poſſe,
tamen nu. 424. dicit quod etiam in cri-
minalibus proxeneta adducitur in teſtẽ,
18 & eius depoſitio † ſuppletur, vel ex in-
tegritate conteſtis, vel ex numero, quia
quando ſunt plures teſtes inhabiles, eo-
rum numerus ſupplet defectum & inha-
bilitatem, vt per gloſ.l. teſtium fides in
verſ. numerus ff. de teſt. Iaſ. in auth. ſi
vero contigerit, in 3.not.C.de iudic.Corn.
in l. 1. num. 35. C. de teſt. Prob. ad Io.
Monac.in c.1.num.7.verſ item idem ope-
ratur numerus de teſt.in 6. Maſcard. de
probat.lib.3.concluſ.1359. num. 14. vbi
alios citat,Cæſar de Graſſ.deciſ.10.nu.10.
& deciſ. 175. num. 8. ex quibus, & alijs
hanc opinionem fuiſſe * communiter re-
ceptam à Doctoribus nemo dubitare
poteſt dicit Farin.d.tract. de teſt.quæſt.
62.lim. 13. num. 309. & in proxeneta
firmat quod ſuppletur, vel ex præſump-
19 tionibus † vt per Gabriel. concluſ. 20.
num. 4. vel ex habilitate alterius teſtis
ex Benintend. Bonon. in deciſ.61.poſt nu.
5. verſ. & tanto magis, Maſcard. qui
alios adducit in concl.1038.n.28.Farin.
d.quæſt.60.n.438. & ſufficit quod vnus
20 teſtis ſit inhabilis,& alter pluſquam ha-
bilis, quia tunc inter eos fit compenſa-
tio, & vnius habilitas,ac defectus, ſup-
pletur ex integritate alterius, ſic *cõmu
niter tradunt Doctores omnes in l.ſi quis
ex argentarijs per illum tex. verſ. quid
enim ff.de edendo Prob.ad Io. Monac.in
d.cap.1.num.6.in fine litera D. & nu. 7.
de teſt.in 6.Iaſ.in l.ſi conſtante, in princ.
nu.43.ff ſolut.matrim. & in auth. ſi vero
nu.3.C.de iudic. & in l. ſi emancipati nu.
15.C.de coll.Dec.in cap. cauſam quæ in
princ.extra de offic. deleg. Ioan. de Amic.
conſ.119.num.13.& conſ.120 num.9.&
ſeq.Gabr.tit.de teſt.lib.1.concluſ.5.num.1.
vbi etiam plures alios refert, & quod ita
* communiter dicunt DD. Maſcard.de
probat.lib.3.concluſ.1359. num. 13. vbi
alios refert,ſubdẽs, ex quibus ſine dubio
ita * communiter à Doctoribus receptũ
eſſe affirmare poſſumus,& ſi contrarium,
& non bene ſenſerint Fulgoſ. & alij re-

lati

lati per Tiraq. in tract. de pœn. temp. cauſ. 51. num. 122. & per Corrad. in pract. §. 2. de offic. prætor. in cauſ. ciuil. tit. de teſt. rub. dicta teſt. aſſum. in princ. num. 6. verſ. ſed tñ hanc doctrinam, & per Gabr. concluſ. 5. num. 2. in fine non tñ eſt recedendum à pluribus *communibus opinionibus præcedentia firmantibus, & ex alijs per *Farin. d. quæſt. 62. num.* 328. & inhabilitas vnius teſtis ſuppletur ex habilitate alterius non ſolum quando conſiſtit circa
21 perſonas, † ſed etiam quando conſiſtit circa dicta, adhuc dictum teſtis non plene concludentis recipit ſupplementum ex dictis aliorum, ſecundũ *communem de qua, alijs relatis teſtatur *Gabr. de teſt. lib. 1. concluſ. 6. num.* 10. *& ſeq.* & varietas quæ poteſt conualidari per dictum
22 alterius teſtis debet conſiſtere † in actibus non autem in tempore, & loco quando ſunt de ſubſtantia, vt per *Gabr. d. concluſ. 6. nu. 12. & per Farin. in d. quæſt. 62. num. 333. & latius in quæſt. 65. nu. 315.*
23 *& 319.* & numerus † teſtium ſupplens defectum teſtium quantum eſſe debeat *DD.* non conueniunt: vna enim fuit opinio, quod duo teſtes inhabiles, ſeu potius non omni exceptione maiores loco vnius idonel habentur 1 *Prob. ad Io. Monac. in d. cap. 1. num. 3. de teſt. in 6. Calcan. conſ.* 110. *num.* 5. *& 6. & ex alijs Farin. d. quæſt. 62. num.* 273. & ſecundũ hanc opinionem ad hoc vt teſtes inhabiles plene probarent quantum duo, deberent eſſe quatuor ſicut affirmarunt quamplures *DD.* relati per *Gabr. in tit. de teſt. concluſ. 6. num. 3. verſ. & contra iſtam ampliationem lib. 1.* altera fuit opinio eorum qui dixerunt ſufficere tres in totum teſtes, qui, & ſi inhabiles ſint tantum probant quantum duo habiles, & hanc opinionem tenuerunt *Felin. & alij relati per Gabr. d. concluſ. 6. num. 3. in princ.* quibus etiam addi poſſunt *Alciat. & Socein. relati per Cæſar. de Graſſ. d. deciſ. 173 ſub num. 9. Bertazz. conſ. 474. num. 3.* tertia, & verior quod totum Iudi-
24 cis † arbitrio relinquitur, qui iuxta inhabilitatis qualitatem id bene, & pruden ter diiudicet, vt per eoſdem *Felin. Aret. & Iacob. de ſancto Georg. relatos à Gabr. d. concl. 6. nu. 2. verſ. contrarium probat, quã ſequitur Cæſar de Graſſ. d. deciſ. 173. num* 10. quod & antea affirmauerat *in deciſ. 10 num.* 10. & tenet *Farin. d. quæſt. 62. num.* 317. & ex his concluditur quod ſi proxeneta eſſet aliquantulum inhabilis (prout non eſt) ad deponendum contra officialem, vt ex ſuperius dictis, & alijs infradicendis per numerum aliorum teſtium, vel per alterius conteſtis qualitatem, teſtimonium ferre poteſt.

Tertio ſumus in crimine corruptelæ, ſiue baractariæ per Iudlce mcommiſſæ quæ ſecretè, & occultè fit, & ſic quilibet te-
25 ſtis dicitur omni † exceptione maior, ita *Det. in conſ. 342. num.* 3. ſicq; domeſtici, & affines ad probandum quæ in domo fiunt, & ſunt difficilis probationis, vt in caſu noſtro mediator, & proxeneta admittuntur pro idoneis ſicuti tradidit *Bald. in l. 1. in l. parentes C. de prob.* Paul. Gril*lan. de relaxat. carcer. quæſt. 3. nume. 3. Ioan. de Amic. conſ. 53. colum 4. Crot. in tract. de teſt. num. 126. Berta. in tract. de Epiſc. lib. 4. num. 60. Hypol. in l. ſi quando num. 241. C. vnde vi, Franc. Viu. dec. 157.*
26 *nu.* 13. & tanto magis creditur † quando eſſet perſona digna, bonę qualitatis ex congeſtis per *Gram. in conſ. 13. num.* 15. *quem refert, & ſequitur Ant. Gabr. vbi ſupra in 2. limit. num.* 43. quia quando proxeneta eſt perſona integra, & legalis: ceſſat ratio communis, quod propter infirmum eorum ſtatum, & vtilitatem, & vt aliquid lucri capiant, eſt admittendus, voluit *Abb in cap. ſuper num. 11. de teſt. Farin. d. quæſt. 60. num. 436.* Nam quando mediator, ſiue proxeneta non fuit particeps muneris, vel emolu-
27 menti, admittitur in teſtem, & ſecus † ſi & ipſe aliquod fuerit conſecutus emolumentum, quia ſic nullatenus admittitur, vt aperte probat *tex. in d. cap. 1. in illis verbis, & emolumentum non fuerint ex inde aſſequuti, & ibi gloſ. in verſ. mediatores, Archid. in princ. & num. 1. in verbo emolumentum, & in verbo aſſequuti, & ibidem in add. litera B. in verbo particeps, Io. Andr. ante num. 1. verſ. magis enim infectus*

fectus eſt, Ioannes Monac.num.6.& ibi
Prob.in addit.num.13.litera G. in verbo
emolumentum,Gemin.nu.4. & 5. Franc.
num.1.de teſt .in 6.Campeg.reg.96. in 4.
Fallen.Stracc.de proxenet.par.4.in quæſt.
incip illa enim quæſt.num.27.& ſeq.Ma
ſcard.d.concluſ.1038.num. 23. Farin. d.
quæſt.60 num. 427. qui,& mulros alios
caſus in quibus proxeneta in teſtem re-
cipi poteſt, ponit in d.quæſt. 60. à num.
414.vſque ad num.449. & quanta fides
28 ſit ci adhibenda, circumſtantijs,& qua-
litate perſonarum, & cauſæ Iudicis ar-
bitrio remiſſum eſt, affirmarunt Abb. in
cap.dilectorum nu.3. verſ. ideo dicerem
de teſt.cog.Prob.ad Io.Monac.in cap.1.
num.1.verſ.pro concordia dic de teſt.in
6.Alex.conſ.127.num.10.verſ. tamen re-
ducit d.Abb.lib.7.Franch.in d.cap.1. poſt
num.7. verſ. dicit tamen quod quanta fi-
des, de teſt.in 6.Franc.Curt.Pap.in tract.
de teſt.concl.43 nu.89.verſ. quod limitat
Alexan. &c. in fine verſ. tertia in propo-
ſito Corrad.in pract.rub.de teſt.verſ pro-
xeneta num.62.in fin.fol.98. Maſcard.
de probat. d. concluſ.1038.num.5.lib. 2.
& ex his patet proxenetam, ſiue media-
torem etiam cogi poſſe ad teſtimonium
ferendum,& probare contra Officialem;
reſtat reſpondere contrarijs, & ſic dico.

Primo non obſtare primum contra-
rium quod vnicus teſtis non probet,quia
hoc non procedit quando vnus teſtis
29 de facto † proprio deponit; Nam tunc
plene probat prout ita ſingulariter ha-
betur ex reg. tex.in l. quæro in fine de
ædil.edic.vbi gloſ.in verſ.credendum alle-
gat tex in l.eum probatio ff. de probat. &
in l.ſerui 1.reſponſ.ff.de teſt.Soccin.in reg.
422.Dec. conſ.342.nu.1.conſ.363. conſ.
650.num.9.Tiraquell.de retract.tit.1.§.
1.gloſ.14 nu.46.& tradit Paul.de Caſtr.
in l.quicunque ff.de ſeru.fug.& in l.ſi de-
bitori ff. de probat. & in conſ.109.lib. 2.
Salic.in l ſi quis decurio in 4 oppoſitione
C. de falſ. Afflict.decis.369.num.7. ſin-
gulariter Dec.in conſ.56.num.4. qui lo-
quitur ad propoſitum noſtræ quæſtionis
dum fundat vnum teſtem deponentem
30 de facto proprio † ſuper traditione poſ-
ſeſſionis plene probare, & latiſſimè vt ni
nil addi poſſit, ſcribit Anton.Gabr.in lib.
1. com. concluſ. in tit. de teſt. 1. concluſ.
31 lim.3.num.18. quinimmo teſti † infami,
& inhabili deponenti de facto proprio,
plene creditur,ſecundū Paul.de Caſtr.in
l.2.§.ſi abſens ff ſi ex noxal. cauſ. Dec. d.
conſ.363.Ant.Gabr.in d.1.concluſ.nu.21.
32 & 22. & ſic concurrentibus † admi
niculis,& præſumptionibus vnicus teſtis
de facto proprio deponēs, plenè probat
vt firmat Paul.de Caſtr. in d. l. quicumq;
in fin.ff.de ſeru.fug.Bar.conſ.29.in quæſt.
propoſita num.4.lib. 2.Soccin.reg.422.nu.
3.& reg.423.in lim 2.Crot.de teſt.num.
209.Socc.Iun.conſ.61.in fin.lib.1.Blanc.
de comprom quæſt.8.num.35.in fin.Boer.
deciſ.221.num.17.Ceſal.conſ.438.num.
38.lib.3. vbi quod ita omnes reſpōdent,
& conſ.452.num.31.lib. 4. vbi quod eſt
clarū Hercul. de negat. nu. 213.& 216.
vbi alios refert concordantes Menocch.de
arbit. lib.2.caſ 99.num.16 in fin.& nu.
17.in princ.per tot. Hipol. Rimin. conſil.
204 nu. 16.lib.2.& conſ.414.num.7. &
conſ.625.num 36.lib 6.Decian.conſ. 62.
num.38.lib.3. Monticell.in ſuo tract.de
teſt.rub impugnatio teſtis, quia vnicus te-
ſtis fol.187.col.2.verſ pen.Maſcard.de
probat. lib.3.concluſ.1223.nu.10. Farin.
in d.tract.de teſt.quæſt.63.num. 221. &
de iſtis adminiculis, coniecturis, & præ-
ſumptionibus ſupplentibus plenam fidē
33 teſti de facto proprio deponenti,† ſtatur
Iudicis arbitrio, vt per Tiraquell. de re-
tract.§.1.gloſ.14.num.47.in fin.Hercul.
de negat.d.num.213.Menocch.d.conſ.99.
num.1.iuncto num.18.fol.150.at.col.2.et
verſ. verum ſuperior opinio &c. & de
*communi teſtatur Farinac. vbi ſupra
34 num.222.& quando veritas † aliter ha-
beri non poteſt ſaltim in ſubſidium vni-
co teſti deponenti ſuper facto proprio,&
à ſe geſto in quæſtione inter alios ver-
r[illegible]e, & vbi haberi non poteſt alia pro-
batio: quia eius teſtimoniū dicitur ſub-
ſidiarium, nec per hoc dicitur depone-
re in cauſa propria licet deponat in facto
proprio ideſt à ſe geſto bene probat, fir-
mat Monticell.in ſuo Repert.teſt. in rub.

impu-

*impugnatio teſtis,quia eſt vnicus fol.*187.
*col.*2.*verſ.*3.*ex Ant. de Butrio quem ſic*
*allegat in cap.cum dilectis num.*25. *de*
electio.& in cap. cum olim num. 10. *de*
*dol.& contum.Farin.d,quæſt.*63.*n.*226.
35 & quia mediator † qui Officialem cor-
rumpit,vt pro ſe,ſuoque amico, vel con-
iuncto ſententiam ferat,ſi intra triduum
Curiæ non denunciat, punitur, vt per
Conſtit.Regni corruptelæ , & ibi Afflict.
36 *nu* 6.& merito,quia ſententia † per cor-
ruptelam lata, eſt nulla,*iux. tex. in l.* 1.
C.*de pęn.iud.qui mal.iud.*& lata per cor
ruptionem pecuniæ,vel alterius rei,dici-
tur venalis *l.quoniam ff.de calumn.*& ſic
quia mediator ſiue proxeneta de hoc pu
37 niri poteſt dicitur de facto † proprio de-
ponere ideo eſt ei credendum per præ-
dicta iura,& authoritates, ex quibus ha-
betur, quod vnico teſti de facto pro-
prio deponēti ei creditur ꝙ non contro-
uertitur à *Doctoribus* cũ alijs adminicu-
lis,vt per *Ruyn. conſ.*65.*lib.*5.*& de*com-
muni opinione teſtatur,Boer.d.deciſ.*221.
circa finem; ſed quid in hoc vagamus
nonnè verum eſt quod ſumus in corrup-
38 telæ † crimine, quod ſecretè committi-
tur,& impoſſibile,vel difficile eſt, plures
teſtes habere quo caſu vnicus teſtis ple-
ne probat per *tex,in l.*1.*§.fin.ff. de verb.
oblig.Hipol.de Marſil.in l.ſi quis ne quæ-
ſtio num.*184.*ff.de quæſt.Ant.Gabr.lib.*1.
*com.concluſ.tit. de teſt·concluſ.*1.*num.*27.
*Bertazz.conſ.*106.*num.*8. M*aſcard. de
probat.lib.*1.*in præfat.quæſt.*11.*num.*18.
*Farin.de teſt.d.quæſt.*63.*num.*38.*lim.*7.
& tale crimen committitur ſecretè in
vna camera Officialis, vt dixit *Bart. in
l.qui ca mente ff.de furt.* & in delictis oc-
cultis vnus teſtis de viſu probat, volue-
runt *Hoſt. & Abb.in cap. præterea de*
39 *teſt.in fin.*& vbi alij teſtes † haberi non
poſſunt vnicus teſtis plene probat, *Ant.
de Butr. in cap.cum dilectis de elect.& in
cap.cum à nobis, col.vlt.de teſt.Mill.in
ſuo repert.in verſic. teſtis antepen. colum.
Corn.conſ.*63.*lib.*2.*in fine col.* 1. *Hipol. de*
M*arſil.ſing.*533.*& in l.ſi quis verſic. re-
ſpondet dictis , de quæſt. Ant.* Gabr. *in d.
tit.de teſt. concluſ.*20. *quæ incipit proxe-
neta verſic.*4.*limita.DD.in l.*1.*§.final.ff.
de verb.oblig.* & ad faciendum indicium
40 † in quocunque delicto teſtes ſingula-
res ſufficiunt *Alex.conſ.* 77. *in fine lib.* 2.
41 & ad faciendam præſumptionem † vni-
cus teſtis ſufficit *Aim.conſ.*73.*Bald. in d.
l.ſi quis num.* 4. *circa medium de quæſt.*
42 dicit ꝙ in criminalibus, † ſufficit vnus
teſtis deponens de veritate,& indiuiduo
contra Officialem corruptum,expreſſe
mandat *cap.Regni vulgaris famæ* vbi le-
gitur. (*Si vero per vnum teſtem tantum-
modo, bonæ famæ, intentionis, & vitæ,
contra delatum, probatur,& deferens, aut
inquiſitionem inſtruens, eidem delato de-
diſſe ſe iurat, maxime ſi data quantitas
non ſit magna, & dans ſit honeſta perſo-
na, indubitanter ſequi condennationem*)
*firmat Foller. in pract.crimin.in fragmen
tis de crimine corruptelæ mum.* 182. *Bar.
in l.*1. *§. idem* Cornelio *ff.de quæſt.* dicit
43 generaliter, quod vnus † teſtis de viſu
cum alijs adminiculis probationem ple-
nam facit in delictis per *tex. ibi in l.*2.*§.*
1.*ff.de excuſat.tut.ibique gloſ.iuncta l.in-
ſtrumenta* C.*de probat.Franc.Brunus,in
tract.de indit.& tortu.quæſt.*4.*pri.part.
num.*20. & ex his primum contrarium
quod vnico teſti non credatur, reſolutũ
remanet,& firmatum, quod vnicus teſtis
bene probat.

Circa ſecundum contrariũ,quod pro-
xeneta,ſiue mediator teſtis eſſe non poſ-
44 ſit, diximus quod hoc corruptelæ † ſeu
baractariæ crimen Maieſtatis lęſæ cri-
mini ęquiparatur; vt etiam habetur
in *gloſ.verſ.confiſcatis,auth.ſed nouo iure,*
C. *de pęn.iud. qui mal. iudic.* quam *gloſ.
Bal.*dixit mirabilem eſſe, quod delictum
45 patris nocet filijs, quia bona confiſcan-
tur,& iſtud eſt etiam crimen ſimoniæ,ſeu
ambitus,*l.*1.C.*ad l.Iul.de Amb.*in omni-
bus iſtis criminibus admittuntur prohi-
biti,& inhabiles ad teſtificandum, vltra
ſuperius dicta per *c. licet Aeli de Simon.
cap.tanta cap.præterea, & cap.veniens de*
46 *teſt.*vbi in crimine † ſimoniæ admittun-
tur ſocij criminis, & ſimiliter in crimi-
47 ne † lęſæ Maieſtatis *l.in quæſtionibus ff.
ad l.Iul.Maieſtatis & in l.nullus C. eo-
dem*

dem

48 dem, vbi teſtes infames † inhabiles, &
minus idonei admittũtur,& creditur etiã
vni teſti, vt ex Specul.& alijs dicit Paris
de Put.in tract de ſyndic. in c. teſtis verſ.
fui ſemel rogatus nu. 2. ſic poſtquam hoc
crimen corruptelæ,Maieſtatis,& ſimoniç
crimini ęquiparatur,quilibet teſtis admit
ti debet, & probat: & in propoſito cri-
49 mine † quod ſecretè fit, & veritas ali-
ter haberi non poteſt,teſtimonium pro-
xenetæ admittitur, Abb. in c. inſuper nu.
11.verſ & maximè in defectu aliorum
teſtium, extra de teſt. Archid. in c.1.nu.
1.vbi Franc.n.5.6.de teſt.& ibi Franch.
dixit,iſto caſu proxenetam non ſolum
admitti in teſtem ſi voluerit, ſed etiam,
50 & † inuitus poteſt cogi,idem Franch. in
cap.Romana in fine eodem tit. Marſil. poſt
Anan.& Nic.de Milis quos allegat in
ſingul. 533.verſ. tamen talis proxeneta,
Ant. Gabr. tit. de teſtibus concl.20.nu.7.
lib.1. Monticell. in ſuo Repert. teſt.verſ.
proxeneta ſol.60.col.2.verſ.3.& verſ.te-
ſtes inhabiles f.74.col.2.uerſ.2.Maſcard.
de probat. lib.2.d concl.1038.nu.16. Fa-
rinac.d quæſt 60 nu 417.& mediator,&
51 etiam parlator,† ſiue tractator admitti-
tur in teſtem, ex Floriano,& alijs firmat
Neuizz. conſ 47.nu.27. amplius quando
ex natura rei, vel actus, aut habitus ali-
quid aliter probari non poteſt, vt tale cri
52 men † corruptelæ quod ſecretè commit
titur, de Iure admittuntur ad teſtifican-
dum,qui alias non admitterẽtur cap.ve-
niens il 2.vbi DD.tenet Ant.de Butr.in
c.tertio loco, de probat.quẽ ſequitur Alex.
conſ. 64.verſ. & hoc eſſe lib. 1.Socc conſ.
54.col.3.lib. 3. concludentes in effectu,
53 quod quando ex natura facti,† & ne-
gotij veriſimiliter alij teſtes occurrere
non potuerunt etiam minus idonei ſuffi-
ciunt, late plura refert, & declarat Hi-
pol. de Marſil. in ſingul. 73. & ſic ha-
54 bemus rationem, quod † nemo nego-
tium melius ſcire poteſt, quam qui tra-
ctauit,vt expreſsè dicit tex. in cap. ſuper
prudentia 14.quæſt.2.per Luc.de Pen.ad-
ductum in l.quicumq; la 2.C.de fund pa-
trim lib.11.dicens (Hi namq; potiſſimè sũt
ad teſtimonium admittendi,qui negotia
tractauerũt) & tex. in c.3.qui accuſ.poſſ.
dicit, (Qui enim melius recipi debent,quã
illi,qui melius ſciunt, & illis magis quam
alijs credendum,) & ex his ſecundũ con-
trariũ reſolutum remanet.& fundatum ꝙ
proxenetæ,mediatores, & ſimiles nego-
tia tractantes in teſtes recipi debent.

Quoad tertium contrarium,quod pro
xeneta nõ probet, vel ſemiplenam faciet
probationem, dico quod dum ex aduer-
ſo dicitur ſemiplenam facit probationẽ,
non in totum à teſtificando repellitur, &
55 ſic quanta fides † ſit ei adhibenda cir-
cumſtantijs, & qualitate perſonarum, &
cauſæ Iudicis arbitrio remiſſum eſſe affir
marunt, Abb.in c.dilectorũ.n.3.verſ.ideo
dicerem de teſt.cog.Prob.ad Io. Monac. in
c.1.nu.1.verſ.pro concordia dic, de teſt.in
6. Alex.conſ.127.nu.10.verſ.tamen redu-
cit d.Abb.lib.7.Franc Curt in tract.de
teſt.concl.43.num 89. verſ quod limitat
Alex &c. alios refert Stracch.in tit. de
proxeneta par.4.in concl. incip. illa enim
quæſtio n.6.in fine verſ.tertia in propoſito
Corrad. in pract. rub. de teſt. verſ.pro-
xeneta nu.61.in fine fol.98. Maſcard.d.
concl.1038 nu.5 lib.2.Farin.de teſt q.60
nu 414 verſ.non tamen,& in ſpecie de
fide proxenetis,& mediatoribus adhibẽ-
da aliqui DD. affirmant fidem eis adhi-
bendã eſſe,& alij cõtradicunt, & vtroſq;
ponit Benintend.in dec.Bonon.61.cum
diſtinctione, quod ſi tractatur de intereſ-
56 ſe, ſiue commodo ipſius teſtis † depo-
nentis de geſtis per eum,vel in eo conſi-
deratur aliqua cauſa affectionis,vel qua
litatis diminuentis integritatẽ ipſius te-
ſtis,vel de præiudicio tertij concludit, ꝙ
tali teſti non concurrentibus alijs admi-
niculis, vel coniecturis fides non adhi-
beatur,& ſic concludere videtur,ꝙ cum
adminiculis,vel coniecturis probat,& de
57 inde ſequitur, ſed bene † teſti media-
tori magis credatur,& eius probatio po-
tẽtior eſt, quia mediator,ſiue proxeneta
eſt melius informatus, & ita intelligitur
prima opinio,& in hoc concurrunt D D.
maximè Ruin.conſ.34.n.4.& 7.lib.4.&
DD.allegati, qui Ruin.d. in loco repro-
batis contrarijs firmat proxenetã in cri-

mine ſimoniꝫ idoneum teſtem eſſe,per *d.*
*c. 1. de teſt. in 6.*ex idemptitate rationis
58 † poſſe ad alios caſus extendi, ſecundũ
gloſ.notabilem in l. 1. C. de condit. indeb.
quam etiã ad hoc allegat *Abb.in c.quo-*
niã frequenter,vt lite non conteſt.& alibi
*Alex.conſ.*130. *lib.*4. ſicut ergo in odium
ſimoniæ admittitur mediator,*d. cap.1.de*
teſt.in 6. ſic, & in odium corruptelæ, &
ſuperius etiã diximus, inſuper ſumus in
delictis occultis,vt ſępius diximus,ad cu
59 ius probationẽ admittuntur, teſtes † in-
habiles,mediatores,proxenetę,& alij qui
cumq; alias non recipiendi,& etiã dome
ſtici, & affines ad probandũ, quæ in do-
mo fiunt, & ſunt difficilis probationis, vt
in caſu noſtro,mediator,& proxeneta ad
mittuntur pro idoneis, ſic tradidit *Bal.in*
l.1.in l.parentes C.de prob.Paul.Grilland.
de relax carcerat.q.3.nu.3. Io. de Amic.
conſ.53.col.4.Crot.in tract.de teſt.n.126
Bertach.in tract.de Epiſc.lib.4.n.60.Hi-
pol. de Marſil.in l.ſi qũ n.241.C.vnde vi
Franc.Viu.dec.157.nu.13.& ad hoc ad-
duco,quod volens corrumpere teſtem,vt
60 falſum deponat, ſi ille teſtis † id aſſerat
probat corruptionẽ,*Felin.in c.licet causã*
*de prob.Hipol de Marſil.ſingul.*112. *&*
61 *conſ.*61.& proxenetæ, † ſiue mediatoris
depoſitionẽ eſſe validã clarè habetur ex
tex.in cap.3.qui accuſ.poſſ.ibi,(Qui enim
melius recipi debent quam illi, qui melius
ſciunt,& illis magis quam alijs credendũ)
& ibi gloſ. & DD. & clariſſimè habetur
etiam ex diſpoſitione *tex. in d.§. quoniã*
Auth.de teſt.quod firmatur ex alijs copio-
sè congeſtis per eũdem Ant. Gabr.in d.tit.
de teſt.concl.2.col.1.verſ.contrariũ nu.2.
licet non alleget dictum § *quoniam*,& ex
his tertium contrarium nullatenus obſta-
re apertè videtur.

Quartum contrarium,ꝙ proxeneta ab
vtraq; parte in teſtẽ produci,& cogi po-
teſt,alias ſecus, nec obſtat,quia rationẽ
quã afferunt aliqui *Doct per auth.de teſt.*
§.quoniam vero col.7.& in c.1.de teſt.in
*6.*eſt quia habuerũt ęmolumentũ de eo-
rum tractatu, ſed ceſſante ęmolumento
62 ꝙ intelligitur, quando † non habuerunt
partẽ pecuniæ pro corruptione datę ne-
dum ijdem *Doctores* affirmant mediato-
res in teſtes admitti, ſed habetur expreſ-
sè in *in d.c.1.de teſt.in 6. vbi Io. Monac.*
& Philip.Prob.ad eum.ibidẽ addens n.13.
lit.G.qui allegat Alex.conſ.127.n.3.lib.7
ex cuius dicto reſultat, ꝙ quando ceſſat
63 cõmodum † potius talibus ſtatur quam
alijs,per *l.ſi quis decurio,vbi Salic. in 4.*
oppoſ.C.de falſ.& ſic mediator,ſiue proxe
neta ſi ab altera, ideſt vna parte tantum
producatur, teſtimoniũ reddere poteſt,
per *gloſ.in §.quoniã vero,quã allegat Bal.*
et dicit iſtã opinionẽ eſſe verã in l. omni-
bus C. de teſt.reprobã.Bar.ibi et Bal.ſequi
tur Salic. ibi. & in l. nullũ ff.eod.tit.dicẽs
*hanc *cõmunem eſſe opinionẽ,quã ex alijs*
firmat Ant Gabr.d.tit.de teſt.concl.2.nu.
2.idem tenet Iacob de Belluiſ. & Ang.in
§.penul in auth. de teſt concl.43. & hanc
partẽ tenet Alber. de Maletis in tract. de
teſt.n.63.Nepos à monte Alban.in tract.
de teſt.n.120. Alber.ſimil.in tract.de teſt.
par.4.col.10.verſ.videndũ eſt aſſerit hanc
*etiã *cõmunẽ eſſe opinionẽ,ſequitur Barb.*
cõſ.40. ab Ioue principiũ 10.col.verſ.8.li-
cet iſta lib.3.Alex.conſ.43 nu.4. & conſ.
186 lib 7.Corn.conſ.33.viſa copia proceſ-
ſus col.5.lib.2.Aret.in §.pater n.15. inſt.
de teſtam.Soc.Iun.conſ.29.nu.16.& iſtæ
opiniones concordari poſſunt ſecundum
*Abb.in c.dilectorũ de teſt.cog.*vt ſcilicet ꝙ
64 mediator,ſiue proxeneta volẽs vna† par
te tantũ inſtãte,& alia contradicente te-
ſtificari poſſe,& eius dicto, ſicut,& alte-
rius teſtis credendum eſt, & hanc *cõmu
nem,& verã opinionẽ eſſe firmat ex mul
tis *Socc.conſ.31.n.19.& Menoch qui alios*
refert conſ.92. quam concordiã probabi
lem eſſe dicit *Alex.conſ.127.nu.9.lib.7.*
& notabiliter *cõmunem eſſe dicit in fi-
ne, & *DD.*citato loco refert, & ſequitur
Curt.Sen.in alleg tract.de teſt. concl. 44.
ergo ex tot *cõmunibus, & veris opinio-
nibus quartũ contrarium reiectum vide-
tur,adeò ꝙ nulli dubiũ eſſe debet,& abſq;
contradictione concludi poteſt, per
65 depoſitionẽ † mediatoris, vel proxenetę
cũ alijs adminiculis Officialem torqueri
poſſe,vt in fortioribus dicit *Bal.in l.1.C.*
de ſumm.Trin.&fid. capt. quod licet in-
fames

fames infamia Iuris, vel facti non ſint habiles ad teſtimonia ferenda ad condẽnationem, tamen erunt habiles ad inquiſitionem, & ſic quoad torturã quod dixit fuiſſe dictũ *Odofredi*, & videtur tenere *Bar. in l. 1. §. 1. ff. de quaeſt.* ſed ſecus in hoc
66 Regno per *c. Regni vulgaris fama* † ex depoſitione mediatoris, vel proxenetæ poſſe etiã cõdẽnari, vt prædiximus *n. 42.*

Quintũ contrariũ in quo habetur per diſpoſitionẽ *Regiæ pragmaticæ* volentis, ꝙ teſtes ſingulares deponentes cõtra Officiales debent eſſe quinq; nec obſtare videtur: quia in eadẽ *pragmatica* ſequitur, verum ſi minus quinq; fuerint, ꝙ in probatione ipſa ſeruetur id ꝙ Iura, & leges diſponunt: & cũ ex prædictis, & alijs ſequentibus habetur, ꝙ depoſitio vnius teſtis mediatoris, ſiue proxenetæ cũ adminiculis, & etiã ſine, corruptelę crimen pro
67 batur, & dũ eſt crimen † difficilis probationis lex admittit tales, quales probationes ſecundũ ſubiectã materiã, *l. conſenſu §. ſeruus C. de repud. Bart. in l. ſi qñ in fine C. vnde vi, Det. conſ. 18. Alex conſ 64. & 288. lib. 3. Calcan. conſ. 26. prima facie n. 21.* ꝙ in hoc caſu non ſint quinq; teſtes, vt in dicta *pragmatica* de ea non curandũ poſtquam per eandẽ talis caſus iuri commum remittitur, & etiã Regni, vt dictum eſt, ergo ſunt attẽdendæ prædictæ, & infraſcriptæ leges, & authoritates, ex quibus habetur reſtẽ vnicũ, vel mediatorem cũ adminiculis, vel ſine contra Officialẽ probare, & ſic torqueri, & cõdẽnari poſſe.

Sextũ oppoſitũ ꝙ ſi proxeneta, vel mediator dicit ipſũ dediſſe pecuniã, vel aliã rẽ Officiali, reddit ſe criminoſũ, & à teſtimonio repellitur: nec minus obſtat, quia vltra ꝙ hoc corruptelæ crimen aſſimilatur Maieſtatis, & ſimoniæ crimini, immo talia crimina cõmittere cẽſentur, qui corruptelæ crimen cõmittũt, & etiã quia ſecretè ſit difficilis eſt probationis in quolibet ipſorũ omnis teſtis admittitur, & vnus tale crimen probat, regula ꝙ criminoſi, & ſocij criminis nõ recipiãtur in teſtes, vt in *l. fin. C. de accuſ. & ibi Salyc.* talis regula non habet locũ in caſu de quo agitur, vbi alij teſtes haberi non poſſunt, vt notat *Bal. in l. quoniã in verſ. quaero igi*
68 *tur C. de teſt.* vbi concludit ꝙ † coniuratio facta inter aliquos poteſt probari per ipſos cõplices, & ſocios criminis, per *tex. in c. fin. de teſt. cog. vbi gloſ. & Abb.* dicunt ꝙ admittitur: quia ex natura negotij, & criminis, per alios probari non poteſt, & eſt cõmunis regula, ꝙ quando ex natura facti, alij teſtes veriſimiliter haberi non poſſunt, admittuntur teſtes, qui alias prohibentur *l. conſenſu C. de repud. c. veniens il 2. in fine de teſt. & in c. ſi Chriſtus circa fin. de iur. iur. & notat Ant. de Butr. in cõſ. 24. circa finẽ Imol. & idẽ Ant. de Butr. in c. tertio loco de probat. Alex. conſ. 64. Viſo Themate lib. 1. & in conſ. 152. Viſo proceſſu lib. 5.* & certè negari non poteſt, quin corruptio Iudicis ſit de illis caſibus, in quibus alij, qui nõ ſunt participes criminis negotiũ bene ſcire nõ poſſunt, & ideò ab illis participibus tale delictũ probari poteſt, vt eſt dictũ, & iſta cõcluſio in tantum procedere videtur, ꝙ teſtes mediatores, vel proxenetæ, propter naturam negotij in defectũ aliorũ admittũtur, & tali caſu integri teſtes videntur, & omni exceptione maiores: per *d. c. tertio loco de*
69 *prob.* vbi † teſtes, qui in defectũ aliorum recipiuntur, etiã ad probandũ inſtrumentum admittuntur, ergo reputantur teſtes
70 omni exceptione maiores, quia † ad reprobationẽ inſtrumẽti teſtes omni exceptione maiores requiruntur *l. optimã C. de contrahend. & comm. ſtipul. ibi (idoneos, & omni exceptione maiores, Det. in d. cõſ. 342. & n. 3 & in d. c. tertio loco in vltimo notabili*, & ſic dictum ſextum obiectum omnino ſublatum cenſetur.

Septimũ oppoſitum ꝙ proxeneta, vel mediator, qui dedit Officiali pecuniã, ſiue aliã rem cum tractat de ſe exonerãdo in teſtẽ recipi non debet, dico ꝙ ex ſuperius
71 dictis patet, ꝙ † proxeneta idoneus eſt teſtis, ſiue ab vtraq; parte, ſiue ab vna parte tantum producatur cum diuerſitare, quia ſi ab vtraq; parte velit produci, poteſt compelli ad teſtificandũ, ſi ab vna parte tantum non poteſt compelli, vt notat *Gloſ. in d. §. quoniã verò in auth. de teſt. & hæc eſt veritas ſecundum Iac.*

de Beluiſ.& communiter DD. & ſi ſumus in procuratore ad negotia,dic latius,aut producitur vtraque parte volente,& poteſt: vt ſupra, aut altera inuita, & tunc aut producitur ab aduerſa parte, cuius mandato non geſſit,& teſtificari poteſt, & nedum pro producente, ſed etiam pro eo,cuius negotium geſſit contra quem producitur: vt notatur in *gloſ.2.in fine ff.eod.arg.ſupr.de Epiſc & cler. auth. ſed Iudex*: aut producitur ab eo,cuius mandato geſſit,& ſi aliter depoſuiſſet, remaneret obligatus,& nō poteſt, aut ad nihilum teneretur, & tunc admittitur, vt per *Salic.in d.l.omnibus*, & quando famulus, vel is, qui pecuniam, aut aliam rem ſibi conſignatam alteri portauit, haberet à conſignante quietationem de conſignatis per eum,ita quod eſſet tutus quod nō poſſet amplius moleſtari ex huiuſmodi occaſione: tunc enim non dicitur agi de illius exoneratione, & propterea illius teſtimonio ſtandū erit,ſic enim pro cautela tradidit *Thomas de Ploua.in add. ad Bart in l.deferre §.item decreuerunt litt. D.in verbo remanet obligatus, qui tamen loquitur per verbum fortè ff. de iur.fiſc. Farin.in tract.de teſt quæſt.60.num.*25. idem eſſet in hoc caſu etiam quod à conſignante quietationem expreſſam non habuiſſet, quia conſignatio ipſa ſolet,& neceſſe eſt fieri ſecretè, & abſq; teſtibus alijs, ex quo mediator à conſignante moleſtari non poteſt ex identitate rationis nè vexaretur, erit idem, & ſic cum obligatus non remanet,teſtimonium ferre poteſt, & eius dictum probat, inſuper propoſitum contrarium non procedit in illis perſonis, qui faciunt particularem artem portandi bona diuerſis perſonis: tamen iſtis eſto,quod de eos exonerando tractaretur videantur, plenè tñ creditur, ex quo viuunt de huiuſmodi arte, & cōſueti ſunt talia facere, fuit originalis doctrina *Papienſ.in forma oppoſ.contra teſtes poſt publicatū gl.in facto eorū proprio col. fin.n.7.verſ.deniq; quæro Io.de Amic.cōſ. 41.nu.*8.*Campeg.de teſt.reg.63.in.7. Fallent.Caualc.in dec.37.n.42. Maſcard.de prob.lib.3.concl.*1357.*num.61.Farin. ex alijs d.quæſt.60.num.*26. cum Officiales quando quid recipiunt non recipiunt ab omnibus, nec omnibus confidunt, ſed ab aliqua perſona confidenti ad hoc deputata, cui eſt valde credēdū per prædicta Iura,& authoritates,ex quibus ſeptimū cōttariū ſimiliter reſolutū remanet.

Progrediendo ad octauum, & vltimum oppoſitum, quod probationes cōtra Officiales luce meridiana debent eſſe claræ,quia pro eis valdè præſumitur,dico quod tale crimen cum fiat occultè,& ſecretè in vna camera Officialis nè dum ad eius probationem admittuntur teſtes ſingulares inhabiles,mediatores, & proxenetæ,vt diximus,quinimmo in talibus
72 delictis occultis, fama † cum adminiculis ſufficit ad condemnationē *c. præterea de teſt.Alex.conſ.66.in fin.lib.3.Iaſ.conſ. 141.n.4.lib.4.* quæ fama ſola ſtante difficultate probationis, procul dubio facit plenā probationem,vt per *Alex.conſ.53. lib.2.Iaſ.Curt.Sen.& alij in l admonendi ff de iur.iur.Neutz conſ.54.nu.13. Decian.conſ.29.nu.39.*vbi loquitur in furto ex ſui natura occulto: *Franc. Viu. deciſ. 157.nu.6.* & quod ex ſolis argumētis,ex ſola fama,ex coniecturis,vel ex vehementi opinione in iſtis occultis,ad cōdēnationē deueniatur, poſt *Bart. in d.l.3.firmat Bal. in auth.C.de Sacroſant Eccl.Butr.in d.c.præterea de teſt.Iaſ.in.l.cū ea col.fin. C.de trāſact.Hip.de Marſil.in ſua pract. crimin in princ.nu.13.& ſeq.Campeg. in tract.de teſt.reg.398.Viu.in.d.dec.nu.7.*
73 *& per totam* ponit multa,& ad † probādū delictū occultum,ſufficiunt cōiecturæ, iux.*tex.in l.licet ff de leg.* 1.vbi cōiecturæ claræ manifeſtæ probationes dicuntur, *Aſſl ex multis in dec.13 n.23.vbi Gram. add* licet loquatur in factis antiquis,tāto magis in factis occultis,& difficilis proba
74 tionis,vt in caſu de quo agitur,quia † in his quæ cōmuniter conſueuerunt fieri in ſecreto,proceditur ex cōiecturis, & præſūptionibus per notata in *l. fin. C. de peric.tut.Bal.in rub.de prob. Paris de Put. vbi ſupra de ſyndic. num. 7.* quod abſolutum extat per *Alex.conſ.98. quoniam num.6.lib.3.Iacob. Mandell.conſ.83.licet num.*

*nu.11.Surd.conſ.1.num.39.& ſeq. Hipol. Rimin.conſ.433.annis elapſis nu.7. cum alijs ſeq.lib.4.Neuizz.conſ.25.quoniam ſaluis num.12.*cum coniecturæ in præſenti caſu difficilis probationis multum operentur *l. non omnes* §.1.*de teſtam. milit.* immò in caſu ſuſpecto,tunc inducunt maiorem ſuſpitionem, vt per *Bal.in l.2.per illum tex.C.de colluſ.deteg.Paul.*Emil. *Verall.deciſ.253.nu.6.& ſeq.in* 1.*par.Viu.d.deciſ.157.nu.15.*& in Regno *per dictũ c.vulgaris fama*, expreſsè mandatur ibi (*ſi delatus ſit malæ famæ compertus, & aliqua contra eum mouentia rationabiliter, ſeù præſumptiuè probentur, vtpotè, dantis, captio, & abſolutio ſine cauſa, vel tractatus, ſiue pactiones cum Officiali habita pro liberatione, vel condemnationis ceſſatione concuſſi, vel quod fama, probetur concuſſum, ſeu impreſſionem, vexatum, captum illicitè, & calumnioſè pro redemptione commertio fatigatum, vel quod res conceſſi, aut redentis, vt puta equus, fundus, & his ſimilium inueniantur, viſibiliter apud ipſum, vel quod alia veriſimiles coniectura contra eum probentur quas poteſtis ex motu veſtro prudenter, & diſtinctè colligere cum non poſſit præſens deliberatio explicare, maxime, vbi eſt honeſta perſona, qui dediſſe ſe dicit, & res, vel quantitas non eſt magna, per Sacramentum dantis poterit veſtra religio con-*
75 *demnare*.) Et ſi dicatur quod † Officiali bona fama iuuat, reſpondetur, quod poſſit operare, vt non condemnetur per præſumptiones, vel indicia leuis perſonæ iuxta dictum *c.Regni vulgaris fama*, vbi ſequitur (*At ſi Officialis fuerit bonæ famæ, & approbatæ opinionis inuentus: quãtumcunque probentur præſumptiones, vel inditia contra eum præcipuè, vbi deferens, vel inquiſitionem inſtruens, leuis comperitur perſona ad condemnationem partis, non ſufficiat Sacramẽtum: ſed ſi fortè deferens, vel inquiſitionem inſtruens, eſt honeſta, & approbata contra delatum, violenta probentur inditia quantumcunque ſit bona famæ repertus maxime vbi res, quæ data dicitur non eſt magna, procul dubio condemnatione plectatur;* ex quibus verbis clarè determinatur quod bona fama Officialis non iuuat, niſi quando deferens, vel querulans eſt leuis perſona cum iuramento partis non procedit condemnatio, & quando delator eſt perſona honeſta cum iuramento, & violentis inditijs bona fama non obſtante condẽnatur, volunt *Hoſtienſ.in d.cap.præterea in fine, ibi vtique bene debet ſufficere talis præſumptio violenta per e. dixit Dominus 32.q.1.*& etiam bona fama non tollit probationes, quales quales, nec coniecturas, & præſumptiones, ex quibus talia occulta crimina puniuntur, vt dixi-
76 mus, & ſi † duæ adſint præſumptiones plenam faciunt probationem, *per tex.in l.2.§.remittitur verſic.legitimas ff. de excuſat.tutor.*

Nec dici poteſt *d. cap. vulgaris fama* hodie locum non habere, quia fuit editum ad beneplacitum Regis Roberti, vt
77 in *tex.* ipſius, & † beneplacitum morte fuit extinctum, vt late ſcribit *Bart. in l. centeſimis ff. de verb.oblig. Bald.in l.*1. *C. de poſtul.* Nam reſpondetur, quod *d. cap.* fuit incorporatũ in volumine Conſtitutionum, & Capitulorum Regni, & tamquam in ipſis incorporatũ pro lege habetur ad *tex. in l. cum prolatis ff. de re iudic.cum ibi notatis*, & quia deinde fuit in Regno allegatum, & obſeruatum ſpatio longiſſimi temporis, ideò dicitur nunc vigere, & debet obſeruari per notata in *l. ſi quis diuturno, & in l. de quibus ff. de leg. & in l.*1.*in repet. C. quæ ſit longa Conſuet.per Bald.& ex alijs, Paris de Put.de ſyndic.in d.cap. teſtis verſic. fui ſemel rogatus num.*7.*circa medium*, & conformis eſt rationi, quia in ſimilibus caſibus à communiter accidentibus difficilis probationis veriſimiles coniecturæ faciunt probationem, ex reg.*text. in l.non omni.§.à Barbaris ff.de re milit. & in l.conſenſu C.de repud.Iaſ.qui plura cumulat in l.eum ea C.de transact.Grammat. vot.* 3. *num.* 3. *ex alijs firmat*, & ſi in propoſito caſu probationes, vt prædictum adſunt ad torturam, vel ad condemnationem deueniri poſſe, ex regu-
78 la generali quod † in delictis occultis

Iudex debet eſſe facilior, & promptior ad torturã, & condemnationem, vt poſt *Bald. in l. 3. C. de Epiſc. aud. lien. firmat Alex. in conſ. 77. num. 5. lib. 1.* exemplificando hoc in adulterio, venenatione, falſificatione monetę, & ſimilibus, in quibus etiam quod indicia non ſint ita plena prout in alijs delictis exiguntur, cum
79 † tali caſu licitum ſit, Iura tranſgredi, vt etiam tradit *Roland. à Vall. conſ. 7. in cauſa Antonij Brunelli num. 5 6. & 7. lib. 1. Brun. à Sole in eius conſil crim. 46. nu. 1. verſ. de ſecundo poſſet, & latius in 8. verſ. 5. patet, & Cacher. deciſ. 79. num. 10. licet ex eodem Rol. ibidem n. 38. 39. 40. 41. & ex eod. Cacher. in d. dec. n. 56. verſ. nec obſtat,* videtur colligi, torturam inferri non debere, niſi legitimis indicijs extantibus
80 quãuis † indicia ad torquendum in quocunque Iudice ſint arbitraria, ſecundũ *Bart. in l. fin. nu. 5. ff. de quæſt. Bal. conſ. 95. regula Iuris eſt num. 6. lib. 1. & alij relati per Brunor. à Sole vbi ſupra nu. 9. in fine, & per Caball. caſu 200. num 43.*
81 *vbi in fine* ſubdit quod † dictum Iudicis arbitrium, debet regulari ſecundum leges, & Iuri, & æquitati eſſe conſonum, ex *Roman. conſ. 370 quæſtio eſt num. 7. Alex. conſ. 217. viſis verbis num. 5. lib. 2. & in terminis Hipol. de Marſil. conſ. 15. num. 17. & conſ. 20. num. 54. & 55. Brunor. à Sole d. conſ. 46. nu. 130. & pluribus ſequentibus verſ. præterea licet, Oſaſch. deciſ. 79. num. 57. & 58.* & in dubio Iudex arbitrari debet indicia non eſſe ſufficientia ad torturam, *Cacher. d. deciſ. num. 58. & 59. Boſſ. in pract. crim. tit. de indit. &*
82 *conſid. ante torturam num. 72.* quia † in criminalibus ea eſt tenenda opinio, quæ in mitiorem, & benigniorem partem tendit, *l. interpretatione ff. de pęn. l. factum cuique ſuum §. in pęnalibus ff. de reg. iur. Iaſ. in l. 2. num. 40. in fin. ff. ſi quis voc in ius non ier. Cacher. deciſ. 80. nu. 8. Cabal. vbi ſupra num. 144.* ſed omnia ſecundũ
83 leges † arbitrari, & iudicari debent, & non aliter vltra iam dicta, determinat *tex. in cap. iudicet ille 3 quæſt. 7. ibi (bonus Iudex nihil ex arbitrio ſuo facit, & propoſito domeſtica voluntatis, ſed iuxta leges, & iura pronunciat, ſtatutis Iuris obtemperet, non indulget propriæ volun-*
84 *tati, & qui iudicat † voluntati ſuæ obtemperare non debet) tex. in cap. paratus 23. quæſt. 1. §. neque Paulus vbi gloſ. verſ. ſecundum leges:* & expreſſè mandat Imperator *in l. nemo Iudex in fine C. de ſent. & interl.* ibi *(omnes Iudices veritatem, & legum, & iuſtitię ſequi veſtigia ſancimus.)* Imo nec ordine ipſiuſ-
85 met † Imperatoris, & legiſlatoris, ſiue alterius eius nomine, non niſi ſecundum leges iudicari debet, vt habetur *ex tex. in auth. ne quid in med lit. &c.* ibi *(Et propterea ſancimus, vt dum lis examinatur, ſiue in pecuniarijs, ſiue in criminalibus, aut alijs quibuſcumque emergentibus, cauſas apud Iudices, ſiue hic, ſiue in Prouincijs, neque pragmaticum typum, neque aliam præſcriptionem, neque ſacrã noſtram quamlibet, ex ſcripto, aut non ſcripto iuſſionem, aut diſpoſitionem, in hac Regia Ciuitate ſpectabilium noſtrorum referendariorum, aut alterius cuiuslibet diſponentem, eos quomodo decet inconſuetam examinare, aut iudicare negotium: inſinuare iudicibus, aut inſinuatam valere: ſed ſecundum generales noſtras leges cautus examinari, & decidi: quod enim in legum poſitum eſt poteſtate, non egebit aliqua extrinſecus diſpoſitione.)* Et prædicta firmãt etiam *Luc. de Penna in l. qui numerarij in fine C. de numerat. lib 12. & in l. cunctis prope finem C. de medic. Val lib. 11. Afflict. in Conſtit. vniuerſis nu. 32. verſ. nota ex tex. & num 51. & 61. Paris de Syndic. in verſ. arbiter. nu. 2. cap. 1. Paul. de Caſtr. in l. placuit C. de iudic. & in l. continuus §. cum ita nu. 4. ff. de verb. oblig. Gandin. in tract. de maleſic. tit. de quæſt. num. 41 Oſaſch. Pedemont. deciſ. 71. n. 53. Anton. Theſaur. in præfat. deciſ. nu. 32. Iul. Clar. in §. fin. quæſt. 31. nu. 66. qui alios adducunt; ad quæ valde conferunt, quæ dicit Iſern. in titul. de controu. inter Dom. & emptor. in addit. per totam, & latè Menoch. de arbitr. iud. lib. 1. quæſt. 7. num. 37. vſque in fine,* & in tantum Iudex de ſuo arbitrio iudicare non debet, ſed abſolutè ſecundum leges, quod ſi ex

ſua

Digitized by Google

86 ſua conſcientia † per priuatam ſcien-
tiam iudicaret, & abſolueret quem ſcit
certò innocentem, Iuris ordine non ſer-
uato, & ſecundum allegata, & probata
eſſet morti adiudicandus, peccat, quia
debet ſententiam ferre ſecundum alle-
gata, & probata, *Diu. Thom. 2. 2. quæſt.*
67 art. 2. ad primum, & quartum, & cla-
rius Gaiet. ibidē, & in ſumm verſ. homi-
cida, & eſt **cōmunis Sot. de iuſtit. & iur.*
quæſt. 4. art. 2. lib. 5. debet enim facere
quod potuit, pro veritate indaganda, &
nè de illo caſu iudicaret diuerſis vtendo
ſubterfugijs, quibus non iuuantibus de-
ber innocentem condemnare, vt etiam
dixit *Nauarr. in ſuo manuali cap. 25. nu.*
9. Graff. in 1. par ſuarum deciſ. lib. 3. cap.
6. num. 5. & ſi ſciens, aut ſcire debēs in-
87 iuſtam ſententiam † ferens, aut iuſtam
ferre negligit, odio, precibus, metu, vel
alia de cauſa peccat mortaliter, *cap. ſi*
quis dixerit, cap. quatuor 11. quæſt 3.
cum obligatione reſtituendi non ſolum
principale, ſed omnes impenſas, dam-
num, & intereſſe, quæ ex ea conſequutæ
fuerint, *c. fin. de iniur.* ſiue appellet, ſiue
non, *gloſ. in cap. paſtoralis § quia vero de*
offic. deleg. *communiter recepta, niſi cō-
ſentiat animo remittendi debitum, de
quo intelligi poteſt, *Medin. in Cod. de*
reſt. quæſt. 3. cauſ 7. in fine, & ſi eſt Ec-
cleſiaſticus qui tulit eam, etiam con-
tra conſcientiam, ipſo facto eſt ſuſpen-
ſus, & irregularis, ſi antequam abſolua-
tur ab ea celebrat, *cap. 1 de re iudic. in*
6. Nauarr. vbi ſupra in d. cap. 25. nu. 12.
& Graff. dicto in loc num. 13. & proinde
Imperatores, & legiſlatores mandant,
ſecundum leges iudicari, & ſint coſtan-
88 tes, quia iudiciū † octo peruertitur mo-
dis. Primo timore, Secundo cupiditate,
Tertio odio, Quarto amore, vt in *capit.*
quatuor 11. q. 3. Quinto quando paupe-
ribus in iudicio nō miſeretur, *cap. eſt in-*
iuſta 24. quæſt. 4. & Exod. cap. 7. 8. Sex-
to nimia ſeueritate, & nimia remiſſione,
cap. diſciplina 45. diſtinct. Septimo igno
rantia *d. cap quatuor, & Inſtit. de obligat.*
quæ ex quaſi contractu naſcuntur in
princ. Octauo muneribus, vnde dicitur,
quod officialis non debet aſſumere ma-
giſtratum, vt quæſtui, & pecuniæ lucro
deſeruiat, *l. ad ſplēdidioris C. de diuerſ. of-*
fic. lib. 12. & proinde omni Iure Officia-
89 libus munera prohibentur. † Primo Iure
Digeſtorū *per l. ſolet. ff. de offic. proconſ.* ibi
(Nō vero in totū xenijs abſtinere debebit
Procōſ. ſed modū adijcere, vt neq; moroſè
in totum abſtineat, neque auarè xeniorū
excedat) & in § fin. ſubdit rationem,
(Nam valde inhumanum eſt à nemine
accipere, ſed paſſim viliſſimum eſt, & om-
nia auariſſimum,) & iſto Iure non eſt ex-
90 preſſa quantitas xeniorum. † Secundo
per Senatusconſultum plebiſcitum,
l. prebiſcito ff. de offic. Præſ. quod exculen-
tum, & poculentum permittit, quod in-
fra dies prox mos prodigatur, & iſtud
ius non exprimit numerum dierum.
91 † Tertio Iure *l. Iuliæ repetund.* quæ per-
mittebat poſſe recipi ab omnibus pro-
ximioribus, cognatis, in infinitum, dum-
modo non ratione officij, quia ratio ſan-
guinis tollit ſuſpitionem, ab alijs vero
extraneis licitū erat accipere inter om-
nes vſque ad centum aureos per annum,
& nō ratione officij *l. 1. in fin. iuxta glo. ff.*
92 *ad l. Iul. repetūd.* † Quarto Iure Codicis
omnino prohibetur receptio xeniorum,
l. in circa princ. cum gl. C. de ratiocin. oper.
93 *publ.* † Quinto Iure Auth. quo diſtin-
guebatur: quod ſi Officialis erat ſala-
riatus de publico, nihil recipere poſſet,
nec oſculenta, nec poculenta. nec xenio-
la, *gloſ. in d. l. plebiſcito, Sebaſt. de Neap.*
in cap. Reg. hac edictali, & eſt tex. in §.
cogitatio, & in § ſic igitur, in auth. vt iud.
ſin. quoq. ſuffr. §. oportet in auth. de mand.
princ. ſi vero non habent ſalarium à pu-
blico, poſſunt accipere quantum ſufficit
ad mediocrem gubernationem etiam à
litigantibus, & ſi nihil habent gratis iu-
dicare debent, vt in *d. §. ſic igitur, & in*
94 *§. ſit tibi eo. tit. de mandat. Princ.* † Sexto
Iure Conſtit. Regni, quo ſimiliter diſtin-
guitur, aut à litigantibus, & non eſt li-
citum accipere, nec exulentum, nec po-
culentum, vt in *Conſtit. apud iuſtitia-*
rios, vbi Afflict. notat nu. 4. aut ab ex-
traneis, & poſſunt recipere oſculenta, &
pocu-

poculenta; dummodo infra biduum conſumi poſſint, & ſemel in anno, vt in
95 *Conſt.Capitaneorum* §. *prædictis.* †Septimo Iure capitulorum Regni prohibentur eſculenta, & poculenta recipi ab vniuerſitate, ab alijs vero non denegatur, illudmet quod ius commune permittit,vt in *cap.item quod Iuſtitiarij,vbi notat Anton. de Nigr. num.* 7. Octauo Iure Ritus Mag. Cur. Vic. incipi. *Item quod Iudices ipſarum Curiarum num.*14. quo Iure permittitur trigeſima cauſarum, & aliquid,pro teſtium examine,ſed *Carau.* ibi dicit quod ille *Rit.* non obſeruatur. Nono Iure Pragmaticarũ Reg. per *prag.* 1. *Regis Ferdinandi anni* 1493. *de mu-*
96 *ner.*vbi mandatur, quod † Officiales nihil recipiãt vltra prouiſiones taxatas ſub pœna ſuſpenſionis ab officio, & vnciarũ quinquaginta, & in *pragm.2.eod.tit.de muner.edita per Imperatorem Carolum Quintum fęlicis recordationis de anno*
97 1540. *legitur* († *Officiales nec eorũ vxores, aut filij, aliique eorundem poteſtati ſubditi,neque per ſe ipſos,neque per interpoſitam perſonam,vllo modo, aut vllo tẽpore, poſſint accipere aurum, argentum, aut res aliquas, cuiuſcumque generis etiã comeſtibiles, ſiue magni, ſiue parui valoris,quantitatiſuè ſint, ſub pœna reſtitutionis donatæ cum duplo, atque ſuſpenſionis officij prima vice qua contrafecerint, ſecunda vero totalis priuationis ipſius, & à litigãtibus coram eis, vel coram Tribunalibus nullam pecuniarum quantitatem per eos, vel per alios mutuo accipiant.*) & tale corruptionis crimen probari poſſit per tres teſtes ſingulares, qui ſint bonæ famæ, & conditionis, vt ibidem habetur.Et in *pragm.3.legitur* (*Gubernato-*
98 *res* † *Prouinciarum, neque donatiuum hactenus ipſis dari conſuetum, à Ciuitatibus neque munera cuiuſcumque generis, aut qualitatis etiam rerum comeſtibiliũ, à ſuis Prouincialibus, etiam ſponte offerentibus,accipiant,neq; per eos, neque per interpoſitas perſonas, neq; eos ad portandũ bona per Prouinciam diſcurrunt viſitando Prouinciam, ad aliud aſtringant quã ad ea quæ per Regiam pragmaticam eis accipere licet*, & per *pragmaticam quartam*, quæ eſt in confirmationem præcedẽtis ſecundæ *pragmaticę*, ampliat (*quod in probanda corruptela Officialis, non*
99 † *tres teſtes, ſed quinque ſimiliter ſingulares eſſe debent,& ab alijs perſonis hic nõ expreſſis,nec compræhenſis,ſi aliquid acceperint, ſit cum omni temperantia,& mode*
100 *ratione, & tantummodo,in* † *rebus parui momenti, veluti ſunt volatilia, feræ, fructus, & ſimilia paucis tamen vicibus, ita vt ex hoc non gereretur vſus,*) & in *quinta pragmatica Regis Philippi Secundi recolendæ memoriæ de anno* 1580. in qua recenſentur prædictæ,& alię *pragmaticæ*, & prohibitiones munerũ officialibus declarando verba fructus, & volatilia permiſſa in dicta præcedenti *pragmatica*, in dicta *pragmatica quinta* vulgari ſermo-
101 ne legitur. (*Declarando* † *quella parola poſta in eſſa volatili,non s'includa Polli,Caponi,viui ò morti,tanto delli naturali del Regno,quanto de quelli che volgarmente chiamano d'india: & ſimilmente declaramo che quella parola che dice frutti, non includa frutti poſti in conſerua, che communemente ſe dicono ſciroppati,ne tampoco includano quelle perſone che nelli proprij giardini, & luochi, non hanno de quelli frutti che preſentano, li quali è veriſimile che li comprano per preſentarli,& coſſi anco declaramo che quella parola, & coſe ſimili, non includa zuccari,ſpetiarie, lauori di cere,beuende, oglio, caſi, & altre coſe che ſogliono conſeruarſi in deſpenſa, le quali coſe ordinamo, che s'includano ſotto la prohibitione de non douerſe riceuere, nè accettare, declarando ancora, che trà le dette perſone, dalle quali è prohibito de riceuere non s'includano parenti, & tutti altri, nelle cauſe delli quali per diſpoſitione di ragione li detti Officiali non poſſono eſſer Giudici, non includendo nella prohibitione predetta l'Officiali, li quali frà eſſi poſſano preſentarſe coſe che non ſiano de momento. Ordinando, & comandando à tutti li ſopradetti Officiali, & perſone, & ciaſcuno d'eſſi inſolidum vnicuique in ſua iuriſdittione, che debbiano,& ciaſcuno d'eſſi debbia oſſeruare, & eſequire, & fare*

eſequire,

exequire, & oſſeruare quanto di ſopra ſtà
dechiarato ſotto le pene ſopradette, le qua-
li ſe eſequiranno, & ordinamo che s'eſe-
quano cōtro li tranſgreſſori, ſenza eccet-
tione de perſona alcuna,) & in tantum
102 eſt prohibitum † Officialibus mune-
ra accipere, quod de anno 1593. per
Regem Philippum II. eſt prohibitum
ViceRegibus diſpenſare, quod Officiales
aliquid doni recipiant, vt in *pragm.* 10.
de Official. & quæ ijs prohibentur §. 13.
vbi legitur. (*Porque de la viſita reſuelta*
que eſtando como eſtà por pragmaticas del
Emperador mi Señor, que Dios tiene, y
mias expreſſamente mandado, que mis mi
niſtros, y officiales nò reciban dineros, jo-
yas, ni otras dadiuas, ò preſentes qualeſ-
quieras de litigantes, ò nò litigantes aun-
que ſe han dado de sù propria voluntad:
mis VisoRey que es, por tiempo fuere nò
de liçencia à ninguno Conſejero, ni otros
miniſtros mios, para reçebir coſa alguna
da ninguna perſona por qualquiera dele-
gacion, ò coſa ſemejante, ni ſobre eſto pue-
da deſpenſar contra lo deſpueſto por las
dichas pragmaticas, y ſi deſpenſerà, la tal
diſpenſacion aunque ſe haya data motu pro
prio, y ſin inſtancia de partes ſea de ningun
valor, y effecto, come ſe non s'hauieſſe con-
çedido: & idem prohibetur per *pragm.* 11
§. 9. *eiuſdem tit. de Official.* per eadē prę-
cedentia verba, & ſic per plures, & ge-
minatas Regias prohibitiones, & decla-
rationes habetur Officiales nihil accipe-
re poſſe, nec à litigantibus, nec à non
litigantibus per clariſſima verba, vt præ-
diximus, ipſis prohibitionibus, & ſan-
ctionibus ſub pœnis in eis expreſſis, &
puniri debent de pœnis contentis in di-
ctis Iuribus communibus, & Regni: qui
103 prædicta trāſgrediūtur, & amplius † de
corruptela tenentur, cuius pœnam latè
proſequitur *Menoch. de Arbitr. lib.* 2.
caſu 342. Decimo de Iure perfectionis,
quod diuino dici poteſt, ex quo *Am-*
broſ. de offic. dicit quod munera à Iudici-
bus affectati inſiduè miſerrimis animis
conſueuit, & in *l. properandum* §. *ſin au-*
106 *tem vtraq; de iudic.* & qui † aurum di-
ligit non iuſtificabitur, *Eccleſiaſt. cap.* 31.
vbi ſatis de hoc, & poſtremo ibi habetur,
106 quod ignis † deuorabit tabernacula
eorum, qui libenter munera recipiunt,
ibi quidem imperat aurum iudicat argen
tum remouet paſſio, promouet affectio
ſilent leges, & Canones, ratio, & æqui-
tas pręſcribūtur, ibi nulla integritas, nul-
la fides, ibi ad iuſtitiam redendam, vnde
Iudices magis potentibus, quam iuſtitiā
poſtulantibus deferunt, vt in *auth. vt iu-*
dic. ſine quoq; ſuffrag. §. *ſi vero, Paris de*
ſyndic. cap. ſindicatur Iudex per totum, &
107 qui abſtinuit, † manum ſuam ab omni
munere, iſte in Eccleſijs habitabit, *cap.*
rectè in fine 11. *quæſt.* 3. & qui munera
ſuper innocentem non accepit, habitabit
in tabernaculo Domini, vt in *Pſal.* 14. &
Iob contra iſtos loquens in *cap.* 15. dixit
ignis quippe deuorabit tabernacula eo-
rum, qui munera accipiunt, vade ergo, &
comede, in letitia panem tuum, & bibe
cum gaudio vinum tuum, quia ſic Deo
placebis; *Eccleſ. cap.* 9 & ſi exculenta,
& poculenta accipienda eſſent, à quo ſe-
108 cutius quam ab eo, cui tuam † mutua-
ſti pecuniam: & nihilominus accipere
vſura eſt, vt dixit *Luc. de Penn. in l. in ſa-*
cris 2. *num.* 30. *C. de prox. ſac. ſcrin.* qui
etiam dicit, quod iſta exenia, & dona
excęcant oculos Iudicum, quaſi mutus
in ore auertit corruptiones eorū, & iſtud
ſemper commodius mihi viſum fuit, quia
109 negari non poteſt, quin recipiens † nō
obligetur conditionaliter: quæ, & ſi nul
lam habet efficaciam, nec in agendo, nec
in excipiendo, *l. ſed ſi* §. *conſuluit ff. de*
pet. hæred. tamen aliquos parit effectus,
decem, & octo enumerat *Iaſ. in l. ſi non*
ſortem §. *libertus ff de cond. indeb.* nec di-
cant Officiales, quod abſque iſtis mu-
neribus non poſſent viuere, & quod ſi
mundi erunt, creſcat egeſtas: nam
ipſis reſpondet *Dauid Pſalm.* 4. Sacrifi-
110 cate † ſacrificium iuſtitiæ, & ſperate
in Domino, & reſpondet illis, qui dicunt,
quis dabit nobis bona, ſi erimus incor-
ruptibiles dicens, multi dicunt, qui oſtē-
dit nobis bona ſignatum eſt ſuper nos lu
men Domini quarè dubitant? iuſtè iudi-
111 cent, & liberent † pauperē à potente,
quia

quia hæc omnia adiicientur ſibi, dominabitur à mare vſque ad mare, & à flumine vſq; ad terminos orbis terrarum, dabitur ei de auro Arabiæ, & omnes gẽtes magnificabunt eum: vt in *Pſalm.* 21.
112 & nunquam vidi iuſtum derelictum, nec ſemen eius quærens panem, impios plures vidi ſuperexaltatos, & paulo poſt redij, & non eſt inuentus locus eorum: melius enim eſt modicum iuſto ſuper delitias peccatorum multas non confundetur, in tempore malo, & in diebus famis ſaturabitur, expecta ergo Dominum, & cuſtodi viam eius, & exaltabit te, vt hæreditate capias terram, hæc, & alia iuſtis Iudicibus promittit Deus in *Pſalm.* 35. & ſi Deus dixit *Deuteron cap.* 16. in fine non accipimus perſonam, nec mu-
113 nera, quia † munera excecant oculos ſapientium, & mutant verba iſtorum,
114 cur tranſgredimini mandatũ † Dei propter traditiones noſtras: & redeundo ad noſtram propoſitam reſolutionem, ex iam dictis reiectis contrarijs concludo
115 Officialem † ex vnius teſtis mediatoris, ſiue proxenetæ depoſitione cum aliquibus adminiculis, & coniecturis, ac ex forma publica cum præſumptionibus, & vehementibus indicijs, nèdum torqueri poſſe, verum etiam, & condemnari, & ita pro amico Iuris eſſe conſulo.

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Conſuetudo noui vſus Capuanæ, & Nidi ſunt contractus, & non vera conſuetudo*
2 *Succeſſio deſcendentium eſt prima cauſa, Aſcendentium ſecunda, & Collateraliũ tertia.*
3 *Auia tamquã aſcendens præfertur alijs.*
4 *Proximior ex parte matris ſuccedit in bonis maternis, & noui vſus tenor.*
5 *Pater dupliciter excluditur, per alienationem, & per renunciationem.*
6 *Proximiorũ appellatione, veniunt agnati, & cognati.*
7 *Conſuetudo Capuana, & Nidi noui vſus, eſt vera conſuetudo, & continet illud idem, quod cõſuetudo ſi quis, vel ſi qua, & eadem eſt num.* 10.
8 *Ratio quare Notarij ſpecificè dicunt ſecundum nouum vſum, cum renunciatione, & num.* 20.
9 *Contractus non à nomine, ſed ab effectu regulantur.*
11 *Socrus eſt affinis, & affinitas cauſa momentanea eſt.*
12 *Affinis ab inteſtato non ſuccedit.*
13 *Affinitas per mortem viri diſſoluitur.*
14 *Affinitas per viduitatem diſſoluitur.*
15 *Matri, & non filio ſucceditur in caſu conſuetudinis.*
16 *Auia tamquam filij imago venit.*
17 *Filio excluſo, cenſetur excluſa mater, ſiuè auia.*
18 *Nouus vſus, eſt conſuetudo, & ita appellatur, & requiſita vera conſuetudinis habet.*
19 *Matrimonia nobilium, ſecundum dictũ nouuum vſum contracta cenſentur.*
21 *Requiſita veræ conſuetudinis, & ſecundũ eam matrimonia contracta cenſentur.*
22 *Contractus à patria conſuetudine interpretantur.*
23 *Stipulatio etiam quod ſit ſecundum iſtã conſuetudinem, & vſum nouum, ſecundum eum ſtipulatum cenſetur.*
24 *Quid communiter fieri ſolet, factum eſſe iudicandum.*
25 *Quilibet in re ſua eſt moderator, & arbiter.*
26 *Succedãt, uerbum ſignificat poſt mortem.*
27 *Proximiores matris per fideicommiſſum vocati.*
28 *Pater pactione ſe excludit, & eius perſona non conſideratur, nec ab inteſtato, nec ex teſtamento, & habetur pro mortuo.*
29 *Statutum excludens* Patrem, *excludit, & auum paternum.*
30 Excluſo *vno cẽſentur excluſi omnes, qui excluſo coniunguntur.*
31 Renunciatio *in matrimonijs eſt extinctiua, & per eam eſt quæſitum ius proximioribus num. ſeq. & eſt vera abſtẽtio, & repudiatio nu.* 33. 34.

35 *Auiam nepti non ſuccedere pluries deciſũ, et ex pluribus deciſionibus fuit inducta conſuetudo, ita decedendi num. 36.*

37 *Patre, vel matre exiſtente in medio, an habeat locum conſuetudo.*

38 *Conſuetudo ſi quis, vel ſi qua quid diſponit circa ſucceſſionem filiorum.*

39 *A verborum proprietate non recedendũ.*

40 *Succedi alteri non poteſt, niſi poſt mortẽ quo tempore cõſtat, quis eſt proximior.*

41 *Subſtitutio poſt mortem eſt fideicommiſſaria expreſſa, & fideicommiſſum expreſſum inducit nu. 42.*

43 *Fideicommiſſario ex fideicommiſſo acquiritur actio realis perſonalis, & poteſt reiuendicare adimpleta conditione.*

44 Proximiori ius *quæſitum per conſuetudinem, vti vocato, à nemine tolli poteſt.*

45 *Conſuetudinis vigore quod habetur per fideicommiſſum datur.*

46 Pater *ſicut pupillariter filio ſubſtituere poteſt, de quo conqueri non poteſt, ita per conſuetudinem idem fieri poteſt.*

47 *Conſuetudo, vel ſtatutum omnia poteſt leges imitatur, & vincit.*

48 *Conſuetudo, vel ſtatutum quod in feudalibus ſuccedat primogenitus eſt tutum in foro poli, & fori.*

49 Pater, *& mater excluduntur à Iure petẽdi legitimam, vbi pater filio fecit ſubſtitutionem.*

50 *Subſtitutio pupillaris non eſt teſtamentum filij, ex quo pater conqueri non poteſt.*

51 *Proximiores prò vtraque parte vocati cum diſtintione bonorum vocati cenſendum.*

52 *Filius fideicommiſſarius moriendò ab inteſtato cenſetur omnia agnatis alienaſſe.*

53 *Filius fideicommiſſarius pubes decedens videtur facere ſubſtitutionem dirutam quæ vocatur legalis, ſiue conſuetudinaria.*

54 *Subſtitutio ſtatutaria, ſiue cõſuetudinaria potentior eſt ſubſtitutionis hominis.*

55 *Succeſſiones ſunt de Iure poſitiuo.*

56 *Conſuetudo, ſiue ſtatutum maiora poteſt facere in ſucceſſionibus quam lex.*

57 *Pater, & mater per conſuetudinem excludũtur à ſucceſſione filiorum ex cauſa publica vtilitatis.*

58 *Exhæredatis nulla legitima debetur, & pro mortuis habentur.*

59 *Pater, & mater conqueri non poſſunt de filio, qui eos legitima priuauit, quia non filius, ſed conſuetudo fecit.*

60 *Bona fortiori vinculo, quæ debentur per conſuetudinem, quam quæ Iure communi.*

61 *Statuentium poteſtas maior eſt quam teſtatoris, & conſuetudo potens, & lege potentior, & Rex omnium dicitur.*

62 *Incluſio aliquorum excluſio aliorum eſt.*

63 *Verba in ablatiuis important conditionem.*

64 *Conditione conceſſum quod eſt ſub eadẽ non exiſtente dicitur ademptum.*

65 *Conditio nihil ponit in eſſe.*

66 *Diſpoſitio conditionalis non eſt irreuocabilis.*

67 *Conditione pendente diſpoſitio ſtat in ſuſpenſo.*

68 *Pater ſicut ſuccedit in bonis omnibus filij, ita excluditur à maternis.*

69 *Maritus, & vxor ſunt affines, & inter affines nulla datur ſucceſſio.*

70 *Maritus non ſuccedit vxori, & quando.*

71 *Mors omnia ſoluit.*

72 *Succeditur matri defuncto filio ſine filijs & ab inteſtato.*

73 *Conſuetudo, ſi quis, vel ſi aliqua eſt vnũ, & idem.*

74 *Conſuetudines inductæ ſunt, vt bona cõſeruentur in familia.*

75 *Honeſtas familiarum conſeruatur per diuitias, quæ per inopiam perit.*

76 *Renunciatio ſi ponitur in nouo vſu eſt prò maiori cauthela.*

77 *Ratio ſi eadẽ militat, idem determinat.*

78 *Pater ſi ſuccedit in bonis maternis, & mater in paternis eſſet contra mentem ſtatuentium.*

79 *Lex vbi non diſtinguit, nec nos diſtinguere debemus.*

80 *Verbum præterquam ponitur excluſiuè, quando præcedit oratio affirmatiua, & ſequatur oratio ſpecialis.*

81 *Proximior dicitur ille, quem nemo præcedit.*

82 Pater

82 *Patri, & matri præterire poteſt, qui ſunt proximiores filij.*

83 *Conſuetudo vltra ius commune aliquid operare debet.*

84 *Conſuetudo excludit proximiores ex parte patris à bonis maternis, & è contra proximiores ex parte matris.*

85 *Conditionem diſpoſitionis ſufficit de facto adimpleri.*

86 *Conſuetudo non excludit patrem, & proximiores, quia adſunt proximiores matris, ſed quia filia deceſſit ſine filijs, & ab inteſtato.*

87 *Conſuetudinis mens eſt conſeruare bona in familia.*

88 *Patre, vel matre exiſtente in medio non habere locum conſuetudinẽ ſumpſit originem ab Iſern. & Luc. de Penn.*

89 *Conſuetudo poteſt ſtatuere, quod pater nõ ſuccedat filio.*

90 *Iſern. determinat patrem non ſuccedere filio in bonis maternis.*

91 *Pater non ſuccedit libertis filij emptis de peculio, ſed in bonis quæ fuerunt patris, & dicitur reuerti.*

92 *Parentibus tam naturalibus, quam legitimis vna reuerentia debetur, & Lucæ de Penna opinio.*

93 *Filius non tenetur inſtituere patrem in bonis maternis.*

94 *Lucas de Penna pro noſtra opinione.*

95 *Feudo materno pater non ſuccedit filio.*

96 *Bona materna delata filio non mutant earum naturam.*

97 *Legitima, an poſſit per ſtatutum, ſiue conſuetudinem à filijs auferri.*

98 *Legitima parentum in bonis filiorum an poſſit per ſtatutum, & conſuetudinem tolli.*

99 *Legitima parentum in bonis filiorum nõ eſt de Iure naturali.*

100 *Filius quod præmoriatur patri eſt turbare ordinem naturæ.*

101 *Ordo à quo remouetur, & prouidentia ordinis etiam.*

102 *Legitima debita patri, vel alio aſcendenti eſt de Iure ciuili poſitiuo.*

103 *Legitima cum ſit ius agnationis matri non debetur.*

104 *Ius naturale non ordinauit legitimam deberi aſcendentibus.*

105 *Ius naturale interpretationem non recipit extintiuam.*

106 *Proximiores ex parte partis excludũtur à legitima.*

107 *Legitima ſi conceditur, conceditur in bonis filij, & non in bonis maternis conditionaliter obuentis.*

108 *Napodani contrarietas.*

109 *Conſuetudo in diſtinctione bonorum differt à Iure communi.*

110 *Prærogatiua bonorum eſt magis attendenda.*

111 *Pater non poteſt de bonis maternis filij diſponere in præiudicium proximiorum ex parte matris.*

112 *Ant. de Alex. opinio repellitur cum ſuis allegatis, & nu. 113.*

114 *Patris ex parte, ideſt ex ſtirpe, vel progenie, vel ex linea paterna.*

115 *Genitiuus patris coniunctus cum dictione, ex, ſignificat originem.*

116 *Pater eſt principium, & caput paternæ lineæ. & mater maternæ.*

117 *Doctores contrarij reijciuntur.*

118 *Conſuetudo non ſolum conſiderat gradus proximitatem, ſed, & bonorum diſtinctionem.*

119 *Filius familias de bonis maternis relinquere patri non tenetur, ſi non vult, ſaluo debito bonorum ſubſidio.*

120 *Iura communia obſeruantur in alijs bonis aduentitijs.*

121 *Conſuetudinẽ Patre, vel matre exiſtente in medio locum habere interpretatũ fuiſſe per multos Doctores, & nu. ſeq.*

123 *Matrem non ſuccedere filio ſtantibus agnatis, & è contra patrem ſtantibus cognatis eſſe de conſuetudine totius Italię, & ita Luc. ab alijs interpretatur.*

124 *Pupilli infantes, & alij, qui non poſſunt teſtamentum facere dicuntur inteſtati decedere, & tunc pater, & mater repelluntur. deciſum.*

125 *Paterna bona paternis proximioribus, & materna maternis debentur.*

126 *Conſuetudo ſi quis, vel ſi qua introduxit nouum vſum ſuccedendi, quàm de Iure conſtitutionis, & communi.*

127 *Conſuetudo ſi quis, vel ſi qua eſt ipſe*

nouus

Digitized by Google

nouus vſus.

128 *Napodanus determinat, matre, vel patre exiſtente in medio conſuetudinem locũ habere dando ſucceſſionem bonorum matris ſuis proximioribus viuo patre.*

129 *Stephani de Gayeta opinio reijcitur.*

130 *Opinione in contrarium adductorum, & contrarijs reiectis concluditur conſuetudinem locum habere patre, vel matre in medio exiſtente.*

Pro Domino Io. Baptiſta Porta contra D. Iſabellam Gironem.

ARGVMENTVM.

De ſucceſſione filiorum in pupillari ætate, vel ab inteſtato, quandocumque decedentium, in bonis omnibus in beneficium proximiorum ex parte patris, præter quam in bonis maternis, in quibus ſuccedunt proximiores ex parte matris, & an conſuetudo habeat locum, patre, vel matre exiſtente in medio, & quod nouus vſus eſt eadem conſuetudo, & de renunciatione particulari ſucceſſionis filiorum non neceßaria.

CONSILIVM CXV.

IOANNES Baptiſta Porta ille Philoſophiæ, & aliarũ ſcientiarum inſignis, ob mortem D. Liuiæ Siciliæ Marſeglia quondam D. Franciſci Marſeglia, & quon. Lauræ Silueſtrę filiæ petit per S. C. declarari bona, quæ fuerũt dictæ quon. Lauræ ad ipſum eius auunculum proximiorem ſpectare cum fructibus, & intereſſe, D. Iſabella Girona dictæ D. Liuiæ Siciliæ Auia paterna, alijſquè excluſis, vt ex ſupplicatione fol. 49. & videtur obtinere non poſſe.

Primo ſi dictus D. Franciſcus matrimonium contraxit ſecundum conſuetudi-
1 nem † noui vſus Sedilium Capuanę, & Nidi, cum ſpecifica renunciatione ad inuicem ſucceſſioni filiorum, in pupillari ętate ſine filijs, & ab inteſtato, quandocũque decedentium, ſunt contractus à partibus celebrati, & non vera conſuetudo per ea quæ nouiſſimè adducit *Reu. Pater Molfeſ. in Comm. Conſuet huius Neapolit. Ciuitatis in par. 1. c. 4. n. 6. & par. 2. q. 24. nu. 7.* & ſic tales renunciationes afficere ipſos contrahentes, & non Auiam.

Secundo prima cauſa ſucceſſionis eſt
2 deſcendentium, ſecunda aſcendentium, tertia collateralium, vt in §. *ſi igitur auth. de hæred. qual. in auth. defuncto ad Senat. Conſult. Tertul. & in §. 1. de hæred. ab inteſt. ven. Napod. in Conſuet. ſi quis, vel ſi qua nu. 125. & Molfeſ. in d. Com. Conſuet. par. 4 q. 45. nu. 57.* D. Iſabella tanquam
3 Auia † paterna aſcendens dictę D. Liuiæ Siciliæ, dicto Io. Baptiſtæ de tranſuerſali, ſiue collaterali linea licet materna, præferri debet, vt per *Molfeſ. in d. q. 45. nu. 4. 5. & per totam.*

His, & ſimilibus non obſtantibus contrarium eſt de Iure verius, & Ioannes Baptiſta obtinere debet.

Primo eſt verum in facto dictam Lauram Silueſtram dicti Io. Baptiſtæ Neptẽ ex ſorore vtrinq; coniuncta mortuo Io. Vincentio Scalaleone, eius primo viro matrimonium ſecundo loco contraxiſſe cũ dicto D. Franciſco Marſeglia: ex quibus licet nati fuerint D. Philippus, D. Anna, & D. Liuia Sicilia, omnes in pupillari ętate, & ab inteſtato ab hac vita migrarunt, & ſic dictæ vltimę defunctę, ipſe
4 Ioan. Baptiſta ex parte matris † proximior, in omnibus ſuis bonis maternis ſuccedere debet, iuxta dictę Conſuetudinis, & noui vſus ſtipulationẽ, & renunciationem fol. 16. ex quo Io. Baptiſta tamquã proximior, claram intentionem, & deciſionem pro ſe habet, per *tex. in d. Conſuet.* & nouo vſu prædicto fol. 131. ib. (*Mater omnino excluditur à ſucceſſione filiorũ quandocumq; morientium ab inteſtato, & ſine liberis in bonis paternis, & quæ prouenerunt filijs à linea paterna, in quibus ſuccedunt proximiores ex parte patris: & è contra pater excluditur à ſucceſſione filiorum etiam quandocumq; decedentium ab*

narum ex nuptijs coniunctarum omni carenti parentela, vt notatur in d. §. affi-
13 *nitatis)* ſtante maxime † morte dicti D. Franciſci viri Lauræ, & dictæ defunctæ patris, & morte ipſius Donnæ Liuiæ Siciliæ, & aliorum filiorum: Affinitas quæ cauſa erat inter Lauram nurum, & D. Iſabellam ſocrum ceſſauit, & ſic affinitatis cauſa ceſſante, ipſa affinitas ceſſat, *tex. eſt in l. cui eorum* §. *affinitatis ff. de poſtul.* ibi *(Affinitates non eas accipere debemus, quæ quondam fuerunt, ſed præſentes,)* vbi *Gloſ. & Napodan. in dicta Conſuetud. ſi quis, vel ſi qua num.* 163. *& alij Scrib.* ibi, & latiſſimè *Tiraquell. in tract. ceſſante cauſa in princip. à num.* 27. *vſque ad num.* 40. *& Baldus ad text. in dicta l. cui eorum* dicit, quod
14 ſtante † viduitate, affinitas eſt ſoluta quanto fortius ſtante morte D. Franciſci, Lauræ vxoris, & filiorum omnium qui affinitatis cauſa fuerant, dicta Auia ceſſante affinitate, vt ceſſauit eſt extranea, èx quo in bonis Lauræ quondam
15 nurus non ſuccedit, cum tali caſu † ſuccedatur matri, & non filiæ, vt deciſum firmat *Præſid. de Franch. in deciſio.* 92. *num.* 5.

Quarto ſi dicatur ex quo Don Franciſcus fuit præmortuus ante mortem ſuorū filiorum Auia ex eius perſona ſuccedere poteſt ſecundum *Bald. & Doctores in l. pactum quod dotali C. de collat. & Canon. in capit. quamuis de pact. in 6.*

16 Reſpondetur quod dicta Auia † non poteſt venire, niſi tamquam eius filij imago *l. illam* §. *penult. C. de collation.*
17 & excluſo † filio per dictam renunciationem, & ex alijs, vt infra, cenſetur excluſa, & mater, *Paul. de Caſtr. conſil.* 341. *incip. præſuppoſito quod dictum ſtatutum, & in conſil. ſeq. incip. hæreditas prædicta ſecundum primam impreſſionem*, vbi dicit quod iſta determinatio eſt *communis, & illud quod ſtatuitur in cauſa proxima, cenſetur ſtatutum, & in cauſa remota, quæ per illam, & ex illa prouenit, & hæc ratio fuit *Bal. in d. l. illam* in auia loquentis, idem *Paul. de Caſtr. in alio conſil.* 418. *incip.* *quod iſta mater, & in conſ.* 217. *primo videndum in antiquis*, & omiſſis alijs adhoc allegatis hanc *communem dixit eſſe opinionem *Aſtenſ. in tractatu de ſtat. in 6. membro principali colum.* 22. reiecta opinione *Angel. Barbat. & aliorum* aliter tenentium, & conſuluit idem *Barbat. in conſil.* 16. *circa conſultationem col.* 4. *lib.* 1.

Non obſtat primum contrarium dictum nouum vſum conſuetudinem non eſſe, ſed pactiones contrahentiū, ipſoſq; tantum afficere.

Primo quia talis nouus vſus licet ex ſuperius dictis appareat, quod ſit con-
18 ſuetudo, ipſam † Conſuetudinem appellant *Afflictus in deciſione* 237. *& prius in deciſione* 201. *Præſid. de Franch. in deciſ.* 92. *in princip. Regens de Ponte conſil.* 61. *num.* 13. *verſic. ex quo fit nu.* 18. 19. 20. 48. 50. 51. 52. 54. 73. *in fine Frecc. in addit. in dicta Conſuetud. ſi quis, vel ſi qua ſub num.* 65. *verſic. ad conſuetudinem fol.* 130. *& ſub num.* 182. *verſic. nota iſta, & præcedentia fol.* 125. *Moderni in differentijs collectis inter Conſuetudinem Capuanæ, & Nidi, & Moris magnatum fol.* 131. *Piſanell. ibidem ſub num.* 224. *verſic. tenet Napodanus fol.* 136. *Minad. in Conſtitut. in aliquibus in* 4. *notab. num.* 5. *fol.* 129. maxime quod longiſſimo tempore ſecundum eam fuit iudicatum, & de tali conſuetudine, & vſu facta mentio in iudicijs, adeò quod habet omnia requiſita conſuetudinis, vt per *Doctores in l. de quibus ff. de leg. & in capit. final. extra de Conſuet. vbi latiſſimè Rocc. de Curt.* & adeo eſt vera conſuetudo, quod
19 ſi nobiles † ſimpliciter contrahunt matrimonia, ſecundum talem Conſuetudinem, & nouū vſum contrahere cenſentur, vt alias fuit diſcuſſum, & allegatū in cauſa Donnæ Mariæ d'Aualos cum Domino Marchione Sancti Luciti, & ratio eſt manifeſta, quia communiter omnes viri nobiles ita contrahunt, teſtatur *Minad. in d. not.* 4. *num.* 5. *fol.* 129. *Conſiliarius Fabius de Anna conſil.* 92. & dum ſecundum talem conſuetu-

 dinem

dinem,ſiue nouum vſum omnia fere matrimonia contrahuntur ſi in aliquo contractu expreſsè non eſt conuentũ adhuc taliter ſtipulatũ eſſe cenſetur per *tex. in c.de Francia,vbi notat Abb.& DD.de ſponſal Caſſan.in Cõſuet.Burg.rub.4.§.2. verſ.ſolet la general Conſtit.nu.1. Mantic. de taci.& ambig lib.3.tit.9.num. 60. Valaſc.dec.138.per totam, Seſſ.dec.37.n. 3.20.Mar.Giurb.dec.111.nu.6.*

Secundo licet aliqui nobiles Capuanæ,
20 næ, & Nidi dum aderat dictum † mos Magnatum,& conſuetudo ſi quis, vel ſi qua, quæ eſt, & continet idem ꝙ nouus vſus ad euitandam æquiuocationẽ ſecundũ quam contrahere volebant, ſpecificè ſecundũ conſuetudinem dicti noui vſus, & cum renunciatione expreſſa contrahebãt,tamen quia dicta cõſuetudo,ſi quis, vel ſi qua,& nouus vſus,vnũ,& idẽ continebant, ꝙ pater in bonis maternis filio defuncto ſine filijs, & ab inteſtato, & ſic mater è contra non ſuccedunt in bonis alterius,& etiã infra,& àmultis annis ta
21 lis nouus † vſus requiſita veræ conſuetudinis habet, licet ſit eadẽ, vt prædiximus,eſtq; effecta huius Ciuitatis vera cõſuetudo omnia matrimonia ſecundũ talem conſuetudinẽ, & nouum vſum con-
22 tracta videntur, quia † contractus à patriæ cõſuetudine interpretari debẽt per *tex.in l.ſemper in ſtipulationibus ff.de reg. iur.l.in lege C.loc.* ſecundum ipſam conſuetudinem,ſiue nouum vſum contraxiſſe coniuges quoad ſolemnitatem contractus,aut ſolutionem adhibẽdam dicit *Caſſan.in conſ.7.nu.2.Ceſal.conſ.598.nu. 59.Reg.de Pont.conſ.53.nu. 17. Magon. dec.Lucenſ.7.nu.18.deciſ.24.nu.13.Floren.dec.56 nu.3.Molin.diſput.260.nu.1. Barz.deciſ.39.nu.8.Mart.vot.1.num.4. vot.5.nu.8.Honded.conſ.52.nu.26.lib.1. Mantic. de coniect. vlt.volunt.lib.1.tit. 2.nu.16.Surd.deciſ.478.nu.5.& ex alijs Giurb·d.deciſ.11.nu.7.& ſeq.*& ſi partes
23 † iuxta dictam conſuetudinem, & nouũ vſum non ſtipulaſſent, vt ſtipularunt adhuc ſecundum eum ſtipulaſſe videntur,
24 quia in dubio id quod † communiter fieri ſolet factum eſſe iudicandũ eſt *Bald. in rub.C.de fid.le inſtr.col. 3. per tex. in l. vlt.C.de fidei uſſ. Afflict. deciſ.58.num.7. Rimin. Iun. in l.ſi emancipati num.52.C. de collat.la cob·Menoch.qui alios congerit de præſumpt. lib. 6.præſumpt. 14.num 16. Conſil. de Anna.conſ.92.nu.3.4.5. & 6.* & ex his dictum nouum vſum veram cõſuetudinẽ eſſe, & ſecundum eum generaliter contrahi matrimonia aperte videtur.

Secundum contrarium quod Auia paterna quia aſcendens in bonis maternis defunctæ ſuccedere debeat, nec obſtat.

Primo dicta Laura Silueſtra antequã nuptui ſe traderet d. Don Franciſco ſuo rum bonorum erat Domina,& in eis legem quam voluerat imponere poterat,
25 cum quilibet † in re ſua ſit moderator, & arbiter *l.in re mandata C. mand.* vnde in contractu ſui matrimonij conſuetudini noui vſus licitè, & ſpecificè ſe ſubmiſit, & adinuicem cum dicto ſuo viro, ſucceſſioni filiorum in pupillari ætate, vel quandocumq; ab inteſtato decedentium renunciauit, & ſic in bonis paternis ſuccedant proximiores ex parte patris, & in maternis proximiores ex parte ma-
26 tris: quod verbum,ſuccedant, † ſignificat ſequuta morte, vt ex *Bart.in L.Gallus §.quidam recte ff.de liber.& poſthum. vbi Angel.Iaſ.& alij, & Peregr. ex alijs in tract. de fideicom.art.19. num.18* per mortem dictæ Donnæ Liuiæ Siciliæ vltimæ defunctæ ſine filijs, & ab inteſtato
27 proximiores † matris ſunt per fideicommiſſum vocati,vt per *gloſ.in l.in teſtamen to verſ.ſucceſſerit C.de impub.& alijs ſub ſtit.Peregr.de fideicom.art.*19.iuxta dictã conſuetudinem,& nouum vſum ſecundũ
28 quem pater † pactione, & renunciatione ſe excludit tam à ſucceſſione quam à legitima in iſtis bonis maternis de quibus agitur,& ab eis abſtulit ſe de medio: immo ꝙ habetur pro mortuo,& eius perſona non conſideratur,nec ex teſtamẽto, nec ab inteſtato, vt authoritate *Napod. Ant.de Alex.Colut.Coppulæ,Capyc. Frecc. Piſanell.& aliorũ firmat Praſ.de Franch. in deciſ. 552.per tot. & in fine poſt num.* 22. declaratum, & deciſum, teſtamentũ

filij

filij cum præteritione patris de bonis in quibus pater ex pactione nō ſuccedebat, fuiſſe,& eſſe validū,& cōſuetudo,ſiue ſta
29 tutum † excludens patrem ſtantibus co gnatis, & è contra matrē agnatis extantibus,excludit etiā auū paternū,ſiue maternū, *Bart.latè in l.2.§.videndū nu.1.ff. ad tertull.* & licet ſit opinio controuerſa tō eſt magis *communis, vt per *Brun. de ſtat.exclud.ſam.art.6.num. 100.vſq; ad 108. & nu.106.* magis *cōmunem,& in Auia loquitur *Bal.in l.illam n.2.C.de col lat.vbi Fulgoſ.nu.2.latè Forſter.in tract. de ſucceſſ.lib.3.c.16.nu.14.Panorm.conſ. 75.n.6.lib.1.Iaſ.conſ.80.nu.3.& ſeq.lib. 3.conſ.221.nu.19.& ſeq.lib.2.* dicit *cōmunem *Ioan. Arelatan. in l. generaliter nu 59.C.de ſecund nupt. Michael Craſſ.in tract.de ſucceſſ.§.ſucceſſio ab inteſtato q. 22.n.3.latiſſimè Surd.conſ.85.nu.23.lib. 1. qui alios citat,Ceſal. omnino videndus conſ.470.lib.5.Alex.Raudenſ.conſ. 4. nu. 22.lib.1.* qui alios citat, & ex alijs reiectis cōtrarijs firmat *Conſ.Fab.de Ann.cōſ. 92.n.25.& ſeq.qui n.31.* dicit,& qñ perſona,quæ non eſt expreſſa à ſtatuto coniungitur defuncto per mediū perſonæ ex cluſæ , tunc ſine dubio procedit opinio
30 *Bart.* ꝙ excluſo † vno cenſentur excluſi omnes,qui cōiunguntur defuncto per me diū perſonę excluſę:ita diſtinguendo cōcludit *Caſtren.in d.l.illam nu.8.& 9.* ponens exēplū in auia materna,ſiue paterna,& fratre,ſiue ſorore ex latere ipſorum *Alex.ibidē nu.7.Det.* loquens in vterinis *n.16* vbi *Menoch.in add.* dicit eſſe cōcluſionē indubitatā,& eſſe magis *communem opinionē tradit *Brun.poſt alios in d. 6.art nu.106.Ruin.conſ.18.nu.10.lib.3. & ex alijs Conſil.Fab.de Ann.d.conſ.92. etiam reiectis contrarijs.*

Secundo ex ſola ſtipulatione ſeu conſuetudinē dicti noui vſus,cum mutua renunciatione ſucceſſioni filiorū ſine filijs, & ab inteſtato decedentiū abſque dubio ipſe Io.Baptiſta ex parte matris dictæ defunctæ proximior in omnibus bonis maternis ſuccedere debet, auia paterna,& alijs quibuſcumq; ex parte patris exclu-
31 ſis,quia † renunciatio prædicta eſt extinctiua excludendo ſe de medio , & extinxit ius ſuum excludēdo ſe à Iure ſuccedendi filijs decedentibus ſine filijs,& ab inteſtato ,vt latè per *Conſiliar. Fab. de Ann.conſ.45.Pereg. in tract.de fideicom. art.52.Reg.de Ponte conſ.39.& 40. Reg. Lanar.conſ.49.Purpur.conſ.372.& 486. lib.2.Molfeſ.in tit.de renunt.q.6.n.16.*& cum dicta renunciatio,quia tractatur de hęreditate deuoluenda quāuis dirigatur in beneficiū proximorū,& ſic aliorum eſt extintiua,vt ex prædictis & alijs per *Mol feſ.vbi ſupra*,& renunciatio eſt directa in beneficiū alicuius,qui,vel eſt vnus ex fratribus,vel vnus ex cohæredibus,& nō apparet,vt vnius tantū contemplatione ſit
32 renunciatū,& tunc etiā repudiatio † pręſumitur eſſe, & eſſet acquiſitū ius omnibus in eodē gradu exiſtentibus, & omnibus cohæredibus , & ſic omnibus proximioribus,vt probat *Conſ.de Ann.in d.cōſ. 45.à nu.9.vſq; ad nu.15.Pereg.d.art.52 Surd conſ.133.ñ.22.& Molfeſ.d.q.6.nu. 21.& 22.*& cum talis renunciatio ſit de mera hęreditate deuoluenda,& clatū eſt, ꝙ ſit extintiua quamuis dirigatur in be-
33 neficium alicuius eſt mera † abſtentio,& repudiatio,vt firmat *Paul. de Caſtr. in l. plane §.ſi duobus nu.9.ff.de leg. 1.& Mol feſ.de renunt.q.14.num.4.* ſi per dictam renunciationē , & repudiationem omne ius patris eſt extinctum,quomodo,& qua ratione auia ad ius repudiatum, & extinctum venire poteſt : certè non videtur , maxime quod pater renuncians habetur pro mortuo, vt diximus, & per *Molfeſ. in d.quæſt.14.nu.12.* iura ſuccedendi filijs decedentibus ſine filijs,& ab inteſtato extincta per ipſam renunciationem acquiſita proximioribus matris , & per mortē ipſius filij, & filiorū affinitas, quæ erat cum auia paterna fuit extincta,& ſic
34 dicta auia eſt extranea, cū † ſuccedatur matri,vt iudicatū firmat *Praſ.de Franch.*
35 *d.deciſ.92.nu5.* ipſa † auia ei non ſuccedit , ſed excludi debet , vltra ſupradictas authoritates,& opiniones *communes, etiam contrarijs reiectis de *commu ni opinione teſtatur *Conſiliarius Aloyſ. Ximen. in d. Conſil. Fab. de Anna 92.*

nu. 75. *& 76. qui* Conſ. *de Anna ibidem*
nu. 39. firmat ſecundum hanc opinionē
fuiſſe deciſum in anno 1514. in cauſa
Vanneliæ Monforte, in qua cauſa auia
materna fuit excluſa tamquam de linea
matris, iuxta notata per *Bart. in d. §. vi-
dendū, & DD in d. l. illam, dictamq; deciſ.
refert Capyc in d. Cōſuet. ſi quis, vel ſi qua
fol. 127. in gloſ. præter quam verſ. in hac gl.
poſt num. 185. Reg. de Pont. conſil. 61.
nu.* 75. & in cauſa Fabij de Gatta fuit de
ciſū, & excluſa linea paterna, in cauſa D.
Camilli Pignatelli Comitis Burrelli, cū
Ill. Duce Montis Alti ſimiliter fuit deci-
ſū contra auiam, firmat *Præſ. de Frāch. in
d. Conſuet ſi quis, vel ſi qua f.* 115. *nu.* 137.
quā deciſionem latè cōprobat *Reg. Reuer
36 tertus in fine conſuet.* & poſtquam † per
Collaterale, & pluries per Sacr. Conſ. ſit
contra auiam iudicatū poſſet dici eſſe in
ductā conſuetudinē ita iudicandi, vt per
*Iſern. in c. 1. col. 2. verſ. vnde ſi bis de his,
qui feud. dar poſſ. gl. in l. 3. C. de Epiſc. aud.
& Præſ. de Franch. in dec.* 91. *nu.* 6. ita, &
prò dicto Io. Baptiſta iudicari debere bo-
na materna dictæ quond. Donnæ Liniæ
Siciliæ ipſi ſpectare cum fructibus, & in-
tereſſe, dicta Donna Iſabella Girona auia
paterna excluſa.

Ex his patet, patre, matre, vel alijs
aſcendentibus, in medio exiſtentibus cō-
ſuetudinem noui vſus Capuanæ, & Nidi
locū habere, ſed quid in conſuetudine in
ſcriptis redapta ſi quis, vel ſi qua, an ab-
ſque expreſſa renunciatione futuræ ſuc-
ceſſionis filiorū ſine filijs, & ab inteſtato.
decedentiū, quæ, & ſi eſt eadē cum dicto
nouo vſu, an ipſo circumſcripto patre,
37 † vel matre exiſtente in medio, cōſuetu-
do ipſa locū habeat, & videtur dicendū
ꝙ non, ex *gl. Napod. ad eam nu.* 132. *Vr-
ſill. add. ad Afflict. in dec. 38. nu. 2. Conſ. Fab.
de Ann. conſ. 2. & conſ. 119. nu. 3. Minad.
dec. 38. n. 1. Reg. de Pont. conſ. 61. n. 62. &
ſeq. Frecc. Ant. de Alex. Gaſp. de Leo Præſ.
de Franch. & alij Add. in d. Conſuet f. 114.
Camill. Salern. in Conſuet. & ſi teſtator n.
34 fol. 182. in apoſtill. incip. ſi cōſuetudo ha
bet locū, Reg. Reuert. in d. ſuo diſcurſu poſt
Conſuet. f. 394. Præſ. de Franch. dec.* 486.
& deciſ. 606. nu. 4. & ſeq. & alibi paſſim,
& ſit axioma *commune in ore omnium
dicit *Molfeſ. in d. comm Conſuetud. par. 4.
q. 44. nu.* 1. talemq; opinionem originem
ſumpſiſſe ab *Iſern in c. 1. nu 6. verſ. & ſi
ſtatutū de nat. ſucc. feud & à Luc. de Pen.
in l. 1. col. 5. in princ. verſ poſt gloſ. C. de im
pon. lucrat. deſcript. lib.* 10. *Mulfeſius
in d. par. 4. quæſt. 45 num.* 16. ſed pat-
eat mihi tantorum virorum authoritas,
ſi contrarium verius eſſe fundatur ex
pluribus.

Primo ex lectura *dictæ Conſuetudinis*
38 dicentis (*ſi quis, † vel ſi qua ab inteſtato
deceſſerit filijs, ſeu liberis legitimis non ex-
tātibus, tunc proximiores ex parte patris
ſuccedunt in bonis omnibus defuncti, præ-
terquam in bonis, quæ obuenerunt eidē de-
functo à matre, vel ab aliquo ex linea ma
terna, in quibus proximiores ex parte ma
tris ſuccedant,*) pater, & mater in tali
caſu ſunt excluſi, & ipſis exiſtentibus in
medio cōſuetudo locum habet. Secundo
cōſuetudo ipſa loquitur per verbū ſucce-
39 dant à proprietate verborum † non re-
cedendo, vt in *l. non aliter ff. de leg.* 3.
viuens non habet hæredem *l. fin. C. de
actio. vel hæred. vend.* & de Iure non po-
40 teſt dici aliquem † ſuccedere alteri, niſi
poſt mortem, quo tempore conſtat, quis
eſt proximior in ſucceſſione, vt per *Bar. in
l. Gallus §. quidam rectè ff. de liber. & poſt-
hum. vbi idem tenent Angel. Iaſ. & alij,
& Soccin. in eadem l. Gallus §. ſi parente.
& in conſil. 12. num. 15. lib. 3. Fulgoſ. con-
ſil. 17. Ruin. conſil. 174. num. 13. conſil. 4.
colum. 1. lib. 3. Crauet. conſil. 131. num. 10.
Couar. in cap. Raynutius §. 2. num. 5. Pe-
regrin. de fideicommiſſ. artic. 19. num.* 18.
poſt mortem filij decedentis ſine filijs,
& ab inteſtato in bonis omnibus ſunt
vocati proximiores ex parte patris, præ-
ter quam in bonis maternis, in quibus
ſunt vocati proximiores ex parte matris,
41 & talis † ſubſtitutio poſt mortem iudi-
catur fideicommiſſaria expreſſa, ex di-
cta lege conſuetudinis tradita, vt ha-
betur ex *gloſ. in d. l. in teſtamento, verſ.
ſenſerit*, loquens de ſubſtitutione ta-
cita, vel expreſſa dicit (*expreſſa
ſubſti-*

*ſubſtitutio eſt,per hæc verba,ſi Lutius ſue
eeſſerit Sempronius hæres eſto*) allegat *l.
miles ita* §.1.*& in princ.& l. in fraudem*
§.*pen.ff eod. quam gloſ. ponderat Raphael
Cum in in d.l. in teſtamento C. de impub.
& alijs ſubſtit.* & quod ſecundum illam
ſępius conſuluit *Det. in l.precibus nu.*16
*C.de impub.& in conſ.*227.*colum.*2.*Curt.
Iun.conſ.*86.*col.*2.*& conſ.*172.*in princip.
Pariſ.conſil.*41.*num.*3.*lib.*2.*Soccin. Iun.
conſ.*180.*num.*20.*lib.*2.*Hieron.Gab.conſ.*
104.*in princ.Peregrin.de fideicom.art.*1.
*nu.*19. *faciunt notata per Bart. in ſimili
in l.Lutius in pen.quæſt.ff.de vulg.& pu-
pill.ſubſtit. Soccin.in d. conſil.*12.*num.*15.
Piſanell. ad Afflict. in deciſ. 237. & ex
42 tali † vocatione, & ſubſtitutione in di-
cta conſuetudine, ſine dubio fideicom-
miſſum expreſſum, in proximiores vtriuſ
que inductum fuit, eique fuit quæſita
43 actio,& obligatio perſonalis,& realis,ac
dominium irreuocabile, etiam ſine ſti-
pulatione, ceſſione, & traditione, adeo
quod per mortem filiæ vltimæ defunctæ
ſine filijs, & ab inteſtato,purificata con-
ditione proximiores ex parte matris, à
vocatis, & ſubſtitutis,reiuēdicare poſsūt
bona materna dictæ defunctæ, licet illæ
res traditæ vnquā fuerint,ita firmat *Det.
poſt Specul.in conſ.*238.*ſiue* 239. *num* 8.
*verſ. concludit tamen. & in l. in traditio-
nibus col pen.in fin C. de pact. & ex alijs
Aym.Craset.conſ.*19.*num.*8.*&* 9.*Couar.
var.reſol.lib.*1.*c.*14.*nu.*2.*Oſaſch.deciſ.Pe
demōt.*85.*nu.*6.*& ſeq. & latiſſimè Pereg.
de fideicom.art.*1.*nu.*16.*& art.*42.*nu.*16
44 *&* 17. & à dictis † proximioribus ſubſti-
tutis per dictam conſuetudinem à nemi-
ne tolli poſſunt,iuxta *tex.in l.quodcumq;*
§.*ſi quis ita ff.de verb. oblig. vbi DD. &
notat.Bal.in l.ſi conſtante in vlt. not.C.de
donat.ant.nupt.* dicens quod ius quæſitū
tertio,etiam in ſpe non tollitur,facit *tex.
in l.fin.ff de pact.& in regula id,quod no-
ſtrum ff.de reg.Iur.* & reiectis contrarijs
firmat *Det.in d.conſ.*238.*ſiue* 239.*nu.*5.
verſ.ſed breuiter his,maxime, quia illud
45 quod † ex conſuetudine habetur per fi-
deicommiſſum defertur, vt per *Piſanell.
ex alijs in add.ad Affl.deciſ.*237. Nam
46 ſicut pater, † vel mater poteſt pro filio
teſtari, & poteſt filio pupillariter ſubſti-
tuendo matrem,& è contra patrem à qui
buſcumque bonis excludit, ita quod ha-
bentur velut præteriti, vel exhæredari,
nec de hoc conqueri poſſunt, per *tex. in
l.* Papinianus §. *ſed nec impuberis ff. de
inoffic.teſtam.* ſimiliter hoc poteſt ſtatu-
47 tum, † vel conſuetudo, qui omnia poſ-
ſunt,qui legem imitantur, eamque inter-
dum vincunt, §.*ex non ſcripto inſtit. de
Iure natur.*& conſuetudinem ſucceſſionē
filio primogenito deferentem valere, &
obſeruari,plenè habetur in *c.licet de vot.
in c.grandi de ſupplend.negli.prælat.in* 6.
Bal.in l.cum antiquioribus C. de Iure de-
48 *lib.*& tales † conſuetudines, & ſtatuta
eſſe tuta nè dum in foro contentioſo, ſed
etiam in foro conſcientiæ,ſecundū *Alex.
in l.quoties* 15.*col.& Iaſ.*12.*col.C.de rei-
uend.* prout clare conſuluit *Diuus ille
Bernardus* quem refert, & ſequitur *Pa-
norm.in d. c.licet* quæ quidem conſuetu-
dines primo vocatos liberos non ſolum à
paterna, ſiue materna ſucceſſione, ſed
etiam à Iure petendi legitimā excludunt
quāuis de legitima expreſſa nihil dicāt:
cum eo tunc tota paterna hæreditas ſit
legitima primogeniti,igitur pari ratione,
& faciliori,cōſuetudo ſucceſſionē bono-
rum ex parte patris cognatis deferens pa
tre excluſo etiam à legitima,& ſucceſſio
nem bonorū ex parte matris agnatis de-
ferens excluſa matre, & videmus paren-
49 tes † à ſucceſſione filij eſſe omnino ex-
cluſos,etiā à Iure petendi legitimam,vbi
pater filio impuberi fecit ſubſtitutionem
pupillarē,quāuis de legitima, vel aliquo
ex parentibus excludendo mentionē fe-
cerit *l.ex tribus,vbi omnes DD.ita cōclu-
dunt C.de inoffic.teſt.*& rationē ponit *tex.
in d. l. Papinianus* §.*ſed nec impuberis ff.*
50 *de inoff.teſt.* quia ſubſtitutio † pupillaris
hoc caſu nō cēſetur teſtamētū filij, vt de
illo poſt ipſius mortem pater, ſiue mater
conqueri poſſit,quaſi eos pręterierit,vel
exhæredauerit. Ergo à ſimili immò for-
tiori,ſtatutum eos expreſsè p.p agnatos,
ſiue cognatos à filij inteſtati ſucceſſione
excludens, ſatis dicitur eos à legitima

51 excludere, cum vocando † proximiores ex parte patris in bonis paternis proximiores ex parte matris excluſiſſe videtur,& in bonis maternis vocando proximiores ex parte matris,illos ex parte pa-
52 tris excluſiſſe,& filius † moriendo ab inteſtato cenſetur omnia in agnatos,ſiue cognatos, (vt caſus acciderit) alienaſſe ſecundum *Bald.per illum tex.in l.codicil-*
53 *lis §.matre ff.de leg.*2.& ſi filius † pubes deceſſerit videtur facere quandam ſubſtitutionem directam, quæ vocatur legalis, ſeu ſtatutaria, vel conſuetudinaria ſubſtitutio, quaſi filio etiam puberi, & minori 25. annis ab inteſtato ſine liberis defuncto directè in bonis paternis ſubſtituerit proximiores ex parte patris; & in bonis maternis proximiores ex parte matris; quod lex,ſtatutum, vel conſuetudo facere poteſt cõtra naturam pupillaris ſubſtitutionis, & quemadmodum hoc fieri poteſt per militarem ſubſtitutionem *l.centurio ff.de vulg.& pupill.ſubſtit.* ſic etiam fieri poteſt ſtatuto, ſiue conſue-
54 tudine per hanc † ſtatutariam,& conſuetudinariam ſubſtitutionem: quæ fortior, atque potentior cenſetur,quam ſubſtitutio hominis,conſiderato maxime, quod
55 † ſucceſſiones de Iure poſitiuo ſunt: ſecundum *Bald. in l. mancipatis C. de leg. hæred.& ex alijs per Bened.in cap. Raynutius in verſ. vxorem nomine Adelaſiam.num.*47.*fol.*46.& ſtatutum, ſiue
56 † conſuetudo in ſucceſſionibus maiora facere poteſt, quam lex,ſecundum *Bart. in d.l.centurio* 4.*colum.& Alex.ibi col.*19 *& clarè idem Alex.& Iaſ.in l.moribus in princ.eodem tit.*ſtante ergo dicta conſuetudine ad bona paterna vocante proximiores ex parte patris, & ad materna
57 proximiores ex parte matris,† pater, & mater à filiorum ſucceſſione per legem hanc conſuetudinariam exhæredari cenſentur, ex iuſta,& legitima cauſa, ſcilicet publicæ vtilitatis,ac proximiores ex vtroque latere de bonis, vnde proceſſerunt alius dicitur p *l. cũ oportet C.de bon. quæ liber.* ibi,*& nõ lugebant,quæ ex ſuis laboribus ſibi poſſeſſa ſunt ad alios transferen-*
58 *da extraneos &c.* & certum eſt † exhæredatis nullam legitimam deberi,nec exhęredatos inter legitimos hæredes computari: imo pro mortuis haberi,ſecundũ *Bal.& alios in Auth.nouiſſima C.de inoſ-*
59 *fic.teſtam.* nec habeat † pater, & mater in caſu dictæ conſuetudinis, de quo conquerantur contra filiũ, qui eos legitima priuauit,quia non ipſe filius, ſed conſuetudo fecit, quod pro filio impubere, aut pubere teſtamentum fecit,ei proximiores ex parte patris in bonis paternis ſubſtituendo, & in maternis proximiores ex parte matris,vt *d.§.ſed nec puberis*,nam ſi per ſubſtitutionem pupillarem ab homine factam moribus introductam, *l.* 1. *in princ. ff. de vulg. & pupill. ſubſtit.* hoc fieri potuit,fortius fieri poteſt per conſuetudinem,vt prędiximus,latius per *Bened. vbi ſupra num.* 51. *& ſeq. fol.* 46. *ater.*
60 † & fortiori vinculo debentur bona quæ per conſuetudinem obuenire debent,quam quę de Iure communi, *Bart. in l.viros C.de diuerſ.offic.lib.*12.& vbi teſtator voluit bona ad alios veniri,non poſſunt priuari, quanto fortius ex parte
61 matris proximiores:cum maior ſit † ſtatuentium poteſtas,quam teſtatoris, imo conſuetudo potens, & lege potentior, & Rex omnium dicitur, vt ex alijs firmat *Hipol.Rimin.conſ.*51.*num.*3.*&* 4. & ſic dotes, & bona materna conſuetudinario Iure ad proximiores matris defunctę, vti fideicommiſſum peruenire debent, & à nemine priuari poſſunt,vt prædictum eſt, & ex alijs etiam infra.

Tertio dicta cõſuetudo vult bona materna permanere filijs filiorum, ſi ſine filijs, vel ab inteſtato ipſi filij deceſſerint, vnde ſi incluſit filios, nepotes, & hæredes ex teſtamento, excluſit alios, quia
62 † incluſio aliquorum excluſio aliorum eſt,*l cum prætor ff.de iudic.l.Ritus C. de procur.*& quod vult conſuetudo, vt filijs in pupillari ętate, vel ab inteſtato quandocumque ſine liberis decedentibus bona materna ad proximiores matris reuer-
63 tere, dicta verba velut in ablatiuis † abſolutis poſita, ſine dubio faciant conditionem *l. à teſtatore,vbi Bart.Imol. Caman. & omnes ff. de condit.& demonſtr.*

ſic in

ſic in terminis reſoluit Peguer. in dec. 181.
num. 3. ad tex. in l. fideicommiſſa §. cum
eſſet ff de leg. 3. l. euictis ff. de euictio. l. ab
emptione ff de pact. Præſ de Franch. deciſ.
620. num. 4. Oſaſch. deciſ. 165. nu. 12. Pe-
regr. de fideicommiſſ art. 29 nu. 20. & alij
per Giurb. in deciſ. 60. num. 12. idemque
notant Scrib. in rub ff. ſolut. matrim. Dec.
conſil 466. num 18 & conſ. 532. num. 4.
Gozad. conſ. 182. num. 19. late Rip. lib. 2.
reſponſ. cap. 9. Roland. à Vall. conſ. 65. nu.
23. lib. 3. Berous conſ. 176. nu. 178. lib. 1.
Ceſal. conſ. 197. num. 4. & conſ. 192. num.
60. Pariſ. conſ. 81. num. 7. conſ. 87. nu. 86.
lib. 1. Natt. conſil 374 num. 29. Neuizz.
conſ. 50. num. 5. vbi quod expreſſam fa-
ciunt conditionem Hipol. Rimin. conſ. 52.
64 num. 6. & quod ſub dicta † conditione
conceſſum eſt, ſub eadem non exiſtente
dicitur ademptum, per tex. in l. quod pro
curator ff. quand. dies leg. ced. l. aliquando
65 de condit. & demōſtr. et quia † conditio
nihil ponit in eſſe, l. ſi quis ſub conditione
ff ſi quis omiſſ. cauſ. teſtam. l. is damnum
§. quod pendet ff. de reg. iur. Dec. in l. 2. nu.
20. in fine C. de edend. Ceſal. conſ. 251. nu.
7. Hipol. Rimin conſ. 42. num. 127. lib. 1.
& vis conditionis eſt, vt non acquiratur,
niſi adueniente conditione, ſi filij ſine
filijs, & ab inteſtato decedebant, & bona
materna non acquirebantur eis niſi mor
tuis cum filijs, vel cum teſtamento; ergo
66 nō eſt facta † diſpoſitio irreuocabilis, &
ſic nō eſt extincta actio cognatorū bona
ipſa habendi, & deficiente conditione
habetur, ac ſi diſpoſitio facta non eſſet
l. quoniam ff. ſi cert. pet. l. verum de peric.
67 & com. rei vend. & pendente dicta † cō-
ditione ſi filij decedunt ſine filijs, & ab
inteſtato, bona materna, eorum dominiū,
& diſpoſitio ſteterunt in ſuſpenſo l. cede-
re diem ff. de verb. ſign. l. qui hæredi §.
fin. ff. de cōdit. & demōſtr. Conſil. de Georg.
alleg. 31. nu. 5. ergo per mortem filij ſine
filijs, & ab inteſtato eius bona materna
iuxta conditionem in d. conſuetudine
ſi quis, vel ſi qua proximiori ex parte
68 matris debētur, & pater † ſicut ſuccedit
in bonis omnibus filij præter quam in
bonis maternis, ita ab eis excluditur, ex
regula, & claris verbis dictę conſuetudi-
nis, quod tergiuerſari non poteſt.

Nec dicatur proximiores ex parte pa-
tris in bonis paternis filij viuente patre
non poſſe ſuccedere, dum filius familias
bona paterna non habet, quia nō obſtat.

Primo quia poſſet habere bona à pa-
tre ſibi donata, vel cōtemplatione patris
ab alijs ſibi peruenta, quod in dies acci-
dit, & pater, & alij donant filijs familias,
& ſuccedit filio in bonis, quæ ipſius pa-
tris fuerunt, & in quibus ius habuerat, &
non in bonis à matre peruentis, vt ex
Iſern & alijs fundatur.

69 Secundo Maritus, † ex vxor proptiè
dicuntur affines ex multis Tiraquell. de
retract. lib. 1. §. 1. gloſ. 9. nu. 10. & inter af-
fines nulla datur ſucceſſio per tex. in l.
affinitatis, vbi Bart. & Bald. in princ. C.
commun. de ſucceſſ. & in l. 1. C. vnde vir
70 & vxor dicit, (quod † maritus non ſuc-
cedat vxori, niſi quando deficit omnis pa-
rentum, liberorumuè, ſeu propinquorum,
vel naturalium ſucceſſio, Fiſco excluſo)
quod eſt in caſu, quando aliquis in gra-
du ſucceſſibili adeſt, & mortuis filijs ſine
filijs, & matris, ſiue patris omne affinita-
71 tis vinculum fuit reſolutū, quia † mors
omnia ſoluit, & ſucceſſionem, & de[illegible]-
ria, ac omnem aliam cogitationem,
iuxta tex in §. deinceps auth. de nupt. &
ait Pſalm. in illa die peribunt omnes cogi-
tationes eorum, & cum bona materna etiā
filio delata eorum naturam, & conditio-
nem non mutant, & dum ſunt materna,
marito poſt mortem vxoris, & mortuis
filijs ſine filijs, nulla competit actio, nec
ſucceſſio, & vigore ſubſtitutionis in fa-
uorem proximorum ex parte matris per
ſuperius dicta, & etiam infra ipſi proxi-
miores ſuccedunt etiam authoritate cō-
trariū tenentiū, patre, vel matre exiſten-
te in medio, conſuetudo locū habet, ma-
72 ximè quod nō † ſucceditur filio, ſed ma-
tri, vt deciſum firmat Præſ. de Franch. de
ciſ. 91. num. 5. Nec dicatur deciſionem
procedere, quādo expreſsè eſt ſtipulatū,
iuxta conſuetudinem noui vſus, quia, &
73 ſi dictus † nouus vſus, & conſuetudo, ſi
quis, vel ſi qua eſt vnum, & idem, vt prę-
diximus,

74 diximus,& etiam infra, & † conſuetudi-
nes inductæ ſunt, vt bona conſeruen-
tur in familia,& vnde exierunt, redeant,
vt ſalua ſit dignitas, iuxta *tex. in l.* 1.§.
ſed,& ſeru.de ventr.inſpic. quia per diui-
75 tias † familiarum conſeruatur honeſtas,
quæ per inopiam perit §. *ſancimus in*
auth.de teſt.l. 1.*ff de cuſtod.reor.*& de cō-
ſeruatione bonorum in familia, in ſimili
conſiderat *Soccin conſil.* 30.*col.*4.*verſ cir*
ca quartum lib. 1.*& in conſ.ſeq.col.*1.*ple-*
*ne Curt.l un conſ.*150.*Sacratiſſimi lib.*1.
& ſi *in Conſuet. ſi quis, vel ſi qua* non eſt
expreſſa renunciatio patris, & matris ad
inuicem futuræ ſucceſſionis filiorum, in
pupillari ętate, vel ab inteſtato quando-
cumque morientium, ex quo poſſet dici,
ideò decisum fuit ſuccedere matri;repli-
76 catur, quod talis † renunciatio ſi expri-
mitur in conſuetudine noui vſus, eſt pro
maiori cauthela conſeruationis bonorū
in familia, & in tali caſu bona redirent,
vnde exierunt, & non ex neceſſitate, &
77 ipſa † ratio cum vnica ſit renūciatio ha-
betur pro expreſſa in *d.Conſuetud.ſi quis,*
vel ſi qua iuxta *gloſ.in l.final.C. de ſidei-*
comm. & ſi talis renunciatio in dicta cō-
ſuetudine expreſſa non eſſet,vt expreſſiſ-
ſima videtur per diſpoſitionē in ipſo cō-
tentā,& facile inheret adhuc prò expreſ-
ſa habetur, iuxta *tex.in l. venditores ff.*
de verb.oblig.l.cum proponas, & ibi Bal.
C.de naut.fen.Hipol.Rimin.conſ 89 *nu.*7
& expreſſius bona conſeruantur in fami
lia, & vnde exierunt reuertantur in ca-
ſu filij decedunt ſine filijs, & ab inteſta-
to, & proinde ſucceditur matri,vt deciſū
per *Præſid. de Francb.* diximus; & ſi
aliqui dubitarenr de reuerſione bonorū
78 vnde peruenerunt in tali caſu,ſi in † bo-
nis maternis ſuccederet pater, & in pa-
ternis mater,eſſet contra mentem ſtatuē-
tium,vt bona conſeruentur,vnde exierūt
nam ſi conſuetudinum factores,& ipſarū
interpretes fuiſſent interrogat, quod
patre mortuo,& inde filio,viuente matre
bona paterna irent ad matrem, & è con-
tra an velint habere locum conſuetudi-
nem, certè dixiſſent, quod ſic tale argu-
mentum in illa materia procedere de-
bet per *gloſ.in l.tale pactum.§.fin.ff. de*
*pact.dixit Dec. in conſ.*325.*conſuluit no-*
no ad idem,Præſid. de Francb. deciſ. 91.
*num.*10.

Quarto ipſa conſuetudo dicit, proxi-
miores ex parte patris ſuccedant in bo-
nis filij præterquam in bonis maternis,
& quæ obuenerunt eidem filio à matre,
vel ab aliquo ex linea materna, & vbi
79 † lex non diſtinguit, nec nos diſtingue-
re debemus *l.de pretio ff de publ. in rem*
80 *act.* & dictum verbum † præterquam
ponitur excluſiuè cum præcedat oratio
vniuerſalis affirmatiua, & ſequatur ora-
tio ſpecialis,ſiue proferatur à lege *l. tu-*
*tor reipublicę § ſi ff de tut.& rat diſ.*ſiue
proferatur à teſtatore *l.nam quod §. fin.*
ff.de penu leg. & ratio eſt,quia ex genere
eximitur ſpecies *l. alimenta §. baſilicæ ff.*
de aliment. Napod in d. Conſuet. ſi quis,
*vel ſi qua in d.verſ.præter quam nu.*178.
& infra quod verbum dum eſt excluſiuū
proximorū ex parte patris in bonis ma-
81 ternis, & † proximior dicitur ille, quem
nemo præcedit in gradu, iuxta *tex. in l.*
proximi,& in l.in vulg.ff.de verb.& rer.
82 *ſign.*cum † patri,& matri nemo pręterire
poteſt pater tamquam proximior à bo-
nis filio ex parte matris peruentis exclu
ditur,& mater ſimiliter proximior à bo-
nis filio ex parte patris peruentis exclu-
83 ditur,etiam,quia † conſuetudo vltra ius
commune aliquid operare debet,vt dicit
Bart.in l.omnes populi ff de iuſtit.& iur.
*& in l.*4.*§ præter verſ quæro quid ſit ſta*
*tutum ff. de damn. infect.Iaſ.in l.*1.*col.*3.
ff ſi cert. pet. Alex.conſil 49.*in fine lib.*1.
conſ. 8.*col.* 3.*conſ.*94.*col.*2.*lib.*4. *Barbat.*
*conſ.*71.*col.pen lib.* 1.quatenus dicta con
ſuetudo patrem, & matrem non compre-
henderet, ſicut comprehendit,vt aliquid
Iuri communi addat patre,vel matre exi
ſtente in medio conſuetudo ipſa locum
habet.

84 Quinto dicta † conſuetudo excludit pro
ximiores ex parte patris à bonis mater-
nis ſub iſta conditione,ſi filij deceſſerint
ſine filijs, & ab inteſtato: quæ conditio
extitit: quando filius nullum filium re-
linquens, & ſine teſtamento decedit,igi-

tur

tur diſpoſitio dictæ conſuetudinis per exi
ſtentiam patris, & aliorum proximorum
ex ſui parte excluſiuam à bonis maternis
85 locum ſibi vendicat, quia ſufficit † con-
ditionem diſpoſitionis de facto imple-
ri adhoc, vt ipſa diſpoſitio effectum
ſumat *l. mevius ff. de condit. & demon-
ſtrat.* Nec videtur requiri, quod ex-
tent alij, & ſufficit quod extet dictus Io.
Baptiſta proximior ex parte matris, qui
admittitur ad id à quo pater, & alij ex-
cluduntur, vt in *l. filius § cum qui ff. de*
86 *leg.* 1. & † conſuetudo non excludit pa-
trem, & proximiores ex parte patris, quia
extant proximiores matris, ſed ſolum,
quia non extant filij, & ab inteſtato de-
ceſſit, ita firmat *Paul. de Caſtr. in conſil.*
421. *incip. quod iſta mater* in ſtatuto lo-
quens, & ſic in proprio noſtro caſu, qui-
bus proximioribus ex parte matris extan
tibus; proximiores ex parte patris exclu-
ſi cenſentur, & hoc in ſimili caſu *Docto-
res* *communiter dixerunt, & in ſtatuto
dicit *Det. conſ.* 507. *num.* 1. *in fine*.

Sexto dicta excluſio patris, vltra quod
eſt clara, vt prædiximus tamen eſt in fa-
uorem proximorum ex parte patris, &
87 matris, ſecundum verba, & † mentem
ipſius conſuetudinis, quæ fuit conſerua-
re bona in familia patris, ſiue matris, vn-
de exierunt *l.* 1 *§. pen. ff. de ventr. inſpic.
Cyn. in l.* 1. *C. de adulter. Io. And. in add. ad
Speculat. in rub. de ſucceſſ. ab inteſt. verſic.
eſt ſciendum, Bald. conſ.* 68. *inter Conſil.
Angel. Martinus, Io. de Florentia vt tra-
dit Alex. in ſimili conſil.* 20. *viſo pro-
ceſſu lib.* 1. *conſil.* 85. *Animaduerſis lib.* 2.
conſ. 102. *ſuper eo lib.* 3. *Bald. in l. maxi-
mum vitium C. de liber. præter.* dicit quod
tali ratione argui poteſt, tanquam à cau
ſa finali, *Det. conſ.* 507. *num.* 4. ex alijs
firmat.

Septimo *Molfeſ. in d. ſua* 4. *part. comm.
Conſuet. quæſt.* 45. *num.* 3. dicit Patre,
88 † vel matre exiſtente in medio non ha-
bere locum conſuetudinem ſumpſit ori-
ginem ab *Iſern. in cap.* 1. *de nat. ſucceſſ.
feud nu.* 6. *verſ. & ſic ſtatutum, & à Luca
de Penn. in l.* 1. *col* 5. *in princ. verſ. poſt gl.
C. de impon. lucr. deſcript. lib.* 11. dico quod
ſi *Iſern.* refert ibi dictam conſuetudinem
tamen videtur concludere patrem debe-
re ſuccedere in bonis proprijs filij, &
89 quod cõſuetudo † poteſt ſtatuere, vt pa-
ter non ſuccedat in bonis filio ab extra-
neo peruentis, vt ibi (*in his quæ ab ex-
traneo relinquuntur filio poteſt adijcere,
vt non ſuccedat pater, arg. in auth. vt li-
ceat matr. & Au. §.* 1. *C de inſtit. & ſub-
ſtit. l.* 3. *in hoc valeret lex, & conſuetudo,
quia lex, & contrahentes æquiparantur
l. fin. in fin. C. de fideiuſſ.*) & paulo infra
de feudo paterno loquens dicit, (*quod
pater ſuccedit filio: & tunc non dicitur ſuc
cedere, ſed potius reuerti ad eum ff. de li-
ber. & poſthum l. filio quem. & l. filius
§.* 1. *in fine, & arg. C. de adopt. l. pen §. ſed
hæc omnia,*) & dũ ex dictis verbis *Iſern.*
habemus, quod in bonis, quæ ab ipſo pa
tre peruenerunt non dicitur ſuccedere,
ſed potius reuerti ad eum non poteſt re-
uertere, quod prius pater non habuerat:
cum bona materna, vti propria pater, nun
90 quam habuit, † *Iſern.* determinat patrẽ
non ſuccedere filio, niſi in bonis proprijs,
& non in bonis maternis. Et licet poſtea
dicat talem conſuetudinem ſtatuentem
patrem filio non ſuccedere, niſi, vt dictũ
eſt, ex quo bona materna peruenerunt
ad filium deſierunt eſſe materna, ſed filij
tamen *num.* 8. concludendo quod in feu
do materno non ſuccedat pater, pro ſua
intentione fundanda, & in rationem di-
91 cit. (*pater † enim non ſuccedit libertis fi-
lij, emptis de Caſtrenſi peculio, quia non
fuit patris, per tex. in l in eo ff de rit. nup-
tiarũ, in fine, & in l licet §.* 1. *ff. de verb.
ſig ſecus ſi ex alia pecunia, quæ patris fue-
rat, vt ſic reuerti potius dicitur ad eum,
qui ius habuerat, ſic intelligitur ff. qui, &
à quibus l. ſi quis hac lege §.* 1.) ex qui-
bus verbis, & iuribus *Iſern.* clarè habe-
mus, quod pater non ſuccedit filio, niſi in
bonis filij, in quibus pater ius habuerat:
& ſic non in bonis maternis, & ex linea
materna filio obuentis, iuxta *dictam Con
ſuetudinem ſi quis, vel ſi qua.*

Et veniendo ad dictum *Lucæ de Penn.*
dicto in loco poſt aliquas rationes pro, &
92 contra dicit, *vnde omnibus † parentibus,*

tam

tam naturalibus, quàm legitimis vna reuerentia debetur ff. de in ius voca. l. parentes, & facit apertè, in auth. de trib. & ſeq. §. 1. & §. hoc ſeruando, vnde ſicut hodie non ſufficit ad filios quocumque relicti titulo, portionem legitimam peruenire: ſed oportet, vt Iure inſtitutionis prae. tit. vt cũ de appell. cog. §. aliud quoq; ita etiã parentibus neceſſe eſt Iure inſtitutionis relinqui, ſecundum Iacob. *de Bellouiſ. qui hoc notat,*) per quæ verba videtur *Luc.* loqui quando filius faciendo teſtamentum, in eo patrem non inſtituit, ſaltim, vt & in legitima vt, & pater tenetur inſtituere, vel exhæredare filiũ ex cauſis, & hoc, & ſi non eſt in caſu noſtro, adhuc poſſet re-

93 ſpondeti, quod † filius non tenetur inſtituere patrem in bonis, quæ à matre, & linea materna conditionaliter, ſi decedebat ſine filijs, & ab inteſtato bona materna ad proximiores ex parte matris reuerterentur, vel à patre, vel linea paterna

94 non habuerat, & ſic dictum † *Lucæ* nobis non obſtat, immò *infra in verſ. ſed ex eo, quod ſuperius &c.* concludere volens,

95 quod in feudo † materno non ſuccedat pater dicit, (*quia tale feudum licet tranſlatum in filium; adhuc tamen in ipſo durare videtur qualitas, & conditio matris arg. 60. ff. de iure dotiũ etiam directo, et in auth. de non elig. ſecundo nubent. §. profeſſimus, & §. ante nuptiali,*) & dum adducit dicta Iura non loquentia in feudo, ſed genericè, & ex dictis Iuribus habe-

96 tur † bona materna delata filio non mutate bonorum conditionem prò nobis concludere videtur, & quod bona paterna, & materna non mutant conditionem vltra *Luc. de Penn. dicit Praſ. de Franch. in deciſ. 87. nu. 6.* vbi dicit (*Nec per hoc, quod bona dicuntur hæredis, vt in d. §. veteres l. 1. ff. de acquir poſſ. mutant naturã, quin dicãtur paterna, vel materna, reſpectu linea à qua obuenerunt: vt eſt tex. in l. de emancipatis C. de leg. hæred. & in l. quod ſcitis C. de bon. quæ liber.*) ergo ex hac alia ratione tantum, quod bona non mutant conditionem à linea, à qua peruenerunt pater à bonis maternis excludi debet: & è contra mater à bonis paternis ſimiliter excluditur, & ratio *Iſern. & Lucæ de Penna* patre, vel matre exiſtente in medio conſuetudinem locum non habere, fuit, quia bona filij de Iure naturæ debentur patri, quod ius eſt immutabile; non obſtat, immò, & legitima etiam à bonis filij excludi poteſt, nam eſt aduertendum, quod licet in hoc antiqua fuerit du

97 bitario, an per † ſtatutum, vel conſuetudinem poſſit à filijs legitimis auferri, de qua per *Dominos de Rota in nouiſ. in deciſione* 18. & eſt *tex. in l. ſancimus C. de nupt. Bart. in l. Titio centum ff. de condit. & demonſtr. & Canon. in cap. Raynutius extra de teſtam.* tamen

98 † an per ſtatutum poſſit tolli legitima parentibus debita ex bonis filij: Hoc nõ eſt dubitabile, quod poſſit, ita decidit *Bald.* & neminem habet contradictorem in *l. ius naturale ff de iuſtit. & iur. Angel. conſ. 105. ſtatuto cauetur col 1. Abb. conſ. 75. primo eſt videndum in ſecundo dubio Ioan. de An.n. conſ. 4. viſis ſtatutis, vbi etiam addit Bologn. Bened. Capr. conſ. 15. pro pleniori ante finem conſ. 151. ſubſcripſi in primo dubio, Corn. conſ. 100. non caret num. 6. lib. 3. Det. in l. iura ſanguinis ante finem ff. de reg. iur. conſ. 372. viſis, & diligenter num. 4. Alciat. de præſumpt. par. 3. reg. 1. præſumpt. 8. Curt. Iun. conſ. 153. circa controuerſiam num. 15* quorum ſententia *communem eſſe reſtatut *Alex. conſ. 3. circa præmiſſam num. 8. lib. 7. Rip. reſponſ. 7. ſuper præmiſſo lib. 1. Grat. reſp. 21 in cauſa Illuſtrium nu. 21. Rom. conſ. 32. num. 10. vbi Mandoſ. prædictos adducit*

99 *litera V.* eo quia † legitima patri, vel alteri aſcendenti de bonis filij debita non eſt de Iure naturali; nec ei debetur prouidentia legis naturæ, vt *Iſern. Lucas, &*

100 *alij* eos ſequẽtes dicunt, quia quod † filius præmoriatur, & pater, ſiue mater ſuperuiuat, eſt turbare ordinem naturæ, vt in *l. nam, & ſi parentibus ff. de inoffic. teſtam. l. ſcripto ff. vnde liber.* & natura ni-

101 hil inordinatũ facit: & ſic à quo † remouetur ordo, remouetur prouidentia ordinantis, *l. qui Romæ §. Flauius ff. de*

102 *verb. oblig.* ſed talis † legitima matri, vel alteri aſcendenti eſt debita de Iure ciuili

ciuili poſitiuo, & ſic variabili ſtatuto, vel conſuetudine ſecundū *Bald in d.l.emancipatis* C *de legit hæred.& clarius in l.* 1. §. *ius naturale in fine ff. de iuſtit. & iur.*
103 quia cum † legitima ſit ius Agnationis matri non debetur ſecundum eum
104 ibi: † naturale enim ius hoc non ordinauit,ſcilicet quod matri, vel aſcendenti legitima debeatur in bonis, & hæreditate deſcendentis, vnde caſus omiſſus à
105 natura ſuppleri non poteſt, & ſic † ius naturale interpretationem non recipiet extenſiuam: ſed ius artificiale, ideſt ciuile, & poſitiuum ſic: quæ ſi eſſet de Iure naturali non poſſet, *inſtit. de leg. Agnat. ſucceſſ. & de iur. natur. §.ſed naturalia ff.de vſufruct.ear.rer l* 2.*cum ſimil.* Cum ergo conſuetudo dicat, quod extantibus proximioribus ex parte patris, ipſi ſuccedant in bonis omnibus filij, præterquam in bonis maternis, & ex linea materna peruentis in quibus ſucce-
106 dant proximiores ex parte matris † pro ximiores ex parte patris debere excludi etiam à legitima, vt latè per *Gulielm. Bened. in cap. Raynutius, in verſ vxorem nomine Adelaſiam nu.* 46.*&* 47. & etiam reiectis contrarijs ita concludit *Roman. in d. conſil.* 32. *& latius Tiraquell. de iur. primogen. quæſt* 55. *nu.*8.
107 *& ſequent.* & ſi † concederetur legitima prout concedi non debet, vt eſt fundatum, non poſſet obtineri, niſi in proprijs bonis filij, & non in bonis maternis conditionaliter ipſi filio obuentis à quibus pater eſt excluſus, & ſic è contra mater à bonis paternis, per ſubſtitutionem in beneficium proximorum in caſu conditionis à lege conſuetudinaria purificatæ, quo caſu parentes ipſi habentur pro mortuis, vt prædiximus.
108 Octauo & ſi *Napodan* † *in Conſuetud. ſi quis, vel ſi qua num.*132. *& in verſic. præterquam num.* 181. *& in Conſuetud. filius familias in verſic. ſaluo num.*18.21. 24. *& in Conſuetud. & ſi teſtator in gloſ proximiores* dicat patre,vel matre exiſtente in medio conſuetudinem locum non habere, ſed attendi ius commune tamen in *dicto verſic. præterquam* poſt multa in fine diſputando ſi parentes deberent excludi *n* 225.*&* 226.concludit ipſos parentes debere admitti ſaltim Iure communi, ergo non bene ſentit parentes admitti de Iure conſuetudinario, & ſi atres vterini, de hoc Iure conſuetudinario in quo non attenditur vinculū,
109 prout eſt de Iure communi, & † conſuetudo in diſtinctione bonorū differt à Iure communi, immò prærogatiua bonorum eſt magis attendenda quam prærogatiua gradus, vt vtrumq; firmat *Napodan. in dicta Conſuetud. ſi quis, vel ſi*
110 *qua nu.* 151.ibi (*ſed quæro, quæ † prærogatiua eſt potentior, & magis attendenda,bonorum,an gradus? reſpondeo bonorum: Nam in bonis maternis præferuntur coniuncti ex parte matris, etiam ſi ſint remotiores quam coniuncti ex parte patris, & è contra*) inſuper *Napodan. in Conſuetud. filius familias num.* 11. tractando ſi pater poteſt facere ſubſtitutionem in bonis filij minoris dicit. (*At in caſu noſtro bona materna erant ipſius pupilli, & ipſorum ſpes erat quæſita proximioribus ex parte matris vigore conſuetudinis, in caſu quo de ipſis non diſponeret*
111 *iuxta velle, ergo † pater non potuit de ipſis bonis maternis diſponere in præiudicium proximiorum, ad quos ipſa bona peruenire debebant virtute conſuetudinis, vt eſt dictum*) ergo ex prædictis *Napodan.* à ſua prima opinione patre,vel matre exiſtente in medio conſuetudinem locum non habere receſſiſſe videtur, & quod in bonis paternis ſuccedant proximiores ex parte patris,& in maternis proximiores ex parte matris, ipſis etiam in medio exiſtentibus, dum pater de ipſis bonis nō diſponit ſtante Iure quæſito proximioribus ex parte matris,& è contra.
112 Sexto ſi *Ant. de Alex.* † *in dicta Conſuet.ſi quis, vel ſi qua,in additione ſi ergo quis moritur* dicat: & ſic auus, ſiue auia etiam materna excludāt patruū, & amitam in bonis paternis, & in linea paterna obuentis defuncto,vt voluit *gloſ.* ilta *infra in verſ. item quare, quid ſi eſſet cōtrouerſia, in verſ. ſi nolit, & in verbo ſaluo, in conſuetudine filius familias, in tit. de ,lto*

de filio famil.vol.teſta.& in conſuet.& ſi
teſtator infra de ſucceſſ.mor. ſine filijs ex
teſt.in gloſ. in verſ.proximiores.
Tamen in *gloſ.* per eum allegata in
*dicto verſ.ſi nolit nu.*18.legitur. (*Exiſten*
113 *tia* † *ergo parentum excludit proximos*
Collaterales à bonis maternis deſcenden-
tis teſtati, ſicut exiſtentia liberorum,)
vt in dicto allegato verbo ſaluo num. 24.
legitur (*Item quid ſi haberet parentes*
maternos, & filios, ſeu nepotes, & dein-
ceps, reſpondeo, quod ipſi deſcendentes ex-
cludunt ipſos parentes maternos, nedum
à tota hæreditate, vt dicta Conſuetudine
ſi moriatur, & conſuetud. ſi quis, vel ſi
qua,& d.§. 1.ſed etiam ab vſufructu,qui
quæritur ratione poteſtatis,& *eodem* §.1.
& *dictus Anton. de Alex. in dictis verbis*
gloſæ Napod. & per dicta verba patet to-
tum contrarium, quia loquitur, quando
deſcendentes ſuccedunt, & per eos fa-
cto teſtamento decedunt, quod non eſt
in caſu noſtro, & ſic contra illud, quod
Anton. de Alex. dicit contra nos de ſuo
dicto non curãdum in *verſ.proximiores.*
Nono ſi dicatur ex quo in dicta
Conſuetudine vocantur proximiores ex
parte patris ipſum patrem non compræ-
hendere, & ſic hoc remanere in diſpoſi-
tione Iuris communis non obſtat, quia
114 illud verbũ ex parte † patris, nihil aliud
vult dicere quam proximiores ex ſtirpe,
vel progenie patris, iſta enim ſunt paria,
vt 1.*Reg.cap.*17. *in fine* vel ideſt ex linea
paterna, vt patet in 10.*coll. de nat. ſucc.*
feud. cap. ſucceſſionis feudi in fine,& hoc
innuit ſequens litera in eadem *Conſuet.*
ibi, (*vel aliquo ex linea materna,*) & in-
tellige de linea aſcendenti, deſcendenti,
& collaterali, dicit *Napodan. in d. Con-*
ſuet. ſi quis,vel ſi qua in verbo ex parte
115 *patris*, & † genitiuus patris coniunctus
cum dictione, ex, ſignificat originẽ, *arg.*
*l.*1.§.*nũc videamus ff.de coniug.cũ emanc.*
*liber. & Bal.in conſ.*321.*lib.*1.& ſic con-
116 ſuetudo ipſa, quia † pater erat princi-
pium, & caput paternæ lineæ,ideo dixit,
& vocauit proximiores ex parte patris in
bonis paternis excludendo eos à bonis
maternis,& quia mater erat caput ſuorũ
proximorũ vocauit proximiores ex par-
te matris, & alijs verbis loqui non pote-
rat,vt includeret omnem lineam deſcen-
dentem, aſcendendem,& collateralem,
quæ comprehenduntur ſub vnico verbo
patris,vel matris,vt *Napod. in dicto ver-*
bo ex parte patris explicat, nam ſi dice-
bat ex parte Aui includebat tãtummo-
do lineam aſcendentem, ſi ex parte filij
ſolum deſcendentes, & ſi ex parte fratris
tantummodo collaterales. Sed ideo di-
xit ex parte patris, & matris, vt omnes
lineas comprehenderet,& quia erant ca-
pita linearum,& proinde vtroque paren-
te exiſtẽte in medio proximiores ex par-
te vtriuſque ſuccedent, & ſi contrarium
prætendatur ex *Vrſillo ad Afflict. in dec.*
38.*nu.*2.*vt per Molfeſ.in d.*4.*par. quaeſt.*
44.*nu.*1.rogo legatur *Vrſill. dicto in lo-*
117 *co nu.* 3. *& ſeq.* † vbi reiectis contrarijs
pluribus rationibus comprobat,patre,
vel matre exiſtente in medio conſuetu-
dinem locum habere, nec curandum de
*Capyc.in deciſ.*210.*Conſil.Fab. de Anna*
*conſ.*2.*nu.*16.*& in conſ.*129.*n.*3.*Minad.*
*in deciſ.*38.*nu.*1.*&* 3.*Frecc. & Gaſpar.de*
Leo,Præſ.de Franch. & alijs add.in d.Con
ſuet.ſi quis,vel ſi qua poſt Napodan.num.
132.*fol.*114.*& ſeq. ac Camill.Saler.in*
*Cõſuet.& ſi teſtator n.*34. *& eodem Præſ.*
*de Franch.deciſ.*91.486.606.*Reg.Reuer*
ter.in ſuo diſcurſu in fine Conſuet.Reg.de
*Ponte conſ.*61.*nu.*61.*& alijs alibi*, quia
omnes mouentur ex dicto *Napodan.in d.*
*nu.*132.*d.Conſuet.ſi quis,vel ſi qua Iſer.*
& Luc.de Pen. qui contrarium dicunt,&
Napod. à d.ſua opinione receſſit,& idem
*Molfeſ.in d.*4.*par.quaeſt.*46.*nu.*13.dicit
(*Seruatur ſecundum hoc ius conſuetudina-*
rium, in hoc alio, quia licet de Iure com-
muni, parentes excludunt fratres ex vno
latere coniunctos à ſucceſſione communis
fratris, vt habetur in Auth.defuncto, ta-
men de hoc Iure conſuetudinario ſecus eſt,
118 *quia* † *conſuetudo non ſolum conſiderat*
gradus proximitatem, ſed etiam bonorum
diſtinctionem,) & ſic *idem Molfeſ.* dum
dicit conſiderat gradus proximitatem,
& bonorũ diſtinctionẽ, per iſtam rationẽ
videtur approbare noſtrã opinionem.

Decimo

Digitized by Google

Decimo quid in hoc vagandum,ſi vl-
tra quod dicta *Conſuetudo ſi quis , vel ſi*
qua, ſit clara,quod patre, vel marre exi-
ſtente in medio locum habeat, exprexius
declararur per eoſdem ſtatuenres per aliã
Conſuetudinem de filijs familias, cuius
119 verba ſunt (*Filius † familias , & filia*
familias poſſunt de bonis aduentitijs tantũ
ſibi à matre præmortua , & alijs ex linea
materna obuentis teſtari , & ſi pater , vel
mater familias eſſent,ita quod non tenean
tur aliquid patri , vel Auo paterno relin-
quere,ſi nolũt.ſaluo debito bonorũ ſubſidio,
120 *in † alijs bonis aduẽtitijs Iura commu-*
nia obſeruentur) ex dicto enim *tex.* duo
colliguntur, primum eſſe in arbitrium
filij in teſtamento relinquere aliquid pa-
tri vltra bonorum ſubſidium, Secun-
dum quod bona maretna relinquuntur
in diſpoſitione conſuetudinis, dum vult
quod in alijs bonis obſeruentur Iura
communia, vnde dum dicta *Conſuetu-*
do ſi quis , vel ſi qua, vult quod in
bonis paternis ſuccedant proximiores
ex parte patris, & in maternis proximio-
res ex parte matris,& pater de eis diſpo
nere,nec pupillariter poteſt,& adeſſe di-
ſtinctionẽ bonorũ ex dicto *tex.*& autho-
ritate *Napodan.& ex alijs ſuperius dictis*
121 claiã habemus deciſionem,patre, † vel
matre exiſtente in medio conſuetudinẽ
locum habere, & ita dictam *Conſuetudi-*
nem ſi quis , vel ſi qua interpretari *Affl.*
in cap. 1. de nat.ſucc.feud.num.9. Minad.
de mente Napodan. in deciſ. 26. num. 3.
verſic. tertio idem,& in proprijs terminis
*Conſuet.*firmat *Caſſan.in Conſuet. Burgun*
diæ in rub.7.§.6. in verſic. Auleurs fruis
verſic.videtur tamen dicendum fol. 251.
Gulielm.Bened. in c. Raynutius de teſta-
ment. verſ. vxorem nomine Adelaſiam
num. 74. ſimiliter in Conſuetudine lo-
122 quens dicit (*Quia in † bonis quæ à pa-*
tre tantum, vel eius linea habuerat , vel
ad eum peruenerant ſolus pater ſuccedit ,
matre excluſa , & idem è contra : quia
in bonis ex matre , & eius linea acqui-
ſitis , & ad filium peruentis , ſola mater
ſuccedit , patre excluſo per text. notabi-
lem in l. quod ſcitis §. final. ſecundum
intellectum Bartol. ibi C. de bon. quæ li-
ber.) *idem Boer. in Conſuetud. Burde-*
gál. in titul. des coſtumbr. concernent ,
les teſtam. §. 4. *fol. mihi* 130. *ex Ioan-*
123 *ne And. & alijs* , dicit † quod per to-
tam Italiam ſunt ſtatura, & Conſuetu-
dines, quod mater non ſuccedat filio
ſtantibus Agnatis, & inter alios alle-
gat *Lucam de Penna in dicta l. 1. C. de*
imponend. lucr. deſcript. dicentem ſimi-
lem Conſuetudinem eſſe Neapolitanam,
& *Boer. interpretatus fuit Lucam de Pen-*
na prò mea opinione dicere , vbi ex
124 alijs etiam firmat, † pupillos infan-
tes, & alios, qui non poſſunt teſtamen-
tum facere inteſtatos decedere dican-
tur, & hinc pater, & mater repelluntur,
& ita deciſum firmat *Benedict. in dict.*
verſic. vxorem Adelaſiam num. 16.
125 iuxta regulam † paterna bona pater-
nis proximioribus, & materna proxi-
mioribus maternis deferuntur, iuxta
dictum *text. in dicta l. quod ſcitis* , &
ita ipſum *textum* inrelligunt *Bartol.*
Angel. Paul. de Caſtr. & Alexan. in
addit. ad Bald. ibidem Bart. & Angel.
in Auth. itaque C.comm. de ſucceſſ. & ex
alijs multis firmat *Tiraquell. de retract.*
§. 14. *gloſ. 2. num. 12. & num. 14. &*
in fine ; & ſtante *Conſtitutione Regni ,*
vt de ſucceſſionibus de Iure Romano fra-
ter vtrinque coniunctus, excludebat vte-
rinum, & conſanguineum , & occupabat
126 omnia bona , ſuperuenit † *Conſuetudo*
ſi quis , vel ſi qua , & induxit nouum
modum ſuccedendi cum diſtinctione bo
norum,vt per *Conſil.de Georg.allegat.* 21.
227 *num.* 48. Ergo dicta † *Conſuetudo ſi*
quis,vel ſi qua eſt ipſe nouus vſus exclu-
dens patrem,auum,auiam,alioſq; aſcen-
dentes paternos à ſucceſſione filiorum
decedentium ſine filijs , & ab inteſtato
in bonis maternis,& ſic è contra matrem
alreroſque aſcendentes maternos à ſuc-
ceſſione filiorum,vt prædicitur deceden-
tium in bonis paternis, & apertis verbis
ex profeſſo firmat *Napodan. in eadem*
Conſuetud.ſi quis , vel ſi qua num. 222.
128 *fol.* 236. per hæc verba . (*Mortuis*
igitur, communibus filijs inteſtatis ſine
prole

prole legitima ſoluto matrimonio per mortem matris eorum, proximiores eis, ex parte matris ſuccedent in dotibus, tanquam in bonis maternis, & proinde agent contra patrem cōditione ex hac lege noua, ſi quis, vel ſi qua. Et ſi pater opponeret paternitatem replicabitur, quod non cenſetur eſſe in medio, ex quo ſe excluſit, & per illam excluſionem confeſſus quodammodo fuit ſe non habere ius in dotibus, & ſic videtur per excluſionem ſuam approbare opinionem illorum Ciuium, & Iuriſtarum, qui dicunt, quod dos redire debet, vnde pro ceſſit, etiam fratre exiſtente viuo.) & ſi *Stephanus de Gaieta ibidem in add. incip. nota* dicit *(Nota quia ſecundum Napod. hic haberet locum opinio illorum, quando pater dotans renunciauit ſucceſſioni dotis*
129 *alias ſecus)* nō obſtat. Primo quia † *Stephanus ipſe* loquitur in patre dotante, ibi *(Pater dotans renunciauit ſucceſſioni dotis)* quod differt à renunciatione mariti, vel vxoris futuræ ſucceſſioni filiorum decedentium, vt ſupra, & ſic non loquitur in caſu *Napodani*. Secundo verba *Napod.* ſunt clara dum dicit, *(Proximiores ex parte matris ſuccedere in dotibus maternis, & agent contra patrem conditione ex hac lege noua ſi quis, vel ſi qua,)* & hæc eſt deciſio *Napodani* ad literam, vn-
130 de nedum reiectis † contrarijs, ſed ipſorummet authoritate, & ſignanter *Iſer. Luc. de Pen. Ant. de. Alex. Molfeſij, & omnium ſcribentium,* qui ſecundum opinionem prædictorum in contrariū ad quod allegantur tenentium; & ſic etiam circumſcripta particulari ſtipulatione cum expreſſa renunciatione ſucceſſionis filiorum pro maiori cauthela forſan adhibita. Concludo patre, matre, auo, auia, alioque aſcendente exiſtente in medio conſuetudinem locum habere, & ſic decedente filio ſine filijs in pupillari ætate, vel ab inteſtato quandocumq; in bonis omnibus ſuccedant proximiores ex parte patris, præterquam in bonis maternis, in quibus ſuccedant proximiores ex parte matris, & ex his facilius decidi debet pro dicto Io. Baptiſta Porta proximiore ex parte matris vltimę defunctæ de bonis maternis contra Auiam paternam, & ita Iuris eſſe conſulo.

Camillus de Laratha.

FINIS.

Laus Deo, Beatiſſimaq; ſemper Virgini Mariæ.

CAMILLI DE LARATHA

CONSILIORVM INDEX

Rerum, verborumq; omnium fideliſſimus, atque locupletiſſimus.

A

Abolitio generalis non includit maieſtatis delictum conſ.106.nu.25 fol 399.

Abſenti, & ignoranti non adimitur conſ.87.nu.43.fol 326. An quæratur ius irreuocabile conſil.112.nu.10 fol.423.

Abſurdum eſſet ſi lex poſterior anteriorem corrigeret conſ.18.nu 23.fol.109.

Acceſſorium ſui principalis naturã ſequitur conſ.2.nu.65 fol 67. Non regulat principale, ſed è contra nu.66.conſ.68.num 20 fol.246 conſ.91.num.17.fol.357. Venit iure actoris conſ.54.nu.5 fol.222.

Actio perſonalis non datur contra tertium, ſed in rem conſ.11.num. 14.fol.94. Vbi non eſt, nemo auditur conſ.27.num.3 fol.137.conſ 108.num.18.fol.405.& conſ.109 num 59.fol 413. Inofficioſæ dona ionis ad inſtar inofficioſi teſtamenti conſtitu'a eſt conſ. 29 nu.13.fol.147. Dicendi teſtamentum nullum, vel donationem quinquennio perimitur ibid.nu.14.& 22.fol.148. Hypothecaria ad feudum eſt feudalis conſ.38.nu.35.fol. 178. Indicatur vt de feudo ibid. num.36. Competit primogenito in viuentibus Iure Francorum ibid.nu 37: Si competit ſuper feudo prò dote materna, ſolus primogenitus agit ibid. num. 38. Reuocatoria contra tertium datur, quando frater non eſt ſoluendo conſ.38.nu.53.fol. 180. Cum dominio rei depoſitæ conſeruatur cum deponente conſ. 33. nu.5.fol. 181. Multiplex quando vnico libello cumulari poſſit, conſ 40.nu 17 fol. 132. Semel extincta amplius non reuiuiſcit conſ.42.num 9 fol.187. Quæ tertio abſenti acquiritur eſt perſonalis conſ.47.nu.17.fol.202. Quæ datur ex priuilegio, vel fictæ traditione in re non datur contra tertium poſſeſſorem ibidem nu.18. Datur prælegato ex teſtamento conſ.54.nu 2 fol.222. Datur pro re certa ibid. nu.3. Ex teſtamento eſt bonæ fidei ibid.num 6. Competens ex legato in codicillo dicitur ex teſtamento competere conſ.79 nu.5 fol 284. Directa remanens penes cedentem, poteſt cum alijs transigi conſ. 82. num 23 fol.295. Perſonalis oritur ex venditione non tranſlato dominio conſ.82.num.6. fol.293. Perſonalis nullam habet temporis prioritatem ibid.nu 7. Ex reſcripto oritur à data conſ.105.nu.6.fol.397. Criminalis 20. annorum ſpatio præſcribitur conſ.108.num.7.fol.404. Quando ad hæredes tranſeat ibid.nu.9.

Actor ſi non probet reus abſoluitur conſ. 82. nu.13.fol.294. Et reus ad imparia non iudicantur conſil. 85.nu.18 fol.304.

Actus vnicus in poſſeſſorio præcedentiæ ſufficit conſ. 2.num.30.fol.17. Qui ſuperioris conſenſum expectat, nullum habet effectum, non ſequuto conſenſu conſ. 5.nu.46.fol 40.Tunc perficitur, quãdo ratificatur conſ.5.nu.54 fol.41. Alterius nomine geſtus, nunquam roboratur, niſi ratificatione ſequuta conſ.5. nu.56.fol.41. A quolibet minimo dicitur motu proprio factus conſ.5.num.89 fol.44. An perficiatur, ſi modus, & ſcientia ſit ommiſſus conſ.5.nu 3 fol 35. Dicitur in dubio factus, prout de iure fieri potuit, conſ.33.nu.2.fol.165. Nullus nullam actionem parit conſ. 88. nu.51.fol.338. Quando compenſandi animo factus videtur conſil.90 num 63.fol 353 Videtur eo in loco celebratus, vbi eſt exequendus conſil. 102. num. 32.fol.387.

Adiectio inutilis ſe ipſam tantum vitiat conſ.16.nu.10.fol.105.

Adminiſtrator non poteſt bona principalis donare conſ.5.nu. 14 fol.36.Quantumcunq; liberam habeat adminiſtrationem ibid. num.15. Si ceſſit, & red. at præfertur conſ.87.nu 66.fol.329.

Adohæ, & ſubuentiones authoritatem Regis, & publicã ſubſtinent vtilitatem conſ. 3.nu.17.fol.25. Solutio ſufficit pro ſeruitio perſonali conſ.5.nu.150.fol.51.

Aduerbium diſpoſitionem in futurum ſuſpendens conditionem facit conſ.5.nu.33 fol.40.

Aduocatus in eadem cauſa non iudicat conſ.32.num.1.fol.161. Effectus iudex nec de partium conſenſu poteſt interuenire de iure Regni ibid.nu.4. Iudici coniunctus in tertio gradu repellit iudicem ibid. num.5. In ſimili articulo non prohibetur iudicare inter diuerſos ibid.nu.6. Fiſcalis quando recuſari poſſit ibid. nu.12.fol.163.

Aequalitas in iudicijs ſeruanda eſt conſ.85.num.19.fol.304 Bonam auget fidem conſ.93 nu.6 fol.346.

Affectio charitatis cadit inter ſuccedentes ab inteſtato conſ.49. nu 14.fol.209. Cadens in re maiorum potens eſt, multumque operatur conſ.50.num 4 fol.211. Operi nomen imponit conſ.105.nu.7.fol.395.

a Affectus

I N D E X.

Affectus non punitur in tota Italia, niſi ſequuto effectu conſ.19.num.22.fol.112. Quando ſit ſecus conſ.110. nu.22.fol 418.

Affinis ab inteſtato non ſuccedit conſ.115.nu.12.f.468.

Affinitas per mortem viri diſſoluitur conſ.115. nu. 13. 14 fol.457.

Affirmatiua, vel negatiua in ſcriptura poſita probatur per ſcripturam conſ.5.nu.101.fol.45.

Agens ex propria perſona non tenetur ſtare facto authoris conſ.51.nu.10.fol.214.

Agnati vocantur ad hæreditatem, & ad tutelam ex extenſione legis conſ.10.num.28.fol.89. Qua ratione in Iure retractus Domino præferantur conſil.86. nu. 78. fol.315.

Agnationis, & cognationis differentia Iure nouo ſublata eſt conſ.8.nu. 14.fol.72.

Alendi filios onus tranſit ad hæredes hæreditario nomine conſ.25.nu.60.fol.136.

Alienatio rei emphyteuticæ ex quibus reddatur neceſſaria conſ.1.nu.27.fol.2. Quæ fit ob delictum an dicatur ex cauſa neceſſaria ibid.nu. 38.fol.8. Si à lege, & homine prohibeatur non valet, etiam in caſu à lege permiſſo ibid. nu.46.fol.8. Rei particularis ſubfeudi omnino requirit aſſenſum conſ. 3. nu.4. fol.24. & nu. 35.fol.26. Subfeudi requirit aſſenſum Regis non Baronis conſ.3.num.2.fol.23. Facta poſt litem motam non impedit exequutionem, ex eodem proceſſu, etiam ſi per mille manus ambulet conſ.28 num. 38.fol.144. Rei Eccleſiæ quo Iure prohibita conſ.32. nu.1.f.172. Non valet, niſi ſeruata forma Iuris ibid nu.2. Prohibetur niſi tria concurrant ibid.num.3. Feudorum etiam cum aſſenſu Proregis prohibetur exteris conſ. 38.nu.29 fol. 177. Si ſubhaſta fiat præfertur, qui maiorem oblationem facit conſ.40 nu.14.fol.184. Largè intelligitur conſ.68. num.4.fol.245. Rei Eccleſiæ fit cum decreto Epiſcopi Diœceſis, idem in iudice loci rei ſitæ conſ.71.nu.9.10.fol.258. Prohibita præſumitur fauore inſtituti, conſ.76.nu.2. fol.268. Prohibita hæredibus, & eorum hæredibus nihil operatur ibid.nu.8. fol.269. Neceſſaria numquam includitur in ſimplici prohibitione ibid.nu.11. Prohibita per quam teſtandi facultas adimitur non valet ibid. nu. 12. Subditorum inuitorum facit alienantem proprietate priuari conſ.86. num. 36.fol.312. Si ſit prohibita, prohibita erit confiſcatio conſ.109.nu.35.f.411.

Alimentorum præſtatio inter parentes, & filios mutua eſt conſ.15.nu.9.fol.103. Cauſæ cognitionem requirit ibid num.10. In cauſis proceditur ſummariè, & de plano conſ.21.nu 8.fol.116. Idem in dote ibid. nu.9. Actionem non habet concubina conſ.108. nu. 22. fol. 405. Repetitionem quando Dominus habeat contra ſeruum ibid.nu.23.

Amicus amici facta ſcire præſumitur conſ.98. num. 1. fol.374.

Anima omnibus rebus præferenda conſil. 70. num. 44. fol.257.

Animalia ab exequutionibus capta licet rehabere, nè macerentur conſ.19.nu. 11.fol.111.

Animus præſumitur ex conſuetis conſ.19 nu. 24.f.113.

Antiquior recentiori præfertur conſ.31. num.34.f.159.

Antonij de Alexandro opinio confutatur conſ. 115. nu, 112.fol.467.

Annua præſtatio certum debet habere corpus ſuppoſitũ, & quid plura, vt valeat conſ.90.nu.7.fol.346.

Annus viendi reſcripto computatur à die poſſibilitatis non datæ conſ.2.num.49.fol.19. Trigeſimus rei mutat conditionem, facit præſumi inueſtituram, & vaſſallagium acquirit conſ.34.nu.4.fol.167.

Appellatio ab vno capite ſententiæ quando non impediat exequutionem in alio conſ.16.num.3. fol.101.& nu. 6. Reducit cauſam ad ea, quæ fieri poterant ante litem conteſtatam conſ.92.nu. 15.fol 361. Debet gradatim fieri ibid. num. 16. Eſt acceſſoria ad cauſam principalem ibid.nu.34.

Appellatione inſtrumentorum venit ſcriptura priuata conſ.22.nu.6 fol.119. Pendente ſi ad primum Iudicem redditur cenſetur appellationi renunciatũ conſ. 88.num.33.fol.334. Interpoſita Iudex debet iudicare iuſtè, vel iniuſtè pronunciatum fuiſſe conſ. 92. num. 38.fol.363.

Appretia quando ſunt varia coadunatis tribus annis, capitur tertia pars conſ. 78.nu.24.fol.282.

Arbitrij liberi poteſtatẽ nemo à ſe poteſt abdicare conſ. 103.nu.29.fol.391.

Arbitrium Iudicis debet ſecundum leges regulari conſ.114.nu.81.83.fol.448.

Argumentum ab antiquitate non valet, quando accidẽtia maioris ſunt ponderis conſ.2. nu.24. fol. 16. De contractibus ad vltimas voluntates valet conſ. 2. nu. 52.fol.66 & conſ.14.num.7.fol.100. De dote ad alimenta procedit conſ.8.num. 13. fol. 71. De feudo ad emphiteuſim, & è contra valet conſ 33.nu.9.fol.165. Eſt validum de re ad perſonam conſ. 38.num.26.fol. 177. De pia cauſa, ad liberos conſ.69.nu.6.fol.248.

Aſſaliens Caſtrum, vt ex eo rebellionem committat, quæ requirantur conſ.5.nu.156.fol.53.

Aſſaſſinium vt dicatur, quæ requirantur conſ. 105. nu. 4.8.9.fol.395.

Aſcendentes ius deſcendentibus acquiſitum mutare non poſſunt conſ.112.nu.21.fol.423.

Aſſenſus in Regno non præſumitur conſ. 12. nu. 14. fol. 96. Spiritualis requiritur in qualibet feudi alienatione conſ.33.nu.1.fol.165. Et quare nu.22.fol.166. Intelligitur prout ius intelligit ibid.nu.3.5. Aſſumit naturam actus ſuper quo interponitur ibid. num. 4. Et vires conſ.43.n.3.fol.189. Strictiſſimè interpretatur ibid.num.13. Nouus quando ſit neceſſarius conſ. 33. nu.12.fol.166. Nihil operatur, quando actus eſt ipſo Iure nullus ob defectum ſolemnitatis conſ. 38.nu.23. fol.177. Vendendi feudum in totum non operatur in alienatione partis, ibid.nu.27. Conceſſus vt tres cedant, non valet ſi duo cedant ibid. num.28. Quando actum inualidum conualidet conſ.43.num.1.fol.189. Requiritur in ceſſione litis, & cauſæ ſuper feudo conſ. 83.num.2.fol.296. Facit acquiri ius, & dominium conſ.86 num 95.fol.316. Regulatur à contractu conſ. 94.nu.10 fol.370.

Aſſertiones ſine cauſæ cognitione factæ non probant, nec nocent conſ.5.nu.112.fol.46.

Aſſiſtentiæ iudicium, quæ ſubſtantialia requirat, conſ. 93.nu.1.fol.365.

Auia tanquam aſcendens præfertur alijs conſ. 115. nu. 3.fol.455. Eſt filij imago ibid.num.16. Nepti non ſuccedit ibid nu 35.

B

Bannum ignoratum non ligat conſ. 103.nu.3.f.389 Niſi a tempore notitiæ ibid. nu.4. Tenetur ſucceſſor renouare vt liget, ibid.nu.5.6.7.

Baraptaria probatur per teſtes inhabiles, & quare conſ. 114.

114.numer. 25.fol.440.

Baro ſuam repreſentat Baroniam, & feudum conſ. 34. nu.12.fol 168. Iudicatur ad paria cum vaſallo conſ. 35. nu 11.fol.170. Etiam poſt paſcuorum locationem poteſt pro ſe retinere, & reuocare conſ.41.nu.9.f.185. Tenetur terras ſuas concedere potius vaſallis, quam exteris ibid nu.11.12. Num poſſit, quæ ſua ſunt, cui vult dare ibid.nu.15.

Bartoli opinio Bertrandi præferenda conſ. 9. nu.42. fol. 80. Non eſt ſibi contradicere ibid.nu.19.

Beneficium de Iure quæſitum, Princeps non tollit conſil. 109. nu.47.fol. 412. Conceditur non obſtante concluſione conſ.113.nu.26.fol.434. Et cauſa etiam diſcuſſa ibid. nu. 27. Et quando nouiter comparenti debeatur ibid.nu.25. Recipiens tenetur ad antidota conſ. 114. nu.109.fol.451.

Beneplacitum facit actum conditionalem conſ. 5. nu. 38. fol. 39. Si non ſequatur actus remanet eluſorius ibid. nu.59.fol.41. Poſt mortem non impetratur ibid.n.62.

Bona perueniunt à fato conſ.5.num.39 fol.39. Vita facit præſumi, quem non demandare minas exequutioni conſ.19.nu.23.fol.112. Vita tollit ſuſpitionem delicti, & facit ceſſare dolum conſ.19.nu.26.27.fol.113. Donata transferunt de dominio à die cõtractus conſ.51. nu.15. fol. 214. Fideicommiſſo ſubiecta tranſeunt ad grauatum, cum onere conſ.59.nu. 8. fol. 230. Cedentis decreto Iudicis debẽt adiudicari conſ.64.nu.2.fol. 238. Materna, antiqua, & legitima habentur pro ære alieno conſ.77.nu.33. fol. 279. Antiqua probata medietate diſponuntur in præiudicium agnatorum de Iure conſuetudinis conſ.103.nu.69.fol.415. De nouo quæſita alienari poſſunt ibid. nu.70. Fortiori vinculo debentur Iure conſuetudinis, quam communi, conſil. 115.num.60.fol.462. Materna delata filio eorum naturam non mutant ibid.nu.96.

C

CAducitas, ſeu deuolutio quibus in caſibus committatur conſ.1.nu. 1.fol.3.

Capitulum Regni bona proditorũ, & nuper apud Tranum intelliguntur in proditore manifeſto amittente bonorum dominium ipſo Iure conſ. 5. num. 126. fol. 48.

Capitulum ſede vacante quæ poſſit conſ.5.nu.11.fol.36.

Capitulorum Regni remedium, quia maius facit ceſſare ordinarium, quia minus conſ.31.nu.21.fol.157. Habent locum pro Clerico contra laicum ibid. num. 41. fol.159.

Caput eſt principium rei animatæ conſ.3.num.24.fol.25. Feudi an per Baronem concedi poſſit ibid.nu.25.

Carcerati dicuntur ſub protectione Curiæ, & non poſſunt impune occidi conſ.110.nu.3.fol.417.

Caſus quilibet de per ſe iudicandus, nec eſt facienda illatio conſ.25.nu.6.fol.127. Ommiſſi habentur prò ommiſſis, & non includuntur, etiam ſi in eis maior ratio ineſſet, conſ.53 num.13.fol.219. Ommiſſus cenſetur in diſpoſitione Iuris conſ.12.nu.13.fol.96. & conſ. 10. nu.35. fol.89. Expreſſi ex idemptitate rationis ad alios extenduntur conſ.114.nu.58.fol.444.

Cauſa criminalis, ciuili præiudicat, quia maior conſ.31. nu.20.fol.157. Finalis attẽditur in contractibus conſ. 68.nu.24.fol.254. Eius obligationem ſequitur conſ.1. nu.12.fol.5. Cenſetur expedita ex qualitate propoſita conſ.1.nu.19.fol.6. Prima ſemper ſpectatur ibid. nu. 28.fol.7. Non cauſatus attenditur ibid.nu.53. Finalis eſt, ex qua oritur contractus conſ.6.num 4.fol.56. Et mens contrahentium ſemper attenditur ibid nu.6. Reducta ad non cauſam reſoluit contractum ibid. nu. 8. Finali ceſſante ceſſat promiſſio ibid. nu.12. fol. 57. Attenditur ibid. nu. 5. In matrimonio contrahendo debet eſſe finalis conſ.9. nu.34.fol.80. Si alteri committatur propter ſuſpitionem vnius, ſucceſſor recuſati non procedit, ſed ille, cui commiſſa erat conſ.89.nu.9. fol.342. Eſt agitanda ſecundum modum iudicij, vbi agitatur conſ.96.nu.5. fol.373. In primis attenditur conſ.107.num.23.24 fol.402. Ciuilis an poſſit decidi lege feudali conſ.109.nu.20 fol.409.

Cauſæ cognitio de Iure diuino eſt conſ.27.nu.7.fol.137.

Cautio facit extare fructus conſ.73.nu.14 fol.262.

Cedens Iura ſua non eſt poſtea audiendus conſ. 28.nu. 22. fol. 142. Vni non poteſt, illud idem, poſtea alteri cedere, conſ.44.nu.3. fol. 190. Ius ſuum alteri, facit in illo præſumi acquiſitionem conſ.12.nu.17.fol.96.

Cenſus materia, ſecundum Papæ bullas tractanda conſ. 90.nu.13.fol.346.

Centurio qui aquilæ præerat, & coborti, Primipilus dicebatur conſ.80.nu.9.fol.288.

Ceſarea Maieſtas habilitauit etiam maſculos filios rebellium inuaſionis Lautrecchi, ad ſucceſſionem matris conſ.101.nu.14 fol.382.

Ceſſio in augmentum feudi an valeat ſine aſſenſu conſil. 83.nu.6.fol.297.

Circuitus eſt euitandus conſ.23.nu.15.fol.121.

Citatio eſt neceſſaria ante ſententiam conſ.5. num. 102. fol.45. Eſt de Iure naturali conſ.100.nu 10.fol.379.

Ciues compelli poſſunt ad victualia vendenda conſ. 45. nu.7.fol.192.

Ciuitas quælibet Ciuibus ſuis præſtat præſidium conſ.45 nu.70.fol 194. Alteri quando ſe ſubijcere poſſit conſ. 86.nu.33.fol.312.

Clauſula feudi natura non mutata, qualiter intelligatur conſ.33.nu.15.fol.166. Ex nunc pro tunc, quid operetur conſ.70.num.18.fol.254. Prò ſe, hæredibus, & ſucceſſoribus quibuſcumque, facit rem alienabilem ſine aſſenſu conſ.4.nu.22.fol.30. Derogatoria facit voluntatem ceſſare conſ.5.num.84.fol. 43. Ex mera voluntate quid operetur ibid.nu.86. Motu proprio ſolus Princeps vtitur ibid.nu.88.fol.43. & num.91.fol.44. Deficiente concedentis voluntate, nihil operatur ibid. nu.90. Poſita à ſuperiorem non recognoſcente diuerſos effectus, producit quam ſi ab inferiore ibid.n.92. Quibuſcumque priuilegijs non obſtantibus, quid proſint conſ.7 nu.43 fol.65. Quid derogatoria, vel ad futura ibid.nu.48. vſque 55.fol.65.66. Derogatoria præcedentiũ quid importet ibid.nu.54. Ex certa ſciẽtia operatur ſilentij impoſitionem conſ.10.nu.53.f.91. Sine figura iudicij, quid importet conſ.88.n.8.f.333. Sequens ad proxima præcedentia refertur conſil.91. num.3.fol.355. Omni meliori modo, & in perpetuum quid operentur conſ.94.nu.13.fol.370.

Clericus vtens ſtatuto pro ſe, debet etiam contra ſe, vti conſ.46.nu.21 f.198. In laicum Iudicẽ conſentire nõ põt conſ.61.nu.13.f.234. Nõ gaudet priuilegio, ſi non incedat in habitu ibid.n.14. Venit Ciuis appellatione conſ.95.nu.1.f.371. Eſt perſona miſerabilis conſ.96. n.2.fol.373. Habet fori electionem, quoad bona Eccleſiaſtica ibid. num. 3. Quoad feudalia ſubditur laicis ibid.nu.7. Adiens Regia Tribunalia tenetur illorum leges implere ibid.nu 8.15. Malè incuſando contra

laicum tenetur ad pœnam ibid.nu.18. Poſt delictum effectus quãdo cognoſcatur per Iudicem laicum conſ. 105.nu.12 fol.394.

Coitus cum monialis non includitur in generali indultu conſ.106.nu.23.fol.398. Et quare ibid.nu.27. Cum ancilla reuerſa non punitur conſ.108 nu.3 fol.403.

Commendator eſt ſimplex depoſitarius conſ. 5. num.68. fol. 42.

Comitatus, & Baroniæ nomine quod geritur alio feudo non præiudicat, conſ.33.nu.13.fol. 168. Conceſſio cũ Iuribus, & pertinentijs tertio non præiudicat ibidem num.14.

Compenſare eſt ſoluere conſ.39 num. 2.fol. 181. Nemo poteſt in depoſito ibid.num.4. Nec contra tertium ibid.num.6. Non fit cum debito alterius illo inuito conſ.55.nu.4 fol.223.

Compenſatio ipſo Iure debitum extinguit conſ. 78. num. 22.fol.282. Habet locum etiam in perſonalibus actionibus ibid. num. 23. Speciei ad quantitatem non fit ibid. num.18. Conceditur aduerſus debitum coram Præſide petitum conſ 90 num.56 fol.353. Ipſo Iure quando fiat ibid.nu.57. Ipſo Iure extinguit actiones, & obligationes ibid. num. 60. Opponitur etiam contra inſtrumentum dotale ibid. num.61. Eſt ficta ſolutio ibid nu.63. Renunciari non poteſt.ibid.nu.65.

Compoſitio eſt pœnæ corporalis commutatio conſil. 109. num.48 fol.412. Non fit niſi de delicto conſtet ibid. num 49. An ſit reſtitutio ibid.nu.4.

Compulſus dicitur qui timet ne compellatur conſil. 24. nu 9 fol.124

Conceſſio tranſlandi liberè intelligitur ſeruata forma Iuris conſ.31 num.7 fol.165. Dandi in feudum intelligitur præuio aſſenſu ibid. num. 8. Iuris quod antea competebat etiam in tertij præiudicium valet conſil.2. num.51 fol.20. Vnica vnicum facit ſubfeudum conſ. 3. n.32.fol. 26. A Principe facta q̃n ſit nulla conſ. 5. num 21 fol.37. In tertij voluntatem collata, in ſuſpenſo eſt, donec voluntas ſuperueniat, ibid num.36. fol.39. Sine aſſenſu eſt nulla ibidem num.65. fol.42. Caſtri non poteſt illud propria authoritate inuadere, ibid.nu.77.fol. 43. Iniuſta præſumitur ex tedioſa poſtulatione orta ibid nu.82. Nec ita de facili conceditur ibid. num. 82. Feudi quod vacat ex vna cauſa, ſi vacet ex alia, non valet, ibid. num.134.fol. 49 Quantitatis ſuper pluribus corporibus quando fiat deductio ibid. num.162. Facta præuia informatione, & decreto præſumitur ſolemnis conſ. 7. nu. 3. fol. 63. mediante pecunia tranſit in contractum.conſ. 10 num.7 fol 87. Ex plenitudine poteſtatis inficiari non poteſt conſ.10. nu 51 fol.91. Aufert dominium etiam ſine cauſa ibid.nu.52.

Condictio, & vendicatio ciuiles ſunt actiones,& ex contractu naſcuntur conſ 108.nu.13 fol.405.

Conditio inducitur ex relatiuo ad futura conſ. 47.nu. 8. fol.200. Per dictionem, quidquid ibid.nu.11. Deficiens vitiat diſpoſitionem etiam piam ibid.nu.10. Impleri debet in forma ſpecifica conſ.70 num.3.fol.252. Rei legatæ adueniens facit ſtatim dominiũ ad legatarium tranſire conſ.73. nu.1.fol. 261. Priuati non mutatur Fiſco herede, vel legatario conſ.75. nu. 22. fol.266. Si cum, vel ſine filijs deceſſerit, comprehendit etiam fœminas conſ.77.nu 2. fol. 274. Si naſcantur filij, impletur ſtatim natis quamuis deceſſerint ibid.nu.28. 29. Eſt indiuidua conſ 1.nu.1.fol.3. Fit per alternatiuum abſolutum conſ.5.nu.29.fol.38. Si non impleatur omnia, quæ ſequuntur ſunt nulla ibid.num. 30. Debet impleri in forma ſpecifica ibid. nu.31. Si non ſeruatur actus eſt nullus ibid.num.32. Eam habet naturam, vt implenda ſit, antequam emolumentũ perueniat conſ 5.nu.34 fol.40. Duplex eſt ibid num. 48. Donec impleatur non dicitur contracta obligatio ibidem num 49. Reſoluens donec fiat reſolutio actus eſt purus ibid nu.50. Quando ſit ſuſpenſiua, vel reſolutiua ibid nu.51.63.61. Donec impleatur, impeditur dominij tranſlatio nu.65. Impoſſibilis vitiatur ex defectu voluntatis conſ.5.nu.41 fol 39. Poteſtatiua quando actum ſuſpendat conſ.78.nu. 17.fol.281. Declaratur ſecundum voluntatem teſtatoris conſ.79.nu. 20 fol.286. Dum pendet contractus non poteſt reuocari conſ.86.nu.118 fol.319 Simulata inducit fraudis ſuſpitionem conſ.97.nu 6.7 fol.371. Diſpoſitionis ſufficit, quod de facto impleatur conſ.115 nu.85.fol.465.

Conductor fiſci quando ad reſirmandum cogatur conſil. 17.nu.4.fol. 108 Primus præfertur ſecundo in re fiſci ibid.nu.5. Non priuati ibid. nu.6.7. Vltimus facit ceſſare reliquias primæ locationis conſ.17.num.3. fol 110.

Conductor primus quæſtionem prælationis inferre non poteſt, niſi reconductionem habeat in ſcriptis conſ.18. nu.1.fol. 108.

Confeſſio per bancum ſi numeratio non apparet, non præiudicat conſ.38.nu.1 fol 175 Mandato non adimpleto non nocet ibid.nu.2. Relatiua quando ex relato non apparet, nõ probat ibid.nu.3. Quando maioris vel minoris quantitatis attendatur ibid.nu.9. Creditoris nõ præiudicat in ſuſpectis conſ 64 nu 6 fol.239. Debitoris abſente creditore an probet debitũ conſ 70. nu.41. fol.256. Erronea, falſa, & per vim, & metum non valet conſ. 5.nu.113.fol.48. Extraiudicialis quando probat, vel inditium faciat conſ.107.nu 14.15.17.f.401.

Connexorum idem eſt iudicium conſ.16.nu.1 fol. 104.

Conſanguineus, vel alius ſucceſſor præmaturè vocari nõ poteſt, conſ.50.nu.8 fol.212.

Conſenſus perficit contractum, & deceptus non dicitur conſentire conſ.99.nu.7.fol.377.

Conſequens qui vult, antecedẽs velle neceſsè habet conſ. 78.nu.5.fol.281.& conſ.79.nu.16 fol.285.

Conſeruator tenetur actione depoſiti conſ. 39.nu.3 f.181.

Conſiliarij S. C. Iudices ſunt delegati, ideò non tractant, niſi cauſas eis commiſſas conſ 28.nu.6.fol.139. Quando, etſi ſuſpecti interueniunt de partium conſenſu requiritur decretum, in Præſide ordo ſuæ Excellentiæ ibid. nu.8. Non poſſunt eſſe arbitri ſine diſpenſatione S.E. ibid.nu.9. Vltimo creati vltimo loco ſedent conſ. 87.nu. 20.77.fol 330.

Conſilium Collaterale vacante Prorege, quæ ſunt iuſtitiæ tantum facit conſ.5.nu.10 fol.36.

Conſolidatio vſusfructus cum proprietate, quando ſtat in ſuſpenſo conſ.25.nu.8 fol.127.

Conſtitutio pœnam eorum qualiter intelligatur conſil. 110 nu.1.fol.416.

Conſtitutũ adiunctum diſpoſitioni incertæ nullam transfert neque fictam poſſeſſionem conſ. 47.nu.5. fol. 200. Cum precario operatur tranſlationem dominij conſ.9. num.69.fol.84.

Conſuetudo ciuium eſt attendenda conſ.26 num. 13. fol. 131. Et præciſè in dote ibid.nu. 14. Lex eſt loci, vbi viget conſ. 46.num.12. fol.197. Veritati æquipollet, & facit de non licito licitum ibid.num.13. Attenditur in præcedentijs conſ.2.num.27. fol.16. Decennio

inducitur

inducitur ibid. num.28. Sufficit aliquando obſeruata num.29. Pro iuriſdictione acquirenda, eſt ſeruanda conſ.5.nu.6.fol.36. Et nouus vſus Capuani, & Nidi, an ſit contractus, vel vera conſuetudo conſ.115.nu.1. 7.f.455. Si quis, vel ſi qua, declaratur n.38.ibid. Quod facit deberi, dicitur ex fideicõmiſſo deberi ibid.n.45. Vincit, & imitatur legẽ ibid.n.47. Quod in feudis ſuccedat primogenitus facit quẽ tutũ in vtroq; foro ibid. n.48. Maiora concedere poteſt, quam lex ibid.n.56. Si quis, vel ſi qua, ad quid inducta ibid.nu.74. Vltra ius commune aliquid operari debet, ibid.num 83. Excludit proximiores ex parte patris à bonis paternis, idẽque ex parte matris ibid.num. 84. Quare patrem, & proximiores excludat ibid. nu.86. Conſeruat bona in familia, ibid. nu. 87. Poteſt iubere, vt pater non ſuccedat filio num. 89. In diſtinctione bonorum differt à Iure communi ibid.nu.109. Conſiderat gradum, & bonorum diſtinctionem nu.118. Si quis, vel ſi qua, quid introduxerit nu.126.127. Vt patre, vel matre exiſtente in medio locum habeat à multis notatur ibid.num.121.

Conſultatio Reg.Cam. parte inaudita non valet conſ.84. num.17.fol.301.

Conſultor effectus Iudex recuſatur conſil. 32. num. 3. fol. 162.

Contractus mutui incontinenti factus cenſetur correſpectiuus ad contractum dotis conſ.38.nu.5.fol.175. Vltimus attenditur ibid.nu.7. In alium transfuſus gaudet priuilegijs eius in quem ibid.nu.43.fol.179. Pro Iure congrui vitando eſt inualidus conſ. 40. num. 2. fol.183. In teſtamẽto factus qualiter ſubſtineatur conſ. 58.nu.2.3.fol.226. Ad gaudimentum ob fructuum incertitudinem validus conſ. 62.num.1.fol.235. Ex conuentione legem accipit conſ.71.num.14. fol.259. Primus quoad Iuris effectum dicitur voluntarius conſ.1.nu.30.fol.7. Regis ligat Regem etiam cum ſubdito conſ.2.nu.62.fol.21. Nullus nec naturalem, nec ciuilem parit obligationem conſ.3.nu.37.fol.26. Saluo aſſenſu celebratus in ſuſpenſo eſt, donec aſſenſus fiat conſ.5.num.47.fol.40. Legem accipit à conuentione conſ.7.num.6. fol.62. Non niſi expreſſa complectitur conſ.9.nu.75.fol. 84. Sine aſſenſu reuocatur conſil.12. nu.16.fol 96. Dolo factus non eſt ipſo Iure nullus, ſed ope exceptionis conſ.14.nu.15.fol. 101. Si reuocetur omnia reducitur ad priſtinum conſ.15.nu.7.fol.102. Eſt de Iure gentiũ conſ.86.nu.110.f.317. Contra legẽ eſt nullus, conſ.90.nu.67.68. 69. fol. 354. Iudicatur ab effectu conſ.91.nu.18.fol.357. Et conſ.115.num.9. fol 458. A patriæ conſuetudinis interpretatur ibid. num.22.

Contrahentium æqualis debet eſſe conditio conſ. 90. nu. 5.fol.345. Voluntas ex verbis colligitur conſ.91. nu. 21.22 24 fol.351.

Cor Imperator eſt linguæ conſ.70.nu.24.fol.254.

Correctio Iuris communis non præſumitur, ideo euitanda eſt conſ.102.nu.35 fol.387.

Corruptelæ crimen capitale eſt, conſ.114.nu. 9. fol. 438. Eſt ſimile læſæ Maieſtatis ibid.nu. 10. Quare probatur per mediatorem num.38.49.52. 59. Officialis debent probari per quinque teſtes licet ſingulares conſil. 114. nu.99.fol.450.

Creditor quando agit à principio contra fideiuſſorẽ indemnitatis conſ. 67. num. 1.2. fol. 243. Semper præfertur honorato in teſtamento conſ.75.num.1.fol. 264. Si ſuccedat debitori quando actiones confunduntur ibid. num. 16. Quando auocet pecuniam exactam à Fiſco ibid.num.20.21. Hypothecariam intentans ſaltim ciuiliter poſſidere debet conſ.11. num.10. fol.93. Non habet recurſum contra emptorem rei, ſed contra creditores poſteriores, quibus fuit liberata pecunia conſ.11.num.17. 18.fol. 94. Prior tempore præfertur, & quid ſi ſit ad rem emendam poſterior conſ. 82. num.1. 2. fol.292. Anterior quando præfertur venditoribus bonorum extantium conſil.98. num. 15. fol.375.

Culpa cum voluntariè ineſt, nulla ratio excuſat conſ. 1. num. 35. fol. 7. Ommiſſionis, & commiſſionis differunt conſ.5.num.147.fol.51. In patre non placitata an placitetur cum filio ſucceſſore conſil.108. num.10 fol.404.

Curator ad lites non datur minori, niſi quando tutorem non habet, vel ſi habet, inuentarium non confecit conſ. 22. num 1.fol.117. Qualiter detur conſ.28.num.13. fol. 140. Datur hæreditati iacenti ibidem num. 14. & 33.

Curia hoſtilia prophanus locus, templũ dicebatur apud antiquos conſ.17.nu.16.fol.109.

D

DAmnatorum bona quando fiſco applicentur conſil.109.nu 34 fol.411.

Data priuilegij anterior facit præcedere conſil. 2. num. 32 fol.17. & num. 33 34. Et quare num. 39. 40. Inueſtituræ feudi vacaturi attenditur non tempus num.41.

Debitum quodlibet à principio eſt voluntariũ, ex poſt facto neceſſarium conſ. 10. num 42.fol.8. Deſcendens ex aliquo contractu ſumit naturam contractus à quo deſcendit conſ.14.num. 12. fol. 100. Maximè in dote ibid. num.11. Retinetur quouſque is qui debet non cõſequitur quod à ſuo creditore ſibi debetur conſ.30. num.23 fol.153. Defuncti non exequitur contra hæredem, niſi ſaltim ſummariè auditum ibid. num.26. Neceſſarium compenſatur cum legato, ſecus in voluntario conſ.55.num.1.fol.223. Licitè ſoluitur à debitore qui non habuit mandatum, tametſi ſciente ſoluente eſſet alteri ceſſum conſ.82.nu.20 fol.295. Quando plenam liberationem producat ſi ſit ſolutum ibid. num. 22.

Deciſiones in exemplum non obſtant, & quare conſ. 7. num.56.fol.66.

Decretum loquens de debito intelligitur de neceſſario conſ.1.num 34.fol.7. Latum contra maiorem, & minorem citatos quando ſit inualidum reſpectu omnium conſ. 17. num.6.fol.106. Sine termino, & iuris ordine non ſeruato rei iudicatæ authoritatem non habet conſ.27.nu.33.fol.128. Proregis, & Collateralis Conſilij nullitatibus nõ obſtantibus exequitur conſ. 88.nu.13.fol.334.

Defendere qui me tenetur non poteſt in me impugnare conſ.82.nu.25.fol.142. Me poſſum incontinenti, & cum moderamine conſ.109.nu.38.fol.411. Me poſſum ſine delicto ibid.nu.3.fol.408.

Defenſio eſt omni Iure permiſſa conſ. 5.nu. 159. fol. 53. Non poteſt remitti per Principem, quia Iuris naturalis ibid. nu.111. & conſ.84.num.24.fol.302. & conſ. 85.nu.1.13.fol.303.

Defuncti memoria lapſo quinquennio damnari non poteſt conſ.5.nu.144.fol.50.

I N D E X.

Delegatio inuito debitore fieri non poteſt conſ.86.nu.26. fol.311.

Delegatus an recuſetur conſ.32.nu.2.fol. 162. Ad vnã cauſam poteſt procedere ad omnes appendices conſil. 92.num.21.fol.362.

Delictum in dubio ſemper excluditur conſ. 5. num.105. fol. 46. Vt puniatur pœna ordinaria requiritur conſummatio conſ.19.nu.20 fol.112. In genere ſi non cõſtet corruit inquiſitio ibid.nu.13.Si non probatur reus abſoluitur conſ.102.nu.4.fol. 384. Alterius alterum tenere,ſatis durum eſt, conſ.103.nu.18.19.fol. 391. Non dicitur quod lege permittente ſit num.33. Non præſumitur in actu,quod ſine delicto ſit ibid.num.34. Graue interpretatur, prout deterius conſ.106.nu.29. fol.399. Difficilis probationis qualem probationem requirat conſ.114.nu.67.fol.445.

Delinquens dicitur quaſi contrahere cum Fiſco conſ. 1. num.37.fol.8.

Demanij cauſa habetur, ac ſi cauſa libertatis eſſet conſ. 84.nu.4.fol.300.Omnes tangit ibid. num.10. Quando alienari poſſint conſ.86. nu.21.fol.311.

Demõſtratio ſit ſuper certo cõrpore,taxatio ſuper incerto conſ.47.num.15.fol.201. Fit de præſenti, taxatio de futuro ibid.num.16.

Depoſitio à querelantibus approbata probat conſ.95. nu. 2. fol. 372. Inueriſimilis non attenditur conſil. 107. num.5 fol.400.

Depoſitum faciendi prò nullitatibus à quo traxit originẽ conſ 30.nu.1.fol.150.Recepiſſe dicitur qui in commendã recepit conſ.39.n.8.fol.181. Promptam habet exequutionem conſ.61.nu.2.fol.233.Per fidem banci eſt notorium ibid. nu. 3. Realem numerationẽ probat ibid.nu. 7.In mutuũ tranſlatum ſit Iure ſpeciali ibid. nu. 10.Nullam recipit exceptionem conſ.8. nu. 2. fol. 288.Eſt pœnes deponentem quoad poſſeſſionem conſ. 5.num.69.fol.42.

Detemptor de facto priuari non debet conſ. 100. num.4. fol.379.

Determinatio plura determinabilia recipiens omnia debet determinare conſ.92.nu.36.fol.364.

Deus ſi Principi ſubiecit leges, nõ tamen cõtractus cõſ. 2.nu.64 fol.21.Ex promiſſione obligatur conſ.7.nu.9. fol. 62.& conſ.10.num.9.fol.87.& conſ.86.num.115. fol.118.Non habet in factis redargutorem conſ. 2. nu. 8.fol. 22.

Dicta in vno loco quando præſumantur in alio repetita conſ.53.num.4.fol.218.

Dictio,ad,quando inducat conditionem conſ.5. num.37. fol.39.Tamen,eſt reſtrictiua,& limitatiua ibid.nu.61. Exceditia eſt modificatiua conſ.7.nu.57.fol.67. Quecumq; eſt vniuerſale ibid.nu.58. Etiam,de ſui natura adiungit caſui magis dubitabili, & implicat minus dubitabile ibid.nu.62. Autem, venit continuatiuè,& repetit præcedentium qualitatem conſ.10. nu.22.fol. 88.Aliquid,verificatur in modico ibid.n.45.Nec,copulat,& cõiungit ibid.nu.48.Qualibet,eſt vniuerſalis conſ.20. nu.1.fol.113. Quodcunq; importat omnimodam generalitatem ibid. nu. 2. Omnis,nihil excludit conſ.31.nu.37.fol.159. Quatenus,facit conditionem conſ.38.nu.24.fol.177.Ritè,& rectè denotat Iuris ordinem, & ſolemnitatem ibid. num. 25. Vt ſupra,habet naturam repetendi conſ.53.nu.2.fol.218. Et multoties ponitur diſiunctiuè conſ. 60.nu.2.fol.231. Cum denotat cauſam finalem conſ.69.num. 16.fol.249. Vt ſupra,quid importet conſ.70.nu.9.fol.252.Item,quid operetur ibid. nu.29.Tantũ,cuius ſit naturæ conſ.77. nu.5.f.274. Vt ſupra,eſt repetitiua omniũ qualitatum conſ.79.nu.18 fol.286.Et,quid importet conſ.87. nu. 57.fol.328.Eo plus, eo amplius conſ.91.nu.7.fol.356. Vt ſupra,ibidem num. 10.15. Semper conſ.93.num.9. fol. 367.

Dies interpellat prò homine conſ.66.n.6.fol.244. Etiam legalis conſ.1.nu.7.fol.4.

Diffida indultu remittitur conſ.102.nu.6.fol. 384.

Dignitatem prior adeptus præfertur poſterioribus conſ. 2.nu.17.fol.16.& nu.38.fol.18.Parem habentes quis preferatur conſ.87.n.3.fol.323. Finitam habere effectus dignitatis ibid.nu.7. Quos habere ordines ibid. num. 14.

Diſcuſſa non præſumuntur non deducta conſ.1.num.20. fol. 6.

Diſpoſitio à ratificante non à ratificationem promittente facta cenſetur conſ.5.nu.53.fol. 41. Secũdum qualitatem perſonarum præſumitur conſ.6.nu.32.fol.59.Incerta fauore piæ cauſæ quando vitiatur conſ.47.num. 2. fol.200. Taxatiua qñ corruat ibid.nu.12. Quando dicatur demõſtratiua ibid.n.13. Quãdo deficiat ibid. nu.14.Prior per poſteriorem non inficiatur conſ. 47. nu.20 fol.202. Legis,& teſtatoris procedũt ad paria conſ.50.nu.5.fol.212. De præſenti nõ trahitur ad futura conſ.79.nu.1.2.fol.284.Conditionalis non eſt irreuocabilis conſ.115.nu.66.fol.463.

Diſputare de factis Regis nemo debet conſil.2.num. 76. fol. 22.

Diuerſitas reſponſionis vitiat conſ.11.nu.8.fol.93.

Diuinare nemo tenetur conſ.106.nu.2.fol.397.Non admittitur in teſtamentis conſ.53.nu.15.fol.219.

Diuiſio feudorum per Proregem concedi non poteſt cõſ. 3.num.36.fol.25.

Doctor præcedit licẽtiatum conſ.87.nu.4.fol.323.& nu. 67. ibid.Secundum Doctorem quem allegat intelligitur conſ.92. num.13.fol.361. Imitatur oues ibid. nu. 40.fol. 364.

Dolus dans causã cõtractui reddit illum ipſo Iure nullũ conſ.14.num.13.fol.100. Quando poſſit remitti ibid. nu.16.Quid ſit nu.17.Ex quibus probetur n.18.Præſumitur in faciente prohibita nu. 19. Præſumitur ex magna leſione conſ.24.num.17.fol.124.Eſt in eo, qui petit quod reſtiturus eſt conſ. 72.num.7. fol. 260. Et fraus idem ſunt conſ.98.nu.5.6.fol. 375.Quis propriè dicatur ibid.nu. 9. 17. Facit præſumi emendi animũ abeſſe ibid nu. 13. Impedit dominij tranſlationẽ ibid. nu.14. Eſt contra ſubſtantiam contractus ibid.nu. 16. Inualidat contractum ibid.nu. 18. 21. Malus quis ſit conſ.99.num.1.fol.376. Per quæ percipiatur num. 3. Annullat actum nu.4. 5.Excludit conſenſum num. 6. Ex propoſito,& re ipſa æquiparatur nu.8. Requiritur in pœnis ſtatuti,non ſufficit culpa conſ.103.nu.20.fol. 391. Quando præſumatur conſ. 112. nu.31.fol.477. Quando æquiparetur cum dolo ex propoſito num.38. Renunciari non poteſt nu.39.In primo contractu adhibitus transfertur in ſecundum ortum habens à primo num.43.

Dominium vtile vnicum præſupponit poſſeſſionem naturalem vnicã conſ.3.nu.33.fol.26.Totius feudi ſemper reſidet penes ſubfeudatarium legitimè inueſtitum conſ.3.num.34.fol.26. Rei particularis ſubfeudi ſine aſſenſu alienatæ non abdicatur à Domino num. 38. Et poſſeſſio depoſiti pœnes deponentem eſt, conſil. 5. nu.69.fol.42. Eodem Iure transfertur quo conceditur

conſ.

Digitized by Google

conſ.5.num.95.fol.44.Per quæ verba tranſeat conſ.9.nu.10.fol.76. Qualiter ex conceſſione Regia conſ. 10.nu.5.fol.86.Qualiter amittatur conſ.43.nu.4.fol. 190. Rei donatæ tranſit à die donationis conſ.51.num.15.fol. 214. Solutione pendente reſeruatum quare non tranſeat conſ.82.nu.5.fol.293.

Dominus directus præfertur vicino retrahere volenti conſ.1. num.61.fol. 10. Purgat moram duorum menſium ſi vult præferri nu. 62.Præfertur etiam in alienationibus ſubhaſta nu. 63. Poteſt rem capere eo inſcio alienatam, vel ob canonis non ſolutionem etiam ſine ſententia nu. 66.Etiam cum meliorationibus nu. 74. Rem ſibi deuolutam poteſt alijs concedere num. 76. Non fieri conditionis deterioris debet ex inopia vaſalli nu.80.fol.13.Vnum non plures habere deſiderat feudatarios conſ.3.num.13.fol.24.Vnus cum alio quando permittatur conſ. 45.nu.16.fol.193.Tenetur vaſallis auxilium præſtare etiam reſpectu rerum conſ. 86.nu.31.fol.312.Quando poſſit vaſallos vendere nu. 34.35.Malus cui ſit ſimilis n.52.fol.313. Infra annũ poteſt vaſallos retrahere ibid.nu.79.fol.315. Directus non transfert feudum, ſed vaſallos conſ. 94. num. 11. fol. 370.

Domus communis propter ſocij delictum non debet deſtrui niſi refecta parte non delinquentis, conſ. 86. nu. 133.fol.320.

Donans an poſſit ante acceptationem reuocare conſ.112.nu.1.fol.422.& nu.21 fol.425.

Donare qui poſſit conſ.5.nu.16.fol.37.

Donatarius quando poteſt auocare bona donata conſ.51.nu.16.fol. 214. Quis præferatur ex duobus re tradita conſ.58.nu.21.fol.228.

Donatio contemplatione matrimonij an filijs acquiratur, vti filijs conſ.9.nu.8. 9. fol.76.Facta Titio,& ſuis intelligitur de hæredibus,idem ſi dicatur Titio, & filijs conſ.9.nu.37.fol.80.Si ſit facta patri,& demum filijs, non veniunt filij,niſi ſint hæredes patris, conſ.9.num.43.fol.81. Præſumitur facta contemplatione notorum nu. 48.Facta filio quando eius, vel patris contemplatione facta cẽſetur nu.55.57.58. Facta ſpõte à cõſanguineis viri,viro facta cẽſetur nu.56. Facta filio contemplatione matrimonij debet conferri conſ. 13.nu 8. fol.98.Facta ob cauſam,cauſa non ſequuta reſcinditur conſ.14.nu. 1.fol.99.Contractus eſt bonæ fidei nu. 14. Omnium bonorum quando ſit valida conſ.29. nu. 24. 25.fol.148. Confunditur cum matrimonio nu.26. Et conſ.112.nu.12.fol. 423.Ob merita quare non reuocetur conſ.35.nu.4.fol.169.Cauſa mortis requirit donatarij cõſenſum conſ.36.nu.12.fol.172. Quando ſit valida conſ.50.nu.9.fol.212. Eſt cõtractus conſ.58.nu.4.fol.226.Rei legatæ in teſtamento facta,nõ valet nu.9.14.Sine acceptatione non transfertur etiam in pium locum nu.19. 20. Per filiorum ſuperueniẽtiam reuocatur conſ.66.num. 1. fol.241.Quando reuocari poſſit nu. 2.7.12. Omnium bonorum quãdo prohibita nu.3.14.Inofficioſa qualiter reuocetur n. 4. Propter merita quãdo ſubſiſtat nu.10.Facta in teſtamento morte confirmatur conſ.70.nu.16.fol.253.

Dos in reſtitutione facit cauſam ſummariã conſ.21.nu.1. fol.116.A pari procedit cum alimentis num.7. Non habet reconuentionem cõtra nu.11. Non minus legitima eſſe poteſt conſ.24.num.4 fol. 112. Succedit loco alimentorum, quibus renunciare non poſſumus, & quare nu.7.Quando dicatur indiſcreta nu. 12.Debetur etiam in vita patris conſ. 26.nu.5.fol.131.Vt dicatur congrua quæ requirantur num.16.Minus legitima eſſe non debet nu. 27.Qualiter arbitretur nu.45. Quando habet intereſſe annexum conſ. 28.nu. 15. fol. 141. Eſt quid vniuerſale conſ.29.nu.8.fol.149.Denotat effectum Iuris conſ.38.nu.48.fol. 179. Non debet minui conſ. 53.nu.27.fol.220. Habet actionem contra maritum conſ.55.nu.3.fol. 223.Filiæ tradita quando cõfertur conſ.56.nu.3.fol.224. Si diſſipetur cui imputandum conſ.59.nu.4.fol. 229. Non eſt propriè in bonis mariti conſ.68.nu.2.fol.245. Nec computatur in bonis viri nu.3.Quãdo acquiratur filiæ quoad dominium,& poſſeſſionem nu.8.Aſſignari poteſt ea ſub lege, qua contrahentes dixerunt conſ.21.nu.13.fol.259 Reſtituitur ſecundum pacta contractus,non conſuetudinis loci nu. 15. Non dicitur ſine matrimonio conſ. 82.nu.19.fol.295. Quãdo poſſit augeri de bonis fideicommiſſi conſ.112.nu. 20.fol.425.Proprium eſt mulieris patrimonium num.35.Vt detur fœminis publicè intereſt conſ.112.nu.29.fol.426.

Dux quando alteri Duci præfertur conſ. 2.nu.26. fol. 16.Belli ſola mobilia inter milites diſtribuit conſil. 5. num.4.fol. 35.

E

Ecclesia iuſtitiæ eſt cultrix conſ.7 num.17. fol. 63. Semper eſt minor conſ.29.num.19 fol.148. Elapſo quadriennio num reſtitutionem habeat num. 20. Proprietaria debet Iura ſua fouere conſ.86. num. 60. fol. 314.

Electus ab electo à conſilio dicitur electus à conſilio conſ. 35.nu.8.fol. 170.Dicitur qui durat nu.9.

Emphiteuſis alienari prohibita non tranſit in fiſcum, & pro hæredibus quibuſcumque conceſſa conſ. 1.nu.39. & 41.fol.8.Pleno Iure ſpectat ad directum Dominum num.47.

Emphiteuta non alienat ſine conſenſu directi Domini cumq; debet per menſes duos expectare conſ. 1. nu. 2. fol.3.& nu.60.fol.10.Deficiẽs in parte canonis, cadit à tota re n.8.Et etiam à meliorationibus nu.12. Alienam partem, cadit à tota nu.24. fol. 6.Quid ſi alienet prò franca num. 25 Si vendat pro allodiali an præſumatur in fraudem nu.26.Qui contrauenit ciuiliter,& naturaliter deſinit poſſidere nu.67.fol 11.Et quare nu. 68..Ad ius extinctum nõ poteſt redire nu.69. Cadit à Iure etiam ſine pacto,vel interpellatione conſ.1.nu.5. 6.fol.4. Vendens quare debeatur laudemium nu. 77. fol.12.Quis dicatur conſ.6.n.13.fol.57.Habet remiſſionem quando non poteſt uti ad rem deſtinatam num. 15.& nu. 21. Habet remiſſionẽ pro parte, ſi pro parte pereat nu.17.fol.57. Vt per deteriorationem priuetur quæ requiruntur conſ.22.num.9.fol.119.

Emptor lite non denunciata non agit de euictione conſil. 42.nu.14 fol.188.Debet oſtendere venditori libellum in forma publica conſ.62.nu.5.fol.235.

Epiſcopus Doctor præcedit Epiſcopum non doctorem conſ. 2. nu.21. fol.16.Conſecratus præcedit primo promotum conſ.87.nu. 5. fol. 323. Ante conſecrationem nõ dicitur Epiſcopus nu. 68.fol.329.Nec poteſt Iura Epiſcopalia exercere nu.70.

Eripiens per vim animalia à loco, vbi paſcere poſſunt qualiter puniantur conſ.95 nu.2.fol.371.

Error præſumitur potius, quam dolus conſ.19. num.14. fol.112.Veritati non præiudicat conſ. 28.num. 29.fol. 143. Quando toleretur in cauſa propria conſil. 90. num.

num.55.fol.353.

Etas quæ minor de Iure Longobarbo conſ.53. nu.32.fol. 220. Completa requirit exceſſum conſil. 97. num. 3. fol. 373.

Euentus triſtis non eſt attendendus conſ.9.nu.65.fol.83. Attenditur in delictis conſ.110.nu.23.fol. 419.

Euictio ſequuta ſuper re tradita creditori dat actionem ad primeua Iura conſil.38.num.51.fol.180. Excludit agentem conſ.52.nu.10.fol.216. Non venit non facta denunciatione conſ.62.num.2.fol.235. Non debetur, niſi ſequuta ſit exequutio num 7.9.10.

Exceptio rei iudicatæ,vt obſtet,quæ requirantur conſ. 1. num.13.fol.5.& nu.55.fol. 9. Quando non obſtet nu. 16.18. Quando actum impugnat conſ.12.num.2.fol. 95. Pragmaticæ editæ Thori, quando locum habeat num.3. Rei traditæ impedit litis ingreſſum conſ.28. num.13.fol. 142. Euictionis excludit agentem num. 24. Periurij impedit litis ingreſſum nu. 26. Tranſactionis impedit ingreſſum conſ. 28. nu.18. fol. 142. Rei iudicatæ quando obſtet conſ.29.num.1.9.11.fol. 147. Solutionis impedit exequutionem conſ.30.num. 31.fol.154. Firmat regulam in non exceptuatis conſ. 45.nu.22.fol.194. Euictionis excludit agentem conſ. 52.nu.10.fol.216. Non numeratæ pecuniæ habet locum in ſolo mutuo conſ.61.nu.8.fol.233. Rei competit fideiuſſori conſ.67.nu.10.fol.244. Firmat regulam in non exceptuatis conſ.70 nu.31.fol.255. Quæ obſtat in interdicto recuperandæ, obſtat in retinendæ conſil. 87.nu.81.fol 330. Iuris defectus quid operetur conſ. 108.nu.17.fol.405.

Excluſus à toto dicitur à parte totius conſ. 3. nu.23.fol. 25. Qui eſt, facit deſcendentes ex eo excluſos conſil. 109.nu.65.fol.414. Item omnes qui excluſo coniunguntur conſ.115.nu.30.fol.459.

Excuſatur qui non fecit quod non potuit conſ.5. nu.151. fol. 52.

Excuſſio quando locum non habet conſ.67. n. 3.fol.243.

Exequenti plus debito poteſt reſiſti conſil. 95.num. 9. fol.372.

Exequi an poſſint iuſſa Principis parte non citata conſil. 84.nu.26.fol.302.

Exequutor teſtamenti an poſſit ſibi legata propria authoritate capere conſ.72.nu.1.fol.259.

Exhæredatio requirit cauſam in patre conſ.56.nu.5.fol. 224. Filiorum qualiter facienda ſit conſ.77.num.7. fol.275. Odioſa eſt conſ.101.nu.4 fol.382. Poſthumi quare irrationabilis nu.5. An exhæredatis debeatur legitima conſ.115.nu.58.fol.462.

Extenſio non fit in correctorijs conſ.10.num.25 fol.88. Ceſſat in ex[illegible]

Extimatio rei fit ſecundum redditus conſ.6.n.26.fol.58.

F

Facere quiſquis præſumitur in dubio, quod ſibi licet conſ.95.nu.4.fol.321.

Faciens per aliũ videtur per ſeipſum facere conſ. 5. nu.72.fol.42.

Facta à maiori parte in tangentibus omnes,vt ſingulos, non valent vno contradicente conſil. 84.num.11.14. fol.301.

Facti quæ ſunt probari debent conſ.15.nu.8.fol. 103.

Facti veritate inſpecta proceditur in Regno conſ. 104. nu.11.fol.393.

Factum præcedentis non præiudicat ſubſequenti conſil. 51.num.11. fol.214.

Falſa dicere ſolito non creditur conſ.107.nu.21.f. 402.

Falſitas eſt mutatio veritatis conſ.14.nu.20.fol.100.

Falſitas, & occupatio in actu nullo, & ſine damno non punitur conſ.19.nu.12.fol. 112.

Fama bona iuuat in officiali, & quæ requiratur de Iure Regni conſ.114.nu.75 fol.447.

Familiares mandare Domino inuerisſimile eſt conſ.107. nu.13 fol.401.

Fauorabilia ſunt iudicanda,vt cæteris nulla fiat iniuſtitia conſ.53.nu.30.fol.220.

Fœminæ in Regno excluduntur à maſculis, & quid in vterina tantum conſ.8.nu.3.fol.69. Vt non ſuccedant multis legibus ordinatur ibid.nu.5. fol. eod. De dotibus qualiter,& quando teſtentur ibid.num. 18.fol.72. Excludi propter maſculos intelligitur præter legitimam conſ.26.nu.24.fol.132. Propter paragiũ excluduntur à ſucceſſione parentum conſ.38.n.10.fol.176. Quando inſtituuntur non dicitur conſideratum fideicommiſſum fauore agnationis conſil.53.num.10.fol. 219. Duodecimo in anno poſſunt facere teſtamentum conſ.53.nu.31.fol.220. Et ſi non admittãtur cum maſculo habet tamen legitimam loco portionis legitimæ conſ.69.nu.10.fol.249.

Fœminis hæreditas matris ſtrictius debetur quam patris conſ.8. nu.20.fol. 73.

Feriata die actus, & citatio coram Principe fieri poſſit conſ.88.nu.16.fol.334.

Ferro viam aperit,qui per contraria tranſit conſ.90.nu. 19.fol.347.

Feuda, & ſubfeuda æqualiter diuidi prohibentur ibid. nu.14.fol.25. Non differunt teneantur à Rege, vel à Barone ibid. nu.15. Non habent caput, & quid ſi aliqua pars vocetur caput feudi ibid. num.18. Licet diuerſa habeant corpora,& territoria,tamen vniuerſitas eſt facti ibid nu.27.fol.25.

Feudalis res vt dicatur,quæ requirantur conſ.40.nu.6. fol.183. Alienari, permutari,vel minui Conſtitutione Regni prohibetur conſ.83.nu. 7.fol.297. Alia lege qua tenetur non datur ibid.nu 13.fol. 298. Vti burgenſatico alienata amittitur ibid nu. 14.

Feudatarius reſpectu feudorum diuerſorũ diuerſas perſonas repreſentat conſ.34.nu.11.& 15.fol.168.

Feudi,eiuſque partes alienari prohibentur,& quibus iuribus conſ.3.nu.1.fol. 23. In Regno ſecundum ſtatuta regni conceſſa cenſentur conſ.eod.nu.6.fol.23. Diuiſa non transferuntur ibid.num.8 fol.24. Alienatio ſine aſſenſu nunquam præſcribitur ibid.nu.9. fol. eod. Francorum Iure viuitur in Regno, ideò feuda omnia ad primogenitum ſpectant ibid.nu.5.fol.eod. Francorum Iure ſunt feuda indiuidua ibid.nu.7.fol.eod.

Feudi vacaturi conceſſio prohibita, & quando conſil.5. num.139 fol.49. Priuatio non fit niſi coram paribus nu.145.fol.50. Propter ſeruitia non præſtita, non amittitur ipſo Iure nu.148.fol. 51. Contemplatione patris datum, cenſetur primo patri, deinde filio, vti hæredi conſ.9.nu.68.fol.84. Difficile conceduntur ad manus mortuas venire conſ.12.nu.15.fol.96. In vita alienata, ſeu refutata non remanent in hæreditate patris,& ideo de eis filiæ legitima non debetur conſ.23. nu.7.fol.121. Omnia in Regno ſunt hæreditaria ibid. num.10. Debent concedi vaſallis, quos Rex elexerit conſ. 33.nu.17.fol.166. Inſcio Domino acquirens dicitur dominium contemnere ibid. nu. 20. Dupliciter diuidi poteſt conſ.34.num.1.2.3.6.fol. 167. Quando

alienatur

INDEX.

alienatur ſpecialis aſſenſus requiritur ibid.nu.5. Tacitè, vt dicatur diuiſum de æquitate, non de rigore procedit conſ.33.nu 7 fol. 168. Francorum Iure reguntur in Regno ibid.nu.8. Semel Regio cum aſſenſu diuiſum feudum eſt de per ſe, ſicut feudum diuiſum permiſſu legis ibid nu 9. Semel diuiſum amplius ſine Regis aſſenſu vniri non debet ibid.nu.10. Quaternatum non inconuenit in terra Baronis eſſe ibid. nu.16. Et bona tenens in terra Baronis non iurat Baroni, ſed Regi ibid num 12. Quando ſeparatur videtur in eo omnis antiqua iuriſdictio tranſlata ibid.nu.78.

Feudi conceſſio intelligitur ſecundum ius loci, vbi ſitum eſt conſ.102 nu.31.fol 387.

Feudo nemo priuatur, niſi de culpa legitimè conuictus conſ 5.nu.128 fol.48. Nemo priuatur, niſi cauſa cognita per ſententiam ibid.nu.129.

Feudo dominanti loquenti an detur facultas ſua membra reintegrandi conſ.86.num.100. fol. 317. Reuerſo ad Dominum dicitur annus fertilior ibid. nu. 101. Natura quæ ſit conſil 93.nu.9. fol. 370. De quo ſoluitur quarteria ſine aſſenſu alienatur ibid num.14.fol. eod. Tranſit ad extraneos quando non præſtatur fidelitas, neque perſonale ſeruitium ibid.nu.17.

Feudum, ſeu fundus vectigalis non diuiditur nè ſolutio confundatur conſ.3.num.30.fol. 25. Eſt homo mutus ibid.nu.39 fol 26. Si vendatur cum iuribus Domini, Dominus non poteſt venditionem impugnare conſ. 4. nu.20 fol.30. Venditum cum pacto de retrouendendo ad inſtātiam creditorum, cum aſſenſu in eius pretio creditores anteriores etiam ſine aſſenſu præferuntur ibid.nu.33 fol.30. Freccia dictum reijcitur conſ. 5.nu.17.fol.37.

Fide recta nihil in Principe ſplendidius conſ. 2.nu.16. fol.63 Seruare debet eam Princeps conſ 86.n.94.fol. 316. Per contractus inobſeruantiam ea fallitur conſ. eod.nu.117.fol.319.

Fideicommiſſa, & legata contraria teſtatoris voluntate ipſo Iure non valent conſ.58 nu.23.fol 228. Conditionalia impleta debentur conſ.59.nu 1.fol. 229. Paterna non poteſt alienare filia ibid.num.7.fol. 230. Ex quo quid facti eſt, & onerofum non præſumitur conſ. 70. nu.56.fol.252.

Fideicōmiſſa, & legata nuda voluntate adimuntur ibid. num.17.fol.272. Quando ad hæredes tranſmittuntur ibid.nu 30.

Fideicommiſſaria bona ruinam minantia poſſunt alienari conſ.77.nu. 1.fol.273.

Fideicommiſſarius non poteſt, dum hæreditas iacet recuperare bona fideicommiſſo ſubiecta, & ſi fecerit tenetur reſtituere conſ.28.nu.35 fol.144.

Fideicōmiſſarius abſque detractione fideicommiſſi bona capit propria auctoritate conſ.72.nu.3.fol. 260. Pro ſua poſſeſſione tuenda poteſt curiam adire conſ.73.nu. 1.fol 261. Si moriatur tranſeunt actiones, & dominium ad ſecundum abſque traditione ibid. nu. 5. Eſt Dominus fructuum pendentium ibid.nu.6.8.

Fideicommiſſarius capit a primo fideicommittente conſ. 78.nu.8.fol.281. Ad onera grauati non tenetur ibid. num.9.

Fideicommiſſarius poteſt rem fideicommiſſo ſubiectam in dotem dare conſ.113.num.23.fol 433. Et ei, quæ actio oritur ex fideicōmiſſo conſ.115.nu.47.f.461.

Fideicommiſſo familiæ fauore erecto veniunt prius, meliorationes, maſculi ordine ſucceſſiuo conſil. 110, numer.15.fol. 380.

Fideicommiſſum coniecturis, & voluntate tacita inducitur conſ.38.nu.1 fol.203. Inducitur ſi dicatur rogo prædia cures, vt ad filios perueniant ibid. num 4. fol. 204. Inducitur ex actu, ex quo ſic neceſſario infertur ibid.nu.6. Inducitur quando dicit teſtator, quod bona perueniant ad nepotes ibid.num.7.fol.205. Per quæcumque verba concipitur ibid.num.9. Vt inducatur ſufficit teſtatoris verba non repugnare ibidem numer.11. fol.206. Vnum plura poteſt capita continere conſ.50. num.1. fol.210. Quando ſimplex, & abſolutum ſit ibid.nu.3.fol.211. Quibuſcumque verbis concipitur ibid. nu.10.fol. 212. Quando ſimplex eſt, vel purum conſ.51.nu.2.fol.213. Inducitur per prohibitionem alienationis ibid. num. 3. fol. 214. Primo ordinanti ſucceditur ibid.nu. 12.fol.eod.

Fideicommiſſum purum inducitur, quando teſtator voluit bona in familia conſeruari conſ.74.nu.2.fol. 263. Inducitur per verba prolata per modum cauſæ ibid. num. 3.fol.eod. Item per verba in perpetuum ibid. num.5. Simplici prohibitione de non alienando non inducitur, cum nudum præceptum teſtatoris nihil operetur conſ.76.nu.7.fol.269. Reciprocum vt inducatur neceſſe eſt reciprocam ſubſtitutionem ibid.nu. 13. fol.270.

Fideicommiſſum, & maioratus idem ſunt conſ.109.nu. 18.fol.409.

Fideiuſſor obligatur ex contractu ſtricti iuris conſil. 42. nu.1.fol.187. Non tenetur in plus quam ſonant verba ibid.num.2. Qui pro eo ſit pro Officiali Reipublicæ non tenetur ad pœnam maleficij ibid. num 4. Teſtis non extenditur ad vſuras ibid.nu.5. Non tenetur ad quantitatem amiſſam per creditorem, decoctione debitoris ibid.nu.6. Rei certæ non tenetur ad incertam ibid.num.7. De præſentando, præſentatione liberatur ibid nu.12.fol.188. Per nouam cautelam, & nouarū perſonarum interuentu liberatur ibid.nu.13.

Filiatio qualitas eſt naturalis, & non vincitur ab hæreditaria conſ.9.nu.4.fol.75.

Filia ſi propter pulchritudinē nubat pari, non debet legitima defraudari conſ.26.nu.30.fol.132. Si cum legitima condignum virum inuenit æqualis eſt ei danda portio à fructibus ibid. nu. 31. Maritata à patre cum minori dote quam eſt paragium etiam ſi renunciauit ſupplementum petere poteſt ibid. num. 32. Incongrue à patre dotata congruum dotis ſupplementū petere poteſt, ibid.nu.36. fol. 133. Arbitrio tamen boni viri ibid.nu.43.44 fol.134. Ratione ænormiſſimè læſionis videtur a patre circumducta ibid.num. 46 fol.134. Conſequitur legitimam à iure, non à patre ibid.num.54.fol. 135. In vita patris dotata an. auctis facultatibus ſupplementum petat inſpecto tempore mortis ibid.nu 56.57.& 58.

Filia quando excluditur propter dotem eſt idem, ac ſi per ſtatutum conſ.38.nu.47.fol.179. Fœmina rebellis ſuccedit extraneis conſ.101.nu.9.fol.382.

Filiæ propter maſculum excluſe debetur paragium conſ. 8.nu.6.fol.70.

Filij appellatione in materia rebellionis, non venit fœmina conſ.101.nu.8.fol.382.

Filij in legato non incipiente à perſona patris veniunt, vt filij conſ.9..nu.20.fol.78.

Filij ſub regimine patris præſumuntur conſ.38.num.16. fol.177.

Filiæ

Digitized by Google

I N D E X.

Filio quando patris occaſione donatum dicitur conſ.9. num.49.fol. 82. *Sicuti in anteſat, vti hæredes ſuccedunt, ita in alijs donatis ibid.nu.* 66.*fol.* 83. *Paternū contractum tenetur ſeruare, etiamſi ſuam tangat legitimam conſ.*23.*nu.*12.13.*fol.*121.

*Filiorum appellatione qui veniant conſ.*94.*nu.*2.*fol.*369 *Maſculi rebellium ab omni hæreditate excluduntur conſ.* 101.*nu.*1.*fol.* 381. *Naſcituro exhæredato non intelligitur exhæres ſcripta poſthuma conſ.* 101.*nu.*3. *fol.*382.

*Filiorum, & hæredum mentio in contractibus qualiter intelligitur conſ.*9.*nu.*5.*fol.*75.

*Filiorum ſequens nominatio intelligitur ſecundum præcedentem ſtipulationem pro hæredibus conſ.*9.*nu.* 27. *fol.*79. *Appellatio regulatur à præcedenti verbo hæredum ibid.nu.*44. *&* 45.*fol.*81.

*Filiorū appellatione quandoq; veniunt nepotes conſ.*48 *num.*10.*fol.* 206. *Inſtituti ex perſona alterius fratris præmortui, & inſtituti venire nō poſſunt patre viuente conſ.*49.*nu.*12.*fol.*209. *Appellatione veniunt maſculi, & fœminæ conſ.*51.*nu.*4.*fol* 214.

*Filios in conditione poſitos non cenſeri vocatos, ſed ab inteſtato ſuccedere, qualiter intelligatur conſ.*48. *nu.* 2.*fol.*203.

*Filius adeundo ſimpliciter non cenſetur agnouiſſe onus ipſo iure à lege reiectum conſ.*77.*nu.*18.*fol.*276. *Inſtitutus in vſufructu ſubſtantiæ patris videtur in nihilo inſtitutus ibid.nu.*19. *Per patritiatus dignitatem efficitur ſui Iuris conſ.*87.*nu.*27.*fol.* 325.

Filius de bonis alteri legatis non exigit legitimam conſ. 52 *num.*11.*fol.*216. *Oportet quod inſtituatur, vel exhæredetur, nec ſufficit, quod in teſtamento nominetur ſolummodo conſ.*56.*num.*4 *fol.*224. *Occiſoris, caret occiſi ſucceſſione & quid ſi expreſsè ſit vocatus conſ.* 109.*nu.*19.*fol.*409.

Filius familias, nec delinquendo alienat ibid. num. 57. *Spurius ad ſucceſſionē ſui patris nō admittitur ibid. nu.*66. *Excluſo, cenſetur excluſa mater, ſiue auia conſ.*115.*nu.*17.*fol.*457. *Fideicommiſſarius cenſetur omnia in agnatos alienaſſe cum moritur ab inteſtato ibid. nu.* 92. *Non tenetur inſtituere patrem in bonis maternis ibidem num.*93. *Quando patri præmoritur dicitur ordo naturæ perturbatus ibidem num.* 100. *Quæ teneatur patri relinquere de bonis maternis ibi. num* 119.

*Finis habens neceſſariam conſequentiam à primo, retrotrahitur ad primum conſ.*87.*nu.*61.*fol.*328.

*Finis, & euentus certum facit de primo conſ.*38.*nu.* 39. *fol.*179.

*Fiſci patronus quando poſſit recuſari conſ.*32.*nu.*12. 13. 14.*fol.*163.

*Fiſcus, & Officiales alterius bona non niſi per ſententiā capere poſſunt conſ.*75.*nu.*8. *fol.* 265. *Si ante tempus agat actio eius perimitur, ſicut in priuato ibid. nu.* 9. 10. *Et quare nu.*11.12. *Hæres tenetur ad onera ibid. nu.*15.17.18.*fol.*266. *Priuato ſuccedens vtitur Iure priuati ibid. nu.*19. *Vt auferat, quæ requirantur conſ.* 109.*nu.*60.62.*fol.*413.

*Flagitium proficiens capite punitur, non proficiens deportatur conſ.*110.*nu.*24.*fol.*419.

Flumina de facili ad mare redeunt unde exeunt conſil. 86.*nu.*99.*fol.*317.

*Forenſes includuntur in ſtatutis, quoad bona loci ſtatuentium conſ.*71.*nu.*5.*fol.*258. *Ratione rei ſitæ ſubduntur illi curiæ, & coguntur reſpondere ibid.nu.*7.

*Forma quando deficit in actu, agens dicitur delirare conſ.*5.*num.*13. *fol.* 38. *Formæ renunciari non poteſt conſ.*90 *nu.*9 *fol.*345.

Fortiato fugienti à triremibus duplicatur pœna conſil. 103. *numer.* 15. *fol.* 390.

Foſſatum in agro alieno factū refici debet Domino conſ. 86.*nu.*132.*fol.* 320.

*Frater conſanguineam ſororem excludit ſoluto tamen paragio, & quid in uterino conſ.*8.*nu.*1.*fol.*69. *Vterinam dotare tenetur ibid.nu* 16.*fol.*72. *Quando ſorores dotare teneatur conſ.* 26. *num.*61. *fol* 136. *Tenetur dotem dare ſorori etiam caſte viuenti, & non nubenti conſ.*69.*nu.*9.*fol.*248. *Vt ſororem excludat debet illam dotare de bonis paternis, & maternis abſq; onere ibid.nu.*11.12.13.14.

*Fraus probatur per inditia conſ.*98.*nu.*4.*fol.*374. *Quid ſit ibid.nu.*6.7.

*Fræcciæ dictum reijcitur conſ.*5.*nu.*17 *fol.*37.

*Fructus pro præterito emphyteuticæ rei deuolutæ debentur conſ.*1.*nu.*56.*fol* 10.

*Fructus, & damna recuperantur conceſſo remedio capitulorum Regni conſ.*31.*num.*29.*fol.*158. *Diuerſi eodem in territorio poſſunt eſſe diuerſorum. conſ.*45.*nu.* 18.*fol.*194. *Sunt pars ſoli conſ.*68.*nu.* 19.*fol.*240. *Dotis oneribus matrimonij deſeruire Reipublicæ intereſt conſ.*59.*nu* 22. *&* 25 *Pendentes poſt mortem grauati ad fideicommiſſarium ſpectant conſil.*72 *num.*5 *fol.* 260. *Et ſunt pars ſoli conſ.*73.*nu.*12 *fol.*262.

*Fructus, & legata augent hæreditatē conſ.*75.*nu.*5.*f.*265. *Et iudicio teſtatoris fructus percepti quando compenſantur conſ.*77.*nu.*16.*fol.*276. *& nu* 21. *Et ſententiæ poſt quatuor menſes debentur conſ.*78.*nu.*20.*fol.* 282. *Rei iudicatæ exequuntur non per ſententiam hominis ſed legis ibid.nu.* 21. *Quando non ſunt correſpectiui ad ſolutionem obligatus non tenetur conſ.*90.*nu.* 4.*fol.*346.

*Fugitiuus debet capi, cuſtodiri, & ad curiam reduci conſ.*110.*nu.*6.*fol.* 417.

*Furata apud quemcumq; inueniantur proprijs Dominis redduntur conſ.*59.*nu.*12.*fol.*230.

Furtiua res debetur, & pœna pro furto conſ. 1. *num.*58. *fol.* 10.

Furtum, & damnum diuerſa ſunt conſil. 10. *num.* 31. *fol.* 89.

*Furtum eſt de alieno largiri conſ.*77.*nu.*12.*fol.*275. *Rei furtiuæ non transfertur dominium conſ.* 90. *num.*19. *fol.*375.

Futura non veniunt in conceſſione preſentium conſ. 5. *nu.*136.*fol.* 49. *Solus is concedit, qui ſuperiorem non recognoſcit ibid.nu.*139.*fol.*49.

*Futuro, & incerto ab euentu quæ pendent non ſunt in conſideratione ibid.nu.*43.*fol.*40.

G

G*Abellæ exactionis, & immunitatis non eſt eadem ratio conſ.*10.*num.*32.*fol. fol.* 89. *Conditio omnes tangit conſ* 63.*nu.*10 *fol.*238.

*Geminatio habet vim clauſulæ, non obſtante lege, & clauſulæ, ex certa ſcientia conſ.*2.*nu.* 59. *fol.*20.

*Gener ſi reſtituit dotem ſocero ignorante filia, non liberatur conſ.*68.*nu.*29.*fol.*246.

Generaliter dictum generaliter eſt intelligendum conſ. 4.*nu.*13.*fol.*29. *& conſ.*45.*nu.*9. *fol.*196. *Et indiſtinctè probata trahuntur ad futura conſ.* 79.*nu.*3.*f.*284.

Gene-

INDEX.

Genetiuus adiunctus dictioni, ex, ſignificat originẽ conſ. 115.nu.115 fol.468.

Gloſæ authoritas cæteris præferenda conſ.1.nu.65.fol.11. In l.ſi tibi 10.§.ſi partus ff.de pactis, declaratur conſ. 9.nu.2.fol.75. In cap.eam ✱,de reſcrip.ſoluitur conſ. 87.nu.18.fol.324.

Gradus prærogatiua an faciat ſubingreſſionem ceſſare conſ.109.nu.51.fol.413. Fauorem agnationis multiplicari non debet conſ.53.nu.8.fol.218.

Gratia facta à Rege ſtatim verbo prolata afficit omnes etiã ignorantes conſ.2.nu.2.fol.15. A die datæ profecta conditionem non recipit num.43.fol.18. Verbo Principis perficitur nu.46 Per verbum fiat ſignata, dicitur ſtatim perfecta conſ.87.nu.40.fol.326. Principis, pleniſſimè interpretanda conſ.102.num.38.fol. 388. Statim voce prolata ſuum conſequitur effectum conſ.106.nu.12.13.fol.397.

Grauatus in vno releuandus eſt in alio conſ.94.num.15 fol.370.

Gubernatores Prouinciarum nihil accipere poſſunt à Prouincialibus conſ.114.nu.98.fol.450.

H

HAbere nemo poteſt dicere, quod à ſolo Principe poteſt, conſ.5.nu.42.fol.40.

Habitatores propter malignos ſpiritus poſſunt conductionem deſerere, ſoluta ſola mercede temporis quo habitarunt conſ.57.nu.1.fol.225.

Hæreditas ✱ humanius ad matrem, quam ad patrem alterius matrimonii ſpectat conſ.25.num.22.fol.128. Subſtinet perſonam defuncti conſ.28.num.31 fol.143. Iacens ceptam vſucapionẽ complet, & fructus acquirit nu.32. Libertorum ad patronum defertur conſil. 10.nu.27.fol.58. Infra quantum tempus eſt adeunda conſ.29.num.15.fol.147. Pacto dari non poteſt, conſ.58.num.4.fol.226. Eſt nomen vniuerſale continens actiones actiuas, & paſſiuas conſ.70. nu.34.35. 36.fol.256. Dicitur etiam ſi nulla ſuperſint corpora nu.32. Iacens ſubſtinet vices defuncti conſ.75.nu.3. fol.265. Quod acquirit hæredi aducitur nu.6. Propter adiunctum non adimitur conſ.77.nu.9.fol 275. Non adita per vnum, alteri conſocio accreſcit, & ad hæredes tranſmittitur nu.31.fol.278. Auita non adita, an tranſmittatur nu.32.

Hæredum appellatione maſculorum ex corpore legitimè, non veniunt deſcendentes, niſi ſint hæredes conſil.9. nu.33.fol.79 Requirit quod vocatus ſit hæres nu.18. fol.77. In feudo non veniunt filij, niſi ſint hæredes nu. 32.fol.79. In teſtamento veniunt deſcendentes conſ. 76.nu.1.fol.268. Quando prædilecti cenſeantur nu.3. Comprehendit etiam extraneos nu.17.

Hæres vendens rem hæreditariam pro ſumma ſoluta creditoribus non moleſtatur conſ.11.nu.19 fol.94. Semel amplius deſinere nõ poteſt conſ.23.nu.2.fol.120. Sine inuentario tenetur vltra vires nu.8. Simplex in feudo non poteſt alienationem paternam reuocare nu 11. Per inuentarium non tenetur vltra vires conſ. 29.nu.5.fol.146. Hæredis, venit appellatione hæredis conſ.49.nu.11.fol.209. & conſ.76.nu.18.fol.270. Sine inuentario confundit actiones conſ.52.nu.5.fol. 216. Contra factum patris non venit, etiam in diſpoſitis de re ad filium pertinente nu.6. Adeundo comprobat facta defuncti num.7. Quando duas detrahit quartas nu.9. Quando dicatur adire num.4.fol.215.

Scriptus capit ſolus, tametſi teſtator alios nominare velle dicat conſ.53.num.18.fol.219. Grauati qualiter conſtituatur in mora conſ.73.num.2.fol.261. Quando teneatur de damnis fideicommiſſario nu.4.

Hypotheca dat ius reale conſ.93 nu.11.fol.367.

Hypothecaria, & ſeruiana idem ſunt, conſ.93.num.13. fol 367.

Homicida per inſidias poteſt ab Eccleſia extrahi conſil. 102.num.22.fol.386. Quando etiam ſi ſit ſubſtitutus excludatur conſ.109.nu.26.fol.410.

Hominis prouiſio facit ceſſare prouiſionem legis conſil. 109.nu.51.fol.413.

Honeſtas, & boni mores non minuunt pœnam conſ.108. nu.2.fol.403.

I

IGnorantia in facto proprio non præſumitur conſ.29. nu.22.fol.148.

Imolæ, & Decij contrarietas reijcitur conſ.5.num. 62.fol.42.

Impeditus loci diſtantia reſtituitur de iuſtitia conſil.87. nu.43.fol.326.

Imperator, Fiſcus, & Reſpubl. habent nedùm propria, & priuata patrimonia, ſed etiam alia ſpectantia ad culmen Imperij conſ.18 nu.15.fol.109. Quem rebellem aſſerens, quando probet conſ.5.num.108. fol.46. Qualiter ſit mundi Dominus conſ.46. nu.10.fol.196. Conſtantinus donauit Romam Papæ Sylueſtro, cum conſenſu populi conſ.86.nu.3.fol.308.

Importunitas ex actuum contrarietate arguitur conſil.5. nu.83.fol.43.

Impoſſibile dicitur quod minus valde deſideratur conſ. 3.nu.40.fol.39.

Impoſſibilis conditio vitiatur ex defectu voluntatis ibid.nu.41.

Immunitas ſpecialiter conceſſa per generalem onerum impoſitionem non tollitur conſ.7.nu.21.fol.63.

Incapax omnem ſpem ſuccedendi amittit conſ.109.n.32. & 64.fol 408.

Incertitudo vitiat contractum conſ.47.nu.1.fol.200.

Incidentia, & emergentia naturam principalis ſequuntur conſ.89.nu.3.fol.341.

Incluſio vnius, excluſio alterius conſ.101.num.19.fol. 382. & conſ.115.nu.62. & conſ.16.nu.16.

Indignus ſuccedit, ſed Fiſcus in illius perſonam aufert conſ.107 nu.1.fol.403. Sed donec Fiſcus capiat, remanet pœnes hæredem ibid.nu 2. & 33. Vno exiſtente, capax accipit ibid.nu.23. & nu.29. Quis dicitur ibid.nu.28. Et qui incapax ibid.nu.20.

Inditia ſpectantur ad voluntatem percipiendam conſ.1. nu.32.fol 7.

Inducta in fauorem non retorquentur in odium conſ.92 num.24.

Inimicitia inducit iuſtam cauſam recuſandi etiam Iudicem ordinarium conſ.32.nu.10.fol.162. Debet eſſe magni momenti, vt faciat inditium conſ.105.nu.12. & 13.fol.395. Vt incidat in mandati ſuſpitionem n.16.

Inimicus etiam à tergo inimicum offendens, non dicitur proditor conſ.102.num.19.fol.386 Præcauere debet nè incidat in inſidias inimici ibid.nu.20

Iniquitas nemini fit, cum quis ad ſuum ſtatum antiquum reducitur conſ.2.nu.52.fol.20.

Iniquum eſt ex vnius facto alium grauare conſ.1.nu.51. fol.9.

Iniuria

Digitized by Google

I N D E X.

Iniuria facta viro præſumitur facta vxori con. 19. num. 10. fol. 112.

Iniuriandi animus non præſumitur in dubio conſil. 19. num. 5. fol. 111.

Iniuriæ occaſio naſci non debet, vnde Iura naſcuntur conſ. 5. nu. 76. fol. 42.

Innocens ſuccedere poteſt conſ. 109. nu. 5 fol. 408. & nu. 50. fol. 413

Inquiſitio ex cauſa erronea redditur nulla conſ. 19. nu. 17. fol. 112.

Inſtantia ſi perit, non pereunt effectus, iàm conſumati, inter quos eſt vitium litigioſi conſ. 4. num. 10. fol. 29. In cauſis dotalibus non perit ibid. nu. 11. Licet pereat, effectus tranſmiſſionis ad heredes non perit ibidem. nu. 16. Cauſæ criminalis biennio perimit etiam lite non conteſtata conſ. 19 nu. 1. fol. 111.

Inſtitutio, & ſubſtitutio non comprehendit diuiſa per patrem in vita conſ. 70. nu. 17. fol. 254. Ad proxima præcedentia refertur conſ. 74 nu. 7. fol. 263. Benignè accipienda conſ. 77. nu. 8. fol. 274. In proprietate, & vſufructu facta, ſi poſtea dicatur, quod ſit vſufructuarius proprietatem non minuit conſil. 77. num. 22. fol. 276.

Inſtrumentum eſt probatio probata conſ. 65. nu. 1. f. 139. Facit notorium, ſicut ſententia ibid. nu. 2. Falſum in vno corruit in totum conſ. 100. nu. 3 fol. 393.

Inſultus poſt rixam, præſumitur ad vindictam conſ. 109 nu. 30 fol. 411. & conſ 73 nu. 9. & 15 fol. 261.

Intellectus ad L. Diuo Marco C. de quæſtion. conſ. 109. num. 68. fol. 404.

Intellectus L. 2. C. vt dignit. ord. ſeruet. conſ. 87. num. 65. fol. 329.

Intereſſe dotium maternarum debetur filijs à die mortis patris, non matris conſ. 15. nu. 11. fol. 104. Pro fructibus rei legatæ debetur conſ. 54. nu. 1. fol. 222. Non debetur, niſi ex mora conſ. 90. nu. 4. fol. 352. Non probato, non debetur ibid. nu. 49. Non debetur, niſi ex mora conſ 108. num. 29. fol. 406. Non habens in cauſa, non auditur conſ. 113. nu. 2. fol. 430.

Interpellatio non eſt neceſſaria, vbi conſtituta eſt dies conſ. 108. nu. 26. fol. 406.

Interpretatio fit à re, non à perſona conſil. 94. num. 7. fol. 369. Et prout teſtator interrogatus veriſimiliter reſpondiſſet conſ. 79 nu. 21. fol. 186. Sumitur ſemper in eo, quod principalis interrogatus veriſimiliter replicaſſet conſ. 6 nu. 7. fol. 56.

Introytus Vniuerſitatis ſpectat ad ſingulos, vt ſingulos conſ. 63. nu. 4 fol. 232.

Inueriſimile falſitatis imago eſt conſ. 107. nu. 8. fol. 401.

Inuitus nemo cogitur vti prouidentia ſua conſ. 78. num. 14 fol. 281.

Iſerniæ opinio circa filij ſucceſſionem à patre in bonis maternis conſ. 115. nu. 9. fol. 465.

Iudex ſperet in Dño conſ. 114. n. 110. f. 452. Iuri alterius præiudicare non poteſt conſ. 1. nu. 50 fol. 9. Diuerſa poteſt pro parte confirmare, & pro parte reprobare conſ. 16. nu. 11. fol. 105. Æquitatem ante oculos habere debet conſ. 22. nu. 11. fol. 120. Recuſatus relationi, & votis interuenire non poteſt conſ. 28 nu. 1. fol. 134. Non debet dari ad partis inſtantiam: immò taliter datus remouetur ibid. nu. 3. Vna partium reluctante interuenire non poteſt ibid nu. 4. Nec ſi omnes conſentiant ſine decreto ibid. nu. 5. Si recuſatus ſit nulliter ibid. nu. 12. fol. 140. Recuſatus operatur iuriſdictionis eradicationẽ conſ. 28. nu. 20. fol. 140. Incompetens reſpectu non ſubditi, tanquam priuatus reputatur, etiam quoad ſententiam conſil. 31. num. 13. fol. 156. In cauſa compatris non iudicat conſil. 33 nu. 7. fol. 162. Peccat ſi in poſſeſſorio aſſignat rem, quam certo ſcit reſtitui debere conſ. 87 nu 83. fol. 330. Dat tutorem non ſubdito pro bonis in ſua iuriſdictione ſitis conſ. 71. num. 6. fol. 258. Qui vltra petita iudicat falſus eſt conſ. 78. num. 2. fol. 280. Ex defectu poteſtatis non iudicat ibid. num. 4. Non poteſt defenſiones legitimas denegare, etiam ſi liberum haberet arbitrium procedendi conſil. 85. num. 3. fol. 303. Præcedit promotum eodem die non Iudicem conſil. 87. nu. 6. fol. 323. Iudicando fungitur officio ſuo conſ. 89. nu. 1 fol. 341. Si ab vno fuerit electus coram eodẽ procedit reconuentio conſ. 92. num. 17. fol. 362. Qui fuit facilis in iudicando debet eſſe facilis in extramittendo conſ. 100. nu. 7. fol 379. Ex officio procedere poteſt in ſpolio etiam, vt fructus reſtituantur ibid. nu. 11. Vt votum ſuum accomodet defenſiones omnes voti ſimiles attendere debet conſ. 101. num. 6. fol. 400. Sine actione agentem, vel inefficacem habentem repellit conſ. 108. num. 19. fol. 401. In delictis occultis debet eſſe facilis ad liberandum conſ. 114. num. 78. fol. 437. Et quando poſſit iura tranſgredi ibid. num. 79. Voluntati ſuæ obtemperare non debet ibid. num. 84. Etiam de ordine Imperatoris contra leges iudicare non debet ibid. nu. 85. Iudicare debet ſecundum allegata, & probata ibid. nu. 86 Iudicare debet alios, prout ipſe deſiderat iudicari conſ. 46. nu. 10. fol. 197. Contra legem iudicare, nec Regi debet obedire conſ. 84. num. 27. fol. 302. In authoritate, & decreto de contingentibus non inquirens, nihil facit conſ. 11. nu. 7. fol. 93. Se extendit ad ea, quæ de actionis natura non veniunt ibid. num. 5. Non procedit, niſi in condemnando, iuxta petita ibid. nu. 9.

Iudicatum non cenſetur, quod deductum non eſt conſil. 77. nu. 34. fol. 278.

Iudicium octo modis peruertitur conſil. 114. num. 112. fol. 452.

Iura generaliter loquentia generaliter ſunt intelligenda conſ. 2. nu. 14. fol. 12. Non deducta, an veniãt actitudine actionis intentatæ conſ. 93. nu. 5. fol 366. Quæſita ſine facto eius, cui ſunt quæſita non auferunt conſ. 51. nu. 13. fol. 214. Quæſita patri, vel matri in fideicommiſſo tranſmittuntur ad filios conſ. 59. num. 6 fol. 230. Semel quæſita aduerſario per comparitionem Clerici non admittuntur conſ. 96. nu. 4. fol. 373. Plura quiſque habere non prohibetur conſ. 85 nu. 3. fol 303. Quæſita etiam ſpe non tolluntur conſ. 7. nu. 21. fol 63. Tertij in aſſenſu ſemper cenſentur expreſſa, & eo magis per clauſulam ſaluis Iuribus Curiæ, & alterius conſ. 4. nu. 5 fol. 28. Oriuntur ex facto conſ. 9. nu. 12. fol. 76.

Iuramentum eſt indiuiduum, non obſtante, quod quantitates ſunt diuiduæ conſ. 17. nu. 8. fol. 106. Non obſtat dare enormi leſioni conſ. 74 nu. 13. fol. 124. Seruandum eſt in venditione fundi dotalis per mulierem facta conſ. 28. nu. 12. fol. 141. In litem datur aduerſus eum, qui integra computa non præſentauit conſil. 30. nu. 17. fol. 152. Non obligat vbi conſenſus deeſt conſ. 38. nu 18 fol. 177. Nec vbi adeſt læſio enormiſſima, vel dolus ibid. nu. 20. Præſumitur eodem errore ſactum, quo contractus ibid nu. 22. In contractu vſurario non obſtat conſ. 90. num. 51. fol. 353. Tres debet habere comites conſ. 88. nu. 52. fol. 339.

Iuriſdictio

Iuriſdictio particularis Terræ effectæ de demanio eſt ipſius terræ, licet exercitium ſit penes Officiales per Proreges eligendos conſ. 86. nu. 129. fol. 320. Solo verbo confertur conſ. 87. nu. 24. fol. 324. Sola Regia voluntate transfertur conſ. 106. nu. 10. fol. 397. Pro delictis, & Iuris fide, & diffidæ eſt diuerſa conſ. 45. nu. 17. fol. 194.

Ius quod quis habet in alium transferre non poteſt conſ. 5. nu. 52. fol. 41. Imponendi datia præſcribitur immemorabili tempore conſ. 30. nu. 4. fol. 114. Sibi dicere nemo poteſt conſ. 28. nu. 30. fol. 143. Dicendi de nullitate triginta annis præſcribitur conſ. 30. nu. 10. fol. 131. Ex facto oritur conſ. 45. nu. 1. fol. 192. Ex modica facti mutatione mutatur ibid. num. 2. Paſcendi qui habet prohibere poteſt, quos vult, & pœnam à contrauenientibus exigere ibid. nu. 15. Habens paſcendi pro ſe, & cui conceſſerit habet fidam conſ. 45. num. 13. fol. 193. Fidæ dicitur affidatura ibid. num. 14. Congrui vt locum habeat, quæ requirantur conſ. 40. num. 1. fol. 182. Habet locum etiã in locatione emphiteutica ibid. nu. 11. Habet locum in re ſubhaſta vendita ibid. nu. 12. Congrui vnam requirit denunciationem conſ. 45. nu. 231. fol. 198. Congrui à Iure diuino approbatum conſ. 46. nu. 1. fol. 196. Cognitum in veteri teſtamento ibid. num. 2. Procedit de Iure Canonico, Ciuili, & feudali ibid. nu. 3. Item de Iure Regni, & totius mundi ibid. num. 4. Ligat etiam ſeruos Eccleſiæ ibid. nu. 11. fol. 197. Habet locum in ſtabilibus ibid. nu. 14. Vbi locum non habet ibid. nu. 112. Quare locum habet contra Clericos ibid. nu. 18. Non habet locum in Curia Archiepiſcopali Neapolitana ibid. nu. 22. Pro Clerico, & contra Clericum datur ibid. nu. 23. Habet locum in ceſſione Iurium ibid. nu. 26. Qui non petijt infra tempora legitima, ſibi imputet ibid. num. 28. Accreſcendi, vel decreſcendi, inter quos locum habet conſ. 49. nu. 2. fol. 203. Longobardorum in iudicando, non attenditur in Regno, ſed Romanorum conſ. 51. num. 33. fol. 221. Non eſt ſeruandum, niſi in aliquibus partibus, & quoad menſualdum ibid. nu. 35. Domini, & vaſſalli à pari procedit conſ. 86. nu. 29. fol. 312. Petendi demanium etiam vni ciuium competit ibid. nu. 76. Canonicum loquens de ſtupro habet locum in locis Eccleſiæ conſ. 108. nu. 14. fol. 405. Naturale repugnat, vt quis ex alterius facto lædatur conſ. 1. num. 53. fol. 9. Naturale potentius eſt Iure ciuili conſ. 68. nu. 14. fol. 246. Naturale mutari non poteſt conſ. 85. nu. 14. fol. 304. Nec derogari etiam in parte ibid. nu. 15. Naturale non ordinauit legitimam deberi aſcendentibus conſ. 115. nu. 104. fol. 467.

Iuſſio ſecunda importat clauſulam motus proprij conſ. 9. nu. 55. & nu. 60. fol. 83.

Iuſtinianus ſolus correxit aliquas leges conſ. 18. nu. 20. fol. 103.

Iuſtitia nulla maior, quam quæ ex pacto oritur conſ. 2. nu. 19. fol. 63. & conſ. 86. nu. 114. fol. 318.

Iuſtus nunquam derelinquitur conſ. 114. nu. 112. f. 452.

L

LEgata ad pias cauſas in reſtitutione fideicommiſſi non veniunt conſ. 70. nu. 43. fol. 257. Ab Epiſcopo diſtribuuntur conſ. 79. nu. 24. fol. 287. Ante omnia ſunt deducẽda, tanquam æs alienũ conſ. 70. nu. 48. fol. 257. Diminuuntur quando patrimonium non ſufficit ibid. nu. 47. Domo ad habitandum, vel fundo ad vſumfructũ plena proprietas legata videtur conſ. 77. nu. 24. fol. 275. Fiſco relicta tranſeunt cum oneribus conſ. 75. nu. 2. fol. 265. Quando dicantur pia conſ. 79. nu. 24. fol. 287. Si transferantur intelliguntur cum oneribus primis conſ. 91. nu. 6. fol. 355. Pecuniæ ſi de ea quid ematur an cenſeantur extincta conſ. 58. n. 16. f. 228. Pro eis datur actio in rem conſ. 93. n. 10. f. 362.

Legatarius poteſt liti per hæredem motæ aſſiſtere, ne colludatur conſ. 113. nu. 6. fol. 430.

Legem pati quis debet, qua contra alios vtitur conſ. 46. nu. 19. fol. 297. Nemo ſibi imponit, à qua recedere non poſſit conſ. 103. nu. 28. fol. 391.

Leges adiuuant teſtatoris voluntatem conſ. 70. num. 10. fol. 367. Et equitas ſuadent equalitatem inter fratres conſ. 99. nu. 17. fol. 377. Attendendæ ſunt magis, quã Doctorum opiniones conſ. 114. nu. 6. fol. 420. Loci vbi cauſa agitatur, quando omnino ſeruandæ conſil. 96. nu. 16. fol. 374. Regni quando ligant Clericos ibid. nu. 9. Nouæ diſpoſitio caſus ſpeciales non includit conſ. 2. num. 39. fol. 64. Prohibitiuæ renunciari non poteſt conſ. 28. nu. 7. fol. 140. Prouiſio contra ius commune non extenditur ad ſpecialiter expreſſa conſ. 101. num. 13. fol. 381.

Lex ad beneplacitum emanata per mortem ſtatuentis extinguitur conſ. 114. nu. 177. fol. 447. Aſſiduis declaratur conſ. 111. nu. 2. fol. 240. Bene à Zenone C. de quatr. præſcript. Prohibet poſt quatriennium ius reddi conſ. 10. nu. 36. fol. 89. Congruit de locat. præd. an in fiſco ſolo procedat conſ. 18. numer. 3. fol. 103. Non extenditur ad Colonos priuati ſecundum veriorem ſententiam ibidem numer. 18. fol. 109. Dicta lex congruit, & lex ne cui à quibus promulgatæ ibid. num. 21. 22. Qualiter limitentur ibid. num. 25. Defuncta ff. de vſufruct. Loquitur in mortuo poſt fructus collectos conſil. 73. num. 13. fol. 262. Domini in cordibus hominum ſcripta eſt contra quam nulla valet iniquitas conſ. 85. num. 16. fol. 304. Ex æquitate procedens an videatur rigoroſam corrigere conſ. 18. num. 19. fol. 109. De aliquo actu loquens intelligitur de valido conſ. 30. num. 11. fol. 151. Fingit quandoque plus dictum quam ſcriptum conſ. 14. nu. 9. fol. 110. Generalis non intelligitur loqui in caſibus ſpecialibus conſ. 7. num. 40. fol. 64. Generalis occidendi adulterum non comprehendit patronum ibid. nu. 41. Generaliter loquens generaliter intelligenda conſ. 30. num. 15. fol. 151. Hac edictali C. de ſecun. l. nupt. Declaratur conſ. 8. nu. 21. fol. 73. In annalibus quando, & quomodo procedat conſ. 49. nu. 12. fol. 210. Nec emere de Iur. deliber. limit. conſ. 45. num. 10. fol. 195. Ne cui habet locum in conductore Eccleſiæ conſil. 18. nu. 10. fol. 108. Noua ſi tollat veterem, non tamen tollit pactum vetus conſ. 7. n. 20. fol. 63. Noua intelligitur per interpretationẽ, & declarationem quam recipit ab antiqua conſ. 38. nu. 31. fol. 178. Pacta nouiſſima declaratur conſ. 91. nu. 25. fol. 357. Perfecta de condit. quæ ſub mod. habet locum etiam in Principe, ſiue Rege conſ. 2. nu. 44. fol. 19. Prima §. fin. de quæſt. declaratur conſ. 103. num. 45. fol. 412. Proculus de prob. declaratur conſ. 65. nu. 7. fol. 240. Prohibitiua impedit ingreſſum conſ. 10. num. 50. fol. 91. Pupillus ff. quæ in fraud. cred. quando locum habeat conſil. 64. n. 1. 3. 4. fol. 238. Quiſquis §. filij vero C. ad l. Iuliam Maieſt. declaratur conſ. 101. nu. 12. fol. 382. Qui ſoluendo l. quoties, & l. cum ita legatum, & l. generaliter declarantur conſ. 76. nu. 30. fol. 271. Regia non

ligat Clericos conſ.310.nu.26.fol.158. Sed, & milites §.quæſitum l.a 2.ff.de excuſat.tut. declaratur conſ. 90.nu.17 f.347. Scire debemus qualiter intelligatur conſ.47.nu.12.fol.107. Si ex pretio C.ſi cert. pet. declaratur conſ.90.nu.12 fol.342. Si vnquam fundatur in præſumpta mente donantis, & quando non obſtat conſ.66.nu.8.fol.241. Vbi non diſtinguit, & nos diſtinguere non debemus conſ.115.nu.79 fol.464.

Legitima eſt quota bonorum conſ.23.nu.4.fol.120. Detrahitur de ſubſtātia, & corporibus hæreditarijs ibid. num.5. Quota pars ſit bonorum, & an debeatur conſ. 77.num.13.14.17 fol.276. Eſt limitata certa, & ſine perſonarum diſcretione conſ.26.num.2.fol.130. Debetur filijs, ſed poſt mortem patris ibid. nu.4. In bonis patris quæ non debeatur ibid. nu. 7. Prohibita non dicitur, niſi expreſsè ibid. num.25. Diminuta portio appellatur ibid. num. 26. Loco alimentorum eſt ibid. num.34. Debetur cum fructibus, etiam bona fide conſumptis ibid.num. 52. Eſt æs alienum ibid. num.53. Non poteſt habere onus conſ.52.num.8.fol.216. Debetur ſine onere conſ.100.num 17.fol.380. An per ſtatutum auferri poſſit conſ.115.nu.97.98.fol.466. Renunciari non poteſt ibid.num.19.

Læſio reſultat ex renunciatione magnæ ſummæ conſ. 24. nu.11.fol.124. Demonſtratur ex qualitate redditnum conſ.6.num. 25.fol. 58. Ex enormiſſima dolus præſumitur conſ.99.num 2.fol 376. Enormiſſima eſt vltra dimidiam conſ.112 num.36.fol.420. Cauthela nulla dari poteſt illud.num.37. Quando præſumatur in renunciatione mulierum ibid. num. 45. Enormiter læſo ſuccurritur conſ. 6.num. 18.fol.254.

Liberalis nemo eſt in neceſſitate conſ.58. nu.18.fol.228.

Liberans pauperem à potente, dominabitur conſil.114. num.111.fol.458.

Liberatio Principis correptioni, & freno non ſubeſt conſ.102.nu.39 fol.388.

Liberatus ſemel à patria poteſtate an amplius ad eam redeat conſ.42.nu 10.fol.187.

Liberi hominis non valet contractatio conſ.86.num.18. fol.310.

Liberi cenſentur qui ſub nullius poteſtate ſunt ibidem, num. 49.

Liberos non extare, & extare, & decedere ſine liberis idem eſt conſ.25 nu.13.fol.127.

Libertas eſt lumen vitæ noſtræ, ideò pro ea iudicandum, & quare conſ.86 nu.82.f.315. Extimationem non recipit conſ.7.nu.69.fol.68. Dominorum ut liberè locent à Iure fauetur conſ. 18. num.5.fol. 108. Teſtandi tolli non poteſt conſ 58.nu 5.6.fol. 226.& ſeq.

Libertatem nemo bonus debet amittere conſ.86. nu. 71. fol.314.

Libertatis patriæ ob cauſam, licet patrem, matrem, & filios occidere conſ.84.num.5.fol.300. Species eſt ſub Rege viuere ibid.nu.6.

Licentia generalis non ſufficit, vbi ſpecialis eſt neceſſaria conſ.33.num.19.fol.166. Cum inimicis morandi vaſallum excuſat conſ.5.nu.154.fol.52.

Ligata eo ſoluuntur modo quo fuerunt ligata conſil.86. nu.82.fol.315.

Lingua cedat cordi conſ.70 nu.25.fol.254.& conſil.91. nu.23.fol.357.

Liquidatio inſtrumenti eſt cauſa criminalis propter pœnam conſ.96.nu.19 fol.374.

Lite non narrata aſſenſus corruit, non nocens tertio, & eſt ſubreptitius conſ.4.num. 3.fol.28.

Litem qui ſciuit, litis exequutionem non impedit conſil. 28. nu.39.fol.144.

Lites ſine ſuſpitione eſſe debent conſ.32.nu.8.fol.162.

Litigioſa efficitur res quando de proprietate agitur conſ. 4.num.2.fol.28.

Litis generalis mentio non ſufficit, ſed verus ſtatus cauſæ exprimi debet, vt aſſenſus valeat conſ.4. nu. 9. fol.29. Conteſtatio fit in cauſa appellationis conſ. 92. nu. 14. fol. 361. Pendentia etiam ſi non doloſè exprimatur impedit vires aſſenſus conſ.4. nu.8. fol.29.

Litera Regis in cauſa poſſeſſoriæ pro Clerico contra laicum, non dum impreſſa conſ.31.nu.44.fol.160.

Litera quod non dicit, nec nos dicere debemus conſ. 5. nu.142.fol.50.

Literæ Regis vim legis habent conſ.2.nu.73.fol.21.

Locatio eſt contractus bonæ fidei conſ.6.nu.24.fol.58.

Longi temporis curſus quandoque eſt annorum 40.conſ. 65.nu.8.fol. 24.

Lucra turpia ſunt extirpanda conſ.109.nu.61.fol.417.

Lucrum magnum quando adeſt poteſt augmentum peti conſ.6.nu.35.fol.59.

M

Maieſtatis pœna non coercetur in alium æquè vaſallum delinquens conſ.5. num. 157. fol. 53. Reus etiam poſt mortem damnatur conſ.5. nu. 97.fol.45. Delictum an requirat ſententiam nu. 123. fol. 47. Crimen in generali indultu non includitur conſ.106.nu.24.fol.398. Quando vindicetur in iudice conſ.114.nu.11 fol.438.

Maior dignitate minorem præcedit conſ.2.num.19. 23. fol.16. Si in minori ætate fuiſſet læſus reſtituitur, ſed non elapſo quadriennio conſ.29.nu.18.fol.148. Pars quando minori præiudicet conſ.43.nu. 1.fol.189. Pars quod agit, omnes facere videntur conſ.45.nu. 26. fol. 195.& conſ.63.nu.1.fol.232. Minori parti non præiudicat in voluntariis nu.9. In Regno qui ſit conſ.97. num. 1. 2. fol. 373. Infra quadriennium reſtituitur læſus nu. 4.

Maioratus poſſeſſor ob dilationem remoueri poteſt conſ. 81.nu.6.fol.290.

Mala omnimodo repellenda conſ.86.nu.68.fol.314. Semel ſemper præſumuntur mala conſ.99.nu.10 f.377. Voluntate non facta, non merentur pœnam conſ.103. nu.24.fol.391.

Mandatum excedens cadit à Iure ſuo conſ.5.nu.78.fol. 43. Ab incompetenti factum non ligat conſ.31.nu.5. fol. 156. Exequutorium ſine clauſula iuſtitiæ eſt ipſo Iure nullum nu.6. Curiæ quare requiratur in feudorum tranſactione conſ.83.nu.9.fol.297. Quid ſit nu. 10. Quæ eius praxis nu.11. Præſumitur ex curſu 30. annorum nu. 16. Dei non debet tranſgredi conſ.114. nu.114.fol.452. Ad verberandum non dicitur ad occidendum, etiam ſi mors ſequatur conſ.105.n.4.f.395.

Marchio præcedit Comitem conſ.2.nu. 18.fol. 16.

Maritus dotis fructus nec minuere, nec relaxare poteſt in vxoris præiudicium conſ.68.nu.1. fol. 245.& nu. 18.21. Nec ſeruitutem imponere nu.5. Deteriorando fundum dotalem, quando tenea:ur de dolo num. 6. 7. Habet quaſi dominium dotis de Iure Ciuili nu.12.fol. 246. Conditionaliter eſt Dominus fructuum dotis nu. 12. Vxorem occidens lucro dotis priuatur conſ. 109. nu.12.fol.408.& nu.31. Et vxor quando inuicem ſuccedant conſ.115.nu.69.70 fol.463.

Maſculinum quando concipiat fœmininum conſil. 101. num.2.fol.381.

Mater

I N D E X.

Mater an de Iure conſuetudinis excludatur à ſucceſſione filij conſ.25.nu.14 fol.128. Quare quartam capiat nu. 15. Quæ habeat iura in bonis filij mortui patre exiſtente in medio, vel non nu. 16. Mortuo filio plenam habet quartam nu. 18. Non exiſtente patre à ſucceſſione filij excludit fratrem ex vno latere tantum nu. 21.23. Cum filijs ſuccedit æqualiter alteri filio nu. 24. Lucratur antiphatum, ſtatim quod moritur filius, excluſis filijs alterius matrimonij, nu.28. Viuens poteſt totam dotem alienare, nec filij reuocant, conſ.29. num.29 fol.149. Fauenda eſt in luctuoſa filij hæreditate, conſ.53.num 40 fol.221. Habens filios de Iure conſuetudinis de decima ſola diſponit conſ.77 nu 45. fol.224. Quod filio non ſuccedat ſtantibus agnatis eſt de conſuetudine totius Italiæ conſ.115.n.123.fol.469. Etiam ſi exiſtat in medio, locum habet conſuetudo, idem in patre, ſecundum Napodanum nu.128.

Matrimonia nobilium cenſentur contracta ſecundum nouum vſum conſ.115.n.19 fol.457. Dicuntur libera tametſi qui contrahit iure iurando ſit ligatus conſil.1. nu 31 f.7. Non inferunt, vt ſtipulatum videatur pro hæredibus conſ.7.nu.35 f.80. Dum contrahuntur filijs naſcituris prouidetur conſ.29 nu.27.fol.148.

Mediatori qñ credatur conſ.114 n.32 f.432. Qñ dicatur habere commodum nu. 63. Tenetur deponere nu. 64. Quando tenetur intra triduum denunciare num 35.

Medicorum cura ad omnes ſpectat conſ. 63. nu 7.8. fol. 237. Libros allegare licet conſ.110.nu.17. fol.418.

Mendacium quid ſit conſ.14.nu.21.f.103 Facit cauſã amitti conſ.40.n.18.fol.184 In ore nobili eſt horribile conſ.86.n.120 f.319. Arguit dolũ conſ.112 n.32 f.428

Mœnia caſtri poſſunt eſſe vnius, & iuriſdictio alterius conſ.45.nu.19.fol.194.

Mens eſt radix, & ſubſtantia prima verborum conſ.70. num 23.fol.254. Teſtatoris præſumitur conſona legi ſcriptæ conſ.79.nu.22.fol.286.

Mercibus venditis in illarum pretio præferuntur anteriores conſ.98.nu.12.fol.375.

Minæ ex iracundia nõ attendũtur conſ.19.nu.3 fol.111.

Minor, & hæres iuſtam habent cauſam ignorantiæ conſ. 22.nu.7.fol.119. Alienans vt valeat, quæ concurrere debeant conſ.38.nu 12.fol.176.

Miſerabiles poſſunt de facto Regem adire conſ.96.nu.1. fol. 373.

Miſericordiam non habent, qui inuident patriæ commoda conſ.45.nu.30 fol.195.

Modicum, & efficax quodcumque ius tertij in impetrationibus à Principe exprimi debent conſ.4 n 7. f.28.

Modus agendi in primis obſeruandus eſt conſ.1.nu.14. f.5. Qñ reſtringat legatum conſ.77.nu.23 fol 276.

Mola in Regio demanio & ſitus conſ.86. Per totũ f.314

Mora facit, quod fructus ſpectent ad fideicõmiſſarium, qui non fuit negligens in petendo conſ.73.nu 3.f.261. Sine interpellatione non committitur conſ.108.nu.25. f.405. Non contrahitur à iuſtè litigante conſ.62 nu.8. fol. 244. Nec ſine culpa nu. 9. Contrahitur per interpellationem conſ.90.nu 43.fol.352.

Mors liberat à citatione ad dicendum conſ.12. num.10. f.107. Omnia ſoluit conſ.60.nu.11.f.232. Mentionata quando non faciat donationem reuocabilem conſ. 66. nu.13.fol.242. Quando ſit vita melior conſ.86.nu.70. f.314. Dum vocatur intelligitur de naturali conſ.109. nu 9 fol.408. Omnia ſoluit conſ.115.nu.71.fol.463.

Mulier qualiter diſponat de Iure conſuetudinis conſ. 8. nu.2. fol 69. Vt ſecundo nubat, poteſt paciſci in præiudicium filiorum primi matrimonij, pro filijs ſecundi num. 19. Adeò fragilis, quod propria perturbat commoda conſ.24.num.15. fol. 124. Qualiter lucretur quartam viro mortuo conſ.25.nu.1.3.fol.125. Si moriatur antiphatum ſuum cõſolidatur cum proprietate in beneficium filiorum, ex quocumq; alio matrimonio nu.29. Diſponit inter viuos, ſecus in morte conſ.29. nu.30 fol.149. Debet habere dotem cum effectu, nec ſufficit ſola promiſſio conſ.38.nu.46.fol.179. Reſtituitur leſa conſ.68.num 9.fol.246. Etiam contra fiſcum nu.10. Fragilitate naturæ in repentinam inopiam redigi non debet nu.23. Si excluditur debet habere paragium conſ.69.nu.18 f.249. Et intra decimum ſextum annum maritari nu.19. De bonis antiquis de ſola medietate diſponit conſ.71.nu.1.fol.258. Viri domicilium ſequitur, & in quibus num 2. Cum fiſco pari paſſu ambulat, & quando ſecus conſ.75.num.13. fol. 265. Velleyano quando iuuetur conſ. 104. num.10. fol. 393. Quando præferatur creditoribus mariti anterioribus eandem habentibus conſ.111.nu.1.4.f.419. De facili decipitur conſ.112.nu.44 fol.428.

Munera Officialem recipere malum eſt conſ. 114.nu.106. fol.451.

N

Napodani magna eſt authoritas conſ.25.num.17. fol.128.

Natura copulæ auget conſ.10.nu.49.fol.91. Debita ciuiliter non minuuntur conſ.26.nu.35.fol.133.

Neapolitani quocumque ex delicto non amittunt bona conſ.109.nu 63.fol.414.

Neceſſitas quando cõſideretur in alterius præiudicium conſ.1.nu.79 fol. 12.

Negatiua qualiter per ſcripturam probetur conſ.5.num. 94.fol.45. & conſ.38 nu.4.fol.175.

Negligens quare non ſubuenitur à lege conſ.2. nu. 48. f.19. Qui non eſt, nõ eſt in culpa conſ.87.nu.42.f.326.

Negotia melius fecit, qui tractauit conſ.114.nu 54.f 443

Nemo plus iuris in alium transfert, quam habet conſil. 11.nu.2.fol.92. & conſ.77 num.3.fol.274. Dat quod non habet conſ.46.nu.24.fol.198. & conſ.47.nu.21. fol. 202.

Nepotes in aui ſunt poteſtate, ſicut pater conſ.15. nu.5. fol.101. Si à lege non eſſent expreſsè vocati, venirent ex interpretatione conſ.94.nu.6.fol.369.

Nepus ex filio præmortuo amitam excludit conſ. 8. nu. 9. fol.70.

Nobiles pœna triremium condemnari non debent conſ. 103.nu 16.fol.390. Poſſunt ſeruire per alium nu. 17.

Nomen nõ tribuit ius tituli conſ.3.nu 20.f.25. Diſtinctiũ non inducit pluralitatem feudorum nu.26. Debitoris venit in obligatione conſ.39.nu.1.fol.181. Regis, vel Domini quid ſignificet conſ.86.nu.50.fol 313.

Nominatus prius præcedit in dignitatibus conſ.87.nu. 8. 9. fol.323.

Notarius eſt perſona digniſſima conſ.19 nu.15.fol.112. Poteſt acquirere pro abſente, & quando abſenti noceat pœnitentia conſ.112.nu.11.fol.423.

Notorium iniquũ eſt nullum conſ.19.n.16.f.112. Quod dicatur, & qualiter inducatur conſ.5.nu.113 f. 37. & nu.114.115. Debet eſſe verum, quando Dèo ſit aliqua diſpoſitio nu.116. Eſſe non poteſt, quod verum non eſt nu.117. Triplex eſt nu. 118. Facti permanentis nullum habet Iuris ordinem num. 119. Facti tranſeuntis omnino requirit probationẽ nu. 120. Non dicitur quando competit excuſatio nu. 122.

Nouatio fieri debet expreſsè conſ.18.nu.49.fol.180. Et præſente Creditore nu.50.
Nouus vſus eſt vera conſuetudo conſ.115.n.18.f.457.
Nullitas reſpectu mortui extenditur ad litis conſortem viuum conſ.17.nu.3.f.106. Quoties committitur toties proponi poteſt conſ.30.n.7.f.151. Qñ deuoluat ſuſpendat, vel perimat conſ.52.n.3.f.215. Quos pariat effectus conſ.67.n.4.f.243. In principali contractu inualidat indemnitatē promiſsā n.5. Dum diſcutitur condēnatus non moleſtatur n.11. De actis ordinatorijs poſt ſententiā non diſcutitur conſ.88.nu.1.24.f.333. Non cōtra expreſsū casū legis hodie reijcitur n.3. Subſcribi debet ab aduocato, vel procuratore cauſæ nu.4. Non obſtat contra Principis decretum nu.5.36.
Nullū ipſo Iure non præſcribitur tēpore conſ.30.nu.8.f.151. Ab initio, ſolo tractu tēporis non conualeſcit n.9. Quod eſt, nullū affert præiudiciū conſ.31.n.12.f.156. & conſ.76.n.27.f.271. Quod eſt nullam parit actionē conſ.90.nu.1.f.346. Quod illicitè exactum eſt, reſtituitur, vel in ſortem compenſatur nu.71.fol.354.
Nupta renunciare poteſt hypothecæ ſuper re ſibi obligata, ſuper qua nullum habebit poſtea regreſſum conſil.82.nu.16.fol.294.

O

Obligatio quando eſt cauſa alienationis, quæ operetur conſ.4 nu.24.f.30. Euaneſcit dempta cauſa finali cōſ.6 n.9.f.56. Penes acta lapſo decēnio nō exequetur, niſi parte citata conſ.30.nu.30.f.154. Ex diſpoſitione legis efficacior, quam ex diſpoſitione hominis conſ.93.nu.12.fol.367.
Obſcura interpretatio pro reo eſt conſ.19.nu.6.fol.111.
Obſeruare verbum quid importet conſ.12.nu.10.fol.96.
Occaſio malignandi auſerenda eſt, conſ.1.nu.45.fol.8.
Occidens ipſe, & filij ſucceſſione priuatur conſ.109.n.16.f.409. & n.21.24.64.71. Idem in tētante occidere n.27. A Iudice occidendum peccat conſ.110.n.5.f.417
Occulta per coniecturas probantur conſ.98.nu.2.fol.374.
Odia reſtringenda conſ.10.nu.39.40.fol.90.conſ.29.nu.23.fol.148. Non comprehenduntur in gratia conſ.109.nu.11.fol.408.
Officialis quando poſſit Iure exercere conſ.5.nu.8.fol.36 Regij qualiter ſubditis debeant aſſiſtere oppreſſis conſ.31.nu.30.f.158. Propriè quando quis dicatur conſ.87.n.1.f.323. Nemo dicitur qñ non adminiſtrat nu.51.f.327. Quid iurēt obſeruare n.74.f.330. Qñ torqueri poſſit conſ.114.nu.65.66.fol.444. Munera recipere multiplici Iure prohibetur, nec in eo poterit Prorex diſpenſare conſ.114.nu 89.97.102.fol.449.
Officium Iudicis quando implorari poſſit conſ.81.nu.9.fol.291. Tria requirit conſ.87.nu.53.fol.327. Dupliciter recipitur nu.71.
Ommiſſum pro ommiſſo eſt conſ.9.nu.63.fol.83.
Omne qui dicit, nihil excludit conſ.4.num.15.fol.29. & conſ.46.nu.8.fol.196.
Oneratus cēſetur per prius honoratus conſ.50.n.7.f.212.
Opinio communis in iudicando ſeruanda eſt conſ.58.n.10.f.227.conſ.61.nu.12.f.234. Quæ pro anima eſt in dubio ſequenda conſ.70.n.46.f.257. Dñi Regentis de Ponte quod data dilatione, intereſſe taxari poſſit an procedat conſ.90.n.20.fol.348. Couarruuiæ declaratur nu.27. Vna quando ab alia differt, illa attenditur quæ melioribus, eſt rationibus fulcita conſ.92.nu.41.fol.364. Mitior in criminalibus attenditur conſ.114.nu.82 fol.448.
Ordinis S. Benedicti priuilegium conſ.7.nu.68.fol.68.
Ordo duplex in dignitatibus conſideratur conſ.2.nu.12.fol.15. Iudicij ſolitus ſi ommittatur, vel præpoſteretur ſententia eſt nulla conſ.27.n.4.f.137. Iudicij plus inſpicitur quam cauſa n.5. Quando remouetur, & ordinis præuidentis conſ.115.nu.101.fol.466.
Origo actionis inſpicitur conſ.38.nu.42.fol.179.

P

Pactum de ingrediendo eum præcario non exercetur contra ſingularem ſucceſſorem, & ſic, nec etiā contra tertium conſ.11.nu.13.fol.93. Inter patrem, & filium, vt parte quadam recepta in alio ſuccedere non poſſit nō valet conſ.56.nu.7.f.224. Patris non nocet filiæ in actione de dote conſ.68.nu.11.fol.246. De dote ſoli viro præiudicat ibid. nu.16.
Papa dicente fiat ſtatim gratia dicitur perfecta conſ.2.n.5.f.15. Et Imperator diuidunt, ille Eccleſias iſte Prouincias conſ.3.nu.11.f.24. Recipiendo penſionem pro cōceſſis priuilegijs videtur priuilegia cōfirmare conſ.7.nu.3.& 4.f.62. Et Princeps eorum ſucceſſores per contractum obligantur ibid. nu.8. & 10. Et Princeps non ſunt ſoluti lege naturali, nec diuina ibid.num.11. Non ſunt Domini morum ibid.nu.12. Contractui ſuo, nec de plenitudinis poteſtate poteſt contrauenire ibid. nu.13. Ligatur promiſſione, iuramento, & voto ibid. nu.15. Contractū cum ſubdito ſine iuſta cauſa non reuocat ibid.nu.25. Et quare nu.27. Per generales prouiſiones Iuri tertij non derogat ibid.nu.33. Rem profanam vni conceſsā alteri donando non reuocat conſ.10.nu.12.f.87. Condemnare ad debita non probata de authoritate ordinaria non poteſt conſ.13.n.5.f.98. Dicitur Diui Petri Apoſtoli ſucceſſor conſ.76.n.21.fol.270. Et Princeps nihil facere debēt in tertij præiudicium ipſo inaudito conſ.84.n.16.f.301. Tenetur libertates à Populo ſolutas manutenere, & defendere ibid. n.20.f.302. Honorius voluit Regem Siciliæ abſtinere ab alienatione demaniorū, vt euitarētur grauamina vaſallorum conſ.86.nu.59.fol.314. Mandata eius pro correptione ſcelerum ſeruanda ſunt ſub pœna peccati conſ.90.nu.16.fol.347.
Papæ, & Imperatori licet ſubiectæ ſint leges, tamen per pactiones, & contractus obligātur conſ.5.n.130.fol.48.
Par in parem non habet Imperium conſ.102.n.1.f.384.
Paria ſunt nō eſſe, & apparere nō poſſe conſ.5 n.98.f.45.
Paragium non debet eſſe minus legitima conſ.26.nu.23.f.139. Vltra non minus legitima eſſe poteſt ibid.nu.62 Quota pars ſit hereditatis conſ.38.n.11.f.176. Debetur à tempore mortis patris ibid. num.41. Et dos ſunt loco legitimæ conſ.69 nu.7.8.f.249. Tranſmittitur ad heredes ibid.n.20.& 21. Eius actio acquiritur abſentis, & naſciturus conſ.112.n.8.f.422. Debetur filiæ pro dote conſ.26.nu.1.f.130. Quid ſit ibid. nu.3. & 29.& conſ 23.nu.3.f.120. Poteſt officio Iudicis cogi preſtare filiæ ibid.nu.6. Vbi non eſt determinatum officio boni viri ſtatuēdum eſt conſ.24.nu.2.fol.122. Ingreſſarum debet eſſe diuerſum à paragio ſecularium ibid. nu.1.6. In nupta minus legitima eſſe non poteſt in capillo poteſt excedere conſ.26.nu.39.fol.133.
Parentes num habeant vſumfructum in bonis filiorum, etiam maternis conſ.15. nu.1.fol.102. Et quid in bonis nepotum ibid. Ad hereditatem filiorum vocātur conſ.25.nu.19 fol.128. Omnibus præferuntur exceptis fratribus ex vtroque latere ibid.nu.20.
Parentibus naturalibus, & legitimis eadem debetur reuerentia conſ.115.nu.92.fol.465.
Pars nō prędicatur pro toto in cōceſſionibus cōſ.3.n.22.f.25
Parte ſubfeudi digniore conceſſa non dicitur totum ſubfeudum conceſſum ibid.nu.21.

Partem

I N D E X.

Partem ſoluere non dicitur totum ſoluere conſ.65.nu.4. fol.240.

Partis agnitio arguitur agnitionem totius ibid.nu.3.

Paterna bona proximioribus patris, materna proximioribus matris debentur conſ 115.nu.125.fol.469.

Paternus amor à nenune vincitur conſ.26.nu.10 f.152.

Pater contra ſtatutum diſponere non poteſt conſ.8. num. 12. fol. 71. Stipulat pro filiis natis, & naſcituris conſ. 9. num.1.fol.75. Præſumitur pro filiis, vti hæredibus ſtipulari ibid. nu.25. Si ſibi donata ſtipuletur pro filio intelligitur, vti hæredi, & poſt mortem patris ibidem nu. 60. Cautela quæ dari poteſt, vt filii ſuccedant, vti filij ibid.nu.62. Pro filia melius conſilium, quam alius capit conſ.62.nu.8.fol.131. Quod pro competenti habet nemo debet pro incompetenti credere ibid.num.9. An poſſit dotem filiæ minus legitima conſtituere conſ. 26.nu.11.15.fol. 131. Bona ab ipſo quæſita poteſt alienare ibid.nu.12. Quando prohibere poteſt nè filia, vltra dotem petat ibid. num. 33. Quando exceſſit in minuendo filiæ dotem dicitur proditor non conſultor ibid.nu.37.fol.133. Cogitur filiæ magnam dotem dare, dummodo non excedat legitimam ibid.nu 55. Dotare tenetur filiam de bonis ſuis, frater de bonis paternis ibid.num.59. Et filius ordine ſucceſſiuo vocati cenſentur conſ.51.nu.8 fol. 254. In bonis ab ipſo donatis filijs præiudicare non poteſt ibid.nu.14. Filios tenetur inſtituere, vel exhæredare, etiam emancipatos, vt teſtamentum valeat conſ.56.num 1.2.fol. 224. Donans quãdo præſumatur de filiys cogitare conſ.66. nu.6.fol.241. Dilationem reſtituendæ dotis in præiudicium filiæ concedere non poteſt conſ 68.nu. 27. fol. 246. In bonis filij aduentitijs habet vſumfructũ conſ. 109.nu.57.fol.413. Eadem perſona eſt cum filio ibid. nu.56. Pacto ſe excludit, & habetur pro mortuo conſ. 115.nu.28.fol.458. Et conſuetudo poſſunt filio pupillariter ſubſtituere ibid. nu.46. Quando excludatur à legitima ibid. nu.49. Et mater quare per conſuetudinem à ſucceſſione filiorum excluduntur ibid.num.57. Non conquæritur de filio, qui legitimam ei reliquit, quando conſuetudo eum excludit ibid.num. 59 Sicuti ſuccedit in bonis omnibus filij, ita excluditur à bonis maternis ibid.num.68. & 78. Non ſuccedit in bonis libertorum filij ibid.nu.95. Dupliciter excluditur per alienationẽ, & per renunciationẽ ibid.n.5. Non poteſt diſponere de bonis maternis filij in præiudicium proximorum ex parte matris ibid.nu.111. Eſt primus paternæ lineæ, & mater prima maternæ lineę ibi.n.116.

Patre, & filio confitentibus recepiſſe cenſetur pecuniam in poſſe patris eſſe peruentam conſ.38. nu.15. fol.176. Mortuo exiſtente primogenito rebelle, vel incapace, ſi ſecundogenitus ſuccedat, poſtea primogenitus reſtituatur, an reſtitutio procedat, quoad feuda ſecundogenito aperta conſ. 109. nu.43.fol.412. Vel matre exiſtente in medio an locũ habeat conſuetudo conſ. 115. nu.37 fol.460. & nu.88.fol.465.

Patris factum filijs non nocet ibid.num.6.fol.409. Delictum nocet filijs conſ.114.nu.45.fol.442.

Patriæ parere tenemur conſ.45.n.27. Cõtra veniens ſcelus committit graue, & feudo priuatur ibid. num.28. 29. Inuidentes commoda verè ſunt immiſericordes conſ.45.nu.30.fol.195.

Patruus donando nepoti videtur patris, & matris contemplatione donare conſ.9.nu.53.fol.82.

Paupertas nimia excuſat à ſeruitio conſ.5.nu.149.f.51.

Peculij aduentitij proprietas non venit in publicatione bonorum conſ.103.nu 36 fol.411.

Peculium profectitium filij cedit in beneficium Patris, & Aui conſ.99.nu.14.fol.378.

Pecunia etiam non burgenſatica extare præſumitur per cautionem conſ 4.nu.30.f.31. Depoſita eum, ad quem peruenit, facit principalem alios fideiuſſores conſ.38. num.17.fol.122. In populum proiecta cenſetur occupanti donata conſ. 30.nu.15.fol.184.

Pœna confeſſi integra cõmittitur conſ. 1.nu.11.fol.5. Suos habet tenere authores conſ.101 nu.6.fol.382. In dubio molienda ibid.n.11. Eſt hominum carere commertio conſ.7.nu.29.f.63. Eſt moderanda, quando ſecus ibid. nu.22. Suos tenet authores conſ.109.nu.7.f.408. Non extenditur vltra delictũ conſ.103.nu.14.fol.391. Populi in Dñm ſuum rebellis quæ ſit conſ.5. n. 143. f.50

Pœnales, & feudales actiones per litis conteſtationem perpetuantur conſ.4.nu 14.fol.29.

Pœnalis prohibitio qualiter intelligatur conſ.103.nu.23. fol.391. Stipulatio etiam acceſſoria non veſtit pactum nudum ſuper ſorte, & principali conſ.7.nu.2. fol.67.

Pœnitens incepti non punitur conſ.19.nu.21.fol.112.

Pœnitentia num locum habeat in tranſactione conſ.28. nu.19.fol.142.

Penſio conceſſa gratis etiam ante exhibitionem bullæ ſalua conſcientia exigitur conſ.2.nu.4.fol.15.

Percutiens in loco periculoſo difficilè excuſatur conſil. 110.nu.20.fol.418.

Periculũ rei emphiteuticæ, & locatę quã ob cauſam ad dominum directum ſpectat conſ.6.nu.19.fol.57.

Perſuaſor quando præſumatur doloſus conſ.112. nu.32. 33.34. fol. 427.

Petitorium debet expediri, ſi conſtat alias peccat Iudex conſ.88.nu.34 fol.336.

Pia cauſa fauorabilis eſt quam liberis remotis legitima conſ.70.nu.45.fol.257.

Placita ſemel amplius diſplicere non debẽt conſ.89. nu. 4. fol.341.

Plura quando requiruntur in actu, ſi vnum deficit actus corruit conſ.102.nu. 10.fol.385.

Poſſe id fieri debet, quod honeſtè, & de cętero fieri poteſt conſ.86.nu.86.fol.315.

Poſſeſſio iuridica in officijs tria requirit conſ.5.n.5. f.36. In qua ſe fundat, vt conſeruetur in ea, quæ requiruntur conſ.10.nu.17. f.88. Probatur per inſtrumentum conſ.28. nu.27. f.142. Ac titulo, & perceptione fructuũ conſ.31.nu.1.f.155. Præſumitur continuata à die poſſeſſionis conſ.28.n 28.f.142. De facto occupata de facto debet reſtitui ibid.n.34. A non habente ius in re per Iudicem de facto auferri poteſt ibid. n.36. Iniuſta abſq; citatione auferri poteſt ibid.n.37. Quando tranſeat ſine apprehenſione conſ.87.n.28. & 29. f.325. & n.38. Totius Eccleſiæ acquiritur per tactũ ianuę ibid. nu.32. Nulla pro nullo eſt conſ.88.nu.50.fol.338.

Poſſeſſionẽ ſtatuti, qui habere prætendit, debet tẽpore ſtatuti eam probare conſ.12.nu.7.f.96. Transferens animo euitandi exequutionẽ eſt in dolo, & habet locũ c. Regni conuentus conſ.59.nu.10.f.23. Et qualiter taliter alienans punitur ibid nu.11.

Poſſeſſionis turbatæ cauſa eſt criminalis conſ.31. nu.17. fol.157. & conſ.77.nu.35.fol.279.

Poſſeſſor non citatus non debet turbari, nec etiam Principis reſcripto d.conſ.31.nu.43.fol.160. Maioratus ob dilationem renunciare poteſt conſ.81.nu.6.fol.290.

Poſſeſſorium datur etiam contra titulo poſſidentem conſ. 100.nu.2.378.

I N D E X.

Poſſeſſorio recuperandæ agenti obſtat exceptio dominij, quando conſtat ex actis conſ.87.nu.79.fol.330.

Poſſidens turbatus adeundo Curiam à poſſeſſione nō cadit conſ.31.nu.16.fol.157.

Poſſidere per alios quiſque poteſt conſ.5.nu.70.fol.42.

Poſſum per alium, quod per me poſſum ibid.nu.73.

Potentia cuiuſq; actus eſt principium ibid. nu.22.

Poteſtas, voluntas, & modus actus canonizant ibid. nu. 1. Indulgendi in ſolo Principe eſt conſ.106.num.4.5. fol.392.

Pragmatica ædita Thori declaratur conſ.10.num.3.fol. 83.nu.6.& nu.16.fol.87. Non extenditur ibid.n.24. Quando non habet locum ibid. nu 33. Non habet locum contra potentius ius habentem ibid.nu.37. Non comprehendit fiſcum ibid. nu. 41. Conceſſiones iam factas defendit ibid num 44. Habet locum in ſpoliatis Iure, vel iniuria conſ.12.num.3.& 5.fol.95. Quando bona ſunt confiſcata idid.num.6. Non habet locum quando ambo ab eodem Rege cauſam habent ibid.nu. 11. Faciendi depoſitum pro nullitatibus non extenditur ad omnes Iudices conſ.30.nu.2. fol.150. Prohibens alienari per mulieres loquitur in nupta, & in re dotali conſ.82 nu.17.18 f.l.294.

Pragmaticæ ſunt ſtricti Iuris, & ad caſus non expreſſos non extenduntur conſ.57.nu.12 fol.244. Ligant ſolos ſubditos conſ.105.nu 10.fol 395.

Præcarium habet vim traditionis conſ.112.u.22 f.425.

Præcedentia declarant ſequentia, etiam ſi conſiſtant in ſolis præfationibus conſil.36 num.5.fol.171. Semper cenſentur repetita conſ.58.nu.11.& 13.fol.222. Per ſubſequentem adminiſtrationem retrotrahitur ad tēpus electionis conſ.87 nu 60.fol. 328. Abſque figura iudicii terminanda conſ.88.nu.2.21. fol.333. Deciſa nullam admittit appellationem, nec exceptionem ibid. num. 59.

Præconis præſentia ſufficit in contractu conſ.40.nu.16. fol.184.

Præfationes demonſtrant cauſam finalē conſ.6.n.1.f.56.

Præfectus Prætorio nihil cōtra legem facere poteſt conſ. 103. nu.13 fol.390.

Prælatio feudi alienati competit Regi, ſed ei præfertur agnatus conſ.86.nu.72.fol.314. Etiam in bonis ſubhaſta alienatis cōpetit directo Domino conſ.59.nu.16.

Prælegata an veniant in reſtitutione fideicommiſſi conſ. 70.nu.1.fol.151.

Prærogatiua bonorum attenditur magis conſ.115.num. 110. fol.467.

Præſcriptio locum habet in criminalibus conſ. 108. nu. 8. fol. 404. Exceptionem excludit, & eius ope tuetur ibid.nu.20. Naturalem tollit obligationē ibid.nu.21. Sola citatione interrumpitur conſ.88. num.3. fol.336. Quatraginta annorum pleniſſimam facit ſecuritatem conſ.83.nu.17.fol.293. Centenaria habet locum etiam contra Principem ibid.num.19.21. Excludit quem à Iure ſuo conſ.46.nu.29 fol.199. Immemorabilis vide tempus immemorabile. Vectigalis quantum tempus requirit conſ.20.nu.13.fol.115. Non currit, non valenti agere conſ.24.nu.24.fol.125.

Præſens quis dicatur conſ.88.nu.39.fol.337. Non contradicens videtur conſentire ibid.nu.40. Non eſt citandus ibid. nu. 41. Nec in cauſa inſtrumentali ibid. num.42.

Præſentia litigantis ſupplet citationis defectum conſil. 88 nu.18 fol.334.

Præſumitur pro delinquente contra fiſcum conſ. 5. nu. 104.fol.45. Neminem ſuum ius iactare conſ. 38. nu. 8.fol.175. Semper contra delictum conſ. 102. nu. 2.3. fol.384.

Præſumptio ceſſat in expreſsè, & ſpecialiter requiſitis conſ.83.nu.15.fol.198.

Præſumptiones duæ plenam faciunt probationem conſ. 114.nu.26.fol.447.

Præſumptionibus diuerſis concurrentibus, excludentes delictum attenduntur conſ. 95.nu.6.fol.372.

Pretium bonorum venditorum liberatur cum cautione ex ſtilo Sacri Conſilij, vt ſit tutus Emptor, conſ.11.nu. 18 fol.94. Quando ſuccedat loco rei conſ.82.num 15. fol.294. Peruentum ex feudo eſt burgenſaticum conſ. 4. nu.29.fol.31.

Primipili priuilegium receſſit ab aula, quia nemo hodie dictum officium repreſentat, conſ.80. nu.20. fol.289.

Primipilus quis dicatur ibidem nu.10.fol.288. Quam habet authoritatem, quod officium, & quis dicebatur primipilus ibid. nu.10.vſque 12.

Primitiua ſi ſunt infecta inficiuntur, & deriuatiua conſ. 14.nu.2.fol.99.

Primordio tituli declarat finem conſ.53.nu.6.fol.218.

Principale ſi non tenet, nec acceſſorium conſ.30. nu.12. fol 115.

Principali extincto extinguitur acceſſoriū conſ.6.nu 37 f.59. Sublato corruit acceſſoriū conſ.104.nu 9 f.393.

Princeps in tertij preiudicium non concedit, conſ.4.n.4. f.28. Quantūuis generaliter cōmiſerit nō videtur Iuri tertij derogare voluiſſe conſ.5. nu.20.fol.37. Ad importunitatem concedens, nihil concedit ibid.num.85. fol.43. Obligatur ex contractu conſ.10. num.8. fol.87. Contra ſuum contractum venire non poteſt ibid. num. 10. Rem alteri conceſſam, nec motu proprio alio concedere debet, niſi ſpecialiter deroget ibid.num.11.& 13. Circumuentus cenſetur, quando in ſecundo priuilegio non ſit mentio de primo ibid.nu.14. Non poteſt defenſionem tollere, & quare conſ.85.nu. 10. fol.304. Ex natura officij tenetur iuſtitiam facere ibid.num.11. Quando dicit ſupplentes &c. quid operetur ibid. nu. 12. Cauſam cōmittens ſine figura iudicij qualiter intelligatur ibid.nu.20. Sibi & ſuis vaſallis conſulere debet conſ.86.nu 30. fol.312. Iuſtus libertatis amator eſt ibid. nu.66. Contractum à ſe factum conditionare, & modificare non poteſt ibid.nu.87. Contra ſuum verbum venire non poteſt ibid nu.88. Habet in lingua gratiā, in ſcriptura teſtimoniū, in exequutione commoditatē ibid.nu 89.& 90. Vnū debet habere verbū, vnū calamū idem n.92. Debet eſſe immobilis ibid. nu.93. Qn ſua priuilegia gratuita reuocare poteſt ibid. n.96. Non reuocat primogeniturā à ſe factam ibid. n. 97. Licet ſolutus ſit legibus non tamen lege naturali, & Diuina ibid.nu.111. Suum contractum, nec de poteſtatis plenitudine reuocat ibid. nu.112.113. & 116. Frangendo fidem grauiter peccat, & quare ibid. nu. 119. Terram alterius accipiens etiam ob publicam vtilitatem tenetur pretium ſoluere ibid. nu. 124. 125. Dominium habere qualiter intelligatur ibid. nu. 126. & 127. Solo verbo dignitatem confert conſ.87.nu.37. fol.325. Quas poteſt tollere defenſiones conſ.88. num. 12. & 32. fol. 331. Dominium etiam occaſione ſuæ gratiæ, vel priuilegij acquiſitum tollere nō debet conſ. 2 nu 36.fol.18. Niſi fauore publico ibid. nn.63. 65. fol.21. Quando poſſit de facto procedere conſ.88. nu. 50. fol. 339. Aufert beneficium, quod ipſe conceſſit ibid.nu.57. Nunquā Iuri tertij præiudicat ibid n.58.

Principi

INDEX.

Principi ſi Deus ſubmiſit leges, non tamen pacta, & contractus conſ. 2. nu. 64. fol. 15. & conſ. 86. num. 110. fol. 309.

Principis actus ſub lege diuina, & naturali ſunt conſ. 7. num. 24. fol. 63. Facies dat honorem, & dignitatem conſ. 82. nu. 35. fol. 325. In auditorio ſola facti veritate inſpecta proceditur ibid. num. 82. fol. 330. Lex infra duos menſes per omnes ſciri debet conſ. 106. num. 14 fol. 398.

Principium declarat finem conſ. 36. nu. 6. fol. 171.

Prior ordine, & tẽpore in dignitatibus præfertur conſ. 2. nu. 11. fol. 18. In titulo præfertur poſteriori ibid. nu. 37. In tempore potior in Iure conſ. 10. nu. 41. fol. 91. & conſ. 11. nu. 3. fol. 92. In gradu potior in ſucceſſione conſ. 109. nu. 52 & 53 fol. 413.

Prioritas ſcripturæ horæ, & momenti attenditur conſ. 80. nu. 2. 4 fol. 288.

Priuationis ad habitum non datur regreſſus conſ. 1. nu. 70. fol. 11.

Priuilegia ſubditis conceſſa, quando reuocari poſſunt conſ. 35. nu. 1. 2. 3. fol. 169. & nu. 12. fol. 170. Imperatoris ante coronationem non valent conſ. 5. num. 8 fol. 36. Ante dignitatem adeptam ex importunitate conceſſa videntur ibid. num. 9. Principis conceſſa traditionẽ non requirunt ibid. nu. 96. Per pecuniam conceſſa tranſeunt in contractum conſ. 7. nu. 5. fol 62. In præiudicium priuilegiati non reuocantur ibid. nu. 7. Abutens, illa amittit conſ. 5. num 80. fol. 43. Speciali derogatione indigent conſ. 7 nu. 47. fol. 65. Secundum de primo mentionem non faciens eſt manifeſta ſubreptio conſ. 11. nu. 15. fol. 87. Non vtuntur contra æque priuilegiatos ibid. nu. 34. & conſ. 11. nu. 12. fol. 95. Habitantibus conceſſa ſunt perpetua conſ. 86. nu. 83 fol. 315. Regij demanij ſunt Regi fauorabilia ibid. nu 98. & 108. Conceſſa habitatoribus tranſeunt in contractũ ibid. nu. 5. Quæ verba faciunt in contractum tranſire ibid. num 106. Ob ſeruitia conceſſa ſunt irreuocabilia ibid. nu. 107. Quæ in contractum tranſierunt reuocari non debent, nec à ſucceſſoribus ibid. nu. 109. Siue codicillos prius habens præfertur poſteriori habenti conſ. 87. nu. 28. fol. 324. Aliæque ſcripturę Regis ſtatim ſortiuntur effectum ibid. nu. 26. In Regno Neapolitano ſunt nulla, ſi infra annum non exequntorian tur ibidem nu 46. fol. 316. Eorum data facit adminiſtrationem eſſe conſequutam ibid. nu. 64. fol. 328. Eadem non debent diuerſo Iure cenſeri conſ. 92. nu. 35. fol. 364.

Probatio contra Regis reſcriptum non admittitur conſ. 2. nu. 67. fol. 21. Poteſt fieri per teſtes, de Iure diuino conſ. 85. nu. 4 fol. 303. Non deneganda fieri per teſtes alias eſſet Iura controuertere ibid. nu. 7. De præterito præſumitur in præſenti, & è contra conſ. 57. nu. 3. fol. 225. Dependens ex tempore requirit probationem illius temporis ibid. nu. 2.

Probationes luce meridiana clariores eſſe debent conſil. 5. nu. 106. fol. 46. Iuri conſonantes præualent ad excludendum delictum ibid. nu. 107. Duæ ſemiplenæ vnam faciunt plenam conſ. 99. nu. 11 fol. 373. In iudicio quantumuis ſummario requiruntur conſ. 13. nu. 4. fol. 98. Contra Regis reſcriptum non admittuntur conſ. 2. nu. 67. fol. 21.

Prodigi banna non renouata non nocent creditoribus, qui contraxerunt conſ. 103. nu. 9. fol. 390.

Proditor quis dicatur, quid ſit proditio, quæ ſint ſigna conſil. 102. num. 16. 17. 18. fol. 385. Delictum quod ſit proditorium ibidem num. 26.

Profeſſio per lapſum anni facilè fit conſ. 24 nu. 22. f. 125.

Prohibitio alienationis immobilium per ſtatutum facta trahitur ad Iurium alienationem conſ. 33. num. 34. fol. 178. Ne diſſipentur bona prohibet alienationem conſ. 48. nu. 12. fol. 206. Trebellianicæ fideicommiſſum præſupponit ibidem nu. 13. Eius alienandi ratio declarat mentem teſtatoris conſ. 71. nu. 4. fol. 263. Quando inducat fideicommiſſum ibid. nu. 1. & conſ. 75 nu. 5. fol. 268. Per quam adimitur teſtandi facultas non valet ibid. nu. 12. Ad tempus quando cenſetur perpetuata conſ. 92. nu 38. fol. 364. Generalis priuilegiis particularibus non præiudicat conſ. 7. nu. 34. 36 fol. 64. Alienandi præſumitur facta fauore vocatorum conſ. 100. nu. 12. fol. 380. Alienandi Domino irrequiſito non ab re poſita eſt conſ. 1. nu. 43. fol. 8.

Prohibito vno cenſentur prohibita omnia per quæ deuenitur ad illud ibid. nu. 48. fol. 9. In termino, prohibito, & in via conſ. 1. nu. 47. fol. 9.

Promittens rem profanam, quæ efficitur ſacra, vel alienat hominem, qui manumiſſus eſt liberatur etiam reuerſis ipſis ad priſtinum conſ. 42. nu. 11. fol. 187.

Promiſſio quando venit ad filium per modum donationis nõ requirit aditionem hæreditatis conſ. 9. nu. 3. fol. 75. Præſupponit in erogationem conſ. 111. nu. 7. fol. 421. Contemplatione matrimonij, vt filijs vti filijs acquiratur eſt ſpecificè exprimendũ conſ. 9. nu. 17. f. 77.

Promiſſori debet dari tempus habile ad promiſſa complenda ſecundum ſuam qualitatem conſ. 6. nu. 30. f. 59.

Propoſitum in mente retentum nihil operatur conſ. 9. nu. 33. fol. 350. & conſ. 88. nu. 31. fol. 335.

Proprietas rei controuertitur, quando petitur creditum, cum facultate vendendi, cum adiudicatione conſ. 4. nu 1. fol. 28.

Proprietatis ratione domus mea, mea eſt non Principis conſ. 86 nu. 128 fol 320.

Prorex, & Vicarius differunt conſ. 5. nu. 18. fol. 37. Non poteſt donare, quæ Regis ſunt ibid. nu. 13.

Proteſtatio ſeruat ius proteſtandi conſ. 31. nu. 17 fol. 157 & conſ 77. nu. 35. fol. 279. Fraudulenta non prodeſt conſ. 1. nu. 12. fol. 6. Saluo Iure, & non aliter, nec alio modo facta traditione non excuſat ibid nu. 23. Seruat ius, & tollit voluntatem conſ. 88. nu. 29. fol. 335.

Proxeneta non eſt teſtis idoneus conſ. 114. nu. 2. fol. 437. Quam probationem faciat ibid. num 3. 18. 19. 26. 28. Tenetur deponere ibidem nu. 4. 50. 71.

Proximior ex parte matris ſuccedit in bonis maternis conſ. 115. nu. 4 fol. 415. Dicitur quem nemo pręcedit ibid. nu. 81. Excluſo incapace, & fiſco ſuccedit conſ. 109. nu. 25. fol. 410.

Proximiores quando vocantur cenſentur vocati, cũ bonorum diſtinctione ibid. nu. 51. Excluduntur à legitima ibid nu. 106.

Proximorum appellatione veniunt agnati, & cognati ibid. num. 6.

Publica vtilitas priuatæ præferenda eſt conſ. 45. num. 3. fol. 192. Neceſſitas facit ceſſare priuatam ibid. nu. 5. Concedit, vt priuatorum res Iure auferantur ſoluto tamen pretio ibid. nu. 11. Facit innumerabilia concedi ibid. num. 12.

Q

QValitas adiecta facit actionem cognoſci conſ. 1. nu. 15. fol. 5. A contrahentibus conſiderata, ſi deficiat, deficient, & in contractu promiſſa

miſſa conſ.6.nu.11.fol.57. Naturalis vincit tacitam accidentalem conſ.9.num.23.fol.78. Adiecta verbo debet fundari ſecundum tempus verbi conſ.10. num. 18 fol.88. Canonicatus requiſita in actu commiſſionis debet eſſe tempore commiſſionis nu. 19. Adiecta verbo debet intelligi ſecundum tempus verbi. cui adiicitur conſ.12.nu 8.fol.96. Generis maſculini, & agnationis eſt exprimenda conſ.53.nu.9.fol.218. Conditio, & modus in teſtamento adiecti, cenſentur in codicillis repetiti conſ.79 n.9.f 284. Primi legati videtur repetita in ſecundo ibid. nu.19. In ſecundo contractu promiſſionis poſita, cenſetur adiecta in prima ex vi tacitæ repetitionis conſ.91.nu.3.fol.356.

Quantitas pecuniæ de ſui natura eſt ſeparabilis conſ.16. nu.8. fol.105. Vna ſi vitietur per appellationem, alia remanet vtilis nu. 9. Certa data dilatione taxari non poteſt, deciſum pluries conſ 90.nu.18 fol.347.

Quæ poſſunt eſſe, & non eſſe ſunt probanda conſ. 95. nu. 3.fol.371.

Quem de euictione tenet actio, agentem repellit exceptio conſ.23.nu.14 fol.121.

Querela inoſſicioſę donationis, quando filijs denegetur conſ.66.nu.15.fol. 242.

Quilibet rei ſuæ moderator eſt, & arbiter conſ. 21.num. 11.fol.259.conſ.115.nu.25.fol.458. conſ.5. num.131. fol. 48.

Quod quis per ſe habere non poteſt, quandoque per extraneum habet conſ.4.nu.28.fol.31. Mihi prodeſt, tametſi vicino noceat facere poſſum conſ.45.num.6.fol. 192. Potui nolui quod volui adimplere nequiui conſ. 77.nu.25.fol.277. Communiter fieri ſolet factum præſumitur conſ.115.nu. 24.fol.458.

R

RAtihabitio alienationis facta per Dominum, de re aliena conualidat venditionem à die contractus conſ.93.nu.2.fol.366.

Ratio quæ de toto eſt ad totum, eſt de partem ad partem conſ.68.nu.26. fol.246. Non vnica, ſed plures amplexæ præſumuntur conſ.9.nu.24 fol.78. Legis omnes caſus determinat, in quibus eadem militat ratio conſ. 92.nu.37.fol.364. Vbi eadem, ibi idem ius conſ.115. nu.77.fol.464.

Rebellionis delictum requirit ſententiam conſ.5.nu.123. fol. 47.

Receptio in officio quid operetur conſ.87.nu.72.fol.330.

Reclamatio non procedit, niſi exequuta ſententia conſil. 78.nu.6.fol.281. Variat Iudicem conſ.89.nu.2.f.341.

Reconuentio in cauſis ſummarijs locum non habet conſ. 21. nu.2.fol.116. Quid ſi ambæ cauſæ ſunt ſummariæ num.3.4.5. Quando non poteſt expediri ſine termino expeditur cauſa principalis nu. 6. An habeat locum contra vxorem petentem dotem, ſi incuſetur de adulterio nu.10. fol 117. Coram Iudice laico habet locum contra Clericum, alias denegatur audientia conſ. 92. nu.1.fol 360. Quando pari paſſu ambulet num.2. 12. An locum habeat in cauſis appellationis num.3.4.10. 11.26. Quod ſic nu. 39.fol.364. Eſt annexa conuentioni nu.19.20.fol.362. Quare ſit fauorabilis nu. 25. 42. Prorogat iuriſdictionem Iudicis etiam incompetentis nu. 29. Habet locum etiam in eo, qui Iudicis officium implorat nu.31. Non habet locum in actore appellante nu.33.

Redditus nō eſt de ſubſtantia feudi conſ.40.nu.8.f.184.

Reemendi promiſſio eſt poteſtatiua conſil. 78. num. 16. fol.281.

Reformare quid ſit conſ.91.nu.19.fol.357.

Refutare eſt alienare conſ.23.nu.6.fol.121.

Regentes præcedūt iuxta temporis anterioritatem conſ. 87.nu.48.fol.327.

Regis epiſtola omnibus in cauſis vim habet legis conſ.2. nu. 23.fol.21. Attendi debet nu. 74. Labia diuinare ſolent nu.73. Authoritas magna eſt nu.8.fol.15. Super omnia dominatur num. 9. Sermo poteſtate plenus eſt nu.10. Solum verbum creat dignitates nu. 35.fol.17. Secundæ iuſſioni etiam damnoſæ fiſco, & Reipublicæ ſtari debet nu.54.fol.20. Geminatio omne vitium excludit nu.53. A dicto recedi non debet nu.68. fol.21. Gratia non interpretatur, vt diminutionem recipiat nu.69. Item neque vt corrigatur nu.70. Suprema eſt poteſtas, & ex arbitrio gubernat num.77.fol.22. Eſt diuidere vnum in pluribus, & è contra conſ.3.nu.10. fol.24. Sunt feuda, quia patrimonium eius eſt num.16. fol.25. Scrutator opprimi debet nu.75.fol. 22. Graue peccatum eſt, ſi ſola priuata ſcientia præiudicialia diſponit conſ.84.nu.25.fol. 302. Eſt ſubditos amicos vocare conſ.86.nu.54 fol.313.

Rex cogit Principem ad ordinata complenda conſ.2.nu. 42.fol. 18. Dicitur diſpenſare quando contrahit, vbi ius inhibet nu.50. Eſt ſuper omnem dignitatis gradum nu. 53. Dicitur ſemper ex iuſta cauſa reſcribere nu. 66 fol.21. Eſt lex animata in terra nu.71.fol.21. Diffinit caſus à lege non diffinitos arbitrio ſuo nu.72. Conſentiendo perdit dominium rei, cui aſſentit conſ.4.nu. 23.fol.30. Feudum poteſt mutare in burgenſaticum conſ.4.nu.25.fol.30. Neminem rerum ſuarum dominio priuat ſine cauſa conſ.5 nu.19 fol.37. Siciliæ non recognoſcit ſuperiorem conſ.10 num.54 fol.91. Vendens terram quando poſſit pretium ſibi applicare conſ 86.num.123.fol 319. Dominium tertij etiam ex ſua cauſa quæſitum non aufert, conſ.87.nu.22.f.323. Ex cauſa ſine partis remiſſione poteſt indulgere conſ. 102.nu.40.fol.388.

Regula quando extat ab ea non receditur conſ.88 nu.44. fol.338.

Relatio quando fit ad actum regulatur ab actu conſ.79. nu.12.15.fol.285. In relato eſt conſ.91.nu.11.f.357. Suum antecedens reſtringit nu.26.

Relocatio permittitur ex æquitate conſ.17.nu.18. f. 109.

Remedium l.2.C. de reſcind. vend. habet locum etiam in contractu Emphyteutico conſ. 6. nu.22.fol.58. Capitulorum Regni ſolum Sacrum Conſilium, & Regia Audientiæ poſſunt concedere conſ.31. nu 23.fol.157. Ordinarium facit ceſſare extraordinarium nu. 25.28. 35. Quare pinguius nu.31. 33. An in eo procedatur de facto, & abſque figura iudicij nu.32.

Remiſſio mercedis habet locum in locatione conſ.6.num. 14.fol.57. & num.20. Eſt donatio conſ.15. num.14. fol.103.

Reiuendicatio quando competat tertio conſ.112. num.9. fol.423.

Renunciatio eſt odioſa, & ſtricti Iuris conſ.6.num. 36. fol.59. Maioris partis bonorum præſumitur doloſa conſ.24.nu.8.fol 123. Quando obſtet filiæ nu.18. Non extenditur ad incognita num.19. 20. 21. fol.125. A monialí poſt profeſſionem facta non valet num. 23. Non extenditur ad legitimam conſ.26.nu.28.fol 132. Iam facta reiicit agentem conſ.28.nu.16.fol.141. Quando obſtet conſ.82.nu.14.fol.294 & conſ.112. num. 5. fol.423.

Digitized by Google

fol.422. Si ponitur in nouo vſu eſt pro maiori cautela conſ.115.nu.76.fol.464.

Repugnantia excludi debet quacumque interpretatione conſ.9.nu.26.fol.79.

Res,& pœna diuerſas propter cauſas exigi poſſunt conſ.3.num.57.fol.10. Inter alios acta alijs non præiudicat conſ.5.nu.132.fol.48.& conſ.84 nu.18. fol.301. Feudo redititia non eſt feudalis conſ.4.nu.7.f.184. Cenſuali contractu data cenſetur in totum alienata conſ.40.nu.10.fol.184. Feudo redititia non poteſt, niſi locari, vel in perpetuum concedi nu.9. Alienari prohibita quando poſſit alienari conſ.76. num.34. fol.272. Aliena alienata Domino ignorante conualidatur per ſuperuenientem Domini voluntatem Conſ.93.num.3. fol.366. Minimi valoris data pro magno cenſetur in partitum conſ.97.nu.5.fol.373. Alienari prohibita ſi vendatur poteſt reiuendicari conſ.100.nu.13.14.fol.380. In continuatiuo negotio promiſſa cenſetur cum ſuis qualitatibus repetita conſ.91.nu.5 fol.355.

Reſcripta diuerſa de eadē re, eadem die facta ſunt nulla conſ.5.num.25.fol.38. Principis attenditur tempus datæ conſ.87.nu.17.fol.324. Semper requirit cauſæ cognitionem conſ.100.nu.9.fol.379.

Reſtitutio in integrum, ad quod vſque tempus petatur conſ.22.nu 5.fol.119. Non competit ſucceſſori, ſi non competebat prædeceſſori conſ.29 nu.16.fol.147. Poſt maiorem ætatem infra quadriennium petenda eſt nu.17. Æquè ordinatur pacto,, ac vltima voluntate conſ.51.nu.6.fol.214. Petita quando impediat exequutionem ſententiæ conſ.62.nu.11.fol.236. Non conceditur contra quadragenariam præſcriptionem conſ.83.nu.18 fol.298. Quando non debeatur conſ.109.nu.42.fol.412. Per inſtitiam intelligitur etiam, quoad bona nu.44. Per indulgentiam non comprehendit bona num.46.

Reſtrictio quando præſumatur in expreſſis tantum procedere conſ.93.nu.7.fol.365.

Rubrica nō diſponit, niſi quatenus in nigro eſt expreſſum.conſ.31.nu.39.fol.159.

S

SAcrilegium cum moniali committitur conſil.106.nu.18. fol.198. Dicitur crimen Maieſtatis diuinæ nu.19.20.21.

Saluianum interdictum competit etiam contra tertium poſſeſſorem conſ.93.nu.14.fol 370.

Scientia habetur pro modo conſ.5.nu.2.f.35. Litis quando noceat conſ.113.nu.3.fol.430 & nu.24.

Scriptura ad quid requiratur conſ 2.nu.7.fol.15.

Senectus ſemper venerabilis conſ.2.nu.15.fol 16. Quando homicidam excuſet conſ.110.nu.25.fol.419.

Sententia vt obſtet, quæ requirantur conſ.1.nu.21.fol.6. Contra vnum lata, quando alteri præiudicat num.59.fol.9. Quod non ſit lata, qualiter probatur conſ.5.nu.100.fol.45. Requiritur in delictis, etiam in quibus ipſo Iure bona amittuntur, & ad quem finem nu.125.fol.48.& nu.127. Requirit Iudicis ſubſcriptionem nu.140.fol.50. Quæ habeat neceſſaria nu.141. Regis pro lege eſt conſ.8.num.7.fol.70. Stante pacto ingrediendi, propria authoritate exequitur contra tertium conſ.11.nu.1.fol 92.& nu.13.14. Non conformis libello, non eſt exequenda conſ.11.nu.4.fol.93. Qualiter ſit conformis nu.6. Iniqua,& iniuſta eſt ipſo Iure nulla nu.15. Quando ſit nulla conſ.13.num.6.fol.98. Poteſt eſſe in vno capite valida, in alio non, conſ.16.nu.4.fol.104. Poteſt pro parte valere, pro parte non num.7. Pro mortuo, vel contra lata eſt nulla conſ.17.nu.1.fol.106. Eſt nulla ratione indiuiduitatis nu.7. Item ob obreptionem nu.9. Et ob deficientiam ſubſtantialium nu.11. Vitiatur propter vnicum conſtructum verborum nu.13.fol.107. Continens capita ſeparata poteſt in vno exequi, in alio non, conſ.21.num.14.fol.117. Contra minorem inauditum lata non valet conſ.22 nu.2.fol.118. Ex falſa cauſa annullatur nu.3. Pro non habente actionem eſt ipſo Iure nulla conſ 27.nu.1.fol.136. Abſque ordine iudicij lata, eſt nulla nu.16. Ex cauſa indebiti, vel falſa cauſa, non valet, item ex notoria iniquitate num. 8.9.10. Sine citatione ad dicendum eſt nulla conſ.28.nu.12 fol.140. & conſ.52.nu.1.fol.215. Poſt longum tempus non exequitur, niſi parte citata conſ.30.nu.27.fol.153. Iudicis,& arbitri, in quo differant num.13.fol.151. Generaliter loquens reſtringitur ad particulariter petita conſ.78. num.3.fol.280. Pro veritate habetur nu.7. Non extenditur ad non expreſſa num.11.13. Iure ſpeciali lata renunciari poteſt nu.15. Principis non ſubiacet nullitatibus conſ.88 nu.11.fol.334. Contra poſſeſſorem feudi, vel fideicommiſſi afficit omnes ſequentes ſucceſſores nu.45.fol.338. Contra vnum lata, nocet alteri connexo nu.47. Quando obſtet lata contra primum nu.48.49. Duplicata lata gaudet perpetuo ſilentio conſ 89.nu.8.fol.342. Quando ſit conformis, nu.7. Quando alteri præiudicet conſ.100.nu.20.fol.380. Contra minorem ex falſa cauſa lata eſt nulla conſ.104.num.7. fol.393. Idem contra, ſi contra mulierem num.8. A Iudice corrupto lata eſt nulla conſ.114.num.36.fol.442. Et qualiter puniatur in eo caſu Iudex nu.87.

Separati quando habēt illationem conſ.16.nu.2.fol.104. Separatam habent rationem conſ.25 nu.5.fol.127.

Sequentia declarant præcedentia, vt tollatur correptio conſ.9.nu.28.fol.79. Quandoque reſtringunt præcedentia nu.29. Non immutant naturam præcedentis conſ.36.num.7.fol.171. Regulantur à præcedentibus conſ.58.nu 12.fol.227.

Sequeſtrum regulariter prohibitum conſ.81.nu.1.f.290. Quando permittatur nu.2.vſque 10.

Seruitus morti comparatur conſ.86.nu.67.fol.314.

Significatio propria ſumitur ex alluſione vocabuli conſ.94.nu.4.fol.369.

Silentium annuale habet vim repudiationis conſ.86. nu.80.fol.315.

Simoniacus dicitur, qui Iudicem corrumpit conſil.114.nu.16 fol.439.

Simplicitas cum quibus præſumatur conſil.24.num.16.fol.124.

Simulatione probata cōtractus eſt inualidus conſ.40. nu.4 fol.183. Ex quibus præſumatur nu.5.

Socius quando probet crimen contra ſocium conſil.105.nu.11 f.395. Itineris q̄n probet conſ.107. nu.3.f.400.

Socrus dicitur affinis conſ.115.nu.11.fol.458.

Solemnia qui non ſeruat, facit actum illuſorium conſil.5.nu.34.fol.38. Quæ requiruntur in alienatione rerum, requiruntur in alienatione Iurium conſ.38. num.32.fol.178.

Solutio exorbitans parit damnum conſ.6.nu.28. fol.58. Correſpectiua ad ædificia futura ſiat, vt indiuidua, & tamquam vna iudicatur conſ.6.nu.10.fol.56. Indebiti ignoranter parit repetitionem conſ.14.nu.22.fol.101. Turpis cauſæ & iniuſtæ cauſæ æquiparantur nu.23.

Digitized by Google

INDEX.

nu. 23. Rei quæ de loco ad locum aſportatur ab omnibus debetur conſ. 20. nu. 14 fol. 115. Principalis extinguit acceſſorium conſ. 54. num. 4 fol. 222. Qualiter requiratur in debito ex contractu conſ. 65. num. 5. fol. 240. Dum pendet poteſt reformari Dominium conſil. 82. nu 3 fol 291. Et quis contractus dicatur tunc nu. 4. 8. 19. Vitalitia qualiter permittatur conſ. 90. nu. 1. fol. 345. Ad duodecim pro centum an ſit nulla nu. 2. Pluris per errorem compenſatur in ſortem conſ 90. n. 53 fol. 353. Ex cauſa non vera, vel indebita, cedit in cauſam veram, vel debitam nu. 54 Indebita extinguit capitale nu 58.

Sororem æqualiter admitti cum fratre qualiter intelligatur conſ. 8 nu. 4. fol. 69. Vterinam non niſi legitimã habere in bonis matris conſ. 8. nu. 17. fol. 72. Poſſe tenere feudum reuocabiliter donec ei ſoluatur dos, legitima, aut paragium conſ. 38. nu. 54 fol. 180.

Sortis petitione dilata cẽſentur etiam vſuræ dilatæ conſ. 90 nu 14 fol. 352. Non ſolutio in tempore facit poſſe, licitè vſuras peti nu. 45.

Species generi derogat, non è contra conſ. 7. nu. 35 f. 64.

Spiritus, & vmbræ ſolent eſſe, vbi aliquis interfectus eſt conſ. 57. nu. 6 fol. 225.

Spoliatus de facto ius ſuum amittit conſ. 5. nu. 75. fol. 42. Facit ſpoliatum, ante omnia reſtituendum eſſe conſ. 31. nu 4. fol. 156 Vigore decreti nulli facit ſpoliatum reſtitui nu. 14 Etiam ſi authoritate Principis, id fiat nu. 15 An etiam vna cum fructibus conſ. 100 nu. 1. fol. 379. Etiam ſi ſpoliatus ſit à Iudice nu. 2. 5. 6.

Statutum loquens de ſucceſſione patris, extenditur ad matrem, & quare conſ 8 nu. 8. fol. 70. Diſponens circa res imponit onus reale, conſ 10. nu 47. fol 91 Excludens à ſucceſſione nõ excludit à legitima conſ. 26. nu. 41. fol. 133. Quia ſtricti Iuris non recipit interpretationem conſ. 30. num 4. fol. 150. Generaliter loquens nunquam annullat actum, in quo adeſt præiudicium particulare conſ. 43 num. 4 fol. 189. Prohibens rem alienari, afficit rem, vbicumque fiat contractus conſ. 71. nu. 4. fol. 258. Loci rei ſitæ attendi debet nu. 8. Pœnale non extenditur conſ. 102 nu. 9. fol 385. Certam qualitatem requirens, oportet quod qualitas interueniat nu. 11. Interpretatur vt minus lædat ius commune nu. 33 fol. 387. Et ſecundum loci conſuetudinem nu. 34. Non extenditur de perſona ad perſonam, nec de loco ad locum nu. 36. Stricti Iuris eſt, & non derogat, niſi in loco ſuo nu. 37. Non ligat niſi ſubditos conſ. 103. nu. 1. fol. 389. Non ignorantes nu. 2. Non punit delicta, niſi totaliter conſummata nu. 10. Non extenditur ad caſum fictum num. 11. fol 390. Recipit interpretationem à Iure communi nu. 25. Non ligat ſtatuentem nu. 30. Excludens patrem, excludit auum paternum conſ 115. nu. 20 fol. 459.

Stephani de Caieta opinio reijcitur conſ. 115. num. 129. fol. 470.

Stylus Curiæ oſtendit Principis mentem conſ. 33. nu. 14. fol. 166.

Stipulatio pro filijs intelligitur, vti hæredibus conſ. 9 nu. 21 fol. 78. 79. Secundum verba determinatur nu. 26. fol. 84 Ex vna cauſa commiſſa, ex altera licet extet conditio committi non poteſt conſ. 42. nu. 3. fol. 187.

Stupri actio quinquennio excluditur conſ 108. nu. 5. fol. 404. Et quando ſecus nu. 6. Contra hæredem non datur nu. 15. Non tenetur qui vilem ſtupratus eſt nu. 4.

Subfeudi pars nõ dicitur ſubfeudum de per ſe, ſed pars, & pars omnis integrum feudum conſtituit conſ. 3. nu. 28 fol. 25. Indiuiduum, & quare nu. 29. Pars nominata caput, non eſt ſeparata reſpectu plurium corporum nu. 31.

Subrogatus ſapit naturam ſubrogati conſ. 9. nu. 71. fol. 84 Habet omnia, quæ per prius habebat conſ. 38. nu. 44. fol. 179. & conſ. 61. nu. 11. fol. 234. conſ. 103. nu. 27. fol. 391. conſ. 91. nu. 11. 12 fol. 356.

Subſcribens non ſubſcribenda punitur conſ. 5. num. 94. fol. 44.

Subſtitutio quando nõ excludit matrem à legitima conſ. 25. nu. 25. fol 129. Eſt ſecunda inſtitutio conſ. 49. nu. 18. fol 210. Fit in contractu inter viuos conſ. 51. nu. 5. fol. 214. In caſu mortis ab inteſtato ceſſat condito teſtamento conſ. 53. nu. 1. fol. 218. Intelligitur ſecundum inſtitutionem nu 3. Non extenditur ad non expreſſa nu. 11. Pupillaris quando ceſſet conſ 70. nu. 2. f. 251. Quando eſt vulgaris, non accedunt prælegata num. 4. 8. Refertur ad præcedentia conſ. 70. nu. 12. fol. 253.

Subſtitutus capit, ac ſi inceptax non eſſet in medio conſil. 109 num. 30 fol 410 Poſt mortem dicitur Iure fideicommiſſi, ſuccedere conſ. 115 num. 31. 32. Statutaria potentior eſt hominis nu. 54. 61.

Subuentiones quas præſtant vaſſalli ſunt collectæ conſ. 86 nu 63. fol. 324.

Succeſſor vtitur Iure prædeceſſoris conſ. 10. nu. 2. fol. 86. Eſt de Iure poſitiuo conſ. 115. nu. 55. fol. 462. Quo ordine ſit nu. 2. fol. 455.

Summaria cauſa ſemiplenam requirit probationem, & reijcit repulſam conſ. 88. nu. 19. fo. 334.

Summæ quando ſunt, vt indiuiduum conſil. 44. num. 1. fol. 190.

Suſpectus in iudicando quando ſit ſuſpectus in delegando conſ. 32. nu. 9. 11. fol. 162.

T

TAciturnitate quando præſcribatur vel aboleatur delictum conſ. 108. nu. 16 fol. 405.

Templi appellatione quid veniebat apud antiquos conſ. 18. nu. 13. fol. 108.

Tempus immemorabile habet fundatam intentionem conſ. 20. nu. 5. fol. 114. Concedit etiam dominium directũ nu. 6. Quia habet vim conſtituti nu 7. An præſcriptionem etiam contra Imperium inducat nu. 8. 9. Antiquum quod ſit conſ. 30 nu. 28 fol. 153. Præſens habetur ad futurum, & è contra conſ. 70. num. 19. fol. 254. Immemorabile quam habeat vim, etiam in regalibus conſ. 83. nu. 20 fol. 298. Datæ attenditur in gratioſis conſ. 106. num. 1. 8. 9. fol. 396. Habens poſterior non debet locum anterioris ambire conſ. 2. num. 13. fol. 15.

Teneri verbum meri facti eſt, & ad meram tenutam refertur conſ. 10. nu. 20 fol. 88. & conſ. 12. nu. 9 fol. 96.

Terra facta camera habet immunitatem à Rege, non à Barone conſ. 35. nu. 7 fol. 170.

Theſaurarius quis dicatur conſ 80. nu. 18. fol. 289.

Teſtamentum ſi eadem die duplicetur diuerſiq; ſcribantur hæredes an valeat conſ. 5. nu. 26 fol. 38. Debet in ſpecie reuocari conſ. 7. nu. 44. fol. 65. Quando ſumat vires conſ. 36. nu. 16. fol. 172. Recipit interpretationẽ à ſui ipſius parte conſ. 53. nu. 7. fol. 218. Mulieris cum Mundualdo, nec ad pias cauſas valet conſ 60. num. 5. fol. 232. Quæ requirat num. 6. Subſtantiam habet de Iure gentium nu. 7. Solemnitatem à Iure Ciuili nu. 8. Inter liberos non niſi ſpecialiter reuocatur conſil. 69. num. 5.

nu. 5. fol. 248. Cum codicillo eandem habet diſpoſitionem conſ. 79. nu. 7. fol. 284.

Teſtator in dubio cenſetur diſponere ſecundum ius loci conſ. 8. nu. 11. fol. 71. Legem ſibi non poteſt imponere, à qua diſcedere nequeat conſ. 36. nu. 4. fol. 171. Si dicat lego, & dono cenſetur legare, non donare conſ. 36. nu. 13. fol. 172. Quod in mente potius habuit, quam verbis ſpectatur conſ. 48. nu. 5. fol. 204. & conſ. 53. nu. 16. fol. 219. & nu. 25. fol. 220. Non præſumitur dixiſſe, quod non exprexit nu. 17. & conſ. 70. num. 27. fol. 255. & conſ. 76. nu. 14. fol. 270. Non præſumitur voluiſſe, niſi diſpoſita conſ. 76. nu. 16. fol. 370.

Teſtes varij, & diſcordantes non probant conſ. 19. nu. 7. fol. 111. In cauſa propria non probant num. 8. Pauci affirmantes probant magis quam mille negantes conſ. 57. nu. 5. fol. 225. Nulliter recepti non nocent, conſ. 84. nu. 15. fol. 301. Debent ſcribi, vt probent con. 85. num. 21. fol. 304. Publicati ipſo Iure cenſentur termino elapſo conſ. 89. nu. 25. fol. 335. De auditu contra producentem probant conſ. 95. nu. 8. fol. 372. In vno falſus in omnibus falſus conſ. 104. nu. 4. fol. 393. De ſuo iudicio deponentes non probant conſ. 107. nu. 9. fol. 401. Si inuicem contradicant, non probant, etiam ſi ab eadem parte producti ſint nu. 1. 4. Non deponentes, vt teſtes non probant nu. 10. 11. Nec inueriſimiles nu. 12. Plures debent eſſe concordes, vt indicium faciant nu. 16. Viliſſimi repelluntur num. 18. Etiam ſuſpecti de inimicitia repelluntur nu. 19. 20. Singulares non probant, nu. 22. Numero maiores quando validiores conſ. 110. num. 8. fol. 412. Duo reprobant vnum num. 9. Vnici quando probent conſ. 113. nu. 1. 29. 32. fol. 437. Quod numero debent eſſe contra Officiales, & quales nu. 6. 7. 8. Inhabiles admittuntur in ſimonia nu. 17. Quando inhabilis ſuppleatur per inhabilē nu. 20. 21. Quando conualidentur nu. 22. 23. Inhabiles ſupplentur arbitrio Iudicis nu. 24. 33. Quando probent in facto proprio num. 32. Quid quando alias veritas haberi non poteſt nu. 34. 39. & ſeq. Mediatores quando probent num. 56. 57. 62. Dicentes ſe voluiſſe corrumpi, quando probent conſ. 114. nu. 60. fol. 444. Quando in aliorum locum ſubrogari poſſunt num. 69. Contra inſtrumentum omni exceptione maiores eſſe debent nu. 70.

Teſtimonium in cauſa propria nemo dicit conſ. 5. nu. 109. fol. 46. Mentis ſunt verba conſ. 53. nu. 24. fol. 220.

Titulus de locatione prædior. ciuilis à quo promulgatus conſ. 18. nu. 11. fol. 108. De quibus bonis loquatur nu. 12. Authoris prodeſt ſucceſſori conſ. 10. nu. 1. fol. 86. Si non habeatur remedium poſſeſſorium an ceſſet conſ. 28. nu. 41. fol. 145.

Torturæ indicia Iudici ſunt arbitraria conſ. 114. num. 8. fol. 448.

Totum qui dicit nihil excludit conſ. 7. nu. 60. fol. 67. Et par idem habet iudicium conſ. 41. nu. 14. fol. 186.

Tranſactio facta cum clauſula ſaluo beneplacito Curiæ, vel Papæ non inducit ſimoniam conſ. 5. nu. 58. fol. 41. Parit exceptionem litis finitæ conſ. 28. nu. 21. fol. 142. Ratione iuramenti eſt indiuiduus conſ. 44. num. 2. fol. 190. Grauati, fideicommiſſario non præiudicat conſ. 78. nu. 10. fol. 281. Super feudis quando valida conſ. 83. nu. 3. fol. 297. Non eſt alienatio nu. 5. Prohibetur in feudis abſque mandato Curiæ nu. 8. Si reſcindatur ad minoris inſtantiam aduerſarius reſtituitur ad primeua Iura conſ. 15. nu. 6. fol. 102. Quando læſione reſcindatur conſ. 112. nu. 40. fol. 428.

Turbato manu armata competit regale præſidium conſ. 31. numer. 24. fol. 158.

Tutela defertur ex mente legis conſ. 10. num. 26. fol. 88.

Tutor quando præſumatur in dolo, & culpa conſ. 30. nu. 19. 21. fol. 152. Debet ſibi ipſi ſoluere, & fit ſecum cōpenſatio nu. 20. Quando ſecus nu. 22. Ante calculum tenetur reſtituere omnia in inuentario deſcripta num. 24. Non poteſt eſſe pupilli debitor conſ. 53. num. 32. fol. 221. Poteſt ſibi ſatisfacere conſ. 53. nu. 36. Tacens creditum ſuum ſibi præiudicat nu. 38.

V

Variatio deteſtatur conſ. 7. nu. 18. fol. 63. Et vacillatio legibus inimica conſ. 86. nu 91. fol. 316.

Vaſallus in damno eſt ex dominio diuerſorum dominorum conſ. 3. nu. 12. fol. 24. Debet de perſona ſeruire conſ. 5. nu. 146. fol. 51. Non tenetur vltra poſſe, nec euidenti ſe periculo exponere num. 152. Si ad inimicos ex iuſta cauſa accedit, excuſatur num. 158. Inuitus non alienatur conſ. 41. nu. 3. fol. 185. Eſt in ſeruitute redactus, & liberto æquiparatur num. 1. Si vendatur à Domino, poteſt oblato pretio ſe redimere, & intra quæ tempora, num. 2. 4. Præfertur extero in affictu fructuum, & iuriſdictionis feudi, nu. 5. 18. Tenetur vendere fructus Baroni potius, quam alteri nu. 6. Non poteſt culturam Baronis deſerere, & aliena colere nu. 7. Non iudicatur cum Domino ad Imparia nu. 8. 12. Venit appellatione ſuorum nu. 10. Vtile ſuum inuito Domino nō alienat, & è contra nu. 16. fol. 186. Cogitur res ſuas vendere, vel locare pro vſu publico conſ. 45. nu. 8. fol. 192. Veniens contra patriam feudo priuatur nu. 29. Sub Barone grauaminibus vexatur conſ. 84. nu. 7. fol. 300. & conſ. 86. nu. 47. fol. 313. A Domino inuitus non alienatur conſ. 86. num. 1. fol. 308. Quando ſit vtilis dominij Dominus nu. 2. De ſtatu ſuo nec ab Imperatore minuitur nu. 4. Si inuitus alienetur non poſſit ſe per fallacias redimere num. 11. Et numquid reſiſtere nu. 12. Tranſit cum tota Curia, ſi alienetur nu. 16. 24. 25. Regis quando venditur ſit deterioris conditionis nu. 27. Si ex conſuetudine vendatur, quando venditio ſuſtineatur nu. 28. Non alienat ſine Domini conſenſu conſ. 86. nu. 32. fol. 312. Cum Domino iudicatur ad paria num. 37. Quo Iure poſſit ſe redimere nu. 38. vſque 45. Eſt quodammodo in ſeruitute Baronis num. 46. Quod viuat ſub Rege, ſumma libertas eſt, num. 48. Quaſi Domini ſeruus eſt, num. 55. Quare prælationem habeat, ſi vendatur nu. 57. Poteſt recuſare vaſallagium Baronum num. 62. fol. 314. Tenetur Domino ſuo reuerentiam exhibere nu. 65. Si feudum pro Domini ſeruitio amittat, tenetur Dominus ad coæquale concedendum conſ. 86. nu. 131. fol. 320. Delinquens quando feudo priuetur conſ. 109. nu. 14. fol. 409.

Vectigal imponitur perſonis pro rebus conſ. 20. num. 15. fol. 115.

Venditio facta à Iudice, quando obliget debitorem de euictione conſ. 1. num. 49. fol. 19. Quando eſt non præſenti pecunia, eſt nulla conſ. 14. nu. 3. fol. 99. Subhaſta cum graduatione arguit debitorem non eſſe ſoluendo conſ. 38. nu. 55. fol. 182.

Venditores vendicant ab emptore ſure conſ. 98. num. 20. fol. 376.

Veneno delictum commiſſum dicitur proditorium conſ. 102. nu. 27. fol. 387.

Verba derogatoria quid operentur conſ. 7. num. 53. f. 66.

Vniuer-

I N D E X.

Vniuerſalia quid comprehendant nu. 59. Trahuntur etiam ad caſum improprium nu.61. Quando cenſcantur repetita conſ.9.nu.16.f.77. Non ſunt in ſuo ſignificatu ommittenda nu.74. fol.84. Legis vbi deficiunt, deficit ibi legis diſpoſitio conſ.10.n.4. fol.86.& conſ. 12.nu.5.fol.95. Impropriantur vt mens teſtatoris ſeruetur conſ.14.nu.10 fol.100. Non ſufficiunt, vbi opus eſt facto conſ.30.nu.25.fol.153. Sunt intelligenda ſecundum naturam actus conſ.36.nu.7.fol.121. Accipiuntur inpropriè, vt actui deſeruiant num. 11. Importantia conſilium quando importent neceſſitatem conſ.48.nu.8 fol.105. Teſtamenti ſunt forma ſubſtantialis diſpoſitionis conſ.59.nu.19.20. fol.219. Deſeruire debent intentioni conſ.70.nu.21. fol.254. Debent ſemper aliquid operari conſ.77.nu.10.fol.275. Vltima derogant primis num. 26. Semper debent aliquid operari conſ.102.nu.12.fol.385. Generalia non extenduntur ad indignos conſ.109 nu.10 fol.408. In ablatiuis abſolutis poſita induunt conditionem conſ.115. nu.63 fol 462.

Verbum ſignanter limitat, & reſtringit conſ.13.nu.1.fol. 98. Deputo, & aſſigno, idem eſt, ac lego conſ. 36. nu. 9. fol.171. Hæres quando faciat diſpoſitionem hæreditariam conſ.51.nu.7.fol.214. Quoſcumque generale eſt conſ.60.num. 1.fol.231. Lego non inducit inſtitutionem nu.10.fol. 253. Præcipuè quid importet conſ. 70.nu.14.fol.253. Succeſſor quos complectatur conſil. 76 num. 19.20.22. fol.270. Ademptio quid denotet conſ.87.num.52.fol 317. Succedere intelligitur poſt mortem conſ.115.nu.26.fol.458. Præterquam quando ponitur excluſiuè nu.80.fol.464.

Veriſimile pro expreſſo habetur conſ.14.nu.8.fol.100.

Veritas attenditur à tempore conceſſionis conſ. 5. num. 137.fol.49.

Vexatio poteſt redimi conſ.83.nu.4.fol.297.

Vicinus in retractu rei vicini poteſt ſe pœnitere conſ.78. nu.12.fol.281.

Viduam rapiens ſcelus magnum committit conſil. 106. nu.26.fol.399.

Vincens vincentem te, vincere videtur te, conſ.88. nu. 54.fol.339.

Vinearum cultura morã non patitur conſ.72.n.4. f.260.

Viuere ſemper nemo poteſt conſ.76.nu.10.fol.269.

Vltimi receptio nõ nocet primo nominato, & electo conſ. 87.nu.12.fol.323.

Vniuerſalitas quando extendatur ad appendices conſ.9. nu.64.fol.67.

Vniuerſitas quando admittatur ad demanium conſ.84. nu.1.fol.300. Singulorum nomine non venit num.12. 13. Pupillo æquiparatur nu.21. Reſtituitur etiam, ſi in vno homine redigatur nu. 23. Vtitur Iure priuati conſ.45. nu.24. fol.194. An habeat ius congrui n.21. Statuere poteſt num. 25.

Vocati quando intelligantur ex perſona propria conſ.51. numer. 9. fol. 214.

Volatilia, & fructus à quibus poſſunt Officiales recipere conſ.114.nu.101.fol.450.

Volũtas Regis ſufficit in gratus ſolo verbo exprimi conſ. 2.nu.3.fol.15. Geminata animum determinatum demonſtrat nu.56. Pro ratione eſt nu.78.fol.22. Eſt humanorum actuum ſubſtantia, & radix conſ.5.nu.23. fol. 37. Talis eſſe præſumitur qualis lex ſcripta num. 79 fol.43. Quando abeſt à conceſſione per importunitatem conceſſum dicitur nu 81. Defuncti qualiter interpretetur conſ.14.nu.6 fol.100. Et propoſitum diſtinguunt delicta conſ.19.nu.4 fol.111. Habendi Iudicem cauſat ſuſpitionem conſ.28.nu.2.fol.139. Vltima ambulatoria vſque ad extremum vitæ ſpiritum conſ.36.num.3.fol.171: Et potentia regulant actum conſ.38.nu.30.fol.128. Teſtatoris ſeruanda eſt conſ. 49.nu.13.fol.209.& conſ.50 nu.11.fol.212. Ex coniecturis colligitur nu.12. Teſtatoris non eſt diuinanda conſ.53.nu.14.fol.219. Qualiter interpretetur nu.21. 22.23. & conſ.59.nu.2.fol 229. Teſtatoris facit iniquitatem preſumptam ceſſare conſ.76.nu.24 fol.271. Mutata non præſumitur conſ.79. nu.23. fol.286. Et propoſitum diſtinguunt maleficia conſil. 105. num. 6. fol.395.

Voluptatis in vſum erogans dicitur dilapidare conſ. 81. nu.7.fol.291.

Vſufructuarius qui tenetur reſtituere nõ poteſt dici proprietarius conſ.49.nu.8.fol.209. Poſterior viuente anteriore non poteſt agere nu.9. Quando fructus non recollectos ad hæredes tranſmittat conſil. 73. num. 7. fol. 261.

Vſuræ non veniunt, niſi ex mora, & quis non dicatur in mora conſ.90.nu.66. fol.354. Si recipiantur omni Iure reſtitutio debetur nu.10 fol.346.

Vſus rei quando haberi non poteſt, dicitur res perempta conſ 6 nu.16.fol.57.

Vſusfructus an debeatur parentibus in bonis filiorum, & quid in bonis nepotum conſ.15.nu.1.fol.102. Non poteſt cõcedi in præiudicium creditorum poſt acquiſitionem, nec eo non vti nu.13. Venit Iure fideicommiſſi, & legati conſ.43.nu.3.fol.208. Debetur hæredi ſuperſtiti nu.10.

Vtilitas publica facit ordinationes perpetuas conſ.86.nu. 84.fol.315.

Vulnus vbi non adeſt, non eſt neceſſaria partis remiſſio conſ.102.nu.5. fol.383. Quando præſumatur lethale conſ.110.num.10.fol.417.& num.12.13.14.15.16.& conſ.110.nu.18.19.fol.418. In loco periculoſo arguit malum animum in vulnerante nu.21.

Vxor petens dotem an poſſit de adulterio reconueniri conſ.21.nu.10.fol.316. Poteſt ſi vult petere, vt præciſè ſibi dos ſoluatur num.12.13. Quando caput quartam in bonis viri conſ.25.num.7.fol.127. Qualiter ſit dotis domina conſ.68.nu.15.fol.246.

F I N I S.

Imprimatur. Alexander Epiſcopus Carin. & Vic. Gen. Neap.

Alexander Ruſſus Canonicus Deputatus S.Theol. & V.I.D. vidit.

Ioannes Longus Canonicus Neapolitanus, & Curiæ Archiepiſc. Neap: Theol. Deputatus vidit.

Prem. Legatoria Artistica
ACHILLE FIORE
Via Grande Archivio, 3 - Na[illegible]